
ΠΑΝΤΑ . ΜΕΤΡΙΑ.
A. BRAUNE.

IOH. IACOBUS WEPFERUS DIVERS. S.R.I. ELECT. ET PRINCIP. ARCHIATER. PHYSICUS SCAPHUSIANUS. ACAD. LEOP. CÆS. ADIUNCTUS. Nat. 1620. Denat. 1695.

Wepferum signaſſe sat est, abscedite vates,
Non capiunt maius nomina tanta decus.

G. THOMASIUS.

Dict. Seiller Scaphuſian. Sculpsit.

JOH. JACOBI WEPFERI,
Diverſor. S. R. I. Elector. & Principum, *dum viveret*, Archiatri, Reipubl. Scaphuſianæ Phyſici Ordinarii, Academiæ Naturæ Curioſorum Adjuncti d. Machaonis III.

OBSERVATIONES MEDICO-PRACTICÆ, De AFFECTIBUS CAPITIS INTERNIS & EXTERNIS.

Nunc demum publici Juris redditæ
Studio & Opera
Nepotum,
BERNHARDINI WEPFERI,
Sereniſſ. Princip. Aur. Archiatri,
Et
GEORGII MICH. WEPFERI, M. D.

J. F. A. Booke, M.D.

SCAPHUSII,
Typis & Impenſis JOH. ADAMI ZIEGLERI, MDCCXXVII.

1727

PRÆFATIO
AD
LECTOREM.

Bſervationum Medico-Practicarum utilitatem æque ac neceſſitatem pluribus hic commendare velle, non eſt opus, cum id cuivis Medicorum, qui vel limina ſaltem Praxeωs ſalutarit, abunde ſatis conſtet non ſolum, ſed etiam à diverſis iisque Præclaris Medicis dudum jam fuerit demonſtratum, imprimis *ab Illuſtri Baglivio* per totum ſuum de Praxi Medica ad priſcam obſervandi rationem revocanda Librum verè aureum; hæ etenim ſunt vera fundamenta, ex quibus in Arte Medica elici poſſunt Veritates, hæ ſunt clavis, quâ ad interiora Artis paratur aditus atque recluditur, hæ præ omnibus aliis mediis inſerviunt ad incrementum Medi-

Medicinæ majus perveniendum. Laudandi igitur ſunt Illi, quibus utiliſſimum illud per Obſervationes, Conſultationes & Conſilia Scriptionis genus magis arriſit, ſingulari namque hoc Artificio, id Artem hanc jucundiſſimam exercentibus facillimum effectum, quod in ea omnium ſemper difficillimum judicatum eſt, univerſalia nimirum præcepta dextrè appoſitèque particularibus applicare. *Longum* quippe *eſt*, ut ait eleganter non minus quàm veriſſimè *Seneca*, *ad Scientiam vel Artem iter per Præcepta*, *breve & efficax per Exempla*, &, *teſte Manutio*,

Artem experientia fecit, *Exemplo monſtrante viam.*

Scilicet tum demum Sapientes Artifices evadimus, cum Præceptis uſus accedit. *Nec Medici*, *nec Imperatores*, *nec Oratores*, *quamvis Artis Præcepta perceperint*, *quicquam magnâ laude dignum ſine uſu & exercitatione conſequi poſſunt*, inquit præclarè *Cicero*. Ut verò omnium rerum ipſe quis uſum habeat, ἓν ἐſt τῶν ἀδυνάτων; longa enim Ars, vita brevis. Ubi igitur à noſtra experientia deſtituimur, ut quid alii experiundo conſequuti ſint, inquiramus è re erit. Dolendum autem quàm maximè eſt, quod, quamvis nullâ ætate tantâ Librorum copiâ redundaverit Medicina quàm hac, nulla pariter tantâ Obſervationum Practica-

rum

rum fideliter conſcriptarum inopiâ laborarit, quàm præſens, cum tamen iis ad rectum aut faciliorem Artis uſum excogitari utilius quicquam nequeat. Optandum itaque foret, ut & Ipſi Artis Proceres iique Practici conſummati, quæ longâ annorum ſerie obſervarunt, Orbi Literato fideliter communicarent, hincque majorem Medicinæ lucem ſenſim afferrent; verùm tàm curtæ ſunt & conciſæ horum Medicorum horulæ, qui hominum valetudini ſe emancipant, ut nec legendis, nec conſcribendis Libris multis vacare liceat, hoc tamen non obſtante *Beatus Avus noſter* totus in eo incubuit, ut, quicquid notatu dignum in Praxi ſua quinquagenaria eaque ampliſſima atque diffuſiſſima feliciſſimaque occurrit, chartis conſignaverit, idque accuratè non minùs quàm fideliſſimè, uti noverunt omnes Illi, qui familiariter cum Ipſo vixerunt, & abundè etiam teſtantur *Publica Scripta olim ab Ipſo edita*; in ordinem autem redigere & typis commendare, quæ tamen deſtinaverat, negotiorum cumulus prohibuit, huncce laborem Poſteris ſuis relinquens, quem quidem *Beatus Parens noſter* ante viginti jam & quod excurrit annos in ſe ſuſcepit, ob adverſam verò valetudinem tandemque mortem, proh dolor! præmaturam ſupervenientem abſolvere nequiit. Ne igitur egregia hæc Manuſcripta præloque digniſſima tineis erodenda relinquamus atque

blattis,

blattis, ac ut ab oblivione vindicemus, neve in *Beatissimi & post cineres Venerandi Avi nostri* manes peccemus, è ditissimo horum, quem post se reliquit, thesauro, quemque magna sollicitudine ultra quinquaginta annos studiosè collegit, præsentes, quas *Lectori Benevolo* sistimus, Observationes deprompsimus easque selectiores eâ fide, quâ *Author* has conscripsit, plures easque non minus lectu dignissimas addituri, ni præsens Volumen aliàs jam in molem satis magnam excrevisset. Nulli interim dubitantes, quin *Lectores* egregium inde reportaturi sint fructum, præsertim Juniores Practici, idque eò magis persuasum habemus, cum *alios Authoris Labores* Eruditis nunquam displicuisse abundè constet inde, quod *Tractatus de Apoplexia* ante triennium demum *Amstælodami* denuò & quidem quarta vice fuerit recusus. Si denique cognitum nobis sit atque perspectum, quod præsens Opus benevolè fuerit receptum, alterum etiam Tomum de Affectibus Pectoris internis & externis & sic porrò adornare proximè præloque committere non pigebit.

MEMO-

Memoria Wepferiana,

magni Viri

DOMINI DN.

JOHANNIS JACOBI WEPFERI.

Diverſorum S. R. I. Electorum & Principum Archiatri, Reipublicæ Scaphuſianæ Phyſici Ordinarij.

Naturæ Curioſorum Adjuncti Machaonis III.

Meritis,

à

Pietate Generi Ejus,

Perilluſtris ac Excellentiſſimi

DOMINI DN.

JOHAN. CONRADI

Lib. Baron. à Brunn,

Domini in Hammerſtein, Sereniſſimi ac Potentiſſimi Electoris Palatini Conſiliarij Intimi & Archiatri Primarij,

Naturæ Curioſorum Herophili

ſcripta,

atque

Æternitati ſacrata

ab

Academia Cæſareo-Leopoldina Naturæ Curioſorum.

MEMORIA WEPFERIANA.

EJus Viri, Sodales acutissimi, anatomen vobis exhibeo, aut exhibere lachrymabundus cogor, cujus observationibus anatomicis vestræ cluent hinc inde Ephemerides, cedro dignæ. WEPFERUM si nomino, quin tanto fato vestra percellantur corda nullus dubito: membrum nempe amputatum est, quod egregios (præfiscini dixerim) Academiæ vestræ hactenus præstitit usus. Mortuus est WEPFERUS, eheu! & ad beatas immortalitatis sedes translatus, cum Diis agit ævum.

Solent, qui vitas celebrium virorum describere satagunt, omnia studiosè conquirere, quæcunque ad eorum laudes & encomia quicquam facere possunt parentatores, & quidem laudabiliter; ita nempe quâ justa defunctis persolvunt, quâ exempla imitanda statuunt; at verò quum piè defunctum ab hoc dicendi genere alienissimum fuisse recordor, nolo quicquam horum fingere, simpliciter & plane edisserturus, quicquid memoriæ actorum atque rerum gestarum occurrit, nullo fuco aut verborum lenocinio, ne injurius sim in manes æquissimos: etenim ut in aliis viris magnis dona egregia suspexit & extulit, ita sua in se, utut maxima, vix agnovit, minus jactavit, omnium minimè exaggeravit; quin potius dissimulando contexit ipse, & obscurari, quam illustrari maluit.

Plano autem atque simplici stylo si facta piissimè defuncti commemorabo, exemplar enitebit Medici, juxta quod qui composuerit vitam, studia atque labores, næ ille fine haud frustrabitur suo.

Ortus ipsi fuit Scaphusii, ob hunc ipsum virum celebris, tum alios quoque, quos in Medicina educavit, & deliciis enutrivit Medicos. Editus fuit in lucem Anno MDCXX. die XXIII. Decembris, Parente Viro

Graviſſimo, Reipublicæ Scaphuſianæ Conſiliario ac Senatore Digniſſimo, juxta ac Prudentiſſimo, GEORGIO MICHAELE WEPFERO: Matre ex nobili Stocarorum ſtemmate oriunda. Nolo hic evagari & more parentatorum in laudes viri efferri, vivit enim per ſe poſt funera virtus.

In Lyceo patrio Præceptorem nactus eſt, proſpero utique augurio, Fabritium, quem nunquam citra ſingularis eruditionis, atque in informando dexteritatis encomium nominavit, nominavit autem atque laudavit ſæpiſſime. Vividi atque vegeti ingenii vim & aciem oſtentavit in herba maturè, tantamque indefeſſo ſtudio atque ſedulitate ſuis Præceptoribus comprobavit diligentiam, ut proſpera quæque atque ſalutaria promitterent ſibi atque Parentibus de Filio, ſpemque unà conciperent ampliſſimam. Nec fruſtra, nec vano augurio. Quippe in humanioribus literis inter cæteros ita excelluit, ut rara Laconiſmi dexteritate atque facundia rem deſcribendam acu tetigerit, atque graphicè per omnem vitam nominaverit, unde vim ingenij atque aciem pernoſcunt, quibus de meliore luto finxit præcordia Titan.

Non ſubſtitit in inferioribus ſubſelliis ad altiora natus, ad quæ felici ſidere contendit, labore improbo. Medicinæ ſtudio admotus tantos in hoc fecit brevi progreſſus, ut inter cæteros ceu lenta ſolent inter viburna cupreſſi emicuerit.

Itinera varia Medico perquam neceſſaria ſubiit, peritiam, ſcientiam atque rerum uſum ſectatus per aquas, per ignes, nulli labori pepercit. Sebitios veneratus Argentorati, Baſileæ Bauhinos, Stupanos, Plateros, vah! quanta nomina! In Italia virorum monſtra ſalutavit, Veslingium, Rhodium, cum quo in patriam redux, literarum commercium coluit. Marcus Aurelius Severinus humaniſſime per literas Neapolim invitavit, cum Zwölfero familiariter vixit, atque cum Marchetti Sen. à quibus nunquam non doctior receſſit; ceu ſolent, qui tabernas aromatarias frequentant, aromatum odorem ſpirare. In Italia duos annos ſolidos; octo Argentorati, atque Baſileæ ſtudiis operam navans egit, & contra morem atque genium ſeculi, quo tanquam canes ex Nilo, inſtar fungorum naſcuntur Doctorelli, eruditione vere adolevit. Denique tot ornamentis condecoratus rerumque uſu exercitatus ad ſuos rediit, egregio expenſarum fœnore.

Anno 1647. die 31. Julij, tantorum ſtudiorum atque navatæ operæ brabeum reportavit Baſileâ, atque ſupremos, Promotore Viro Celeberrimo Domino Dr. à BRUN, Praxeos Profeſſore, honores in arte Medica conſecutus eſt meritiſſimo ſuo.

Menſe Novembri die 10. 1647. Poliatri Patriæ provincia à Magiſtratu Inclyto ipſi demandata fuit, tantoque flagravit in intimiora naturæ penetrandi, opemque inde medicam eliciendi ſtudio atque zelo integerrimo

rimo, ut, quod hactenus insolitum, quin exosum fuit in patria, cadavera defunctorum in nosocomis dissecandi privilegium, ipsi benevole concessum, sostri loco atque pretio duxerit.

Non concluserunt neque ceperunt Medici exercitatissimi famam Urbis mœnia, angustiora meritis; Ad Primates, Magnates, Comites atque Principes Imperii evocatus, ipsorum quoque saluti prospexit, tanto cum successu & applausu, ut brevî nomen WEPFERIANUM inclaruerit in aulis Principum, quibus gratum, & nemini non acceptum fuit, tum herorum tum servorum, quibus omnibus eadem dexteritate medebatur atque praxeos felicitate.

Taceo totius Helvetiæ Cantones, urbes, oppida atque vicos, in quibus obvii per plateas turmatim WEPFERUM suum Æsculapium & ceu Sotera amplexati sunt, sanitatis præsidia ipsum solicitantes. Advolarunt undique literæ occupatissimo, quas plaustrum vix caperet, id quod norunt omnes illi, qui familiariter eo usi fuerunt, ne ullam tamen sine responsione, inter turbas negotiorum reliquit, minus rejecit, id quod religioni duxisset, & advolarunt ad ultimum usque vitæ halitum è longinquis quoque regionibus atque peregrinis oris, donec operis filum abrupit

— *Mors ultima linea rerum.*

Anno MDCLXXV. Medicus à Serenissimis Wirtembergiæ Ducibus ascitus fuit: Eodem tempore à Serenissimo Marchione Durlacensi, nec longe abhinc à Serenissimo atque Potentissimo Electore Palatino p. m. CAROLO utinam citius! magnis forte supersedere licuisset tempestatibus belli atque calamitatibus, quibus modo Germania tota ingemescit.

Non suffecit Medico generis humani studiosissimo omnibus undique salutaribus profuisse consiliis, Medicos insuper loci, etiam Chirurgos & Barbitonsores, neminem dedignatus, elegit, erudivit, consiliis instruxit, arcana sua iis revelavit, quibus cum ipsi non liceret esse præsenti, per alios prodesse, atque sanare posset ægros; inaudito utique exemplo, ut Medicorum Patrem hunc salutare non dubitârint ipsi artis Proceres.

Non subticendum est hic felix conjugium, quod tanta ausa fortunate juvit; Uxorem ipsi destinavit benignissimum fatum ex nobili, per Imperium probato stemmate Ringiorum à Wildenberg oriundam, piam, probam, quæ IX. liberorum ipsum fecit parentem, ex quibus duo nati, tresque supersunt natæ, non degeneres. Magno fuit seni solatio, & Scipioni senectutis Filius γνήσιος, paterna qui presso pede legit vestigia,

 Affinis,

Affinis, Medicinæ Doctor Clarissimus pariter atque Charissimus meus, cum quo communem hactenus navare operam volupe fuit, & in postremum navâsse juvabit: Non inter postrema cœli dona ego quidem reputo, quod mihi Filiam destinavit conjugem, piam, probam, emendatissimam ex tam claro & inclyto stemmate oriundam: Quæ non cum optima hac thori socia elargitus es mihi beneficia, indulgentissime Pater? In lachrimas fundor, dum grata hæc mecum recolo memoriâ; interim

Semper honos, nomenque tuum, laudesque manebunt.

Vitam si spectemus, singularis plane aliisque exemplo fuit, Philiatris præsertim. Tempora somni arctiora, quàm noctis: raro ante undecimam fessa diurno labore membra quieti tradidit; rarius post quartam matutinam surrexit: aurora ipsum nunquam in lecto nisi ægrum, quod tamen rarius per Dei gratiam contigit, semper ipse auroram in museo vidit; horam diei primam supremo Numini, etiam per molestissima itinera inter turbam negotiorum, reliquas pauperibus & afflictis destinavit. Illis Sanctissimum Dei nomen supplex veneratus holocausta integritatis obtulit; non ex libris alienis, non ex cerebro hominum & arbitrio natis, sed ex purissimo Dei verbo, fallere nescio, & ex Sacris Bibliis, quæ quovis auro pretiosiora & chariora nunquam non secum, quâ Græca, quâ Latina per itinera vexit, manuque versavit diurna versavitque nocturna; nec publice more Pharisæorum, sed in camera juxta mandatum Evangelij precatus est cœlestem Patrem in abdito, qui videns in absconditum remuneratus ipsum fuit publicè tot gratiis atque Donis! Reliquum diei Musis destinavit tanto studio, zelo & assiduitate, ut otiosum ego quidem nunquam, mensæ autem quasi affixum, & intentum aut libris aut literis semper repererim, id quod juxta mecum testabitur Medicorum Scaphusianorum chorus, quos identidem incitavit, suscepit hospitio, ad majora invitavit, studia eorum juvit, & ad personas principes curandæ valetudinis ergo promovit, testabunturque & seris post nepotibus stupendam τȢ μακαρίτȢ diligentiam loquentur scripta cedro digna, qua publica, quibus orbi literario, etiam in dissitis regionibus dudum inclaruit; qua privata, quibus insignissimis scatent repositoria, loculi, thecæ, totque eruditionis & experientiæ promptuaria.

Inter tot tantaque negotia nunquam satiatus fuit, indagandi & abstrusa corporis humani rimandi cupiditate, quod cum in cadaveribus humanis non licuit; licuit autem sæpissime, brutorum non aspernatus est, quorum partes nunquam non singulari industria asservatæ, prostabant, ut subcisivas in his scrutandis collocaret horas, quin ipsam senectutem solaretur, nec domi tantum sed & foris idem factitabat; etenim

si quando

ſi quando valetudinis curandæ causâ apud perſonas illuſtres divertebat, venatores rariora quævis globulis petebant animalia, pretio atque prece illecti & aſportabant promptiſſimi, lucri certi. Minutiſſima quæque exactiſſime obſervavit, annotavit, & in chartam conjecit memorabilia, quæ frequenter vobiſcum, Sodales! & cum aliis eruditis communicavit, longiori vita digniſſimus. Ita ne momentum quidem temporis præterlabi ſivit inutiliter, ejus avariſſimus; quoties expuebat in illos hominum, qui garrulitate temporis pretioſiſſimi jacturam fecerunt, quoties temporis fures illos nominare audivi, Muſarumque peſtes?

Experimentis ita affluens atque docto ratiocinio & librorum lectione quaſi turgeſcens, gregatim oſtium pulſantes ægros nuntioſque literas ex omnibus mundi plagis afferentes, opemque ipſum medicam atque conſilia ſalutaria poſcentes admiſit, tantaque excepit promptitudine, alacritate, comitate & exporrecta fronte, ut omnes ſingulari affectu ferrentur in Virum amabiliſſimum, quos ceu ludendo conſiliis ſingulari promptitudine & ἀκριβεία exaratis inſtructiſſimos ad ſuos relegavit expectatos & acceptos. Sic ditiſſimorum curam habuit, ut Iro pauperiores non negligeret, mercedem enim ſatis magnam ſe conſecutum credidit, ſi miſeriæ pauperum grato ſubvenire potuit levamine, quos curavit, eleemoſynis cumulavit, prætereuntes in itinere ut reciperent ſæpius monuit: omnes coluit, amavit, neminem deſpexit, affabilis, comis, ſereno ſemper vultu, turbido nunquam fuit, ut ipſum vel Momus amâſſet.

Tantum cibi ac potûs ſumpſit, temperantiæ ſtudioſiſſimus, ut inde reficerentur vires, non opprimerentur, ſumſitque ſelectos, etiam in Principum menſis, amovitque alios, minus ſalubres aut inconvenientes; vinum bibere, niſi lymphatum non memini in paſtu temperanter, extra hunc nunquam; commenſales etiam perſonas illuſtres ſuavi alloquio ſalibuſque mire exhilaravit, hiſtoriarum peritiſſimus; Satur etiam Principum tabulis, quod aliis non liceret, aliorumque bene precatus, ſurrexit, & ad ſua rediit, dum alii longo menſarum ſyrmate adhuc epulabantur, animum pavit ſtudiis.

Nec tamen exactiſſima diæta cavit, quin fragilitatis humanæ ſenſerit incommoda; dyſenteria ſemel; bis febri acuta laboravit; peſte juvenis, ſemper liberatus Dei gratiâ; qui tandem itinerum atque laborum finem fecit morbus, feriaſque imperavit æternas, incepit tunc temporis, quo caſtra metabantur Germani in Ducatu Wirtembergico, Anni ſcilicet MDCIXC. menſe Auguſto, ætatis verò 71. dum febris in caſtris furebat, quæ inſignem militum ſtragem edidit. Evocatus fuit noſter Helvetiæ MACHAON ad Sereniſſimum CAROLUM FRIDERICUM Ducem Wirtembergicum, exercitus Cæſarei Imperatorem, qui ipſe

ægro

ægrotaverat, indeque ad Potentiſſimum Electorem atque Saxonum Heroem JOHANNEM GEORGIUM TERTIUM, conſimili febri extinctum, quem tamen inviſere, propter Ducis Wirtembergici, cui juramento noſter & ſalario obſtrictus erat WEPFERUS, ægrimoniam non licebat; multum nempe ipſi negotij fuit cum infirmitate Sereniſſimi Principis, aliquoties de die ſcalas aliquot centum graduum ſcandebat venerabilis ſenex, deſcendebatque toties; multum quoque ipſi negotij fuit cum militibus febris tyrannide conflictatis, quos levabat conſilio; tandem verò peractis belle rebus ad nos rediit idem amore, ſed valetudine diſpar. Subinde difficilius ſeſe reſpirare ſenſit, præſertim à motu aut contentione quacunque, qua ſæpius paroxiſmus aſthmaticus concitatus fuit, quem non faciliùs, non citiùs ſedavit, quàm quiete, panſis quaſi alis brachiisque repoſitorio impoſitis elatiori. Ah quoties per literas monuit ſeſe quietem optimum experiri remedium & hac ſeſe ægrotare oblivisci?

Ita itineribus valedicere & lampadem aliis tradere cogebatur, nec tamen impediverunt hæc quò minùs Magnatibus æque atque plebeijs inſerviret conſiliis, quæ tanta dexteritate καὶ ἀκρίβεια exaravit quanta ſaniſſimus ſolebat.

Ingraveſcebat inde morbus, ut ſæpe ſæpius noctu è lecto ſe proripere, & elatis alis aërem captare cogeretur; quin cœna largior paroxyſmum tandem concivit, ut vel ad unciam illam menſurare cogeretur. Sub ſterno tempore paroxyſmi conſtrictionem quaſi ſpaſmodicam, cordisque tremorem; eliſo a. per fauces flatu remiſſionem ſenſit, quam relaxationi fibrarum conſtrictarum potius, quàm flatui emiſſo tribuere ſolebat. Pulſus plerumque tardus, interdum inæqualis, ſæpius intermittens fuit. Appetiit egregiè, alvus reſpondit, urina copioſa & naturalis, ſudores quoque matutini de lymphæ motu integro hactenus quidem teſtabantur; friguit tamen facilè, extremis præſertim; caput valebat memoriâ, judicio, ſenſibus tam internis, quàm externis, auditu præſertim. Remedia varia tentavit, ſed caute & prudenter, purgantia deteſtatus eſt; ſanguinem per vitam non miſit, aperientia diuretica in uſum vocavit, quibus cum veſicam affligi animadvertiſſet ſolius gelatinæ C. C. uſui inhæſit tantiſper, dum ſolicita attentione medicamentis ne hilum profici expertus, unicæ diætæ, cujus exactiſſimus obſervator ſemper fuit, ſtuduit, qua tantundem profecit, ut præter ſpem hoſtem etſi non profligavit, penitus tamen ne vitæ arcem occuparet, prohibuerit per unum alterumve annum.

De cauſa tanti tamque pertinacis mali ſæpe diu multumque deliberatum fuit. Impedimentum in præcordiis ſemper ſuſpicatus eſt vir ſagaciſſimus, quod ſanguini moram injiceret rapidius fluenti, idque permanens ſtabile & fixum perſuaſum habuit. Illuviei ſeri in pectore metum

tum diſcuſſit urina copioſa, naturalis, juxta cum ſudoribus matutinis, eoque magis, quia pedes nunquam intumuerant hucuſque. Inde eo inductus eſt, ut cauſam ſenio ad ſcribendam hariolatus ſæpius *oſſificationis aortæ* mentionem fecerit argutus Practicus, indeque obfirmatus fuit in concepta opinione, nullum medicamentum, juxta canonem, fore optimum medicamentum, contentus diætâ; Polypum cordis ſolicitè perlecta hiſtoria atque fato Patini (in Ephemerid. Ann. I. Decur. III.) mente volvebat, ſæpiusque ruminabat; pulſum autem ſuo magis inæqualem in polypo cordis exiſtere frequenti experientia didicit. Suſpicio aquæ ſeu hydropis pericardii, diaſtolen cordis impedientis, altius animo ægrotantis inſedit; omnino autem voluit, atque mandavit, ut poſt obitum in cauſam tam abſconditi mali inquireretur cultro; indignum reputans Medico, hominum commodo invidiſſe, quod vermibus denegari non poſſet.

Sub finem Anni, quo nuper egreſſi ſumus, crevit morbus, creveruntque ſymptomata, pedes intumuerunt, nonniſi erectus reſpirare, cibumque capere potuit, eumque, quamvis appeteret, pauciſſimum, metu paroxyſmi aſthmatici, qui comeſtione quoque concitabatur: urina parcior & pauciſſima fuit, tinctior & craſſa, ut contabeſcentibus partibus ſuperioribus intumeſcerent inferiores, atque frigerent utrinque. Exeunte Januario anni quem agimus, ſitiit, appetitus periit, non niſi erectus reſpirare potuit, lætus tamen uſque atque fide plenus, non niſi cœleſtia meditatus eſt, & de omnibus ſuis piiſſime diſpoſuit; circa octavam noctis 27. Januarij ſeſe in lectum compoſuit, in muſeo inter libros ſtratum, aliisque, ut quieti ſeſe traderent, ſolicitè injunxit. Identidem evigilavit noctu, vocavitque thori ſociam, non ſine aut inſomnii aut nonnulla delirij ſuſpicione; circa quartam matutinam diei 28. Januarij forti paroxyſmo animam poſt exantlatos tantos labores Conditori ſuo inter liberorum & adſtantium preces fide in Chriſtum plenus reddidit Pater pius, probus, optimus, æterna memoria digniſſimus.

Huic quidem ut morem gereremus, poſt obitum quoque Profeſſoris munere functus eſt Clariſſimus Dn. D. Pfiſter, Medic. atque Chirurg. Doctor peritiſſimus; Ordine ſectionis ſequentia annotavimus: Manus & brachium dextrum œdematoſum; abdomen quoque impreſſa ſervavit digitorum veſtigia: ſanguis diſciſſis arteriis fluidus effluxit. Abdomen pinguedine unciæ craſſitie fuit circumfuſum, etſi habitus corporis morbo multum fuerit diminutus. Aperto eo aqua turbida ℔ij. pondere fluctuabat: Hepatis moles glandularum congerie compacta videbatur. Pars ejus convexa, concava fuit conſpecta, ob compreſſionem ſcilicet, factam à coſtarum notharum limbo, propter perpetuam aſſiduitatem inclinato corpore. Veſicula fellis flava, craſſis tunicis

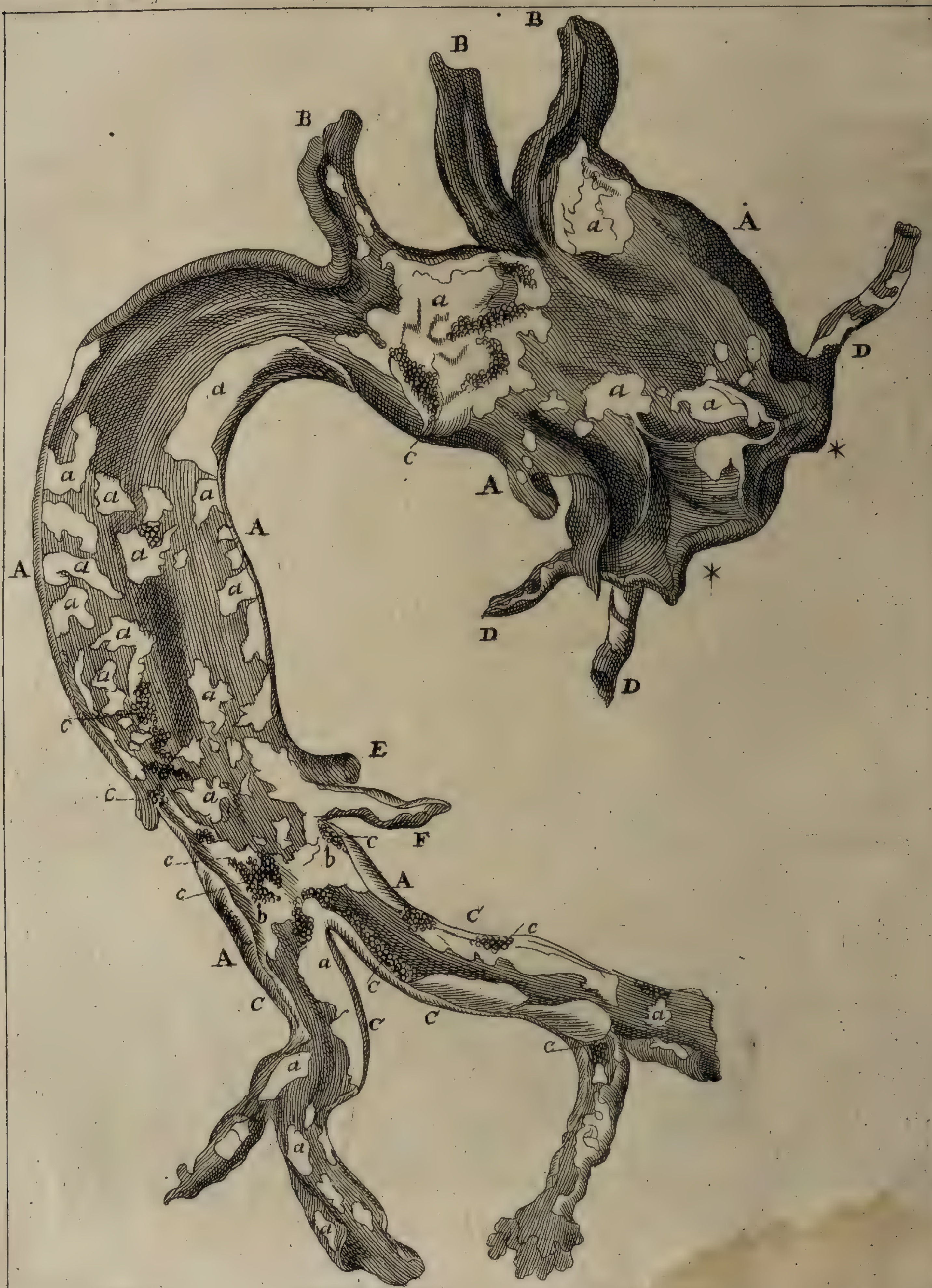
 con-

conſtans, bilem fuſcam continuit ac viſcidam. Lien atro rubeſcens, cum multiplicibus inciſuris. Ventriculus vacuus albicans vitio carere videbatur; Inteſtina hinc inde rutilabant; Renes ſaniſſimi apparuerunt, quamvis de ſiniſtri dolore ſæpius olim conqueſtus fuerit optimus Parens, lapillumquè excluſerit inde progreſſum. Veſica in loco naturali minime mendoſa urinæ multum continuit.

Abhinc ad pectus controverſi ejus quoque penetrantia perluſtravimus. Muſculi pectorales vaſti, toroſi & pingues, fuerunt, iisque ablatis anguſtum pectus videbatur. Sterni cartilagines in oſſeam duritiem diriguerunt, iis diffractis muſculisque intercoſtalibus perforatis aqua limpida ſtatim effluxit. Sublato ſterno pulmones coarctati, liberi tamen innatabant aquæ, nonnihil inflati, ut inſpirando potius, quàm exſpirando videretur exſpiràſſe, ſubtus verſus carinam atro rubentes viſi fuerunt. In quovis latere menſura ſeu ℔iij. aquæ limpidæ fluitârunt; cæterum pleura nitida apparuit. Pericardium craſſum, multâ pinguedine circumfuſum, parum aquæ turbidæ nec ultra ℥ſ. continuit. Cor magnum juxta conum intertrigine notatum & rubicundum fuit: Thalamus cordis dexter amplus, floridus, unà cum auricula ſanguine florido copioſo refertus, citra ullum Polypi veſtigium apparuit: ſiniſter itidem omni vitio caruit; cum ſanguine ſincero, fludio paucos grumulos continuit. In baſi cordis juxta arteriam pulmonarem *oſſea ſubſtantia* occurrit ſecanti; aorta pone valvulas ſemilunares oſſea aſperitudine intruſos offendebat digitos, pupugitque prominentia quædam acuta. In progreſſu cartilagineis hemicyclis compoſita, ſi non oſſea penitus, ſaltem indurata, ad divaricationem uſque iliacarum tota quanta reperta fuit. Juxta arterias renales *circulus* plane *oſſeus* unciæ latitudine aortam circumdabat; & quo longius à corde, eò magis oſſea deprehenſa fuit, præſertim juxta iliacas, quæ revulſæ ex femoribus oſſeam duritiem tenuerunt.

Tandem aortam exemptam integumentis liberavimus, àc dextre mundavimus, ad contemplandam illam penitius, quin ad interiora quoque luſtranda incidimus, non citra vim, forfice. Intus nativus ille candor atque lævitas periit, & quamvis non intercepta penitus, ſcabra tamen horrida & ſalebroſa hæc ſanguinis via fuit, variisque inæqualitatibus ac protuberantiis oſſeis difficilis, circa exortum cœliacæ & infra renales tunica interior diſrupta, lacera ac fracida fuit, non citra ruptionis metum, coloriſque obſcuri hinc inde. Utrum vi & evulſione, an eroſione factum fuerit, ambegimus, hæc omnia, ut eo melius elucerent, iconiſmo illuſtrare operæ pretium duximus, in quo

A.A.A.A. Aor-

B
B
B
A
a
a
a
a
D
*
c
A
A
A
D
*
D
c
E
c
F
b
c
c
A
c
b
C
c
A
a
C
C
C
C
C
a
a
a
a

A.A.A.A. *Aortæ inciſæ & apertæ tota interior facies conſpicitur.*
** *Ejuſdem exortus.*
B.B.B. *Arteriæ caput petentes, ſeu carotidum &c. exortus.*
C.C.C. *Arteriæ iliacæ.*
D.D.D. *Coronariæ arteriæ.*
E. *Arteria cœliaca.*
F. *Arteria renalis ſeu emulgens.*
a.a.a.a.a.a.a.a. *Oſſea ſubſtantia Aortæ per portiones incertæ figuræ & magnitudinis hinc inde conſpicuas.*
b.b.b.b. *Circulus ejuſdem plane oſſeus.*
c.c.c.c. *Tunica interior lacera atque fracida, obſcuri coloris, non citra ruptionis periculum.*

Similem aortæ oſſificationem me olim in ſeptuagenaria majore videre memini, quæ in veſicula fellea tres continuit calculos cubicos, ſed leves; nec tamen eo uſque indurata fuit aorta, ſed tantum circa ejuſdem exortum.

Mira ſunt hominum fata, & exitus ex hac vita; modi diverſiſſimi.

Mille mali ſpecies — — —

Febri dum hic exuritur; tabe iſte conſumitur, ſenio ille conficitur, omnes id agunt, ut moriantur.

Serius aut citius metam properantes ad unam! Non pharmacia impedit, nec chirurgia frangit aut flectit; non diæta remoratur fata, quæ ſi juſſerint, obſequendum eſt, & exeundum ex hac vita: ſtatutum eſt enim, nec terminum ſuum transgredietur homo!

Morbis equidem liberare, mortisque periculum prævertere, quin ex ejus faucibus eripere ægrotantes artis eſt, à divina benignitate hominibus conceſſæ. Quot numerare poſſem teſtes? quot adducere exempla eorum, qui ſponte fatentur ſua, ſeſe quicquid vivunt WEPFERI beneficio & arte vivere, ipſique vitam debere tum hîc, tum alibi, tum Principes, tum plebejos? Et quod plus eſt, Medicos quoque magni nominis nominare poſſem, ſed gratos, qui ingenuè fatentur mecum, *methodo Wepferiana* egregiam ſeſe opem præſtitiſſe ægrotantibus ſuis, & hoc nomine inclaruiſſe tum ruri, tum urbi, & ipſis aulis Principum & Electorum, id quod autographa inter Wepferi manuſcripta aſſervata teſtantur. Neque dubium eſt, quin prudens morbos prævertere queat ſecundum regulas medicas, & prorogare vitam, quam amitteret remediorum inops. Scilicet ſummus rerum moderator, qui deſtinavit finem, deſtinavit quoque media; qui ſanitatem, medicum quoque atque remedia

 deſignat.

designat. Nec tamen præcavere poteſt homo, quin ſeneſcat, & mutationes ſubeat à Deo naturæ præfixas.

Diu vixit Venerandus WEPFERUS, magna laude æternaque memoriâ digniſſimus, & raram vivendo attigit ſenectutem, quouſque non cuivis ire licet; & quod vixit, eô collineavit: Temperamentum nactus naturæ benignitate ſanguineum cibos, quos ſalubres novit vel in Principum quoque menſa ſelegit; amovitque, quos minus conducibiles judicavit. Vinum niſi lymphatum bibere non memini, nec ſapuit; hoc autem omnibus ſanitatis ſtudioſis commendavit: cibos quos in prandio, quos ferre poſſet pro cœna, ſtomachus optimè pernovit. Paſtus, dum ſermocinabantur alii, properavit ad ſua, quibus animum pavit eruditionis avidum, in qua plus dulcedinis invenit atque delectationis, quam alii in ſummis hujus mundi voluptatibus. Somno indulſit ſufficienter circiter ſeptenas horas. Manè reddenda reddidit, & excernenda excrevit; aliisque ut hanc regulam ſequantur commendavit. Nunquam vidi triſtem, nunquam turbido vultu, minus turbato animo, ſed conſtantem, fortem, ſemper ſibi ſimilem, ad quælibet paratum, quæ facili negotio peregit, ceu ludere ſolent alii. Suo itaque exemplo alios docuit, quantum valeat diæta ad conſervandam valetudinem! Quos paſſus eſt morbos, peſtem ſcilic. dyſenteriam & febres malignas, non diætæ vitio evenerunt, ſed hauſit ex aëre, communiſſimo fonte, è quo nemo non potare cogitur. Nec tamen cavere potuit, quin ſeneſceret, & ſeneſcendo mutationem inevitabili naturæ lege perſentiſceret.. Induruit Aorta tacitè, clam omnibus, nec niſi obſcura tantæ mutationis, quam nemo divinare, nedum dignoſcere potuiſſet, præbuit indicia, nec motui ſanguinis obſequens uti olim, potius callis & remoris obſeſſa fuit, ſenſim ſine ſenſu augeſcentibus. Quid mirum igitur labefactato ſucci vitalis alveo, ſanguinis atque ſpirituum rivo impedito, labefactatam quoque fuiſſe valetudinem Viri deſideratiſſimi?

Sæpius animo mecum volvebam, dum adhuc eſſet in vivis, ex pertinaci aſſiduitate & contentione qua literis incubuit, propter myopiam ipſi congenitam, vaſa circa præcordia coarctata ſanguinem aut lympham reſorbere & lege circulationis ad vitæ fontem revehere non potuiſſe. Et inventa fuerunt hujus coarctationis luculenta ſigna poſt obitum: limbus ſcilicet coſtarum notharum adeo inſedit hepatis parti convexæ, ut concavam, inverſo naturæ ordine, hanc effecerit, & altius veſtigium impreſſerit illi. Negato itaque humorum refluxu reſtitiſſe, vaſisque excidiſſe ſuis lympham, hydropemque pectoris, aut aliam illuviem effeciſſe, aſthmatis atque dyſpnœæ cauſam experimento Loweriano inductus perſuaſum habui. Obſtitit huic opinioni ipſe Philoſophus noſter experimentalis argumentis haud ficulneis. Utinam enim affatim & po-

& potu copiosiorem profluere regerebat, planè naturalem; sudores matutinos, quos semper salutares expertus fuit, intemeratos esse pedesque minimè intumescere, quæ de integro lymphæ motu testari consummatâ experientiâ didicit. Et qui postea emersit hydrops, consectarium poetius, quàm morbum primarium extitisse persuasum habuit. Etenim sub finem Anni MDCVC. urinæ paucæ fuerunt, sudores suppressi, pedesque intumescere cœperunt, unde angustia præcordiorum atque hydrops, qui sustulit parentem medicorum atque funere mersit acerbo!

De ossificatione aortæ monstrosa nemo ex ullis indiciis certus esse potuisset, etsi hujus mentionem sæpius fecerit piè defunctus; & senii morbum appellavit, quo DEUS ter O.M. ipsum quieti addiceret, quam æquo & grato animo, ante instabilis, quiescere nescius contra omnium spem & exspectationem pertulit. Nec tamen influxum vitæ impedivisset, etsi diriguit ceu glaciata nonnullibi, nisi callis & inæqualitatibus obsessa impedivisset sanguinem profluentem: unde ex quavis commotione, aut animi, aut corporis contentione, accelerato sanguinis motu, statim tremorem cordis, mox dyspnœam persensit; accumulato nimirum in thalamis cordis atque pulmonibus sanguine, unde tremebat cor, & colluctabantur organa spiritalia àd molem & sanguinis cumulum digerendum, id quod citius non evenit, quàm imperatâ corpori animoque quiete, & pansis quasi alis, ostiis, valvisque præcordiorum apertis ac dilatatis, unde diffluente sanguinis cumulo cor motum, & spiritum ipse recuperavit; ut sæpius per literas monuerit, sese ægrotare quiescendo oblivisci, quietemque summum levamen persentiscere.

De cordis luctu testari potuit rubor, & intertrigo circa ejus conum visa in anatome, quin ipsa quoque aqua pericardii turbida atque obscuri coloris reperta eandem loquebatur.

Non mirum est friguisse senem optimum, præsertim extremis manibus pedibusque. Incusarent veterum opinioni addicti caloris nativi, humidique primigenij defectum, quo βιολύχνιον defecerit, flammulaque vitalis sensim extincta fuerit. Sed hoc ipso experimento vanitas hujus sententiæ dispalescit: sanguis enim est, qui calidi nativi, tum humidi primigenii officio fungitur, cujus influentiâ orbatæ partes exteriores frigent & algent, de quo sæpius conquestus fuit optimus Senex. Nec dubito, quin causa hæc frequentior mortis in senibus existat. Novi Monialem 84. annorum, quæ semper bene valuit, & de calore exsuperante olim conquesta fuit: ab anno & quod excurrit, frigent extrema, etsi caloris exuperantiam sentiat intus: pulsum inæqualem habet atque tremulum, de dyspnœa queritur & orthopnœa à motu præsertim, sensimque elanguescit, nec superest, quam ut aorta senio indurata

durata conſpiciatur intus. Septuagenariâ majorem in noſtro noſocomio diſſecui, in qua idem phænomenon apparuit.

Sanguinis atque ſpirituum rivis ita obſeſſis, duplici ratione hydrops emergit, partim ſtagnando, dum ſanguis in motu impeditus intra præcordia accumulatur, unde facile exundare lympham, in cavitates depluere, quin partes vicinas intumeſcere & lymphâ ſuffundi experimento anatomico Clariſs. Loweri conficitur. Impedimenta ſanguinis luculenta exſtabant apud piè defunctum. Etenim quo libere in univerſum corpus effundatur ſanguis atque ſpiritus à corde requiritur, ut obſequentes ſint arteriæ, eorum rivi atque canales. Singulis enim cordis pulſationibus arterias dilatari & ampliari, ex vibrationibus earundem colligitur. Hanc autem canalium vitalium dilatationem negavit oſſea eorum durities. Obfuerunt inſuper tubera & inæqualitates ex induratione intus obortæ, ad quas ceu ſcopulos alliſit, nec pleno gurgite effundi potuit ſanguis; unde non potuit non ſtagnare & in motu ſuo impediri.

Altera deinde nati hydropis ratio eſt, quia hæmatoſis non potuit non labefactari, utpote quæ motu ſanguinis potiſſimum perficitur circulari, quo impedito inteſtinus quoque ſufflaminatur aliquatenus, unde loco ſanguinis laudabilis & ſpirituoſi, ſeroſus atque fluidus, minus ſpirituoſus emerſit tam ad alendum, quàm calefaciendum & inſtaurandum corpus inhabilem, nec mirum proin friguiſſe ſenem optimum, debilitatum fuiſſe, partibuſque ſupernis marceſcentibus intumuiſſe inferiores. Talis namque ſanguis fluidus & aquoſus poſt obitum in anatome repertus fuit, qui legibus œconomiæ animalis hydroſtaticis inobediens diffluxit, hinc inde reſedit, tandem hydropem univerſalem intulit, funereque merſit acerbo Parentem optimum. Cujus manibus benè ſit æternùm!

INDEX OBSERVATIONUM GENERALIS.

Observatio pag.

)()()(Observa-

Observatio pag.

Obſerva-

Observatio Pag.

JOH.

JOH. JACOBI WEPFERI OBSERVATIONES MEDICO-PRACTICÆ DE AFFECTIBUS CAPITIS.

TOMUS I.

OBSERVATIO I.

Contusio Capitis.

Mpliss. D. N. N. 50. *Annorum, Die* 15. *Aprilis* 1670. circa horam I. pomeridianam post prandium truncus quernus ad ℔. *L.* pondo ex alto in Bregma sinistrum prope suturam & Verticem cecidit, non tamen pleno impetu; mox humi prostratus cadebat, non plane omnium ignarus; putabat se scalæ caput impensius allisisse: Idem truncus quoque feriebat axillam dextram. Mox datus *pulvis contra casum ex* ♃*io diaph. ocul.* & *Rhabarb. mum. sperm. ceti &c. & vena in brachio secta fuit.* Obambulavit. Circa tertiam pomeridianam subitò Leipothymia correptus

reptus fuit. In prima Leipothymia casum consequente non plane omnium immemor erat, at in secunda. Screatu sanguinem è summis naribus prolicuit; Assumpta evomuit juscula & medicamenta toto die & ad multam noctem. Post mediam noctem juscula retinuit. Capiti protinus appliciti *sacculi Cephalici ex Fl. chamom. melilot. ros. lavend. herb. beton. major. salv. serpill. &c. in vino cocti*, prius toto capite inuncto *ol. chamom. lil. alb. Lumbric.* Tempora inungebantur *Linim. somnif.* & scrobiculus cordis *Balsam. stomach.* Noctu dormivit. *D. 16. April.* Caput valde doluit, auris sinistra tinniit, dolor versus hoc tempus vergebat. *Clyster* injectus fuit, inde dejecit aliquoties. Post meridiem dormivit. Nox inquietior, dolor tamen non aderat magnus. *Die 17. Aprilis* conquerebatur fere tantum de dolore temporis sinistri & auris cum tinnitu, dolor tamen fuit tolerabilis. Cibum retinuit. Pereximus *saccul. ceph. linim. Bals. & Pulv. contra casum*, quem retinuit, quamvis valde nauseabundum ventriculum erga medicamenta habuerit. *Die 18. Aprilis*, repetebatur *Clyster*, dolor mitior, ipseque vegetior. Circa oculum dextrum suggillatio visa: Axilla dextra quoque tumida, quam trabs quoque feriebat. *Die 19. Aprilis*, cutis capillata plane non amplius tumida videbatur, dolor omnis fere evanuit. Noctu dormivit. *D. 20. April.* Obambulavit. Perreximus medicamentis præscriptis. Vinum nondum bibit. *D. 23. April.* Primùm vinum sed dilutum concessimus. *D. 26. April.* Ipsum ℥j. *℞ il. Ceph.* purgavimus. Noluit amplius affixus lecto manere: *sacculos* tamen continuò gestavit adhuc, quos mire sibi prodesse dicebat: *Pilulæ* probe purgarunt. *Die 29. April.* 1670. in publicum sanus prodijt.

OBSERVATIO II.

Contusio Capitis.

Matrona quædam annos nata 33. naturâ melancholica, cui menstrua parce semper fluxerunt, nulla verò hinc retrò annum totum; Hemicraniæ obnoxia quidem, sed leviori à plaga accepta: *Idibus Novembris* 1684. pertica, mediocriter crassa, octo novemve pedes longa, nono alte pede cadens, extrema sui parte crassiori, hujus matronæ sinciput, sinistrorsum ad sagittalis & coronalis concursum, offendit, unde nec in terram tamen ægra cecidit, nec quicquam in toto corpore mali est passa aliud, quàm utriusque maxillæ dentium invicem illisum vehementem, mentis stuporem, cerebri aliquam gravitatem, & dolorem in loco male affecto: Aliquandiu post *Chirurgus peritus* accersitus Capite undique

undique (maxime vero hujus parte dolente) perquam accuratè viſu ac tactu perpenſo nec contuſionem, nec tumorem, nec depreſſionem, nec quicquam aliud p. n. ſeu in partibus mollibus, ſeu in ipſo Cranio advertit, imo nec pulſum febrilem in carpo, nec febris ipſa ulla eſt ſecuta; Nihilominus *vena* cubiti alterius *pertuſa* ſanguinem ad aliquot uncias effluere ſivit. (Atque diebus aliquot poſt elapſis emiſſionis alterius ſanguinis author fuit) & partem dolentem *decocto anodyno*, *leviter diſcutiente & nervali*, fovit, quem fotum ſingula quoque die aliquandiu poſtea repetiit, verùm abſque ullo ægræ levamine.

Alterâ ab accepta plaga die partis cæſæ dolorem (quod ſymptoma ſolum ſupererat) in formicationem inſtar aquæ bullientis ardentem mutatum ægra ſenſit: Quæ ſæpius minus, interdum vero crudeliter hactenus Matronam exercuit, cum aliquo partis affectæ pondere, quibus & tenſionis ingentis à partè affecta ad tempus uſque lævum ſenſus ſeſe adjunxit; nec à plaga infauſta illâ quicquam è nare ſiniſtra, ſecus ac antea ſolita eſt, muci, Matrona emunxit.

Multi multa & alia præter jam dicta remedia præſcripſerunt, ſed omnia incaſſum tentata, quæ rei obſcuritas Medicorum ſententias alias atque alias de parte male affecta, de affectu ipſo, & de medicamentis in uſum vocandis, hactenus elicuit.

Affectûs obſcuritas, ut, à Te, quo poſſum, intenſo ſtudio ſententiam tuam de tanti affectûs natura atque medela petam, me impellit; *Vale meque tui obſervantiſſimum ulterius fove*

Neocomi Helvetiorum, XIII. Cal. April. MDCLXXXVI.

Tuum Titum Albineum, M. D.

Reſponſum miſi D. II. Maji MDCLXXXVI.

A Graviſſimâ Contuſione Capitis ſub cranio collectionem quandam manſiſſe ex duratione ſymptomatum diuturna à percuſſione ſyncipitis huc uſque patet: non eſt foris, aliàs tangeretur tumor. Intus non poteſt eſſe ſanguis extravaſatus, quia longe alia ſymptomata imò pridem mortem attuliſſet: Eſt liquor ſimilis gelatinæ intra meninges & anfractus cerebri forte ſtagnans. *Trepano* illam elicere non licet. Jam aliquoties in ſimili caſu abraſis capillis impoſui *Emplaſtrum Veſicatorium* repetitis vicibus, ingentem ſeri copiam extraxit, nullas veſicas excitat, niſi ubi cicatrix aut aliquid calvi in cuti capillata ſit. Imponitur noctu, relinquitur 8. horis aut tota nocte; tum imponitur *folium braſſicæ aut betæ aut aliud ſimile* cui *butyrum* illitum ſit.

Prodeſſent *Fonticuli* in utroque brachio excitati. Naribus trahat *lac cum calida & pauxillô ſacchari mixtum.* *Purgetur* ſubinde *Pilulis cephalicis.* Quia reliqua fruſtranea, hæc tententur & me rurſus de effectu certiorem faciat. Vale!

Joh. Jacobus Wepfer, M. D.

OBSERVATIO III.

Contuſio Capitis.

PHilippus Gardt. Piſtor Neukircha Cleggoius: Annor. 44. ſtaturæ juſtæ, carnoſus, pallidus, poculis deditus, quandoque etiam ſpiritui vini indulgens: tremulus, quamobrem aliaque ſymptomata vere uſus eſt *medicamentis ex Naſturtio aquatico paratis. Anno* 1684. *die* 3. *Jul.* hora 1. pomeridiana, dum propter narium Hæmorrhagiam Caput pronum tenuerat ab adverſario pugno in oculum ſiniſtrum percuſſus fuit. Adiit mox oppidi Præfectum, ac percuſſorem, non ſine ſtomacho, graviter accuſavit, hinc *Chirurgum* in ſuis ædibus convenit, impoſuit *pulvillum ex ſtuppa confectum & albumine ovi alumine agitato*, additis *aq. roſar. & pauxillo croci imbutum. D.* 4. *Jul.* querebatur de oculi punctione & ardore; nihilominus ut heſternâ veſperâ vinum bibit; continuabatur *Epithema;* obambulavit, quandoque per horulam decubuit. *D.* 5. *Jul.* Quoniam ardor & dolor continuarunt, *ſacculus herbis cephal. & diſcutientib. infarctus ac in vino albo coctus* impoſitus fuit. Vini potum nondum intermiſit. *D.* 6. *Jul.* Nunc ſana mente loquebatur; ſubinde deliravit: in manu ſiniſtra inter pollicem & indicem *vena, quam balneatores Cephalicam vocant, pertuſa fuit:* Veſperi Epilepſia corripiebatur, atque iterum noctu *D.* 8. *Jul.* De Cephalalgia valde querebatur. Mane ipſum convenit *Dominus Sybandt Chirurgus noſtrâs:* deliravit cum furore quodam, floccos legit, lintea attraxit, de decimis, quæ cauſa litis erant, confuſa loquebatur, æſtuavit, largiſſime ſudavit; artus, oculi, maxillæ convellebantur, linguam morſu valde vulneravit. Abradebantur capilli, brachiis imponebantur *Veſicatoria:* nihil poſtulavit, oblatum tamen potum deglutiit, etiam *Aquam diaphoreticam:* nec in hoc rerum ſtatu adſtantes ipſi vinum denegarunt: multum ſanguinis exſpuit. Tota nocte deliravit: ſi circa locum affectum attingebatur, caput amovit idque etiam adhuc paulo ante mortem. *D.* 8. *Jul.* mane collum obriguit, obtutus fixus, neminem agnovit, digitis ad oculos admotis, non nictitavit, nec vel minimum per-

percellebatur: Vellicatus nullum ſenſûs indicium præbuit, artus ſubinde movit, loquebatur incongrua, ſubinde juravit; inclamatus nullum auditûs ſignum præbuit. Paulo ante obitum, ſed imbecillius, exſpuit. Hora 2. pomeridiana mortuus eſt placide.

D. 9. Jul. juſſu Ampliſſimi Magiſtratûs noſtri Caput *cum Domino Sybando, Chirurgo jurato,* præſentibus *Domino Præfecto Joh. Scalichio:* Item *Chriſtiano Bergero Hallov. & Georgio Müllero Chirurgis* & pluribus oppidi civibus aperui. Cute capillata decuſſatim diſſecta, illam ſero turgidam ejuſque porulos ceu gelatinâ infarctos comperimus, & quamvis foris circa oculum ſiniſtrum livida & flava eſſet, nullam tamen notatu dignam ſanguinis extravaſati copiam deprehendimus; Pomum verò oculi ſiniſtri plane integrum erat, nec intra antrum vel minima labes apparuit. Ollâ cranij remotâ, nullum ſanguinem extravaſatum, nec inter duram & tenuem meningem, nec intra cerebri anfractus, nec in ullo ventriculorum, nec intra craſſam meningem & portionem Cranij, quam adverſarius pugno percuſſit, invenimus, nec vel guttula ejus in baſi ſtagnavit. Omnes arteriæ, venæ, ſinus, imprimis vena inſignis in plexu choroideo & arteria ſuper corpore calloſo ſanguine admodum turgebant. Inter tenuem meningem & ſubſtantiam cerebri plurimum lymphæ partim fluidæ, partim gelatinæ ſimilis tranſparuit, plus tamen in ſiniſtro quàm in dextro latere ante & retro. Glandula pinealis foris pallida, intus fuſca fuit & mollis ac ſinuoſa quaſi apparuit. Diſſectis vaſis Cerebri, corpore falciformi & ſubſtantia Cerebri plurimum ſanguinis ichoroſi effluxit & in omnibus vaſis ſanguiferis intra & extra Cranium majoribus quoque ſanguis plane fluidus, nullibi grumoſus occurrit. In ſellâ equinâ aliquid ſuffoſo ſimile apparuit, ſed tantillum, nec quod alicujus momenti eſſet. Ipſa ſubſtantia Cerebri & Cerebelli firmior exiſtebat, ſcil. quaſi elixa eſſe comperiebatur.

Abdomen & Pectus noluimus aperire ob magnum Cadaveris fœtorem & locum anguſtum nec vento ſatis pervium, in quo ſectio peragebatur. Eoque minus lubuit, quia tunc paſſim Febris Hungarica graſſabatur, à qua Piſtorem non immunem fuiſſe firmiter perſuaſi eramus.

Reſolutio.

PErcuſſio cum pugno unico non iterato ictu ſuper oculum Piſtoris ab adverſario irato & robuſto perpetrata, non quidem cauſa erat Lethi, quatenus vel inde extravaſatio ſanguinis intra Cranium aut ibi inflamatio fuerit, ſed quatenus excandeſcentiam Piſtoris jam febricitantis vel ſaltem ſanguinem ebullientem habentis, ob lites prægreſſas & procul dubio ob nimiam vini ingurgitationem, auxit; nam poſt meridiem cœlo calido

 Piſtori,

Piſtori, aliàs bibulo, pugnus impactus fuit, atque ipſa hæmorrhagia narium ante percuſſionem evenit, ſcil. ceu effectus ſanguinis fervidioris: recordatio injuriæ illatæ veſperâ illâ & diebus ſequentibus iram magis incendit & fovit eoque magis, quia delirio jam præſente à vino ſibi non temperavit. Non tamen negandum Piſtorem, licet adverſarius ipſum nunquam attigiſſet, ob gulæ vitium Candidatum mortis jam tum fuiſſe, cùm narium hæmorrhagia ſupervenerit; maſſam enim ſanguineam corruptam valde fuiſſe teſtabantur fœtor cadaveris poſt paucas ab obitu horas, ſanguis admodum fluidus nec in grumos concreſcens. Ejus ſigna, dum vixit, non obſcura erant delirium cum ferocia & convulſiones, quamvis nihil inflammati, nihil extravaſati intra Cranium repertum fuerit.

Ampliſſimus Magiſtratus noſter quæſivit ex nobis; Utrum ictus pugno Piſtori ab adverſario robuſto ſuper oculum ſiniſtrum impactus cauſa mortis vera fuit.

Hanc percuſſionem unico ictu pugni ſuper oculum cauſam mortis veram Piſtoris fuiſſe ob ſequentes rationes negavimus & prolixe deduximus. Nam nulli grumi, nec ſanguis extravaſatus à nobis intra Cranium & duram Meningem, illo in loco ubi percuſſus fuit, nec intra utramque Meningem, nec in cerebri ventriculis, nec in baſi reperiebantur: Deinde, nullum inflammationis veſtigium intra Cranium nec in orbita oculi ſiniſtri apparuit. Stagnatio lymphæ intra anfractus Cerebri & ſub tenui meninge ſæpe reperta fuit in Cadaveribus Febri continua defunctorum, fortiter & continuo delirantium ante obitum. Et omnino Febris continua Piſtorem occidit; nam die quarto poſt percuſſionem deliravit; ad huc fortius cum magno æſtu die quinto & Phreneticorum inſtar neminem agnovit, cum furore aliquo deliravit, nihil expetiit, obtruſa tamen potulenta avide inglutiit. Mortem febricitanti acute acceleravit vinum contra Medicorum monita & præcepta exhibitum, ac jam lymphâ ſub Meninge tenui ſtagnante Epilepſiam accerſivit. Non dubitavimus ſedem Febris intra ventres medium & imum fuiſſe ob ſummum fœtorem & ſanguinem poſt obitum plane fluidum ac propterea corruptiſſimum: Procul dubio ſectione illam inveniſſemus, verùm noluimus nos periculo exponere aliorum veſtigiis territi & propriâ experientiâ noſtro damno edocti. Sufficiebat nobis cauſam mortis nullam intra Cranium repertam fuiſſe, ubi aliàs in hujus modi percùſſionibus detineri debebat.

Scaphuſij Die X. Julij. MDCLXXXIV.

Joh. Jacobus Wepferus, M. D. Phyſicus.
Joh. Ulricus Syband, Chirurg. Juratus.

OBSER-

OBSERVATIO IV.

Contuſio Capitis Funeſta ab alapâ.

Hiſtoria ab Excellentiſſ. D. Joh. Bardili, Phyſico Calvenſi, D. 21. Octobris communicata.

JOſias Reminger Civis & Pannifex in Gertringen / à Georgio Nonemachero Milite Wûrtembergico, manu in caput circa tempus dextrum uno ictu adeo percuſſus fuit, ut *Joſias* mox & quidem ebrius humi poſtratus ſubitanea morte occubuerit.

Inſpecto cadavere circa muſculum temporalem dextri lateris contuſio ſatis inſignis apparuit, ſecta autem cuti aliquid ſanguinis at in pauca quantitate aderat. Dum Cranium ſerra circumcirca ſolutum removere annitebamur mox ingens ſeri quantitas, vinum exacte redolens, cum copioſo ſanguine effluxit: diſſectis dura piaque meningibus ſanguinem extravaſatum cum ſero copioſe non ſolùm intra anfractus ſtagnantem ſed omnes Ventriculos Cerebri eo impletos reperimus. Ut neceſſariò ſpiritibus animalibus hoc modo ſuppreſſis & quaſi ſuffocatis mors tam inopina & ſubitanea contingere debuerit.

Reliqua viſcera in Medio & Imo Ventribus naturaliter conſtituta erant, præter quod Pulmonum lobus in dextro pectoris latere pleuræ accretus conſpiceretur.

Scholia.

I. Ab unicâ alapâ fortius inflictâ textor iſte mortuus concidit, non tam quod tempore impingebatur, quàm quia in ebrio vaſa ſanguine turgidiſſima rumpebantur & copioſe intra meninges & Ventriculos effundebatur, unde citiſſime totum ſyſtema nervoſum intra Cranium obrutum fuit & repentina mors allata.

II. Serum intra cranium vinum exacte redolens argumento eſt, potulenta parùm immutata è Ventriculo & Inteſtinis ſeu abripi ſeu propelli.

III. Quamvis multùm ſanguinis intra cranium effuſum fuerit, Hæmorrhagia tamen hæc mortem profuſis ſpiritibus non acceleravit, cùm ſæpe in ægris largior fiat, citra vitæ jacturam, ſed mors manifeſte ſecuta compreſſis Cerebro & Cerebello ob magnam ſeri & ſanguinis copiam ſtanantem & intra Cranium coarctatam.

OBSER-

OBSERVATIO V.

Contuſio Capitis.

B*Artholomæus Walther*, *Adoleſcens* 17. Annor. robuſtus & carnoſus, 1688. *D.* 5. *Julij*, ex equo pronus præcipitatus fuit ac Frontem in ſiniſtro latere ad terram ſiccam vehementer alliſit, jacuit inſtar trunci ſine motu & ſenſu: in hoc ſtatu aliquot horis permanſit, ut moriturum crederent: Die ſequente frequenter convellebatur in dextro latere, ſiniſtrum manſit immobile, ut fieri ſolet in Hemiplegia: *D.* 9. *Julij.* Loquelam & Motum ſiniſtri lateris recuperavit, verum deliravit cum furore ac ſi Phreneticus eſſet. Pars in fronte contuſa valde intumuit, verum *à Sacculis & Emplaſtro à Balneatore ſuaſis*, Tumor evanuit. *Venam quoque ſecuit:* Verùm manſit Delirus, ita tamen ut omnia intelligeret & loqueretur quandoque ſana mente, diceretque aliquid ſe intra Cranium motitare ac ſi Animal vivum intus reperet, motumque hujus deſcendere antrorſum ad Genam, retrorſum ad Occiput; ob ſenſum hujus Motûs ſe cogi, ut nullo in loco permanere poſſit ac neceſſario curſitandum hinc inde ſibi eſſe: ſubinde obvia quæque per feneſtras projecit; Matri verbera minatus eſt: Tandem viſum imminui animadvertebat, ac veluti nebulam Oculis obverſari ajebat. *D.* 27. *Julij Rieteſchingà*, ubi Incola erat & cadebat, *Doneſchingam* cum Matre *ad Dom. Chriſtophorum Simonium* pedes ivit milliaribus fere duobus Germanicis. Illûc perveniens vix ab excurſionibus & actionibus abſurdis & ferocibus coërceri potuit. Illâ veſperâ inciſionem *Chirurgus* fecit in Fronte vix parvi digiti transverſi diſtantiâ à ſutura Coronali, triangularem fortiter adacto cultro, ut ſimul Pericranium diſcinderetur; mox arrepto cutis apice illam cum Pericranio avulſit ſurſumque traxit ac partem ſubcutaneam *filamentis ſiccis* implevit: quodlibet vulneris latus longum erat ℥jß: Baſis ſupera latior ℥j. fuit.

Die 28. *Julij* 1688. mane Cranium *Trepano* perforavit: inter terebrandum, antequam ad interiora pervenerat, aliquoties *Trepanum* retrahere cogebatur ob copioſum emanantem ſanguinem: ſublato oſſe prodiit ſtatim Sanguis niger grumoſus cum ichore & fibris quibuſdam nigris: quam primum effluxit ſanguis iſte, ſtatim ſedatior evaſit, atque inde ſingulas in horas melius habuit; Viſum integre recuperavit. *D.* 4. *Auguſti* 1689. ipſum inviſi *cum Filio meo Med. Doctore*; nullum Symptoma ſupererat: vegetus fuit ac ſi nihil unquam mali paſſus fuiſſet: Foramen Cranij jam fere carne & albicante quodam corpore, ſeu Callo, opplebatur; indidit

indidit illi *filamenta ſicca pauxillo Melle imbuta; aliis mere ſiccis* implevit ſubcutaneam diſciſſam & avulſam: tegebat *Emplaſtro Diapalmo ſimili.* Impoſuit inſuper *ſaccul. Cephal. in vino coctum:* Occiput & Frontem inunxit *Ol. Lumbr. roſar. add. pauxill. Ol. Philoſoph.*

Scholia.

I. Tumor Frontis in ſiniſtro latere & partium vicinarum evenit à Sanguine & Lympha extravaſatis & Motu ſuo impeditis ob capillamenta Arteriolarum & exordia Venarum & Lymphaticorum vaſorum rupta ac ab extravaſatis humoribus compreſſa. Idem primis diebus evanuit *à ſacculis Cephalicis in vino coctis*, ut & *ab Emplaſtro & Venæſectione*, dum Liquores ſtagnantes partim attenuati, partim conſumti, & ad inſenſibilem Tranſpirationem diſpoſiti fuerunt, ac ob parciorem victum in tribus diebus extravaſatio non aucta fuit.

II. Affectus ſoporoſus cum Hemiplegia ſiniſtri & Motibus convulſivis dextri lateris, non à ſola Spirituum Animalium perturbatione, aut neſcio, ob quam fibrillarum dislocationem (quæ tamen haud parva erat) ſed quoque propter extravaſationem Humorum trans duram Meningem factam exiſtimo, nam ultra quartam diem prorogabatur, & poſtquam ceſſavit, diu nebula oculis obverſabatur. Humor extravaſatus Affectum ſoporoſum effecit cum Hemiplegia Poros premendo & infarciendo, Spirituumque Motum impediendo potiſſimum in ſiniſtro latere: ob Vellicationem fibrarum nervearum motus convulſivi dextri lateris oborti ſunt.

OBSERVATIO VI.

Contuſio Capitis cum Læſione Cranii.

M*Olitor in Valle Musbergenſi, Ducatus Würtenbergici* 48. *Annorum;* 20 Annis in Matrimonio vivens ſemper conquerebatur de dolore in Hypochondrio dextro, nihilominus in Molendina, quæ ab aſinis nomen habet, & in agro colendo ſtrenue ſemper occupabatur: Tuſſiit quoque dum adhuc ſanus reputabatur. *Anno* 1685. *d.* 12. *Febr.* Dum Veſperi domum properavit, poſt contentiones ab alio Molitore in viâ Securi inversâ palmi diſtantiâ ſupra oculum dextrum, duorum digitorum diſtantia à Sutura Sagittali percuſſus fuit, non ſecus ac Laniones Boves mactandos ferire ſolent: mox humi cecidit ac Leipothymiâ affectus jacuit; & cùm in campo nulla remedia ad manus eſſent, quidam ex ſociis Faciem ejus perminxit, unde ad mentem rediit: poſtquam vires recuperavit primum ad vicinam, die ſequenti ad propriam Molendinam deportatus fuit: ibi primùm læſum *Dominus David Behm*,

Chirurgus peritus congruè deligavit, cùm vero Vulnus periculoſum deprehendiſſet, rem omnem *Domino Joh. Valent. Moſero U. J. L. Prætori Stuttgardiano* vincinorumque locorum indicavit, quam obrem *Sereniſſ. Ducis Würtembergici Collegium Supremorum Conſiliariorum* ad Vulneris inſpectionem *Excell. D. P. Schikardum Phyſic. Stuttgard. & Dom. Bekerum Chirurg. Præſtantiſſ. & Juratum* ablegarunt *Die* 22. *Febr.* ſcil. d. 10. poſt illatum Vulnus. *Dom. Beker* in magna Contuſione hoc exiguum ceu ſubulâ inflictum in Cuti capillata ad Cranium penetrans invenit; Pulſus erat debilis & frequens; urina rubra flammea; ſitiit impenſe: valde tuſſiit: admodum querebatur de dolore pungente & urente circa vulnus, ut & in Oculo & Aure dextra: in ſiniſtro latere Brachium & Femur aliquid Paralytici patiebantur: noctu delirabat & in Somno terrebatur. Circa principium vulnerationis & aliquandiu poſt, ut mihi Læſi uxor prope molendinam *die* 16. *Junij* 1685. tranſeunti retulit, difficulter & non niſi liquida deglutire valuit. Stylo per Vulnus adacto *Dominus Beker* ſtatim non ſolum aſperitatem, ſed inſignem rimam deprehendit, itaque decuſſatim Cutim longe lateque incidit, atque illam à Cranio ſeparavit, in apricum venerunt rimæ plures, quarum una quinque uncias longa erat, inſuper portio Cranii pollicis latitudine depreſſa; ab inciſione ſtatim levamen percepit: *Die* 24. *Febr. Dom. Beker* depreſſum Oſſiculum Scalpro ſubtili & ad exciſionem accommodo ſenſim & abſque ulla querela Ægri circum circa à Cranio ſeparavit, quamvis Malleo ligneo Scalprum ad latera fortius adegerit, exemto Oſſe, Sanguis extravaſatus erupit ſtatim; Os exemtum Unguem Pollicis amplitudine æquavit, Scalprumque Trepani vices explevit: Æger ſtatim multo melius ſe habuit. *D.* 7. *Martij.* Rurſus Ægrum inviſit, quem validiorem reperit; dormivit, appetiit, Pulſum optimum habuit, non tuſſiit amplius: Alvus aperta, ad horas duas extra lectum manere valuit: ulterius deligandum imperavit, ut Capitis Vulnera per Cranium pervia decet. *Die* 15. *Martij*, Vulneratum vegetiorem invenit; ibi ubi fruſtulum oſſeum exemtum fuit, Foramen carne bona implebatur; primùm quidem Caro ſpongioſa erat & Pus per illam tranſudabat, verùm ſenſim Pus imminuebatur & tandem plane evaneſcebat ac Caro calloſa evadebat *beneficio pulveris exſiccantis & Empl. Cephal.* Potus erat *decoct. Hordei cum lign. Viſc. q. & coryl.* Circa finem Aprilis vulnus plane conſolidatum fuit, Vulneratuſque munia conſueta obiit.

Die 26. *Maij* 1685. Vulneratus valde de dolore Hypochondrii dextri & Ventriculi conqueri cœpit: nullius Medici Conſilium expetiit; proprio auſu bibit *Serum lact. caprini:* Uſus etiam eſt *Rad. Cichorii aliis-*

rii aliisque facile parabilibus hinc inde *ab Empiricis* conquisitis; in ordinate ac incurie vixit. Ultimis vitæ diebus nihil nisi potulenta deglutire valuit sc. *Vinum*, *Lac*, *Juscula*. *Die* 11. *Junij* vivere desiit. *Ex mandato Sereniss. Ducis* Cadaver solenniter visitatum fuit: à Scapula dextra ad Femur dextrum usque Cutis sublivida erat: Abdomen tabidum fuit: foris circa Vulnus nihil indecens visum: sublato Cranio sub rimis & Foramine nullus Ichor, nullum Pus, nihil Sanguinis, nihil inflammatum neque etiam sub dura Meninge repertum fuit: intra Cerebrum in Ventriculis & extra illud nulla aqua inveniebatur, ipsaque Cerebri substantia naturaliter constituta videbatur. Aperto Pectore Pulmones in utroque latere pertinaciter accreti & dimidius Pulmo sinister scirrhosus & Lapidis instar durus deprehendebatur. Inciso Abdomine ad Mensuras duas aquæ instar Seri turbidi emanarunt: omnia Intestina Hepati vicina rubra & gangrænosa conspiciebantur, ibi quoque includebatur Pus viride, fœdum *ad* ℔*ij*, inficiens ibidem Peritonæum, Musculos Abdominis & portionem Diaphragmatis; deterso Pure deprehensum Pus Hepar ultra spithamam secundum Longitudinem at *ad* ℥*viij* secundum latitudinem, atque etiam satis profunde corrosisse. Omentum plane Putridum fuit. Quæ quum *Dominus Bekerus* Anatome hac ratione constitutâ invenisset, Judici significavit, Demortuum neutiquam à Capitis Vulnere mortuum fuisse, eoque confidentius quia ipsâ Viduâ teste de nullâ Capitis molestiâ aliove symptomate à Cerebro læso proveniente ab aliquot Septimanis ad ultimum halitum Æger conquestus fuit.

OBSERVATIO VII.

Capitis Contusio à Casu cum Cranij læsione.

Rusticus quidam 40. *Annorum ex Eremo Helvetiorum* ex supremâ contignatione horrei in aream pisis stratam in caput incuriâ se præcipitavit; inter cadendum obstaculis pectus allisit, unde clavicula fracta, duæ coxæ luxatæ, cutis Capitis capillata in Bregmate sinistro latéque avulsa fuit, & musculus temporalis ad os jugale usque denudabatur: plura quoque pisa cuti capillatæ profunde impingebantur. Mox stupidus evasit; instar phrenetici deliravit, horrende convellebatur; difficulter respiravit. *A decocto vulnerario cum vino parato* convulsiones & delirium ita augebantur, ut vix à quatuor viris detineri potuerit. *Die* 31. *Octobr. seu* 4. *die a casu* 1681. *Dom. Joh. Christophorus Simonius* l. a. cranium non procul à Sutura coronali in Bregmate sinistro

 perfo-

perforavit: exempto oſſe protinus Sanguis nigerrimus cum ichore erupit, furor & convulſiones remiſerunt: per dies ſex deliravit adhuc, ſed ſuaviter: poſteà integrè ad mentem rediit. *Die 21. Novembr.* optimè habuit, niſi quod à Somno recenter expergefactus locorum hominumque ignarus per momenta eſſet: foramen carne clauſum erat. Congruâ deligatione & diætâ egregiè convaluit.

Anno, hunc præcedente, *Prætor in pago Bellen* huic vicino ab equo delapſus caput vehementer humo gelido impegit: ſequebatur ingens cephalalgia, hinc ſtupor & quædam dormiendi neceſſitas: poſt aliquot dies *cum Dom. Simonio Doneſchingâ* vocatus, Cranij perforationem neceſſariam demonſtravimus: detonſis capillis omnique apparatu ad operationem perficiendam diſpoſito, adſtantes inſtrumentis potiſſimùm territi, noluerunt illam adminiſtrari in ſene ſexagenario majore, unde poſt paucos dies Apoplecticus mortuus eſt. Ejus exemplo cautiores ſuperiores facti alij hanc non renuêrunt.

OBSERVATIO VIII.

Contuſio Capitis Funeſta.

N. *N. Blæſſing è Pago Langenbach Sylvæ Martiæ* 25. *Annorum* ſtaturæ mediocris, robuſtus & toroſus, 1684. *d.* 25. *Novembr.* dum Lapidem molarem dedolavit, ex contignatione non admodum altâ ſupinus cecidit, ac poſt Aurem dextram Occiput angulo Trabis tranſverſim humi jacenti graviter alliſit, ut Leipothymiâ affectus jacuerit, donec Facies *frigidâ* conſpergebatur: Senſus recuperans querebatur ſolummodo de dolore Occipitis ibi, ubi illud fortiter Trabis angulo impegit. *Chirurgus* abraſis Capillis nullum Tumorem, nullam Cranij depreſſionem tetigit, nec Cutis vulnerata erat, quia angulus Trabis obtuſus fuerat: Doloris ſpatium pulpâ Pollicis tegi poterat; ab attactu exacerbabatur: ſtatim *Chirurgus Venam ſecuit.* Locum affectum circumquaque inunxit *Oleo defenſivo*, impoſuit *Sacculos Cephalicos in aqua & vino coctos:* inquiſivit in Cranij fiſſuram, juſſit illum mordere lintea multiplicata etiam corpora duriora, quod ſine moleſtia etiam fortiſſimo Morſu præſtitit; Dentes inſtrumento percuſſit, quod ad explorandam Fiſſuram facere ſolent *Chirurgi*, ajuntque edi ſonum inſtar vaſis fictilis, fiſſi aut rimoſi. Nunc obambulavit, nunc Scamno in Hypocauſto incubuit; noctu lectum petiit: Decubitus non erat altus, ſed humilis: nunquam vomuit: Sanguinem per Os exſpuit: Erecto corpore Caput inter obambulandum dextrorſum inclinabat cum leviculis indiciis Vertiginis titubantis: Auris dextra Tinnitum

nitum ſed exiguum ſubinde prodidit: Vidit accurate, ſed fixo obtutu objecta aſpiciebat; loquebatur ſine ullo impedimento, ſed non multùm, cùm aliâs non loquax eſſet. Parum dormivit: nunquam deliravit: parum comedit, nunquam ſitiit. Cùm dolor circa locum affectum non remitteret, *Chirurgus* impoſuit *Emplaſtr. contra Fracturam*, quod tenſionem quandam excitavit, quamvis non valde glutinoſum & tenax eſſet, ſed ſimile *Emplaſtro Fabritij Hildani* in Fracturis conſueto. Cùm nec in principio, nec in progreſſu Fiſſuræ Cranij aut Sanguinis intra Cranium indicia *Chirurgus* inveniret, *Trepani* uſum noluit audere, cujus adhibendi modum aliàs optimè callebat, & non ſemel Cranij perforationem felici cum ſucceſſu perfecit; perrexit *Sacculis Cephalicis*, quibus non ſemel etiam in gravioribus Capitis Contuſionibus ſanguinem extravaſatum diſſipavit, etiam in illis, quibus Sanguis per Aures, Os & Nares effluxerat. In hoc Valetudinis ſtatu permanſit *ad* 28. *Novembr.* Circa horam 6. Veſpertinam omnibus ſenſibus & Motu integris reſpiravit cum aliquo ſtertore, ſine Dyſpnœa, ac ſi Bronchia Pulmonum vel Muco vel Sanguine grumóſo infarcta eſſent. Ante 8. Veſper. ſubitò omnes Senſus & Motum amiſit ac poſt horæ quadrantem vivere deſiit. *Die* 24. *Novembr.* 1684. *Chirurgus* primùm Cranium cute capillatâ denudavit, ſtatim in venit Sedem perviam Oſſi Lambdoideo impreſſam in dextro latere: Cranio ablato duas Fiſſuras longas hiantes invenit, unam obliquam ſurſùm verſus Verticem, alteram fere tranſverſam verſus Os Temporis exporrectam: intra duram & tenuem Meningem circa Cerebellum ad Oſtium magnum Spinalis Medullæ & circa Cerebrum ad Frontem uſque copioſum Sanguinem grumoſum, nigrum & multùm aquæ invenit ſolummodo in latere dextro; nihil horum nec in ſiniſtro latere nec in Ventriculis Cerebri.

OBSERVATIO IX.

Capitis Contuſio ſequente Apoplexiâ Lethali.

Illuſtriſſimus ac Excellentiſſimus quidam S. R. I. Comes 1681. Vere jam graviter cruciabatur ſpaſmo in ſuris, invadebat poſtea quoque femora & carpos ac digitos manuum. Circa medium æſtatis doluit Cervix indeque caput ad latus trahebatur. Bibit æſtu flagrante ſubinde *hauſtum acidularum:* tunc temporis *Engâ Wolfachium* uno die concitatiſſimo curſu contendit, unde catharrus auctus multumque expuit. Propter cervicis dolorem inungebatur *Oleo Laurino &c.* Collo circumponebatur *Emplaſtr. de Melilot.* jam tum animadvertit viſum nebulâ obfuſcari,

obfuscari. Diu cibus non sapuit, quæcumque comedebat, videbantur ligni instar, insipida esse. Ob spasmum abiit *Thermas sulphureas in Marchionatu Badensi*, illis sub finem Augusti usus est ad 19. Septembr. 3. circiter septimanis: ad summum insidebat tribus horis, post egressum non sudavit: excoriationem inhibuit ablutione *spiritûs cujusdam inflammabilis*, quin etiam aëri frigido se credidit. Dum *Thermis* utebatur, vomere cœpit. Vomitus tollebatur *Emetico*; rediit autem post dies 8, atque Jejuno stomacho & post pastum ejecit nunc mucosa, nunc spumam aqueam, nunc biliosa, sæpe cibum post pastum. Appetitus simul prostratus erat: ex cibis nullum gustum diu habuit, omnes quasi lignei videbantur: reparabatur Appetitus *Spir. Esurin. Croll.* & vomitus coërcebatur ℞. *corall. Fabr. cum sp.* ⊖ *parata.* Post vomitus subinde obfuscabatur visus & nonnumquam objecta dupla apparebant; Propter visûs hallucinationem per aliquot dies nullas literas exarare valuit. In loquelâ sæpe observavit quoddam impedimentum, ut verba quædam & literas *R.* sc. pronunciare nequiêrit. Somnolentia jam diu quoque molesta erat, adeo ut sæpe mensæ indormisceret, dormivit cum stertore quodam sonoro & cum magna difficultate. Lassitudinem etiam quandam & debilitatem sensit, unde ingressus languidus. Quoties oscitavit, loquelæ vitium augebatur, ita ut vix paucula verba aliquandiu proferre & non nisi cum labore posset. Vomitus aliquandiu ructus præcedebant. Salivavit, dum vomitus, visûs vitium & somnolentia durabant, diu & multum. A longo tempore multum minxit: urina semper pallida & tenuis fuit. Ob vomitum & inappetentiam habitus valde emaciabatur, pallebat & vires languebant: nihilominus itinera fecit & quodam animi pathemate valde semet excruciavit. Pulsus plerumque frequens & celer.

Die 11. *Octobr.* 1681. *Wolfachio Haslachium* ivit ubi ipsum vesperi conveni: cum difficultate loquebatur & simul ac si nares obstructæ essent: querebatur de visu duplici & nebula oculis obversante. Vomuit ante cœnam. Cœnavit parum, noctu multum dormivit. *Die* 12. *Octobr.* contra meum & aliorum monita *Argentoratum* properavit, illucque noctu pertigit lassus & cibum fastidiens. Ante meridiem quater in itinere vomuit primum aquea, spumosa, viscida; postea biliosa: ultima vice demum *Chiocolatam*. Emenso milliari cum dimidio *Offenburgi* ante prandium dormivit super scamno cum stertore: pransus est ova, cydonia cocta: carnes fastidivit. Rhedâ vectus post meridiem fere continuo dormivit. *Argentorati* lassus valde parum comedit: tota nocte dormivit. *Die* 13. *Octobr.* mane inter colloquenduum mucosa magno nixu vomuit; post horam comedit jusculum & in primo cochl.

gr:

gr. iij. ol. nuc moſch. expr. ſumſit, quod poſt quadrantem horæ magno nixu evomuit. Inter vomendum obſervavi plures & vehementes impulſus à Ventriculo & Diaphragmate fieri, antequam liquor aliquis ſequebatur, unde facies rubore perfundebatur & lachrymæ exprimebantur, quod & vacuo ventriculo vomentibus aliàs evenit. In publicum prodiit Rhedâ vectus atque Illuſtres perſonas inviſit. Pranſus eſt parum & non niſi ova ſorbilia cum cydon. coct. faſtidivit carnes. Poſt meridiem Rhedâ ad vicinas ædes vehebatur, *conſpectaturus Regis trium-phantem introitum.* Poſt 4. Veſpertinam è ſcala per plures gradus præceps ruit caputque valde alliſit: ſublatus, fuit gravi leipothymiâ affectus, arctè dentibus conſtrictis, reliquis artubus flaccidis: in hypocauſtum delato ei dentes diducebantur: infundebatur *aqua cordialis officinar.* naribus inungebatur *Balſam. apopl.* Unde rurſus incaluit de dolore totius corporis queſtus. Cauſa casûs credebatur vertigo titubans, de qua ſæpius imprimis hoc mane querebatur & pedum imbecillitas.

Ad Illuſtriſſimum Dominum veniens inveni pulſum freq. celer. reſpirationem æqualem: quoties corpus erigebatur de magno dolore querebatur; dorſi attactum non pertulit: auris ſiniſtra à caſu excoriata erat in medio: caſu avulſa fuit margarita, quam in lobo ejus geſtavit. *Cum Excell. D. D. Hamerero & Exc. D. D. Möglino* deliberavi, quid agendum eſſet? concluſimus ſtatim *Clyſter. purgantem* injiciendum: *Venæſectionem* non tutam judicavimus, quum adeſſent ſigna ſeri intra cranium extravaſati, ſc. ſomnolentia, vertigo titubans, viſûs hallucinatio & loquelæ vitium, quod non totum aſcribere potuimus ulcuſculo linguæ, quia hoc exiguum erat: nec tonſillarum nec uvulæ tumori, quum nullus talis hoc mane appareret: ſuaſimus etiam *aquam anti Epilepticam & anti Apopl. Clyſterem* fere duabus horis retinuit, interea moleſtiæ indicia plurima edidit, nam *Clyſteres* ſemper abhorruit: manus & pedes movit ſemetque ſuâ ſponte erexit: ſemel atque iterum ad vomitum ſtimulabatur, nihil tamen ejicere valuit. Poſtea alvum aliquoties exoneravit, excrementa ſummopere fœtebant. Dum conſpurcatus jacuit valde inquietus fuit, nec verbis ſe expedire potuit, licet non diu ante excretionem de dolore queſtus, unum atque alterum verbum proferre & mihi animi ſenſum explicare valuerit. Circa 6. Veſpert. ſolito more profunde cum ſtertore dormivit. Inſtar trunci jacuit, nihilque amplius ſentire videbatur. Statim *veſicatoria brachiis & pedibus utrinque applicanda* ſuaſi: ſubinde *aq. Cephal.* exhibui. Continuavit ſomnum, nullos artus movit: *aq. Cephal.* quandoque deglutiit, ſubinde dentes conſtrinxit. Poſt octavam noctem *ex conſilio D. D. Hammereri cucurbitas magnas cum ſcarificatione* dorſo

affixi-

affiximus; *vulnuſcula* eluebantur ⊖ & ✚ verum nec ex compreſſis digitis ullum Senſûs integri indicium præbuit; ut nec *à frictione forti*, adeo ut de fortiſſimâ Apoplexiâ non amplius dubitare potuerimus. Applicuimus Capiti *columbam vivam per medium ſectam: ſacculos Cephalicos in vino coctos.* Circa ij. noctis *Regis Chriſtianiſſ. Juſſu Illuſtriſſimum Dominum Comitem inviſit D. Petit Archiater Regius;* explicuimus ipſi morbum & quæ illum præceſſerant, ac ultrò faſſi ſumus nos *V. S.* ſtudio omiſiſſe ob ſymptomata Apoplexiam pridem minitantia & ob motus convulſivos jam gliſcentes, quibus etiam aliâs obnoxius á puero fuerit. Ille vires oppreſſas non diſſipatas cauſatus eſt, quamvis à longo tempore parum comederit, aſſumta evomuerit & valde emaciatus eſſet: *V. S.* ceu ſarcinâ levatam naturam cauſam Apoplexiæ propulſam iri dicebat. Addit *purgantia cum vomitoriis mixta* exhibenda, ut per alvum & vomitum ceu vias regias humores peccantes propellerentur: ſuaſit igitur *Decoct. ſenn. cui add. vin. Emet.* ℥iij: *ſyr. roſ. ſ.* ℥j. *conf. de Hyacinth. inc.* ʒß. ſi poſt duas horas nihil agat, dandas ℥iij. *Vini Emet.* eſſe ſolùm. *Pro potu ordinario* dandum *decoct fol. ſenn. ſ.* Ut fluor alvi continuetur. Interea ſæpe juſculis refocillandum eſſe. Statim *ad* ℔j. *imo ad* ℥*xvj ſanguinis ex brachio dextro* emiſit, nec ulterius emittere ceſſaſſet, niſi pulſus in oppoſito brachio minui cœpiſſet. *De Pot. purg.* vix 2. vel 3. cochl. infundere potuimus, nam diu in faucibus hærens liquor & per laryngem hiantem in aſperam arteriam illabens ſuffocationem intentavit. Circa 2. matut. terribili Epilepſia dextri lateris afficiebatur aliquandiu, manente ſiniſtro latere paralytico. Poſt paroxyſmum diu nullus pulſus inveniri potuit: redeunte pulſu rurſus cum ſtertore aliàs conſueto laborioſè reſpiravit: unum alterumve cochl. *aq. Cephal.* deglutiit: per alvum iterato fæces fœdas egeſſit: Continuavit Reſpiratio & pulſus varius erat ad 5. matut. brevique moriturus videbatur. Oculi continuo convulſi hinc inde torquebantur fere ad ultimum halitum. *Die* 14. *Octobr.* mane poſt quintam rurſus quinquies terribiliter Epilepſia dext. lateris ſuccutiebatur. Circa 9. extremá frigida: ſudore per totum corpus jam plurimis horis manante, ſuperne calido inferne frigido. Oculi obtenebrabantur & manifeſto cornea oculi dextri corrugabatur, ac ſi portio humoris aquei effluxiſſet, quamvis cœtera oculus integer eſſet, ſubinde rurſus caput motu convulſivo ad latus torquebatur, aliquando axillas ſurſum ſuſtulit. Ante 12. antimeridianam mortuus eſt ſc. circa Viceſimam à Caſu facto horam. Poſt mortem nihil ſanguinis ex ore, narib. aut ore emanavit. NB. Æſtate prægreſſa ſæpe valde ſitiit, hac de cauſa magnos hauſtus *decoct. Rad. Chin* ingeſſit.

Poſt 10. noctis cadaver aperuimus. Inciſo decuſſatim abdomine multum pinguedinis maxime in ſumine adhuc occurrit. Aperto abdomine ſtatim eruperunt inteſtina tenuia flatibus diſtenta & pellucida: admoto lumine & ex adverſo illis conſpectis nulla veſtigia glandularum inteſtinalium ullibi neque circa finem Ilei obſervare valui: Colon plenum erat ubique excrementis: in recto detinebantur ſcibala, licet ab aliquot diebus parum comederit & aſſumta fere evomuerit; quamvis *à Clyſtere* veſperâ prægreſſâ injecto magnâ copiâ fœces fœditiſſimæ iteratò eductæ fuerint. In Inguine dextro, ubi pridem herniam paſſus eſt, Colon pertinaciter uſque ad regionem renis cum portione Ilei accrevit. Omentum pingue erat adhuc; pinguedo tamen fuſca nec tam flava ut ſuminis fuerat, videbaturque multis glandulis præditum: in inguine dextro per filamenta latiuſcula, in ſiniſtro per graciliora quoque accrevit. Ventriculus etiam flatibus aliquantulum diſtentus erat, ſed non ut inteſtina tenſus, nec valde amplus fuit: cum portione gulæ & duodeno illum exemi: Gula ſatis craſſa erat, nervea ſulcis rectis prædita, extremitate ſua in Ventriculum prominula: Ventriculus albicans foris fuit, vaſis in ſummitate à ſtomacho ad pylorum ſanguine atro plenis, ut & ad latera in parte ſiniſtra fundum verſus: ejus tunicæ pertenues & non multum craſſiores erant inteſtinis etiam tenuibus, adeo ut fibræ probe obliteratæ eſſent: continuit adhuc fruſtula cydon. coctor. quæ comedit in prandio ante caſum & liquorem turbidum, in quo craſſamenta pultacea quædam ſubſidebant: deterſis contentis anfractus penitus obliterati erant: ſuperficies oblita erat muco tenui pellucido, nulla veſtigia ulceris, inflamationis aliúsve rei p. n. apparuerunt. Pylorus non conſtrictus, ſed laxus & flaccidus ac tenuior ſolito erat. Inteſtinum Duodenum amplius debito, rubicundius cum nigrore quodam, ita tamen ut nec inflammatum nec gangrænoſum reputare potuerimus, quo abſciſſo emanavit ſubſtantia pultacea fluida, ſubfuſca. Pancreas amplum fuit, prope Inteſtinum portio ejus erat dura & prope cartilaginea, in poſticâ parte mollior albicans: ejus ductus conſpicuus, non procul ab inſertione. Meſenterium pingue, in quo paſſim quoque corpuſcula duriuſcula tangebantur. Epar quidem molle fuit, ſed prorſus pallidum. Veſicula bilaria fuit ampla, ſed non valde à bile diſtenta, quaſi paulo pluſquam ſemiplena: illâ preſsâ extillavit bilis copioſe, fluida, obſcurè flaveſcens. Lien pallidior fuit cum rubore aliquo, mollis mediocris magnitudinis. Renes mire parvi erant & graciles, minores & graciliores pueri 9. annor. Tunica adipoſa facile abſceſſit: in utroque aliquot tubercula dura piſo majora prominula in ſuperficie tangebantur, unum ex his magnitudine acini uvæ jam hydatis erat, tunicâ craſſâ veſtitâ, ex qua ſauciata prodiit ſerum flavum: reliqua in abſceſſum cum folliculo degeneratura videbantur: Renes ſuccenturiati duri erant. Pelvis & ureteres utrinque ampli. Veſica

 parva

parva erat & contracta; quamvis aliàs unica vice ſæpe multum eminxerit. Diaphragmate undique ſeparato ne minimum quidem ſanguinis extravaſati in cavo pectoris invenimus. Pulmones in dextro latere molles albicantiores per pauca filamenta laxè pleuræ, in ſin. latere rubicundiores, molles tamen, ſed non ut in dext. latere, etiam per filamenta gracilia plura, ſuperne immediate aliquantulum pleuræ adhærebant & quidem illo in loco pertinaciter ſatis. Cor plane flaccidum fuit, pingue: in Ventriculis & in vaſis majoribus paucus admodum ſanguis & in auriculis prope nullus detinebatur. In Ventriculo utroque invenimus polypos, majorem in ſiniſtro quam in dextro, tenaciſſimos, planos albos, ſingulis adhæſit grumulus rubicundus in ambobus ventriculis.

Aorta præter ſolitum erat ampliſſima. Omnibus contentis pectoris ſublatis vidimus pleuram à contuſione valde ſuffuſam in ſiniſtro latere ibique coſtam tertiam ſuperne numerando, non procul à ſpina fractam, cujus fruſtulum prominuit & pulpam digitorum attrectatam pupugit. Sublatâ cuti capillatâ capitis nullibi veſtigium contuſionis, ſuggillatæ multò minus ſedis, fiſſuræ aut rimæ vidimus: ſummitas oſſium frontis & portio ſyncipitis anterius inæqualis monticuloſa & prope gummoſa erat, pericranio tamen adhuc tecta & cœteris oſſibus concolor paulò tamen albicantior: diſſecto cranio dum anterius cranium auferre voluimus, os frontis citra magnam vim, ceu friabilius facile in plura fruſtula atterebatur, & in ſuperciliis & circa radicem naris amplæ cavernæ vacuæ intra duplicaturam tabellarum cranij in conſpectum venerunt. Auferendo ollam comperimus duram meningem tenaciſſime cranio accretam, ut vix illam, quamvis craſſa ac tenaciſſima eſſet, citra lacerationem avellere potuerimus. In ſiniſtro latere è lacerâ durâ matre, plurimum Sanguinis aquæ loturæ carnium ſimilis etiam grumoſi confertim erupit: amplius illâ ſeparatâ plurimum ſanguinis inter meninges intra anfractus, ſuper corpore calloſo, in Ventriculo ſiniſtro, tertio & quarto etiam in baſi offendimus, minus in dext. Ventriculo: In latere ſiniſt. Subſtantia cerebri mollior & pultacea quaſi nobis videbatur. Superficies Ventriculi aſperior, muco oblita copioſo quoque fuerat. Nervi optici albi duriuſculi erant: nihilque p. n. circa illos foris conſpiciebatur. Sublato cerebro cum cerebello multùm aquæ flavæ ex fiſtula ſpinalis medullæ erupit. In baſi cranij poſt os petroſum ſiniſtrum fiſſuram quandam reperimus & cranium percuſſum ſtrepitum edidit, qualem fictilia rimoſa inſtrumento percuſſa edere ſolent: rubebat illa, nec detergi potuit: in parte dextra oppoſita ſimilis ſeu fiſſura ſeu ſutura, ſed nec tam longa nec rubra. Anne forte ſutura hiantior?

Scholia.

Scholia.

I.

PInguedo abdominis flava satis copiosa, ut & omenti, mesenterij, Cordis &c. Item mollities hepatis (licet pallidi, forsan ob nimiam evacuationem V. S. inappetentiam, Vomitus, potum aquæ nimium) Lien, naturalis & laudabilis pulmonum constitutio vitam *Illustrissimo Domino* prorogari naturaliter potuisse à Medico prudenti indicio erant, nisi casus vitæ filum abrupisset.

II.

Vomitus quotidiani Jejuno Ventriculo & statim ab assumpto cibo non videntur causa fuisse vel inflammatio aliqua vel ulcus vel excoriatio, cùm nihil horum ullibi in toto Ventriculo nec circa pylorum apparuerit; nec humor aliquis p. n. cùm nihil nisi chylosa & noviter assumta continuerit, quæ nulla irritandi vi prædita erant, quæ alicujus momenti fuerit: licet bis mane ante casum vomuerit & post casum ad vomitum stimulatus fuerit, nisi capitis gravi læsioni hunc conatum adscribere velimus. Credibile hunc motum Ventriculi inversum adscribendum membranæ nerveæ admodum sensitivæ, & cuique injuriæ expositæ, quia Ventriculus pertenuis, quia ejus anfractus plane obliterati, quia denique sublatis contentis pertenui muco pellucido oblinebatur. An durities pancreatis prope insertionem ductûs duodeno adhærens ad vomitum ansam dederit? dubium est quia durities hæc non nuper & *in Thermis* nata videtur: suspicio tamen est, illam concurrisse, quia duodenum amplius & rubicundius et pylorus plane laxus & patulus fuit, quia quoque post multos nixus mane imprimis & in itinere multa biliosa evomuit. Denudationi membranæ nerveæ ansam dedisse videntur præter *Vomitoria* plura pridem assumpta & quidem ultimum *in Thermis*, quod erat ♀ *Emet. gr. iij.* nam ab illo tempore vomitus continuavit. Forte ob nimios istos et frequentes vomitus anfractus obliterati cum fibris fuerunt & aliquomodo fibræ nerveæ enervatæ, ut se ventriculus non rite & non nisi irritatus circa cibos sestringeret. Quamvis Ventriculus ita enervatus esset (ut testabantur non solùm anfractuum, sed etiam fibrarum rectarum & circularium obliteratio quædam, ob quam foris vix apparebant, sed etiam Ventriculi major distensio, quàm contenta erant, licet non tam tensus esset ac Intestina, quæ à flatibus retentis & arcte conclusis distensa apparuerunt pellucida) nihilominus mane jejuno stomacho & à prandio plerumque rarius post cœnam, magno & sæpe iterato nixu plerunque primum aquea & spumosa, postea mucosa, hinc biliosa & plerunque tandem assumpta evomuit, sæpe tantâ vehementiâ, ut facies inde ru-

ruberet & ſudaret à vehementiſſimis impulſibus diaphragmatis, ſuccuſſo valide Ventriculo in quolibet vomendi conatu. Succeſſit primum aqua & mucus conſtricto Ventriculo circa ſtomachum: motu periſtaltico continuato ſucceſſit non ſemel prius bilis quàm aſſumta, imo plerumque poſt prægreſſos vomitus bilioſos, tandem ſupervenit aſſumtorum ejectio, ac ſi circa ſtomachum fibræ contractæ aquam, mucum, poſtea bilem exprimerent: at mirum cibum ad ultimum, ut pridie ante caſum *Chiocolatam* in Ventriculo perſtitiſſe: imo in cadavere aliquid hujus cœteris contentis Vertriculi permixtum apparebat: neque enim in Ventriculo thecæ erant, in quibus abſcondi potuiſſet, nec inter anfractus delituit, qui nulli videbantur. Ob frequentes vomitus veſicula bilaria ſemiplena erat ejuſque bilis ferocior, forte *à Thermarum inſeſſu*. Ventriculus aliquantulum & Inteſtina pleniſſime diſtendebantur à flatibus, à fermentatione poſt mortem factâ & amiſſâ propulſandi vi atque mature emortuâ inteſtinorum facultate.

III.

Copia fœcum in Recto & Colo *poſt Clyſterem* iteratis vicibus efficacem, multiſque eductis hiſce ſuperſtes indicio eſt, fœces ab aliquot diebus coacervari, nec omnes excerni, quamvis quotidie alvus officium faciat; nam antea quotidie beneficio hoc gaudebat, licet parum comederit & quotidie vomuerit, plerumque cibum quoque, ut mane ante caſum etiam juſculum, cui panis intritus erat, totum.

IV.

Mirum *Illuſtriſſimum Dominum* jam ultra biennium copioſiſſime ſemper minxiſſe, ſi ſeri ſegregatio fit in parte extima renum ſecundum *Bellinum & Malpighium*, cum utriuſque ſuperficiem occuparint tubercula dura, profunde infixa; cùm etiam Renes mole ſua admodum parvi & graciles fuerint: Credendum id factum fuiſſe propter canaliculorum laxitatem nimiam in carunculis papillaribus idque citra aliquam fermentationem tum ob exilitatem Renum, tum ob cruditatem urinæ: Certe pelves & uretheres admodum ampli erant, quamvis nullum unquam Calculum excreverit.

V.

Reſpiratio cum ſtertore poſt caſum ſtatim in principio Apoplexiæ, quamvis nullus cruor in cavo pectoris, & pulmones molles erant. An id factum fuerit propter pulmonum accretionem, ob quam mucus minus prompte ejici potuerit? nam ante caſum jam diu inter dormiendum ſtertuit: forte etiam concurente narium obſtructione. Deinde ultra duas horas ante obitum minus ſtertor audiebatur & placide reſpiravit ac ſine magno ſtertore obijt. Denique dum Apoplexiâ jam

tactus

tactus erat, ſæpe diu ob lenem reſpirationem videbatur plane intercepta, quamvis manu ori admota, ipſum reſpirare animadverterim; mox tamen magno cum nixu & ſtertore inſpiravit, ac ſi in leni illâ aër non ſufficiens attractus fuiſſet.

VI.

Cephaleæ pridem graviſſimæ perpeſſæ cauſa videtur fuiſſe accretio duræ meningis pertinaciſſima cum cranio undiquaque, ob quam ſanguinis motus per duram meningem impediebatur & ſerum virulentum ſtagnare potuit; quàm virulentum id fuerit, patuit ex oſſis frontis & bregmatis inæqualitate & tuberibus, ut & ex friabilitate oſſis frontis.

VII.

Apoplexiæ cauſam fuiſſe ſanguinem extravaſatum cum copioſo ſero nimium quàm manifeſtum fuit: quia ſiniſtro lateri incubuit eaque portio cerebri imprimis ſpirituum animalium influxu magis defraudata fuit, quam dextrum, propterea latus ſiniſtrum paralyticum etiam erat: ſanguinem extravaſatum Cerebrum compreſſiſſe, hinc patet, quia diſciſſâ durâ meninge multum cruoris ſeroſi cum impetu proſiliit, & nihilominus multum intra anfractus in ventriculis & baſi reſtabat. Sanguis tamen non ſtatim poſt caſum Apoplexiam effecit, ſed tum demum poſtquam ad illam quantitatem pervenerit, quæ compreſſioni ſufficeret; unde poſtquam refocillatus internis & externis ac leipothymia ſublata fuit, loqui poterat, adſtantes agnovit, de dolore querebatur, manus & pedes movit, ſemet ſua ſponte erexit, ac ſenſus & motus fere duabus horis ſupererant. Apoplexia fortiſſima erat, quia compreſſis digitis fortiter nullum ſignum ſenſûs dedit, ut nec *à ſcarificatione & ⊖ & ✚* vulneribus illitus: plerumque nihil deglutire potuit, diu liquores in faucibus ſtagnarunt, quandoque laryngi illapſi ſuffocationem intentarunt, imprimis circa medium noctis: inſtar trunci erectus manſit, ut & decubuus. Convellebatur in dextro latere imprimis *poſt V. S.* terribiliter, quia in dextro latere cerebri portio illa minus læſa erat & adhuc ſpiritus animales ſupererant, ob quos meninges irritamen percipere potuerunt, à ſanguine extravaſato & jam fermentante factum: fermentationis ſignum erant ſudor univerſalis, rubor & ardor faciei. Ob eandem cauſam toto illo tempore, quo Apoplexia duravit, oculi convellebantur, cùm ad motum muſculorum oculi pauci ſpiritus in nervis oculorum motoriis ad hunc motum efficiendum ſuffecerint: imo inſtante morte ſpiritibus aliquibus adhuc cerebrum inſtructum naturæ agonizanti ſuccurſurum capitis motum inſtituit effecitque, ut axillæ paulo ante expirationem ſurſum traherentur. Arteria à caſu rupta fuiſſe videtur in baſi prope os petroſum, ubi ſutura hiantior & vas aliquod ibi lacerum videbatur, vereque *Illuſtriſſi-*

mum Dominum Infortunium Hippocr. obruit, nam in tota peripheria Cranij detractâ cuti capillatâ nihil contuſi, nihil rupti, nihil fracti occurit: forſan in occipite proceſſum mammillarem ſiniſtrum graviter alliſit, nam margarita ab aure pendula avulſa & media auricula excoriata aliquantulum fuit, nullo vitio in temporibus apparente. *Venæſectio* nihil opis tulit imo mortem acceleravit, nam aliàs magna penuria ſanguinis aderat, ut ex Anatome & rationibus *Medico Pariſienſi* demonſtratis patet; & illâ largiſſimâ *V. S.* quod ſupererat ſpirituum, male exhauſtum fuit, atque ita ſarcinâ non levatus ſed mole cerebri orba oppreſſus miſere fuit. Nec *Vomitorium* prodeſſe potuiſſet, cùm ob cerebri ſuccuſſionem vaſis laceris hæmorrhagiam iſtam auxiſſet. Præſtitiſſet *Trepanizatio*, verum nobis locus ubi ſtagnaret ſanguis ignotus erat, cùm nullibi ſedes contuſionis apparuerit, & ſubita & virium & actionum anmalium proſtratio & abolitio adfuerint, nullaque ſpes evaſionis appareret.

VIII.

Vertigo, ſomnolentia nimia, viſûs hallucinatio & loquela impedita ante caſum adſcribi poſſunt ſanguini nimis ſeroſo cerebrum nimium irriganti, nam *Badæ Marchionatus Menſ. Aug.* ſanguis *V. S.* detractus copioſum ſerum comitem habuit & denſa pelle operiebatur, ac poſt caſum ſanguis *V. S.* emiſſus nihil vere niſi aqua & mucus erat & vix tertia pars erat, quæ coagulabatur & non ſolùm pelle ſed etiam muco tegebatur fœtido. Cerebro profundius impingebatur ſerum à vomitibus violentis ultra ʃ. ſeptimanis durantibus. Poſt obitum multum ſeri circa oſtium Cranij magnum ſtagnavit & reflexo corpore ex canali ſpinalis medullæ effluebat: ſuperficies ventriculi ſiniſtri inæqualis multo muco operiebatur ac ſanguis extravaſatus valde ichoroſus fuit.

IX.

Oculus dexter ante obitum plane corrugabatur, forte ſpiritibus & ſanguine privatus ob largiſſimam hæmorrhagiam: nam hæc corrugatio vel in centeſimo non obſervatur. Paucis ante diebus *in Milvo Doneſchingæ* id obſervavi poſt largam hæmorrhagiam & diuturna tormenta: nam vivo Ventriculum exemi cum portione Inteſtini ac pluribus horis ſupervixit.

X.

Quamvis multum ſanguinis copioſo ſero diluti intra cranium contineretur, nihil tamen poſt caſum, dum vivebat, & pluribus horis poſt mortem vel ex ore vel ex narib. vel ex aurib. emanavit, quia in hac gravi capitis alliſione dura meninx ubique integra perſtitit, ac ut in ſanis aliàs humores intra cranium coërcuit adhuc.

XI. Spaſ-

XI.

Spaſmum *Thermæ* ſuſtulerunt, quia ſerum circa nervos hærens atque ad contractiones has ſollicitans diſcutierunt ad tempus: procul dubio tamen affectus rediiſſet hyeme, niſi aliis medicamentis cautum fuiſſet, nam nimium in maſſa ſanguinea ſerum redundavit & quidem non bonæ notæ, nam plures glandulæ induratæ comparuerunt in Meſenterio, Pancreate, renibus ſuccenturiatis, imo Renibus ipſis.

NB. NB.

Binas alias OBSERVATIONES huic fere analogas, ſed proſperioris eventûs ſubjungere, non è re fore conſtitui.

DOminus *Völter, Domûs Würtembergicæ Chirurgus præſtantiſſimus, D. 13. Nov. mihi Beblingæ narravit*, quondam Ruſticum ante paucos annos ex caſu ab alto in caput præcipitatum aliquandiu ſine ſenſu & motu jacuiſſe: quandoque per brevia intervalla eas actiones rediiſſe, mox tamen rurſus utramque amiſiſſe: dum illas recuperavit, poſt alterutram aurem digitis caput perfricuiſſe, unde conjecit, ibi ſanguinem extravaſatum delitefcere, unde, quamvis nullam ſedem nihilque contuſi obſervarit, nihilominus *Trepanizationem* tentavit, perforato cranio dura meninx integra erat, at per illam tranſparuit ſanguis, itaque illam *lancettâ* perforavit, prodiit ſtatim cum impetu ſanguis & poſtea per plures dies ichor ac pus, tandem integre convaluit, atque in hunc uſque diem ſanus vivit.

JOh. *Petrus Hänſeler, Adoleſcens* 15. *annor. Die* 21. *Octobris* 1681. *à* Vecte ligneo, organi ſpiralis, cujus beneficio frumentum aliæque res in altum ducuntur, percuſſus fuit in ſincipite dextro, ut humi proſterneretur. In loco percuſſo obſervatum fuit vulnus vix unciæ longitudine: Puer ſtatim in ſoporem incidit, manus tamen & brachia movit & excitatus loquebatur ſana. *Die* 22. *Octobr. Huſsâ prope Hüffingam* delatus fuit *Doneſchingam ad D. Chriſtophor. Simonium Chirurgum expertum*, qui protinus invenit fiſſuram à ſutura lamboidea ad Coronalem, & aliam deorſum verſus tempus deſcendentem, cujus finem inquirere nequiit: fiſſura verſus anteriora hiabat, ut facile dorſum cultri admitteret: occurrebant quoque fragmenta cranij minuta partim ſeparata, partim ei adhuc adhærentia: ſemel tantum vomuit. *Die* 23. *Octobris*, Primum in anteriore parte ſincipitis cranium *Trepano* perforavit: ex foramine prodiit ſanguis grumoſus copioſe: dormiendi neceſſitas immunue-

minuebatur, paulo poſt rurſus *Trepano* cranium perforavit, in parte magis poſtica, unde ſopor evanuit. Primis 8. dieb. appetitus erat proſtratus. Capitis dextra pars valde intumuit, ut oculos aperire nequiret: cujus gratia cum levamine *Sacculos Cephalicos* impoſuit; indies melius ſe habuit. *Die* 18. *Nov.* ipſum *cum Dom. Simonio* inviſi. Vulnus adhuc apertum erat: oſtia *Trepano* facta clauſa erant carne: prope anterius foramen, detento ſpiritu ac conſtricto naſo pus copioſum, etiam erecto capite extrudere valuit, quod, an ex oſtio, an ex fiſſurâ, prodierit? dubium erat, credibilius tamen ex fiſſurâ, quia è diverſis locis emerſit: Clare inde patuit aërem ad Cranium penetrare. Vidi etiam manifeſte meningum pulſum poſt hunc exprimendi conatum. *Die* 19. *Novembr.* vulnus plurimum puris fundit ſimulque caro fungoſa excreſcebat, cui *Alumen uſtum* inſperſit. Veſperi fragmentum oblongum ſed gracile extraxit, invenit quoque inſigne fruſtum cranij vacillans: exemto hoc fragmento *die* 20. *Novembr.* parum puris exprimere valuit etiam retento ſpiritu & naſo conſtricto: caro luxurians quoque ſubſidit. *Die* 22. *Novembr.* retento ſpiritu vix guttula puris exprimebatur: caro non amplius luxuriat. Exeunte anno perfecte ſanatus convaluit.

OBSERVATIO X.

Commotio Cerebri à Percuſſione.

ANna *Rietmännin Ancilla* 26. *Annor.* circiter, ſana aliâs & robuſta. *Die* 20. *Maij* 1694. Baculo percuſſa fuit ſuper Syncipite. A prima percuſſione ita perturbata fuit, ut omnium poſtea factorum ignara eſſet, nihilominus ulterius feriebatur Baculo. Poſt Percuſſionem aliquot diebus aſſumpta evomuit, ad Vomitum ſtimulabatur quoque vacuo Ventriculo: vertigine diu afficiebatur: Aures tinniebant: Viſûs nullam labem unquam patiebatur. *Chirurgus* vocatus invenit Sanguinem de Capite manantem vicinumque Thoracem madefacientem: detonſis Capillis occurrit Vulnus in cute capillata Bregmatis oblongum, quod apice Digiti tegi potuit: Stylo non potuit ad Os Cranij pertingere: Vulnus texit *Emplaſtro citrino:* Caput inunxit *Ol. Roſar. Lumbr. &c.* ſuper impoſuit *Empl. de Beton. & ſacculos Cephalicos.* In Humero ſiniſtro & Brachio à percuſſione occurrerunt ſuggilata. *Die* 21. & 22. deligabatur extra lectum: inter deligandum expalluit, querebatur de dolore nunc in hac nunc in alia parte Capitis, Vertigine: mordere potuit corpora dura Dentibus ſubjecta ſine doloris exacerbatione.

D. D.

D. D. Stokarus illam convenit Die tertio: post deligationem statim reponenda fuit in lectum ob debilitatem. Hinc aliquoties in lecto deligabatur. Vulnus consolidabatur intra dies 12. *inditis filamentis siccis;* illo clauso nihil p. n. in vulnere & prope illud, nulla inflatio, nulla excrescentia apparuit. *D.* 19. *Junij* 1694. Digiti distantiâ seu uncia una à Vulnere Tumor apparuit, cujus attactum non toleravit, quem tamen pertulit Cicatrix eique propior pars. *Chirurgus* Illam invisit 6. Septimanas, *D. D. Stokarus* circiter duas. Toto hoc tempore conquerebatur de Dolore Capitis, Vertigine, Tinnitu Aurium, Debilitate, Vomitu, de quo Domestici quoque testimonium præbuerunt, Cardialgiâ quadam, Terrore in somno. *D. D. Stokarus* suasit *mixturam contra Casum, Pulveres absorbentes & Anti-spasmodicos, decoct. Traumaticum:* propter Cardialgiam *Pulverem abstergentem, Balf. Cephal. Empl. de Beton. cum Ol. dest. Cephal. &c.* Conquerebatur diu de Æstubus ad Caput ascendentibus; Sugillata in Axilla & Brachio sinistro dolorifica non ante *D.* 14. mitigabantur, quæ tumida & atrorubescentia erant. *D.* 24. *Junij* 1694. quo me convenit, *cum D. D. Stokaro & D. D. Pfistero*, invenimus in Bregmate sinistro Tumorem prope sagittalem suturam, in dextro Bregmate depressionem: Tumor attactum non toleravit: querebatur adhuc de dolore Capitis, Vertigine, Tinnitu Aurium, Somno inquieto & Terroris pleno: suasa denuo fuit *Capillorum abrasio & Emplastrum de Betonica cum Ol. d. lavend. succin.* Cùm ab his nullum levamen sensisset, *sectionem* necessariam duximus: Hæc instituta fuit *D.* 6. *Jul.* 1694. *à D. D. Pfistero* Vulnere oblongo facto, ob debilitatem abraso jam Pericranio, transversam sectionem non licuit. In ipsa sectione Cutis capillata multo crassior deprehensa fuit: Die octavo post sectionem oblongam trànsversa facta fuit: sequentibus diebus intra illam sanguis grumosus alicubi apparuit: Cutis quoque capillata versus Occiput Oedematosa evasit. Post aliquot dies Symptomata aliquantulum mitiora evaserunt, non tamen penitus cessarunt; Unde *D.* 21. *Jul.* 1694. *Trepanatio* instituta fuit: *Circa* 27. *Jul.* ex Foramine *Trepano* facta Caro pallida quasi fungosa pullulavit, quæ congruis remediis sublata fuit: postea illud & Vulnus sensim occludebantur. Cicatrix diu admodum sensibilis mansit, nec illa nec Caput attactum tulerunt. De Vertigine non multum querebatur, Somnus minus quietus est. *Medio Mensis Octobris* me rursus convenit, Vulnus occlusum est, Cicatrix exquisito sensu prædita, Vertigo & Aurium Tinnitus remiserunt: melius & placidius dormit; non amplius terretur in somno ut pridem: Appetitus melior est: Nullum vinum bibit: munere suo fungitur. Carnosa & bene colorata est.

Semper suspectæ sunt Capitis Contusiones secundum Celsum.

Die 20. *Novembr.* 1694. *ex Jussu Senatûs Fori Judicialis* me convenerunt *Dominus N. N. & Dominus N. N.* ambo hujus Fori Assessores *cum Scriba N. N.* petieruntque ut *Ego, D. D. Stokarus, D. D. Pfisterus* hujus Senatûs nomine bonâ Fide judicemus, qualia damna Percussio Capitis Ancillæ huic *à M. M.* illata ? An & quomodo *à Chirurgo* & postea *D. D. Stokaro*, & postmodum *à D. D. Pfistero* tractata fuerit ? Quid in posterum timendum & sperandum sit ?

Resolutio.

CAput graviter læsum & Cerebrum valde commotum à percussione Baculo facta in Sincipite testantur Symptomata; Ignorantia omnium post primam Percussionem factam, cujus rei fidem præter Percussæ effatum, adstantes facere poterunt, Vertigo, Tinnitus Aurium, Vomitus tam assumptorum tam jejuno Stomacho, cujûs quoque conscij erunt Domestici, Debilitas inter deligandum, in qua expalluit, ut postea in lecto deligatio peragenda fuerit, quamvis Vulnus Capitis exiguum fuerit, & si post primas deligationes Sanguis substiterit, Somni breves & interrupti diu cum Terroribus, Cardialgia quædam, Æstus ad Caput adscendentes. Pleraque hæc Symptomata continuarunt, licet *à Chirurgo* legitima adhibita ac multa utilia & efficacia remedia *à D. D. Stokaro* suasa fuerint. *D.* 29. *Jun.* 1694. qui erat quadragesimus dies à Percussione factâ, præter hæc Symptomata remanentia, tetigimus Tumorem concolorem in Bregmate sinistro prope suturam Sagittalem attactu dolentem. Jam tunc de incisione facienda cogitavimus, verum maluimus adhuc mitius rem aggredi, abrasisque Capillis denuo *Emplastrum efficax* suasimus; Cùm verò & hoc nihil præstitisset, ac solita Symptomata perseverarent, *die* 6. *Jul.* seu quadragesimo sexto à Percussione die, *Dominus D. Pfister* Incisionem fecit in Syncipite sinistro ad Longitudinem unciarum quinque & Pericranium ab osse cultello separavit; ob debilitatem Sectionem transversam aliâs necessariam tentare non ausi fuimus, quæ demum diebus octo circiter elapsis peragebatur. Post aliquot dies ab incisione deprehensus fuit sanguis grumosus niger intra cutim inclusus: in ipsâ Sectione Cutis multo crassior erat debito & versus occiput œdematosa, qualis aliâs post contusiones redditur. Quum neque post Incisiones Symptomata cessarent, *D.* 21. *Jul. Trepanatio*, sc. 62. die post Percussionem peracta fuit. Post aliquot dies à peracta hac Operatione, ex Foramine pullulavit Caro pallida Fungum minitans; verum breve congruis adhibitis subsidit & cùm omnia Symptomata mitescerent, Foramen clausum & Vulnus

con-

consolidatum fuit, manente Cicatrice semper exquisito sensu prædita. Percussionem non suspensâ manu factam fuisse, indicabant suggillata Brachii & Axillæ sinistræ tumida & atrorubentia. Percussam Symptomata simulasse, verosimile plane non est, nam nec primam Incisionem nec Pericranij ab osse aliâs valde dolorificam abrasionem cultello perficiendam, multò minus secundam admisisset, nec forte ipsam *Trepanationem*, licèt non dolorificam at nomine terribilem concessisset.

An hæc percussa non sit molestias persensura in posterum ipsamque in lucrando Pane impeditura? certò pronunciare non possumus: Certum tamen est, graves Contusiones Capitis plerumque molesta sui monumenta post se relinquere; meliora tamen speramus eoque magis, quia sectioni & perforationi Cranii nihil sinistri supervenit, quod ipsum tamen dextræ quoque curationi tribuendum est.

Id bonâ fide testamur

Scaphusij Die XXI. Nov. MDCXCIV.

Joh. Jacobus Wepferus, M. D. Physic.
Alexander Stokarus, M. D.
Alexander Pfisterus, M. & Chir. D.

OBSERVATIO XI.

Vulnus Capitis Sclopeto illatum.

DOm. *Philippus Albertus N. N.* staturæ brevis, robustus, carnosus Annor. 24. sanus antidhac. *Anno* 1684. *d. Mart. post Pentecosten*, à socio itineris, dum humi ob Colicam decumbebat, prope Sylvam quandam Sclopeti manuarij globulo trajectus fuit, sub angulo Maxillæ inferioris dextræ paulò infra lobum Auriculæ: transiit supra Cœlum Palati, sub radice Nasi per orbitam Oculi sinistri, palpebram superiorem & portionem ossis Frontis supra Angulum minorem oculi sinistri. Globulus ex orbitâ Oculum sinistrum extrusit, ut extra Orbitam penderet, ac Corneam dilaceravit; insuper frustulum ossis Frontis sustulit unciæ distantiâ ab Angulo minore, anteriora versus. Vulneratus ad dimidiam horam jacuit, Vulnus Frontis strophiolo obturavit, viribus utcunque reparatis ægre ad Pagum vicinum pervenit: Sanguis non solùm ex vulneribus emanavit, sed etiam ex Naribus, & Ore. Sequentibus diebus Sanguinem post aliquem impulsum ejecit. Nunquam Pus ex Naribus & Ore emanavit, nullas convulsiones passus est; bis vel ter in Leipothymiam cecidit, dum deligabatur Manibus Pedibusque tremuit magis ob timorem, quàm ob aliquam irritationem. Semper deglutire potuit; primùm nec masticare nec os ape-

 rire

rire valuit. Appetiit, ſitiit, primùm bibit *Aquam cum pulvere Pyrio*; tandem Cerevisiam. Totus dexter Oculus & partes vicinæ ſugillatæ erant; Suggillatio duravit aliquot diebus. Quia Alvus quotidie aperta erat, nec æſtuabat, *purgantia & Venæſectio* intermittebantur. Primum deligabatur *à Balneatore*, poſtea per 9. dies *à Chirurgo*; tandem *Curæ Domini Johannis Adami Braunij Chirurgi Sereniſſimi & Potentiſſimi Electoris Palatini* traditus fuit. Ad tria vulnera attendit: ad ſupremum ſcilicet: ad medium, in orbita oculi ſiniſtri, ubi Oculus extra orbitam pependit, ut Muſculi cum Glandulis & Pinguedine conſpicui eſſent: ad inferius in Maxillæ dextræ Angulo. Supremum jam Pus album, craſſum, & laudabile ſed copioſum ſuppeditavit: ibi Pus cuniculum effecit ſupra Palpebram ſiniſtram, verſus Angulum majorem, quem incidit ultra unciam, ad coaleſcentiam mature tendebat, quamvis multa adhuc fragmenta & ſpicula oſſis Frontis ſupereſſent; primùm huic Vuleri indidit *Digeſtivum* cui *Oleum Hyperici multiplicis infuſionis* admiſcuit: ne intempeſtive Vulnus coaleſceret, *turundas* Vulnus dilatantes ſæpius indidit; carnem luxuriantem nunc conſumſit *Alumine uſto* ſolo, nunc *cum Lapide Calaminari, oſteocolla aliiſque* permixto vel inſperſo vel *cum filamentis ſiccis* impoſito; tandem *ſolis filamentis* aliquot oſſium fragmentis extractis tum hoc Vulnus tum ſinum conſolidavit. In curatione medij Vulneris fere ſolis *filamentis ſiccis* uſus eſt, ac operam dedit ut pomum Oculi blande in Orbitam recederet, quod præſtitit *Emplaſtro de Lythargyrio* Oculo jam filamentis operto & *pulvillis Lacte virginis imbutis* calide impoſitis: Vulnus hoc quoque Pus album craſſum ſtillavit ſed non tam copioſum: cùm oculus intra orbitam repoſitus eſſet, apparuit ſquamma craſſa, quâ amputatâ forfice Vulnus poſtea brevi coaluit. Infernum Vulnus plurimum Puris albi flavi continuo fudit, ut induſium longe lateque macularet ſuperius; aliquot fragmenta oſſium extruſit, vi apertum tenendum erat; indidit illi nunc *digeſtivum cum Oleo Hyperici*, nunc *cum pulveribus ſiccantibus*; quando ſolum *Alumen uſtum* adhibuit tegit *Emplaſtr. de Lytharg. aut. ſtictic.* diu ſuper impoſitis *pulvillis Lacte Virginis imbutis*, quod paravit *ex Lithargyr. Alum. Nitro in aceto & aqua coctis addita Camphora.* Hoc Vulnus octodecim Septimanis apertum ſervavit. Uſus quoque eſt *Gargariſmo ex Vulnerarijs parato.* Toto Morbi tempore comedere & bibere potuit.

Menſe Martij 1685. *Ipſum Heidelbergæ vidi cœtera ſanum & incolumem.*

OBSER-

OBSERVATIO XII.

Capitis Vulnus.

CONRAD *Mejer* 19. Annorum staturâ oblongus: *D.* 21. *Decem.* 1672. forcipe ferreo, à Fabro Ferrario Socio ictus fuit, ut altera pars manubrij forcipis digitum parvum crassa hæserit ad marginem musculi temporalis in Syncipite dextro palmi distantiâ à suturâ sagittali, non procul ab angulo frontis. Non incidit in Leipothymiam, ipse forcipem vulneri inhærentem extraxit: Non ultra ℥iiij. sanguinis profudit: inspersus fuit *pulv. stipticus* à suo magistro. *Chirurgus* remoto postero die sanguine concreto vulnus invenit parvum vix pennam admittens: indidit *turundam brevem cum digestivo*, tegit *cum Emplastro Diapalmæ. Die* 4. Pus album cruore mixtum copiosius, quam facies externa vulneris pollicebatur, emanavit; unde conjecit vulnus sinum habere, quem deorsum sub musculo temporali ultra duas uncias tendere reperiit stilo: stilum lubenter admisit. Per 10. dies eodem modo diligavit. Postea invenit stilum non amplius tam profunde intrudi posse. NB. Primis quatuor diebus omnia assumta evomuit: Caput non valde doluit & quidem tantum circa frontem: aures non tinniebant. NB. Ante vulneris inflictionem aliâs crebro vomuit ex cibis quos Ventriculus aversabatur: semper naturaliter dormire potuit. Quando vomuit, pus ex ore copiosum, ex naribus paucum simul excrevit: NB. ante 14. dies adhuc post vomitum matutinum pus ex ore egessit. Interea perrexit deligatione consuetâ: quia vero semper pus copiosius, quàm decebat, vulnus fundebat, ulcus dilatavit *turundâ ex gentianâ*, unde ampliatum fuerat, ut digitum parvum admitteret. Stilo hactenus nullum os nudum reperiit. Tempus nunquam notabiliter intumuit: tumorem *sacculis cephalicis* sine labore sedare valuit: Postea amplificato sinui *indidit digestivum, cui tertiam partem Ægyptiac. admiscuit*, quod egregie sinum mundavit nullumque Symptoma excitavit. Ad labores fabriles sine impedimento rediit. Hinc ulcus consolidare conabatur, coaluit, ut vix stilum admiserit, parumque puris effluxit. Impedito puris effluxu vel suppresso quasi palpebra oculi dextri intumuit: Tumor autem erat concolor simulque parotis suborta est. Tumor & parotis evanuerunt *à sacculis Cephalicis impositis;* Dum hæc fiebant, vomuit, sed nullum pus excrevit. *A sacculis* pus allectum denuo fuit & copiose ex ulcere emanavit. *Mens. Februar.* 1673. accessit *Chirurgus Schonoviensis;* qui suasit *Cauterium potentiale ex* 🜔 *&* *O ust.* unde dimidium cranium dextr. valde intumuit: illo remoto mitigabatur erosio *ab ol-*

ab ol. roſar. poſt ſe reliquit ulcus amplum. Poſtea invenit Cranium denudatum. *Chirurgus* putavit ſe intra cranium in cavum capitis penetrare, nam ultra duritiem oſſis obliquè introrſum ſtylus vergebat. Perrexit *digeſtiv. turund. & Emplaſt. Chirurgus ad* 14. *April.* 1673. quo ipſum vidi. Pus ſemper copioſe effudit, ſi ſubſtitit ſequenti die, copioſius edidit. Pus ſemper bonum. Vomuit ſingulis 8. aut 10. diebus, quem ſopivit *aquâ Menthæ cum Syrupo violarum.* Stylo exploravi ſinum, deſcendebat ultra uncias duas ſine ullo obſtaculo oblique deorſum & introrſum ac ſi ſutura ſquammoſa oſſis temporum perrupta fuiſſet, ut ſtylus introrſum tenderet. Nullam duritiem inveni: in fine attigi membranoſi quidpiam, quo attacto dolorem paſſus eſt. Preſſo muſculo temporali aut cute capillata nihilo plus puris emanavit ſeu prodiit ex ulcere. Æger non dolet Capite, aures non tinniunt, nullam vertiginem patitur, diſtincte videt, dormit, edit. Ad unciæ ſemis longitudinem cutim capillatam incidi, ut ad fiſſuram perveniatur. Indatur *Mell. roſar. cum rad. Ir. Flor. ariſtoloch. rot. ver. &c.* Tegatur *Emplaſt. Diapalm.*

Ipſum St. Blaſſii Die 18. *Septembr.* 1673. *rurſus vidi*, vulnus plane conſolidatum fuit. Ante tres circiter menſes Caput valde ſubinde doluit, quandoque adhuc vomuit. Glandula inſtar ſcrophulæ poſt aurem dolore vigente intumuit: eo ceſſante detumuit. Adhuc ſcrophula fabæ magnitudine ibi tangitur, ſub cuti mobilis. Nunc ne minimum dolorem patitur: nullus tumor tangitur. Appetit, mandere poteſt. Optime nunc habet. *Conrad Mejer nunc* 21. *Annum agens me convenit St. Blaſij* 1674. *d.* 24. *Martij* Vulnus ſupra Tempus dextrum coaluit æſtate, coalitum manſit 3. *menſib.* ſemper indolens. *Autumno* 1673. *declinante Menſe Octobris* recruduit, *Lachrymam abjetis* indidit: apertum manſit 14. *diebus:* poſtea iterum conſolidatum fuit: nullum amplius dolorem paſſus eſt. *Die.* 3. *Febr.* 1674. in Brachio ſiniſtro ab Olecrano ad humerum ſenſit formicationis ſenſum diu noctuque per biduum *Die* 5. *Febr,* noctu ter ab Humero ad cubitum ſenſit frigus ceu gelu ad cubitum; mox ſupervenit convulſio oris & Malæ ſiniſtri lateris. *Die* 6. *Febr.* idem quater noctu evenit, duravit per 3. vel 4. Pat. Noſt. Poſtea noctu diuque crebro invaluit ſæpeque per aliquot horas inducias conceſſit. Præſente motu convulſivo multum ſalivabat. Obſervavit à Frigore ſymptoma hoc auctum fuiſſe. *D.* 16. *Febr.* tam crebro invaſit, ut diu noctuque nullam quietem conceſſerit ſæpeque inter edendum impediverit, Caput quoque ad ſiniſtrum latus traxit: in muſculo maſtoideo videbatur motus aliquis tremulus ſeu ſubſultorius. Poſtea inungebatur *Oleo quodam ab Empirico conceſſo* pennâ per totum

Brachium

Brachium ſiniſtrum, Collum &c. etiam intus præbuit: Per Brachium videbantur mures decurrere ab inunctione, item caput antrorſum & retrorſum ſuccutiebatur: Convulſio oris remiſit: Convulſiones à ſcamno ſubtus fornacem ipſum præcipitarunt. Duravit hæc ſuccuſſio à ſummo Mane ad Meridiem: ſemper mente conſtitit: poſt hanc ſuccuſſionem laſſitudo ſpontanea ſupervenit. Obſervavit à labore ſe paroxyſmum declinare potuiſſe: poſt hanc ſuccuſſionem nullum amplius paroxyſmum ſenſit: ſemper tamen adhuc ſenſus frigoris & leviculæ formicationis ſupereſt, quem excutit labore fabrili ferrario. Suaſi *Pulverem rad. Valerian.* per aliquot ſeptimanas utendum. *Autumno Menſ. Octobris* referebat ſe hucuſque à paroxyſmis immunem & optime valentem fuiſſe.

OBSERVATIO XIII.

Capitis Vulnus.

JOhan. *Andreas Rhym. Textor* 55. circiter annorum ſtaturæ mediocris ab alio ſene rutabulo ſcindente 1684. *die* 9. *Aprilis* Veſperâ ſerâ poſt Pocula percuſſus fuit in fronte; Vulnus obliquum illatum fuit à medio ſupercilio ſiniſtro ad mediam frontem. Veſperi vulnus negligebatur: die ſequente *D. Zachmann Chirurgus peritus & Cubicularius Sereniſſimi Marchionis Badâ Durlaccenſ. in pago Hasfeld prope Durlachium* ipſum inviſit: Invenit vulnus penetraſſe in cavitatem frontis ſupra naſum & oculum inſculptam: vidit fornicem orbitæ oculi ſiniſtri ibique foramen pertuſum: ſtylo per Narem ſiniſtram ad palati cœlum pertigit. Sanguis per Naſum & os prodiit. Indidit primum *crepitum lupi*: poſtea ſolum modo *filamenta ſicca bene contorta*, illiſque vulnus implevit ad diem 4. uſque; cùm non omnia filamenta aliquando educerentur, vulnus mirè fœtere cœpit, unde oborta fuit ſuſpicio gangrænæ alicujus: vacillavit quoque portio oſſis verſus naſum. Itaque *Dominus Zachmann filamenta fortiter contorta filo alligata & Spir. Vin. rectificato imbuta* intruſit, inde fœtor remiſit. Progreſſu temporis obſervavit oſſa in vulneris fundo primùm vaſis ſanguiferis tenerrimis decorari, non diu poſt veluti velo quodam ſericeo obtegi; tandem cavitas implebatur carne firma, non ſpongioſa, os vacillans quoque firmabatur, ægerque bene ſe habuit. *Die* 24. *Maij* 1684. *cum Excellentiſſ. D. D. Scherpfio & Dom. Zachmanno* ipſum inviſi: Vulnus erat anguſtum: parum materiæ filamentis adhæſit: Stylo intruſo obliquè verſus Naſum uſque ad palati finem penetrare valui: tum hac vice, tum aliis vicibus obſervatum fuit pus ad fauces magis quàm ad narem ſin. penetraſſe.

netraſſe. In Naſo & faucibus nihil p. n. vidi. Nunc *turundulis ex filamentis* allinit *parum de Linim. ex melle roſar. & maſtich. D. Zachmann* putat brevi ſe vulnus conſolidaturum, cùm puri ſuperſtiti facilis exitus per fauces pateat. Non dolet, niſi aliquantulum poſt deligationem, brevi iterum ceſſat; dolor potiſſimum inſtar Hemicraniæ affligit. Quamvis plurima oſſa denudata fuerint ſc. oſſa ſuperiora orbitæ, etiam unguis, tota caverna ſupra oculos: tamen denudata operiebantur brevi: nec multum puris exſtillavit ut in Domino de N. N. attactum etiam ſemper melius pertulit, nec dolores tam diu durarunt poſt deligationem. *Anno* 1685. *Menſ. Maij, D. Zachmann retulit Textorem brevi in integrum reſtitutum hucuſque optime valere.*

OBSERVATIO XIV.

Capitis Vulnus Lethale

ex communicatione Excell. D. D. Brunneri.

DIe 19. *Novembr.* 1683. *inviſi virum Joh. Jacob Geigerum* von Schlatt am Randen, Capite graviter vulneratum, qui ab initio belle ſe habere videbatur, delirare cœpit nocte antequam acceſſeram: Offendi hunc cum ſtertore reſpirantem, aphonum, Hemiplecticum, miſere in lecto proſtratum ceu fortiſſimâ Apoplexiâ tactum. Modo inquiſivi in vulnus, quod ruditer erat obvelatum, non niſi *ſimplici Emplaſtro* tectum, vulnus ſincipitis latus dextrum tenebat. Labia vulneris jam coaleſcere occeperunt, ut vix digiti apicem admiſiſſent: quod, dum ſpeculor, *odorem Olei Juniperi ſpirantem* percepi naribus, quod *Chirurgus* adſtans inſtillaſſe in vulnus guttatim dixerat. Cranium & ipſæ Meninges pertuſæ, medulloſam inſuper ſubſtantiam Cerebri graviter vulneratam facile videre fuit. Inde fragmentum Cranij acutum ex incuriâ relictum in vulnere protraxi; idem Clinicorum quendam pridie ante feciſſe *magno Barbitonſoris opprobrio* dixerant. Vulnus abhinc leniter mundavi, *linteaminibus ſiccis* implevi & *Emplaſt.* quod ad manus erat, obtegi & *ſacculum ex Cephalicis conflatum, vino calido maceratum* applicui. Nec quicquam haurire aut aſſumere potuit animam agere viſus. Diſceſſi, noctu quod prædixi ſatis ceſſit. Hujus Anatomen jam conceſſam negotiorum Cumulus prohibuit.

An Vulnus hoc ſimpliciter & per ſe Lethale fuerit ?

Negatur. Nam I. Vulnus non ab incumbente, ſed à ſuccubuo illatum fuit, unde vires in percutiendo aliquomodo impeditæ erant, nec

pleno

pleno impetu ipsum percutere valuit. II. Primis diebus belle se habere videbatur. III. Negligentissime deligatus fuit, imo ineptissime, nam ex Vulnere *Barbitonsor* non exemit fragmenta ossium : *die* 5. unus ex Clinicis cum Barbitonsoris opprobio unum, & *die 6. D. D. Brunnerus* alterum acutum eduxit. *Nudum Emplastrum* imposuit: sivit vulnus ineptissime coalescere: cum detrimento instillavit *oleum juniperi.* Unde necessariò supervenit Die 6. Apoplexia funesta. Nam aphonos factus fuit, deglutire nequiit, respiravit cum stertore, sensus & motum amisit. Periculosa capitis Vulnera læso Cerebro sectione & contusione illata curata fuerunt ab artis peritis. *Ante Annum Doneschingæ quidam vecte percussus. Nicolaus Sanke Scherzingæ securi ad substantiam medullosam vulneratus &c. omnes rite convaluerunt & adhuc vivunt; scil. adhuc* 1690. *de his vide alibi.* Vulnus syncipiti inflictum minus periculosum est, quàm temporibus, Vertici aut Occipiti illatum.

Paulus Zacchias Quæst. Med. legal. L. 5. Tit. 2. Q. 2. §. 23. Cerebri Vulnus nisi ad basin penetret non semper & de necessitate occidit. Sec. Gal. in Comm. Aph. 18. s. 6. Celsus. L. 5. C. 26. Fallopius de Vuln. C. 6. Evadunt non solum leviter Cerebro vulnerato, sed etiam qui aliquam Cerebri substantiam amiserunt. Ref. Ib. Gal. Schenk l. 1. de Cerebro.

Scaphusij die 2. Decembris MDCLXXXIII. Joh. Jacobus Wepfer, M. D.

OBSERVATIO XV.

Vulnus Capitis Lethale.

V*Enator quidam in Pago Sandthausen prope Heidelbergam, Anno* 1683. tempore Autumnali Sclopeti extremum manu tenens, imprudenterque ligulam pede attingens, exploso Sclopeto sibimet duos globulos plumbeos per Maxillam inferiorem dextram orbitamque oculi ejusdem lateris & os Syncipitis sinistri prope suturam Lambdoideam trajecit: Oculus sinister ex Orbita pellebatur. Omnes sensus integri manebant, cum omnium Artuum motû ad finem diei quarti usque : tum cantare circa Vesperam cœpit. Unâ atque alterâ horâ ante Mortem ob Paralysin quandam Linguæ verba effari nequiit, annuendo tamen se adstantium acclamationes & consolationes intelligere significavit; Brachia præ dolore hinc inde jactavit, paucis momentis ante obitum convulsiones in Brachiis & Manibus sed breves & interruptæ observabantur, noctu deliravit; die quinto mortuus est. Dum vixit ex vulneris ostio in maxilla inferiore, ubi globuli introiverunt, continuò

copiose

copioſe ichor exſtillavit. Poſt obitum ſublatâ olla Calvariæ in Cerebro inventus fuit ſive hiatus ſive ſinus à Syncipite ad baſin ſuper orbitâ oculi ſiniſtri conſpicuus: ad latera illius intra anfractus ſimilis Ichor detinebatur, illi, qui ex Vulneris parte inferiore exſtillavit. Deligavit illum *Dominus Dolæus Chirurgus præſtans & peritus, Frater Excell. D. D. Dolæi Archiatri Caſſelenſis, præſente Clariſſ. D. D. Steigero Med. Aulico Heidelberg. uti narravit mihi D. Dolæus Heydelbergæ die* 20. *Febr.* 1685.

OBSERVATIO XVI.

Vulnus Capitis magnum.

Michael Göß *in pago Sumpforen, propè Fürſtenberg: Annorum* 27. ſtaturæ juſtæ, carnoſus & robuſtus *die* 24. *Maij*, 1683. inter pocula poſt meridiem acinace in ſiniſtro bregmate vulneratus fuit obliquè; uno ictu excidit portionem cutis capillatæ, oſſis ſyncipitis & frontis, meningum ipſiusque cerebri: ſtatim ex ſellâ decidit, multum Sanguinis profudit, expalluit, valdèque debilitatus fuit. *Sanguinem ſiſterunt*, *neſcio quo faſcino*. *Duo balneatores* primis quatuor diebus vulnus imperitè deligarunt, cerebrum quidem tegebant *filamentis ſiccis*, at portionem cranij à cute capillatâ pendulam reduxerunt, vulnus hoc operculo obtexerunt & *Emplaſtro quodam piceo* firmarunt, ut cum cute capillatâ & cranio uniretur: verùm inde dolores ingentes perpeſſus eſt cum continuis vigiliis. *Die* 25. *Maij*, brevibus intervallis bis Epilepſiâ correptus, oſque ſpumâ impletum fuit: à paroxyſmo liber ad mentem rediit, ſed omnium in paroxyſmo peractorum ignarus: dolores & vigiliæ continuarunt ad diem quintum ab illato vulnere. Caput ſupra modum intumuit, Sanies aquea ſubcruenta largiſſimè ex vulnere emanavit, atque etiam per faciem decurrit; brachium doluit, ſimulque ſtupore in cute cum motûs impotentia afficiebatur: oculi turbabantur. *Balneatores* hactenus ægro vinum conceſſerunt, quia vulnus immedicabile ſtatuebant. *Die* 29. *Maij. Dom. Joh. Chriſtophorus Simonius Tübingenſis, Illuſtriſſimi Domini Franciſci Caroli Comitis de Fürſtenberg Chirurgus*, *artis peritiſſimus* vocatus, capillos ſtatim detondit & capiti tumido *ſacculos herbis Cephalicis infarctos atque in vino rubro coctos* impoſuit; vinum protinus negavit.

Die 30. *Maij*, fruſtulum cranij adhuc à cutè capillatâ & meningibus pendens amputavit, aliquot feſtucas oſſeas blandè ex vulnere ſuſtulit, vulnus *ſiccis* deligavit, unde dolor remiſit totâque ſubſequente nocte ſuaviter dormivit, ſequentibus diebus cerebro denudato

to *linteola melle roſaceo calefacto imbuta* impoſuit; totum vulnus *Empl. diapalma* texit, *ſacculis ſupra dictis in vino coctis, fortiter liquore expreſſo*, totum caput fovit, ægrum in loco tranquillo & tenebricoſo detinuit ac victum tenuem imperavit. Aliquandiu ex vulnere cerebri ſpuma quædam ſubtilis pullulavit cum filamentis quibuſdam & quaſi lacineis membraneis, & quoties deligabatur aures tinnierunt. Continuato hoc deligandi modo, non diu poſt pus laudabile apparuit, brachij dolor & impotentia auriumque tinnitus remiſerunt: è cerebro primùm emerſerunt granula quædam carnea rubicundiſſima, lente minora, quæ tandem in membranam carneam coaluerunt; cerebro hac membranâ obvelato, ſolummodo *filamenta ſicca* impoſuit ac vulnus *Empl. diapalm.* obtexit. *D. 6. Julij* 1683. *Ægrum Doneſchingæ vidi*, quorſum pedes à *Sumpforen* venit, itinere milliaris Germanici ſine moleſtiâ confecto: cerebrum totum membranâ carneâ craſsâ tectum erat, pulchrè cerebri diaſtole & ſyſtole pulſui in carpo correſpondentes conſpiciebantur: pus optimum extrudebatur, patuitque hoc motu pus aliosque humores è profundioribus partibus intra cranium ſurſum pelli oſtio ſeu caſu ſeu arte facto: in ambitu vulneris, quod adhuc amplum erat renaſcebatur cutis: Juxta ſuturam ſagittalem verticem verſus adhuc ab attactu doluit. Vidi tunc quoque fruſtum cranij exciſi, quod uncias tres longum & uncias duas latum erat, duæ ejus portiones ad os ſyncipitis & una ad frontem pertinuit: ſuturæ coronalis partes manifeſtè diſtinguebantur. Veſperi domum rediens vino ſe ingurgitavit, & poſteà non procul à pago plauſtrum fœno onuſtum & incuriâ ſervi ſubrutum non ſine ſtomacho aliis in erigendo adſtitit. *Die 7. Julij* ipſum *cum Dom. Simonio* conveni, facies rubebat, manus calebant, pulſus frequentior erat: in vulnere pars cranio vicina atrorubeſcens, in medio membrana carnea pallidior, altior & fungoſior fuit: pure quoque minùs laudabili abundavit: victu tenuiore & refrigerante deligatione ſicca & quiete vulnus clauſum fuit. *Die 9. Dec.* 1683. *Doneſchingæ à Dom. Simonio intellexi, illum optimè valere & conſueto more rurſus genio indulgere.*

OBSERVATIO XVII.

Vulnus Capitis cum Læſis Cranio, meningibus & Cerebri ſubſtantiâ.

N*Icolaus Sanke*, *Ruſticus Pagi Scherzingenſis prope Schembergam*, 40. Annorum, ſtaturæ mediocris, robuſtus, circa crepuſculum in *Principio Julij* 1680. ſecuri majore, quâ arbores cæduntur, in

Bregma sinistrum percussus fuit: ferrum penetravit Cranium & meninges, vulneratâ quoque cerebri substantiâ aliquo usque. Hostis postquam se errâsse, nec inimicum esse, cui insidias struxit, intellexit, ipsum in domum suam, insciis domesticis detulit, post mensam locavit, ac tota nocte in suo sanguine jacentem reliquit; repertus manè à domesticis perterritis levicule deligabatur. Vocatus *D. Joh. Eha Chirurgus Schembergensis* duo fragmenta ossea extraxit ac ex præscripto artis tractavit: primo die semel vomuit, postea non amplius: primum quoque loqui, sed cum difficultate quadam & autorem prodere valuit, tandem ferè *per d.* 14. obmutuit, & non nisi monosyllaba quædam affirmantia aut negantia pronunciavit, mente semper constitit: brachium dextrum paralyticum factum fuit, pes nunquam, surgebat è lecto & incedebat. *D.* 5. *Sept.* 1680. sc. nonâ post inflictum vulnus, ipsemet me in ædibus *R. D. Michaelis Rebholzij Parochi* hujus Pagi convenit: non valdè emaciatus erat, paulo pallidior: vulnus unciâ longius erat, pulsum meningis duræ accuratè videre potui; in ejus medio patuit foramen lentis capax, inclinato capite tussiendo ex vulnere primò plus quam unciam puris ichorosi cum grumulis expulit, majore vi adhibita tussiendo prodiit pus subcruentum, spumosum, æquale & quasi pultaceum ad unciam dimidiam: singulo manè pus hac ratione extrudere cogitur, quod si negligat, caput gravatur, stupidum & vertiginosum fit. Vulnere indit *filamenta sicca*, tegit *Emplastro palmeo*, caput contra aëris injurias *capitio pelliceo* munit: obambulat: cuivis aëri se credit: brachium movet & digitos omnes, quamvis pollex & indices stupidi sint: inter loquendum subindè impegit & quasi balbutiebat. *Mense Martio* 1681. in agro vertigine correptus fuit, igitur paroxysmum epilepticum prævidens in genua decubuit & citra casum vel in faciem vel ad latera genubus incumbens, paroxysmum brevem sustinuit, surgens diu loqui nequiit, multum salivæ ex ore fluxit, statimque omnibus sensibus valuit. *M. Mart* 1682. in unâ nocte quinque insultus epilepticos passus est: ab illo tempore, quoties paroxysmum imminere prævidet, etiam nocte surgit, fumumque tabaci haurit, atque hâc ratione illum evitavit *ad diem* 2. *Decembr.* 1683. quo tempore illum optimè valere *D. Parochus Weledingæ dixit, dum apud Perillustrem Dom. Baronem de Freyberg eram.* Vulnus ultra annum apertum mansit. *Me convenit Mens. Junij & Septembr.* 1682. vidi tunc cicatricem siccam, profundam, articulum indicis facilè admittentem, circa labia & in fundo pilis hirsutam: ajebat tertio vel quarto mense rursus madescere & sua sponte rursus siccari: attactum sine molestia pertulit: in fundo nec pulsum vidi, nec apice digiti percepi: Ipse & alij referebant ipsum durissimos perferre labores, arando, fodiendo, metendo, fœnum secando; nihil

nihil ſe ratione vulneris pati, niſi quod quandoque in ſomno terreatur, ut artus ſuccutiantur; coryzâ manante, caput dolere, illâ ceſſante, ſe undique levatum experiri. Obſervavi pollicem & indicem nondum robur priſtinum recuperaſſe, nam corpuſcula minuta ex. gr. filum contortum apprehendere nequiit, at craſſiora, ut bidentem, arctiſſimè ſtringebat manu dextrâ, ut nec robuſtior ex manibus extorſiſſet. Non rarò ſe inebriavit, homo aliàs ebrioſus, ſine ullo impedimento; non ita pridem ſp. vini libram ebibit abſque damno, niſi quod laſſitudine ſequente die afficeretur, quæ tamen ſuâ ſponte deſiit.

OBSERVATIO XVIII.

Vulnus Capitis cum Cerebri ſubſtantiâ læſa.

ANdreas *Uz Breitenfeldenſis*, *vallis Wüttachianæ*, Juvenis 20. annorum, ſtaturâ brevis, at robuſtus *die* 14. *Auguſt.* 1672. veſperi cæſim vulneratur in ſyncipite ſiniſtro: vulnus palmâ longius à ſuturâ ſagittali ad tempus ſiniſtrum pertingens & cranium ac duram meningem penetrans erat. Cutis capillatæ labia primùm ad tres digitos hiabant; fiſſura verò Cranij propè ſuturam cultri dorſum admiſiſſet, verſus tempus deſcendens anguſtior magis evaſit vixque conſpicua. *Ad. Dom. Simonem Schmidt Illuſtriſſimi Domini Joh. Ludovici Comitis de Sulz Chirurgum Aulicum*, *artis peritiſſimum* delatus, manus pedeſque adhuc movit, at planè obmutuit. *Die* 15. *Aug.* totum dextrum latus paralyſi affectum animadvertit. Ex fiſſurâ cranij cerebrum propullulare cœpit & ampliùs diebus ſequentibus: ad diem octavum uſque ab inflicto vulnere, pulſabat: huic excreſcentiæ feliciter occurrit *pulvere Fabr. Hild. quo contra fungos cerebri utitur*, cujus beneficio ſupprimebatur penitus. Ad diem ſextum vomuit: ſingultiit diebus quatuordecim, totidem alvus pertinaciter occludebatur, quamvis *tres clyſteres acres* injecerit, ſæpiùs *Suppoſitoria* indiderit, ac *laxantia* propinarit. Vulnus *methodo Fabr. Hild.* diligentiſſimè tractavit. *Die* 24. *Aug.* mutus & ſurdus adhuc erat; pus è vulnere nimis aqueum profluit, itaque ad latus fiſſuræ cranium *Trepano Fabr. ab Aquap.* perforare conatus eſt: dum *Trepano* cranium commovet, ex fiſſurâ primùm plurimum Seri, poſteà aliquid puris, tandem aqua loturæ carnium ſimilis proſiliit. *Die* 26. *Aug.* loquebatur, ſed blæſorum more. *Die* 28. *Aug.* denuò compreſſo juxta fiſſuram magis patulam cranio, prodiit pus inſtar lactis album: *die* 29. *Augſt.* adhuc conquerebatur de capitis dolore ſatis vehementi: *die* 2. *Sept.* diſtinctè loquebatur. *die* 7. *Sept.* ipſum inviſi: Vul-

nus pus laudabile fudit, parum tamen aquoſius prope fiſſuram: nullum nec cerebri, nec fungi veſtigium ſupererat: pulſatio anteà admodum conſpicua, evanuit: omnibus ſenſibus valuit: ſolus ſine fulcro obambulavit per hypocauſtum: brachium dextrum adhuc paralyticum & ſtupidum erat, ita tamen, ut humerum rurſus attolere valuerit: nullibi doluit: omnes actiones naturales & vitales probè obiit: appetiit egregiè: aſſumta toleravit, alvus officium fecit; benè dormivit: & indies robuſtior evaſit. Utrique brachio & femori *Veſicatoria* cum Juvamine nuper applicuit: in dextro latere longè tardiùs & non niſi poſt 24. horas veſicas excitarunt: multò citius in ſiniſtro, *die* 17. *Oct.* 1672. *D. Chirurgus* ad me ſcripſit in loco, ubi cranium perforavit, carnem luxuriantem & pulſantem ſuccreviſſe, vulneris conſolidationem impedientem, quâ ſublatâ demum illud conſolidarit, ut brevi integram valetudinem ſperaret. Tunc temporis brachium & digitos movere potuit rurſus. *Menſe Decembr.* 1672. Patrem in areâ frumenta flagellando adjuvit, ac ſi nihil unquam ſiniſtri perpeſſus fuiſſet. *Vivit adhuc benè* 1684.

OBSERVATIO XIX.

Capitis Vulnus ad Cerebrum penetrans.

B*Althaſer Brem Oſtheimenſis in principatu Oettingenſi*; Juvenis robuſtus 27. annorum, *die* 24. *Junij* 1682. *ex nundinis Nördlinganis*, non procul ab urbe ebrius ob lites in viâ obortas, bipenni in tempore dextro prope angulum minorem oculi vulneratus fuit: vulnus inflictum pertigit fere ad aurem uſque, ac deprehenſum fuit os temporum perforatum fuiſſe, ut apicem parvi digiti admiſiſſet. Vulneratus *ad pagum Groſſelfingen* dimidio milliari à loco pugnæ diſtantem, properavit ac ſanguinem ſuperſtitione quadam ſiſtere curavit indeque *ad pagum Allerheim*, prope per milliare Germanicum, pedes ivit atque ibidem in hoſpitio rurſus bibit. *Die* 25. *Junij*, Mane in ædibus Domini ſui vulnus frigidâ eluere voluit; monitus à lotione deſtitit; interea vulnus parvi pendens vix perſuaderi potuit, ut *Chirurgi ope* uſus fuiſſet: tandem adiit *Balneatorem*, qui vulnus *ſimplici Emplaſtro* operiit. Jactabat ſe graviora vulnera dum per ſex annos militiam ſequebatur, ſine damno perpeſſum fuiſſe, nec tantillum ſibi obfuturum. *Die* 26. *Junij*, conquerebatur de dolore Cervicis, dorſi & lumborum; quamprimum partes iſtæ leviculè linteo fricabantur, ajebat ſe melius habere. *Die* 27. *Junij Oſthemium* adiit ac paternas ædes repetiit. *Die* 28. *Junij*, Magis deli-

delirabat ac ſitus corporis abſurdos ſuſcepit, ſine convulſionibus; quamprimum enim ſpina levicule rurſus perfricabatur, quietus jacuit beneque compoſitis artubus. Nunquam vomuit: nemo adſtantium mortem timuit, cùm ſemper vegetus admodum appareret. Quotidie vulnus *à peritiore Balneatore* deligabatur: Vulnus nullum pus hucuſque fudit. *Die 29. Junij* mane tribus horis placidiſſime dormire videbatur, verùm his elapſis non amplius evigilavit & reſpirare deſiit.

Die 30. Jun. Exc. D. D. Amadeus Megerlin Sereniſſimi Principis ac Domini Alberti, Principis Oettingenſis Archiater cum Chirurgo Caput aperuit: dum Olla Cranij aufferebatur, multum cruoris nigri, fœtidi & fluidi in dextro latere emanavit: illâ ablatâ deprehenſum fuit cuſpidem Bipennis per meninges in ſubſtantiam Cerebri penetraſſe: meninges erant mucoſæ & ſubſtantia Cerebri circa vulnus flaccida & fuſca: neque in Ventriculis neque in occipite grumos ſanguineos aut alium humorem peregrinum invenerunt, quamvis præcipue de dolore Cervicis ad Lumbos uſque diffuſo vivus adhuc conqueſtus fuiſſet. Poſt obitum Caput, Truncus, Scrotum & Artus valde intumuerunt.

Ex Communicatione Excell. DD. Megerlini Oettingæ Die 1. Jul. 1682.

Scholia.

I.

GRaviſſimo huic vulneri per os temporis, meninges in ſubſtantiam Cerebri penetranti nulli Capitis dolores, nullæ convulſiones & diu nullus ſopor ſupervenit, quamvis intra Cranium cruor cum ichore putrido jamque fœtente fluctuaret, quia per vulnus ichori aliquis exitus patuit. Ob eandem cauſam pedes aliquot milliaria Germanica confecit, vulnus ſprevit atque neglexit, cùm in reliquo Cerebro ſufficientes ſpiritus animales conficerentur, liberque aditus in nervos pateret.

II.

Delirare cœpit jam die tertio, quia non ſolùm cruor, ſed etiam ſubſtantia Cerebri cum Meningibus corrumpi inceperunt: die quinto incrementa ſumſit Delirium, quod ex abſurdo ſitu patuit & falſa perſuaſione dolorem Cervicis, Dorſi & Lumborum ſolâ frictione, etiam blandiſſimâ, demulceri & evaneſcere; quamvis forte negari non debeat illum vere doluiſſe, ichore tenuiore per oſtium ſacrum in fiſtulam medullæ ſpinali dicatam illabente, qui, ceu humor peregrinus, moleſtiam peperit etiam quantitate paucus: nihil enim cruoris in Occipite repertum fuit.

III. So-

III.

Sopor profundus die ſexto ſupervenit, quia portiones tenuiores ichoris corrupti per laceram Cerebri ſubſtantiam ſe profundius & uſque ad medullam intimiorem immerſerunt, ſubſequente horâ tertiâ finitâ Appoplexiâ & Morte.

IV.

Forte ſervari potuiſſet, ſi cruori liberalior exitus paratus & vulnus curioſius deligatum *à Chirurgo perito* fuiſſet: *ſic Romæ* 1646. *Menſ. Dec. vidi ab Excell. D. Nicolao Larche Lotharingo os temporis fractum Terebrâ perforatum ſanguinique effluvium conciliatum fuiſſe: cavebatur ſtudiosè, ne aër frigidus ad Cerebrum penetraret, ac linteolum ſericeum intrudebatur ſiccum aliudque pauxillo melle roſaceo illitum, tegebaturque Emplaſtro de betonica, ſimulque imperabatur victûs ratio tenuiſſima: quibus diligenter obſervatis Æger convaluit.*

V.

Poſt obitum collum, truncus, artus & ſcrotum admodum intumuerunt, ut in ſuffocatis & ſtrangulatis fieri ſolet, ſanguine copioſo in vaſis fermentante ac in ſpatia ſubcutanea muſculorum aliaque partium mollium effuſo.

OBSERVATIO XX.

Cranij in Syncipite ſinus & cuniculi p. naturales.

Vir quidam 40. *annorum* 1689. *menſe Novembr.* verticem vehementer ad trabem alliſit, unde per dies 14. ibi dolorem percepit, poſtea remiſit. *Anno* 1690. menſe eodem ſc. circa tempus alliſionis doluit eo ipſo in loco, duravit *ad Feſtum Nativit. S. N.* nunc tumor obortus eſt latitudine palmæ; à vertice ſecundum longitudinem ſe extendit ad oculum ſiniſtrum, occupat capitis latus ſiniſtrum à vertice uſque ad oculum: attactu apparebat tumor plenus pure aut ſanguine; ſed corroſivo aperto tumore nihil horum effluxit: invenit ſinum aliquot unciarum & ab oculo ſiniſtro dimidiæ ſpithamæ longitudine cum ſtylo ſine ullo dolore: ductus non tendunt rectà introrſum, ſed oblique. Tumor in quibuſdam locis eſt durus, alibi mollis, videturque cranium tribus in locis hiare: *Dom. Maximilianus Haizelmann Chirurgus St. Blaſian.* putat ſub cute meros ſinus eſſe. Æger de nullo dolore queritur, at timet tumorem ad ſiniſtrum oculum deſcenſurum, & putat ſe jam percipere, quod tumor illuc vergat, nam

nebula

nebula oculis obverſabatur; verùm *ab Emplaſtro emolliente* tumoris causâ impoſito nebula evanuit, unde de nullâ re amplius queritur. *Die* 24. *Febr.* 1691. *quærit Chirurgus, quid porrò agendum ſit?*

Reſponſio.

SI hiatus in cranio tribus in locis hiet, miror in ſinubus & cuniculis ſub cute aperto tumore nihil ichoris effluxiſſe, licet nullum pus nulluſque ſanguis prodiiſſet, certè ob cranium denudatum ichor aliquis emanare debuiſſet: quoniam nebula oculis obverſata eſt, innuit neceſſariò humorem latuiſſe. Quia doloris omnis expers eſt, externam cranij laminam fiſſam credo, eoque magis quia alia ſymptomata abſunt; licet viſum recuperarit, verendum tamen illum non tutum à recidivâ fore. Ubi cranium aſperum eſt, niſi ſit ſutura, illud radendum foret, & ut ad illud perveniatur, neceſſaria eſſet ſectio, factâ hàc ſecundum longitudinem vulnus apertum ſervandum *filamentis ſiccis*, os radendum, donec ſanguis exſudet. Cranio nihil pinguis imponat, ſed ſolum *filamenta ſicca*, donec cute tegatur aut carne, tum vulnus *Emplaſtro Diapalm. aut de Betonica claudendum.*

Dom. Maximilian. à vertice ad frontem tribus vicibus, cutim capillatam incidit, in frontis parte ſiniſtra invenit pus coctum, quod ex vulnere poſtea prodiit cum ichoroſo tandem: os carioſum nullum adhuc invenit; ceſſantibus doloribus & tumore curationem ulteriorem ſubterfugit, nihilque de illo amplius audivit *ad* 30. *April.* 1691.

OBSERVATIO XXI.

Cerebrum Monſtroſum cum Occipitis Tumore.

ANno 1669. *die* 17. *Decembr.* dum *Bernovij ad Rhenum prope Waldshutam* eram *apud Nobiliſſ. Dominum de Roll*, Veſperi ad me delata fuit puella recens nata *ſc.* 11. *Decembr. Filiola Maria nomine Johannis Kalten Sartoris* pauperculi è *Pago* Leibſtetten, qui *ad Nobilliſſ. Dnum.* ſpectat. Infanti iſti ex Occipite pendebat Tumor tranſverſim palmo longior, latior dimidio palmo & fere ejuſdem craſſitiei; mollis, jam atrorubeſcens: in recentiſſime nato & aliquandiu poſt rubicundus erat: tegebatur cute capillatâ ultra dimidiam partem; reliqua pars membranâ tenui: Attactû mollis fuit. In partû maximam moleſtiam peperit Tumor iſte Matri primiparæ: nam, ut *Obſtetrix* narravit primum prodiit; quo autem facilius pareret, illa digitis Tumorem preſſit inque latera torſit, ac quantum valuit, extra ſinum pudoris foràs illum prolicuit, ſubſequente mox Capite & reliquo corpuſculo: qui durior at-

tactus forte cauſa fuit, quamobrem Tumor ſanguine magis ſuffuſus fuerit. Secundinam demum poſt horam edidit. Quam primum Infans in lucem prodiit, convellebatur aliquandiu: Poſtmodum vagiit aliquantulum, ſed non ſonora voce; Id quod poſtea iterum ſubinde fiebat. Sugere non potuit, at digito in oſculum intruſo juxta digitum lac inſtillabat Mater, quod deglutiebat: Pultem ſubinde quoque indebant, ſed illam deglutiiſſe non animadvertebant. Vitam *ab* 11. *Dec.* 1669. *ad* 17. *Dec.* ita toleravit, noctu ante 12. horam mortua eſt. Quidam abſciſſionem Tumoris ſuadebant; & ut ego id facerem, petebant, verùm quum Baſis lata Tumorque ſanguine plenus & diſtentus eſſet, nunquam id licuiſſe dicebam, multò minus nunc, cùm Tumoris ſuperficies jam Sphacelo affecta nigreſceret ac cadaveroſum fœtorem ſpiraret.

Denudato Cranio & ablatâ cute capillatâ ad Tumorem uſque, obſervavi tumorem hunc oſſi Lambdoideo undique adhæreſcere, ac è foramine ibi facto aliquid ex Capitis cavo in Tumorem abire: itaque in ſuperna Tumoris parte cutim capillatam illum obvolventem ſenſim ſeparavi, cum aliâ membranâ Tumorem obtegente, mox occurrit maxime in ſiniſtrâ parte ſubſtantia Cerebri in gyros & ſpiras voluta, adeo ut facile intellexerim membranam Tumoris interioris duram matrem exiſtere, ſpiræ & gyri iſti Cerebri tegebantur piâ matre, Vaſis & ramulis ſanguiferis decorati: Idem quoque in dextra Tumoris parte conſpicui erant, ſed minori quantitate, portione ſeu mole: in dextrâ autem parte ſinus ampliores erant, ut & in medio ſupernæ partis Tumoris ſanguine pleni, nucem Juglandem admittens: in quorum ſinuum uno in dextra parte inveni glandulam Pineali ſimilem multis fibris uni ex amplioribus ſinubus adhærenti. In dextra Tumoris parte interior dura membrana robuſtior erat quoque multis fibris nervoſis internam ejus ſuperficiem perreptantibus, ac ſi majore vi ſanguinem & retineret & propellere deberet, inſtar Aneuriſmatis.

Perluſtrato ita Tumore, illum abſcidi: in oſſe Lambdoideo foramen magis anguloſum quàm exacte rotundum inveni, quod quadrante thaleri vix tegi potuiſſet. Cerebri ſubſtantia intra Tumorem contenta, mole fere ovum gallinaceum æquabat: Cœtera contenta erant ſanguis & illa Glandula. Subſtantiæ cerebralis portio quædam erat teres, oblonga, craſſitie & longitudine parvi digiti: ut primum inteſtinulum putarim; hæc maximam partem in dextrâ Tumoris parte hærebat. Conſiſtentia plane erat ſimilis Cerebro. Ex foramine oſſis Lambdoidei emanavit aqua flava & quoque ſubcruenta. Occiput depreſſum erat, & primum nullum Cerebellum intus latitare ſuſpicabar, ac Cerebellum dixiſſem ſubſtantiam medulloſam in Tumore reconditam, niſi gyri aliud ſuaſiſſent, qui inſignes & majores quam in adultis videntur.

His

His perluſtratis Cranium penitus abſtuli: omnia intus plena Cerebro erant, ut aliás videtur: aderat corpus Falciforme, ſinus tertius & ſinus laterales conſpiciebantur: Cerebrum legitime dividebatur ad corpus uſque calloſum: dextra Cerebri pars integra erat cum ſuo Ventriculo. Siniſtra quoque integra ad partem poſticam uſque. A parte ejus poſtica emergebat ſubſtantia illa medulloſa, quæ in Tumore abſcondita erat ac cum illâ continua fuit: Ventriculus ſiniſter erat ampliſſimus, cujus pars cum Cerebri ſubſtantia in Tumorem pergebat. Madebat adhuc ſero ſubflavo & adſperſa erat ejus ſuperficies cruore, quo abſterſo, conſpicua erant Vaſa Capillaria. Plexum Choroideum non vidi in his Ventriculis: in Tumore autem membranam vaſis conſperſam reperij, quam prima vice Corpus falciforme putavi, cui quoque glandula illa Tumoris adhæſit. Inclinato Cerebro vidi paria Nervorum, imprimis autem par vagum inſigne, nec in cœteris Nervis defectus erat: Occurrit quoque cum Infundibulo Glandula Pituitaria inſignis pallide rubeſcens; Item Arteriæ Baſin perreptantes. Remoto Cerebro Cerebellum in dextro latere integrum vidi cum ſuis lamellis: in ſiniſtro latere valde compreſſum & cum Subſtantia Cerebri per foramen elabente confuſum, adeo ut lamellas diſcernere nequierim. Medulla ſpinalis aderat. Sinum quartum non rite formatum videre potui. In imò Ventre Ventriculus erat contractus. Ileon flavum ut & Rectum, ambo flatibus diſtenta: Colon gracile plane contractum. Hepar, Renes, Lien rite ſe habebant. Uterus fere Avellanæ magnæ ſubruber: Teſticuli reſpective magni rubri. Cuticula in artubus abſcedebat. Totum dorſum lividum erat ut in Apoplecticis. Artus atrorubeſcentes. Fœtebat. Pridie ante obitum Balneo immergebant Infantem. Dum Mater utero gerebat, ſana erat, ſed Ventrem valde tumidum habebat, ut gemelliparam fore dicerent. Nec Lochia immoderata erant, nec aqua abundavit. Infans ſatis carnoſus erat, licet nihil, dum lucem vidit, comederit & parciſſime biberit. A partu ſtatim Matri Lac defecit; forte ex mœrore. Dum ſecui aderat *R. Dom. Joh. Walther Bodmiger Lucernas Capellanus. Vid. Smetij Miſcell. p.* 579. *Simile huic Monſtrum Proſtenſe apud Thom. Barthol Hiſt. Anat. Cent. I. Hiſt.* 55. *p.* 94. *&* 56. *p.* 95. *Cent.* 2. *Hiſt.* 44. *p.* 240. *In Hetru ria Ruſtico in Occipite burſa carnoſa capax enata. Cent.* 3. *Hiſt.* 7. *p.* 10. *Puellus ſine Cranio, Caput inverſum ſine Collo: Oculi in poſtica parte. Infra oculos cruenta carnis portio ſanguinem ſtillans. Cent.* 4. *Hiſt.* 83. *p.* 402. *Uni ex Trimellis Occipiti carnea maſſa mitræ inſtar inſternebatur. Cent.* 6. *Hiſtor.* 49. *Monſtri Tricipitis Vatidici ſiniſtro Occipiti adnata erat maſſa carnea rotunda & dura. Monſtrum Stettinenſe Schenck. p* 15. *Fabritius Hildanus Scretæ p.* 512. *c.* 6. *obſ.* 17. 18. *Vide Horſt. Conſil. & Epiſt. L.* 1. §. 6. *p.* 418.

OBSERVATIO XXII.

Cerebrum Monſtroſum.

Ab Excellentiſſimo D. D. Joh. Caſparo Härlino Archiatro & Conſiliario Würtembergico Stuttgardiâ. D. 13. Sept. 1682. Hiſtoria communicata & miſſa.

OBſervatio cùm haud ita pridem rara mihi obvenerit, ejuſdem Te, *vir Excellentiſſime*, utpote rariorum avidiſſimum participem quoque reddere volui. *Ruſtica* 24. *Annorum Alexandri* Pfeilers *uxor* in Pago *Stetten* habitantis, boni habitus, naturaque ſana, ſecunda vice gravida. *Nundinas Schorndorffenſes ante* 13. *Septimanas viſitans*, *Mendicorum monſtroſorum agmen*, prope portas, more peſſimo, *congregatum obſervavit*, quorum unus ob monſtroſam præ reliquis ſtaturam maximum ipſi quum incuſſiſſet terrorem, averſis oculis, comitibus indicavit, mali quid ipſi contigerit, addens quàm maxime metuere, ut labem contrahat Embryo. Domum redux bene ſe habuit ut antea, per 14. dies, poſtea verò dolorem gravativum inſimulque urentem in dextro Lumbo uſque ad Dorſum ſeſe extendentem, ſenſit, valde moleſtum, adeo ut ſæpius incedere præ illo non potuerit. Dolor hic in dies increſcens maximus fuit inſtante partu. Motum Embryonis debitum in principio ſatiſque validum, poſtea imbecilliorem tandemque in ultimis diebus prope nullum obſervavit Mater.

Die 31. *Auguſti* 1682. Mane circa Trigeſimam à conceptione ſeptimanam, præmiſſa non ſine difficultate magna, Aquâ copioſiſſimâ, enixa eſt Filiolum mortuum non minus interne quàm externè maxime monſtroſum. Partum inſecutæ ſunt Secundinæ, at maximam partem corruptæ, ſubputridæ ac nigricantes.

Die 1. *Septembr.* 1682. *Præſentibus Rev. Domino Weiſmanno Speciali ſeu Super Intendente in Waiblingen*, *Parocho & Prætore loci*, *inſpectione juſſu Sereniſſimæ Noſtræ*, cujus Pagus eſt, ſuſcepta, ſequentia obſervavi. Habitus Corporis, Brachia atque Pedes ætati erant convenientes ac naturales, in quibus nihil, vel ratione formæ vel ratione coloris deſiderari potuiſſet. Caput autem quàm maximè fuit deforme, facieſque licet Os, Labia, genæ, Naſus, Oculi atque Aures debitè formatæ, aſpectu tamen monſtroſa apparuerunt ob Colli defectum, Mentique cum Pectore immediatam concretionem. Deformitatem auxit Os frontis, quod vix digiti latitudinem altitudine æquans, Cute, uſque ad Aures nonnihil capillata ſicque ſemicirculum formante, obducebatur.

ducebatur. Extrema cutis hujus capillatæ excipiebat Membrana crassa duraque, Cerebrum in se continens, quod superius quatuor digitos latum versus inferiora ita accuminabatur, ut pennam majorem densitate non superarit, prope extremitatem Cerebrum deprehendi bifidum, inque duos ramos distinctum, quorum alter Vertebris dorsi, nullas enim Colli inveni, se insinuans, spinalem Medullam constituit: alter verò facto à Naturâ foramine per vertebras, usque ad Pectus penetrante in ejusdem latere sinistro super Pulmonem in Nucis Juglandis mediocris magnitudinem excrevit, ejusdem plane formæ & consistentiæ cum Cerebro exterius animadverso. Cerebellum nullum adfuit, veluti nec Cranium nec Occiput.

Misso Capite, Medium Infimumque Ventrem aperturus, incisione per universum corpus cruciatim factâ deprehendi quaquaversum sub cute latitantes glandulas (quarum majores ad lentis majoris magnitudinem adscendebant) prope mentum ac Pectus præsertim copiosissimas atque ad densitatem Pollicis cumulatas.

Dissecta Cute & Peritonæo, inveni Hepar, coloris atque consistentiæ quidem naturalis at Stupendæ magnitudinis, per totius Abdominis circumferentiam ac ubique ad extremitatem hujus sese extendens, sicque Ventriculum atque Intestina penitus occultans, ut nec vestigia horum apparuerint. Vesicula fellea longitudine ac latitudine nucleo Dactyli haud dissimilis, Bile subviridi plena extitit.

Remoto Hepate mediante membranâ etiam Costis spuriis synistri lateris annexo Ventriculus, Pancreas, Renes, Vesica atque Intestina debitè formata apparuerunt, excepto Intestino Ileo, quod summo cum stupore in Pectoris Cavo ejusque latere dextro, peculiari membrana inclusum deprehendi, cohærens cum reliquis Intestinis mediante peculiari foramine per Diaphragma infra Oesophagi exitum facto, ita ut trahi retrahique potuerint Intestina Versus medium infimumque Ventrem.

Reserato pectore Serum flavum copiose primum effluxit, Sternoque remoto miranda ac inaudita partium dislocatio apparuit, in latere putà dextro Intestinum Ileum, membranâ inclusum peculiari, in sinistro Cerebri pars, in medio vero Cor optime formatum, Pericardio, sero flavo abundanti cinctum. Pulmonis Lobus dexter admodum parvus in medio Pectoris; Sinister verò major ac naturalis, infra Cerebri portionem recubuit, optimi uterque coloris. Hæc sunt, quæ per temporis angustiam observare licuit. Maluissem sanè unum alterumve diem cum rarissimo hoc Naturæ monstro, quàm saltem horulam consumere &c. *Vale.*

OBSERVATIO XXIII.

Occipitis Tumor.

JOh. Ulrici Hagen uxor in Pago Felben prope Frawenfeldam in Turgovia d. 15. *Decembr.* 1687. primipara enixa eſt Fœtum geſtantem in Cervice Tumorem pomi mediocris magnitudine. *D.* 17. *Decembr.* Infans delatus fuit *ad Dominum Caſparum Myllerum Chirurgum Peritum Frawenfeldam:* vidit tumorem pendulum ſimilem fruſto Inteſtini aut Ventriculi emergentis ex Abdomine Jumenti Vulnere ibi poſt mactationem facto, exornatum vaſis ſanguiferis, attactum mollem & ſemivacuum, quando ejulavit aut quando Nares compreſſit *Dominus Myller*, inflabatur: Baſis eſt craſſior pollice. Cauſam imputant parentes aliique domeſtici Matris gravidæ imaginationi: nam ſedecim ſeptimanis ante partum venit caſu in Aream parentum ubi duæ vaccæ ob tormenta, quæ Darmwinde ſeu dolores à flatibus vocant, mactatæ jacebant, ex quarum Abdominis Vulnere proruperunt Ventriculi, quibus ab inſcia harum rerum conſpectis valde perterrita fuit, ac manum Cervici admovit ac illam unguibus perfricuit: aliûs occaſionis, quæ anſam huic Tumori dare potuerit, Mater non recordatur.

D. 8. *Januarij* 1688. Puellam hanc *cum Domino Caſparo Myllero* vidi *in Felben:* Tumor erat Ovo anſerino major, rotundus aliquantulum compreſſus, rugoſus obſcure rubeſcens; pendebat ab oſſe medio Lambdoideo, pertingens fere ad Nucham; Baſis amplior quadrante dahleri: in latere ejus dextro & in ſiniſtro tetigi aliquid concreti, ſed quod molle erat, ac ſi duæ portiones Cerebri eſſent: videbatur in Baſi eſſe foramen intra Cranium pervium, quod tamen fortiore attrectatione explorare nolui, nam inter explorandum videtur minus reſpirare. Comedit ſuam pulticulam & ſugit: vagiit in cunabulum repoſita ſed ſubmiſsâ voce: dormit: quieta eſt: alvum rite ſolvit & mingit: detractis faſcijs manus & pedes ac Caput movet, quam ob Cauſam in hoc Tumore Cerebellum deliteſcere non credidi, ſed duas portiones Cerebri *ut in Infante Berovienſi.*

D. 14. *Aug.* 1688. *Dominus Caſpar Myller* narravit Infantem hunc ejulare non poſſe: nunc Tumorem æquare prope duos pugnos & majorem apparere Lunâ plenâ quam vacuâ: comedere & bibere.

D. 18. *Januarij* 1689. Totus habitus incrementa ſumit, Caput tamen magis reſpectu reliqui corporis: à Tumore ad Frontem Cranium hiat, ut duobus digitis tranſverſis diſtent à ſe oſſa Cranij in ſutura ſcilicet Sagittali, cutis ibi mollis & flaccida, prout etiam Tumoris eſt.

Infans

Infans pertinaciter oculos ſurſum ſublatos tenet: Continuò ſalivat: non creditur audire: ad nullam rem attendit ſive illam alloquantur ſive aliud coram ea agatur, quo excitaretur.

Joh. Ulrici Haaken in Felben filia Dorothea 2. annor. & unius Menſis à Tumore Occipitis à primis unguiculis connato adhuc ſuperſtes eſt. *Die* 19. *Januarij* 1690. Illam denuo vidi. Eſt carnoſa & bene colorata: ob tuſſim jam ab aliquot ſeptimanis emaciatur. Tumor in occipite per tranſverſum longus eſt ſcilicet à latere dextro ad ſiniſtrum palmæ unius ac dimidiæ, ab Occipite ad Nucham palmæ unius, craſſus etiam palmæ unius: ſuperne in medio inſtar Natium aliquo uſque eſt diviſus: Baſis eſt ampla; filum circum ductum & poſtea extenſum ſuperavit palmam cum dimidia: eſt concolor, mobilis, mollis: dum manu illum traxi, quaquaverſum movi, preſſi etiam ac color Faciei inde non mutabatur. Patitur Capillos in cincinnos plecti: ſi fortiuſcule tractatur, nulla præbet doloris indicia: Baſis adhæret Oſſi occipitis in parte inferiore, non tamen commercium habere videtur cum oſtio Calvariæ in occipite, ex quo medulla prodit, quamvis intra muſculos Cervicis Caput erectum tenentes portio Baſis tangatur. Maximam partem decumbit: extra lectum, ſi edormierit, ſtat & Zonâ coriaceâ cincta ſupra ſcamnum ab uno latere ad alterum ſe movet; brachiis utitur, manibus panem aliaque apprehendit, ſatis firmè tenet, ori admovet, ſi ſapiunt. In lecto oculi ſubinde pervertuntur ipſi, ut ſolum album videatur, & Brachia torquentur; mente ægrotare confirmant, quia nulliûs rei curam gerere ſolet, ad nullam rem prope attendit, quandoque Aviæ & Matris etiam felis domeſticæ actiones reſpicere videtur: conatur loqui voce inconditâ atque inarticulatâ: quando famelica eſt, hanc vocem edit citra tamen ejulatûs aut lachrymarum profuſionem, quæ quoque auditur, ſi aliquid ipſi moleſtum eſt: Videt & quandoque non audire putarunt, quia incuria erat, nunc certis indiciis audire campanarum ſonitum obſervarunt: in lecto decubitus eſt humilis: reſpirat facile. Feſſa Caput ad alterutrum latus inclinat, aliàs erectum tenet. Niſi alligetur, aut firmiter teneretur, facile prona caderet. Mater ipſam lactavit ultra annum cum dimidio: nunc veſcitur pulticulis avenaceis potiſſimum, quandoque de rapis coctis; in Autumno præterito unum alterumve acinum Uvæ deguſtavit: alios cibos intruſos exſpuit, etiam lac acidum, poma, pyra, ceraſa, carnes: famelica rodit panem: pluribus diebus non bibit, aquam cochleatim infuſam explodit. Fœces alvinas & urinam in lectum emittit, munditiei plane incuria. Inciſores, Caninos & utrinque duos molares dentes habet. Manicâ pelliceâ in facie hodie titillata, ſubriſit.

Anno 1693. *die* 29. *Maij* ſextum ætatis ſuæ annum agens, mane circa horam 9, quum antea ſana videbatur, vehementibus motibus con-

vulſivis

vulſivis corripiebatur toto corpore, excepto pede ſiniſtro, qui paralyticus ac inſtar gelu frigidus immobilis erat, reliqui artus per 4. horas mire motibus convulſivis torquebantur, ac his remittentibus circa tertiam Veſpertinam placidâ morte miſeram ſuam vitam finiit. Ante ſex menſes ſimiles motus convulſivos ſed non tam diu durantes experta eſt, ab hoc tempore pedem ſiniſtrum Paralyticorum more trahere obſervarunt: dum vixerat noctu inter dormiendum convulſiones in ipſa animadverterunt Parentes. Quandoque etiam totas noctes inſomnes tranſegit, tunc plerunque ſtentoreis ſuis clamoribus dimidium pene Pagum magnâ Vicinorum moleſtiâ implevit ac ſimul magnâ vehementiâ Caput quaquaverſum ab uno latere ad alterum jectigavit, interdum etiam naſum alerutrâ manu traxit, ac ſi hunc ex Capite evellere voluerit: nunquam illachrymabatur, etiamſi ex mensâ aut ſcamno humi præcipitabatur aut flagris cædebatur, nec unquam ullum alicujus inde percepti doloris ſignum præbuit. Ex quo ablactabatur, nihil liquidi ſive vinum ſive aquam, aut Lac aut Juſcula ulla aſſumſit, cochleari talia ori indita exſpuebat illicò: ſolummodo pultibus avenaceis, hordeaceis, pomis ac pyris in fornace arefactis & elixis veſcebatur; cœteros omnes averſabatur cibos etiam olera, fructus recentes ſive crudos ſive coctos, niſi ſumme famelica panem rodebat & comedebat. Ab morbis Epidemice graſſantibus non immunis erat, ante annum Dyſenteriam & præterita Hyeme febrim catarrhalem ſuſtinuit.

Dominus Caſparus Myller, Chirurgus Frauenfeldæ præſtantiſſimus, Veſperi Tumorem longe majorem abſcindebat, effluxit aqua clara ſubflava, repoſito autem Tumore per noctem nihil amplius ex hoc effluxit. Mane cutim capillatam removebat: ibi ubi Tumor adnatus erat, Oſtium in oſſe Lambdoideo invenit Bazij vel aſſis duplicis magnitud. exacte rotundum ac ſi tornatum eſſet, oppletum carne tenaciſſima, hæc foris Cranio intimius adhæſit ac arctiſſime cum durâ Meninge uniebatur, foramen ſtylum pennæ anſerinæ craſſitie admittens in medio carnis hujus reperit, ſtylum ſine ullo obſtaculo ad Frontem uſque adigere potuit; quàm amplum hoc oſtium erat, ibi Cranium exoſſe exſtitit. Cranio circumcirca Serrâ diſſecto, & ablato, Cerebro omnia impleta erant: anfractus integri conſpiciebantur, licet Ventriculi imprimis laterales valde diſtenti erant, qui aquam inſtar loturæ carnium continuerunt ac hujus ultra libram j. emanavit.

Die 31. *Maji* 1693. Tumorem abſciſſum, Cerebrum, cum Cerebello ac portione Meningum ulterius examinanda *Frauenfeldâ* mihi miſit.

Tumor in ambitu Capillis nigris præditus in medio calvus. Cutis erat calloſa tenaciſſima, cum panniculo carnoſo aliiſque membranis in unum quaſi compactis, alicubi fere parvi digiti craſſitie. Intus tres majores

majores habuit cavitates, una ampla nucis juglandis capax, aliæ minores, foris verſus Cranium patulæ, intus læves, albæ: duæ minores etiam patulæ intus læves albæ: inter ſinus hoſce mediæ erant fibræ craſſæ, tenaciſſimæ & duræ. Ex uno ſinu in alterum nullum tranſitum inveni. Intra Tumorem hinc inde aliæ cavernulæ erant, ſed minores clauſæ non patentes verſus Cranium, ſimiles intus prioribus. Tota ſtrues Tumoris corpus ex fibris illiſque tenacibus intertextum erat.

Corpus Falciforme pro ætatis ratione craſſum, tenax, magnum, ſimiles etiam ſinus laterales & reliquiæ duræ Matris. Cerebri moles vaſtiſſima erat, ipſius conſiſtentia firma, anfractuoſa: Ventriculi laterales ampliſſimi imprimis dexter. In ſuperficie vaſa ſanguifera plura conſpicua. Plexus Choroideus craſſus, vaſis diſtentus: in ſiniſtro ventriculo adhæſit corpus phaſeoli magnitudine atro rubeſcens fere ex vaſis & fibris contextum. Glandula pinealis rubra, mollis, carens aliquâ aſperitate etiam compreſſa, tenax tamen erat. Crura medulloſa ex Cerebro & Cerebello firma & quaſi duriora ac compactiora, non tamen minora erant ſolitò, licet Cerebellum flaccidum valde eſſet.

Hæc ſunt, quæ in tranſmiſſis, quantùm negotia permittebant, mihi obſervare licuit.

OBSERVATIO XXIV.

Hydrocephalus.

Militis cujuſdam Uxor è vicinia 1649. circa principium anni ad Noſodochium noſtrum pertulit Puellum quinque circiter annorum vaſtiſſimo capite præditum, quod cujusvis Capitonis caput mole ſuperaſſet; faſtigiatum erat, in ſyncipite & occipite molle, impreſſis digitis aliquid ſub cute capillatâ retroceſſit & fluctuavit; ad latera ſyncipitis, in decliviore parte occipitis & in fronte aliquid oſſei tangebatur. Facies fuit ſublivida & tumida, oculi prominuli, conniventes. Edit, bibit, ſubmiſſam quandoque vocem edidit. Mediocriter carnoſus fuit & ritè conformatus. Artus ſed pigrè movit, ceu ſemper ſomnolentus. Fœmina hæc ſectionem Capitis importunè urſit & cùm illam ceu ſummè periculoſam diſſuaſiſſem indignabunda abiit: Audivi poſteà *Chirurgum* quendam hanc auſam fuiſſe infeliciter, nam paulo poſt Puellum vivere deſiiſſe.

OBSERVATIO XXV.

Hydrocephalus.

T. *D. Filiolus* natus *die* 14. *August.* 1666. statim vitæ primordio vegetus erat, habitus incrementa sumsit, color faciei vividus. Circa 16. septimanam ætatis Mater, dum ipsum sustulit, ac manu occiput sustentavit, illud mollius debito territa animadvertit: ab illo tempore capitis moles valdè augebatur, nihilominus in cunis caput versare & extra illas ulnis gestatus erectum tenuit. Cùm jam semestris esset, moles infantile caput duplo superavit: si caput in cunis de latere in latus mater movit, ploravit; erectum vero vel per momentum detinere non amplius valuit; instar massæ plumbeæ antrorsum vel retrorsum cadebat, rarò ad latus caput nutabat. Invisi ipsum aliquoties *cum Exc. D. D. Emanuele Hurtero p. m.* synciput ad frontem & occiput exosse & molle amplo spatio tetigimus, & comperimus ossa suturis conjuncta latissime à sua compage secessisse: nobis videntibus comedit avidè pulticulam, & quando cacabus ipso nondum saturo occultabatur torvè matrem intuebatur, & si aliquantum in suggerenda pulticula cunctabatur ploravit; quod quoque fiebat, si fortè cæteris liberis cunis adstantibus aliquid de pulticulâ dederat. Habitus corporis erat obæsus: caro artuum firma: acutè vidit & audivit, artus movit: mammis admotus fortiter suxit: benè dormivit: fœces alvinas etiam minùs induratas plerumque cum nixu valido egessit. Circa septimum ætatis mensem bis totum latus sinistrum rubore quodam tingebatur per horæ quadrantem; rubor in livorem mutabatur, brachium & pes sinister, item digiti manus & pedis intumuerunt & splenduerunt, ceu aqua suffusi: non diu post color iste p. n. & tumor sua sponte evanuerunt, nec intelligere potuimus, aliquid hemiplectici concurrisse unquam. Sæpiùs è Capite, ut Pater loquebatur, cum impetu aqua copiose ad fauces depluit, quam ad suffocationem evitandam strenuè deglutiit: nihilominus benè edit, solito more suxit & dormivit. *Circa finem Junij* 1667. rursus cum impetu multum aquæ ad fauces ruit & copiosè ex ore emanavit, unde diebus quatuor subsequentibus non ampliùs comedere potuit; illis præteritis solito more edit & bibit. Biduo ante mortem appetitus evanuit; maculæ rubræ in toto habitû eruperunt, difficillimè alvum solvit, subinde convellebatur quod toto morbi decursu nunquam fiebat, nec unquam valdè soporosus erat: paulo ante obitum ter quaterve humor subcruentus ex ore emanavit. Mortuus *circa medium Jul.* 1667. Capitis apertionem nec precibus nec pretio obtinere potuimus.

OBSERVATIO XXVI.

Hydrocephalus.

S.*B. Uxor* 38. Annorum, ſtaturæ juſtæ, carnoſa, benè colorata, temperanter vivens: aliquot annis in matrimonio ſterili vixit: poſteà concepit quidem, ſed ter abortiit, ſemel poſt caſum per ſcalam & iterum citra cauſam externam: in abortibus ſexus non potuerat agnoſci. *Anno* 1678. circa finem iterum concepit: quintâ à conceptione ſeptimanâ menſes tribus diebus manarunt & rurſus circa decimam ſeptimanam diebus tribus; Sanguis erat benè coloratus. Reliquo geſtationis tempore ſalubriter vixit: mammæ turgebant lacte: fœtus ſe ritè movit ad ultimum menſem, aliquandiu motum ejus minus & obſcurius ſenſit, abdomen magis quaſi pendulum ipſi videbatur & magis deorſum vergebat: diu quidem ante partum lapſa eſt, caſum tamen levem dixit & hanc ob cauſam non magni fecit. Tribus ſeptimanis ante ſtatum pariundi terminum, citra ullam cauſam externam, aqua copioſè ex ſinu pudoris erupit, horis duabus manavit. *Die* 10. *Sept.* 1679. fluxus iſte continuavit: *die* 11. *Sept.* loturæ carnium ſimilis erat, *ut &* 12. *Sept. hora* 9. *mat. die* 13. *Sept.* poſt paucos nec validos nixus fœtum mortuum cum ſecundinis vacuis illi mediante funiculo umbilicali adhuc conjunctis peperit: tùm ante tùm poſt partum pauca aqua effluxit. Caput fœtûs admodum moſtroſum apparuit, nam cutis capillata ab occipite medio avulſa & inverſa erat, totamque faciem ita obvelabat, ut nec frons, nec oculi, nec naſus, nec os, nec mentum viderentur: oſſa frontis, ſyncipitis, temporum & lambdoideum hiabant admodum & attactu vacillabant: frontis, ſyncipitis ſiniſtrum & lamdoideum perioſtio, temporum muſculis tegebantur: os ſyncipitis dextrum à perioſteo denudatum & totum à dura meninge ſeparatum fuit, ut ſine vi extrahi potuerit. Dura meninx, utcunque oſſa admodum hiarent, nihil ominus alicubi adhuc, præcipuè circa ſuturas cranij quibuſdam oſſibus adhærebat, alibi verò planè libera erat, aut facilè ab oſſibus ſecedebat: amplitudine totam capitis molem æquavit, craſſior, denſior & tenacior ſolitò, nihilominus alicubi lacera; levis foris & intùs. Inter utramque meningem ſpatium adhuc ampliſſimum invenimus; quamvis nulla ampliùs aqua occurrerit. Tenuis meninx quoque craſſior ſolito fuit, imprimis cerebrum veſtiens. Cerebri anfractus minores obliterati, majores aliquo modo adhuc conſpicui fuêrunt: ſublato corpore falciformi calloſum in conſpectum venit, cujus ſuperficiem perreptarunt vaſa ſanguine impleta: ipſa cerebri ſubſtantia flaccida, pulti craſſiori ſimilis & ſubrubra fuit, cerebellum adhuc flaccidius: ob utriuſque mollitiem & con-

ſiſtentiam propè pultaceam; obſcurè nec ſatis diſtinctè videri poterant illa, quæ aliàs *in Theatris Anatomicis* demonſtrari ſolent : nervi tamen optici, oculos moventes, proceſſus mammillares & reliqua nervorum paria, infundibulum & arteriæ Carotides juxta ſellam equinam emergentes, ramoſque quaquaverſum ſpargentes, clarè conſpiciebantur. Dura meninx cum tenui mediantibus fibrillis oblongis alicubi p. n. connectebatur. Cutis capillata cranium reſpiciens granulata & glanduloſa erat: granula hæc erant maximam partem ſubflava, quædam ſubrubra : in ampliſſimum ſpatium ſine vi expandi poterat: illâ in priſtinum ſtatum reductâ frons, oculi, naſus, tota denique facies bene conformata videbatur : nec in reliquo corpore menda fuit, niſi quod fœtus macilentus eſſet. Fœtum hunc hydrocephalicum fuiſſe *cum Excell. D. D. Emanuele ejuſque Filio D. D. Melchiore Hurteris* facilè conjicere potui ex duræ meningis & cutis capillatæ amplitudine ; Aquam verò diffluxiſſe & cum ſecundinarum aquâ emanaſſe ex lacerâ meninge durâ, imprimis verò cute capillatâ apparebat.

OBSERVATIO XXVII.

Hydrocephalus.

Ex comunicatione Rev. Dom. M. Joh. Georgij Mülleri, Parochi in Stetten Vallis Rhambanæ, Ducatus Würtemb.

C*Atharina Schneiderin* peperit filiam 1667. *die* 18. *Octobr. Johannam* ſanam & vegetam, nihilque vitioſi circa caput habentem. Circa octavam ætatis ſeptimanam ſenſim caput augeri obſervatum fuit ad tertium menſem ætatis : ultimis tribus vitæ ſeptimanis majora incrementa idque celerrimè ſumſit atque in ſtupendam molem excrevit; manſit rotundum, non faſtigiatum candidum, depile, molle attactu inſtar maſſæ pultaceæ; frons mirè protuberabat, adeò ut oculos obtegeret ; illâ in altum ſublatâ oculi ſani & nitidi videbantur ; facies reliqua benè conformata, pulchra & plena ; reliquus habitus corporis obœſus. Edebat, ſugebat, reſpiravit ſanæ inſtar: quando ex cunis tollebatur ploravit, manus pedeſque movit; in cunis quieta jacuit. Quidam affectum à veneficio enatum putabant, quod *Excell. D. Adam Caliſius Phil. & Med. Doct. & Phyſicus tunc Eslinganus Celeberrimus negavit in literis ad Rev. Dom. Müllerum die* 8. *April.* 1688 *datis* & Hydrocephalum appellavit, malum aliquoties à ſe viſum addens : curam dubiam & periculoſam in tenera hac ætate, cùm cauſa non niſi *trepanizatione* auferenda eſſet. Ultimo vitæ quadrante continuò in cunis decubuam reliquerunt, ob ingens capitis pondus; quam primum enim erigebatur,

gebatur, ploravit: à longo decubitu excoriabatur in dorso, nihil ominus semper quieta mansit, nisi fortè movebatur, aut in alias cunas reponebatur. Aliàs *apertionem in occipite* suasit, quâ factâ sensim emittebatur, nimirum vulnus *turundâ* obturabatur, & solum singulis horis semel ipsi exitus concedebatur; intra horas 24. omnis aqua educta fuit: illâ sublatâ tumor subsidit & cutis instar bursæ vacuæ complicabatur & corrugabatur; supervenerunt Convulsiones, quæ infantem cætera sanum & obæsum enecarunt *die* 18. *Jul.* 1688. *Chirurgus* nullum Cerebrum intra Cranium se reperisse narravit. Renes multa pinguedine operiebantur.

OBSERVATIO XXVIII.

Hydrocephalus.

M. *T. Uxor B. D.* staturæ mediocris, sana, benè colorata, primâ vice 1673. gravida, toto gestationis tempore crebro diarrhœam perpessa est, fœtum stato tempore peperit, cui ambo tempora admodum & p. n. protuberabant, tertiâ vitæ septimanâ ob fluxum ventris mortuus est infans. Post trigesimam septimam septimanam à primo partu rursus concepit, statim carnes & pisces æque fastidiit ultra dimidium gestationis tempus, & omninò parum comedit, at siticulosa erat, bibit vinum merum minùs generosum, nunquam tamen jejuno stomacho. Fluor albus statim post conceptionem permolestus fuit. Embryonis motum demum post septimanam 22. percepit, ut ob hanc causam anxia Consilium ab obstetrice petierit; posteà inquietiùs multò se movit, quam primus fœtus & pridie ante partum ejus motum validum percepit, ab ipso die partûs plane nullum ampliùs sensit. Aliquot septimanis ante partum in Epigastrio sinistro moles gravior erat, quàm in dextro, adeò ut semper in latus hoc inclinare cogeretur; respiratio tàm difficilis erat, ut prope erecta dormierit: foras lectum nec diu stare nec diu sedere potuit: quin etiam pedes & tandem etiam labia pudendi valde intumuerunt. Non recordabatur, se à toto gestationis tempore ab ulla re territam fuisse, nec quicquam unquam impensiùs expetiisse. *An.* 1675. *die* 14. *Decembr.* manè absolutâ quadraginta septimanarum periodo stimulos ad pariendum percepit, post meridiem increbuerunt: Vesperi horis tribus nixus vehementissimi erant, quamvis nullum fœtûs motum hodiè perceperit: prodiit tandem fœtus natibus, tandemque reliquum corpus ad collum usque: Caput diu in utero perstitit; post multos & validissimos conatus tandem fœtum totum eumque mortuum enixa est. Erat masculus aspectu monstrosus & horrendus: Caput enim virili multò majus

erat & in dorſo gibbus prominuit. Circa 5. Veſp. vocatus fœtum hunc cum *D. T. Chirurgo* diligentiâ quâ potui & licuit perluſtravi. Frons, tempora & occiput admodum protuberabant, ſynciput in faſtigium monſtroſum attollebatur; facies reliqua benè conformata & parva erat: omnes ſuturæ plurimùm hiabant: In dextro latere ſub cute frontis & bregmatis & alibi, ubi ſuturarum hiatus erant, humorem tactû ſenſi fluctuantem: in ſiniſtro latere cutis arctiùs oſſibus adhærebat. Totum caput depile & albicans fuit; bregma tamen dextrum & ſpatium ſuturarum hiantium magis liveſcebant. Inciſâ cutè in ſyncipite dextro proſiliit aqua loturæ carnium ſimilis, copioſa, omnis fœtoris expers; inclinato capitè ampliùs ſc. ad libras tres circiter emanavit. Ampliato vulnere cutè in dextro latere ad nucham, frontem & aurem dextram ſeparatâ os ſyncipitis & frontis prorſus non ſolùm à cutè, ſed etiam pericranio denudata erant, & imprimis os ſyncipitis ab oſſe temporis avulſum, inferiùs pertenue & pectini ſimile dentibus latis in acumen deſinentibus prominuit; intùs duræ meningi, naturali craſſiori arctiſſimè adhærebant, exceptô illô locô, ubi os ſyncipitis quaſi pectinatum protuberavit. Durâ matre ad latus dextrum corporis falciformis à fronte ad ſinum lateralem & in medio ad aurem conciſâ ac cum oſſibus reclinatâ, cerebrum occurrit burſæ ampliſſimæ inſtar propemodum vacuæ, & quaſi rugoſum; inundabatur hinc inde adhuc aquâ loturæ carnium ſimili, quâ detersâ ſuperficiem ipſius vidi penitùs ferè anfractibus deſtitutam; anfractuum locum perreptarunt vaſa ſanguifera, capillaria copioſiſſima. Spatium inter duram & tenuem meningem in hoc dextro latere ampliſſimum erat. Cerebro ad interiora ventriculi dextri inciſo illum capaciſſimum inveni, adeò ut facilè duos pugnos viriles admiſiſſet; quaqua verſum enim cavitas ejus ab aqua expandebatur: Fornix & paries ejus verſus tempus dextrum craſſitie parvi digiti multò minor fuit: continebat adhuc multum aquæ ſubcruentæ, & quamvis ſubſtantia cerebri foris & intùs madefacta fuerit ab aquâ iſtâ, nihilominùs tamen denſior, firmior & tenacior erat, quàm aliàs in hac ætate, imò in adultioribus obſervatur: ſpeculum pellucidum quoque compactius & robuſtius ſolito erat, nec facilè rumpebatur ac ſi cum firmitudine membranæ certaret. Plexus Choroideus in glomerem contractus erat quaſi, poſticam partem totus occupavit, præditus copioſiſſimis & amplis vaſis ſanguine nigro turgidis; ex ipſo pendebant aliquot corpuſcula atro-rubentia, quorum tria papillas referebant, tria longitudine articuli primi parvi digiti erant, ſed graciliora & in apicem acutum deſinebant, illis preſſis aqua ſubcruenta exſtillavit; alia inſuper minora corpuſcula ipſi intexta erant. Præter hiatum naturalem hujus ventriculi circa crus medulloſum in dextro latere poſteriora verſus hujus ventriculi paries lacerus fuit, foramenque habuit apicem digiti admittens, quod recens & à difficili partu factum

facilè

facilè cognovi, quia ejus labia prorſus albicantia & inæqualia erant, prorſuſque illis ſimilia, quæ feci, dum parietem ventriculi hujus alibi perrupi. Tota interna ſuperficies levis, ſubpallida & firma fuit, ac ſi membranâ denſiore veſtita atque contra aquæ hujus acrimoniam aliamve noxam ſingulariter à providâ naturâ munita fuiſſet. In ſiniſtro latere inciſâ cutè nulla aqua inter illam & oſſa occurrebat, nec ab oſſibus abſcedebat, verùm in amplo quoque ſpatio inter utramque meningem plurimùm aquæ ſubcruentæ ſtagnavit, minus tamen, quàm in dextro latere, ſive ſubtus corpus falciforme dextrorſum capite reclinato jam effluxerit, ſive quod nunquam tantâ copiâ hîc redundarit, quod probabile mihi propterea videbatur, quia quoque ſpatium anguſtius erat, quàm in dextro latere. Cerebri ſuperficies quoque ferè anfractibus deſtituebatur, rugoſa tamen quoque inſtar burſæ ſemivacuæ: ejus ſuperficiem perreptabant vaſa plurima & magis ſanguine turgentia, quàm aliàs videtur. Corpore falciformi ſeparato & retrorſum flexo, corpus calloſum integrum, candidum & ſolito tenacius reperi. Aperto anterius ventriculo hoc à vulnere occiput verſus diducto multum ſanguinolentæ aquæ, prorſus non fœtidæ ſupererat, nullo vel minimo granulo occurrente: ejus parietes medulloſi graciles admodum, nequaquam parvi digiti craſſitiem æquantes, erant: ſpatium cavitatis illius amplum fuit, anguſtius tamen dextri ventriculi, prout etiam minùs aquæ continuit, quamvis plurimum quoque illius ad dextrum ventriculum reclinato capite perveniſſe ſuſpicatus ſim, quia parietes ejus æquè graciles & rugoſi erant. Interna ejus ſuperficies ubique lævis & omnis aſperitatis expers fuit & albidior, quàm dextri: nullibi ipſum lacerum invenire potui. A cruribus plexus choroidei in parte poſticâ quoque pendebant corpora atrorubentia papillaria nec pauciora nec minora, quàm partis dextræ, vaſaque ejus ſanguine turgidiſſima, ut glans pinealis his ferè obvolveretur. In ventriculo tertio eadem aqua ſubcruenta ſtagnavit abſque grumis. Circa glandulam pituitariam admodum conſpicua fuerunt; ipſa verò & infundibulum à naturali conformatione & magnitudine non receſſiſſe videbantur. Crura medulloſa & nervorum paria ex cerebro emergentia, imprimis opticum elegantia & naturalibus conformia vidi. Cerebellum in ſuo antro delituit, atque ab aquæ hujus illuvie immune ſervabatur ſepimenti à dura matre interpoſiti beneficio, flaccidius ut aliàs cerebro. Spina dorſi ab ultimâ vertebrâ cervicis ad os ſacrum uſque manifeſtè duplex erat, interſtitio pluſquàm pollicari exiſtente: pars intermedia dura & oſſea fuit & vertebræ utrinque prominuerunt. Lumbares vertebræ in gibbum attollebantur, ibique cutis multo ſanguine, fortè ob difficilem partum, ſuffuſa erat. Inciſâ cutè circa primam vertebram lumbarem, ſub illâ inveni ſubſtantiam medullarem, cerebro ſimilem, ſed friabilem & ſubflavam, juglandis nucis magnitudine: illâ ex cavernulâ

ſuâ

ſuâ exemptâ nullum foramen viamve ad ſpinalem medullam pertingentem reperire potui. An per utramque ſpinam ſeorſim medulla deſcenderit, per patris moroſitatem indagare nequii. Aperto abdomine parùm aquæ limpidiſſimæ effluxit: Hepar erat magnum: ventriculus contractior continuit parum muci ſubcruenti: Inteſtina craſſa plena erant fœcibus nigris tenaciſſimis: Lien pro ætatis ratione major: in Meſenterio glandulæ ciceris & lentis magnitudine ſubflavæ p. n. occurrebant: renes ex pluribus glandulis, vitulinorum inſtar compoſiti videbantur: Teſticuli ambo intra abdomen in pelvi delituerunt. In Thorace nihil p. n. reperi. Cæterùm fœtus carnoſus, obæſulus & in omnibus artubus benè conformatus fuit. Imi pedes ſurrecti & parùm reflexi erant, qui tamen facile ligaturâ ad legitimam formam perduci potuiſſent. In funiculo umbilicali nihil morboſi viſum fuit. Omnes digiti unguibus dotati erant.

OBSERVATIO XXIX.

Hydrocephalus.

HEinrici Schlatteri Beringenſis Filia nata die 24. Febr. 1678. poſtquam in lucem edita fuit, caput benè conformatum ab àſtantibus videbatur, nec ullum vitium animadvertebatur, niſi quod ſolummodo album oculorum conſpiceretur, iride & pupillâ ſub palpebrâ inferiore occultâ, quæ tamen hàc depreſsâ in conſpectum veniebant: in dorſo ad dextrum latus vertebrarum & lumbarium ſuperiorum macula livida, ſplendeſcens, uncias circiter quinque longa & tres lata apparuit; indies ſenſim in altum tollebatur, ſed nunquam ultra craſſitiem parvi digiti; tam ſplendida tandem evaſit, ut mater teſtata ſit, ſe in illa imaginem faciei & veſtium ſuarum, ceu in ſpeculo videre potuiſſe. Pes dexter ſemper à nativitate immobilis manſit. Circa ætatis diem decimum, cum aqua per cutim, ceu tenerrimam membranulam tranſpareret, *Chirurgus quidam* vulnuſculum inflixit, aqua limpidiſſima proſiliit, ac ſi illam emingeret: vulnuſculum brevi coaluit, quod mater diebus inſequentibus ſexies adhuc ungue laceravit, qualibet vice hujus aquæ unciis tribus erumpentibus: emiſsâ aquâ cavitas profunda & caro cruda per cuticulam tranſparuit: ſecedente cuticulâ reſtitit ulcus, quod tamen *à Chirurgo* brevi conſolidatum fuit. Quam primum ulcus cicatrice clauſum fuit & maculà evanuit, primo ſynciput dextrum, deinde ſiniſtrum in faſtigium attolli cœpit, ac Hydrocephalus jam vaſtâ mole apparuit; quod circiter quartâ ætatis ſeptimanâ contigit. Intereà ſemper edit, ſuxit, alvi fœces & urinam ritè excrevit; Verum habitus corporis antea plenior ſenſim conſumebatur.

Anno

Anno 1678. *die* 1. *Maj. Beringæ dimidio milliari ab Urbe noſtrâ diſtanti Puellam hanc vidi:* Caput vaſtiſſimum pro ætatis & reliqui habitûs ratione erat, altius & latius tribus palmis; ſynciput utrinque mirè faſtigiatum & in duos quaſi colles diviſum, intermedia convalle, forſan corpore falciformi impediente planum aſcenſum, ne plana fieret ſuperficies, ſecus ac in aliis obſervaveram: oſſa temporum admodum protuberabant; frontis verò & Lamdoideum depreſſa erant: oſſa ſyncipitis ultra duos palmos à ſe invicem & temporum à ſyncipitis oſſibus palmum unum diſtabant, à quibus quoque Lamdoideum avulſum tangebatur. Caput totum attactû molle erat, exceptis illis locis, ubi oſſa ſyncipitis cuti accreverant, ac manifeſtè fluctuatio aquæ percipiebatur: mediocriter tepebat, alicubi frigidum erat: vaſa ſanguifera in temporibus & ſyncipite ſanguine diſtenta admodum conſpicuè rutilabant. Brachia & pedem ſiniſtrum movit; totus pes dexter hucuſque immobilis perſtitit & ſiniſtro longior apparuit, quamvis nullum luxationis veſtigium invenire potuerim. Vertebra prima dorſi plus quàm decuit, protuberavit: ubi macula fuit, cutis depreſſior & cicatrix rubicundior remanſit: Famelica & ſiticuloſa mire linguam fibravit & labia lambit: ut ſugeret, neceſſum ſemper fuit, ut mater lac è mammis emulgeret & in os infantis ſtillaret, ſecus ſi fiebat, nec papillas rectè apprehendit, nec ſuxit: inſtillatum Lac avidè inglutiit & me vidente fortiter ſuxit: pulticulam quoque promtè comedit. Mater ajebat admodum ſiticuloſam eſſe & nycthemeri intervallo ad uncias novem aquæ præter lac bibere; nam ob lactis defectum aliquem ex mœrore neceſſariò aquam propinare cogebantur hactenus: dum illam contemplabar aliquoties vagiit, brachia & oculos movit, quorum tamen album tantùm videbam, quia depreſſiores erant ac irides cum pupillis ſub palpebrâ inferiore abſcondebantur, levi tamen operâ in apricum educi poterant. Excrementa alvi & veſicæ ritè hucuſque emiſit: diaphragma naturaliter movebatur. Hypogaſtrium inæqualiter ſubindè intumuit brevique ſubſidit: illis præſentibus protuberantiis vagiit, ac ſi à flatibus retentis & inteſtinis tumentibus tormina pateretur. Mirè illam lacte, imprimis materno delectari facilè ex mirâ linguæ fibratione & oris lambitione conjicere potui, quæ alacrius peragebantur, quam poſt aquam ori inſtillatam: Inter comedendum & ſugendum illam quandoque aliquid convulſivi pati tùm Mater tùm egomet obſervavi; nam ſubindè in deglutitione impediebatur, & ab hâc actione ceſſabat. Illam audire nullo indicio comperire potui: verum tactum ubique integrum fuiſſe clarè patuit. Cutis capitis non prorſus depilis fuit: capilli erant fuſci: habitus corporis macilentus erat, ſed non ut in hecticis & tabidis prorſus conſumptus & rugoſus: *die* 15. *Maj.* 1678. placidè expiravit. Cùm peregrè abeſſem, *Dom. D. Joh. Conrad Brunne-*

rus, *Gener meus*, *Anatomicus ſolertiſſimus*, *præſente Excell. Dom.D. Henrico Screta à Zavorziz*, in hydrocephalum cultro anatomico inquiſivit: In ejus figura nullum diſcrimen invenerunt, at in majorem molem excreverat. *Hiſtoriam D. D. Brunneri verbis conſcriptam ſubjicio:* Cute capitis capillatâ decuſſatim incisâ & detractis quatuor alis multum Seri & Sanguinis aquoſi ex vaſis laceris & diſſectis profluxit: utrumque cerebri hæmiſphærium in faſtigium attollebatur, corpuſque falciforme intermediam efformabat convallem: monticulorum apices erant pellucidi, ac ſi veſicæ aquâ plenæ utrique hemiſphærio fuiſſent impoſitæ: Ibidem pericranium cum durâ matre coaluit: oſſa ſyncipitis longiſſimè à ſe invicem, mirâ membranarum extenſibilitate, abſceſſerant: Sinus tertius pone cerebellum occurrit ſanguiſque rutilus in illo tranſparuit: incidi illum; ſtylus cum ſcalpello immiſſus in profundum ibat & inter utrumque faſtigium mergi videbatur: dura mater, falcem conſtituens duos tranſverſos digitos craſſa erat. Vulnuſculo duræ matri in faſtigio inflicto, prorupit ſtatim ſubſtantia cerebri aquâ turgida, ac ſi inciſa cornea oculi retina proruiſſet: nec craſſior fuit medulloſa hæc ſubſtantia papyro madido, quod exactè referebat: nulla tamen aqua effluxit priuſquam illam lancettâ ſauciavi; hoc verò facto, cum impetu proſiliit aqua limpidiſſima & propè criſtallina: interea hemiſphærium utrumque ſimul ſenſim ſubſidebat. Exantlatâ aquâ adeò vacuum & inane apparuit ἐγκέφαλον, ut caput ſine cerebro conſpici credidiſſes. Latex ille cochleari exceptus, ſuppoſitis prunis ardentibus exhalavit ſenſim, bulliendo ſpumam cruſtavit, remanente tandem ſale acri. Aqua vaſe ligneo excepta videbatur librarum octo fuiſſe. Hinc vulnus dilatavi & ipſam ſpecum ſeu ventriculum intuiti ſumus: erat ſpatioſus, perpolitus ac nitidus, quem vaſa ſanguifera ornabant. Corpus falciforme profundè cerebrum calcabat & in duo faſtigia diſterminabat: corpus calloſum erat albicans & extenuatum; ſubtùs ſpeculum pellucidum occurrit cum ſuâ cavernâ pertenui, & licet parietes medulloſi in immenſum diſtenti eſſent, nullam tamen rupturam reperire potui. Abſtuli maximam corporis medulloſi partem, atque ita corpora ſtriata cum proceſſu tranſverſo, thalamos nervorum opticorum, protuberantias orbiculares, glandulam pinealem cum plexibus choroideis perluſtrare datum fuit. Corpora ſtriata non protuberabant, ſed depreſſa & explanata erant; horum ſuperficies radiis ſolaribus obverſa apiculos plurimos ſeri papillulas exhibuit, oblinendo tamen digitis nihil inæquale percipere potui. Proceſſus tranſverſus, brevis aliàs, ad unciam unam cum dimidiâ longus erat, ſc. vi aquarum diductus. Thalami nervorum opticorum cum protuberantiis orbicularibus ritè ſe habuerunt. Glandula pinealis à ſinu quarto ſuſpenſa parvula ac penè mucaginea avulſione diffluxit. Al-

veus à ventriculo quarto verſus infundibulum ducens, laxus & amplus erat. Plexus choroidei medullæ oblongatæ incumbentes tuberculum fabæ majuſculæ magnitudine, teſticulum muliebrem referens, in utroque ventriculo continebant, foriſque aliquot hydatides, ſicut ovula in teſticulo muliebri, conſpiciebantur, quas dum ſecui aquam multum ſcatuiſſe deprehendi. Ad proram capitis converſus proceſſus mammillares, ut ſolent, exigui erant, nec ullam mendam exhibuerunt, ut nec nervi optici & arteriæ carotides, niſi quod aquis inundarentur quoque. Hinc infundibulum cautè abſcidi, quod dum inflare conor, fruſtra fui, muco enim oppletum, non admiſit flatum. Glandulam pituitariam perluſtrando humor unctuoſus, pellucidus tamen ſtylo, viſci inſtar, adhæſit. Reliqua nervorum paria, quantum videre licuit probè erant conſtituta. Cerebellum flaccidum apparuit atque connivens. Ventriculus quartus amplus fuit. Spinalis medulla in medio perforata erat ſtylumque ad palmæ longitudinem admiſit. Maculam rubram circa regionem lumbarem dum incidi, intus caverna atque in illa ſpinalis medulla nuda apparuit: immiſi tubulum & inflavi, quò hujus cùm cerebro communicatio pateſceret, verùm flatus non penetravit, nec à cerebro verſus hanc maculam commeatûs via manifeſta apparuit. Circa primam dorſi vertebram tuber quoddam prominuit, quod inciſum oſſiculum inæquale, curvum, extremi auricularis digiti longitudine continuit. Vertebræ dorſi, præſertim circa maculam prædictam hiabant ad unciæ unius diſtantiam. Hæc feſtinando obſervare licuit, ulterius ſcrutinium importuni muliercularū ejulatus prohibuerunt.

OBSERVATIO XXX.

Hydrocephalus.

Puella quædam Nobilis 1672. *menſe Julio* in lucem edita fuit optimè conformata, caput parvum habens &, ut Parentes loquebantur, inſtar pomi rotundum. Sana & vegeta erat, nihil morboſi vel minimo indicio diu obſervabatur. Circa 13. ætatis ſeptimanam ophthalmiâ correpta fuit, quæ congruis adhibitis brevi ſublata fuit. Hinc nares obſtruebantur, quam ob cauſam, præter alia quædam topica, capiti *cucupha, infarcta fl. roſar r. Betonic. & Nuce moſchata*, impoſita fuit. Circa 20. ætatis ſeptimanam capitis molem majorem fieri, citra ullum œdema, animadverti cœpit. Hanc puellam *die* 19. *Jan.* 1672. vidi, tranſiens ipſius patriam: dicebatur eſſe 24. ſeptimanarum: Caput virile potiùs ſuperavit, quàm æquavit: in occipite, poſt aures, in ſyncipite, in ſummâ fronte omnia mollia & quaſi exoſſata videbantur, & compreſſione digitorum ibi fluctuatio quædam tactu percipiebatur, fortiùs prementi renitens, in imò occipitis & ad tempora oſſa protuberebant:

berabant: oculus ſiniſter magis depreſſus erat quàm dexter, licet nec frons nec palpebræ tumerent; quoties ploravit, toties cutis occipitis rubeſiebat: ab attactu nullum ſignum doloris alteriuſve moleſtiæ præbuit. Cætera erat carnoſa & benè conformata in toto reliquo corpore etiam in facie: appetiit, benè deglutiit, facilè reſpiravit. *Sectionem* ſummoperè diſſuaſi: commendavi *aquam quandam anti Epilepticam temperatam* ſubindè extra paſtum propinandam: in primo cochleari pulticulæ immiſcendum *pauxillum pulv. ex rad. Irid. Flor. ſperm. ceti & ſacch. cand. Chirurgus* foris impoſuit *Empl. ex diachyl. ſ. p. j. de Melilot. p. ij.* Nuper admodùm convellebatur, ſomnolenta fuit, frequentius oſcitavit, ſubindè ſternutavit; poſteà aliquandiu nihil ampliùs convulſivi animadverterunt. *Nob. D. Parens die* 20. *Januar.* ad me ſcripſit, capitis tumorem apparere minorem, infantem edere nunc plùs nunc minùs & cœtera ſatis bellè valere; *Chirurgum inciſionem urgere* ac neceſſariam dicere, cùm humor *nec internis, nec topicis* conſumi poſſit: *Inciſionem* denuò, quibus potui argumentis improbavi & certam mortem vel ſtatim vel diu *poſt ſectionem* ſuperventuram prædixi. *Die* 26. *Januar.* rurſus convellebatur. *Die* 29. *Jan.* 1673. manè horâ 5. mortua eſt. Capitis apertio *Excell. D. Baumgartero Chir. & Med. Doct. peritiſſimo, nunc Senatore & Phiſic. S. Gallenſi graviſſimo* conceſſa fuit. Inciſione facta ſub cute, cranio, craſsâ & tenui meninge nihil aquei effluxit, at ſtylo ad ventriculos uſque intruſo aquæ limpidiſſimæ tres propè libræ eruperunt: Cerebrum erat abſque anfractibus & mirum in modum diſtentum, in ejus & meningum vaſis paucus aut nullus ſanguis apparuit: Cerebellum quoque valdè tumidum erat & in ventriculo quarto uncias quatuor aquæ fœtidæ invenit: nervi omnes integerrimi erant: raptim omnia peracta fuiſſe in literis ad me datis memorat, nam non diutiùs inquiſitioni ulteriori conceſſum fuiſſe. *Nob. Dom. Parens die* 3. *Febr.* mihi ſcripſit ſauciato cerebro in uno latere aquam limpidam digiti craſſitie erupiſſe; in alio loco aquam flavam emanaſſe, quæ procul dubio illa ipſa erat, quæ ventriculo quarto includebatur: addidit ita capitis oſſa hiaſſe, ut apertio ſola partium molliorum inciſione peragi potuerit, ſecus non ſe in Anatomen conſenſurum fuiſſe.

OBSERVATIO XXXI.

Hydrocephalus.

Ex Communicatione Excell. D. Tobiæ Baumgarteri, Med. & Chir. Doct. Reipubl. S. Gall. Phyſici peritiſſimi, Senatoris graviſſimi.

Puellæ

PUellæ quinquenni Hydrocephalo laboranti, quam nuper post obitum secui, *Reverend. Dom. Christiano Hubero & Marco Halbmejero Pharmacopœo præsentibus*, caput in tantam excreverat molem, ut vix fidem inventura sit, capitatissimi viri caput aliquot unciis superavit, reliquum corporis instar sceleti fuit, cibis vix unquam satiebatur, adeò ut stolidum vulgus suppositum à Dæmone monstrum crederet (ein Wechsel-Balg vocant:) tertiâ quaque septimanâ tumidus Venter, emissâ multâ aquâ, subsidebat; languidus erat membrorum motus; visus debilis; obtusus auditus; vox rauca nec articulata; cranium in vertice duos palmos excedente foramine hiabat, circa basin justam habebat crassitiem, sed paulatim foramen versus in tenuissimam laminam desinebat. Sublatâ cranij parte & durâ matre, quæ ipsi firmiter adhærebat, nihil adhuc aquæ visum, sed punctâ tenui meninge, novem libræ limpidissimæ miniméque fœtentis aquæ effluxerunt, mox ita concidit cerebrum, ut vix duodecimam cranij partem impleret, in eoque nihil certi, nihil distincti observare licuit, nam contrectatum instar pultis diffluebat. Cerebellum satis integrum erat & in nervis nihil præter naturam.

OBSERVATIO XXXII.

Colluvies serosa Capitis cum Cephalalgia aliisque Symptomatibus.

NObiliss. *Dn. Uxor Nob. Dn. N. N.* annos nata 32. Hepatis calidioris: Capitis frigidi & humidi: Complexionis sanguineæ etiam biliosæ tamen non sine pituita & serosor. humor. copiâ: cui menstrua statis periodis antea fluxerunt, sed jam à longo tempore diminuta eaque albicantia, & ab ultimo puerperio, quod abhinc retro 6. vel 7mo mense habuit, suppressa sunt. Jam ab aliquot annis ex inæqualibus temporis intervallis tamen frequentibus gravissimis stipatur symptomatibus, ita ut *Nob. Dn. Ægra & Medici ipsius ordinarii ad Te Vir Doctissime* confugere necessum habeamus, obnixe rogantes ut nobis, quid de affectibus, quibus *Dn. Ægra* tam ac longo tempore graviter torquetur, censeas, brevi responsum dare digneris, quod ut facilius obtinere queamus, operæ pretium erit illorum prius constituere ideam partesque explorare. Molestus capitis dolor gravativus sæpe divexat, qui quidem non semper similis nec perpetuo in uno loco, modo enim gravans est, modo obtusus, ita ut aliquando caput ad anteriora depressum & velut collapsum difficulter postea illud attollere queat: huic dolori gravativo aliquando stupor, frigus, formicationis sensus in pluribus partibus, brachiis, in sinistro magis quam in dextro conjungitur, ita ut a-

liquando hoc vix ori admovere poſſit; interdum cum tremore, ſæpeque contingit, ut omnimoda fiat motûs abolitio ſaltem per aliquod tempus. Aliquoties de dolore pungitivo circa oculos, ac ſi virgâ percuſſa fuiſſet, conqueritur, brevi tamen cum lachrymarum effuſione remittit. De eodem etiam dolore per vices in parte capitis ſuperiori ſupra ſuturam ſagittalem conqueritur, qui ad digiti compreſſionem exacerbatur, quamvis aliàs ex forti manuum compreſſione dolor imminuatur. Functiones animales interdum languidæ & aliquo modo proſtratæ videntur cum ſenſuum exteriorum etiam memoriæ imminutione. Sopore quoque interdum corripitur: Vertigo tenebricoſa ſæpe ipſi moleſta eſt, ita ut titubando ac oculis clauſis incedere cogatur, pedesque ſæpe movere non poſſit, ſiniſter ſemper præ dextro debilior eſt. Varii quoque dolores varias corporis partes affligunt uti crurum, brachiorum, colli, maxillarum &c. qui interdum obtuſus nunc tenſivus eſt. Latera aliquando dolor ille invadit pleuritidem ſine febri tamen ementitur: dolores illi evaneſcunt, ut ab his libera & integræ ſanitati reſtituta videatur, ſed improviſo denuo illis corripitur. Laſſitudo ſpontanea cum pectoris dolore quodam obtuſo & gravativo, ſputi quoque edeſt abundantia, tantum tamen per intervalla cum nauſeâ & inani vomendi deſiderio, modo pellucidi, tenuis & crudi, modo craſſi albumini ovorum ſub finem ſpuitionis ſimilis, quam continuò per os emittere cogitur, diverſo tamen tempore hoc evenire ſolet, modo dum ad quietem ſe componit, modo ſtomacho vacuo, modo à cibis ſumptis coctionis tempore. Loquelæ interdum etiam fit imminutio, non ſubito & in inſtanti, ſed ſenſim cum vocis imminutione, ita ut non niſi ſubmiſsâ voce loqui poſſit, aliquando 10. aut 12. horarum ſpatio aliquando plus minusve cum omnimoda tandem loquelæ amiſſione, ita ut per vices ſuperveniente tuſſi ſic & ſputi tenuis & crudi ejectione ſatis copiosâ, vocem & loquelam in inſtanti quaſi recuperet. Sed, quod notatu dignum eſt, quum loquelæ adſit abolitio ex compreſſione manûs cranii, ubi ſutura Lambdoides obſervatur, ſtatim & illicò ſubmiſsâ voce loqui poſſit & manû remotâ in inſtanti iterum ἄφωνα fit: Et cum ſine compreſſione ſubmiſsâ voce loqui poſſit, ſi pars capitis jam aſſignata manû prematur altâ voce loquitur. In toto latere ſiniſtro debilior eſt ac in dextro, femur ſiniſtrum ponderoſius & ad motum ſæpe ineptum redditur, ut illi inſiſtere nequeat; in *Dominâ ægrâ* ſæpe accidit, ut, quæ heri pedem vix movere poterat, hodie cruribus inſiſtat & levi adminiculo nixa imo aliquando ſola ambulet, poſt aliquod temporis ſpatium motu iterum privetur & motus tremuli ſæpius conjungantur. Pulſus modo debilis, rarus, modo frequentior ac velocior apparet. Interdum difficilis reſpiratio cum pectoris anguſtiâ, item ſubinde œſophagi contractio adeſt, ut cum ſummâ difficultate deglutire cibum poſſit. Horror quoque ſæpe ipſam invadit ſine ſubſequente calore. Urinæ ut plurimum

rimum albæ, tenues, aquoſæ. Ante ſeptem menſes peperit fortunatè infantem ſequioris ſexûs quam lactat, quamvis non probem, quæ optimâ tamen fruitur ſanitate; toto geſtationis tempore ſatis bene ſe habuit, poſt partum omnia pro votis ſuccedebant, ſed aliquo à partu elapſo tempore recidivam paſſa eſt, nec à partu menſes fluxerunt. Ante aliquot menſes dentes vacillabant, gingivarum aderat eroſio cum ſanguinis effluxu, puſtulæ & ulcuſcula in labiis internis ſic & in ore apparuerunt, cum dolore quodam Hypochondriorum. Quæ omnia diligenter perpendens, uſum *Acidularum Schwalbaccenſium* ſuaſi, quibus tali cum effectu uſa eſt, ut cum ſpatio duorum menſium ſana vixerit nec ullis afflictionibus hyſtericis divexata fuerit.

Tot itaque ſymptomatum *apud Nob. Dominam ægram* concurſus in cenſum affectuum ſpaſmodicorum ſeu convulſivorum venire videntur, ut affectionis hypochondriacæ nomine inſigniri & appellari poſſint. Ita tamen ut principium nervorum non prorſus ab omni labe immune cenſeri queat, cùm plerique paroxyſmi incipiant cum rigore, horrore, pandiculatione, oſcitatione & laſſitudine ſpontanea, quæ ſymptomata cum ſupra enumeratis, non tam muſculorum & panniculi carnoſi vitio, quàm principio nervoſo irritato adſcribi poſſunt, cùm ſubitò ingruant & ceſſante paroxyſmo nihil vitioſi in muſculis aut habitu corporis reperiatur. In progreſſu morbi & ſubſequentibus paroxyſmis ſpiritûs interceptionem rectius convulſivo cuidam affectui tribuo, quàm alij cauſæ, cùm ceſſante paroxyſmo nulla fiat expectorationis mentio. Ex quibus conſtat, quòd *Nob. Domina ægra* jam à pluribus annis multum humoris aquei & ſeri cumularit in ſanguinis maſsâ, ſimulque ſalſuginis nullâ ſane habitâ in victu ratione, ita ut multum ſeri ad cerebrum per arterias deferatur, quum præ alia quâvis parte in toto corpore illis ditetur, cùm vaſa ſanguifera & duræ & tenuis meningis & quæ in Baſi feruntur meræ ſint arteriæ. Cerebrum quippe *inquit Hippocrates* corpori tanquam cucurbita impoſitum ſeroſos humores è ſedibus inferioribus attrahit, qui quantitate, etiam qualitate peccantes ad varias corporis partes expelluntur, ac variorum ſymptomatum cauſæ exiſtunt. His addo, quòd ab intemperie viſcerum præcalidâ magna fiat anathymiaſis ad cerebrum, ex quâ velut in alembico deſtillationes fiunt plurimorum morborum cauſæ. Capitis dolor gravativus de quo jam à longo tempore conqueritur, non aliunde ortum ſuum habere puto, quàm à ſeroſis illis humoribus intra cranium contentis, & medullarem ſubſtantiam cerebri afflixiſſe patet, quòd in ſiniſtro latere ſemper debilior ſit. Caput grave & obtuſum, functioneſque omnes animales languidiores apparent, ſic & ſenſus omnes externi debiliores ſunt, imò de memoriæ imminutione conqueritur. Hunc humorem ergo tot calamitatum peccantem quantitate & qualitate cau-

ſam

sam esse non usque adeo obscurum videtur, nam illum in capite & circa genus nervosum colligi probant symptomata supra enumerata, imprimis capitis dolor gravativus & sopor &c. qui paroxysmi contingunt, quoties seri copia tanta nunc intra cranium, inter meninges in anfractibus cumulatur, quanta ad hæc symptomata efficienda requiritur, aut quoties serum copiosum acre & malignum in totâ massâ sanguineâ collectum & turgens impetuosius suâ sponte movetur. Sic enim caput seu genus nervosum amplius labefactarunt & ad irruptiones crebriores serosorum humorum admittentes reddiderunt paroxysmi frequentiores, unde quoque indies truculentiores evadunt: Remittunt autem, quando cerebrum molestiam excutit, aliorsum hostem amandat aut potior ejus portio à glandula pituitaria resorbetur. Vertigo dein tenebricosa tam frequens & molesta cum visùs imminutione ab iisdem humoribus cum pituitâ permixtis in cerebro collectis, à quibus flatus, & vapores excitati & in cerebri ventriculos irruentes, spiritusque animales varie agitantes illius causa sunt, quæ etiam levi de motu in lecto aliquando excitari solet, quæ sane, si longiorè temporis tractu perduret, caput & cerebrum valde debilitabit ac nova accumulabit excrementa, quæ *Dominam ægram* in alium pejorem affectum præcipitabunt. Loquelæ verò imminutio & abolitio saltem per aliquod temporis spatium, ab iisdem humoribus serosis, diversas partes voci & loquelæ inservientes sc. Laryngem, linguam, pulmones, musculos pectoris intercostales, nervos sextæ & septimæ conjunctionis &c. quas alluunt, talia symptomata causantur. Has omnes partes affici in paroxysmo manifeste patet, cùm in hujus principio *Domina ægra* balbutiat, & de linguæ gravitate, sic & maxillarum stupore ac debilitate conqueratur, nec commode os aperire queat, quod partim ex nimiâ laxitate & humiditate musculorum, partim compressione aut aliquâ obstructione hisce organis inservientium nervorum, partim à serosis humoribus in pectus irruentibus ac musculos pectoris & intercostales comprimentibus, irritantibus transmissoque aliquando ichore acri ad pulmones, quorum præsentiâ impediti, vix officio suo satisfacere possunt, ventilationi sc. caloris in corde, hinc citatior fit eorum motus crebraque ac difficilis fit respiratio, donec tandem tussi satis validâ superveniente magna inde & copiosa sputi tenuis, aquosi ac crudi fit dejectio, sicque in instanti loquelam recuperet, quamvis etiam constrictioni cuidam convulsivæ hæc symptomata sint adscribenda. Pulsus ut plurimum rarus in morbis frigidis & chronicis locum habere solet. Urinæ, quæ *in Dominâ ægrâ* apparent tenues & albæ, quamvis interdum bene coloratæ sint cum sedimento tamen utplurimum viscido & crasso. Aquosæ & pallidæ illæ urinæ apparent, quod parum Tartari partiumque salinarum ac sulphurearum contineant, quæ per consequens albæ

&

albæ & pallidæ videntur, quarum causa est ventriculi, cordis ac cœterorum viscerum indigestio, ob quam salinæ & sulphureæ esculentorum particulæ non rite subiguntur nec adeo minutim confractæ volatilisantur, ut dissolutæ sero tincturam communicare queant, unde fit, ut hisce principiis denudatum urina tenuis & limpida sæpe excernatur. Sensuum verò illa imminutio imprimis visûs ab iisdem humoribus serosis in nervos illabentibus vel ab adstrictione vel & à compressione nervorum opticorum; sic auditûs, gustûs & olfactûs imminutiones ab irrigatione nimiâ & compressione horum nervorum ab humoribus his serosis abundantibus causantur. Ex quibus patet, quòd serum in massa sanguinea turgens sit imminuendum & per loca congrua evacuandum, à cerebro revellendum simulque ab acrimoniâ vindicandum, intra cranium consumendum, cerebrum ac genus nervosum roborandum, ac opera danda, ut sanguis laudabilis ad nutritionem & sufficientem spirituum animalium proventum aptus producatur. Quum affectionis scorbuticæ manifesta se prodant signa, humores serosi circa Lienem, mesenterium & hypochondria delitescentes ac corrupti educendi, præparandi ac *antiscorbuticis* corrigendi, partes roborandæ ac symptomata mitiganda. Quos scopos attingere non impossibile quidem, sed sane arduum dixerim, cum jam à longo tempore *Domina Ægra* graviter afficiatur. Affectus tales nervosi aliàs curatu difficiles sunt eoque magis, quod genus nervosum valde à tot paroxysmis debilitatum sit ac altas jam radices egerit: proin affectus Lienis & Hypochondriorum similiter affectionis scorbuticæ maxime rebelles sint, sicque diuturnum remediorum usum, quibus expugnantur, exigant. Quia tamen *Nob. Dn.* adhuc juvenis est, non desperandum, dummodo præceptis medicis obtemperet, nec recidivis ansam præbeat.

Ut his indicationibus satisfiat, remedia *ex triplici fonte Diætetico, Chirurgico, & Pharmaceutico* desumenda.

Quum *Diæta* accurate & juxta sex rerum non naturalium moderationem rite observata in morbis chronicis debellandis magnum auxilium afferant, *Nob. Domina ægra* ad tot molestissimarum afflictionum expugnationem & mitigationem studiose obtemperabit. Aer itaque naturâ suâ sit temperatus & purus ad caliditatem & siccitatem vergens. Cibi & Potûs maxima habenda est ratio. Vitet igitur *Domina Ægra* omnia viscida vaporosa, cruda, ut & seri multum producentia, coctu difficilia, omnia sale & fumo indurata, aromatibus condita; à piscibus abstinendum, ut & à fructibus & oleribus crudis, leguminibus, carnibus suillis aliisque quæ multum seri humorisque pituitosi ac crudi generare apta nata sunt: nocent quoque multa & varia in unâ mensâ fercula. Contra autem victus sit boni succi, coctu facilis, moderate

derate calefaciens, attenuans, detergens, deobstruens: ut ex volucrum genere Pulli columbini imprimis sylvestres, gallinacei, Capones juniores, perdices pluresque de montanis, rejectis palustribus: Ex quadrupedibus vituli bene nutriti, juvencorum, vervecum carnes recenter mactatae bene coctae. In jusculis utiliter incoquetur *Cichorium*, *Nasturt. Chaerefol.* &c. Pro potu vinum non suadeo, cùm nimis vaporosum omniumque fluxionum sit vehiculum, sed *decoctum Rad. Chinae in taleolas incisae vel ligni sassaffras cum tantillo visc. quern.* A somno abstineat praesertim mox à pastu & fugiat meridianum, nec cubitum petat, nisi duabus aut tribus à coenâ horis. Abstineat, ab exercitiis vehementioribus à pastu, cùm coctio turbetur: Exercitium sit moderatum ante prandium sic & post coenam ad calorem nativum refocillandum. Ab otio nimio abstineat. Alvus quotidie aperta sit, quod si defecerit natura, adjuvanda *enemate appropriato vel alio laxante*, ne natura uni remedio assuescat. Et si quaedam evacuatio naturalis sit suppressa, blande sollicitanda erit *remediis convenientibus.* Omnia animi pathemata Tristitia, Terror, melancholia, ira &c. cane pejus & angue fugienda. Interea *Medicus ordinarius* jam à longo tempore officio suo sane non defuit omniaque quae ad hunc morbum debellandum ex usu esse censuit, in & extra paroxysmos juxta exactam diaetam adhibuit.

Ex Chirurgia frictiones partium inferiorum ut & scapularum: Vesicatoria cervici, carpis tibiisque cum fructu applicata fuere: cauteria duo, unum quidem in brachio sinistro, alterum in femore dextro tribus digitis supra genu, quae hactenus ichores acres saniosos & purulentos eructarunt, sed inscio Medico jam ab aliquo tempore haec reclusa esse voluit *Domina aegra* ob pruritum insignem, quem ab humoris acris & salsi effluxu patiebatur, cui tamen accidenti obvenire, non difficile erat.

Ex Pharmacia ea hactenus medicamenta adhibita & porro usurpanda erant, quae indicationibus satisfaciant, & primò habitâ ratione gravissimorum symptomatum maxime urgentium, imprimis cerebri affecti ipsi primario succurrendum esse existimavi. In hunc finem *sequentem pulverem* praescripsi omnibus indicationibus satisfaciens.

℞. *Radic. Valerian. Sylv. Poeon.* ãã ʒj. *Antihect. Pot.* ℈iiij.
C.C. Phil. ppr. Ungl. Alc. ppr. ãã ʒjß. *cinab. nativ. Hung.* ℈ij.
Ocul. ♋. *ppr. magist. perlar.* ãã ʒj. ⊖ *vol. Viper. Lumbr.* ≙ ãã ℈ß.
Bezoard. ♂. ℈ij. *Tab. man. Chr. perlat.* ℥j. *Msc. F. Pulv. subtilis*
de quo singulis dieb. mane jejuno Ventriculo ʒß. *sumat c. aq. beton. l. fl. Til. & vesperi horâ quartâ. Horis intermediis interdiu & noctu*, si vigilet, *unum alterumve cochleare hujus mixturae sumat, modo non statim à pastu sit.*

℞. *Aq.*

℞. *Aq. flor. Til. Pœon. paralys. Meliss. Beton.* āā ℥j. *ceras. nigr.* ʒvj. *liq. C.C. succinat.* ʒß. *Essent. castor.* ℈j. *Tab. man. Chr. perl.* ʒß. *Msc.*
Si sopor accedat, *excitetur sp.* ⊖. ✱. ⊡. *vel Bals. succini.* *Clysteres* per intervalla cum fructu injiciuntur, cùm alvus occlusa sit: Quod *ad purgantia* per os exhibita spectat, *lenientibus potiùs quam fortiorib. purgantib.* utimur. *Ex syr. de Chichor. c. Rh. cum pauco pulvere radicis Jalappæ & sale* ♀. præscripsi in casu urgente, *hoc purgante* ichores acres & serosos humores sine ullâ molestiâ cum levamine dejecit. Quum à quibusdam diebus *Doctissimus Dominus Doctor Grojan* ad consilij rationes mecum conferendas convocatus fuerit, factâ prius omnium symptomatum enarratione eaque omnia sigillatim exacte & attente investigata unà convenimus *Nob. Dominam* affectione quâdam scorbuticâ & Hypochondriacâ affici, quamvis caput ac totum genus nervosum ab omni labe immune esse non sentiamus. Hâc de causâ sequenti methodo curam suscepimus post supra præscriptam diætam. Habitâ ratione causæ antecedentis humorum sc. viscidorum, crudorum ac serosor. ut & obstructionum in Hypochondriis Mesenterij, aliarumque partium *ad specifica antiscorbutica* confugimus, puta *succum Nasturtij aq.* de quo singulis diebus *cochl. vij. vel viij.* mane jejuno Ventriculo *spatio* 10. *vel* 12. *dierum* assumsit, sic & vesperi horâ quartâ; interdum quoque horis appropriatis *de pulvere supra præscripto* ʒß. Urgentibus potissimum cerebri symptomatib. *de Mixturâ unum alterumve cochleare* sumsit. His peractis humores præparatos *Potione laxante supra nominatâ* eduximus, & satis copiose cum levamine. Dein ad obstructiones referandas, humorum acrimoniam demulcendam *sequente pulvere spatio decem dierum singulo mane usa est.* ℞. *Croc.* ♂. *aperit.* ʒj. *ocul.* ♋. *ppr.* ℈j. *rad. Ir. Fl. gr. xij cinam. gr. vj. Msc. pro tribus dosibus.* Ubi alvus per 2. dies adstricta fuit, *clystere convenienti aut potione laxante* satisfactum est. Sed quum symptomata nihilominus recurrerent, imò aliquando graviora cum urinâ tenui, albâ & aquosâ, ad alia confugere oportuit, *sudorifica nempe*, præscripsimus tale ℞. ♃*ij. diaph.* ℈j. ⊖. *card Bened.* ℈ß. *aq. scab. cerefol.* āā ℥j. *Msc.* quod sequenti die iteratum fuit, ita ut optime sudarit & quidem per universum corpus, à quo tempore pulsus melior, urinæ laudabiliores ratione consistentiæ & coloris ita ut existimantes *Nob. Dominam ægram* melius se habituram: attamen elapso uno aut ultero die symptomata ingravescebant, ita ut ob plurimas rationes *ad curam sudoriferam corpore prius præparato* devenire consultum esse duxerimus. *In hunc finem præscripsimus seq. potionem sudoriferam.*

℞. *Radic. Chin. Lign. sassafr.* āā ℥jß. *ras. lign. sanct.* ℥j. *Infund. tepidè*

per noctem in aq. fontan. ℔iiij. *mane bulliant lento igne fere ad med. part. Capiat.* ℥v. *mane, quâ diætâ ſingulo mane uſa eſt ſpatio* 12. *dierum*, ita ut optime ſudarit, ſed non niſi horâ quartâ veſperi ſudores manarint, & aliquando durante noctu ſudarit ſine moleſtiâ aut virium dejectione: tamen cùm recidivam ſymptomatum enumeratorum *Nobiliſſ. Domina* frequenter patiatur *uſum ſeri lactis caprini cum ſuccis herbar. cochleariæ, Naſturt. aq. horis matutinis præſcripſimus*, tum ad viſcerum obſtructiones reſerandas, intemperiem eorum corrigendam, præcipuè ad totam ſanguinis maſſam ab acrimoniâ vindicandam. Cùm cerebri male affecti manifeſta ſe prodant ſigna, ut dolor capitis gravativus continuus, ſopor, vertigo, motûs impotentia, frigus, viſus imminutio, Tremor, loquelæ imminutio & abolitio &c. totam curam eò dirigendam cenſemus. *Verum ad Te, Vir Celeberrime confugimus ac conſilium Tuum avidè exoptamus.* Precamur ut DEus Tibi mellitos Neſtoreosque largiri velit annos. *Vale.*

Tui ad officia paratiſſimi

Neocomi Helvetiorum Chevalerius, M. D.
d. 24. *Xbris.* 1692. Grojan, M. D.

Conſilium Medicum & Reſponſum ad præcedentes pro Nobiliſſ. Domini H. Ch. Neocomenſis Conjuge.

CAput *Nobliſſ. Dominæ Ægræ* à colluvie ſeroſa intus & foris valde inundari plurima ſunt, quæ fidem faciunt. Serum intra Cranium cumulari & profundius ſe immergere, ac medulloſam partem quoque cerebri attingere, demonſtrant viſûs imminutio, ſomnolentia, memoriæ hallucinatio, vertigo titubans, ob quam, ſi firmiter incedere velit, oculi claudendi ſunt, quam non ſpernendam, & à proprio cerebri affectu originem ducere patet inde, quia illam quoque experitur, quando in lecto corpus verſat. Loquelæ impedimentum ſeu balbuties, quandoque ejus veluti abolitio aliquandiu durans, item gulæ conſtrictio deglutitionem præpediens non niſi nervulis intra cranium ad linguam & Pharyngem pertinentibus afflictis adſcribi poſſunt, idque ab eâdem colluvie. Medullam quoque ſpinalem ab illâ pati imprimis evincunt artuum ſtupor, ſenſus formicationis, præcipuè verò imbecillitas brachij ſiniſtri, ut illud quandoque attollere ad caput nequeat, & pedis ſiniſtri impotentia ingreſſum impediens: Eâ etiam læſa fit procul dubio, quod aggravatum Caput erigere & erectum retinere non valeat. Extra cranium illud quoque profundi, multa quoque indigitant imprimis ſubtus cutim capillatam capitis, nam dolente capite foris attactum mediocrem non tolerat, licet à fortiori compreſ-
ſione

sione mitigetur: à forti constrictione ossis Lambdoidei ejusque suturarum loquela magis sonora redit, quamvis motus artuum inde non redeat: patitur punctiones sub oculis, ac si virgâ facies percussa fuisset, cum lachrymis: Inde quoque *secundum mentem Fernelij* dolores artuum tensivi pungentes & lassitudo spontanea, item aggravatio pectoris, pleuritis notha, gingivarum intumescentia, dentium vacillatio ipsæque aphthæ in labiis & intra illa derivari poterunt. Si serum ex glandulis faucium, gulæ & ventriculi copiosius exsudet, materiam præbet vomitui matutino aqueo & mucoso seu viscido lento. Sero *Domin. Ægram* abundare probant hæc ipsa symptomata nimis quàm frequenter illam adorientia: ejus cumulationem promovent vita sedentaria & errores in victu. Serum in massa sanguinea quandoque turgescere vel inde manifestum est, quia malum per paroxysmos illam invadit pluresque partes simul à serò, à reliquo sanguine secessum faciente, affliguntur. Hoc serum tenue esse inde conjicere licet, quia semiparalysis pedum Ex. gr. citò invadit & penitus brevi remittit, quod etiam in loquelæ vitio observatur. Acre esse serum colligere licet ex dolorum vehementiâ, punctionibus; ex aphthis &c. aliàs semper salsum est suâ naturâ: salsius comperiretur gustato sero sanguinis post V.S. emisso & aliquandiu asservato: an autem verè scorbuticum sit? ignoro: certe utcunque errores in victu commiserit, non tamen frequenter comedit carnes aut pisces salitos & fumo induratos. Ad omnem hanc calamitatem inferendam plurimum adscribendum est hæreditariæ labi, nam Patre nata est valde podagrico.

Affectus hos omnes exstirpare illorumque recidivas declinare admodum difficile erit, cùm causa illorum redundet in tota massa sanguinea, partes effluxum seri concedentes illudque recipientes debiles sint, tum à congenitâ labe, tum à tot paroxysmis ab aliquot annis crebro recidivantibus: ut, taceam, vix evitari errores etiam à cautissimis possint: spem tamen faciunt Ætas nondum provecta & *Dominæ Ægræ* cupido bene valendi anhela. Cum fructu & citra magnam afflictionem aliarum partium hac methodo serum imminui, à Cerebro avelli & unâ operâ ejus acrimonia attemperari & corrigi posse videtur.

I. *Purgetur potione in consilio præscriptâ ex syr. de cichor. c. Rhab. pulv. Gialappæ*, &c. quia illa citra tormina & prostrationem virium copiose alvum subduxisse memoratur, illamque præferrem *Pilulis:* sed non nimis crebro detur, ne tandem ventriculus destruatur, sufficiet si alternis mensibus aut semel ad summum in mense, flagitante necessitate propinetur.

II. Plurimum ad seri copiam exhauriendam faceret *sudoris provocatio super scamno ad hanc evacuationem peculiariter constructo*, quæ si

legitime instituatur, serum ex intimis recessibus sine virium prostratione auffert. *Posset singulis mensibus per dies* 10. *vel* 12. *sibi subsequentes institui. Hâc methodo* 1. *detur mane ante horam sextam haustus decocti sudoriferi ad* ℥iiij. *vel ad* ℥v. *Decoctum hoc modo præparari posset.*

℞. *Lign. Lentisc.* ℥ß.
Radic. sarsæparill. ℥iij.
Incis. add. aquæ fontanæ ℔viij.

digerantur in vase vitreo clauso horis 12. *in loco calido bene clauso: postea adde passular. corinth. lotar. & bene contusarum* ℥iij. *coq. ad consumtionem dimidiæ partis; sub finem coctionis adde sem. fœniculi contus.* ʒiij. *coletur sine forti expressione.* 2. Hinc ex lecto incumbat *scamno jam calefacto.* 3. Dum *scamno* incumbit, subinde detur *cochl. j. vel ij. aquæ confortativæ seu refectivæ hoc modo paratæ.*

℞. *Aq. borrag.* ℥ij.
bugloss.
fl. Til. āā ℥jß.
Mag. ♃ij. *diaph.* ʒß.
Matr. perl. ppr. ℈j.
Syr. rub. Jd. ℥ß. *Msc. d. ad vitr.*

4. Relinquatur *super scamno* primò non ultra quadrantem horæ, sequentibus diebus longius, sed nunquam ultra horam. 5. finito termino detergatur *linteis calefactis* sensim, ac reponatur in lectum calefactum, ibique aliquoties reficiatur *aquâ reficiente.* Si desideret circa horam 8. jusculum, non denegetur illud. Prandeat circa hor. 11. & cœnet ante septimam hor. *Menses ad hanc sudationem commodi* essent, *Februarius, Martius, Aprilis: etiam Majus*, nisi valde æstuaret: quamvis illam suaserim in ipsis diebus canicularibus. Elapsâ æstate repeti posset *per Autumnum & Hyemem*, singulis mensibus mane per dies 10. vel 12: Vesperi rarò illam suadeo. Toties autem repetenda est *hæc sudatio*, quia non nisi lente & tuto tollitur hæc colluvies. Dum hâc utitur, caveat sibi imprimis ab aëre frigido & humido. In pastu concedo laudabiles carnes in consilio nominatas sive elixas sive assas: quandoque etiam pisces melioris notæ, imprimis assos: Ova sorbilia, fructus dulces coctos, etiam olera recentia cocta, ad evitandam alvi constipationem. *Sudationis tempore* rarissime vinum concedo, non quod timeam vaporum ad caput ascensum, quia nullus est, sed sanguinis inflammationem: pro potu ordinario probo *Decoctum radicis Chinæ, cui aliquid passularum Corinth. ad*

dendum.

dendum. Alvus constipata maturè movenda *Clystere consueto.* In cubili pro lubitu obambulet ad evitandum somnum pomeridianum. Dum in hâc curâ occupatur omnia alia medicamenta omittantur.

III. Ad colluviem serosam in capite foris & intus stagnantem, debellandam præter omnium expectationem *efficacissimum* comperi *Emplastrum Vesicatorium toti cuti capillatæ impositum*, quod, licet nullam vesicam excitet, nisi ubi cicatrix alicubi adsit, plurimum tamen aquæ ex poris educit cum palpabili effectu citra ullum dolorem, si modo ritè applicetur, *hoc modo:* 1. *Abradatur rasorio totum capillitium.* 2. *Inducatur Vesicatorium Emplastrum vel Augustanorum vel Parisinorum D. Charras cum cerâ, pice, &c. non cum micâ panis &c. paratum, inducatur pelli molli ad crassitiem pennæ prope anserinæ, inde formetur cucupha.* 3. *imponatur toti cuti capillatæ, cavendo ne aures, aut alibi cutim non capillatam attingat.* 4. *Firmetur vittâ, ne loco moveatur.* 5. *relinquatur ad summum horis* 8, *non ulterius, aliàs dysuriam pariet.* 6. *Post statam horam elapsam imponatur folium brassicæ capitatæ aut pellis mollis butyro recenti oblita bis vel ter in die, donec nihil amplius ex poris exstillet: sinatur cuticula exsiccari, quæ tota secedet instar folij hyperici perforata. Quamprimum pectine cuticula sublata fuerit, denuò bis vel ter hujus vesicatorij usus seu impositio repeti poterit, semper tamen abrasis capillis renascentibus.* Hæc *Vesicatorij* applicatio imprimis in paroxysmo, præsente vertigine, convenit.

IV. *Extra tempus sudationis proderit pulvis absorbens & massam sanguineam edulcorans, cujus dari posset summo mane* ʒß. *cum aquâ Betonicæ, vel Verbenæ vel Flor. Tiliæ similive. Pulvis talis parari posset.*

℞. *C. C. Philosoph. ppr.* ʒiij.
Ungul. Alc. ppr.
Antihect. Pot. ãã ʒj.
Cinnab. ♀ij. *vel nativ.* ℈ij.
Pil. reg. incompl. si ambram non toleret,
aut si illam ferat compl. No. j.
Ol. Nuc. mosch. expr. gr. iiij.
Sacch. albiss. ℥jß. *Msc. F. Pulv. d. ad scat.*

V. *In die novi, & plenilunij* nisi menses fluant, *summo mane dentur gr. v. vel vj. Auri Horizontalis* (quod heîc mitto) *in unâ aquarum prædictarum.*

VI. Si Catharri ad Ventriculum & pectus ruant, *alternis noctibus horâ*

horâ somni 2. vel 3. vel 4. Pilulas Thariacæ cœlestis cum pauxillo syrupi violarum dentur.

In diætâ præscriptâ nihil immutandum invenio, nisi quod ipsi, extra tempus sudationis vini aliquid in pastu concederem pro lubitu dilutum *decocto Radicis Chinæ.* Permitterem tunc obambulationem in aprico cœlo serenoque etiam ad vicina prædia Mane & Vesperi cœlo temperato nec valde calente sole. *Fonticulum* in brachio, ut apertum servet, necessarium est: in crure illum claudere licebit. Alia medicamenta eorumve formulas hic coacervare hac vice nolui: sufficient hæc, nisi nova symptomata talia postulent. *Typum scamni sudoriferi mitto*, quem *Fabro lignario Excell. D. D. Grojan.* explicare poterit, cum illud apparandi & calefaciendi cum his Germanice transcripto.

Deus T. O. M. hæc Nobilissimæ Dominæ Ægræ
salutaria esse Jubeat!

Scaphusij Die 3. *Febr.* 1693. Joh. Jacobus Wepferus, M. D.

NObilissimus Dominus Maritus die 12. *Martij* 1693. *Neocomo scripsit* Postquam purgata fuit, per dies undecim usa est *scamno sudorifero:* quod admodum commodum reperit & optime inde se habuit: diebus 19. loquelam non amplius amisit. *Die* 6. *Martij Vesicatorium toti capiti raso impositum fuit: Emplastrum hoc* eduxit notabilem seri copiam. *Die* 4. *Martij* uti incepit *pulvere cephalico.*

Die 22. *Martij scripsi*, ut methodo præscriptâ mensibus his vernis pergerent.

Nobilissimus Dominus H. Ch. cum Nobilissima Domina Conjuge me Scaphusii convenit die 13. *Junij.* 1694.

Postquam usa est meis medicamentis: *à purgante* multum aquæ educebatur, die sequenti hypercatharsis supervenit &c. Lac amisit: si infans admotus fuisset, rediisset Lac. NB. Facile delirat citra febrim, in hoc ridet, flet, loquitur absurda, quæ tamen antequam enunciet aut enunciata statim absurda agnoscit; delirium imminens animadvertit ex cardialgiâ quâdam: delirandi hæc necessitas durat 8. hor. Verum hoc symptoma diu emansit; rediit à lacte retropulso, aliquando instantibus mensibus. *Curam sudoriferam cum scamno* optime pertulit, ut & *Emplastrum Vesicatorium toti cuti capillatæ impositum:* In tribus mensibus ter *curâ sudoriferâ* usa est cum fructu & notabili symptomatum imminutione: In secundo mense redierunt menstrua cum levamine.

Æstate præterita per duos & dimidium Menses Menstrua substiterunt, & tunc subitò doluit in osse ac si vellicaretur, ut subito exsilire coga-

cogatur etiam in Templo: dolor eſt momentaneus. Poſt hanc ſuppreſſionem abortiit: Abortus erat ovi magnitud. Erat corpus fibroſum, cavum continens liquorem albumini ſimilem. *Circa Feſtum Nativitatis* rurſus 10. ſeptimanâ abortiit. Inter duos hos abortus deliravit ſubinde ſed cum majori triſtitiâ: abortus præceſſerunt nixus pariendi: horum causâ *Vena ſecta fuit in brachio* cum levamine poſt d. 3. hinc in vaginam pervenit corpus quoddam, quod *Obſtetrix Pariſina* extraxit; erat mola. Menſe poſt excluſionem abortûs Menſtrua redierunt large, ab illo tempore melius hucuſque habuit: nunc ordinariè redeunt, durant tribus diebus: hinc per triduum ſubſiſtunt, dolent inde Lumbi & debilitates imminent: ſequitur fluxus rurſus cum levamine & omnium remiſſione. Fluxus melius promovetur decumbendo quam obambulando. Utitur *Thermis Badenſibus*, quas ſummopere appetiit. Tertiò die poſt inſeſſus redierunt ſolita ſymptomata ſed multò mitiora. Nuper inter balneandum redierunt Menſtrua *die* 4. *Junij* ſine moleſtia. NB. Quando lac reprimere conatur ante ablactandum ſymptomata eveniebant pridem: Ejus causâ *ſuber cum ſale communi nodulo incluſum* collo appendit, inde Lac evaneſcit.

Die 14. *Junij* 1694. *ſuaſi* ut per aliquod temporis ſpatium ab uſu medicamentorum, niſi urgente neceſſitate, abſtineat. Circa autumnum *conſuetam potionem laxantem ex ſyr. de chich. c. Rh. &c.* ſumat, poſt tres dies *Venam in alterutro brachio ſecare* curet. Dein *pulvere cephalico abſorbente* in conſilio memorato utatur. *Aurum horizontale* ſibi commendatum habeat, &c.

OBSERVATIO XXXIII.

Caput ſero turgidum cum Symptomatibus hyſtericis.

Nobiliſſima Dn. Conjux Nob. D. N. N. de Nevforen, Præfecti Horb. 37. circiter annorum; habitû corporis obæſâ, facie ſubpallidâ, labiis roſeis. Ante annum & quod excurrit paſſa eſt diu & per aliquot menſes ſuppreſſionem menſium: uſu *Thermarum* poſtea enormiter fluxerunt, ut ex nimiâ hæmorrhagiâ mortem vereretur; quartâ poſt fluxum hunc die caput perluit neſcio quo *Lixivio.* Ab illo tempore percipit frigus quoddam à capite incipiens totumque corpus pervadens, tuncque faciem ſibi intumeſcere opinatur; hoc frigus vocat febrem capitis: laborat quoque Odontalgiâ in maxillâ ſiniſtrâ ſuperiore; dolet caput in vertice & ſyncipite, dolor autem ſolum eſt gravativus

 cum

eum sensu frigoris. Caput innumeris integumentis etiam sub Caniculâ obvolvebat 1670. *d.* 9. *August.* quod hâc æstate totâ fervidissimâ fecit: insuper caput inungit *Balsamo Cephalico antiapoplectico*, *pileolum ex Herb. cephalicis* gestat. Veretur Apoplexiam, nec minimum frigus perferre potest, unde æstate quoque Hypocaustis utitur; à minimo frigore se statim lædi dicit. Detractis integumentis sensi æstum etiam longius semotâ manu seu eminus habitâ manu validum emanasse. Imaginatur se quoque hydropicam esse, & Anasarcâ nunc laborare nunc Tympanitide; quamvis vividam & solidam carnem habeat, nec pedes digitorum impressa vestigia servent, nec abdomen durum sed molle existat. Appetit, bene sapiunt carnes, sitit subinde, ut in die ultra mensuram vini Neccarini non diluti bibat. Cibi non gravant, rarissimè vomit, & non nisi quandoque manè aquea & amara: alvus quotidie statâ hora solvitur: quandoque murmur in ventre evenit, & molestiam in sinistro latere parit sed evanidam, quandoque in dextro Epigastrij latere. Urinam monstravit plane naruralem, spiceam potius quam tinctiorem & tenuem. Facile spirat: pulsus est naturalis; cor rarissimè palpitat. Quandoque aures, citra tamen auditûs læsionem, tinniunt: capite inclinato subinde vertiginem animadvertit; bene dormivit: sensus sunt integri & motus animalis. Aliquando aliquid hysterici ipsi evenit, & Leipothymiam veretur, unde *Succinum* accenditur, *Balsamus Apoplecticus* naribus admovetur. Delectatur admodum *aquis cum vino destillatis & spiritibus fortioribus, ut cerasor. & similium,* à quibus se mire refici dicit. *A purgantibus* læditur: delicate educata fuit. Iracunda est; frequenter in fermento tota jacet: vivit in matrimonio litibus fertilissimo. Menses inordinate fluunt, & sæpe demum post septem septimanas ac parce, biduo tantum manant, coloris atrorubescentis. Quatuor liberorum mater est.

Resolutio.

QUamvis apud *Nob. Dn.* plus imaginationis concurrat de quibusdam morbis, non tamen ab omni labe immunis est: post largam enim sanguinis profusionem caput debilitatum non parum fuit, & seri multum nunc sub cute capillatâ capitis colligitur, nam cutis illa laxior videtur, frigus ibi percipit; odontalgiâ quotidie fere laborat, facies inflatur, caput patitur dolorem gravativum; Vertiginem & tinnitum aurium sentit; subinde symptomata patitur hystericis affinia, ob quæ Apoplexiam timet. Caput tot integumentis ampliùs debilitat, dum ab illis seu à cucurbitâ humores attrahuntur. Aquævitæ cerebrum, nervos glandulasque indurant, unde succus nervosus copiosior cumulatur & tenuior evadit, quem auget largior potus. Serum accumulant quoque menses parcè & tardè manantes.

Itaque

Itaque serum subinde evacuandum *Pil. cephal. noctu sumendis* : cerebrum roborandum *manè & vesp. Tab. cephalic. noctu nunc pulv. Marchion. nunc conserv. rosar. majoran. rorismar. salv. &c.* Foris *Balsam. cephal.* Ventriculus quoque roborandus *eodem Bals.* Caput à sordibus mundandum *Pulv. ex furfur. rad. Irid. Fl. Fol. salv.* *Pileolus* capiti imponatur *ex Verben. majoran. rad. caryophill. C. C. succin.* Menses movendi *speciebus menagogis ter in anno.* In victu vitet aromata, salita: omittat aquas istas spirituosas. Vinum diluat *decoct. chin. Fonticulo* indat *globulum ex ☉ Scarificatio.* Odontalgiæ mederi poterit *Gargarismo ex satureya, roremar. in vin. & aq. coct.* Propter symptomata hysterica utatur *aq. hyster. & Pilâ hystericâ.* *Loco Tabul. suasi pulv.*

℞. *Pulv. stom. Birkm.* ℥iij.
C. C. ph. ppr. ℥ß.
Ungu. alc. ℈iiij.
N. M. Mac. ppr. ãã ʒj.
Lign. Aloës ʒß.
Tab. man. Chr. perl. ℥ij.
Msc. F. Ps. Dosi M. & Vesp. ʒj.

OBSERVATIO XXXIV.
Cephalalgia.

AMplissi. & Consultiss. Dominus J. Sch. Sac. Cæs. Maj. & Regiminis inferioris Austriæ Consiliarius legatus ad Diætam Ratisbonensem die 10. *Junii* 1673. *ex acidulis Ebenhusanis propter capitis dolorem consilium petit.* Circa initium *Mens. Martii* caput ipsi dolere cæpit. Adest nimirum constrictio aut colligatio quasi per vinculum seu fasciam capiti circum ligatam : cui accedit dolor punctorius satis vehemens, à sternutatione, screatu fortiore aut alvi exoneratione in fronte, qui eo usque durat, donec caput tranquillum sit. Dolor iste punctorius non est continuus, sed evenit tunc solùm, quando à prædictis actionibus irritatur. Frons à summo mane ad horam 8. vespertinam calet: noctu friget. Appetit satis bene. Dormit 5. vel 6. horis. Sentit caput magis ac magis debilitari, adeò ut à laboribus *in diætà Ratisbonensi* gravibus & multis abstinere cogeretur; cùm illis sufferendis impar fuerit. Usus est *Medicorum operâ*, adscribunt vaporibus stomachi: Item lieni & renibus &c. Sumsit *aliquot pulveres digestivos : Purgantia per* 14. *dies* :

dies : Succum majoranæ naribus attraxit : ſuaſus etiam *pulvis tabacci mitior* , ſed hæc omnia ſine fructu aut ſine ulla immutatione. Hinc *ad V. S.* perventum : ſanguis laudabilis inventus fuit ; non fervidus Poſtea adhibita *veſicatoria in cervice* , *hirudines poſt aures :* quæ omnia effectus laudabiles præſtiterunt: morbum tamen non adorta ſunt. *Epithemata* æſtum non ſopiebant. Utitur jam per tres ſeptimanas *acidulis Ebenhuſanis prope Göppingam in ducatu Würtembergico ;* in ſummo bibit ad ℔*iiiiß*. ſed ſine mali imminutione. Eſt annorum 51. temperamenti Cholerici. Eryſipelati pedis ſiniſtri obnoxius eſt. Nunquam ad hanc ætatem ex morbo alio decubuit.

Conſilium medicum.

SEnſus iſte conſtrictionis & colligationis ceu à faſciâ capiti circumligata, & dolor punctorius quoquomodo Capite ſuccuſſo à ſcreatu, tuſſi &c. ſuperveniens, numerandus eſt inter ſpecies Cephalalgiæ. Locus affectus non videtur Pericranium, quia ab attactu externo non exacerbatur: ſed dura mater, quia tuſſi, ſcreatui &c. accedit dolor punctorius, quia à laboribus ingenii debilitatur. Non pia mater, quia nulla adeſt vertigo, nulla ſomnolentia: nam non ultra 6. vel 7. horas & quiete dormit; ſive in ſuperficie, ſive intra anfractus cerebri, quia dolor punctorius maxime in fronte percipitur, ſedes cauſæ morbificæ ibidem latitabit: non neceſſum, ut tota dura mater ſeu membrana undique affecta ſeu imbuta ſit cauſa morbifica : nam in Hemicraniâ ſæpe ejus exigua portio affectâ totum dimidii cranii latus in conſenſum rapit. Si totum ambitum afficeret, procul dubio alia ſymptomata adeſſent.

Cauſa proxima non eſt vapor, quia malum pertinacius eſt & diuturnius, quam ut vel flatui vel vapori adſcribi debeat. A ventriculo quidpiam hucuſque exhalare *ab Anatomicis* exploditur merito : nam ſi conſideretur, quâ ratione baſis cerebri contra hujus generis exhalationes munita ſit, facile aſſenſus præbebitur impoſſibilem eſſe admiſſionem vaporum &c. Non eſt Aneuriſma in arteriis duræ meningis, quia dolor pulſatilis adeſſet. Non varicoſa diſpoſitio, quia dolor in alterutro latere eſſet, vel ſi in utroque, magis in medio, ſcil. circa ſitum corporis falciformis eſſet, nam ad latera ſinus tertii venæ incipiunt, in reliquo tractu vaſa ſanguifera duræ meningis maximam partem , ſi non omnes arteriæ ſunt. Igitur humor extravaſatus, qui nec ſanguis nec pus, ambo enim humores diriora ſymptomata excitarent. Igitur eſt ſerum quoddam intra cranium & duram meningem effuſum , cui per nares exitus denegatus fuit. Illud copiâ tenſionem efficit, & quia dura mater aliquo modo à cranio avulſa eſt & à ſcreatu &c. ſuccuti magis poteſt, dolorem punctorium efficit. Alius humor præter ſerum

huc

huc non poteſt effundi, cùm non alius in cœtera ſano per arterias ad hunc locum deferri queat. Non negarim ſerum hoc acrius eſſe, aliàs dolorem punctorium tantum & aliquandiu poſt ſuccuſſionem durantem non efficeret; ipſa corrugatio indicium acrimoniæ alicujus. An acrimoniam in liene acquirat? ambiguum eſt, quum ſanguinis illa in liene fermentatio ipſa dubia ſit.

Quiâ Cholericus eſt & Eryſipelati obnoxius, Epar magis culpari poſſet; niſi univerſam maſſam ſanguinis fervidiorem dicere malimus ob omnium viſcerum ſanguificationi dicatorum intemperiem calidiorem. In hunc locum ſerum effuſum fuit ob coryzam impeditam, ob ſomnum interruptum, ob negotia praviora, ob caput denudatum intenſo frigore, aut non ſatis contra frigora nocturna munito, ob longum ſermonem capite debilitato aut capite æſtuante ſubitò frigefacto, aut ab alia ſimili prophaſi. Serum hoc evacuandum, revellendum, derivandum, abſorbendum ſimulque corrigendum & edulcorandum.

Purgandum ſubinde leniter, nam ſi vi ſerum evacuetur, fit illud cum damno & majore humorum perturbatione: imo omne evacuare impoſſibile foret. *Fol. ſenn. Tamarind.* commodius dantur, quam *magiſt. Gialapp. &c.* Revellitur *Veſicator. optimè in carpo & poſt Olecranum appoſitis:* nullo modo in Cervice. *Fonticulus in brachio ſiniſtro excitatus* derivabit. *Sternutatoriis & Errhinis*, niſi aſſuetus, plus attrahet, quam tollet; ſi his aſſuetus vitet *Moſchata. V. S. Hirudines applicitæ tum Hæmorrhoidibus tum poſt aures* non plus præſtabunt, quam *vulgaris Veneſectio.*

Topica diſcutientia non multum agunt: ſi mitia, nihil agent: ſi fortia, plus fundent. *Præſtat pulvis abſorbens & edulcorans talis.*

℞. *♁ij. diaphor. ʒij. Dent. Hipotami ℥ß.*
ungul. alc. ppr. ʒij. cinnab. nativ. ungar. ʒjß.
matr. perl. ppr. ʒj. Tab. man. chr. perl. ℥j. Mſc. F. Pulv.
doſis manè ʒß. cum aqua flor. tiliæ.

In victu vitet in butyro frixa, aromatizata, valde ſalita, acetaria &c. Vinum diluat *decocto Rad. Chinæ.* A paſtu negotiis veledicat, graviora abrumpat.

Scaphuſij die 12. Jul. 1673. Joh. Jacob Wepfer, M. D.

Die *22. Auguſti 1673. Ratisbonnâ ſcribebat.* Conſilium placuit: illud conſideravit *cum D. D. Mezgero ſuo Ordinario*, qui illud approbavit. Putat *Veſicatoria* nihil Ipſum adjutura in brachio, cum affectum

 non

non mitigarint in cervice excitata, quamvis magnæ veſicæ eruperint. An nihilominus excitandæ in carpo & quoties? quid ſit olecranum? *Pulvere* jam per 14. dies utitur: percipit inde levamen, ſed nondum plane ceſſat conſtrictio capitis maximè in fronte & dolor punctorius in tuſſi, ſcreatu aliove conatu, imprimis ſi alvum exoneret, ut ſæpe ab illâ excretione abſtinere aut illam interrumpere cogatur: magis verò manè quàm poſt prandium: dolor quoque uno die vehementior eſt, quàm altero. Bene appetit & bene dormit. Omnis querela eſt, quod ſuis negotiis, quæ mentis intentionem poſtulant in & extra conſilia, non pro lubitu præeſſe illaque ad nutum perficere poſſit. Quibus carnibus, piſcibus, oleribus &c. veſci queat?

Reſpondi d. 3. *Octobris* 1673. *Veſicatoria* loco diſtantiori applicita præſtantius revellunt, quàm vicino affixa, nam hæc attrahunt potius & dolorem augent. Id ſæpius feci & nuper admodum in ſimili prorſus caſu cum optato ſucceſſu. Per olecranum cubitus intelligitur. Quia malum inveteratum eſt, diutius continuanda ſunt medicamenta. Veſcatur cibis boni ſucci facilis coctionis ſcil. carnib. vitulin. hædin. vervecin. ferin. junior. pullis, avib. montanis. Vitet ſuillam, bovillam adultiorem & ferinam ſenio confectam. Carnes elixas aut aſſas pro lubitu comedat. Ex piſcibus carnem friabilem habentibus veſcatur ſcil. Lucio juniore, Thymall. Truttis, ſalmonib. &c. vitet carpiones, anguillas, cochleas, cancros in cœna; comedat aſſos & elixatos, non frixos. Ex oleribus braſſica muriâ non condita, beta, ſpinach. aſparag. cinara, thecis piſor. &c. veſcatur. Vitet piſa, fabas, cœpas, allium. Cæna ſit parcior prandio: imprimis vitet vina ſulphurea. Alvus quotidie aperta ſit, moveri poteſt *ſuppoſitorio ſcil. Pil. Moſchat. Item betâ, aut clyſtere domeſtico.*

OBSERVATIO XXXV.

Cephalalgia.

GRegorius Drübler, *Cadolzio Auſtriacus*: longurio, capillis albis prolixis præditus: 30. annor. pridem Venator: ab uno cum dimidio anno equis ad curſum &c. apparandis occupatus fuit; ſuccutiebatur ſæpe toto corpore vehementiſſime. Ante biennium ſcabioſus erat; ſcabiem ſuſtulit *Purgant. V. S. Unguent. ex* 🜍 & *Butyro*, quod ſciat nunquam *ex* ☿*rio. In Autumno* 1673. ſenſit ſubinde punctiones in occipite, quandoque in inceſſu, quandoque ab equitatione, non ſemper, imo dolor pellebatur ab equitatione. Sæpe vero diu nihil amplius de hoc dolore patiebatur, & quamvis ſubinde ac per ſatis longa intervalla punctiones quaſdam pateretur in occipite, nunquam tamen

tamen propterea decumbere aut officium ſuum deſerere cogebatur. *D.* 16. *Maji.* 1674. ſubito ſæviſſimo dolore occipitis correptus fuit, indeque ad pectus, ſcapulam & cervicem diffundebatur : ab illo tempore quotidie dolore illo affligitur, ut non amplius ſuo munere fungi poſſit, ut narravit *Stülingæ Menſ. Jun.* 1674. Dolor ipſum invadit circa 12. aut 1. noctis, durat ad hor. 11. antimerid. poſtea prorſus à dolore liberatur, & ſi quietus maneat aut obambulet, vix quicquam de illo experitur : ſi verò extra lectum diu maneat aut obambulet, redit ſed non tam vehementer ut noctu, niſi diu ambulationem continuet : pridem vix ultra dimidiam horulam extra lectum perdurare potuit. Hodie ex oppidulo *Stülingen* in arcem per acclivem montem ivit ſine magnâ moleſtiâ, & extra lectum ad 5. veſpert. perſtitit ; ſubinde tamen in ſcamnum decubuit. Dolor occiput ejuſque terminum accurate Sutura lambdoidea conſtituit, nec hos terminos ſupergreditur: raro dolet in fronte, quandoque ad cervicem dolor extenditur, ut collum rotare nequeat : dolor eſt tenſivus, pungitivus, lancinans & pungens, in cervice quaſi dilanians. Dormit noctu ad 12. aut 1. hor. noctis, tunc amplius dormire præ dolore nequit, & licet dormituriat & non raro indormiſcat, inde tamen dolor non ſopitur, imò valde augetur. Deglutit abſque impedimento; appetit, non ſitit, neque à vino læditur : quandoque cor palpitat; pulſus eſt frequens, celer. Extrema, quamvis hodie montem ſuperarit, erant frigida. In inceſſu non eſt languidior.

Reſolutio.

DOlor iſte occiput totum affligens provenire videtur dura potius meninge quam tenui afflicta, quia omnes actiones involuntariæ ſunt integræ adhuc. Non videtur eſſe inflammata, quia dolor non eſt continuus, ſed circa meridiem, & quidem ſi quietus maneat, per horas 13. & 14. remittit; qui quoque non eſt pulſatorius; ſed à ſero quodam extravaſato, nam dolor eſt tenſivus, lancinans, pungens, quia ſe diffundit ad cervicem, humerum & pectus; quia à ſomno exacerbatur, quo tempore ſerum augetur. Ceſſat, quia multum ejus conſumitur, non tamen plene, quia ſemper reliquiæ ſuperſunt, quæ à motu augentur. Hûc effuſum fuit, quia Veneris pullus eſt, & totus truncus ab equis tolutariis &c. ſæpe vehementiſſime ſuccutiebatur. His terminis circumſcribitur ob ſuturam lambdoideam, cui ſe fibrillæ duræ matris immergunt, nec ſinus laterales illis accubui ulterius ſerum fluere non ſinunt, potiusque elapſum per nucham concedunt. Anne forte inflammatio ſimilis ophtalmiæ conjuncta eſt? uſus eſt commode *hydragogo: V. S. & pulv. exſiccante temperato à D. D. Screta.*

Suaſi d. 22. *Jun. ut hoc pulv. it. ol. Succin.* pergeret. Inſuper

ut

ut uteretur *Veſicatoriis: Pilul. Cephalic. noctu:* abſtineret à vino; biberet *decoct. ſaſſafr.*

Diu continuato *Veſicatoriorum uſu*, & ambobus brachiis à carpo ad nucham fere excoriatis melius ſe habere cœpit, nec tam atroces dolores patiebatur *d.* 7. *Auguſt.* 1674.

OBSERVATIO XXXVI.

Cephalalgia vehemens.

ELapſæ ſunt ſex ſeptimanæ, ex quo domum redii è *Palatinatu;* cum autem ſex horis ab urbe adhuc diſtarem, capitis dolorem de quo *Exc. T.* olim retuli, iterum ſentiebam & quidem hoc modo: Dolor me cruciabat in nuchâ, qui ſeſe extendit, ad frontem uſque ſupra naſum, imprimis inter reſpirandum, aut alvum exoneraturus, aut ſi caput elevare velim; in ſpecie verò ſentio, quod hic capitis dolor invadat ſecundâ vel tertiâ quâque nocte cum indeſinentibus doloribus per totam noctem, nunc in nucha, nunc in fronte, nunc juxta tempora. Cæterum appetitus eſſet bonus, nulla febris, nullus dolor in toto corpore reliquo adeſt, niſi laſſitudo & ſenſibilis corporis imminutio. Quod ſi caput ſubito elevare velim aut tangere, dolorem ſentio pungitivum, qui interdum non diu durat, interdum verò 4. 5. vel 6. horis, communiter ultra ſecundum diem: omnes mihi ſenſus & cogitationes demit, memoriamque valde debilitavit, nulla præterea adeſt alteratio corporis, niſi quod urina ſit rubicunda. *Aliquoties purgavi, venam ſecavi in fronte & in pede, ſcarificavi, veſicatoriis uſus ſum, & hirudines capiti circum circa applicui.* Dolor erat tantus, ut *Moxam* in vertice adhibuerim, nec non *Spir.* ⚹c. ſed omnia incaſſum & ſine fructu. *Ut Exc. T. mihi Conſilium communicet, eſt quod rogo. His vale*

T. T.

Bernæ d. 22. *Octobr.* 1687. Andreas Wilhelmi, M.D.

Reſpondi d. 15. *Novembr.* 1687. Quia urina rubra eſt, & cephalalgia periodice redit, fomes alicubi latet, quo ſanguini permixto meninges cerebri affliguntur, ubi obſtaculum reperit, ſimilis eſt illi, quem paſſus ſum ipſe *Anno* 1675. *Suaſi Pulv.*

℞. *C. C. ph. ppr.*
Ungul. alc. pp. āā. ʒj.
Matr. perlar. ppr.
Cinnab. nat.

♁ *diaphor.*

♁ *diaphor.* āā ʒß.
Sacch. perlat. ℥iij.
Dos. ʒß. *M.* & *Vesp.*

2. *Vesicat.* 3. Simul naribus trahat *lac cum aq. calidâ & sacch.* 4. *Pulv. ex spec. arom. rosat. Senn.* āā ℈ß. *noctu, aut Theriac. cœlest. gr. iij.* Alvus aperta servetur *Clystere aut Suppositorio.*

Denuò scripsit D. 16. Decemb. 1687. Morbum meum *per Dn. Wittenbach Exc. T.* nuper communicare volui, qui subitò me invasit, & 12. septimanas in lecto detinuit. In principio hujus morbi urina per totos 2. dies erat suppressa, maximi vero momenti durante morbo erat illud, quod, si alvum exonerare, aut flatus solùm emittere vellem, nullatenus id conari ausus fuerim, aliâs enim intolerabiles & atroces dolores in capite excitavit, ac si ferrum candens à calce ad caput tunderetur & per verticem penetrâre deberet. Paroxysmi intra 24. horas mox semel mox bis redierunt, ac durarunt subindè per totam noctem, subindè verò 6. 8. 10. horis, tandem se dolores extendebant versùs nasum & oculum sinistrum, ubi *lac cum sacch.* multum profuit, doloresque mitigavit. Si corpus inclinare volui, vertiginem sentiebam: tandem in animum induxi meum *Moxam* applicandi suturæ coronali, quo factum ut crudelis ille dolor sopiretur, præmissis tamen *Purgat. V. S. scarificat. Vesicat.* verum à nullo alio percepi levamen nisi *à Moxâ*, quæ 14. D. fluebat, & *ab usu sp.* ⊖ ✱*ci*, utor etiam diligentissimè *Pulv. ab Exc. T. ordinato.* Hactenùs sensi dolorem ex nuchâ vergere versùs illum capitis locum, cui *Moxam* applicui, dolorque adest tensivus, cum caput elevare velim vel illud in alterum latus inclinare, unde *Unguent.* ordinavi *ex Ol. N. M. pingued. castor. ol. d. succin. rut.* & ⊖ *volat. succin.* proficuumque inveni nucham inungere, ita ut malum hoc lateat in genere nervoso. Per totum morbi decursum nulla aderat febris, nulla sitis, urina clara & alba, qualem sanus habui: morbus hic memoriam meam valdè labefactavit visumque imminuit, ac tremorem membrorum reliquit; sentio anxietatem pectoris, ita ut cum aliqua difficultate respirare cogar; tussis quoque me valde vexat, doloremque in capite recrudescere facit. Causam adscriberem; quod ab anno *Pulv. Tabaci* fuerim abusus, mucusque in naribus subitò detentus fuit, ita ut per nares respirare hucusque non potuerim, item quod defluxio ad pectus rueret, quæ mihi hanc tussim dolorificam excitavit, *Pulv. Tabac.* me nimium exsiccavit, aut malo huic ansam dedit tempestas pluvia continua in itinere *ex Germania*, aut ira fortior, quam concepi *in Palatinatu.* Pro una alteráque

terâque harum molestiarum peto consilium, imprimis pro tussi, Hydropem pectoris timeo. *Vale.*

A. Wilhelmi, M. D.

Resolutio.

CAusa proxima videtur esse mucus profundè intra cavernas narium retentus, & inspissatus ab aëre ex pulmonibus expirato præfervido. Ad ejus detentionem fecit *abusus Pulv. Tabaci, ut in D. Rectore Spleissio hoc anno:* ad cumulationem tempestas pluvia, ut in multis hoc anno: ad commotionem fecit ira & iter; mucum praviorem fecerunt vina varia in itinere.* Mucus in consensum rapuit meninges circa torcular: similem consensum hujùs partis cum podice passa est *Uxor D. D. Hurt. p. m.* Eadem quoque consensio causa vertiginis, doloris tensivi à nucha ad cervicem, item memoriæ & visûs debilitatis ac tremoris. Mucus retentus fecit, ut deplueret nunc serum ad pectus, unde tussis.

Respondi D. 28. *Decembr.* 1687. Continuet *Pulv. Cinnabar. manè summo ad* ʒß. *cum aq. verben.* Quando evigilat, indat naribus *Butyrum, cui sacch. cand. & parum sacch. ♄ni permixtum sit;* postea hauriat naribus *Lac saccharat.* Pergat *Balsam. Cephal.* Propter tussim bibat *Decoct. Fl. chamom. chærefol. rec. Sem. anis. Fic. Ping. M. & Vesp.* Item *Juscudum alteratum succ. nasturt. chærefol.* Sic recedent vertigo, tremor, & sensus interni ac externi roborabuntur. Non timeat Hydropem pectoris.

OBSERVATIO XXXVII.

Cephalalgia cum Rheumatismo.

NObilissima *Dn. Præfecta Ebroduni*, annorum circiter 38. temperamenti sanguinei, cruciatur ferè quotidie per plures annos Cephalalgia diversis horis, cum dolore continuo dorsi in Interscapulio, & qui descendit sæpe per longum spinæ dorsalis ad Os Sacrum usque, & imprimis quando brachia movere vult; moratur autem semper in eodem loco ut furcula, pateretur etiam, ut apertura ibi fieret. Ab aliquot septimanis dolor hic paululum descendebat, & hæret nunc in opposita parte scrobiculi cordis, ubi ipsi videtur, adesse chorda, quæ trahit & impedit liberum pectoris motum, & consequenter anxietatem cum imbecillitate & palpitationem cordis excitat: pulsus hoc tempore est paulum debilior, satis tamen æqualis: functiones cerebri liberè exercet, nisi quod cum aliqua difficultate loquatur, somnus est inquietus.

tus. Ad tollendos capitis dolores & dorſi ſuadebant *Bernæ Thermas de Ville Comte*, quas bibit ante aliquot menſes, verum absque ullo fructu, & nunc pluribus vexatur incommodis, nam præcedentibus ſymptomatibus ſupervenêre adhuc dolores inter cutim & carnem cum horripilationibus ferè quotidie, magnique dolores extremitatum imprimis pedum & ſubſultus brachiorum aliaque accidentia, quæ videnter eſſe hyſterica aut forſan convulſiva. *Nob. Matrona* credidit laborare febre intermittente, quoniam oſcitabat, & horripilationes ac dolores pedum ſequebatur aliqualis calor: verum ſi in Paroxyſmo pulſus examinatur, reperitur ille abſque ulla emotione & frequentia, ac fere eſt naturalis, niſi quod paulum debilis deprehendatur, nec dolorem capitis niſi levem hoc tempore ſentit, nec ſitim habet. Cibos fere ſemper averſatur, parumque bibit; ſæpe patitur magnos dolores ventris & Iliorum, qui ſopiuntur *clyſteribus anodynis*; nullos emittit flatus, menſtrua fluunt ordinatè & in ſatis magnâ quantitate: à 7. aut 8. annis non fuit gravida. Urina eſt ſæpe forte tincta & materiâ tegulariâ, quam ſecum vehit, in magnâ quantitate referta, cum ſubtili pelliculâ aut cruſtâ, quæ adhæret vitro; interdum verò eſt ſatis naturalis. Senſit quasdam humiditates in pedibus, & per aliquot dies ſudare incepit. Tandem difficile ſatis eſſet exacte recenſere velle morbi hujus ſtatum, cum nulla ſit hora per totum diem, quod non patiatur & quidem diverſimodè, id quod illam reddit melancholicam. Quod concernit remedia, eadem averſatur: *aliquoties vena ipſi fuit ſecta, hirudinesque hæmorrhoidibus appliciti, duo quoque vomitoria levia ipſi fuêre propinata, quidam Julepi cephalici, antihyſterici & cordiales* in his magnis debilitatibus, quæ metum incutiunt, quod tandem non amplius ab hoc malo liberari queat, aut ſymptoma aliquod funeſtum ipſi superveniat. *Vale.*

Dabam Ebroduni d. 7. Octobr. 1694. N. N.

P. S. Jam ab aliquibus diebus perſona, cujus ſupra fit mentio, videtur febricitare, magnos ſentiens calores per totum corpus, tamen ſine magna ſiti; ad hæc accedit appetitus imminutus ciborum, quæ confirmant omnia, quod non ſit ſine febre: cupit ægrotans ſcire, num *Thermæ Badenſes* ipſi bonæ & utiles eſſent nec ne.

Reſolutio.

Cephalalgia producitur à ſero acri intra cranium meninges affligente, nullo alio humore, quia reliquæ actiones cerebri ſunt integræ, excepto ſomno inquieto: hoc ſerum acre eſt, ut teſtantur hic & alii dolores & urinæ ſedimentum tegularium. Ob Cephalalgiam facta ſe-

ri extravaſatio, quod defluit ad humeros, Scapulas, & Os Sacrum : effunditur etiam intra cutim & carnem ceu in Rheumatiſmo, etiam ſecundum par vagum, unde dolor in medio Dorſi cum dyſpnæa, palpitatione cordis & debilitatibus. Inde quoque oriuntur ſymptomata hyſterica & tormina.

Humor iſte acris mitigandus ac diſcutiendus: ſudor bonus eſt, quia hoc ſero abundat utpote ſanguinea. Suaſi *Pulv.*

℞. ♁ *diaphor.* ʒij.
C. C. ph. ppr. Ungul. alc. āā ʒjß.
Pil. Reg. inc. No. j.
⊖ *volat. Lumbric.* ʒß.
Eſſent. anodyn. gtt. iiij.
Extract. Caſtor. ʒß.
Cinnab. nat. ℈ß.
Sacch. alb. ℥jß.
Mſc. c. aq. fl. til.

Omittat Purgant. Vomitor. Clyſteres utiles. V. S. non juvant nec hæmorrhoidum apertio. Victus ſit refectivus, *potus decoct. ſaſſafr.* Ad meliorem ſpem erigatur, quia ritè menſtruata.

Si febris adſit, detur *Pulv. ex Chin. Chin. & Elect. ex Chin. Chin.* Obſervetur illa probe, antequam dentur, quia pulſus naturalis & non intenſe ſitit. *De Thermis* nunc non eſt ſentiendi tempus, fortè etiam non erunt tutæ ob periculum Rheumatiſmi.

Die 22. Decembr. 1694. R. D. Hœggerus Ebrobuno ſcribit, Nob. Dn. Præfectam acceptis literis cum Conſilio à doloribus liberatam fuiſſe, Medici contra febrim nulla medicamenta exhibuèrunt, culpam adſcripſit Medico, quod tam diu dolores tolerare debuerit.

OBSERVATIO XXXVIII.

Capitis dolor cum variis ſymptomatibus.

D*Omina N. N.* defluxiones patitur ſtatim à frigore : à vertice uſque ad oculos in capite afficitur ac debilitatur, ut vix per horam unam loqui audeat: quando ceſſat, eructat & in ventre fluctuationem ſentit. Tempeſtate variâ & in hypocauſto afficitur manè ad prandium; poſt prandium bene ſe habet ad 3. vel 4tam veſpert. tunc redit paroxyſmus ad cœnam uſque ; tinniunt aures toto die. A

purgante

purgante bis vomuit præter morem, post meridiem bis dejecit. Per sternum ad claviculas humerumque sinistrum sentit pulsationem, tractionem & compressionem ac dolorem in mamma sinistra, quod non solum post hunc vomitum, sed & aliàs contingit, indeque emaciatur, dolet quoque ab humero sinistro ad coxam & lumbos usque. Patitur æstum per dorsum ad caput & hinc ad pedes: Tormina ventris non continua sequuntur horrores per sinum pudoris, cessat post binam mictionem. Urina quandoque rubra, turbida, quandoque cruda aquea, tuncque parum qualibet vice emingit. Imprimis de capite conqueritur, item de muco in faucibus, quæ non siccæ, sed humidæ, quandoque frigidæ: vesperi si æstuat, fauces linguaque sunt asperæ. In capite sentit tensionem à vertice ad aures & ad frontem, ac si omnia aperta hiarent.

Respondi D. 8. Maji 1674. Capitis ista perturbatio cum Leipothimiæ metu, ejusque tensio, tinnitus aurium, dolores humeri, coxæ, ventris tormina, æstus subitanei, horrores &c. indicio sunt genus nervosum à liquore nervoso acriore affici maximè cœlo frigido, quia illorum exhalatio & motus impeditur: mitigatur post pastum, quia diluitur ab assumptis. Forsan augetur ob renum vitium & ebullitionem quandam hypochondr. nam calida & sicca est, emaciatur, æstuat subinde. Suasi *Pulv.* ex

℞. ♁ *diaphor.* ℨij. *Cinnab. nat.* ℨj.
C. C. ph. ppr. ℨiij. *Oc.* ♋. *pp.* ℨij.
Extract. Castor. ℨß.
Laudan. opiat. perlat. gr. ij.
Tab. man. Chr. perlat. ℥j.
Msc. Dos. summo mane c. aq. card. b. vel fl. acac.

Renum causa nihil suadeo, quia *Thermæ* hoc facient. *Thermæ* 1670. ipsi admodum profuêrunt. *An insessus nunc prosit? Affirm. ex hyster. & cephal. paratus.*

OBSERVATIO XXXIX.

Cephalalgia cum symptomat. Hypochondr.

N*Ob. Dnus E. de M. in Vallangin propè Neuchatell*, à pueritiâ vehementes Cephalalgias passus est quandoque cum mentis perturbatione: nunc accedit odontalgia. *Parisiis* abigebantur *remediis congruis*, verum ob errores diætae redierunt. Malum est aliquo modo hæreditarium, nam his *Domina Mater* obnoxia fuit. *Parisini Dn.*

 Medici

Medici ut & Exc. D. D. Manget credunt membranas cerebri diſpoſitas eſſe ad recipiendum ſerum, quod fermentatum acrius fit, magisque pungens ſimulque exitum quærens extra cranium ad maxillas uſque. Cumulationi ſeri anſam dederunt frequens lectio & ſcriptio. Ad humores avellendos à capite ſuaſerunt *V. S. in pedibus : purgarunt* ipſum cum fructu : præſcripſerunt *pulv. cephalicum ſtomachicum & anodynum. It. ſpir. aut ⊖ volat. cran. humani. Pulv.* noctu ſumpſit *cum conſerv, roſ. r. aut beton. ⊖ vel ſpir. cran. humani mane cum vin. vel juſc. aut ovo ſorbili ad gutt. x. vel xij.* ſi alvus occluſa erat, utebatur *clyſt. aut pilul. lax.* Vere & Autumno *purg. & V. S. in pedibus*. Commendatum quoque fuit *Elix. ſtom.* Recuſavit hæmorrhoidum apertionem. Diſſuaſerunt ſalita, aromatizata, frixa, paſt. farinaceas, caſtaneas, amygdalas, fructus crudos, ſaccharata. Vinum diluat *decocto Rad. chin. &c. Conſilium ſimile dedit D. D. Manget, D.* 30. *Januarii* 1687. *me Soloduri convenit :* eſt ſtaturæ juſtæ : Capillis nigris præditus : pallidus : Annor. 23. adhuc cælebs. Circa 10. ætat. annum dormiens à commenſalibus noctu valde territus fuit, unde aliquot annis terror rediit. Ann. ætat. 13. *Pariſios* venit, ubi abuſus eſt valde fructibus crudis, limonibus, ſaccharatis &c. hinc ſævam ſæpiſſime pati cœpit cephalalgiam cum odontalgia, ut prope amens fieret : Aliquando acceſſit Melancholia vehemens & omnium tædium. A flatibus multa patitur, quibus quandoque tantopere abundat, ut ſummam anxietatem afferant & prope ſuffocent : ructibus emiſſis ceſſant. In digitorum interſtitio patitur ſcabiem ſiccam. Iracundus eſt. Nunquam ebrius fuit. Multum occupatur ſcribendo & legendo. Aliquando femur ſiniſtrum alliſit, unde pes aliquandiu contractus evaſit, ut tibiam extendere nequierit. Dentes utrinque in utrâque maxillâ plures carioſos habet. Cephalalgia & Odontalgia ut plurimum hyeme ſæviunt. Nuper *V. S. in pedibus* ſtatim ceſſavit.

Reſolutio.

VAlde afflicta eſt valetudo Dni Ægri : nam affliguntur caput & dentes ſæviſſimis doloribus : inſuper Hypochondria, unde ventriculus diſtenditur cum ſumma anxietate, & reſpirationis impedimento, ut non mirum ſit Melancholiam ſupervenire. Cephalalgiam & Odontalgiam adſcribo ſero extravaſato circa membranas cerebri & expanſiones nervinas in dentium cavernis : quia malum ſæpe redit, omnino illic cuniculos fecit, quos ſæpe datâ occaſione repetit. Anſa decubitûs ſeri ſunt hæreditaria diſpoſitio, frequens lectio & ſcriptio, imprimis verò dentes carioſi plures in utroque latere in ambabus maxillis

apparentes,

apparentes, quos solos hemicraniæ pertinacis causas fuisse observavi. Serum acerrimum esse patet, ex atrocitate doloris & scabie siccâ intra digitorum interstitia. Peregrinorum humorum colluviem in hypochondriis inflatio ventriculi indicat conjuncta cum magnâ anxietate & spiritûs interceptione seu metu suffocationis; ut non mirum sit quandoque Melancholiam jungi. Serum acre Cephalalgiæ causa est, quia ab alio humore tot annis durans sæpeque citra sanguinis aut puris effusionem è loco affecto remittit. Sero abundare testantur pallor faciei, capilli nigri, errores in victu prægressi scil. aquæ potus, abusus fructuum horæorum &c.

Propterea serum imminuendum *purgantib. blandiorib.* e. gr. vere & autumno *Infus. laxant. ex fol. senn. Rhabarb. agar. cum flor. 4. cord. &c. Pilul. è succin. Crat. ante novilun.* A capite revellendum *V. S. vesicatoriis carpis manuum & retrò olecrana applicitis.* Absorbendum & ejus acrimonia attemperanda *pulv. cephalic. ex pulvere march. pil. reg. cinnab. extr. lign. aloës &c.* concinnato *cum aqu. flor. til. &c.* Furor sistendus *pilul. de cynogloss. theriac. Cœl.* Ansa præcidenda *ustione dentium*, quæ præstat *spir ⊕l. aut* 🜄 derivanda *fonticulo brachio sin. inusto.* Hypochondr. symptomata eâdem operâ compescenda *scil. pulv. absorb. ceph. Elix. cephal. stom.* Acidum corrigentia, qualia sunt *Alkal. Fix. & volatil. oleosa.* Victu decenti utatur, *uti ab Exc. D. Medicis Parisinis & D. D. Manget in consilio suppeditato præscriptum fuit.*

Quum aliorum ægrotantium causâ *Neocomi* commorarer, mihi retulit, se adhuc pristinis symptomatibus affligi, at medicamentis, quibus tamen non semper exacte ob intervenientia impedimenta uti poterat non multum levaminis percepisse, sequens consilium exhibui.

Consilium.

DUo affectus potissimum Medicâ solicitudine digni se produnt *apud Nob. Dn.* sc. Aciditas Ventriculi & inde emergentes flatus: Deinde Cephalalgia & variæ afflictiones partium nervosarum à sero acri. Aciditatem cum flatibus quod attinet, nunc non amplius tam vehementem conjicio, quia appetit & dormit quiete: si valdè excederet, somnum turbaret, Cardialgias pareret, vomitus matutinos excitaret, plurimaque symptomata hypochondriaca produceret. Non tamen negligenda est; quia Ventriculum *Parisiis* acidis multum debilitavit; anxietatesque cum dyspnœa passus est, donec flatus eructarit atque tormina inde expertus est, usquedum illos per inferius guttur emisit: Labem

bem tamen non gravem esse manifestò inde patet, quia illam frigidæ haustu mane sopire ausus est, idque cum bono successu.

Consideratione digniores sunt molestiæ, quæ à sero acri pendent, quorum numerus non est paucus: ab illo pendere Cephalalgiam, Odontalgiam, uvulæ prolapsum, tonsillarum tumorem, Ophthalmiam, tumorem & dolorem brachii demonstrari multis possem, si necessum foret. Non nego tamen Cephalalgiam augeri ab acidis in Ventriculo contentis aut particulis ciborum minus salubribus chylo permixtis & ad caput delatis. Verum quoniam etiam citra hæc, tum Cephalalgia, tum reliqui affectus à sero acriori excitantur; mallem in curatione ad serum acre attendere, ac operam dare, ut serum imminuatur, à capite revellatur, derivetur, mitius reddatur & ut partes laxæ nimis promte serum admittentes, aliquantulum contrahantur ac firmiores reddantur earumque fibrarum tonus roboretur. Quomodo his affectibus occurendum sit, *methodo executivâ* exponam.

I. *Vere & autumno Nob. Dn. purgare poterit universalius tali infuso.*

℞. *Fol. senn. s. s.* ℥iij. *Rhabarb. sel.* ℥ij. *Agarici alb.* ℥jß.
Herb. beton. Flor. borrag. buglos. āā Pj.
sem. fœnic. ℥j ⊖ *Juniperi* ℈ij. ⊖♀ ℈ß.

Incis. & contus. indantur vasi terreo vitreato, affund. aquæ fervidæ q. s. bene tecta serventur per noctem in loco temperato, mane levi ebullitione factâ, colentur citra expressionem in colatur. ℥iiij. *solve mannæ electæ* ℥ij. *rursus coletur:* hoc ebibat mane horâ 6. calidè, post duas horas sumat jusculum & adhuc bis ad prandium usque.

II. *Die tertio* post purgationem *Venam secandam curet*, Vere in brachio dextro, in Autumno in brachio sinistro, emittantur sanguinis ℥v.

III. Si crebro odontalgia, ophthalmia & prolapsus uvulæ evenirent, *scarificatio alternis mensib. vel tertio quoque mense* ad revellendos hos humores à partibus afflictis perutilis foret. *Cucurbitæ tres* dorso & post Olecranum utrumque una affigantur.

IV. Ob hanc causam prodesset *fonticulus* in sinistro brachio excitatus.

V. *Vesicatoria* eo modo, quo scripsi *in consilio* 1687. quoque utilia forent.

VI. In Odontalgia & Hemicrania cum fructu exhibeo *hunc pulverem noctu*, quando cubitum itur, *cum cochleari vini ordinarii.*

℞. *Fol. senn. s. s. Spec. aromat. rosat.* āā. ℈j. *Msc. F. Pulv.*

Si continuent isti affectus do duabus vel tribus noctibus se subsequentibus: blande serum à capite revellit.

VII. Ad

VII. Ad mitigandum ſerum & ſimul per alias vias educendum *decoctum vel infuſum herbæ Theæ aut Caffeæ*, perutile foret. Illud ſolum moneo *Nob. Dn.* ſufficere, ſi mane tria vel quatuor ſcutella calide ebibat & poſt potum obambulet.

VIII. Quo magis ſerum edulcoretur & acidum ventriculi corrigatur ſimulque genus nervoſum roboretur, tertio quoque mane & ſi dolores capitis urgeant imprimis hyeme, ſingulo mane in lecto duabus horis antequam *decoctum* bibet, ſumat *drachmam hujus pulveris cum pauxillo aquæ betonicæ.*

℞. C. C. phil. ppr. ʒij. Ungul. alc. ppr. ʒj.
Ocul. ♋. ppr. Carn. viperar. ritè ppr. ãã. ʒiß.
♁ij diaphor. ʒj. Cinnab. nativ. ℈ij.
Ol. n. m. expr. gr. iiij. ſacch. alb. ℥ij. Mſc. F. Pulv.

IX. Si defluxiones frequenter ad fauces ruent, imprimis in inſtante hyeme, noctu cubitum iturus *ſumat de hoc Electuario nucis juglandis magnitudine.*

℞. Conſerv. roſar. rubr. ℥ij. Majoran. anthoſ. ãã. ʒvi.
Theriac. Androm. ʒij. Bol. Arm. Or. ppr. ʒiij. cum ſyr. viol. q. ſ. Mſc.

Aut illius loco hoc tempore ſumere poſſet *Ther. cœl. gr. iij. vel iiij.*

X. Propter frequentem uvulæ prolapſum & prolongationem, mane & hora ante cœnam *hoc gargariſmo calido* utatur.

℞. Rad. Biſtort. ℥ß. cort. granator. ʒij.
Herb. prunell. equiſet. ſalv. beton.
Flor. roſar. rubr. liguſtri ãã. P. j.
Inciſ. & contuſ. coq. cum aq. font. menſ. j. Mell. cochl. ij. acet. cochl. iij.
Colatura ſervetur in vaſe fictili ad uſum.

XI. Præter hunc gargariſmum firmantem quoque dentes *hoc pulvere* fricet.

℞. Panis ad Fuſced. toſt. ℥ij. Rad. Ir. flor. ʒj. Mſc. F. Pulv.

Id faciat ſæpe in die, poſtea os eluat *vino rubro in quo parum fl. roſ. r. coctum ſit.* Dentes carioſi *aduri poſſent ferro candente* ſine dolore, & poſtea illorum fragmenta ac radices educi, quia nihil amplius in ore proſunt, ſolumque humorum affluxui anſam dant.

XII. Si flatus permoleſti ſint, licet accurata diæta obſervetur, *poſt prandium & cœnam ſumere poſſet drachmam aut plus hujus Trageæ cum fruſtulo panis toſti & vino emolliti.*

℞. *Cinamom. acut.* ℨj. *rad. galang. ari ppr. flav. cort. aurant. Limatur. sassafr.* ăā. ℨß.
C. C. ph. ppr. ocul. ♋. *ppr.* ăā. ℨij.
Ol. nuc. mosch. expr. gr. iiij. *sacch. alb.* ℥iij. *Msc. F. Pulv.*

Accurata victus ratio plurimum confert ad valetudinem tuendam atque sine illâ plerunque frustranea sunt medicamenta.

1. Fugiat aërem nivosum, pluvium, frigidum & humidum etiam aquilonarem, & si omnino in illo versandum sit, caput & collum bene contra frigus muniat.

2. Vescatur cibis boni succi & facilis digestionis: scil. pane bene cocto, carnibus bovillis junioribus; hœdinâ, agninâ, vitulinâ, pullorum, caponum: aviculis montanis, ferinâ juniore: piscibus carnem friabilem habentibus: oleribus recentibus & fructibus dulcibus coctis: ovis sorbilibus. Vitet carnes animalium adultiorum, salitas & fumo induratas, nimis viscidam, ut suillam: pisces glutinosos: omnia nimis aceto, saccharo & aromatibus condita, in butyro frixa: fructus crudos, acetaria, pastas farinaceas. Bibat vinum vetus sive rubrum sive album: diluat illud *aquâ, in cujus mensur. j. ligni Sassafr.* ℨij. coctæ fuerint. Cœna sit parcior prandio.

3. A pastu obambulet & lucubrationes ceu pestem fugiat: atque aliàs corpus multum exerceat, imprimis mane & vesperi ante cœnam prosunt equitatio, vectio in rheda: nec venationem dissuaderem, modo excessus evitentur.

4. Fugiat summopere somnum pomeridianum & statim à cœnâ.

5. Alvus quotidie sit aperta: & si sudor mane in lecto emergat, illum nullo modo impediat.

6. Melancholiam pro virili jucundo alloquio excutiat, neutiquam ipsi indulgeat.

Neocomi, d. 2. Novembr. 1690. Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSERVATIO XL.

Cephalalgia cum Inflatione Ventris.

Vir *Nobiliss. N.* staturæ oblongæ, carnosus, cuti candida, pilosus, 50. annorum 1629. peste ægrotavit: dum puer erat 5. annor. Caput casû vehementer allisit cum vulnere capitis in medio bregmate sinistro juxta suturam sagittalem, ab illo tempore ad hanc ætatem vulneris perpessi & consolidati sensus aliquis permansit, qui ab attactu exacer-

exacerbatur. Ex dulciariorum esu largo Cardialgiam cum febri *Genevæ* passus est 1637. elicito per os lumbrico convaluit. 1640. *ex Gallia* rediit, denuo 1642 *in Galliam* profectus est. Toto illo tempore nunquam ægrotavit. 1645. Cæmentariis adstans, multumque pulveris hauriens, tussire cæpit cum emaciatione. Usus *Acidulis* 1646. cum incremento & perfectâ restauratione. 1648. iterum usus est *acidulis*. 1649. in principio Veris passus febrim anomalam cum Cephalalgiâ : verebatur febrim hecticam. Leypothymiis admodum obnoxius ex levibus causis est, sæpeque citra causam externam invasit, quandoque oriebatur *à purgantibus*, tormina parientibus ; quandoque à cibo sumto etiam salubri invasit. 1652. passus est Odontalgiam ob dentem cariosum in maxilla superiore, ubi abscessus obortus, qui fistulam post se reliquit. Hæc singulis annis Vere & Autumno replebatur, dolorem pariebat, indeque gena intumescebat : quandoque pure fætido implebatur sine dolore, quam digito premendo vacuavit. Hæc dentis fistula per integrum decennium duravit, *ab usu adstringentium & Thermar. Piperin.* cessavit: *post Thermar.* usum semel rediit. Fistulâ durante & illâ jam consolidatâ serum flavum sincerum aliquandiu ex naribus exstillavit. 1664. ante Festum Nativ. Cephalalgia incepit, primum doluit frons cum tensione ac si cranium dolor rupturus esset : Cephalalgia conjuncta erat cum æstu quodam & ventris inflatione : duravit 8. Septimanis. 1665. *Thermas Piperinas* adiit. Ob lites & crebras contentiones dolor rediit : durat ad hunc diem *scil.* 1671. *Anno* 1661. usus est semel *Embrocatione aq. Piperinar.* unde dolor capitis fuit irritatus summopere cum æstu domumque dolore afflictus rediit. Dolor occupat frontem, syncipùt, maximè in illo loco ubi vulnus in pueritia inflictum fuit, occiput, quando remissurus est, invadit cervicem, homoplatas, Zonæ regionem & Os Sacrum. Dolor est tensivus, pungitivus, quandoque pulsatorius. Durat horis 2. 3. sæpe per totam diem, sæpeque ad dies 3. 4. In uno die cessat reditque, isique ter in uno die cessat reditque ter, semper dolor junctus est cum æstu. Hyeme magis affligitur à dolore isto, quàm æstate. Illum irritant, ira, motus quicunque corporis vehementiores, ♀ scriptio protractior, equitatio. Quando dolor vehemens est, venter inflatur. Nunquam in paroxysmo vomit. Quando dolore præsente lectum vestibus exutis petit & indormiscit, dolor cessat; ab alio decubitu non. Item quando mucum crassum ex naribus emungit, dolor quoque mitigatur magis quàm si solum serum proliciat : si vero nihil ex naribus excernere valet, dolor est intensissimus & atrociter sævit. Nunquam à 7. annis per mensem integrum à Cephalalgia liber fuit, sed nunc per dies 2. 3. 4. aliquando 8. ita ut tunc ne vestigium doloris percipiat. Quando dolor non plene evanescit

ſed ſolum mitior eſt, ut negotiis præeſſe valeat, dolorem gravativum in ſyncipite percipit. Faciei color vividus eſt: appetit: non ſitit: bene dormit, quandoque in ſomno terretur. Alvus aperta eſt. Vegetus eſt, in motu promptus. Urina eſt tenuis citrina. Quandoque plus urinæ emingit, quàm bibit. Pulſus eſt naturalis. Raro ſudat. Sæpe 5. horas ſcribendo conſumit. Negotia ſeriò tractat.

Reſolutio.

IN hâc Cephalalgia, quæ propemodum à 7. annis continuò durat aut brevia ſaltem intervalla habet ac ex levi causâ redit, locus affectus videtur intra cranium potius, Meninx tenuis eſſe, quàm dura (quamvis illam non omnis labis expertam dixerim) quia dolor ſe longe lateque intra cranium diffundit, illo ingruente venter inflatur in conſortium raptis plexibus nervoſis meſenterii, ab attactu non multum exacerbatur, remiſſuro dolore, cervix, humeri, homoplatæ, regio Zonæ ac Os ſacrum dolent, emuncto craſſo & viſcido humore, ceſſat: naribus ſiccis aut ſolùm ſero exſtillante, dolor ſæviendo pergit. Dolorem iſtum tenſivum, pungentem, vellicantem, lacerantem & quandoque pulſantem efficiet cauſa aliqua, quæ levi occaſione ſemper in promptu eſt, ac ſe longe lateque per meningem diffundere indeque per foramen occipitis aliaque oſtiola elabi ac nervos quoſdam, inprimis paris vagi ramos, attingere valet: quæque tendendo, vellicando, corrugando piam matrem afficere valet. Conditiones iſtæ obtingere poſſunt ſanguini, ſero & aliquo modo flatibus, & videntur quandoque omnes tres *apud Nob. Dominum* concurrere. I. Sanguinem quod attinet, non efficit hos dolores extravaſatus, quia pejora ſymptomata ſimul pareret nec toties impune ceſſaſſet & rediiſſet: nec id præſtat, quatenus penitus motu privatus eſt, ut in inflammationibus meningum, quamvis etiam harum inflammationes ſine phrenitide viſæ fuerint *apud Horſtium & alios*, ſed quatenus vaſa ſanguifera imprimis tenuis meningis, & illa quæ ad ſinum tertium meant & ad duram meningem nimium implet, illaque diſtendit ac ſimul meningem exquiſito ſenſu præditam affligit: non ſecùs, ac non penitus ſublato ſanguinis motu vaſa implentur ac tenduntur in varicibus, aneuriſmate, hæmorrhoidibus cœcis, opthalmia, plethoricis ad vaſa &c. Eoque citius & graviorem dolorem excitat ſanguis ſi ſimul copiâ peccet, fervidus & multo ſale præditus ſit; prout multis indiciis *apud Dominum Ægrum* ſanguinem conſtitutum eſſe conſtat. A ſanguine tali & hac ratione moras in vaſis trahente fieri poteſt dolor tenſivus, vellicans, pulſans & pungens, ac inſuper ſe per univerſam peripheriam Cranii internam diffundit: imprimis ſi plura vaſa nimium quàm decet ſanguine impleantur & tendantur. II. Serum ſeu lympha tum intra vaſa contenta tum extra vaſa Cephalalgias parere

ſectio

ſectio in multis docuit. Poteſt illud colligi intra anfractus, qui à meninge ſuperne uniuntur, ut illud illæſo cerebro cumulare valeant. Intra anfractus ex vaſis ſanguiferis effunditur, ſi ſanguine fervido turgeant, doloremque hac ratione excitent, non ſecus ac in Ophtalmiâ aut nervo in vulnere aut aliter læſo protinus ſeri affluxio & profuſio contingit: teſtes ſint nervorum puncturæ, vulnera, Arthritides, oris aphtæ, odontalgia & hujus generis alii affectus dolores gignentes. Sero abundare *Dominum Ægrum* probatur, quia ſæpe plus mingit, quam bibit: rarò & difficulter ſudat, non multum exercetur: fiſtula oris conſolidata eſt, quæ illud olim ceu fonticulus derivabat. Illud autem in hac Cephalalgiâ extravaſari doloremque efficere vel inde conſtat, quod dolor remittat, ſi cervix, homoplatæ, zonæ regio & lumbi doleant. Argumentum quoque ſeri effuſi eſt abdominis inflatio præſente dolore, quæ vix ab aliâ causâ continget, quam ramo paris vagi ac in inteſtina pertingentis afflicto, unde inteſtinorum conſtrictio alicubi contingit & flatus detinentur. Non tamen ſerum admodum copioſè & continuè intra anfractus ſtagnare arbitror, quia non vertiginoſus nec ſomnolentus eſt: ſed maximam partem, quia nunc rarius per naſum exitus patet, nec amplius ex fiſtula exſtillat, per orificium magnum occipitis libere elabitur: reſtitante aliquâ ejus portione, quia ſemper gravamen aliquod ſub ſyncipite ſentit. NB. Serum intra cranium cumulari poteſt, poris glandularum lympham imbibentium aut exitum è calvariâ concedentibus obſtructis à muco quodam viſcido: unde aliquando in Cephalæâ pertinaci profuit *decoctum attenuans, incidens ex obſ. D. D. Scretæ.* III. Flatus locum habere videntur, quia aliquando *ſc. Menſ. Nov.* 1668. ſenſit dolorem tenſivum ac ſi caput fiſtulâ inflatum fuiſſet. Omnes tres iſtæ cauſæ concurrere poſſunt, ſc. quando vaſa à ſanguine præfervido, ſalſo, bilioſo & æſtuante impleta ſunt, dolor primum atrox excitatur, hinc ſerum intra anfractus exſtillat, unde dolor augetur: ſerum profuſum à ſanguine copiâ & æſtu in halitus & flatus convertitur, maxime ſi viſcidum ſit & lixivioſum, ſeu potius aquæ ſaponatæ ſimile exiſtat. Non autem arbitror vaſa meningis tenuis perpetuò varicoſa eſſe aut potius aneuriſmate affecta: nam æſtate Cephalalgia minus affligit & interdum per dies 3. imo 4. plane nullum dolorem ſentit, quandoque à ſomno penitus evaneſcit aut ſaltem plurimum mitigatur. At credo ita comparatum eſſe cum his vaſis, ut facile impleri admodum poſſint, idque propter obſtaculum quoddam, ob quod ſanguis ſi vel copioſior vel fervidior & turgidior ac quaſi ſpumans per Carotides irruat, libero & cito curſu ſe in ſinus duræ matris exonerare plane nequit. Obſtaculum hoc invenit *Willis* ſub finem accretionem & coalitum tenuis meningis cum durâ juxta ſinuum longitudinem, in quo vaſorum oſcula penitus obſervabantur ſanguinique tranſitus in-

 terclu-

tercludebatur, quod forte etiam locum *apud Nobilem Dominum* habet, ſed ita ut vaſa non penitus occluſa ſint, nam dolores non ſunt perpetui. Aliàs pertinacis doloris cauſa fuit quandoque oſſiculum in corpore falciformi, *quale Bartholinus obſervavit*, *egoque ſimile* pertinacis doloris cauſam fuiſſe. Qualecunque demum ſit, ita conſtitutum ſit neceſſe eſt, ut quandoque ſanguini quieto liberum progreſſum permittat & tunc ſolum remoretur, quando copioſus & turgidus eſt, ut eſſe ſolet, poſt motum corporis & animi nimium ♀ &c. Deinde tale procul dubio eſt, quod à frigore augeri poteſt ſcil. anguſtia quædam, quæ à frigore magis coarctatur, unde hyeme magis affligit: niſi antiperiſtaſin & calidorum effluviorum exhalationem prohibitam cauſari velimus. In ſinubus cerebri aliquando corpora pituitoſa concreta maxime in tertio reperi, quæ ramos in venas in ſinus deſinentes ſpargebant: ſed *apud Nobilem Dominum* vix locum habebunt, cum ferè ſolummodo in cachecticis reperiantur. Si coalitus adſit meningum, ut ſuſpicor, illi anſam dedit caſus in ſynciput, dum puer erat, nam ipſemet ibi doloris ſedem eſſe veretur & ſemper ibi aliquam moleſtiam percipit. Coalitum auxerunt repetiti dolores. Sic ob pleuritides crebriores pulmo pleuræ accreſcit, ſic bubonibus in inguinibus ſupramodum auctis & tarde ſuppuratione promotâ ileo peritonæum adhæreſcit, unde rupto bubone poſtmodum poſt pus fœces ex ulcere profluunt. Crebras vaſorum iſtorum diſtenſiones & nimias repletiones ſequi poſſet aliquando ruptura, imprimis ſi gravior & vehementior ſanguinis turgeſcentia accederet, unde apoplexia. Nimiam ſeri effuſionem ejusque ſtagnationem convulſiones, gutta ſerena, affectus ſoporoſi & tandem etiam apoplexia ſequi poſſet: imprimis ſi ſerum nec ex occipite emanaret nec imbiberetur à glandulâ pituitariâ, nec per nares via concederetur, quæ *ſecundum Willis* non deneganda, utcunque aliter *Shneiderus & Ego* aliquando ſenſerimus: nam obſtructis naribus hemicraniam factam aliquoties hactenus obſervavi & *Nobiliſſ. Dominus* muco ſuccedente protinus levamen experitur.

Curatio aliter ineunda videtur extra paroxyſmum, aliter in paroxyſmo. Extra paroxyſmum ſemper ſanguinis motus tranquillus quantum poſſibile conſervetur: Ideoque primum ejus copia & abundantia ita imminuatur, ne cerebrum inde damnum capiat, *quod crebris Venæſectionibus Avicenna haud immerito adſcribit*, neve ſanguis inde nimis ſeroſus evadat: ſufficiet igitur *bis in anno V. S. ad ℥v. Scarificationes alternis menſibus* triduo ante Novilunium inſtitui poſſunt. In victûs ratione non excedat: quandoque cœna ſit parcior. Exercitia ſint moderata, ut ſuperflua ab illis conſumantur. Deinde omnia vitentur, quæ ſanguinem impetuoſius movent aut ad turgeſcentiam prolectant, ut ſunt

cibi

cibi corruptioni nidoroſæ obnoxii, dulciaria, pinguia, in butyro frixa, vina dulcia. Omnes animi & corporis motus nimii, attentiores meditationes. Refrigeratio ſubita, æſtuante corpore, aliave hujus generis. Inſuper ſemper fervor ſanguinis compeſcatur & ſeri ac lymphæ ut & bilis acrimonia & ſalſugo, quod hyeme fieri poſſet *Juſcul. Endiv. & paſſul. corinth. alterat. Item Gelatin C. C. quæ cum Endiv. rec. agrimon. Verben. conſerv. roſ. r. beton. add. conf. de hyacinth.* commode parari poſſet. Primo Vere *Juſcul.* alterari poſſent *acetoſ. acetoſell. pulp. citr. Tamarind.* Æſtate prodeſſet *ſerum Lactis alteratum hepatic. & Cephalic. temperatum aut acidulæ aut repetitus Therm. Fabarienſ. potus.* In Autumno parari poſſent *Infuſa*, quæ acres humores Æſtate collectos attemperant ſimulque blande educunt *ſc. decoct. Tamarind. compoſ.* deinde dentur *Tinct. roſ. herb. de rub. id. &c.* Serum copioſum imminuendum 1. *Purgantibus*, quorum tamen uſus, quia tormina & Syncopen adferunt, parcior ſit ac ſemper tutiora ſeligantur: quia perfert *pulv. diagryd.* non peccaretur, ſi ſingulis menſibus Hyeme, Vere & Autumno ſemel daretur aut aliquando poſt parcam cœnam ℈j. *Pilul. mear. Cephalic.* ſic enim minus moleſtiæ adferrent. 2. *Sudoriferis*, non abhorrerem *ab ♁io diaphoretico*, quod non ſolum ſerum diſcutit, ſed etiam edulcorat, addi poteſt *Lap. Bez.* bis vel ter in menſe moveri poſſet: ſic natura ſenſim ſudoribus matutinis univerſalibus aſſuefieret. 3. *Diuretica* non neceſſaria ſunt, cùm aliâs natura ſe per has vias exoneret plusque non rarò mingat quàm bibat. 4. *Abſorbentia & diaphoretica ſimulque caput roborantia* in uſum citra vim trahi poſſent: quid ſi ſubinde darentur mane *Pulv. ſpecif. & Pulv. March.* āā *Mixt.* ℈ij. *cum aqua fl. til. ſingulis Lunæ Phaſibus per triduum, mane horâ 5, hæc doſis exhiberi poſſet.* Noctu cubitum ituro præberetur *de hoc Electuario nucis jugland. magnitud.*

℞. *Conſerv. roſar. r.* ℥ij. *majoran.* ℥j.
Theriac. Androm. ʒij.
Bol. Arm. ppr. ʒiij.
c. ſyrup. fl. tunic. F. Electuar.

5. *Fonticuli* ſerum ſemper ſubducentes & derivantes, aperti ſervandi: *Setaceum* permoleſtum eſſet auxilium. Coalitus Meningum irreparabile & immedicabile malum eſt: interea verò vaſorum amplior conſtrictio ſtudioſe cavenda eſt: ita tamen ut *Topicis* non magis ſanguis alliciatur aut ſtagnans in vaſis accreſcat ac dolorem acceleret, aut ſerum acrius inde evadat. Itaque caput quidem contra frigus externum muniendum

niendum non tamen nimis calefaciendum. Itaque imponenda *Emplaſt. valde temperata* : ſeligenda *linimenta diaphor. anodyna uti ung. Alabaſtrin. &c. cucuphæ temperatiſſimæ.* Sufficiet interdiu Capillitium, noctu vitta non nimis craſſa.

In paroxyſmo videtur protinus ſanguinis impetus & turgeſcentia compeſcenda: itaque ante omnia ejus fervor attemperandus eſt atque omnia deneganda, quæ ſanguinem incendunt, proinde ſtatim vinum demendum, dandæ *mixt. temperantes ex ſyr. fl. tunic. aq. borag. fl. til. matr. perl. C. C. ph. ʒio diaph. &c.* & ſanguinem incraſſantes aliquomodo, uti *Emulſ. paregor.* eoque magis quia ſæpe aliquid febrilis *apud Nob. Dom.* repertum fuit & multis indiciis ſanguinem inflammabilem & valde mobilem habet. Dari quoque poſſent *præcipitantia ac abſorbentia Manè & Veſperi à ʒß. ad ℈ij.*

℞. *Corall. r. ppr. C. C. ph. ppr. ãã ʒij.*
Ungul. alc. ppr. ʒjß.
Margarit. Or. ppr. Cinnab. nat. Ungar.
Lapid. Bezoard. Or. Occident. ãã ʒß.
Extr. Lign. alöes gr. vj.
Sach. alb. ℥j. Mſc.
c. aq. Tarax. borrag. ſyrup. rub. Id. edulcorat.

Tertio *Nob. Dominus* ad quietem protinus componatur, cum aliâs ſentiat ſomno dolorem ſopiri. Hinc citra ullam cunctationem feroſa à capite revellantur: ex his *Veſicatoria* probo, quæ in Ophthalmiâ, Odontalgiâ, Hemicraniâ, ſæpe ſola ad revulſionem ſufficiunt & laudabilem quoque operam in Phrenitide, Paraphrenitide & Apoplexiâ aliâs præſtant. Applicari poſſunt Carpis ſurisque, continuanda videntur donec ceſſet penitus. Si lubet *Clyſteres fortiores*, poſſunt injici, & poſt parcam cœnam *purgantia lenia. Topica* verò ita temparata ſint, ut non attrahant, qualia *reſinoſa calida*, nec in flatus vergant aut caput nimium repleant, quod eadem efficiunt, ut & valde fragrantia: nec impingant, ut *refrigerantia* facere ſolent. Seligenda ſunt *temperatiſſima uti ſaccul. ſc. ex fl. chamom. Beton. Verben. Euphraſ. fl. Paralyſ. &c.* Victûs ratio ſit tenuis & attemperans potius quam plena.

OBSER-

OBSERVATIO XLI.

Cephalalgia cum aliis Symptomatibus.

Illustrissima quædam Domina Marchionissa, Conjux Illustriss. & Excellentiss. Dn. de G. Oratoris apud Helvetios; Staturæ brevis, carnosa, subfusca, Annorum 48. aliquot liberorum mater. Dolet jam ab octo annis & quod excurrit in sincipite sinistro, dolor se diffundit quandoque ad tempus sinistrum, oculum & frontem; quandoque etiam simul ad occiput; non rarò quoque totum caput occupat, dolor ferè continuus est, quandoque tamen per 4. aut 5. dies remittit. Ab aliquot annis accessit huic Cephalalgiæ Vertigo titubans & gyrosa, à qua nonnunquam etiam in lecto non immunis fuit. Ab aliquo tempore quoque jungitur visus duplex. Dolor Capitis non rarò vehemens & pungitivus & videtur cutis quasi sursum rapi; atque in hac Cephalalgiâ sensum potius caloris, quam frigoris experitur. Constipationi alvi admodum obnoxia est, sæpeque demum tertio vel quarto die solvitur, hujus causa *Clysteribus frequentibus* utitur *& purgantibus;* verum tunc plerunque pertinacius occluditur. *A Clysteribus* sæpe mucus tenacissimus eductus fuit, ob frequentem illorum usum extremum intestini recti tumet, ut ægre & non nisi cum dolore fistulam intrudere valeat. Aliquando diarrhœam biliosam patitur cum levamine. Nauseat quidem subinde, nullam tamen bilem aliumve humorem evomit. Plerumque bene appetit, mane non sitit. Quandoque magno nixu alvum solvere conatur, capitis dolorem valde exacerbat. Constipatione præsente totum Abdomen inflatur ac si gravida esset, sine torminibus quidem, at cum sensu ebullitionis quodam & dolore in hypochondrio gravativo maxime in dextro, quamobrem *Illustrissima Domina* hepar præcipuam malorum causam opinatur. Aliquando difficillimum partum sustinuit. Menses jam à tribus annis post terrorem substitêrunt, Patitur jam aliquandiu æstus quosdam subitaneos, maxime à pastu, non diu tamen durantes. Pulsum & urinam naturales habet. *Mense Novembr.* 1676. casu cum Rheda facto claviculam sinistram fregit ac totum latus sinistrum valide impegit, unde valde debilitata fuit, ac Cephalalgia & vertigo admodum aucta fuerunt. Ob magnam debilitatem creberrime interdiu & noctu jusculis refocillabatur. Cum 1677. *à Mense Febr. ad finem Aprilis ob Illustrissimi Domini Mariti decubitum* diu noctuque magnâ sollicitudine teneretur, ipsique perpetuò adesset ac somnum frequenter interrumperet, capitis symptomata valde auxit, quæ maximam partem *d. 2. Maji* 1677. *quo Illustrissimam Dominam*

N *N. N.*

N. N. conveneram adhuc perdurarunt. *D.* 3. *Maji* conquerebatur quoque de lumbagine plerunque circa os coccygis.

Resolutio.

PRimarium malum & quod potissimum medicam opem postulat, est Cephalalgia. Hujus causa non videtur corpus quoddam solidum sive osseum sive lapideum; cum dolor, licet præcipue sinistrum latus affligat; se latius diffundat, adeò ut quandoque occiput & dextrum quoque latus invadat. Nec hic culpari potest sanguis vel extravasatus vel intra vasa detentus & in motu suo impeditus; cum in neutro casu diuturna Cephalalgia esse posset, sed vel brevi ad sanitatem vel ad mortem properaret. Rectius crediderim lympham intra anfractus cerebri in sinistro latere copiose detineri, & in gelatinam quasi concretam à pia matre anfractus colligante & æquante coërceri; nam sæpe post cephalæas hanc his in sedibus inveni, sola illa hîc colligi & citra repentinam aut brevem mortem coacervari potest, imo longo tempore sine magno damno hic perseverare solet. Quod autem lympha hic cumuletur, probant quoque vertigo non solum titubans sed quoque gyrosa & visus duplex quandoque eveniens, quod non fieret, si humor iste inter cranium & duram meningem aut inter hanc & tenuem detineretur: imo ob visum duplicem & vertiginem altius se substantiæ cerebri, sed paucâ quantitate immergere videtur; si enim copiosius fieret, somnolentiam quandam quoque efficeret. Lympha hæc acrimoniæ non expers est, quoniam aliquando dolores satis acuti excitantur. Acrimoniam obtinet à temperamento totiûs, nam *Illustrissima Domina* calidior ex colore & omnibus actionibus agnoscitur. An bilis huic lymphæ permisceatur? valde dubito: etsi enim bile abundet, quod diarrhæa biliosa eveniens quandoque testatur, hoc aliàs constipationi obnoxiis non infrequens est: neutiquam tamen sanguini permiscetur, quiâ ductus choledochi aperti sunt & nulla icteri signa apparent, & licet quandoque largior intestinis instilletur, tamen nullam vel paucam chylo permisceri urinæ attestantur, quæ nunquam valde tinguntur, sed plerumque naturales aut etiam pallidæ & aqueæ sunt. Vaporibus biliosis in basi cerebri omnis aditus occluditur, cum omnia oscula obturata sint, illaque durâ matre quadruplicatâ ibi obvalletur. Lympha aliàs etiam in sanissimis hic commorans aucta fuit, tùm ob ejus abundantiam in massâ sanguineâ, tùm ob fortiores nixus in pariundo, unde morbus iste crebro & difficulter parientibus familiaris est, adeò ut proptereà illum utero adscribant, maxime si dolor circa verticem imprimis urgeat. Non leviculè quoque dolorem excitant & exacerbant, conatus violenti ad excernendas fæces sæpe adhibendi; item aliquo modo ira & terror, huc pertinent, casus vigiliæ per 3. menses. Eadem quoque lympha intra

tra dextri lateris anfractus cumulari poteſt, unde poſtmodum totum caput dolet, maximè ſi à causâ externâ concitetur ſcil. ab hypocauſto, aëre auſtrino, irâ &c.

Secundus affectus eſt conſtipatio, quæ priori fomitem ſuppeditat, & quandoque ad ejus excitationem anſam præbet. Oritur illa vel propter fœcum indurationem & potulentorum citum tranſitum ad receptaculum chyli, vel quia inteſtina multo muco obducta, quod *poſt crebros clyſteres* fieri ſolet, fœcum ſtimulum non ſentiunt, licet adſit, ut bilioſa dejectio diuturnæ conſtipationi ſuperveniens ſatis probat, unde perdurantes in inteſtinis amplius exſiccantur ægriusque protruduntur. *Poſt purgans ſumtum* alvus difficilior fit, quia tubuli inteſtinales exhauſti, minus contenta humectant, minus lubricant, partes famelicæ ſeu exhauſtæ avidius ſucculenta arripiunt. Hæc cauſa eſt inflationis ventris &c.

Tertius affectus eſt æſtus volaticus, qui frequenter fæminas invadit, poſtquam menſes ſubſtiterunt, qui potiſſimum V. S. tollitur Vere & Autumno: alia auxilia rarò adhibentur niſi alia ſymptomata accedant.

Denique conqueritur etiam de lumbagine, quæ itidem à ſero originem ducit, & fere negligitur & illis ipſis curatur, quibus obviam Cephalalgiæ iri ſolet: nimirum *diaphoreticis & abſorbentibus*, niſi lumbago hæc originem ducat ab hæmorrhoidibus, quæ *ab uſu clyſterum* tumidiores factæ fuerunt, quæ niſi ſponte aperiantur, ſæpe *peculiaria remedia* poſtulant.

Indicationes ſunt lympham à cerebro revellendam, derivandam, evacuandam, abſorbendam & cerebrum corroborandum: dando operam ut alvus officium faciat: Æſtum menſium ſuppreſſionem ſequentem mitigandum: nec lumbaginem negligendam. Potiſſima tamen ratio habenda capitis eoque magis, quia Cephalalgiæ jam accedit vertigo & viſus duplex, & diligentius, quia humor ægerrime à parte affectâ averti poteſt. Non tamen deſperandum, quia *Illuſtriſſima Ægra* eſt obſequens & diætam exacte obſervat. Itaque 1. ſubinde *purgandum pilul. Cephal. ad ℈j. noctu ſumendis ante novilunium.* 2. Derivandum *Fonticulo*, qui in ſiniſtro brachio excitetur, proficuus ideo erit, quia ſenſim non ſolum derivabit à l. a. ſed ſimul evacuabit & ab apoplexiâ præſervabit. 3. Abſorbendum humorem *pulv. Cephal.*

℞. *Pulv. Marchion.* ℥ß. *Diaphor.* ♃*al.*
C. C. ppr. ungul. alc. ppr. ā̄ā. ʒiij.
Cinnab. ♁*ii rectif.* ʒj.
⊖ *volatil. Succin. gr. iiij.*
Pulv. Caſtor. gr. xv. Extr. xyloal. ℈ß.

 Ol.

Ol. N. M. expr. gr. vj.
Tab. man. Chr. perlat. ℥ij.
Mſc. F. pulv. Doſ. ʒj. *cum aq. roriſmar. aut fl. til. aut beton. &c.*
Subinde ſumat *de his Tabellis.*

℞. *Specier. Diambr. inc.*
Diamoſch. inc. āā. ʒj.
Contr. Apopl. Aug. inc. ℈iiij.
Conf. alckerm. inc. ʒj.
Extract. xyloal. ℈j.
c. ſacch. ℥iij. *in aq. fl. til. ſ. q. ſolut. Mſc. F. confect. in rotul.*

4. Capiti imponatur *cucupha ex fl. beton. ſalv. roriſmar. roſ. Maſtich. C. C. uſt.* 6. Inungantur vertex & cervix mane & veſperi *balſam. cephal. ex ungvent. alabaſtrin. ol. nuc. moſch. expr. deſt. major. roriſmar. &c.* 6. Propter conſtipationem veſcatur cibis laxantibus dimidiâ horâ ante paſtum, horâ ſtatâ ſellam petat. Si non ſuccedat, utatur *ſuppoſitor. ex globul. ſacchar.* quandoque ſumat *clyſterem* ſed ne nimis frequenter *ex lact. aut juſcul. carn. add. ſacchar. ol. lil. alb.* 7. Ob Æſtum volaticum & dolorem lumborum proderit *V. S. in pedibus* Vere & Autumno. 8. Si hæmorrhoides tumeant & doleant, indat podici *unguent. de hyoſcyamo.* Victûs rationem accuratam obſervet. Vinum diluat *decocto ligni ſaſſafr.* Vitet imprimis frixa & lacticinia.

OBSERVATIO XLII.

Cephalalgia & Hemicrania periodica.

NObiliſſ. Dn. N. N. Præfectus L. in Ducatu Würtembergico, D. 10. *Septembr.* 1691. *meum conſilium expetit.* Eſt 34. annor. 4. annis in matrimonio vivit: à 12. ætatis anno dolor frontis per intervallum 6. 4. aut trium ſeptimanarum permoleſtus ipſi eſt. Præceſſerunt paroxyſmos capitis ſtupor vel gravedo à vaporibus ex ſtomacho, labiorum ſiccitas, nares obſtructæ, exæſtuatio capitis, ſomnolentia, creſcentibus doloribus quandoque deliria: ebullitio quædam in ventriculo, ac ſi ibi aliquid coqueretur cum ructibus moleſtis. Quando dolor in ſummo erat, ſupervenit vomitus, quo primum cibi crudi poſtea mucus tenax, tandem aliquid bilis rejiciebantur. Vomitum ſequebatur blandus ſomnus doloresque evanuerunt. A 2. vel 3. annis dolor frontis ſæpius invaſit. Cauſabatur frequentius & facilius ab exceſſu in cibo & potu ſive quantitate ſive qualitate quandoque. Ex. gr. ſi veſcatur

vescatur brassicâ muriâ condit. acetariis, aut in cœnâ cibis coctu difficilibus de pernâ suillâ, carne bubulâ, &c. si in loco extero bibat vinum insuetum. A 10. annis nunquam bibit ad ebrietatem. Bibit ordinariè mensur. j. scil. vini part. iij. aqu. fontan. part. j. Extra pastum nunquam, nisi in nuptiis aut honoris causâ propter amicos bibit. Ab anno cum semestri juxta consuetum frontis dolorem plerumque ante quandoque post illum subinde dolorificam lancinationem & dolorem scindentem patitur in ventriculo comitibus cæteris symptomatibus: præcedunt hanc lancinationem flatus & ructus, non remittit nisi *à cremore hordei aut 2. vel 3. clysteribus.* Ex quo lancinatio ista evenit, raro in Cephalalgia bilem evomuit sed solùm merum mucum acidum. Ab illo tempore quo diætam accuratiorem observat, cibos coctu difficiles, acidos &c. vitat, sentit aggravationem in pectore; summo mane os amarum, aliquando nauseam, quandoque prope βȣλιμον: raro post coctionem aut à pastu sitit. Potus frigidus, corporis motus vehementes à pastu lautiore, cibi acidi, coctu difficiles, carnes in cœna comestæ, animi motus, ira aliaque pathemata, ratione officii quotidie evenientia tædia, pastus largior, crebra mutatio potus ordinarii & excessus leviculi in illo effecerunt, ut singulis septimanis aut saltem singulis 14. diebus hi dolores ipsum invaderent. Hactenus officium quod gerit, requisivit, ut vehementes corporis motus, itinera excedente nunc frigore nunc æstu peragenda essent: unde vere & autumno imprimis circa *Festum Nativitatis* plus quam unquam hoc dolore corripiebatur, imprimis in parte sinistra. Timet apoplexiam quâ *Dominus Parens* obiit.

Resolutio.

CEphalalgia seu dolor iste frontis, quandoque hemicraniæ similis provenit à soluta unitate non cutis frontis aut pericranii, sed meningum intus ibi sitarum, nam foris nullus tumor conspicitur, nec ab tactu exasperatur: symptomata antecedentia & comitantia causam doloris intra cranium detineri probant, scil. capitis gravitas, aliqualis stupor, somnolentia, deliria in vigore doloris ipseque vomitus & tandem somnus suavis superveniens, unde dolor evanescit. Causa solutæ unitatis in meninge hoc in loco non est tumor aut abscessus aliquis, quia non continuò affligit, sed per intervalla nunc longiora nunc breviora redit. Verisimilius est fieri, ab impedito motu sanguinis ex arteriis in sinum tertium cerebri vel propter obstructionem quandam capillamentorum arteriosorum vel ob fibras arteriis circumjectas & p. n. contractas, nam advenit & solvitur citra ullam evacuationem ex his locis post somnum blandum: Idque jam ab annis 24. vomitus quidem accedit, sed potius per consensum ventriculi cum cerebro, quàm propter vitium aliquod ibidem absconditum, nam sæpe nimium appetit.

 Quia

Quia jam à 24. annis malum durat & frequentius evenit, nunc propter errores in diæta; necessum est, adesse circa meninges dispositionem quandam, ob quam vel facile obstruantur capillamenta arteriarum vel à fibrillis circumjectis constringantur, nam excitatur imo acceleratur à brassicâ muriâ conditâ, à cibis difficilioris coctionis. Ex. gr. à pernâ suillâ, ab acidis, etiam à carnibus in cœnâ comestis, à pastu largiore aut protractiore: à potu frigido: à mutatione potûs ordinarii frequenti, licet in potûs quantitate nullos excessus committat; ab animi motibus & corporis nimiis: ob frequentiora itinera quovis cœlo hoc tempore difficillimo *circa festum Nativitatis Domini N.* & vere & hoc autumno sæpius & citius hoc dolore infestatus fuit: Hi errores effecerunt, ut nunc singulis septimanis vel saltem bis in mense ab hoc dolore affligatur. Propter vomitus satis violentos in vigore paroxysmi à tot annis venientes, quibus primum cibi crudi, postea mucus & tandem bilis ejiciebantur, non potuit non debilitari ventriculus cum duodeno, ut nunc acida evomat, ante, in & post vomitum in hypochondriis flatus producantur, & dolores lancinantes experiatur, quibus succurrendum est *hordeato* membranam nerveam harum partium demulcente & *clysteribus*, qui constricta laxant & flatuum excretionem promovent. Quia egregiè appetit, hoc symptoma vix videtur posse adscribi collectioni vitiosorum humorum, imprimis acidorum, sed fibrarum alicui proclivitati ad contractionem, nam si diætam observat strictius, patitur pectoris quandam aggravationem, oris amaritiem & sitim à pastu & nihilominus appetitum fortiorem quam decet, seu *βȣλιμον*.

Indicationes ergo erunt cerebrum membranasque nerveas roborandas esse *absorbentibus cephalicis*, fibrarum tonum simul conservantibus.

1. ℞. *C. C. ph. ppr.* ℨij. *Ungul. alc. ppr.* ℨj.
Diaphor. ♃. ℨiß. *Cinnab.* ♁ii *rectif.* ℨß.
Extract. Lign. aloës. ℈j. *Ol. N. M. expr. gr.* iij.
Sacch. alb. ℥x. *Msc. F. Pulv.*

Dosis sit mane ℨß. *cum aq. flor. Til. aut parentur omisso sacchаro ex pulv. aut cum gum. tragac.* ℨj. *pilul. num.* XL. *dos. num. vj. ad* x. *mane cum 2. coch. aq. majoran. beton. verben. &c.*

2. Cubitum iturus binis noctibus sumat *pulv. cum vino* imminente paroxysmo.

℞. *Fol. senn. s. s. spec. Diarrhod. Abb.* ãã. ℈j *Msc. F. Pulv.*

3. Naribus *lac* trahat *cum aq. verben. & pauxillo sacchari.*

4. *Fonticulus & vesicatoriorum* usus prodessent.

5. Post

5. Post pastum sumat *Pulv. stomach. Birk. ad* ℈j. *vel* ℈iß. *cum vino.*
6. Consuetæ temperantiæ studeat, vitet imprimis caput replentia, *Decoct. Caffeè aut infusum herb. Theæ* mane aut duabus horis à parcâ cœnâ etiam conducerent.. *Moxa in loco affecto inusta*, sed leviter tantùm multis tales dolores sustulit aut multùm mitigavit.

OBSERVATIO XLIII.

Cephalæa.

Nobilissimus Dominus N. N. Ordinis Senatorii apud Friburgenses in Uchtland consultissimus, annor. 54. habitus corporis gracilis, à septem annis quotidie molestum dolorem capitis patitur, originem hujus putat esse *Venæsectionem*, sequenti enim die post hujus administrationem dolebat occiput, ceu à pondere plumbeo ab ipso pendente, postea frons stringitur quasi & tenditur, sæpe totum cranium superne invadit. Ab anno nunc nares obstructæ sunt. Dolor hic capitis somnum non impedit, nec appetitus inde prosternitur, non p. n. sitit: mane postquam è lecto surrexerit, dolor capitis valde molestus est, totum cranium in syncipite & occipite etiam superne constringitur & tenditur cum cute capillatâ, accedit debilitas artuum, brachiorum scil. & pedum cum tremore, oculi graves fiunt & visus hebetatur. Vertiginem mane etiam experitur, aures tinniunt, si mucum interdiu ex capite seu naribus in fauces attrahere potest, dolores remittunt. A prandio meliùs se habet, læditur à calidâ & siccâ. Ter domi *acidulas* primâ & ultimâ vice sine ullo effectu bibit, secundâ vice humectando & narium obstructiones tollendo conduxerunt. Vinum generosum idque merum sine aquâ dilutum semper hucusque bibit. *Petitur consilium d.* 8. *Jul.* 1684.

Resolutio.

Cephalæam merito affectum voco, quia jam à septem annis durat contumaciter dolor iste capitis, in quo primum affligebatur occiput ceu à pondere plumbeo ab ipso pendente, nunc frons circum circa stringitur & tenditur, tandem reliquum cranium superne. Sedes causæ seu spinæ hunc dolorem efficientis videtur esse foris potissimum & extra cranium; nam muco è naribus ad palatum tracto mitigatur, ut & secundâ vice bibendo acidulas narium muco scil. commoto; cum antea nares per integrum annum constipatæ erant: à tempestate humidâ melius se habet, quam à siccâ; ut & post prandium, quia spina emollitur: non impedit somnum nec cibi & potûs appetitum prosternit: evenit demum dimidiâ horâ postquam è lecto surrexit. Videtur tamen

quoque

quoque intus causam hæsitare, quia mane vertiginem quandam patitur, brachiis & pedibus debilis est & tremit, oculi imbecilles sunt & aures tinniunt, vel quia serum intra cranium stagnat nec propter spinam impedientem foras ferri potest, vel quia in consensum raptis meningibus aliquo modo sanguinis motus impeditur; Forte circa os Ethmoideum & sellam stabulatur. An ibi ubi se glandula pituitaria exonerat? Spina videtur esse mucus inspissatus in profundis narium cavernis alicubi hærens, nam per annum nares obstructæ, nunc tenditur & stringitur potissimum frons & synciput, subinde totum cranium superne, oculi debiliores sunt. Mucus iste inspissatur à tempestate calidâ & siccâ. Vino generoso & tempestate calidiore læditur. *Venæsectio* huic malo ansam dedit forsan nimia, unde primum principium nervorum debilitatum, perfrigeratum & muci excretio antea forte consueta impedita fuit.

Affectus non negligendus sed cum industriâ quâdam expugnandus, ne tandem affectus aliquis soporosus aut apoplexia superveniat, quam minantur vertigo, artuum debilitas & tremor, visûs imbecillitas. Igitur emollientibus & humectantibus, blande laxantibus, absorbentibus spina hæc aufferenda, roborantibus tonus fibrarum firmandus &c. Interne utatur alternis mensibus post dies caniculares *potione laxante ex fol. senn. agar. tamarind. mann. purgantia fortiora* plurimum nocent, dum massam humorosam turbant &c. *Summo mane hujus pulv. confort.* ʒß. *ad* ℈ij. *vel* ʒj. *cum aqua verbenæ sumat.*

℞. *Diaphor. ♃al.* ʒij. *Pil. Reg. inc.* ʒiij.
Pil. Reg. compl. ʒj. *Cinnab. nat. Ungar. select.* ℈iiij.
Extract. Lign. aloës. ℈ß.
Sacch. perlat. ℥iß.
Msc. F. Pulv.

Noctu conf. rof. r. & borrag. ā̄ā. ʒij. *vel.* ʒiij. *capiat.* Externe *butyr. cum facchar.* naribus indat, aut *lac aq. verben. dilutum* naribus tepide trahat. *Fonticul. in brachio sinistro* prodesset. *Vesicatoria &c.* Victûs ratio sit temperata: fugiendo cibos succum viscidum præbentes, caseum pisces viscidos, placentas &c. Ebrietatem. Motus corporis moderati sunt necessarii.

Excellentiss. D. D. Noset Friburgi Physicus & Archiater 21. *Novembr.* 1684. *scribit.* *Lac naribus haustum* levamen sed non continuum attulit proliciendo mucum crassum & lentum: Mali hujus germini seu radici nullam vim illatam putat *pulvere & potione à me præscriptâ*, cum mitiores fuerint: malum inveteratum & contumax validiora postulare. Causam proximam putat pituitam mansuetam à frigore conden-

densatam, quia caput non operit capillis factitiis. Mucum produci è vaporibus condensatis in capite sursum vibratis à viscerum igneo calore, inspissatis à frigore: mucum ægrè expurgari ob narium angustiam. Opinatur præscribendum victum frigidum & humidum, ita tamen ne calor extinguatur: cerebrum addit debilitatum ab ebrietate. Suasit jam *aquas Thermal. V. S. Purgationes, Jusculа alterata.*

Respondi d. 24. *Decembris* 1684. Malum inveteratum & profunde radicatum est omnino, quia jam à 7. annis durat, causa est mucus in summitate narium stagnans, nam eo subtracto mitigatur; redit autem brevi ob loci affecti pravam dispositionem, quæ non est ulcus; vix enim sine palpabilibus signis tamdiu latuisset, imò hactenus ossa, quæ tam tenera sunt & spongiosa, corrosisset: consistit in laxitate pororum, ob quam serum continuo exstillat ex vasis sanguiferis mediantibus glandulis: inspissatur potius à calore, quam à frigore, ut serum sanguinis igne prunarum, Coryzæ à nostro calore. Suppeditatur à totâ masså sanguineâ, non profluit ex partibus interioribus Calvariæ, nec etiam per os Ethmoideum, quod in vivis non ita porosum uti in ossuariis videtur. Foramina illa impervia, occupantur & obturantur à fibrillis processuum mamillarium seu nervis olfactûs: periculum in variis capitibus feci aquâ atramentosâ affusâ nec vel pili latitudine transudarunt. Similitudo vaporum à visceribus calidis ascendentium & in capite ceu alembico concrescentium pridem explosa solidis rationibus fuit *à me & Clariss. Schneidero publicis scriptis.* Viscera tamen hæc symbolum ad seri cumulationem fecerunt, dum potulenta largius ingesta fervore suo intempestive arripuerunt, crudiora nec cum cibis penitus subacta massæ sanguineæ permiscuerunt, à qua ob viscerum obstructiones quoque non ritè segregata fuerunt, sic radix mali in his aliquo modo locari poterit. Indicationes sunt serum imminuere, à capite avellere, è naribus inspissatum eliminare &c. Imminutio præstabitur 1. Victu frugali. 2. *Juscul. rad. chin. scorzoner. beton. & similib.* 3. *pulv. diaph. absorb.* simulque tonum fibrarum *confort.* uti nuper in consilio suppeditavi. 4. *Laxantibus mitioribus* cùm fortiora nimis massam humorosam turbent serumque acrius reddant. Avulsio peragetur *fonticulis, vesicatoriis etiam nominatis.* Eliminatio *lacte cum sacchero & aquâ majoranæ vel simili diluto* etiam *Errhino*, quod tale mihi familiare & præstans est.

℞. *Pulv. rad. irid. Flor.* ℨij.
⊖ ♁. *gr. viij. Ol. d. majoran. gutt. ij.*
Ambr. gryſ. gr. j. sacch. alb. ℨij.
Msc. F. Pulv.

OBSERVATIO XLIV.

Cephalæa.

Michael Schmid, *Molitor & Pistor Tugiensis*, 40. annorum, crine & barbâ ruber, quadratus, in victu temperatus, molendinam potius quam pistrinam curat, bibit ordinarie vinum ejus regionis, quod austerum est; temperamenti aliàs calidi. Jam *à Festo S. Galli* 1670. incurrit in sævissimum capitis dolorem sine omni causâ exteriore, doluit admodum frons & occiput, tandem bregma, nunquam tamen vertex; in bregmate dolorem sensit molestissimum, caput retrorsum trahebatur. Collum 7. septimanis flectere nequiit ad latus, imprimis cervix immane dolebat, extra hypocaustum mitius affligebat dolor. Hujus causâ usus *Pil. V. S. vesicatoriis*, quæ imprimis juvabant: 10. septiman. vix dormivit, appetiit semper bene, nunquam sitiit. Summus cruciatus *in principio Febr.* 1671. remisit, duravit *à Festo Nicol.* 1670. *ad Festum Purif. Mar.* 1671. Nunc adhuc sentit ardorem cum punctura quadam in vertice: appetit tamen, dormit, in somno quandoque exacerbationes fiunt, cervix etiam adhuc levicule dolet: urina turbidiuscula est. Quando tussit, dolor valde exacerbatur, etiam adhuc postquam sæviores dolores cessarunt; subinde *pulv. tabac.* usus est, sed parcissime. Ante 20. annos Hemicrania circa sinistrum oculum admodum affligebatur, per 2. 3. 4. Septimanas, incipiens manè, durans ad horam 12. meridianam, postea cessavit, rediens mane: duravit aliquot annis periodicè, semel vel bis in anno.

Suasi ipsi d. 20. *Apr.* 1671. *Pil. cephal. bis in mense sumendas post modicam cœnam ad ℈j Pulv. cryʃtall. comp. cum spec. diarrh. Abb. diatr. santal. sumendum ʒß. mane & vesp. cum aqua beton.* Æstate *serum lactis alteratum herb. caryophyll. mont. verben. purpur. sem. fœnic.* In paroxysmo sumat *mane & vesp. pulv. marchion.* ℈j. & *vesicatoria* applicet *in brachiis & in pedibus.* Vere & Autumno *V. S. in pedibus.* Vitet frixa in butyro. NB. Hac vice ardor adhuc tantus est, ac si strues lignorum accensa sub bregmate existeret: quam primum tussit, dolor exacerbatur, est cum punctione junctus.

Resolutio.

AB Hemicraniâ, quam procul dubio serum excitavit acre, meninges pridem debilitatæ fuerunt. In hâc cephalæâ serum iterum stagnavit circa sinum tertium, forte ibi etiam vasa capillaria turgidiora, ut in ophtalmiâ, ad occiput desidens quoque ibi dolorem excitavit simulque

musque caput immobile reddidit. Serum causam fuisse probat *juvamen à vesicatoriis*. Sanguis non tam in culpa fuit, quia V. S. septies institutæ non juvarunt. *Serum Trepano in bregmate emissum talem dolorem sustulit apud quendam Doggenburgium, ut ex literis Excell. D. D. Baumgartneri percepi.*

OBSERVATIO XLV.

Cephalæa & inveteratus humeri dolor.

D*Omina Baronissa de N.* 52. annorum, nupta 32. annorum primâ vice tertio mense abortiit: dum cælebs erat, menses ordinatos habuit sed parcè, augeri fluxus non potuit, imo *à Menagogis* magis supprimebatur. Caput tum frequenter doluit; nihilominus bene tunc habuit, robusta & carnosa erat. Post primum partum adhuc quater abortiit septimanâ decimâ; hanc ob causam in nonâ septimanâ V. S. fuit, unde feliciter peperit. Post hunc partum iterum abortiit, post ultimum abortum ter feliciter peperit. Post tertium ab ultimo partu felici usa est *Thermis Vallesianis* cum damno, nam inde acquisivit Cephalalgiam & Odontalgiam ac humeri dolorem sæviorem prioribus, qui durarunt, usque dum menses fluxerunt, tunc cessarunt, quando gravida erat, etiam mitiores erant dolores. *Ab usu Thermarum Vallesian.* appetitum recuperavit, quem prostratum admodum novem annis habuerat. Postquam parere desiit, sexies *Acidulis* usa est, ante annum 60. *mensuras* bibit: sensit *ab acidulis* se accendi & inflammari. Ab illo tempore dolet in hypochondrio sinistro, ubi tumorem tangit, qui attactui cedit: quando dolor paulò fortior est, plurimum bilis vitellinæ excernit & tunc pejus habet, dolet quoque quandoque circa ventriculum. Aliquando vapor fervidus in caput ascendit, unde dolor punctorius exsurgit, ac si meninges cultro pungerentur. A multis annis & nunc imprimis acerbius in capite dolet, dolorem atrocem patitur in toto humero dextro, qui tegi Dahlero posset, maxime vero super scapulam; dolores isti graviores noctu sunt, interdiu per totum corpus vagos percipit, maxime etiam in plantis pedum & volâ manuum cum ardore quodam. Aliquando malleoli intumuerunt, aliàs in locis dolentibus nullus tumor, nec quicquam p. n. observatur, intra cranium fluctuationem sentit. Quando sinistro lateri incumbit, veluti pus ex sinistro oculo effluit; si verò dextro incumbat, nihil emanat. Aliquando noctu evenit ipsi ac si animo linqueretur, quamvis extrema non frigefiant nec expallescat, sensus quasi confunduntur & intercipiuntur. Nuper auditu plane privabatur, curabatur *scarificatione*. Melancholica est subinde

inde, & à doloribus libera admodum hilaris exiſtit, veretur apoplexiam. Bene comedit, parum bibit vini aq. diluti, nunquam ſitit, bene colorata eſt: comedit ſubinde acetaria, fructus horræos, ſed parcâ manu, nec ab illis læditur. Satis carnoſa adhuc, pridem obæſior tamen. Quando dolores mitiores ſunt, quod ad dimidiam, aliquando per totam noctem fieri ſolet, lecto ſurgere nequit. Aliquando ipſi furunculi in fronte enati ſunt, aliquando ſub cirrhis capillorum in occipite ſerum fœtidiſſimum citra exulcerationem emanavit. In capite æſtum continuo percipit; dolent quandoque genua & fœmora. A primo puerperio ad hunc diem varices ſub claviculâ dextrâ verſus mammam habet, in quibus dolores punctorios ſentit ſubinde, veretur cancrum. A pueritiâ nunquam exſpuit, nunquam quicquam ex naribus emunxit, nec ſudavit: jam ab aliquot ſeptimanis expuit. Urina large procedit, quoties alvum dejicit, fit cum fluctuatione & murmure, flatibus abundat. Bubonocele in ſiniſtro latere affecta eſt.

Ob hos affectus variis uſa medicamentis, *Thermis pro inſeſſu; acidulis, potu thermarum Piperinarum, purgantibus, ℞a ♂tis, vino chalybeato cum ſucco pomorum dulcium, Fonticuli* in cervice, pedibus, brachiis, excitati nunquam manarunt. *Hirudines* hæmorrhoidibus applicitæ cum damno. Alvus quotidie aperta eſt, niſi purget, tunc per biduum ſæpe conſtipatur. Subinde cor palpitat, maxime ſi vapores ſcandunt, mane ob faucium ſiccitatem cum ſtertore quodam reſpirat, aliàs reſpiratio eſt libera. Æſtus ſubitò ſæpe ingruunt mane, veſperi ante & poſt cibum, tunc facies rubeſcit. Sæpe totas noctes dormit, ſæpe fere non, ſomnus laborem facit. Ab ambulatione delaſſatur, maxime ſi acclivia ſcandat. Sentit lumbaginem. Nunquam à dolore immunis eſt; dolet continuo caput, nunc levius, nunc gravius, quandoque punctorios dolores acres patitur, ardorem in capite ſentit. Imprimis dolor in ſupernâ ſcapulæ parte atrox eſt, qui ad humerum & cubitum diffunditur, quandoque hinc inde in artubus ad extremos digitos dolet: æſtuat in plantis pedum. Bibit *lac aſininum*, quod bene contulit, *minus caprinum, ſerum* nocuit. *Plurimorum Medicorum operâ* uſa eſt.

Reſolutio.

CEphalææ, inveterati doloris ſcapulæ, vagorum dolorum per totum habitum corporis, adeo ut nunquam dolorum per annorum decurſus expers ſit, cauſa eſt humor quidam univerſalis, isque nervoſum genus attingens. Humor iſte non eſt bilis, quæ licet in ictero totum quoque habitum pervadat, non tamen has turbas excitat, nec tam diu citra internecionem durare poſſet. Non ſanguis intra vaſa contentus ſive ebulliens ſive ſtagnans, nam aut perpetuo febricitaret, aut maxime in capite dolor pulſatorius eſſet, non extravaſatus quia cito cor-

rum-

rumperetur. Sed ſerum ſeu lympha illaque acris, ſive ab arteriis, ſive ab extremitatibus nervorum ortum ducens. Hoc diuturnorum dolorum cauſam eſſe poſſe demonſtrant arthritides, hoc abundat *Generoſa Domina*, quia non ſudat nec emunxit à pueritiâ. Hoc circa genus nervoſum ſtagnat crebro, hoc ſolum extravaſatum diu impune hærere poſſe notiſſimum eſt; hoc acrimoniâ dolores cujuscunque generis excitare poteſt, in capite fluctuare ipſa ſentit. Probant *Juvantia*, ſcilicet *Lac aſininum* quod mitigavit, unde nunc in multis locis *podagra lacte curatur emendato ſero*. Serum generatur ex potulentis, acrimoniam acquirit ab intemperie calidâ viſcerum, cumulatur ob ſuppreſſam evacuationem, ſtagnat circa locum affectum quia ob prægreſſos dolores partes e. gr. cerebri meninges & pars ſuperna ſcapulæ debilitatæ. Illuc corruit ſecundum ductum nervorum, qui laxiores facti ob mali diuturnitatem *vid. Volk. Coit.* vel ex arteriolarum capillamentis effunditur in maſſâ ſanguineâ ebulliens, & *ut loquitur Piſo* ſe deſpumans, unde tunc vapores non aſcendunt nec ab utero, nec ab hepate, nec à liene, obſtant C. S. Diaphragma & capitis Fabrica.

Serum copioſum imminui poteſt, non aboleri, nam humor naturalis eſt, ſtatim regeneratur, *à purgantibus* imminuitur; ſuccedit acrius, ab illis enim fermentum corrumpitur, unde pejus. *Sudorifera* mitigant quidem ſed non plane. Præſtat *Lac, pulv. ſpecif.* in arthritide vagâ *purganda bis in anno: V. S. bis in anno. Fonticuli* excitandi *in parte internâ fœmoris. Lac aſininum cum conſerv. roſar.* tunc abſtinendum à vino, acetariis & omnibus acidis.

OBSERVATIO XLVI.

Cephalæa, Tubercula ad radicem linguæ & Dyſpnœa.

NObiliſſ. & *Ampliſſ. Dni. Syndici Genevenſis Dominus Filius* narravit hiſtoriam morbi, quo cum *Dnus. Parens* conflictatur, ſed imperfecte ex quâ nihil certi de illa concludere valui, propterea operæ pretium duxi ad Te, *Vir Excellentiſſime D. Bonette*, ſcribere utpote Medicum ordinarium. Hydropem pectoris aut Empyema accuſare non poſſum, cùm malum jam à 30. annis inceperit. *Dominus Æger* humili ſitu utrique lateri incumbere poſſit, nec tam diu affectus durare nec *potum aquarum mineralinm* tolerare valuiſſet, imprimis propterea quoque quia non tranſierunt; neque ſanguis V. S. emiſſus tam laudabilis apparuiſſet. Tumor pedum aliquid hydropici, qui poſt motum,

tum, aut veſperi ſupervenit, minitari videtur, attamen quia mane detumeſcunt, non tanti faciendus in hac ætate videtur. Bronchia an oppleta ſint? dicere non poſſum, quia nulliûs tuſſis nec ſputi rejectionis mentio fit, & vix quoque tam diu ſine manifeſtis ſignis phthiſeos perſtitiſſet. Tubercula cruda in pulmonibus ſuſpecta eſſe poſſent, quia talia ad radicem linguæ in faucibus conſpiciuntur, de quibus *Galenus Petr. Sal. Diverſ. aliique* memorant: quandoque lapilli intra pulmones illud pepererunt: item aqua copioſa in pericardio ſtagnans: item arteriarum lævium oppletio à polypis, imprimis ſi jungatur pulmonum ad pleuram accretio, *ut in Thoma Parker*, cui vita ultra 150. annos prorogabatur. Igitur ſcire averem, an Aſthma tum demum appareret, ſi concitatius aut cum vi aliquâ ſe moveat? Num cor aſthmate invaleſcente ſimul palpitet? An frequenter tuſſiat ſimulque exſpuat, an ſiccè ſolùm? Calore nativo cum ætate deficiente non ſuaderem *aquas Spadanas* nec forte ob turbas bellicas illas tutò adire liceret. *Vale*

Excell. T.

Scaphuſij die 2. Octobr. 1693. Adſtrictiſſimus

Joh. Jacobus Wepferus, M. D.

Reſponſum Excellentiſſ. D. D. Boneti.

HOdie plur. mihi gratulor *Nobiliſſ. & Excell. Domine*, quòd ad doctiſſimas tuas, quas ad me ſcribere non dedignatus es, & ad interrogata tua reſponſum faciendo, una fidelia & ſummiſſe propenſi in te animi mei, certiorem te faciendi detur occaſio. *Vir ampliſſ. Dn. N. N.* inter Conſulares noſtros & Primates Viros ordinis Chronicorum & variorum, quos patitur affectuum, prolixam deſcriptionem fideliter ipſemet & ab ovo delineavit, hanc Tibi, è vernaculâ noſtrâ linguâ in latinum idioma traductam mitto.

MOrbus, de quo præcipue conqueritur æger, non eſt Aſthma, quod revera ipſum hactenus longe durius exercuit, imò nec in cruribus ullum tumoris apparet veſtigium, ſed ut facilius tam variorum malorum cauſa, indaganti pateat, obſervandum venit ægrotum à tenerâ ætate valido adeo & robuſto temperamento donatum fuiſſe, ut indefeſſos corporis animique labores nullo negotio fuerit ferendo, etiamſi parco admodum ſomno pro more ſolito utebatur, & quo quidem impræſentiarum longe parciſſimo fruitur; alvus ipſi utplurimum adſtricta, imo per plures menſes penitus ſuppreſſa, niſi quod arte ſubducta fuerit; copioſæ urinæ quotidie illi fluunt, utpote quæ potum dupla triplaque proportione excedunt. Cephalalgiis ſupra modum acutis obnoxius eſt, quæque eò vehementiæ tempore paroxyſmorum febrilium devenire ſolent, ut ſi *ad corticem Peruvianum* illicò non confugeretur,

geretur, tribus quatuorve accessionibus par non esset: tam insanum capitis dolorem natales suos debere autumat hyemali & noctu factae peregrinationi, in quâ obductis nive viis, in præcipitia & avia delatus, nivibus obrutus, semisepultus & sine pileo misere totam noctem transegit, susceptum tamen continuavit iter, ut dato tempore, & loco propter res momentosas adesset. Ad suos redux vertigine correptus fuit, cui *V. S. è Saphæna* & nonnullis aliis præsidiis opem tulit, quibus dum etiamnum utebatur, ad aliud consilium non minoris momenti convocatur, cui interesse necesse habuit: Itinere sic per atras nebulas suscepto, vertigines illum de novo invaserunt, metuens verò ne ex equo subinde præceps daretur, quum nec lecticâ, nec alio quoquam modo commode traduci posset, vinculis ad subsellium corpus aptè contineri curavit, ut in patriam redierit, sedatâ vertiginum molestiâ *Medicorum ope*, in Cephalæam degenerarunt, utpote quæ à viginti annis ab ortu symptomatum illorum Cephalalgia continuo perseveraverat, modo crudelius, modo tolerabilius, sed noctu potissimum magis torquens. Insomnes totas noctes agit, per quatuor horas rarò somnum capit, nunquam plures, imo ne totam noctem pervigilem pernoctet, statim à cœnâ obrepenti somno se permittit. *A soporiferorum usu* male semper se habet, & à vaporibus tetris & malignis miserè & inquies agitur. Nec magis illum levant *sanguinis missiones*, qui semper floridus & sine sero ipsi emittitur, *Catharctica* levant. Utiles fuerunt præteritis annis *aquar. mineralium potus*, Verùm à 12. circiter annis *& Vicecomitenses & Valsenses & aliunde deprompta aquæ* epotæ, nullâ viâ, nullis cuniculis eliminari potuerunt, quibus frustra, imo nec sine ventriculi attritione tentatis ulterius illas propinandi periculum non fecit, unde concludit æger malorum scaturiginem ab indomitis obstructionibus originem ducere; ad hæc bilem non parum facere credit, quam plurimam per sedes deturbat, quæque ubi in fermento est & excernitur, Cephalalgia ingravescit, quamvis pigra admodum sit alvo, *simplici infusione trium scrupulorum seu drachmæ sennæ in frigidâ*, quâ vinum in prandio temperat, æque feliciter purgatur ac à forti & completo pharmaco, unica semper prima sedes stercoracea est, reliquæ omnes mucosa & viscida materia sunt, quorum perpetua & adeò inexhausta in corpore scaturigo latet, ut vel ab assumto octavo quoque die *medicamento purgante* minori copia nullatenus evacuentur. Raram *enematum* injectionem permittit, quod ea, ut par est non continens vix aliquid operantur, quo tempore capitis dolores exacerbantur, debilitate pedum corripitur, quæ incessum difficilem reddit, semel & iterum dolores ischiadicos perpessus, à quibus jam plane immunis est. Sed convulsione quâdam ventosâ vexatur, seu musculorum retractione quam vocamus,

mus, *Crampe*, quæ modo pedes modo crura, modo femur hyemali potissimum tempore corripit, Talis est ægroti valetudo à 20. præterpropter annis, *Lutetiæ Parisior. Doctores Medicos, Dnos. Petit, Renodæum & Monginotum; Gratianopoli Dnum à Villefranche, Lugduni Dnum Serranum, Genevæ maximam Medicorum partem, qui medicam artem & agunt & hactenus egerunt, in consilium advocavit.* In eandem omnes sententiam convenerunt, obstructiones & calidam viscerum intemperiem incusantes, *aperientia & refrigerantia* præscripserunt: remedia in usum revocata sunt *semicupium, aquarum mineralium potus, junioris pulli juscula incoctis appropriatis herbis; veteris galli decocta ingredientibus variis infarcta*, ex quibus exiguum admodum emolumentum percepit. Habito ad asthma respectu *pulverem* in usum revocavit, *conflatum ex herbis pulmonar. salv. veronic. & pulmon. vulp.* sumebat cochleare unum ex jusculo, quo plurimum pituitosæ materiæ extussiebat & nonnihil levaminis percipiebat; notandum venit, quod à teneris unguiculis suspiriosus est, nec unquam in plano currere, aut acclivi loco ascendere, quin animam ægre traheret, quod symptoma indies aliqua incrementa cæpit. *Pulveris usum è pulmon. vulp. &c.* ab anno circiter interpolavit, & *Zingiber in China conditum* quotidie matutinis horis *ad nucis moschatæ majoris molem* manducabat, quod quidem ipsi levamen conferre videbatur & ventriculum reficere, quem licet naturâ fortem nactus fuerit, continuo frigidorum & humidorum potu à pluribus annis attrivit; verum *longior Zingiberis illius conditi usus* nocuisse & multum ad novi, quod succrevit, symptomatis generationem fecisse putatur, de hoc curando vel leniendo inpræsentiarum agitur, si penes Medicos est, reliqua siquidem mala ut plurimum sedata sunt, sub importuni & postremi hujus ἐπιγινομένȣ adventum, nullum enim jam tumoris pedum indicium, capitis dolor longe tolerabilior est: asthma ipsum, quod non ita pridem misere ægrotum angebat, jamjam liberum per loca plana commeatum permittit, etiamsi gradus & acclivia solum laboriosa sint. Pro faucium importuno dolore jamjam curam vel inducias postulat, à quinque circiter mensibus misere illum divexante, fauces imæ, lingua præsertim ad radices & intimæ oris partes tuberculis scatent, quæ cristarum adinstar ad linguæ fundum continuo pullulant & protuberare videntur, lingua crasso limo obducta apparet modo albo modo flavescente; *ex variis*, quæ in usum adhibita sunt, *gargarismatis, aqua vitæ paucâ aquâ communi diluta* præ cæteris utilior fuit. Per totum bimestre *asinino lacte* usus est *pauco syrupo capillor. ♀. adjecto*, hoc remedii genus non parum emolumenti

attulit

attulit quotidie, ſed per trium duntaxat quatuorve horarum ſpatium, à quibus ingraveſcebant dolores, utiliter longe fuiſſet illa, ſi per fauces unà fæces deturbaſſet, ſed ſollicitandæ alvi gratiâ, *infuſio gr. xii. Rhei ex aquâ communi facta* quotidie mane propinabatur, admixtâ exiguâ lactis doſi ingentem ſcutellam lacte plenam illico ſuperbibendo, quod quotidie duas ipſi ſedes promovebat, non omiſſo interea octavo quoque die *leni cathartico*, quæ omnia caute licet exhibita & cum ſolicitâ & accuratâ diætâ hucusque ægroto levamen afferre non potuerunt, ſed in eum marcorem ſenſim & ſine ſenſu dejicitur, qui ad phthiſin accedere videtur. Conſtat tamen pulſus, nec elatus, nec frequens, nec febrilis, nec inæqualis, appetitu utitur ut par eſt, vino utitur *ptiſana ex rad. cichor. & paſſulis*, ad med. partes temperato. *Juſculis* noviſſime utebatur *ex pullis gallinaceis & endivia*, ſed quæ paulo poſt intermiſit, tùm quòd his quotidie ſemel atque iterum amplas & aquoſas ſedes dejiciebat, quæ atoniam ventriculi ſapiebant, tum quod magis magisque indies contabeſcebat. Si pluribus fortaſſe utatur verbis ſtatim in raucedinem incidit, ſicque irritatur faucium dolor & tantum calorem in ore accerſit, ac ſi flammas ore contineret, continuâ jamque raucedine laborat. Tuſſi non continuâ, ſed importunâ identidem urgetur, quæ non ſedatur prius, quàm pituitam aut viſcidam tenacemque materiam, quæ vix utplurimum excreari poteſt, extuſſierit: Per noctem materia illa condenſatur coctione, & gelatinæ inſtar, vel ovi albuminis nonnihil ſpumoſi uno globo ſuoque pondere excernitur.

Hucusque Ampliſſimus Dominus Æger valetudinis ſuæ ſtatum ipſe deſcripſit. Pauca quædam ad prognoſin imprimis facientia, & quid de cauſis & ideâ morbi ſentiam, ſub cenſurâ & judicio tanti Viri tibi adjiciam.

A 5. circiter annis ut *Medicus ordinarius ad Virum Ampliſſimum* fui convocatus, modo ad febres intermittentes tertianas aut duplices tertianas, modo ad Iſchiadicos dolores, acutiſſimis capitis doloribus ſemper & vigiliis ſtipatos, quæ ut ad rem non facientia ſilentio prætereo. Aſthma interea, tuſſes, vigilias & cephalæas patienter ferebat, vel *enematis, lenibus catarticis, emulſionibus, ſyrupis* ut poterat demulcebat. Sed noviſſimis hiſce menſibus inſolitum obortum ſymptoma, importunus ille nimirum faucium & ardor & inquietus dolor *Magnifico Ægroto & Medicis* grave faceſſivit negotium; *in conſilium vocati* 4. *Medici*, faucibus exploratis rubor aliquis ad imas fauces ſine tumore, ſine ulcere, ſine uvulæ relaxatione, ſine febre ſimpliciter cum lingua muco albeſcente obducta apparuit. In eam conveniunt ſententiam tam ſævi & pervicacis doloris cauſam, *longo Zingiberis conditi uſui* ſuos debere natales, quippe quod acutos ſuos & acres aculeos in molles faucium car-

nes altiùs impreſſerat. Ea verò fuit & etiamnum eſt ſententia mea, faucium illi dolori & ardori *Zingiberis conditi longiorem abuſum* revera impreſſis acutis & acrioribus aculeis anſam dediſſe, ſed primam mali labem ab ipſis pulmonibus eſſe derivandam, in quibus jam pridem imò ab ortu & connaturali vitio debilibus, non quidem in ipſorum bronchiis ſed ipſo parenchymate, veſiculis & levibus arteriolis labentibus annis, tenaciores & ſalinæ ſanguinis impuritates conculcatæ & congeſtæ fuerunt, horum numerus nullo negotio præpeditæ circulationis vitio indies incrementa cæpit, hinc difficilis illa reſpiratio propter attenuationis, aërisationis & ſufficientis ſubtiliſationis incapacem materiam, ſic aëri, ſpiritibus & ſanguini per pulmonis vaſcula denegatus commeatus, aſthma illud generavit, materia verò illa acrimoniam & ſalſuginem imo malitiam cum calore ſenſim adepta, labem pulmonum parenchymati afflat, quæ tandem tractu temporis, clanculùm tamen & ſine febre in nervum erumpens, ſpeciem tabis ſui generis accerſit, quæ & ardorem illum faucium, majoris longè in pulmonibus latentis & ſub cineribus occulti incendii argumentum, & marcorem, & vigilias & criſtas & tubercula in faucibus & mucum linguam obducentem producere poteſt. Ad ſententiam meam facere videtur, quòd pulſus *Ampliſſ. Viri*, qui nobis hucuſque ἀπύρετος, æqualis utcunque validus, & laudabilis tangenti ſemper apparuit, noviſſime nobis frequentior, profundior & exilior cum aliqua inæqualitate in unâ pulſatione arteria acutius feriente in fine quam principio pulſationis, hiſce febricula ſubrepens vel ex cuniculis arguitur. Ut verò præfervida & obſtructa ſunt ipſa etiam hypochondria, non ab humorum copiâ, ſed ab eorum ſalſugine, viſciditate & malitiâ, & ſanguinis maſſa utut laudabilis, ubi emittitur, appareat, iiſdem procul dubio vitiis ſordet. Nullus dubito, quin pulmonum tabi & extremo marcori tandem & intra paucos menſes, tumor & hydrops ſuccedant, ut plerumque videre eſt ex alterutro vel pede vel manu. *Uſum infuſionis chinæ* propter ſenſum caloris & ſiccitatis tolerare non potuit, nuper *à pilul. ex tartareis & de ammoniaco Quercet.* ā̄ā. ʒß. *cum ☿ii dulc. gr. xv.* plurima fœculenta viſcida excernebat & ſatis bene ad aſthma ipſum ſe habuit. *Currente calamo hæc ſcribebam.*

Genevæ d. 10. *Octobr.* 1693. Joh. Antonius Bonetus, M.D.

Reſponſum & Conſilium ad præcedentes Literas & morbi hiſtoriam.

Salve Plur. Nobiliſſ. & Excell. Domine!

OMnino ſumme neceſſum fuiſſe, *ut ſolidius de affectu Nob. & Ampl. Domini Syndici erudirer*, *ex Excell. T.* litteris doctiſſimis intellexi: Inhære-

Inhærebant sui potissimum asthmati, cujus tamen conditionem, aut causam divinare nequii. Tuberculorum, vigiliarum & Cephalalgiæ mentionem quidem fecerunt obiter, adeo ut de his affectibus non tam sollicitus fuerim, quam de asthmate. Cùm vero nunc percipiam, illud non tantopere molestum esse, tantum afflixisse ab annis plurimis si contentius cucurrerit, aut acclivia ascenderit, illo præterito, quid sentiam de faucium affectu & de Cephalæâ, paucis mentem meam explicabo, addita methodo medendi, quæ omnia *Excell. Tuæ* judicio subjicio. Tubercula circa radicem linguæ, quorum quædam pisi magnitudine, cristis similia, sine ulcere, attamen cum rubore, ardore & dolore juncta, existimo esse glandulas linguæ naturaliter ibi existentes opertas membrana, qua ceu cuticulâ cutis obtegitur, ceu munimento, contra deglutiendorum injurias. Has naturaliter in sanis conspici, citra ullum impedimentum vel in deglutitione vel in loquelâ: Dum hæc scribo, periculo facto in viro robusto comperi vidique plures circa radicem linguæ pisi dimidiati magnitudine, illarum quoque mentionem faciunt *Anatomici*, plures & duriores reperiuntur in bobus, ovibus, felibus aliisque animantibus. Glandulæ in magnitudine sua auctæ in talia tubercula evadunt, nullo modo sunt caro luxurians, quia membrana illas muniens integra est, nec quicquam exulcerati apparet. Moles glandularum istarum augetur à sanguine calido, acri & glutinosiore, quàm decet, unde per arterias appulsus per venas & vasa lymphatica non recedit, nec linguæ interiora, ut decet, humectat, unde necessario secundum omnes dimensiones excrescunt: sanguinem calidiorem intra linguam quoque existere probant ardor, rubor & dolor, ob quem etiam lympha magis inspissatur & magis lenta fit; serum enim sanguinis & lympham lentam fieri notum est, & facile innotescit, si cochleari argenteo exceptum imponatur prunis ardentibus, nam brevi in gelatinam abit. Ab eodem sanguinis calore linguam obduci muco viscido nunc albo, nunc flavo, nullus dubito. Mallem enim hujus muci ortum produci ab hoc calore, quàm à fuliginibus & vaporibus cum exspirato aëre ex pulmonibus prodeunte, aut ex ventriculo per gulam exhalantibus emissis ex hypochondriis per vias incertas. Eidem sanguini fervidiori in lingua detento linguæ siccitatem potiùs adscriberem, quàm fuliginibus, nam licet fuligines pertingant ad linguæ superficiem, mox tamen illarum impressio à particulis calidis corrigeretur ab aëre frigido inspirato; verum ab aëre frigido non emendatur, & in febribus continuis malignis ab aliquot annis hic & alibi grassantibus nimiam experimur siccitatem & ariditatem hanc linguæ diu *nullis gargarismis, oris collutionibus, mucilaginibus, succo sempervivi majoris aliisque impense humectantibus* expugnari posse, donec incendium totius massæ sanguineæ debellatum fuerit, cujus non ultimum signum est humiditas

linguæ ex postliminio rediens. Opinionem de fuliginibus plausibilem fecerunt pleuroperipneumonia & peripneumonia; attamen observatum fuit phthisicos non minus calidas fuligines diu expirantes diu linguam humidam & mollem retinuisse, nec exaruisse fere unquam, antequam febris putrida accessisset. *In Sepulchreto Excell. D. Patrui p. 161. refert Fœminæ cuidam à secundinis in utero corruptis linguam exaruisse*, ab Erysipelate phlegmonode tibiarum idem frequentissimè accidere notissimum est: quis sibi imaginari poterit, fuligines ab his locis ad pulmones & ventriculum mitti indeque ad linguam pertingere? *In Monasterio S. Blasii sylvæ Martianæ nobis vicino rusticus quidam soluto nummulo butyrum fervidum & adhuc ebulliens cochleatim primum inglutit, & postea affatim ex vasculo ad aliquot uncias ebibit, linguâ humidâ permanente, linguam post deglutitum butyrum tetigi, actu vere fervebat, nec diu postea arida facta fuit.* Longe rectius igitur siccitas & ariditas linguæ adscribetur particulis incensis sanguinis, quo copiose linguam singulis pulsibus irrorari notissimum est: forte tamen à frictione frequentiore & scalpturâ plus sanguinis ad illam allectum fuit. *Nobiliss. & Ampliss. Dn. Ægrum* sanguinem præfervidum & acrem habere multa significant; vehementes cephalææ, vigiliæ prope continuæ, læsio *ab opiatis*, quæ sulphure abundant, unde eo incenso spiritus magis turbantur, quam sopiuntur. Spasmus flatulentus non à flatibus, sed sero acriore nervos vellicante oritur, dolor ischiadicus, bilis abundantia, quam sponte dejicit, aut *à levi purgante sumto* ad excretionem provocatur: ipse sanguis V. S. missus & sero destitutus idem confirmat illum admodum inflammabilem esse, facile agnosceretur, si ipse ejusque serum ad siccitatem inspissaretur, certo certius instar stuppæ flammam accensus caperet, ac in capite mortuo sal acris, eo linguæ admoto perciperetur. Sanguis à temperamento connato calidior redditus fuit, fervidior à continuis corporis & ingenii laboribus, prope continuis vigiliis, doloribus sævissimis à plurimis annis perpessis, à Febribus massa humorosa quoque acrior redditur post deflagrationem remanente copioso & acri sale. *Zinziberis conditi abusum* aliquot mensibus continuatum sanguinem calidiorem & acriorem effecisse, dubitare non sinit faucium molestia. An alii errores in victu sanguinis acrimoniam & calorem auxerint? ignoro, quia illi in historiâ reticentur: audivi tamen *Ampliss. Dnum.* temperanter vixisse: Forte insensibilis transpiratio in itineribus tempore nocturno, Cœlo frigido, magis quam par est præpedita, non parum ad majorem accensionem sanguinis contulit, cùm hæc non rarò febrium ansa sit. An decantatæ obstructiones hypochondriorum, seu Hepatis, Lienis & Vasorum Mesentericorum caloris & acrimoniæ in sanguine causæ sint? forte contradicere permissum non erit, quia illam

Iam hic causantur *Celeberrimi Medici Parisienses, Lugdunenses & Vestrates, quibus etiam calculum dedit Clariss. D. D. Winckler.* Ipsemet quoque pridem huic opinioni innutritus fui *à Sennert. de Aff. Hypochondr. & scorbuto, etiam à Medicis Italis, quorum Praxin prope per triennium Patavii secutus sum.* Verum postquam mihi plenius motus S. C. innotuit, *perlegi Cl. Slegelii libr. de motu chyli & sanguinis*, mihi innotuit *ductus Thoracicus Pequetti* ac me in Anatomicis exercui, de hac cespitare cœpi, imò non rarò in affectu Hypochondriaco falsissimam comperi; ac hac de re plura collegi. *Apud Nobiliss. Dn. Syndicum* obstructionis præcipuum argumentum *Aquæ minerales* aliquoties potæ nunquam tamen transeuntes. Quid per transitum denegatum intelligatur? non plene explicatur; an forte nec per alvum, nec per urinariam viam secesserint? an solum non per alterutrum locum? *Aquam mineralem omnem apud Nobiliss. Dn.* intra corpus perstitisse vix in animum inducere possum, nimiùm enim mihi quam certò constat, *Acidulas* incuriè potas, aut illarum excretiones neglectas vix semestri elapso aut asciticos vel hydrope pectoris immedicabili obiisse. *Fœminæ cujusdam Cadaver aperui, post illarum potum decentem corporis motum negligentem ac absona devorantem: Abdomen impletum erat ingenti copiâ aquæ turbidæ, acorem spirantem, similem acidulis coctis, quibus pro balneo utuntur: In Baronissa quadam pectus & abdomen illis adimpletum reperi.* Nullas obstructiones *Nobiliss. Dn.* intra abdomen fovere singulis partibus examinatis, quæ harum subjectum esse creduntur, forte manifestum fiet: vasa lactea non obstructa credo, quia nullum fluxum cœliacum patitur, multum & plus mingit, quam potulentorum assumit, quod signum est, liquida celeriter vel abripi vel pelli in vasa lactea. Si sanguis in venis & arteriis stagnaret vel aneurismata, vel varices, vel etiam inflammationes oborirentur, quæ certe per annos non perdurarent & alia sui indicia præbuissent. Ab inflammationibus mesenterii, omenti, hepatis, lienis Hemitritæus enascitur, *teste Spigelio & Anatome*, morbus brevis durationis aut ad vitam aut ad mortem. Vasa lymphatica suum hospitem non diu tolerant; aut enim à copiâ rumpuntur utpote tenerrima, aut ab acrimoniâ seri exeduntur, quam mora contrahit. In hepate ductus hepaticos aut communem non infarctos esse probant dejectiones biliosæ sponte evenientes aut *sumto laxante etiam leviculo sc. Fol. senn. ℥j. in frigida infuso*, quod etiam probat ductum pancreaticum satis patulum esse. Lien multum vapulat; quasi omnium fœculentiarum repositorium, cùm tamen æquè laudabilem sanguinem à corde ac cerebro accipiat & hactenus nullum alium humorem ad illum pervenire Anatome demonstrarit. *Nuper D. Tauvri Med. Parisiens. Ana-*

tomia latinitate donata Ulmæ recusa fuit: in præfatione experimento à *D. D. Bohnio P. P. Celeberrimo* refertur in cane facto innotuisse lienem sanguinem præparare ad bilis secretionem in hepate; tantum abest crassum melancholicum producere, ut potius talem attenuet. Mucus ille qui merus copiose albumini ovi similis & sincerus excernitur & intra paucos dies regeneratur, nullo modo in vasis mesentericis cumulatur & confertim ibi stagnans in cavum intestinorum effunditur; sed est humor ille, qui in glandulis intestinalibus *à Nob. Pejero nostro* detectis, ex sanguine arterioso separatur & singulis pulsibus recens è tota massa sanguinea affertur atque in glandulis ad futuros usus detinetur, unde has glandulas, acetabula, cavernulas potiùs nominandas putavi: si oscula illarum in recto, colo, aut fine ilei nimium pateant, copiosius fere formâ seri exstillat, ibique ob moram tractam lentorem contrahit & glutinosum evadit. Hoc evenisse Hypochondriacis nimium *clysteribus* abutentibus & dysenteriam passis diu illâ jam sopitâ.

Ante aliquot annos R. D. P. Willi, S. J. Provincialis ad me Monachio scripsit, se mira pati symptoma; nimirum se glutinosissimum humorem etiam sesqui libras superantem eumque sincerum diu post subsequentibus scybalis induratissimis excrevisse; quâ ratione hoc fieret, capere nequivit, persuasus mucum produci in primis viis ob coctionis vitium in Ventriculo, quam tamen rite peragi ex fœcibus colligebat. Revocavi ipsi in memoriam affectus perpessos, sc. Colicam vulgo biliosam & Affectum Hypochondriacum, quorum causâ plures clysteres admisit & non pauca purgantia ex Medicorum aliorum consilio assumsit, indicavi simul ab his harum glandularum oscula magis patula reddita plurimum sui humoris in Colon & Rectum exstillare, morâ lentorem contrahentis: Commendavi lectionem Opusculi Pejeriani, unde acquievit & hactenus belle valuit.

An viscera sanguinem calefaciant? adhuc sub Judice lis est: negari non potest, sanguinem in colliquamento apparere antequam viscera conformata sint vel saltem penitus absoluta. Deinde non solum viscera, sed omnes partes à sanguine calefieri, illo vel intercepto vel penitus denegato frigefieri & emori, unde ipsamet cordis flammula dubia redditur & à multis calor innatus repudiatur, Si omnia hic coacervare vellem, Epistola tandem in Opus excresceret: hoc non nego sanguinem à Pulmonibus, Hepate, Liene, Mesenterio &c. p. n. inflammatis valde incalescere, verum hoc quoque fit aliâ parte ex. gr. pede inflammato, aut aliâ, quæ in viscerum numerum non venit. Istud certum est, chylum, antequam perveniat ad hæc viscera, sanguini immediate misceri; penes sanguinem esse calorem & spiritus immediate chylum attingentes & immutantes: in partibus inflammatis, sanguinem in motu

motu impeditum effervescere, particulas sanguinis igneas sanguini refluo permisceri & totam massam accendi, unde febris & partem gangræna correptum iri, imo emori, nisi diligenter caveatur & maturè obex motûs consueti tollatur.

Cephalæa, licet nunc *Ampliss. Dn.* minus afficiat, quia forte faucium molestia illam obscurat, vel efficit, ut minus illam curet, meretur tamen aliquam sui considerationem, quia à 20. annis nunc mitius nunc sævius afflixit, & procul dubio subinde repullulat. Quia continua tot annis fuit, nonnisi causæ domesticæ intra cranium, si foris attactum concedat, eique stabili, attribuenda erit, quæ vero sit? & qualis, determinandum est & sæpe demum post obitum *ex anatome* patescit, pus latens, sanguinem extravasatum, inflammationem incusare nequimus, cum tot annis persistere impossibile fuisset, ossicula, lapillos, tumores cum folliculo cephalææ diuturnæ causas fuisse ab aliis, etiam à me *Anatome* compertum fuit, hæc liberum sanguinis motum per meninges impedientia doloris causa evadunt: *Serum intra cranium & meningem duram intus incarceratum Rustico cuidam Doggenburgensi diuturnam & sævissimam Cephalæam peperit; impatientiâ victus coëgit Veterinarium solitum trepano Jumentis vertiginosis cranium perforare, ut idem apud se tentaret; communi Fabrorum lignariorum saltem synciput perterebrat, non multis ceremoniis præmissis, ut nostri Chirurgi solent, exsiliit serum copiose, atque sic integrè convaluit.* Hoc tempore apud nos *Nob. Gallus Exul ex Montepessulo* moratur; pridem *Capitaneus in Pedemontio, afflictus à longo tempore atroci Cephalæâ: usus est jusculis & decoctis aperitivis contra obstructiones Hypochondriorum, semicupio, lacte asinino & nescio quibus aliis. In fronte dextro deprehendi tumorem concolorem, amplum, non valde altum & similem in Bregmate sinistro; sectionem necessariam prædixi, quam nuper D. D. Pfister Med. & Chir. Doctor peritissimus peregit, postquam serò exitus paratus fuit, dolor remisit; at in utroque loco caries ossium Dahlero amplior occurrit, in quâ separandâ nunc occupatur, jam multis squammis secedentibus. Intra Pericranium & Cranium Illustriss. cujusdam Comitis Apoplexiâ mortui, de quo vid. supra OBSERV. IX. longo tempore Cephalæam horrendam & nullis remediis nec moxæ inustioni cedentem, serum reperi, quod pericranium ab osse aliquo avulserat & intra spacium quasi nidulabatur, attamen sine Carie.*

Si conjecturæ locus sit, existimo quoque *apud Nob. Dn. Ægrum* aliquam seri stagnationem intra meningem latitare, sero quasi incarcerato & copiâ & acrimoniâ molesto ac hujus doloris parario: nam humor iste intra cranium quoque locum habet, diu etiam sine suppura-

tione

tione subsistere potest, imminuitur. & augetur rursus per vices, unde dolores nunc augentur nunc imminuuntur: quod magis verisimile fit inde, quia dolor pertinacior evasit, postquam semisepultus ille denudato capite intra nivem prope tota nocte detinebatur, comitante illum protinus vertigine non contemnendâ, quia illius culpâ equitare ipsi non licuit, nisi fasciis ad ephippium firmato. Multi sæpe diuturnum dolorem humeri patiuntur, si brachium frigori in cubilibus exponunt, nec probe contra aëris injurias brachialibus muniunt: nostri vocant luem frigidam. Mallem hanc cephalæam sero adscribere, quam fuliginibus ex hypochondriis ad caput ascendentibus per vias dubias & illarum accessum impossibilem per basin cranii: si omnino ex his sedibus causa ejus accersenda foret, rectius crederetur particulas acres cum sanguine per arterias vertebrales & carotides huc pertingere. Hoc fit, quando in massâ sanguineâ seri separatio aliqua fit, seu, *ut Carol. Piso de Colluvie serosa loquitur*, despumatio oboritur, tunc enim dolor valde exacerbatur; ut *ad Chin-Chinam* veluti in febribus, properandum, quod, nisi fieret, vix dolori superando par foret. Igitur indicationes erunt sanguinem ejusque serum attemperandum, ejusque salia peregrina, nervoso generi inimica supprimenda & imprimis seri lentorem incidendum atque attenuandum, in locis affectis dissolvendum & eliminandum esse, semper studiose in provectâ hac ætate conservandas esse vires.

Cum Amplissimus Dnus jam multivariis jusculis alt. decoctis, aquis mineralibus, lacte asinino, semicupiis aliisque remediis usus sit, vix causam tolli arbitror, citra generosum aliquod auxilium. Propono *mercurium dulcem optime paratum & ab omni malignitate mundatum à perito pharmacopæo, qualem audio esse Dominum Colladon.* Est medicamentum tutum & sine scrupulo congruâ methodo exhibitum etiam in hâc venerandâ senectute non timendum, si modo macies non trahat originem à febri, quæ forte hactenus emersisset, quod, quia ab aliquot diebus appetitus perire cæpit, pulsus frequentior evadit & calorem p. n. percipit, suspicandum est.

I.

Methodus ☿ dulc. exhibendi sit hæc : 1. *singulo mane, postquam bene evigilaverit, dentur ☿ dulc. gr. iiij. cum conserv. rosar. majoran.* ãã. ʒß. *continuetur hæc dosis per dies quatuor ; postea addantur ☿ dulc. gr. ij. per dies tres, hinc singulis diebus ascendatur gr. ij. donec perventum fuerit ad gr. xvj. auctâ simul parum conservar. dosi. Post horas duas elapsas propinetur jusculum carnis, in quo radices graminis aut petroselin. coctæ fuerint. Interea diligenter attendatur, num ☿ dulc. salivationem commoturus sit? sin minus, pergatur summâ dosi per dies* 14. *si verò illam*

cieat

cieat fortius, unum atque alterum granum detrahatur, nam salivationem non intendo. 2. *Semel in septimanâ purgetur his pilulis.*

℞. *Extr. cathol. Paracelsi aut ♀ Quercet.* ℈ß.
☿ *dulc.* ℈j. *cum mucilag. tragac. Msc. F. pil. n. x.*

Dentur mane hor. 6. cum paux. syr. rosar s. s. post duas horas ebibat jusculum & adhuc bis vel ter ad prandium usque. Si pilulæ minus alvum subducant, aliâ vice dosis Extr. augeatur ad ℈j. *dum utitur* ☿*io dulc. & purgante summopere sibi caveat ab aëre frigido.* 3. *Dum* ☿ *dulc. fruitur talis potus ordinarius paretur. Impleatur vas vitreum aquæ fontanæ* ℔viij. *vel* ℔x. *adde* ☿ij. *vivi* ℥iij. *In medio suspendatur hic nodulus.*

℞. *Salsæparill. non cariosæ* ℥iij.
Passular. major. exacinat. ℥ij.
Sem. fœnicul. ʒij.

Incis. & contus. indant. in nodul. ex syndon. rubr. cum ♁ii *crud. ad* ℥ij. *in frustula fabæ magnitud. ab omni polline mundata & in petia ligata; cavendo ne nodulus* ☿*ium attingat. Coquantur in Baln. M. per horas duas: postea liquor decantetur & conservetur in vase vitreo aut terreo vitreato, nullo modo in metallico. De hoc decocto pro lubitu ad sitim extinguend. bibat, etiam in pastu, nec est, ut quicquam turbar. timeatur. Si vero abhorreat* ☿ *dulc. quamvis tutissimus bene præparatus sit, ejus loco cinnabar. nativ. Ungaric. præ Americanâ aut* ♁ii. *etiam rectificatâ commendarem. Hæc quoque cum prædictis conservis mane solum dari posset incipiendo à gr. ij. ascendendo singulo mane gran. unico usque ad gr. viij. vel viiij. vel gr. xij. ad xv. &c. singulis septimanis interponendo purgans, quale supra nominatum: illo die* ☿ *dulc. aut cinnab. penitus omittendo. His pergendum donec tubercula in radice linguæ ad naturalem molem redierint, linguaque mollior evaserit, quod tam celeriter fieri nequit in Cephalæa 20. annis & tuberculis prope semestri durantibus.*

II.

Ad tuberculorum imminutionem suadeo *gargarismum ex aqu. fontan.* ℔iij. *cui admisceatur aqu. virid. Plater. à* ʒj. *ad* ʒij. *vel* ℥ß. eâ sæpius fauces colluat calide vel saltem tepide. *Efficacior* fiet *gargarismus* si in hujus aquæ mensurâ coqueretur *fol. laur. biling. aut Balaust. Mj.* cavendum tamen diligenter, ne quid deglutiat: antequam bibat aut comedat semper fauces eluat *aqu. calid.* cui aliquid *mell. rosat.* permixtum sit. Vereor à spiritu vini glandulas linguæ tandem induratum iri,

unde plus molestiæ & forte alia mala extimescenda forent, consumtis scil. partibus tenuioribus.

III.

In hac curâ victum paulo pleniorem concedo: præter juscula carnium comedat quoque carnes, vitulinam, agninam, pullorum, ferinam juniorem, aviculas montanas, elixas vel assas, panem bene coctum, fruct. dulc. coctos, olera recentia cum jusc. carn. coct. addit. butyr. rec. ova sorbilia recent. Vitet carnes adultiorum animalium, pisces, pastas farinaceas, lacticinia frequentia. Aromata penitus proscribantur, nocent omnia cruda, aceto aut saccharo nimium condita. In pastu *venerando Seni* aliquid vini concederem, sed *cum decocto* dilutum. Cœna sit parcior, sed non penitus omittatur, ut noctu dormiat: quantum possibile arceatur somnus diurnus: quantum per vires licet, obambulet, sed solummodo in cubili, non autem in aprico. Alvus quotidie aperta servetur, quæ si cunctetur mitissimus solùm *clyster* injiciatur *Ex. gr.* ℞. *Vitell. ovor. num. ij. ol. sem. lini* ℥*iij. Msc. dilig. add. lact. rec. aut cremor. hord.* ℔*j. calefiant vasi aquæ fervid. immisso* donec calorem congruum adipiscatur; si forte imbecillior foret, alia vice addatur *mell. vel sacchar. cochl. j. vel ij.* non addantur sive sal sive purgans aliquod. Negotiis gravibus aut tædiosis nuncium mittat; potius animus suavi alloquio recreetur. Si forte suâ sponte sudor blandus emergeret in lecto, nullo modo compescatur, sed aliquantulum promoveatur. Phthisin hactenus supervenisse vix mihi imaginari possum idque in hac ætate, nisi aliquid in pectore latuerit, quam causa respirationis impeditioris fecerit & nunc in nervum eruperit, cujus rei vestigia & exempla exstant *in Sepulchreto l. c.* si præter spem aliquid hactenus emersisset, aliud consilium arripiendum & tota hæc cura omittenda foret: tunc enim more phthisicorum & statu & gradu tractandus esset. Quomodo id tentandum sit, aliter edoctus lubenter meum symbolum conferam. Et hæc sunt, quæ de præsenti affectu succurrebant, quæ omnia *Excellentiæ Tuæ prudentiæ & judicio* subjicio, si hæsitaverit aut aliter senserit, lubenter plenius me explicabo & dubia tollere pro virili annitar. *Hisce vale & me Nobilissimo ac Amplissimo Domino Syndico officiose commendes rogo.*

Excell. T.

Scaphusij die 20. *Oct.* 1693. ad inserviendum Paratissimus

Joh. Jacobus Wepferus, M. D.

Excell.

Excell. D. D. Bonnet has literas denuò ad me ſcripſit.

REſtant & accedunt quædam nova me dubium reddentia, ad quæ elucidanda iterum Te ſcitatum venio. Glandulas naturâ ad radices linguæ poſitas & ſanguinis viſcidioris ac acrioris appulſum per arteriolas eò delati non vero nudarum fuliginum, in grandiorem molem p. n. excreviſſe, tecum agnoſco, quippe quem ſanguinem ſalinis, acidis, acrioribus & tenacioribus partibus onuſtum, nec adeoque ut par eſt, fermentatum venarum oſcula reaſſumere reſpuerunt. *Excell. Dm.* iterum monitum velim, *Magnificum Dm. Syndicum* etiamſi de aſthmate non ita ut hactenus conqueratur, perſeverare tamen illud continuò cum tuſſi & ſputo, quod plurimum matutinis præſertim horis exſcreatur, à quadrimeſtri in notatu dignam maciem conjici, citra tamen febrim, niſi tacitè & ex cuniculis ſubrepat, ut ipſis imponat *Medicis :* Urinæ noviſſimis hiſce diebus parciores longe & coloratiores fluunt. Hiſce poſitis, quæro, *an Vir Excell. uſum ☿ dulcis modo & doſi præſcripta rebus ſic ſtantibus nullo modo pertimeſcat? Pilul. 🜿rear. Querc. uſum ad ℈j. cum ☿ii dulc. gr. vj. x. ad xv.* bis vel ter in hebdomade propoſueram, imo felici cum ſucceſſu aliquoties ipſis hactenus uſus erat : ſed *☿ium dulcem* ſine *purgantium* admixtione præſcribi quidem videram; ſed hucusque non ipſe præſcripſeram, metuens, ne morâ ulteriori in corpore gravia quæpiam ſymptomata vel vomitu vel ſalivatione accerſeret. Nonnullos hìc apud nos novi, qui luem veneream alioſque morbos chronicos radicitus debellant continuato cujusdam *☿ii rubri ab Hollandia* nobis allati *ſublimatione præparati & ad ℈j.* per plures dies exhibiti uſu interpolando ſeptimo quoque die *catharctico*, quandoque ſalivationem quandoque ſedes, quandoque inſenſibilem tranſpirationem ſic conciliant & quidem ſine moleſtiâ; verùm hic maciem notatu dignam & aſthma in ſeptuagenario ſuſpectam habeo. Huc accedit, quod hactenus *Dominus Syndicus* ſola *radicis chinæ infuſione* de calore & ſiccitate ſemper conqueſtus eſt, adeò ut ipſius potum continuare nequiverit, ſic *Sarſaparillam* multo magis pertimeſcerem propter majorem ſiccitatem, niſi modus Tuus parandi me aliter ſuaderet, nimirum ſimplex ipſius per bihorium *ex B. M. coctio cum mercurio crudo. Pilulas* hic in officinis noſtris habemus *Tartareas Quercetani,* ſed *Extract. Cathol. Parac.* non habemus; ſi ipſius deſcriptionem ad nos mittere, ut & *aquæ virid. Plateri* dignetur, rem pergratam faciet *V. Exc.* Inter *purgantia Dominus Syndicus ex conſilio Excellentiſſimi Viri Domini à Villefranche Medici Ducis de Lideguiere*, familiarem & felicis operationis potum habuit

 prope-

propemodum à 20. circiter annis præscriptum *ex sennâ* nimirum, *fibris Hellebori nigri, Rheo &c. Magnificus Dominus Syndicus* Tibi sese sanitatemque suam commendat, responsum Tuum ad dubia mea mecum avide expectans, *Vale Nestoreis annis dignissime & Fave*

Genevæ d. 27. Octobr. 1693. *T. T.*

Joh. Antonio Boneto, M. D.

Ad præcedentes breviter sequens responsum misi.

IN ultimis literis addidi exceptionem : si macies non trahat originem à febri aliqua lenta ☿*ium dulcem* tutum esse, sin minus illum omninò omittendum esse. Jam tale quid subolfeceram, quia addebatur paulò ante literas datas appetitum prostratum, pulsum frequentiorem & urinam tinctiorem apparuisse, cum aliquo calore. Magis id nunc ex circumstantiis perscriptis innotescit, quia etiam *à decocto radicis chinæ* incalescit & amplius emaciatur. Itaque omittenda scripsi ☿*ium dulcem, decoctum sarsaparillæ*, multò magis *Extract. cathol. cum* ☿*io dulci*, quum *purgantia* etiam mitissima accelerent mortem, *secund. Hippocrat.* seu ut diarrhœa spontanea &c. Si talia necessaria sint, utatur solo *infus. fol. senn. aut Rhabarb. aut Mann. in jusc. solut. & colat. aut syrup. ros. s. s. Radix Hellebori nigri* rebus sic se habentibus forsan nocentissima esset. Maciei occurrat *gelatinâ C. C.* hoc modo paratâ.

℞. *Limatur. C. C. crud.* ℥*iiij. inf.* ℔*iiij. aq. fontan. hor.* 12. *addantur flor bellid. min. Miij.*
Conserv. rosar. rubr. ℥*ij. vel* ℥*iij.*
Ichyhiocoll. ʒ*ij.*

Coquatur ad dimidiæ partis consumptionem, coletur & addatur confect. Hiacinth. compl. ʒ*ij. Msc. Dosis mane & Vesperi cochl. ij.* sumat calidè vel solùm vel *jusc. flor. bellid. min. aut endiviâ alterato* dilutam.

Mane ad abstergendum mucum fauces eluat *decocto hordei cum melle rosarum.* Postea lingua eluatur *aqua viridi Plateri quam describit in suis Observationibus sine auripigmento : Ejus* ʒ*ij. aut* ℥*ß. mixt. cum aq. Fontan.* ℔*j. vel* ℔*ij.* Antequam aliquid sive esculentorum sive potulentorum deglutiat, semper fauces *prænominato decocto hordei* eluat.

Cinnabari nativâ Hungaricâ manè & vesperi ad gr. ij. vel ℈*ß. cum conserv. ros.* diu uti tutò posset, ut & *Diaphor.* ♃. *à* ℈*ß. ad gr. xv. &c. Jusculis* quibus vescitur, *add. Gelat. carn. ad cochl. ij.* cui parandæ *add.*

add. pom. citr. num. j. & aqu. fontan. ℔*j. vel* ℔*iß.* ne empyreuma redoleat. Diætæ, uti in prioribus literis memoratum est, studeat, ad pleniorem cibum sumend. nunquam cogatur. Pro potu ordinario bibat *Ptisanam*, quæ ad ipsius palatum parata sit nullosque calores sive æstus p. n. excitet.

Descriptio Extracti Cathol. Paracelsi talis est.

℞. *Colocynth.* ʒ*vj.*
Agaric. opt. scammon. rad. Hellebor. nigr. ãã. ℥ß.
Aloës soccotr. elect. ℥*j.*

Contus. affund. sp. vin. q. s. diger. vase opt. claus. per dies aliquot, tunc coletur & exprimatur; colatura rursus filtretur. & inspissetur abstrahendo spir. vin. ad consistentiam extracti. Eustachius Rudius Medicus Italus præ omnibus illud commendat & pro suo venditavit.

Aqua viridis Plateri describitur in suis Observationibus p. 387.

℞. *Æruginis* ʒ*j. Aluminis* ℥ß.
Vitriol. nitri. ãã. ʒ*j.*

Coq. in vin. alb. ℥*iiij. & sp. vin.* ℥ß. *in vase opt. claus. filtratur. Aliam habet quam ingreditur auripigmentum, cui hoc in casu minùs fidendum erit. Vale & me Amplissimo Domino Syndico commendes rogo.*

Schaphusii d. 4. *Novembr.* 1693. *T. T.*

Joh. Jacobus Wepfer, M. D.

OBSERVATIO XLVII.

Hemicrania externa.

Illustrissimus Dnus. Philippus Carolus, Comes de N. N.: ætatis annorum 15. & 6. mensium, pro ætatis ratione staturæ justæ: bene coloratus, carnosus; appetit optimè in cœna & prandio: manè sumit jentaculum, inter tempus pastus nunquam comedit; nunquam manè sitit: alvus nunc semper aperta, quandoque bis, etiam ter; nuper *Dilingæ* sæpe *ad D.* 3. constipabatur. A cibo non gravatur, nisi plus comedat, nunquam vomit; *Dillingæ* ad vomitum stimulabatur, inaniter tamen, præsente Hemicraniâ alteriûs lateris in fronte; aliquando etiam dolente Syncipite. Urina nunc naturalis est: pulsus post pastum est frequentior & celerior debito, respirat facile. Ad distans non accuratè videt, cæteris sensibus externis valet. Optime dormit

 continuo,

continuo, etiam ultra 9. & 10. horas sine intermissione. Memoria, si grata & intelligibilia legat, aut audiat, fideliter retinet; ingenium & judicium est præstans. A nimio motu ob teneritudinem corporis statim delassatur, si in obambulatione sibi temperet, per horas duas sine incommodo incedit. Ab equitatione nunquam languefit, etsi hor. 6. sine morâ equitet. Hemicrania, occupans spatium quod digito tegi potuisset, alterutrum latus in fronte supra oculum invasit, rarius in syncipite: jam diu plerumque *D.* ♀. summo manè, aut vesperi *D. Jov.* duravit horas 2. vel 3.: remisit, rediit, duravitque alternando *per D.* 2.: Præsente dolore expalluit, minus appetiit; vomituriit nunc pleno, nunc jejuno ventriculo, & quidem plerumque. In paroxysmo non sitiit, nec ante nec post constipabatur. Præsente dolore non semper decumbit; si verò decumbat, gravius dolet; dolor est punctorius, simulque oculus dolet, qui non rubet aut inflammatur, sed subinde manat: tunc non emungit, quamvis præteritâ hyeme diu coryza afflictus fuerit, aut mane nares constiparentur. Hemicrania ista sponte citra evacuationem & subito cessat. Subinde aures tinniunt, parum salivat. Tinea quâ corripiebatur, jam ultra biennium evanuit. Scabies pruriginosa totâ æstate afflixit, quam contagio contraxit. Manè in lecto cutis madet levicule, non tamen sudat. Dentes habet cariosos in utraque maxillâ. Affectus animi intensiores quandoque ex. gr. mœror &c. ipsi multum negotii facessunt diuque affligunt. Multum comedit, parum bibit, avide edit, nec cibos bene masticat. Hemicrania incepit jam præteritâ hyeme; ab 8. septimanis solum ter afflixit, eâ præsente nec dentes dolent, nec nares constipatæ sunt; imo præterita hyeme ad æstatem usque frequenter Coryzâ afficiebatur; nihilominus Hemicraniâ affligente, locus dolens attactum non tolerat, inde exacerbatur dolor, quando locus affectus illinitur *aq. Regin. Ungar.* dolor cito remittit, & mature adhibita prope præcavetur. A studiis non accersitur, ut nec à somno diutius continuato. Nunc singulo fere mane nares constipantur citra Hemicraniam. Detonsis capillis mane multum incedit denudato capite, illudque etiam frigidi & humidi aëris constitutioni exponit. Hemicrania plerumque cessavit horâ somni, & vix bis vel ter somnum impedivit: alterâ die rediit; ob illam subinde Scholâ exire cogebatur, nonnunquam illâ præsente de ventriculo querebatur. *Die* 14. *Sept.* 1684.

Resolutio.

HEmicrania ista originem ducit vel à sero vel flatu, vel utroque juncto, sub cute frontis & sincipitis vel musculis detento, stagnantibus & ferocientibus, meningem & pericranium in consensum rapientibus. Externè causam doloris hærere, probant exacerbatio doloris

loris ab attactu, & levamen citum ab illinitione *aq. Reg. Ungar.* Serum eſſe evincunt cutis concolor, doloris evaneſcentia citra evacuationem manifeſtam: flatulenti quid concurrere innuit dolor punctorius ſubito ſimul affligens & cito tranſiens; punctiones enim prope momentaneas dicit, licet reliquum doloris per horas 2. vel 3. continuet, totque horis ceſſet, atque dolor & induciæ tot horis alternent per biduum ſæpe. In conſenſum rapi perioſtium & meningem duram, veriſimile facit dolor alterutrius oculi cum expreſſione lachrymarum citra inflammationem. Serum acre eſſe conſtat ex doloris vehementia, hoc abundare innuunt Tinea pridem perpeſſâ & ſcabies pruriginoſa, niſi illa ſymptomata contagio adſcribere velimus. Ad ſeri acrimoniam forte multum confert, quod multum comedat & parum bibat. Decumbit ad frontem, quia ob viſum curtum inclinato multum capite ſcribit & legit: non dant illi occaſionem dentes carioſi, quia in paroxyſmo non dolent, nec obſtructio narium, nam illam paſſus eſt durante Coryzâ, & nunc prope ſingulo manè conſtipatis naribus ab illâ immunis eſt. Fortè promptius huc colligitur intra cutim capillatam & copioſius, quia diu multumque cœlo etiam frigido nudo capite incedit, ac frigido aëri ſe exponit. Cur autem ſtatas periodos diu obſervaverit, certò explicare nequit, niſi velimus illas cibis eſurialibus adſcribere, quamvis ſubinde *Die Jov.* evenerit, nam ad omnes circumſtantias non uſque adeò accurate attenti fuerunt hactenus. Victûs rationem in culpâ eſſe vel inde quoque patet, quia, ex quo *Meſskirchij* lautius & delicatius vivit, dolor vel nullus vel brevis locum affectum excruciat. Præſente Hemicraniâ de ventriculo querebatur, ac ſi corruptela quædam in ventriculo Hemicraniam præcederet, ſerumque acueret.

Serum igitur acre imminuendum, demulcendum & diſſipandum, ejus decubitus ad locum affectum impediendus eſt, ſi qua corruptela in ventriculo ſerum acueret, & flatibus materiam præberet, illa emendanda foret.

Ob teneram conſtitutionem non purgetur *fortioribus purgantibus*, nec crebro, ſufficiet ſi purgabitur Vere & Autumno *ſyr. roſar. ſ.ſ.* ℥iiij. *vel iij. dilut. aq. borrag. Præſervationis cauſâ* ſingulis Lunæ quadris D. manè hujus *Pulv.* ℈j. *cum aq. beton. ſalv. &c. cochl. ij.*

℞. *C. C. ph. ppr.* ʒij. *Ungul. alc. ppr.* ʒiß.
Matr. perlar. ppr. ʒj. *Ocul.* ♋. *ppr.* ʒiß.
Cinnab. nativ. ʒj. *Ol. N. M. expr. gr. jv.*
Sach. alb. ℥ij. *Mſc. F. Pſ.*

Poſt *pulv.* ſumptum maneat in lecto.

Præſente

Præsente dolore tempora seu locus dolens singulis tribus horis, ut & cervix perluantur *aq. Reg. Ung. aut Apopl. Lang. aut Elix. vit, Mathiol.* nullis verò *unctuosis* scilicet *Balsam. succ. Apopl. aut Ung. alabastr.* Si stomachus doleat, detur horâ mediâ ante pastum *Crem.* ♀. ℈j. ⊖. *absynth. gr. jv. cum Jusc. Pulvis* supradictus *detur manè hor.* 5. *vesp. hor.* 4. *& hor. somni;* quamvis tunc quoque prodesset *Ther. cœlest. ad gr. ij.* Tunc temporis maneat in loco temperato & quieto, nec ad studia adigatur.

Semper observetur accurata victûs ratio; nocet aër frigidus & humidus, & caput diligenter contra frigus muniatur, proinde proderit Capillitium factitium, aut si illud deponat, *Pileolus* aliquis *syndone infarctus* illius loco gestetur in conclavi. Cibis vescatur boni succi, facilis coctionis, vitet illos, qui seri copiam augent, illud acre reddunt, & depravationi nidorosæ ansam præbent, imprimis in cœnâ, scilicet pingues, dulces, frixos: item crudos, flatulentos, &c. viscidos, ut placentas, salsos, caseum, sale conditos: cæna sit parcior prandio. Vinum diluat *decoct. sem. fœnic.* Ante & post pastum moderate se exerceat. Lectio & scriptio fiant erecto capite; subinde se fortius equitando aut rhedâ vehendo exerceat; ad minimum semel in septimanâ. Lucubrationes post cænam omittantur. *D.* 15. *Sept.* 1684. *Messkirchii.*

Mens. Octobr. 1684. *scribitur* illum scabiosum factum *in itinere Dettlangiensi* petit remedia interna & externa, radicitus morbum seu fæditatem istam curantia. *Suasi* 7. *Octobr. Pulv.*

℞. C. C. ph. ppr. ʒiij. Diaphor. ♂tial. ʒiß.
Ol. N. M. expr. gtt. iiij. ol. d. Citr. gt. j.
Sacch. alb. ℥iij. Msc. F. Ps.
Dos. M. & V. ʒß. cum aqu. scabios.

Manus subinde tingat & loca scabiosa.

℞. Lact. Virgin. ℔j. in illo ebull. ☿. gr. iij.
☿ dulc. ℈j. Col. per chart. emporet.
Detur ad vitrum.

OBSERVATIO XLVIII.
Hemicrania Periodica.

R*Everendus quidam Dominus* ann. 50. staturæ justæ, fuscus, carnosus Puer 9. ann. Dysenteriâ epidemiâ periculose ægrotavit: ab illo tempore ad hanc ætatem sputator est, manè prope per horam spuere

ſpuere cogitur, imprimis cœlo pluvio. A puero alta ſcandere aut ex alto deſpicere non licuit ipſi, ob metum vertiginis: vertigo vera erupit eaque gyroſa *Argentinæ* ætat. ann. 20. duravit 3. ſeptim. invaſit ante & poſt paſtum, ſed tantum momento permanſit. *Curabatur à D. D. Mejero Arg.* Ætat. ann. 38. prope ſingulis diebus per integrum annum vertiginoſus fuit ante & poſt paſtum: paroxyſmus durior tunc ad 4. hor. citra tamen viſûs obtenebrationem, erat gyroſa, caput ante, in & poſt paroxyſmum obtuſum fuit, cum impedimento in ſtudiis. Curabatur per medicamenta, imprimis *à fonticul. ut & ſcarificatione* remiſit. Ceſſante vertigine eâque penitus ſublatâ incepit Hemicrania, in hac dolet ſupra angulum acutum ſeu minorem oculi in fronte, inde ſe diffundit verſus radicem naſi, putat ſedem doloris eſſe intra cavernam oſſis frontis ſupra oculum: pomum oculi non dolet, nec unquam rubuit; invadit potius & frequentius ſiniſtram quam dextram, pertingit dolor ad ſinciput, nunquam ad dentes, qui intra 30. annos nunquam doluerunt: dentes tam ſanos & firmos habet, ut præterito autumno putamen oſſeum amygdalarum ſine labore dentibus frangere potuerit: dolor eſt pulſans, ſenſim incipiens & poſtea increſcens, ut præ vehementia nec legere, nec fronti vinculum circumligare vel poſſit vel audeat cum lancinatione & lacrymarum expreſſione: ordinarie incipit mane poſt 7mam, ad ſummum perduravit ad 2. vel 3. pomer. ut ſenſim incipit, ſic ſenſim evaneſcit, ut nec veſtigium percipiat. Ordinarie afflixit pridem *M. Febr.* non ceſſavit unquam abſque ſubſidio remediorum ſcil. *purgantium*, *V. S. veſicantium*, & noctu *epithematum*. Intra d. 8. vel 10. expugnabatur: poſtea toto anno ab illa liber erat. 1686. In autumno ipſum invaſit: tollebatur remediis conſuetis. *Menſ. Febr.* 1687. rediit. Ejus cauſá vinum intermittere cogebatur, nam à vino exacerbabatur: per integrum menſem bibit cereviſiam. A vino *ad* 17. *Maji quo ipſum conveni* 1687. *Durlachii* ſæpius rediit Hemicrania, & poſt prandium rigiditatem colli paſſus eſt, ut præ illâ caput verſare non poſſet: in paſtu ipſo aliquoties, hoc vere quater facies incaluit cum anxietate & dyſpnœa: intra horæ medium remittit, nunc mane hor. 4. nunc circa 10. matut. Appetit egregie, putat ſe nimium comedere: ſapiunt præcipue braſſic. mur. condit. carnes ſalitas aut fumo ſiccatas: æſtate ſitit etiam mane: ante meridiem delaſſatus eſt: ſibi à potu cavet, niſi quod hauſtum *acidularum* ſumat. Alvus Nycthemeri ſpatio bis ordinarie ſolvitur. Urina eſt aurea, per illam diffunditur ſabulum rubrum; pulſus eſt robuſtus. Aſcenſum per ſcalam 48. graduum pro lubitu accelerare potuit. Noctu bene dormit & profunde quatuor primis horis. Omnibus ſenſibus internis & externis valet. Facile ſudat: obſervavit ſudorem præ aliis in paroxyſmo tuliſſe opem. Anſam mali putat fuiſſe indefeſſa ſtudia, lucubrationes & compotationes, quas in

multam noctem protraxit amicorum causâ & nihilominus ſummo mane ſurrexit & ſtudia continuavit. Mature caneſcere cæpit, & in hac ætate canus eſt, quod etiam *Domino Patri* contigit. *Natus eſt Fridbergæ in Wetteravia*,

Reſolutio.

AFfectus vere eſt Hemicrania, nam dolor unam ſolam partem capitis in quolibet inſultu ſcil. in fronte ſupra alterutrum ſuperciliorum affligit, & quidem frequentius in ſiniſtro quam in dextro latere. Locus affectus eſt pericranii ibidem atque etiam duræ meningis portio quædam, nam nulla *topica* nec vinculum præſente paroxyſmo tolerat ſimulque videtur dolor profundus atque oſſis cavernæ immerſus eſſe, & exprimit, quando in ſummo vigore eſt, lacrymas citra oculi inflammationem: inſuper dolor tam vehemens & lancinans eſt, ut præſente dolore nulli negotio, nec ſcriptioni nec lectioni vacare poſſit, quod fieri ſolet partibus potiſſimum membranoſis affectis. Cauſa proxima nihil aliud eſſe poteſt quam ſerum ſanguinis, nam locus affectus eſt concolor vicinæ cuti, nullus tumor ruber videtur, nulla ſigna inflammationis apparent, poſtquam horis 6. 7. vel 8. ſæviit, totus evaneſcit, nec vel minimis veſtigiis poſt ſe relictis, imprimis levamen à ſudore. Hoc ſerum valde ſalſum eſt, quod probant temperamentum calidius, ſal rubicundum urinæ permixtum, victus Wetteravicenſis, ſcil. commeſtio ciborum ſalitorum & fumo induratorum, doloris atrocitas & denique læſio à vino. Quoniam autem cum ſanguine ſerum non ſolum hanc partem, ſed etiam totum caput, imo totum corpus omneſque articulos alluit citra ullius doloris excitationem, quamdiu vivitur, ut dolorem pariat, neceſſum eſt, ut illud aliquando ſtagnet, & extravaſetur, aliàs nec diſtenderet nec vellicaret membranas hoc in loco exquiſitiſſimo ſenſu præditas, quod hoc in caſu fieri videtur ibi, ubi arteriarum capillamenta ſe exonerant in vaſorum lymphaticorum & venoſorum ſurculos, nam dolor incipit à leviculâ pulſatione, quæ ſenſim incrementa ſumit à continuo novi ſanguinis per arterias appulſu, donec ad ſummum vigorem dolor pervenerit membranæque tendantur, lancinentur ac ſæviorem hemicraniam pariant. Serum hoc his in partibus nectit moras, quando plus allabitur, quam ut tubuli intermedii inter arteriarum capillamenta & ſurculos venoſos & lymphaticos comprehendere, aut ſi nimis laxi ſint ac plus liquoris admittant, quam ſurculi prompte reſorbere poſſint, quod ultimum admodum veriſimile eſt, nam nunc paroxyſmus frequentius invadit quam pridem & diutius perſeverat; aggreſſus enim eſt hactenus *Rev. Dominum* non ſolum *M. Febr.* ſed etiam in autumno, & hoc anno *à Febr. ad Majum uſque*, copiâ peccans ſerum hunc affectum efficere probant ſudores juvantes ejuſque redun-

redundantiam exhaurientes. Laxitas his in locis obvenit ob intenſa ſtudia, lucubrationes frequentes inclinato antrorſum capite, quorſum etiam compotationes nocturnæ ſymbolum contulerunt. Sputatio nimia, vertigo pridem perpeſſa & rigiditas colli nunc eveniens agnoſcunt quoque ſerum pro cauſâ proximâ: ſputationem quod attinet, fit illa propter vaſorum ſeu ductuum ſalivalium amplitudinem, in quos ſerum largè deponitur & cum ſanitatis commodo exantlatur, aliâs vertigo pridem gravioris mali prænuntius fuiſſet: rigiditas colli provenit à ſero, quod copioſè apud omnes ſub cuti capillata reperitur, ad muſculos cervicis & glandulas decubuo. Exæſtuatio, quæ in paſtu ſubito contingit, eſt ſymptoma Hypochondriacum, quod adſcribo fermento acriori ſtomachi, quia conjuncta eſt cum anxietate & dyſpnœa quadam: Hactenus affectus hypochondriacus nondum in nervum erupit, quia alvus quotidie bis aperta eſt.

Tum ad Hemicraniam, tum ad alia ſymptomata expugnanda, ſerum mitigandum, imminuendum, revellendum, derivandum, intercipiendum, denique genus nervoſum corroborandum.

Itaque præſente paroxyſmo ſuaderem. 1. *Veſicatoria* ſtatim utrisque ſimul brachiis imponenda. 2. *Pulv. Cephalicum.*

℞. *C. C. ph. pp. Ungul. alc. pp. ãã. ʒij.*
♁ diaphor. ʒj. Cinnab. ♁ij. ℈ij.
Ol. N. M. expr. gr. iij. ſacch. alb. ℥iß.
Mſc. F. Ps.

Doſ. ʒß. vel ℈ij. ſummo manè cum aqu. verben. cochl. ij. vel iij.

3. Statim primo die darem 2. horis à cœnâ parcâ 9. vel 10. harum *pil. Cephalic.*

℞. *Extract. pilul. cochiar. ʒj. Extract. Caſtor. ℈ß.*
Magiſt. Gialapp. gr. vj. Ol. d. ſuccin. gr. ij.
Spir. ceraſ. nigr. parum.
Mſc. F. Pil. No. XL. De ⊙.

4. In ſummo cruciatu obſervavi *arteriotomiam* præſentiſſimum & fidiſſimum remedium ſive derivans ſive intercipiens fuiſſe. 5. Alternis noctibus dentur *Theriac. cœl. gr. iij.* In paroxyſmo vinum diluatur. *decoct. Lign. viſc. q. vel rad. chin. ʒj. in Menſ. ß. aq. coct.* Quies tunc ſummè neceſſaria eſt. Extra paroxyſmum. 1. Vere & autumno, purgari poterit vel *pil. cephalic.* vel per vices *vin. laxat. aq. ceraſ. dilut.* 2. *V. S.* 3. *Scarificatio* alternis menſibus inſtituatur. 4. Semel in ſeptimana ſummo mane ſumat *doſin pulv. cephal.* maneatque 2. horis in lecto. 5.

Æstate nunc *acidulas* ob gliscentem affectum hypochondriacum, aut *Jusculum alteratum* bibat.

℞. *Rad. cariophyllat. pœon.* ãã. ℥ij.
Herb. betonic. verben. fumar.
Flor. borrag. bugloss. ãã. *Pj.*
Sem. fœnicul. ʒj. *Passul. Corinth.* ℥j.
Ebull. in juscul. carn. non salit. ℔iß.

De Colatura bibat *mane* ℥*v. calide*, & post haustum obambulet. In victu vitet salsa, fumo indurata, in butyro frixa: vinum sulphur. lucubrationes.

An materia inter duplicaturam ossis frontis in illâ cavitate hæreat? Nam NB. habet frontem valde prominentem. *Tale quid observavit D. D. Metzger post vulnus frontis.*

OBSERVATIO XLIX.

Hemicrania alternatim nunc dextrum, nunc sinistrum latus occupans.

QVædam *Domina Assistens scribendum curavit per Dominam Sub-Priorissam* 14. *Novembr.* 1671. Scil. D. Assistens ante 3. menses passa est menses simulque intensum capitis & oculorum ac dentium dolorem. Post aliquot dies dentem in sinistro latere evellendum curavit, paulo post dolor invasit dextrum latus ibique 5. septimanis perseveravit cum intensissimo capitis dolore, ut & oculorum. Dolor quandoque mitior erat per diem dimidium, aliquando per integrum diem, aliquando per biduum, postea rediit. Dolor non totum caput occupat, sed solum dimidium, & quidem alternatim nunc in dextro nunc in sinistro latere: atque ita hunc in diem perseverat: Dolor hæret in occipite in confinio syncipitis: doloris sedes 2. vel 3bus digitis tegi posset. Doloribus sævioribus ipsam excruciantibus arteriæ temporum intumescunt. Sæpe dolores horror aut rigor præcedunt & tunc plerunque atrocissimi dolores sequuntur: quando dolores in summo existunt, patitur æstus volaticos. Jam à 14. diebus dolor magis antrorsum vergit & occupat angulum frontis. Hemicraniâ acrius sæviente oculus ceu sanguine suffusus rubescit. Quando dolor remittit, rubedo oculi evanescit. Variis usa est auxiliis; sæpius usa *purgantibus, V. S. scarificatione*: Applicitæ fuerunt capiti *herbæ*. Oculis instillabatur *aqua ophthal.* Aliquoties præsente dolore crebro oscitare & eructare cogebatur. Bene appetit beneque concoquit. Est annorum 48. Antequam

hâc hemicraniâ corripiebatur, aliquoties hyeme podagram paſſa eſt, cum pedum ad malleolos, etiam ulterius, tumore; mane iterum detumuerunt: ex quo vero Hemicraniam patitur nunquam pedes intumuerunt, imo omnis tumor plane evanuit. Hemicrania plerumque veſperi invadit, durat tota nocte & longius: ex quo Hemicrania ægrotat menſes ſubſtiterunt. Ordinarie non ſitit. Eſt temperamenti calidioris & debilis à natura. *Fonticulos* geſtat in utroque brachio: affectu durante alius in cervice excitatus fuit, qui omnes largiter manant.

Reſolutio.

HEmicrania iſta alternatim nunc dextrum nunc ſiniſtrum latus, plerunque veſperi affligens cum Odontalgiâ & Ophthalmiâ oritur à ſero aliquo acri inſignem nervum vellicante, & efficiente poſtmodum corrugationem in meninge, perioſtio, & conſtrictionem vel venæ alicujus vel arteriæ, unde intumeſcentia arteriarum temporum & ophthalmia; eadem vellicatio cauſa odontalgiæ. Nervum affectum oportet illum qui ſenſum meningi, perioſtio, & dentibus largitur ſurculosque emittit, qui arterias & venas his in locis obvolvunt. Non eſt ſanguis extravaſatus, quia dolor non tamdiu duraſſet citra interitum. Non pituita viſcida tenax, aut oſſiculum aliquod, aut lapillus, aut vermis, quia habet ſua intervalla, æquales veſpertinas invaſiones & ſuas intermiſſiones. Serum inſuper probat eſſe temperamentum, quod ferax hujus generis dolorum; Podagra antea perpeſſa, nunc penitus ceſſans cum dolore œdematoſo pedum, ipſaque ophthalmia. Sero affluxus ad hunc locum datus extractione dentis forte in ſuperiore maxilla. Hæc loca ſerum in fæminis maxime religioſis citius invadit, quia tonduntur, caput fatigant legendo & ſcribendo, quandoque *lixiviis* eluunt. Quia demum tribus menſibus durat, diligenti medicamentorum uſu illoque pertinaci ſuperari poterit: nec menſium ſuppreſſio multum impediet, cum fere in hac ætate exareſcant. Serum hoc acre mitigandum, evacuandum, a nervo iſto revellendum & denique nervoſum genus roborandum eſt.

Itaque ſuaſi ipſi *d.* 22. *Nov.* 1671. 1. *Pulv. præcipitantem & diſcutientem ex Pulv. ſpecif. compl. ocul.* ♋ *Matr. perl. C. C. ph. ppr. corall. rubr. extract. caſtor.* ſumendum *cum aq. verben. M. & V. ad* ʒß. 2. *Pil Cephal.* noctu dolore præſente tertia vel quartâ die poſt parcam cænam *ad* ℈ß. *& amplius* 3. *Veſicatoria* frequentia carpis & poſt olecranum applicanda & *butyr. vel empl. alb. cocto* curando. 4. *Linim. ſomnif.* pro temporibus. Victus ratio ſit temperata: Fugiat aromata, ſalita, vina ſulph. ſp. ardentes, diluat vinum *decocto paſſul. Tamarind. C. C. uſt. Topic. Empl. ſacculos &c,* omittat. Si dentes carioſos haberet com-

mode

mode aduri possent, si oculi valde dolerent, imponi posset *catapl. ex pomis putrid. in lact. coct. add. Croc.*

Responsum miserunt d. 6. Dec. 1671. Ab usu *pulv.* caput & oculi non amplius ita dolent, quamvis pridie ante usum dolores adhuc acerbissimi fuerint: dolor capitis nondum tamen penitus remisit: vesperi exacerbatur. *Pilulis* ob doloris remissionem nondum usa est. Oculi non amplius dolent nec rubent. An *pilulis* utendum sic stantibus rebus? Jam ab aliquot diebus lumbi dolent, & ventriculus post pastum dolet, quod antea non fiebat: appetit nihilominus. Ardorem in capite sentit, putat doloris vehementioris prodromum: est in capitis parte postica.

Respondi d. 12. *Dec.* lumbaginem ipsi salutarem: *pilulis* non utatur nisi urgente necessitate: cervici nihil admoveatur, ne repercutiatur serum. Pergat *pulvere.*

OBSERVATIO L.

Hemicrania sæva.

D. *Maria Furrerin*, staturæ longæ, gracilis, temperamenti calidi & sicci, undecim liberorum mater: annorum circiter 60. In anno ætatis 52. amisit menses; ab illo tempore incepit Hemicrania, duravitque *ad* 1. *Jul.* 1692. *quo me Scaphusii convenit cum Dn. Marito, Chirurgo perito.* Cum hâc Hemicraniâ ita comparatum est: Dolor subito illam invadit, occupat partem genæ sub palpebra inferiore, ubi os maximum maxillæ superioris situm est in dextro latere, inde vergit versus tempus, simulque affligit frontem supra oculum & nasi partem dextram, & portionem labii dextri infra pinnam narium, ut attactum plane non ferat; graviter quoque circa radicem oculi dextri excruciat, ac oculum quasi retrahit, lacrymasque profuse exprimit: gingivæ quoque dolent in maxilla superiore, licet omnes dentes radicitus jamdiu evulsi fuerint; in genâ videtur tractus pinnæ naris dextræ & portionis labii superioris & portionis genæ vicinæ; à tractu quandoque in comestione impediebatur, sed non est tam vehemens & faciem deturpans, *ut in aliquibus observavi.* Dolor est lancinans, urens, pungens, tendens, prope intolerabilis, sed brevis & momentaneus: sæpe per duas vel tres septimanas afflixit, aliquando in unâ die, imo in unâ horâ sæpius illam adoritur; dum me hodie convenit, intra horam plus quam sexies eam invasit, qualibet vice lacrymas ex solo dextro oculo expressit, oculus rubuit, inde labium tremebat in dextro latere, postea cum pinna nasi retrorsum trahebatur: in labii portione

apparuit

apparuit vas ſanguiferum turgidius, quod ceſſante dolore detumuit, & attactum pertulit, quod aliàs non fiebat in & poſt paroxyſmum; dolet quandoque in ſyncipite & vertice, indeque dolor ad cervicem deſcendit. Noctu ſubinde ab Hemicrania immunis eſt: quando ſæpius in die dolore affligitur, appetitus perit. *Multorum Medicorum, Lavaterorum, Muralti, Vitoduranorum & aliorum conſilio ac multivariis remediis uſa eſt: Ung. Ol. Empl. Cataplaſm. Veſicator. Oris collutionibus, Fomentis &c.* Omnibus fruſtra. *Dnus Maritus* omnes dentes maxillæ ſuperioris molares, caninum & inciſores evulſit radicitus, adeo ut nec vel minimum illorum veſtigium amplius appareat; nuper portionem gingivæ *raſorio* circa regionem canini & vicinorum molarium abſcidit manè hor. 7. dolor ad hor. 7. veſpertin. ceſſavit, poſtea eâ vehementiâ rediit: ægra id adſcripſit nimiæ hæmorrhagiæ; hactenus ex vulnere feſtuca parva oſſea prodiit. *Secuit* ei quoque bis *arteriam in tempore dextro. Multis* quoque *internis* uſa eſt fruſtra.

Reſolutio.

EXiſtimo nervum illum affligi, qui poſt ephippium exit, ac ramulos intra orbitam oculi ſpargit, & intra os maxillæ ſuperioris ſuper radicibus dentium ſuperiorum incedit, os maxillæ ſuperioris perforat, ac radices labio ſuperiori & naribus ſuppeditat. Cauſa eſt ſerum acre vellicans nervos, unde quoque ſanguinis motus impeditur, dum nervulis corrugatis alicubi anguſtiores redduntur arteriarum ramuli: dolor brevis eſt, quia horum nervorum contractio ſpaſmodica non pertinaciter permanet. Non eſt humor copioſus aut ſuppuratus, quia ab octo annis nullibi tumor apparuit, & dolor ſubinde evanuit. Cætera ſana omnibus ſenſibus valet. Suaſi *revulſionis* causâ 1. *Veſicatoria poſt aures* imo propter dolorem ſyncipitis & verticis *toti cuti capillatæ raſæ* imponenda. 2. *Fonticulum.* 3. *Setaceum.* 4. *Repetitam arteriotomiam.* 5. *Embrocationem decocto cephalico.* 6. *Pediluvium ex decocto cephalico.* 7. *Pulv. cephal. ex rad. valer. pæon. limat. C. C. Ebor. crud. ung. equin. N. M. cubeb. ſacch. &c.*

Menſe Septembris ſcribit, ſe cuti capillatæ veſicat. applicuiſſe, *pulv.* ſumſiſſe, *pediluv.* adhibuiſſe & *arteriotomiam in temporibus* tentaſſe: remittit per dies 2. aut 3. redit poſtea, & quo diutius emanet, eo fortior eſt recidiva. *Fonticulum* recuſat, multo magis *Setaceum.*

Reſpondi: quia nervus ſupra nominatus incluſus eſt profunde intra os maxillare ab origine poſt ephippium ad exitum ex maxillâ, poſt multos hinc inde diſperſos ramulos circa labium ſuperius; quia quo-

que

que intra illam cavernam, per quam incedit, partes laxiores ſunt, facile humorem imbibunt, denique quia ſingulo pulſu novus humor appellitur, non mirum dolorem nondum averti, aut ejus recidivam non tam cito caveri poſſe. Strenue pergendum eſt *pulv. cephal. abſorbente, revellentibus, veſicatorio* ſcilicet *toti cuti capillatæ* imponendo, *pediluviis; ſetaceum* quoque prodeſſet, cum maturè adhibitum guttæ ſerenæ medeatur. *Arteriotomia* humorem intercipit. Prodeſſent quoque *Pillul. meæ cephalic.* ante Novi- & Plenilunium hor. 2. poſt parcam cænam *No. x. vel xj.* ſumptæ. *Empl. Fotus* aliaque *topica diſcutientia* vix aliquid præſtabunt, quia ad locum affectum illorum vis non penetrat.[1]

Per Filium die 16. *Octobris* 1692. ſuaſi *Setaceum,* quod alia hactenus non parum juverint.

Circa autumnum 1693. *Phthiſica facta eſt & orthopnoica aliquot noctibus in lecto permanere nequiit; tota tabida cute ſolâ oſſibus adhærente mortua eſt circa principium Martii* 1694.

OBSERVATIO LI.

Hemicrania & illam conſequens Βαρυκοΐα *prægreſſo Eſſere Arabum.*

Matrona Nobiliſſima Neocomenſis, Uxor Nobiliſſimi Domini Conſiliarii N. N. jam ab octavo ætatis anno vere quoque & ab autumno, plane ex improviſo & derepente totâ cute tuberculis perquam frequentibus iiſdemque duriuſculis, calidis & prurientibus (non ſecus ac verventibus urticis toto corpore cæſa) cooperiri ſolita eſt, cum oris labri utriusque ſimul intumeſcentia, quæ omnia *miſſo* ex cubitu *ſanguine & catartico* aſſumpto evaneſcebant, quin & quoties præſervationis gratiâ extra acceſſus *purgata* fuit & *vulnere à Chirurgo venæ inflicto* ſanguinem emiſit, nihil ſimile vere autumnove inſequente paſſa eſt; Pubertatem vero ingreſſa ex menſtruis licet rite fluentibus nihilo *levius* habuit, quin, ut puella, eoſdem affectus bis quotannis aduſque octavum abhinc retro annum ſuſtinuerit, at ſi hæc parcius forte fluerent, hinc caput dolebat. Ex quo tubercula prædicta & labiorum intumeſcentia omnimode diſparuêrunt, affectu non mitiori *Nobiliſſ. Matrona* exercita fuit, quotannis videlicet, ſub æſtatis finem manibus ſolummodo & pedibus multum intumeſcentibus ἐκφύματα quædam rubra & ferventia ipſi oriebantur, quæ ſenſim arefacta in ſcabiem prurientem mutabantur, hancque gradatim deſinentem ſimilia

ἐκφύματα

ἐκφύματα rursus excipiebant, quæ & similiter in scabiem arescebant hujusque affectûs semel incepti indesinenter plures menses ejusmodi recursus fiebat, aliquando *ad Festum Sancti Johannis* anni insequentis, imò & anno integro, maximo ægrotantis incommodo; interea nihilominus temporis non rarò furunculis hinc inde in cætero corpore subortis *Matrona Nobilissima* etiam vexabatur. Biennium est, quòd hi manuum & pedum affectus molestare desierunt quidem, verum inde hemicrania eaque gravissima in scenam prodiit, quæ ex inæqualibus induciis ægram inopinanter invadens vel dextrorsum tantum vel sinistrorsum, vel à fronte, vel à tergo frequenter affligit, aliquando brevius, aliquando diuturnius temporis spatium, aliquando ἡμερονύκτιον totum, sæpius & vehementius noctu, aliquando adinstar febris duplicis tertianæ quaque nocte ægram corripit & nocte alterna intercalari quaque tolerabilior videtur; quum dextram sinistramve capitis partem obsidet, ibidem ægra calorem ferventissimum patitur, qui sensim ad dentes ejusdem lateris tendit, descendit, eosdemque male mulctat & demum pedetentim evanescit; nuperrime vero in accessûs declinatione facies tota multum intumuit. Accessu autem cephalalgico quovis finito pars malè quæ fuit affecta ad contrectationem nonnihil comprimentem etiamnum aliquandiu dolet; in ipsis verò accessibus & extra ipsos sæpe ægra ructat. Ex quo accessus Cephalalgicos *MatronaNobiliss.* perpetitur, βαρυηκοΐα etiam utrinque laborat, non pari quidem semper intensione, dextrorsum vero graviori semper & undisonâ, multum etiam expalluit totoque corpore emaciata est. Nunquam verò *Domina Ægra* levamen non percepit ex evacuationibus præ aliis è *catharsi & phlebotomia*, potissimum ad accessus cephalalgicos vel instantes evitandos vel præsentes deliniendos & abbreviandos ad usum vocatis; quâ eadem gratiâ *ex enematibus* præterea ano injectis, *vesicatoriis* utrinque inter nucham & aures applicitis, atque *Fonticulis* brachio sinistro & tibiâ dextrâ insculptis bellissime habuit, ut ex his saniem serosam continuo ubertim evomentibus, induciis quàm antea diuturnioribus Ægra fruatur. Cæterum annum ætatis *Matrona Nobiliss.* agit 46. nec minus inculpatè ac antea quoquo mense menstruis expurgatur, quum quod verò forte in his desideratur inde caput vapulat, ac etiam ex alvo minus fluente solitò, multum vero levatur ex alvi fluxu per intervalla sponte recurrente; purgatu etiam facilis est; increpitat hyemem, vasorum est angustiorum; tandem ex cordis palpitatione, dyspnœâ & lassitudine totius corporis maximè crurum gravante ægrè habet, potissimum quum motu concitatiori ambulat aut scalas ascendit, nunquam forte sitit, rarò cibum appetit, urina ipsius plane aquea est cum hypostasi plane albâ, copiosâ & laxiori.

Maritus Nobilissimus hujusque comitatûs è Primatibus & Principis nostri Serenissimi à consiliis per me hisce Tuam humanitatem officiose rogat, ut consiliis & auxiliis præsto esse volueris &c. Vale Vir Doctissime & Celeberrime, mihique Tibi addictissimo favere perge.

Neocomi Helvetiorum d. 1. *Decembr.* 1680. Titus Albineus, M. D.

Resolutio.

NObiliss. *Dominæ* Affectus præcipui nunc sunt Hemicrania & illam consequens βαρυήκοια. Dolor enim in paroxysmo non totum caput sed nunc dextrum nunc sinistrum latus, nunc occiput invadit. Causa hujus proxima est serum, quia post paroxysmum, qui non longæ durationis totus evanescit, præcavetur & curatur ab illis quæ serum à capite revellunt, derivant & evacuant scil. *vesicatoriis, fonticulis, purgantibus* & aliquando diarrhæâ spontanea : augetur & acceleratur his neglectis scil. omissis purgantibus, alvo & mensibus cum quibus multum seri evacuatur suppressis. Flatus non esse probat doloris in uno loco sedes fixa. Sanguinem in meningum vasis stagnantem aut extravasatum causari nequimus, cùm alia pejora symptomata absint. Serum hoc acre esse probat vehementia doloris atque *Illustriss. Dominam* acri sero abundare probant Essere, quod jam à 7. ætatis anno ad pubertatem usque pertulit, dein ἐκφύματα permolesta ad annum 43. quamobrem tandem μετάςασις ad caput facta sit, ex historiâ disci nequit, nisi dentes cariosos illam fuisse ex odontalgiâ colligere libeat, hos enim sæpe hemicraniæ primos motores fuisse non semel observavi. An non quoque *à tot V. S.* caput debilitatum fuerit.

Quia dolores noctu imprimis sæviunt, forte malignitatis non est expers. Serum extravasari in paroxysmis & inter anfractus sub meninge tenui fluctuare innuunt βαρυήκοια & odontalgia, scil. sero ductum horum nervorum foris sequente & has molestias pariente. Indicationes igitur erunt serum acre evacuandum, revellendum, derivandum, in loco affecto peccans discutiendum, consumendum & emendandum, simulque symptomata mitiganda. Itaque 1. Corpus imprimis Vere & Autumno *purgandum* non fortioribus & sanguinem inflammantibus humoresque acriores reddentibus, sed mitioribus *Fol. senn. rhab. agaric. tamarind. decocto add. syrup. ros. s. s. de cichor. c. rh. fl. persic. non aloët. scammon. mag. Gialapp. & similibus.* In ipso paroxysmo Hemicraniæ & odontalgiæ cum fructu duabus horis à cæna parcâ dedi ℞. *Fol. senn. s. s. spec. aromat. ros.* ãã. ℈j. *Msc. F. pulv.*

Immi-

Imminente paroxysmo quandoque cum fructu dedi mane *syr. ros. s. s. aut flor. acac. ad ℥v. dilut. aq. beton. aut verben. aut similibus.* 2. *V. S.* cui assueta non negligenda Vere & Autumno in brachiis. Praesente paroxysmo suaderem *V. S. in pede sc. saphen. aut ischiad. Scarificationes* quidam nostrates instituunt, an vobis in usu sint? ignoro: alias 3. in dorso & post olecranon una ventosa praemissa scarificatione revellunt satis commode. 3. *Vesicatoria* tùm contra barycoiam tùm contra hemicraniam valent: in hac quamprimum ingruit quatuor in locis simul applico sc. in utroque carpo, aut post olecrana & in utriusque femoris parte interna supra genu aut in tibiis interne sub genu. Si continuet dolor, illa his in locis repeto sed in vicinioribus. 4. *Fonticuli* dum sensim exhauriunt serum studiose aperti servandi. 5. Emendanda tota massa sanguinea iis, quae sanguinem edulcorant & acrimoniam mitigant; quod faciendum etiam extra paroxysmos & bene faceret *Nobiliss. Domina*, si quotidie etiam ultra annum hujusmodi uteretur, cùm acrimonia sanguinis prope connata non, nisi diu continuatis medicamentis emendetur. Hanc ob causam prodesset.

1. *Pulvis.* ℞. *Diaphor. ♃. ♁ii diaphor.* ãã. ʒij.
C. C. ph. ppr. lapill. ocul. ♋. pp. ãã. ʒiij.
Cinnab. nativ. select. ʒij. *spec. diarrhod. Abb.* ℥ß.
Sacch. alb. ℥iij. *Msc. F. Pulvis.*

Dosis ʒß. *mane hor.* 5. *vel* 6. *cum aqu. verben. &c.*
Aut omisso sacchar. paretur Elect.
℞. *Pulv. sine sacchar. conserv. ros. r.* ℥iij.
Pulp. Tamarind. ℥iß. *Msc. dos.* ʒj. *vel* ʒiß.

Hora 7. superbibat *Juscul. alterat. Endiv. hord. &c.* prodesset quoque

2. *Gelatina Cornu Cervi.*

℞. *Rasur. C. C. crud.* ℥iiij. *infund. in aq.* ℔iij. *hor.* 12. postea *adde herb. beton. verben.* ãã. *Mj. conserv. ros. r. passul. maj. exacin.* ãã. ℥iß. *coq. lento igne seu calore, ad consumt. dimid. colet. & exprimatur adde conf. Alk. inc.* ʒj. *vel* ʒiß. *frigesiant. Dos. mane h.* 7. *& V. h.* 5. *cochl. ij. vel iij.* superbibatur *Jusculum carnium* calide.

3. Vere prodesset *tale Jusculum* diu continuatum, quo ad similes sanguinis dyscrasias commode utor. ℞. *Herb. recent unica solum sc. à Mj. ad Mij. Ex. gr. vel cochl. vel Nasturt. hort. aut Indic. vel verben. vel chaerefol. vel beton. contund. affund. Jusc. carn. fervent. non saliti*

℥vj. col. subito expr. fortiter add. si lubet cochl. j. vel ij. syrupi grati scil. de rub. Id. violar. acetos. citr. &c. bibatur calide. Aliquandiu continuata hæc valde proficua comperi. Tum *pulv. & gelatina*, tum *Jusscula* sanguinem ab acrimonia vindicant, sed insuper serum per urinam & insensibilem transpirationem auferunt. Hoc nomine quoque Æstate prodessent *acidulæ, aut serum lact. caprill. flor. rosar. & nominatis herbis alteratum. It. paux. sem. anis. fœnic.* Si forte rara pectoris textura *acidularum potum* prohiberet. 4. In summo cruciatu tempora inunguntur *tali unguento.*

℞. *Ung. Alabastrin. ℥ß. ol. nuc. mosch. expr. gr. viij,*
Opii Theb. ol. violar. subact. gr. iiij. Msc.

5. Horâ somni dari posset *hæc emulsio,*

℞. *Amygd. dulc. excort. ℥ß.*
Sem. 4. frig. maj. āā. ʒij. papav. alb. ʒiß. ex contus. eliciatur
Cremor aqua lactuc. ℥vij. add. syr. papav. alb. ℥ß.

In vehementi cruciatu *add. laud. opiat. gr. j. vel ij.*

6. *Pediluvia anodyna* quoque non spernenda sunt.

7. Propter Barycojam auri cubitum itura indat *turundam ex Gossippio* cujus extremus apex imbuatur *vel balsam. apoplect. vel gutt. j. hujus olei.* ℞. *Olei amygd. amar. ʒij. ol. d. rorism.*
d. rut. carv. succin. āā. gtt. ij. Msc.

Mane *turunda* eximatur & aures mundentur, totoque die apertæ & liberæ maneant, quandoque mane *mastich. rad. pyrethr. calam. aromat. Galang.* masticet, aut ex his *trochisc.* formentur. Ante omnia diætæ studeat: in victu vitet salita valde, fumo indurata, aromatizata, frixa: Item viscida, lenta, &c. Vinum diluat *decoct. rad. chin. &c. Cætera Dominus Medicus ordinar. præsens diriget.*

DEUS T. O. M. hæc Nobiliss. Dominæ salutaria esse jubeat!

Scaphusii d. 12. *Decembr.* 1680. Joh. Jacobus Wepfer, M. D.

OBSERVATIO LII.

Hemicrania cui Parotis supervenit.

ILlustrissimus Dnus Marchio de Gr. Legatus Sabaudicus apud Lucernates; 54. annor. capillis subflavis præditus, staturæ mediocris, carnosus, temperate vivens. Nunquam ægrotavit, nisi una atque altera febri

bri sed brevi transeunte & evanescente. 1675. *Mens. Januar.* bibit de vino *Valletellino* pauxillum; unde auris dextra tinniit cum dolore aliquo: ad symptoma hoc aufferendum, more pueris in *Sabaudia* consueto, si inter balneandum aqua auribus illabatur, prope aurem duos lapillos crebrius allisit, ut sonitus percussorum lapillorum obstaculum removeret. Paulo post serum ex aure dextra manare cæpit, diuque fluxus iste continuavit. *Mens. Februar.* circa principium Quadragesimæ in aprico Borea flante ambulavit, unde frigore correptus fuit, quod excepit æstus quidam & Hemicrania dextri lateris. Hemicrania indies incrementa sumsit ac tam sæva evasit, ut præ illâ nec masticare, nec loqui commode posset, quin etiam aliquo modo deglutitionem impediebat; à tussi vehementer exacerbabatur, quæ tunc quoque infesta erat. E nare sinistrâ mucus subflavus prodibat, ex dextrâ nullus: ab emunctione dolor augebatur. In hoc affectu bis purgabatur *Elect. de succ. ros. syr. ros. s. s. cum decocto aperitivo: Bis V. S.* semel *scarificatione* usus: 4. *Clysteres* injecti. Præ dolore noctes insomnes egit, ultra tres septimanas duravit: quibus elapsis parotis post aurem dextram oborta est, unde sævior hemicrania remisit, loqui, masticare & tussire sine magno dolore potuit, manentibus deglutitionis impedimento & vigiliis continuis. Mucum narium *pulv. tabacc. majoran. ambra &c.* promovit *D. D. Cysat.* Interea fruebatur victûs ratione tenui, refriger. & humect. parum vini bibit, maxime *Limonatam.*

D. 29. Mart. 1675. *Ipsum Lucernæ conveni post meridiem.* Parotis post dextram aurem magna erat, dura, maximam partem concolor & indolens attactu nisi in inferiore & scapulæ vicina parte, ubi rubebat & attactu dolebat. Parotis non parum deglutitionem impediebat, tussi dolor exacerbatur. Caput minus doluit quam nuper. E nare sinistra emungebat mucum flavum. Ex aure stillavit ichorem flavum, qui siccatus juxta aures instar lacrymarum indurabatur. Ob dolorem jam diu non dormivit. Pulsus erat frequens, celer, parvus & debilis: sitiebat. Imposui *Cataplas. ex rad. alth. farin. sem. lini, fœnugr. fl. chamom. fol. alth. malv. add. fic. ping. ferment. & cæpis sub cinerib. assatis cum paux. ol. è flor. Slot.* Ubi tumor rubebat, imposui *ficum in lacte coctum cum sapone.* *Die* 30. *Martii.* Parti rubræ magis emollitæ *cauterium potentiale* imposui, reliqui ibi 6. horis. Profundâ incisione parum puris crassi exstillavit. Vulneri indidi *rad. gentianæ cum digestiv. anodyn. & ægyptiac.* obtegi totam parotidem *empl. diachyl. simpl. & de melilot.* Vesperi *turundâ* extractâ emanarunt ℥iij. puris subviridis: unde symptomata remiserunt: noctu dormivit: sudavit ter. *D. 31. Martii* adhuc multum puris emanavit: omnia symptomata mitiora, etiam

 deglutitio

deglutitio facilior : hanc ob causum neglexit *gargarismum* antea expetitum : sudavit subinde, pulsus optimus. *Die* 1. *Aprilis* noctu parum dormivit. Mane pus erat fluidius : pulsus & urina naturales : post meridiem pus suâ sponte emanavit. Vesperi puris pars dimidia aqua erat, cui pus viscidius & coctum innatabat. *Die* 2. *Aprilis* mane quoque pus primum plane aqueum emanavit, crassum & caseosum quasi sequebatur, viscidius *emplastro* adhæsit : itidem vesperi fiebat. Interea omnia symptomata erant mitiora. Eschara nondum decidebat. *Die* 3. *Aprilis* parum puris & adhuc admodum fluidi effluxit, sinum satis amplum deprehendi. *Digestiv. anodyn. cum succ. geran. & petrosel.* permixtum ingentem ardorem in ulcere excitavit, itaque postea omittendos *succos* putavimus. Doluit in scapulæ dextræ parte superiore. Post meridiem discessi.

Resolutio.

DOlor cum tinnitu aurium *Mense Januar.* eveniens erat solummodo defluxio serosa ad aurium cavernas : forte pulsatione illâ lapidum ante fores auris prolicuit serum magis foras , quod jam exitum quærebat. *Mense Februarii* Hemicrania eveniens corpore ab exercitio æstuante, postea à Borea frigefacto, quia continua fuerat, conjuncta cum vigiliis, dolore sævo, qui exacerbabatur loquendo, deglutiendo & tussiendo, quia sitiebat. Juvabatur *à V. S. refrigerantibus;* adscribi poterit inflammationi alicui circa duram matrem aut putrefactioni seri circa illam ipsam meningem eoque magis, quia per transpositionem ad parotidem glandulam mitigabatur. Profunde enim pus latebat, huc procul dubio ex cranio delatum : aut forte in principio in profundo parotidis latuit ac communionem cum meninge habuit atque Hemicraniam excitavit, quæ mitior evasit parotide in fastigium surgenre. Parotide suppurata & pure evacuato tum Hemicrania tum cætera symptomata evanuerunt.

Superato hoc malo nunc 1. Parotis exulcerata mundanda *digestiv. anodyn.* quod durum restat emolliendum, *Empl. diachyl. & de melilot.* Carne implend. *add. digestiv. mastich. &* foris imponend. *Empl. defens.* 2. Mali recidiva præcavenda *medicamentis caput roborantib. scil. pulv. unic. margar. matr. perl. ung. alc. C. C. phil. Bez. Succin. cinnab. nat. rad. pæon. contrajerv. extr. lign. al. ambr. sacch. dos. mane* ʒj. *vesperi* ʒß. *cum aqua flor tiliæ. balsam. cephal.* mane & vesperi verticem inungat. Laxetur *syr. ros. s. s.* aut ante novilunium purgetur *pilulis meis cephalicis. V. S.* necessitate urgente *Mense Maji* administret. Observet diætam uti hactenus. Aër fugiendus pluvius, nebulosus, austrinus, borealis ,

borealis, caput contra frigus muniendum *capillitio factitio.* Cibis veſcatur boni ſucci & facilis digeſtionis: fugiat caſeum, legumina, piperata &c. Bibat vinum tenue, ſubtile, dulce & ſulphuratum nocet ut ſpir. vin. quia ſanguinem inflammat. Fugiat ſomnum pomeridianum imprimis mox à paſtu. Obambulatio prodeſt. Negotia temperet. Animus ſit tranquillus. Alvus aperta ſervetur. Si recidiva inſtet: ſtatim purgetur *pilulis cephalicis. V. S.* Excitentur *Veſicatoria* in carpis. Vinum fugiat: ſi ſuppuratio inſtet, adjuvetur mature. *Die* 20. *Aprilis* 1671. *D. D. Cyſat ſcribit* abſceſſum in parotide ſanatum atque *Illuſtriſſimum Dominum* ab omnibus doloribus capitis immunem commode vivere. *Menſe Julii* 1671. *ipſum Badæ integrâ ſanitate & à morbo perpeſſo plene reſtitutum inveni.*

OBSERVATIO LIII.

Hemicrania poſt iteratam puncturam ad deponendam Catarrhactam.

EXcellentiſſimus D. D. Joh. Ulricus Müller Phyſicus Lindavienſis ſcribit. Illuſtriſſima & Reverendiſſima Abbatiſſa annorum 72. à Catarrhacta ſeu ſuffuſione in utroque oculo viſus ipſi periit, ac in dextro citius quàm in ſiniſtro hæc maturuit. Ante 4. circiter menſes *me inſcio Oculiſtam Sebaſtianum Conſtantiâ* accerſivit, qui pelliculam acu immiſſâ artificioſè depoſuit, inde viſum integre in oculo dextro recuperavit. Poſt aliquas ſeptimanas nova pellicula pupillam intus obtegit, ac viſum denuo aufferebat. *Prædictum Oculiſtam* rurſus ad ſe vocavit & *me præſente* operationem denuo auſpicatus eſt, quæ per horæ quadrantem, priusquam acu intruſâ pelliculam intus pupillam obtegentem plene deponere & removere valuerit, duravit: unde *Illuſtriſſima & Reverendiſſima Domina Abbatiſſa* valde alterabatur, tamen poſtea per octo dies bene ſe habuit: Hiſce elapſis ſupra oculum dextrum & in dimidio capite ejuſdem lateris vehementem dolorem pati cæpit, qui ſæpe per aliquas horas remittit & mox nullis certis periodis redit: aliquando per totum Nycthemeri ſpatium hic non affligit: dolor eſt valde ardens & lancinans, ſine tamen ullâ alteratione in maſſâ ſanguineâ. Binâ vice *cucurbitulæ cum ſcarificationibus* & ſemel *veſicatoria* ſed ſine fructu applicabantur. *Plures Chirurgi & Oculiſtæ* ex viciniâ accerſiti conſulebantur: *Omnis generis Topica* ab initio cum aliquali levamine poſtea verò cum nullo adhibuerunt. Varia & *Ego* præſcripſi, ultimo *hoc Collyrium.* ℞. *Album. ov. c. alumin. conquaſſ. Num. j. ſem. papav. alb.*

nucl.

nucl. perſicor. āā. ʒij. *aq. ſpermat ranar.* ℥iiij. *ſacch.* ♄. ʒß. *Mſc. F. l. a. Emulſ.* Noctu *gran. ij. Theriac. cœl.* exhibui, ſatis bene inde ſe habuit.

Illuſtriſſima & Reverendiſſima per me Excell. Tuam rogat, ut ad ipſam venire & in moleſtiſſimo hoc affectu Conſiliis Tuis ipſi ſuccurrere volueris. Vale &c. Lindaviæ die 5. Januarii 1675.

Reſpondi die 7. Januarii 1675. Coram ob Cephalalgiam, quam & *Egomet* ſatis vehementer nunc patior, adeſſe nequeo. Hemicrania iſta fit, læſâ corneâ tunicâ internè; non uvea, aliàs pupilla rotunditatem ſuam amiſiſſet & viſus periiſſet, quod alii eveniſſe novi. Cornea prorſus nervea eſt: iteratâ punctione læſa, omnino dolorem poſt ſe reliquit, imprimis ſi in oppoſito latere intus ſaucietur. Pauca aut nulla aliàs *Topica* adhibeo: in principio ſola *poma putrida in lacte cocta cum pauxillo croci* applico. Refrigerant enim denuo, humorem condenſant ac novæ ſuffuſioni anſam præbent. Plus præſtiterunt ſequentia 1. *Veſicatoria* iteratis vicibus nunc retro olecrana, nunc in carpis nunc in tibiis ſeu potius ſuris applicata. 2. *Pulvis cephalicus & antiſpaſmodicus talis.*

℞. *♁ii diaphor.* ʒij. *cinnab. nativ.* ʒj.
C C. ph. ppr. ʒij. *ungul. alc. ppr.* ʒiß.
Pulv. marcb. ʒij. *laud. opiat. perlat. gr. iij.*
Fol. ☉. *num. ij. tab. man. chr. perlat.* ℥j. *Mſc. F. pulv.*

Doſis Mane hora 6. & veſperi hora 4. qualibet vice ʒß. *cum aqua flor. til. aut euphrag. aut fœnicul.* 3. *Purgantia lenia ex. gr. Pil. è ſuccin. Crat.* doſin triduo ante vel poſt novilunium itidem ante vel poſt plenilunium duabus horis poſt parcam cænam ſumat. 4. Tempora, vertex & nucha inungantur *linimento ſomnifero.* Victus ſit ex Eupeptis & Euchymis. Vinum neceſſario diluendum *decocto chinæ, ſarſaparill. aut ſaſſafr.*

P. S. Catarrhacta eſt poſt pupillam ſeu poſt uveam, quia exacte rotunda apparet, ergo ad extremum iridis inſigenda acus: cavenda ſummopere uveæ laceratio, aliàs viſus periret. Hemicrania ſequitur, ſi lædatur iterato ictu cornea aut ſi intus vel levicule lædatur alterutra membranarum, quia exquiſito ſenſu prædita ſunt.

Excellentiſſimus D. D. Müller die 16. Januarii 1675. ſcribit. Remedia aliquid auxilii attulerunt: dolor ſubinde redit ſupra orbitam oculi isque ſatis vehemens. *Die 12. Januarii Salvatella in manu dextrâ ſecta fuit*, ſanguinis ℥iß. emiſit cum levamine. Repetet *V. S. in pede*, ſi conſultum viſum fuerit. *Oculiſta*, qui catarrhactam operabatur, nuper heic tranſiens ſuaſit *Arteriotomiam in tempore lateris affecti. Veſicatoria*

catoria respuit *Dna Abbatissa.* *Emulsiones paregoricæ* diarrhœam excitarunt, ac noctem inquietam propter acorem stomachi fecerunt. Ad dolores leniendos exhibui *pulverem ex cinnab. ♁ii gr. iij. succin. gr. ij. opii fermentati gr. j. sacch. pauxill. opium cum succo cydonior. paratur: ab hoc pulvere* per totam noctem bene dormivit, hunc inposterum repetam. Cephalalgia *à* 9. *pilulis cephal.* quæ ter largissimè purgarunt vehementior reddita fuit: secunda vice *harum* 7. exhibui, quæ itidem ter sedes movebant, ac dolor sævior rediit: inposterum *harum* 5. tantùm dabo. Ob suppressas hæmorrhagiam narium & hæmorrhoides olim ipsi consuetos eò lubentius V. S. repetiturus sum. Rubor oculi & Tunicæ adnatæ pellitur *sanguine columbino & Cataplasmate ex pomis putridis*, quæ ambo manifeste juvant. Ante Cephalalgiam passa est horrorem cum tremore & motu convulsivo, quod leipothymiam putarunt, *Ego autem* prodromum Apoplexiæ timebam: facile enim sanguis circa locum affectum detentus exitum quærere posset. Nephritis quoque molesta fuit, quæ appetitum sustulit. *Nobilissima Domina Maria Cleophea de Bernhausen addit de Eod. dato: Medicamenta* hactenus parum juvarunt: propter paucum cibum vires deficiunt: putat, si nares mucum funderent, meliorationem secuturam, nam semper illas humidas habuit, nunc prorsus siccæ sunt.

Respondi ad has d. 23. *Jan. V. S. in pede* non improbo, modo concedant vires & adsit plethora, quam alias dolores & parcior cibus imminuunt. *A pilulis,* quia dolor inde exacerbatur, abstineat, ut & *aliis purgantibus* quæ causam proximam turbant non autem educunt. Pergat *pulvere absorbente mane & vesperi,* cui addi posset *Diaphor. ♃. Poterii* ℈j. Noctu *pulvis* quoque commode exhiberi potest: *cinnabaris ♁ii* commodissima est & *meo pulveri absorbenti* nuper præscripto respondet. *Laudanum Langelotti* tutum est & nobis quoque in usu. *Sanguine columbino & cataplasmate ex pomis* pergere poteritis. Mucus narium promovetur *aquâ majoranæ cum mell. anthosat.* citra turbam naribus attractâ. Loco *Vesicatoriorum* Carpo utrique ut & nuchæ applicari posset *frustum carnis vitulinæ assæ*, quod *spirit. vini, in quo sem. sinap. infusum*, imbutum fuisset: *non est vesicatorium, sed leniter rubificans. Arteriotomiam* peractam vidi, sed vix *nostris Chirurgis* credi potest, ceu hujus rei imperitis, quamvis aliàs periculo careat, modo aneurisma caveatur & sanguis citò sistatur.

Die 30. *Januarii* 1675. *scribit Excell. D. D. Müller.* Dolor per aliquot dies remisit, à biduo sævior rediit: frustranea sunt externa me-

 dicamenta.

dicamenta. Suasit *hoc Epithema.* ℞. *Nucl. persicor. Baccar. juniper* āā. ℥ß. *Majoran. rec.* ʒiij. *rut. rec.* ʒij. *contus. add. ol. amygd. amar q. s. aceti sambuci parum Msc.* Noctu *Laudanum Langeloti* dabit.

Respondi dolores provenire à læso nervo aut nervosa parte idque in profundo, quorsum non pertingunt *Topica*, inde fieri ramulorum nervosorum constrictiones circa arterias & corrugationes meningum, unde sævissimi cruciatus oriuntur. Pergat *pulv. antispasmod. & absorbente* ultimo suaso: Item *pulv. nocturno ex Laud. Lang. cinnab. &c. Vena ranina sub lingua secetur.* Dolor summopere à vino exacerbatur, ut in memet expertus fui.

Die 13. *Febr. scribit.* Dolores ardentes accrescere & si *Laudano* sopiuntur protinus redeunt. Addit pupillam integram, splendidam & ab omni labe immunem esse: suasit *Linimentum* ℞. *Ung. Alabastr. dialth.* āā. ʒij. *ol. nucl. persic.* ʒj. *n. m. expr. gr. ij. Laud. op. Lang.* ℈ß. *Msc. Pulverem antispasmodicum & absorbentem ex pharmacopolio* iterandum expetit, qui proficuus ipsi est.

Suasi pulv. continuationem : Hirudines post aures applicari curet.

Die 27. *Martii* 1675. *scribit Illustriss. & Reverendiss. Dnam* indies melius habere, dolores sæviores remisisse, at oculum semper aquâ impleri: si oculus minus humidus est, accurate videt, non aliis medicamentis utitur, quàm *pulv. à me d.* 7. *Jan. misso. D.* 9. *Aprilis* à doloribus immunis est: oculus adhuc udus est: aliàs accurate videt: *pulvis* optime ipsi conducit. *Suasi infus.* ☿-^-. *gr. j. c. aq. euphrag.* ℥iiij. *pulv.* continuet. *Mense Maji* 1675. *Ipsam sanam esse scribebatur. Pulverem maxime laudat.*

OBSERVATIO LIV.

Hemicrania & Cervicis dolor mirus.

NObilissima *Domina Margaretha Sp.* annorum 23. statura oblonga, nuper bene colorata, nunc pallidior; labiis tamen semper rubentibus, corpulentior quoque fuit, jam a biennio emaciatur. Juvencula 10. & 12. annorum vomuit sæpius aquea, acida, amara citra capitis dolorem: vomitus iste fuit causa subsequentis Hemicraniæ, à quâ puella primum immunis fuit. Adultior rarius vomit, præcedente vel sequente sævâ Hemicraniâ, quandoque citra vomitum eveniente, in orbita oculi dextri maxime sæviente; nonnunquam juxta hemicraniam totum caput dolet. Materia vomitu rejecta pridem amara, aquea fuit, nunc est sæpe acidissima instar aceti, vel spiritus acidi

cidi destillati, quæ ardorem in gula & faucibus parit, ac si excoriaret. Circa regionem ventriculi debilitatem sentit & dolorem. Menses rite fluunt, & d. 5. vel 6. durant, sed parce manant, & citra dolorem. Frigus nescit tolerare, & facile perfrigeratur. *Venâ sectâ* animo linquitur: nuper *V. S*, fuit in lecto, minus id tunc accidit. Respirat sat commode. Citra hemicraniam appetit, non sitit; alvus est aperta. Temperate aliàs vivit. 1667. Autumno avidissime magnam copiam uvarum comedit, unde Hemicrania sævior cum ventriculi debilitate. 1669. Sub finem Augusti usa est *Acidulis Fiderisiis*, primis octo diebus bene contulerunt; postea obortus est dolor in cervice sævus admodum, qui inde per interscapulium ad Os Sacrum & inguen dextrum, hinc ad femur descendebat: sic incipiendo in cervice & desinendo in inguine per d. 3. dolor duravit: his elapsis denuo cervicem occupavit, indeque per dorsum ad femur dextrum pergebat; rursusque tridui spatium emensus est. Ita per 6. Septimanas dolor iste in circulum ibat quasi, scilicet à cervice per dorsum ad Os Sacrum, & inguen dextrum progrediendo & post d. 3. cervicem repetendo. Dolor in dextro lumbo & in inguine acerrimus fuit, aggressus quoque est coxam sinistram cum hypogastrio seu inguine, sed non tam ferociter. Locum affectum in inguine inunxerunt *Ol. alth. malv. eq.* Aderat dolori isti febricula, inappetentia, sitis, constipatio.

A vomitoriis, etiam *vino emetico* ℥*iato* juvabatur, ut & *à purgantibus, clysteribus.* Materia vomitu vel secessu rejecta admodum fermentabatur: sæpe *Suppositoriis* plus quam *Clysteribus* educebatur, sed tunc plurimum muci. Post hos dolores, tum hemicraniam scilicet, tum cervicis dolorem olfactus periit, ac visus obfuscatur, & muscæ ipsi obvolitare videntur, unde ob cœcitatis metum magno mœrore afficitur. Caput quidem non vertigine laborat, at debile ac obtusum quasi est. Non ita pridem passa est dolorem in hypogastrio dextro, urina turbida secuta est, & sedimentum mucosum. Ab equitatione dorsum dolet, unde illam non diu tolerare valuit. Ob venustatem & divitias multos procos habuit, & ceu unica filia tenerrime educata fuit, ut mirer, illam tot *Vomitoria* perferre potuisse. Quandoque acerrima aqua ex naribus stillat, quæ flavedine lintea tingit. Olfactum sensim amisit ab annis aliquot. Visus primum in dextro oculo debilitabatur, ubi muscas vidit primum pauciores; nunc uterque oculus debilior est, pluresque muscæ oculis obversari videntur. Alvus aperta ipsi conducit. Ira & mœror hemicraniam accelerant: illâ præsente sitit, non appetit. Aliàs appetit, ut pro appetitu comedere non audeat, quia caput & ventriculum gravat nimius cibus. Multum dormit. Aliquando oculi dolent. Multis flatibus scatet plurimumque eructat. Alias nasum semper humidum habet. Hemicrania nullam certam pe-

riodum obſervat; durat aliquando per diem integrum, aliquando per dies 2. aliquando ad diem tertium, non ipſi ſemper jungitur vomitus: pridem quidem magis quam nunc.

Reſolutio.

AFfectus eſt valde complicatus. Hemicrania forte accidit ob conſenſum ſtomachi, vel ob coacervatam per vices bilem acriorem inque ventriculum effuſam, quia diu paſſa eſt vomitus amariſſimos. Forſan ſuccus pancreaticus & ſtomachi fermentum nimium acorem contraxerunt, qui humores chylo permixti dolorem in meninge & ob vellicationem nervorum vomitum efficere potuerunt. Dolor cervicis, lumborum, inguinis & femoris effectus ſunt ſalſiſſimi ſeri per periodos inſtar tertianæ ebullientis: annon forte Tertiana juncta fuerit? minus tamen credibile, quia *purgantia* juvarunt ſerum educentia. Quia in hypogaſtrio dextro doluit, ſequente urina turbida, calculoſi quidpiam latet, eoque magis credibile, quia ab equitatione læditur. Fæces vomitu & per ſeceſſum rejectæ & admodum fermentantes, colicam bilioſam latere innuunt. Olfactus vitium & viſus imminutio debentur non tam hemicraniæ quam nimio vomitui, item crebris catarrhis.

Suaderem bilem & ſerum blande evacuantia, ut ℞. Mp. *marocoſt. Extr. coch. Fol. Senn. ſ. ſ. Rhab. Mag. Gialap. Elix. propr. Par. Mſc. Doſis* ſemel in menſe *ad gr. xviij.* 2. Cerebrum genuſque nervorum roborantia, *Pulv. March. cum aq. fl. til.* 3. Aliquando *Elæoſacchar. cum Conf. alkerm. inc. ol. citr. aurant. chamom.* 4. *Balſam. Stomach.* 5. *Elix. prop. Par.* 6. *Clyſteres domeſt.* 7. Victûs rationem exquiſitam. Attendatur ad renes & veſicam, ſi illa calculis obſeſſa comperiantur, maturè occurrendum ipſis eſt. Appetit *Acidulas*, quas ipſi ſuaſi *D.* 17. *Maji* 1670.

OBSERVATIO LV.

Hemicrania cum aliis affectibus.

NObiliſſ. *Dna N. N.* annorum 50. ſtaturæ juſtæ, carnoſa, candida, bene colorata: multis annis in matrimonio ſterili vivit: peperit bis. Menſes ſemper parcè & inordinatè fluxerunt, dum adhuc cœlebs erat, & in matrimonio diu: plerumque non ſolum aliquot ſeptimanis, ſed etiam menſibus poſtpoſuerunt; poſtquam vero peperit, periodos accuratius obſervarunt, parcè tamen ſemper manarunt. Feliciter peperit, lochia rite fluxerunt, puerperia ſalubriter traduxit. A pueritia ipſi frequenter caput doluit, poſtea dolor magis invaluit: Cephalalgia eſt plerumque hemicrania; affligit præcipue latus dextrum

ad

ad futuram ſagittalem uſque quandoque occiput, dolor eſt lancinans & tendens, quandoque tam moleſtus, ut noctu ſomnum turbet, ipſaque ſurgere & obambulare cogatur; quandoque interdiu illâ afflictâ decumbere cogebatur, illamque ſomnus ſuſtulit, nunc ſomnus nil commodi affert. Obſervat ſæpius hanc Hemicraniam ſibi evenire, quando dulcia comedit; illa in cænâ ex. gr. comeſta ſentit in ventriculo permanere uſque ad diem ſequentem, ſubinde ſaporem ad ſummas fauces aſcendere citra tamen vomitum aut eructationem, quibus ſymptomatibus plane non obnoxia ſit; quando vero prandet, plerumque hanc dulcedinem evaneſcere; animadvertit tamen illa die tertio adhuc fauces ſaporem talem imbuiſſe: hanc ob cauſam non audet comedere fructus dulces, ut ceraſa, mellita, confect. ſaccharatas. Hemicrania quoque invadit imminentibus & præſentibus menſibus: paroxyſmo præſente quandoque capilli ſe erigunt, & attactum ægre fert. Bis correpta fuit jam ante aliquot annos vertigine quadam, in qua ipſamet obſervavit omnia ſecum ſurſum deorſumque verti; domeſtici ajunt illam omnes ſenſus ac loquelam amiſiſſe, atque ad avertendam apoplexiam per hypocauſtum ductam fuiſſe: prima vice invaſit ipſam hor. 10. noctis, poſtquam diu poſt cænam fila ducebat, ac in faſciculos collegit. Sub cute capillatâ, & ut illa putat, intra cranium ſentit quandoque motum quendam animalculorum quaſi reptantium. Auris dextra frequenter tinnit cum obauditione; ſonus quandoque acutus eſt, quandoque gravis & obtuſus. Cæterum omnibus ſenſibus valet; dormit bene ſomnumque amat. Quandoque defluxiones fiunt ad colli partem plerumque dextram, ut illud verſare nequeat ob dolorem cum pulſatione arteriæ carotidis; quandoque ad humeros, inter articulos partes inter medias affligentes. Si extra paſtûs tempora bibat, nihilque vel parum comedat, in utrâque tibiâ circa partem excarnem aut ſupra malleolos ſtatim quendam dolorem patitur. Cætera appetit, cibi ſapiunt, non gravant; alvus aperta: quandoque diarrhæam patitur: non ſitit, poſſet per biduum à potu abſtinere. Pulſus eſt naturalis, reſpirat facile; ſponte ſubinde ſudat.

Reſolutio.

PRæcipuus affectus eſt hemicrania, unde vel dependent, vel naſcendi originem obtinent plures alii affectus, ſcilicet primum dolores colli, humerorum atque illi, qui in tibiis oriuntur, ſi bibat extra tempus paſtûs & nihil vel parum comederit; idem ſentiendum vertigine bis eveniente, tinnitu aurium & ſenſu animalculorum intra cranium reptantium. Cauſa proxima eſt ſerum membranas cerebri diſtendens & vellicans, inde defluens parit dolores colli, humerorum, brachiorum & manuum, etiam dolores tibiarum: dum intra cranium ſtagnat, efficit tinnitum aurium cum obauditione, ſenſum animalculorum reptantium & vertiginem: extra cranium ſub cuti capillata collectum

 efficit,

efficit, ut capilli se fere erigant, illaque attactum non bene ferat. Serum collegit, quia semper parce menses fluxerunt & tarde; bis solum peperit in diuturno matrimonio. An ventriculus huc symbolum conferat? dubium est, cum bene appetat, parum bibat, nunquam vomat aut eructet, plerunque alvus rite aperta sit, quæ omnia signa sunt satis bene dispositi ventriculi; verum quia dulcia diu manent in ventriculo, & quandoque diarrhæam patitur, quia quoque post comesta dulcia hemicrania acceleratur, non perfecte sanum ventriculum esse, & diu in illo detineri assumpta, atque corruptelam quandam contrahere verosimile est. Ansam decubitûs ad membranas intra & extra cranium dedit frequens hemicrania, unde tandem ipsum cerebrum labem contraxit, atque aliquot nervorum rami. Acceleratur affectus mensibus imminentibus & præsentibus, quia tunc fit fermentatio quædam in sanguine; à dulcibus quoque, quia acrimoniam contrahunt, si diu in ventriculo persistunt.

Quoniam affectus est nervinus & profunde radicatus, ægre tolletur, & non nisi pertinaci remediorum usu. Convenient 1. serum subtrahentia, ut *Pill. de Succin. Craton. cum Magist. Gialapp. Extr. Castor. Ol. succin.* 2. *Fonticulus* in sinistro brachio excitatus. 3. *Absorbentia cephal. ex pulv. Marchion. cinnab. nat. Extr. castor.* 4. *Conserv. rorism. majoran. rosar. r. cum Mithridat. Bol. Arm.* Vitet frixa, salsa, aromatizata. *Scarificationem & V. S.* continuet, si sit assueta.

OBSERVATIO LVI.

Hemicrania cum aliis Symptomatibus.

G*Enerosissima Baronissa N. N.* annorum 36. colore faciei subfusco, & rubra, carnosa. In puerperio ante 6. annos tertio die à partu surgens, inservivit liberis 8. & marito, variolis periculose decumbentibus. Ab illo tempore passa est ingentem dolorem in epigastrio dextro, cum tumore in pugni magnitudinem subinde excrescente, unde sævientibus cum tumore doloribus omnibus sensibus privabatur. Illo tempore creberrime ac violenter purgabatur, unde *purgantia etiam mitissima* tolerare nequiit; cum aliquando repetitis *purgantibus* urgeretur, cruenta ejicere cæpit. A 2. & dim. annis patitur hemicraniam in tempore dextro, quæ sine odontalgia maxillas, imprimis illarum articulum affligit, ad cervicem & interscapulium diffunditur: non pari sævitiâ affligit; at continuo in tempore hoc molestiam patitur, videtur caput gravius esse atque ad latera ob pondus inclinari. Sæviorem dolorem præcedit somnolentia vesperi: dolor imprimis noctu affligit: durat plerumque 12. horis, quibus decumbere cogitur. Menses rite fluunt:

unt: præcedit & sequitur quandoque fluor albus. Insomnia gravia & turbulenta patitur. Aliquoties hemicraniæ isti accessit vertigo gyrosa cum aliqua mentis perturbatione. Scabiosa est nunc, tubercula pruriunt & urunt, minutula sunt. Ante paroxysmum sitit; in ipso vero paroxysmo cibum & potum fastidit; aliàs quoque cibi non multum sapiunt. Est 11. liberorum mater. Dum junior esset, propter varias defluxiones gestavit *Fonticulum*, quem consolidandum curavit. Bibit frustra *Acidulas Swalbacenses*.

Resolutio.

HEmicrania, quia semper ejus molestia percipitur, quamvis subinde exacerbetur, dependebit ab humore aliquo circa meninges in dextro latere hærente & perpetim adfluente, illoque seroso; forte etiam pia & dura meninx ibi coaluerunt, quia tam longo tempore malum durat. Exacerbatur post largiorem humoris serosi cumulationem & ebullitionem. Procul dubio ad interiora penetrat & nervos affligit, quia ante *6.* annos doluit in epigastrio dextro cum intumescentiâ quadam, & quadam suffocatione ab utero: & durante hâc hemicraniâ experitur subinde vertiginem cum mentis perturbatione in unâ septimanâ nunc semel, nunc bis, nunc semel in mense, imo longius non. Serum acre esse probat doloris acerbitas, scabies pruriginosa, temperamentum calidius.

Serum attemperandum, edulcorandum, evacuandum, revellendum. Edulcoretur

℞. *C. C. ph. ppr. Ungul. alc. ppr. āā. ʒiij.*
Cryſtall. mont. ppr. ʒij. ♁. diaphor. ʒiij.
Cinnab. nativ. ʒj. Tab. man. Chr. perlat. ℥ij.
Msc. F. Pulv. subtil.
Dos. Mane horâ 5. ʒß. cum aq. verben.

Corroboretur ventriculus & cerebrum *Trag.*

℞. *Pulv. Stomach. Birkm. ℥ij.*
Spec. Diatr. santal. Diarrhod. Abb. āā. ʒij.
Ol. N. M. expr. gtt. vj.
Tab. man. Chr. perlat. ℥iij.
Msc. F. Pulv.
Dos. ʒj. Manè hor. 8. & Vesp. hor. 5.

Purgetur *Diagryd. gr. iij, Lap. prunell. gr. j. Crem. ♀. ℈j.* Sumat hor. ante pastum. *Fonticulus* excitetur in brachio dextro. *V. S.* Vere & Autumno; *Scarificat.* utatur alternis mensibus. Victus sit temperatus.

Vinum

Vinum diluat *Decoct. chin.* Vitet aromata, ſpirituoſa, *purgantia fortiora. Acidulæ* proficuæ. *Topica* non multum præſtabunt.

OBSERVATIO LVII.

Hemicrania cum Symptomatibus Hypochondriacis.

G*Eneroſæ cuidam Dominæ Annno* 1690. *d.* 24. *Mart. ſt. n.* Hemicrania in dextro latere incepit, cui jungebantur odontalgia, anxietates præcordiorum, dolores vagi per artus, horripilationes, melancholia, ob quam ſine cauſa flere cogebatur; ſudores largi, narium ſtillicidium, quam ob cauſam decumbere cogebatur, ſi ſurrexit, lipothymiæ inſtabant, cor à filo pendere videbatur. Ab uſu medicamentorum minuebantur hæc ſymptomata, verum redierunt. *Die* 20. *Aprilis ſt. n. Wolmaringæ*, quorſum pridie lecticâ *ad Nobil. Dn. Patrem* moribundum vehebatur, pranſura corripiebatur nauſeâ & à menſâ ſurgere, ac mox ſummo nixu vomere cogebatur, evomuit meram bilem viridem; ab impulſibus & nixibus cranium divulſum iri verebatur, ut ab ancillis fortiter manibus conſtringendum fuerit: à vomitu melius habuit; rediit die ſequenti pari ferociâ, ſed nihil ejecit quam copioſum mucum, & tertio rurſus the bilioſa flava evomuit, ſequebatur diarrhæa bilioſa, quæ diebus 8. duravit cum magno levamine, nam inde remiſit hemicrania; mitigabantur anxietates, melancholia & alia ſymptomata; at valde laſſa dixerat. Poſt Diarrhæam 6. ſeptimanis à moleſtis ſymptomatibus libera erat. His elapſis emerſerant puſtulæ hinc inde in artubus & habitu prurientes ſimiles Eſſere. Hanc ob cauſam, quia *Thermas Fabarienſes* non licuit adire, conſtituit ſe *Acidulas Deinaccenſes* domi bibituram, quia tumor pedum mane evanuit, facile ſudat, urina potûs quantitati reſpondit & ordinarie non lixivioſa eſt: Reſpiratio ſatis libera, humili ſitu utrique lateri incumbit & dormit, reſpirationis cauſâ non ipſi ſurgendum eſt, in ſcalæ tamen aſcenſu reſpiratio difficilior fit, ut in ſummo gradu ſedere cogatur cum palpitatione cordis & cum magna genuum debilitate: ſi ſingulis ſeptimanis *Clyſterem* admittit, facilius reſpirat. A motu corporis valde delaſſatur & dolet imprimis in dextro pede ad plantam pedis. NB. Ob hanc ejus conſtitutionem minori cum ſcrupulo *acidularum potus* conceſſus fuit.

Acidularum Deinaccenſium potum auſpicata eſt VI. Jul. 1690. bibit in ſummo ſolum per dies 5. poſtea ob febrim *Generoſi Domini Mariti* pergere methodice nequiit, unde rediit hemicrania in ſiniſtro latere, acceſſit palpitatio cordis, laſſitudo artuum &c. *D.* 16. *Auguſt.* 1690.

ipſam

ipsam conveni: Appetitus non semper æqualis est: nunc magis, nunc minus appetit; plerumque tamen parum in cænâ: ex quo *acidulas* bibit, non sitit in pastu, quod antea fiebat. Alvus non semper aperta est, si constipata sit, caput & artus magis dolent magisque angitur; quandoque ter per dies 2. vel 3. alvum solvit cum levamine; egerit aquam fœtidam. Urina nunc pallida nunc tenuis est, nihilominus interdiu crebrius ad mictionem stimulatur mingitque cum ardore, noctu tamen non. A cibo non gravatur; at inflationem cum aliqua anxietate in præcordiis percipit, flatibus emissis melius ipsi fit. A cibis esurialibus pejus semper se habet. In lecto & quieta si sit, nullam difficultatem sentit in respirando. Ex quo rursus *acidulas* bibit, cordis palpitatio cessavit, nisi scalam scandat aut si cibis esurialibus vescatur. Pulsus est æqualis, robustus, plenus: quandoque punctiones subitas in alterutro capitis latere sentit, incipientes nunc à dentibus, nunc à temporibus, nunc ab occipite: dolor non amplius continuus est, ac nuper fuit, subinde frons dolet. Quandoque omnes dentes in utroque latere, quandoque in uno latere vacillant, imprimis cœlo pluvio: nuper frustulum dentis cariosi in somno excidit: decubuæ saliva nunc plus nunc minus ex ore noctu effluit. Æstate coryza non molesta est: subinde sternutat quinquies cum levamine ratione doloris & tinnitus aurium, subsequitur plerumque mera aqua ex naribus. Menses amisit 42. ætatis anno, nunc est annorum 54. nata scil. *Anno 1636. Mens. Julii in Festo St. Jacobi*, subinde vertiginem experitur, quandoque sentit aliquid instar fulminis aut teli igniti per artus quasi jaculari, scil. ab humeris ad carpos indeque ad extremos digitos, id etiam evenit in femoribus ad imos pedes. Lumbi ab ira & terrore subinde, nunquam continue dolent. Putavit pedes tumescere, verum explorando parum aut nihil deprehendi. *Duos* habet *Fonticulos* in utroque brachio. In maxillâ superiore dextrâ dentem cariosum fœdum habet vacillantem, alium talem sed minus cariosum in sinistrâ maxillâ. Color faciei subflavior est solito: labia rubicunda ut & caro gingivarum: oscula ductuum salivarium patula, pressâ genâ foris statim extillat saliva *Die 7. Augusti* usa est *pediluvio ex aqua ferrata*, bene id toleravit, noctu dormivit. *Die 8. Augusti* quoniam aliquid scorbutici concurrere creditur, *cum Domino Medico* loci diligenter hoc mane gingivas contemplatus sum: nihil tumidi, nihil lividi, nihil exesi aut laceri invenire potuimus, pallide rubebant, macilentiores & tenuiores paulo videbantur, abscedunt à radicibus dentium imprimis incisorum ob tartarum ad radices eorum fere accretum, *ut in fœminis Lucernatibus.*

Ante 5. annos *Anno scil.* 1685. suasi ipsi *pulverem meum specificum* mane in lecto sumendum. *Pulv. stomachicum* diebus abstinentiæ:

Pulv. hepat. Rolf. ſi os amareſcat : contra tinnitum aurium *bombacem balſamo apoplectico* imbutum : contra melancholiam *Pilam regiam,pulv. Marchionis.*

Excellentiſſimus D. D. Camerarius 1690. *die* 31. *Martii conſultus* cauſam tot ſymptomatum adſcripſit ſanguinis aliorumque humorum naturalium particulis acribus fermentantibus, unde ſpiritus vitales & animales minus vegeti reddantur partesque debiles caput, gingivæ aliæque partes debilitatæ facile invadantur & lædantur, ſuaſit tunc

1. ℞. *C. C. ph. ppr. Ungul. alc. ph. Corn. rhinoc. ppr.*
Matr. perlar. ppr. ãã. ʒiß. *Lumbric.* 🜄 *ppr.*
Sem. naſturt. aquileg. ãã. ℈ij.
Cinnab. nativ. ſel. ʒj. *Tab. man. Chr. perlat.* ℥j.
Mſc. Doſ. M. hor. 7. *& V. hor.* 4. ʒj. *cum aqu. borrag.*

2. Pilulas ℞. *Extract. bezoard. fl. papav. errat.* ãã. *gr. xii.*
F. Pil. num. 24. *de* ☉ *doſis num.* 8. *horâ ſomni.*

3. Mane hor. 8. bibat *Juſculum alteratum ſummit. lupul. h. nummul. acetoſ. pimpinell.*

4. *Clyſteres* domeſticos *emollientes* ſubinde applicare permittat.

5. Alterum *Fonticulum* excitandum ſuaſit.

Excell. D. D. Köfferlin Conſtantiæ d. 5. *Aprilis* 1690. *conſultus*, ſymptomatum cauſam adſcribit acrimoniæ & acido ſanguinis ſcil. cephalalgiæ, anxietatis, melancholiæ, corruptionis carnis gingivarum (quæ tamen nulla videtur) accedere putat ob antipraxiam viſcerum j. & ij. coctionis, ſcil. ventriculi tonum & fermentum enervatum. Viſcera ij. coctionis propter inæqualem & fortem fermentationem incenſa eſſe: addit malam uteri diſpoſitionem ob menſes pridem ſuppreſſos : medicamentis *D. D. Camerarii magis antiſcorbutica* addenda putat.

1. ℞. *Diaphor.* ♃*al. Fulig. ſplendid.*
Lumbric. 🜄 *ppr.* ãã. ʒiß.
Rad. Irid. Flor. aron. ppr. ãã. ℈ij.
Mſc. F. pulv. Doſ. ʒß. *c. cochl. hujus aquæ.*

2. ℞. *Aq. naſturt. aq. cochlear.* ãã. ℥iiß.
Spir. fuligin. vel ſpir. ✳*c. aromat.* ʒij.
Tab. man. Chr. perlat. q. ſ. Mſc.

3. Poſt horam a ſumto pulvere mane & veſperi bibat hoc juſculum.
℞. *Radic. Scorzon.* ℥ij. *ſummit. lupul. aſparag. rec.*
Herb. rec. acetoſ. ſpinach. ãã. *Mij.*

Inciſ.

Inciſ. coq. in brodio Caponis ℔ij.
Hujus brodii fervidi ℥v. *affund.*

℞. *Herb. rec. naſturt. hortenſ.*
cochlear. trifol. fibrin. ãã. *Pj.*
Expreſſ. bibatur calide.

4. ℞. *corallor.* Item ℞. *ſuccin. radicat. ex reſina ſuccini aqua pluvia extract.*

5. Gelatinam

℞. *C. C. crud. Ungul. alc.* ãã. ℥j.
Oſ. de cord. cerv. ʒij. *infuſ. in aqu. fervid.* ℔ij *per noctem. Poſtea coque ad conſumtionem dimid. part. Colaturæ adde conſerv.*
Naſturt. hort. ℥ij. *conf. alk. inc.* ʒiij.
Syr. flor. tunic. ℥iß. *Mſc. F. Gelatina.*

Filius meus ad felicem potum thermar. Fabariens. die 23. *Jun.* 1690. *commendavit Tabul. aromat. offic.* ℳ*pil. aloë cum rhabarb.* ſi conſtipata ſit : *pulverem meum aperitivum ex crem.* ♀. ♀. ⊖*lat. ocul.* ♋. ⊖ *Juniper.* &c. ſi urina cunctetur : *Ther. cœl.* ſi diarrhæam patiatur. Ob intervenientia gravia negotia harum potum omiſit.

Excellentiſſimus D. D. Camerarius ſuaſit hanc Trag.

℞. *Pulv. cephalic. Camerar.* ℥iß.
Morſul. citr. Trag. Gabelkof. ãã. ʒij.
Gall. moſch. ℈ß. *Fol.* ☉. *no. viij. Mſc.*

De hac hactenus poſt paſtum ad 8. Aug. cum fructu ſumſit.

Reſolutio.

P*Erilluſtris Domina* jam ab aliquot annis multum ſeri in maſſa ſanguinea cumulavit ob largiſſimas uteri hæmorrhagias pridem perpeſſas, & citam amiſſionem menſium ſcil. circa annum ætatis 42. unde pallidior evaſit & veſperi pedes intumuerunt, pridem magis, quam nunc, citò delaſſatur, in acclivium aſcenſu difficulter reſpirat, ſalivâ abundat, poſt ſternutationem mera aqua ex naribus ſtillat : à perfrigeratione & inſenſibili tranſpiratione cohibitâ læditur, odontalgiam & vacillationem dentium, dolores artuum &c. patitur. Serum ſeu lympham valde acrem & ſalſam probant Hemicraniæ ſævitia, ob quam decumbere cogebatur, odontalgia, punctiones ſecundum tempora in occipite, in brachiis ad carpos & extremos digitos, in femoribus ad genua maxime

xime in dextro latere; ardor plantarum pedis, palpitatio cordis, licet pulsus æqualis sit, subinde eveniens; dysuria quamvis urina pallida appareat: Essere nuperum &c. Præter lympham seu serum âd tot symptomatum productionem concurrere videtur bilis in vesiculâ bilariâ & in ductibus hepaticis collecta eaque acrior, nam post vomitum bilis & subsequentem diarrhœam biliosam non solum Hemicrania, sed & anxietates, imminentes leipothymiæ aliaque symptomata cessarunt, imo si subinde sua sponte alvus fluidior, melius habet, quam si constipata sit; unde etiam cum juvamine semel in septimanâ *clysterem* admittit: quia solito iracundior est, bilem redundare innuitur.

Acrimonia humorum facilius suam vim exerit, quatenus partes quædam debiliores & laxiores humores facilius admittunt & detinent, aut quatenus denudatiores minusque contra acrimoniam humorum munitæ sunt: quod credendum est de meningibus ob frequentes cephalalgias, de nervulis dentium radicibus implantatis, ob dentium cariem, unde non solum dolent, sed quoque vacillant tempore pluvio, circa radices multo tartaro incrustantur; de nervis ad artus distributis unde metus arthritidis, dolores subitanei per artus, ardor plantarum pedum &c. De ventriculi membranâ nerveâ denudatiore, unde anxietates: nec cor immune videtur, quia facile palpitatione corripitur, nec plexus nervei pulmonum, quia à motu difficilius respirat. Ob laxitatem quandam humori ad aurium interiora aditus patere videtur, unde tinnitus adest. De antipraxia viscerum & de pugna acidi & alkali in ventriculo valde dubito, tum quia illa *apud Anatomicos* exolevit, tum quia à pastu non gravatur, acida nec evomuit, nec eructat, ut alia taceam. Si flatus molesti sunt, fit propterea, quia ob fibrarum nervearum constrictionem illorum propulsio impeditur.

Indicationes igitur erunt, serum imminuendum, ejus acrimoniam attemperandam, partium sensum exquisitum inprimis in paroxysmo demulcendum, debilitatem & laxitatem corrigendam, fibrarumque tonum roborandum esse. *Acidulæ* hactenus potæ & aliquandiu continuandæ acrimoniam seri & bilis attemperabunt & educent.

Hoc autumnali tempore & postea diu adhuc ad Ver usque valde prodesset *Decoctum Caffée* mane ad scutellas 2. vel 3. potum, aut *infusum herbæ Theæ*: non post meridiem. Si humores valde efferi essent, anxietates, melancholia, dolores artuum aliæque molestiæ affligerent: loco *decocti Caffée aut infusi herbæ Theæ* hâc *gelatinâ* uti potest.

℞. *Rasur. C. C. crud.* ℥iij. *Ebor.* ℥j.
Infund. in aq. fontan. fervent. ℔iij.
Digere in vase bene clauso in loco tepido hor. 6. postea add.

Flor.

Flor. bellid. min. borrag. bugloss. ãã. *Pij.*
Conserv. rosar. r. ℥ij *Passul. maj. exacin.* ℥iß.
Ichthyocoll. ʒij. *incis. & contus. coq. ad medietat. consumtionem; colet. & exprimat. fortiter. Colaturæ admisc. confect. alkerm. compl.* ʒj. *Msc.*

Servetur in vase terreo vitreato in loco frigido.

Hujus *gelatinæ* sumat mane cochl. ij. seorsim, aut in jusculo carn. dissolut. & vesperi hor. ſ. itidem.

Tempore hoc autumnali etiam hyeme subinde cubitum itura sumat *pil. reg. aut pulv. marchion.* ℈j. *cum aqua flor. tiliæ* aut doloribus urgentibus loco *pulv.* capiat tres *har. pilular.* sub ingressum lecti. ℞. *Ther. cœl. gr. vj. Extract. Camerar. gr. iij. F. Pilul. num. viij. de* ☉. Post pastum inprimis diebus abstinentiæ ʒj. *hujus trageæ cum frustulo panis vino emollito* sumat.

℞. *Cinam. acut.* ʒj. *Mac. Galang. min.* ãã. ʒß.
Cort. citr. ʒiß. *Flaved. cort.* ☉*iant:* ʒß.
C. C. ppr. ʒiß. *lapill.* ♋. *ppr.* ʒij.
Matr. perlar. ppr. ʒß. *ol. nuc. mosch. expr. gr. vj.*
Sacch. alb. ℥iiij. *Msc. F. pulv. subtil.*

Si os valde amarescat, sumat horâ dimidiâ ante pastum *pulv. hepat. rubr. Rolfink.* ʒß. cum pauxillo jusculo.

Gliscentibus aut præsentibus doloribus artuum arthriticis similibus per aliquot dies mane hora ſ. sumat *dosin à* ʒß. *ad* ʒj. *pulveris mei specifici antiarthritici cum aqua flor. til. aut betonicæ.* Hoc tempore inprimis convenirent *clysteres domestici* consueti. Aures noctu obturet *gossypio imbuto balsamo apoplectico.* Mane fricet dentes *pulv. panis tosti,* cui aliquid *rad. irid. flor.* additum sit. Nec inutilia erunt *pediluvia ex aquâ ferratâ,* in quâ *parum salviæ aut rorismar. coct. add.* ⊖ *comm. Mj.* Præsente cephalalgiâ aut hemicraniâ *lac cum sacchar. mixt.* naribus trahat tepidè. *Circa finem Septembris* purgari posset *potione laxante* consueta, & post triduum *secetur vena mediana* brachii sin. emittantur sanguin. ℥v. In victu vitet in butyro frixa, valde salita & fumo indurata: item acida & cruda &c. Bibat vinum rubrum aquâ dilutum, se multum obambulando inprimis post pastum exerceat. Si sudor mane exitum quærat, illum non impediat. *Hirudines* applicari possunt *Mensib. Novemb. & Februar.*

OBSER-

OBSERVATIO LVIII.

Hemicrania cum affectu hypochondriaco.

Reverend. Dn. Jacob. Willi, S. J. Staturâ oblongâ, facie rosea, mediocriter carnosâ, habitus itidem carnosus est, pridem pinguior, nunc ab anno macilentior, annorum circiter 38. Jam à 20. septimanis ægrotat Hemicraniâ: occupat illa tempus sinistrum, indeque sursum versus suturam coronalem, retrorsum versus suturam Lamdoideam vergit; oculum & aurem illius lateris non attingit: ab aliquot septimanis viam versus dentes maxillæ superioris affectavit, quamvis dentes sint integri nullaque caries observetur. Hemicrania ista non est continua, sed sæpe aliquot dierum intervalla habet, nec certo tempore invadit, plerumque mane ante octavam & vesperi ante quartam, nunc mane nunc vesperi, nunc ventriculo cibis vacuo, nunc cibo assumpto. Accersitur autem nimio literarum studio, negotiorum gravitate, potissimum tempestatis mutatione &c. Desinit frequenter in dolorem humeri & scapulæ sinistræ, quod brachium aliàs imbecillius est, & sub musculum pectoralem. Maxime vero accidit circa tempestatum insigniorem mutationem, ut & circa autumni & hyemis finem. Aliquando etiam tempus dextrum dolor invasit. Aliàs etiam catarrhis obnoxius est. Aliquando æstuante capite faciem *aquâ rosaceà* conspersit, unde insignis perturbatio spirituum animalium in capite secuta est, & fere in leipothymiam incidisset, quod symptoma postea quater vel quinquies R. D. invasit: hoc ante septem annos evenit; inprimis sinistrum latus afflixit, ut Paralysin timuerit. Vertiginem sed rarius expertus est, maxime post febrim Hungaricam ante 21. annos perpessam; nunc talem quæ magni momenti erat, & fere molesta fuit, quando aram sublimiorem conscendit, quam vel accersitam vel auctam putat clariore & altiore voce & populi mûltitudine in templis: rarius alibi invasit nec sæpius, evenit plerumque post studia intensiora. Sæpissime insomnia terrifica patitur: noctu circa 12. quando Anadosis fit, à somno excitatur cum anxietate circa præcordia & aliquo ardore, dum dormit præter voluntatem, & ignarus supinus decumbit, inter dormiendum in dorsum provoluto corpore, expergefactus postmodum in tergo dolores sed non diuturnos patitur. *A potu Acidularum* insomnia sunt tranquilliora. Interdiu tempore Anadoseos nihil adversi sentit. Aliquando æstus inopini ab hypochondriis exorsi totum corpus pervadunt, sed momentanei sunt. Varices in pedibus maxime in sinistro sub flexurâ genu notabiles videntur. Spasmus flatulentus tibias diu & sæpe afflixit, quem sustulit *Electuar. quoddam D. Emerici.* Jam à tribus annis, ex quo *Friburgum* pervenit & vinum rubrum bibit,

bit, alvi constipationi admodum obnoxius est; & tum utebatur *acidulis Mense Julii 1669.* Post sumptum *purgans* per d. 4. alvus occludebatur. Eructat frequenter etiam jejuno stomacho, ad vomitum irritatur à ructibus, remanente retento cibo. Leipothymiam incurrit tempore Quadragesimæ in cæna, nullo cibo calido assumpto. *A potu acidularum* dolent præcordia sed tolerabiliter. Urina nunc pellucida est, nunc turbatur, spuma durabilis in superficie observatur. Sanguis nupera V. S. fæculentus & pene putridus deprehensus fuit. A puero literis addictus erat; ob magnam rerum peritiam mature gravioribus negotiis admotus fuit: *Philosophiam Dillingæ docuit pridem, nunc Theologiam Friburgi profitetur,* muneribus *Academicis* severioribus perpetuo occupatur. Temperatissime vivit; legendo multum & scribendo ætatem consumit, non tamen pleno ventre ad studia accingitur, plerumque demum unâ atque alterâ horâ elapsâ. Horum symptomatum causâ non nisi *Jusc. alterat. ser. lact. capr. & Elect. specif. Emmerici* usus est. *Tabaci pulverem* jam à decem annis naribus haurire consuevit.

Resolutio.

PLura symptomata concurrunt, quorum singulorum loca affecta & causæ proximæ enodanda sunt. Hemicraniæ locus affectus non est Periosteum, aut cutis capillata, nec temporalis musculus, quia attactum perfert, nec inde exacerbatur. Est intra cranium; videtur portio duræ matris quam piæ potius, quia nullæ insignes cerebri læsiones apparent. Vertigo autem non semper juncta est, quia in parte sublimiore est, quam ut piæ matri adscribi possit, cujus dolores sunt profundiores: quia dolores sunt tolerabiles magis quam piæ matris, quia desinit in dolorem humeri & scapulæ, & jam viam ad dentes affectat, quod pia matre læsa ob anfractus non liceret. Causa proxima unitatem solvens doloremque efficiens non est sanguis vasa distendens, quia dolor non est pulsatilis, quia necessario talis esse deberet, nam omnia vasa duræ meningis arteriæ sunt. Non flatus meri, quia magis sursum tenderent, non humerum & scapulam peterent, dolores acerbiores forent, nec tanto tempore durarent, citius evanescerent. Potius ergo serum, cum nullus alius humor huc ferri possit. Modus afficiendi fit, dum serum vel intra cranium & duram matrem, vel inter ejus duplicaturam effunditur, gravedinem efficit, semperque sui præsentiam aliquo molestiæ sensu significat: quando sanguis incalescit, quod à longiore abstinentia, à tempestate pluvia per ἀντιπερίστασιν, aut à cibo & potu aliisque causis fieri solet, à quibus vel ejus motus acceleratur, vel difflatio inhibetur, vel calidiores particulæ accedunt, sanguis calefactus, aut inquietior redditus serum fundit, unde dilatat membranam,

nam, & acrimoniâ pungit, & copioſius collectum ceu humor & corpus grave deorſum qua data porta ruit, hinc humerum petit, & jam dentes verſus tendit. Symptoma hoc non negligendum, quia dolor magis magisque humorem allicit, laxiorem membranam efficiet, & progreſſu temporis ægrius eradicabitur, non ſine periculo graviorum ſymptomatum, quæ dolores capitis pariunt; quamvis apoplexia & paralyſis non facile extimeſcenda ſint. Serum à calore fuſum hæc facere conſtat, quia *acidulæ* hoc menſe uſurpatæ dolorem mitigarunt. Vertigo non videtur tanti eſſe, ut admodum ſollicitum reddere debeat R. D. quia nec in gyrum omnia vergunt, nec titubat; ſolum caſum veretur, quoties locum ſublimiorem conſcendit, plus metûs quam periculi ſubeſſe videntur. Accidit potiſſimum, quia plurimum ſpirituum animalium meditando & literis nimium indulgendo conſumitur, & ab alienis ab Hypochondriis ad cerebrum miſſis Spiritus turbantur; quod etiam *ab extrinſecis* fieri poteſt, ut *ab aquâ roſac.* factum, quâ æſtuante capite facies conſperſa fuit,& aliquando à ciborum calidorum in cæna abſtinentiâ propemodum leipothymia accerſebatur. Malum non negligendum tamen, ſed de cerebri ſubſtantiâ medullosâ ſemper cogitandum.

Ructus frequentes, inſomnia turbulenta & terrificantia, expergefactio tempore anadoſeos ac Anxietas circa præcordia, ut & æſtus ſubitanei brevique evaneſcentes ab eadem causâ dependent. Ubi ante omnia præ oculis habenda fermentatio ventriculi, quæ ad chyloſin omnino neceſſaria, cum nudus calor aſſumpta nullo modo ita atterere, & in liquorem impalpabilem redigere valeret. Fermentatio hæc decubuo corpore viſceribus ventriculo exactius incumbentibus tempore ſomni, quin etiam tecto corpore culcitris fortior eſt quam interdiu, unde quoque chylus, maxime qui tardius per pylorum emittitur, illum & reliquum ventriculi corpus fortius ferit, ambo exquiſitiſſimo ſenſu prædita ſenſum communem & tandem ſomnum interrumpunt; quod antequam fiat, maxime ſi profundior ſit, ab hoc ſenſu moleſtiæ varia phantaſmata cerebro offeruntur, quæ ſæpe, donec ſomnus rumpatur, miſere excruciant. Vehementius autem hoc fit, ſi fermentum ſtomachi ob ætatem & temperamentum acrius & ſubtilius exiſtat, ut revera apud R. D. V. exiſtere pluribus probari poſſet, ſi operæ pretium foret. Deinde bilis & ſuccus pancreaticus acriores videntur, quod tum ex his effectibus, tum ex temperamento & ætate ac incipiente macilentiâ conſtat, qui humores chylum tranſeuntem prope pylorum exagitant, unde anxietas in præcordiis tempore Anadoſeos & calores ſubitanei aliis vicibus: chylus ab his humoribus inquinatus ad cerebrum cum ſanguine delatut, etiam ſpiritus animales turbat, unde inſomnia inquieta & tandem ejus diſſolutio. Tertio, quia excrementa in colo, quod ventriculo

triculo transversim substernitur, diutius quam decet detinentur, indurantur atque incalescunt admodum, quæ ceu prunæ ventriculo substratæ non parum fermentum ventriculi, bilem in vesicula & pancreas incendunt, efficiuntque ut omnia ferociant amplius, maxime chyloseos & anadoseos tempore. Tres hæ causæ quoque concurrere possunt ad ructuum copiam & frequentiam parandam. An vero lien ad Tragœdiam hanc excitandam symbolum conferat, vix credere possum, cum ad lienem nihil nisi sanguis arteriosus afferatur, qui certe non majores tumultus excitabit in his locis, quam sanguis arteriosus ad pulmones, renes, musculos in universo habitu &c. delatus. Nihil quoque lien ventriculo vel cerebro tribuit. Hæc symptomata eorumque causæ prima rudimenta sunt affectionis hypochondriacæ, quæ blande citra vim expugnandæ, secus si fieret, *satius foret*, *Medicum & Medicinam fugere*, cum progressu temporis ab ætate & congruâ diætâ omnia evanescant, quæ *à purgantibus* imprimis irritata molestissima evasura essent. Constipatio accidit, quia venæ lacteæ patulæ sunt, unde citior transitus chyli sed non crudi, qui non nisi coctus educitur, crudus purgaret, ad vasa sanguifera, quia quoque partes chylum allicientes validæ admodum, unde fæces siccæ in colo restitant, quæ à visceribus calidioribus incumbentibus indurantur amplius: forsan pigrities quædam coli quoque tardioris dejectionis causa est, quæ Literatis familiaris est, qui tum severioribus cogitationibus intenti fœcum stimulum non observant, unde colon tandem hujus oneris assuetum quasi torpidius tandem evadit. Huic omnino occurrendum, cum à fæcibus diu restitantibus pravi & olidi humores emulgeantur, nam ad colon quoque vasa lactea desinunt. Catarrhorum copia & seri prope duram matrem cumulatio ab eadem causa originem ducit; nimirum quia Literati plurimum spirituum animalium consumunt, plurimum quoque sanguinis ad cerebrum ejusque membranas defertur, laudabilior & subtilior portio in spiritus transit, aquosior vero stagnat, quæ catarrhis materiam suppeditat; accedit his vita deses & exercitiorum expers. Varices proveniunt alicubi circa venam magnam reditu sanguinis inhibito, propter impedimentum aliquod: sæpe in varicibus reperiuntur corpora fibrosa valvulis infixa sanguinis regressum tardantia. Varicum causa sunt spasmi flatulenti, dum serum ex venis his exstillans musculorum capita vellicat, aut dum ab illorum mole nervuli musculos ingredientes premuntur.

In hoc concursu symptomatum & causarum plures scopi in medendo observandi occurrunt, qui ad hunc numerum reduci possunt. Acrimonia fermenti stomachi, bilis & humoris pancreatici ad legitimam temperiem ducendi: Serum in capite stagnans revellendum & evacuandum: coli pigrities stimulanda: varicum incrementum cavendum exprimen-

primendo & dissipando causam proximam: quæ fient *remediis ex Chirurgiâ, Pharmaciâ & Diætâ petitis.* Auxilia *methodo executiva* recensebo.

Quamprimum domum redierit, utatur aliquot mane *Acidulis ad ℥xii.* ne denuo incalescat, & auxilium quod præstiterunt evilescat: si alvus ignavior, sollicitetur *suppositor. aut clyster.* Consuetum usum *pulv. tabac.* nequaquam intermittat. Canicularibus elapsis utatur *decocto Tamarind.* per dies *6.* hinc *V. S. in manu sinistrâ.* Diætam observet accuratam, & imprimis caveat corruptelam nidorosam. Hinc ordine singulis symptomatibus occurrat, prout hoc vel illud urserit. Si hemicrania admodum affligat, curationis causâ utatur *Vesicator.* in carpo, in medio cubito, in humero & post aures. Alternis noctibus sumat *Pill. de succin. Crat.* tempora inungat *ung. alabastr. cum ol. nuc. mosch. &c. Mane & Vesperi* sumat *Pulv. cephalic. ex N. M. cum succ. citr. ppr. C. C. phil. ppr. Matr. perlar. ppr. cum aq. beton. Syr. de rub. Id.* Præservationi inserviunt Vere & Autumno *Decoct. Tamar. V. S. scarificatio* alternis mensibus, nam singulis mensibus vertiginem accersunt: *Fonticuli.* Semel in mense tuto sumere potest *Pillul. de succin. Crat.* post cænam. Eadem ad catarrhos exsiccandos faciunt, ut & ad præcavendum humeri dolorem. Sed insuper necessum, ut cerebrum roboretur, ad vertiginem tollendam & enormes fluxus cohibendos; hâc de causâ mane comedat *R. D. V. de hac Mixtura.*

℞. *Conserv. rosar. r. majoran.*
anth. fl. tunic. ãã. ℥iß.
Pulp. pomor Citr. No. ij.
Conf. fl. euphras. ℥j.
⊖ fœnicul. ʒij. Ol. d. fœnicul. gtt. iij.
Msc. diligenter. Dosis Juglandis magnitud. mane & totidem horâ somni.

Non necessum, ut detur aliquid post pastum, nec enim vapores per œsophagum ascendunt, nec patitur se medicamentis coarctari, ut falso hactenus credebatur. Scapulæ, humeri & pectoris dolor, si urgeat, primum tentanda est ejus dissipatio tepore lecti; si non succedat, sumatur *leve sudoriferum ex aqua fumar. bardan. rob. sambuc.* non calidius, hinc deterso sudore leniter fricetur *panno, vel linteo calido, imbuto fumo mastich. succin. lavend. &c.* Si humeri dolor pertinacior fuerit, ut non raro solet, *succ. lumbr. comp. Fabr. Hild.* adhibendus, quo humerus calide *mane & vesperi* perluendus est. *Ung. & Empl. R. D. V.* vitet.

Sympto-

Symptomata, quae ab acrimonia fermenti stomachi, succi pancreatici & bilis dependent, ante omnia tolluntur accuratâ diætâ; multum emendarunt quoque *acidulæ*. Sin vero ructus admodum molesti redeant, insomnia turbulenta, expergefactio tempore anadoseos recurrant, iis succurrendum *Jusc. alter. borrag. bugloss. endiv. fragar. meliss. per d. 6. cum syr. aperit. Minder. Elix. ⊕l. Mynsicht. pulv. March. cum smaragd. pp. tempore somni in aq. fl. til.* tertio quoque die sumat *Elect. lenit. cum pulp. tamarind.* Alvi constipationi ut occurrendum sit, jam dictum. Varicum incrementa caventur impositis *laminis plumbeis & ligaturâ compressivâ fasciis latis & longis* ad genu: eâdem operâ tollitur spasmus flatulentus.

Relatio de Statu præsenti Valetudinis.

Anno 1671. *die* 2. *Octobr.*

I.

INfelices fere semper fuerunt ordinariæ emissiones sanguinis, præsertim tempore verno etsi juxta præscriptum *V. Excell.* non nisi 4. aut 5. unciæ extraherentur. *Præterito Majo post V. S.* rediit asper capitis dolor, pro quo avertendo *ex Medici suasu* insuper adhibui *Scarificationem*, sed parum profuit, siquidem ingens dolor invasit orificium stomachi circa cavum cordis, qui etiamnum durat, & in nuperis *acidulis* semper me ferè vexavit, nunquam tamen magis, quam in æstate, quo tempore fuit adeo vehemens, ut semper ad vomitum cum nausea ciborum, & imperfectis quibusdam leipothymiæ motibus alliceret, ex eadem parte oriuntur ructus. Adhibuit *D. D. Köfferlin vomitorium*, sed præter phlegmata nihil eduxit, ac ideo parum profuit; plus juvit *Elix. propr. Paracels.* In proximis *acidulis* cum minus pareret alvus, acceperam *pulverem ad educendas aquas destinatum*; ille non solum per viam ordinariam successum habuit, sed etiam per vomitum purgavit, & materiam viridem ac subnigram ejecit, non tamen quantum optabam: facile enim sensi, adhuc plura ejusmodi in stomacho delitescere. Ex ejusdem stomachi & prædicti orificii affectu oriuntur crebræ oscitationes, præcipue vesperi, dum cubitum eo, licet moderatissime soleam cænare. Insuper semper adhuc experior, stomachum crassos & pituitosos humores coquere & coagulare; siquidem quotiescunque sumo *aliquid vel leniter purgans*, crassus humor egeritur & pinguis, item in ordinariis excretionibus semper ferè grave & pingue phlegma emitto. Et licet studiose foveam stomachum, appensâ *pelle ex Sylvestri fele*, nihilominus tamen sæpe & graviter circa pectoris sinum dolet. *Rhabarb.*

barb. semel usurpatum aliquantum profuit; sed non utar, nisi *V. Excell.* usurpandum suadeat.

II.

Alter defectus in stomacho adhuc quoque durat, ut excoquat humores valde salsos, cujus experimentum habeo, quando gustavi materiem profluentem *ex fonticulis*; nisi forte illa salsedo ab aliis visceribus proveniat in secunda digestione, unde dum facienda chyli distributio, in summo expergiscor, & novos sentio dolores in capite.

III.

Somnus adhuc inquietus, & tetris quandoque insomniis turbatus: primum hac nocte videbar mihi pedibus premere organum, cujus sonos elegantes me audire credebam, sed brevi post experrectus, nil habui nisi male affectum caput; nihilominus tamen copiosum somnum atque sufficientem usurpo, usque dum peracta est concoctio stomachi, quæ modò mihi videtur tardior, quàm aliàs, unde à 9. fere usque ad 3. dormire possum, licet sæpe durus sit somnus, qui abrumpitur cum dolore capitis, si vel musicam in platea sonantem audiam, vel si quidquam se moveat, statim expergiscor, & sentio gravedinem in capite molestam.

IV.

Sentio quandoque, & in *acidulis* constanter sensi dolorem & gravedinem in dorso circa renes, ac tandem ex arenulis rubris nephriticum aliquid deprehendi, sed nunc dum in corio dormio, minus illud malum me infestat.

V.

Acidulis nuper Ripplisavienſibus usus, magnum commodum expertus non fui, quia forte nimis cito abrupi illam curam, siquidem non nisi 16. diebus ex fonte bibi; bibiturus diutius, si *D. Köfferlin* præscripsisset: quando enim redii, statim altera die rursus dolere cæpi circa orificium stomachi ad præcordia. Deinde *ex suasu Medicorum* tempore satis importuno, statim altera *post medicinam* die, *sanguinem misi*, sed postea eadem die vehemens dolor capitis secutus est, & quidem ita gravis & intensus, ut talem nunquam senserim: noctu namque priusquam cubitum irem, tetigeram manu partem male affectam capitis ex parte sinistra, sed adeo intensus dolor secutus est, ut crederem cerebrum insertâ manu premi, atque hunc affectum etiam comitatus est dolor cordis, duravit ad mediam fere noctem, postea iterum dormire cæpi: sed brevi deinde rediit hemicrania, verum nonnisi semel cum magna iterum intensione, jam verò per integrum prope mensem durat, & ita quoque dolet, ut, si sonus, unde accidat ex lapsu rei cujusque eam sentiam in parte capitis sinistra, tenet eandem viam

am suam ordinariam, quandoque in parte sinistra medium occupat, & propterea parit moderatum dolorem in dentibus, quandoque versus oculum procedit, subinde in occiput tendit, ibique tam diu subsistit, donec tandem consumatur, aut humor redundet in partes adjectas, videlicet humeros & scapulas. Hinc vetera durant symptomata circa nervos, aut musculos pectorales, & axillares nec non scapulares, qui omnes debent habere inter se connexionem, quantum experior; unde si vel modice brachiis laborem, statim vehementer fatigor, & videor grave pondus in humeris portare ex parte sinistra ad debilitatem brachii; sed maxime hemicrania infestat tempora, & connexas partes à latere sinistro. Jam manu possum attingere partes aut nervos in collo descendentes ex parte sinistra, & per attactum excitare dolorem, item digito designare potui locum in dorso ad finem scapularum, quem si aliquantum pressi, dolorem sensi. Utile fortassis foret, si foris quid adhiberem, quod juvaret ad roborandos nervos & musculos, qui ex consensu cum capite vel ex defluxionibus patiuntur. Suasit quidem *D. Köfferlin* applicationem *vesicator.* sed quia ipsemet interesse non potuit, nec etiam modum ostendit, & insuper edixit, plus non profuturum, quam ut brevi tempore quietem haberem, hactenus usus non sum.

VI.

Vertigo non nisi bis vel ter, & quidem momentanea, me infestavit. De cætero cerebrum adhuc est forte, cætera corporis constitutio vegeta & florida, modo desineret dolor capitis, & quotidianum pondus ab humeris ex parte sinistra tolleretur, ac denuo stomachus componeretur. Non habeo ciborum nauseam, & adhuc natura suum sibi somnum procurat. Creditur in secunda concoctione & distributione chyli defectus, quam materiam salsam non separet ad retrimenta, sed radicem mali *V. Excell.* luculentissime descripsit *in suo eruditissimo consilio*, quod miris modis *nostri Medici* laudarunt, unde exspecto consilium & methodicam directionem, quam accuratissime observabo: nisi enim *V. Excellentiæ ope* restituar, aut mitigetur malum, studiis erit dicendum vale, quod mihi acerbum erit, cum tota vita nil fuerit nisi studium, unde vehementer ad illud afficior. Est quidem dolor non constans & perpetuus, sed sæpe desinit ad aliquot horas, non autem dies, sicuti solebat, nec semper habet eandem intensionem; nihilominus tamen tantus modo est, ut à literariis meditationibus impediar, & quidem præter morem diuturnius. Rogo proinde *Excell. V.* ut dignetur præscribere methodice, quid adhibere debeam, dum mei affectus interea temporis creverunt; sed simul veniam indulgeat, quod ita inculto stylo calamoque scribam, & quidem sine ordine, quia harum bajulus præter suam consuetudinem festinat. Ideo adhuc addo 1. circa constipationes me *post acidulas* non adeo magnam sentire difficultatem, præser-

 tim

tim dum observo accuratè, quæ *V. Excell.* præscripsit. 2. Quando accessi *acidulas*, accepi *Bol. purgantem ex præscriptione D. D. Köfferlin*, qui me non tantum una die, sed 4. diebus vehementer exercuit, ita quidem, ut cum venissem *ad acidulas*, torminibus cruciarer; sed postquam adhibui *nuc. moschat. cum lacte amygdal.* cessère. In hac multiplici & præter intentum acri purgatione etiam expulsa fuit materia viscosa & alba instar ceræ, unde postea satis bonum effectum promiserunt *acidulæ.* 3. Etiam præteritâ æstate colica infesta fuit circa umbilicum, sed non diu, nec facile redibit, cum non amplius rubrum vinum densius sim bibiturus.

Denique pauculas quæstiones adnecto. 1. *Suasu Medicorum nostrorum* pro tollenda mali radice paratum mihi est *Electuar. ex chalybe* an utile? 2. Quidsi deinceps non amplius utar V. S. sed copiam sanguinis minuam *per applicationem Hirudinum* ad hæmorrhoides quod quidem semel feci in autumno, & profuit. 3. An conveniens duorum aut trium dierum jejunium pro orificio stomachi curando, quod *quidam Medicinæ peritus* suasit. 4. an utile *in pileolo ferre salutares & odoriferas herbas?* 5. Cum *Fonticuli* ambo satis multam materiam educant, an non salubre, si in humeris loco commodiore novus aperiatur *Fonticulus*, & qui in brachio sinistro est, occludatur; videtur enim minus consentire cum partibus affectis. 6. An adhibenda *Chymica?* quibus multum tribuit *D. Köfferlin.* 7. An *hirudines* retro aures aut ad occipùt applicandæ. 8. Cum sentio noctu aliquam moderationem, si vel unam aut alteram *pilulam* vulgarem accipiam, an praxis bona, licet hucusque non nisi rarissime fecerim, quia *V. Excell.* prohibuit *purgantia*, & aliàs, quantum possum, *à pharmacis* abstineo. Atque hisce properante rudi ac simplici penna exaratis, me denuo impensissime commendo.

Jacob Willi, Soc. Jes.

Responsum Medicum.

DUo sunt potissimum affectus, qui consideratu digni sunt, Cardialgia & Hemicrania. Cardialgiam quod attinet, indigitat affectum esse pylorum aut partes eidem vicinas. Causa proxima non est sanguis, quia *à V. S. & scarificatione* lædebatur: non nudum phlegma, quamvis tale *à purgantibus* subducatur, & ordinario cum fæcibus secedat; sed humor acris, biliosus, quia æstate admodum afflixit, cum nausea & periculo lipothymiæ, & *ab Electuar. purgante* sursum deorsumque viridia & nigra egessit: item *Elix. propr. Par. & acidulæ* juvarunt, maxime

xime ſi diutius continuatæ fuiſſent; quia veſperi oſcitat, & crebros ructus aliàs edit; quia *à fomento pellis felis ſylv.* non juvatur; quia jam imminebat colica; quia *à Vomitoriis* lædebatur; quia *Rhabarb.* juvabat. Pylorum quoque debilem notat *vomitoriorum* læſio. Gignitur hæc bilis cum ſucco pancreatico acidiore ex ſanguine calidiore, cumulatur à vita ſedentaria, & ad alias ſedes pellitur, dum inflexo corpore forte nimius eſt in ſcribendo & legendo.

Hemicrania manifeſto videtur à ſero ſalſo oriri, quod nimium irrigat duram meningem in tempore ſiniſtro; nullus enim alius humorum citra alia ſymptomata tam pertinacem dolorem efficere poſſet; frequenter illud aliàs circa partes membraneas ac nervoſas ſtagnat, talesque dolores parit, inſuper ſe alibi etiam poteſt diffundere ad oculos, dentes, occiput, tandem ad humerum cum ſenſu ponderis, ſcapulam, pectus, quod ab alio humore præſtari nequit. Poſt ſomnum magis affligit, quia tempore ſomni magis cumulatur & ſtagnat. Cuniculum feciſſe videtur, aut ut ita loquar, lacum aut paludem aliquam, quia continue durat, quia remoratur motum arteriarum carotidum aliquo modo, unde pulſant, Ad cumulationem multum fecerunt ſtudia, & meditationes nimiæ intenſæ. Quia ſe tam late diffundit, & à lapſu rei alicujus dolor aggravatur, ſerum attigiſſe quoque ſuperficiem piæ meningis; his in locis ſæpe ſerum inſtar gelatinæ concretum reperii. Cerebrum tamen ſalvum adhuc eſt, quià rariſſima afflixit vertigo, quia omnes ejus actiones integræ, ſomnus licet inſomniis turbetur, & facile rumpatur, id tamen ab aliâ causâ fieri poteſt, ſcilicet hemicrania & in ſomno affligente, unde ſtatim ac expergefit, adeſt, aut à Cardialgia, aut à permiſtione humorum bilioſorum cum ſanguine, unde etiam à levi anſâ interrumpitur. Serum hoc valde ſalſum eſſe probat doloris acerbitas, & guſtus ichoris *ex Fonticulo* emanantis: ſemper quidem apud omnes etiam ſanos ſalſum eſt, apud R. D. V. vero ſalſius, ob intemperiem calidam totius, & occultas obſtructiones in partibus glanduloſis. Nephritis, quia à decubitu in corium remiſit, non magni facienda.

Indicationes ſunt, bilem & acres humores circa pylorum in duodeno blande evacuandi; ſerum quandoque fortius evacuandum; à loco affectò revellendum, derivandum: mitigandum & ſua acrimonia exuendum. Stomachus, caput & humerus roboranda, & humores inhærentes diſcutiendi abſorbendique ſunt.

Itaque ſemel in ſeptimana ſumat 1. *Rhabarb. ℥j. in fruſtula conciſ. cum pauxillo vini hora ante prandium.* 2. Semel in menſe triduo ante novilunium *ſumat. ℈j. MP. cephalic. poſt cœnam.* 3. *Veſicatoria* audacter apponat carpis, pergendo retrorſum ad cubitum & poſt olecranum; non retro aures, ubi ne *hirudines* applicet, quia pars

jam

jam nimis debilitata est. 4. *Hirudines* verò tutius hæmorrhoid. applicabuntur Vere & Autumno. 5. *Fonticulus* nullo modo humero applicandus nec cervici; præstaret alium in dextro brachio aut pedis parte interna excitari. 6. Caput roboretur mane sumendo *pil. reg. gr. x. vel xij. cum aq. beton. aut. jusc. alterat. scorzon. fl. beton.* noctu *Conserv. rosr. fl. beton. major. theriac. add. pulp. citr. aut pulv. marchion.* ℈ß. *cum aq. fl. til. Pilulas somniferas* non probo. Tempora inungat *ung. alabastr. popul. rec. op. ol. nuc. mosch. expr. Cucupham* gestet non ex valde odoratis, quæ plus attrahunt, sed *ex verben. ros. r. C. C. ust. Mastich. succin.* 7. Ventriculus roboretur intus *Elix. propr. Par. ante pastum;* foris *inunctione bals. stomach. ex ung. pomat. ol. nuc. mosch. expr. ol. d. chamom. menth. Felis pellem* gestare pergat. *Vomitoria & Elect. chalyb.* cacostomacha non probo; nisi forte gravius affligat Cardialgia, caute ♂ talia usurpanda. *Chymicorum nomine* plurima veniunt, ♀ & ☿rialia plurimis funesta, caute usurpanda; si medicamenta & parandi modum ignorem non facile suaserim. 8. Humero applicari poterit *Empl. diapalm. Hildan.*

Diætam accurate observet: jejunium tot dierum penitus improbo, unde bilis & serum aliique humores efferati magis redduntur. Alias vinum rubrum minus sulphureum ego albo præfero, quia non ita exagitat serum, neque ita nervis inimicum est, dilui posset *aqua, in cujus Mens. j. rad. chin.* ℥j. *coq. aut Mastich.* ℥j. Vitet studia pleno ventre: scribat erecto corpore. Caput & pedes contra frigus muniat.

OBSERVATIO LIX.

Hemicrania cum Symptomatibus Venereis.

SErenissimus quidam Pr. Mens. Jul. 1690. sævissimam passus est hemicraniam in latere sinistro, inprimis in fronte, orbitâ oculi & medio tempore: frons inde intumuit, mansit tamen concolor; suasi *pulv. diaphor. & Errhin. ex lact. &c.* ex quorum usu & naribus hausto *lacte* calide *cum saccharo & pauxillo aquæ majoranæ* dolor multum remisit & detumuit. *Die* 23. *Julii* 1690. *Ipsum conveni* in der Neu-Stadt *Sylvæ Martianæ:* Est staturæ justæ, gracilis, pallidus. Multos excessus commisit in potu: nec immunis à Syphillide, nam aliquoties passus est γονόῤῥοιαν, à quâ nec hâc vice mundus est. *Budæ* trajecti fuerunt *à Turcis* globi saturnini supra internum malleolum pedis dextri. *A Chirurgo Burgundo Marchand nominato* scrutando temere

cum

cum ſtylo largiſſima Hæmorrhagia producta fuit; *à Setaceo* per vulnus traducto ad Ambuſtum extrahendum ingens dolor & inflammatio excitata fuit, unde gangræna in procinctu erat: *fotibus* illa cavebatur & dextrè dolor & inflammatio ſedata fuit, plurima oſſium fruſtula & fruſtulum plumbi ſeceſſerunt, ac *Viennæ* poſt plures ſeptimanas 1686. tandem conſolidabatur. *Anno* 1689. *Norimbergæ* imus pes rurſus intumuit: poſt emollitionem per *Cataplaſmata* tumor aperiebatur *corroſivo*, verum prope nullum pus emanavit: natura tandem per ulcus feſtucas oſſium extruſit & fragmenta Saturnina. Unde incedere rurſus poterat: ſubinde tamen ad mutationes aëris punctiones percipit: nihilominus iterum itinera inſtituit, quandoque ſaltat. Dum hemicrania ſæviit, per aliquot dies appetitus admodum proſtratus fuit, nec noctu dormire valuit, nam dolor diu noctuque ipſum afflixit. In nare dextra mucus tenaciſſimus hæſit, quem vix emungere valuit. *D.* 24. *Julii* mane hora 10. frons paulo altior erat, alba tamen & mollis perfrictionem pertulit ac attactum fortiorem: doluit quoque poſt aurem circa regionem parotidis ſiniſtræ, non tamen tumet notabiliter & attactum fortiorem tolerat: dolor magis videbatur eſſe in articulo maxillæ inferioris cum impedimento magis in deglutitione, quam in maſticatione. In prandio bene comedit: bibit vinum & cereviſiam, nuper cum guſtu *decoctum Saſſafras*, *Fonticulus* in brachio ſiniſtro large fluit. In ſuperiore parte fœmoris *Fonticulum* non potuit tolerare, valde doluit, ut leviculum quoque attactum formidaret, unde pridem occluſus rurſus fuit. Bene cænavit, noctu quoque bene dormivit, de nullo dolore conqueſtus eſt.

Die 25. *Julii.* mane exploravi Frontem modis omnibus: altior quidem fuit in latere ſiniſtro, quàm dextro, attactum tamen fortiorem, cutis corrugationem ductum pollicis quaquaverſum optime pertulit, adeo ut nullum gummatis veſtigium reperire potuerim: nam os frontis undique tum in hoc latere, quamvis cutis altior eſſet, tum in dextro planum & æquale erat. Poſt aurem dextram parotis quoque naturalis fuit: prope articulum maxillæ inferioris tetigi tuberculum piſo minus, mobile, quod ab attactu dolebat; non tamen maſticationem impedivit. Ab aliquot diebus raucus fuit, inſpectis faucibus, depreſſâ linguâ digito, nam ſpatulam nunquam pertulit, vidi cum *Chirurgo ſuo* uvulam majorem in ſiniſtro latere rubram cum puſtulâ: tonſilla ſiniſtra quoque debito rubicundior fuit, unde procul dubio raucedo & deglutitionis aliquod impedimentum evenit, nihil adhuc exulcerati conſpicere potuimus. In occipite circa inſertionem muſculorum caput erigentium tumuit nuper quoque & doluit, tumor tamen

maximam partem evanuit; superstes tamen erat rotunditas quædam in medio divisa paulo altior, verùm attactum bene pertulit, sensit aliquod impedimentum inter versandum caput ex uno latere in alterum, quod tamen nuper majus erat. Examinatâ cicatricum sede, deprehendi globum sclopeto trajectum os tibiæ supra articulum, illæso radio; ubi fragosius erat cum parte duriore lacerasse, illæsis quoque ossibus Tali & tendine magno: sub malleolis quidem intus & externe quoque cicatrices erant, sed incuria, & post recidivam doloris & tumoris fiebant à *Chirurgo Viennæ* & rursus *Norimbergæ à Chirurgo quodam*, atque quia descenderat illuc pus ac diu stagnaret. Ultimâ vice post inflictum vulnus ac post Escharam prius *à corrosivo* factam non multum puris primum prodiit, attamen in progressu aliquid sed non copiosum & tandem festuca ossea acuta: unde dolor omnis remisit & hoc mane attactum optime pertulit, nihil tumidi apparuit: tota tamen tibia multo gracilior est sinistrâ. Hemicraniam præcessit pruritus totius capitis capillati. Ante hemicraniæ invasionem largissimos in vini potu excessus sæpius commisit. Illa præsente, dolet quoque intra orbitam oculi, pomumque cum dolore movet.

A die 16. Julii usus est singulo mane *pulvere cephalico cum aqua ad illum præscripta & ex pharmacopolio à me misso;* alternis noctibus sumpsit *gr. iiij. theriacæ cœlestis.* Mane *ex meo consilio* naribus hausit, *lac tepidum cum aqua majoranæ.* Non diu bibit *decoctum Sassafras*, quia putavit, ventriculum inde sibi debilitari & hemicraniam vel efficere vel fovere: nullos tamen excessus nocentiores vini potu, dum his utebatur, commisit. Post prandium bibit aliquot scutellas *Decocti Caffeæ. Chirurgus* ante meum adventum subinde *sacculos ex decocto Herb. Cephal. in vino* fronti imposuit cum levamine. *Vesicatoria* nunquam applicita fuerunt. In victu non sibi temperavit à Pernis Westphalicis salitis & fumo induratis & quidem crudis cum pipere conspersis. Gonorrhæam virulentam aliquoties perpessus est, ut ipsemet fatebatur, abegit feliciter *epoto mane oleo olivarum ad ℥iij, vel ℥iiij.* Cæterum optime appetit, concoquit: de nullâ ullâ molestiâ, multo minus de doloribus nocturnis conqueritur.

Resolutio.

HEmicrania ista provenit à seri stagnatione in fronte & intra orbitam oculi: an sub pericranio? Serum causam proximam esse testatur tumor frontis concolor: sub pericranio probant doloris vehementia & termini quidam, quibus tumor & dolor circumscripti erant. Malignitatis suspectum est serum, quia Gonorrhœa adhuc afficitur: Serum quoque affligit uvulam, tonsillam sinistram, ac vocem raucam efficit:

efficit: Tumorem quoque concolorem in occipite excitavit: pruritum etiam cutis capillatæ cauſavit. Malignitas minus adhuc ſævit, quia *Fonticulus* large manat ac jam *diſcutientibus* & *edulcorantibus* utitur: Cumulat hoc ob nimium vini potum & pauca exercitia: ſtagnandi occaſio eſt obſtructio à tenaci muco naris ſiniſtræ, unde illo ſublato miteſcit.

Ad ſeri mitigationem & diſcuſſionem promovendam, ut & ad partes debilitatas roborandas *Sereniſſ. Dnus* mane hora 5. *pulv. cephal.* ʒß. *ad* ℈ij. *cum liquore tali* ſumat.

℞. *Pil. reg. c. pulv. Marcb.* ãã. ʒij.
Diaph. ♃. *cinnab.* ♁ii *rectif.* ãã. ʒiß.
Ung. alc. ppr. ʒj. *Eſſ. ambr. ſicc.* ℈ij.
Extract. lign. Al. ℈ß. *ol. d. cinnamom. gtt.* ij.
Fol. ☉ *N.* ij. *Tab. man chr. perl.* ℥iß. *Mſc. F. Pulv.*

℞. *Aq. ceraſ. nigr. lil. convall. ſatur.* ãã. ℥iß.
è Typh. cerv. ℥j. *Naphæ, cinnamom. bugl.* ãã. ʒvj.
Eſſ. caſtor. c. ſp. ⊖ ✱ *par.* ʒj. *ſacch. alb.* ℥ß. *Mſc. d. ad vitr.*

Horâ ſeptimâ bibat *decoctum Caffeæ*, quod melius eſt quàm poſt prandium. Singulo mane porro *lac cum aqua majoran.* naribus hauriat.

Ad evitandam faucium exulcerationem utatur *gargariſmate ex malv. arbor. flor roſ. r. prunell.* &c. Si tuberculum poſt aures creſcat, imponatur primo *Empl. diachyl. ſ. cum empl. de melilot.* Si ab hoc non imminueretur, maturetur *Cataplaſmate emolliente.* Subinde noctu gr. iiij. *ther. cœl.* ſumat. Collo circumponantur *lintea perfumata pulvere contra fluxiones.* Vitet exceſſus in potu: nocet ſuilla fumo indurata. Sudor matutinus non prohibeatur. *Purgantia* nunc Sirio flagrante non conveniunt, *nec V. S.* In autumno *pilul. ex extract. cathol.* ☿*io dulc.* alternis hebdomadis *purgari* poſſet.

Si dolores nocturni evenirent cum laſſitudine: In hybernis *uſus ſcamni ſudoriferi juxta mercurialia* proficuus eſſet *cum certâ methodo. Menſ. Septembris* 1691. *Audivi Sereniſſ. Dnum ſatis bene valere ac ſe Militiæ abdicaſſe.*

 OBSER-

OBSERVATIO LX.

Hemicrania funesta cum Scrophulis, subjunctâ Anatome.

NObiliss. *Dnus J. S. Reipubl. nostræ Secretarius*, natus 1665. *Patre* graviter diu Scrophulis circa collum, sub axillis & in inguinibus conspicuis, & in abdomine copiose tactui occurrentibus, afflicto; nullæ quidem exulcerabantur, verum inde contabuit, & post varia symptomata, eaque gravissima, inprimis Dyspnœam, mente integra *d.* 27. *Febr.* 1666. animam Redemptori suo tradidit. *Filius orphanus* studiis humanioribus consecratus fuit, in quibus ita profecit, ut nondum completo 20. ætatis anno muneri publico admotus fuerit: in hoc occupabatur valde, ut nec corpori nec animo quies concederetur; industrius vitam scribendo, meditando & sæpe in multam noctem lucubrando transegit.

Anno 1691. post scabiem sublatam, nescio quibus, Furunculi hinc inde in habitu corporis emerserunt. *Anno* 1692. in principio veris primum coryzâ vexabatur, supervenit obauditio; ambo sponte citra usum medicamentorum evanuerunt. Non diu post, *mense* scil. *Majo* ejusdem anni tumor in palato uvulam versus rubicundus obortus est, deglutitionem impediens; & hic citra suppurationem recessit. Odontalgiam tunc quoque passus est. Ab illo tempore Hemicrania incepit, quæ ipsi funesta fuit, ejus causa sumpsit quoque cubitum iturus *Pulv. ex fol. Senn. & specieb. aromat. rosat.* occupavit autem illa partem frontis sinistram, ita separatim à dextrâ quasi cynosyrâ divisam, ut hunc terminum non transgrederetur, item situm ossis maximi maxillæ superioris, tempus & aurem sinistram (aliquando sine dolore, at cum sono pulsatorio) & dentes ac nasi latus sinistrum circa ejus medium in loco, qui apice digiti tegi poterat, quandoque etiam ad occiput exporrigebatur. Dolor fuit lancinans, divellens, pungens, in temporibus pulsans, sæpe tam sævus, ut decumbendum ipsi fuerit: pulsatio in tempore tam valida erat, ut pileum attollere videretur, in aure fiebat fere sine dolore. Dolor primum illum excruciavit horâ dimidiâ post prandium, duravit ad horam dimidiam; vesperi ante cænam rediit brevi durans, ut pro lubitu cænare valuerit. *Mense Julio thermas Argovienses* adiit, magis ex suorum quam *Medici* consilio, qui symptoma hoc melancholiæ à negotiorum gravitate & multitudine contractæ adscribebant; verum ex otio & intermissione consuetorum laborum inde plus tædii quam solaminis accepit.

Ab illo tempore dolor quoque invasit illum mane & nihilominus post-

post prandium, sed tardius, scilicet demum horâ pomeridianâ secundâ, duravit per horam cum dimidia, quandoque ad horas duas. *Mense Septembr.* 24. 25. & 26. prope dolor aberat: 27. *Septembr.* rediit *ad d.* 3. *Octobr.* per intervalla, sed non pari ferocia: vesperi ob meditationes serias tam saevus erat, ut lectus petendus fuerit: *d.* 6. *Oct.* horâ tertiâ matutinâ hemicrania molesta esse caepit, simulque ad occiput diffundebatur. *D.* 7. *Oct.* dolor acutior erat hora 3. mat. quam aliquot praegressis diebus, & cum largius pransus esset, statim à pastu illum excruciavit, seque à tempore sinistro ad articulum maxillae inferioris extendit, masticationemque, imprimis si os clausurus erat, impedivit: *D.* 9. *Octobr.* dolor quoque synciput dextrum petiit, quod hactenus nondum factum fuit, simul palpebrae doluerunt cum aliquali intumescentia & rubore. *D.* 30. *Octobr.* dolor magis vergebat versus occiput, nucham & humerum sinistrum quam ad tempus sinistrum. *D.* 2. *Nov.* magis vagus fuit.

Manu capiti admotâ dolorem leniri putavit; attactum bene pertulit: extra paroxysmum forti screatu aut à capitis succussione non accersebatur: inter tussiendum aerem sursum ascendere putavit, indeque dolorem punctorium excitari. Tumor *mense Augusto* digiti distantiâ infra parotidem obortus est, circumscriptus, concolor, indolens, rotundus, magnitudine nucis moschatae, aliquantulum mobilis, attactum ferens; *mense Octobr.* multo minor erat, & prope evanuit *sub finem Novembr.* indeque tensionem quandam patiebatur. In paroxysmo nonnunquam admodum intumuerunt arteriae temporis sinistri: post paroxysmum saepe valde debilitabatur, vires indies magis magisque frangebantur: nihilominus illo penitus cessante suo munere more solito vacavit, senatui frequenter interfuit, in publicum prodiit, & sua praedia extra urbem sita adiit. Aliquando paroxysmo obrutus inter scribendum visus sed solum per momentum periit: audivit acute, vertiginem hucusque ignoravit; nihil convulsivi vel in oculis, vel in facie, vel in artubus observatum fuit: nunquam in somno artus, veluti à terrore, succutiebantur. Plerumque placide in lecto dormivit, aliquando post prandium: inter dormiendum, dum in sella dormiret, observata fuit pulsatio quaedam arteriae in labio superiore, illo caetera immobili permanente. Appetitus varius erat, pro paroxysmorum saevitiâ nunc major, nunc minor: cibi semper sapuerunt, non sitiit, parum bibit, plerumque non ultra unc. 5. vini, aliquando illud plane omisit, quia animadvertit dolorem inde magis ferocire; bibit *Decoct. lign. Sassafr.* A cibo non laedebatur; alvus rite aperta: urina colore, consistentia & sedimento naturali simillima, pulsus naturalis, respiratio facilis, sudavit mane cum euphoria. Nihilominus inde macilen-

 tior

tior & pallidior evasit: subinde auriculæ albescebant. *In consilium vocatus cum Cl. Dn. D. Alexandro Stokaro his meam mentem de hac Hemicrania explicui, ipsique & aliis Medicis dijudicandum proposui.*

Resolutio.

IN hâc Hemicraniâ meningem duram potissimum affligi existimo, quia amplum spatium in sinistro latere occupat, scilicet frontem, tempus, magnam partem maxillæ superioris, latus nasi sinistrum, nunc vero etiam vergit ad occiput, & nucham: meningem tenuem nondum affectam puto, quia sensibus internis & externis valet; nullam vertiginem patitur, non terretur in somno; nuper quidem visus inter scribendum periit, sed solummodo per momentum, & quidem in dolore sævissimo: in aure pulsationem sentit sed sine obauditione. Meninx dura per consensum affici videtur, potius quam per Idiopathiam, seu à causâ intra cranium illi adhærente, quia non est continua, verum periodice & per intervalla sæpe satis longa hucusque afflixit, & post paroxysmum à dolore immunis prompte suo munere vacat, nec screatu aut capitis succussione accersitur. Per consensum dura meninx afficitur, si in parte quadam nervea cranio vicina alterutrius lateris, sive sit membrana, sive sit plexus quidam nerveus, irritamen aliquod dolorificum detineatur, nam cum nervos involvant dura & pia meninx, eosque quaquaversus comitentur, læsæ sensum dolorificum cum meningibus communicant, cum hæ; medullosæ vero substantiæ forte nihil prorsus sentiant extra cranium: certe intra cranium nihil sentire certis experimentis constat; sic frequenter observatur nare alterutrâ pertinaciter obstructâ à muco viscido, crasso, Hemicraniam sævissimam obortam fuisse: idem quoque odontalgiæ, maxime in maxilla superiore, accidit.

Causa proxima doloris, seu spina, non est abscessus, aut alius tumor, aut ossiculum, quia continua esset, cum tamen sæpe inducias dierum etiam concedat, nec tam diu durasset, & vel tandem intra semestre spatium magis in propatulum venisset: sed est serum; hoc enim facile à sanguine secedit, semper nervos membranasque nerveas irrorat, intimos illorum recessus subit, facile stagnat, cedit reditque sæpe nullo sui vestigio relicto; hoc acre & semper salsuginosum est; mora fere semper acrius fit, dum novâ lymphâ non diluitur: tale semper acrimoniâ suâ pungit, vellicat, lancinat, aliterve sensum molestum parti membranosæ imprimit, unde dolor, fibrillæ nerveæ corrugantur, ad motus spasmodicos incitantur, aliæque partes congeneres, cum quibus continuæ sunt, in consensum rapiuntur similique molestiæ involvuntur, sive particulæ seri salsuginosæ sint alcalinæ, sive acidæ, sive mixtæ; inspergatur tale oculo, æque illud atque hoc lacrymas exprimet,

primet, oculum inflammabit, & prope pares dolores excitabit. Serum contrahit lentorem quendam à calore ob moram, non ab acido. Hoc pravum esse colligi potest, quia natus fuit *Patre* scrophuloso, post scabiem sublatam non diu postea sequebatur Hemicrania; obortus est tumor concolor sub parotide. Illud cumulavit vitâ sedentariâ; defluxio hæc ad capitis latus sinistrum promptius descendit, quia ad latus sinistrum caput & pectus inter scribendum inclinavit: illam forte accerserunt dentes cariosi in utrâque maxillâ ejusdem lateris; certe non raro passus est odontalgiam, tumorem quoque concolorem sub parotide sinistra habuit.

Spem curationis pollicentur sensus interni & externi adhuc integri, absentia motuum convulsivorum in sinistro capitis latere & motus alicujus impotentiæ. Quia tamen jam à semestri durat, vires languescunt, & emaciatur, studiose contra hanc pugnandum erit.

Serum igitur à loco avellendum & evacuandum, ejus acrimonia mitiganda, in loco affecto absorbenda & dissipanda, ac lentor corrigendus erit. Ad has indicationes adhiberi possunt hæc remedia.

Purgantia, (quibus ceu aliis remediis viam sternentibus, & simul aliquid seri educentibus, & à capite abducentibus uti possumus) cum *secundum Hip. S.* 4. *aph.* 28. *surditatem*, & *S. 6. aph.* 17. *ophthalmiam Diarrhææ spontaneæ*, & *in eadem Sect. aph.* 51. *oculorum dolorem tollant:* non tamen sint nimis violenta, nec crebra ne ventriculo plus noceatur. Propediem sumat *Syr. rosf. sol. s. dilutum aq. verben. Pilul. cephal. meæ* dandæ ante & post novilunium horâ noctis *ad* ℈*j. Pulv. ex fol. senn. spec. aromat. ros.* semel in septimana duabus noctibus. *Fonticuli* non spernendi. *Setaceum* inprimis commendavi in nucha traducendum, cum hujus beneficio quater guttam serenam potissimum curatam norim: quod etiam *Vesicatoria* in principio præstiterunt, atque aliàs in Hemicraniâ, ophthalmiâ & odontalgiâ cum fructu adhibita fuerunt. Si de sede spinæ certius constabit, *ustio cum Moxâ* adhibeatur, ut & dentium cariosorum cum ferro candente. *Arteriotomia hemicraniam per biennium excruciantem Nobili Matronæ citra recidivam* & *apud Nobilem ultra semestre durantem sustulit in tempore facta*, cum affluxum ad sedem aliquo modo intercipiat. *V. S.* & *scarificationes* pridem institutæ fuerunt. *Cucuphæ ex simplicibus temperatis, Balsama cephalica, errhina, inprimis ex sacch. rad. Ir. Florent. ol. succin. Masticatoria ex mastich. galang. rad. angelic. Pediluvia ex rad.* & *herbar. cephal. decoct. in aq. c. pauxillo vini* non spernenda. Interea jungenda his semper *discutientia sc. absorbentia, præcipitantia, temperata nervina*, grata formula

nunc

nunc *Pulver.* nunc *Electuar.* nunc *Pilular.* quibus ſuperbibat *Decoct. Coffeé*, quod appetitum reparabit, aut *Juſculum alteratum cephalicis recentibus.* Nec *decocta lignor. longa*, pertinacius malo continuante, improbanda putavi. De ſalivatione *per* ☿. movenda hæſito, cum hic generi nervoſo inimicus ſit, & *ille poſt inunctiones ☿riales vivus intra cranium repertus fuit, de quo obſervatio extat in Tract. meo de loco affecto in Apoplexia p.* 303. *Paregorica & Anodyna* nimium ſævientibus doloribus quandoque neceſſaria erunt.

Victûs ratio ſit tanto malo accommoda: dentur cibi boni ſucci, facilis coctionis. Vinum non denegandum exiſtimo, cum non febricitet, expalleſcat, & vires indies infringantur, ſed bene maturum, rubellum, ſulphuris expers; ſi inde dolor exacerbetur, ut jam aliquando factum fuit, diluatur *grato decocto ſimplici, vel rad. chin. vel lign. viſc. quern. vel ſaſſafr.* Non ſtatim à paſtu ad ſcribendum properet: vitet lucubrationes, ſomnum pomeridianum: non nimium cerebrum meditando defatiget.

Ex his remediis plura in uſum vocata fuerunt, *ante conſilium datum*, licet non raro ſatis negligenter *Dni Ægri* potiſſimum & adſtantium culpâ; ſubinde enim quædam ventriculus reſpuit, quandoque non ſuccedente exoptato fructu illorum tædio quodam capiebatur. In nucha *Fonticulus* excitatus fuit, nam *Setaceum* diu noluit admittere. Cum ſerio urgeretur tum ab ipſo morbo, tum *à Dominis Medicis*, aliquandiu *Conſilio* obtemperavit, non tamen pari induſtriâ & conſtantiâ.

A Novembr. 1692. *ad Februar.* 1693. hic valetudinis ſtatus erat: Hemicrania utcunque ſubinde tolerabilior eſſet, nunquam tamen penitus ceſſavit: *Menſe Decembr.* 1692. ſubinde incepit à dente inciſore ad conſpectum ſano, canino proximo, dolore prope momentaneo affici, at in frontis utroque latere pertinacior erat, lancinans indeque omnia diſruptum iri verebatur; inde quoque punctio verſus *Fonticulum* in nucha & occiput exporrigi dicebat, quæ brevi duravit, per vices rediens: poſt ſomnum erat gravativus. *Anno* 1693. *die* 13. *Januarii* Hemicrania vehementior recruduit: ab inferioribus corporis partibus à cibo refectus putavit aliquid ſurſum ad ſynciput aſcendere, ac dolorem pungentem ac pulſantem non ſine lancinatione excitare, indeque gradatim ad tempus, aurem & maxillam ſuperiorem ſiniſtram deſcendere ibique ſævire: ſi delaſſatus indormivit, circa ſuturam lambdoideam valde doluit, urebatur, atque ibi ceu à forti manu ſtringi dicebat; non tamen dolor ad nucham pertigit: *die* 16. *Januar.* poſt ſomnum in occipite vehementiſſimo dolore corripiebatur, qui tandem totum

tum prope caput invasit, ad medium noctis perseveravit: cum *d.* 17. *Januar.* mane ad violentum vomitum provocatus fuisset, post plures nixus caput nec quicquam doluit. Continuantis hemicraniæ sedem digito ostendit in sinistro latere suturæ sagittalis, non procul à coronali, non tamen in loco *Fonticuli*: detonsis capillis cutis *Moxa* levicule *adusta fuit*, quod bene pertulit. Tumor sub parotide sinistrâ minui quidem videbatur, non tamen disparuit. Appetitus *à Novembr.* 1692. *ad mensem Februar.* 1693. erat imminutus, comedit tamen semper aliquid ciborum coctu facilium & boni succi; cibi sapuerunt: nunquam sitiit: vinum subinde merum bibit sed parcissime, plerumque *decocto Sassafr.* dilutum. Alvus quotidie officium fecit, aliquando *post sumptum purgans* tardius; urina semper clara, tenuis, pallida, debitâ copiâ, nunquam vel rarissime turbabatur. Aliquando mane sponte sudavit cum levamine quodam: respiratio facilis. Pulsus tardus, immersus, minus frequens: somnus suavis sed interruptus. Cum *circa principium anni* 1693. mucum tenacius post uvulam adhærentem mane screatu forti elicuisset, vomitum provocavit, quo copiosissimum simul ejecit, unde se levari putavit; verum postea sequentibus diebus eadem vi cum mucum istum in somno ab aere calido expirato inspissatum excutere conatus esset, prandium licet frugale evomuit, & aliquandiu parcissime cænandum fuit, unde debilitabatur & emaciabatur, & cum antea rarissime interdiu decumberet, quin etiam cœlo sereno in publicum prodiisset, subinde lectus petendus fuit.

Mense Februario valedixit Medicis, usus est *consilio & opera Rustici cujusdam nec Empirici, nec Veterinarii nomen merentis*, quæ de morbo ejusque causâ futiliter nugatus sit, enarrare pudet & tædet: propinavit *abominandos* nescio *ex quibus herbis in aqua coctis paratos haustus* cum antea gratissima aversatus esset, hos avide inglutiit: capiti *sacculos similibus infarctos in aqua coctos* imposuit, aliaque suasa per plures septimanas; deprædicabantur successus à domesticis, verum non diu postea omnia in pejus ruebant, unde clanculum se subtraxit, & à credulis summopere hominis temeritas detestabatur. Verum non sufficiebat sic turpiter delusos fuisse, insuper à fæmina compararunt *sacculos contra atrophiam commendatos*: hanc duplicem credulis persuadet, unam sanguinis, alteram medullæ, sub cujus nomine ipsum cerebrum comprehendit; hanc cum gravissimis doloribus junctam & curatu difficilem dicit. In uno alteroque *sacculo* aperto inveni *rad. filic. auriculam muris, gnaphalium montanum &c.* appendit circa nc vilunium; gestandi per mensem, postea retrorsum stanti in aquam profluentem abjiciendi sunt.

Mense April. cum omnia in deterius lapsa essent, denuo *D. D. Stokari* opem, & tandem aliorum quoque implorarunt; nam habitus corporis valde contabuit, vires indies magis magisque deficiebant, cor subinde palpitavit vehementer cum dyspnœa, extrema frigefiebant, simulque hemicrania sæpe vehementer ipsum excruciavit, materia quasi purulenta ex aure sinistrâ emanavit nunc parcius, nunc copiose cum levamine: sinister oculus manifeste strabismo afficiebatur, ut ambobus oculis simul apertis legere nequivisset, licet ambo clari & splendidi essent. Parotis sinistra multo major evasit, dura instar saxi, minus mobilis; dextra minor & magis mobilis. In præcordiis molestiam quandam passus est, quam tenesmo similem vocavit, quæ erat anxietas quædam cum constrictione in præcordiis. Præter alia *absorbentia, præcipitantia, antispasmodica, & humores edulcorantia, diaphoretica, revellentia*, suasus fuit *potus lactis caprini manè calide ad ℔j. Lac* pertulit bene, rediit appetitus, vires restaurabantur, diutius extra lectum persistere valuit: hemicrania sævior per longiora intervalla afflixit: cordis palpitatio emansit: pallidus tamen & macilentus mansit: effluvium aurium rediit: ad tibias *vesicatoriis* adhibitis nares humidæ evaserunt, alias siccæ. *Circa medium Julii* nullæ scrophulæ vel sub axillis vel in inguinibus tangebantur, abdomen molle, nulla tensio hypochondriorum aderat, bene pransus est, non sitiit; hucusque nullum vinum bibit. Mane & vesperi bibit quoque *juscula alterata herb. recent. chæref. beccabung. nasturt. aq.* præmissis *Pulv. ex diaphor. ♂tial. & ♃al. &c.* unde maximam partem *ante lactis potum* remiserunt palpitatio cordis, pulsatio quædam hypochondrii sinistri secundum spinam dorsi ascendens, frequentia deliquia, frigus extremorum, anxietas, lentor muci fauces constringens &c. Hic mucus tam viscidus & tenax erat, ut fauces ab illo conglutinatum iri timeret: *Post usum jusculi alterati & continuato lactis potu* successit exscreatio sputi fluidioris frequens & copiosa, ut nycthemeri spatio ad ℔iß. exspuerit: ista muci ex faucibus ejectio adhuc perduravit *Mense Julio:* ab illa levamen ratione hemicraniæ & tenesmi seu constrictionis cum egerendi nixu & anxietate junctæ percepit: si aliquando diutius supprimebatur, ambo symptomata molestiora erant, sputum hoc sæpe provocabatur *gargarismo ex fol. alth. ficub. in lacte & aq. coctis.* eoque potissimum mane adhibito, & protinus mucus copiosus ac tenax eliciebatur. *A continuato lactis potu ad finem Julii* ventriculus nec quicquam lædebatur, appetiit, non vomuit usquam amplius, nulla cardialgia *à lacte* affligebatur, ventriculus non distendebatur, nulli audiebantur borborygmi antea non rari: semel diarrhæam passus est cum torminibus non diuturnam, nec hucusque

amplius

amplius rediit. Urina plerumque tenuis, clara, ſubpallida, quandoque pallidior: dum *lac* bibit, non raro ſubſidit in urina materia alba craſſa, prout in mictione chyloſa, ut *in Drawizii* Biber conſpicitur. Aliquando ſine fulcro ſolus hypocauſtum perambulavit: etiam rheda in campum vehebatur. *D.* 24. *Jul.* Hemicrania valde ſæviit, non quidem ſtatim à vectura, ſed demum poſt horas aliquot elapſas: affligebatur in vertice & occipite præcipue: circa coronalem ſagittalem & lambdoideam ſuturam *Sp. C. C.* illinebatur, unde manifeſte ſe ebullitionem ſentire, & catarrhum ſedari cum levamine dicebat. *Die* 28. *Jul.* Hemicrania ſumme illum excruciavit, à coronali ſutura ad nucham paſſus eſt tenſionem & lancinationem, & inde ſcapulam verſus punctiones: è naribus ad fauces traxit mucum turbidum grumis ſanguinis permixtum ad ℥v.

Menſe Auguſto Hemicrania ſolito more ſæviit, & dolor tenſivus à fronte ad occiput extendebatur cum ſolita lancinatione: illo tempore dimidiam partem faciei ſenſus formicationis crebro pervaſit: furunculus circa proceſſum maxillarem poſt aurem ſuppuratus brevi pure bene expreſſo ſine ulteriore noxa curabatur. Tumor parotidis ſiniſtræ major nodoſus, dexter minor durus & inæqualis: in illis patiebatur ſubinde punctiones, ſed per intervalla quandoque longa: in paroxyſmo ſæviore Hemicraniæ nullos dolores in centro tumorum, ſed juxta illos ad latera animadvertit. *D.* 13. *Auguſti* in toto cranio tenſionem & contorſionem quaſi manu fortiori factam ſentiebat cum dolore pungitivo verſus frontem, radicem naſi, tempora, cervicem: inde dolor exporrigebatur verſus ſcapulas, ut vix illas movere auderet; ſæviit per triduum diu noctuque: dormire nequiit; & ſi forte obdormivit aliquantulum, nulla inſomnia, nullæ artuum ſuccuſſiones eveniebant, quod tamen crebro *ante lactis potum* fiebat in fortiore paroxyſmo, unde territus pergefiebat: nullas pulſationes nec in occipite, nec ad latera colli ſenſit. Tandem à tot & tantis cruciatibus compulſus *Die* 14. *Aug. Setacei traductionem & d.* 17. *Auguſt. Arteriotomiam in tempore ſiniſtro* admiſit: nam utrumque remedium pridem ſuaſum detrectavit: veſperi dolor rediit, licet prægreſſa nocte dormierit. Toto hoc menſe *lactis potu* perrexit, non neglectis *veſicatoriis, errhino ex ſacchar. rad. Ir. Flor. ol. ſuccin. rut. d. abſorbentibus, anodynis & antiſpaſmodicis.* Pallidior & macilentior indies evaſit, ungues digitorum & auriculæ albebant: emaciabatur magis magisque: appetiit in prandio & comedit ſine moleſtia: alvus aperta, urina tenuis pallida. Ab emiſſo ſanguine ex arteria cum impetu proſiliente ad ℥v. nec quicquam debilitatur.

Menſe Septembr. Hemicrania graviſſime quandoque illum afflixit,

incipiendo à fronte per ſynciput ad occiput: paſſus eſt ſubinde tractum ab occipite ad medium dorſum: ſperavit cauſam *per ſetaceum* viam inventuram, quia multum puris cocti ſuppeditabat. Tumor in ſiniſtro latere colli multum auctus fuit, nuper inæqualis & nodoſus, nunc plane æqualis evaſit: dexter quoque crevit & nucem juglandem ſuperavit.

Circa finem Septembr. minus de hemicraniæ ſævitia conquerebatur. Mucus faucibus illabens toto hoc menſe permoleſtus fuit, tum ſua ſponte illuc ruens, tum *à potu lactis* mane aut juſculo calido commotus; non raro cum ſaliva os replevit, ut ad evitandam ſuffocationem ipſi ſurgendum & exſpuendum fuerit, noctu inprimis, unde ſomnus frequenter interrumpebatur: nares obſtructæ, unde *errhino adhibito* eoque ex naribus educto minus in faucibus moleſtus ſubinde erat. In prandio appetiit, non ſitiit: aliquando diarrhœam paſſus eſt, quæ brevi remiſit, ſequente alvo duriore: urina plerumque ſpicea, raro tinctior: pulſus frequens, celer, parvus, debilis; multum emaciabatur. *Ob mucum & ſalivam ad fauces confluentem copioſe de ſalivatione promovenda cogitabatur, authoritate potiſſimum Celeberrimi Rolfink. de capit. dolore Lib. II. S. 2. Art. 1. C. 26. præeunte: ita enim ille l. c. Terrorem incutit multis Salivatio, occupatis in excogitandis rationibus diſſuaſoriis. Inunctus ſub ſuo regimine convaluit, nulla Luis ♀reæ nota oneratus.* Lubentius dubii aſſenſerunt, cum *ſalivatio per ☿rium conciliata* ſcrophulis medeatur: Verum cum æger admodum emaciatus eſſet & lente febricitaret, non niſi cautiſſime inſtituendam concluſum fuit. Tunc quoque *ſuſpicio oborta eſt latentis Vomicæ Hypocraniæ Clar. Bootii de affectibus omiſſis C. II.* verum cum nulla cauſa violenta præceſſerit, nec cætera ſymptomata ab illo memorata apparerent, opinionem hanc deſeruimus.

Menſe Octobr. datus fuit *☿. dulc.* primo per dies tres *ad gr. v.* *hinc* ℈ß. aſcendebatur *ad* ℈*j. cum conſerv. roſar.* ſequebatur ſalivatio ſed non enormis, nec inde collectio muci tam moleſta ut pridem erat: cum tamen debilior evaderet, tormina pateretur, ſubſequente diarrhæâ. Manſit tamen Hemicrania nunc ſævior, nunc mitior, nunquam tamen penitus ceſſans. Tumores aliquantulum imminui, & rurſus inæquales ac nodoſos evaſiſſe notabatur, quod tamen potius totiûs habitûs conſumptioni adſcribebatur: appetitus perſtitit: urina pallida & clara.

Menſe Novembr. Hemicrania plerumque mitior erat: quamvis habitus & ſuperna tabeſcerent, pedes œdematoſi evadebant, tumor in ſiniſto latere colli acuminabatur; datis *millepedibus cum conſerv. roſar.* in urina mucus ſubſidit, quod etiam factum *decoct. rad. ononidis*: appetiit.

Menſe

Menſe Decembr. Tumor colli in ſiniſtro latere in apice acuminabatur, rubuit & in apice fluctuatio tangebatur; minabatur exulcerationem, licet non doluerit, inſtar abſceſſûs maturi: in dextro latere augebatur & induruit inſtar lapidis. Circa hoc tempus revelavit nobis tumorem concolorem in latere dextro pectoris, indolentem palmo longiorem & unciis tribus largiorem, non altum & in ſuperficie planum, æqualem, attactum bene perferentem, aliquo modo mobilem: nec tunc nec in progreſſu morbi multum conqueſtus eſt de dolore aliquo hujus tumoris pectoris. *Die* 28. *Decembr.* livor ab aliquot diebus in tumore colli ſiniſtri apparens, magis conſpicuus erat, comitatus ardore circa livoris partem non crucigero ampliorem: deglutitio jam aliquot diebus impedita, difficilior evaſit, adeo ut 29. *Decemb.* tota nocte nec quicquam deglutire valeret, & hinc ipſemet æger apertionem tumoris urgeret, quam *Emplaſtrorum emollientium impoſitione* jam diu declinavimus. Impoſitum fuit mane *lapid. infernalis fruſtulum,* relinquebatur ad veſperam uſque: eſchara ſtylo perforata fuit: ichor prodiit, nullum pus: intruſo ſtylo ad uncias duas, caro ſenſu deſtituta occurrit; ſequebatur aqua loturæ carnium ſimilis, talisque tota nocte emanavit; tumoris moles & deglutitionis difficultas manſerunt. *D.* 30. *Decembr.* tumor aliquantulum minor apparuit, manente deglutiendi difficultate: ichor copioſus & ſubcruentus continue effluxit, lixivium redolens: eſchara perſtitit, ex ejus foramine ſtylo parato caruncula fungoſa apparuit: ſtrabiſmus oculi evanuit: febris intenſior fiebat veſperi, pulſus frequens, celer, parvus, debilis: appetitus imminutus.

D. 2. *Januar. Anno* 1694. Hucuſque ichor ſubcruentus emanavit, caruncula conſpectior. *D.* 3. *Jan.* in tumore ardorem permoleſtum cum punctione perpeſſus eſt, caruncula ſubſidit: minus ichoris effluxit: veſperi diarrhæa corripiebatur. *D.* 4. *Jan.* dolor tumoris remiſit, ichor paucus extillavit: magis vegetus quam ab aliquot diebus apparuit: tumor in ſiniſtro latere ſe ad claviculam uſque extendit. In prandio appetiit, comedit placentam ex carne & renibus vitulinis ac vitello ovorum, paneque in butyro frixis, unde cardialgiam à prandio ad veſperam perque totam noctem paſſus eſt. Caro circa eſcharam non attollebatur, nec caruncula ultra eſcharam aſcendit. *D.* 5. *Jan.* cutis in ambitu ab eſchara ſeceſſit, & in interſtitio caro fungoſa pullulavit non tamen alte, ichoris parum effluxit, nec fœtuit: pranſus eſt bene: œdema à pedibus per tibias & fœmora ad Os Sacrum pertigit: cutis magis magisque ab eſchara ſeceſſit; hæc tamen firmiter adhuc fungo adhæſit. *D.* 7. *Januar.* Iſchuria correptus fuit cum dolore pedis dextri: fruſtra pubi applicabantur *ſacculi corticibus cæparum infarcti in aqua &*

 vino

vino cocti. Veſperi admodum debilis cum magna anxietate fuit. *d.* 8. *Januar.* urina *cathetere* educebatur, erat turbida: ulcus tumoris multum dedit ichoris fætidi: eſchara nondum excidit: adventante nocte brachiis non amplius uti valuit: fœces involuntarie elapſæ ſunt; dum ab adſtantibus mundandus ad latus inclinabatur, in leipothymiam incidit, ut brevi expiraturum crederent; vires tamen aliquantulum recuperavit: ubi aliquid de eſchara ſeceſſit, tegebatur pellicula alba: abdomen intumuit. *d.* 19. *Jan.* placide mortuus eſt.

Hora 10. *noctis cadaver à D. D. Alexandro Stokaro & D. D. Alexandro Pfiſtero, ac Filio meo Johanne Conrado Medico aperiebatur.* Cuti capillata ſublata undique, in ſyncipite dextro cutis cum pericranio palmi latitudine facile ſeceſſit, palmi latitudine etiam in ſiniſtro ſyncipite: prope ſuturam ſagittalem craſſior debito groſſii amplitudine, dorſum cultri mediocris æquans: ſub pericranio tam facile abſcedente nullus peculiaris ichor obſervabatur. Cranium foris nullibi carioſum: ſublatâ ollâ, dura meninge ſauciatâ in ſiniſtro latere multum ſeri effluxit. In dextro latere ſyncipitis crucigeri amplitudine dura meninx fortiter in parte poſtica adhæſit. *Dura meninx naturalis, rugoſior tamen ad latera corporis falciformis: huic meningi falciformi non procul à criſta galli oſſicula duo adnata erant, unum longum unciæ unius, latum fere unciæ dimidiæ, craſſities dorſi cultri mediocris: anterius prope æqualiter latum, verſus poſteriora anguſtius & in mucronem obtuſum definens: hoc membranâ totum obvolutum erat, exceptâ portione anteriore, criſtam galli verſus, nudior hæc pars ſerrata fuit, unus ex hujus ſerrati oſſiculi dentibus inſtar acus, denti viperæ ſimilis prominuit. Alterum oſſiculum brevius & anguſtius erat, anterius quoque denudatum & ſerratum, dentes tamen ejus minores & breviores, acuti tamen & pungentes erant. Ambo oſſicula non ultra unciam diſtabant à criſta galli: hæc & alia oſſa cranii in vicinia ſana erant, ut manifeſte conſtaret, illa non ab iis profecta ſeu in corpore falciformi nata fuiſſe.* In dura meninge vaſa turgida, & quaſi flatu diſtenta & plena videbantur: inter duram meningem & tenuem multum aquæ detinebatur: inter meningem tenuem & intra anfractus aqua quaſi gelatinoſa quoque copioſe redundavit. Alicubi tenuis meninx cum dura p. n. cohæſit, ſed facile ab illa avellebatur, ibique in ſuperficie meningis tenuis corpuſcula pellucida, magnitudine ſeminis milii granulata apparuerunt. Vaſa hujus meningis diſtenta, pellucida & quaſi flatibus turgida cum particulis cruentis conſpiciebantur. Ventriculi cerebri aquâ impleti erant: plexus choroidei ejusque glandulæ pallebant: glandula pinealis parva, pellucida, ſimilesque glandulæ ſem. papaveris albi magnitudine videbantur. Cerebrum depreſſius, maxime in

in ſiniſtro latere apparebat: cerebellum naturalem conſtitutionem ſervavit.

Tumor ſiniſter maximus anterius faſtigiatus tegebatur cute, & veſtiebatur folliculo tenuiore; ad latera & verſus fundum utrumque involucrum craſſius erat, in fundo craſſitie prope parvi digiti, & quaſi ex lamellis compoſitum reperiebatur: contenta erant ichor fluidus ſubcruentus, & amurca ſpiſſa, ſubcruenta & flava. Tumori huic juncti erant alii minores, quidam nucis juglandis, quidam minore magnitudine præditi: cellulæ quaſi majores videbantur, continentes ſerum & ejus quaſi amurcam ſubcruentam. Verſus baſin tumoris ſubſtantia carnoſa, lardo ſimilis, qualem plerumque in cancris reperi. Baſis tumorum erat latiſſima, nam à colli vertebris expanſa erat, ad maxillam inferiorem in ſiniſtro latere & laryngem, & ſub illa verſus linguam: angulus obtuſus qui foris tangitur, in maxilla erat aſper, carioſus, albus tamen adhuc. Tumor in dextro latere colli aliquo modo mobilis accrevit in ſua baſi ſecundæ & tertiæ vertebræ colli: ibi proceſſus tranſverſi erant carioſi, aſperi, etiam albi ultra unciæ unius latitudinem: ejus quoque in fundo caro lardo ſimilis compacta, & folliculus quoque craſſus & denſus tenaxque erant.

Abdomine aperto, aquæ aliquid, ſed non multum occurrit: inteſtina ſana: omentum macrum: ventriculus oblongus, gracilis, non diſtentus à flatibus, tunicæ naturales; pylorus aliquouſque cum ejus antro ob gracilitatem inteſtinum quaſi apparuit: inteſtina, pancreas, lien ſanorum inſtar ſe habebant. Nullæ in meſenterio glandulæ aderant. Hepatis moles paulo major debito, figura naturali conformis, à ligamento lato dextrorſum longe lateque nigrum & quaſi ſphacelatum erat: in illo occurrerunt quatuor abſceſſus, duo propatuli, unus in parenchymate abſconditus; quartus in convexa magis conſpicuus: omnes continebant amurcam, fluidam albam cum cruore mixtam: unus ex his nuce juglande major fuerat: intus illorum ſuperficies verſus fundum aſpera & veluti exeſa apparuit: veſicula bilaria foris pallida & bile diſtenta erat. Veſica urinaria, utcunque urina educta & ante obitum excreta fuerit, denuo tamen impletâ urinâ occurrit. In renibus nulla labes reperta fuit.

Pectoris cute remota circa decimam coſtam in latere dextro tumor ſauciatus fuit: dum coſta vacillans carioſaque extrahebatur, multum aquæ cum grumulis ſanguinis cum ſubſultu quaſi, quales in ſingultu fiunt, derepente prodiit, ſerum erat lixivioſum flavum. Coſta carioſa in medio, quaſi ſerrâ diſſecta fuiſſet, videbatur & tangebatur. Circa tertiam coſtam etiam tumor aderat, dum vivebat, non obſervatus fuit, introrſum vergens ovi magnitudine, eo inciſo prodiit ſerum & amurca quædam, repertumque fuit os quadrangulare, latum &

longum

longum latitudine coſtæ, à qua ceu carioſum abſceſſit. Remoto ſterno multum aquæ in pectore detinebatur, plus tamen in dextra quam ſiniſtra cavitate; omnis librarum novem fuiſſe credebatur. Pulmones nullibi exulcerati, nullibi accreti erant, niſi circa coſtam tertiam: molles, collapſi; nulla tubercula, nulli abſceſſus, nullum ulcus, etiam ibi, ubi coſtæ tertiæ adnatæ erant, reperiebantur; nihil purulenti in bronchiis occurrit. In pericardio multum aquæ limpidiſſimæ ſtagnavit. In cordis ventriculis nullum veſtigium polypi occurrit. Sanguis in ventriculis cordis & vaſis majoribus fluidus, rutilus ſed paucus reſtabat. Glandulæ ſubcutaneæ p. n. at exordia ſcrophularum nullibi animadvertebantur.

OBSERVATIO LXI.

Capitis Obtuſio.

NObiliſſ. *Dn. Georgius St.* ætatis annorum 31. ſtaturæ oblongæ, bene coloratus. Ad 24. ætatis annum ſanus vixit, nullumque morbum præter odontalgiam paſſus eſt: nunquam febricitavit, neque etiam *Pariſiis*. Temperanter vixit ſemper; nam à crapula valde læditur: inprimis vina generoſa nocent, ac caput ita inflammant, ac ſi prunam intra cranium accenderent. *In primo matrimonii anno*, *ſc.* 1665, dum cella effodiebatur in cæmeterio quodam antiquo, diu in foveâ repetitis vicibus permanens, ſubito laſſitudine ſpontaneâ correptus fuit, ut ægre incedere valuerit, duravit ultra octiduum, nunquam tamen propterea decubuit, nec medicamentis uſus eſt. Ante illud tempus *ſcil. anni* 1665. cum equo vehementer cecidit, caputque valide in fronte & ſyncipite citra vulnerationem alliſit, unde leipothymiâ correptus aliquandiu jacuit, ſuâ tamen ſponte ad mentem rediit, nec quicquam poſtea adverſi ſenſit. Bene ſe habuit *ad annum* 1668. Tunc temporis cum *Archigrammateum in Archivo* in ordinem redigendo juvaret, ac ſcrinia & ſcripta ſitu contracta perluſtraret, ſubito horrore quodam febrili cum æſtu & appetitûs proſtratione correptus fuit. Febris non diu perſtitit, at longo tempore appetitus imminutus cum carnium faſtidio permanſit. Ab illo tempore animadvertit capitis quandam obtuſionem & gravitatem, ac ſi caput nebulâ quadam impletum eſſet, non continuo ſed per vices, ac ſemper ebullitionem ſanguinis tunc circa tempus cibi capiendi ante, in, & poſt ſumptos cibos ſenſit, arteriæque carotides tam fortiter pulſarunt, ac ſi rumpere voluiſſent; interdum æſtus cum eruptione ſudoris accedebat, ſenſus formicationis quotieſcunque acceſſit, ultra momenta aliquot vix duravit, quo permanente vix pedem movere potuit in latere ſiniſtro, quod affectum fuit,

ac in toto illo latere debilitatem animadvertit, quod in tempore distributionis scriptorum jam accessit: hoc symptoma modo in mense, modo duobus, tribus & ultra mensibus semel recurrebat, primos accessus vehementiores existimabat: fons hujus accidentis quoque in sinistra parte capitis hæret, quod tamen abhinc annum ultra non amplius sensit, capitis dolore obtuso nihilominus eum vexante. Ab incunabulis deliquia animi sæpius passus est, quod eidem itidem accidit post longam vitam sedentariam, ita ut aliquoties post horæ unius vel alterius equitationem de equo descendens linqueret; plerique quoque morbi cum deliquiis invadunt: ante sesquiennium cum ipsi vena secaretur, hoc quoque obvenit. *In Febr.* 1673. *post sumptum pulv. diaph. cinnabar.* animo quoque linquebat; sed vehemens illum invasit deliquium *anno præterito, mense Julio*, arthritide tunc laborans, & tam dirum fuit, ac si pedibus suspensus caputque spongiis repletum fuisset. *Anno* 1673. *mense Februar. incipiente* cum horrore ac calore febrili mutuo se excipientibus, subsequebatur arthritis vaga, quæ tribus septimanis perduravit: præsente arthritide, totâ periodo nihil de capitis obtusione &c. animadvertit. Ter tonsillæ inflammabantur per aliquot dies cum inappetentia, lassitudine spontanea; nunquam autem suppurabantur. Præcessit tonsillarum inflammatio aliquando arthritidem vagam. NB. A puero salivator erat ad hanc usque ætatem. Postquam ab arthritide convaluit, capitis obtusio rediit magis quam antea, quandoque tendebantur in temporibus arteriæ simul, ac si rupturæ essent: subinde formicationis sensum percepit. Capitis obtusio *circa finem* 1673. *& principium anni* 1674. inprimis molesta fuit cum imbecillitate quadam totius corporis. *Mense Majo* 1674. post obitum duorum filiorum gravius afflixit cum tensione & gravitate hypochondriorum, vigiliis, inappetentia. *Anno eodem circa finem Julii*, cum tota die in literis concipiendis occupatus fuit, vesperi horrore valido corripiebatur cum æstu vehementi per d. 8. durante, postea subsequebatur arthritis vaga, cui se associabant motus convulsivi artus succutientes integrâ mente: dolores arthritici non tam sævi erant ac in primo insultu; nihilominus tamen articuli intumuerunt & rubescebant. Appetitus valde prostratus erat, sitiit maxime in principio. In hoc insultu valde emaciabatur & debilitabatur, adeo ut morbo per septimanas 10. durante demum septim. 15. domo egrederetur, toto hujûs insultûs tempore optime se in capite habuit; dum convalescere cœpit, sensim rediit capitis obtusio. Observat, si attente in legendo & scribendo occupetur, ac sensus omnes uni alicui rei intendat, obtusionem non sentit; quamprimum vero ab opera cessat, redit & quidem multo gravius. Dum vehementius capitis obtusio afflixit, noctu per 3. horas indormiscere non potest, &

quando obdormivit, à ſomno non reficiebatur, & mane totum caput ſiccum erat, ac ſi Soli expoſitum fuiſſet: raro vel nunquam caput ſudat. Pridem hæmorrhagiæ narium obnoxius fuit, à duobus annis ſubſtitit, atque aliàs nares ſiccæ ſunt, quæ pridem fluidiores erant, id quoque à duobus annis.

Cum obtuſione capitis ita comparatum eſt: caput videtur fumo vel vapore impletum eſſe cum leviculi ponderis ſenſu: aures interdum tinniunt, & videtur ipſi, ac ſi aura ſubito tranſverſim ab aure una ad alteram rueret: oculus dexter aliquando ſubito obtenebratur per momentum, nuper per 3. Pat. Noſt. in hac obtenebratione lumen percipit, at objecta diſtinguere nequit. Putat memoriam deficere, cum nonnunquam rerum obliviſcatur: nullam vertiginem gyroſam patitur, at vel in ſummo æſtu, vel brumâ putat ſibi ſubito cadendum eſſe. In hac obtuſione nullum dolorem pungentem, pulſantem aut lancinantem ſentit, durat toto die; nunquam tamen minus affligitur quam poſt cænam, aliquandiu etiam poſt prandium & mane quando è lecto ſurgit. Hieme ſtupor ſupremum capitis ad tempora occupavit. Putat ſubinde, ſe hanc obtuſionem perfrictâ fronte abigere poſſe; exiſtimat etiam ſpiritus animales ſubito ab officio ſuo quaſi ceſſaturos, & omnia intra cranium collapſura. Quando in cibo, potu & vigiliis errorem committit, patitur in occipite dolorem vehementem, pulſantem & pungitivum, ac ſi cultris ſcinderetur, cum calore & ſiccitate quadam, ac ſi cerebrum nimis exſiccum eſſet. Debilior quoque nunc eſt & ſolito macilentior: nunc appetit, etiam carnes, à lacte læditur, ſapiunt fructus cocti, braſſica criſpa, piſces, nec ab his læditur, à cibo non gravatur, non ſitit, vix vini rubri menſ. quadrantem bibit. Alvus quotidie aperta: ſua ſponte raro ſudat mane; quandoque vero in paſtu. Literis addictiſſimus eſt & his unice delectatur. Exercitiis vix aliis quam obambulatoriis fungitur. A ſomno pomeridiano ſibi cavet, quamvis raro alias ad illum ſollicitetur. Aer turbidus, concluſus ipſi moleſtus eſt & magis quam ſerenus. Omnis exceſſus aëris ipſi nocet.

Reſolutio.

IN hac obtuſione capitis cerebrum ejusque intimos poros occupari p. n. ab humore quodam, probant capitis gravitas quædam cum levi ponderis ſenſu, apparentia ac ſi caput nebulâ oppletum eſſet, viſûs momentanea abolitio, formicationis ſenſus aliquot vicibus eveniens cum totiûs ſiniſtri lateris debilitate quadam, pridem moleſtior nunc mitior.

Humorem iſtum acrimoniæ alicujus participem eſſe evincunt vigiliæ cum capitis obtuſione junctæ, adeo ut nocte diu indormiſcere nequeat, & licet obdormiat, non tamen à ſomno reficiatur, ſenſus auræ ab una auris parte ad alteram ſubito ruentis, motus convulſivi arthritidem

tidem ultimâ vice comitantes, visûs abolitio momentanea, certius eveniens ob convulsionem quandam nervos opticos stringendo potius quam infarciendo: læsio à vino generoso & vigiliis, à quibus non solum obtusio augetur, sed insuper cephalalgia occipitis & sensus prunæ ardentis excitantur, remissio obtusionis superveniente arthritide vaga, quasi ob μετάστασιν humoris acris, à capite ad artus feriæ concederentur. Acribus humoribus totam massam sanguineam abundare, atque humores ab illa provenientes acrimoniâ consequenter imbui docent temperamentum calidius, læsio à calidis &c. Leipothymiæ jejuno & post corporis exercitia evenientes, præcedentibus gravioribus symptomatibus capitis, in præcordiis & postea in toto ebullitionem quandam manifeste sentit. Cerebrum autem p. n. occuparunt hi humores, quia frontem & synciput graviter allisit; bis auram malignam & spiritibus animalibus adversam diu hausit, dum in fovea in cæmeterio antiquo diu perstitit, & scrinia perlustravit literarum squalore & situ infectarum, cerebrum impensis studiis defatigavit, & non raro se nimio mœrore confecit. Cumulati intra cerebrum amplius fuerunt hi humores, quia præter consuetudinem diu nares siccas habet, solemnis narium hæmorrhagia substitit, caput nunquam sudat, exercitia omittit.

Indicationes igitur erunt humorem aqueum, qui imprimis potens est se poris cerebri insinuare, abundantem imminuere, acrem & nervos vellicantem ac spiritus animales turbantem mitigare, in poris cerebri hærentem absorbere, unâque operâ cerebrum roborare. Igitur *purgandus sed blande*, nam ob proclivitatem ad leipothymiam ab irritantibus paulo fortioribus statim læditur: quia vero nauseabundus stomachus medicamenta paulo ingratiora respuit, potiones vix propinari poterunt. Ergo dandæ *Pill. cephalicæ, vel Crem. ♀ cum Diagryd.* nimirum bis in anno, aut etiam frequentius, si scilicet obtusio magis urgeat. Hujus causâ etiam *Fonticulus apertus* servandus. Ad horum humorum imminutionem dari quoque posset subinde *sudoriferum* eoque magis, quia sudor suppressus est, *ex ♁io diaphoret. cum bezoard. miner.* prodesset quoque ad cavendam arthritidem vagam; dari possent bis in mense. Ad absorbendum intra poros cerebri humores simulque ad confortandum, prodesset *pulv. ex C. C. ph. ppr. cinnab. nativ. diaphor. ♃ al.* Hæc non *unâ Formulâ* danda diuque continuanda. Ad bilem in præcordiis effervescentem compescendam, & imprimis formicationis sensum evitandum prodesset *Pulv. stom. Poter.*

Victûs ratio ita comparata sit, ut nec his humoribus materiam præbeat, nec illos concitet; potius illos mitiget ac imminuat. Vitandus ergo aer frigidus, humidus, impurus. Cibi sint euchymi: cæna parcior prandio. Exercitia frequentiora. Animi motus ad tranquillitatem compositi.

Excellentiss. D. D. Screta à Zavorziz sequens suppeditavit Consilium.

AFfectus, qui *Nob. Dominum* abhinc aliquot annis occupat, videtur ejus indolis esse, qui partes nerveas aliquantillum irritando seu convellendo vexat; quamobrem eundem nec veram Cephalæam, nec unum ex soporosis affectibus esse judico, cum in illa dolores intensiores, in hoc vero & major omnium actionum segnities atque major in somnum propensio cum læsa reminiscentia notarentur. Quo nomine vero præsens morbus appellari queat, *nullus* quod sciam *Medicorum veterum*, qui aliàs titulorum studiosissimi fuerunt, scripto consignavit, quia tot convulsivos morbos non agnoverunt, quot nostro seculo detexit *acutissimus Thomas Willisius*, uti omnibus notum est *ex sua Pathologia cerebri ac nervosi generis*, *ac ex Pathologia animali ejusdem*: ante illum quidem *Joh. Baptista van Helmont* (prout in ejus *libris de asthmate, tussi ac flatibus* luculenta adsunt testimonia) ac *Petrus Johannes Faber in Sapientiæ univers. libr. III. de Febribus* numerum horum morborum auxerunt, attamen propter illius temporis negligentiam in anatomicis *laudato Dn. Willis* æquari haud possunt. Ego itaque in præsentia rerum minus ero de nomine sollicitus, modo constet, qualis sit causa proxima seu materia hujûs affectûs, (utrum morbi vel symptomatis vocabulo exprimatur, vix curo) quâ bene perpensâ eo melius ac felicius *convenientia remedia* exhiberi poterunt. Causam ergo proximam existimo esse acido-austeriusculum, tenue, ac parum volatile portionis in cerebro læsæ vel à casu concussæ excrementum, ut ita vocare liceat, quod in capite tam obtusum ac gravem sensum perpetuo alat, interdum vero copiâ peccans ac in fluorem adactum, & per tubulos nerveos ad articulos delatum arthriticos excitet dolores; ad nervos opticos & acusticos tam motorios quam sensorios diffusum in auribus quidem auram transversim quasi permeantem, in oculo vero dextro aliquot momenta durantem obfuscationem pariat; ad medullam oblongatam pertingens sensum illum formicationis ac semiparalysin in latere sinistro ob sinistram capitis partem forsan læsam faciat; excrementa narium insensilemque cerebri excrementorum exhalationem inverso motu ad se alliciat; (unde & hæmorrhagia narium olim frequens nunc subsistit) ac in ipsos cerebri poros se insinuans ibidemque spiritibus animalibus, ut & in corpore calloso, occursans spuriam illam vertiginem, quâ non gyrat, sed se casurum autumat, cum scotomia ac oblivione præsentium mentis objectorum fingat.

Causæ evidentes fuerunt primum casus ab equo ante aliquot annos contingens, qui licet externe quoad visum nullam maculam intulerit; nihilominus tamen ob fortem capitis in humum illisionem cerebrum

brum molliuſculum ita potuit concutere, ut inde aliqualis læſio ſeu ſolutio continui inibi exorta ſit, ubi poſtea tale excrementum acido-auſteriuſculum ac tenue nervoſo generi inimicum extillare, & ſe quaquaverſum effundere debuit, quod ab initio ſtatim *per alkalia decocta vel potiones vulnerarias* abſorberi ac deleri potuiſſet. Caſui huic poſtea adhuc duæ acceſſerunt cauſæ externæ, quarum una fuit quotidiana in cæmeterio antiquo denuo effoſſo per aliquot horas præſentia; altera diuturna in conclavi aëre humido ac fœtido quaſi inhabitatio, ubi ſcripta ſitu, pulvere, tineis ac blattis ſcatentia plurima evolvit, ac *cum D. Archigrammateo* in ordinem digeſſit; utrobique enim in febriles incidit invaſiones non diu durantes ſuâque ſponte iterum evaneſcentes, quæ ortum habuerunt ab exhalatione ab aere fracido, fætido & humido tam per inſpirationem quam per cutis poros ſe maſſæ ſanguineæ inſinuante, inibique efferveſcentiam illam p. n. excitante, quibus de cauſis poſtea ſanguis ipſemet in conſtitutione mobili ac ad deliquia animi prona, ut ſæpius experiebatur, paulo acidiorem induebat qualitatem quæ antecedentem præſenti affectui præbuit cauſam, quam interea fovebant mœror ob filios defunctos, vigilæ inaſſuetæ, amor ſtudiorum ac bonarum litterarum, ut & quædam ſollicitudo ob periculum vitæ, quod ſibi imminere putat; hanc ob rem ſæpius ebullitionem ſanguinis æſtumque cum ſudoris eruptione ac pulſu temporum forti patiebatur, nec non tribus vicibus inflammationem tonſillarum, quæ tamen aliis adſcribi poterit cauſis: à mœrore quoque inflationes hypochondriorum, inappetentia ac vigiliæ diu protractæ derivandæ ſunt, quia ab illo humores nimis exaſperari poſſunt. Subſultus in artubus durante arthritide, veræ convulſiones ab irritamento acido provectæ ſunt. Vinum generoſum ac acidum, ut & lac nocent, quia acidum excrementitium augent. Capitis obtuſus ac gravans dolor ceſſans durante arthritide, ac hac evaneſcente rediens redit vel à depletione materiæ morbificæ ex loco affecto per nervos in articulos, vel quia major dolor minorem obfuſcat. Induciæ poſt cibum ſumptum forſan originem debent ſpiritibus tunc ad concoctionem ciborum concurrentibus, quemadmodum & iidem diſtrahuntur à loco affecto, dum libris inhæret, vel colloquiis. Frictiones frontis exercitæ ibidem forſan vel aliquem formicationis ſenſum vel ſcotomiam indicant. Quia malum adhuc tolerabile, nullum portendit periculum, modo *debitis remediis ac conveniente diætâ* inſtructus ſit, ideo adhuc bene ſperandum eſt.

Prophylaxi ac therapeiâ hic opus eſt, quas junctim implere haud inconveniens erit. Indicatio præcipua eo redit, ut acidum tam in tota maſſa ſanguinea, quam in ipſis poris cerebri ſe inſinuans ac nervos vellicans, & ſpiritus animales turbans mitigetur ſeu infringatur, abſorbeatur, figatur ac è corpore eliminetur, ne denuo vel arthritis vel vel-

 licatio-

licationes illæ leves recondiantur, ſimulque providendum, ut cerebrum corroboretur.

Evacuationes fient *per hydragoga*, *cephalica ſpecifica, ut ſunt Pill. cephalicæ, vel cholagogum ſimplex* bis in anno, vel ſi obtuſio capitis urgeat, ſæpius; qua de cauſa etiam *Fonticulus apertus* ſervandus. Huic intentioni ſatisfacient quoque *Diaphoretica*, ſemel vel bis in menſe uſurpanda ad ſudoris elicium, quibus & arthritis præcaveri & reliqua ſymptomata averruncari poſſent. Ad mitigandum, abſorbendum, infringendum ac figendum humorem acido-auſterum, atque ad cerebrum corroborandum prodeſſent *cephalica mitiora* non calida, non frigida, ſed temperata, quæ vel *in forma pulveris*, *vel trochiſcorum*, *vel eclegmatis*, *vel aliâ formâ* exhiberi poſſunt. Ad bilem in præcordiis exæſtuantem compeſcendam utilis foret *pulv. ſtomach. ſpecificus* : *errhina* quoque *mitiora* prodeſſent. Interim ſtudio abhorremus *volatilia & narcotica quæcunque.*

Victûs ratio ita comparata ſit, ne his humoribus materiam præbeat, neque illos concitet; potius vero mitiget imminuatque. Vitandus ergo frigidus, humidus, impurus aer. Cibi ſint euchymi, cæna parcior, exercitia ſint corporis magis quam animi, niſi ſint res ludicræ: vitetur quoque exſpatiatio in roſcida ac pruinoſa prata. Mœror nocet ſumme.

Sub finem menſis Novembris 1675. noctu horâ 11. ſubito vehementiſſimi totiûs corporis æſtus cum validiſſima catarrhi in pectus defluxione (qualem antehac nunquam) ipſum invaſère, duravit æſtus 7. horis continuis, quibus elapſis, ingenti ſudore ſuperveniente, evanuit, ſucceſſitque ingens tuſſis cum rheumate in naribus, qui cum, defluxiones evehendo, valide caput ſubinde ſuccuterent, magna ſanguinis copia, tribus repetitis vicibus, per nares effluxit : Et quidem de hiſce accidentibus ideo bene ſperare cæpit, quod antehac hæmorrhagiæ narium obnoxius fuerit, easque tempore integræ valetudinis ſemper fluidiores habuerit, indeque non parum levaminis ſenſerit, hæcque omnia abhinc duobus annis prorſus ſubſtiterint. Sed hâc defluxione cum rheumate poſt triduum ceſſante, eadem erat capitis gravitas, atque adhuc durat, quæ ante fuit.

Menſe Septembr. 1676. paſſus eſt febrem Ungaricam: in principio ſtatim eruperunt maculæ, continuarunt, & nihilominus demum tertiâ ſeptimanâ convaluit. Poſt ſuperatam febrim vertigo, ſenſus formicationis, capitis perturbatio penitus ceſſarunt. Quamprimum obambulare, comedere & bibere cæpit, ſenſim affectus priſtinus rediit, qui talis eſt: mane quando ſurgit uſque ad prandium & horâ poſt prandium uſque

uſque ad cænam, maxime veſperi & horâ poſt cænam percipit in capite perturbationem quandam inprimis in fronte, ac ſi pars illa fumo plena eſſet, excitatque ſenſum non formicationis, ſed quaſi corpuſcula minima partem hanc perreptarent. Quando diu legit, diu ſcribit, diu ſtat in ſole, quandoque citra has cauſas externas ſuâ ſponte evenit ſibi ſubito inſtar fulguris, ut ſibi cadendum eſſe putet, non tamen cadit, aut nutat, inſtarque fulguris præterit metus iſte: aliquando etiam per momentum viſus quaſi perit in utroque oculo, aliquando in uno oculo, & tum visûs amiſſio diutius perſeverat, ſcil. fere tam diu quam orationem Dominicam quiſpiam abſolveret: nullam circumgyrationem animadvertit. Caput non dolet. Perturbatio iſta mentis actionem nec abolet, nec imminuit, nec depravat; verum ſolummodo efficit, ut minus alacriter illas peragat, vel peragere ſe poſſe opinetur. Aures ſubinde tinniunt, & ab una ad alteram inſtar fulguris tranſit, ſed non frequenter. Quando in potu aut cibo excedit, maxime ſi vinum aquâ non dilutum bibat, occiput dolore pungitivo graviter affligitur, caputque totum æſtuat, ac ſi ipſi prunæ ardentes ſubjectæ fuiſſent. Nares nunc magis humidæ ſunt quam ante annum. Cutis capillata furfuribus abundat, circa verticem denſe conglomerati videntur. Oculi nunquam æſtuant. Putat intra cranium omnia arida & exſucca eſſe, atque exinde humidi nativi defectum atque diminutionem quandam ſuſpicatur, quod ſi reſtaurari poſſet, non parum ſe ſublevatum iri ſibi perſuadet. In toto latere ſiniſtro ſentit ſubinde formicationis ſenſum; *ab uſu* vero *thermarum Fabarienſium* vim viresque ejus diminuere animadvertebat. Jam ab aliquot diebus noctu in lecto ſenſit horrorem leviculum totum latus ſiniſtrum pervadere, ſubſequitur æſtus aliquis, non tamen febrilis, quem excipit ſudor. Nullam laſſitudinem ſpontaneam patitur. Interea ingenio, judicio, memoriâ & omnibus ſenſibus valet. Non eſt ſomnolentus; ſomnus autem utplurimum eſt irregularis, inquietus miriſque inſomniis turbatus, ac facile rumpitur, quandoque ſuâ ſponte interdiu & poſt meridiem nunquam dormit. Cætera bene ingerit, & egerit, nec ullum vitium in actionibus vitalibus & naturalibus patitur. Ab arthritide vaga à 3. annis immunis eſt. *D.* 18. *Mart.* 1677. in templo ſubito extendebatur digitus index dexter, quem inflectere aliquandiu nequit; extenſio conjuncta erat cum dolore.

Reſolutio.

DUo potiſſimum attendenda videntur in *Nob. Domini* valetudine afflicta. I. Totiûs maſſæ ſanguineæ proclivitas ad incendium; nam color faciei & reliquus habitus ac hæmorrhagia illum ſanguine abundare innuunt, quem augent victûs ratio plena & exercitiorum defectus ac functiones naturales omnes vegetæ; illum vero ad incendium procli-

proclivem esse indigitant 1. Febres continuæ non longo intervallo affligentes. 2. Arthritis vaga bis excrucians, primâ vice per tres septimanas, secundâ per septim. 15. quæ non tam à succo nervoso acri circa articulos effuso, quam à sero ex capillamentis arteriarum articulos irrorante fieri probant invasio ab origine nervorum dissita; tumor articulos occupans, primum concolor, postea rubens ejusque solutio per sudorem. 3. Læsio à vino, & inprimis sensus prunæ ardentis capiti impositæ. 4. somni inquieti cum variis insomniis. 5. Æstus & sudor debilitatem capitis consequens, nam phantasma adversum cordi communicatum subitum motum instituit, unde aliquod incendium subitum oritur cum sudoris expressione : licet non sit leipothymia, at motus cordis ei contrarius est. 6. Sensus formicationis cum momentaneus sit ejusdem originis est scil. ab acrimonia, ac aspersio illa arenosa toti habitui & lassitudo dolorosa. Non tamen hæc proclivitas ad incendium in sanguine tanta est, ut humidum radicale consumat, quia nulla adest febris lenta, imo nec minimum vestigium; deinde habitus satis corpulentus licet non obæsus sit : denique humidi radicalis defectus citra febrim non nisi effœtis quibusdam senibus in marasmo senili obtingit.

II. Affectus est obtusio capitis cum sensu nebulæ, fumi, tinnitu aurium, oculorum obtenebratione, debilitate metum apoplexiæ incutiente, cum aliqua sensuum internorum perturbatione. Quæ innuunt humorem quendam aqueum cum spirituoso sanguine ad poros interiores penetrante atque altius se insinuante; non tamen copiosus est, quia illum non somnolentum facit, nec vertiginosum. Aqueum probant ejus consumptio à febre continua & arthritide vaga, refocillatio post somnum quietum, cibum assumptum, studia intensa. Ansam ingressui dederunt studia intensa, aer cæmiterii, perlustratio scriptorum in scriniis diu asservatorum & situ corruptorum.

Igitur cavendum incendium sanguinis, & aqueum absorbendum ac cerebrum corroborandum, *Medicamento ex C. C. ung. alc. ♁ diaph. cinnab. nat. superbibendo jusc. alterat. roremar. mace. Fonticulum apertum* servet.

Tota hujus morbi historia mense Martio 1678. *missa fuit in Belgium Excell. D. D. Drelincurtio, & in Angliam famigeratissimis duobus Practicis D. D. Goodal & D. D. Stockam.*

Consilium Cl. D. D. Drelincurtii.

Diæta.

I. Aer sit purus, quantum potest, fugiatur aut corrigatur nebulosus aut pluviosus.

II. Cibus

II. Cibus sit εὔχυμος, εὐπεπτος, πολύτροφος: Potus, vinum ὀλιγόφορον, odorum, tenue.

III. Somnus concilietur *Pill. de cynogloss.*

IV. Exercitio multo utatur ad sudorem usque; potissimum per horam ante pastum.

V. Alvum conservet liberam partim *Diæteticis lubricantibus*, partim *eccoproticis.*

VI. Mœrorem ceu pestem fugiat.

Remedia.

Duo palmaria repudio, *scil.* 1. *Purgantia* & 2. *V. S.*

Balneo aut semicupio vel simplici vel refrigerantibus herbis alterato utatur: bis in die per hor. un. vel un. & dim. mane jejunus, & sub vesperam per horam integram ante cænam.

In ipso balneo assumat frequens *Elix. propr. Par.* per octiduum circiter.

Postea utatur *Conserv. ex fol. meliss. flor. pœon. mar. beton.* & *lil. convall. cum pulv. Irid. Flor.* & *ambr. grys.* circiter per 15. dies *magnitudine castan. major.* per horam ante pastum; haustus vini rubelli modicus superbibatur.

Utatur dein per aliquot dies seq. mane post somnum *Diascord. Fracast.* ℥j. *mixt. cum* ♃ii *diaph.* ʒij. assumendo modicum vini singulis vicibus.

Deinceps utatur etiam *Bezoardico utroque* insuper hausto etiam modico vino rubello.

Denuo assumat *Conserv. è flor. calend. til. mar. rorismar. salv. cum ambræ gryseæ* & *moschi bona quantitate.*

Vellet insuper *Clar. Vir,* ut adhibeat *Extract. succini vel per se vel ex syrup. pæon. vel calend. aut alio quovis cephalico dicto post conservar.* & *aliorum remediorum usum.*

Consilium Medicorum in Anglia.

MOrbus *Ingenui* & *Doctissimi Viri* mihi videtur originem suam derivare partim à sanguinis dyscrasia, partimque à cerebri debilitate, unde spiritus animales corpusculis heterogeneis & sibimet ipsis maxime adversis afficiuntur, symptomataque varia tam cerebri quam corporis producuntur.

Pro curatione hujus morbi *Doctissimo Viro* ita molesti, proponam ego duas sequentes medendi intentiones.

I. Ut morbi fomes, qui in sanguine hospitatur, præscindatur, ita ut cerebrum à novis materiæ morbificæ affluxibus immune persistat. In hunc finem *phlebotomia, catharsis & fontanellæ* convenient; *apertio vasorum hæmorrhoidalium per hirudines* circa plenilunium ex intervallis celebrata in hoc affectu maxime conducet; derivationis vero levaminisque præsentis gratiâ *sanguis è venis jugularibus educatur, fontanella* satis ampla in crure excitetur, & *quoad catharsin* proponam sequentem

℞. MP. *è succin. gr. xv. Asæ fœtid. ℈ß.*
Resin. Jalap. subtiliss. pulverisat. gr. iiij.
Castor. in pulv. subt. redact. gr. ij.
Sal. succin. volat. gr. vj. Bals. Copaiv. q. s.

Ut F. Pill. No. v. bene deaurandæ. Cap. No. 11. hor. somni, & iij. mane sequenti, semel in septimana; per 4. vices, minuendo vel augendo dosin pro ratione operationis.

Quoad aerem, eligatur siccus & perflatus; vitentur studia immodica & intempestiva, pocula vespertina; præsertim vero tristitia omnesque animi passiones violentæ.

II. Ut sanguinis dyscrasia auferatur, cerebrique debilitas nimiaque laxitas emendetur. Prioris gratiâ, *remedia potenter alterantia*, prout *succi vel expressiones herbar. recentium, acidulæ minerales, chalybeata, (ut Pill. vel syrup. de sal. ♂ dulc. composit. sec. præscript. Riverii in cap. de Melancholia Hypochondriaca)* convenient.

Ad nimiam vero cerebri laxitatem & debilitatem roborandam, remedia indicantur, quorum particulæ subtiles & activæ spiritus animales vel recreant, vel à copula heterogenea vindicant, aut adstrictoria quadam virtute præditæ, poros cerebri nimis laxos & apertos constringunt, unde in posterum aditus materiæ morbificæ vix patescat.

In priori sensu *Sp. C. C. ⊖ ✳ & cranio humano vel succino imprægnatus*, commendatur, præcipue si *ad gtt. xv. in vehiculo appropriato (ut aqua ceras. nigr. pæon. m. vel salv. simpl.)* bis de die assumatur: horâque somni *pill. exiguæ è sal. succin. vel C. C. volat. & Bals. Copaiv. compositæ*, deglutiantur.

In posteriori vero sensu, *Flor. sem. & rad. pæon. m. fol. visc. querc.* præscribuntur: mihi maxime placebit ægro proponere *Cerevis. tenuem pro potu ordinario, in qua fol. visc. querc. (vel ejus defectu communis) loco flor. lupuli incoxerint, & in doliolo 4. congiarum capaci suspendatur sacculus, cui indantur fol. salv. siccat. Mij. rad. pæon. mar. debito tempore collectæ, siccat. & incis. Sem. ejusdem contus. ℥iiij. N. M. incis. ℥ij. Sem. dauc. contus. ℥iij.* Si

Si spiritus animales nimis agiles & efferi, ita ut somnus eorum ferociâ & inquietudine impediatur, *syrup. è meconio ad ℥j. vel ʒx. in aqu. paralys. papav. rhœad. vel flor. nymph.* horâ somni aliquando assumatur. Ego in hoc casu *pill. Matthæi (Empiricas licet)* non semel cum successu laudabili præscripsi.

Pill. ex Asa fœtida conflatæ & ad ʒß. bis de die per spatium septimanæ exhibitæ (licet medicamentum in prima exhibitione stomacho valde ingratum) levamen vix credibile in hisce affectibus contulerunt.

Consilium hoc approbatur à Goodal, Stokam,

Ad anni 1679. *Mens. Martium* obtusio capitis permansit; mane & vesperi subinde vertigo titubans ipsum afflixit semper jejunum, nunquam statim à pastu, imo tunc semper melius se habuit: formicatio utriusque lateris artus pervasit. Interea carnosus & robustus ac bene coloratus mansit.

Die 22. Mart. 1679. cum Cl. D. D. Screta conclusi.

I. Frequentes *purgationes* non tutas esse.

II. *V. Sectionem* non convenire *ante Majum.*

III. Nos non providere, quomodo *Balnea* prodesse possint: imo nobis suspecta sunt propter arthritidem vagam aliquoties molestam.

IV. *Succi herbar. recentium.* si ventriculus illos perferat, sæpe melius massam sanguineam emendant *acidulis*, certo securius, ut & *Juscula herb. recent. alterata*, maxime *mense Majo.* Ejus loco utatur *hac Mixtura.*

℞. *Aq. ceras. n. betonic. fl. til.* ãã. ℥iiij.
Syrup. fl. Paralys. fl. tunic. ãã. ℥j.
Spir. ⊖ ✳c. ʒß. *Msc.*
Dos. Mane horâ 5. *cochlear. iiij.*
Horâ 7. *& vesperi hora* 5. *sumat* ʒj. *hujus Trag.*

℞. *C. C. ph. ppr. Ungul. alc. ppr.* ãã. ʒij.
Rad. pæon. ʒiij. *Galang. cubeb.* ãã. ʒß.
Sem. pæon. ʒj. *Ol. N. M. expr. gr. iiij.*
Diaphor. ☽. ʒij. *sacch. alb.* ℥iij. *Fl. ros. r.* ʒiß. *Msc.*

 V. *Topi-*

V. *Topica* omittat: *Cucuph. ex fl. rof. r. falv. beton. lyfimach. fuccin. C. C.*

VI. *Opiata* noctu non videntur fumenda, cum aliàs dormiat.

VII. In victu vefcatur cibis boni fucci. Vinum diluat *rad. chin. lign. vifc. quern.*

OBSERVATIO LXII.

Obtufio Cerebri.

D*Ominus B. A. Sch. Annor.* 24. facie fubfufca & pallida, ftaturæ juftæ, gracilis. Eft hydropota, fructibus crudis delectatur, aliquando poma 40. cruda comedit & multum aquæ fuperingeffit. Queritur de vifûs caligine, quæ vera tamen non adeft, nam videt diftincte, fed non ad diftans, nulla nebula, nullæ mufcæ oculis obverfantur, vifus tamen perit, fi diu legat, non fi fcribat, fimulque tamen fomnolentus eft & obfervat ftuporem quendam in capite, inprimis fi negotia peragenda fedente in fenatu, item quandoque fi menfæ affideat, ut difcurfus minus prompte continuare valeat: ofcitandum tunc multum eft. In occipite tenfionem ac conftrictionem fentit, ibique à tribus annis pulfationem magis tamen in dextro latere, cui plurimum incumbit. Sentit inde defluxiones fieri ad humeros, dorfum, Os Sacrum &c. Abutitur *pulvere Tabaci Mediolanenfis*: circa radicem nafi obftructionem & coryzam quandam experitur. Multum falivat. Vox eft fubrauca & mucum per fcreatum elicit. Ofcitatio imprimis molefta eft. Noctu inquiete dormit ad 3. vel 4. matutinam, aliquando per horas duas plane non dormit etiam per 3. horas non, tunc fentit palpitationem: fubfequens fomnus eft profundus & fudor illum comitatur: inde ob varia tunc infomnia Melancholicus fit. Sæpe uvula prolongatur. In dextra parte occipitis habuit tineam non ferpentem nec valde latam, fed non ultra ℥*ij*. & long. ℥*iij*. circiter, poft quadrant. ann. vari in facie emergunt.

Anno 1690. paffus eft Gonorrhæam, Bubones in utroque inguine & ulcera glandis; curabatur *folis emulfionibus & caffia*. Poftea incidit in febrim continuam cum fæviffima lumbagine, unde rediit Gonorrhæa magis dolorifica. Curabatur *V. S. in pedibus* bis: *fame: decoctis*: tandem illam fuftulit *china chinæ infufa*, cura tamen non fuit fida, fed recruduit. Gonorrhæa diu duravit. *Mediolani* recidivam Febris contraxit abufu faccharatorum, curabatur *folo cremore* ♀. contra Gonorrhæam ufus eft ☿*io dulci*, unde falivationem imperfectam movit. *In Rhætia Splugenii* correptus fuit dyfenteriâ periculosâ: curatus *Curiæ Rhætorum à D. D. Baverio opiatis*, diarrhϾ pridem & nunc eft obnoxius

xius. Cessante dysenteriâ rediit gonorrhæa, sponte quoque substitit. In dysenteria variis catarrhis à capite obnoxius factus fuit. Ante biennium ex unico actu venereo rursus gonorrhœam contraxit, quæ sponte cessavit.

Appetitus plerumque est integer, nisi plus comederit, non gravatur: magis delectatur cibis die abstinentiæ concessis, quam carnibus, & elixa præ assis sapiunt. A pastu subinde statim gravatur, non autem 4. vel 5. horis à pastu. Cibum non evomit, eructat ante & post pastum multum. Alvus quotidie plerunque aperta est; quandoque fæces indurantur: inde dolent hæmorrhoides. Multum mingit, facile sudat. Acclivia facile satis scandit. Raro tussit. Potus est aqua pura; hyeme *decoctum seminis anisi*, aut aqua cui frustum panis infundit. Pulsus optimus est æqualis & naturalis. In pedibus subinde ardorem patitur. In orificio urethræ extremo apparet caruncula lenticulam æquans, quæ subinde dolet in principio mictionis. Parastata sinistra varicosior debitò. In urina observavi filamenta. Vertigine interdum sed levi corripitur, si vero noctu equitet, corripitur illa, ut ab equo descendere & vomere cogatur. Oculi sunt clari, splendidi; pupilla contracta, nihil quicquam in illa videtur obscuri. Ratione officii, ceu *Sub-Prætor Cantonum Helvetiæ Comitatûs Badensis* supremam judicaturam habentium, unde diu sedendum, attente auscultandum & omnia diligenter adnotanda sunt.

Consilium Medicum.

AFfectus iste nullo modo Caligo appellandus videtur, quum nullum vitium vel in sensibus vel ratione in oculis nervoque optico deprehendatur, nam cornea & humores oculorum perspicui sunt, nihilque opaci & turbidi conspicitur & videt propius admota distincte, nulla nebula, nullæ muscæ, aut flocci oculis obversantur. Peculiari titulo *apud Practicos* descriptus hic affectus, quod equidem sciam, non exstat, sed sub generali nomine somnolentiæ comprehenditur, ego illum nunc spirituum animalium seu cerebri obtusionem, quandoque perturbationem voco, & jam aliquoties curandus mihi obvenit: provenit ille ab humore vel vapore aqueo inhærente porulis cerebri, ibi ubi sedes phantasiæ existit, spiritus animales torpidos reddente, ut minus ad sua munia peragenda alacres sint, unde somniculosi Ægri in discursibus & cogitationibus torpidi redduntur, ad oscitationem irritantur, non raro oculis nictitant, in cogitando & discurrendo ignaviores fiunt. Humor iste aqueus ad hunc locum per minutissimas arteriolas adfertur ex tota massa sanguinea, nullo modo per orificium stomachi laxius ad cerebrum fertur: qui hoc statueret *ex Medicis*, rideretur nunc ab illis, qui mediocriter *Anatomen* & œcono-

miam corporis humani intelligunt. Humor iſte aqueus in maſſa ſanguinea *apud Nob. Dominum* redundat, quia hydropota eſt & indulget admodum fructibus crudis, illum redundare, probant quoque ſalivationes largæ, defluxiones à capite frequentes, non raræ uvulæ prolongationes, ſudores crebri & copioſi. Se potiſſimum *in Nobili Domino* in hunc locum effundunt humores iſti & detinentur, quia ingenium in hac juvenili ætate defatigat multis & graviſſimis negotiis, ſomno debito non reficitur, nam plerumque circa medium noctis interrumpitur, ut per horas 2. vel 3. non amplius indormiſcere poſſit, & ſi mane verſus indormiſcat rurſus, profunde dormit multisque inſomniis defatigatur potius, quam inſtauratur, unde etiam melancholicus fit. Forte etiam *Mercurius dulcis* imperfectam ſalivationem excitans aliquid ad ſtagnationem hujus humoris contulit. Humor iſte tenuis & paucus eſt, unde facile poris cerebri ſe inſinuat, brevi etiam recedit. Si craſſus & copioſus eſſet, coma produceret. Aliàs iſta obtuſio multos ſtatim à paſtu invadit, ſi intempeſtive ad legendum aliosque labores ſedentes ſe accingunt, quia potulenta crudiora adhuc ſanguini permixta, nec dum ſubacta ſunt: qui vero hujusmodi crudos humores diutius ſanguini admixtos habent, hanc obtuſionem patiuntur etiam mane & veſperi, imprimis ſi ſomnus nocturnus inquietus fuerit. Humores iſti acrimoniâ expertes non ſunt, nam in occipite quandoque patitur tenſionem; pulſationes & punctiones percipit, atque defluxiones ad cervicem, humeros & lumbos uſque ſunt dolorificæ: aliquando etiam tineam paſſus eſt: virulentiam ſubeſſe nullo ſigno deprehendere valui.

In curatione opera danda, ut humores iſti crudi, quantum poſſibile eſt ex tota maſſa ſanguinea eliminentur & in poris cerebri diſſipentur cerebrumque corroboretur. Contra hunc affectum nullum præſentius remedium comperi, quam cænam parciorem apud Literatos: item fugam lucubrationum & ſtudiorum intempeſtivorum ſtatim à paſtu, & ſomnum protractiorem nimirum non ſurgendo mane donec concoctio penitus peracta fuerit. Multos novi ad ſtudia prorſus à prandio ineptos fuiſſe, donec poſt 2. horas à prandio in ſella per quadrantem horæ ſedentes dormiverint. Id *Italis* in multis locis conſuetum eſt. In victu fugiendi piſces nimis viſcidi, ut tincæ, carpiones lacuſtres, barbi, anguillæ, cochleæ, paſtæ farinaceæ, abuſus fructuum crudorum, imprimis lactucæ criſpæ, quæ nocentiſſima eſt. Caput noctu contra frigus bene muniatur.

Decoctum Caffée magis commendarem, quàm *decoctum Theæ*, illud enim magis ſpirituoſum eſt, hoc plerunque effœtum: unde alii nunc magis ſuadent *folia tenera veronicæ, ſalviæ aut rorismarini ſummitates* pari quantitate, ut *Thee*, in aqua coctis addito parum ſacchari: Jubeo mane bibere, non poſt paſtum *Turcarum more.* Semper ſecum

geſtet

gestet *has rotulas*, de quibus subinde sumat unam atque alteram in senatu aut ubicunque locorum sit, diu in ore detineat & deinde deglutiat imminente deglutitione.

℞. *Pulv. Analept. Frig. Mind. compl.* ʒij.
Pil. reg. compl. ʒj.
Spec. diambr. ʒß.
Ambr. gryſ. gr. v.
Confect. Alk. compl. ʒj.
Cum ſacch. alb. ℥iij. *ſolut in aq. roriſmar. ſ. q.*
Mſc. F. confect. in Rotul. d. ad ſcat.

Si obtusio & vertigo frequentiús affligerent noctu cubitum iturus sumat *nucis juglandis magnitudine ſeorſim aut in aqua betonicæ ſoluto de hoc Electuario.*

℞. *Conſerv. roſ. r.* Genuæ in Italia *parat.* ℥ij.
majoranæ. ℥j.
Anthoſ. ℥ß.
Theriac. Androm. ʒj.
Bol. Arm. Or. ppr. ʒij.
Syr. violar. q. ſ.
Mſc. F. l. a. Elect. d. ad oll. fict.

Si defluxiones molestæ sint, aut diarrhœam patiatur, sumat cubitum iturus *tres vel quatuor pilulas Theriacæ cœleſtis cum ſyrupo violarum.*

Propter dolores hæmorrhoidum caute adhibeantur *Clyſteres*, aliàs gravius malum accerseretur.

Pulvis Tabaci etiam humores ex naribus prolicit, inde etiam varia talia symptomata præcaventur, at hujus abusus vitandus est. Si in radice narium à muco crasso, viscido & lento obstructio fiat, *Lac recens aqua majoranæ dilutum, & cui parum ſacchari admixtum ſit, tepide* naribus attrahat, aut *Siphunculi ope* hoc blande injiciat.

Fonticulum in hac ætate nondum suaserim: at prodesset *Scarificatio* alternis mensibus triduo ante vel post Novilunium. *Atque hæc hac vice ſufficiant: quibus D. T. O. M. benedicat!*

Scaphuſii d. 11. *Octobris* 1694.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSER-

OBSERVATIO LXIII.
Perturbatio Cerebri.

NOb. *Dominus Joh. H. W. Tigur.* 32. annor. ſtaturæ longæ, gracilis, colore fuſco: cælebs: 8. annis *in Gallia* Mercator vixit. *Lugduni* percipit gravitatem quandam capitis unde minus promptus erat ad negotia, quæ ingenium poſtulabant, fiebat ſomnolentus & poſtea laſſus, duravit primo per horam dimidiam: 1685. incrementum ſumſit. *Lugduni* hujus causâ nullis uſus eſt medicamentis: uſus autem domi *opera D. D. Bürcklini*, dedit *pulv. diaphor.* nec attulerunt ſolidum robur. Poſtea uſus eſt *pulv. laxante* per integrum annum: *D. D. Ott* ſuaſit *Antiſplenetica & acidulas S. Mauritii:* bibit illas domi ſed ſine levamine: *à pulv. laxante per* 2. *Menſes* levamen ſenſit. Dum medicamentis uſus eſt, graviſſimis negotiis occupabatur, unde pejus habuit. Affectûs iſtius causâ diu uſus eſt *Cereviſiâ ſcil. ad tres menſes*, & diu merâ aquâ: hæc tamen non juvarunt. Iterum uſus eſt *Conſilio prioris Domini Medici*, ſuaſit *Electuarium.* Hinc aërem mutavit cum levamine, *ad Menſem Febr.* profectus enim eſt *Noribergam* variisque corporis exercitiis animum excitavit, unde nihil horum amplius percepit & ſanus domum rediit. *Menſe Februarii* 1691. veteribus curis animum defatigando, quas parere ſolent negotia mercatoria, rediit perturbatio animi ſcilicet poſt unius vel alterius horæ ſcriptionem aut rationes ducendo acceptorum & expenſorum, rediit malum *ad* 7. *Maji* 1691. *quo me convenit.* Cætera appetit, non intenſe ſitit, alvus aperta eſt, reſpirat facile, bene dormit, bene coloratus eſt: Extrema naturaliter calida, color unguium & labiorum rubicundus eſt. Pulſus etiam naturalis. *D.* 7. *Maji* 1691. *Weſterſpühel pedes Scaphuſium ivit ſine labore.* Patitur herniam varicoſam ſed plane indolentem. In victu moderatus eſt. Mœrore afficitur ob ineptitudinem ad negotia, quibus aliàs delectatur & in quibus occupari deberet.

Judicavi intra cranium ab intenſa cogitatione poros & vias ſpirituum animalium diſtortas atque ſpiritus in aliquam ἀταξίαν redactos fuiſſe, ut minus compoſite diu alicujus rei meditationi inhærere queat ſine magna perturbatione. Quia cætera ſanus eſt, & antea abſtractio à talibus negotiis juvit, ut jucundis & gratis ſine magna intenſione animi laboribus ſe dedat, ſuaſi ſcil. itinera, hac vice *Lindavium* ſuſciperet, poſtea biberet *Acidulas Deinaccenſes aut Göpping. &c.* Interea commendavi *hunc liquorem.*

℞. *Spir.*

℞. Spir. ⊖ ✱ ▣. spir. ⊖ dulc. āā. ℥ß.
⊖ ✱ aromat. ʒij.
⊖ absinth. ʒj. ⊖ vol. C. C. rectificat. ʒß.
Aq. borrag. beccabung. āā. ℔ij. gramin. ℥iiij. Misc.

De hoc liquore mane cum jusculo carnium non salito cochl. ij. sumere posset usque ad acidularum curam. Vitet nimis salsa & fumo indurata; nimium aromatisata. Item *purgantia &c,*

D. 13. Augusti 1694. aditurus Acidulas Deinaccenses me convenit, retulit *liquorem Anno 1691. mense Maji suasum* optime conduxisse. Hactenus *adiit Hollandiam, Angliam &c,* Usus etiam est *Acidulis Swalbacensibus, Thermar. Fabariensium potu.* Ab itineribus melius se habet. Libris est deditus.

OBSERVATIO LXIV.

Perturbatio Cerebri.

D*Ominus Joseph. Werner* 50. annorum mediocriter carnosus, bene coloratus, cuti albicans, *Pictor artificiosissimus.* Multas terras peragravit 30. annis, *Italiam, Galliam, Germaniam,* diversisque in locis commoratus est & *in Austria. In Italia* optime vixit. Loca Septentrionalia evitavit ob aërem incongruum. In juventute passus est Odontalgiam, rediit ab aëre frigido & humido, in calido ab illa liber erat. Dum puer erat à frigore in leipothymiam incidit. Vinum Gallicum ipsum inflammavit: Cerevisiam *in Germania* non toleravit ventriculus. Defluxiones alias passus est. Doluit primum Frons, hinc occiput, semper simul dentes affligebantur, quando occiput occupavit, putavit se bene habere: quando nunc tædiosus est, collum quasi obstipum fit, aliàs caput pro lubitu movet. Nunc videtur medium caput quasi stringi zonâ, si tunc caput movet & dolorem hunc excutere annititur; vertigine corripitur nunc absque ullo dolore frontis aut occipitis aut nuchæ, eaque est gyrosa sed momentanea cum visûs obnubilatione: vertigo hæc etiam invadit, si capite inclinato deorsum terram versus spectet, item si in lecto dorso incumbat, præcedit illam tinnitus aurium similis illi, qui leipothymiam antecedit, quem dissipat digitis in aures immissis & valide commotis. Quando caput obstipum est & veluti zonâ stringitur, tum inquietum fit & turbatur videturque disruptum iri, visus obfuscatur, putatque sibi cadendum, ac objecta moveri instar papyri; evenit, quando coactus in uno loco manet, quando diu & fortiter loquitur aut se multum movet. Vocat illum capitis &

 colli

colli ſpaſmum, frequentius jejuno ſtomacho evenit. Similem ſpaſmum ante 3. annos paſſus eſt in digitis manuum. A frigore læditur & cerebrum ſtatim perturbatur. Laſſitudinem ſubinde in artubus experitur; jam aliquandiu quando per plateas ambulat, putat pedes antrorſum ſe non poſſe promovere & ſibi retrorſum cadendum eſſe, unde accedente perturbatione capitis ſudor frigidus exprimitur ac pallidus fit, ut ſedere cogatur, ſed non diu durat. Odontalgia pridem præcipuus ipſius & maximus morbus erat, afflixit maxime hyeme; mitigari tamen potuit: ante annum ſe hemicrania jungebat: dextro latere maſticare nequit, ibi dentes nec calida nec frigida tolerant. Hac ſeptimana rediit Odontalgia cum tumore genæ & tuberculo in gingiva, inde appetitus proſternitur. Ob ventriculi debilitatem mane templum non adit, timet leipothymiam, cui à puero obnoxius eſt. Defluxiones ad fauces noctu ipſum angunt. Tempore hyemali multa itinera fecit, perfriguit valde inprimis in nucha & occipite. *Purgatu* eſt facillimus *à Pilulis D. D. Scretæ, à* ℞. ☽, *ab ovis induratis, à vino rubro & albo à lacticiniis &c.* Diarrhæam ſuſtulerunt *N. M. decoctum Caffee.* Mutationes tempeſtatum ſtatim intra cranium percipit, cœlo ſereno optime ſe habet, pluvio ſtatim malum & ſtupor redit. Veſcitur cibis optimis: vinum generoſum juvat paucâ quantitate. Ex levi cauſa anxius fit, conſtrictio fortius redit illa, quâ vinculum circumjectum putat, ceu à zona. Multum ſe legendo *varios Authores Gallic. Italic. Hiſpanic. &c.* exercuit. Nullos fructus crudos ſcil. poma, pyra &c. à 20. annis comedit. Eſum melonum cum ſacch. & pipere pertulit *Bernæ.* Actu frigida appetitum tollunt. *Medicamenta metallica & purgantia* ipſius ventriculus non tolerat. *Hæc mihi Bernæ coram narravit M. Aug.* 1686.

Conſilium exhibui d. 14. *Aug.* 1686. *Bernæ.*

CErebrum videtur afflictum in ſua medulloſa ſubſtantia, unde vertigo tenebroſa à lympha intima ſubeunte ſed pauca, quia tantum momentanea eſt: ob metum magis perturbantur ſpiritus animales, cùm metus tantus ſit, ut ſudorem exprimat. Ad recipiendam lympham laxiores poros medulloſos fecerunt intenſæ meditationes, odontalgiæ. Præter medullam cerebri etiam meninges & quidem nervi affliguntur à lympha acri, unde collum obſtipum, conſtrictio ceu à zonâ & vehemens odontalgia. Lympha in poris mitiganda, diſſipanda, partes laxæ roborandæ. Propterea ſequentibus utatur. *Summo mane* in lecto ſumat ʒß. *hujus pulv. cum aqua flor. tiliæ,* poſt *pulverem* maneat in lecto per horulam.

℞. *Pulv.*

℞. *Pulv. Marchion.* ℥ß. *C. C. ph. ppr.*
Ung. alc. ppr. succin. alb. pp. ãã. ʒiß.
Lapid. Bezoard. Or. ℈ß. *Occid.* ℈j.
Ambr. gryſ. gr. iiij. Ol. d. roriſmar. gtt. iij.
Sacch. alb. ℥ß. *Mſc.*

Mane & veſperi inungat verticem *hoc Balſ. Cephal.*

℞. *Ol. N. M. expr.* ʒiij.
deſt. majoran. roriſmar. ãã. ℈j.
ſuccin. rut. ãã. *gtt. vij. Mſc.*

Odontalgiæ causâ tuberculum in gingiva maturandum & aperiendum: poſtea dentes adurendi, qui cavi ſunt. Odontalgiâ nimis ſæviente bihorio à parca cæna *ſumat hunc pulv.* ℞. *Pulv. Fol. ſenn. gr: xij. ſpec. arom. roſ. gr. xv. Mſc.*

NB. Lympha per ſe apud homines acris eſt, ob ſal volat. & fixum: acrior fit à temperamento, laboribus, victûs ratione &c. ad hanc mitigandam plurimum etiam faciunt *decoct. Thee, Caffeè, Chocolata &c.* Fugiat omnia viſcida, ut pedes & interanea animalium, piſces plerosque, frixa, acida, pinguia, valde dulcia, aromatibus condita, ſalita valde. Bibat vinum maturum generoſum, ſi ſentiat ab illo inflammari, illud *hoc decocto* diluat. *coq. lign. viſc. quern.* ʒij. *in aq. Fontan. menſ. j.* contra frigus & omnes aëris injurias probe ſe muniat, in lucubrationibus & ſeverioribus meditationibus ſe moderet, animi tranquillitati, quantum vires ferant, ſtudeat.

Hiſce D. T. O. M. benedicat.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSERVATIO LXV.

Perturbatio Spirituum animalium intra Cranium.

N*Obiliſſ. Dominus N. N. Tigurinus Primarius Vigiliarum Magiſter Palat.* 39. annorum, ſtaturæ juſtæ, carnoſus, facie citrina præditus. Adhuc junior *Genevæ* paſſus eſt affectum, quem hypochondriacum *Medici dixerunt:* varia adhibuerunt remedia *Medici*, ſæpius brevibus intervallis V. S. fuit: *fronti, pectori, podici admoverunt hirudines:* ſæpius *purgarunt* ſine levamine. Elapſus *ex Medicorum manibus* ſponte

 conva-

convaluit. *Arelati Gallorum* graviter bregma sinistrum à casu catenæ ferreæ vulneratum fuit, summe inde perturbabatur, ut vix mentis compos fuerit, vulnus demum post 8. septimanas consolidatum fuit: ab illo tempore circa locum affectum tempestatum mutationes prænoscit. Capillitium densum & prolixum gestat, & tam molestum, ut illud sæpe aliquot diebus pectinare non audeat: ardorem patitur in cervice, dolet subinde supra oculum dextrum. Capillitium nativum aliquando detondere cogebatur, unde melius habuit, nec pectinatio nocuit. Gestavit diu factitium maxime dum in aula versabatur. Vere 1683. sumsit *potionem purgantem*, quæ intra biduum centies prope purgavit, dabantur postea *Pulv. adstring. & roborantes.* *Mense Octobr.* 1683. *mane sumsit pil. meas cephal.* Purgarunt blande. Vesperi cum diu morari in cella cogebatur, ob vas vinarium perfluum, atque eo usque donec vas illud depletum ac in aliud repositum fuerat, quod demum post aliquot horas fiebat: Noctu post somnum horarum duarum correptus fuit symptomate quodam, cujusmodi antea per totam vitam nihil quicquam passus est, quod hactenus aliquoties nocte tertiâ vel quartâ nunc fortius nunc mitius rediit, semper post somnum duarum vel trium horarum. Ab hoc symptomate expergefit & primum vertigine quâdam seu potius perturbatione quâdam corripitur, angitur, gravius quid imminere sibi imaginatur, expallescit, extrema frigent, sitit, bibit aquæ circiter mens. un. sudat largiter, versus tempus matutinum rursus indormiscit, suaviter dormit, mane nihil adversi sentit. Cùm hoc autumno noctu super scamnum dormivisset, mane stans subitâ quoque perturbatione correptus fuit, loquela vitiabatur, ut intelligi nequiret, digiti aliquandiu rigidi & extensi manserunt, postea motu quodam tremulo succutiebantur. Observavit magis hoc evenire noctu, si *pilul. ex Ther. cœl.* ℞ *pil. de Cynogl.* sumat: magis prodest *spir. C. C. noctu sumtus.* Cæterum omnibus sensibus internis & externis valet, nisi, quòd aures obtusiores putet. Caput non est grave: interdiu nec gyrosam nec titubantem vertiginem patitur. Appetit, à cibo non gravatur, non nauseat, nunquam vomuit, alvus aperta, urina est citrina. Respirat facile, montes scandit inter venandum sine ullo impedimento. Pulsus est mediocris. Non est lassus. Satis temperanter vivit, ad 20. ætatis annum hydropota fuit. Insomnia multifaria patitur; maxime se volare somniat. Multum salivat. Pridem *fumo & pulvere Tabaci* utebatur: utrumque jam diu intermisit. *Die 29. Mens. Novembr.* 1683.

Resolutio.

SYmptoma hoc aliquam affinitatem habere videtur cum incubo, quia tantum non semper in somno post unam alteramve horam evenit; idque

idque ob perturbationem quandam Spirituum Animalium propter motum quendam illorum impeditum. Motus impeditur tum à causa somni ordinaria, tum à læsione vel ab afflictione accessoria à vapore vini recentis, quem per longam moram in cella vinaria hausit; vapores facilius, promptius & gravius læserunt cerebrum, quod à vulnere bregmatis debilitatum & contusione à catena ferrea ponderosa non parum commotum fuit & adhuc tempestatum prænuntium animadvertit. Caput à nimio capillitio gravatur quoque, sitis supervenit per accidens, quia à symptomate excitatur, quando natura in media coctione occupatur. Mane summo bene dormit, quia tunc spiritus animales non tam potenter ligantur. Dum super scamnum dormivit nuper mane hoc symptoma evenit, quia non edormivit, nec vincula sensuum sufficienter dissipata fuerunt. In ventriculo vix causa latebit, quia appetit, à cibo non gravatur, non nauseat, nec vomit, nec os amaricat. Suasi 1. *Pulv. cephal.*

℞. Pil. Reg. compl. ʒij. C. C. ph. ppr.
Ungul. alc. pp. ♁ diaphor. āā. ʒj.
Ocul. ♋ ppr. ʒij. Succin. alb. ʒj.
Ol. N. M. expr. gr. vj. Sacch. alb. ℥ij.
Msc. F. Pulv. Dos. Mane ʒj. cum aq. rorismar.

2. *Purgetur semel in mense Pilulis cephalicis.* 3. Noctu sumat *spirit. C. C. rectif.* 4. utatur *pulvere sternutat. ex pulv. sternutat. pretioso pulv. rorismar. add. gt. j. ol. dest. succini albi.* 5. *Fonticulus* propediem in brachio sinistro excitetur. 6. Capillitio detonso crebro se pectinet *pectine buxeo* à Fronte incipiendo retrorsum. 7. Cæna semper sit parcior prandio. *D.* 18. *Decembr.* 1683. *in brachio sinistro Fonticulum inussi.*

Die 7. *Januarii* 1684. scribit se à tribus septimanis *ex usu medicamentorum* nihil adversi sensisse, at *die* 6. *Januar.* scil. die novilunii toto die debile caput exstitit: salivam acidam ex ductibus salivaribus in os ceu ab auribus & post uvulam in fauces effluere sentit. *Pulverem Cephalicum* consumsit, qui semper ultimis diebus debilitatem quandam per horam peperit. Capitis debilitas manet, commovetur à quovis sonitu graviore scil. clamore, strepitu forti: imo cibo & potu fortiore, ut perturbatio ceu vertigo nocte redeat & vix 3. vel 4. horas dormiat: ab hac perturbatione pedes incalescunt, veretur Convulsiones: *purgantia* non bene tolerat. Ab illo tempore perturbatio aliquoties evenit *ad diem scil.* 3. *Febr.* 1684. Incepit vel à sensu frigoris in planta pedis sinistri, vel à dolore lumborum cum horrore, vel à formicatione circa verticem, evenit quoque sumtis *suaveolentib. ambratis.* Item *à po-*

tu vini Absinthites. NB. *Odorata scil. Bals. Apoplect. Pulv. contr. flux. tam suaveolentia, quam fœtida, item ira, vinum, juniperin. paroxysmum excitant.* Contigit hactenus non solum noctu sed etiam interdiu: cessat à screatu forti, aut epoto Cyatho vini. Præsente paroxysmo angitur, tremit artubus, non amplius tamen digiti rigidi fiunt. Incipit plerumque à sinistro latere quilibet prodromus perturbationis.

Die 5. & 6. Nobiliss. Dominum rursus conveni. Ex recensitis & omnibus rite examinatis confirmor magis obstaculum quoddam in cranii parte interna latere, quod liberum spirituum animalium motum impedit, illos aliquo modo perturbat. Natales primùm debet contusioni ossis syncipitis à catena ante plures annos factæ; nam ab illo tempore tempestatem prænuntiam circa cicatricem percipit, deinde læsiones paroxysmum præcedentes plerumque in parte sinistra percipit. In apricum rursus deduxit, vel potius obstaculum auxit longâ in cella morâ, & haustus vaporum vini recentis aliquot horarum & diuturnius, nam ab illo tempore hæc perturbatio manifestior evasit. Obstaculum probant paroxysmi etiam interdiu evenientes *à potu vini absinthit. Juniperi, item ab odoratis rebus suaveolentibus aut fœtentibus valde, ab ira &c.* nam sanguine & spiritibus celerius ab his motis statim illum experitur. Eundem quoque accerserunt *Pil. ther. cœl. pulv. cum pil. reg. compl. confect. alk. compl. in aqua meliss. mixt.* Nuper saccum farinaceum inter jocos farinâ infarctum ponderosum valde dentibus arreptum per hypocaustum gestavit cum omnium stupore: paroxysmum quidem non excitavit, at hinc defluxiones dolorificæ ad cervicem per dies 2. vel 3. durantes factæ sunt. Sensus formicationis circa verticem sedem mali non procul à torculari esse innuit, licet quoque ejus prodromos in planta pedum & lumbis sensu quodam frigoris præsentiat. Causam seu impedimentum non magnum amplius esse patet, quia interdiu illum abigit forti screatu, haustu vini: digiti non amplius rigidi fiunt. Juvatur magis *à Spir. C. C. quàm ab opiatis scil. ther. cœlest. Pil. de cynogl.* Est robustus, vegetus, omnibus sensibus internis & externis valet. Ab hypochondriis malum scaturire plane non est probabile, quia nullum in his partibus vitium animadvertitur. Obstaculum impressum à percussione cranii à catena vix removeri poterit, utpote malum inveteratum; at recens à vapore vini diu hausti, quod tamen non valde odoratum esse debet, ne spiritus & sanguinem magis exagitet. Propterea *summo mane* ℥ß. *hujus pulv. cum aqua flor. tiliæ sumat.*

℞. *C. C. ph. ppr.* ʒ. *Ung. alc. ppr.* ℈ij.
Pulv. rad. Pœon. Cinnab. nat. Hung. āā. ʒj.

Ocul.

Ocul. ♋. ppr. ʒiß. Matr. perlar. ppr. ℈ij.
Ol. N. M. expr. gr. iij. Tab. man. Chr. perlat. ℥ij.
Mſc. F. Pulv.

Si noctu valde urgeat & terreat, ſumat *Spir. C. C. rectif. à gtt. vij. ad xij. cum eadem aqua*, cùm præſtiterit hic *opiatis, ther. cœl. & ſimilibus anodynis*, quæ malum auxerunt. Capillitium auferendum curet, geſtet artificialia: mane ſe diligenter pectinet. *Purgetur* Vere & Autumno *pil. cephal. aut aliis blandioribus*, poſtea V. S. *Fonticulum apertum* teneat.

Menſe Martii 1684. ſuaſi *pulv. laxant.* ℞. *Crem.* ♀ ʒß. *diagryd.* ♤ *gr. iiij. Lap. prunell. gr. j.* ab hoc dejecit duodecies cum εὐφορίᾳ. Inde melius ſe habuit in corpore & capite: poſtea V. S. fuit, ſanguis erat rutilus cum ſtriis nigris pauca aqua. *Pulvis præcipitans* aliquoties ſumtus nullas turbas facit, ut alia medicamenta in capite.

Die 16. *Martii ſcribit ſeq.* Saliva adhuc copioſe effluit ex ore. Veſperi ſentit quandam debilitatem, unde apoplexiam timet, ſumto cibo metus & debilitas evaneſcit. Appetit, venando percurrit montes & valles ſine impedimento. A venere non multum læditur, debilitat caput ſed per momentum. Hodie in vertice doluit, ac ſi aliquid ſub cranio eſſet, ab attactu dolor exacerbabatur, cubitum iturus ſenſit obtuſionem quandam, dormivit ad 11. noctis: ſequebatur perturbatio cum ſenſu motûs intra caput, ac ſi aliquid teli inſtar exploderetur, ſequebatur dolor cervicis, Horror & anxietas cum metu apoplexiæ.

Die 17. *Martii* 1684. ſuaſi ut *Mane hora* 5. *aut* 6. *ſumat de pulvere nuper ordinato* ʒß. *cum aq. Flor. Tiliæ. Horâ* 7. *mane & horâ ante prandium atque horâ ante cœnam bibat* ℥vj. *Decocti Mſr. de l'Orme.*

℞. *Rad. cichor. Tarax. acetoſ. gramin.* ãã. ℥ß.
Herb. Fragar. agrimon. ãã. *Mj Flor. Borrag. Bugloſſ.* ãã. *P. ij.*

Coq. in 4. *Menſ. aqu. fontan. lento igne horis duabus. Tandem affunde Menſ. j. aq. font. & ſtatim remove ab igne: frigefact. ſua ſponte col.*

Menſe Aprilis ſcribit decoctum rubrum & pulverem conduxiſſe, nec huc uſque perturbationem expertum fuiſſe: Ventriculo vacuo male ſe habet, patitur dolorem quendam conſtrictivum ac aliqua tormina unde caput debilitatur. Salivatio remiſit, niſi in potu excedat.

Die 19. *Decembr.* 1684. *Ipſum conveni*, hactenus nullam neque vertiginem neque perturbationem paſſus eſt; diu *nullis medicamentis* uſus eſt. *Præcautionis gratiâ ſuaſi pulv. March. & cinnab. nativ.*

Die 31.

Die 31. *Decembr.* 1684. A tempeſtate mutabili percipit formicationem in vertice & ſyncipite, inde tendit ad dorſum, ubi percipit horrores, hinc dolores & æſtum, circa novilunium imprimis hæc patitur. Commendavi ipſi *Frictiones*.

Menſe Octobris 1685. Quamvis defluxiones ad cervicem, Os Sacrum & pectus fierent, nihil tamen de hac perturbatione jam à multis menſibus expertus eſt.

OBSERVATIO LXVI.

Perturbatio Spirituum Animalium ſequentibus Epilepſia, & Apoplexia funeſtâ.

DOminus *N.N.* 47. annorum, ſtaturæ longioris, gracilis, à puero agilis, ingenioſus, Juvenis omnibus exercitiis equeſtribus deditus, in illis plurimos, ſaltando quoque & geſticulando ad ſtuporem vincens. Variarum linguarum peritus, *Orator*, *Poeta*, *Mathematicus*, *Pictor &c.* Diu in *Galliâ*, etiam *Bataviâ* vixit: profundius meditans inter pingendum aut inter tractandum *Mathematica* aut inter componendum *Poema* quaſi in ecſtaſin incidit. Pridem Hemicraniam in ſiniſtro latere paſſus eſt, nunc rarius & potiſſimum à frigore, quod capiti noxium experitur, unde *Capillitium factitium* geſtat & caput noctu vittâ bene obvelat fere laneâ ſemper: odontalgiam ſemel expertus eſt: Hemicrania nullum ſtatum tempus obſervabat; plerumque veſperi ipſum invaſit: frequenter doluit in medio ſyncipite. Foveam triangularem habet circa regionem oſſis lambdoidei. Nullæ in capite nattæ obſervantur, quamvis plures ex hac familia illas hic habeant. Vertiginem titubantem pridem expertus eſt. Jam diu quoque mane, ſive noctu quietè ſive interruptim dormiverit, poſtquam ſurrexit perturbationem ſpirituum animalium & ſtuporem quendam experitur, ob quem ad negotia minus compoſitus eſt, imprimis in illis, quæ ingenii conſuetum & neceſſarium acumen poſtulant; quandoque hæc perturbatio veſperi evenit: non tamen quotidie illam animadvertit. Aures non tinniunt, quamvis cerumine abundet. Lumbago multis annis moleſta eſt: à duobus annis debiliores pedes ſunt, ſi diu obambulet ardorem in plantis permoleſtum ſentit, quandoque etiam brachia debiliora ſunt: nullum tamen formicationis ſenſum animadvertit. Expeditâ reſpiratione fruitur, pulſum habet in ſiniſtro carpo immerſum ut vix inveniri poſſit, in dextro vero facile occurſantem, nuper poſt 21. ictum, unus emanſit, hactenus pulſu rurſus explorato inter 60. ictus nullam intermiſſionem inveni. Somno pomeridiano raro indulget, niſi debilis ſit, ac tunc quidem non in ſella ſed in lecto ſomnum capit. Annis

Annis 20. in primo Matrimonio vixit in continuis litigiis, quæ quoque in secundo non desunt, nam iracundior quoque est, ac naturâ erat: nam aliàs plane jovialis est & temperanter semper vixit. Officium, quo nunc à triennio fungitur, multùm molestiæ ipsi parit, utpote Præfectus N. N. pridem *Acidulas Deinaccenses* cum fructu bibit. *Anno* 1689. *Mense Junii* bibit domi *Acidulas Ripplisavienses* mane: post meridiem multum occupabatur scribendo, unde vertigo titubans gravior ipsum afflixit, ac metum non exiguum incussit, supervenit tandem cholera, in qua multa biliosa sursum deorsumque egessit: post 6. septimanas *Mense Augusti* dysenteriâ periculosissimâ correptus fuit: ab illa curatus, perturbatio spirituum animalium frequentior & fortior evenit, hypochondria inflabantur, angebatur subinde circa præcordia, vomuit quandoque viscida & acida, quandoque dulcia aut insipida: non appetiit, comedit nihilominus: alvus quotidie aperta. In urina subsidet subinde sedimentum viscidum, aliquando furfures fusci. Color faciei vividus mansit: habitus imminuebatur, prodiit in publicum. Usus aliquandiu *mane cremore hordei cum pulvere præcipitante* cum symptomatum remissione: recruduerunt *Mense Martii* 1690. *die* 16. *Martii* subito mane Alaliâ correptus fuit, sonos quidem edere valuit, sed nullas voces articulatas, symptoma tamen hoc brevi tempore duravit. Usus est *liquore diaphoretico & cephalico*, *tabulis cephalicis* . postea etiam *gelatina ex carnibus & pedibus vitulinis &c. Die* 9. *Aprilis* 1690. postquam ipsum examinassem & mihi rariora sua artificiosissima ostenderat, subito valde circa præcordia angebatur, sudorque frigidus exprimebatur in fronte, circa 9. matutinam sequebatur vomitus cum magno nixu, unde cessavit anxietas. *Die* 24. *Aprilis cum Tribunis plebis* in campum, fontium causâ, exspatiatus est; in cæna paulò plus bibit, quàm consueverat jam diu; quoniam *d.* 25. *Aprilis maturius* & nondum cænâ digestâ surgere cogebatur, Alaliæ quid rediit, certa verba non expedite aliquandiu pronuntiare valuit: anxietas cum nausea, quæ aliquandiu emansit, *d.* 26. *Aprilis* rediit, sed non tam fortis uti nuper *D.* 28. *Aprilis.* Equitationem aliquo usque tentavit, verum illam, imprimis ob perturbationem spirituum animalium tolerare nequiit.

Die 29. *Aprilis.* post meridiem dum ad ædes *Domini Consulis* illum præstolabatur, subito visûs obtenebratione correptus fuit & aliquandiu legere nequiit, perturbatio spirituum animalium molestior fuit, huic visûs vitio nullam ansam in prandio dedit ullo errore.

Resolutio.

SPiritus animales intra cerebrum sensibus inservientes, jam diu quandoque in suo motu impeditos, indeque perturbatos, nec sensibus in-

ternis & externis debite inſerviiſſe, manifeſtum fit ab ecſtaſi, quam incurrit, à profundâ meditatione inter componendum, pingendum, concipiendum &c. à vertigine titubante pridem, imprimis dum *Acidulas* bibit *Anno* 1689. non obſervatis legibus in hac cura debitis: ab ineptitudine ad cogitandum ſolito acumine mane poſtquam ſurrexit, quandoque etiam veſperi imprimis patet ex alalia brevi *die* 16. *Martii & d.* 26. *Aprilis:* ut & ex viſûs obtenebratione *die* 29. *Aprilis.* Impedimentum motûs ſpirituum animalium in cerebri porulis productum fuit ab intenſis ingenii laboribus, unde ſpiritibus conſumptis crudior humor in illis perſtitit, vel illis ſe profundius inſinuavit; ab ira frequenti & vehementi quovis tempore ſive ante ſive poſt paſtum, unde ſanguis concitatius ad profundiora per capillares arteriolas adactus fuit, ſerumque poſt ſe reliquit; à tædioſo officio propter quod intempeſtive multumque ſcribere debet; imprimis etiam *ab illegitimo acidularum potu:* fovet quidem malum hypochondriorum diſpoſitio pravior. Cerebrum lubentius admiſit illuviem, quia frequenter dolet in medio bregmate & aliquando atrocem Hemicraniam paſſus. Medullæ aliquid horum jam accidere & impotentia pedum & brachiorum atque lumbago innuunt, licet adhuc ſenſus formicationis abſit.

Affectus hypochondriacus agnoſcitur ex illorum inflatione frequentiore poſt dyſenteriam perpeſſam, anxietate ſubinde adhuc affligente, ut nuper *die* 9. *Aprilis,* vomitu quandoque acido, ſatis violento, appetitu non quidem penitus proſtrato; tali tamen, quo quidem ad cibum aſſumendum non invitatur, comedit tamen in prandio & cæna. Affectus iſte originem ſuam debet choleræ & dyſenteriæ, & nunc magis pendere videtur à denudatione membranæ nerveæ ventriculi & coli, quàm à pravo fermento harum partium, aut notabili cacochymia, quia alimenta concoquit & fæces coctas egerit.

Indicationes igitur erunt, 1. reſtituendum eſſe Spiritibus Animalibus in cerebro & ejus medulla liberum commeatum, remotione obſtaculi, quod ſerum exiſtimo. 2. Cogitandum eſſe quomodo ventriculi & coli denudationes demulceri, & humores, ſi quod à vomitu vitium contraxerint, corrigi poſſint.

Quum *Thermarum Fabarienſium potus* à ſuis amicis familiaribus multum laudaretur, ſummo cum deſiderio has, ſi vires ferant, adire affectat futura æſtate: Harum potu legitime inſtituto ac cum omnibus præcautionibus adhibito utrique indicationi ſatisfieri, DEO volente, poſſet.

Hoc itaque Vere *menſe ſcil. Maji per* 15. *dies harum pilular. numero* 9. *aut* 10. *cum aqua flor. Tiliæ ſumat mane hora* 6. *vel* 7.

℞. *C. C.*

℞. *C. C. phil. ppr. Ungul. alc. ppr.* āā. ʒj.
Diaph. ♃. *cinnab.* ♁*ii rectif.* āā. ʒiß.
Ambr. gryſ. ſp. roſar. ſ. q. ſolut. gr. vj.
Ol. d. roriſmar. gtt. ij. Extr. beton. & *ſalv.* āā. *q. ſ.*
Mſc. F. pilul. ex ʒj. *num.* 40. *conſperg. pulv. ſantal citrin.*

Dimidiâ horâ poſt ſumtas pilulas bibat hujus juſculi ℥iiij. *vel v. calide.*

℞. *Radic. caryophyll. recent.* ʒij.
Herb. recent. cochlear. naſturt. hort.
chærefol. majoran.
Flor. Paralyſ. āā. *Pj. ſem. fœnicul.* ʒj.
Paſſul. major. exacinat. ℥ß.
Inciſ. & *contuſ. Mſc. indantur lagenæ ſtanneæ:*
Affund. juſcul. carn. non ſaliti ℔iiß. *ebull. per quadr. hor.*
Poſtquam ſponte refrixerit, coletur citra expreſſionem.

Poſt potum per horam blande obambulet.

Finitâ hac *pilularum* curâ, antequam *Thermas Fabarienſes* adeat, *purgari* poſſet *hac potione.*

℞. *Fol. ſenn. ſ. ſ.* ʒiij. *Rhabarb. elect. Agaric. alb.* āā. ʒij.
Crem. ♀. ʒj. ⊖ ♀. ℈j.
Herb. Beton Flor. Acatiar. bugloſſ. āā. *Pj.*
Sem. fœnic. ʒj.
Inciſ. & *contuſ. Mſc. infund. cum aq. fervid. q. ſ. in vaſe vitreo bene clauſo; ſtent per noctem in loco temperato, mane leni facta ebullitione, coletur citra expreſſionem.*

In colaturæ ℥v. *ſolv. Mannæ Calabr. el.* ℥iß. *Iterum coletur. Colaturam mane horâ ſexta ebibat ac poſt horas duas bis vel ter ad prandium uſque ſumat juſculum.*

Poſt tres dies *Venam in dextro brachio ſecandam curet* emittendo ℥iiij. *vel* ℥v. ſanguinis.

Ad iter ſecum ſumere poſſet. 1. *Balſamum Cephalicum.*

℞. *Ol. nuc. moſch. expr.* ʒiij.
deſt. majoran. roriſmar. āā. ℈j.
rutæ ℈ß. *ſuccin. alb. gtt. vj.*
Balſam. apoplect. ℈j. *Mſc.*

Hujus pauxillo verticem illinat & quandoque illum odoretur. 2. *Elæoſaccharum.*

℞. Sacch. alb. ℥ij. Ess. ambr. sicc. ʒj.
Ol. n. mosch. expr. ʒß.
dest. rorismar. major. āā. ℈j.
cort. citr. gtt. vij. cinamom. gtt. ij. Msc. diligenter.

Hujus ʒiij. vel ℥ß. permisceat aq. flor. Til. vel saltem aq. font. ℥iiij. vel ℥v. de hac sæpius sumat cochl. j. vel ij. præsente Alaliâ, visûs obtenebratione aut insigni spirituum animalium perturbatione.

Si *ad Thermas* pervenerit & ab itinere quieverit *potum harum* incipiat mane à Libr. j. singulo mane Libr. j. adscendat, donec ad Libr. 5. vel 6. pervenerit: in summa dosi maneat dies 8. vel 10. postea quotidie demat Libr. 1. si in summa dosi tot libras perferre non posset, libram unam aut duas paucius bibat, nec plus ingurgitet, quàm ventriculus optime tolerare valuerit, ac ipse cum appetitu biberit. Ut ventriculus potum promptius toleret, comedet *frustulum Tabellar. aromat. Officin. A potu Thermarum* per unam alteramve horam blande obambulet, nolit nimium se movendo sudorem violenter cogere: si libuerit, posset *ab harum potu* per duas aut plures horas lecto se committere & culcitrâ prope se cooperire, hoc enim modo *Thermæ potæ* aut per sudores aut per urinas aut utrinque promptius secedunt. Si non, uti decet per urinas transeant, *sumat circiter ℈j. hujus pulveris in primo Thermarum haustu* ac à potu in lectum decumbat.

℞. Crem. ♀ ʒiß. ♀ ♁l. ʒß. lapill. ocul. ♋. ppr. ʒij.
⊖ Juniper. ʒj. lap. prunell. ℈j. ol. d. succin. gtt. ij.
Sacch. alb. ℥iß. Msc. F. Pulvis.

Si alvus non respondeat sumat horâ unâ ante prandium *Mass. Pilul. Al. c. Rhabarb. gr. xiiij. ad ℈j. in pilul. format.*

Insessu Thermarum pro ablutione corporis bis vel ter & qualibet vice vix ultra duas horas utatur sed non ad excoriationem.

Vescatur cibis boni succi & facilis digestionis: bibat vinum vetus moderate, si sitiat vinum aquâ diluat.

Ab initio *harum Thermarum usu* aquæ ingestæ non rite & sufficienter nec per alvum nec per urinas secedebant, inde abdomen inflabatur ac anxietates permolestæ excitabantur sine tamen vomitu, *pilul. aloë cum Rhabarb.* nihil effecerunt nec *pulvis aperitivus* urinas promovebat, tandem *potionem laxantem cum manna* similem isti, quam antequam *ad Thermas* abiret, sumebat, præparare curavit ac usurpavit, à qua copiosissime multis scybalis prius eductis sine torminibus cum euphoria

purga-

purgabatur, simul etiam urinæ in copia profluebant, unde multum allevabatur ac *Thermarum potum* cum optima tolerantia & optato effectu absolvere potuit.

Initio mensis Julii 1690. Sanus domum rediit, itineris molestias optime pertulit: ab omnibus perturbationibus spirituum ac anxietatibus se nunc liberum & plane restitutum, uti sibi videbatur, gloriabatur: per aliquot septimanas in tali statu permanebat ac de nulla molestia conquerebatur: propterea nullis aliis medicamentis præter diætam usus est. *Die* 3. *Augusti*, quum scribendo, ratiocinando aliisque, quæ officium suum exigebant, multum occupatus esset, denuò aliqualem spirituum perturbationem cum vertigine titubante sed leni adhuc animadvertebat, propterea ipsi *hunc Pulverem* suasi.

℞. *Pulv. Rad. Valerian. sylv. Pœon. mar.* ãã. ℨiij.
Ung. Alc. ppr. diaph. ♃. *cinnab.* ♁ij. ãã. ℨj.
Ol. d. rorismar. gtt. ij. sacch. alb. ℥iß. *Msc. F. Pulv.*

Dosin a ℨß. *ad* ℈ij. *mane & vesperi cum aq. fl. til. sumat*, superbibat *infusum herbæ* Theæ: Diætam ulterius strictè observet.

Die 30. *Augusti*, inter sodalitium honestum animi recreationis causa commoratus correptus fuit vertigine: perturbabatur, ut animi sensa exprimere nequiret. Angebatur valde, sudavit, ex sodalitio ivit ad ædes proprias, post sumptum jusculum vomuit, circa 10. noctis loquebatur quidem *cum suo Medico*, mansit tamen perturbatio. Circa noctis medium rediit anxietas cum vomitu & tanta perturbatione, ut neminem agnosceret: largissime minxit, querebatur de capitis & axillæ dolore: ista sensuum internorum ligatio continuavit. Ante tertiam matutinam s. vehementissimos paroxysmos epilepticos passus est, inter unum & alterum paroxysmum & aliquandiu post ultimum jacuit instar trunci, respiravit cum stertore; fortiter compressis digitis & *liquore ex euphorb. aceto mixt.* naribus illito, nullum sensûs indicium præbuit, ac si forti apoplexia tactus fuisset. Ante s. matut. ceu à profundo somno expergefactus brachia in altum sustulit, & ceu è spectro territus inconditas voces emisit, illaque quasi fugere annitebatur: tandem quietior factus fuit, omnes artus movit: intra biduum sensim vires recuperavit, ut suis negotiis more solito fungi potuerit.

Die 18. *Novembr.* Ante meridiem sensit ejaculationes quasdam in buccæ parte dextra cum aliqua punctione, timebat aliquem insultum: pransus est de hepate suillo, abiit ad præfecturam suam, ibi scripsit, circa vesperam stimulabatur ad secessum, ex verecundia propter adstantes suppressit alvum, sequebantur tormina, mox omnia assumta vomuit: corripiebatur vertigine, postea artus rigebant, supervenit

 ἐπιςέ-

ἐπισότονος, mox fortiſſima quaſi apoplexia ſequebatur: *ab excitantibus adhibitis*, movit brachium & pedem ſiniſtrum ac totum latus dextrum immobile perſtitit, os diſtorquebatur, verſus noctem ſoporatus jacuit, utrique carpo & tibiæ utrique ſub genubus *veſicatoria* applicabantur. Sequenti die ad mentem rediit, adſtantes agnovit; brachium pedemque dextrum movit: utitur *mixturâ cephalicâ cum liquore C. C. ſuccinat. &c.* Ante hunc inſultum præceſſit ira vehementiſſima, qualem nunquam antea paſſus eſt, cauſa zelotypia.

Die 5. *Decembris* denuo in dextro latere Hemiplegiâ corripiebatur, ſenſus ac motus in toto hoc latere abolebantur, ut digitis fortiter compreſſis nihil ſenſerit, nec hos moverit: tandem fortiſſimâ Apoplexiâ ſuperveniente *Die* 14. *Decembr.* 1690. *mortuus eſt.*

OBSERVATIO LXVII.

Perturbatio Mentis.

N*Obiliſſima Domina N. N.* 63 annorum. Plethorica, Bronchocele affecta, plurium liberorum mater: multis curis exhauſta à pluribus annis, catarrhoſa, nephritidi obnoxia, aliquot calculos excrevit, ab equitatione aut motu corporis nimio cruenta mingit. *Circa principium Maji* 1680. veſperi horruit, ſubſequente æſtu: rediit ter alternis veſperis. *Die* 8. *Maji* data fuit *portio purgans ex infuſ. ſenn. rhabarb. &c. add. manna*, unde aliquoties dejecit. Veſperi in obambulante obſervata fuit quædam diſtorſio oculorum, cum faciei pallore: quando loquebatur, rebus ſua nomina imponere nequiit, quod ipſamet animadvertit, panem vocavit carnem &c. *Die* 9. *Maji* melius habuit. *Die* 10. *Maji Vena ſecta fuit*, ſanguis erat laudabilis. Circa veſperam rediit oculorum diſtorſio & iſta memoriæ hallucinatio. Circa octavam noctis prandium evomuit, doluit tunc quoque regio renis & ureteris dextri. Lectum petens, ſenſit anxietatem quandam cum ſudore prope frigido eoque largo. Tum prægreſſis diebus, tum ſequentibus quidquid negotiorum ſuſceperat, tractavit lente: incedens pedes altius attollebat, quam conſueverat, ac ſi hæc provincia ipſi impoſita eſſet, ut altius ſolitò incederet; loquebatur non bene cohærentia. Aliquando ſitiit, aliquando minus: urina nunc valde tincta nunc pallida alternatim. Imprimis moleſtus fuit ſudor in lecto cum anxietate, propterea noluit penitus decumbere, obambulavit, aut toto die fere ſedit. *Fonticulus* & impetigo humida circa aream papillæ ſiniſtræ exaruerunt. Comedit

dit interea & bibit vinum dilutum in paſtu: dormivit. Symptomata hæc nunc mitius nunc fortius continuarunt *ad diem* 15. *Maji.*

Miſi *Doneſchinga doſ. ex ½io diaphoret. Bez. miner.* ſumat mane & veſperi. Item parent *aq. cordial. ex infuſ. cinamom. addita doſi ex antimonio diaphor. &c. cum corall. rubr. ppr.* ℈j. *& pauxillo ſacchari.* His continuatis *ad d.* 22. *Maji* à 17. hujus menſis & fuga vini melius habuit & prope convaluit. *Die* 22. *Maji ipſam conveni:* Pulſus erat naturalis: urina non amplius tincta: cænavit bene: quamvis dies ille æſtuoſus valde eſſet, ipſaque mane hypocauſtum calefaciendum curaret, primumque ibi vinum rurſus conceſſiſſem. Noctu dormivit. Hactenus nullam paſſa eſt vertiginem, nec diu Cephalalgiam.

Die 23. *Maji* urina bene colorata laudatiſſimum habuit ſedimentum, pulſus naturalis: in paſtu bene comedit, tota die extra lectum manſit. Nullum vitium animadvertebatur in loquela, quamvis jamdiu memoriam debiliorem adſtantes agnoverint; imo jam ante annum ſimilem perturbationem mentis obſervarunt poſt ſomnum pomeridianum impeditum, evanuit vomitu & diarrhœâ. Idem factum in paroxyſmo nephritico. Noctu optime dormivit, non ſudavit.

Die 24. *Maji.* urina optima fuit, ut & pulſus: anxietas evanuit. mentis compos eſt & promptior in omnibus actionibus animalibus. *Diſceſſurus ſequens conſilium exhibui.*

Reſolutio.

PRimarium vel maxime conſiderandum videtur ſymptoma *in Nobiliſſima Domina Matrona* eſſe perturbatio illa ſpirituum animalium ob quam memoria hallucinabat, oculi pervertebantur, tardius unam alteramve operam peragebat, quàm aliàs promptiſſime peregit, & altus ille ingreſſus illæque ſine vertigine vel gyroſa vel titubante, etiam absque cephalalgia, licet aliàs in hoc paroxyſmo afflixerit, ſed per breve tempus manentibus his ſymptomatibus. Acceſſit pallor, anxietas & ſudoris largi expreſſio in lecto decubuæ, ſed ſine dyſpnœa, ac ſi cor ob hanc ſpirituum perturbationem ſpiritibus defraudatum aliquandiu fuiſſet.

Cauſa proxima eſt cerebri quædam imbecillitas, quam introduxit negotiorum multitudo & gravitas, quæ vel viri cordatiſſimi cerebrum ultra viginti annos durantia defatigare potuiſſent, & ſomnus pomeridianus, cui non rarò indulgere cogebatur, propter noctes inſomnes: debilitas conſiſtere videtur in occupatione pororum laxiorum cerebri ab humore aqueo ibi, ubi præcipue memoriæ ſedes eſt, unde nec vertiginem

ginem nec cephalalgiam patitur. Hac vice interruptio major facta est propter insultum febrilem, agitationem humorum *à purgante*, quod *manna* ingrediebatur, quam aliàs abhorruit & semper adversissima ipsi fuit, *Venæsectionem* & paroxysmum nephriticum in hoc paroxysmo etiam gliscentem; nam doluit circa regionem renis & ureteris dextri & vomuit.

Quoniam *in anno Climacterico magno* versatur & hæc debilitas à multis annis invecta est, Cerebrum imprimis corroborandum seu humor iste, qui se poris insinuavit, absorbendus *Pulvere tali.*

℞. *Radic. Pœon.* ℥ß. *nuc. mosch. macis. ana.* ʒj.
Cinamom. acut. ʒij, *Cubebar.* ʒß.
Diaph. ♃. ʒiij. *C. C. ph. ppr. ung. alc. ppr. ana.* ʒij.
Succin. alb. ppr. ʒj. *sacch. alb.* ℥iiij. *Msc. F. Pulv.*

Sumat mane ʒj. *in lecto cum aqua rorismar. vel majoranæ vel salviæ, vesperi* ʒß. *cum alterutra aqua nominata.*

Vertex inungatur *Balsamo cephalico mane & vesperi.*

Si *purgatione* indigeat, utatur *pilulis meis cephalicis*, quibus cum fructu antea utebatur idque noctu post cænam parcam: aut *decocto ex fol. senn. s. s. Rhabarb.* ☿ *vin. alb. passul. prun. Damascen. absque saccharo aut manna.*

Si nephritis urgeat, utatur frequenter *ol. amygdalarum dulc.* Inungat locum affectum *unguento nutrito*, alvum subducat *clystere anodyno. Emplastrum ex oleo olivar. melle, cremor. lact. ana cochl. iij. Msc.* non improbo, quod *à Nobilissima Domina Matrona* laudatur. *Præservationis gratiâ* uti posset *pulvere meo nephrocatartico, sem. hyperici semel in septimana.*

Si ob insultus febriles, animi motus aut ab alia humorum perturbatione symptoma vehementer urgeat, omittat vinum, bibat *emulsionem:* utatur *♁io diaphor. cum Bezoard. miner.* imprimis quietem à negotiis quærat, imo plane illis nuntium mittat.

Si cordis debilitas urgeat, paretur *aqua cordialis ex infuso cinamomi adde pulv. ex corall. r. pp. sang. drac. ♁io diaph. matr. perl. sacch. &c.* Paretur *nodulus* nari admovendus *ex Bacc. juniperi, caryophyll. ruta.* Propter impetiginem areæ mammæ sinistræ paretur *Emplastrum ex butyr. acet. madefact. cum oleo lini.*

Die 26.

Die 26. *Junii* 1680. Mane correpta fuit cephalalgiâ cum horrore & ſtimulo ad vomendum atque eructationes, quamvis nihil excreverit: tunc totâ nocte doluit in latere, dolor fuit pungens & exacerbatus à verſione corporis aut ab inſpiratione forti, ut exclamare cogeretur, dubium an pleuritis an nephritis? urina miſſa eſt turbida cum ſedimento craſſo ſeu mucoſo ſeu purulento.

Miſi *Ol. amygd. dulc. ſyrup. pect.* & *anodyn. Item pulv. febril.* & *antipleurit. ung. anodyn.* Brevi intra paucos dies reconvaluiſſe videbatur.

Die 17. *Julii* 1680. Correpta fuit catarrho ſuffocativo cum aſthmate vehementi. *Die* 18. *Julii* creſcente aſthmate *Filius meus adveniens* ipſam moribundam circa meridiem invenit: veſperi exſpiravit. Ob Bronchocelen difficilius ſemper reſpiravit.

OBSERVATIO LXVIII.

Perturbatio quædam Vertigini ſimilis.

NObiliſſ. *Dominus N. N. Pr. ſupr. Meſskirchii*, natus eſt *Anno* 1642. *menſe Februar.* ſtaturæ juſtæ, carnoſus, temperamenti plane ſolaris. Pridem vertiginem paſſus eſt, quæ *uſu medicamentorum* remiſit. *Anno* 1682. cùm in diebus canicularibus Rhedâ *Leodio Bruxellas* veheretur, ſubito quadam perturbatione capitis correptus fuit, unde graviter commotus ac ſibi gravius quiddam imminere veritus eſt; propterea ex rheda exſiliit & pedes *Bruxellam* per horas duas contendit: in hoſpitium perveniens cibum averſatus eſt, ſitiit bibitque, non tamen multum ultra ordinarium. Præceſſerunt iſtam perturbationem negotia graviſſima, quæ multam & continuam prope animi agitationem & contentionem requirebant; quibus diu adhuc poſtea invigilare cogebatur. Perturbatio iſta poſthæc ipſum ſæpius invaſit, nullum ſtatum tempus obſervat, invadit ipſum frequenter poſt primum ſomnum quod plerunque 4. vel 5. horis durat & non raro ipſum expergefacit: quando poſt primum ſomnum indormiſcere vult, ipſum cum terrore excitat; brevibus intervallis aliquando ſæpius: corripitur illâ quandoque mane, circa meridiem etiam, poſt meridiem imprimis ſi equitet, atque equitans ſomno affligatur; ſi rhedâ vehatur: ſi ſtans diu *cum Illuſtriſſimo Domino* confabuletur: nuper *ſcil.* 20. *Novemb.* 1682. in principio prandii illâ terrebatur, dum ſubito feneſtram verſus proſpexit multaque lux derepente oculos illuſtravit. Frequentius ipſum invadit, ſi in potu excedebat, quamvis non inebrietur, quod alias nunquam fit, licet plus quàm alius biberit; item ſi ingenium mul-

tis negotiis defatiget: corripitur quoque illa, si ante Confessionem intentius meditetur; item in templo magnâ populi frequentiâ, si per flumen equitet, terretur. Perturbatio hæc prorsus momentanea est & vix tam diu durat, quàm quis 10. numeraret. Cum illâ ita comparatum est, subitò consternatur & ita turbatur, ut nesciat, quid sibi subitò eventurum sit, nec possit malum exprimere aut describere; nihil in gyrum rapi ipsi videtur, nec titubat; semel sibi cadendum putasset, nisi se proximo pariete suffulcisset; statim evanescit, si semet excitet ac malum mascule excutiat, si apricum aërem captet, si frontem perfricet, quod 20. *Novembr.* & aliis vicibus fecit, si colloquendo aut vociferando paroxysmum attraxit: in illo visus non obfuscatur nec objecta duplicia videt, at cor quasi stringi videtur, unde non raro expallescit, sudor frigidus exprimebatur, aliquando etiam pulsus intercipiebatur diu, non tamen semper expallescit. Putat in paroxysmo fieri quandam phantasmatum confusionem & obnubilationem; nihilominus in illo omnibus sensibus valet ac ratiocinari valet: terretur tamen quia gravius quiddam timet: nam *Dn. Pater* 42. ætatis anno forti apoplexiâ mortuus est, qui largius tamen bibit & diu antea tremulus fuit. Post paroxysmum nullam lassitudinem aliamve labem animadvertit. Caput nullo prorsus genere doloris aut molestiæ afficitur: ingenio, judicio & memoriâ excellit, gravissima negotia prompte & sine magno labore perficit; ob ingenii facilitatem tantum non illis propterea obruitur: nullum quoque vel minimum vitium in sensibus externis animadvertitur, ut nec in aliis actionibus naturalibus & vitalibus: agilis est, nunquam otiosus. Nunquam somno pomeridiano indulget. *A purgante* horâ somni *&* *V. S.* quod ter hucusque & primâ vice in ipsis diebus canicularibus factum fuit, aliquandiu cessavit. Usus quoque est *cephalicis conserv. &c.* *A confect. cubebar.* nimium incalescit.

Resolutio.

PErturbatio hæc videtur fieri à spirituum animalium quadam commotione, & quidem ob quandam explosionem humoris cujusdam heterogenei medullæ circa thalamum opticum inhærentis ab accessu sanguinis arteriosi recenter allati: nam subito & ex improviso fit, subitoque evanescit: illam lux derepente oculos illustrans excitavit; quod etiam facit vociferatio, equitatio, vectio &c. conspectus multitudinis in templo. Heterogenei aliquid huc allectum & detentum fuit ab intensa meditatione; cumulatur à compotatione &c. Malo occurrendum, ne epilepsia magis quam apoplexia superveniat: de cujus invasione non tantopere timendum cùm omnibus sensibus valeat, nec capite gravetur vel doleat; eoque magis timendum de epilepsia videtur, quia

oculi

oculi ſtringi & trahi introrſum videntur. Cor in conſenſum rapitur ob objectum terrificum phantaſiæ oblatum & præconceptum metum ex *Patris* obitu.

Proderunt 1. *Pulv. Anti Epilepticus.*

℞. *Rad. Valerian. ſylv.* ℨiij. *Pœon.* ℨij.
♁ *diaphor. Diaphor.* ♃*al.*
Cinnab. nativ. Hungar. ungul. alc. pp. ana. ℨj.
C. C. ph. pp. ℨij. *pil. reg. compl. num. j.*
Ol. deſt. roriſmar. gtt. ij. ſacch. alb. ℥ij.
Mſc. F. Pulv.

De hoc pulv. mane ſumat ℨß. *cum aq. flor. Til.* per 2. ſeptimanas; poſtea in ſeptimana bis per aliquot menſes. 2. Triduo ante Novi- & Plenilunium duabus horis à parca cæna *ſumat Pil. meas cephal. ad gr. xviij. aut pilul. è ſuccin. Crat.* 3. *Venæſectiones* conſueto tempore non omittat. 4. Interdiu unam alteramve *harum Rotular.* in ore detineat ac ſenſim deglutiat.

℞. *Specier. Diambr. Diamoſch. ana* ℨj.
Pulv. Marchion. ℨiß. *Extract. lign. al.* ℈ß.
Balſam. Cephalic. gr. v. confect. alk. c. ℨiß.
Sacch. alb. in aq. fl. til. ſolut. ℥iiij.
Mſc. F. Confect. in Rotulas.

5. In victu fugiat frixa, pinguia, dulciaria, ebrietatem &c.

Contra hanc perturbationem uſus eſt *Acidulis æſtate* 1683. *& rurſus* 1684. *Dainacco menſe Junii* 24. 1684. *ſcribit.* Se in itinere æſtuante cœlo ante & poſt meridiem hanc perturbationem percepiſſe cum anxietate circa cor: quamprimum equitando oculos claudit, id ipſi evenit cum vertigine, quam exclamando tollit, imprimis ſi imaginatione illam augeat. Ante abitum *ad acidulas* prolixe de ſuo affectu ſcripſit *ad Filium meum Johannem Conradum*, qui *methodum acidulas bibendi* præſcripſit, ac *neceſſaria medicamenta* miſit.

Nuper *Ulmæ* paſſus eſt hanc perturbationem fortius quam unquam: nam *cum Excell. D. D. Beutelio* colloquebatur, ſubito ſpirituum talis perturbatio facta eſt, ut fortiter exclamarit, aliquid grave ſibi imminere atque ita perterritus fuit ab hoc phantaſmate, ut circa præcordia & hypochondria ſtringi & ſpiritum aliquantulum intercipi putaverit, ac in utroque hypochondrio doluerit. Hactenus quoties intenſe de hac perturbatione cogitat, protinus adeſt: petit ut adſtantes cum

ipso colloquantur: hac ratione ipsam propulit hactenus, aut evitavit. Est momentanea, nec in illa titubat aut in gyrum aliquid verti percipit: excepta unicâ illâ vice *Ulmæ*, ubi ab hujus perturbationis phantasmate valde perterritus caput vix erectum tenere valuit: alloquio tamen statim evanuit. *Acidulas Deinaccenses* bibens bis ipsum in die purgarunt, reliquum per urinas & sudores secessit: cæterum affectus ab illis non imminutus fuit, nam hactenus varia itinera etiam æstuante cœlo suscipere cogebatur & continuo gravissimis negotiis occupatur. Ante mensem, & quod excurrit, valde territus fuit à paroxysmo epileptico, quem *Famulus Einsidlæ* perpessus est. Summo proin mœrore etiam obrutus fuit *Die 26. Julii* 1684. cum nova allata essent *Illustrissimum Dominum Fridericum Comitem de Fürstemberg in obsidione Budensi in excursione à Turcis crudelissime trucidatum fuisse.* Nuper scabiem quandam contraxit in lecto. *D. 29. Jul.* 1684. *quo ipsum conveni*, lumbagine correptus fuit: sumto *Extracto Bezoardico* sudavit ac sequente die melius habuit.

Persuadebatur *Ulmæ* perturbationem spirituum provenire ab affectu hypochondriaco. *Die* 30. *Julii* ipso bene examinato deprehendi illum bene ingerere, in ventriculo concoquere, cocta tum ex ventriculo tum ex intestinis sine ullo vitio egerere, nec de ullo symptomate afflictorum ventriculi, intestinorum conqueri: urinam habet naturalem, ut & pulsum, non vomit, non eructat, non dolet, bene coloratus & carnosus est, unde conclusi hunc affectum prorsus non dependere ab hypochondriis sed ab obstaculo intra medullam cerebri *vide supra. Suasi tales trochisc. ambratos.*

℞. *Cinnab. nat. Hungar.* ℈iiij. *C, C. ph. ppr.* ʒiß.
Pulv. rad. pœon. ʒj. *Ung. alc. ppr.* ʒiß.
Essent. ambr. sicc. ʒij. *Confect. alkerm. c.* ʒiij.
Sacch. albiss. ℥iij. *F. c. mucilag. tragac. aq. ceras. extract.*
L. A. Trochisci.

De his M. & V. x. aut plures sumat, superbibat mane *decoct. Caffeè*, quia dum meridiari nunc solet, quandoque brachia succutiuntur.

Contra scabiem utatur *lacte virginis in quo aliquid* ☿ *dulc. coct. fuerit. Mense Septembr.* passus est imbecillitatem pollicis manus dextræ.

Die 6. Octobr. 1684. sumsit *dosin pulveris Cornachini*, purgabatur cum levamine ac multum bilis eduxit.

Die 8. *Octobris* sanguis V. S. emissus pulcherrimus fuit: sequentibus diebus in cibo & potu multos excessus commisit, nunc à diebus 8. caput grave est, item confusum ac debile: mane quando surgit, eructat,

ructat, sentit æstum volaticum per totum corpus: in manu dextra sentit debilitatem aliquam & noctu in tota illa manu spasmum. Gravitatem capitis comitatur quasi deliquium animi, quod repellit fortiter screando & alia cogitando, torquetur continuo negotiis odiosis. Perturbationi accedentia nova symptomata sc. Confusio quædam & debilitas capitis ac manus dextræ, item noctu spasmus indigitant plus nunc humoris serosi medullæ cerebri instillatum fuisse hactenus, quam dum simplicem perturbationem effecit: idem acre esse spasmus manus ostendit. Vergere illud versus medullam spinæ præter spasmum imbecillitas Brachii docet. *Suasi*, ut singulis septimanis sumat ℥ß. *pulver. cinnabarin.* continuet *trochisc.* Si excedat in prandio, parum cænet. Sumat *pil. è succ. Crat.* ℈j. ante cænam: *Frictionem brachii* non omittat, præstat *inunctionibus.* NB. Ipse excessus evitare nequit.

Die 6. Novembr. 1684. cum *Olendorffio* equitaret inter orandum & cantandum bis vel ter levi perturbatione correptus fuit prægresso inter equitandum somno: durante somnolentiâ post perturbationem aures clare tinniebant, visus obfuscabatur, statim apoplexiam imminere verebatur, sensit brachium dextrum convelli & in altum torqueri; expalluit, brachiis manibusque tremuit, penitus persuasus est vel apoplexiam vel convulsiones sibi imminuisse ac in nervum erupturas fuisse, nisi statim brachium dextrum extra pallium protrusisset, Frontem perfricuisset, ac *aquam Reginæ Ungariæ* odoratus fuisset. Symptoma, perfrictio & *odoratus aquæ* durarunt per 3. P. N. Iter equitando continuavit: mansit debilitas ab apprehensione, quam vix excutere valuit: animadvertit mentum vel potius labium superius tremorem aut distorsionem quandam passum fuisse. Post symptoma per 2. horas *Neuforam* equitavit, ibi sumsit *dosin* 1. *pulv. cinnab.* hinc per 2. horas scripsit. Evenit hoc *prope Sulgam* horâ 10. antemeridianâ jejuno prorsus ventriculo. Pridie in cæna multum bibit ad horam 11. noctis, parum comedit, non tamen ebrius evasit: antequam cubitum ivit, aliquoties *pulv. Tabaci Hispan.* naribus attraxit, nocte non ultra 4. horas dormivit. Magis sibi metuit, quia putat se versari *in anno Climacterico.*

Post longam meam domo absentiam respondi *D. 20. Decembr.* 1684.

Symptoma hoc non intra terminos perturbationis mansit, accessisse aliquid convulsivi patet ex torsione & in altum sublatione brachii, Tremore & distorsione menti vel potius labii superioris: non procul aberat ab epilepsia, quia visus obfuscatus fuit, aures clare tinnierunt, expalluit, manibus & brachiis tremuit: nondum in epilepsiam evectum

fuisse, patet, quia mente constitit, pallii alam excussit, frontem perfricuit, *aq. Reg. Ung.* odoratus est, iter continuavit. Pallor & forte tremor metui adscribi debet, ut & superstes debilitas. Causa gravioris paroxysmi erant potatio largior in prægressa cæna in multam noctem, somnus brevior, ob quos errores cumulatæ fuerunt cruditates heterogeneæ intra medullam cerebri. Ad illius cumulationem forte symbolum contulit, *pulv. Tabaci Hispan.* acrimoniâ suâ insigni potenter irritans: cruditates in nervos eruperunt à somno inter equitandum, satis copiosas cumulatas testantur tinnitus aurium sonorus, oculorum obfuscatio, motus convulsivi, sed nondum ad illam copiam aut malignitatem evectæ fuerunt, ut epilepsiam excitare valuerint. Symptoma hoc *Monitorium peremptorium* videtur esse, ut accuratiorem diætam non solùm in cibo & potu, sed etiam in negotiorum tractatione in posterum observet. *Tabaci pulvere* parcius utatur statim à pastu. *Pulverem cinnabarinum* frequentius & strenuius mane sumat scil. ter quaterve in septimana aut necessitate urgente quotidie mane, qui 15. *Septembr. talis præscriptus est.*

℞. *Limat. C. C. crud. Ebor.* āā. ʒij.
Cinnab. nat. Ung. quam pulcherrimam Viennâ nactus est, ʒiij.
Succin. flav. ʒj. *Nuc. mosch.* ʒß.
Sacch. alb. ℥ij. *Msc.*

Dosis ʒß. in septimana semel; si vero perturbatio frequentius eveniat, sumat quotidie per aliquot dies. Interdum *mane & interdiu unam alteramque Tabellam* sumat.

℞. *Spec. Diambr. diamosch. c.* āā. ʒj.
Cubeb. ʒß. *Extract. xyloal.* ℈j.
Conserv. anth. ℥ß. *Balsam. apopl. gr.* iiij.
Sacch. alb. in s. q. aq. pœon. solut. ℥iij.
Msc. F. Confect. in Rotulas.

Subinde etiam sumat *Trochisc. ambrat. Aq. Reg. Hungar.* in promtu habeat *ut & Bals. cephal.* Hoc tempore *purgantia* non conveniunt. Si malum ingravescat, *Fonticulus* necessarius esset. *Annus climactericus* ipsum non affligat: Literatis periculosus censetur 63. sed sine fundamento.

Die 3. *Januarii* 1685. *scribit.* Mane spasmo manus dextræ correptus fuit, in quo manus torquebatur & nisi sinistrâ succurrisset, putat totius brachii contorsionem facturam fuisse: jam à semestri observat debilitatem circa pulpam pollicis dextri, unde manu non amplius posset patinam attollere ut pridem in mensa: an à subluxatione an vero à decubitu in humerum & brachium dextrum?

Respondi

Reſpondi. Attendat ſpaſmo, an ulterius eveniat? contra illum valent *pulv. Cinnabarin. trochiſc. &c.* ſi non remiſerit, addenda eſſent alia *ſc. rad. val. ſylv. pœon. &c.* Quando ſcribere poteſt ſolito more, non magnifacienda illa pollicis debilitas. Continuet ſolummodo *frictiones* brachii dextri, & *in uſu præſcriptòrum medicamentorum internorum* pergat.

Perturbationes iſtæ cum reliquis ſymptomatibus exceptâ brachii debilitate remiſerunt. *Anno* 1687. bibit *Acidulas Ripplifavienſes*, coram *Filio meo* de his nihil amplius conqueſtus eſt, ac ſe ſanum eſſe dicebat. Contra brachii debilitatem *Filius meus* ſuaſit, ut hoc *ventri animalis recenter mactati & adhuc calentis* immittat, *ac vino calido, cui ſalv. ſerpill. roſmar. majoran. &c. incocta ſint*, abluat; quod ipſi profuit, ut inpoſterum de hac non tantas querelas amplius moverit. Continuò graviſſimis etiam tædioſis negòtiis occupatur.

Menſe Aprilis 1707. *fortiſſimâ Apoplexiâ correptus brevi mortuus eſt.*

OBSERVATIO LXIX.

Vertigo gyroſa per conſenſum cum perturbatione Capitis.

N*Obiliſſima quædam Matrona N. N.* 56. annorum, obæſa, poſtquam menſes exaruerunt, facta. Peperit 17. vicibus. Ab annis tribus aliquid nephritici patitur. Faciei Eryſipelati à multis annis obnoxia. Abundat ſero acri tenui, quamprimum *unctuoſa* cuti admoventur puſtulæ ſeroſæ urentes emergunt. Ante ſemeſtre mane ſurgens quandam vertiginem titubantem ſed momentaneam experta eſt. Ante dies 14. ter noctu quamprimum indormivit vertigine gyroſa corripiebatur, ut inde cum terrore quodam expergefieret, anxia aliquandiu vi ſibimet illatâ vigil manſit, rurſus indormiſcens nihil amplius ſenſit. Ab aliquo tempore bene appetiit. *Die* 19. *Decembr.* 1683. cænavit de carne vitulina pingui cum renibus & artocreis minoribus, poſt 10. noctis cubitum ivit, dormivit cum inſomniis moleſtis. *Die* 20. *Decembris* circa 7. ſurrexit, propter neptim baptizandam in publicum prodiit flante Euro, tempeſtate frigida; multa ſatagebat, ut noſtræ ſolent Matronæ, dum infantes baptizandos ad templum comitantur. Inter eundum hilaris fuit, in templo vix concione ad medium perductâ dum attentius Præconi auſcultat, ſubitò viſus obtenebratur ac rotam nigram vaſtam oculis verſari putat, mox tamen viſum recuperat, ſed brevi redit cum afflictione quadam circa præcordia & expalleſcit, ſibique admodum male eſſe aſſidentibus conqueritur: dum ſurrexit, niſi ſuſtentata

fuiſſet,

fuiſſet, humi cecidiſſet. Itaque ante 9. matut. è templo exire conſtituit, ſubnixa ab aliquot fæminis cum labore ad vicinas ædes perducta fuit: omnia in gyrum volvi videbantur & oculis rota nigra obverſabatur, neminem adſtantium vidit, & audivit & loquebatur; querebatur de ſumma debilitate, & ſibi cor defecturum, expalluit, membra extrema frigebant. Ad lectum delata ſtatim rurſus incaluit, coloremque faciei naturalem recuperavit: omnes artus movit tum in tum extra lectum. Poſt 9. matut. dabatur *cochl. j. vel alterum.*

℞. *Aq. meliſſ.* ℥iiij.
cinam. bugl. ʒvj.
Eſſent. caſtor. ʒß. *Ol. d. Succin. gt. j.*
Tab. man. Ch. perlat. ʒiij. *Mſc.*

Ante 9. mat. data quoque *aq. cinamom. parum & de cupediis ſaccharatis & aromat.* Tum *ante ſumtam aquam c. Eſſ. caſtor.* tum poſtea ad vomitum ſtimulabatur, tandem magno nixu evomuit mucum pellucidum ſpumeum & fruſtula aliquot *cupediarum :* ſumto juſculo vomitus quoque ſequebatur copioſi muci. Poſt 10. matut. adſtantes vidit rurſus & ſubridens me alloquebatur. Quamprimum autem ſe movebat, rediit hæc vertigo tenebricoſa & gyroſa ac aliquoties ſimilem mucum evomuit ad 2. pomeridianam. Aliquoties mingere cogebatur ad minimum ter: ſemper querebatur de cordis debilitate. Circa 5. veſpertinam domum in ſella portabatur; in lectum locata adhuc ſemel vomuit. Continuavit *uſu mixt aq.* ſubinde ſumſit juſculum. Noctu non dormivit, attamen minus afflixit vertigo, ſi quieta manſit, vidit, loquebatur; attamen à motu rediit vertigo ſed non amplius tenebricoſa: de debilitate querebatur, quamvis pulſus robuſtus & plenus erat & rite calebat. Poſt medium noctis dormivit cum virium refectione.

Die 21. *Decembr.* conquerebatur potiſſimum de debilitate: Vertigo non niſi moto corpore ſed mitior & brevior redit. Urina ſtatim ab emiſſione turbida, ſubſidentibus quaſi luto ſoluto & aliquot arenulis. Pranſa eſt juſculum & poma aſſa. Pulſus eſt naturalis. In paroxyſmo naribus admovebantur, nunc *Balſam. ſuccin.* nunc *ſpir.* ⊖ ✱ nunc *Pil. Hyſterica.* Præcordia inungebantur *Balſ.*

℞. *Ungent. pomat.* ℥j.
Ol. Nuc. Moſch. expr. ʒiij.
deſt. chamom. ℈j.
menth. abſinth. āā. ℈ß. *Mſc.*

Veſperi dolebat pars dextra Cranii, cum pridie doluiſſet occiput & cervix. Jam ab aliquot annis hyeme caput vehementer doluit, unde ſe frigus

frigus tolerare non posse, sæpe dixit. Frequenter ipsi globulus mucosus gryseus tenacissimus faucibus adhæret, quem forti screatu & sæpius iterato prolicit, unde ad vomitum aqueum plerumque stimulatur. Post cænam aliquandiu extra lectum in sella sedit: Noctu dormivit.

Die 22. *Decembr.* mane in lecto nullam vertiginem sensit, extra lectum sedendo aut stando omnia sub pedibus fluctuare & cedere videbantur. Vertigo gyrosa & tenebricosa plane cessavit, nec amplius tam debilis est. *Aquam Cephalicam seu Hystericam* bene tolerat. Alvus occlusa, urina turbida, ab aqua frigida affusâ claruit tota sine sedimento arenoso. Non amplius vomit. Suasi, ut pergeret *Aquâ hystericâ præscriptâ & Balsamo stomachico.* Bibat rursus vinum quia non sitit & à biduo nihil prorsus bibit, sumsit autem sæpius juscula. Vesperi ultra horam dimidiam extra lectum mansit, fluctuatio minus molesta erat imprimis si erecta sedit. Hucusque dorsum non doluit, cum aliàs lumbago permolesta sit. Ad fauces crebro nunc mucus quasi frigidus delabitur.

Die 23. Noctu profunde dormivit, post somnum delassata erat in omnibus artubus: sedens vertiginem animadvertit, sitiit: vesperi sine ullo incommodo per integram horam extra lectum fuit, nisi quod inter surgendum vertiginem momentaneam senserit. Suasi ut *juxta aquam hystericam & balsam. stomach. mane & vesperi ʒj. de hac Tragea cum pane tosto & vino emollito sumeret in posterum.*

℞. *Radic. pœon. ʒij. sem. pœon. excort. ʒj. cinamom. acut. ʒij.*
Cubeb. ʒj. nuc. mosch. C. C. ust. ppr. ℥ß.
Sacch. alb. ℥iij. Msc. F. Pulv.

Die 24. *Decembr.* Ante mediam noctem parum dormivit, post hujus medium somnus erat placidus & suavis sine insomniis. Vertigo non adeo ipsi molesta est, nisi vehementius se moveat, nec tenebricosa nec diu durans est. Alvus occlusa, *clysterem* renuit, applicito *suppositorio mellito* multas fæces induratas dejecit cum magno levamine.

Die 25. *Decembr.* Inter cænandum prope duas horas extra lectum degit, ab initio mensæ accumbens mappa versicolor visui obveniebat cum aliquali vertigine, sumto autem jusculo refocillabatur, ac vertigo cum visûs hallucinatione evanuerunt. Totam noctem edormivit, vertigo nunquam molesta erat; sola incedere nequit. Dorsi dolor omnino remisit: non sitit. Appetitus antea imminutus indies augetur.

Die 26. *Decembr.* De vertigine non multum conquerebatur: vegeta erat in lecto, extra hunc autem paulo imbecillior attamen sine vertigine.

tigine. Alvus suâ sponte aperta est, urina naturalis. In cæna loco vini bibit aquam cui *conserva rof. rubr.* commixta erat.

Die 29. *Decembr.* Optime valuit: urina pallida, pulsus naturalis, tota nocte dormit, de vertigine nihil queritur. *Sumat mane & vesperi Trag.* ʒj. subinde masticet *conf. cubeb.* si debilis sit, *sumat aquam hystericam cochl. j.*

Die 5. *Januarii* 1684. nihil amplius sensit: voluit in publicum prodire: dissuasi ob summum frigus brumale.

Vertigo hæc non videtur habuisse stabilem causam intra cranium, sed aliunde accessisse & spiritus animales perturbasse. Quia in paroxysmo multum muci magno nixu repetitis vicibus vomuit, quia quoque maximam partem victu tenui in primis diebus, ablutione muci jusculis, abstersione & roboratione *aq. hyster.* cessavit, credibile est, causam in ventriculo hæsisse.

Ab hac vertigine talibusque spirituum perturbationibus immunis vixit ad annum usque 1690. *quo sub finem Octobris Dysenteriâ maligna Epidemice grassante ac aliquibus Matronis funestâ mortua est.*

OBSERVATIO LXX.

Vertigo gyrosa & titubans.

Generosus *Dominus N. N.* 45. annorum, staturæ justæ, carnosus colore fuscus, facie rubra & capillis nigris præditus, jam prope à 5. annis patitur vertiginem: in primo insultu videbatur vapor frigidus ex ventriculo ad cerebrum ascendere, objecta instar rotæ in gyrum verti videbantur, non diu duravit: at immediate sequebantur palpitatio seu tremor quidam cordis, verberatio & repetitus impulsus in latere utriusque hypochondrii, mœror, inappetentia aliqualis, prostratio virium, forte ob metum gravioris mali imminentis. *Innumeris* usus est *medicamentis*, unde reliqua symptomata remiserunt, exceptâ vertigine, quæ superest, verùm non tam vehemens ac erat: interea prope continuè capitis quandam perturbationem animadvertit, cui accedit vertigo titubans ut stare non possit: *die* 4. *Octobris* 1687. *Stuttgardiæ* dum *cum Serenissimo Domino Administratore* colloquebatur post meridiem in hypocausto ob illam humi prostratus fuisset, nisi vicina sella obstitisset. A duobus annis tinnit auris sinistra tum præcipue, quando tumultum aliquem audit, aut si corpus aut animus nimium moveantur: ab illo tempore quoque quando ad somnum se composuit, aliquando quater

aut

aut quinquies succutiebatur, ut indormiscere nequierit, quod plerumque non fiebat, donec sudor frigidus emersit, illo autem cessante postea placidissime dormivit. Multis legationibus defunctus est *ad Reges, & Principes potentissimos* in rebus gravissimis. Cervix & occiput quandoque dolent: sentit quandoque etiam in collo, in palpebris, in genis aliisque partibus capitis & faciei vellicationes sed momentaneas, tristitiam & metum, imprimis à sinistro nuntio, ut totus contremiscat, licet res prævisa aut parvi momenti fuerit. Nuper per integram horam dimidiam partem capitis & faciei in sinistro latere stupor quidam obsedit, ut paralysin timuerit; cujus causa *Empl. Willisii* imposuit toti capiti *ex rad. & sem. pœon. castor. visc. q. Emplastr. de beton. gumm. ammon. tacamah. bals. copaib. add. camph.* cum fructu. Experitur subinde stuporem quendam in dentibus vel ceu à mole graventur. Antequam vertigine hac afficiebatur, diu scorbuto ægrotavit, vixit enim diu in *Anglia, Hollandia aliisque locis septentrionalibus*, nam gingivæ cruorem fundebant, dolebant artus cum lassitudine, pustulæ hinc inde emergebant, pruritum in ano sensit, unde putavit se lue venerea affectum, quod tamen *Medici* negabant.

Fonticulos duos habet unum in brachio à principio morbi, alterum in cervice ab anno.

Ex quo ante annum me convenerat, usus est *Pilul. meis cephalic. alterantibus ex C. C. ph. pp. ung. alc. pp. succin. pp. cinnab. nativ. ambr. Extr. pœon. &c.* Item *Rotul. ex specieb. diamosch. diambr. ung. alc. extr. xyloal. conf. alk. c. &c.* Item bis *Acidulis Egranis*, etiam *Remediis aliis antiscorb. & cephal.* Reliqua symptomata non curat, cum vere evanuerint: unice de vertigine sollicitus est, quæ ipsum quoque decumbentem in lecto & in somno invadit. Cæterum robustus & vegetus est: bene appetit, in prandio multum comedit, quia parum aut nihil cænat: à cibo non gravatur: hor 4. vel 5. à pastu scilicet tempore anadoseos nullam molestiam in præcordiis sentit: non eructat, nunquam nec post pastum nec jejuno ventriculo vomit. Alvus quotidie aperta est, A flatibus non multum patitur. Respirat facile. Pulsus bonus: in paroxysmo immutatur, etiam à terrore, ab objecto adverso, à tristi nuntio, licet præviso. In diæta non peccat, at ut ipse fatetur, forte in nimia quantitate & varietate medicamentorum & tractatione negotiorum gravissimorum. Ajebat se neque ab ira, neque mœrore in corpore gravius ut pridem affici: semper negotia tractat, nunc tædiosissima ratione litis *cum quodam Principe.*

Excell. D. D. Gmelin Stuttgardiæ 1687. *suasit* 1. *Pilulas de succino*

Cratonis ad lunæ phases sumendas. 2. *Pulverem cephalicum* per mensem integrum sumendum.

℞. *Pulv. analept. fr. Mind. ocul.* ♋. *ppr.*
Corn. Alc. pp. corn Rhinocer. pp. ãã. ʒij.
Ægagropil. cinnab. nativ. sel. ãã. ʒß.
Succin. alb. pp. ʒj. *Ambr. gryf. gr. vj.*
Tab. man. chr. perl. ʒij. *Fol.* ☉ *n. iij. Msc. F. Pulv.*
Sumat mane ʒß. *cum aliquot cochl. hujus mixtur. aquar.*

℞. *Aq. ceras. nigr. dulc. fl. til. Pœon.* ãã. ℥iß.
Syr. flor. tunic. ℥ß. *conf. Alk. c.* ʒß.
Elæosacch. succin. ℈j. *Msc. d. ad vitr.*

3. Pôst horam superbibat *jusculum alteratum* hoc modo paratum.

℞. *Juscul. carn. non saliti Mens.* ß.
Rad. pœon. visc. quern. ãã. ʒiij. *Ebulliant.*

Hujus jusculi colati fervidi ʒv. *affund. Manip. j. nasturt. aq. aut hortens. aut cochlear. aut chærefol. aut borrag. rec. sem. anis. cont.* ℈j. *coletur & exprimatur.*

4. Post pastum utatur *Trageâ.*

℞. *Flaved. cort. aurant.* ʒj.
Tunic. intern. ventricul. gallin. ocul. ♋. *ppr.*
Corall. rubr. pp. pulv. analept. fr. Mind. ãã. ʒij.
Sem. anis. ʒj. *sacch. perlat.* ℥iiij. *Msc. F. Pulv.*

5. Horâ somni subinde sumat *harum pilul No.* 4. *vel* 5.

℞. *Extract. Bezoar. Camerar.*
Pœon. rut. salviæ ãã. *gr. iiij.*
Castor. xyloal.
Cinnab. nativ. select. ãã. ℈j. *Msc. F. Pilul. granum j. ponderant.*

6. *Aquam Antiapoplecticam*, de qua præsente perturbatione aut vertigine *unum alterumve cochl.* subinde sumat.

℞. *Elæosacch. succin.* ʒiß.
Ess. castor. ʒß. ⊖ *volat. oleos.* ℈iß.
Aq. Epilept. Lang. ceras. nigr.
Fl. til. borrag. ãã. ℥j. *Msc. d. ad vitr.*

Suasum

Suasum quoque fuit *Emplastrum* tale.

℞. *Succin. Thur. mastich.* ãã. ℥iß.
Galban. opoponac. ãã. ℈j.
Pulv. visc. quern. ℥ij.
Ambr. gryſ. gr. vj. Moſch. gr. iij.
Sem. Pœon. ℥ß. *Ladan.* ℥iß. *ol. n. m. expr. par. ſ. q. Mſc. F. Empl.*

Aspergatur extenso super alutam *pulvere cubebar.* pro capite imponendo.

Excell. D. D. Prof. Lipsiens. Bohn suasit *errhinum ex specieb. Diambr. pulv. castor.* quo porro utatur.

Masticet crebro *cubebas & masticben* imprimis mane.

Die 5. Octobris post insultum vertiginosum imposui *Empl. vesicatorium* vesperi toti cuti capillatæ instar cucuphæ, nullas vesicas excitavit, nisi ubi extremus limbus cutim in occipite rugosam attigit prope nucham: nullos dolores sensit exceptis quibusdam punctionibus: *Chirurgus* reliquit 13. horis impositum *Empl.* quod multum seri eduxit.

Die 6. Octobris postquam surrexit, permolestam stranguriam perpessus est & vesperi cruenta eminxit, alvus erat occlusa. Suasi *Emulſ. ex amygd. dulc. excort. sem. 4. frigid. maj. sem. papav. alb. cum aqua malv. & syrup. de Alth. Fernelii. Clysterem emollientem:* pro potu *decoctum hordei & fol. Alth. Clysterem* statim rejecit: appetitus prostratus erat: noctu dormivit.

Die 7. Octobris Stranguria fere remisit: appetitus rediit &c.

Die 8. & 9. Octobris nihil de Stranguria querebatur, alvus rursus respondet.

Die 10. *&* 11. dolores in nucha & occipite remiserunt, ut & vellicationes in collo & facie. Heri cubitum iturus sensit levem vertiginem, quam præcessit perturbatio quædam spirituum. Cutis capillata in occipite imprimis & syncipite mollis & tomentosa, post applicationem *Empl. vesicatorii* magis adstricta ut cranio affixa videretur: *hodie & 12. Octobris* ajebat caput quoque non amplius tam grave esse.

Analysis.

AFfectus, de quibus *Perillustris Dominus* conqueritur, videntur originem ducere à causa quadam stabili intra cranium & quidem in parte medullosa cerebri profundius immersa: nam prope continuò experitur

peritur quandam capitis perturbationem, frequenter vertiginem eamque nunc gyroſam nunc titubantem, etiam quando decumbit, imo ſubinde in ſomno: auris ſiniſtra continuo nunc magis nunc minus tinnit; nuper quoque dimidii lateris ſcilicet ſiniſtri ſtuporem capitis animadvertit: quando non ita pridem indormiturus erat, ſuccutiebantur artus; doluerunt quoque ſæpe occiput & cervix: in facie hinc inde, in palpebris, in collo vellicationes quasdam momentaneas ſenſit. Cauſa hæc nullo modo poteſt eſſe ſanguis extravaſatus, vel ſtagnans, quia longe alia ſymptomata produxiſſet etiam alia ſigna adeſſent; ſed ſerum, quod ſolum cum ſanguine ad caput defertur, quatenus poros quosdam cerebri irrorat præter naturam & ſpirituum animalium motum impedit ac perturbat. Nullo modo ſunt vapores ex ventriculo, liene, pancreate aliisque partibus & viſceribus ex hypochondriis exhalantes in cerebrum, cum impoſſibile ſit, tales baſin cranii permeare, ut jam *omnibus Anatomicis* innotuit. Negari tamen nequit, ſi multæ cruditates in ventriculo, inteſtinis alibive lateant, quin chylo permixtæ & cum ſanguine confuſæ ſerum deterius reddant: verum dum *Perill. Dnum* examinavi, nulla ſymptomata hypochondriaca expiſcari potui: nam appetit, cibum bene tolerat, licet multum in prandio comedat; 4. vel 5. horis à paſtu, quando craſſior chylus diſtribuitur, nullam moleſtiam in præcordiis obſervat; non vomit, raro eructat, alvus quotidie aperta eſt, fœces ſunt naturales. Licet aër per inſpirationem large ad pulmones pervenerit, nullum tamen vitium contraxiſſe, vel inde concludo, quia facile ſemper reſpirat & licet ſubinde cor tremat, ipſe angatur, mœrore afficiatur, tamen hæc non proveniunt à diſpoſitione quadam præternaturali, cum pulſus ſit naturalis & cor non tremat, nec ſibi metuat, niſi præcedat vertigo ſive ſpirituum animalium perturbatio, unde ſibi deterius imminere timet, aut triſtis nuntius, adeo ut hæc ſymptomata potius ſint ἐπιγινόμενόν τι, non ſignum gravioris morbi cor & pulmones occupantis. Serum exiſtimo eſſe, quod profundius ſe poris medulloſæ partis cerebri immerſit, quia *Perilluſtris Dominus* cerebrum vehementer negotiis nimiis & graviſſimis etiam vigiliis frequentiſſimis defatigavit, atque ſpiritus animales meditationibus maxime ſeriis nimium conſumſit, unde harum partium tonus fibrarum labefactatus ejusque virtus elaſtica ob acquiſitam laxitatem etiam imminuta fuit, adeo ut ſerum per arterias cum ſanguine affluens non tam prompte propellatur & ſtagnando aliquas moras nectat: forte etiam in itineribus ad loca diſtantiſſima caput cum cerebro valde ſuccuſſum fuit, & procul dubio diætam, quam amat, non ſemper ſervare potuit.

Non autem multum ſeri adhucdum ſe cerebro inſinuavit, nam viſus in hac vertigine non obſcuratur, nec objecta dupla obverſantur, quæ aliàs ſimpla ſunt, non vel rariſſime cadit, non ſomnolentus

eſt:

eſt: memoria ac judicio valet, diu ſcribere poteſt ſine ulla perturbatione.

Tum ad curationem tum ad præſervationem à graviori cerebri morbo ſerum ab illo revellendum & derivandum atque latitans abſorbendum, ac cerebrum cum ejus fibrarum tono corroborandum erit: Verum id lente ſuccedit & magnam diligentiam poſtulat, quia cauſa hæc duriſſimis oſſibus obvallata eſt, & ad illam medicamenta non niſi per ambages penetrant.

Ex revellentibus ſunt 1. *purgantia:* laudantur ab omnibus meritò *pilulæ de ſuccino Cratonis.* Utiles quoque comperio *pilulas cephalicas frequenter mihi uſitatas*, quas alternis menſibus autumnalibus, hybernis & vernis ſcil. *ab Octobre ad Aprilem* triduo ante vel poſt novilunium duabus horis à parca cæna *num. viiij. x. xj. in congruo vehiculo* exhibeo, quæ ſine turbis ſequenti mane ſerum à capite revellunt & blande per alvum ſubducunt. Nimius & frequentior abuſus *purgantium* nocet ac parit affectum hypochondriacum, propterea conveniunt hæc per longiora intervalla ſc. alternis menſibus exhibita & quidem blandiora. 2. *Veſicatoria* brachiis applicita ſimul utrique: quæ convenirent ſi ſtupor rediret aut ſi vertigo frequenter indormituro aut in ſomno eveniret. 3. *Cucurbitæ cum ſcarificatione* alternis menſibus ante vel poſt novilunium nulla ſignorum habita ratione, quarum tres dorſo & poſt quodlibet olecranum una affigendæ forent. 4. His annumerari poterunt *Fonticuli*, qui ambo aperti ſervandi. 5. Illis adduntur quoque *apertiones hæmorrhoidum*, quæ conveniunt in autumno. 6. *Clyſteres* videntur ſupervacui, cùm alvum quotidie apertam habeat: verum quoque tales apud quoſdam in cenſum veniunt & ſæpe imprimis ſi ſymptomata graviora imminent, magnam opem præſtant, at nolim illos nimis frequenter adhiberi, ne inteſtina nimium debilitentur. In gravi perturbatione & ſtupore invaleſcente parari poſſet *clyſter ex decocto cephalico add. Hiera picr.* ℥ *&c.*

Derivant & ex vicinia ſerum à cerebro abducunt 1. *Veſicatorium* in modum cucuphæ toti cuti capillatæ detonſis forfice, non cultro raſorio, capillis impoſitum: verum non tamdiu relinquendum ut nuper ſcilicet 15. horis, ne ſtranguriam excitet, ſufficient 8. horæ. Si vero præter exſpectationem illam efficiat, ſtatim *Perilluſtris Dominus* ſumat crebro *de mixtura ex oleo Amygdal. dulc. ſyr. de Alth. Fernelii aqua malvæ.* Noctu *emulſio paregorica* præſto ſit. Si vertigo valde urgeat, bis in menſe illud applico, aut ſi mitior ſit ſemel in menſe in autumno, hyeme & vere, rarius æſtate. 2. *Errhina* etiam his annumerantur,

qualis

qualis est *pulvis diambr. cum castoreo Excell. D. D. Bohnii.* 3. *Apophlegmatismi* scil. masticatio *cubebarum, galang. mastich. &c.* mane non à cibo.

Absorbent & cerebrum hujusque fibrarum tonum roborant atque harum elasticitatem extra paroxysmum restaurant, internè *meæ pilulæ cephalicæ alterantes* hoc modo compositæ.

℞. *C. C. ph. ppr. ungul. alc. pp.* āā. ʒij.
Diaph. ♃. pil. reg. compl. āā. ʒiß.
Cinnab. nat. Hung. sel. ♁ij. rectif. āā. ʒj. *⊖ vol. viper. gr. viij.*
Extr. xyloal. ℈ß. *cum balf. copaib. & peruvian.* āā. *q. s.*
Msc. fiant. pilulæ ex ʒj. *No.* 40. *consperg. pulv. cinam. d. adscat.*

de his per integrum mensem in autumno, hyeme & vere singulo mane capiat *num.* 9. *vel* 11. & vesperi horâ ante cœnam *num.* 7. *cum aqua cerasor. dulc.* mane dimid. horâ *à sumtis pilulis* aut *jusculum alterat. superius ab Excell. D. D. Gmelino* suasum aut *infusum herbæ Theæ* superbibat.

Aut *loco pilular.* conducit quoque *pulvis nuper à D. D. Gmelino* suasus.

Externe *cucuphæ siccæ ex cephal. paratæ* potius quàm *Empl.* conducunt.

In paroxysmo utatur *rotulis cephalicis his*

℞. *Spec. Diambr. diamosch. d. contr. Apopl. August. c.* āā. ʒj.
Conserv. fl. Tunic. ʒiij. *confect. alk. comp.* ℈iiij.
Extr. xyloal ℈ß. *balf. apoplect. gr. v.*
Sacch. alb. in s. q. aq. ceras. n. solut. ℥iiij.
Msc. F. confect. in Rotul. D. ad scat.

Balsamo cephal. verticem, tempora & nares inungat, subinde etiam unum alterumve *cochl. de mixt. Excell. D. D. Gmelini* sumat.

Sudorifera in hac cura non conveniunt: si vero sudor spontaneus mane superveniat, non supprimendus est. *Balnea* magis nocerent, quam juvarent: nec *acidulas* adeo tutas comperi in talibus affectibus, nec suaderem, nisi alius affectus illas postularet.

Diæta porro accurate observanda: victus sit ex cibis boni succi & facilis digestionis. Bibat vinum Mosellan, Nicrin. nimis generosa & sulphure imbuta nocent, hoc *decocto sem. fœnic. aut lign. visc. q.* diluat. Cænam non prorsus omittat, sed hæc sit parca. Mane prodesset jusculum pro jentaculo, si nec *Pilul. ceph. alterant.* nec *pulv. ceph.* utatur.

D. T. O. M. omnia salutaria esse jubeat!

Stuttgardiæ d. 13. *Octobris* 1687.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSER-

OBSERVATIO LXXI.

Vertigo gyrosa & Arthritis vaga.

NObilissima Domina Maria Secunda P. staturæ mediocris; dum adhuc cælebs erat, frequenter capite doluit: dolor potissimum erat in fronte: erat carnosa & bene colorata: nupta fuit 1684. *mens. Jun.* *Anno* 1685. *mens. Jul.* putavit partum 14. diebus ante statum terminum accelerasse casû in genua. Sub finem quintæ septimanæ è puerperio, quod sanum erat, prodiit in publicum, ac *Altorffii apud Uranios Templum Capucinorum* in loco editiore situm adiit; inde correpta fuit dolore ischiadico, hinc arthritide vaga: curata fuit intra 14. dies sudore spontaneo largissimo. Fœtus supervixit septim. 14. convulsus obiit. 1686. abortiit, excluso abortu ovi anserini magnitudine sex circiter septimanarum. *Anno* 1687. octodecim circiter septiman. gravidæ menses rursus fluere cæperunt: fluxus sanguinis avertebatur *V. S. elect. adstringente, Ung. Comitiss. &c.* Verum non penitus sistebatur, itaque quintâ septimanâ ab hæmorrhagiæ hujus principio abortiit *d.* 17. *Decembr.* 1687. Embryonem credidit fuisse 21. septiman. vixit duabus horis.

Circa principium Martii 1688. tempore Quadragesimæ in templo primum correpta fuit vertigine, cum jejuna esset & diutius precibus in genua decumbens vacasset: ab illo tempore sæpius vertiginem passa est jejuno ventriculo & post pastum in lecto, & extra illum, interdiu & noctu. In Autumno 1688. rursus concepit: in principio conceptionis mane vomuit primis mensibus: nullum cibum fastidiit, dum gravida erat, vertigo permolesta quoque fuit. *Anno* 1689. *d.* 24. *Aprilis* feliciter enixa est stato tempore puellam: lochia rite fluxerunt: puerperium sanum erat, sextâ septimanâ elapsâ prodiit in publicum; nonâ septimanâ à partu correpta rursus fuit arthritide vaga, cujus causâ *Nob. Dn. Maritus d.* 20. *Jun.* 1689. *ad me scripsit*, rogans, ut quantocyus iter maturem. Cum autem tam cito, ac expetit, proficisci haud potuerim, *misi d.* 25. *Jun.* contra hanc arthritidem 1. *Pulv. antiarthrit. ex ♁ diaph. C. C. ph. pp. ung. alc. pp. Pulv. analept. frig. Mind. inc. cinnab. ♁ ⊖ volat. lumbr. Laud. opiat. Ol. N. M. expr. Sacch. Detur M. hor.* 5. *& V. hor.* 4. *cum aq. beton.* 2. Sumat sæpe *cochleare unum de hac mixt. cord.*

℞. *Aq. borrag. bugloss.* āā. ℥iiß.
♁ *diaphor.* ℈j. *Bezoard. miner. gr. v.*
Pulv. Marchion. ℈j. *Syrup. de rub. Id.* ʒvj. *Msc.*

3. *Theriac. cœlest.* ℈j. MP. *de cynogl.* ℈ß. *F. Pil. No. xxx. Dos. altern. noct. No. iij.* Potus sit *decoct. rad. chinæ. Horum usu* arthritis remisit. Hactenus frustum lumbrici lati excrevit, quod ipsi quoque aliquando evenit, dum adhuc cælebs esset.

D. 12. *Jul.* 1689. *ipsam Altorffii apud Uranios conveni:* arthritis vaga ab aliquot diebus remisit; reliquias tamen adhuc aliquas percipit: doluerunt lumbi adhuc ut putat à decubitu permolesto in paroxysmo arthritico, ob quem se aliquot diebus movere nequiit, nec corpus versare licuit, ut excoriationem timeret: mane quandoque manus impotentes sunt, ut nihil tenere aliquandiu possit: magis magisque vis redit, hodie surrexit, incessit & aliquot horis in sella sedit. Jam ab aliquot diebus bene appetiit, subinde nimium, non sitit: bibit hucusque nunc *Decoct. chin.* nunc meram aquam, cui frustum panis tosti immergitur: alvus aperta, fæces coctæ & compactæ. Urina pallida cum sedimento tenui, *d.* 13. *Jul.* flavior tenuis cum sedimento laudâbili: pulsus naturalis. Cum *d.* 13. *Jul.* mane lateri dextro incumberet, percepit palpitationem cordis. Respirat bene, & non adeo alto situ decumbit. Caput nunc non dolet, doluit autem post invasionem arthriticam non solum in fronte, sed quoque in occipite. Ab arthritide macilentior facta est. Lactavit infantem usque ad invasionem arthriticam: menses quoque eruperunt, dum lactavit: sudat facile. Diu noctuque crebro sumit juscula & subinde ova sorbilia, quibus mire delectatur.

Cum vertigine ita comparatum est: A prima invasione hucusque vertigo nunc fortius nunc mitius illam afflixit, in forti afflictione, quam imprimis vertiginem vocat, in principio videtur aer ipsi foris in aurem inflari, unde non solum tinnitus, sed & mirus & sonorus tumultus in auribus oboritur, sequitur mox vertigo gyrosa fortis, simulque putat caput retrorsum casurum, visus plerumque nunc prope obtenebratur, nunc obfuscatur; tunc frons firmiter tenenda, aut manibus utrumque tempus premendum; si in principio tinnitûs id fiat, quandoque vertiginem evitat non tamen semper: præsente vertigine inclamat adstantes, ut *aq. antapoplecticam, acetum aliave odorata* naribus admoveant, ut faciem frigidâ conspergant; ipsamet apicem linguæ *aquâ spirituosâ* illinit, masticat *caryophyll. cubeb. &c.* durat paroxysmus nunc brevius, nunc longius, sed non ultra dim. quadrant. hor. Cessante tinnitu & vertigine, expallescit, sudor frigidus exprimitur, angitur & cor affligi queritur. Gravior paroxysmus invadit ipsam mane jejuno stomacho, post pastum tam à prandio quam à cæna, etiam noctu post primum somnum, adeo ut perpetuo diu noctuque sui curam habendam petat, jubet candelam accendi, sibi succurri importune petit. In uno die ter & amplius ipsam invasit: aliquando tamen tribus septimanis ipsam non

invasit,

invaſit, & ex quo *pulv. antiarthrit.* uſa eſt, ab illa immunis perſtitit. Aliquando *purgans* egregie opem tulit, aliquando paroxyſmum accelerare opinatur. Mitior vertigo titubans eſt: prope continuo illam animadvertit, ſi extra lectum exiſtat & obambulet, in illa ſibi cadendum putat, niſi ſe firmet, licet nunquam ceciderit. Cæterum omnibus ſenſibus externis & internis optime valet. Jam diu conſuevit odorari & naribus trahere *ſpiritus odoratos inflammabiles, ſpir. ceraſ. &c.* NB. Hydropota diu fuit. Ob metum paroxyſmi ægre ſola manere vult, ſive decumbat, ſive in hypocauſto ſit.

Die 13. *Jul.* hor. j. ante prandium dedi ℞. *Gialapp. Sacch. alb. ana.* ℈ß. *Oc.* ♋. *gr. iiij. Mſc. F. Ps.* Paravi ℞. *Aq. flor. til.* ℥iiiß. *Eleoſacch. hyſter.* ʒij. *Mſc.* ſumſit ſubinde *cochl. j.* ſic ſenſim deſueſcet juſculis, quæ nimis crebro danda erant hucuſque. Ter inde dejecit, ſed nihil de lumbrico lato, purgavit ſine torminibus, verum humores in artubus turbavit. Noctu dedi *Theriac. cœleſt. gr. iij.* non multum dormivit. *Die* 14. *Jul.* urina tinctior erat tenuis tamen cum laudabili ſedimento: *hor.* 6. *mane dedi* ʒß. *pulv. cephal. cum aqu. fl. til.* Poſt juſculum ſumptum melius habuit. Poſt meridiem ob abundantiam pediculorum ſe pectinandam curavit, quod cum labore fiebat, quia capilli intricatiſſimi erant, nox inquieta fuit.

Die 15. *Julii.* Arthritis gliſcere cæpit: præceſſit dolor nuchæ & lumbago vehemens, inde afflixit olecranum dextrum & genu. Veſperi aliquid ſimile ſuffocationi ab utero evenit; querebatur potiſſimum aliquid cor obruiturum & reſpirationem impediri: alte collocari debuit in lecto: urina tinctior fuit; facies tamen non expalluit: pulſus frequens celerior, ajebat calorem per totum dorſum aſcendere: angebatur valde: circa 10. noct. rediit tinnitus aurium & mox vertigo gyroſa: caput erat comprimendum, non potuit ipſamet corpus verſare, quamvis ſæpius ob cordis imminentem oppreſſionem aut ſuffocationem ut opinabatur aliter locandum fuerit cum magno labore: afflictio hæc duravit ad 12. noct. hodie menſes redierunt mane, veſperi mutabantur in fluorem album. Poſt 12. noct. dormivit. *Die* 16. *Jul.* mane urina valde tincta erat, ſtatim turbabatur, depoſuit ſedimentum cinnabar. pulſus frequens celeris; ſudavit: dolor in dextro latere mitior, corripuit articulos ſiniſtri lateris: vinum ſuſtuli. *Mane dedi pulv. ex Cinnab.* ♁ *cum Magiſt.* ♁ *diaph.* pranſa eſt bene de Damocapra: bibit *Emulſ. amygd. d.* Imminente ſuffocatione odorabatur *nodulum ex Bacc. juniper. rut. caryophyll. aceto macerat. Pil. hyſtericam* faſtidivit.

℞. Matr. perlar. pp. ℈j Ocul. ♋. ppr. ℈j.
Camphor. gr. vj. Sacch. alb. ʒvj.
Msc. F. Pulv. subtil.

℞. Hujus Pulv. ʒiß. add. Theriac. cœlest. gr. vj.
Cinnab. Stutgard. gr. vij. Magister. ♃ diaph. ℈j.
Aq. fl. til. ℥v. Msc.

De hac mixt. dedi V. hor. 5. *cochl. iij.* Quando se à sinistro latere ad dextrum volutatur, cor palpitat: doluit valde in articulo indicis sinistri prope metacarpum, intolerabilem dixit. Non nisi levi & tenui tegumento vult operiri: noctu bene dormivit, dolores multum mitigabantur. *Die* 17. *Jul.* pulsus adhuc frequentior, urina paulo tinctior cum sedimento crasso, sumpsit *mane hor.* 5. *cochl. iiij. Mixt.* item *vesperi hor.* 5. *rursus.* Index manûs sinistræ tumuit, & rubuit minus doluit; vesperi tumere cæpit carpus & pollex sinister, noctu beve dormivit & multum sudavit. *Die* 18. *Jul.* urina minus tincta: dolor in dextro latere remisit, in sinistro tolerabilis: sitis adhuc molesta est.

Resolutio.

DUos nunc experitur affectus *Nob. Domina*, quorum uterque curam Medicam postulat, atque ita remedia attemperanda sunt, ut simul utrique affectui prospiciatur atque occurratur. Nunc viget arthritis vaga eaque recidiva, cui accessit nuper vertigo gyrosa, aliàs ipsam citra arthritidem jam ultra annum frequenter affligens.

Arthritis originem ducit à sero sanguinis acri, salso, in articulis stagnante, à quo per arterias allato partes circa articulos naturaliter alias & cum commodo partis irrorantur; si vero stagnet, nec ut decet resorbeatur à vasis lymphaticis & venis, dolores hos arthriticos parit, quandoque vehementes, si valde salsum sit. Serum heic salsum esse admodum testantur doloris vehementia, sedimentum urinæ cinnabarinum, pulsus frequentior, celerior, febricula dolorum comes, sitis; non tamen est acerrimum, quia in prandio appetit, fæces alvinæ coctæ, facile sudat &c.

Vertigo an mere per consensum eveniat, num vero ob vitium & labem aliquam intra cranium contingat? aliquo modo controversum est. Labem tamen intra cranium esse, ob quam spiritus animales in motu suo naturali impediuntur, vel ex indole hujus vertiginis apparet, nam gyrosa est, aures valde tinniunt cum susurro quodam paulo ante vertiginem tum illa præsente, oculi quandoque obfuscantur, omnia intra cranium sursum deorsum-

orsumque volutari putat, quod non nisi ob labem aut vitium aliquod conformationis in vel circa sedem sensûs communis fieri potest: hanc sententiam confirmant & causam etiam domesticam intra cranium delitescere probant 1. Cephalalgia præcipue frontem jam à multis annis affligens. 2. Ipsa vertigo jam ultra annum gyrando molesta; titubans vero prope hucusque affligens. 3. Invasio ejus ante & post pastum, etiamsi nullus error in victu commissus fuerit, & antequam coctio inceperit, cum aliàs vertigo ventriculi causâ eveniens à pastu statim sedetur, aut demum finita coctione à depravatione nidorosa contingat. 4. Mitigatio vertiginis à forti temporum compressione; imo evitatio paroxysmi si mature imminenti hac occurratur; dum compressis arteriis temporalibus evitatur ulterior spirituum perturbatio ab impetuoso sanguinis affluxu per carotides externas. 5. Non leve argumentum labis intra cranium absconditæ sunt oppressio quædam cordis, anxietas & suffocationis metus, ob quæ symptomata sudor frigidus exprimitur; indicio namque sunt nervos paris vagi circa scaturiginem suam vellicari ab humore quodam & ad motus spasmodicos concitari: *qua de re videantur Willis in Anatom. Cerebri, & Vieussens Neurologia aliique.* Vitium seu labes hæc videtur esse angustia quædam, non à vesiculis vel hydatidibus, aut aquâ in ventriculis cerebri, quia gyrosa vertigo non est continua; sed ab oppilatione tubulorum, vel à compressione ab aqua aliqua ibi stagnante intra poros cerebri: unde negari nequit, ad paroxysmum vertiginosum excitandum aliquid aliunde accedere, idque solum mediantibus arteriis; nam quidquid ad cerebrum adfertur, tantummodo per illas ad illud accedit: hoc communicari poterit à ventriculo quia *Nobil. Domina* intempestive extra pastus comedit, licet cibi sint boni succi; aut ab intestinis, nam lumbricos latos in illis fovet; aut à fermentatione massæ sanguineæ, nam aliquoties magis afflixit circa mensium fluxum, quæ eo fortius evenit, dum menses non rite fluunt; quin etiam arthritidi vagæ nuper accessit, in qua notabilis seri despumatio, *ut Piso loquitur*, cum aliqua febri catarrhali fit.

In hac arthritide vaga serum acre mitigandum, & circa articulos stagnans dissipandum est. In vertigine humor obstruens & premens absorbendus, & simul genus nervosum roborandum erit, cavendo semper novum ad hæc loca accessum.

Contra arthritidem vagam hac vice utatur *Mixturâ supra d. 16. Jul. memoratâ:* de hac sumat *mane hor. 5. vesp. hor. 4. & noctu hor. 9. vel 10. cochl. iij. vel iiij* Si debilis sit, detur subinde *cochl. j.* ℞ *Aq. fl. til. cui parum spir. ✱c. arom. add. ℥v. Elæosacch. hyster. ʒij. Msc.* Dum affligit arthritis, vitet vinum, bibat *decoct. rad. cichor. aut emuls. amygd. d. simpl.* Vescatur cibis boni succi: maneat in lecto: corpus

 contra

contra frigus bene muniat: *lintea calida perfumata pulv. ex maſtich. & bacc. junip. Pellis leporinus* imponatur. *Moxa* quoque utilis eſt: *alia topica* fugiantur. His pergendum, donec penitus ceſſaverit, & aliquandiu poſt domi manendum eſt; imprimis donec periodus menſium tranſierit.

Ob vertiginem ad cauſam illius penitus exſtirpandam ſingulo *mane* ℥ß. *pulv. cephalic.* danda *cum aq. fl. til. aut pœon.* idque longo tempore, morbi nervini tarde cedunt. In paroxyſmo dandum ſubinde *cochl. j. vel ij. aq. hyſtericæ ſupra memoratæ:* naribus admoveat *aut pil. hyſtericam, aut nodulum ex Bacc. junip. rut. caryophyll. aceto macerat.* In vehementi paroxyſmo appoſui *Veſicatoria* poſt olecrana aut in carpis. Maſticet *confect. cubebar.*

Si menſes, profligatâ prorſus arthritide, cunctentur, *V. S. in pede* prodeſſet. Si vegetior evaſerit, ſemel in ſeptimana ad eliminandos lumbricos latos hora ante prandium ſumere poſſet.

℞. *Gialapp. gr. vj. vel. viij. Ocul. ♋. pp. gr. iiij. Sacchar. alb.* ℈ß. *Mſc. F. pulv.*

In victu vitet omnia ſuccum viſcidum lentum præbentia, ut piſces nimis viſcidos, carpiones, tincas, anguillas, carnem ſuillam, paſtas farinaceas, lactucam: item quæ facile nidoroſam corruptelam contrahunt, ut in butyro frixa. Vinum ſemper diluat. Intra paſtus raro comedat aut bibat. Exercitia corporis perutilia ſunt. Non ſurgat mane, antequam concoctio peracta ſit.

Die 15. *Mart.* 1690. A 4. Septimanis libera eſt à vertigine: mane dolet ventriculus & caput: appetit, poſt meridiem bene habet, obambulat. Hactenus diligenter uſa eſt *pulv. cephalic.* Bibit ſemper aquam. Contra lumbricos latos *pulv. ex Gialapp. &c.* non niſi ſemel uſa eſt ſine effectu. *An hoc vere purgandum, V. S. aut quid agendum ventriculi & capitis causâ?* Nec macilenta nec obæſa eſt, attamen robuſta ſatis: pallet.

Suaſi MP. *aloet. c. rhabarb.* per vices: *V. S. d.* 16. *aut* 21. *Maj. Pulv. Jalapp.* nihil efficiet, niſi repetatur. Pergat *pulv. cephalic.*

Nobiliſſ. Domina Vere 1690. uſa eſt *Pill. D. D. Wepflin*, quæ ſimul eduxerunt lumbricos latos: V. S. parum ſanguinis profudit: brevi poſt rediit vertigo: quando ſe optime habere putat mane, redit vertigo, imprimis ſi per dimidiam diem nihil habet, de quo conqueratur. In vertigine putat ſolum ſub ſe hiſcere ſibique cadendum videtur:

tur: evenit si legat, intense cogitet aut rationes subducat. *D. 9. Jul.* 1690. dum in templo erat, graviter ipsam afflixit & anxit. Mane quando evigilat, valde circa præcordia angitur, subinde ad vomitum stimulatur; subinde parum muci amari ejecit; quamprimum eructat, anxietas minuitur. Caput prope continue dolet in occipite & temporibus: obvelat valde caput linteis. Si tarde cubitum eat, & horâ 9. mane surgat melius habet. Anxietas post horas 2. vel 3. sponte sæpe cessat. Ab obambulatione melius habet. Mane hora septima, in prandio, hor. 2. pomer. & in cæna sumit jusculum: appetit satis bene, potus est aqua, in qua *Bacc. junip. ferment.* quandoque bibit aq. part. v. vin. part. j. Menses rite fluunt, postea aliquandiu fluor albus permolestus est. Subinde sentit reliquias arthriticas. Tolerat *confect. alk. & hyacinth. compl.*

Die 20. *Jul.* 1690. suasi *pulv. cephalic.*
℞. *Pulv. analept. fr. Minder. compl.* ℨiij.
Ocul. ♋. *pp. C. C. ph. ppr. Ungul. alc. pp.* āā. ℨij.
Succin. alb. pp. ℨj. ⊖ *volat. Succin. gr. ij.*
Ol. N. M. expr. gr. iij. Sacch. alb. ℥iiß.
Msc. F. Pulv. subtil. add. Fol. ☉ *No. ij.*

Item *Trag. temperat. post pastum*, sumendo *ex cinam. N. M. Mac. galang. Limat. C. C. Ebor. santal. rubr. sacch. Vin. medicat.* in principio pastûs *ex rad. caryophyllat. Herb. beton. pimpin. meliss. card. b. fl. borrag. bugloss. calend.* Loco jusculi prodesset *mane decoct. Caffeè*, vesperi jusculum omittat, sumat *de conserv. rosar. r. cum confect. alkerm. de hyacinth. pulp. pom. citr.* Multa *Purgantia* nocent.

Die 1. *Novembr.* 1690. *A pulv. cephal.* vertigo nunquam tam fortis rediit, attamen mane sæpe illam aliquo modo percipit, sequente ventriculi dolore usque ad prandium: post meridiem caput plerumque valde dolet in temporibus ac occipite, ac si rupturum esset cranium. In autumno sumsit *purgans*, quod rursus lumbricos latos eduxit, Appetit satis bene: *à vino medicat. & Trag.* non multum opis sensit.

Die 22. *Novembr.* commendavi *Pulv. cephal.* rursus *die* 20. *Jul.* missum, hoc utatur bis in septimana. Propter ventriculi dolorem & cephalalgiam post prandium bibat *Coffee mane* non post meridiem. A pastu utatur *Trag ex cinamom. N. M. C. C. Corall. &c.* Quia adhuc lumbricos egerit, bene faceret, si alternis mensibus, nisi gravida esset, sumeret *lene purgans à D. D. Wipfflin* ordinatum, nam & illi debilitant ventriculum, & causa sunt vertiginis ac cephalalgiæ.

Die

Die 28. *Aprilis* 1691. Ipsa hactenus bibit *decoct. Coffee: pulv. cephal.* etiam usa est: nuper triduo ante plenilunium *à sumpto laxante* excrevit lumbricum latum; ab hoc tempore melius se habuit: nunc à 10. dieb. quartâ vice vertigo cum cardialgia & debilitatibus molesta erat, attamen non ultra dim. quadrant. hor. durans, sudorem exprimebat uti in leipothymiis; semper tamen sibi præsens erat: in sinistro latere si caput comprimit, levamen sentit, post vertiginem caput grave est, etiam præcordia, uti ante annum: lassa est in artubus, ab obambulatione in domo parum remittit, sed mox lassitudines redeunt cum cephalalgia. Mane si evigilat, satis bene se habet, postea dolet ex ventriculo, cui succedit dolor capitis: interdum etiam noctu, antequam cubitum eat, aures tinniunt ac vertigo sequitur. Lateri dextro incumbere nequit, nec in illo latere decumbens dormit. Interdum arthriticos dolores in digitis sed leves animadvertit; præsentibus istis doloribus si flatus elidit, mox alleviatur. Menstrua rite fluunt, aliquando nares sanguinem fundunt. Carnes bene tolerat; noctu sero cubitum it. Deest *Pulv. cephal Elæosacch. hyster.*

Respondi & misi pulv. cephal cum Elæosacch. suasi *purgans & V. S mense Majo:* ipsi *decoct. Coffeè* ulterius commendavi: utatur *infuso laxante ante V. S.*

Die 25. *Junii* 1691. *Nob Dn. Maritus* narravit, illam jam 8. septiman. gravidam esse. Illi suasi 20. septimanis V. S. vigilat: mane vertiginem patitur. Suasi *Pulv. cephal. Trag post pastum: Balsam. cephalic.*

Die 19. *Novembr.* 1691. *scribit:* Uxor gravida, in manu sinistra V. S. instituit 11. septim. conceptionis. in 20. septimana illam intermisit, nunc 27. septimanar. gravida est. An V. S. & quando instituenda? Vertigo subinde satis molesta est absque tamen leipothymia. Quomodo ante & in puerperio præcavenda symptomata, scil. vertigo, debilitas, & arthritis imprimis, quæ in duobus ultimis puerperiis bis in 6. septiman. invasit. An propter lumbricos latos rursus *Pillul. Dn. D. Wipflin* sumendæ, quas jam à 6. mensibus omisit? An infantem lactare debeat? Hactenus satis commode vixit, nisi quod subinde vertiginem passa sit: bene appetit.

Respondi die 28. *Nov.* V. S. nunc non, at paulo ante puerperium proderit: nunc nulla medicamenta conveniunt præter *Pulv cephal.* quia bene appetit, non opus habet *Tragea.* Ipsa infantem lactet. Primis diebus bibat *decoct. cass. lign.* In tertia septimana utatur *Trag. temperata communi:* si aliquid arthritici emergat, statim *noctu* sumat

3. &

3. & *mane* 4. *pill. theriac. cœlest.* si plane emergat, utatur *Pulvere anti-arthrit. pridem suaso.* Nunc *Pill.* contra lumbricos latos non conveniunt, nec statim à puerperio, imprimis si infantem lactet, illas differat *ad Martium.*

Die 24. *Febr.* 1692. feliciter enixa est puellam: puerperium bene peregit: lactat infantem; bibit *decoct. Cass. lign.* Post 3. septimanas *Tragea* uti cœpit: Arthritidem gliscentem statim fugavit *theriac. cœlest.* bis vertiginem fortem experta est, quæ brevi evanuit. V. S. ante partum omisit, quia ex insperato partus evenit. Quid lumbricorum latorum & vertiginis causâ agendum? An *purgans, V. S.* necessaria sint? *An thermæ Vallesiæ vel Fabariæ conveniant æstate?*

Poterit *purgare* consueta ratione, sed eo die non lactet. *Vena secetur sub finem Aprilis vel principium Maji.* Propter vertiginem utatur subinde *Tragea temperat.* eoque magis quia caput debile est, nec legere nec nere valet.

D. 26. *Maji* 1692. Infans sponte semet ablactavit, unde mater pejus habuit: querebatur de lassitudine: vertigo bis rediit, doluit ventriculus: mane ad vomitum stimulabatur: menses large fluunt, succedit fluor albus cum lumbagine. *Purgata fuit & vena secata. An Thermæ Vallesianæ an Badenses adeundæ?* Eligat quas voluerit: non balneet ultra 5. horas. Suasi *Trag. misi Elæosacch. & Pulv. cephal.*

OBSERVATIO LXXII.

Vertigo titubans.

N*Ob. Dominus N. N. Veldkirchensis* 40. annorum, mediocriter carnosus, staturæ justæ, cum rubore ceu guttæ rosaceæ in facie: 13. annis in matrimonio vivit: 7. liberorum pater est. *Friburgi in Brisgoia* ante plures annos tinnitu gravi afficiebatur: *fumo candelæ & vapore decocti* auribus receptis *per infundibulum* educto liquore convaluit. *Ann.* 1684. *circa finem Januarii* obnubilationi antea ipsi frequenti, supervenit vertigo titubans, quam antea nunquam expertus est, lectum petiit, non cessavit penitus, mitior quidem erat, si quietus jacuit, quam primum verò corpus versavit, aut caput movit protinus fortior aderat: obnubilatio tamen emansit; quamdiu decubuit, duravit quamdiu mansit in cubili frigido. Lectus sternebatur in hypocausto, unde melius habuit, vertigo tamen non penitus evanuit. In vertice, syncipite & occipite sensum frigoris percipit prope continuo, ac videbatur levi-

cule ſe excoriatum eſſe, ter ſolum cum dolore capitis ſed non vehementer. Vulnus grave in manu dextra inflictum fuit pridem *Friburgi* cum hæmorrhagia larga. Uſus eſt *operâ D.D. Rædelmejeri & D. D. Remi*, qui ſuaſerunt *aquas calidas deſtillatas cum ſpir. ceraſ. nigrorum, purgantia &c.* Quamprimum in publicum prodit, ſubinde rurſus vertigine afficitur, ſed non ut ad latus caderet, at ſemper nutabat in latus dextrum, ſine obnubilatione. Per tres ſeptimanas nec ſcribere nec legere auſus eſt, tum ob vertiginem tum ob tenſionem in vertice & quaſi conſtrictionem quandam. Metuit ſemper Apoplexiam: præſente titubatione terretur admodum, à terrore non excitatur palpitatio cordis, ſed quaſi ejus punctio quædam: Poſt tres ſeptimanas rarius in lecto vertigo ipſum invaſit, ſed ſi obambulavit, magis tamen foris quàm domi: imprimis tempeſtate frigida, caput enim penitus frigus tolerare nequit: ſi ex alto proſpexit etiam vertiginem accerſivit, nihilominus tamen ſine titubatione audebat per pontes anguſtiores incedere *in Rhætia D.* 15. *Junii* 1684. profectus eſt *ad acidulas Fidricenſes:* in ſummo bibit *menſuras tres acidularum*, ſexies uſus eſt *inſeſſu*, nunquam ultra 2. horas. Poſtquam domum rediit multum quidem mitigata fuit, ſed nec dum penitus remiſit: levior nunc eſt, quia melius & placide dormit, quod antea ob terrores non potuit.

Die 6. Octobris 1684. *me convenit.* Appetit bene, non bibit ultra menſuram dimid. vini rubri, ſi plus bibat caput dolet: à cibo non gravatur, non multum eructat, nunquam vomit: *poſt potas acidulas* alvus plerunque aperta eſt, antea conſtipationi obnoxius erat, alvus per dies 2. & 3. occluſa quandoque manſit. Urina potûs quantitati reſpondet, facilis eſt ad ſudorem. Pulſus eſt naturalis, reſpirationem putat difficiliorem eſſe, quamobrem decubitum etiam altiorem elegit: interea acclivia facile non ſolum ſcalas, ſed & montes ſcandit. Audit bene, videt acute, etiam præſente vertigine cæteris quoque ſenſibus externis valet. In paroxyſmo putavit memoriam hebetari, attamen omnium recordatur & res nominare valet: mens ſemper integra manſit. Auris dextra tinnit inſtar vini fermentantis, in illa ut & in ſiniſtra multum ceruminis viſcidi inveni. Artubus pro lubitu utitur, brevi tamen delaſſatur. Puncturas quandoque in manibus ſentit, attamen rariſſime. *Poſt potas acidulas* nocte imprimis multos flatus elidit. A finito *acidularum potu* multum muci craſſi viſcidi mane imprimis emungit. E naribus ad fauces multum aquæ defluit, quod putat è cerebro emanare & de hujus aquæ deſcenſu admodum anxius eſt. Multum oſcitat. Calor quidam ſecundum latera colli ad caput aſcendit: putat eſſe vapores calidos ab hypochondriis ad caput aſcendentes: aſcenſus iſte vacuo & pleno ventre fit. Cum obnubilatione viſûs ita

compa-

comparatum eſt: ſubito nebula oculis obverſatur & ſe per nebulam objecta intueri putat, ita tamen, ut objecta diſcernat, durat quandoque per 10 12. Pat. Noſt. poſtea ſubito evaneſcit, viſus inclareſcit & caput aliquantulum dolet: ſæpe intra 3. vel 4. ſeptimanas illam non experitur: evenit imprimis quando à motu incaleſcat & ſi poſt motum illum quieſcat, idque pleno & vacuo ventriculo. Jam à ſex annis hoc ſymptoma animadvertit Propter hoc ſymptoma non diu ſcribere aut legere audet, aliàs acute etiam in diſtans videt, oculi ſunt clari. Titubationis phantaſma, quod tempore bacchanaliorum hujus anni acceſſit, *poſt potas acidulas* non amplius tam vehemens eſt, non tamen penitus evanuit, ſæpe in uno die pluries accidit, momentaneum tamen prorſus eſt, accerſitur ab inceſſu aut ſi exempli gratia in convivio aut aliàs meditabundus ſedeat, ſive jejuno ſive pleno ventriculo, frequenter ſi à motu incaleſcat, non autem ſi equitet. Tam ab obnubilatione quam à phantaſmate ita perterretur, ſcilicet ob metum imminentis apoplexiæ, ut cor quaſi pungatur, quæ punctio utroque ſymptomate terribilior poſtea evadit, & mœrorem poſt ſe relinquit. Aliàs à plurimis annis anxius & ſollicitus eſt in omnibus ſuis negotiis: ad mœrorem valde pronus eſt & omnia ſibi graviora imaginatur, & hanc ob cauſam non raro ad lachrymarum profuſionem proritatur, unde caput obtuſum fit & grave pondus cordi impoſitum opinatur. Iracundus eſt, ira tamen brevis.

Reſolutio.

TAm in obnubilatione, quàm in titubatione intra cerebrum vitium latere exiſtimo, in obnubilatione propterea, quia diu nec legere nec ſcribere poteſt, nullo vitio in oculo apparente; in titubatione quia ex levi occaſione decies vel duodecies in die evenit. Obnubilationem generari puto vel à vapore vel tenui ſero copioſius per capillamenta arteriarum irruente, quàm decet, ob tenuitatem cito fit & cito evaneſcit, ob copiam poſtea caput aliquantulum dolet, meningibus aliquid à corpore vaporoſo aut aqueo patientibus. Titubatio fit propter obſtaculum quoddam liberum ſpirituum motum impediens & phantaſma caſûs futuri imaginationi repræſentans: Obſtaculum videtur eſſe pauxillum ſeri coagulati in poris medulloſæ ſubſtantiæ hærens ſemperque præſens, quia ſæpius in die evenit ac ſymptoma ſolâ intensâ cogitatione attrahit. Sero & vaporibus aditum & detentionem aliquam paraverunt connata anxietas & nimia ſollicitudo in negotiis ſuſcipiendis & peragendis, mœror non raró Lachrymas exprimens. Fortè profuſio ſanguinis poſt manum vulneratam cerebrum quoque debilitavit. Vitia hæc ab Hypochondriis accerſere mihi veroſimile non videtur: In ventriculo enim & Inteſtinis nullum vitium obſervatur, nam concoquit, à cibis non gravatur, excernenda bene ſeparantur, teſtantur id fœces alvinæ rite conſtitutæ: idem etiam fit in Epate, Liene, Pancreate, Glandulis

Meſenterii, Renibus &c. nam urina naturalis apparet, facile etiam & ſine ullo incommodo ſudat: non dolet in Hypochondriis. Ex ſolo mœrore non conjiciendus eſt affectus hypochondriacus, ſic enim omnes falſæ imaginationes hic morbus eſſent. Serum propterea, ſi quod abundet, conſumendum; à cerebro derivandum; coagulatum reſolvendum & abſorbendum, ſtagnans diſcutiendum & partes labefactatæ roborandæ ſeu tonus fibrarum reſtaurandus.

Utatur alternis menſibus triduo ante Novilunium *pilulis meis cephalicis ad ℈j.* quas noctu cubitum iturus ſeu bihorio à parca cæna ſumat. Alternis etiam menſibus triduo ante vel poſt novilunium nulla ſignorum habita ratione *ſcarificet*. *Fonticulum apertum* ſervet.

Venæſectionem bis in anno Vere & autumno adminiſtret: quâlibet vice ultra ℥iiij. effluere non ſinat.

Obſtacula auferri poſſent & tonus fibrarum labefactatus roborari *pulvere cephalico tali.*

℞. *Pil. reg. compl. pulv. cryſtallin compoſ.* āā. ʒij.
Ungul. alc. pp. C. C. ph. pp. āā. ʒiiß.
Cinnab. nativ. Ung. ſelect. ℈iiij. *ol. d. ſuccin. gtt. ij.*
Extr. caſtor. gr. iij. ſacch. alb. ℥j. *Mſc. F. Pulv.*

De hoc pulv. mane ſumat ʒß. *ad* ℈ij. *cum aqua betonic. vel ex hoc pulv. confici poſſent rotulæ addend. conf. alk. c.* ʒij.

Singulo mane dimid. hor. *à ſumto pulvere* bibat *hauſtum juſcul. herb. beton. & flor. til. alterat.* Æſtate *acidulæ* repetantur. *Balſamum cephalicum* vertici inungat. Mucus narium promovendus *lacte naribus attracto.* Aures mundandæ *turunda linea. Spiritus* ⊖ ✳ ⊡. naribus ſubinde admoveatur. Geſtet *Capillitium factitium.* Vitet piſces, paſtas farinaceas, lactucam &c. Spiritus vini & ſimiles nocentiſſimi.

OBSERVATIO LXXIII.

Vertigo titubans.

NOb. D. *Suſanna G - - - Baſileenſ. Vidua D. J. M.* 47. annor. coloris ſubfuſci: carnoſa, octo liberorum mater, difficulter peperit, puerperia bene peregit: aliquando per d. 3. doloribus partûs affligebatur. Nunquam ægrotavit. Appetit bene, non tamen ad ſatietatem comedit, non ſitit, nunquam vomit, à cibo non gravatur, raro eructat, non ſalivat, mane & per noctem os ſicceſcit: diluebat vinum aquâ,

quâ, nunc purum bibit. Pridem conſtipata erat, ut tertio quoque die *clyſtere* opus haberet; ex quo *Thermas Fabar*. ante *6.* annos bibit, alvus aperta eſt. Urina naturalis eſt, quandoque habet ſedimentum craſſum. Menſes rite fluunt, ſi anticipant, pejus habet, dolent tum lumbi atque inde aliquid caput petere putat: facile ſpirat. Cor pridem palpitavit, nunc non amplius; dolet fere continuo in hypochondrio ſiniſtro, dolor eſt quaſi tremulus & palpitans, augebatur pridem valde à terrore, adventu peregrinorum in ædes & ignotorum, ideo illis præſentibus non uſa eſt mensâ communi, excitabatur anxietas quædam & hinc augmentum doloris. Dolet in occipite, dolor eſt obtuſus cum aliqua fermentatione, quæ omnia ſurſum deorſumque verſari videntur, non continue ſed per vices; imprimis mane, quando obambulat, ceſſat: hyeme dolor & perturbatio hæc moleſtior eſt quam æſtate. Antequam obambulet, videtur omnes ſenſus ſopitum iri: nunc poſt jentaculum, imprimis poſt prandium melius habet vixque animadvertit. Hæc perturbatio quandoque conjuncta eſt cum vertigine gyroſa aut titubante, ſæpe maxime poſt mœrorem tam valida eſt, ut etiàm in lecto affligat cum tremore, ſudoris expreſſione & metu apoplexiæ, putat tum aliquid à lumbis ad occiput aſcendere. Extra graviorem perturbationem legit, ſcribit. A tribus annis non domo egreſſa eſt ob anxietatem & metum invaſionis. Poſt mariti obitum ante 8. annos per ſemeſtre in lecto manere cogebatur, nam erecto capite omnia in gyrum vertebantur: cauſam adſcripſit nimiæ lachymarum profuſioni.

Ante biennium per integrum annum in publicum prodiit. *Ante annum* imminentibus menſibus ter hæc perturbatio rediit, unde rurſus domi manere cogebatur. *Ante tres menſes* ob multas illachrymationes ex obitu Filii rediit vehementior, unde iterum domi manere cogebatur. Ob difficile puerperium Filiæ oblita perturbationis domo exiit quandoque currit. Nunquam plane ceſſat tamen. *Ante* 20. *annos* ob Fratris obitum multas lachrymas profudit, tunc incepit, ac iterum remiſit. *Ante* 14. *annos* invaſit ipſam in templo, conabatur perturbationem vincere, at invaluit. Ab illo tempore unâ atque alterâ vice rurſus in templo invaſit, unde ſibi ab illo timuit, ex mera imaginatione. Aliquando vertigine corripiebatur ſubſequente vomitu birioſo. In viſu & auditu nullus defectus obſervatur, multum obambulat, nere valet: ſi animum excitat bene habet. Paſſa eſt ſubinde obdormitiones artuum. Defluxiones labuntur ad humeros, interſcapulia, lumbos, coxam dextram. Prodeſt contra illas *Empl. Norimb.* Sudare poteſt, pridem largiſſime, emerſere puſtulæ, nunc non amplius tam largiter. Odontalgiam diu multumque paſſa eſt. Uſa eſt *Thermis Helv. Acidulis Schwalb. Griesbaccenſib. Thermis Fabarienſ. vin. Med. Trag. Pil. Eſſent.* ⊖.

A D. Emerico accepit *pilulam* vomitum enormem concitantem. *Jusc. alterata* : bibit *lac caprinum* : *Balsam. fœnicul. V. S. scarificatione* utitur. Usa *operâ D. Joh. Dan. Horstii* : *D. D. Joh. Kiefferi, D. G. H. Welschii, imprimis Excell. D. Verzaschæ Cognati & Medici ordinarii.* Temperatissime vivit. Prodest *V. S. in pedibus. Scarificationes* juvant contra defluxiones.

Resolutio.

PErturbatio & obtusio, quam *Nob. Domina* imprimis mane singulo fere, quando surgit, percipit, interdiu vero nonnunquam in templo, aut post mœrorem ingentem passa est, videtur vertigo quædam esse plerumque titubans, rarius gyrosa. Hujus causa proxima est impeditus aliquomodo motus spirituum animalium. Sedes causæ proximæ videtur esse intra calvariam, & quidem in occipite, cum continue ibi percipiat quandam gravitatem. Obstaculum videtur esse aliquid serosi tum se medullosæ substantiæ in postica parte cerebri & cerebelli immergens, tum foris aliquomodo comprimens, aggravans corpora medullosa & sinus laterales spirituum & sanguinis motum impediens. Nam originem traxit à multa & larga diuque continuata lachrymarum profusione ob frequentem mœrorem gravissimum, quem ex Mariti, Fratris & Filiorum obitu concepit, unde vasa sanguifera ad cerebrum & cerebellum tum intra anfractus tum in cerebro valde dilatata fuerunt, largius sanguis has partes alluit, simulque serum irrupit. Hanc vasorum dilatationem quoque gravissimi nixus in difficillimis aliquot partibus auxerunt. Tale serum profundius se immersisse, ac quotidie poros cerebri ac cerebelli subintrare verisimile fit ex obtusione & gravitate quotidie post somnum mane eveniente & cessante quotiescunque obambulat, & mature jentaculum assumit, imo post prandium plane evanescente : deinde, quia à neglectu motùs hyeme, aut mœrore aut imaginatione augetur, cum tunc omnia torpeant, non vero si semet excitet, aut alia cura admodum ipsam impellat : tertio quia profuerunt *Thermæ Fabar. potæ* quæ alibi serum evacuarunt, vias obstructas etiam intra cerebrum reserarunt. Serum quoque extravasari inde verisimile fit, quia semper dolor gravativus adest, ac *Nob. Domina* patitur defluxiones ad humerum, interscapulium, lumbos, coxas. Juvant *Scarificationes*. Cumulat in toto serum ob vitam magis sedentariam vel certe exercitia serum tollentia neglecta.

Affectus non penitus incurabilis cum cœtera vegeta sit, temperatissime vivat, levamen spiritibus excitatis & instauratis protinus percipiat, & gravior vertigo solummodò eveniat post mœrorem aut imaginationem fortiorem.

in

In hoc affectu ſerum à capite revellendum tum foris, tum intra poros ſtagnans abſorbendum ac cerebrum roborandum, ac viæ obſtructæ reſerandæ ſunt, quod hac ratione præſtabitur.

1. Ante & poſt novi- & plenilunium duabus horis à parciore cibo ſumat *7. vel 9. pil. cephalic. hujus modi.*

℞. Extr. pil. Cochiar. ʒj. Extr. Caſtor. ℈j. Extr. xyloal. ℈ß.
Ol. d. roriſm. gt. ij. ſp. ceraſ. n. q. ſ. Mſc. F. Pil. N. 45.
de ☉ conſp. pulv. ſant. r. D. ad ſc.

2. Sumat *hujus pulveris cephal. mane hor. 6. & veſperi hor. 5. ʒß. cum aq. fl. til. beton. roriſmar. aut ſimil.*

℞. Rad. Pœon. ℥ß. Galang. Cubeb. ãã. ʒj. Cryſt. v. mont. pp. Ung. Alc. pp. C. C. ph. ppt. Oc. ♋. ppr. ãã. ʒij. Cinnab. nat. opt. ʒj.
Ol. N. M. expr. gr. iiij. Tab. man. Chriſt. perlat. ℥iij. Mſc. F. Ps.

3. Utile eſſet, ſi mane ſuperbiberet *hauſt. Juſc. alterati ℞. Roriſmar. aut beton. aut fl. til. aut hed. terreſt. p. j. ebull. in juſc. carn. ℥v.*

4. Æſtate repetere poſſet *Potum Thermar. Fab. calide :* nec *acidulæ ſpirituoſæ* damnandæ.

5. *V S. in pedibus* Vere & Autumno non negligenda.

6. *Scarificationes* alternis menſibus triduo ante & poſt novilunium *ſusque deque habitis ſignis zodiaci* utiles ſunt.

De diæta nihil monendum, cum temperanter vivat: id ſolum monendum, mœrorem & imaginationem ſiniſtram generoſe excutiendam, cum manifeſte excitato animo aut ab imaginatione avulſo paroxyſmi minus moleſti ſint.

DEUS omnibus gratioſe benedicat.

Baſileæ d. 9. Martii 1679. Joh. Jacob Wepfer, M. D.

Die 26. Maji 1683. ſcribit Baſileâ Excell. D. D. Burcardus : Honeſtiſſima Matrona Vidua tibi nota prægreſſâ hyeme frequentius dolore obtuſo & gravitate in poſtica parte capitis afflicta fuit, eoque non continuo, ſed per vices recurrente, maxime tempore matutino, & poſt prandium ſæpius rurſus evaneſcente, urina tum valde craſſa erat, ægra triſtis, qualis adhuc eſt pro more, cæteras actiones habet integras: menſtrua adhuc patitur, ſed non ſemper ſtato tempore. Cum ante hac corpus humoribus craſſis videbatur repletum, & ſerum interdum in cerebro

bro stagnare animadvertebam, post attenuantia & præparantia medicamenta, *pilul. tuis cephalic.* purgata est sæpius, *V. S.* & *cucurbitulis* ad revulsionem usa est tempore convenienti & *pulv. cephalic.* ad temperandum, absorbendum & roborandum hoc successu, ut à mensibus nonnullis dolor quidem minus sit frequens, sed tamen recurrat, cujus gratia rogaris ab ea, *tuo* velis adesse *Consilio* circa agenda, urinæ jam sunt naturales cæteræque actiones integræ. *Da veniam currenti calamo & fave* *Excellentiss. Nominis Tui*

Cultori perpetuo

J. R. Burcardo, M. D.

Respondi d. 28. Maji. 1683. Dnæ Matronæ dolor occipitis gravans videtur originem ducere ab impedimento quodam circa sinus laterales cerebri. Impedimentum hoc attenuandum *cephalic.* item revellendum & imminuendum. Hâc æstate *V. S.* & *purgantia* vix locum habent, proderit 1. *Pulv.* quem utilem in memet & aliis expertus sum.

℞. C. C. ph. pp. Ungul. alc. pp.
Ocul ♋. ppr. āā. ʒiij. Diaphor. ♃al. ʒij.
Cinnab. ♁ ʒj Tab. man. Chr. perlat. ℥iß.
Msc. F. Pulv. subtil.
Dos. mane summo ʒß cum aq. betonic.

Aromata studio omisi. 2. *Potus Thermarum Fabariens.* 3. *Fonticuli.*

Die 2. Junii 1683. Dn. Filius retulit, illam pati in occipite sensum quendam ceu fluctuantis aquæ: ob pondus hoc caput quandoque erigere non audet, omnia in gyrum verti videntur: unde caput diu in situ illo detinet quo erat ante vertiginem. Vertigo quoque accersitur forti loquela domesticorum. Sæpe manus & pedes frigent etiam tempestate calidissima, durat frigus non raro ad horas 3. Raro domo egreditur, frequentat tamen quandoque templum; at non raro evenit, ut in via subsistere cogatur. Bibet *Thermas Fabarienses.*

In itinere 1. mane sumat jentaculum, parcius prandeat, liberalius cænet: non surgat ante coctionem peractam. 2. Sumat subinde *Frustulum confect. Aromat. confect. cubeb.* 3. Si debilis, permisceat *Elæosacch. Cordial.* ℥ß. *cum* ℥iij. *vel* ℥iiij. *aq. betonic. meliss. fl. til. aut* ▽ *fontan.* Naribus admoveat *Balsam. succin. Rut. aut spir.* ⊖✱c.

Bibat in summo ad mens. iß. Si non transeat, primo haustui *add.* ℈j. *vel* ʒß. *Pulv. aperitiv. ex Ocul.* ♋. ♀ ⊖*lat* &c. si constipata, utatur *Pilul. Marocost.* ante prandium *ad* ℈ß. *vel* ℈j.

OBSER-

OBSERVATIO LXXIV.

Vertigo titubans.

REv. *D. N. N. Decanus de S. Pierre le Jeune à Strasbourg d. 4. Januar: 1686.* A 3. vel 4. annis certis temporibus anni, imprimis hyemem verſus certam vertiginem ſeu ſtuporem capitis animadvertit, quia verò brevi duravit aut *uſu Medicamenti & V. S.* evanuit, nec dum ætatis provectioris erat ſcil. 46. annor. affectum non magni fecit. Nunc vero vertigo hæc & ſtupor capitis ita invaleſcunt, ut viſus hebetetur; caput ſemper antrorſum vergit, vix ſine fulcro ſtare poteſt aut audet, nec meditari, nec capite laborare valet, nam ſtatim inde malum augetur, ſimul pedes delaſſantur: quando ſedet, decumbit, aut humi moratur, ſi nihil ſerio cogitet, levamen experitur. Cibum & potum bene appetit: alvus aperta eſt: non tamen ultra 4. horas dormit.

Analyſis.

VErtigo hæc non eſt gyroſa, ſeu in qua omnia in gyrum ſecum verti putet, ſed titubans, nam caſum timet, unde non audet ſine fulcro incedere, caput antrorſum inclinat. Cauſa proxima non eſt extra cerebrum, ſed in ipſiſſimo cerebro, nam non poteſt ſine mali exacerbatione aliquid ſerio cogitare, aut ingenium labore aliquo fatigare; caput ſemper obtuſum eſt, levamen experitur ſi ſedeat, decumbat & quidem humilius, quam forte pridem ſolebat: pedes delaſſantur. Cauſa proxima videtur humor quidam aqueus intra cerebrum ſtagnans, nam talis præter ſanguinem hic vel ſolus poteſt colligi: nondum profunde medulloſam ſubſtantiam ſubiit, quamvis viſum hebetare incipiat, nam adhuc, ut ex literis conjicio, memoria & judicio valet. Quomodo aquoſus hic humor huc allectus & quam ob cauſam detentus fuerit, non conſtat ex literis, cum nullam mentionem faciat temperamenti & vitæ generis: quia tamen non multum nec ultra 4. horas dormit, conjicio hanc labem à nimiis & intempeſtivis ſtudiis imprimis lucubrationibus contractam fuiſſe.

Aquoſus iſte humor magno & pertinaci ſtudio à cerebro avellendus & educendus eſt ac cerebrum roborandum, ne quid deterius superveniat. Itaque ſemel in ſeptimana ſumat I. *pilul. meas ceph. purgantes mane ad* 10. *vel* 11. *etiam* 13. II. extra illum diem *ſingulo mane* ſumat *ſex pilulas roborantes.*

℞. *Pil. Reg. compl. No. j. Succin. alb. ppr.*
Cinnab. nativ. cinnab. ♁ii. ãã. ʒj. Extr. xyloal. ℈j.

Extract. ſalv. ʒij. *Ol. d. roriſmar. gtt. ij.*
Mſc. F. c. ſ. q. Balſam. Peruv. pilul. ex ℈j.
No. 40. *conſperg. pulv. ſantal. citrin.*
cum cochlear. ij. hujus liquoris.

℞. *Aq. roriſmar.* ℥vj. *Spir. bezoard. noſtr.* ʒij.
Syrup. fl. paralyſ. ℥j. *Mſc.*

A pilulis ſumtis abſtineat ad minimum duabus horis. III. *Fonticuli* excitentur in utroque brachio, non in pedibus propter periculum eryſipelatis. IV. Mane & hora ante cænam veſperi per horam dimidiam ſe pectinet *pectine buxeo*, à fronte retrorſum. V. V. S. niſi valde plethoricus ſit, nihil quicquam prodeſt, imo nocet, ſi largior adminiſtretur. VI. Si non cedat, neceſſarium eſt *Veſicatorium* tale: capillis capitis forfice, non cultro raſorio ablatis, toti cuti capillatæ imponatur *Empl. Veſicat.* pelli teneri inductum, cubitum ituro firmetur, ne decidat, relinquatur 8. horis, poſtea imponatur *linteum butyro oblitum M. & V.* donec non amplius manet. Si non cedat ſemel vel bis repeti poteſt ſine ullo periculo aut noxa. Veſcatur cibis boni ſucci & facilis digeſtionis; ſtudioſe vitet, quæ ſerum augent, ſcil. piſces viſcidos, fruct. crud. acetaria: paſtas farinac. & quæ caput replent, ut allia, cæpas, ſinapi &c. Vinum diluat *decoct. rad. chinæ.* Vitet ſummopere lectionem & ſcriptionem mox à paſtu, cæna ſit parcior prandio, nullo autem modo incænatus lectum petat.

Die 17. *Januarii ſcribit*, ſe uti *pilul. empl. veſicat.* V. S. curabit quia plethoricus eſt.

An Acidulæ conveniant ? an pediluvia proſint. ?

Reſpondi d. 4. *Jan.* V. S. ſi Plethoricus ſit, admittat. *Pediluvia* proſunt, *ex ſalv. Majoran. beton. cum* ⊖ *in aq. & vino. Acidulæ* non ſemper tutæ ſunt. Scribat de effectu *veſicatorii.*

Die 23. *Maji ſcribit : Veſicatorium* conduxit, ab 8. diebus melius ſe habet. *Vena ſecabatur*, ardua negotia nondum tractare audet: in nare dextra obſtructus eſt. *Veſicator.* reiterabit.

Die 6. *Jul. reſpondi* & ulteriorem uſum *veſicator.* commendavi. *Fonticulum* in brachio d. excitet. Naribus *lac tepid. cum ſaccharo* trahat.

Menſ. Decembr. 1686. *Dnus Eſchenbruch* narravit illum optime valere, prodire in publicum ſine fulcro, de vertigine nihil conqueri.

Menſ. Jul. 1687. *Filio meo Med. D. in acidulis Rippliſavienſibus narravit* ſe à vertigine immunem eſſe ac optime valere; *veſicatorium* imprimis ipſi conduxiſſe. Bibit *acidulas ſolum ad* ℔ß. potius quietis causâ. *Anno* 1693. *ſanus me Scaphuſii convenit.*

OBSER-

OBSERVATIO LXXV.

Vertigo titubans ab Hydrocephalo.

VIr *egregius* 25. annorum jam ab anno integro laboravit certâ quadam vertiginis ſpecie, quâ haud equidem ſubjecta circumrotabant, ſed ipſe ceu temulentus, titubans, & ni alicubi ſe fulciret, lapſurus incedere cogebatur. In lecto cubans ſibi optime valere videbatur: cæterum caput & facies cumprimis ſubtumida, lingua gravis, ſtupor mentis, velut ebrii, cephalæa. Variis uſus medicamentis cum *à Medicis* tum *horum ſimiis,* nullo aut parvo cum effectu, meum imploravit auxilium *die 6. Maji* 1689. Judicavi adeſſe hydropem cerebri, & affectum illi plane ſimilem, quem deſcribit *Platerus Obſ. Libr.* 1. *p.* 96. & difficillimam fore curam prædixi, nec niſi longo tempore, ſi Deus adnuere velit, perficiendam. Ordinavi ſeq. mane jejuno ſtomacho ℈j. *pulv. maſticatorii;* linteo obvolutus, & ori inditus tam diu maſticetur, donec pituitam amplius nullam attraxerit.

℞. *Rad. imperat.*
Cort. ſamb. int. āā. ℥ß.
Fol. Laur. ʒiß.
Sem. ſinap. ſtaph. agr. āā. ʒj.
Caryoph. arom. ℈iiij.
Maſtich. ℥vj.
Mſc. F. Pulv. Groſſ.

Ore, poſt abſolutam maſticationem colluto aſſumat *ſequentis pulveris* ſextam decimam partem *in cochleari decocti* mox deſcribendi, cujus inſuper *poſt aſſumtum pulverem* ℥iiij. hauriantur.

℞. *Sterc. pavon.* ℥iß. *rad. Doron. ver.* ʒij.
Cinnab. nat. ʒj. ⊙ *fulmin.* ʒß.
Mſc. F. Ps. div. in 16. *p. æq.*

℞. *Raſ. lign. Guajac. Lentiſc.* āā. ℥ii. *ſaſſafr.* ℥j.
Rad. chin. in tal. conciſ. ʒvj. *Bacc. Coffe ppt.* ℥iiß.
Herb. ſalv. roriſm. āā. *Mij. paſſul min.* ℥iiij.
Diger. per 24. *hor. cum menſ.* iiij. *aq. font. eoque vaſe clauſo ad remanent. Menſ.* iij.

Cum nares jam diu ſint obſtructæ *errhini ſequentis* portionem tepidam è manu cava ſubinde attrahat (quod *errhinum* in omni narium

etiam contumaciſſima obſtructione eſt nobile, à me frequentiſſime uſurpatum additis interdum in pertinaci blennæ viſciditate *elaterii granis duobus.*)

℞. *Aq. beton. Majoran.* ãã. ℥j.
Man. calabr. ʒj. *Vitriol. alb.* ʒß. *Miſc.*

Quoties vult erectus incedere *nodulum ſequentem* in vertigine proficuum odoretur.

℞. *Rad. Doronic. ver. Irid. fl.* ãã. ℥ß.
Cubeb. coriandr. pp. cardam maj. ãã. ʒij.
Fœnugr. ſem. angelic. ãã. ʒj.
Miſc. F. P. groſſ. ſyndoni inſuendus.

Noctu antequam itur cubitum *pediluvio ſeq.* utatur.

℞. *Flor. chamom. Herb. beton. puleg.* ãã. *Mij.*
coq. ex aq. fluv. in qua ſæpe querni titiones extincti.

Alternis triduis lotionem capitis adhibeat *ex lixivio querno* cui ſequentia incocta.

℞. *Herb. ſalv. beton. majoran. roriſm.* ãã. *Mj.*
Fol. laur. flor. lavend. ãã. *Mß.*
Bacc. Laur. Juniper. ãã. ℥ß.

Poſt lotionem *ſuffitus* capitis, eaque veſpera intermittatur *pediluvium*: nonnunquam *cucurbitulæ* qua ſiccæ, qua ſcarificatæ etiam in nucha. Cibi condiantur *Chærefolio;* maſticet frequenter *confectionem cubebar.* ſit exſiccantis diætæ ſtudioſus: his medicamentis cum ad 20. Junii diligenter uſus fuiſſet, quid profecerim propemodum ipſe ignoro: aliâ igitur viâ rem tentaturus, ordinavi ſequentia. *Pilulas* primo *purgantes hydragogas.*

℞. *Extr. Cathol.* ☿*ii dulc. rit. par.* ãã. *gr. xxiv.*
Magiſt. gumm. gutt. gr. iv.
Miſc. F. Pil. xxx.

Poſt purgationem *in decocto diuretico* ſequenti mane, pomeridie autem ex jure ſumat *mixturæ talis triginta guttas.*

℞. *Spir.* ⊖✱*ci arom.* ʒiij.
Eſſ. ſuccin. ♀*ſat.* ʒj. *Miſc.*

Decoctum eſt tale, ordinatum à me, quod urina parum procederet.

℞. *Hord.*

℞. *Hord. mund. cicer. rubr. ana.* ℥ij.
Sem. alth. malv. ana. ℥ß.
Mil. ☉. *petr. Maced. ana* ʒiij.
Fic. ping. N. x. Sebest. n. viij.
Ras. Glycyrrh. ℥ß.
coq. in s. q. aq. font. colat. ℔iiij. *add.*
Syr. 5. *rad. pap. errat. ana* ℥ij.

Sumatur mane *cum antecedente mixtura* & noctu per se *quarta pars mens.*

Pro stomacho roborando subinde *nucis myristicæ quantitas de Electuario.*

℞. *Carn. nuc. Ind. cond.* ℥ß.
Cons. ros. r. beton. fl. tun. ana ʒvj.
Conf. alk. ʒj. *Rob. rib.* ʒv.
Ol. Caryoph. gt. iiij. syr. coral. q. s. Msc.

Masticetur mane stomacho jejuno *pastillorum sequentium unus.*

℞. *Fol. nicot. Laur. ana* ʒij.
Rad. imperat. ʒiß. *pyrethr.* ʒß.
Sem. sinap. 🜔*ci depur. ana.* ℈ij.

Excipiantur pulverisata mastiche in mortario calido pistillo calente, fiantque globuli ʒß. *ponderantes.*

Die 29. *Jun.* cum de insignissimo capitis dolore conquereretur, ordinavi *Unguentum* fronti crebro applicandum super linteo.

℞. *Ung. popul.* ℥j. *ping. castor.* ʒiij.
Ol. hyosc. expr. ʒij. *Croc.* ℈j.
Op. in sp. vin. sol. gr. vj. Msc.

Quinque *Vesicatoria* unâ vice eidem applicare jussi in nucha, duobus brachiis & duabus suris, è quibus flavescentis seri vis incredibilis prolecta. Urgenti tunc siti occursum *emulsione* tribus dosibus adsumenda.

℞. *Sem. cucurb. melon. ana.* ʒiij. *pap. alb.* ℥ß.
Aq. fl. paralys. endiv. nymph. borrag. ana. ℥iiß.
F. l. a. Emuls. add.
Pulv. bez. Senn. ʒj. *Jul. rosat q. s.*

Pro alteranda cerevisia jussi, ut singulis haustibus adderet *pulvisculi ex ana.* ☽ ♁*iat.* & *sacch. cand. alb. momento.*

Die 6. *Jul.* cum difficulter purgaretur præscripsi *Pilulas* virtute auctiores.

 ℞. *Extr.*

℞. *Extr. Panchym. Croll.* ☿*ii dulc. ana gr. xxv.*
Magist. Gumm. gutt. gr. v. scammon. gr. iiij.
Cum tinct. ♀*i. F. Pil. N. xxx.*

Hæ *d. 9. Jul.* unâ vice assumtæ ne semel quidem alvum moverunt, hausto vero pomeridie *decocto ex ℥iß. fol. senn. cum prunis dulcibus* facto, sedes vix ternas extorsi.

Cum adhuc ex capite doleret, *emulsionem pro epithemate capitis* fronti applicari jussi.

Casus hic mihi missus fuit ab Excell. D. D. Lentilio Physico Nördlingensi, qui addit, quod medicamenta hucusque ordinata plane nullum præstiterint effectum, interea quoque plenariam nunc fere aphoniam cum surditate adesse, quanquam vires sint integræ & appetitus sibi fere nimium constet; affectum vero nihil aliud esse quam hydrocephalum internum, hinc *salivationem* ☿*rialem tanquam extremum utcunque anceps remedium* meditatur, cui assentiuntur & Æger & Consanguinei, *meum* tamen hac de re prius expetit *judicium*, quod sequens dedi.

Salve plurimum Nobilissime & Excellentissime Domine, Collega Honoratissime.

Literas tuas, *Excellentiss. Domine.* nuper hic accepi. Juvenis ægri symptomatum syndromen, vertigini junctam, non ab occlusione levi pororum & ductulorum spirituum animalium illorum motum præpediente pendere, sed ab aqua intra cranium stagnante *Tecum* sentio: à pure aut sanguine extravasato hæc non expectanda sunt: utcunque enim similia pariant, at breviorem apostrophen faciunt, cum symptomatibus quoque atrocioribus. Aqua hærere & cumulata fuisse videtur in ventriculis cerebri & spatio inter utramque meningem, non circa cerebellum, quia viribus ultra annum valuit, & nimium potius, quam minus appetiit. Aqua hæc symptomata excitare videtur, non intima cerebri madefaciendo sed potius ejus medullosam substantiam, thalamos opticos, nervosque acusticos & linguæ dicatos premendo, nam si quietus jacet, vertiginem non percipit, sed si stet, aut caput erigat; tunc enim, præter vertiginem titubantem instar temulenti vacillat, & capiti ferendo impar sibi videtur: si intima irrorasset, pridem apoplexiæ succubuisset: *Universalia scil. purgantia, pulveres cephalici, decocta lignorum : particulares evacuationes per masticatoria & errhinorum beneficio facta* non rejiciendæ, utcunque via ex ventriculis cerebri & interstitio meningum in fauces & nares nondum satis cognita sit, sec. *Schneid. de Catarrh. Dissert. Generi mei D. D. Brunneri de glandula pituita-*

tuitaria: Nec improbandi sunt *fonticuli*, illisque similia *setacea*, nec *scarificationes* siccæ vel humidæ: semper enim aliquid causæ antecedenti subtrahunt. Quoniam vero hæc hactenus nihil effecerunt, an aliquid boni *à salivatione per ☿ium commota* exspectari possit? vehementer dubito: notum enim est ☿*ium* generi nervoso valde inimicum esse, atque Aurifabros ab illo tremulos reddi. Non possum non hoc etiam addere, *Mercurium foris artubus illitum intra cranium repertum fuisse à Petro Castello & aliquando casu à me: cum aliquando sepulchrum Comitis cujusdam, ultimi Illustrissimæ suæ Familiæ, aperiretur, famulus quidam calvariam arripuit, ac sceptra ligonibus æquari attollendo dixit, vix illa leviculè mota ex ostio magno, per quod spinalis medulla descendit, elabitur pulvis niger cum mercurio vivo currente in magna copia: hunc ex lue venerea Venetiis ante plures annos decessisse protinus comperi.* Potius ergo suaderem *vesicatorium totius capitis capillatæ parti imponendum.* Paradoxum hoc videbitur. Attamen & tutum & proficuum hoc remedium expertus sum. Si non attingat partem cutis calvam aut depilem, nullam vesicam excitat, nilominus incredibilem aquæ copiam ex poris proliciet. *In simili casu in viro rustico* 40. *annorum, in alio* 30. *annor. felicissimo cum successu; imo in alio casu apud Illustrissimum quendam Comitem, & ante biennium hic quoque ob vertiginem in quinquagenario quoque Viro Illustri id ausus sum.* Rationem agendi, & quomodo juvet, nolo multis nunc explicare: si DEUS vitam concesserit, publici juris hoc faciam. Sufficiat nunc modum applicandi indicasse. *Universalibus* præmissis, nec *cephalicis* neglectis, capilli cultro rasorio detondeantur: *Emplastrum vesicatorium Aug.* inducatur, vel linteo vel pelli, ad crassitiem pennæ anserinæ, imponatur toti cuti capillatæ, sinatur, *instar cucuphæ*, probe firmatum, ne loco cedat, ad horas 8. vel 10. Postea aufferatur: Caput detergatur linteis teneris, postea tegatur *folio brassicæ capitatæ butyro perlito*: id bis vel ter quotidie, donec nulla amplius aqua emanet: sinatur cuticula siccesci: videbitur multis poris prædita, seu poro, licet nullas vel saltim minutulas vesiculas *emplastrum* excitarit. Repeto *hujus emplastri* impositionem tet quaterve, imo, donec symptoma remiserit. Plura non addo. *Vale Excell. Domine* cum tota Familia, viveque feliciter

Stuttgardiæ, inter negotiorum tumultus d. 8. Octobr. 1689.

Excell. T.

ad Officia paratissimus

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSER-

OBSERVATIO LXXVI.

Vertigo titubans cum Incubo profundo.

AMpliſſimum ac Reverendiſſimum Dominum Abbatem N. N. Anno 1686. D. 27. Julii conveni. Eſt annorum 45. ſtaturæ longæ, carnoſus, pallidus. In pueritia diu ſcil. ad annum 14. ſuæ ætatis non bibit vinum: delectabatur fructibus crudis. Mature *literarum ſtudiis* conſecrabatur *Veldkirchii*, poſtea *Weingartæ*, quibus gnaviter operam dedit; in victu, quamvis debito motu deſtitueretur, perrexit, nec à frigidis datâ occaſione, deſtitit: Jam 25. ætatis anno, de cruditatibus ventriculi querebatur diu, quæ variis ac prope ſimilibus ſe exſeruerunt ſymptomatibus illis, cum qualibus nunc conflictatur. Perveniens *ad Mariæ Montem in Tyroli* ac gaudens vino generoſiore optime ſe habuit, quamvis ibidem 4. annis indulſerit fructibus crudis, acetariis, carnibus ſalitis & fumo induratis, caſeo, biberitque vinum glacie frigefactum. *Salisburgi* inter ſimiles errores à vini potu ſpirituoſi ſane vixit, licet per aliquot annos *profeſſorio munere* functus fuerit & fere ſedentariam vitam duxerit. Quamprimum *Weingartam* rediit vinumque Bodamicum minus ſpirituoſum bibit, ſymptomata hæc rurſus gliſcere cæperunt. *Anno 1684. ſub finem Decembris Viennam* cælo frigidiſſimo, accelerato itinere profectus ibique duobus menſibus commoratus eſt: ob negotia inordinate vixit atque ob ædes poſt obſidionem miſere deſtructas male locabatur & toto tempore vix unquam ſe veſtibus exuit: pranſus eſt & cænavit tardiſſime, nullâ ſtatâ horâ obſervatâ, in conviviis varietate ciborum deliquit: inde bruma ſæviſſima *in Tyrolim*, rhedâ vectus, fere obriguit & in hunc uſque diem quandoque valde dolet in Tali dextri parte externa ſub malleolo, ubi tamen nec tumor nec macula conſpicitur, pertingit ad plantam tali. Symptomatum, quæ nunc patitur, anſam fuiſſe putat hanc perfrigerationem, quæ tanta erat, ut dum è rheda deſcendere conabatur, humi proſtratus fere fuerit, & aurigæ quinque pedum digiti ſphacelo corriperentur.

Ab illo tempore hucuſque inordinate vixit, pranſus eſt ſæpe hora 12. cænavit hora 8. aut 9. ſapuerunt imprimis cibi frigidi, ſcil. carnes aſſæ ferinæ & domeſticæ, ſalſæ, fumo induratæ, fructus crudi, acetaria, caſeus, vinum ceraſorum nigror. acidor. vina frigidiſſima geluque frigefacta Bodamica: non multum bibit: exceſſus abhorret, quamvis multum vini citra ebrietatem toleret. Hac æſtate ſtructuræ novæ ædis plurimum interfuit, etiam ſummo mane ac vix vaporem extinctionis calcis evitavit, quin plurimum ejus hauſerit. Vigiliæ quoque ipſi permoleſtæ fuerunt, ut ſæpe hor. 3. matut. ſurrexerit. Symptoma, quod jam

jam aliquandiu sæpius passus est, primarium, ita se habet; ante pastum aut post pastum sudor frigidus primum in fronte erumpit, caput vix gestare valet, putat ad latus casurum, imo semet totum humi prostratum iri, nisi se sustentaret aut sederet, sive præ debilitate sive præ tædio artus movere & loqui detrectat aut languide movet; expallescit, caput turbatur; de vertigine conqueritur, non gyrosa sed titubante, nuper quoque dolor gravativus mammam sinistram & partem sub scapula in opposita parte invasit, ac si defluxio illuc quædam præcipitata fuisset. Cor nunquam palpitasse observavit: in paroxysmo omnibus sensibus valet, nec aures tinniunt, nec visus obscuratur, durat paroxysmus ad quadrantem horæ, nunquam continue per integram horam, nisi quod post brevia intervalla in una hora aliquoties redierit: correptus fuit in uno die nunc semel nunc bis, nunc ter: intra biennii spatium nunquam frequentius illo corripiebatur, quam in principio canicularium hujus anni, quo tempore abutebatur fragorum esu & subinde haustum aquæ bibit. Mitigabatur ructibus emissis aut muco crasso forti screatu elicito, aut jusculo sumto & vini pauxillo superingesto: quamvis ipsum quoque in pastu invaserit. Dum nuper hoc symptoma permolestum fuit, sumsit *vesperi Pilulas de succin. Craton. gr. xiiij.* quibus addita fuerunt *gr. v. magist. gialapp.* & *seq. mane gr. xviij.* unde per triduum blande purgabatur deorsum & *potâ* postea *limonat. cum aqua & vino paratâ* multum muci evomuit, atque inde hucusque symptoma hoc non rediit. Asthma plerunque hyeme aut cœlo frigido ipsum invadit noctu, in principio somni, nunquam interdiu evigilantem, expergefacit ipsum ita ut in somno, vel quamprimum expergefit excutiat integumentum ac vi quadam projiciat in pavimentum cubilis, ac celerrime è lecto se proripiat & ad fenestram aut januam currat; quamprimum ipsum aura afflat recens, statim paroxysmus cessat citra ullam sputi rejectionem: durat non diutius, quam quis orationem Dominicam bis vel ter recitaret; postea lectum repetit ac suaviter dormit.

Die 26. Julii. Ante cænam reperi pulsum esse æqualem, paulo frequentiorem. In cænæ principio post jusculum hordeaceum frons maduit: continuavit cænam, comedit de carne vitulina & ferina assa frigefacta aliisque cibis assis calidis cum appetitu: bibit vini Bodamici ℔ii. vini Rhenani Hambaccensis ℥vj. Lectum petiit hora 9. bene dormivit: à cibo non gravabatur, non eructavit, non affligebatur in illo tempore, quo chylus crassior distribuitur, somnus erat placidus, decubitus humilis.

Die 27. Julii. Mane de nullo symptomate prorsus querebatur: pulsus erat robustus, plenus, æqualis, Hypochondria mollia, plane non inflata: maduit, imprimis in pedibus, etiam ibi, ubi doluit talus à per-

frigeratione. Urina quantitatem potûs ſuperavit, erat colore & conſiſtentia naturalis. Mane alvum ordinate ſolvit: ſcreatu mane mucum è faucibus prolicit, qui ſæpe gryſeus aut niger eſt. In acclivium aſcenſu reſpiratio paulò difficilior fuit, nunc facilior eſt. Caput non dolet. Eſt valde difficilis ad medicamenta ſumenda, etiam negligens illorum, quæ ad manus ſunt *Ex. gr. Trag. liq. cordial. &c.* NB. Poſt paroxyſmum leipothymiam minitantem ſtatim iterum alacris fit, obambulat, munia ſua, ceu nihil paſſus, probe obit. Hæmorrhagiæ narium à puero obnoxius fuit, *Fonticulus* nuper excitatus parum ichoris fundit. Hodie pranſus eſt bene: poſt prandium obambulavit: acclivia ſcandit abſque moleſtia: in prandio nares ſanguinem ſtillarunt, præceſſit dolor capitis ſed levis. *Ejus Domina Mater* dum junior erat, admodum convulſionibus hyſtericis obnoxia erat & jam ſenex experitur globulum circa verticem oberrantem cum ſenſuum perturbatione.

NB. Quando errorem in victu commiſit indeque ventriculus lædebatur, unius diei abſtinentiâ vitium *citra medicamenta* corrigebatur. Nuper paroxyſmos acceleravit *Acidularum potu.*

Veſperi inviſit cæmentarios terram fodientes pro cella vinaria: à vapore terræ novæ verſæ expalluit ac paroxyſmus imminuit. Hæmorrhagiam narium ſed parcam paſſus eſt, cænavit parum, dormivit ad medium noctis ſtatimque rurſus indormivit.

Die 28. *Julii.* Mane alacris fuit. Hæmorrhagia circa 8. matut. rediit, ut heri veſperi ante & poſt cænam; coloratus tamen manſit. Multum hodie obambulavit, pranſus eſt & cænavit optime, plane nihil adverſi ſenſit, & color faciei vividus manſit; noctu bene ſe habuit.

Reſolutio.

AFfectus primarius & præcipue attendendus eſt vertigo titubans, nam illo ſubito invadente, *Reverendiſſimus Dominus* putat caput vacillare atque quaſi in alterutrum latus caſurum, imo niſi ſederet aut ſe fulciret, crederet ſe humi proſtratum iri idque cum capitis aliqua perturbatione: expalleſcit ſimulque ſudor frigidus exprimitur, partim à terrore ſymptomatis aliàs terrifici, partim ob compatientes nervos cardiacos, quam ob cauſam quoque artus delaſſantur, & ad motum ignaviores fiunt ac tædium loquendi obvenit. Sedes cauſæ proximæ non eſt ventriculus; nam etiam præſente hoc ſymptomate appetit, aſſumta ventriculus tolerat, concoquit, concoctum per pylorum emittit, inteſtina ſine ulla moleſtia ſuſcipiunt, detinent, donec chylus ſeparatus & diſtributus ſit, nam nullam diarrhæam & nulla tormina patitur, alvus quotidie officium ſuum rite facit, nec eſt talus à perfrige-ratione

ratione *in itinere Viennenſi* læſus, nam hoc ſymptomate corripiebatur jam ante hunc tali dolorem: nec eſt cor, nam ſive in cordis auriculis, ſive in ventriculis, ſive in parenchymate lateret, hactenus nec leipothymiam nec cordis palpitationem ſupterfugere licuiſſet, nec hucuſque pulſus æqualis perſtitiſſet: ſed vera ſedes cauſæ morbificæ eſt in confinio cerebri & cerebelli, ubi etiam nervi cardiaci ſcaturiunt, non altior & profundior medulloſæ ſubſtantiæ cerebri & cerebelli portio, nam vertigo hæc non eſt gyroſa & in paroxyſmo omnes ſenſus integri manent, viſus non obnubilatur, nec aures tinniunt. Confinium hoc cerebri & cerebelli pati confirmat aſthma ſeu potiùs incubus fortior, quem *Reverendiſſimus Dominus* hyeme in principio ſomni experitur, ac revera illæſis pulmonibus evenit, nam quamprimum ſe è lecto proripit ac recentiore aurâ, apertâ januâ & feneſtrâ afflatur, ſubito citra ſputi rejectionem per tuſſim à ſymptomate hoc liberatur ac lectum repetens reliquo noctis tempore placide dormit.

Cauſa proxima eſt humor tenuis & crudus minusque ſpirituoſus: tenuem eſſe apparet inde, quia ſymptoma hoc ſubito invadit & brevi iterum evaneſcit; crudum minusque ſpirituoſum conſtat inde, quia evenit poſt uſum & abuſum crudorum minusque ſpirituoſorum, nam dum *Reverendiſſimus Dominus Mariæbergæ & Salisburgi* vixit, ultra 15. annos ab hoc ſymptomate immunis fuit ipſemetque animadvertit, ſi diætam accuratam obſervet, ſe minus ab hoc ſymptomate terreri, & dum in principio canicularium hujus anni æſtuante cœlo nimium fragis & potui aquæ indulſit, affectum frequentius, quam unquam eveniſſe, quod tunc vino Auſtriaco magis ſpirituoſo fruebatur, non contigit, licet ſubinde fructibus horæis uteretur. Humores iſti tenues & crudi ſymptoma hoc efficiunt, dum in cerebelli & cerebri baſin effuſi, ſpiritus animales contaminant & illorum motum aliquo modo impediunt. Ad hæc loca perferuntur per arterias carotides internas in minutiſſimos ramulos in baſi cerebelli & cerebri diremptas ac hoc confinium irrorantes. Recipiuntur ob loca hæc debilitata à ſtudiis intenſis, diu pridem continuatis, à negotiis graviſſimis & laboribus ingenii concatenatis, à vigiliis, à perfrigeratione inſigni capitis *ab itinere Viennenſi*, nam hactenus ſymptoma invaluit: forte etiam hæreditaria adeſt diſpoſitio, nam *Domina Mater* convulſionibus hyſtericis admodum obnoxia fuit. Frequentius ſymptoma *Reverendiſſimum Dominum* corripit, quia in maſſa ſanguinea plurimas particulas crudas cumulat, nam delectatur cibis frigidis & cruditatibus multifariis præditis, ſcil. fructibus crudis, vino gelato, etiam Bodamico, quod ob ſal acidum connatum *ipſemet Reverendiſſimus Dominus* minus ſalubre experitur, item acetariis, carnibus ſalitis, fumo induratis illisque actu frigidis ut & aliis, quæ ad cumulationem cruditatum faciunt.

 Symp-

Symptoma hoc *benedicente DEO*, corrigi & aufferri poterit, quia cito invadit brevique evanescit atque postea *Reverendissimus Dominus* statim ad solitos labores alacris ceu nihil tale passus, redit, quia quoque ad evitandum malum plurimum conferre diætam ipsemet animadvertit.

Scopi igitur erunt in medendo, crudorum humorum à capite revulsio, derivatio, è massa sanguinea eliminatio, novæ accumulationis præcautio & cerebri cerebellique roboratio. In curatione tamen aliud agendum in paroxysmo, aliud extra paroxysmum.

In paroxysmo spiritus animales statim excitandi ac obstaculum, illorum motum remorans, aufferendum. Hanc ob causam statim masticet *cubebam vel nudam vel saccharo incrustatam, aut caryophyllum*; odoretur *Balsam. cephalic.* ac si paroxysmus fortis sit, *spiritum* ⊖ ✳ *urinosum*, qui potenter spiritus excitat: sæpius sumat *cochl. unum alterumque aquæ cephalicæ.*

℞. *Aq. serpil. beton. rorismar.* ãã. ℥iß.
cinamom. cydoniat. aut buglossat. ℥ß.
Essentiæ diaphoret. ʒij.
Ol. destill. rorismarin. gutt. ij. Tab. man. chr. perlat. ℥ß. *Msc.*

Essentia diaphoretica hoc modo paretur.

℞. *Lixivii clari parati ex cineribus serpilli combusti* ℔iij.
Fuligin. splendent. purissimæ ℔j.
⊖ ✳ *puriss.* ℥iij.
Msc. digerantur bene clausa hor. 24. in vase vitreo in loco calido postea filtrentur per chartam Emporeticam, colaturæ
Add. spir. cerasor. nigr. ℥ij. *spir.* ⊖ ✳ *urinos.* ℥j.
C C. rectif. ℥ß.
Aq. cinam. spirit. ℥ij. *Msc. serventur in vitro bene clauso.*

Si jejuno ventriculo eveniat, detur jusculum cum haustu vini.

Balsamus Cephalicus in paroxysmo odorandus etiam temporibus & vertici illinendus hoc modo paretur.

℞. *Ol. nuc. mosch. express.* ℥ß.
dest. rutæ, majoran. rorismar. ana. ℈j.
lavendul. succin. ana. ℈ß:
Bals. peruv. ℈iiij. *Msc. diligenter d. ad pyxid. eburn. aut argenteam.*

Extra

Extra paroxyſmum, quia tota maſſa ſanguinea abundat cruditatibus, *purgantia* convenient *in Autumno*, *Hyeme*, *Vere atque in Æſtatis principio*, nimirum ſi ſymptoma crebrius invaderet *ſingulis menſibus* triduo ante novilunium, duabus horis poſt parcam cænam ſumat ſeptem *Pilulas cephalicas* & lectum petat: ſi verſus mane alvum non bis terve ſubducant, circa ſextam matutinam rurſus deglutiat 7. *vel* 8. *pilulas cephalicas*: ſi vero diu liber à ſymptomate hoc aut ab incubo fuerit, ſufficiet, ſi alternis menſibus his uteretur, quæ ita parentur.

℞. M *pil. cochiar.* ℥iß.
Trochiſc. Alhandal. ʒiij.
Spec. diambr. diamoſch. ana. ʒiß.
Indantur cucurbitæ vitreæ, affund. ſpir. vin. q. ſ. digerantur In loco calido vaſe bene clauſo per dies 4. *poſtea coletur per chartam emporeticam. Inſpiſſ. ad conſiſtent. extracti: add. ol. d. roriſm. gtt. vj. Ex* ʒj. *formentur pilulæ Num. xxx. de* ☉ *conſpergantur pulvere ſantali rubr. d. ad ſcatul.*

Quoniam *Reverendiſſimus Dominus* ſanguine abundat, *Venæſectio* neceſſaria erit *Menſe Septembri, Februario & Majo*: qualibet vice emittantur ſanguinis unc. 5. vel ad ſummum unc. 6. ex brachiis.

Scarificatio alternis menſibus triduo ante & poſt novilunium, nullâ ſignorum habitâ ratione utilis erit, inciſa cuti & quinque cucurbitis affixis;

Fonticulus apertus ſervetur; ſi minus puris fundat, indatur ſubinde *globulus ex cera viridi cui cantharides permixtæ.*

Cerebri roborandi causâ *Reverendiſſimus Dominus ſummo mane*, aut quamprimum licet *ſex pilulas nervinas* aut caput & nervos roborantes *cum cochl. j. vel ij. aquæ cephalicæ ſuperius deſcriptæ & tot horâ ante cænam* deglutiat, hoc modo parandæ.

℞. *Pulv. antihect. Pot. ſeu diaphor.* ♃. ʒij.
Cinnab. nativ. Hungar. ♁ii *rectif. ana.* ʒj.
C. C. phil. ppr. ungul. alc. ppr. ana ʒij.
Ambr. gryſ. ℈ß. *Extract. agalloch.* ℈ij.
Ol. d. roriſmar. gt. iiij.
Extr. ſalv. beton. ana ʒiß.
Miſc. F. cum ſ. q. mucilag. tragacant. Pilulæ ex ʒj. *Num. xxxx. conſpergantur pulvere ſantali citrini d. ad ſcatulam.*

Hyeme quoque prodesset *potus Caffee aut chocolatæ præ infuso Theæ.* vitet aerem nebulosum, pluvium frigidum, contaminatum vapore calcis. Cibos crudos, duros, viscidos, salitos, fumo induratos summopere. Bibat vinum vetus bene maturum & noctu subinde haustum vini Rhenani. Motus corporis summe utiles: nocent studia post pastum & lucubrationes, item somnus pomeridianus statim à prandio.

Die 25. Octobris 1686. scribebatur Reverendissimum Dominum optime valere.

Excellentissimus ac Amplissimus Dominus Johannes Conradus Brunnerus, Archiater Palatinus de eodem Reverendissimo Domino Abbate in Locis suis communibus sequentia adnotavit 1694. &c.

Reverendus & Gratiosissimus Dominus N. N. Abbas in W. Ætatis 53. annor. staturæ proceræ, florido corporis habitu & vultu præditus, multorum studiorum, temperamenti sanguinei. *Mater* apoplexiæ insultus plures passa est, quibus tandem occubuit. *Dominus Frater* penes lectum in genua decumbens apoplexiâ extinctus repertus fuit. Amavit frigida, acetaria, glacie frigefacta, carnes etiam assas frigefactas, non amavit cibos fervidos, inde noxam percepisse ipsemet existimat: à decem annis orthopnœam siccam, *Incubum profundum Venerandus noster Wepfferus denominans*, passus est, adeo ut noctu è lecto ad captandum aerem sese proripere cogeretur, quo percepto statim melius se habuit. *Venæsectio* bis quotannis administrata fuit. Eandem orthopnœam siccam 18. ætatis anno passus est dum studiis *Dilingæ* navabat operam: Intervalla nonnunquam habuit magna, rediit identidem: à crudis comestis, verbi gratiâ nucibus avellanis paroxysmus concitatus fuit. A biennio penitus cessavit, ut sanissimus sibi videretur. Ab anno & quod excurrit, rursus vertiginem nunc gyrosam etiam patitur, præsertim à *mense Septembr.* 1693. jejuno præcipue stomacho, à sumto jusculo mitigatur: in gyrum agi videntur objecta, oculis obversantur corpuscula rutilantia, sudore prorumpente cum imminente leipothymia: caput vacillare etiam videtur: duravit olim paroxysmus circiter horam, nunc brevior existit: evanescente paroxysmo recte sese habet ad omnia. *Circa initium mensis Junii 1694. præsens vidi paroxysmum:* vivido faciei colore conquestus est de debilitate cum vertigine, mox sudore prorumpente, duravit per mediam horam, sumto *liquore spirituoso cum Tinctura succini* evanuit sensim & ad se rediit. Hyeme præcedente noctu subito evigilans sensit ingentem capitis perturbationem, ut advocatus fuerit *Medicus*: exhibitâ *Tincturâ succini* cum ligaturis ad se rediit; verebantur graviora & fortem apoplexiam.

Die 8.

Die 8. Julii 1694. Reverendissimum Dominum Abbatem conveni in Hoffen prope Buchhornam ad lacum Bodamicum. Vivido colore faciei apparet, vegetus & alacris in actionibus suis, nulla somnolentia, nec torpor, nec languor apparet. Appetit, plus tamen in prandio quàm in cæna, nullam sentit cardialgiam, non sitit, neque bibit extra pastum: vinum bibit generosum Nicarinum merum ad Libr. 3. vel 4. in prandio atque cæna: dormit horas 4. vel 5. Alvus aperta quotidie, excreta justæ consistentiæ probe cocta sunt. Urina naturalis cum laudabili sedimento: pulsum habet fortem & robustum nonnihil citatiorem: libere respirat. Dolor nullus capitis adest, neque torpor, nec somnolentia infesta est, finito paroxysmo omnes functiones & munia obit: os nullo peregrino sapore est imbutum. Laudant *Venæsectionem in brachiis & pedibus.* Contulerunt imprimis *acidulæ Schwalbaccenses*, sed parciori dosi nec ultra Libr. 1. aut Libr. un. & dimid. quotidie potæ, inde vero paroxysmus emansit ac ad prandium usque jejunare potuit, id quod antea non licuit. *Ab acidularum potu* satis bene valuit usque ad Autumnum: iter fecit *Reverendissimus D. Veldkirchium*, ibi minus bene valuit: accusabant vinum & aerem minus liberum, rediit *in Hoffen* ibique melius degit.

Mense Decembr. 1694. rursus Reverendissimum Dominum Weingartæ invisi: identidem recurrebat paroxysmus vel scotomia, ut citra baculum incedere metueret: dicebatur tamen longe melius se habere ac antea & solstitium brumale accusabatur. *Die 29. Decembr. 1694.* Totà die belle sese habuit, adfuit *Reverendissimus Dominus Præsul Zweyfaltensis*, solito more comedit, nec excessum ullum commisit. Vesperi circa horam septimam inter colloquendum de arduis & adversis pedem sinistrum ponderosum atque stupentem observavit, incedere non potuit, reptando tamen motus rediit, ut huic iterum insistere valuerit, mox autem intra horæ quadrantem motum iterum amisit: lingua quoque nonnihil titubabat & labium sinistrum resolutum observabatur.

NB. Sæpius stuporem pedis sinistri sensit sed evanidum: facile risit & iterum involuntarie lachrymatus fuit post hemiplegiam. NB. Herniosus est & magna mole dependent intestina, ut scrotum in sacculo de collo suspendere sit necesse.

Die 9. Januarii 1695. denuo Reverendissimum Dominum conveni. Sedebat in Sella floridus facie, manum autem dextram movere non potuit excepto pollice, quem vel leviter commovit: pedem etiam dextrum valde ponderosum attollere vix valuit. Composito erat vultu atque discursibus satis promptus, hæsitabat semel memoria, subrisit quoque facile; lingua tamen non ea promptitudine esse videtur, quâ olim

olim: heri vertiginis paroxysmum sensit. Cæterum appetit, non sitit, bibit *decoctum lignorum* & vini nonnihil; alvus respondet: Urina naturalis: sudat facile præsertim in latere affecto: noctu propter difficilem decubitum minus quiete dormit, corpus enim versare non potest, sed manet instar trunci: pes sinister insigniter tumet. Aliàs capite non dolet, nullam nunc sentit vertiginem, imo melius sese à factâ metastasi habere sibi videtur; noctu propter molestissimum decubitum parum dormivit. *Die* 10. *Januarii* 1695. Pulsus magnus, fortis & robustus fuit: parte faciei dextrâ sensus minus viget: labium quoque ridendo resolutum versus dextram partem trahi videtur: urina naturalis: bis sponte dejecit. Circa prandium male se habuit, expalluit, refriguit, debiliorem multò sese sensit, cum vertigine nonnulla, nec appetitus constabat in prandio: mox tamen ad se rediit ac novas vires acquisivit; dormivit, sudavit atque inde sese multum recollegit: in cæna bene comedit, sumsit *pilulas ex extr. castor.* ⊖ *succini volatili ana. gr. v. cinnab.* ♁*ii gr. vj. cum balf. peruv. q. s. F. pilul. Num. vij.*

Die 11. *Januarii* 1695. nocte prægressa bene dormivit *mane* sumsit *talem pulv.*

℞. *Spec. contr. Apoplex. c.* ℥ß.
Sal. succin. volatil. gr. v.
Cinnab. ♁*ii rectif. gr. iij.*
Msc. F. Pulv. cum aq. flor. tiliæ. assumend.

Pulvis assumtus vomitum bis cievit cum torminibus & dejectione: error detectus fuit, lapis enim Smaragdi præparatus in speciebus contra apoplexiam viridi æris tinctus erat, ac vomitum in aliis quoque movit. Sacculcs fervidos plantis cephalicis infarctos applicuimus artubus resolutis, *cum frictione* abhinc *pannis calidis atque spiritu juniperi, cerasorum nigrorum, camphora, sapone nigro &c.*

Die 1. *Februarii* 1695. *redii Weingartam.* Belle successit negotium usque 21. *Februarii.* Motus artuum crevit, ut manum pedemque admodum movere valuerit. Subita enim postea facta fuit perturbatio cum leipothymia atque debilitate insigni, loquela pene amissa fuit. Febriles quasi paroxysmi apparuerunt cum siti, dejectâ appetentiâ, & urinâ tinctâ, turbatâ; reputarunt seri despumationem factam fuisse febri catarrhali ad partem debiliorem, inde novum paroxysmum apoplecticum comitatum fuisse cum loquelæ vitio & impedimento. Suaserunt 1. *Pulverem ex diaphor.* ♂ *sal. succin. volatil. cinnab.* ♁*ii &c.* 2. *Liquorem omissis spirituosis vinosis cum tinctura ambræ &c.* inde ad se rediit.

Hodie

Hodie pedem atque brachium satis bene attollere potuit, sed vitium in loquela animadvertitur: appetit à biduo, urina tamen adhuc est turbata: pulsus tantillo celerior: diaphoresis nunc liberior quàm antea, vini nonnihil à biduo conceditur.

Cogitata Excell. D. D. Brunneri.

STupor pedis sinistri, incedendi impotentia, brachii quoque resolutio, cum nonnullo loquelæ impedimento aut difficultate, luculenta sunt, quam diu veriti sumus hemiplegiæ indicia, quam & gravior quoque minabatur vertigo, quâ ab annis multis laboravit *Reverendissimus ac Gratiosissimus Dominus Præsul.* De causa vertiginis diu dubitatum fuit, utrum per consensum stomachi, an per idiopathiam ex male affecto cerebro originem duceret? hoc minabatur affectus *Matris atque Fratris* apoplexiâ defunctorum, illud vero affectiones infimi ventris innuebant. Modo autem litem dirimit, ac alia phænomena confirmant remque extra omnem dubitationis aleam ponit affectus, qui nuper supervenit, & causam circa genus nervosum hærere satis superque convincit; uti *Venerandus Senex Wepferus noster* jam ante octo annos *in consilio suo exhibito* probe animadverterat. Etenim nisi obstructis aut compressis tubulis nervorum non tam diu durare posset hemiplegia, quia per consensum, quod rarius fit, facta, sublatâ spirituum perturbatione ocyus cessat & solvitur, & debito per nervos spiritus sensûs motûsque authores influunt. Impediuntur autem spiritus, nec influxu suo potiuntur aut propter tubulos, per quos vehuntur, obstructos aut pressos ac coarctatos; id quod potissimum sero aut sanguine extravasato effici, experiundo & cadavera dissecando didici. *Apud Reverendissimum Dominum* sanguinis effusionem factam fuisse minus verosimile videtur. Rupto enim vase sanguifero aut arteriola, id quod vidi, sanguis impetuose profunditur, adeo ut fissam viderim substantiam cerebri & rimam egisse ex vi & impetu sanguinis prorumpentis, quam effusionem cita mors secuta est. Extant equidem plura indicia sanguinis abundantis *apud Reverendissimum Dominum,* qui intumescens aut commotione animi aut aliâ occasione facile regurgitare potest & circulationem sanguinis in cerebro difficiliorem reddere, nec parvi pendendam esse hanc causam ego quidem existimaverim. Quia autem stupor prius incessit pedem, mox brachium sinistrum, ut non nisi raptare seu trahere potuerit pedem, tandemque immobilis mansit, probabile est à sero extravasato dicta symptomata provenisse. Necdum tota cerebri substantia uvida & flaccida apparet, aliàs non polleret *Reverendissimus Dominus* sensibus tàm internis quàm externis, somnolentus etiam magis atque torpidus videretur, id quod hactenus observatum non fuit. Verosimile est, lympham

aut serum in ventriculis cerebri accumulatum vertiginis olim & spirituum animalium perturbationis causam fuisse; nunc autem premendo medullæ oblongatæ caudicem sinistrum hæc symptomata impotentiam nempe seu paralysin pedis manûsque sinistræ sive hemiplegiam intulisse; farciendo & coarctando tubulos, qui spiritus in sanis ad partes exteriores vehere solent. Causa hujus congestionis & colluviei seri partim hæreditaria videtur partim acquisita. Et frequentius observatum fuit, certas familias apoplexiæ præ aliis magis obnoxias esse, quæ quidem hæreditaria dispositio, in vasorum conformatione serum non tam prompte percolantium consistere videtur, estque forte angustia eorundem: lentescente autem senio lympha facilius obhærescit, obstructiones parit & accumulatur. Utrum vasa sanguifera, an vasa lymphatica, frustra hactenus in cerebro quæsita, an glandula pituitaria sit? dubitatur.

Robur cerebri & fibrarum tonus fractus fuit & enervatus intensis studiis atque cogitationibus, unde facilius modo admittitur serum nec tam mascule expellitur admissum uti pridem. Accedit ætatis ratio, cujus occasione serum magis lentescit: Hyems quoque symbolum suum contulit, quâ seri emissoria occluduntur & ipsum lentescit, nec excretoria sua tam prompte pervadit: abundans igitur versus partes ad congestionem proclives restagnat & regurgitans accumulatur.

Serum igitur attenuandum, revellendum, derivandum & eliminandum: obstructiones reserandæ: cerebrum tonusque fibrarum roborandus.

Propterea sumat *Reverendissimus Dominus* triduo ante novilunium & plenilunium *duabus horis à parca cæna vij. aut viiij. pilular. cephalic. à Venerando nostro Wepfero mens. Julii 1686. præscriptarum.* Identidem *Clysteres revellentes* urgente necessitate applicentur. *Venæsectiones* statis temporibus non omittantur. *Vesicatoria* multum etiam prodessent. *Fonticulus* apertus servetur. Cerebrum eâdem operâ atque nervi roborandi spiritusque reficiendi erunt: hac de causa singulis lunæ phasibus *bihorio à cæna* sumat *dosin pulv. cephal. cum aq. fl. til.*

℞. *Spec. contr. Apoplex. August. c.* ʒß.
Specif. ceph. Mich. ℈ß.
⊖ *vol. Succin. gr. iij. Msc. F. Pulv.*

Proin *Mane & Vesperi* deglutiat *pilul. cephal. roborant. num. vij. Cum aq. fl. til. ex ung. alc. succin. alb. ppr. cinnab.* ℈ii. ⊖ *vol. succin. castor. &c. cum succis. beton. & salv. ãã. q. s. In pilular. formam concinnat.*

Quod si paralysis non cesserit, *Scamno sudorifero atque cura simili*

mili ſerum nervis penitius impactum reſolvendum & eliminandum erit.

Die 28. *Jul.* 1695. *ſcribit D. D. Arneſt Filius:* Quidquid hactenus *Reverendiſſimo Domino meo* & nobis conſequendæ ſanitatis affulſerat ſpei, fere ademit, quæ proxime affluxit, eclipſis, quo tempore ſine prævia, ut refert, obſervatione ſub liberiore polo morabatur. Hinc repentina & inſignis corporis alteratio vires adeo proſternebat, motum localem ademit, ad leviuſculum corporis exercitium leipothymiæ mox imminebant, appetitus dejectus erat cum continua & copioſa ſalivæ excretione, urinis & pulſu à ſtatu naturali ne quicquam recedentibus, niſi quod priores pallidiores ſolito eſſent. Cum itaque nullius tumultuariæ febrilisque effervescentiæ ſublateret ſuſpicio relata ſigna imminutam ſanguinis fermentationem, hinc productas morbo ſe proles clare innuebant. Propterea *cum Excell. D. D. Wachtero* heic commorante *in Conſilium vocatus & alia ſuaſimus ac veſicatorium* vertici applicandum repeteret urſimus: continuabat *uſum Martial.* aliquandiu: verum inſignis virium proſtratio, conſuetæ leipothymiæ, appetitus fere abolitus intentionem mutare, ac ſolis roborantibus, cordialibus & cephalicis inſiſtere coëgerunt. Hunc in finem conceſſis *liberalioribus juſculis gelatinoſis*, quotidie recenter paratis, *liquoribus confortantibus, pulvere & pilul. cephalicis ordinariis, epithematibus aliisque internis atque externis uſurpatis* in tantum profeci, ut enarrata hæc phænomena remiſſiora appareant ac exercitia melius ſuſtineat. Interim perſtat continua hæc ac copioſa ſalivæ excretio vel ptyaliſmus, unà cum appetitu proſtrato. Quæ vero per alvum exonerantur excrementa, plane concocta & juſtæ conſiſtentiæ apparent. *Quid rebus ſic ſtantibus ulterius agendum ſit? ab Excell. Veſtra edoceri cupio. Vale. &c.*

Die 8. *Auguſti* 1695. *Reſpondi* & ſuaſi ut 1. *pulv. cephalic. ex ſpec. contra Apoplex. ſingulis lunæ phaſibus pergant.* 2. *Pil. ceph. ex caſtor. ung. alc. ſal. vol. ſuccin. cinnab. quotidie ſumat.* 3. *Pilul. ceph. purgant. uſum* ſtato tempore non negligant. 4. *Veſicatoriis* inſiſtant. 5. *Cum decocto Coffeè mane, unâ horâ poſt ſumtas pilulas nervinas, liq. C. C. ſuccinat. aut ⊖ vol. ol. ceph. aliquot guttas hauriat.* 6. *Juſculis conſummatis dictis* reficiatur ut hucuſque. 7. *Frictiones ſolitas* non intermittant ſed ſtrenue his pergant. Proximâ data occaſione valetudinis ſtatum reſcribant. *Vale &c.*

OBSER-

OBSERVATIO LXXVII.

Vertigo titubans cum Motibus convulſivis.

R. D. *Jod. Car. Mauritius Cyſatus* 42. annor. ſtaturæ brevioris, mediocriter carnoſus: colore faciei rubicundo præditus: manus plenas ex rubicundo flaveſcentes, ſubhumidas & frigidas plerunque habens. Bene educatus domi & in ſcholis fuit. Hæmorrhagiam narium frequenter paſſus eſt ad 40. ætatis annum. Febrim intermittentem per 7. ſeptimanas ſuſtinuit. *In Italia* inſultum febris continuæ expertus eſt; tollebatur *bolo ex caſſia. V. S.* dum parochiæ præerat, rarius vini potu exceſſit, bibit vinum crudum *Tugienſe*, quod ob ſtomachi debilitatem diſſuadebatur. Colicam aliquando paſſus eſt. *Canonicus factus* vinum generoſius bibit & ſubinde ejus potui pluſculum indulſit. Semel bisve in anno *purgabatur vino medicato*. Ter Vere *Vena ſecabatur*. Bene comedit, bene bibit ac dormivit. Alvus aperta eſt, ſæpe bis terve dejecit. Ante annum ſcabioſus fuit, curabatur *unguent. nutrito*. Vomitus matutinos crebro paſſus eſt eosque aqueos, ſuſtulerunt hoc ſymptoma *Acidulæ Sulzenſes*. Nunquam cordis palpitationem expertus eſt. In acclivium ſcanſu dyſpnœam animadvertit. Abuſus eſt *Pulv. Tabac. pro ſternutatorio*. Ordinarie non doluit: nuper in hoc dolorem ſenſit. Semper difficilem reſpirationem habuit in acclivium aſcenſu, nec pocula vaſta exhaurire uno tractu potuit. Quò decubitus in lecto humilior eſt, eò melius indormiſcit, altiorem non perfert. Non quidem in lecto ſemper ſudat, at ſudare poſſet, ſi ſe ad illum componeret. Pacati eſt ingenii, non facile iraſcitur, iraque brevi præterit: Melancholicus potius eſt, nec multorum verborum. Jam aliquandiu difficilius audit, nullum habet cerumen. Tempore autumnali tinnitum aurium diu percipit. Viſus optimus eſt.

Die 20. *Decembr.* 1677. mane in templo ſedenti ſubito imi pedes frigebant indeque horror aſcendere ad ſuperiora videbatur: frons & pedes ad attactum frigidi tangebantur ac pedes ad medullam gelidos putavit: manus autem & dorſum calebant: dum ſurgere & domum properare conabatur, pedes corpus ſuſtentare non poterant: ſimul vertiginem titubantem experiebatur: perſtitit in templo per horam dimidiam. Interea audivit, vidit, loquebatur. Dabatur *Panacea, aq. tepida cum ſale*, unde vomuit, eodem die *Vena ſecabatur.*

Die 25. *Decembr.* circa medium noctis in lecto rediit paroxyſmus cum frigore pedum & frontis, vertigine titubante & æſtu circa pectus ante & retro.

Die 2. *Februar.* 1678. Mane dabatur *vomitorium*, quod violenter operabatur. Inde uſque ad paſcha aliquot paroxyſmi R. D. invaſerunt prioribus ſimiles, quibus acceſſerunt ſuccuſſiones brachii d. & pedis ſiniſtri, poſtea amborum brachiorum & pedum promiſcue: non obſervarunt certam periodum aut tempus, nam jejuno & pleno ventre etiam in lecto ipſum invaſerunt. Poſt paroxyſmos tandem caput dolere cæpit potiſſimum circa verticem, dolor eſt tenſivus & conſtrictivus, pertingit usque ad tempora. Dolor iſte per triduum duravit. *Menſe Maji ad* 12. *uſque* Paroxyſmi validiores erant ac unquam. *Die* 12. *Maji* dum prandium auſpicatus eſt, vertigo advenit cum viſûs aliquâ obtenebratione ac artuum omnium ſuccuſſione, æſtu thoracis, ſudore frigido capite diffluente. Caput jam per d. 8. dolet in ſummo ſyncipitis & circa verticem, dolor ſibi ſemper ſimilis eſt. *Die* 15. *&* 16. *Maji* bene ſe habuit, ſenſit defluxiones ad cervicem fieri, ſine tamen motûs impedimento. In omnibus paroxyſmis ſemper mens & ſenſus omnes tum interni tum externi conſtant.

Die 16. *Maji* 1678. *ipſum cum Exc. D. D. Cyſato conveni Monaſterii.* Bene coloratus & carnoſus erat: Manus ſublividas & actu frigidas ac humidas habuit, quamvis cœlum æſtuaret. Bene pranſus eſt, nec multum bibit. Pulſus naturalis. In urina multum ſal. rubri tum ſubſidit, tum ſedimento permiſcebatur. Cænavit bene, quum diutius aſſideret menſæ per totum pedem ſiniſtrum paſſus eſt ſenſum formicationis: qui ſurgenti & obambulanti protinus remiſit. Noctu bene dormivit. *D.* 17. Mane pulſus naturalis, tardus & æqualis. Urina prima tinctior cum ſale rubro. 2. pallidior.

Die 20. *Maji.* Dolor capitis & vertigo remiſerunt, coloratior evaſit. Ante prandium levicula vertigo eaque momentanea rediit. Vegetior nunc eſt in omnibus. Leviculum tractum ſenſit in cervice.

Reſolutio.

AFfectus *Rev. Domini* videtur eſſe generis nervoſi & quidem potius convulſivus quàm reſolutivus, nam ſenſus intenſi frigoris in pedibus, quo etiam medullam congelatam putavit, ſubitò obveniens, non factus fuit, iteratis paroxyſmis, ob motum cordis ceſſantem, nulla enim leipothymiæ ſigna multò minus ſyncopes aderant, colorem faciei retinebat, ſenſibus conſtabat, imo potius ob validum cordis motum in toto pectore ante & retro, ac in hypochondriis & in manibus præter ſolitum æſtuabat, ob validiorem cordis motum & ſanguinis propulſionem; ſed evenit frigus ob corrugationem convulſivam fibrillarum nervearum arterias crurales ambientium & obvolventium, quibus acceſſit vertigo, manifeſto indicio, quod genus nervoſum patiatur. In progreſſu

manifeſtius & clarius affectus ſe ſigna morbi convulſivi prodiderunt, nam huic pedum perfrigerationi acceſſerunt tandem ſuccuſſiones involuntariæ artuum primum brachii dextri & pedis ſiniſtri, poſtea promiſcue amborum brachiorum & pedum, imo totius corporis, cum vertigine fortiore & aliquando viſum obtenebrante, ac cephalalgiâ circa verticem tendente & conſtringente cum æſtu aliquo ad tempora pertingente, accedente quoque tinnitu aurium, non obſtructo meatu auditorio à cerumine.

Locus affectus videtur eſſe intra cranium, quia ſtatim in principio his ſymptomatibus adjungebatur vertigo, quia quoque in progreſſu ſe convulſivi motus in omnibus artubus exſeruerunt, & acceſſit tandem dolor ſyncipitis circa verticem & partes vicinas, impedito ſcilicet regreſſu ſanguinis ob conſtrictionem circa torcular: affligitur autem nondum cerebrum & cerebellum circa radices medullæ oblongatæ, ſed circa medullam oblongatam, quia hactenus mens & ſenſus omnes integri in omnibus paroxyſmis perſtiterunt nec quicquam epileptici paſſus eſt.

Cauſa proxima eſt humor aliquis acris generi nervoſo inimicus, qui profundius medulloſæ ſubſtantiæ ſe inſinuavit, & quandoque ſubſtantiam illam vellicavit ac ad has corrugationes ſtimulavit. Hujusmodi humores produxit ob temperamentum, quod calidum & humidum eſſe ex multis conſtat. Eidem copioſum fomitem præbuit potus vini generoſioris debito largior ab annis duobus, cum antea vinum oligophorum *Tugienſe* bibere conſueverit. Cumulavit illum ob vitam ſedentariam & neglectum exercitiorum. Profundius humor ſe inſinuavit, quia aliquando poſt largiorem potum ſe ſomno dedidit; nam poſt illum exceſſum primum paroxyſmi emerſerunt. Facilius quoque ſe humor immergere potuit, quia R. D. melancholicus eſt, & apoplexia & epilepſia ſeu morbi convulſivi ſunt affectus *Nobiliſſimæ Familiæ* quaſi hæreditarii ac diſpoſitionem ad illos affectus connatam obtinent.

Affectus neglectus in epilepſiam degenerare poſſet: at quia moriger eſt, evitari poterit & integræ valetudini reſtitui.

Humor iſte à cerebro revellendus & evacuandus eſt, quod commode fieri poteſt 1. ⊖ *polychreſto cujus* ℞. ℥ß. *infund. per noctem in aquæ beton. vel ſerpill. vel flor. tiliæ* ℔j. *mane add. ſyrup. flor. paralyſ.* ℥j. *Mſc. Ebibat intra horæ ſpatium omnem liquorem iſtum mane: dari poſſet bis in menſe ſc. triduo ante Novi- & Plenilunium.* Si paroxyſmi crebrius invadere pergerent, ſemel in ſeptimana poſt parcam cænam dari poſſet *pilular. cephal.* ℈j. *vel gr. xxij.*

Fonticulus alius in brachio dextro excitandus eſſet, ſi paroxyſmi incre-

increbrescerent. *Scarificationem* alternis mensibus triduo ante vel post Novilunium admittat. Sufficiet *bis in anno sc. Vere & Autumno venam secare*, nisi plethoræ molestia *tertiam venæsectionem* urgeat.

Deinde humor acris circa medullam oblongatam stagnans edulcorandus & absorbendus est, quod optime præstabitur *medicamentis antiepilepticis temperatis internis & externis. Interna* sint *Ex. gr. Pulvis antiepilepticus talis.*

℞. *Pulv. Marchion.* ℨiij. *Antihect. Pot.* ℨij. *Chelar. ♋. pp.* ℨiß.
Ungul. alc. ph. ppr. ℨij. *C. C. ph. ppr.* ℨiß. *cinnab. nativ.* ℨj.
Tab. man. christ. perlat. ℥iß. *Msc. F. Pulv.*

Dosis mane hora 5. & vesperi hora 5. ℨß. *cum aq. flor. til. cochl. ij. vel iij.*

Vel omissis Tabulis perlatis cum conserv. ros. rubr. anthos. Fl. paralys. āā. ℥ß. *Nuc. mosch. condit.* ℨij. *add. pulv. superius descript. & syrup. de beton. vel fl. paralys. parari posset conditum, cujus* ℨij. *cum aq. flor. til. ceras. nigr. satur. purpur. cochl. iij. mane & vesperi sumere posset.* Proficuæ quoque essent *hæ Tabellæ* de quibus *mane maxime in templo 3. vel 4. etiam plures,* item subinde interdiu sumere posset.

℞. *Spec. Diambr. diamosch. pulv. March.* āā. ℨj.
Antihect. Pot. ℈ij. *conf. alk. c.* ℨj. *bals. apopl. gr. iiij.*
Conserv. anthos. ℥ß. *cum sacch. alb. in s. q. aq. fl. til. solut.* ℥iij. *Msc. F. confect. in Rotul.*

Externe gestet *Cucupham.*

℞. *Fol. & flor. beton.* ℨiß. *C. C. ust.* ℨj. *Mastich.* ℨß.
Msc. F. Pulv. inspergatur gossypio & insuatur Cucuphæ.

In paroxysmo naribus admoveatur, non illinatur, *Balsamus Cephal.*

℞. *Ol. N. M. expr.* ℥ß. *ol. d. rorism. majoran. lavend.* āā. ℈ß.
d. Succin. gt. iiij. rutæ gt. vj. Bals. Peruvian. ℨij. *Msc. dilig.*

Item *Nodulus.*

℞. *Rad. Galang. cyper. rotund. caryophyll.* āā. ℨj.
Fol. rut. lavend. āā. ℨij. *Incis. crassiuscule.*

Indantur duobus nodulis ex sindon. rubr. immergantur aceto forti ac crebrius naribus admoveantur.

Sæpius detur *Cochl. j. vel plura hujus aquæ.*

℞. *Aq.*

℞. *Aq. flor. til. pœon.* ā̄ā. ℥ij. *Epil. Lang.* ℥ß. *cinamom. bugl.* ʒvj. *Pulv. March.* ʒj. *ol. d. ſuccin. alb. gt.* ij. *chamom. gt.* iij. *Tabul. man. chr. perlat.* ℥ß. *Mſc.*

Subinde obambulet, mox iterum ſedeat atque ita alternet, donec paroxyſmus præterierit.

Diligentiſſime ſtrictior diæta obſervanda: Veſcatur cibis boni ſucci & facilis digeſtionis: vitet omnia flatulenta ſcil. piſa, fabas, raphanos, lactucam, ſynapi, omnia valde ſalita, aromatibus nimium condita; quæ facile nidoroſam corruptelam patiuntur, ut frixa, placentæ, ſaccharata. Aliàs vinum nocet, quia tamen manus frigidas habet, nunc tuſſiculam patitur, bibat vinum *Rheïnovienſe* minus ſcil. fumoſum; diluat illud *decoct. lign. viſc. quern.* Se ſubinde obambulando exerceat imprimis à paſtu, nec ſtatim ſe ad ſomnum poſt cœnam componat. Animum ad hilaritatem pro viribus excitet, nihil enim mœrore in hoc affectu nocentius eſt.

Die 18. *Jun.* 1678. *D. D. Cyſatus ſcribit. Reverendiſſimus Dominus* in templo vertigine correptus fuit, ut domum à duobus ducere cogeretur. *An pulvere pergendum & acidulæ propinandæ?* utrumque improbat *Köberlinus Chymicus Empiricus.*

Die 16. *Julii reſpondi. Pulverem* miſceat *cum conſerv. roſ. rubr. anthoſ. fl. paralyſ.* ā̄ā. ℥iß. *N. M. condit.* ʒij. *pulp. pom. citr. N.* j. *vel* ij. *tota doſis pulveris, omiſſis Tab. man. chriſt. perlat. doſis nuc. jugland. magnitudo mane & veſperi.* ſuperbibat *aq. fl. til. cochl. aliquot. Acidulæ* bonæ, ſi penetrarent, alias vertiginem augerent. *Chymicus* nobis adverſus, quia putat non à relollaceis recrementis noſtra purgata eſſe, ſua autem ſuperfiniſſima, at cur non illis perrexit, aut ſi meliora novit, cur non pridem ſuaſit, aut cur, antequam digito morbum locumque affectum monſtravimus, *ſua ſpecifica* non dedit, imprimis dum ipſi medebatur, ſic *Vobis* ſumptuum compendium feciſſet *Egoque* itineris tædio ſublevatus fuiſſem. *Iſti ciniflones* non poſſunt non ſuggillare *Medicos*, qui plerunque bonis alias ſuis medicamentis uti neſciunt, cum corporis œconomiam non intelligant, nec morbos agnoſcant nec cauſas proximas norint.

Reverendus Dominus Carolus Jodocus Mauritius Cyſatus, ex quo ab illo diſceſſi bis ſemper poſt meridiem paſſus eſt vertiginem, ut ceciderit ſcil. 24. *Jul.* & 9. *Aug.* utraque vice præceſſit tinnitus aurium cum obauditione quadam: Uterque inſultus citiſſimè deſiit; nihil omnino Convulſivi paſſus eſt, at Viſus obtenebratus fuit: prima vice mente valuit, ſecundâ vice turbabatur aliquo modo, at totus inſultus citius deſiit;

deſiit, quam ſi quis abſolviſſet dimidiam Orationem Dominicam. *Die* 20. *Septembr.* hora *6.* matutina ſenſit tinnitum aurium, ſupervenit vertigo, lectum petiit, ceſſavit: ſumſit hora ſeptima juſculum, poſt horam illud rurſus evomuit; ante vomitum vertigo rediit, poſt hunc remiſit ut aliis vicibus. In medio prandii & cænæ doluerunt tempora cum conſtrictione quadam, ut è menſa ſurgere cogeretur, obambulavit, nulla ſupervenit vertigo. Noctu optime dormivit.

Die 21. *Septembris* 1678. *quo ipſum Beronæ conveni, optime habuit A* 15. & 20. *Maji* 1678. Præter hos inſultus nullos ſimiles expertus eſt. Primus paroxyſmus contigit illo tempore, quo *Acidulas* bibit, uſus eſt illis per 21. dies: minus erant ſpirituoſæ. Interea vero fere continuò dolet in fronte cum calore aliquo, dolor hinc extenditur ad ſynciput, verticem & occiput: dolor eſt tolerabilis, conjunctus cum æſtu & tenſione abſque pulſatione aut punctione; quandoque etiam quaſi ejaculatio quædam fit ac ſi vertiginem paritura eſſet. Valet ingenio, memoria & judicio; uti pridem ſcribit, legit, diſcurrit ac pridem ſolebat. Non ſomnolentus eſt, nec dormit interdiu, ac noctu optime. Raro aures tinniunt, ſubinde vertiginem paſſus eſt, ſed brevi tranſeuntem, nec cadere cogebatur. Aliquando poſt cænam circa præcordia anxietatem quandam experitur citra vertiginem aut cordis palpitationem aut dyſpnœam. Quandoque artus ſed rariſſime & mitius, quam pridem ſuccutiuntur. Appetit imprimis carnes: non ſitit, nec hactenus unquam potu exceſſit. Non niſi ſemel hactenus vomuit, non eructat. Alvus quotidie aperta eſt, nulla unquam tormina patitur.

Uſus eſt hactenus *pulvere antiepileptico uſque ad uſum acidularum*, poſtea *bis terve doſin* ſumſit. *Ante venæſectionem ſub lingua* uſus eſt *clareto purgante.* Obambulat, ſacris intereſt & celebrat ſine impedimento. Bene coloratus & robuſtus eſt: in campum exſpatiatur: ſumma omnia ſua munia ſani adinſtar obit.

Die 22. *Septembris* mane ajebat caput aggravatum eſſe cum aliqua obauditione, tenſione in fronte & ad latera occipitis: imo caput ſemper aggravatum ſenſusque minus alacres eſſe dicit ac pridem & dum ſanus fuerat. Urina fuit optima. Diu *nullis uſus eſt medicamentis:* bene habuit: ſacris functus eſt.

Reſolutio.

CUm continuet prope tenſio quædam ſecundum ductum ſinus tertii, ſcilicet à criſta galli ad torcular & ad latera occipitis ſecundum progreſſum ſinuum lateralium à vertice verſus inſertionem venarum jugularium: cùm tenſio hæc cum ardore aliquo juncta ſit, concurrente

non raro aliqua corrugatione & conſtrictione, neceſſario aliquod obſtaculum his in locis erit, ſanguinis motum alacriorem impediens; non enim cum pulſatione aut punctura jungitur, quod indicio eſt arterias meningum non valde tendi, attamen illud non parvum eſſe poterit, cum inde frons æſtuet ſudorque exprimatur; cum continuo caput aggravatum cum quadam obauditione, cumque non raro vertigo gliſcat, bis cum obtenebratione & caſu.

Neceſſarium igitur duxi *continuationem medicamentorum*, quæ jam per ſex ſeptimanas omiſit.

Suaſi itaque cum *pulverum* pertæſus ſit, *pilulas aperientes & ſanguinem edulcorantes.*

℞. *Diaphor.* ♃. ♂. āā. ℥ij. *Cinnab. nativ. ung. alc.* āā. ℥iß.
🜔 *ſuccin. volat.* ℈ß. *Ambr. gryſ. gr. viij. ol. d. ſuccin. gt. ij.*
Cum ſucco beton. inſpiſſ. q. ſ. Mſc. F. pilul. ex ℥j. *No.* 40.

De his mane hor. 8. *& veſperi hora una ante cænam ſumat qualibet vice Num. viij. cum aq. fl. til.* Sumat ſemel in ſeptimana aut ſummo mane aut bihorio poſt cænam *doſin pulveris antiepileptici conſueti. Purgetur ante Novilunium pilulis meis cephalicis. Vena in pede ſecetur.*

Per plures menſes ſatis bene ſe habuit, vertigo non tam frequens nec tam diu durans redierat, nunquam hactenus cecidit, nec artus niſi raro & levicule ſuccutiebantur. *Menſe Junii* 1679. ipſum invaſit paroxyſmus ſed non tam vehementer uti ante annum dum *Lucernæ* eram. Suaſi tunc ut *pulveris antiepileptici & pilular. aperientium uſum* repeteret, nec *pilulas cephalicas* negligat: diætam accurate *in Conſilio* deſcriptam obſervet.

OBSERVATIO LXXVIII.

Vertigo titubans cum aliis Symptomatibus.

N*Obiliſſimus Dominus St. P. Rhætus Viennæ natus:* ſtaturæ mediocris, habitûs carnoſi, facie lata & labiis craſſis præditus. Colorem faciei vividum & ſubrubicundum habens. Puer adhuc parentibus orbus fuit. Pupillus multa pertulit. *Tiguri* apud ſenem phthiſicum valde moroſum per 7. annos multa ſuſtinuit. *In Rhætia* per 2. annos vixit *apud Dominum Vedroſium*, apud quem ſemel in ſeptimana carnes dabantur illæque fumo induratæ. Poſtea *Baſileam* pervenit: ibi primum ad compotationes invitabatur; hinc *Argentinam* conceſſit, ibique non

minus

minus poculis indulſit. *Cum D. D. Thabore in Ducatum Mechelburgenſem* profectus eſt atque aliquot annis ibi permanſit: victu uſus eſt ibi conſueto ſc. ſalitis & cereviſiâ: abuſus ſæpius ſuillâ ſalitâ crudâ ſuperbibendo cereviſiam, vinum, ſpiritum vini. Hinc *Batavos* adiit per dimidium annum, commoratus eſt *Lugduni Batavor.* hinc aliquandiu *Amſtelodami in Hollandia ab Joh. Antonio van der Linden* ſumſit *potionem purgantem*, quæ ipſum 30. ſurſum purgavit, unde ſummopere debilitatus fuit. *In Angliam* profectus per *6.* ſeptimanas incarceratus fuit: rebellione quadam ibi gliſcente: liber factus rediit *in Bataviam;* hinc *Gieſſam ad D. D. Thaborem* ubi per duos annos hæſit: tandem adiit *Argentinam*, ibi rurſus per duos annos perſtitit ac *Gradum Doctoratûs in Jure* aſſumſit. *Viennam* redux graves proceſſus habuit ſuâ & fratrum demortuorum causâ adverſus patruum, quo multis modis ingenium defatigavit ac rem per ſummas contentiones peragere cogebatur. Poſtea itinera *in Italiam* ſuſcepit. *Viennam* redux mercatoriam exercere cogebatur, quæ multum hujus ignaro negotii peperit. *Anno* 1668. ſenſit in brachiis & pedibus dolorem quendam lancinantem ac ſi perioſtia affligerentur, ut & in fronte intra interſtitium ſuperciliorum formicationem cum tenſione ad medium naſum & utrinque ad genas extenſa. *Viennæ* 1671. *D. D. Stuber* credidit eſſe ſcorbutum: ſuaſit *balſ. verum orient. ſeu opobalſamum verum ſingulo mane gut. v. cum juſculo*, unde malum auctum: hinc pervenit *ad curam ſudoriferam ac in laconico ſudavit* largiter. Mitior quidem dolor factus fuit, ſed brevi vehemens rediit: perſuaſit itaque ipſum *ad inunctionem ☿ialem:* ſalivavit ſtrenue: dolor non ſublatus fuit: macilentus admodum ac debilis evaſit. *D. D. Piliot* ſanguinem emiſit, qui deſtituebatur fere omni ſero, erat aduſtus niger; itaque commendavit *potum lactis aſinini & balneum tepidum aquæ communis*, unde vigor rediit meliusque ſe habuit. Aliquando dolorem punctorium in hypogaſtrio & perinæo ſenſit per tres menſes: verebantur veſicæ calculum: dolor hic ſua ſponte remiſit. Poſtea rurſus itinera multivaria ſuſcepit, ac non raro curſoria vocant per poſtam: proceſſibusque juridicis multivariis & graviſſimis ſæpe vacavit. *Anno* 1677. *in Feſto S. Bartholomæi in Monaſterio quodam* vini Tokavienſis pluſculum bibit: paulo poſt punctionem in radice linguæ, etiam in apice perſenſit cum tractione involuntaria labii imprimis inferioris. Ad ſymptoma hoc aufferendum domum redux bibit *Acidulas Schwalbacenſes. Circa medium Januarii* 1678. correptus fuit paroxyſmo de quo in hunc uſque diem conqueritur. Nimirum paſſus eſt ſtridorem quendam ſeu ſonum, ac ſi ſtramen conciſum attereretur intra occiput, cui acceſſit

cessit quandoque explosio subita quædam, ac si telum transversim ab uno latere ad alterum emitteretur cum punctura aliqua: explosio hæc ac sensus attritionis bis terve in die accedebat, crebrius noctu & decumbenti evasit: ab explosione hac valde terrebatur, adeo ut facies ruberet, incalesceret, sudorem exprimeret, & quandoque cordis palpitationem excitaret: quando post cænam indormiscere cæpit, subito terrore expergefiebat, cum maxima molestia: terror iste postea sublatus fuit *emulsione noctu potâ.* Ab explosione sæpe citra motum convulsivum ob terrorem pedes succutiebantur pridem. Ob explosionem conjectus fuit in metum gravioris mali, unde se lecto credidit cum mali exacerbatione: videbantur quandoque scarabæi quasi occiput permeare. Quando surgebat à duobus sustentandus erat, ne caderet, tum ob sensum attritionis quasi stramineæ & vertiginem nutantem ad latera & in occipite incipientem: duravit hæc calamitas *ad principium Martii.* Mitescebat si aura lenis ex auribus efflabatur: quandoque etiam verum aurium tinnitum sed brevem expertus est. Attritio straminea & vertigo permanserunt toto anno reliquo, aderant statim mane è lecto surgenti; Post prandium finitum remittebant ad quartam vespertinam, postea redierunt, nec à cæna, ut à prandio sopiebantur: cubitum ituro ambo symptomata molestiora fuerunt. Aliquando mitescebant epotis tert. quadrant. vini vetusti sc. 20. ann. Austriaci, item à musica & saltatione. Incedit & equitat sine molestia: quamprimum stat, protinus augentur, maxime diu à pastu, si stet, cogitur inniti pedi sinistro. *Anno* 1679. rediit paroxysmus vehemens cum explosione *circa medium Januarii,* accessit involuntaria genuum concussio, quam impedire nequiit: item formicationis sensus in plantis pedum circa tendinem magnum, in fæmore & brachio sinistro potissimum: aliquando etiam in dextro latere: duravit explosio hæc bis terve interdiu & crebrius noctu invadens *ad finem Februarii.* Manserunt tamen hucusque formicatio, attritio & vertigo. 1680. *circa medium Januarii* rediit paroxysmus ille vehementior cum explosione, non tamen ut antea tot septimanis decubuit. In hoc paroxysmo evenit involuntaria tractio pollicum utriusque manus in & extrorsum, atque animadvertit cutim capillatam circa verticem aliquandiu plane stupidam, attingensque ligneam putavit: cessavit *circa finem Februarii.* Hactenus aliquando doluit vehementer totum brachium sinistrum, ut illud ad caput attollere nequierit: lumbaginem quoque passus est, ob quam se incurvare non potuit. Dum puer erat etiam adultior sævam cephalalgiam passus est. *Ab infuso purgante* per 20. annos ab illa immunis erat. Ab aliquot annis rediit atque sæpe intra annum vel sexies invadit: dolor est vehementissimus constrictivus, tensivus, pulsans, videtur quandoque

doque ac si intus duo pugni concuterentur, durat 24. horis; aliquando longius. Invadit ipsum si calefacto & æstuante corpore bibat *Julepum refrig.* aut post medium noctis vinum, aliquando citra causam externam: sustulit illam aliquando pollutio nocturna subitò, quod etiam observavit *D. Piliot.*: quandoque haustus vini vetusti: semel *spir. lavendulæ cum ol. d. succin.* vertici illitus, postea non amplius.. Appetit optime, imo sæpe nimium, si parce comedat, attritio, vertigo ac formicatio magis affligunt. Bibit Mens. tert. quadrant. vini aquæ diluti: bis in die comedit. Non vomit, statim post potum eructat. Ab ebrietate studiose à 17. annis sibi cavit. Mane dolet ventriculus, emisso ructu cessat. In faucibus subinde mucus hæret, quem dum screatu elicere conatur fere vomitum movet: aliquando mucus tenuis subfrigidus per fauces ad gulam descendit cum levamine. Alvum semel vel bis indies exonerat: quandoque aliquid fermentativi in fæcibus observatur. Urina naturalis est; aliquando aliquid nephritici per 3. horas passus est. Sanguis est laudabilis cum sero flavo acri. *D. D. Müllerus* exploravit ipsius indolem asperso pulvere & liquore: sudat facile. Respirat optime: remigando & currendo fortius sibi prope leypothymiam & cordis palpitationem accersit, quæ etiam à terrore evenit. Sæpe gingivæ cum lingua incalescunt sine odontalgia. Dormit bene sæpe nimium sc. ab hora 12. noctis, quo cubitum *more Viennensi* ire solet ad 9. matutin. Pulsationem in Hypochondrio sinistro quandoque sentit: sedere diu nequit: obambulando meditatur, legit, dictat &c. Visus est acutissimus, ut & auditus: memoria & judicio vel maxime valet. Caput plerumque obtusum est & quasi vacillans. *Variis medicamentis* usus est potissimum *purgantibus multivariis*, *etiam vomitoriis*, *clyster. emulf. Julep.* Quidam *Büchler Balneator* parat *Arcan. corallin.* præstat contra luem ♀. & R. *♁ii fuscam ponderosam Linzii. Tincturam* per plures dies sumsit *mane gt. v.* sed sine juvamine: magis profuerunt *cinnabarina ex consil. D. D. Mülleri Vien. ac D. D. Tzernelli Vien.*: Item *Extr. dauræ cum cinnab. ♁ii. liquor ceph.* Nuper *cinnab. nat. cum diaph.* ♃ nullam opem attulerunt. *Ab Extr. dauræ* humor biliosissimus acerrimus cum juvamine educebatur. Jam prope à 4. annis uxoratus est: à venere non læditur. *An thermæ Fabarienses vel Carolinæ adeundæ?* harum ultimas in simili casu profuisse dicit. *Me convenit St. Blasii* 1680. *d. 26. Apr. Die* 28. *Aprilis* 1680. In via prope *Waldshutum* narravit propter formicationis sensum in fronte *Fonticulum* excitatum fuisse in brachio sinistro, quem gestavit per biennium; cum non juvaret consolidatum fuisse, nec hac vice se *Fonticulum* habere. Aliquando *venas hæmorrhoidales apertas fuisse sanguisugis*, quæ maximam vim sanguinis eduxerint

ac noctu in lecto ſua ſponte ruptas ultra menſuram ſanguinis emanaſſe cum magna virium proſtratione: aliis vicibus nihil vel parum ſanguinis eduxiſſe : *à Scarificatione* in dorſo tandem meram aquam eductam fuiſſe, ac illo tempore multum ſeri flavi ex nare ſiniſtra ſtillaſſe, cum alias ſiccas nares habeat; idque cum levamine. Alias quoque fronti, temporibus, genis &c. *Hirudines* applicandas curavit, ſenſit aliquando quaſi flatum aut auram per dorſum aſcendere.

Reſolutio.

VAria *apud Nobiliſſ. Dominum Ægrum* concurrunt capitis ſymptomata, ut à quo hic affectuum concurſus denominandus ſit, hæream. Vertigine inſignire lubet, quia fere continua eſt & pleraque cætera ſymptomata, de quibus imprimis conqueritur, ab eadem cauſa proxima pendent & eundem prope locum primario affectum agnoſcunt. Vertigo autem hæc non eſt gyroſa ſed titubans, unde caput quandoque vacillare putat & ille ad latera nutat, & caſum timet, niſi fulcris ſuſtentetur, parieti innitatut, aut niſi ſiniſtro pede firmet, ſi ſtet; ſtanti enim plerunque protinus imminet, unde ſemper ſtationem longiorem declinat & plerunque obambulando ſua negotia peragit; etiam meditando & legendo ambulat.

Locus affectus videtur eſſe circa crura medullæ ex cerebro oriunda aut emergentia, non procul ab origine nervorum auditoriorum & intra anfractus cerebri: nam non ſolum his in locis vacillatio quædam & nutatio ſpiritibus imprimitur, & in paroxyſmo imbecillitas quædam artubus inferioribus, ut non niſi ſuffultus incedere valeat, imo in labiis, pollicibus manuum, genubus aliquid convulſivi evenit, ſed etiam ſtridor continuus percipitur, ceu à ſtramine attrito ſub vertice & oſſis lambdoidei medio, & quandoque ſenſu exploſionis terretur ſubitaneo an à flatu, ſpiritu vel ſimili ſubito commoto in cavitate aliqua ſive anfractus ſive ſpatiolum aliquod intra membranarum plicaturas ſit.

Cauſa proxima videtur eſſe lympha aliqua hic p. n. ſtagnans, cum nullus alius humor ſine gravioribus ſymptomatibus innocue ultra annos hic commorari poſſit, nec alius totus diſſipari poſſet inſtar ſeri protinusque regenerari, ut malum nunc inducias concedere, nunc rurſus integrum redire poſſit, nam aliquando pleraque ſymptomata imo poſt prandium etiam ſtridor & vacillatio ceſſant, quæ tamen redeunt veſperi: ſeroſum eſſe probant levamen à deſtillatione muci tenuis frigidi ad fauces & evacuatio ſeri flavi per ſcarificata ulcuſcula & ejuſdem largior extillatio ex nare ſiniſtra : quod etiam probare videntur defluxiones ad humeros & lumbos nunc ſupervenientes. Flatus hîc ſolos cauſari abſonum foret, cum nec tam diu coërceri poſſint, aut ruptis repagulis potius cephalalgiam eamque brevem, quam hujuſmodi ſymptomata

mata excitarent. Serum hoc p. n. in dictis locis ſtagnans aliquomodo medulloſam ſubſtantiam propter tenuitatem ſubire ac motum ſpirituum animalium impedire præter vertiginem titubantem, & motus impotentiam aliquam in paroxyſmo, probant formicationis ſenſus in toto habitu, potiſſimum brachio ſiniſtro & volâ pedis ſiniſtri, item ſtupor cutis capillatæ in vertice; forte huc pertinet ſenſus ſcarabæi per occiput decubuo reptantis. Idem tamen ob acrimoniam ſalinam irritare demonſtrant motus convulſivi genuum ſeu potius femorum, pollicum ambarum manuum, terror dormituro noctu eveniens, ipſa exploſio ac ſi telum transverſum per occiput jaculetur cum punctione quadam, ſubſequentibus rubore faciei, ſudoris expreſſione & quandoque cordis palpitatione, quæ non unico terrori attribuenda videntur: & ipſa formicatione in fronte, aliquid irritaminis latere probant tenſio ad medium naſum imo ad utramque genam ſe diffundens. Exploſio innuit exagitationem particularum ſalino-heterogenearum vel nitro-ſulphurearum in cavitate aliqua detentarum.

Non tamen ſerum in hæc profunde ſe inſinuat, aut ſpiritus irritando valde perturbat, nam omnibus ſenſibus externis & internis valet, imo ingenio & memoria excellit, ac in motu animali validus eſt & ſine impedimento imo cum levamine ambulat & equitat, Si currat, aut remiget fortius in leipothymiam vere & palpitationem cordis incidit, verum hoc, antequam hæc ſymptomata animadvertit, pridem evenit.

Non operoſe in generationem ſeri maſſæ ſanguineæ aut ſeorſim per vaſa lymphatica ad venas redeuntis inquirendum videtur, nec in ſcenam fabula de hypochondriaco affectu introducenda, cum citra ullum vitium viſcerum imi ventris naturaliter & ut in ſaniſſimis producatur, nam nullum exceſſum in cibo & potu committit, appetit, aſſumta tolerat & concoquit; non illud p. n. cumulat, cum ſuperfluum per urinam, ſudorem & inſenſibilem tranſpirationem excernat & ſanguis V. S. emiſſus laudatiſſimus appareat: Peccat vero hoc loco & acrimoniâ, dum in illo p. n. ſtagnat & ſpirituum animalium motum impedit & acrimoniâ ſalinâ vellicat. In dictis locis ſtagnat ob porulorum & cavernularum laxitatem, quam induxiſſe videntur ſenſim variæ occaſiones, antequam ad hanc, quam nunc obtinent, pervenerunt. Prima erat vomitus enormis *in Hollandia* & trigeſies *à potione purgante* excitatus, à quo procul dubio ipſum cerebrum valde ſuccuſſum fuit. Deinde labores animi intenſi & continuati *Viennæ* ob proceſſus juridicos graviſſimos; ab his enim laboribus diu noctuque continuatis in locum ſpirituum conſumtorum ſuccedunt liquores aquei mole ſua tandem porulos dilatantes aliisque locum parantes, maxime ſi multæ noctes inſomnes accedant. Præterea *Mercurius* culpâ non caret, quia *foris inunctus* ſanguini permiſcetur ac intimos aditus adit, unde ſæpe tremores

mores & paralyses excitat, quod optime norunt aurifabri. Denique his colophonem imposuit *vinum Tokaviense* subtilissimum & omnia penetrans, nam post hujus potum statim puncturas in radice linguæ sensit ut & in ejus apice; cujus maleficium auxerunt *acidulæ intempestive potæ;* brevi enim post has secuta est syndrome symptomatum de qua nunc conqueritur.

Acrimoniam salso-nitrosam serum connatam habuit, quæ forte acrior est ob temperamentum sanguineo-cholericum; auxerunt illam *victûs ratio Mechlenburgica* ad scorbutum producendum apta: *vina Alsatica & Austriaca, opobalsami abusus, intempestiva cura sudorifera,* adeo ut vane comminiscantur, nescio, quæ obstructiones mesenterii, pancreatis, lienis, hepatis &c. eo magis, quia nullum in hypochondriis vitium animadvertitur, nec pulsatio in sinistro hypochondrio quandoque pleno ventre eveniens tanti sit, ut magni illud portendat.

Cephalalgia, quæ quinquies vel sexies in anno evenit propter potum *Julepi refrigerantis* æstuante corpore, aut vini post medium noctis aut citra causam externam, durans 24. horis, quandoque ulterius, indicio est, aliquando ob constrictionem quandam motum sanguinis impediri, nam subito invadit subitoque recedit, ut merito irritamini simili adscribenda sit, manente prope continuo quodam obtuso capitis sensu ob copiosius serum intra cerebri anfractus. Pollutio nocturna semel juvit vel cephalalgiam sustulisse creditur non auferendo causam, sed indicando illecebram ablatam fuisse. Obstaculum hoc symbolum quoque ad laxitatem confert.

Vertigo ista *Nobiliss. Domini* cum aliis symptomatibus juncta non exiguam sui curam postulat, minatur enim graviora scil. epilepsiam, cum jam motus convulsivi gliscant & morbus annuam periodum observet: imo etiam apoplexiam cum formicationem sentiat & pridem obstupuerit cutis in vertice: insuper ægre cedit more morborum nervinorum, eoque difficilius, quia causa profundius recondita est, & *medicamentorum virtus* non nisi per longas ambages ad locum affectum pertingit. Non tamen de curatione desperandum est, utcunque lentum successum experturus sit, nam cætera sanissimus est & robustus. Diætam exacte observat nec *medicamentorum aliorumque remediorum usum* respuit.

In hoc affectu aliud *extra paroxysmum,* aliud *in paroxysmo* vehementiore agendum est.

Extra paroxysmum serum attemperandum, imminuendum, à cerebro revellendum & in loco affecto consumendum simulque genus nervosum roborandum est. *Purgantia* serum imminuunt & à capite

avellunt,

avellunt, non tamen nimis crebra ſint nec calida & fortiter irritantia. Proderit *tale Vere & Autumno.*

℞. Radic. polypod. quern. ℥ß. caryophyll. ʒij.
Cortic. citr. ʒj. Herb. beton. fl. til. ãã. ℈j.
Semin. fœnicul. Pœon. ãã. ʒj.
Fol. ſenn. ſ. ſ. ℥ß. Rhabarb. el. Gialapp. ãã. ʒij.
Agaric. alb. ʒiß.
Tamarind. paſſul. maj. exacin. ãã. ℥j. crem ♀. ʒij.

Inciſ. contuſ. coq. in aq. fontan. ℔j. vin. alb. ℔ß. in vaſe clauſo vitreato coletur citra expreſſionem. Bibat tribus diebus horis matutinis doſin calide.

Vomitoria non uſque adeo tuta ſunt, eoque minus quia anſam huic malo dederunt.

Venæſectio conveniet *Vere & Autumno*, ſed non ſit largior, cum affectum augeat: ſufficiat unc. 5. vel 6. ad ſummum emiſiſſe.

Scarificationes alternis menſibus proderunt ante novilunium.

Fonticuli licet malum non exhauriant, ſemper tamen aliquid nocituri ſubtrahunt.

Imprimis utile erit *antiepilepticum edulcorans & abſorbens ſimulque genus nervoſum roborans*, cujusmodi erit *hic pulvis.*

℞. Radic. valerian. ſylv. ℥j. Pœon. ℥ß.
Diaph. ♃. ʒiij. Cinnab. ♁ii. ʒj.
C. C. ph. ppr. ungul. alc. pp. ãã. ʒij.
Ol. Nuc. Moſch. expr. gr. iiij. Tab. man. chr. perlat. ℥iiß.
Mſc. F. Pulv. Doſis mane ʒj. cum aq. fl. til.

Mane & Veſperi verticem inungat *Balſamo apoplectico aut balſamo ſuccini, rutæ &c.*

Thermarum & acidularum potus remedium ſunt prope Empiricum, de quibus non multa polliceri licet: attemperant, eluunt & non raro obſtacula perruunt, & hac ratione opem ferre poſſunt: ſi vero ſtagnent, affectum augent, ut poſt puncturam in radice linguæ *Schwalbaccenſes* fecerunt, quamprimum igitur ſentiet affectum augeri, illis nuntium mittat.

Vitet aërem frigidum, humidum, pluvioſum, nivoſum. Nocent cibi viſcidi, lenti, caro ſuilla, anſerina, anatum, animalium ad-

ultiorum: Pisces viscidi, scil. anguillæ, carpiones, tincæ &c. Pastæ farinaceæ, caseus: abusus fructuum horæorum, in acetariis imprimis lactuca. Salita, aromatibus condita, saccharata, frixa in butyro &c. Bibat vinum, quod non nimis spirituosum & sulphureum sit: diluat illud *decocto ligni visci querni.* Exercitia sint moderata: non statim à pastu scribat, legat, aut cubitum eat.

In Paroxysmo spiritus animales imprimis refocillandi: sumat tunc *pulverem antiepilepticum mane & vesperi hora* 5, subinde sumat *cochlear. j. aut plura hujus aquæ.*

℞. *Aq. flor. til. Pœon. satyr. purpur.* ãã. ℥iß. *cinnamom. bugl.* ʒvj.
Ess. castor. liquor. C.C. succin. ãã. ʒß.
Ol. dest. succin. rorismar. ãã. *gt. j. Tab. man. chr. perl.* ℥ß.
Msc. d. ad vitr.

Singulis quatuor horis vertex inungatur *Balsamo supra nominato.* Si valde sæviat explosio, caput radatur circa verticem, plus quam palma tegi possit: imponatur *emplastrum vesicatorium.* Noctu sumat *Emulsionem consuetam.* Injiciatur subinde *clyster revellens.* Vitet vinum bibat *decoctum rad. chin. aut lign. visc. quern.*

Postquam *Scaphusio Basileam* profectus esset *circa finem Aprilis,* Ibi per dies tres sensit in pectore ante retro tensionem etiam sensum palpitationis quendam fere continuum: tunc symptoma intra cranium fere non animadvertit, hoc cessante, palpebræ intumuerunt cum motu tremulo involuntario. Dum hæc symptomata durant mitius in capite se habebat. Symptomata hæc sex diebus perseverantia sustulerunt *pilulæ D. D. Joh. Ulrici Mülleri Lindaviensis, ex aloe, extr. dauræ s. hellebori nigri veri Alpini & cinnab.* ♃ii. *Hæ pilulæ* alvum apertam detinent., in fine dejectionis mucus sincerus aliquando ante alvi fæces excernitur, maxime si utatur *pilulis:* illæ aliquando hæmorrhoides cœcas excitarunt cum dolore & ardore, non raro illas aperuerunt cum levamine. Si præsente capitis afflictione patiatur tormina circa umbilicum, solutâ alvo melius habet: si sua sponte citra hæc tormina alvus solvatur, pejus ipsi in capite est, Post potum multum flatus eructat copiose non tamen vomit. *Pulvere meo antiepileptico* per 14. dies usus est, optime ipsum juvabat, postea autem hunc nauseare cœpit, multum inde eructavit maxime post potum: *potiuncula laxativa supra descripta* multum ipsi profuit, ac omnia sustulit, item vinum rubrum conduxit. *A scarificatione* nullum levamen percepit. Si æstuante corpore, vinum aquâ copiosius lymphatum aut cerevisiam bibat, caput valde dolet: si ad hilaritatem bibat non ad ebrietatem, ut nuper inter amicos fecit, per triduum optime se habuit. *Die* 31.

Die 31. *Maji quo me Scaphusii convenit*, vesperi indormituro sæpe artus succutiebantur involuntarie, unde somnus valde turbabatur: eadem nocte Incubo obruebatur.

Die 1. *Junii.* Mane pulsus & urina naturaliter se habebant: item color faciei. Post prandium ambulatum ivit. Cum nuper appetitum amisisset *Spir.* ⊕*l.* ♂. *seu* ⊕*l. magis volatil.* illum egregie reparavit, *sumpt. gt. xv. aq. permixt.* Noctu sumsit *emulsionem anodynam:* hac nocte indormituro nulla evenit succussio: NB. causa succussionis erat *purgatio à prunis laxativis.*

Die 2. *Junii* bene se habuit. Urina optima: carnosus & vegetus est, stridorem tamen semper sentit.

Profecturo hanc methodum & *usum thermarum Fabariensium* præscripsi: 1. *pulver. antiepilept. mane* non stata hora, ne somnus turbetur, sumat ʒß. & si assueverit rursus ʒ*l. imprimis Autumno*, *Hyeme & Vere cum aq. flor. tii. aut simili:* si fieri potest, maneat aliquandiu in lecto; si negotia non concedant, surgere poterit, modo duabus horis ad minimum maneat jejunus.

2. Nono vel decimo quoque die *loco pulveris mane* sumat 5, *vel* 6. *aut* 7. *harum pilular.*

℞. *Mass. pilul. F. F.* ʒ*ij. Extr. hellebor. nigr.* ʒß.
Diaphor. ♃. ℈*iiij. Cinnab.* ♁*ii rectif.* ℈*ij.*
Cum. s. q. succ. beton. inspiss. fiant pilulæ ex ʒ*j. Num.* 40.
De ☉ *consperg. pulv. santal. citrin. d. ad scat.*

3. Si appetitus pereat sumat *Roris* ⊕*l. gt.* 15. *cum aqua fontana aut decocto chinæ vel lign. visc. quern.* bibat vesperi hora ante cænam.

4. *Mane & vesperi* inungat verticem *Balsamo Cephalico.*

5. Antequam *Thermarum Fabariensium usum* auspicaturus est, *purgetur decocto supra descripto ex fol. senn. Rhab. agar. Tamarind. &c. Venæsectio* omittatur.

6. Bibat primo die *mane Thermarum Fabariensium j. cyathum ad* ℥*vij.* quotidie addatur cyathus donec ad 7. talium pervenerit. In summa hac dosi maneat dies 12. Postea descendat scilicet quotidie unum talem cyathum detrahendo. Vesperi pro lubitu bibat cyathos duos.

7. Ad quemlibet haustum comedat *Frustulum harum Tabellarum seu morsell.*

℞. *Amygdal. dulc. excortic.* ℥ß.
Nuc. mosch. condit. ʒiß. *Z. Z. condit.* ʒß.
Cinamon. acut. ʒij. *Cubebar.* ʒß.
Rad. pœon. pulv. succin. alb. pp. ānā. ʒj.
Santal. rubr. ʒij. *sacch. alb.* ℔j. *solut. in aq. fl. acat. s. q.*
Msc. F. confect. in Morsell.

Post potum obambulet: sed non nimis fortiter, ne elanguescat.

8. Si *aqua Thermar.* stagnet nec sufficienter per urinas aut sudores &c. evacuetur, *primo cyatho* admisceat ℈j. *ad* ℈ij. *hujus pulveris aperitivi.*

℞. *Crystallor.* ♀. *Ocul.* ♋. *ppr.* ānā. ℥ß.
♀. ⊕*lat* ʒj. ⊖ *Juniper. ononid.* ānā. ℈iiij.
Tab. man. chr. perlat. ℥j.
Msc. F. Pulvis detur ad scatul.

9. Si alvus tardet, sumat 5 *Pilulas* horâ unâ ante prandium.

Dum *Thermas* bibit, omittat *usum pulveris antiepileptici.* In hac *Thermarum Fabariensium* cura diætam supra indigitatam exacte observet. *Finito potu Thermar. harum* bibat rursus *haustum decoct. purgantis.*

DEUS T. O. M. omnia hæc salutaria Nobiliss. Domino esse jubeat!

Scaphusii d. 3. *Junii* 1680.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSERVATIO LXXIX.

Vertigo titubans cum variis Symptomatibus.

N*Ob. Dn. Mar. Magdalena Pf. ex Familia Cl. Uxor Generosi Dn. Colonelli Pf. Lucernatis* : staturæ mediocris, rarioris texturæ, albicans : 24. annorum : semper appetit, bene comedit & dormit; multum aquæ seorsim bibit, vinumque aqua diluit: novem liberorum mater, semel abortum passa est. Juvenis ulcera capitis manantia habuit ; Fonticulus seu membrana circa concursum suturæ coronalis & sagittalis diu non obduruit, mollis scil. adhuc, postquam nupta fuit: hodie adhuc scrobiculus ibi tangitur profundior debito. A multis annis pedes fere continuo frigent & simul sudant. Hemicraniæ obnoxia diu fuit, passa est illam per dies 3. sæpe 4. Consuevit jam diu in aere nocturno tempore æstivo versari, seque radiis lunaribus exponere; raro

raro enim ante medium noctis lectum petit: mane diutius in lecto moratur. Ante 17. annos secunda vice gravida primum vertigine correpta fuit. Postea 15. annis ab ea libera perstitit. Ante 9. annos post quartanam diuturnam Hydropica facta curabatur *purgantibus*. Ante biennium rediit vertigo, sed mitis, ut illam non magnifaceret. Ante annum dimidium scil. hoc anno 1678. fortius illam afflixit in & extra lectum, imprimis ante & post mensium fluxum, quamvis rite manarint. Primum duravit quadrantem horae, videbatur ipsi, ac si terra sub pedibus recederet, sibique supine cadendum esse, sudorem undiquaque expressit; visum tamen & intellectum nunquam amisit.

Ante 6. septimanas denuo tali paroxysmo obruta fuit, ut humi cecidisset, nisi suffulta fuisset; duravit per horam dimidiam, totum corpus maxime artus sudore frigido diffluebant quasi. *Die* 23. *Augusti.* rursus illâ correpta fuit domum ex praedio rediens hor. 7. vespertinâ, eâdem ratione ut nuper: statim ergo lectum petiit: hor. 9. in lecto vehementior paroxysmus ipsam invasit cum sudore frigido totius corporis, magna anxietate, palpitatione cordis ipsi insolitâ. Paroxysmos praecedit tinnitus aurium & videtur sursum capillis caput trahi. *D.* 30. *Aug.* Paroxysmus ipsam septies vesperi invasit. *Die* 1. *Septembr.* legendo literas, duplices apparebant singulae. Post meridiem aliquot horis extra lectum permansit, caenavit bene, post caenam surrexit rursus, beneque toleravit: id observat, quoties decumbit, aliquid intra cranium ad situm capitis instar aquae ex uno loco in alium delabi: nocte optime dormivit: circa medium noctis sumsit jusculum.

Die 2. *Septembr.* 1678. *ipsam Lucernae conveni:* Paroxysmi rationem prolixe explicuit. Vertigo nunc sensim invadit, & illâ praesente si foras aedes sit, aliquandiu adhuc incedere & domum properare valet, nunc subito ingruit: & tunc aestus per dorsum ad caput ascendit, mox praecordia invadit cum anxietate maxima, & protinus vertigo affligit, postquam aliquandiu paroxysmus ipsam afflixit, artubus tremit, sudor frigidus exprimitur, nauseat, ad vomitum inanem stimulatur, plerumque vomit assumta, aut mucosa & aquea, simulque fere semper alvus bis terve solvitur, eâ solutâ nihilominus plures flatus explodit. Vertigo est gyrosa, titubans, & vacillans: aliquando omnes tres species vertiginis in uno paroxysmo adsunt; quandoque sola vacillans seu ex uno latere in alterum nutans, & putat caput instar navis ad latera à fluctibus percussae nutare ac vacillare, quando titubans est, putat sibi supine non prone nec in latera cadendum esse. Nuper accessit cordis palpitatio, antea nunquam ipsi nota. In paroxysmo oculi nunquam hactenus obtenebrati fuerunt, nec mens obscurabatur. Appetitus integer mansit. Dolet subinde occiput & vertex, dolor potius gravativus quam tensivus ac pungens. Respiratio integra manet: pul-

sus præsente paroxysmo nuper turbabatur; nunc naturalis est. Urina prope naturalis cum sedimento arenoso, paulo tinctior quia forte decumbit. Hac vespera indormire ante primam non potuit, & quando obdormiebat, statim insomniis vexabatur, ac si vertiginem pateretur & cum ancilla cecidisset, unde perterrita mox expergefiebat: post hor. 1. noctis suaviter dormivit.

Die 3. *Septembr.* mane urina erat naturalis cum sedimento bono, multo sabulo rubro. Pulsus robustus: hor. *6.* sumsit *pill. diaph. cum succ. beton. inspiss.* hor 8. debilior jusculum petiit. Menses substiterunt scil. die quarto, quod aliis quoque vicibus evenit, si non obambulavit sed decubuit. Subinde heri & hodie sternutavit. Nares jam aliquandiu siccæ sunt, quæ pridem maximo prono capite limpidum mucum large stillarunt, ac nasum rubrum effecerunt, imo prope excoriarunt. Querebatur de oris amaritie ac temporum dolore. NB. Jam à longo tempore versata est in pulvere dirutorum ac cadentium murorum, dum ædium structuræ præfuit; tum pulverem hunc, tum exhalationes oleosas pigmentariorum frequenter hausit. Præterea magna sollicitudine rei domesticæ præest, dum *Generosus D. Maritus* militiam Gallicam sequitur, semperque magna anxietate ac mœrore ob dubiam martis aleam excruciatur ipsamet aliàs generosa. Ab 8. matut. dormivit fere ad 10. antimerid. Expergefacta dicebat caputq; sibi debile esse, & ceu aquam intra cranium fluctuare. Pransa est 11. bene: post prandium subito vertigo ingruit cum erubescentia faciei, tinnitu aurium, citra ullam pulsus immutationem, sed brevi duravit. *Die* 4. *Septembr.* mane alacrior fuit, quam unquam: urina prorsus naturalis cum sabulo flavo & albo copioso, plane non tincta: pulsus bonus. Mane *Fonticulum* inussi. Substiterunt menses: pransa est optime: alvus movebatur *Suppositorio.* Post prandium aliquot horis extra lectum mansit : cænavit optime: noctu bene dormivit. *Die* 5. *Septembr.* mane urina bona, minus sabulosa : pulsus laudabilis. NB. narravit, quamprimum assistat foco, statim vertiginem cieri intuitu apertæ flammæ, aliàs non ; nam hypocausta tolerat. Hodie primum sumpsit *Elect. ex pulv. cum conserv. mixt.* Mane & vesperi, & paulo post *Gelat, C. C.* Pransa est bene & cænavit: ante & post meridiem diu extra lectum perstitit: nunquam vertiginem experta est. Multum dormivit ante meridiem *post sumptum Elect.* quod ob dulcedinem nullas turbas movit. Antequam se ad somnum composuit, plures cognatorum ipsam convenientes & circa lectum strepentes ansam vertigini dederunt non gyrosæ sed vacillanti, in qua quorsumcunque caput movebat, aliquid movebatur, quod instar navis nutabat: in occipite videbatur se constringi & premi forti manu : duravit paroxysmus per horam dimidiam: ad alvum stimulabatur

sed

ſed inani ſucceſſu : cor non palpitavit, nec ſudor frigidus erumpebat. Nocte poſtea bene dormivit ad hor. 4. matut. quamvis aliquantulum brachium circa *Fonticulum* doluerit. *Die 6. Septembris* mane ſummo ſumpſit *Elect. hor. 7. Gelat.* poſtea rurſus dormivit: urina optima: pulſus bonus: nullas reliquias vertiginis percepit: alvus ſuâ ſponte ſolvebatur. Subinde in os ſumit *Sief quoddam nigrum amariuſculum ambram redolens*, quod *Galli Gachou* vocant, halitum ſuavem reddit, os ſalivâ implet. Veſperi *poſt ſumptum Elect. & Gelat. C. C.* ante hor 5. ipſam invaſit vertigo fluctuans ſeu nutans, quandoque gyrans, ſudorem frigidum in fronte & pedibus exprimens cum pulſu quaſi retracto & magna anxietate, manus & naſus frigebant; cor tamen nunquam palpitavit: ad alvum ſtimulabatur, fæces erant pultaceæ ſubflavæ: mox quoque vomitus urgebat, quo ſolum mucum egeſſit viſcidum iteratis vicibus, nihil vero cibi, imo ne minimum quidem ciborum ſaporem animadvertit: dimidiâ horâ poſt vomitum os amaricavit. Vertigo diu ante vomitum afflixit, ſcil. hor. dimid. ceſſante vertigine ſomniculoſa erat: obdormiens terrebatur ac artus ſuccutiebat ſubito, poſtea diu multa exſpuere cogebatur. NB. Quando vertigo aliquandiu vehementer afflixit, antequam penitus remiſit, ſenſit conſtrictionem, coarctationem & attractionem quandam in occipite, ac putavit cirrhos trahi manu: cænavit parcius, noctu bene dormivit. *Die 7. Septembr.* eadem adhibita fuere medicamina, iisdemque vexabatur ſymptomatibus, niſi quod poſt cænam increbuerit anxietas cum ſudore, vertigine, in hac anxietate pulſus erat debilis, aliquoties incepit cor palpitare, ſed non tam vehementer ut aliàs: has turbas adſcripſi *Elect. Mixt. aquar. cui ſyrup. additur*, nam *ſyrupi* alia vice hæc quoque effecerunt. *Die 8. Septembr.* ſumſit *Elect.* ſed *ſine aq. cum ſyr.* veſperi ſumſit *Pillul. ♃al. No. v.* bene ſe habuit & dormivit optime. *D. 9. Sept.* adhuc melius ſeſe habuit. *Die 10. Septembr.* parum querebatur de vertigine: abſque tamen anxietate; diu extra lectum perſtitit. Ex quo dulcia penitus omittit, melius habet, nullibi dolet, manifeſte vires recuperat.

Reſolutio.

AFfectus, de quo imprimis conqueritur *Nobil. Domina*, quique ipſam maxime anxiam reddit, eſt vertigo. Quoniam in curatione hujus ſymptomatis plurimum refert ſcire, an *per Eſſentiam*, an vero *per conſenſum* oriatur; ante omnia indagandum erit, num hæc vertigo eveniat cerebro & in confinio ejus cerebello primario ita affecto, ut non ſolum ſpiritus animales turbentur atque ad motus inordinatos adigantur, unde omnia vel circumgyrari, vel natare aut vacillare videantur,

verum

verum etiam nervoſum genus circa originem ad motus ſpaſmodicos adigatur, unde anxietas, vomitus, diarrhœa, tremor artuum, cordis palpitatio, extremorum frigus aliaque eveniant? anne autem pars nervoſa extra calvariam ita affligatur, ut vel per communicationem flatuum, aut vaporum, vel propter generis ſocietatem ſpirituum animalium motus intra cerebrum & cerebellum pervertatur, ſimulque nervorum principium aliqua ex parte ad motus ſpaſmodicos ſollicitetur?

Si omnia attendam, exiſtimo cerebrum & aliqua ex parte cerebellum, ubi cum cerebro mediante ponte jungitur, potius affectum eſſe primario, quam ſecundario à parte aliqua nervoſa extra calvariam locata, cerebrum tamen & cerebellum in conſenſum rapiente, nam 1. plures ſimul actiones læduntur ſæpe in momento, quod non niſi ab affectione ſpirituum animalium, quæ cauſam præſentem intra cranium habet, contingit, nimirum illarum perturbatio, unde vertigo, & nervorum vellicatio, unde motus ſpaſmodici, quorum effectus ſunt vomitus, conſtrictio veſiculæ bilariæ & hinc eveniens diarrhœa, palpitatio, tremor artuum, anxietas circa præcordia, ſudor frigidus, dum pyloro conſtricto cor pene in motu elangueſcit. 2. Nuper poſt paroxyſmum in epiſtola literæ duplices viſui ſiſtebantur. 3. Capite in latera moto ſenſum fluctuationis ſenſit; retrorſum moto aliquid retro ferri ad occiput putat: inter incedendum vertigine præſente ſibi quoque retrorſum & ſupine cadendum putat, imo fere ſupina proſterneretur niſi ſuſtentaretur. 4. Caput plerumque dolore gravativo circa occiput & in vertice afficitur. 5. Inſomnia de vertigine non penitus ſpernenda, cum expergefacta terreatur adhuc. 6. Pridem diu habuit nares multum muci ſtillantes, nunc ſicciſſimæ ſunt. 7. Duratio mali ultra annum. Cerebrum circa confinia cerebelli atque illud ipſum affici, indicio ſunt actiones læſæ partium, quæ participes ſunt paris nervorum vagi, ſcil. cor, ventriculus, inteſtina &c. tremor artuum, qui fit nervis medullæ ſpinalis affectis. Non circa thalamos opticos affici conſtat inde quia nunquam viſus obtenebratur, mente valet.

Non vero per conſenſum oriri patet enumeratione partium illarum, quæ aliàs afflictæ non raro vertiginis aliarumque cerebri perturbationum cauſæ exiſtunt: nam primo non poteſt hic culpari ventriculus, cum probe appetat: & licet vomat, tamen & vomitum cerebro affecto, ſano ventriculo, ſæpe evenire notiſſimum eſt; deinde ille non ſemper evenit. Os amarum fieri poterit propter prægreſſum vomitum: nec accuſari poterunt inteſtina, cum nulla tormina experiatur, nec verminoſa ſit: nec imputari malum poterit hepati, quod non obſtructum, imo ſæpe obſtructum vertiginem tamen non gignit, *ut in multis ictericis obſervatur.* Lieni multa innoxie imputantur, cum non niſi optimo ſanguine immediatius quam ullum aliud viſcus è corde potiatur; nullus

nullus vero alius humor ad illum perferatur. Uterus quoque inſons videtur, cum menſes rite fluant: nec in teſticulis virus aliquod latitabit, cum nulla ſuffocatio uteri obſervetur, nec vel minimum indicium ſeminis corrupti aut turgeſcentis appareat.

Cauſa proxima non eſt merus halitus aut fumus, cum vertigo ſæpe diutius perſeveret, quam ut tenui & facile diſſipabili corpori adſcribi poſſit: ſed humor aliquis non ſolum altius ſe immergens, ſed foris quoque incumbens, cum manifeſte fluctuationis ſenſum percipiat, & illa jam viſum duplicatum paſſa ſit. Humor iſte aqueus eſt, quia penitus vertigo evaneſcit: ſed non mere aqueus, quia ob acrimoniam quandam prædictos motus ſpaſmodicos excitat tam in partibus, quæ nervos paris vagi accipiunt, quam quæ medullares ſuſcipiunt, ut artus &c. Illum ſuppeditat ſerum ſanguinis, quo illa abundare videtur, quia jam ante 9. annos hydropem paſſa eſt; pedes ſemper etiam in æſtate ferviſſima madent; frigidam crebro nec parce bibit; non multis exercitiis utitur. Receptum & collectum fuit intra cranium ob cerebrum & cerebellum debilitatum à partubus frequentibus, curis magnis, cum rem domeſticam præcipue curet abſente *Nob. D. Marito* graviſſimis periculis expoſito, & hac vice maxime, dum in reparandis ædibus occupata, pulverem calcarium murorum cadentium, & vapores pigmentorum frequenter haurire cogitur; ad cumulationem ſeri non minimum contulit mora longior in aere nocturno, expoſito capite ſæpe radiis lunaribus: imprimis vero ſuppreſſio ſtillicidii aquei narium jam ab aliquot menſibus. Hæcque omnia validius cerebrum infeſtare potuerunt, quia illud à primis incunabulis imbecillius nacta eſt, nam non ita pridem ei jam Matri fonticulus induruit. Effluvium ſeroſum intra cranium promovent & accelerant menſtrua, quibus præſentibus & imminentibus aliàs fermentatio in tota maſſa ſanguinea contingit; deinde mœror; forte etiam aeris anomalia, intuitus flammæ &c.

Quia vertigo hæc non continua eſt, ſed longa intervalla habet, nec ſemper terrifica ſymptomata à motibus ſpaſmodicis pendentia ipſam comitantur, nec dum tenebricoſa eſt, quia quoque quilibet paroxyſmus etiam longiſſimus non ultra dimidiam horam durat, ſignificatur illam non à profundius radicato humore, aut jam â veſiculæ incluſo humore pendere, atque affectum extirpari poſſe; at non negligendam eſſe, cum à dimidio anno crebrius invaſerit.

Indicationes ergo erunt humorem à cerebro revellendum & evacuandum; in cerebro corrigendum, abſorbendum ſimulque illud roborandum eſſe: cavendo ſemper, ne novus humor repullulet atque in cerebrum redundet.

Extra paroxyſmum ſerum & ſuperflua lympha à cerebro revellitur 1. *Purgantibus* ſcil. ℞. *Crem.* ♀ ℈j. *Diagryd.* ♃*rat. gr. iij. Lap. prunell.*

gr. ij. Msc. F. pulv. sumitur horâ ante prandium semel in septimana, quando gliscit paroxysmus & si os amarescat, aut *Pill, Cephal.* quarum ℈*i.* singulis mensibus mane vel duabus horis post parciorem cænam triduo ante vel post novilunium sumere poterit. 2. *Fonticulo* in sinistro brachio excitato. 3. *V. S.* vere & autumno in brachiis. 4. *Scarificatione* alternis mensibus triduo ante vel post novilunium, non singulis mensibus, quoniam hac ratione vertigo accelleraretur. 5. *Vesicatoriis,* quæ imprimis necessaria forent, si tenebricosa evaderet: applicari possent cum successu post olecranum, non in cervice.

Serum superfluum mitigari, absorberi in cerebro illudque simul roborari posset. 1. *Pulv,*

℞. *Rad. pœon.* ʒ*ij. C. C. ph. ppr.*
Ung. alc. ph. ppr. ãã. ʒ*iij. diaph.* ♃*al.* ʒ*ij.*
Cinnab. nat. ʒ*j. Cryst all. veri sæpius igniti & in aq. beton. extincti* ʒ*ij.*
Lap. Bezoard. or. ʒ*j. Ol. N. M. expr. gtt. iiij.*
Tab. man. chr. perlat. ℥*iß.*

Msc. F. P. Dos. man. hor. 5. & vesp. hor. 5. ℈*j. vel* ʒ*ß. cum mixtura hac.*

℞. *Aq. fl. til. pæon.* ãã. ℥*ij.*
Epilept. Lang. ʒ*ij. syrup. de pœon.* ℥*ß. Msc.*

Ex hujus *pulv.* ℥*j. omissis tab. perlat.* parari posset *Condit. add. Conserv. rosar. r. anth. fl. tun.* ãã. ℥*j. fl. paralys.* ℥*ß. N. M. condit.* ʒ*ij. cum syr. flor. paralys. q. s. Msc. F. Elect. Dos. M. hor. 5. & vesp. hor. 5. portio jugland. magnitudine:* superbibat *jusc. alterat. roremar. major. &c.* Ex eodem *pulv.* parari possent *Pill. Rotul. Trochisc.* pro lubitu, quorum vehiculum sit vel *jusc. alterat.* vel *mixt. aq. cephalic.* 2. Hor. 7. vel 8. matut. sumat *Gelat. C. C.*

℞. *Limat. C. C. crud.* ℥*iij.*
Infus. in aq. font. ℔*ij. calide hor. 12. Add.*
Herb. rorismar. meliss. ãã. *Mij. Mac.* ʒ*ß.*
Passul. maj. exac. ℥*iß. Conserv. rosar. r.* ℥*j.*
Coq. ad consumpt. dimid. Colatur. Add.
Confect. alkerm. inc. ʒ*j. Msc.*
Dos. cochlear. ij.

superbibatur *juscul. alterat. herb. cephal.* Hanc præferrem *decoct. Coff. Chiocol. Thee.* 3. Post pastum sumat semper ʒ*j. Trag.* cum pane tosto & vino madido.

℞. *Pulv.*

℞. *Pulv. stomach. Birckm.* ℥j.
Galang. Mac. Nuc. Mosch.
Cubeb. āā. ʒß. *Succin. alb. ppr.*
C. C. ust. ppr. āā. ʒj. *Santal. r.* ℈ij.
Sacch. alb. ℥iij. *Msc. F. P.*

4. Noctu cubitum itura sumat *Theriac. Smaragd.* ʒß. melius faceret, si noctu omitteret juscula.

Extrinsecus M. & V. inungatur vertex & cervix *Balsam. cephalic.* prodesset *cucuph. ex summitat. majoran. fl. rorism. beton. ros. r. succin. mastich. ana* ʒß. *Gossypio inspersis.* *Sternutatoria* caute & non nisi mitissima congruunt.

In paroxysmo sæviore cum palpitatione cordis, anxietate, extremorum frigore statim darem ℞. *bezoard. Dan. Lud. a* ʒß. *ad* ʒj. *cum aq. meliss.* ℥iß. *syr. de rub. Id.* ʒiij. *Msc. pro unica Dosi.* Deinde subinde resocillarem ipsam *aq. hac cordial.*

℞. *Aq. meliss. majoran. rorismar. ana* ℥j.
epilept. Lang. ℥ß. ℞. *Succin.* ℈ß.
Essent. castor. ℈ii. *Ol. dest. chamom. gtt. iij.*
Tabul. man. chr. perlat. ʒß. *Msc.*

odoretur subinde *Bals. cephal. Nodulum ex castor. caryoph. rut. bacc. junip. aceto immersum.* Cordis regioni imponatur *Epithem. ex spec. cord. temperat. It. sacculi ex meliss. vino consperfi.* Non negligenda *suppositoria, clysteres cum Hier. Salvatellæ sectio* perdurante palpitatione cordis. Mitigato paroxysmo pergatur superioribus. In diæta vescatur cibis boni succi; vinum diluat *decoct. chin. fl. til.* Vitet aerem nocturnum. *Lucernæ d. 6. Septembr.* 1678.

D. D. Cysatus scribit: Hactenus usa bis in die *Pil. d.* 19. *Septemb.* rediit vertigo citra cordis palpitationem, at cum tremore & frigore pedum. *D.* 20. dedit *Clyster.* educti copiosi flatus: bis vomuit mucosa, appetit &c. tribus seq. diebus optime se habuit & in publicum prodiit absque damno. *Die* 24. *Septembr.* bene pransa, invisit Affinem; vesperi rediit vertigo titubans cum tremore artuum, dolore vermiculante circa originem nervorum: copiose minxit: bis alvum solvit cum flatibus. Data *aq. cord.* injectus *clyster.* dedit etiam *Crem.* ♀. Instant menses. Paroxysmi nec tam frequentes, nec tam longi, sed breves. *Quæritur an præscriptis pergendum? affirmatur.*

D. D. Cysatus d. 10. *Octobr.* 1678. *denuo scribit: Nob. Dominæ*

 sextæ

ſexto hujus Menſis redierunt menſes ſine dolore ac coloris optimi, ſomnus non niſi poſt primam noctis adeſt. *Die* 7. *Octobr.* & 8. ſenſit certos dolores circa orificium ventriculi ſuperius, unde ſubſequente nocte vomere coacta fuit ter cum aliqua titubatione ſine tremore artuum & palpitatione cordis. *Die* 9. *Octobr.* inter prandendum comedit de pomo cydon. cocto & ſaccharo conſperſo, exinde maximas inquietudines paſſa, ut & titubationes. *Die* 10. *Octobr.* bene conſtituta eſt. Utrum *V. S.* conduceret *præmiſſo leni purgante.*

Reſpondi d. 14. *Oct. Doneſchingæ : Nobil. Domina* audacter pergat *Pill.* ſi dulcia ferret, ſuaderem ipſi *Trag. ex pulv. ſtom. B. C. C. ph. pp. Limat. ebor. add. Ol. N. Moſch.* aut detur *Ol N. M. expr. gtt. ij. vel iij.* in quolibet paſtu *cum cochl. juſcul. Purgari* poterit propediem: ſeligatur *mitiſſimum*, quid ſi purgaretur *Pill. cephal.* poſtea *V. S.* emittantur ℥*v.*

D. D. Cyſatus d. 26. *Oct.* 1678. *rurſus ſcribit: Nob. D. Colonella* jam ab octiduo, dum cubitum ibat, in lecto titubationem ſenſit cum dolore circa principium nervorum absque tremore tamen, antea bene habebat, ſed rurſus Famulus adfuit ille nequam, cum quo litem habuit, ſuſpicabar bilem commotam fuiſſe, exinde amarorem oris habuit, bene tamen ſemper appetebat, exhibui *crem.* ♀. *c. diagr.* 🜂*rat.* duodecies blande fuit purgata. *Die* 24. *Oct. vena pedis* circa pollicem *præmiſſo clyſtere aperta fuit*, cum id *Nob. D. Maritus* in literis urgeret: illo die ſatis bene habuit uſque ad veſperam; in lecto rediit titubatio cum anxietate circa pylorum & cor. *Die* 25. ſat debilis erat ob illas anxietates : hor. 4. pomer. rediit vertigo gyroſa, poſtea titubatio, noctem pene inſomnem habuit. *Die* 26. melius habuit ratione titubationis, ſed cordis anxietates durant. Audio nunc ſuſurros hinc inde, qui *aq. benedict. Ruland.* deprædicant, me inſcio poteſt propinari, culpam nullam feram. Miſit *Melitenſ. magnus Prior Elix. propr. Par. Romæ paratum*, ſed ejus uſum reſpuit. Quid in hoc caſu agendum *Reſponſum & Conſilium* exſpecto.

Reſpondi die 31. *Octobr.* Quia titubatio rediit poſt animi motum ex objecto famuli nequiſſimi, quia quoque *à crem.* ♀. & *diagryd.* poſt tot evacuationes amaror oris & titubatio, & anxietas non remiſerunt, imo *poſt V. S.* acceſſit vertigo gyroſa brevis quidem, at permanente titubatione, credo plurimum bilis circa præcordia ſtagnare: quam tolleret optime *vomitorium. Aquæ bened. Ruland.* præferrem *Oxyſach. Emet.* quod *à* ℥*iij. ad* ℥*vj.* damus; quando vomitus urget & difficilis ſit, habeatur in promptu juſculum. Poſtea ad capitis & nervorum roborationem, quia imprimis circa illorum originem dolet, & principium

nervo-

nervorum in consensum rapitur, quia omnia alia fastidit *tales pillul.* parari possent.

℞. *Diaph.* ♃*al.* ʒij. *Cinnab. nativ.* ʒß.
Extract. castor. ℈j. *Extract. xyloal.* ℈ß.
Ol. succin. d. gutt. iij. succi. beton. inspissat. q. s.

Msc. F. Pill. ex ʒj. *No.* 40. *Dos. M. hor* 6. & *V. hor.* 5. *No. V. cum aq. cephal. dest. Elix. propr. Par.* non rejicio.

D. D. Cysatus d. 30. *Nov.* 1678. *sequentes ad me dedit literas: Nob. D. Colonella* hucusque omni die sub ingressum lecti titubatione usque ad mediam noctis vexabatur subinde cum, subinde sine anxietatibus circa præcordia: vertigo gyrosa ab ultimis datis bis tantum aderat brevi evanescens; vomitus pituitosus quarto quoque die redibat, exinde sequebantur symptomata præcedentia. *A. D. D. Joh. Rud. M. Med. Episcop. Bas. petierunt consilium,* qui vult morbum hunc esse passionem Hypochondriacam, & causatur hepar calidum, avidius chylum crassius arripiens, unde obstructiones, à quibus oriantur mirabiles & incomprehensibiles effumationes ad diaphragma, cor, caput &c. Causatur quoque uterum propter mariti absentiam. Non putat vertiginem fieri per Essentiam, quia non continue, nec pari vehementia affligit. Tertio addit cerebrum frigidum congelans vapores, unde coryza nasum exulcerans, & retento humore fluctuatio. *Allegat Hipp. S. III. aph.* 17.

Ex Pharmacia suadet 1. *aperit.* inter quæ *diaph.* ♂*tial.* ⊖ ☿ ⊕*l.* 2. *Pot. Helmont.* ℞. *Rad. curcum.* ʒiij. *Rhabarb.* ℥j. *Fl. calend. chelidon. ana Pij. Croc. NB.* ʒiß. *Coloq. gr. vij. Coq. in vin. alb.* & *aq. ana* ℔j. *Dos.* ℥v. Mane 3. *Syr. ex succ. cochlear. nasturt. aq. beccab. ana Miij. Rad. raph. rust.* ℥ß. *aron.* ʒiij. *Pom.* ☉*ant. No. II. exprim. succ. Misc. sine coctione Dos. cochl. iiij. M.* & *V. add. poss. sp.* ✱. *gtt. ij.* Superbibat *Juscul. alterat. cichor. scorzon. petros. tarax. rasur. ebor. agrim. hepat. nob.* &*c. cum Gallo decrep. cocto.* Commendat quoque *Sp.* ✱. *spir.* ⊖ ♂. *Bez.* ♂. cum hoc facit *Pill. ex extr. hepat. n.* 4. *Panac.* ☉. *cum conf. alk. inc.* R. *corall.* R. ☉. *Topica sacc. cord. sicc. Bals. cephal. cucuph. Pulv. beton. pro Tabaco : Bals. stom.*

Ex Chirurgia improbat *V. S. scarif.* laudat *fontic.* in brachio, nucha. In diæta prolixus est.

Nob. Domina hactenus nihil ex prædictis adhibere voluit: triduo ante plenilunium exhibui eidem *Pill. cephal. cum modico magist. cran. hum.* & *sal. succin. vol.* post parcam cænam, optime hinc *purgata* fuit.

Fluor albus per tres hebdom. copiose apparuit: heri *vesicat.* applicavi optimo successu, nunc melius habet, & symptomata omnia evanuerunt exceptâ titubatione ad vesperam.

Respondi intra cranium circa pontem in confiniis cerebri & cerebelli causam titubationis hærere; me confirmat diuturnitas mali & continuitas scil. *à mense Aug. hucusque*, tempus & modus invasionis scil. noctu quando decumbit, duratio particularis scil. permanens à momento decubitus ad mediam noctem, accedente subinde anxietate quadam. Nollem tamen negare, ventriculum toties ad vomitum sollicitum mane, quoque ægrotare, quod confirmant vomitus quarto quoque die eveniens, & fluor albus. Non tamen à ventriculo propterea titubationem evenire dixerim, quia quoque interdiu, vel jejuno stomacho, vel quoque una atque altera hora post prandium contingeret.

Clar. Dn. M. philosophandi ratio plane non arridet, imo rideretur à modernis, antiquatam opinionem de obstructionibus in mesenterio & de vaporibus spleneticis in scenam producens; certe ignorare videtur chyli distributionem, quæ fit è vasis minimis per majora in unum coalescentia: Si chylifera obstructa essent; fluxus cæliacus: si sanguinea, inflammatio & hanc Hemitritæus sequerentur. Et si tantus æstus in hypochondriis, cur *vin. medicatum & syr. calefacientem* suadet? Hæc vix suaderem *Nob. Dominæ*, vererer ut camerina his magis moveretur quam exhauriretur.

Utinam persuaderi posset *Nobil. Ægra ad pulv. antiepilept. nuper præscriptum*, procul dubio, si illum continuasset, malum hoc jam evictum esset. *Excell. D. V. usum* denuo persuadeat. *Purget* illam bis in mense *Pill. cephal.* ante novi- & plenilunium duabus horis à parca cæna, *dando ℈j. vel. gr. xxij.* Hæc etiam valebunt contra fluorem album, contra quem quoque usurpari posset *Trag. stomach. nuper ordin. Repetito Vesicatoriorum usu* revelletur humor à cerebro egregie.

D. 13. Jan. 1679. Nob. Dn. Colonellam conveni Lucernæ. Appetiit hactenus bene, cibus sapuit: non aggravabatur à cibo. Ex quo discessi sæpe hucusque vomuit, nunc mane jejuno stomacho, nunc post cibum, semper mucum; semel acidum aliàs insipidum: nunc amarum. Vomitum antecedit anxietas & vertigo, si sedeat titubans, si incedat gyrosa. Post vomitum melius habuit in ventriculo & capite: alvus semper aperta, fœces naturales: flatus semper animadvertit. In urina multum muci subsidit, quandoque arenulæ rubræ, semper copiosa. Respiratio in acclivium ascensu paulo difficilior, palpitatio cordis à quatuor septiman. remisit; in acclivium ascensu illam sentit, sed à quiete cessat. Pulsus bonus & æqualis est. Vertiginem quod attinet, est illa titubans

tubans & gyrosa; titubans se repræsentat instar fluctuationis alicujus, ac si antrorsum & retrorsum moveretur: quando sedet, putat inferiorem truncum antrorsum & retrorsum moveri: quando decumbit, moveri videtur caput solum hoc modo: quando sinistro lateri incumbit, ubi *Fonticulum* habet, minor adest hæc fluctuatio (vacillatio, nutatio) non tamen abest: putat quoque in somno se hanc fluctuationem pati, quia hujusmodi insomnia obveniunt. Vertiginem gyrosam præcedit ardor in dorso, ubi stomachus est, qui instar fulguris versus pylorum ejaculatur quasi, hinc putat subito ad caput pertingere, tunc protinus adest vertigo gyrosa, ac sudor in toto exprimitur, quem anxietati adscribit, ceu hujus ardoris comiti. Vertigo durat non longius, quam quis precationem Dominicam absolveret; post hanc manet tamen tremor artuum & debilitas per d. 8. quem itidem adscribit anxietati & metui: observat tamen hanc gyrosam imminui & rarius invadere. Intra ʃ. septiman. bis rediit, una vice post pastum, alterâ vice jejuno stomacho ob tardantem mensium fluxum. In utraque aure patitur sonitum ceu cicadarum, in dextra tamen magis quam in sinistra. Caput non dolet, videtur tamen stringi circa frontem: sensibus optime valet, ingenio, judicio, memoriâ excellit. Pridem ante mediam noctem indormiscere nequiit, à d. 14. statim indormiscit & bene dormit; ab hoc tempore autem consueverat noctu sumere, quantum 2. cuspides cultri capiunt *Pulv. calam. arom. & helen.* cubitum itura, unde hactenus vomitus pituitosus remisit. Fluctuatio illa major est clausis oculis; quamprimum vero illos aperit, melius habet, at hac ratione putat se avertere posse gyrosam. Menses rite fluunt, bene colorati: fluor albus præcedit & sequitur: nuper doluit dorsum summopere; à *balneo vaporario* rediit fluor albus cum levamine lumbaginis. Fluor primo erat viridis, subniger; nunc albus, pellucidus, mitis est. Pedes semper humidi sunt & frigent, non tument: bene colorata est, carnosa. Quando incedit sibi retrorsum cadendum putat: non potest diu stare. *A V. S.* nuper valde lædebatur; nec bene tulit usum *Pill. cephal.* A dulcibus & odoratis malum valde exacerbatur. Ex naribus raro aliquid emungit & vix unquam, nisi *pulv. sternutatorio* utatur. Semel sumit in septim. *Pill. opiatas Exii gr. j. vel gr. iß.* unde die sequente melius habet. *Die 13. Jan.* dedi *Pill. j. Extr. colocynth. cum* ℞. *aloët. cum rhab.* erat vix *gr. ij.* inde octies mucosa cum euphoria dejecit.

Resolutio.

VErtigo titubans, fluctuans & vacillans est læsio imaginationis, ob quam stanti phantasma adest totum corpus retrorsum substracta humo aut asseribus lapsurum, sedenti truncum corporis, & decubuæ

caput

caput ſolum hac ratione retrorſum moveri ; quamvis interea nec totum corpus, nec truncus, nec caput vel vacillet vel tremat. In gyroſa omnia in gyrum verti exiſtimat. Quia titubans diu noctuque & continuo adeſt, neceſſum eſt præſentem adeſſe cauſam, quæ non eſt vapor, qui brevi diſſipatur; ſed humor illeque aqueus, qui alicubi ſpirituum animal. motum impedit : hic enim ſolus exſtillare poteſt intra cranium citra alia & graviora ſymptomata : non occupat medullarem ſubſtantiam, quia omnibus ſenſibus optime valet, imprimis ſenſibus internis. Non copioſus eſt, quia præter quandam conſtrictionem non dolet capite. Hic in tota maſſa ſanguinea redundat, unde vomitus mucoſus, fluor albus, reditus coryzæ, copioſa mictio, quamvis non multum bibat. Effuſioni anſam dederunt intenſæ cogitationes, excandeſcentiæ, lachrymationes, coryzæ diuturnæ ſuppreſſio &c. debilitatum caput fuit lucubrationibus, mora ſub radiis lunaribus &c.

Serum hoc abſorbendum, revellendum & ſimul caput roborandum: abſorbendum *continuato uſu hujus Pulv. cujus* ℈ß. *ſumat. M. hor. 7. & V. hor.* 4.

℞. *Rad. pœon. Valerian ſylv.* ãã. ʒiij.
galang. calam. arom. ãã. ʒj. *aron. pp.* ʒß.
Cubebar. ʒj. *Cardamom.* ℈ß. *Succin. alb. pp.*
Ocul. ♋. *pp. C. C. ph. pp. ana* ʒiß.
Sem. pœon. ʒij. *viſc. quern.* ʒiij.
Mſc. F. Pulv. ſubtil.

Inſtantibus menſibus ſumat per d. 3. *Mane & Veſperi Pillul.* ♂. *No. V.* Illis ceſſantibus, ſumat per d. 3. *pill.* ♃. *Man. & veſp. No. V.* ſemel ſumat in ſeptim. *Pil. j. ex* ℞. *aloët. c. rhab. & extr. colocynth.* Semel in ſeptim. ſumat etiam *Pil. j. Exii.* Singulis noctibus utatur *Pulv. calam. arom. & helen.* Pergat uſu *Balſ. cephal. cucuph.* Perfumentur Vittæ *Pulv. ex maſtich. ſuccin. bacc. junip. fl. lavend. roriſm.*

D. D. Cyſatus ſcribit 12. *Febr.* 1679. *Pulvis* bene contulit. Redeuntibus menſibus rediit vertigo gyroſa brevi tempore durans. Averſatur nunc *pulv. ex illo cum tragacanth. parat. pill.* quas libenter ſumit. *An pil. hyſter.* ante fluxum menſium conveniant ? Appetit, bene dormit: circa ingreſſum lecti titubatio non amplius adeſt.

Die 18. *Februar.* Ante reditum menſium ſitiit cum inappetentia: aliàs vegeta: titubat absque ſymptomatibus. *Nob. Dominus Maritus Pariſiis conſuluit nonnullos Medicos de hoc morbo, qui tale mittebant conſilium, uſque dum ad interrogata poſſint reſpondere, verba hæc ſunt:*

Permul-

Permulta petimus, quæ majorem lucem & perfectiorem notitiam propositæ nobis ægritudinis afferent; antequam autem responsum accipiamus, ne longior mora & exspectatio tædium pariat *Nob. Ægrotanti*, existimamus & *calidiora medicamenta & validiora purgantia* ipsi non parum nocitura fore: indiget *Clysmis plurimis refrigerantibus & emollientibus*, in quibus *mell violatum* dissolvatur; in ipsa vertiginis accessione ejusmodi *enema* injiciatur, paulo antequam lectum petat, inditur *aliud enema ex sola aqua tepida absque ullo melle.* Ubi primum bruma non amplius sæviet & aquilonia aeris constitutio in austrinam vertetur, blandissime purgabitur ægra *ex sescuncia medullæ cassiæ recenter extractæ & mundatæ, quæ in seri lactis* ℔j. *dissolvetur pro duplici dosi mane sumenda, unâ horâ intra utramque interpositâ.* Repetat *eandem catharsin* post biduum, *addita etiam syr. Regis Sabor. sescuncia.* Post quatriduum ita *semel iterumque purgabitur iisdem medicamentis scilicet Cass. & syr. Regis Sabor.* Parabitur ipsi *decoct. pullastri, quatuor. sem. frigidor. maj. ad* ℥j. *in* ℔vj. *aq. puriss. ad tertiæ part. consumptionem*, jejuna bibat mane *duos hujûs decoct. cyathos tepide*, alios etiam hauriet pomeridianis horis longe à pastu. Interim convenientem victûs legem servabit, in cæna à vino & carnibus abstinebit; offa ipsi tunc cum pane siligineo conceditur, aut ovum sorbile. In prandio vinum dilutum & carnes euchymas sumet. Longiori lectioni pariter atque animi meditationi, quantum poterit valedicat, ac mentis tranquillitati studebit. *Hæc illi. Nob. Domina lubens, quid ad hæc Excell. Vestræ judicium sit, expectat*; brevi, ut audio, *aliud consultum* aderit.

Respondi. Si pill. loco pulv. sumpserit, bene faciet. Quia menses imminentes turbas faciunt, bene faceret, si ante illorum invasionem sumeret *pill. hyster. In consilio Parisiensium reperi verissimum esse illud, quod ipsis objicit D. Moliere in Comœdia Maladie imaginaire: in omnibus morbis apud ipsos oportet clysterium donare, & postea saignare, tandem purgare; verum si maladia opiniatria, rursus oportet clysterium donare, & sic porro atque in infinitum.* Nescio, imo dubito, *Nob. D.* parem his ferendo foret, cum meminerim illam valde debilitatam fuisse. Lubenter intelligerem quæsita, expectoque *plenius Consilium*: ne adversari videamur, periculum faciat hac cura, medicamenta non sunt violenta.

Ex literis D. D. Cysati patet d. 17. April 1679. datis, horum medicamentorum usu anxietates quidem remittere, at Ægram inde debilitari. *Parisiensis Medicus D. D. de M. tandem Consilium prolixius pro Nob. Domina transmisit, quod tale est.*

 Vertiginem

Vertiginem curatu difficilem putat, quia malum radicatum in visceribus, & cerebrum humidius ac debilius à natura est.

Sedem causæ principis putat latere in visceribus, id elici posse ex mea descriptione: deinde probare conatur his argumentis:

I. Quia à mœrore diuturno, curis assiduis, insolito labore, nimiis corporis exercitiis viscera nutritia incaluerint, & nunc intemperies calida & sicca altius inusta sit. Hinc in hepate, liene & tota alvina regione quotidie generari omnis generis humores, biliosos, melancholicos, atrabilarios, serosos & pituitosos, idque perenni productione: morâ & situ hos humores crassescere & viscidos reddi; hos deinde obstructiones contumacissimas gignere ibi, ut & in ductibus pancreatis, mensenterii, uteri. Non tumidum ventrem faciunt, quia tenuiores portiones sursum avolant; humor melancholicus crassus, qui magis cespitat in liene ustulatus, fœci vini crassiori similis, vapores crassiores ad caput emittit, qui, quia ignei sunt & igneam volubilitatem diu retinent, efficiunt vertiginem gyrosam; dum versus basin aut latera cerebri feruntur, faciunt vertiginem titubantem; dum principium nervosum affligunt, motum labefactant, & propterea sola incedere nequit. Ab eadem anathymiasi tinnitus aurium, cordis palpitatio, ascensus caloris per dorsum, anxietas, vomitus, oris amarities oriuntur, ut putat.

II. Causam vertiginis in imo ventre delitescere, quia fœces sunt liquidæ, bile tinctæ.

III. Uterum affici putat, licet menses rite fluant; quia fluor albus præcedit: odorata non fert, diu à marito abest; putat inde semen putrescere, vapores emittere.

Noctu & cubitum ituræ vertigo molestior est, quia tunc fit caloris concentratio & proinde major humoris melancholici adustio, fermentatio & hinc longior effumatio. Sic putat affectum probe cognitum & evidenter satis perspectum.

Improbat *omnia medicamenta calida & sicca*, quibus cerebrum humidum non emendetur sed augeatur, auctâ intemperie viscerum, & hinc emergente largiore evaporatione; quia ab illis sanguis colliquatur & in serum funditur, eoque inspissato mucosa cruditas aliis visceribus subministratur, quæ obstructionum parens evadat.

Calorem & Siccitatem sine sensu emendanda.

1. *Clysteribus ex decoct. emollient. refrigerantibus, scil. lactuc. borrag. viol. rec. add. Mell. Nymph. vel ex sero lactis in quo lactuc. cocta: vel ex sola aq. tepida* maxime noctu & hora somni, ut sit instar fomenti vel gargarismi inferioris gutturis.

2. *Juscul. alterat. ℞. Pull. exenterat. ejus venter inferciatur sem. 4. frigid. maj. ana ℥j. sem. pap. alb. ℥ij. Coq. in aq. font. ℔vj. ad tert. p. consumpt.*

consumpt. haustus mane & 4. hor. à pastu vel ejus loco juscul. carn. vitul. limpid.

3. *V. S.* quæ omnia remedia præcedere debet, est palmaria; sine illa frustranea cætera: *secetur V. in brachio sinistro* postea *in pede sinistro saphæna*, emittendo unc. ix. sanguinis: sic paralysin *à refrigerantibus* curatam à se dicit *juxta Trallianum. V. S. parca* movet, non educit; plus nocet quam juvat: *Post V. S.* diebus 4. quiescat; at quotidie sumat *Clysterem*, ut & *ante V. S.*

4. His præmissis *purgetur* ℞. *Cass. rec. extract.* ℨx. *vel* ℥iß. *Castor. gr. j. ser. lact. caprin.* ℔j. Sumat *part. dimid. mane; post horam, alteram dimidiam partem.* Si *Cass.* non ferat, *in sero* sumat *syr. de pom. reg. Sab.* ℥iß. *cum succ. aurant. ut Cassiam.* Continuetur per triduum, postea diebus duobus quiescat; hinc rursus bis per triduum illâ potione utatur interposito semper biduo. Postea per dies 8. quiescat, quibus elapsis paretur *Decoct.* ℞. *Fol. senn. s. s.* ℨij. *Pulp. tamarind.* ℥j. ⊖ ♀ *& tamarisc. ana* ℨß. *Fl. centaur. min.* ℥ß. *Infund. in* ℔j. *decocti Rad. polypod q. fl. bugloss. fol. scolopendr. cuscut. fl. borrag. lupulor. genist. violar. In hoc dissolv. Cass.* ℥j. R. ♂ ℨij. *Msc. Detur pars dimidia primum, post hor. altera pars. Hæc potio* singulis septimanis semel per mensem danda. Si possint haberi *fl. persic. rec. add.* Diebus intermediis bibat *ser. lact. caprin. aut vaccin. cyathos. ij.* jejuna frequenter quoque utatur *clysteribus prædictis.*

5. Si affectus soporosus aut convulsivus superveniret, suadet *Vin. emet. Infus. senn.* Si non urgeat, *metallica* omittenda, cum majorem fervorem & siccitatem visceribus squallentibus imprimant.

6. Laudat R. *fl. violar. cum sero, aut syrup. viol. cum sero loco syrupi nudi.*

7. Tempestate tepida utatur *semicupiis per d.* 15. *ex aq. font.* In ingressu bibat *juscul. pull. aut carnis vitul. aut ser. lact.* Ante usum utatur quoque *purgat.* ut & quarto vel quinto quoque die sumat *Pot. purgant. in ipso balneo ex infus. fol. senn. s. s.* ℨij. *cum syr. viol.*

8. Finito *balneo* applicentur *hirudines* ano.

9. Concessa quiete per d. 10. utatur *Acidulis* per septiman. 3. sumendo tertio quoque die *Elect. lenit.* superbibendo *acidulas.* ℞. *Fol. senn.* ℥j. *Rhabarb.* ℨij. *Croc.* ♂. *aperit. cum* ♀. *parat.* ℥ß. *Gumm. ammon.* ℨij. ☿ *dulc.*

dulc. ♁ *diaph. ana* ʒß. ⊖ ♀ & *tamarisc. ana* ʒij. *Trochisc. alhand.* ʒß. *Msc. F. pulv.* & *cum sirup. de pom. c. F. Elect. Dos.* ʒij. Eo alias etiam uti poterit, si cœlum non æstuet; aliàs nocebit. Postquam *usu refrigerantium* tepuerit *Elect. diaphœn* ʒij. *in inf. senn. duobus ciathis, aut vin. emet.* ℥ij. *in ptisan. laxativ. ciath. ij. solv. ac semel bibat*: si vertiginosi affectus non cessaverint.

10. Ut cerebro consulatur, abradendum capillitium: *scarificandum* post olecranum: *vesicatorium* interscapulio applicandum palm. amplitudine. *Piroticum. De Elect.* quantum cultri apex capit, in paroxysmo vertiginoso detur ℞. *Conserv. fl. nymph. borrag.* ãã. ℥ß. ♁ *diaphor. Margar. ppr. Oc.* ♋. *pp.* ãã. ℈j. *confect. de hyacinth. s. mosc.* ʒj. *cum syr. de pom. Msc.* vel ℞. *Decoct. rad. scorzon. bugloss. Fol. acetosell. borrag. scabios. meliss.* ℥viij. *in quo dissolv.* ♁ *diaph. pulv. viper. Oc.* ♋. *pp.* ãã. ʒj. *syr. limon.* ℥j. *Msc. Detur subinde cochl. i.* Ineunte paroxysmo injiciatur *clyster. add. mell.* ☿*rial. Nymph. Castor. gr. ii.* Prosunt etiam ligaturæ crurum & femorum. *Purgantia* danda sub finem paroxysmi. In paroxysmis his ut & apoplecticis secant *Parisiis* cum fructu *Venas jugulares* & *arterias temporum* emittendo unc. vj. sang.

11. Extra paroxysmum cubitum itura sumat ℞. ♁ *diaphor. Oc.* ♋, *pp. ana.* ℈ß. *cum aq. borrag.*

12. Finito *Acidularum potu* quiescat per dies 15. postea *blande purgetur*: per dies 12. utatur *balneo,* quinto quoque die *purgans* sumat in ipso balneo, & *ser. lactis* etiam *in ipso balneo. Balnei usum* repetat eadem ratione interjecto spatio sex septiman.

13. In prandio vescatur carnibus euchymis, vin. aqu. diluat: in cæna vescatur solummodo jusculo; abstineat à carne & vino: bibat *decoct.* vitet animi pathemata. Pertinaciter medicamenta sumenda.

Die 3, maji 1679. *scribit D. D. Cysatus,* illam uti *Juscul. Pulli clyster.* & *Purg. ex cass.* commode. Vertigo nunquam rediit: ascensus caloris nunquam factus, anxietates evanuerunt: bene dormit & appetit: alvus quotidie libera; titubationes adsunt, sed non frequenter, ambulat in hypocausto sed innixa baculo. V. S. & cæterum cumulum medicamentorum *à Medico Paris.* ordinatorum dissuasit. *Petit cum Nob. D. Colonello, ut Judicium feram de consilio Parisiensi.*

Respondi ad hoc consilium & *literas D. D. Cysati S. Blasii d.* 14. *Maii.* Theoria de morbi seu vertiginis causa proxima ejusque foco, quamvis eviden-

evidenter probatam putet, non magni momenti eſt, & poſſem multis rationibus falſam demonſtrare. Nugæ ſunt, quæ de obſtructionibus & effumationibus deblatterat, nec hæc in tanta Anatomiæ luce probare poſſet: falſa quoque ſunt, quæ de uteri vitio & ſeminis corruptione nugatur. Interea negari nequit, maſſam ſanguineam acriorem eſſe, quia humor vertiginem pariens non ſolum motum ſpirituum impedit, ſed inſuper nervos graviter hactenus afflixit, unde anxietates, cordis palpitatio, vomitus ſequebantur. Non tamen fermentum ſtomachi depravatum inde, quia appetit &c. Bilis acrior facta, quia os amaruit & multum vomuit ac ſæpius: quia etiam ſemper pejus habet imminentibus menſibus. Non tamen negari poterit, ſerum intra cranium extravaſatum cumulari, quia vertigo titubans hucuſque perſeverat, quamvis anxietas & cætera ſymptomata remiſerint.

In medendo eosdem ſcopos obſervavimus, niſi quod medicamenta gratiora & mole minora ſuaſerimus: uti ergo poterit

1. *Juſcul. pullaſtri*, quibus addi poſſet *Pugill. fl. nymph. alb.* qui ſpecificum vertiginis. 2. *Clyſteribus.* 3. *V. S. ſed parciore*, quia largas & crebras V. S. noſtri non ferunt. *Serum & TR. viol.* ad quid? cum *juſcul. alterat.* hoc faciat. *Acidulis* non fido, quamdiu titubatio & fluctuatio in capite adſunt. *Elect. purg.* laudatur, at quâ fronte *troch. alhand.* adduntur. 4. *Conſerv. roſar. fl. nymph. cum ♁ diaphor.* laudabilis eſſet; at pridem hæc dulcia tolerare nequiit. Similia neceſſaria erunt ad corroborationem capitis, ſive formâ *pill. rotul. trochiſc. tabell. aut Elect.* 5. Probo *pulv. ex ♁ diaph. oc. ♋.* at doſis nimis vilis.

Quæ in paroxyſmo comatoſo laudantur *infuſ. ſenn. &c. vin. emet.* non probo, nec fiderem, ut & *Diaphœnic.* cum ipſemet *Scammoneata* improbet; forſan nec opus habebimus: aut alia ſurroganda, *clyſteres ſcil. acres, veſicatoria.*

Placet diæta, imprimis cœna parca & vini in illa neglectus.

Die 17. Maji D. D. Cyſatus paucis refert, Nobiliſſimam Dominam de cætero ſatis bene habere, niſi quod valde meticuloſe per plateas incedat, non, uti credit, ratione morbi, ſed potius apprehenſionis.

Dn. Charas Pharmacopæus Reg. Pariſiis Calend. 1679. hoc conſilium dedit D. Colonelli uxori.

Vomitus paroxyſmum vertiginoſum ſubſequens plerumque ſignum in fundo ventriculi, vel in partibus ei vicinis nidoroſam quandam materiam infixam eſſe: ideo prodeſſet *pulv. vomitor à gr. iij. ad gr. v. cum Conſerv.* tolleret illam materiam, & ad uſum aliorum medicamentorum viam ſterneret,

Naribus admoveatur *Spir.* ✱ *vol.* qui discuteret vapores ab infernis surgentes & hanc vertiginem excitantes.

Balsamo ex ol. N. M. expr. ol. d. rut. lavend. & succin. parato nares & tempora illinantur.

Frequenter sumat *cochl. j. aut ij. hujus mixturæ: ℞. Aq. cinnam. spirituosæ cephalicæ & hystericæ ℥j. spir. vol. cran. hum. ℞. succin. ℞. croc. ℞. castor. ana ʒiij. Aq. artem. meliss. menth. fl. samb. ana ℥iiij. syr. de stœchad. ℥ij. Extr. anodyn. gr. iij. Msc.*

Elix. propr. gtt. vj. x. vel xv. sumat cum vino parat. *ex TR. croc. myrrh. aloes ad sapæ consist. redactis p. ij. & sp. cran. hum. vol. p. j. Msc.* omittendum putat *sp.* 🜍 *acidum*, cum ob acidum fermentum in stomacho iste vaporis ascensus & symptomatum productio fiat.

Hæc medicamenta ait, reliquorum usum non impediturum & plane innocuum fore.

Die 12. *Jun.* 1679. *Nob. Dn. Colonellam Lucernæ conveni.* Quamprimum noctu in lectum decumbit, vertigo & fluctuatio adest, cuicunque lateri etiam si dorso incumbat: sedens illam non animadvertit: si bis terve hypocaustum obambulet, nihil percipit, at si diutius illam continuet, protinus adest. Noctu anxietas & fluctuatio non amplius supervenit: os non amarescit, nec vomit amplius; appetit: alvus aperta est. *Profuit D. D. de M. Decoctum pullastr. & clysteres ex aq. tepida aut lacte cum sacchar. Mell* turbas fecit. Conqueritur nunc imprimis de lumbagine, indeque fervorem caput petere ait, spiritus turbantem. Noctu hor. 8. dormit. Laudat *aq. cordial. D. Charas. Bals.* ejus continuo odoratur. *Elixire* nondum usa est.

D. 19. *Jun.* 1679. *Deliberavimus cum D. D. Cysato de acidulis concedendis:* quas post menstrua finita incipiat: suasimus *pro purgante cass. Tabulas arom. ex amygd. N. M. cort. citr. acor. condit. cum cinam. santal. r. Pulverem aperitiv. ex Oc. ♋. crem. ♀. ♀ ⊖lat. ⊖ junip. &c.*

Die 20. *Sept.* 1679. *scribit D. D. Cysatus. Acidulæ apud D. Colonellam* optimum habuerunt effectum, ita quidem ut ante prandium *Acidulæ* cum majore copia urinæ redditæ fuerint, & duabus horis cum dimidia libere absque sustentaculo obambulare potuerit, non sine magno levamine totius corporis, capitis potissimum.

OBSER-

OBSERVATIO LXXX.

Vertigo tenebricosa.

M*Atrona quædam Nobilissima, Uxor Nobilissimi Domini N. N. V. de H. Anno* 1672. tempore autumnali, tempestate pluvia per vias asperas *Augustam Vindelicorum* proficiscebatur, domum rediens circa Æquinoctium Autumnale vertigine sat vehementi & capitis quadam debilitate corripiebatur: tunc mane inter horam 8. & 9. primâ vice circa oculum sinistrum vibrationem (Zwitzern) quandam ac nebulam versicolorem oculo obversantem & per 2. P. N. durantem observavit, visus inde obscurabatur: Vertigo cum capitis debilitate sine tamen notabili dolore solum ac si caput excoriatum & furunculis quasi obsitum esset, continuabat. Triduo post eadem symptomata vehementiora & diutius durantia redierunt: tunc Menses 14. diebus anticipantes erumpebant, verum nec ratione coloris nec quantitatis naturales erant; mox etiam subsistebant. Post tres dies prædicta symptomata vehementius diutiusque ac duabus prioribus vicibus *Nobilissimam Dominam* affligebant, inde ambo oculi multo tamen minus dexter, qui antea splendidi & lucidi erant, instar vitri opaci turbulenti fiebant cum notabili visûs hebetudine: hac vice simul præcordia & abdomen cum continuis fere eructationibus inflabantur: sequebantur defluxiones ad pectus cum tussi satis molesta. Durante hoc affectu & per 5. septimanas postea in capite large continuo sudabat, oculi semper turbulenti fere manebant, quibus etiam tinnitus in aure sinistra diu permanens accedebat. Circa ambo æquinoctia ut & utraque solstitia postea circa oculum sinistrum vibratio, nebula versicolor, vertigo, capitis debilitas, sudor capitis &c. redierunt, oculi tamen non, uti prioribus vicibus, tam turbulenti sed lucidiores & magis splendentes conspiciuntur: quoties memorata symptomata ingruebant, toties semper menses aut mox aut post duos dies sed ratione temporis, coloris & quantitatis inordinate fluebant. Biduo post nuperum solstitium & hodie *Die*, 2. *Julii st. v.* denuò solita symptomata cum mensibus redibant hoc tamen cum discrimine, quod affectus quidem diutius sed cum minori capitis dolore durarit, ubi *Domina Ægra* prioribus paroxysmis his binis prægressis nec legere, nec scribere, aut alia munia obire potuerit, etiam binis his ultimis vicibus vertigo & aurium tinnitus mitiores erant: verum loco horum duobus ultimis paroxysmis, triduo antequam affectus ipsam adoriebatur, in sinistro tempore insignes punctiones patitur, præsentibus symptomatibus per bihorium hæ remittebant, postea autem continuabant. Sinister oculus multum alteratus debilis & justo humidior est. Caput & oculi, ex quo hic morbus incepit, valde debilitati sunt, ab hoc etiam tempore menses semper inordinate fluunt.

Nobil.

Nobil. Domina Ægra eſt ſtaturæ longæ, corpulenta, & obæſa: facillime reſpirat nec ullum ob corporis obæſitatem incommodum aut impedimentum in pectore animadvertit. Eſt annor 46. in ſecundo matrimonio nunc vivit, hucuſque ſterilis eſt, niſi quod ſemel in primo matrimonio abortierit. Ad 26. ætatis annum menſes ſemper inordinati erant, ab uſu cujuſdam pulveris ordinatè ſtato tempore naturaliter ad hoc uſque tempus, quo hic morbus ipſam adoriebatur, fluebant. Per totam fere vitam coryzæ frequenter obnoxia erat, imprimis inſtantibus menſibus circa veſperam hæc moleſta erat, mox tamen evaneſcebat: ex quo hoc affectu corripiebatur rarius hanc experitur. In juventute etiam in primis matrimonii annis inflationes abdominis cum aliis uteri paſſionibus ſæpe permoleſtæ ipſi erant, à frigore facile tormina abdominis patitur, quibus calore medetur. Alias durante hoc morbo bene & naturaliter dormit, appetitus integer eſt: nec præter naturam aut extra tempus ſitit, etiamſi in capite multum ſudarit: alvus ipſi quotidie aperta eſt. Ex quo morbus incepit, ipſi eſt, ac ſi fumulus quidam aſcendendo & deſcendendo oculis obverſetur. À defluxionibus gingivæ tument, excretâ materiâ albâ tenaci tumor evaneſcit, tunc etiam dentes vacillant. *Hæc eſt morbi hiſtoria: conſilium & auxilium ab Excell. Tua inſtanter rogo.*

Tübingæ d. 12. *Jul. ſt. v.* 1674. N. N. V. de H.

Conſilium Medicum.

AFfectus *Nobiſſimæ Dominæ* à potiore denominandus inter vertigines numerandus videtur, quam etiam apud alios ſymptomata non raro varia comitantur, quæ plerumque ab una cauſa dependent: cujus generis quoque in hoc caſu videtur eſſe vibratio, nebulæ verſicolores oculis obverſantes, obſcuratio oculorum, capitis debilitas ac ſi excoriatum aut furunculis obſitum eſſet, tinnitus auris ſiniſtræ, temporis ſiniſtri punctio forte etiam gingivarum tumor ac dentium vacillatio, niſi forte densaliquis carioſus affluxui anſam dederit: Etſi forte oculorum glaucoma eorumque maxime ſiniſtri humiditas nimia & fumi poſt tot inſultus nunc continuò objecti probabile reddant, vitium aliquod in ipſis oculis latere, attamen ſi accuratius omnia, quæ in ipſis paroxyſmis eveniunt & quæ poſt illos *apud Nobiliſſ. Dominam* ſuperſunt, expandantur, facile innoteſcet, profundius quam intra oculorum poma & quidem intra ipſos thalamos opticos maxime in ſiniſtro deliteſcere; id imprimis probat ipſa vertigo, capitis fere inexplicabilis debilitas, imo ipſum glaucoma ſeu jactura ſplendoris priſtini in oculis, nam nitor iſte amiſſus nec ophthalmiæ prægreſſæ, nec ſuffuſioni adſcribi poteſt, cum prioris nulla in caſu mentio facta fuerit, hæc vero ſi ſemel oculos occuparit

rit ac diu in oculis perſtiterit, nunquam penitus evaneſcat, imo potius indies excreſcat in majorem molem *medicamentis* inexpugnabilem, adeo, ut non niſi *acu* deponi, nunquam extrahi poſſit: Cæteras cerebri partes præter thalamos opticos non affligi credo, quia bene dormit & cæteras actiones animales rite obeat & præcipua ſymptomata, quæ illam perturbant, facultatis viſivæ vitiis vel maxime attribui debent. Cauſa proxima vertiginis & plerorumque reliquorum ſymptomatum videtur eſſe impedimentum quoddam motûs ordinarii ſpirituum animalium intra thalamos opticos maxime ſiniſtrum, ob quod partim in motum inordinatum aguntur, unde vertigo, vibratio, nebula verſicolor & capitis debilitas oboriuntur; partim intercipiuntur, ut non debita quantitate ad oculos influere poſſint, unde oculi lucidis radiis aliquomodo privati nitorem ſuum amittunt, & jam à longo tempore fumulus quidam oculis obverſatur continue: impedimentum hoc non videtur eſſe nudus aliquis fumus vel vapor, licet brevi tempore vibratio nebula & vertigo perdurent, ſed humor aliquis, nam poſt paroxyſmum per plures ſeptimanas nec legere nec ſcribere aut alia hujus generis munia perficere valet, atque oculorum obſcuratio non ſemel ultra plures ſeptimanas perſeverat. Humor iſte non eſt ſanguis vel extravaſatus vel intra vaſa ſtagnans inflammationem aut aneuriſma pariens, quia graviora & tantum non pernitioſa ſigna adeſſent, ſed ſerum ſeu lympha: hic enim humor aliàs cerebri inquilinus eſt & ſolus ita abſumitur, ut nulla vel exigua ſui veſtigia relinquat: hic etiam & thalamorum poros profundius ſubire & illos foras nimium madefacere valet, ut actiones, quæ in his perficiuntur, lædantur, quin quoque, ut vicinæ afficiantur, efficere potis eſt, unde tinnitus aurium, temporis punctio, gingivarum tumor, dentium vacillatio aliaque ſymptomata percommode derivantur. Non leve momentum ad hæc de humore aqueo perſuadenda addit Coryzæ, cui à primis unguiculis creberrime obnoxia erat, ſuppreſſio à primo inſultu ad hunc uſque diem: glandula enim pituitaria, quæ thalamis opticis viciniſſima, aquam intra cranium effuſam nec reſorbere, nec extra cranium ſufficienter amandare videtur; quod *Lower de Corde* huic glandulæ non ſine ratione adſcribit: forſan quoque nihil hujus aquæ per os cribriforme ad nares ſtillat, *quod Williſianæ opinionis eſt.* Lympham hic culpandam quoque probat defluxio ad pectus in graviore illo paroxyſmo, in quo primum oculi obſcurantur, nam accedente tuſſi lympha magis magisque è profundioribus verſus nervum opticum propellebatur. Sero ſeu lymphâ abundare *Nobiliſſimam Dominam* evincent habitus corporis obæſus, vita ſedentaria, ætas, quâ menſes non raro ſubſiſtere aut minus ordinatè fluere ſolent, imprimis ſi admodum juvenculæ primum emanarint, ſudor capitis nimius, qui equidem non ſoboles eſt lymphæ in vel circa thalamos

effuſæ; ſed potius portio ſeri ex maſſa ſanguinea effuſi in partes capitis ſubcutaneas, ſimulque fidem facit maſſam hanc ſero admodum abundare. Coryza frequens itidem de illius copia teſtimonium perhibet: forte *Venæſectione* vel ipſis oculis ejus redundantiam uſurpare licebit. Serum ad hæc loca primum præcipitatum fuit ab aëris inclementia, tempore autumnali 1672. *In itinere Auguſtano*, dum prohibita evacuatione per habitum corporis & cutim capillatam capitis retrorſum pulſum ad thalamos opticos parteſque vicinas plus regurgitavit, quàm ut à glandula pituitaria reſorberi potuerit: poſtea rurſus hæc loca repetiit, quoties inſignis aliqua ejus deſpumatio, *ut Piſo de Morbis ex ſeroſa colluvie loquitur*, contigit, quæ evenit non raro circa notabiliores cœli mutationes, ſcil. tempore æquinoctiorum & ſolſtitiorum, imo etiam imminente vel præſente fluxu menſium, quandoque etiam alias ob cauſas frequentiſſime hanc deſpumationem quoque eveniſſe obſervavi, ſi æſtuante corpore ſubito perfrigerentur: Hanc ſeri effuſionem thalami parteſque vicinæ eò lubentius admiſerunt, quia à primo affluxu labefactatæ & flaccidiores redditæ minus obſtiterunt, unde more aliarum partium nervoſarum ſemel læſarum, tot recidivis obnoxiæ factæ fuerunt. Uterum ad horum ſymptomatum productionem ſymbolum conferre probabile faciunt ſterilitas in altero matrimonio, unico abortu excepto, Menſes ordinatè manantes ad 26. ætatis annum; paroxyſmi invadentes vel paulo ante vel in ipſo menſium fluxu: ventris tormina & ſymptomata vere hyſterica ſi perfrigeſcat: quomodo vero id præſtet, ſane perobſcurum eſt: auram aliquam ad caput delatam hæc efficere ſupra negavi: quod ſi fieret, quia toti maſſæ ſanguineæ permiſceretur, alia ſymptomata excitaret (maxime ſi venenata foret, quod alias huic auræ tribuitur,) nam per totum cerebri ſyſtema diffunderetur: ut in re obſcura aliquid dicam, puto eatenus uterum concurrere, quatenus ab utero fermentatio, quæ imminentibus menſibus in maſſa ſanguinea contingit, exordium ſumit, unâque operâ deſpumationis author eſt; deinde quatenus ſerum cum menſibus nunc parcius ac pridem ex maſſa ſanguinea eliminatur. Lien quoque accuſari poſſet, ſi certo conſtaret fermentationem in illo rite non peragi, ſique gingivarum tumor ac dentium vacillatio, certo ſcorbutica progenies forent; quod ex aliis ſignis huic morbo propriis neceſſum eſt, ut plenius innoteſcat.

Symptomata hæc ſi crebrius & vehementius invaderent ſique negligerentur tandem guttam ſerenam, epilepſiam aut apoplexiam inferrent: ſi vero *congruis medicamentis* occurretur, non dubito illa expugnatum iri, cùm per intervalla eaque ſatis longa *Nob. Dominam* invadant.

In hoc morbo ſeu hac ſymptomatum congerie aliud agendum tem-

tempore paroxyſmi, aliud extra illum. In paroxyſmo cavenda largior ſeri effuſio, & protinus ſpiritus animales refocillandi ſunt. Itaque *Nobiliſſima Domina* verſetur in aëre temperato: quantocyus à vino abſtineat, bibat *decoct. rad. chinæ vel ſimile quodpiam* palato gratum: veſcatur cibis facilis coctionis & boni ſucci: quietem amplectatur: ſpiritus animales reficiantur crebro *uno alterove cochleari hoc liquore pleno.*

℞. *Aq. flor. til. pœon. ceraſ. n. ſine vino deſt. ana ℥ij.*
Spir. C. C. rectif. ʒj. Eſſent. caſtor. ʒß.
Tab. man. chr. perlat. ℥ß. Mſc. d. ad vitr.

Illiniri quoque poſſent vertex capitis, nares, tempora *Mixtura balſami ſuccini, rutæ, macis, nuc. moſch. &c.*

Quamprimum vibratio, nebula verſicolor & vertigo remiſerint, protinus ad cauſæ proximæ ablationem properandum erit. Nimirum ſerum circa thalamos opticos ſtagnans revellendum eſt, ſimulque partes læſæ roborandæ ſunt: itaque *purgarem Nobiliſſimam Dominam* ſemel in ſeptimana, donec omne glaucoma evanuiſſet *his pilulis.*

℞. *Extr. pilul. cochiar. ʒj. caſtor. ℈ß. Magiſt. jalapp. ℈j.*
Ol. ſuccin. alb. rectif. gtt. ij. ſpir. ceraſ. nigr. q. ſ.
Mſc. F. Pil. No. 45. de ☉.

Harum poſt duas horas à parca cæna 7. *vel* 9. *vel* 11. *pro doſi qualibet* aſſumere & poſt ſumtas lectum petere poſſet: mane citra graviorem capitis perturbationem alvum movent, ſerum à capite avellunt & evacuant: poſt reſtitutum oculis nitorem *harum pilularum doſin* ſemel in menſe ſcilicet ante vel poſt novilunium itidem duabus horis à parciore cæna deglutiat. *Vomitoria* nec neceſſaria ſunt, nec forte utilia, nam ventriculus hic inculpabilis & *Domina Ægra* egregie appetit, nec ſtagnantis in primis viis aut efferæ bilis ſigna adſunt: quamvis ſemel in paroxyſmo quodam ructus, fluctuationes & motus quidam ſplenetici putatitii ipſi moleſti fuerint, vix tamen horum flatuum tumultuatione cacochymiæ in primis vis exundanti adſcriberem, cum in cæteris paroxyſmis & extra illos de illa nulla ſigna in caſu memorentur: dein à violentia vomitûs humores magis verſus oculos protruderentur atque oculorum obſcuratio cum damno forte immedicabili augeretur: denique ſi omnino aliquid vitioſi in primis viis colligeretur, illud aliâ viâ educi poſſet citra noxam, aut accuratiore diætâ emendaretur, quod in cæteris paroyſmis factum fuiſſe non obſcure ex caſu colligere poſſum. Itaque omiſſis aliis evacuantibus præter dicta accederem ad illa, quæ ſerum abſorbent & ſimul genus nervoſum roborant. Parari poſſet *talis pulvis.*

 ℞. *Radic.*

℞. *Radic. Pœon.* ℥ß. *valerian. sylv.* ʒiij.
Sem. pœon. ʒij. *Fœnicul.* ʒj.
Flor. euphrag. ʒiß. *C. C. phil. ppr.*
Ung. alc. pp. ana ʒj. ♁ii *diaphor. cum triplo* ⊕ *detonat.* ʒiß.
Cinnab. nativ. sel. ʒj. *crystall. mont. pp.* ℥iij.
Tabul. man. chr. perlat. ℥iiß. *Msc. F. pulv.*
Dosis mane hora 6. & vesp. hor. 5. sit ʒß. *vel* ℈ij. *cum aq. flor. tiliæ.*

Cubitum itura posset sumere ʒj. *vel* ʒij. *hujus electuarii.*

℞. *Conserv. ros. rubr.* ℥iij. *majoran. flor. tunic. ana* ℥j.
Mithridat. Damocr. ʒj. ⊖ *vol. C. C. rect.* ℈j. *matr. perl. pp.* ʒj.
Cum syrup. de pœon. pauxill. Msc. F. elect.

In principio pastûs *pro primo haustu* ℥iiij. *hujus vini* ebibere posset.

℞. *Lign. visc. quern.* ℥ß.
Rad. pœon. valer. sylv.
Eryng. ana ʒiij.
Herbar. beton. rorismar. salv.
Flor. pœon. cheiri ana. Pj. sem. pœon. fœnicul. ana ʒj.
Macis ʒß. *cubeb. cardamom. ana* ℈j. ⊖ *juniper.* ʒij.
Incis. & contus. Msc. lig. in nodul. ex sindon. rubr. cui affundantur aq. fontan. fervid. ℔iij. *vini albi veteris* ℔vij.

Masticatoria alias proficua suadere non ausim ob dentes vacillantes & gingivas tumidas: alias *Mastiche* sola masticata opem non exiguam afferret: præstat tamen, si inquireretur num forte fistula quædam in gingiva lateret; dein si dentes vacillantes firmiores redderentur *collutione adstringente ex Flor. ros. r. balaust. rad. bistort. & similibus. Fonticuli* admodum proficui forent quorum unus in brachio sinistro, alter in pede dextro sub genu in parte interna excitentur. Si guttæ serenæ periculum immineret, mature *ad setaceum* accederem. *Vesicatoria* aliàs multum quoque in revellendo præstant: si crebrius rediret dolor temporis punctorius, illa non omitterem: applicari possent carpis. *Venæsectio* Vere & Autumno; & *scarificationes*, si his assueverit, alternis mensibus ante novilunium non licet intermittere.

Quamdiu *Nobilissima Domina* hujus morbi recidivam extimescit, imprimis aëris Anomalias declinet: vescatur semper cibis optimi succi & facilis concoctionis: imprimis semper operam det, ut cæna sit simplex & parca, nec unquam lectum petat, nisi duabus à pastu horis:

vina

vina ſulphurata ceu peſtem fugiat: nocentiſſimus quoque ſomnus pomeridianus. Et hæc ſunt, quæ mihi hac vice ſuccurrebant: ſi quid ulterius ad reparandam *Nobiliſſimæ Dominæ* valetudinem præſtare potero, monitus id lubenter faciam. *DEUS T. O. M. Conſilia Medica Nobiliſſimæ Dominæ ſalutaria eſſe jubeat.*

Scaphuſii d. 25. Julii ſt. v. 1674. Joh. Jacob Wepfer, M. D.

Scribit Nobiliſſimus Dominus Maritus die 12. *Auguſti* 1674. *ad verba in conſilio memorata, quibus aliquam explicationem addit ac ad quædam dilucidationem majorem expetit.*

Niſi forte dens aliquis carioſus &c.

§. 1. Neque dens carioſus adeſt neque fiſtula: caro vero gingivarum inferius magis tumet quam ſuperius : circa quosdam dentes conſumitur: quando inferius gingivæ plerisque in locis premuntur, prodit materia alba, quod jam ante aliquot annos incepit: nunquam genæ ipſi tumuerunt nec dentes doluerunt: tempore menſium maxime tument gingivæ, dentes prolongantur & vacillant ut evelli poſſent.

Reſponſum ad quamlibet theſin d. 15. *Aug.* 1674. *dedi.*

Quia dentis caries & fiſtula abſunt in gingiva: dentium vacillatio & mucus ſeu liquor ille albus, qui preſſis gingivis ex alveolis dentium emanat, certo originem trahent ab humore aliquo, qui nervorum ductum ſecutus, dentium ligamina laxat, reliquo in humorem cremori hordei ſimilem mutato: Indicium quoque cerebri affecti.

§. 2. Fumi nunc continuo objecti &c.

Obſcuritas oculis obverſans, ſcintillatio ac vibratio (Zwitzeren) tantum paroxyſmo præſente adſunt & durant ad 8. Pater Noſt. nuper fere ad quadrant. horæ durarunt: paroxyſmo ceſſante, oculi quidem alterati manent & humidi, ac palpebræ aliquantulum pruriunt, verum obſcuritas & ſcintillatio cum paroxyſmo ceſſant: at poſt paroxyſmum plerumque per unam horam magis quam per alteram muſcas parvulas oculis circumvolitare putat aut corpuſculum ſurſum deorſumque ſcandere opinatur; hæc tamen obverſatio per duos dies poſt paroxyſmum fortiorem minus, ante paroxyſmum vero fortius & diuturnius animadvertitur. Quod igitur poſt paroxyſmum validiorem neque legere neque ſcribere poteſt, non eſt in culpa oculorum obtenebratio in paroxyſmo graviore maxime ſiniſtri oculi, quia poſt paroxyſmum bene videt exceptâ illa obverſatione, ſed debilitas & capitis quaſi laſſitudo, ob quam ſtatim vertiginoſa fit atque inde viſus diſſipatur.

Reſponſum. Si fumi obſcuritasque non ſemper adſunt, ſed ſolum

tempore paroxyſmi, eo melius eſt & certius apud me argumentum, glaucoma & ſuffuſionem nondum oculos occupaſſe: at muſcæ parvulæ & corpuſculum ſurſum deorſumque ſcandentia oculis obverſantia tum ante tum poſt paroxyſmum; & vertigo ac capitis debilitas lectionem impediens poſt paroxyſmum evenientes indicia apud me certa permanent, cauſam non in oculis ſed profundius ſcil. in ipſis thalamis opticis & quidem in ſiniſtro magis quam in dextro hærere: niſi enim ibi hæreret, lectio &c. vertiginem nunquam efficeret, nec caput inde debilitaretur: aliàs malè omnibus literatis eſſet diu noctuque oculos legendo & ſcribendo fatigantibus.

§. 3. Verum eſſe nullam ophthalmiam prægreſſam nec ſuffuſionem adeſſe.

Reſponſum. Quia nunquam ophthalmia laboravit, confirmor in ſententia mea ſcil. corneam & humores intra oculos ſuum ſplendorem retinuiſſe.

§. 4. A tribus ſeptimanis quater ipſam paroxyſmus invaſit: duo admodum violenti erant. Prima vice menſes anticiparunt: 2da vice tribus diebus ante menſes. 3ia vice ſcil. in tertia ſeptimana menſes redierunt ſed parciſſime: ſanguis erat laudatiſſimus: durantibus menſibus intra 24. horas bis paroxyſmus advenit admodum fortis & diu durans, unde die ſequente *Vena in pede ſiniſtro ſecta* fuit.

Reſponſum. Paroxyſmorum frequentia & ultimorum vehementia argumento mihi ſunt debilitatem inſignem intus latere in thalamis opticis: niſi enim hæc adeſſet non tam facile ad ὀργασμὸν illum, qui menſibus inſtantibus in maſſa ſanguinea contingit apud omnes fœminas, ita caput turbaret, & niſi aliquid peculiare *apud Nobiliſſimam Dominam Matronam* adeſſet in cerebro, hoc non efficeret: aliis id matronis non evenit, quamvis eundem & forte ſæpius fortiorem orgaſmum experiantur. Debilitas autem hæc conſiſtere videtur in pororum quadam laxitate, ob quam promte thalami aliquid admittunt; fibrarum ſeu filamentorum minutiſſimorum, ex quibus componuntur, quique nervorum poſtea ſtamina ſunt, flacciditate & ad excutiendum impotentia, ob quam humores admiſſi ſtagnant: ſpirituum animalium motui legitimo impedimento ſunt, unde obſcuritas oculorum & vibratio oriuntur: & quia aliquandiu permanent, evenit, ut caput inde debilitetur & ſi legat &c. Vertigine corripiatur per aliquot dies poſt paroxyſmum.

§. 5. & 6. A diebus 14. ſomnum amittit: unde caput debilitatur. Tinnitus aurium fortior redit, qui fere remiſerat.

Reſponſum. Vigiliæ per 14. dies jam durantes & aurium tinnitus orientur ab una eademque cauſa ſcil. ſeu humore ſeu vapore medullam cerebri irrorante acriori, non ſuavi & blando, hanc ob cauſam ſpi-

ritus

ritus animales non ſopit, ligat nec quietos eſſe permitt: quod fit, ſi ſerum ſanguinis ſalſius aut bile inquinatum exiſtat.

§. 7. Coryza jam ab aliquo tempore mediocriter redit.

Reſponſum. Coryzam pridem familiarem redire, bonum indicium eſt: nam hac ratione maſſa ſanguinea depuratur & non parum cerebrum onere levatur, ſive *Williſio*, qui per os ethmoides non parum excrementorum exſtillare putat, ſive *Lowero*, qui illa à glandula pituitaria abſorberi, credamus, ſive *Schneidero* aſſentiamus, qui neutrum quidem locum excretionis admittit: at hac ratione maſſam ſanguineam à ſuperfluo ſero depleri concedit.

§. 8. Poſt primos paroxyſmos per aliquot dies caput largiter ſudavit poſt paſtum aut tempore ſomni, quod poſt ultimos duos paroxyſmos iterum per tres dies evenit.

Reſponſum. Capitis ſudor non quidem evenit ab aqua ex thalamis cerebri aut ex toto cerebro ad partes ſubcutaneas ablegata: at indicio eſt deſpumationem ſeri in orgaſmo illo, qui menſes præcedit & comitatur copioſum fuiſſe nec ſolum ad interiora cranii ſed multum quoque in glandulas ſubcutaneas partis capillatæ capitis depoſitum fuiſſe, quæ glandulæ poſtea in paſtu & tempore ſomni à ſuperfluis per poros cutis, qui ductuum à glandulis his porrectis oſcula ſunt, ſe exonerant.

§. 9. *Medici Tübingenſes* in hoc affectu multùm accuſant lienem: nam dum primus maritus diu per aliquot annos æger decubuit & poſtea mortuus fuit; magna triſtitia afficiebatur.

Reſponſum. De liene multa dicere nequeo, quia, ut verum fatear, certum illius uſum ignoro & fermentatio illius mihi valde ſuſpecta eſt, maxime ſi illum ſine magna ſanguificationis aut œconomiæ naturalis perturbatione exſcindi poſſe conſidero: Hactenus ſanguinis ad hepar abituri diverticulum credidi, cui non major ibi mora, quam in alio quovis plexu arterioſo, quorum plures alibi in animalibus huic partim aliquo modo partim plane ſimiles exiſtunt: in quibus tamen fermentationem fieri nemo hactenus ſtatuere auſus fuit.

§. 10. Poſt mariti primi obitum magnâ triſtitiâ affectâ catarrhoſa fieri & gingivæ tumeſcere ac dentes vacillare inceperunt.

Reſponſum. Mœror ingens & diuturnus, quo affligebatur ob primi mariti morbum chronicum ſine ſpe reconvaleſcentiæ per annos durantem & tandem mortem ſubſequentem, procul dubio largam lachrymarum vim ſæpiſſime expreſſit & plurimas noctes inſomnes peperit; unde crediderim cerebrum potius quam lienem clanculum, imo tandem aperte

aperte labefactatum fuiſſe: quod abunde confirmant catarrhi profuſiores & crebriores & gingivarum intumeſcentiæ & dentium vacillationes, qui effectus generis nervoſi potius afflicti, quam partis ad ſanguificationem ſpectantis: certe per mœrorem humoribus aquoſis in cerebro eique vicinis partibus via amplior pandebatur hoc pathemate, quam antidhac fiebat.

§. 11. In omni paroxyſmo urina eſt turbida cum multo ſedimento farinæ laterum ſimili.

Reſponſum. Urina turbata cum ſedimento farinaceo non eſt ſignum hujus vel illius partis magis afflictæ, ſed potius maſſæ ſanguineæ inquietatæ ſeu turbatæ & coctionis illius aliquomodo impeditæ ſignum: ideo ad leves quoque & non magni momenti alterationes contingit: certe ſcorbuti latentis ſignum certum non eſt, cum nec milleſimus talem urinam excernens ſcorbuto infectus reperiatur.

§. 12. Poſt paroxyſmum ſentit laſſitudinem oſteocopon in brachiis & pedibus.

Reſponſum. Dolor poſt paroxyſmum oſteocopus eſt effectus ſpirituum animalium interceptorum.

§. 13. §. 14. In ultimis duabus V. S. in brachiis ſanguis pulcherrimus erat absque multa aqua ſuperflua: unde putat cauſam occultam & ſcorbuticam latere.

Reſponſum. In ſanguine ultimum emiſſo parum ſeri inventum fuiſſe non eſt argumentum illud lymphâ non abundare aut illud non poſſe p. n. in thalamis ſtagnare, quia etiam paucum quod eſt in ſanguine, poteſt circa partem cumulari, niſi per vaſcula lymphatica aut alios ductus excretorios via pateat, idque ob perpetuum ſanguinis motum, ob quem ſingulis momentis novæ guttulæ afferuntur & plures quidem tunc, quando in ſanguine eſt orgaſmus aut deſpumatio. Ideoque pulcherrimus & ſplendide rubeſcens ſanguis in ſubjecto hoc ægro cum his ſymptomatibus non indigitat ocultam aliquam qualitatem aut ſcorbuticam diſpoſitionem: neceſſario alia hujus morbi ſigna adeſſe deberent aut oſtendenda forent antequam *antiſcorbutica* exhiberentur.

§. 15. Quia veretur graviorem paroxyſmum tempore æquinoctii Autumnalis petuntur *præſervatoria.*

Reſponſum. *Præſervationis cauſâ* utatur illis, quæ in conſilio nuper ſcripſi, quibus nihil ſuperaddendum invenio, nec addam, donec de ſuaſorum ſucceſſu edoctus fuero.

Joh. Jacob Wepfer, *M.* D.

Nobi-

Nobiliſſ. Dominus ſcribit d. 29. Septembr. 1674. Duobus diebus *poſt uſum medicamentorum* affectus rediit primum in oculo ſiniſtro: poſt dies ſex in dextro: jam vero à quinque ſeptimanis nunquam, ſic circa æquinoctium præter ſpem bene habuit: & caput non dolet: oculi maxime noctu valde pruriunt, aut urunt & ſi ob pruritum oculos fricet aqua ſalſa effluit. Menſes quoque bis ſed anticipando ſcil. 3ia ſeptimanâ redierunt absque moleſtia. Ventriculus non bene concoquit, eructat & putat ægra multos vapores ad caput aſcendere cum moleſtia quadam. *Fonticulus* in pede nondum excitatus fuit, quia hunc abhorret, jam unum habet in brachio ſiniſtro: ſi poſſet permutari, ut in dextro poneretur eo lubentius ipſi eſſet: non tamen refragabitur, ſi *Fonticulus* in pede plus conduceret. Quia *menſe Julii Vena ſecta fuit in pede* an pro conſuetudine autumnali *Venæ ſectio* repetenda? quando & quoties *ſcarificatio* inſtituenda? quamdiu *pulvere, electuario, vino medicato, pilulis & cæteris medicamentis* paroxyſmum avertentibus pergendum ſit? interea perget hiſce. Urina ſemper flammea eſt & quando turbatur ſubſidet farina lateritia.

Reſpondi d. 10. *Octobr.* 1674. *Pulv. elect. & vin. medic.* continuet uſquedum ſolſtitium præterierit. *Pilulas* nunc ſumat bis in menſe non amplius ſingulo octiduo. Dum enim urina rubeſcit & facile turbatur ſignum eſt maſſam ſanguineam multo ſale abundare; unde etiam oculorum pruritus: huic medetur *gr. i. ♀♎ in aqu. ſolan. roſ. alb. ana ℥iij. parum coct. & per chartam emporet.. filtrati*, quâ ſubinde oculos abluat. Menſium anticipatio nihil mali indigitat. Ventriculi ructus & aggravatio capitis non fit ab aſcenſu vaporum per gulam ad caput, quæ impoſſibilis, ſed nimis cita potulentorum diſtributione, quæ quoque libenter admittunt vaſa cerebri laxiora. Ructus indicio ſunt aliquid in & circa ventriculum latentis incendii. Concoctio debilior efficeret alvum ſolutiorem aut ructus diu cibos redolentes, quandoque etiam vomitum crudorum aut ſemicoctorum. Si incendium lateret, ructus & capitis moleſtiæ augerentur. V. S. autumno, quia illi aſſueta, celebrari propediem poterit, ſed non ſit nimis larga, quia nimiæ ſanguinis profuſiones capiti noxiæ. Quia molem corporis vaſtam hactenus reſcivi, mallem ut *fonticulum* in pede adhuc omitteret, niſi aliud neceſſitas ſuaſerit. *Scarificationem* alternis menſibus inſtituat triduo ante vel poſt novilunium nulla ſignorum habitâ ratione. Propter ructus & æſtuationem à paſtu vinum aqua diluat. Cæna ſit parca.

Circa initium anni 1675. Colicâ ſpaſmodicâ laboravit, quam *D. D. Screta* me tunc febri maligna decumbente, tractavit, quæ *à medi-*

camentis demulcentibus, clyſteribus mitigantibus, pulvere nervino, externis inunctionibus &c. devicta fuit.

Die 1. *Martii* 1675. *ſcribit:* affectum capitis ab ultimo inſultu ſemel eumque exiguum hactenus perpeſſa eſt: libera eſt à vertigine aliisque capitis perturbationibus. Menſes ordinate fluunt. Poſt colicam primum pes dexter, poſtea ſiniſter intumuerunt imprimis circa malleolos & in dorſo pedis cum multis puſtulis, quæ plurimum puris fuderunt, quæ nunc evanuerunt, manente tumore, ſed minore, maxime veſperi, minus mane & fere nullo. Cætera optime habet. An tumori & qualia medicamenta applicanda.

Reſpondi nulla medicamenta applicanda: rem omnem naturæ committendam: ipſaque det operam diætæ accuratæ.

Die 28. *Septembr.* 1675. *per Dominum Candidatum Medicinæ Joh. Georgium Gmelinum ſcribit, Nobiliſſimam Dominam Conjugem optime hucusque ſe habere ac pancraticè vivere, propterea de cura feliciter peracta gratias egit. &c.*

OBSERVATIO LXXXI.

Phrenitis à Rhabarbaro.

N*Ob. & Reverend. quidam Canonicus N. N.* Ætatis ſuæ 30. annorum. *Menſe Auguſti* 1686. incidit in febrim tertianam notham, ſumtis *aliquibus medicamentis* ab ea ſublevatus fuit, ita ut videbatur totaliter reſtitutus, cum paroxyſmi omnino ceſſaverint, ab illo tempore tamen uſque in hodiernum diem nunquam totaliter reſtitutus exinde apparuit, quod penitus color & habitus corporis nunquam redintegratus exſtiterit. Interea converſationibus etiam lautioribus epulis intereſſe non intermiſit, adeo ut bilis de novo dominium reſumſerit multasque incommoditates ex ea paſſus fuerit: & quum præſertim *die lunæ* 27. *Januarii* 1687. *proxime præterito* nauſeabundum ſtomachum haberet, neſcio quo ſuaſore, accepit ℥ij, *Rhabarbari in ſubſtantia*, ex quo aliquas dejectiones quidem habuit, ſed humores adeo exaſperabantur, ut poſt acceſſionem febrilem caput totum eryſipelate obtegeretur. *Die* 29. *Januarii* inceperit aliquomodo delirare, adeo ut facile perſuaderi potuerim portionem bilioſi ſanguinis ad interiora cerebri arcana delatam fuiſſe: interea *ſanguis è brachio eductus fuit*, adeo ut *d.* 30. *Jan.* aliquo modo melius ſe habuerit. *Die* 31. *Januar.* omnia iterum exaſperabantur & ſemper plus delirare incepit. *Hodie die* 3. *Februarii*

Delirium

Delirium cum ſummo furore exercet; ad interim *hirudines poſt aures* applicatæ fuerunt, *enemata partim refrigerantia & demulcentia partim ſolutiva* applicata fuerunt: *pulveres præcipitantes & cordiales* in uſum venerunt, *Julapiis & emulſionibus* fervorem bilis retundentibus continuo potabatur, nec non hodie *veſicatoria ad brachia* adhibita fuerunt *concurrente mecum & conſultante Excell. D. D. Cyſato.* Cum autem *Nobil. Familia Rev. Dni* incolumitatem ſumme flagitet, *Excell. Dominationem Veſtram* enixe rogat, ut calculum ſuum apponere velit, quid ulterius ad ipſius reſtitutionem faciendum ſit, quod & ego ſummopere rogito, qui ero

Exc. Veſtræ adſtrictiſſimus

Die 3. *Febr.* 1687. Ruſconi, M. D.

Literas iſtas accepi die 17. Febr. 1687. Soloduri ubi tunc commorabar.

Reſpondi Soloduri die 22. *Febr.* 1687. Affectum eſſe phrenitidem quæ in perfectam maniam tranſire poſſet: febris continua, eryſipelas capitis & delirium cum furore id teſtantur, quod etiam occaſio morbi confirmat, ſcil. *Rad. Rhabarb.* ʒij. *in ſubſtantia* ſumtæ, à quibus non ſolum bilis ſed etiam tota maſſa ſanguinea ſumme exagitata fuit tandemque ad caput delata, non ſolum eryſipelas ſed quoque inflammatio Meningum excitata fuit. Morbum aggreſſi ſunt, *iis remediis*, quæ ipſemet ſuaſiſſem *ſc. V. S. hirud. applic. veſicat. pulv. præcipit. cordialibus, Jul. refrigerant. emulſ. clyſter. refrig. & laxat.* quibus alias morbus iſte expugnatur niſi profundiora cerebri petierit. Verum quum, ex quo datæ fuerunt literæ, 19. dies præterierint, quo nunc in ſtatu R. D. ſit, ſcire nequeo, ſi adhuc in vivis ſit atque adhuc ferociret viresque conſtarent, ſuaderem *Arteriotomiam primum in uno tempore & poſt unum alterumve diem in altero tempore:* Eſt ſecura, ſi in extrema parte verſus ſynciput inſtituatur, *imponatur pulv. ſanguin. ſiſtens ex farin. Molendin. Bol. terr. ſigill. pil. leporin. minutim conciſis, thur. cum album. ovi ſubact. & pulvillo ex filamentis carptis inductus tegatur quadrante thaleri & bene obligatur.* Deinde *potui ordinario multum lapid. prunellæ* immiſceatur *ſc. Menſ. j. ad* ℥ß. *ad* ʒvj. *imò* ℥j. ſi lingua ſcabra, detur *emulſio amygdal. dulc.* large bibenda, nam mire humores demulcet *add. ſem. fr. major.* ſi vires adhuc conſtarent, darem quoque *opiata:* nam à ſomno ceſſat & miteſcit delirium e. gr.

℞. ♁ *diaphor.* ʒj. *Matr. perlar. ppr.* ʒß.
Lapil. ♋. *C. C. ph. ppr.* āā. ʒiß.

Rr 2 *Lap.*

Lap. Bezoar. or. ℈ß. *Laudan. opiat. perlat. gr. iiij.*
Sacch. alb. ℥vj. *Msc. F. Pulv.*

Dos. singul. 8. hor. ℈j. *vel* ʒß. *c. emulsion. amygd.*

Vesicatoria vix quicquam amplius præstabunt. Alvus aperta servetur *clysteribus refrigerantibus.* Victus sit refrigerans plane.

D. 16. *Martii* 1687. *D. D. Cysatus scribit.* Literas *Soluduro* in tempore adhuc traditas fuisse, *pulvis absorbens cum Laud. opiato* somnum blandum attulit, inde delirium multum remisit, *Decoct. C. C. usti cui lap. prunell. in larga dosi immixtus*, conduxit, *ut & emuls. amygd. d. cum seminib. fr. major.* sensim sensimque ad sanam mentem reductus est, ut *Arteriotomiam* non opus habuerint.

OBSERVATIO LXXXII.

Amor insanus.

Casus hic transmissus à D. D. Wilhelmo Christiano Küeffer Argentorato d. 27. Jul. 1681. Æger est ex Magnatum numero qui causam hujus amoris scire avet & modum, quo ab illo liberari posset.

M*Agni Nominis quidam Vir* 46. circiter annor. Temperamenti serosi, quod ex habitu corporis graciliori, cute candida, capillis colore inter flavum cinereumque ambigente præditis conjicio, singulari erga quendam suorum *Ministrorum* flagrat amore, qui pariter instructus satis virtutibus rerumque notitiâ & peritiâ ætatis 50. circiter annor. quem amorem per tres jam annos fovit, ut pro re à natura exorbitante non crediderit, imo persuaserit sibi potius, esse quandam animi propensionem, quæ facilius hoc quam aliud toleret subjectum, quæ vero amandi *Ministrum* cœca *Dominum* pepellit ratio, eadem & in illo erga hunc mox prodidit sese, *Dominus* mutuo affectu lætus unice in id incumbebat, quomodo, sine tamen aliorum præscitu, maximam temporis partem *cum Ministro* terere valeret, ex quo consortio mutua reciproci amoris confessio orta; hi se invicem amando ita decertabant, donec minister febri ardente, qua tandem periit, corripiebatur; qua durante febre *Dominus* maximos patiebatur dolores, ægrotum sæpius clam visitabat, metu ne simili afficeretur morbo *Minister* nihil tam libenter, quam *Domini* præsentiam ferebat, donec semel se invicem osculantes deprehendebantur, ex quo, ut *Dominus* domi se cu-

stodiret,

stodiret, serio provisum. *Dominus* vix conclave ingressus, ac ægrotans moritur & *Domino*, ut ipsi videbatur, apparet; *Dominus* mox hoc facto in tantam prosternationem adactus, ut *Aulici* lætum aliàs ipsius animum non ignorantes, & de ipso fore crederent. *Dominus* maxima instructus prudentia, ita callebat celare animi pathemata, ut nemo causam subitæ hujus mutationis agnoscere posset. Imo *Medici ipsi* judicabant jam febri laborare Hungarica. Continua idcirco ipsum affligebat tristitia, nec quicquam erat, quod ipsius poterat exhilarare animum præter defuncti effigiem, quam semper secum habebat & cum qua tacita quasi habebat colloquia: statim ut oculos clausit, videbatur ipsi, se sentire mortuum ad latus ipsi decumbentem, quod sæpius terrorem horroremque incussit tam ingentem ut famuli excubias agentes opem laturi subito ipsi appropinquaverint. Inter hæc malum indies ingravescebat, adeo ut nil præter mortem desideraret, nec medicinam porro volebat haurire, sed passim ægrotantes periculoso morbo graviter decumbentes invisebat, spe se contagio fore correptum. His ita se habentibus *Medici* credebant subesse aliquam melancholiam; hujus rationem forte ignorantes mutationem aëris suaserunt, quam tentare noluit ob amorem solitariæ vitæ & erga viduam liberosque defuncti. Tandem huic consilio morem gerens *Venetias* se contulit, ubi per aliquot septimanas commoratus quum esset, sequens æque satis mirandum ei obvenit. In area namque *S. Marci* quidam obviam factus *Nobilis* defuncti effigiem exacte repræsentans, cujus amore mox captus nihil præter ipsius efflagitabat amicitiam, quam etiam obtinuit: *Nobilis* vero vicissim tanto *erga hunc Dominum* flagrat amoris æstu, ut *Medico* rem suam detexerit, qui eundem *Dominum* tractabat, *Medicus* rem patefacit *Domino*, hic eam ipsi fatetur, quod scilicet jam quietus quia defuncti effigiem in alterius viventis persona intueri posset; & quamdiu *Venetiis* commorabatur, sine animi mœrore vitam agebat, mox vero ac hinc discessit, prior rediit morbus. Inter absentes hinc inde scribuntur literæ lamentationum plenæ, ut vix penes quem major tristitia sit, scire posses. *Quæritur unde hoc malum proveniat & quomodo sit tractandum?*

Responsum quod *D. 9. Augusti* 1681. *dedi.*

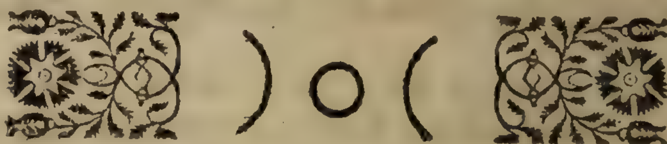
AFfectus iste Amor insanus est, quia tanto viro indignus & indecens & procul dubio actionibus absurdis comitatur, quia mœrorem parit sanitati nocuum & in omnibus actionibus torpidum ac negligentem facientem procul dubio non sine gravi damno œconomiæ regiminis &c. Hic quidam causantur maleficia, quibus tamen non multum tribuo, fascinat magis blanda conversatio.

 Objectum

Objectum ex mente, quod tanto affectu proſequitur, excutiendum, obliterandum aut illi contrarium imprimendum, imo efficiendum ut odio habeat: quoniam vero morbus animi eſt præcipuè, *remedia* arripienda, quæ hoc animi vitium corrigunt. Illa ſuppeditat abunde *Theologia*, & ſi forte hæc minoris faciat, *Ethica* plura ſuggeret: his abundant *Libr. de Remed. Amoris Ovidii & Petrarchæ*: nec deerunt *Conſiliariis*, magni momenti auxilia, fuga ſollitudinis & abſtractio ab hoc objecto, quæ conſervando, ludendo, exercitiis equeſtribus &c. conſequi poteſt.

Medicamenta purgantia, alterantia & auxilia ex Chirurgia non multum præſtabunt, niſi alia corporis aut humorum vitia illa poſtulent. Novi fruſtra à multis his ſategiſſe: pro forma tamen quædam ſuggeri poſſunt, ægrisque perſuadendum certò profutura: quæ talia excogitentur, quæ reliquo corpori nullum damnum afferre poſſunt. *Illuſtriſſimo cuidam S. R. I. Comiti phantaſma menti perpetuo inhæſit ſibi in ſomno aliquando ſubitam mortem obventuram, unde quamprimum oculos clauſit, magno terrore ſuccutiebatur. Fruſtra varia evacuantia, alterantia etiam narcotica præſcripta: obſervavi cætera ſanum: ſuaſi aquam cordialem temperatam: juſſi ut audacter dormiret: id pollicebatur ſe facturum: abii, rediit nihilominus terror, quum intellexiſſem illum propter meum diſceſſum territum fuiſſe, tota nocte ipſi clanculum adſtiti, & quum animadvertiſſet, me diligenter ipſum obſervare ac contra mortem repentinam remediis inſtructum eſſe lateri incubuit, ſuaviter dormivit pluribus horis, expergefactus delirium agnovit & convaluit, cùm per plures menſes ante mire angeretur.*

Revend. quidam P. in Monaſterio quodam Benedictino in mœrorem incidit gravem, putans ſibi indignari Dominum Abbatem: à mœrore quoque credidit, ſe memoriam amiſiſſe & hinc ad omnia inutilem. Dedi pulverem ſimilem ſpecieb. lætificant. Galeni, quem ad roborandam memoriam valere ſcripſi: inde brevi convaluit.

OBSER-

OBSERVATIO LXXXIII.

Erotomania.

Ampliſſime & Excellentiſſime Dne. Fautor plurimum colende!

NUper Biennâ, quo rei domeſticæ causâ profectus eram, huc reverſus, transmiſſam exercitationem medicam, hactenus avide deſideratam, de loco affecto in Apoplexia &c. Illuſtriſſimus Dominus Cancellarius à Montmolm mihi tradidit: propterea gratias ago maximas.

MErcator hujus loci integerrimus Dn. N. N. pridie in ædibus meis me convenit, petens, ut nepotis ſui affectum cum mentis alienatione copulatum examinarem & totam hiſtoriam *conſultandi gratiâ Exc. T.* mitterem. Caſum in adjuncta charta deſcriptum habebis, quid ad curationem obtinendam agendum, quidque de eventu ſperandum ſententiam meam in reſolutione ſubjunxi, quam lubenti animo, *menti Exc. T. ſummâ experientiâ & eruditione præclaræ* ſubmitto. *Maneo*

Ampliſſ. Excell. T.

Neocomi Helvetiorum d. 21. Martii 1691.

Omni ſtudio & obſervantia addictiſſimus
Grojan, M. D.

Hiſtoria Morbi.

F*Ilius Domini N. N. Mercatoris hujus civitatis*, ætatis 23. annor. cujus Avus & Pater aliquali mentis imbecillitate laborarunt, ſtaturæ proceræ, habitûs corporis quadrati & carnoſi, coloris pallidi, cujus venæ ſunt amplæ, cutis copioſis lentiginibus conſperſa, capilli ruffi; per annum aut ultra *Baſileæ* apud Mercatorem commoratus, toto illo tempore ſpecimina optimæ indolis & eximii ingenii exhibuerat, ſenſim deperit amore virginem hoſpitis ſui cognatam; hoc domeſtici advertentes animi gratiâ in propoſito eum confirmant, ut ſtrenue in eo pergeret, incitant, ſpem indubiam fulgere, ſibi redamato ab amaſia, hanc uxorem repoſcenti, parentes non negaturos eſſe; hic matrem ſuam & Avunculum de capto amore virginis & viciſſim de amore reciproco per literas certiores reddit, verum nullum reſponſum ad miſſas literas recipiens, huc præcipiti itinere advenit, totum negotium exponit, cognati illum ludibrio haberi ipſi reſpondent & circumſtantiis monſtrant: ille ex reſponſione minus contentus, mœſtus diſcedit *Baſileam* petiturus, in itinere hæmorrhagiam, cui non obnoxius erat, largiſſimam patitur,

patitur, *Baſileæ* uno vel altero die poſt adventum, gladio cinctus & flagellum manu tenens paſſu gravi per plateas continuo ambulat, obvios flagello leviter quidem percutit, domum deductus *Dnum Hoſpitem* alloquitur, ſat diu illum herum fuiſſe ait, nunc oportere, ut ipſe etiam vices Heri agat; horâ cænæ ipſe primus menſæ aſſidet, locum Heri occupat, cibos appoſitos diſtribuit, domeſticos objurgat & alia hujusmodi inſolita committit: poſt ſenſim iracundior fit, adſtantes oculis truculentis aſpicit, quo viſo *D. D. Bauhinus* accerſitur, curæ ejus committitur: interim ſpatio 5. vel 6. ſeptimanarum impetu furoris diminuto *Biennam* deducitur, ibique *curæ Chirurgi* committitur, ubi *crebris V. S. & decies repetitis purgationibus* in tranquillum ſtatum reducitur, adeo ut vinculis ſolutus libere per ædes obambulare potuerit; verum nemine advertente opportunitatem evadendi perſpiciens clam ſe ſubducit & *Muratum*, diſtans *Bienna* 5. horis, aufugit, poſt moram aliquot dierum ſponte *Biennam* redit, nullis furoris indiciis apparentibus res ludicras narrans & agens: ante tres ſeptimanas *à Chirurgo præfato* huc advectus in eodem ſtatu fere in hunc uſque diem apparet, *Chirurgus V. S. purgationibus & decoctis ſibi conſuetis* continuat ſine notabili affectûs diminutione: per intervalla magis & geſtibus ſigna mentis alienationis prodit, extra acceſſus ad interrogata ſat appoſite reſpondet, præteritorum recordatur, admonitus ineptias ſuas agnoſcit: febris omnino eſt expers, appetitus viget, ſitis naturalis, noctu placide dormit & de nulla moleſtia corporis conqueritur. Parentes de eventu hujus affectûs ſolliciti implorant auxilium.

Reſolutio.

Affectus, quo Adoleſcens detinetur eſt delirium, nam quæ non ſunt, eſſe & quæ ſunt ſiniſtrè ſibi fingere dictis & factis exprimit, & quidem Melancholicum, ſiquidem triſtitia & taciturnitate eſt comitatum. Pars affecta eſt cerebrum ſecundum ſubſtantiam, poros & ſpiritus, id quod probant prava imaginatio & judicii vitium, functionum ſpir. animalium in cerebro læſiones. Cauſa procatharctica fuit amor conceptus erga virginem, qui ſollicitudine perpetua, hinc vigiliis protractis comitatus ſpir. animales conſumſit, ex quo, fermento digeſtivo ventriculi non ſatis ſpirituoſo facto, alimenta non debite fermentata fuerunt, chylus in inteſtinis non rite à fœcibus alvinis ſecretus & verſus cor propulſus, nec ut decet, ſanguificatus; unde ſanguis crudus nimium viſcidus, acidus adeoque minus ſpirituoſus, volatiliſatus exiſtens, non ſolum paucam materiam in ſpiritus animales converti aptam; ſed minus etiam defœcatam, continens, cauſa ſunt antecedens: ſpiritus vero animales ex tali ſanguinis dyſcraſia acida, plus minus viſcida,

cida, inquinati, fibroſam cerebri ſubſtantiam permeando, conſpurcando & irritando, ſimul perturbati & motu plus minus inordinato acti cauſa proxima ſunt delirii hujus Melancholici. Quid autem agendum? ut hic juvenis ab affectu diuturno liberetur, monſtrant ipſum delirium, hujus cauſæ & cerebrum affectum. Ipſum delirium expoſcit auxilium mentem aberrantem in viam rectæ rationi convenientem reducens, quale ſunt tum rationes ingenio, inclinationi & moribus accomodatæ cum artificio & prudentia aſſentientes, tum perſuaſiones aliquo modo contrariantes. Cauſæ poſtulant remedium has convenienter corrigens & extirpans, quod pro varietate cauſarum varium exiſtit, putà amorem conceptum & ſollicitudinem animi evellens; fermentum ventriculi iners & vitioſum, ac hinc productum ſanguinem, viſcidum, acidum & quaſi fixum, acuens, corrigens, incidens, temperans & volatiliſans; ſpiritus animales à craſi ſua ſulphureo-volatili deflectens; craſſos, obſcuros, in motu ſuo naturali perturbatos temperans, attenuans, volatiliſans, & motum ordinatum iis reſtituens: Cerebrum quoad ſubſtantiam ſeu texturam naturalem & mechanicam conformationem labefactatum reſtituens, roborans. Hos ſcopos aſſequi arduum mihi videtur: adeſt enim alienatio mentis cum triſtitia & taciturnitate, antehac non ſolita, comitata, hæreditaria, etſi ante paucos menſes occaſione cauſæ externæ excitata & nunc tantum interpolata; tamen diſpoſitionem jam ante & materiam ſeminalem hujus affectûs intus latuiſſe ſuſpicari licet: cum vero nulli ægrotanti auxilium petenti illud denegandum ſit, ideo quænam fontes medici ordinarii *Pharmacia, Chirurgia & Diæta* ſuppeditent, videndum. *Quoad Pharmaciam* remedia inde deſumta modo ſequenti adminiſtrarem: ab initio ſordes primarum viarum incidentia & detergentia exhiberem ex his aut aliis ſimilibus compoſita.

℞. Oculor. ♋. ℈iiij. 🜿 ⊕lat. ʒß. Mſc. F. pulv. divid. in 3. doſ. mane horis tribus ante prandium & veſp. hor. duabus ante cœnam in vehiculo calido propinandus; vel ſaltem *⊖ ✳ puriſſ.* ſubſtituerem, hoc aliquot diebus reiteratis vicibus uſurpato; ad mucum viſcidum, acidum, parietes ventriculi incruſtantem, reſolutum eliminandum *vomitorium ſequens* præſcriberem *℞. 🜿 emet. gr. iij. ⊖ ✳ depurat. ℈ß. Mſc. F. Pulv.* in juſculo carnis ſumendus, aut hujus loco *ſequentem potionem purgantem* ordinarem.

℞. Fol. ſenn. ſ. ſ. ʒij. rad. zingib. ℈j. ⊖ 🜿 ℈ß. inciſa & contuſa infunde per noct. in aq. menth. ℥iiij. mane in colatura diſſolv. Gumm. ammon. ℈ij. Extr. rad. Hellebor. nigr. gr. viij. Mſc. F. Pot. ſummo mane tepide exhibenda.

His ita præmiſſis & pro neceſſitate reiteratis progrederer *ad ♂lia*

poten-

potentia ant-acida, item ad coralliata & ſimilia alia abſorbentia in hâc vel aliâ formâ aſſumta.

℞. *Croc. ♂ ex ejus limatura & crem. ♀ parat. ℥ß. corall. r. ppr. ʒij. Myrrh. r. ſel. ʒß. ambr. gryſ. ℈ß. cinnam. acut. ʒß. Mſc. F. Pulv. De quo mane trihorio ante prandium & veſp. ante cœnam ʒß. vel ʒj. cum pauxillo potus ordinarii exhibetur. aut* ℞. *♂. cum ſucco pomor. parat. ad gtt. xx. vel xxx. bis in die uſurpandam* præſcriberem; *plura alia remedia* in tali affectu convenientia hinc inde *apud Practicos* occurrunt. *Celeberrimus Dnus Etmüllerus* valde commendat *♄nina & ☽naria, ♀rea volatilia & camphorata,* quæ pro ratione ſymptomatum hunc affectum comitantium cum ratione in uſum vocari poſſunt: dum hæc & alia ſimilia æger uſurpat, curarem alvum liberam ſervari, exhibendo, quoties natura in officio deficeret, ſingulis ſeptimanis *doſin pilul. laxat. ſylv. Serum lactis caprini*, utpote alcali volatili turgidum hoc verno tempore proficuum eſſet, imprimis *Plantis ⊖ volatili abundantibus alteratum:* His per unam alteramve ſeptimanam uſurpatis, ad ſanguinem viſcidum, cidum ulterius incidendum, edulcorandum, in debitam fermentationem, hincque naturalem ſpirituaſcentiam reducendum accederem *ad alterantia volatilia plus minus aromatica*, quæ ſimul uberiorem tranſpirationem & urinæ excretionem promovere ſolent; inter quæ commendarem *ſpir. ⊖ ✳ aromat. ſp. carminat. de tribus liquor. C. C. ſuccin. &c.* idque eo magis, quia talia quoque cerebrum roborare valent: illud conſervando in ſtatu debito, quoad ſubſtantiam & conformationem, ejusque incolas ſpiritus animales nova luce radiante donando. *Chirurgia* hac vice nullas mihi ſuppeditat materias convenientes, cum enim ſaltem evacuationibus & quidem magna ex parte ſanguinis ſatisfaciant, non video, quare hic adhibenda ſint: ſanguis enim ſerumque potius ſui correctionem & alterationem, quam evacuationem poſtulant. Dum jam deſcripta adhibentur, diætam commendarem mediocrem, attenuantem acidum nimium infringentem: quare aër eligatur temperatus & lucidus. Cibus boni ſucci, facilisque coctionis: potus ordinarius *ptiſan. ex lign Saſſafr. aut rad. chinæ, paſſul. min.* pro lubitu edulcorat. Aut vini rubelli multa aqua diluti. Motus corporis frequentior moderatus tamen ante & poſt paſtum: ſomnus vigilias ſuperans: alvus libera: animus immunis ab omnibus affectibus, præcipue ab iis, quorum cauſa in affectum, quo laborat incidit; ut ſunt amor, ſollicitudo, mœror & ſi qui ſint alii animum perturbantes & præterita in mentem revocantes. Hiſce, ut decet, uſurpatis, ſi non curatum, tamen multum levatum iri ſpero ægrum.

Grojan, M. D.

Reſpon-

Responsum Soloduro Neocomum missum.

AFfectus videtur Erotomania sive delirium cum furore aliquomodo junctum, ex amore nimio natum, dum spemque metumque inter variæ species, ideæ aut imagines, cerebro impressæ appetitivam varie impellant & ad actiones & sermones absurdos ac à recta ratione alienos impellunt: à spe actiones cum hilaritate peraguntur, à metu & denegatâ re cupitâ cum furore & mœrore mixtæ emergunt & ita confusæ, ut vix satis penetrari possint: nam *Basileæ* actiones jam magis furiosæ quam timidæ observabantur; & *Biennæ* tales ut vinculis coërceri debuerit ac ab illis solutus, auffugerit. Tales ut plurimum memoriam salvam retinent, unde præteritorum, imo etiam injuriarum tempore paroxysmi illatarum recordantur *Medicosque* quandoque *odio Vatiniano* prosequuntur, quod potissimum in paroxysmis produnt. An ab hac animi perturbatione massa sanguinea depravata multum fuerit aut chylificatio labefactata? valde dubito, quia appetit: non sitit: bene dormit, & de nulla alia molestia conqueritur, licet *V. S. & tot purgantibus* multifariam vexatus quoque fuerit.

Affectus curatu difficilis, quia ab animi pathemate exordium sumsit, quod difficulter tollitur eoque magis quia Avus & Pater imbecillioris mentis fuerunt. Non tamen negligendus videtur. *Empirici* hæc absurda è cerebro excutere conantur *crebris V. S. fortioribus purgantibus, quandoque flagris,* sed ex stultis insaniores reddunt. *Non procul à nobis in Suevia quidam Empiricus haut incelebris homo satis crudelis Maniacos capillis arreptos ex lecto avulsit, illosque sursum deorsumque per hypocaustum traxit cum levamine aliquando: Præterito anno à febri delirus ipse homo factus, à proprio Filio è lecto tractus sursum ac deorsum per hypocaustum juxta consuetam ipsi methodum ductus fuit & convaluit præter omnium expectationem.* Verum talia non suaserim.

Methodo in Resolutione *abs Viro Excell.* memorata tractari tutius poterit: licet nulla adhucdum magna cacochymia adsit, attamen non de nihilo erunt *acidum caventia & corrigentia ♂ialia & coralliata &c. Spir. animales reparantia* ex quibus perplacet *liquor. C. C. succinatus: Pot. laxans*, inprimis vere *serum lactis caprini plantis appropriatis & antiscorbuticis alteratum* conduceret. Spem successus pollicetur somnus placidus noctu, qui aliàs in his deficit: ab illo sopiuntur furores, imagines pravæ obliterantur. *Unum addo, me unum alterumve ad meliorem mentem per Dei gratiam perduxisse Turpetho minerali.* 1. *dosis gr iij.* 2. *dos. post diem tertium gr. iiij.* 3. *dos. post diem* 4. *sint gr. v. in hac dosi*

continuo per aliquot dies sed tantum alternis diebus exhibendo, usque dum salivare inceperint : possent includi pauxillo theriac. in forma pil Ante aliquot annos Filius meus Joh. Conradus M. D. Rusticum Maniacum Turpetho minerali hoc modo exhibito feliciter curavit, pro potu ordinario dedit emulsion ex amygd. dulc. & semin. cannab. confect. Vinum huic ægro penitus denegarem, hujus loco bibat *Ptisanam &c.*

Soloduri d. 29. Martii 1691.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSERVATIO LXXXIV.

Mania.

Rever. *Dominus N. N.* 45. staturæ mediocris, carnosus & obæsus. Ante annos circiter 18. castratus fuit : ante 17. annos occasione litium Forensium maniacus factus, somno comparato *ab Opiato* post triduum integram mentem recuperavit; ab illo tempore quidem febribus intermittentibus & continuis afflictus fuit, sed nihil maniaci observabatur. *Mense Octobris* 1687. prægresso horrore & subsequente æstu, correptus fuit erysipelate dextræ postea sinistræ tibiæ : pedes valde intumuerunt, applicabatur primum farina secalis, emerserunt vesicæ : *Empiricus* der Kägiswyler adhibuit *unguentum :* diu non recuperavit pristinam valetudinem. *Anno* 1688. *Mense Januarii* passus est defluxionem ad humerum sinistrum. *Die* 27 *Januarii* mane hora 9. in media celebratione in ipsa elevatione tremore correptus fuit : è templo rediens præ tremore vix jusculum comedere potuit : postea emersit delirium furiosum, quod noctu incrementum sumsit, ac singulis horis magis invaluit ac continuavit *ad* 30. *Januarii, quo ipsum conveni :* nunquam noctu dormivit, nisi per horam *à Laudano opiato* assumto. Ab erysipelatis invasione inprimis ultimis 14. diebus ante insultum quiete dormivit. Præcessit quoque hunc insultum indignatio quædam & tædium ob quorundam dissolutam vitam. Jam diu bibit vinum generosum *Alsaticum*, sed non ultra mensuram dimidiam & rarissime se inebriavit. Aliàs magno zelo semper in legendo & orando admodum occupatus fuit jam ab annis. Post primam maniam Melancholicus plane evasit, ut de salute dubitaret, & angeretur, quod non posset sufficientia bona opera facere.

Die 30. *Januarii mane dedi Tartari emetici grana ij.* unde vomuit, sed non enormiter aliquot vicibus mucosa & biliosa : dejecit biliosa

viscida

viscida & crassa. Urina paulò tinctior est: facies non impense rubet: nasus pallet. Delirium à primo insultu hucusque continuum fuit; in illo cœlum, terram, infernum, sacra, profana, peregrina, domestica omnia miscet, sine ulla cohærentia: fratrem agnovit, sed mox in avia abripiebatur: interdum rythmice loqui incepit: loquitur *Latine*, *Italice*, *Germanice*: cantat subinde & concionatur, attendit ad loquelas adstantium & respondere conatur, sed absurde quandoque cum furore aliquo. Si sibi relinquatur, submissius plerumque loquitur, quandoque tamen in furorem erumpit atque alta voce exclamat. Manet in lecto, subinde se erigit, brachia ad cœlum extollit, aut illa jactat, neminem tamen percutere adhuc conatus est: subinde lachrymas fusurus videtur. Parum bibit, nec edit, nisi cibus offeratur & quasi obtrudatur. Monitus urinam mittit, ad alvum stimulatus matulam petiit. A medio noctis ad 11. antimeridianam nunquam dormivit: continuo deliravit, aliquando submisse loquebatur & secum mussitabat.

Post abitum meum valde tumultuavit non dormivit ad secundam noctis, quamvis biberit *emulsionem cum Laudani gr. ij.* Pulsus evasit fortis, largissime sudavit. Delirium crevit, *à vomitorio* adhuc quinquies dejecit. Urina crassa & rubra erat, credit febrim augeri: in lecto detentus fuit hucusque. Continuavit sudor *d.* 31. *Januarii* ad horam tertiam matutinam, & aliquantulum dormivit, inde mentem integre recuperavit, recordabatur se delirasse: adhuc mente valebat horâ matutinâ, quod per expressum *Nobiliss. Dominus Frater Lucernam* mihi tunc ibi commoranti significavit. Urina post sudorem missa pallida erat.

Resolutio.

ÆGrum delirare patet ex loquela in qua conjungenda disjungit, disjungenda jungit, multa absurda effutit, actiones absurdas perpetrat: est cum furore, nam subinde fortiter exclamat, subito se erigit, ac si adstantes invadere vellet, quamvis hactenus neminem læserit nihilque laceraverit: quicquid agit aut loquitur, cum vehementia quadam agit. Delirium est forte nam horis 66. diu noctuque loquitur, exceptâ unicâ horâ, quâ dormivit: obliviscitur somni, cibi & potûs & excretionum naturalium. Non febricitat, quamvis urina paulo tinctior sit & pulsus paulo frequentior, ob continuas vigilias; nam attactu non fervet & statim à primo morbi insultu delirare cum furore cœpit.

Causa species in memoria asservatas ita confundens & ad furorem stimulans est humor biliosus, nam hoc per vomitum & alvum dejecto mitior evadere cœpit.

Humor ergo biliosus educendus, massa sanguinea attemperanda, & ut spiritus quietiores rursus reddantur somnus provocandus est.

Suaſi itaque I. *Purgetur ☿ emet. gr. ij. vel pulv. rad. helleb. alb. pp. à gr. xj. ad gr. xv. aut turpeth. mineral. à gr. iij. ad v.* II. *V. S.* Sexto quoquo die, qua non ultra unc. vj. vij. vel ſi vires ferant, unc. viij. educantur. III. Somnus concilietur *emulſione amygdalarum dulc.* cui alternis noctibus *add. gr. ij. Laud. opiat. perlat.* IV. Spiritus exhilarentur *hoc julepo.*

℞. *Aq. Borrag. Bugloſſ. Meliſſ.* ãã. ℥ij.
♁ii diaphor. ʒj. *Nitr. perlat.* ℈ij.
Confect. Hyacinth. c. ʒj. *ſyr. papav. err.* ℥j. *Mſc.*

V. Cibi ſint juſcul. carn. pruna, pruneolæ, poma cocta: carnes minutim conciſæ & ſucco citri irroratæ. Potus ſit *decoctum C. C. uſt. cum lapide prunellæ & paſſulis.* Quietus teneatur quantum poſſibile.

Antequam mentem *d.* 31. *Januarii* recuperavit, largiſſime ſudavit & flatus fervidiſſimos frequentiſſime per anum emiſit, ut adſtantium unus retulerit; illos ſibi in manu ardorem excitaſſe. Sudorem & ardorem præcipue adſcripſit *Pulveri,* quem ante abitum *menſuræ aquæ fervidæ* immiſi *ſcil.* ℞. *♁ii diaphor.* ℈iiij. *bez. min.* ℈j. *Mſc.*

Die 1. *Febr.* 1688 *ſcripſit Dominus Frater*, duabus horis ſatis congrue locutus eſt, non tamen plene: Heri à 9. ad 11. antimeridianam ſuaviter dormivit: expergefactus mente conſtabat, ſed timidus erat; rogabat, ut ſi moriendum eſſet, hoc ipſum non celarent: paulò poſt dicebat ſe jam mortuum eſſe & in hac imaginatione dormire cœpit ab hora 1. pomeridiana ad quartam uſque veſpertinam, expergefactus inquietior fuit, ſed non ut prægreſſis diebus; poſtea in omnibus obſequens erat. *Die* 2. *Febr.* mane in ſomno horâ tertiâ muſſitavit, poſtea blande dormivit: alvum apertam habet. Urinam mane ſummo flavam, tenuem copioſe emiſit, in qua ſubſidit ſabulum ruberrimum.

Reſpondi. Quia urina non eſt flammea *d.* 3. *Febr.* emittantur ſanguinis unc. vj. ſi deliret *d.* 5. *Febr.* dari poſſet ☿ *emet. Pulverem,* quem reiteravi *ex ♁nio diaphor.* infundat *potui ordinario.* Pergatur *julepo & ſyr. refriger.* Noctu detur *ſola emulſ. amygd.* ſi non dormiat, *pilul. narcot. Num.* 2. ei permiſceantur alternis noctibus: quietus teneatur: non multi peregrini ad ipſius alloquium admittantur. Adhuc puer ſemper ſolitudinem amavit.

Die 17. *Martii* 1688. *D. D. N. N. ſcripſit*, illum hactenus dilucida intervalla habuiſſe, meis omiſſis uti nunc *Empirici operâ* & nunc penitus maniacum eſſe.

OBSER-

OBSERVATIO LXXXV.
Mania.

Filius *Cancellarii cujusdam Austriaci* 22. annorum: staturâ brevis, assiduus in studiis, adeo ut noctes etiam insomnes *Coloniæ* & *Parmæ* traduxerit. *Parmæ* præter *Philosophiam* etiam *Jura*, *Geometriam* & *Musicam* didicit indefessâ industriâ: *Exercitiis* quoque *equestribus scil. saltationi, equitationi* &c. vacavit. Observabatur in juvene jam aliqua melancholia seu animus ad hilaritatem minus compositus: mire ambitiosus & avarus erat. *Romæ Mens. Octobr.* 1680. jam maniæ & delirii quædam indicia præbuit: in caupona duos *Gallos* sclopeto vulneravit: in diversorio sclopeto commensalem transfigere intentavit, verum pulvis pyrius nullam flammam concepit. Tum temporis imaginabatar abdomen suum plenum diabolis esse: *Helvetium* cum bipenni pedi suo infixum esse & erectum ad caput pertingere: dicebat corpus seu spinam crassam oblongam ex hypogastrio emergere, paulo post tamen illud se subducere atque abdominis cavum repetere. *Romæ* propter explosa sclopeta in carcerem conjectus fuit; *à Cardinali Pio* liberatus *Bozam* missus fuit: vix miliaris Germ. distantiâ *à Boza* gladio nudo comitem itineris *à Cardinali* adjunctum adortus est, & quinque vulneribus illatis illum trucidavit. Ob facinus increpatus & paulo post in judicium vocatus, negavit se ulli hominum injuriam intulisse, multo minus quempiam gladio necasse, fatebatur tamen se diabolum ense transfixisse. *E carcere Bozano* liberatus in itinere aliquoties se ex Rheda præcipitare voluit, quod non semel pronus fecisset, nisi compedibus chalybeis constrictus fuisset; postea verberibus mulctatus abstitit ab hoc ausu domum usque. Ibi simulavit, ob patris reverentiam & metum verberum aliquam animi tranquillitatem. Sæpe apposite *Dno Parenti* ad quæstiones juridicas propositas respondit, ac se non superficiarie in Jure versatum ostendit. Prompte *Italam*, *Gallicam* & *Latinam* loquitur; delirium tamen subinde in his prodidit, dum dicebat se castrandum & testiculis orbandum esse, ut in virum magni pretii & æstimationis evaderet; se nullo modo Monachum vel Canonicum fore, affectare se potius summos militares honores: hinc non nisi gladios & sclopeta loquitur & affectat. *Die* 9. *Aprilis* 1681. *D. P. Bruntrutanus*, qui ipsum *Romæ* jam delirum noverat, postquam à sorore intellexit ipsum nunc mente compositum esse, eundem invisit; quamprimum solennem salutationem absolvit, D. P. invasit, gladium cum vagina ex cingulo vi eripuit, illumque stringere conabatur, quod ob rubiginem contra-

ctam

ctam præſtare nequiit: ſimul dicens, nunc tempus, ut lis antiqua, quæ tamen nulla unquam fuerat, duello decerneretur. Evulſo è manibus gladio amicitiam rurſus ſimulavit, blande reſpondit & ſana loqui videbatur. A longo tempore nullum vinum bibit: ſubinde delira loquens ſævere increpabatur, imo etiam verberibus mulctabatur, unde multa præcipue propter metum D. Patris occultabat.

Die 12. *April.* 1681. *ipſum conveni*. pallidus erat: apprehenſa firmiter tenuit, toroſus & muſculoſus, caro firma, manus madidæ, vox vehemens & audax, oculi truces & obtutu fixo præditi, congrua aliquandiu loquebatur, mox diſputare mecum cæpit, negavit ſe teſticulis præditum eſſe, id ſyllogiſmo probare conabatur, nimirum ſe parum ſeminis & quidem guttatim ac non niſi in ſomno ejicere; cum dicerem vel minutam copiam evincere teſtes adeſſe, acquievit; mox haud obſcure prodidit ſe ſexum fæmininum amare, verum nec occultum ignem nec remedium latentis morbi agnovit. Appetit bene, non impenſe ſitit: dormit & in multum diem in lecto permanet. Pollicitus eſt ſe lubenter *medicamenta* aſſumpturum, verum nulla ad poſteriora admiſſurum; quibus *Hæmorrhoidum apertionem & clyſterum uſum* recuſare videbatur, quæ *Bozæ* ipſi ſuadebantur.

Suaſi 1. ut ſemel in ſeptimana *pulv. hellebor. alb. ppr.* incipiendo *à gr. xj.* daretur quocunque ingenio poſſit in cibo. 2. ſumeret mane *nuc. jugl. magnitudine de hoc Elect.*

℞. *Conſerv. roſar. r.* ℥ij.
violar. nymph. āā. ℥j.
Pulv. ſequent. ℥ß.
Confect. alkerm. c. ʒj.
Syrup. violar. parum. Mſc.

℞. *C. C. ph. ppr. Ungul. alc. ppr.* āā. ʒiij.
Ocul. ♋. *pp.* ℥ß. *Diaphor.* ♃*al*, ʒiij.
Cinnab. nativ. ʒiß. *Corall. r. pp.*
Matr. perlar. pp. Lap. Smaragd. ppr. āā. ʒß.
Mſc. F. Pulv. ſubt.

3. ſuperbiberet *juſcul. alterat. fl. viol. lactuc. nymph.* 4 *Vena ſecaretur ante Novi- & Plenilunium* Victus ſit ex eupeptis & boni ſucci. Potus ſit *decoct. radic. nymph. flor. violar. borrag. bugloſſ. Paſſul.* Blande tractetur & ſenſim ad tranquillum animum reducatur: cuſtodiatur tamen probe, ne ſibi vel aliis nocuus ſit. Non verberetur, niſi ob facinus quoddam. Mentionem quoque feci *Acidularum Deinaccenſium.*

Die 14.

Die 14. *Aprilis* 1681. In consortio bene se gessit: multum dormivit: queritur de lassitudine spontanea. Post somnum quietus erat, at multum secum mussitavit, verba non intelligebantur.

Die 4. *Maji.* Ter hucusque *rad. helleb. alb.* data fuit: *V. S.* citra virium debilitatem. *Conserv.* nondum usus est. Delirat adhuc in hoc, se nolle Sacerdotem fieri. Sanguis erat splendide rubescens, serum sufficiens. *Die* 5. *Maji* quaerit libertatem in omnibus, maxime in publicum eundi: affectat arma, militaria loquitur, à quibus antea abhorruit: in sermone ab una re ad aliam saltus facit.

Die 13. *Maji. Scribit D. Simon* se meliora sperare. *D.* 1. *Jun.* Hactenus singulo octiduo *Helleborus* datus: semel *V. S.* secunda vice *V. S.* admittere noluit, tenebatur à quinque viris, unde valde excanduit & dentibus stridebat: phantasia adhuc durat de Sacerdotio. Ad *Electuar.* persuaderi nequiit. An *Acidulæ Ripplis.* conveniant, quia ad *Deinaccenses* ablegari nequit? *Helleborus* jam sexta vice datus sine successu, quamvis bene evacuarit. *Vena in fronte secta* ℥vj. emissæ; sanguis erat splendide rubescens in superficie, inferne niger, lypothymia imminebat. *Die* 8. *Junii* emaciatur: hilaris est; chelyn pulsat: delirium de Sacerdote manet: Martialia loquitur & amat: neminem læsit; non tamen fidere ipsi licet.

Respondi: Non desistendum ab usu *Hellebori*, quia cætera fastidit *medicamenta & Deinacum* proficisci non licet, dentur *Acidulæ Ripplisav. cum syr. pap. err. de rub. Id. pap. alb.*

Die 11. *Decembr.* 1682. *Ipsum conveni:* Mania minus violenta est: ab absurdis actionibus flagris deterretur: probe dedolatus monitionibus obtemperat, meticulosus fit. Nunc amore insano ardet: nuper domo *Basileam* cucurrit, & ancillam scortum suum quæsivit: objurgatus dixit, ad quid sibi concessa sint virilia, nisi iis uti concedatur. *V. S.* horret; diu *Helleb.* non datus fuit: à vino arcetur.

OBSERVATIO LXXXVI.

Mania.

JOh. Rudolff de N. ætatis 32. annorum: habitûs corporis gracilis, facies est citrini coloris, pili subfusci: laboriosus est in prædiis & venationi deditus: non multum dormit, plerumque demum mane, nunquam post meridiem: alvo est constipata, & frequenter demum d. 2. vel 3. solvitur, fœces duræ: in urina non est defectus, erat

pallida cum ſedimento farinaceo : hæmorrhagiæ narium ſubinde obnoxius : ægre ſudat. Ante d. 8. *Vena ſecta fuit.* Cibum parce appetit, magis potum; bibit vinum album, quandoque excedit; ſpirit. vini non amat : à potu aquæ bene ſe habuit, inprimis ſi jejunus bibat, inde magis appetiit, quietior fuit, melius dormivit, bibit mane ad Libr. 2. & noctu ad Libr. 1. non amat cibos ſalitos, in butyro frixos, at aromatizatos: non vomit, niſi excedat: nulla tormina patitur, dolet tamen ſubinde in hypochondrio dextro, & flatus moleſti ſunt. Pulſus eſt naturalis & reſpiratio facilis. Inſomnia ſæpe terrifica patitur de caſibus &c. non furioſa : nunquam vertigine, raro cephalalgia corripitur: aures non tinniunt, externis ſenſibus valet ut & memoriâ : ſubinde laſſus eſt. Ante 14. annos per 16. ſeptiman. paſſus eſt febrim intermittentem. Maniam à biennio incepiſſe obſervatum eſt ex dictis & factis, ſcil. profuſione multorum verborum cum vehementia ; celerius enim & vehementius ſolito loquitur, quandoque abſurda, protinus tamen errorem agnoſcit, antea erat paucorum verborum & placidus in ſermone : temere equitavit & cum vehementia, tranſiliit ſæpes, correctionem tamen admiſit. Servum gladio percuſſit, ſed culpam protinus deprecatus eſt. Cognatum violenter invaſit, crinibus apprehendit ſine cauſa, cum ipſum antea chariſſimum habuiſſet & adhuc habeat. Liberalis atque prope prodigus eſt. De Philtro ſermo fit *Baſileæ* ſuggeſto, quod tamen alii in dubium vocant : nuper ancillam ſupprimere voluit vi quadam, & mentionem ſæpe facit *Amaſiæ*. Ante annum *cum Lenzburgenſi* bibit, ſequebatur inde brevi delirium, ſuſpicionem habuit circa principium hujus anni *de Sagis*, quæ equum paralyſi affecerint *Menſ. Januar.* 1682. Conſultus de re aliquandiu obmutuit, poſtea abſurde reſpondit : eſt iracundior ſolito, iratus jurat quod antea nunquam fecerat.

Ex relatione D. Felicis Nüſcheleri Parochi ibidem.

PArens ipſius quoque ad iram pronus erat, facile tamen tranſiit: æger eſt poſthumus, duriter fuit educatus N. negligenti aut aberranti ſuſpendio ex feneſtra minabantur, unde mire territus fuit & perturbatus adhuc puer; hinc pervenit *in Aulam Caſſellanam* admodum juvenis & *Brandeburgicam*, tandem *Galliam* adiit. Redux regimen *cum D. Matre* ſæpe non ſine indignatione adminiſtravit : ultimis annis ſæpius contentiones graves obortæ fuerunt. Quamvis toto die hinc inde curſitaret, nihilominus rem domeſticam neglexit : ſæpe diu ſecum muſſitavit, tandem plerumque in verba & facta abſurda erupit non ſine furore aliquo. Quæſitus de re aliqua non ſtatim reſpondit, & poſtea plerumque

rumque absurda. Iratus minabatur sibimet αὐτοχειρίαν, aliis cædem gladio, sclopetis: annuentibus favit, negantibus irascebatur. Aliquando sine ratione omnes oves coemere voluit. Utcunque furibundus sit, nihilominus timet & adversariis blanditur. Putat *Amasiam instar Melisinæ* incantatam, cui pollicetur liberationem. Maxime furiebat *Mens. Januar.* 1682. *& nunc Mens. Majo*, plerumque circa Novilunium.

Resolutio.

MAniaci aliquid subesse ex multiloquio cum vehementia quadam frequenti actionibusque non sine ferocia præstitis patet. Causa proxima videtur spirituum animalium fervor quidam; nam si aquam bibit, melius appetit, dormit minusque ferocit: forte compotationes & neglecta Venus huic ansam dederunt. Quia malum nondum inveteratum nec ad summum gradum pervenit, curabile erit.

Fomes fervoris spirituum subtrahendus. 1. *Purgantibus*

℞. *Rad. polypod.* ℥ß. *Scorzon.* ʒiij.
Cort. rad. Cappar. ʒj.
Herb. meliss. fumar. ling. cervin.
Flor. borrag. buggloss. ãã. *Pj.*
Sem. Citr. ʒj. *Anis.* ʒij.
Fol. Senn. s. s. ℥j. *Rhabarb. el.* ℥ß.
Agaric. alb. ʒij. *Tamarind.* ℥iß.
Passul. Corinth. ℥ß. *Cinam. ac.* ʒj.
Mac. ʒß. *Cremor.* ♀. ʒiß.

Coq. in lagen. stann. cum ℔iij. *aq. fontan. per hor. j. Colet. citra expressionem. Dosis mane* ℥vj. *add. syr. rosar. sol. s.* ℥ß.

2. *V. S. alternis mensibus post Novilunium*, alternando in brachiis & pedibus.

3. Bibat *Acidulas* quamprimum *Spadenses vel Swalbacens. vel Villancurtenses* per 4. septimanas.

4. Detur *Diaphoret.* ♃ *ale vel in forma pilul. cum succo fl. nymph. inspissat. superbibendo jusculum his flor. vel borrag. bugloss. alterat.* vel misceatur *cum conserv. rosar. bugloss. borragin. superbibendo idem jusculum.*

5. Cubitum ituro detur *Emulsio amygd. d. cum sem. papav. alb.* 4. *fr. maj. vel Emulsio sem. Cannabin.* quâ *D. Werenbeck Argentinæ* Maniacum curavit.

Victus sit refrigerans, humectans: vitet vinum, bibat *decoct. hordei*

dei vel flor. nymph. cum passul. Nunquam relinquatur solus, nec ad iram provocetur. Alvus aperta servetur cibis laxantibus, *Clysteribus emollientibus ex juscul. c. ol. Lin. mell.*

Si nimium ferociat, *Helleborismus* arripiendus, detur *bis in mense scil. ante Pleni- & Novilunium*, primùm *à gr. xj. in juscul. artocreis, emulsionib. cum conf. rosar. in farciminibus.* Si *mitius purget* dari poterit *ad gr. xiij usque ad xv.* Si furor magnus, detur *semel in septimana. Post Novilunium singulis mensibus Vena secetur.*

OBSERVATIO LXXXVII.

Melancholia.

J*Ohannes Pfeiffer, Beringensis* 64. annorum staturæ justæ, gracilis, canescens, cutim duram ac prope aridam & strigosam in artubus habens, colore fuscus. A puero laboribus duris, pauperiem fugiens & malesuadam famem, legitimum victum acquisivit. Cibi erant non optimæ notæ, juscula ex farina avenacea in aqua elixa, pastæ farinaceæ elixæ, olera, coagulum seu acidum lactis, carnes suillæ fumo induratæ quandoque & fere solùm semel in septimana, potus plerumque aqua. Non indulsit nimium & sæpius poculis, nec nisi irritatus contentiosus fuit. Pie vixit, diligenter templum frequentavit & attentissime auscultavit, ac domesticos ad pietatem excolendam serio admonuit neminique scandalo unquam fuit. Vixit 44. annis in matrimonio, 9. liberorum parens. Vir simplex & potissimum operas suas rusticas curans, adeo ut quum à pastore aliquando interrogatus esset, quo nomine uxor veniret, prorsus ignoraret atque se semper Nigram suam appellasse ediceret. Ante 28. annos semel febricitavit, morbus duravit 8. septimanis : ab illo tempore semper bene valuit. *Anno* 1675. ophthalmiâ correptus fuit in utroque oculo, quorum tamen unus magis quam alter afficiebatur. Tum accessit *Agyrtam quendam*, qui pro fostro, antequam quicquam præstitisset, ducatum poposcit, quem dare renuit, at duos pollicitus est, si ab ophthalmia vindicaretur. *Agyrta* propinavit *haustum vini ex cyatho*, quo epoto statim male in abdomine habuit, & postea sæpius hunc haustum, non ultimam malorum suorum causam, incusabat : quum brevi postea fænisecium attentaret, à medio opere cessare cogebatur, nec ab illo tempore solito more ad autumnum usque labores rusticos suscipere & perficere valuit : querebatur potissimum de ventris molestia, anxietate quadam, ophthalmia, quibus quandoque etiam vertigo accessit. Ab autumno 1675. vineas excoluit, ligna fidit aliasque operas rusticas, sine querelis usque ad

ad Dec. 1676. peregit. *Circa festum Nativitatis Servatoris nostri* vertigine tenebricosa subinde correptus fuit & se ubique male habere dixit, non expressis doloris aut molestiarum nominibus aut locis. Hic valetudinis labascentis status perduravit ad ver 1677. tunc vites rursus putavit; operâ hac peractâ omnibus laboribus rusticis nuntium misit & paulo ante pascha ultimo templum adiit, quod antea diligenter adire solebat. *Mense Febr.* 1677. Hypocaustum perambulans mire manus versavit & perfricuit ac lanam è colo insueto more carpsit, unde ipsum non bene mente valere nurus marito indicavit. *A mense April. usque ad Mens. Junii* 1677. perfricando & versando manus pergebat, conquerebatur de dolore suræ sinistræ, interea toto die hypocaustum perambulavit; triclinio ipsum incumbente dolorem augeri referebat, repetiit simul querelas de oculis, edit interea & bibit; in lecto decubuus minus doluit & noctu dormivit. *Mense Junio Filius* ipsum convenit, ipsi precibus altâ voce præivit, quas repetere etiam monitus detrectavit; unde valde perculsus fuit; quam ob rem *Parochum* adiit ejusque auxilium petiit: die sequenti ipsum *Dominus Parochus cum Prætore* loci convenit, ac idem precationibus cum illo tentavit, quas tamen edere aut prævias imitari noluit, exhortationes & increpationes respuit, thoracem lineum arripuit, hypocaustum perambulando vibravit & circumgyravit insani instar, adeo ut adstantes terrore percusserit. Tum temporis dicebat se horrendum facinus commisisse, nempe cum gallina rem habuisse, id quod hactenus crebro repetiit. Postea quosdam ex liberis pugnis dedolavit, capillos eorum evulsit, quosdam non attigit: increpatus ob facinus pernegavit se hoc facere sed alium hoc efficere aut aliunde impelli. Illo tempore *præstigiator quidam & apostata Bernensis, inquilinus Opferzovianus* operam suam obtulit: postulavit urinam ægri, quam vitro indendam & cysti omnibus rimis accuratissime obturatis includendam imperavit, prædixit hoc fascino magam compulsum iri, ut se coram ægro sisteret, ni ex urinæ suppressione rumpi velit, si in vivis adhuc existat, secus si fiat, se nihilominus ægro integram valetudinem impertiturum. His legibus addidit urinam 9. diebus in cysti vel arca detinendam: quod cum adstantes non observassent & die 7. illam jam fœtidissimam eximissent, ipsis sinistri eventus culpam imputavit: attamen ut à culpa immunes essent denuo arcæ urinam novem diebus includunt & *ex præstigiatoris monitu* sibi caverunt, ne ulli quicquam de hac insuper præscripta conditione effutirent. Æger summopere hunc nebulonem aversatus est, nec aspectum ejus perferre potuit, dicens neminem sibi opem laturum *præter Deum omnipotentem.* Ex quo *præstigiatori* obtemperare cœperunt ejulare incepit & de sævissimis doloribus plerumque alternis diebus

conqueſtus eſt. *Idem* quoque *pulverem quendam gryſeum* aſſumendum dedit, quem quoque podagricis aliàs obtrudit. *Die* 4. *Menſ. Auguſti* 1677. *pedes Scaphuſium abiit: in Xenodochium* receptus potiſſimum querebatur de dolore ſuræ ſiniſtræ & coxæ: ſuadebantur *antiarthritica interna & externa*, quæ vix admiſit & negligenter adhibebantur, quia morbum immedicabilem cauſabatur: 30. *Auguſt*. diſceſſit. Domi lintea & lectum laceravit ſubinde: aliquando *Filio* mortem, arreptis cultris, intentavit: ablatis vi cultris itidem dicebat ſe hoc non ſuo impulſu audere, ſed alium hoc facere. *Die* 4. *Octobr*. 1677. rurſus pedes urbem adiit: *in xenodochio* antiquos dolores crepavit, miſere ejulavit perpetuo, quod antidhac non fiebat, decubuit: doloris nec ſedem nec locum indicabat, nec quid corde premeret, manifeſtum fecit. *Medicamenta* cujuscunque generis reſpuit. *Sub finem Novembr*. denuo pedes lento gradu baculo ſuffultus abiit. Domi uſus eſt *ex conſilio fœminæ cujuſdam exulis aqua borrag. & verben.* Caput inungebatur abraſis capillis *ol. chamæmill.* ibi & hactenus *in xenodochio & noſodochio* totam viciniam moleſto ejulatu implevit, fricando manus, cauſando dolores pedum, aliquando totius, uno tamen die magis quam altero. Preces quandoque fundit monitus, imo compulſus quandoque nullas: ſigna vero ſemper præbet, nullas è corde proficiſſe. Inter gemitus & ejulatus quandoque lachrymæ ex oculis ſtillant, verum rarius: id quoque eveniſſe memorant, quando alii templa adibant. Edit ſatis bene die quietiore, bibit vinum, ſed parce, quod ipſemet ex vaſe in hypocauſto locato, emittit, rarius hanc provinciam aliis concedens. Dormit quoque ſubinde. Solitudinem amat & ægre fert, ſi interpellatur. Pulſum *Die* 14. *Junii* 1678. mane frequentiorem debito ac debilem deprehendi.

1. *Quæritur. An morbus iſte naturalis vel ſupernaturalis ſeu dæmoniacus ſit?*

2. *Quæritur. An morbus magis animi vel corporis vel uterque exiſtat?*

Phyſici urbis & Medici adjuncti concluſum Ampliſſimo Magiſtratui D. 10. *Julii* 1678. *exhibuerunt.*

I. Concluſum.

PRimùm affectus Viri iſtius videtur naturalis eſſe, ſeu in cenſum illorum venire, qui à naturalibus cauſis pendent: & quidem melancholicus, nam mens ejus multifariam cum anxietate quadam aberrat: errorem non clare exprimit, cùm cætera homo ſimplex ſit & incurius, adeo ut annis 44. in matrimonio vivens uxoris ſuæ nomen jam parens

factus

factus *paſtori ſuo* indicare neſciverit: magnum tamen & valde animum excruciantem exiſtere, probat vitæ tædium, ob quod *omnia remedia* improbat & reſpuit, ac morbum ſuum immedicabilem ſemper crepat: ob idem tædium ſe horrendi criminis reum ultro effatur, quod tamen neutiquam unquam perpetraſſe admodum credibile eſt, nam *Paſtorum teſtimonio* ſemper pie vixit & demum ſpecies facinoris obrepſit ipſius animo, cum jam vere per biennium *ſcil. feſto Pentecoſtes* 1675. *ad menſem Junii* 1677. melancholicus eſſet: imo hoc à ſe perpetratum dicit ea ætate, qua huic crimini impar multis modis eſſet: dein animi errorem teſtantur geſticulationes & facta abſurda, imprimis illa thoracis circumgyratio absque ullo reſpectu *coram Paſtore & Prætore villæ* peracta. Inſuper ipſe dolor pedis, quem prope indeſinenter cauſatur errantis animi effectus videtur, quem tantum non eſſe, quantum dicit, multa innuunt, neque hos clamores, quibus omnibus permoleſtus eſt, excitaret; ſi mens conſtaret: nam primum toto prope die hypocauſtum manus verſando perambulavit, in cubili lecto incumbens non doluit, noctu dormivit, in hypocauſto in ſtragulum decumbens protinus de dolore querebatur. *Scaphuſium* pedes ivit ac poſt paucas ſeptimanas *Beringam* iteratis vicibus redivit: imo adhuc, remotis arbitris, inter ſummos, quos prætendebat, cruciatus ſine fultura è lecto ſurgit & nemini fidens vinum è dolio emittit, deinde neque in fœmore neque in tibia vel tumor vel rubor, vel aliud quidpiam apparet in tam longo temporis decurſu, quod dolorem vere adeſſe proderet: medullam autem dolere *nemo Medicorum* facile dixerit: ſi vero circa plexus nervoſos, aut perioſtia quippiam lateret, vix fieri poſſet, quin ſe vel aliquo indiciolo oſtentaſſet hactenus. Denique ſolitudinis amor, ob quem nullius prope præſentiam bene fert & nuper ligna in vicinia findentem tolerare nequiit, non ultimum melancholici affectûs indicium eſt. Aliquid maniaci concurrere veroſimile eſt, nam quoſdam percutiit, in capillos involavit, *Filio* cultro necem intentavit & illa thoracis gyratio magis maniaca quam melancholica fuerat.

An aliquid dæmoniaci ſubſit? certo ſtatui nequit, cum nihil adhuc obſervatum ſit, quod captum humanum ſuperaret: ſpeciem aliquam quidem & probabilitatem ingerit, quod 1675. poſt epotum cyathum *ab agyrta* propinatum pejus habuerit & quod 1677. poſtquam *operâ præſtigiatoris* uſus eſt, majores clamores edere cœperit: at his inhærere aut multum tribuere vix licebit. Non tamen negandum tentationes diabolicas concurrere, quum melancholia alias *balneum Diaboli* vocetur ac plenior avaritia, deſperatione & *abuſu præſtigiatorum* aditus ipſi paretur. Certe poſtquam invito *præſtigiator* obtruſus fuit,

tum

tum demum ſe immanis facinoris reum dixit ac clamoribus majoribus omnia implevit.

Cauſa proxima aberrationis eſt ſpecies ſeu ſpectrum phantaſiæ inhærens, quam perpetuo animo verſat uniceque volvit, neque illud excutere poteſt ſive ob ſpirituum animalium obtenebrationem aliquam ſive fixitatem vitriolicam in ſede phantaſiæ. His anſam dedit mœror non exiguus, nam cum antea induſtrius eſſet inque pane acquirendo aſſiduus, adeo ut difficillimis temporibus nunquam famem pati cogeretur, poſtquam *à Pentecoſte* 1675. *ad Autumnum & à Decemb.* 1676. *ad Ver* 1677. & hinc uſque ad hodiernum diem operibus ruſticis vacare non amplius poſſet, cura hæc mire ejus pectus excoxit & non raro de hoc querebatur. Tanto autem validius maſſam ſanguineam & ſpiritus hæc cura & ſollicitudo depravare valuit, quia aliàs temperamentum ſiccius nactus eſt, ut habitus corporis gracilis, cutis ſtrigoſa, facies tetrica oſtendunt: victu fruebatur fomitem humori melancholico præbente: ſimplex ſemper fuit ſpiritusque minus ſubtiles habuit, unde adverſis obvenientibus minus ſe extricare valuit: denique quia forte aliquid hæreditarii & connati concurrit, ſororem enim habuit graviter melancholicè deliram.

Indicationes igitur eſſent craſſum, terreum, opacum & fixum in maſſa ſanguinea & ſpiritibus animalibus diluendum, humectandum, attenuandum & mobilius reddendum ac quantum poſſibile à ſede phantaſiæ revellendum, quod tamen præſtare in ſene melancholico morbo prope hæreditario & jam inveterato difficile erit, non tamen negligendus eoque magis, quia domeſticis & vicinis ſuis clamoribus permoleſtus eſt.

Quia *in noſodochio* vivit & nec ſumptus neceſſarii lubenter impenduntur facile parabilibus aliquid tentandum erit. Dari poſſet bis in menſe *pulv. Hellobori albi pp. à gr. xj. ad gr. xv.* in juſculis clanculum, quia difficilis in ſumendis medicamentis eſt. Parari etiam poſſent *juſcula alterata ex borragine, bugl. &c. rec.* Item *hordeata iisdem alterata* imo omnes cibi *his & endiv. recent.* condiendi ſunt.

Hujusmodi ægris *balnea aq. dulc.* valde proſunt. *Venæſectio* in corpore arido & exſucco ac decrepito vix locum haberet. Utile quoque foret, ſomnum conciliare *lactuca cum butyro rec. cocta* in cœna data.

Si aliquid certi de dolore conſtaret *Veſicatoria* non improbanda forent, internæ tibiarum parti & carpis manuum appoſita.

Vinum minus generoſum ſeni minus nunc furioſo parce concedi poſſet. Error mentis corrigendus nunc blandimentis nunc increpationibus;

nibus; opere quoque & labore quodam minus oneroso mens à nugis absurdis nonnunquam feliciter avertitur.

Scaphusii d. 10. *Julii* 1678. Joh. Jacobus Wepfer, M. D.
Physicus Ordinarius.

II. Conclusum Excell. D. D. Harderi.

MOrbus, quocum luctatur *Joh. Pfeiffer*, mihi salvo tamen aliorum judicio, neutiquam videtur esse dæmoniacus: quoniam nondum omnia, quæ ad affectum ejus rite debellandum apta nata sunt, in usum fuere deducta: imo nulla plane cura legitima cum ipso fuit instituta. Consuluit enim *agyrtas & nescio, quos non homines nauci. Dogmaticorum remedia* admittere vel penitus renuit, vel ægre unum alterumve sibi, externe potius, quam interne & raro, ad compescenda plus negotii facescentia symptomata, applicari passus est. Nec veri dæmoniaci mores imitatur.

Asseritur majori veritatis claritate, affectum ejus esse animi potissimum, dein & corporis morbum. Mentem enim illi vacillare pluribus is testatur luculentissime: quæ omnia in medium producere nil attinet. Historia namque morbi eadem prolixe testatur. Nec corporis, uti reor, morbus adeo magnus, quin *adhibitis remediis idoneis*, Deo benedicente, sit vel tollendus vel tolerabilior reddendus. Morositate melancholica (olim fere maniaca) sæpius ejulare incipit & dolores simulare atroces quæ humili patientia Christiano digna, optime deliniri possent: ad quam serio verbis tum mitioribus tum asperioribus adigendus erit. Curandus autem imprimis videtur per antimelancholica, & dolores, veri si sint, in pedibus per nervina externa & interna demulcendi: & quæ *medicamenta* victusque non curant, *ferrum* vel tandem *ignis ipse juxta Hippocrat.* curabit. *Ita sentit*

Christophorus Harderus,
Physicus ordinarius.

III. Consilium Excell. D. D. Emanuelis Hurteri.

AFfectus *Joh. Pfeifferi*, quum à naturalibus causis dependeat, inter naturales quoque refero, eumque censeo esse Melancholiam, ortam ex pravo, terrestri & adusto sanguine, quo non solum corporis reliqui, sed etiam cerebri venæ impletæ sunt & aggravatæ, unde varia incommoda oriuntur, miri corporis gestus, solitudinis amor, animi anxietas, vitæ tædium, quia horrendum facinus se perpetrasse ultro profitetur, licet *Rev. loci Pastor* ob anteactam vitam honestam, ab hoc scelere immunem eum existimet. Dolor pedis dextri alternis diebus recur-

rens, num tantus ſit? quantum clamore prodit, dubito, cum in eo nihil appareat, ex quo talem cognoſcere liceat, non negaverim tamen in principio dolorem ſenſiſſe, qui *Præſtigiatoris & Apoſtatæ Bernenſis operâ* indies fuit auctus: remiſiſſe tamen indicio eſt, quia non ſolum in hypocauſto, ſed etiam *Beringâ* huc ad nos ambulare potuit. Maniaci etiam apud ipſum aliquid, dæmoniaci verò nihil ſubeſſe exiſtimo, ut ex hiſtoria patet. Quæritur nunc an iſte morbus ſit curabilis? equidem affirmare non poſſum: timeo cum malum ſit inveteratum ipſeque patiens omnem medicinam reſpuat, curam fore perdifficilem, ne dicam impoſſibilem, attamen ne negligere illum ex toto videamur, cum ipſo aliquid tentandum erit, id quod *Medico ordinario* relinquo, inprimis vero ad honeſtos labores erit excitandus.

Emanuel Hurter, M. D.
Phyſicus.

IV. Concluſum D. D. Hollanderi.

NAturali humorum craſi *Joh. Pfeifferi*, de quo nobis ſermo eſt, eam indolem præ ſe ferenti, quæ melancholicæ diſpoſitionis nomine venit, victûs ratio prægreſſa intenſiorem ejus gradum induxit, unde humori nervoſum genus irriganti & acidiori facto tum ophthalmici & colici, tum etiam arthritici, aliquo tempore poſt accidentes dolores, cauſas ſuas debent. Hiſce curſum ſuum facientibus malis à laudabili & ſpirituoſo-ſalina natura paulatim deſciſcentes ſpiritus animales activitatis ſuæ ſphæram arcte contrahentes & conſuetos expanſionis ſuæ tractus deferentes in devia loca excurſiones ſuas continuo quaſi direxerunt & deliria illa produxerunt, quorum ideæ imaginationi exhibitæ fuerunt vel ob patratum in adoleſcentia facinus memoriæ tunc concreditum vel ob vitioſum phantaſma in cerebro concurſum. Nulla hic meo judicio, phænomena ſe ſiſtunt, quæ à naturalibus cauſis deduci nequeant. Morbum vero hunc & corporis & animi ſimul exiſtere ex iis, quæ dicta ſunt, ſatis conſtare exiſtimat.

Scaphuſii d. 10. *Julii* 1678.

Joh. Conradus Holanderus
à Berau, M. D.

Curatus fuit perfecte operâ Myſtagogi nuper conſtituti in Noſodochio, poſtquam ad labores & preces tum blanditiis tum ferulis & fuſtibus adactus fuit Menſ. Auguſti 1678. *ipſiſſimis diebus canicularibus, in quibus alias purgationes & venæſectiones non tutæ erant. Menſe Septembris ſanus & mente conſtans domum dimiſſus fuit.*

OBSER-

OBSERVATIO LXXXVIII.

Melancholia.

JUvenis annum agens 18*vum è Nobili Stemmate progenitus* temperamenti biliosi, in tenera ætate motibus convulsivis frequenter correptus, hanc attigit ætatem citra ullius morbi invasionem; nisi quod à biennio mente sit anxius, tristis sine causa, meticulosus, tamen ad iram pronus multa sibi falsa imaginetur, *veneni* v. gr. sceleratâ quadam manu *exhibiti* vim experturum deleteriam, mortem instare & ejusmodi, ac proinde lachrymas sæpius effundit amaras. Patrios lares fugit, nullum sibi adjungit socium, vix ad interrogata respondet, nisi simplici ita vel non submissa ac languida voce. Conqueritur tamen semper, quoties ab ipso serio petitur, quid mali aut morbi ipsum teneat, de angustia circa præcordia ac de earum distensione, de doloribus capitis & de vaporibus è liene in caput ascendentibus. Vomitum aliquando passus est pituitosum, imo ructus nonnunquam. Hoc ipso in statu venationem, quam perdidit, sæpe non intermisit, quamvis inde, licet arreptâ prædâ, nunquam hilarior rediret, tamen solatium inde capere quoad angustiam præcordiorum asserit. *Nob. Parentes* filium toto cœlo mutatum magno luctu considerantes nihil non metuunt, attoniti etiam vident eum, qui ante nunquam non hilaris & alacris, imo gaudio & spe plenus, nunc languescere, mœrore suffundi, ac tristitiâ nulla de causa obrui, illibato quoad aspectum corpore. Præterita quoque examinant, quid tantæ mutationis esse possit causæ, num forsan eadem, quæ ipsum ante plures annos quieta nocte è somno excitaverit, in clamores ac ejulatus imo ad lachrymas adegerit, usque dum mitigatus ac bene expergefactus iterum obdormisceret, tractu temporis altiores radices spargens, hæc symptomata nunc efficere valeat? num vero austeritas *morosi Præceptoris cujusdam Lausannensis*, apud quem studiorum gratiâ ante triennium per aliquod tempus degebat, multo contemptu ac insolitis modis discipulum vel leviter delinquentem castigare, has tristes ac meticulosas ideas in cerebro jam debili impresserit? ab eo tempore, quo animi ægritudinem in eo observare licuit, duas morbi notatu dignas passus est exacerbationes, quæ ferme melancholiam excedebant. Prima contigit *Mense Majo anni præteriti*, corpore enim vino & exercitio bellico excalefacto, ferme insanire cœpit, obvios aggrediens imo verberibus ac ense quendam ad mutationem vestimenti cogens: Hæc tamen remisere *ab emetico & V. S. à Medico domestico* præscriptâ. Altera eum invasit 28. *præteriti Mensis*, ubi subitò sine causa valde amarè flere incepit, discessum

ſum minans, dicens ſe neutiquam poſſe amplius *Bernæ* manere, imo tertia ſequenti evaſit pedes *Tigurum* abiturus *Præceptorem* illic prope degentem inviſurus: de diſceſſu *Nobiliſſ. Parentes* in tempore moniti illum curavère revehi, ac ſtatuère altero die poſt abeuntis animum placare novo itinere & propterea me comitem aſciverunt, ut ſimul ac illum hic *Scaphuſium* ducerem *Excell. Veſtræ* conſpectui ægrotum exponerem. *Conſilium Medicum* ab ea obnixe & conſtanter rogantes.

Die 6. Martii 1683. Scaphuſium venit cum Excell. D. D. Stekio Phyſico Bernenſi. d. 7. Martii ipſum inviſi ac examinavi. Videtur eſſe temperamenti ſolaris; nam capillos habet ex fuſco ruffos: facies roſea, habitus corporis gracilis, nervoſus tamen & carnoſus: loquitur timide & prope vi quadam verba elicienda ſunt. Appetit bene, à cibo non gravatur, nec ventriculus diſtenditur: non ſitit, ab anno aquam bibit. In itinere ab equitatione ſuccuſſus equo tolutario evomuit cibos & mucum, mutato equo non amplius illum experiebatur. Non vel raro eructat. Alvus quotidie aperta eſt, ſubinde flatibus abundat. In cœna bibit vini noſtri rubri cyathum aqua diluti. Noctu paſſus eſt tormina, quæ ſua ſponte ante alvi exonerationem ceſſarunt. Ante tres annos ſæpius colicam paſſus eſt, quæ venationi tribuenda videbatur, cum à labore feſſus biberit aquam, lac, vinum; indulſit fructibus horæis. Pulſus rarus, celer tamen, plenus & robuſtus veſperi erat: mane minus rarus & prorſus naturalis. Antidhac ſine ullo impedimento montes ſcandere potuit: nunc difficilius reſpirat in acclivium aſcenſu cum cordis palpitatione; ſcalas tamen ſine impedimento ſcandit. Caput nunc non dolet. Memoria antea valuit, nunc illam labilem dicit. Imaginatur ſibi morbos varios: timet veneficia: in propriam matrem diffidentiam poſuit. Dormit fere ſemper tota nocte absque inſomniis. In oculis obſervatur ſtrabiſmus. Hac hyeme multum venando ſe exercuit, plures lepores & vulpes aliquot globulis transfixit: ex præda tamen, ut pridem, nullam delectationem vel percepit vel oſtendit, ſe pridem quoque addixit ſaltationibus, gladiatoriæ &c. ſatis laudabiliter.

Conſilium.

AFfectus eſt delirium melancholicum, nam citra rationem non timenda timet, triſtatur, ſibimet *de veneno vel exhibito vel exhibendo* metuit, taciturnus eſt, ſubmiſſa voce & ceu ſervili animo loquitur atque animi ſenſa exprimit, morbis neſcio quibus ſe affligi putat, cujusmodi non unius generis fingit: ſolitudinem amat; fugam à patriis laribus meditatur & conatur, & quorſumcumque veniat nullam tamen animo quietem nanciſcitur &c.

Exacer-

Exacerbatum in maniam degeneraret, nam maſſa ſanguinea à vino & motu calefacta ferocire cœpit, quendam vulneravit & quædam inepta cum quadam vehementia auſus eſt.

Cauſa proxima primum videtur fuiſſe quædam idea meticuloſa ſpiritibus animalibus impreſſa, nam poſtquam ludibriis inique & baculi dedolatione vexari cœpit, metus iſte primo advertebatur auctusque fuit alto pectore dolore ſuppreſſo.

Procul dubio ideæ hactenus fovebantur ab humore quodam non quidem tenebricoſo craſſo ſed tenui & acri ſeu à ſalibus maſſæ ſanguineæ immixtis acrioribus & ſpiritus turbantibus; nam illis à motu & vino exagitatis aliquid maniaci emerſit. Acrimoniæ teſtes ſunt anxietas circa præcordia, dolores punctorii nunc in dextro nunc in ſiniſtro pectoris latere; vomitus pridem & nuper inter equitandum ſuperveniens, non ſolum ciborum, ſed etiam muci & bilis, uno verbo variorum; Colica ſæpius affligens & nuper poſt comeſtum *Naſturtium aquaticum*, cephalalgia pridem quoque moleſta: juvarunt acres humores educentia *ſc. Emetica & V. S.*

Acrimonia hæc eò facilius vim ſuam exerere valuit, quia genus nervoſum debile eſt ob convulſiones in pueritia perpeſſas, à quibus ſupereſt oculi ſtrabiſmus, & hoc ipſo tempore queritur de memoriæ quadam imbecillitate.

Quia quoque membrana ventriculi nervea etiam inteſtinorum, magis quam decet denudata eſt, ut promptius quoscunque ſtimulos percipiat, idque à fermento ſtomachi & liquore glandularum inteſtinalium ſeu à ſero ſanguinis cujus ambo ſoboles ſunt; nam à leviculo errore hæc manifeſte læduntur; ab equitatione moleſtiore vomuit, *à naſturtio* pro acetario comeſto colicam paſſus eſt: forte ſi vinum merum biberet, graviora pateretur; inprimis ſi indulgeret potui vini ſulphurati, albi &c.

Acrimoniam adſcribo temperamento connato calido & ſolari: deinde erroribus in victu commiſſis ſc. venationibus, ingurgitationi obviorum imprudenti in ætate nondum ſatis expolita, carnibus ſalitis & fumo induratis, vinis pejoris notæ forte pendulis.

Indicationes erunt 1. Ideam melancholicam omni ingenio excutiendam eſſe ſuavi alloquio, fuga ſolitudinis, lætiorum objectorum frequentia, cultu animi lectione hiſtoriarum ſuavium aut diſcurſibus jucundis: proſcriptis omnibus, quæ quendam characterem ſervilem imprimere poſſunt, quæ omnia *ab Ethices & Politices conſcio* in uſum melius quam *à Medico* duci poſſunt. 2. Acres humores edulcorandos & ſubinde educendos eſſe.

Ad edulcorandos & mitigandos humores Melancholicos præſtantes ſunt *Acidulæ*, *atque ex his Deinaccenſes in Ducatu Würtembergico*, quæ in Melancholia inprimis hypochondriaca *ſpecificæ* creduntur.

Itali laudant *ſerum lactis caprilli deſtillatum large potum :* præferrem *ſerum lact. caprin. aut juſcul. carn. vel vitulin. vel gallin. alterata : Ex. gratia.*

℞. *Radic. ſcorzoner. rec.* ℥ß. *gramin.* ʒiij. *cort. citrin. rec.* ʒij.
Herbar. capill. ♀ *ling. cervin. borrag. bugloſſ. rec.* āā. *Mj.*
Paſſul. major. exacinat. vel corinth. ℥iß. *ſem. aniſ. citr.* āā. ʒj.
Inciſ. & contuſ. ebull. in ſeri lactis caprini vel juſcul. carn. non ſaliti ℔iiij. *Col. doſ. Mane hor. 6.* ℥viij. *vel* ℥viiij. *calide veſp. h.* 5. ℥v. *vel* ℥vj.

Si luberet *addi poſſet cuilibet doſi ſyrupi aperit. Mindereri* ℥ß. Poſt potum obambulet.

Si placeret *decoctum ſimplicius, in* ℔j. *horum liquorum* coqui poſſent *vel flor. violar. rec. vel borrag. cum fol. rec. vel bugl. rec. Mj. cum ſem. aniſi vel fœniculi* ʒß.

Continuare poſſet per integrum menſem : hinc *tempus acidularum* appropinquaret.

Hoc tempore adhuc hyberno *Mane hor. 6. & veſp. hor.* 5. dari poſſet *hujus pulv.*

℞. *Pulv. antihect. Pot.* ʒij. *diaphor.* ♂ ʒj. *cinnab. nativ.* ʒß.
Pil. reg. compl. num. j. *Tab. man. chr. perl.* ℥iß. *Mſc. F. Pulv. cum aqua borrag. bugl. gramin. &c.*

Purgetur menſe elapſo *hoc decocto.*

℞. *Radic. polypod. quern.* ℥ß. *gramin. ſcorzoner.* āā. ʒij.
Herb. ling. cervin. meliſſ. capill. ♀.
Flor. borrag. bugloſſ. violar. āā. *Pj.*
Sem. aniſ. ʒij.
Fol. ſenn. ſ. ſ. ℥j. *Rhabarb. elect.* ʒiij. *Agar. alb,* ʒij. *Hellebor. nigr.* ʒß.
Tamarind ℥iß. *Paſſul. maj. exacin.* ℥ij. ⊖ ♀ ℥ß.
⊖ *card. ben.* ʒj. *cinam. acut.* ℈iiij. *Mac.* ʒß.
Inciſ. & contuſ. coq. in vaſe duplici vitreato c. aq. fontan. ℔iiij. *coletur*

tur citra expreſſionem : doſis mane hor. 6. ℥v. vel. ℥vj. calide cum ſyr. roſ. ſolut. ſimpl. ℥ß. Alternis mane aut ſi bene toleret quotidie. V. S. ante abitum *ad acidulas in brachio* utilis erit : *Hæmorrhoidum apertionem* non magni facio.

Victûs ratio ſit ex cibis boni ſucci & facilis digeſtionis : vitet ſalita, fumo indurata, in butyro frixa : nimis dulcia, aromatizata : aceto condita &c. Concederem vinum aqua dilutum in qua *parum ſem fænic.* coct. Somnus pomeridianus fugiendus : exercitia moderata neceſſaria : animi motus omnes moderati reddantur, quantum per pietatem licet.

OBSERVATIO LXXXIX.

Melancholia.

NObiliſſimus Dominus de N. N. 52. annorum : capillis nigris præditus, carnoſus, facie ſaturate rubra, Phyſiognomiam fere ſaturninam habens. Jam à 10. annis & quod excurrit deliria melancholica apud ipſum obſervabantur, inprimis exuſſerat præcordia angebatque vehementer Zelotypia. Lites quoque ipſi erant graviſſimæ σὺν τῷ ἀδελφῷ. Verum ante has jam præludia animadvertebantur. Delirium fere ſiſtit in eo, ut putet, ſe cædes quamplurimas commiſiſſe, ſe proinde in ſummo periculo verſari ac traditum iri *Magiſtratui*, ut in ipſum animadverteretur. Quoties duo colloquuntur, putat hac de re ſermones fieri. Si ipſum cognati aliive conveniant, hanc ipſam ob cauſam adeſſe putat, ut blanditiis ipſum primum ſopiant aut circumveniant ac poſtea *Magiſtratui* tradant. Sibilant ipſi quandoque aures, hunc ſibilum imaginatur ſibi eſſe verba occulte muſſitantis ſe cædis reum eſſe & proin magiſtratui tradendum, hanc ob cauſam ſæpe uxorem, famulosque adjurat, ut verba illa imaginaria & confuſa diſtincte enarrent, ut ſe defendere poſſit, quamvis nemo hominum quicquam effatus ſit. Aliquando *Præfectum Turgoviæ* adire voluit, & apud illum inquirere ſtatuit, quidnam de ipſo homines muſſitent, quid criminentur : lubens pœnam ſubiturus, ſi vere convinci poſſet &c. Cæterum quandoque ſaniſſima loquitur, nihil in ſermone familiari harum rerum ignaro notatur, ut obſervavi *die 2. Junii 1669. quo ipſum conveni.* Dolet ſingulo mane circa ſcrobiculum cordis : cum magno nixu aquoſa evomit. Dolet cervix, tinniunt aures. Comedit mediocriter, plus bibit : urina tenuis eſt ſpicea. Cor raro palpitat & non niſi poſt motum. Nuper *ante purgationem & V. S.* parum dormivit : è lecto intempeſta nocte ſurrexit, hinc inde curſitabat. Solitudinem ſumme amat:

mat: Si tamen ipsum hospites conveniant, magno illos honore afficit & omnibus modis annitur ipsos conversatione suavi delectare, ridet cum ipsis ac conatur omni ingenio delirium occultare. Si vero discursum diu continuet, subinde obmutescit oculosque fixos uni rei intendit, mox tamen vel uno verbulo excitatus discursum denuo arripit & perficit. Se precibus diligenter & serio commendat DEO. Inculpate cœtera vivit. In concione putat *Ecclesiasten* quandoque de se solo sermonem facere & hanc ob causam tristatur. *Anno* 1668. *Acidulis Ripplisaviensibus* usus est cum fructu & nuper *decocto Tamarindor. & V. S.*

Scholia.

DElirium hoc quidem maximam partem unicum habet objectum sc. cædes, inde concludit sibi periculum *à Magistratu* imminere indeque omnia suspecta habet & omnia tuta timet. Aliàs errores alii phantasiæ accumulantur jam erratque circa res, facta vel rerum eventus: omnia sibi horrida, tristia imaginatur, quæ recenter concipit. Mala, horrida, tristia sibi imaginatur ex falsis principiis, sive ipsi connata sint sive acquisita, indeque falsissimos, sed cum metu, tristitiâ, anxietate junctos Paralogismos concinnat. Principia hæc primum depravata fuerunt, à zelotypia, eorum vitium auctum litibus. Quæ vero olim jucunda & grata memoriæ condidit, illa ceu suavia enarrat: quin etiam ex principiis connatis sive acquisitis educatione nobili digna laudabiliter disserit, hospites amice excipit, tractat &c. Unde, nisi aliquis diu apud ipsum commoretur, diu delirium ipsius non animadvertit. Ex depravatis principiis objecta parat falsa aut bona, oblata depravat, & etiam ex bonis objectis falsa ex malis principiis concludit: sive sint res, sive facta, sive probabiles eventus.

Quia diu noctuque exagitatur mens & phantasia, causa proxima non potest esse frigida & torpida; sed quia diu noctuque stimulat, impellit, turbat, somnum tollit penitus, necessum est, ut stimulus iste calidus acris sit, nam etiam plus bibit, quàm comedit, in facie gutta rosacea emicat &c. Ipse alias est heroicus, fortis &c. minatur se pericula vi depulsurum. Proinde prosunt stimulum hunc mitigantia, sopientia: visum unico sopore omnem melancholiam propulsam fuisse. vid. *Paul. Zacch. de Mali Hypochondr. Schenk. L.* 1. *p.* 140. 142. *&c. Galen. l.* 3. *de loc. aff. c.* 6. *Aët. tetrab.* 2. *serm.* 2. *c.* 9. *Trallian. l.* 1. *c.* 16. *Lemn. l.* 2. *de complexione cap.* 6. *Fernel. l.* 5. *c.* 2 *Pathol.*

Die 3. *Junii* 1669. *suasi*

I. *Serum lactis caprin. depurat. & talib. alterat. per* 6. *septimanas bibend.*

℞. *Seri*

℞. Seri lact. caprin. depur. ℔iiij. in quo coq. Herb. de borrag. meliss. endiv.
Fol. tamar. ling. cerv. capill. ♀ fl aquileg. ãã. Pj. Rad. scorzon. ʒvj.
Sem. anis. ʒij, crem. ♀ ʒj. tamarind. ʒvj. passul. min. ℥j. colaturæ.
Adde syr. aperit. Mind. ℥iij. bibat mane hor. 7. & vesp. h. 5. ℥viiij. calide, obambulet &c.

II. *Pulv. ℞. Spec. lætif. Galen. ʒiij. Pil. reg. compl. ʒij.*
Ocul. ♋. ppr. ʒiß. lap. lazul. pp. ʒj. Msc.
de hoc unâ horâ ante prandium & cœnam sumat ℈ß. ad ℈j. c. aq. bugloss.

III. *Primum haustum in prandio bibat vin. Medic.*

℞. Radic. caryophyllat. ℥ß. Helen. ʒij.
Herb. fumar. ling. cerv. agrimon. hepat. nob.
fragar. fol. tamarisc. ãã. Mij.
Flor. borrag. bugloss. ãã. Mj. sem. fœnic. ʒij. incis. & contus. Msc.

Victûs ratio sit euchym. Omittat carnem salitam, caseum, placentas, quibus mire delectatur. Comedat in cœna *lactucam cum butyro rec. coctam.*

IV. Propter tinnitum aurium utatur *Bombace moschata.*

OBSERVATIO XC.

Melancholia.

R. *D. N. N. Pr. El. in G. St.* natus *Anno* 1648. *Mense Martii. Cum Serenissimo Principe Lud. Duce Würtemb.* itinera fecit multa per *Galliam, Angliam, Bataviam. In Gallia* passus est febrim, sequebatur Aff. hypochondriacus cum lachrymis: cum perturbatione spirituum animalium. *V. S. instituit Mens. Majo* cum levamine. Varias perturbationes capitis sine vertigine observavit inprimis post motum corporis. Appetit mediocriter. Alvus aperta: solvitur statim comestis humectantibus, non sitit, nunquam vomit, abundat flatibus. Respirat facillime, pulsus naturalis, nunquam tussit: nares siccæ sunt, mucum screatu elicit. Nulla re exhilarari valet. A cœna paulo largiore mane sudat. Caput magis aggravatum quàm dolens experitur. Nullam patitur Cardialgiam, nullam vertiginem, sive gyrosam sive titubantem, attamen formidine quadam affligitur, ob quam casum timet. Urina est aurei coloris. Usus est *Acidulis.* Timet apoplexiam. Magnum mœrorem habuit *post obitum Filii charissimi.* Ob memoriæ debili-

debilitatem non audet concionari. Non ſternutat: ſtatura gracilis, colore citrino, colloque oblongo præditus eſt: temperanter vivit, nihilominus vane timet apoplexiam. Mane ſumit jentaculum. Patitur potius perturbationem ſpirituum animalium *ut Dominus Pſl. Kaib. &c.* Jam graves paſſus eſt ſpirituales animi afflictiones, quas *ex Theologicis principiis* expulit. Mœſtus ſubinde & levi occaſione triſtiora & pejora timet, nec ſe ſanum putat. Circa medium noctis ſomnus interrumpitur. *Die* 14. *Septembr.* tota nocte non dormivit, licet veſperi in campum iverit: putat à motu ſe nimium incaluiſſe.

Frid. Hoffmannus Filius in Exercitat. de acido & viſcido c. 7. ſub finem: Affectus animi ſpirituum motum varie determinantes, magnos morbos producunt, adeo ut non ſemper liceat ex ſubſtantiis ſenſibus obviis cauſas in corpore noſtro deducere.

Conſilium Medicum exhibitum Stuttgardiæ die 16. *Menſ. Septembr.* 1689.

Affectus eſt Melancholia quædam, quia aliquando mœrore quodam cum metu & anxietate corripitur ſine cauſa externa aut quæ tanti momenti ſit, ut talem metum aut anxietatem incutere debeat. Non eſt vera, quia non pertinaciter objecto uni inhæret & errorem ipſemet agnoſcit.

Cauſa hujus eſt objectum aliquod horridum aut aliquo modo terrificum phantaſiæ oblatum à ſpiritibus animalibus ſc. nec ut decet lucidis, aut agilibus & decenti ordine per meatus intra cerebrum ſe moventibus, ſed opacis, fixis & in motu impeditis. Phantaſia ſic affecta cordis, in quo animi pathematum ſedes eſt, motum magis ſuſpenſum, quàm alacrem reddit, unde metus & anxietas quædam oboriuntur: non autem abolet, nam hactenus nullam leipothymiam paſſus eſt. Spiritus animales opaciores, ignaviores magis fixi & in motu turbati redduntur à cauſa intra porulos cerebri domeſtica, ſcil. à ſero intra illos condenſato & ſpiritus inquinante motumque aliquo modo impediente. Ab hypochondriis non transmitti videtur, quia veri affectus hypochondriaci ſigna nulla comperio, nam appetit, à cibo nec ſtatim nec tempore anadoſeos gravatur: non ſitit, nunquam vomit, alvus aperta eſt. A liene humorem melancholicum ad cerebrum mitti, fabuloſum eſt. In cerebro ſeri multæ atomi detentæ & profundius impactæ fuerunt à ſtudiis & meditationibus ſeverioribus diuque continuatis imprimis à nocturnis. Spiritus ignaviores dicendos prope demonſtrat, juvamen præſente paroxyſmo ab odoratu ſuaviter olentium aut maſticatione aromatum.

Indica-

Indicationes ergo erunt, ut ſpiritus animales lucidi agilesque reddantur, ut illorum motus naturalis conſervetur & promoveatur, obſtacula auferantur. Id præſtare non admodum difficile, quia vera melancholia nondum adeſt, nec ullum vitium in ſenſibus externis aut in motu animali apparet: his ſatisfieri poteſt potiſſimum accuratâ & *Literatis* conveniente diætâ, quâ ſanguis & humores laudabiles ſpiritusque vivaces producuntur; deinde *congruis medicamentis*. In diæta eligat aërem purum temperatum: nocet inprimis nebuloſus, frigidus & humidus, nivoſus & fœtidus. Cibis veſcatur boni ſucci & facilis digeſtionis: pane bene coƈto: carnibus bubulis junioribus, vitulinâ, hædinâ, agninâ, vervecina; ferinâ juniore, pullis gallin. aviculis montanis: carnes elixæ & aſſæ aut minutim conciſæ proſunt. Ex piſcibus concedantur lucii, percæ, Truttæ, funduli, ſed horum tamen eſus ſit parcior. Laƈticinia ſcilicet pultes ex oryza in laƈte coƈtæ aut cum ovis paratæ ſubinde comeſtæ nullum damnum afferunt, ut & nec juſcula butyracea: butyrum mane comeſtum multis modis prodeſt, inprimis morbis contagioſis graſſantibus & ſi calculus timeatur. Poma, pyra, aliique fruƈtus coƈti, ut & olera recentia, nec muriâ condita, rapæ, carduus ſativus aliique hujus ſortis cibi etiam non exigua commoda ſanitati afferunt. Acetaria *ex radicibus cichor. bene elixis & endivia cum oleo & aceto vino temperato* concedi poſſunt ſubinde. Nocent carnes animalium adultiorum; ſuillæ: pedes aliaque interanea animalium; cerebrum quomodocunque conditum: piſces mucoſi, ut anguillæ, carpiones &c. Abuſus fruƈtuum crudorum: ova ad duritiem coƈta aut frixa; paſtæ farinaceæ cum butyro frixæ: omnia ſaccharata frequentius & in larga quantitate comeſta: abuſus acidorum, nimis pinguium. Inprimis nocet *Literatis laƈtuca criſpa* frequentius comeſta. Cucumeres nunquam proſunt: attamen aceto macerati, ut & rapæ rubræ & cappares condimento ſubinde concedi poſſunt: licet quoque ſubinde cibos aceto, ſucco citri, aurantior. ſaccharo condire, ut & mace, N. M. Z. Z. modo abuſus caveatur. Bibat vinum vetus bene maturum album, quia huic aſſuevit, quamvis rubrum à noſtris præferatur: diluat illud *decoƈto ſem. fœniculi, aniſi, fl. borrag. bugloſſ.* Cœna ſemper ſit parcior prandio, niſi parcum hoc fuerit. Somnum pomeridianum fugiat, nec ſtatim à cœna leƈtum petat, fugiat tamen ceu peſtem ſanitatis lucubrationes. Ante prandium & cœnam & poſtea aliquandiu obambulet: aliquando eques iter inſtituat, ut ſpiritus magis excitentur. Quamprimum mœrorem animum nimis affligere ſentiet, alloquia grata quærat, ſolitudinem ceu peſtem fugiat. Alvus quotidie aperta ſit. Si ſudor ſpontaneus emergat, illum promoveat aliquantulum absque vi. In reliquis evacuationibus modus ſervetur. Juſculum jentaculi loco non intermit-

termittatur. Quoniam nares aliàs ſiccæ ſunt, *Fonticulus* non eſt neceſſarius : nec ob hanc narium ſiccitatem *Errhina, ſcil. Pulv. tabacci, nec ſimilia* ſuaſerim.

His obſervatis, non indigebit *multis medicamentis;* ad obſtacula tamen in cerebro removenda ſpiritusque vegetiores reddendos : *Mane ſumat in lecto bis in ſeptimana* ℥ß. *hujus pulveris.*

℞. *Pulv. cantian. ſeu è Chel. Cancr. c.* ʒj.
analept. Minder. c. ʒiij.
Cinnab. nativ. ℈iiij.
Tabul. man. Chr. perlat. ℥j.
Mſc. F. Pulv. ſubtil.

Mane ſumat ſex rotulas.

℞. *Spec. Diambr. diamoſch. c.* ãã. ʒj.
Pulv. analept. c. ℈iiij.
Confect. alkerm. c. ʒj.
Conſerv. anthoſ. ℥ß.
Sacch. alb. in ſ. q. aq. roriſmar. ſolut. ℥iiij.
Mſc. F. Confect. in Rotulas.

Vertici inungat *Balſ. Cephal.*

℞. *Ol. N. M. expr.* ʒiij.
d. rut. majoran.
roriſmar. ãã. *gtt. xv.*
Spir. C. C. rectif. ℈j. *Mſc.*

Odoretur *ſuaveolentia.* Maſticet *Galang. fœnic. cort. aurant. citri. Purgantia* vitet; nec *V. S.* utilis eſt, niſi alia cauſa hanc poſtulet. Bilem, quæ tamen non multum peccat, aliosque humores corrigent *Acidulæ* futura æſtate : ejus ebullitio compeſcitur quiete. Hyeme uti poterit *Gelatina C. C. cum Cephalicis.*

Die 8. *Aug.* 1691. *Stuttgardiæ mihi retulit*, quod angores melancholicos cum ſudoribus rarius experiatur. Appetitus non penitus proſternitur : ſternutat fortiter. Senſus ſunt integerrimi. A ſtudiis tamen & meditationibus debilitatur aliquomodo, ſed non tam vehementer uti olim. Affect. hypochondr. nullo ſigno comperi. Caput debile, quia conſumtis ſpiritibus ob aquam ſeu lympham poris cerebri ſe inſinuantem nervi ſtupefiunt minusque ingenio valet, cœterum ſatis bene ſe habet. Parce utatur *medicamentis except. pulv. ceph. rotul.* & diætâ pridem præſcriptâ pergat.

OBSER-

OBSERVATIO XCI.
Melancholia.

DOminus *N. N.* annor. 46. capillos habens parum ruffos, obæsus: apud amicos delectabatur potu vini, fumo tabacci, cibis salitis aromatisatis. Est iracundus. Multum se defatigavit itineribus: intricatus fuit negotiis tædiosis: utramque fortunam expertus est. Incidit in Melancholiam ac si ad incitas redactus esset: neminem admittit præter duos aut tres amicos: non appetit, non dormit, non vult credere se ægrotare, nec se posse *remediis* juvari. Vocarunt *Medicum*, qui noctu dedit *Emulf. amygdal. dulc.* & die sequente *V. S.* ℥x. *sanguinis emisit;* Post sumsit *purgans* quod bene purgavit. Suasit *aliquot potiones somniferas. Ex hæmorrhoidibus sanguinis* ℥x. *ope hirudinum* eduxerunt: demonstrarunt ipsi multis rem suam domesticam non tam in malo statu esse, ut sibi falso imaginetur, sed frustra. Ita scripsit *D. Guinant. Maire de Colombiere D.* 13. *Octobr.* 1686. In eodem melancholiæ statu versabatur adhuc *d.* 16. *Januar.* 1687. ob melancholiam istam non vult vacare negotiis consuetis, parum appetit parumque dormit, neminem admittit præter suos intimos: excepto hoc delirio unico de cætero est sanæ mentis, loquitur bene & prudenter de rebus aliis. Incepit malum à frigore cum horrore & punctione ascendente inter scapulas: sentit hoc subinde adhuc. *D. D. Albineus D. D. Mangettus Medici Neocomenses d.* 8. *Januarii* 1687. indicarunt malum dependere à tinctura peregrina M. S. & spirit. animal. eaque acida contaminante ac efficiente crassitiem quandam, ut minus apti sint ad suam functionem præstandam. Tinct. aufferendam ac M. S. cum spirit. animal. volatilem magis reddendam. Idque *chalybe & ⊖ volatili*, quibus necessario jungenda *humectantia. D. D. Manget suasit semicupium ex aqua dulci, cui add. serum lactis:* maneat in illo per hor. dimid. A cœna bibat *emulf. amygd. d. seq.* die rursus utatur *semicupio* statim *sub ingressum balnei* sumat *purgans*, post horam lectum petat calefactum, non diu postea bibat jusculum. Noctu rursus sumat *emulf.* Hisce per aliquot dies *excepto purgante* continuet. Suasit quoque *clysteres ex decocto rorismar. thym. major salv. mell &c. Item electuar. cujus mane & vesperi sumendum magnitudine nucis moschatæ.*

Ante 9. annos similem passus est melancholiam: est valde dives. Aliquando magnam persecutionem passus est, ut nullibi tutus esset.

 Reso-

Resolutio.

Iste phantasiæ error, ob quem uni objecto pertinaciter inhæret facitque, ut perpetuo menti diu noctuque inhæreat, ut nec jucundis alloquiis nec rationum momentis & demonstrationibus excuti possit, dependet à spirit. animal. fixitate & tenebris quibusdam illorum, ob quas verum à falso discernere nequeat. Causa hujus est terreum quid & acidum figens ad phantasiæ sedem delatum: Cumulatum forte ob mœrorem quendam prægressum. Aufferendum hoc *purgantibus* : quia non appetit, præstans foret ☿ *emet. ad gr. ij. datus :* sed quamprimum ad vomitum stimulari incipit, detur *haustus jusc. carn. vitulin. non saliti.* Postea detur *mane hor. 6. & vesp. hor. 5. cochl. ij. hujus liquoris.*

℞. *Aq. polypod. fumar.*
borragin. ãã. ℥ij.
Spir. ⊖ *✱c.* ⊡*os.*
C. C. rectif. ãã. ℈j.
℞ ♂*tis* ʒij.
Essent. myrrh. ℈j.
Syrup. capill. ♀. ℥j. *Msc.*

Dimidia hora ante prandium & cœnam detur ʒß. *hujus pulv.*

℞. *Lapill.* ♋. *ppr.* ʒiij. *Margarit. or. ppr.* ʒß.
C. C. ph. ppr. ungul. alc. ppr. ãã. ʒj.
Cremor. ☿. ʒij. ☿ ⊕*lat.* ʒß.
⊖ *absinth.* ʒj. *Camphor. gr. ij. Msc. F. pulv.*
Addi possent Ol. N. M. expr. gr. iij.

His aliquandiu continuatis dari posset *Vinum tale medicatum.*

℞. *Rad. polypod. q.* ℥j. *caryophyllat.*
fœnicul. gramin. ãã. ʒij.
Herb. ling. cervin. fumar.
Flor. bugloss. calendul ãã. *Pj.*
Fol. senn. s. s. ℥j. *Rhabarb. el.* ʒiij.
Gialapp. agaric. alb. ãã. ʒj.
Hellebor. nigr. ppr. ʒß.
⊖ *absinth.* ʒij. ⊖ ☿ ʒß.
Limatur. ♂. *rec.* ʒvj.
Cinamom. acut. ʒj. *sem. anis.* ʒij.

Incis. & contus. lig. in nodul. ex syndon. r. affund. vin alb. veter aq. borrag ãã. ℔ij.

Bibat

Bibat *ſingulo mane vel altern. mane ℥v.* poſt duas horas ſumat *juſculum*. Hoc finito *ſecetur vena in brachio ſiniſtro*, emittantur *℥vj. ſanguinis*. Si dormire nequeat, alternatim *hor. 9. noctis* bibat *emulſ. amygdal. d.* aut ſumat *Extract. Bez. gr. iij.* In victu vitet ſalita, fumo indurata, frixa, valde aromatizata. Vinum diluat *aquâ in qua borrag. bugloſſ. coct. c. paſſulis.* Alvus quotidie ſit aperta, ſi cunctetur, injiciatur *Clyſter. Primarium remedium eſt jucundum alloquium quandoque increpatio:* Delirium hoc eſt peſſimæ notæ, quia quandoque miſeros in deſperationem conjicit. *Acidulæ futura æſtate & quidem Deinaccenſes ſummopere prodeſſent.*

Scaphuſii d. 20. Januar. 1687. Joh. Jacob Wepfer, M. D.

Die 7. Febr. ſcripſit Dnus Guinant ♀ emet. meæ doſeos nihil effeciſſe: dederunt ipſi in duplo *ſcil. gr. iiij.* unde quinquies copioſe dejecit cum magno levamine, utitur nunc *medicamentis & diætâ*, unde melius ſe habet & noctu dormit: verum manet delirium, putat rem ſuam domeſticam in malo eſſe ſtatu.

Die 12. Februar. 1687. ſcripſi, ut cum ♀ emetico caute agerent: ſi ſemel 4. *grana* non nocuerunt, ne fidant, cum denudato ventriculo ſævius agere poſſet. Somnus multum emolumenti confert in affectu. Delirium excutiendum eſt *à Theologo*, radix ejus eſt avaritia. Non relinquatur ſolus. *Acidulæ* multum conducent ipſi.

Die 7. Junii 1687. me Schrambergæ convenit Acidulas Deinaccenſes aditurus Bene ſe habet, appetitus augetur in itinere: dormit etiam: delirium multum remiſit, errorem monitus agnoſcit. Dedi ipſi *methodum acidulas bibendi.*

OBSERVATIO XCII.

Conſilium pro Melancholia cum ſuffocatione ab utero.

ILluſtriſſima Domina Comitiſſa de N. N. præter ideas fortiter ſedi memoriæ impreſſas, aliud quidpiam intra cerebrum & circa partes ab illa pendentes fovebit. Ideæ, ſeu rerum imagines memoriæ creditæ adverſæ, mœrorem & triſtitiam, item terrores pariunt, verum ſi nullo ingenio amplius excuti poſſint, deſperationem inducant, nec ullis rationibus cedant indicio eſt, alias ideas, quæ animum ad meliorem

rem ſpem erigere & poſſent & deberent, obliterari. Veteres hanc obliterationem adſcripſerunt ſpirituum obtenebrationi. *Memini me intra anfractus cerebri febri continuâ cum pertinaciſſimis deliriis defunctorum, ſemper multum lymphæ ſub pia meninge reperiiſſe* : deliria adſcripſi particulis ſulphureis accenſis ac acredine ſua fibrillas ad conſtrictiones ſpaſmodicas irritatis, unde motus ſpirituum animalium non ſolum perturbabatur, verum hi etiam magis accenſi efferi reddebantur; quod autem ſpecies ab his commotæ non cohæſerint, imo abſurdiſſimæ mixtæ fuerint, tribui iſti aquæ, conjugium idearum congruarum aut dignotionem falſarum impedienti, non ſecus ac quandoque in ſomno fit, in ſomniis, delirio febricitantium ſimilibus excitatis plerumque à depravatione nidoroſa in ventriculo : certe poſt ſuperatam febrim continuam obſervavi pluribus caput diu obtuſum manſiſſe, quosdam auditum amiſiſſe, quosdam etiam viſûs aliquam jacturam feciſſe; in tenera ætate multum ſeri ex auribus effluxiſſe. Exiſtimo ergo ſimile quid *apud Illuſtriſſimam Dominam* poſt longos atque complicatos mœrores intimiora cerebri ſubiiſſe cum ſanguine idque conſiſtentia ſeri, atque ibi aliquo modo ſtagnaſſe. Effectus hujus humoris & indicium arbitror quoque cephalalgiam. Inſuper videntur quoque particulæ acres genus nervoſum vellicare ac motus ſpaſmodicos excitare, cujus effectus ſunt ſuffocationes ab utero, tremores & agitationes artuum, anxietas & compreſſio circa præcordia, pyloro & ſtomacho conſtrictis, ac flatuum promotionem impedientibus, unde murmure ſuperveniente, ceſſant : iisdem aliquomodo adſcriberem pallorem & leipothymiam.

Quoniam ab his motibus ſpaſmodicis motus ſanguinis & lymphæ impeditur aut turbatur multumque ſpirituum cogitationibus intenſioribus conſumitur, non mirum eſt M. S. depravari, lochia & menſes largius manare, diarrhœas evenire, appetitum quandoque ſubito proſterni; nam particulæ acres ſeu ſalinæ ſeu fixæ & volatiles magis ab illis efferæ redduntur & quandoque lympha ſtagnat.

Ergo lympha redundans abſorbenda, acre mitigandum & ſpiritus inſtaurandi erunt, quod hactenus *Antiepilepticis, antihyſtericis & corroborantibus* præſtitum fuit : hanc ob cauſam iſtis pergendum omnino & quoniam *ad medicamenta aſſumenda* difficilis eſt, ita componi poſſunt, ut guſtui non adverſa ſint. *ex. gr.*

℞. *Pulv. antihect. pot.* ʒij.
Cinnab. nativ. ʒj.
C. C. ph. ppr.
Ung. alc. ppr. āā. ʒiß.
Ol. N. M. expr. gr. ij.

Camphor.

Camphor. gr. iij.
Sacch. alb. ℥ij. Mſc. F. pulv.

Doſis ſit mane hor. 6. & veſper. hor. 5. ʒß. cum aqua florum tiliæ.

Horis intermediis detur ſubinde *cochl. j. hujus mixturæ.*

℞. *Aq. flor. til.*
pœon.
borrag. ãã. ℥j.
Eſſ. caſtor. ℈j.
Ol. d. cort. citr. gutt. ij.
Matr. perlar. ppr. ʒß.
Tab. man. chr. perlat. ℥ß. Mſc. detur ad vitr.

Si *pulveres* faſtidiret, dari poſſent *pilulæ his ſimiles:* imo utile foret, ſi *formulæ medicamentorum* variarent, ne ſemper in eadem lyra oberrare videamur: *harum* ſumantur *mane 7. veſp. 5. cum congruo vehiculo.*

℞. *♁ii diaphoret. ʒiß.*
Cinnab. nativ. ʒj.
Ung. alc. ppr. ʒij.
Radic. pœon. ʒj.
⊖ volat. C. C. ℈ß.
Extr. caſtor. ʒß.
trifol. fibr. ʒj.
Balſ. de Peru. ℈iiij.
cum mucilag. gumm. tragac. ſ. q. Mſc. F. pil. ex ʒj. num. 40.

Conſperg. pulv. ſantal. citrin. ad ſcat. Bene fieret ſi mane ſuperbiberet *juſculum, in quo parum radic. ſcorzoner. rec. coct. fuiſſet.*

Quidam mire laudavit in ſimili caſu *rad. polypod. coctam cum juſculo:* bibitur citra alvi turbationem.

Hoc Vere *juſcula alterata omiſſis pulv. & pilulis* per menſem aut tres ſeptimanas bibere poſſet. ℞. *Herb. rec. cochlear. naſturt. hort. chærefol. borrag. acetoſ. ana Pj. contuſ. affund. juſcul. carn. n. ſaliti fervidiſſimi ℥v. vel ℥vj. coletur ſtatim, add. ſyr. capill. ♀ parum.* Poſt hauſtum juſculum obambulet aut rhedâ vehatur.

Æſtate commendarem *acidulas Deinaccenſes in Ducatu Würtembergico ſitas,* quæ valde laudantur in affectibus melancholicis.

Quoniam ad motus ſpaſmodicos genus nervoſum *Illuſtriſſimæ Dominæ* proclive admodum eſt, *cautiſſime purgarem*, quamvis multum his tribuant veſtris in oris.

 Victus

Victus prorsus sit analepticus ex cibis optimi succi & facilis coctionis. Vinum lætificans cor hominis commendarem sed dilutum *decoct. radic. chin. aut lign. visc. q.* Ideæ excutiantur alloquio grato & loci mutatione.

Deus T. O. M. hæc salutaria Illustrissimæ Dominæ esse jubeat!

Scaphusii d. 5. Mart. 1687. Joh. Jacob. Wepfer, M.D.

OBSERVATIO XCIII.

Vigiliæ nimiæ.

Joh. *Frid. D. Stutgardiensis Uxor* temperamenti mediocriter calidi & sicci simulque sanguinei: tenera: à pueritia vigiliis obnoxia, nunquam sola indormiscere valuit: sana cætera mansit usque ad 20. ætatis annum. Hoc anno nupsit invitis parentibus: sex vel septem liberos peperit, in ultimis partubus magis accensa fuit: atque in ultimo puerperio occasione febris lactariæ, tanta sollicitudine ad capiendum somnum correpta fuit, ut nunquam vere indormiscere potuerit. Ob hanc anxietatem incidit in pertinacem alvi constipationem, quæ tamen *mitioribus medicamentis* solvebatur. *Alius Medicus* suasit *chymica antimelancholica splenetica scil. ℞ras ex hyper. pæon. opiat.* horum usu penitus decumbere cogebatur atque ita debilitabatur ab anno uno & dimidio ut brachiis imposita gestanda & portanda sit: inprimis *opiata* nocua erant, viresque prosternebant: quoties somni recordatur, admodum inquietatur, cor valde palpitat atque in leipothymiam incidit: alvus nunquam sponte solvitur, sed *clysteribus* sollicitanda est, verum inde quoque valde debilitatur vixque amplius spirat. Sensibus internis & externis valet: *à medicamentis roborantibus* nullam refocillationem sentit, in ventriculo sentit gravamen. Nunc utitur *operâ Medici rationalis,* qui judicat calidum innatum & balsamum vitæ pati, quæ *balsamicis* restituere conatur; sed frustra, quia res in eodem manet. Febris, quæ in ædibus propriis grassabatur, duos apud ipsam paroxysmos effecit. Unde dubitatur, *an loco calefacientium sola frigefacientia adhibenda cum humectantibus?* & quæ in specie ac quomodo adhibenda? Est 34. annorum, nata *Lubeccæ*, staturæ mediocris: ad iram prona, anxia: ab animi tranquillitate melius se habet.

Respondi d. 27. Jun. 1682. Vigiliæ continuæ & pertinaces, somnique nomen vel principium tam terrificum, ut pariat cordis palpitationem, leipothymiam &c. & constipatio alvi pertinax non solum in massa sanguinea particulas acres adesse significant, sed quoque viscera

cera ferventiora liquidum protinus abripientia innuunt. Proinde prodessent omnino *frigefacientia moderata & humectantia*, eaque, quia morbus jam diu durat, potius alimentosa. *Sc. Gelat. C. C. alterat. passul. maj. exac. herb. rec. borrag. bugloss. endiv. sem. anis.* Superbibat *juscul. alterat. succ. nasturt. beccab. cochlear. borrag. acetos.* Propter constipationem vescatur ante pastum *cibis laxantibus;* certa hora sellam petat. *Clysteres* sint benigni *ex ol. lin. ℥iij. vit. ov. No.* 11. *Msc. diligenter add. lac. ℥x.* Omittantur *scchar. Mel. sal.*

OBSERVATIO XCIV.

Somnambulæ.

D. *D. Buoch, Meßkirchio scribit Mense April.* 1688. *Duæ Moniales* somnambulæ *in Monasterio vicino* sunt, quæ prope singulis noctibus apertis oculis totum *Monasterium* perambulant, per scalas cursim descendunt & ascendunt, accendunt lumina: illas aliæ sanæ 2. vel 3. comitantur, quas somnambulæ non agnoscunt, nec observant donec virgis cæsæ fuerint.

Responsio.

SOmnambularum cura difficilis: curatio per virgam optima creditur, non tamen semper succedit. *Quidam si de bubula cœnavit aut alio cibo coctu difficiliore, statim illâ corripiebatur.* Cœna ratione cibi & potûs sit parcior. Cubitum ituris detur *pulvis antiepilept. cum aq. fl. til.* Ad negotia stringantur, ut bene defatigatæ lectum petant. Cubile probe claudatur sera pensili, fenestra muniatur clathro.

OBSERVATIO XCV.

Somnolentia.

P*Erillustris ac Generosus Dominus Baro de W. &c. Vice Dominus Episcopatûs Argentoratensis:* 42. annorum. In juventute febriculas leviculas perpessus est & variolas: cæterum sanissime vixit. Matrimonium iniit 24. ætatis anno. Aliquot liberorum pater est. Luxuriæ & libidini nunquam deditus. Literis à puero addictissimus fuit, quas adhuc magno amore prosequitur, & plurimum temporis legendo & scribendo consumit: mature & adhuc juvenis ad negotia gravissima adhibebatur, dum *sub Serenissimo Archiduce & sub Celsissimo Principe ac Episcopo Argentoratensi Vicedomini munus* per plures annos gessit

Exercitiis militaribus & aliis nobilitatis venando &c. occupabatur. Jam à multis annis habitus corporis in vaſtam molem excrevit. Ante biennium & quod excurrit, ex adverſitate neſcio, quâ, Melancholia quædam in animum *Illuſtr. Domini* irrepere cæpit, quam tamen generoſe repulit, Poſtea obtigit negotium quoddam arduum, quod multa meditatione, lectione & ſcriptione indigebat: dum hoc detinebatur ſenſim dormiendi quædam neceſſitas ipſum invaſit. Aliquando vero ſomnolentiam hanc præceſſit tempore nocturno inter dormiendum defluxio ad laryngem, quæ ſuffocationem intentabat & à qua expergefiebat, ut pleniore pectoris dilatatione aërem captaret. Hæc poſtquam ceſſavit, ſomnolentia gravius affligere cœpit ſc. jam à 9. menſibus & quod excurrit.

Cum hac ſomnolentia ita comparatum eſt: ſummo mane evigilat: dum veſtibus induitur, dum pectinatur, dum rem ſine admiratione aut ſine attentione peculiari legit, dum preces fundit, dum ſacris in templo adſtat, dum è feneſtra proſpectat, dum denique ſedet nec rem alicujus momenti meditatur, nec ſerio ſomnum declinare conatur, protinus indormiſcit: ſomno ſua ſponte ſoluto aliquandiu magis pervigil evadit. Somnolentia hæc ante & poſt prandium pari moleſtia *Perilluſtrem Dominum* affligit. Quando vero ſeria tractat, conſilio aſſidet, rebus magni momenti auſcultat, aut illas ſcripto traditas perlegit aut quando aliàs animus eſt ſomnolentiam excutere, illa tunc non valde moleſta eſt: imo illam chartis luſoriis pellere valet, aut colloquio præmeditato profligare poteſt. Noctu dormit cum ſtertore & quamplurimis inſomniis: tunc ſomno detentus eloquitur voce clara & articulata, quæ ſenſu diurno volvebat, adeo ut nocturna quies tam diſtinctè reddat, ut integras periodos famuli adſtantes recenſere poſſint. Effert illa, *Latine, Gallice aut Germanice;* aliquando inſomnium ſonitum campanæ mentiebatur, unde ſurgens in genu alterutrum proſtratus jacet, ac ſi oraturus eſſet ceu ſomnambulo: expergefactus ad auſum iſtum riſit. Cæterum temperate vivit. Semel in die comedit, bibit in paſtu ad menſuram unam; Si verò plus bibat, non inebriatur, vinum enim penetrat aut illud vomitu rejicit abſque labore. Non cœnat, niſi ſi forte veſperi ſitiat, comedit bucellam panis & bibit hauſtulum vini: hinc ſe dormitum confert: mane ob ſomnum tot inſomniis & phantaſmatibus turbatum hilaris at delaſſatus ſurgit, idque ante omnes domeſticos. *Præſervationis causâ* pridem uſus eſt *purgantibus, V. S.* Maxime verò *clyſteribus artificioſis D. D. Gelbii*, qui feliciter imum ventrem ſubducunt. Geſtat *Fonticulum:* alium in pedis dextri parte interna ob inflammationem excitatam cicatrice obducendum curavit, *Anno* 1671. *d.* 12 *Julii Illuſtriſſimum Dominum Acidulis utentem Griesbachii conveni*. Eſt ſtaturæ mediocris: habitus corporis vaſtiſſimus: collum breve, genæ

genæ pendulæ, ſumen protuberans. Artus validi: color faciei floridus: infernæ palpebræ fuſcæ: capilli teneri, ſubfuſci. Inter dormiendum cum fronte à ſudore permadeſcunt & tunc inclinato capite ſaliva largiter ex ore emanat, ut collare humectet: eſt inſipida & coloris expers. Poſt prandium ſtans ſtertere cœpit, ſtatim tamen iterum evigilavit. Pranſus eſt cum appetitu ſatis laute. Conſanguineum habet eidem ſomnolentiæ obnoxium, qui tamen illam non magnifacit. NB. inter dormiendum facies ex atro rubeſcit: reſpirat quoque tunc cum labore ac ſi diaphragma in motu ſubſiſteret & hæſitaret. Nullum vitium in ſenſibus & motu aliàs obſervatur. Aures non tinniunt, bene videt, nullam patitur vertiginem, caput plane non dolet, nec gravatur, niſi forte ab exceſſu & quidem rarius. Nares ſemper habet ſicciſſimas. Poſt meridiem creberrime indormivit ſtans, ſedens, è feneſtra proſpiciens, inter loquendum etiam obambulandum & quidem cum ſtertore. Obſervavi dormiturienti oculos ſemper aqua irrigari. Dormituriens nihilominus, quæ loquebantur intellexit & commode ad illa reſpondit.

Reſolutio.

Affectus eſt ſomnolentia, nam interdiu ante & poſt paſtum creberrime obdormiſcit, ita tamen ut ſomni ſint breviſſimi & non raro inter dormiendum adſtantes audiat & intelligat. Evenit ſtanti, ſedenti & è feneſtra ſpectanti. Nunquam profundi ſunt. Noctu ſomnus miris phantaſmatibus turbatur & aliquid ſomnambulis ſimile patitur, unde mane delaſſatus ſurgit. Cauſa proxima eſt torpor ſpirituum animalium ſenſui communi inſervientium: nam cæteri ſenſus interni & externi omnes bene valent, unde etiam indormiſcens adſtantes intelligit & facile excitatur: imo phantaſia nimis vegeta eſt, unde noctu ſomnus turbatur, in ſomno ratiocinatur, loquitur diſtincte & ordinate illa, quæ interdiu animo volutabat omniumque mane recordatur. Non ſolùm autem ſpiritus animales ſenſui communi inſervientes, ſed reſpirationi famulantes torpent, nam ſæpe diu ſpiritum detinet, unde facies inter dormiendum liveſcit oculique aquoſiores fiunt: quamvis nullum nec in pulſu nec in reſpiratione aliàs vitium præter ſtertorem in ſomno obſervetur. Torporem efficit latex, lympha ſeu ſerum ſtagnans eo loci, ubi ſenſus communis reſidet, nam ſi à pituita aut humore narcotico contingeret non tam cito excitaretur. Sero abundat in toto *Generoſus Dominus*, nam nimis obœſus eſt & vaſtus: pedes œdemate tument: cumulatur intra cranium, quia non per debitas vias expurgatur, nam nares ſiccæ ſunt jamdiu, nec ut ſolet ad fauces ruit, imo poſtquam catarrhi illi remiſerunt, hoc ſymptoma evenit. Licet autem multum ſalivæ ex ore inter dormiendum inclinato capite defluat, non tamen è capitis cavo provenit, ſed ex glandulis parotidibus per ductus ſalivares ad os derivatur indeque emanare ſolet. Non

per debitas vias expurgatur; partim quia glandulæ plexus choroidei & glandula pituitaria non absorbeat lympham, partim quia ob mœrorem & intensam meditationem pori intra medullas cerebri ob sanguinis motum tardatum nimis dilatati fuerunt, unde ex illis lympha repletis & amplioribus venæ capillares cum sanguine hanc scilicet lympham plene resorbere, & sanguini permiscere nequeunt, unde sensim stagnare cœpit, & quia morbus hactenus negligebatur amplius cumulabatur. Nondum autem serum vel in ventriculis vel intra anfractus vel inter meninges multum stagnare videtur; quia caput plane non dolet, nec gravatur, nec vertigine ægrotat, nec aures tinniunt. Oculi vero inter dormiendum valde madent & caput multo sudore udum fit, non ob aquam per poros cranii largius exsudantem vel orbitam oculi permeantem, quod impossibile, sed quia sanguis ob ignavum per jugulares descensum serum seu lympha in glandulis cutis capillatæ & lachrymalibus cumulatur, interque dormiendum per hæc colatoria excernitur. Phantasia, memoria & sensus externi bene se habent, quia nondum totam cerebri medullam occuparunt & continuo spiritus animales à sanguine bono ob laudabilem diætam suppeditato reficiuntur. Bonum enim sanguinem ipsum conficere habitus quoque luculenter probat, quum cætera etiam sanissimus sit. Non tamen morbus negligendus, sed haud cunctanter expellendus est, ne ad interiora serpat & nimium humectatâ cerebri medullâ apoplexiam aut lethargum aliumque immedicabilem morbum pariat.

Serum igitur evacuandum & imminuendum in tota massa sanguinea, à cerebro revellendum, derivandum; ibi absorbendum simulque roborandum, ac viæ obstructæ reserandæ debitusque illi motus & excretio concilianda.

Itaque caute pergat *incepto acidularum potu*, & si hæ minus per urinas se evacuent detrahendo quotidie uno cyatho potum harum finiat: quo finito bis *clystere D. D. Gelbii* utatur. Post caniculares *triduo ante Novi- & Plenilunium post parcam cœnam hora 9. noctis viiij. vel xj. harum pilular. sumat.*

℞. *Extract. cochiar.* ʒj. *castor.* ℈ß. *xyloal. gr. iiij.*
Mag. jalapp. ℈j. *ol. d. Majoran. gt. ij. Msc. F. pil. num.* 48.

Singulo mane bibat ℥iiij. *vel.* ℥v. *hujus decocti* ℞. *herb. theæ* ℥j. *coq. in* ℔iij. *aq. font. colat. adde syr. de beton* ℥ij. *Msc. Hora* 5. *vespert.* sumat ℈ß. *Pulv. marcb. c. aq. flor. tiliæ. Cubitum iturus* capiat *hujus Elect.*

℞. *Conserv. ros. r.* ℥iiij. *majoran. anthos ana* ℥j.
Theriac. veter. ʒiij. *Extract. castor.* ʒß. *bol. Armen.* ʒiij. *Msc. F. Elect.*

Mane

Mane naribus attrahat *pulv. ſternutat. ex tabacc. majoran. roremar. lign. aloës, ſant. citrin.* aut attrahat *aq. majoran. cum phlegm.* ⊕*l.* & *ſacchar.* maſticet *Maſtichen mane cum rad. pyrethri.* *Fonticulus alter* excitetur *in brachio dextro.* In victu inprimis vitet *Lactucam.* Piſces quoque non conducunt.

Ab acidularum potu Generoſus Dominus non levabatur, imo in deterius labebatur nam *Acidulæ* non penetrarunt, attamen contra meum monitum potu harum in ſumma doſi perrexit. Pedes intumuerunt, ſomnolentia crevit. &c. Tandem à vini potu abſtinuit, *omnia alia medicamenta, except. à me præſcript.* omiſit. Bibit *decoctum hordei in quo integrum pomum aurantium conciſum infundebatur cum pauco ſacchario*, unde ſenſim convaluit: hactenus hujus potu perrexit.

Nunc prorſus vegetus eſt, nec vel minimum amplius ſentit de priſtino malo; imo agilior eſt ac dum juvenis eſſet, quod mihi narravit & ipſemet vidi Argentorati 1677. d. 3. Januarii. Ubi convivio Sereniſſimi Principis Badenſis intererat.

OBSERVATIO XCVI.

Sopor funeſtus à Colluvie ſeroſa Cerebri.

Vir magni nominis atque in celebri quadam Aula primarius Miniſter à multis annis paſſus eſt dyſepulota ulcera: in ſenio conſolidabantur. Sexagenario major melancholiâ primum quàdam corripiebatur, ob beneficium quoddam denegatum: non diu poſtea obſervarunt domeſtici quandoque memoriam imminui, judiciumque hebetius evadere: nam inter diſſerendum in medio diſcurſu ſubſtitit, nec ſermonem continuare valuit, nec dictorum recordabatur: hæc calamitas duravit nonnunquam tribus diebus: his elapſis memoriam recuperavit ac ſermonis ante triduum occepti nec abſoluti recordabatur, ac tum demum mente integra ſine hæſitatione illum pertexuit. Hæ alternationes ſæpius animadverſæ apud illum evenerunt: progreſſu tamen temporis memoriæ & judicii imbecillitas incrementa ſumſit. Poſt annum dimidium ſopore triginta horis durante citra ſtertorem aut ſtridorem in bronchiis obrutus placide obdormivit. De cephalalgia, vertigine aut tinnitu aurium conquerentem nemo audivit. Demtâ calvaria plurimum aquæ ſtatim emanavit: adeo ut Medicus referret, quartam ejus partem & cerebri aquâ plenam fuiſſe cerebroque foris adhæſiſſe veſicas aquâ limpida diſtentas. In toto reliquo corpore nulla menda inventa fuit.

Apo-

Apoplexia ab Abscessu Cerebri.

CElebris quidam Medicus, prægressæ historiæ conscius, podagræ, nephritidi & hemicraniæ sævæ per vices obnoxius. Ad leniendam podagram varia remedia adhibuit: à doloribus nephriticis diu immunis vixit abstemius bibendo solum *decoctum Cinnamomi.* Tandem brachium dextrum subito obstupuit cum impotentia ad motum; mox accessit hemicrania in syncipite dextro: frustra *V. S. purgantia aliaque medicamenta* adhibita fuerunt: solum *Empl. cucum. asin. Æginet.* aliquantulum dolorem mitigavit. D. 9. sensibus integris ad extremum fere halitum manentibus, mortuus est. Demto cranio, in sinistra parte cerebri prope ventriculum lateralem abscessus pure copioso & fœtido plenus repertus fuit; dextra pars cerebri sana, quamvis brachium dextrum stupidum & ad motum impotens fuerit, sæviorque dolor sub bregmate dextro excruciarit. Renes ambo calculis refertissimi erant.

OBSERVATIO XCVII.

Suffocatio à fumo Carbonum.

JOhannes Wieser ultra 30. annor. ætatis: pallidus, macilentus, *Coquus Reverendissimi Domini Abbatis S. Blasii.* *Et Jacobus Iselin* juvenis 18. annor. carnosus, plethoricus, *itidem Coquus, d. 17. Decembris* 1669. hor. 9. vespertina ingressi sunt turriculæ imum conclave, quæ prope flumen angulum mæniorum *Monasterii* constituit. In hoc imo turriculæ conclavi *R. D. P. Güntherus* aliquot fornaces ad varios labores *Chymicos* adornavit, inter alias fornaces quoque est, quam *pigrum Henricum* vocant, quæ tum temporis carbonibus ignitis calefacta erat. Fumo ex hoc conclavi nullus exitus patet, nisi qui apertâ januâ aut fenestrâ ipsi panditur: angustum est nec valde altum. Postquam introierunt conclave, januam clauserunt, aere tantum per fenestellam exiguam admisso. Prope turriculam cadaver equinum lupis exposuerunt, ac ibi illorum adventum sclopetis præstolarunt: *Johannes*, qui ante ingressum plusculum vini biberat, & solito more ultra *6.* fistulas tabacco impletas ac succensas exhauserat, prope fenestram trunco ligneo in genua provolutus incumbebat, ac per fenestellam apertam ad lupos attendebat: *Jacobus* vero in altera turriculæ parte super sacco sedebat. In hac turricula totâ nocte commorati sunt; mane desiderabantur ambo: succurrit consciis illos in turricula esse, inventa fuit janua clausa, vi aperitur: ambo mortui reperiuntur cum maxima omnium consternatione

natione. *Johannes* genubus flexis trunco innitens & facie manibus complicatis ad limen fenestræ incumbens, fenestellâ quadratâ apertâ, per quam vigil adhuc spectabat, ac si somno obrutus studio se in hunc situm collocasset. Plane rigidus erat, ut nec pedes extendi, nec manus nec brachia flecti potuerint, si tentabatur extensio artus fragorem ediderunt. Os dentesque arctissime constricta erant, ita tamen ut superiores dentes prominerent ultra inferiores, os cochleari aperiri nequiit. Facies erat pallida, collapsa, in hypocaustum delata inflabatur, at mox iterum subsidebat: thorace & pectorali remotis sterni regio calebat, cætera gelidus erat. Oculi clausi fuerant. Nulla spuma circa os nec aliud excrementum illum egessisse observatum fuit.

Jacobus humi prostratus juxta limen januæ supinus jacebat, capite nonnihil inflexo ac si è loco primo surrexisset, & è conclavi exire tentans prostratus fuisset; manum alteram in sacco caligarum gerebat, illâ globulos precatorios tenens, altera pectori imposita erat. Thorax anterius apertus fuit ac ligulæ caligarum solutæ, ac si spirandi difficultate pressus, sibi hac ratione respirationem facilitare voluisset. Facies & pectus intense rubebant, nasus sanguinem stillavit, linguam exsertam habuit dentesque constrictos, citra tamen ejus vulnerationem, multum salivæ profudit. Artus superni & caput flexilia erant; pedes rigidi: adhuc calebat, nullum tamen vitæ indicium supererat vel in pulsu vel in respiratione; paulò post pallescere cœpit. Circiter octiduum ante hoc factum lugubre *idem Jacobus cum R. D. P. Günthero Schmidlin* in hac turricula post cœnam ultra horam fuerat ipsique inservierat; postquam in apricum venit, verâ catalepsi prehensus fuit, nam stans dormiebat, ut vix excitari potuerit, & impulsus aliquot passus procedebat, præcessit catalepsin titubatio: post aliquot concussiones ad se rediit; verum paulo post adhuc libero aëri expositus denuò dormire stando cæpit cum stertore & faciei pallore: hac secunda vice nullo fere ingenio excitare potuit illum, donec ad fontem magno labore propulsum *frigidâ* per faciem & pectus conspersit ac *Balsam. Cinam.* intra fauces trusit. Quamprimum ad mentem rediit ac evigilavit, quæsitus respondit se dormivisse ac suavissime habuisse: *frigidam* statim postulavit, quâ haustâ vividus facie color rediit pallorque evanuit, nec postmodum quicquam de hoc malo conquerebatur: dicebat se *D. Güntherum* loquentem audivisse & intellexisse aliquomodo, sed nullum verbum effari potuisse, eo quod lingua à nescio quo vinculo teneretur. Postquam ad mentem rediit, comedit quoque libas ex mell. farin. aromatib. sequentibus diebus nihil plane adversi perpessus est.

 Resolu-

Resolutio.

IN his non primario pulmones affecti fuisse videntur; si enim primariò fumus intra pulmones attractus illos suffocasset, non tam quieti fuissent, nec hunc situm observassent, verum corpus jactassent, vicina quæque arripuissent, ut illi, qui ab aquis aut catarrho suffocantur vel suffocationem imminentem declinare conantur. At isti situm eundem diu & quietè retinuisse videntur, quem sopore gravati obtinuerunt, inprimis *Johannes* qui illo situ repertus fuit, quem observant preces fundentes iisque incumbentes. *Jacobus* quidem primum situm mutavit, sed postmodum prostratus non se jactasse constat, forte dum præsensit periculum, quod jam nuper expertus fuerat, illud declinaturus, thoracem aperuit, ligulas solvit ac surrexit; verum jam à fumo quasi temulentus in terram cecidit & obdormivit. Nec primum spiritus & sanguis intra cor condensati, congelati & grumosi facti sunt, quia *Johanni* pectus adhuc calebat; *Jacobus* autem toto corpore attactu calidus cum facie & pectore roseis fuerat.

Sed affecti fuerunt spiritus animales ceu instrumentum proximum sensuum intra cerebrum, quod ita torpidum factum, ut ad actiones illas ignavissimum evaserit, unde primum sopor gravis obortus est, ob continuam deinde actionem causæ externæ seu fumi carbonarii indesinentem receptionem intra cranium tandem non solum sensus sed omnes etiam motus interierunt vitâque excessit. Hunc autem soporem excitasse patet tum à situ retento, tum quod *Jacobum* aliquot diebus ante diem fatalem similis fumus catalepsi affecerit, quam ipse soporem appellavit, quamvis vera catalepsis fuerit, nam stans sensibus externis & internis sopitus erat, impulsus incedebat, & ultima vice ore hiante spiravit, ægreque excitabatur. Spirituum animalium constitutio in his procul dubio ita disposita erat, ut ad influxum, motum & activitatem solitam plane inepti, torpidi ignavique fuerint, sive id factum poris intra cerebrum coarctatis, quod tamen vix à fumo multo sale volatili imbuto exspectari poterit, sive ipsa substantia fumosarum exhalationum spiritibus permixta, quæ sulphure suo narcotico impuro spiritus figebat, torpidos ignavosque ad motum reddidit. *Jacobus* adhuc calidus forte *clysteribus acerrimis, frictione linguæ cum synapi, inflatione bellebor. alb. in nares* excitari potuisset.

Vide de his Schenk. Libr. II. Observ. 19.

OBSER-

OBSERVATIO XCVIII.

Memoriæ abolitio.

I.

R. D. P. N. N. ſtaturæ juſtæ, carnoſus, bene coloratus: 53. annor. Vir ſumme induſtrius, placidi ingenii: in rationibus exigendis, audiendis & reddendis ab 18. annis officio gravi id poſtulante, occupatiſſimus, & ſolus id præſtitit, ad quod plures vix ſufficerent. A ſemeſtri & quod excurrit querebatur de ſenſu gravitatis cujuſdam in vertice & utrinque in ſincipite; quandoque corripiebatur vertigine titubante; quandoque minus promte unum alterumve verbum effari potuit minusque lingua volubilis evaſit: aliquoties inter precandum unius alteriusve vocabuli non recordatur: aliquoties à levi obſtaculo cecidit. *Die 6. Julii* 1683. *Bondorffio Ewattingam*, quæ milliari germanico diſtant, aliquouſque pedes, ad *acidularum potarum* excretionem promovendam ivit, poſtea equum conſcendit: quamprimum *Ewattingam* pervenit, lectum petere cogebatur, atque ad vomitum vehementem, poſtquam ſurrexit, ſtimulabatur, quo tandem aquæ ingentem copiam rejecit magno & caput valde turbante nixu. Ante & poſt vomitum memoria jam hallucinabatur, nec animi ſenſa exprimere valebat, nec ab aſtantibus intelligi poterat. A meridie *Ewattinga* domum properavit, ipſeque adhuc omnia in cerebro perturbata eſſe ſenſit: vertigine inter equitandum affligente oculos clauſit: ibi jam oblivione rerum correptus, etiam viarum conſuetarum oblitus hinc inde cucurrit, quamvis non plene. *Bondorffium* perveniens ante 4. veſpertinam ſolus ab equo deſcendit, in cubili ſe veſtibus exuit ac lectum petiit, decubuus rurſus ad vomitum ſtimulabatur & vehementi vixu bilioſa evomuit. Loquebatur incongrua, male cohærentia absque furore aut vehementia aliqua, faſtidivit omnem cibum & potum; *Ewattingæ* renuit aſſumere *aq. apoplect.* petiit ne calida dentur: effatus eſt ſæpe *verba latina & germanica*, ſed non ad rem ſpectantia, nec quæſitis reſpondentia. Noctu multum dormivit, expergefactus eandem cantilenam repetiit, unius alteriusve vocabuli enuntiationi diu inhæſit, ac ſubinde innuit ſe non poſſe mentem ſuam verbis exprimere. *Die* 10. *Jul.* 1683. *veſperi Bondorffium veni.* Comperi ſtatim illum omnium nominum oblitum eſſe, nam neminem ſuo nomine compellare, nullam rem ſuo nomine *vel latine vel germanice* inſignire valuit; præbuit quidem indicia, ſe res & homines agnoſcere, verum nomina non ſuccurrebant; conabatur quandoque animum de una vel altera re explicare, verum deſtituebatur verbis & quæ pronuntiabat

aliena & male cohærentia erant: non febricitavit, non ſitiit: artus omnes movit pro lubitu. Præter *veſicatoria cervici, carpisque applicita, internæ tibiarum parti ſub genu duo alia* appoſui. Circa 7. veſp. comedit juſculum. Hor. 9. noct. dedi *pil. ceph.* ℈ß. *aq. beton. ſolut. c. paux. Elæoſacch. ceph.* circa medium noctis vehementer ad alvi ſolutionem ſtimulabatur, cum impetu è lecto proſiliit, locum ordinarium exonerationi deſtinatum aditurus; cum prohiberetur pavimenti angulos hinc inde conſpurcavit non ſine indignatione. Hac nocte parum dormivit. *Die* 11. *Julii* mane ſuaviter dormire cœpit. Subinde ſumſit *unum alterumve cochl. aqu. betonic. in qua elæoſacch. cephalicum ſolutum fuit.* Memoriæ abolitio quoad rerum nomina manſit nec legere valuit. In prandio comedit juſcul. & pruma damaſcena, bibit *decoct. ſaſſafr. & paſſul. min.* Poſt prandium placide rurſus dormivit: veſperi unum alterumve verbulum rurſus congrue proferre & aliquoties apte ad quæſita reſpondit etiam aliquot verba legit, ſine fulcro incedit nec eundo nutat. Circa 9. noctis *dorſo utriusque pedis veſicatoria* applicui. Urina in matulam emiſſam in lectum, fovea prius facta, oblivioſus effudit: erat tincta ſubſidente materia quadam quaſi farinacea ad digiti altitudinem.

Die 12. *Julii* mane memoria maximam partem rediit, pleraque nominare valuit, *Orationem Dominicam & Symbolum Apoſtolicum* citra hæſitationem pronuntiavit, multa invaſionem hujus morbi præcedentia enarravit appoſite; obſervavi tamen verba non tam prompte ſubinde ſuccurrere, adjutus tamen pauculis verbis narrationem pertexere valuit: *aq. beton. cum elæoſacch. cephal.* libenter ſumit: inter alia narravit pridem & rurſus ante annum ſenſum quendam formicationis à carpo manus ſiniſtræ per totum brachium ad maxillam inferiorem & laryngem aſcendiſſe ac loquelam per momentum intercepiſſe, idem ſymptoma oblivionem præceſſiſſe. Obambulavit ſine ulla titubatione, nec vertigo moleſta erat; ajebat tamen caput aliquo modo obtuſum eſſe abſque tamen dolore: viſui nebulam quandam obverſari, coxam dextram dolere, ita tamen ut ab inceſſu dolor remitteret: brachia ponderoſiora ſolitò eſſe, quæ tamen pro lubitu movit. Pranſus eſt bene, ipſemet cibos ingeſſit, quod hactenus non factum fuit: bibit aliquoties ſiti hodie primum urgente: ſubinde inter diſcurrendum verba non ſuccurrebant, facile tamen patuit memoriam plurimum reſtauratam fuiſſe: in cœna conceſſi parum vini aqua diluti, unde ſitis ſedabatur. *Die* 13. *Julii* mane caput doluit in fronte potiſſimum: urina fuit minus tincta cum ſedimento multo: loquebatur ſane & rerum œconomicarum rurſus curam habuit. *Mane hora 6. dedi* ℞ *Pil. cephal.* ℈ß. *in*

aq.

aq. beton. ſolut. verum vix *ultra grana xxiij.* deglutiit; bis inde dejecit fuſca, viſcida, pultacea valde fermentantia: tormina effecerunt. Hodie bibit vinum aq. dilutum ſine noxa: veſperi doluit brachium dextrum & genu ſiniſtrum. Noctu bene dormivit ſine inſomniis. *Die* 14. *Jul.* Pulſus & urina naturales, mane ſudavit, memoriam magis magisque ſuum vigorem recuperare ſentit. *Fonticulum in brachio ſiniſtro inuſſi.* Alvus ſolvebatur ſponte.

Analyſis.

MEmoriam apud Rev. D. P. primum imminutam *d.* 9. *Jul.* mane ex ſermone & actionibus quibuſdam conſtat, veſperi vero penitus abolitam fuiſſe ad veſperam *Die* 12. *Julii* inde manifeſtum, quia neminem accedentium etiam notiſſimorum ſuo nomine appellare nec ullam rem *ſive vernacula ſive latina lingua* nominare valuit, ac ſi ſolorum nominum oblitus fuiſſet. Intellectum ſimul aliquid paſſum fuiſſe, inde patuit, quia viæ *Ewattingæ* oblitus fuit & domi urinam matulâ exceptam foveâ prius factâ in lectum plumaceum effudit, non tamen penitus ereptus fuit, nam *Ewattingæ* confeſſus eſt, licet confuſe; cum vomitus inſtaret in vicinum ſtabulum cucurrit; domum equitans vertigine afflictus oculos clauſit, quod antea ejus remedium comperit: domum redux veſtibus ſe conſueto more exuit, ſeque ad quietem in lecto compoſuit, *à purgante* ſtimulatus locum ſeceſſus conſuetum adire voluit, prohibitus nihilominus angulos ſecretiores quæſivit: nutibus indicavit ſe amicos & familiares noſſe. *Medicis* obtemperavit in ſumendo cibos & medicamenta, ab aliis hæc oblata reſpuit: *aq. apopl. cum ſpir. vini paratam ceu calefacturam* ſumere renuit: inprimis ratione illum valuiſſe inde conſtat, quia ipſemet apud ſe toto tempore, quo nominum penitus oblitus fuit, animadvertit ſe falſa nomina rebus imponere, nec ſe id ob morbum quendam poſſe, quamvis velit. Graviter tamen intellectum impeditum fuiſſe, vel inde patet, quia non amplius legere nec preces etiam familiariſſimas concinnare valuit. Quamvis omnia perturbata in cerebro ſenſerit, tamen non deliravit, cum ſpecies memoriæ creditæ potius obliteratæ quàm turbatæ fuerint; inſuper non febricitavit, unde minus de ſpirituum turbatione ſuſpicandum. Nihil apoplectici adfuit, quia omnes artus movit, omnia verba omnes literas bene enuntiavit: *Ewattingæ* cucurrit, equum conſcendit, & ſolus deſcendit, ſemet veſtibus exuit. Nec obſtat ſenſus formicationis in brachio ſiniſtro cum impotentia; nam ille videtur potius aliquid convulſivi quàm paralytici minari, nam ſerpit ad maxillam inferiorem ibique dolorem & in larynge moleſtiam parit cum aliqua vocis

interceptione : & hunc ſenſum aliquoties ante hanc memoriæ deperditionem percepit, manente ſemper motu artuum.

Intra cranium partes affectas eſſe plurima ſunt, quæ id probant: ſcil. dolor quidam gravativus in vertice & ſyncipite utrinque, vertigo titubans, proclivitas ad caſum, memoriæ hallucinatio quædam & recordatio proxime actorum ablata, lingua minus volubilis; denique ipſa memoria nominum brevi temporis ſpatio penitus ſublata cum multo ſomno : & cerebrum non ſolum in cortice, ſed etiam in baſi circa thalamos opticos læſum videtur, quia ante plenam memoriæ extinctionem viſus obſcurabatur, ut nihil diſtinctè cerneret.

Cauſa proxima hujus abolitionis memoriæ non eſt ſanguis extravaſatus vel in vaſis ſtagnans, quia non deliravit, nec alias actiones læſas habuit, quæ ſanguinis hujusmodi vitia ſequuntur : ſed ſerum, quod facile à ſanguine ſegregatur, minutos poros ſubit, & forte ſpirituum animalium ut & ſeminis materia eſt. Effecit hanc omnium ſpecierum ſeu imaginum reconditarum obliterationem dum copioſius, quam decuit, irruit ; quod etiam confirmat viſus obfuſcatio aut nebula oculis obverſans & ſomnolentia nimia. Serum cauſam eſſe probant quoque juvantia *ſcil. veſicatoria & purgantia* ſerum à capite revellentia. Sero aditum pararunt nimiæ defatigationes jam ab annis continuatæ, unde diu ante ultimum inſultum ejus prodromos ſenſit, ſc. vertiginem, laſſitudinem ſpontaneam, memoriæ quasdam hallucinationes, ſtupores & ſenſum formicationis brachii ſin. ſomnolentiam &c. Etſi occupationes ſero aditum in poros fecerint, illosque ad hunc affectum diſpoſuerint, illud tamen cum impetu irruiſſe videtur, quia 6. 7. & 8 *Jul.* nihil horum animadverſum fuit. Impetui anſam dederunt potus 6. cyathorum *acidularum*, iter pedeſtre & equitatio, nam poſt hæc jam major labes memoriæ obſervabatur, augebatur à vomitu, quo cerebrum, ut ipſemet ajebat, valde ſuccutiebatur.

Quia poſt pauca & non ſæpe repetita revellentia citra ullius ſenſus labem aut motûs impotentiam memoria reſtituta fuit, inpoſterum quoque melius ſperandum erit.

Ad plenam ſymptomatis extirpationem & præſervationem à recidiva, ſerum à capite revellendum, affluxum diſſipandum, cerebrum & tonum fibrarum roborandum. Ideo *remedia* juxta accuratam diætam diu ſequenti methodo continuanda.

1. *Mane & veſperi hora* 5. ſumat ʒß. *bujus pulv. cephal c. aq. beton.*
℞. *Pulv. ſpecif. compl.* ℥j. *Pil. reg. compl. Num.* j. ♁ij *diaphor.* ʒij.
⊖ *volat. lumbr.* ℈ß. *ol. nuc. moſch. gr.* iij. *Tabul. man. chr. perl.* ʒiij. *Mſc.*

2. *Sep-*

2. *Septimo quoque die duabus horis post parcam cœnam* deglutiat *pilulas cephalicas Num. xj. vel xij.*

3. Constipato injiciatur *Clyster ex vitell. ovor. ol. oliv. mell. jusc. carn.*

4. *Fonticulus apertus* servetur nec aufferatur caro luxurians.

Si paroxysmus rediret, excitarentur in utroque cubito & tibia *vesicæ:* dareturque statim ʒß. *pil. ceph. aq. beton. solut.* sumeret sæpius *cochl. j. hujus mixtur.*

℞. *Elæosacch. ceph.* ʒij. *Rob. de rub. id. cochl. ij. aq. beton. fl. til.* āā. ℥iij. *Msc.*

Bibat *decoct. sassafr.* victus ratio constet ex cibis boni succi, facilis coctionis &c. vitet pisces, pastas farinaceas, acetaria, fructus crudos. Vinum semper inposterum diluat aq. fontana. Contra injurias aëris probe se muniat.

II.

Rev. Dom. P. die 14. *August.* 1683. *rursus Bondorffii conveni* Valetudinis status hic erat. Noctu bene dormit, quandoque profunde absque insomniis vel rarissimis, illisque nec terrificis nec de aquis, sed plerunque jucundis. Raro in somno sudat. Mane quando evigilat, sentit se à somno refectum & agiliorem esse: oculi quandoque aliquantulum coalescunt, sed levi opera illos aperire valet; plerunque mane madent, levicule tamen: tinnit tunc quoque auris sinistra etiam interdiu, cerumen est flavum aut pallidiusculum non copiosum. Frons adhuc subinde dolet: dolor est gravativus ac si liquor aliquis intra cranium stagnaret, nam foris ab attactu non dolet; quandoque tensivus est ac si chorda ab uno frontis angulo ad alterum protensa esset, quandoque ad radicem nasi pertingit ac molestiam hanc corrugata fronte abigere conatur, quod non raro fit: aliquando dolores punctorios sed momentaneos in utroque tempore percipit: dolor nunquam est pulsatorius nec vehementer lancinans. Eundem dolorem quandoque interdiu percipit, sed non tam diuturnum nec tam molestum prout ante memoriæ abolitionem passus est; nec caput ita stupidum & perturbatum redditur, ut pridem fiebat. Vertiginem quoque non amplius, ut ante oblivionem contigit, tantam animadvertit; si caput subito volutet, subito ejus reliquias observat, cum fluctuatione quadam intra frontem: nuper totum corpus aliquoties in gyrum versavit, citra vertiginis attractionem: etiam impune rursus ex alto despicere, sine ulla perturbatione licet. Nares plerunque siccæ sunt, nisi coryzâ affligatur, quod fere fit Autumno & Vere; subinde sternutat, sed absque vehementia. In memoria vix ulla labes amplius observatur; in rationibus audiendis & reddendis ex officio numerat, addit, subtrahit, dividit sine ullo

ullo errore, omnium recordatur; quandoque nomina propria hominum & locorum, quandoque unum alterumve verbulum non tam prompte, ut pridem, ſuccurrit; poſt brevem tamen moram congrue exprimit. Legit iterum & integras literas citra interruptionem ſcribit; verum nec lectionem nec ſcriptionem diu continuare audet, timens novam perturbationem. Judicio optime valet. Muneribus ſuis ut pridem fungitur. Actiones naturales & vitales optime perficit. Appetit, non ſitit, alvus quotidie aperta eſt. Ex quo vinum aquâ diluit, urina eſt tenuis & pallida. Pulſus naturalis, facile ſpirat & bene coloratus eſt ac carnoſus: non delaſſatur. Nuper lumbi doluerunt circa os ſacrum.

Die 15. *Auguſti utrique cubito veſicatorium applicui* ad cauſam doloris gravativi in fronte aufferendam. Mediocrem ſeri pallidi copiam eduxerunt. *Fonticulus* pus coctum ſuppeditat. Ante meridiem ultra horam in campum equitavit, domum redeunti doluit frons in dextro latere, dolor erat gravans ſenſitque fluctuationem: dolor non diu duravit, inde ad palpebram ſuperiorem deſcendit inſtar ponderis alicujus, quod primum putavit frontis interiora gravaſſe. Hora 3. veſpertina rurſus equitavit: equitando nihil adverſi ſenſit, ſed poſtquam ex equo deſcendit per locum declivem intereundum putavit cerebrum quaſi vacillare, à quiete ſtatim remiſit: id aliàs quoque patitur in deſcenſu declivium. Cœnavit bene, ſitiit à motu, unde vinum magis diluit aquâ. Poſt cœnam ſenſit tenſionem in occipite ſed momentaneam. Noctu bene dormivit, nec audivit ventum validiſſime ſpirantem.

Die 16. *Auguſti.* Urina magis erat ſpicea tenuis cum ſedimento tenuiſſimo ſabulo depreſſo. Ante 6. matut. ſumſit 13. *pilul cephalic.* circa 8. ſalivam moverunt & nauſeam excitarunt, in capite inprimis in fronte moleſtiam quandam percepit dicebatque ſe intelligere aliquid p. n. ibi reſtitare. Quia à triduo alvum non ſolvit, quod frequenter ipſi evenit, primum fœces induratiſſimas & quaſdam in magnum cylindrum coactas copioſiſſime egeſſit, hæmorrhoides rumpentes, unde cruore obducebantur. Poſt horam dimidiam ultra menſuram liquoris turbidi, gryſei, viſcidi egeſſit, poſtea non amplius manſit in lecto ad 11. A longo decubitu caput obtuſum evaſit & doluit occiput. Pranſus eſt mediocriter, ſitiit: hor. 1. pomerid. dejecit gryſea, fere plane aquea, turbida bis copioſe; veſp. flava, quibus immixta erant particulæ albæ concretæ inſtar vermiculorum minutorum magnitudine ſem. oryzæ etiam minores. Cœnavit cum appetitu plus quàm in prandio: noctu optime dormivit.

Die 17. *Auguſti.* Caput mane leve erat, nihil tenſivi, gravativi aut pungentis ſenſit: illud pro lubitu celeriter verſare valet nulla ſuperveniente fluctuatione aut ullo vertiginis ſenſu, quod tamen hucuſque

que fere evenit. Alvum ſolvere nequiit, quamvis tentarit, flatus tamen excluſit, ſed ſine fœcibus. NB. Inter loquendum obſervavi illum quandoque contra ſyntaxin impingere & contra phraſin germanicam unum verbum alteri præponere nec quandoque unum alterumve verbulum terminare. Ipſemet errorem plerunque agnoſcit & corrigit. Deinde inter colloquendum inſtar meditabundi loquitur, quod ideo facit, ne forte impingat minusque intelligatur. Toto die bene habuit, caput inprimis leve & ſerenum eſſe dicebat; nec ſe miſſam audentius à longo tempore & ſine ulla hæſitatione ac hodie celebraſſe. Cœnavit bene.

Die 18. *Auguſti.* In eodem ſtatu manſit, nocte prægreſſa bene dormivit. Ad alvi ſolutionem ſtimulabatur, ſed nihil niſi flatus excluſit: id tamen alias *poſt purgationem* fieri ſolebat

Die 26. *Septembr.* 1683. *Gravenhuſâ Bondorffium* vento frigido & nivoſo vehementer flante equitavit, indutus adhuc erat veſtibus æſtivis; ventus faciem & pectus valde feriit in ſummitate *ſylvæ Martiæ;* frigori ultra 2. horas expoſitus fuit: domum redux vix calefieri potuit: nihilominus ſolito more horas canonicas abſolvit; loquebatur ſine hæſitatione, lectum petiit; noctu dormivit.

Analyſis.

SUpereſſe intra cranium humorem quendam gravantem & quaſi reliquias cauſæ nuperæ oblivionis conjicere licet ex dolore gravativo, fluctuationis ſenſu, vertigine & minus prompta recordatione uniûs alteriusve nominis aut verbi. Verum quia ſymptomata hæc non ſunt continua & plerunque etiam momentanea, illas paucas eſſe oportet. Verum quia cerebrum debile eſt, ſeu locus ubi humor extravaſatus admiſſus fuit, laxus eſt tonusque fibrarum debilitatus; quia etiam continuò C. S. ſingulis momentis ſimilis humor appellit & in M. S. quotidie rurſus è cibo, potu & aëre maxime autumnali pluvio & nebuloſo generatur & cumulatur, non deſiſtendum videtur ab humoris iſtius evacuatione, revulſione & partis laxæ coarctatione & roboratione ac humoris intra cranium ſuperſtitis conſumtione: itaque hæc ſuaſi.

1. *Singulo mane* ſumat ʒj. *pulv. cephal. menſ. Maji præſcripti:* quo conſumto hoc impoſterum utatur.

℞. *Trag. ſtomach. ſ. offic.* ℥j.
Pil. Reg. compl. No. j.
C. C. ph. ppr. Ungul. alc. ppr. āā. ʒiß.
Diaphor. ♃al. ʒij. *Pulv. ſpecif. compl.* ℥ß.
Ol. N. M. expr. gr. iiij.

Tab. man. chr. perlat. ℥j. *Mſc. F. P.*
Divid. in xxxij. doſ. æquales. D. ſingul. ſeorſim ad Chart.

Sumat cum aq. verben. beton. vel fl. til. mane quamprimum licet.

II. Naribus obſtructis attrahat quandoque *mane parum pulv. Errhini*
℞. *Tabac. virgin.* ʒiiß. *Pulv. ſternut. pretioſ.* ʒiß. *Mſc. F. Pulv.*

III. Semel in menſe triduo ante vel poſt novilunium ſumat inpoſterum *has pilulas ſemper recenter parandas.*

℞. ☿ *dulc. gr. xv.*
M℞. *cephalic. gr. xij.*
C. gumm. Tragac. q. ſ. Mſc. F. Pil. No. xiij. de ☉. *mane ſumend. c. ſyr. rubr. Id. vel ſimili.*

IV. *Vena ſecanda d. 26. vel. 27. Septembr. in brachio ſiniſtro* emittendo *uncias ad ſummum quinque.*

V. Quia *ſcarificationi* aſſuevit, ſemel illam ante hyemem admittere poterit: poſtea illam intermittat *ad Februarium* ſequentis anni.

VI. *Præſidium* vero *præcipuum* contra hanc oblivionem ſtatuo *veſicatoria:* illa ſtatim applicanda ſi ſupra notata ſymptomata incrementa ſumant quocunque tempore id ſit: ſi mitia, ſufficit una vice duobus in locis applicare ſc. aut in cubitis aut poſt olecrana; aut in parte interna vel externa fœmorum ſupra genua; aut in parte interna vel externa tibiarum: ſi vero vehementia ſint & aliquandiu continuent, applicentur quatuor in locis; imo urgente neceſſitate etiam dorſo pedum imponi poſſunt. Modum applicandi & rurſus curandi norunt.

VII. Inprimis accurata diæta obſervanda. Aer pluvioſus & nivoſus valde noxius: tunc temporis maneat in hypocauſto temperato. Cubile quoque noctu non nimis frigidum & humidum ſit. Veſcatur cibis boni ſucci & facilis digeſtionis: ſcil. carnibus bubulis junioribus: vitulina, agnina, hœdina: pullor. avium montan. ferinis junioribus. Truttis aſſis & elixis cum macere, caryoph. Luciis. Ovis ſorbilibus. Fructibus & oleribus recentibus coctis. Pultibus ex oryza, farin. cum ovis in lacte coctis. Vitet bubulam adultiorum animalium, ſuillam, ovillam, ferinam adultiorem: omnem carnem ſalitam & fumo induratam: piſces glutinoſos ſcil. carpiones, barbas &c. ova ad duritiem cocta aut butyro frixa. Placentas nimis denſas & ponderoſas, paſtas farinaceas. Braſſicam muria aut alias herbas ſimiliter conditas. Vinum ulterius aqua diluat. ſtatim à paſtu nec legat nec ſcribat aut dormiat. Bene faciet, ſi ſubinde etiam ante paſtum obambulet aut equitet cœlo ſereno exiſtente. Si ſomnus pomeridianus urgeat 2. vel 3. horis

ris à paſtu in ſella ſedenti nihil nocebit per hor. quadrant. Alvus quotidie aperta ſit, id obtinebit, ſi aſſueverit quotidie mane horâ ſtatâ ſellam petere : item ſi cibis laxantibus dimidiâ horâ ante quemlibet paſtum veſcatur ſcil. prunis, pruneolis, pomis dulc. & herbis viridibus cum butyro coctis, item butyro cum pane. A multitudine negotiorum, quæ valde affligunt, ſibi temperet, & ſe à moleſtioribus & magnam ſolicitudinem requirentibus levandum curet & exoneret.

Si iter ineat, ſecum ſumat *Balſam. Cephal. ſuccin. It. Elæoſacchar. cephalic.* ut in mentis perturbatione *balſamo* ſe inungere *&* *Elæoſacch. cochl. j. vel in aq. quadam cephal. vel fontanæ ℥iiij. diſſolvere & ſubinde cochl. j. vel plura* deglutire poſſit, donec *Medicum* aſſequatur.

Tragea poſt paſtum diebus abſtinentiæ paretur *ex cinamom. nuc. moſch. mac. cubeb. ſacch.*

Die 27. Septembr. Ipſum conveni : quatuor in locis veſicatorium impoſitum fuit. Memoriam magis magisque invaleſcere dixit. Nuper vino nimium aqua diluto appetitum amiſit & tormina paſſus eſt. Vino minus diluto melius ſe habuit. *Veſicatoria* ſequenti die magnum ardorem effecerunt. *Die 29. Sept.* ſumſit *pilul. ex ☿io dulc. pil. cephal.* dejecit ſexies, poſt quartam dejectionem ad vomitum ſtimulabatur. *D. 2. Octobr. V. S. fuit*, non multum ſanguinis emiſit : in primo vaſculo liveſcebat, in ſecundo rutulus fuit. Indies in capite melius ſe habet.

Die 13. Januar. 1684. A Menſe Novembr. hucuſque *pilul. cephal.* non ſumſit. *Veſicatoria* ſingulis 14. diebus adhibuit. Continuavit *pulv. cephal.* Caput non dolet. Quandoque oculi figuntur, quaſi, ut ab ipſomet & adſtantibus animadvertatur. Obtutus iſte fixus videtur originem ducere à vita meditabunda multumque in ſcribendo occupata : miſi rurſus *pulv. cephalicos.*

III.

Rev. D. P. Bondorffii rurſus d. 9. Aprilis 1684. conveni. Habitus corporis erat carnoſus, robuſtus, facies bene colorata. Appetit, quotidie alvus officium facit, ſi tardet, ſtatim illam *pauxillo Crem.* ♀ movet, ante prandium ſumto. Optime noctu dormit, nunquam interdiu. Obambulat, equitat ſani inſtar. *Circa finem Martii* redux è *monaſterio St. Blaſii* catharro correptus fuit ſcil. coryzâ & broncho : à tuſſi caput obtuſum fiebat, mucus narium copioſe prodiit, ſputum quoque multum ejicit, duravit hodie adhuc tuſſis. A catharro gravatur in fronte circa ſupercilia magis ac antea, nam gravatio prope penitus

ceſſavit: aliquando vergit verſus radices oculorum, indeque ſi intente videre velit, aliquo modo viſus obnubilatur per momentum: non imminuitur viſus, nam characteres minutiſſimos legere valet. Legit *Theologica*, *Hiſtorica* ſine hæſitatione, intelligit omnia & lectorum recordatur: inter loquendum non prompte quælibet verba ſuccurrunt, unde cunctabundus inter diſcurrendum & hæſitans videtur. *Latina verba* promptius ſæpe ſuccurrunt, quàm *Germanica*. Numerando pecunias aut rationes ſubducendo non nunquam, ſi diu continuet, aberrat, ſtatim tamen errorem rurſus corrigere novit. Literas omnes accurate pronuntiat: lingua ſatis volubilis eſt. Nullam nunc vertiginem patitur. Paulo difficilius ſpirat & pectus gravatum eſt à catarrho, ejecto ſputo ſpirat optime. Pulſus eſt robuſtus, optimus: urina tenuis & ſpicea. Ab ultima viſitatione *nullis medicamentis* uſus eſt. Nunc contra catarrhum utitur *conſerv. roſar. r. cum theriaca* & ſubinde *crem.* ♀. ſuaſi ut *purgetur pilul. cephal. triduo ante V. S.* quæ *6. Maji* celebranda: emittendo ℥vj. ſanguinis ex brachio dextro. *Scarificationem* rurſus admittat triduo ante novilunium antequam æſtas veniat. *Fonticulum* apertum ſervet: pruritum tollat *lact. virg.* ſingulo mane ſumat jentaculum & poſtea *Trag. cum pane toſto & vino emollito.* Si in campum eat, veſcatur *fruſtulo tabell. arom. offic. Vinum Majale* paretur *ex fol. beton. ſummitat. majoran. borrag. bugl. chærefol. pimpin. veron. card. ben. fragor. ling. cerv. matriſylv. caryophyllat.* Æſtate ſumme fervente bibat *hauſtum unum alterumve acidularum. Veſicatoria* omittantur, niſi inſignis perturbatio obſervetur. Victûs rationem præſcriptam obſervet. Mane ſcil. poſt ſomnum 7. vel 8. horarum memoria aliorumque ſenſuum internorum actiones magis vegetæ ſunt. Verſus prandium hebetiores evadunt, quamprimum comedit, ſtatim rurſus promptiores redduntur.

Die 29. Junii 1684. Excell. D. D. Brunnerus ipſum convenit. à V. S. & purgatione optime ſe habuit, hinc inde iter fecit: *è S. Blaſio* intenſo æſtu rediit: famula ait fixis oculis res intuitum eſſe. Hac nocte bene dormivit, poſtquam ſurrexit bene ſe habuit: rurſus iter meditabatur *ad St. Blaſium.* Circa decimam antimeridianam, quum componendis rationibus ſe defatigavit, memoria rurſus turbabatur cum dolore capitis & ſenſu formicationis in manu dextra, præſertim circa apices digitorum, quiete & à prandio melius omnino ſe habuit. Suaſit ipſi 1. *Veſicat.* 2. *pulv. cephal.* 3. *aquam cephal. cum ſp. C. C. ol. d. ſuccin.* 4. *pilul. cephal.*

Die 12. Auguſt. rurſus ipſum cum D. D. Brunnero conveni. Quum nuper

nuper plus solito bibisset, mœstus evasit, lachrymatus est, formidine mortis correptus, ultimum diem imminere dixit. Pedes imbecilles erant. Interim agendorum memor fuit, preces melius solito recitavit. Quoad actiones naturales nullum vitium animadvertitur, si mens quieta sit, nec multum erronei in sensibus internis observatur: at si irascitur, mœret &c. statim minus sibi constare videtur. *Fonticulus* egregie manat. *Die* 13. *Aug.* mane bene se habuit. Urina pallida. Somnum pomeridianum evitavit: scripsit & loquendo animi sensa expressit, sed non tam expedite uti pridem. Dormivit tota nocte. *D.* 14. *August.* post prandium aleis ludens, observavi inter ludendum illum numerando & talos locando multum errasse, nec eo mentis acumine præditum esse ac erat etiam post hujus morbi invasionem. *Die* 15. *August.* mane ajebat se de omnibus melius cogitare potuisse ac prompte & sine hæsitatione missam celebrasse: inter colloquendum tamen observavi illum quandoque verba vitiose transposuisse ac subinde uno atque altero verbulo non statim succurrente, hæsitasse. Urina spicea erat cum sedimento bono. Pedes hora 9. noctis œdematosi observabantur.

Itaque *cum D. D. Brunnero,* quia actiones naturales & vitales bonæ & integræ, suasi 1. *pulv. cephalic.*

℞. *Pil. reg. inc. No. j.*
C. C. ph. ppr. Ungul. alc. ppr. āā. ʒij.
Radic. pœon. ʒj. *Cubebar.*
Cinnab. ♃. āā. ʒß. *Ol. d. succin. gtt. ij.*
Ol. d. majoran. rorismar. āā. *gutt. iij.*
Tab. man. Chr. perlat. ℥ij. *Msc. F. pulv.*
Divid. in 24. dos. æquales.

2. Ob urinam spiceam sumat à pastu ʒj. *Trag. stom. s. offic.* 3. Noctu cubitum iturus *de mixt. ex aq. beton. fl. til. sp. C. C. ol. ceph. &c. cochl. ij.* 4. *Ante novilunium & plenilunium* sumat *pilul. cephalic.* 5. *V. S. die 4. Sept. in brachio sinistro.* 6. Si caput valde turbetur *Vesicatoria* repetat: si non juvetur ab illis, aliquando *toti cuti capillatæ* imponatur.

Die 25. *Sept.* 1684. *Rev. D. P. in hoc valetudinis statu reperi Bondorffii.* Appetit bene & fere plus quàm dum sanus erat ac dum suis gravissimis negotiis vacavit: non sitit, à cibo non gravatur, subinde post pastum eructat, alvus aperta est, urinæ naturales: respirat facile, pulsus est bonus. Omnibus sensibus externis integre valet, noctu bene dormit, interdiu non est somnolentus & sibi à somno meridiano

no temperare novit. Memoriæ labes nunc magis nunc minus elucefcit, quandoque ad nutum verba ſuccurrunt, & longum ſermonem citra hæſitationem texere valet: quandoque non tam promte congruorum verborum meminit & cum indignatione quadam per circumſcriptionem aliquam animi ſenſa explicare cogitur: ſi vero vel tantillum ab adſtantibus adjuvetur, orationem ſatis congrue abſolvit. Obſervatum, illum horas canonicas ſubinde non debito ordine & facilitate conſueta perorare potuiſſe, quando nimirum non continua ſerie textus collocatus fuit, ſed hinc inde foliis verſis tota colligenda fuit. Hoc potiſſimum eveniſſe obſervabatur, ſi ſolus animum variis curis afflixit & à melancholia quadam perturbabatur, ad quam pronus eſt & à juventute ſcrupuloſus, ut vocant, fuit: evenit etiam ſi negotiis obruatur aut ſi nimis ingenium fatiget: item ſi præter ſolitum pluſculum bibat. Cæterum legit & ſcribit ſatis diſtinctè. Jam à tribus ſeptimanis ab horis canonicis legendis item à miſſæ celebratione abſtinuit. Si animus perturbetur, facile ab amico alloquio rurſus ſedatur. Cœlo pluvio & frigido ante meridiem & poſt prandium ad veſperam nulla labes animadverſa fuit: poſt 4. hor. mœrore quodam correptus fuit ac ultimam horam adſtantibus dixit ac ſacris ſibi proſpici voluit: ſenſum formicationis in digitis manus d. inprimis ſenſit, labia ad latus diſtorquebantur, & inter loquendum lingua minus expedita videbatur: querebatur de frigoris moleſtia: hypocauſto calefacto ab amicis ad meliorem ſpem erectus omnia hæc ſymptomata ſponte evanuerunt. Hæc contingebant *die* 19. *Septembr. die* 20. ſequente omnem metum mortis exuit, hilaris fuit, expedite loquebatur, ſtupor evanuit, nec os incurvabatur amplius. Cæterum nullam vertiginem ſeu titubantem ſeu gyroſam à longo tempore expertus eſt: omnibus artubus & digitis pro lubitu utitur: obambulat etiam acclivia ſcandendo. Caput non dolet, quando vero Melancholia fortius affligitur, aut ſi memoria imbecillior eſt, ſentit tenſionem quandam in temporibus. Sudaret mane, ſi velit, in lecto: *Fonticulus* egregie manat. Monetas cujuſcunque generis illarumque valorem novit, in numerando tamen, ſi diu continuet, tandem impingit.

Die 5. *Octobr.* 1684. *Ad Reverendiſſimum Dominum Abbatem ſui cauſâ Bondorffio ſcripſi*; intra calvariam & in poris medulloſæ ſubſtantiæ cerebri non adeo magnam colluviem ſeroſam latere; cum omnibus ſenſibus externis valeat: memoria quoque non uſque adeo vitioſa ſit, ſi animus tranquillus, nec vel ab offenſione vel gravioribus negotiis vel melancholiâ vel aëre frigido & humido turbetur: nec ullam vertiginem patiatur & motu animali valeat. Cum quoque non vel rariſſime caput doleat & ſolum in fronte tenſionem experiatur, quando memoriæ labes & melancholia invaleſcunt. Addidi integram

valetu-

dinem ſperari poſſe, ſi tranquille vivere concederetur, ita tamen ut à negotiis non penitus avelleretur, quod aſſequi liceret, ſi relinqueretur *Bondorffii*, ſi ſocius gratus, & cujus mores tolerare poſſet adjungeretur, qui ipſum ſuavi alloquio demulceret ac ſemper ad meliorem ſpem erigeret. Porulos etiam & meatus intra cerebrum laxiores & tonum fibrarum labefactatum à perpeſſo morbo exiſtimo, quia *die* 19. *Septemb.* cœlo pluvio à frigore torturam oris & linguæ quandam imbecillitatem ac digitorum formicationem paſſus eſt, ſcilicet ſero ad interiora à frigore pulſo: ſed paucum ſerum admiſſum fuiſſe exiſtimo, quia brevi à quiete ceſſavit, ſurrexit, cœnavit, hilaris fuit & hucuſque *ad* 5. *octobris* nec minima quidem menda obſervata fuit, quamvis *nullum medicamentum* adhibitum fuerit. Abiturus ſuaſi, ut mane ſumeret 1. *vel* 6: *rotulas cephal. vel doſin conſuetam pulv. cephal. cum aqu. ſalviæ* 2. *Trag. cephal poſt paſtum.* 3. *Pilul. cephal. triduo ante vel poſt novilunium.* 4. *Veſicatoria* applicentur ante vel poſt plenilunium. 5. Pergeret *Balſ. cephal.* Diætam pridem præſcriptam accurate obſervet, inprimis omnem mœrorem excutiat.

Die 17. *Novembr. D. D. Brunnerus ipſum tranſeundo inviſit:* nuper coryzam paſſus eſt & bronchum, quo multum blennæ viſcidæ excuſſit cum ſanitatis emolumento: belle ſe habet. Diem hebdomadæ & menſis hodie ſine hæſitatione monſtravit, quod aliàs non licuit, appetit egregie: alvus aperta eſt quotidie: *fonticulus* egregie fluit: pulſus eſt robuſtus. Pergat *præſcriptis.*

D. 9. *Febr.* 1685. *Filius meus Joh. Conradus ad Rev. D. P. Bondorffium venit.* Sæpius lachrymas ſine cauſa fundit. Majorem labem memoriæ ac pridem obſervabat, pauca verba vix appoſite profert. Nec diem hebdomadæ nec menſem anni in calendario ſine hæſitatione monſtrare potuit: in fronte obtuſitatem quandam percipit, ſi aliquid recordari vult, ſæpius frontem fricat. Vertiginem nullam ſe ſentire dicit, impune ab alto proſpicit. Obambulat &c. Nunc vix à ſomno pomeridiano ſibi temperat, à ſomno diurno caput magis obnubilatur: modice cœnavit. *Veſicatoria* retro ambo olecrana impoſui, quæ *ſeq. die* 10. *Febr.* magnas veſicas excitarunt multum ichoris fundentes, nocte bene dormivit, caput nunc leve eſſe dicebat, obtuſitatem in fronte evanuiſſe, horam diei etiam ex horologio novit. *Fonticulus* optime manat: pulſus & urina naturales ſunt: vix duas lineas ſine hæſitatione legere valet; præterita nocte ſurrexit, quod ab initio neſcire voluit, tandem hujus ſe reminiſcebatur. Coryza ipſi permoleſta eſt, oculus d. inde dolet. Póſt meridiem dormiturit, ac ſe lecto ad

ſomnum

ſomnum capeſſendum committere cogitur. Utitur *mane rotulis & Trageâ poſt paſtum.*

Die 11. *Februarii* 1685. bene dormivit, nunquam ſurrexit, mox etiam à minimo ſtrepitu evigilat, e naribus mucum flavum viſcidum copioſe excernit, coryza remiſit ut & oculi dextri dolor, dicit caput ipſi nunc leve eſſe nec amplius obtuſum. *Verba germanica* inter diſcurrendum non rite conſtruit, hoc animadvertens ſe corrigit ſæpius: plures lineas hodie ac heri ſine hæſitatione legit. Abiturus ſuaſit, ut per aliquot dies *M. & V.* ℈ß. *pulv. cephal. cum aqua ſalviæ* ſumeret, ſæpius interdiu *unam alteramve rotulam cephal.* in ore detineret ſenſimque deglutiret. *A paſtu* uteretur *Tragea ſtomachica.* Noctu cubitum iturus capiat *duo cochl. mixtur. cephal. Veſicatoriis & pilul. cephal.* ſtrenue *præſcripto modo* pergeret.

IV.

Rev. Dnum P. Bondorffii d. 28. *Julii* 1685. *conveni*, quem à 10. menſibus non vidi. Præterita hyeme & hoc vere frigido memoria valde imbecillis fuit, quo tempeſtas magis nivoſa & pluvia aut gelida erat, eo magis imbecillitas obſervabatur. Aliquoties hyeme lectum inſcius perminxit & in brachio dextro quandam tenſionem paſſus eſt; doluit quoque ſubinde frons. Æſtate rediit aliquatenus memoria, ut ſubinde mentem ſuam ſatis concinne exprimere valuerit, mox tamen rurſus impegit. Quamprimum *veſicatoria* applicabantur, putabant magis memoriam confuſam fuiſſe eoque magis, quia ſummopere illa averſabatur *ut & pilulas cephalicas*, quas noluit amplius deglutire: *ſolutas cum aqua cephal. additâ ſacchari copiâ* ſubinde admiſit. Loco *veſicatorii* admiſit *ſcarificationem* cum aliquo fructu. Non ita pridem à R. D. P. N. N. monitus ut ipſum juvaret in recitando horas canonicas, quod etiam fecit, ſed non niſi porrecto aliquo libro ſed qualicunque, ex. gr. alio libro ſacro aut etiam calendario, aperuit librum atque ex illo reſpondit appoſite atque aliquot pſalmos, quos pridem longo uſu memoriæ crediderat, etiam integras lectiones congrue recitavit, ceu ex libro quod officium vocant, quamvis nec verbulum in arrepto libro de hac exſtaret, perſuaſus ſe ex officio legere: librum explicuit, folia vertebat ac ſubinde in librum introſpexit. Hactenus à recitatione officii & celebratione liberatus fuit. Jam diu nullam curam rei domeſticæ egit, nullam vini & frumenti, nullam jumentor. & equor. rationem habet, quamvis ante ſtrenuus œconomus eſſet & res etiam minutas ad rem domeſticam ſpectantes tenderet. Pecuniam quidem plerunque omnem agnoſcit ac pretium illius indicat, verum illum nec numerare poteſt nec vult. Quandoque dierum & feſtorum ignarus eſt. Novellas ſubinde

legere

legere tentat, verum statim illas abjicit ac se contenta non assequi fatetur. Mature post cœnam lectum petit plerunque post 8. aut 9. noctis dormit placide ad 6. matutinam: æstate hac rarius ac hyeme post prandium dormit. Mane quando surgit, statim manus & faciem lavat ac os colluit; quandoque preces matutinas fundit, quandoque preculas ad numerum globulorum corollæ nunc sponte nunc admonitus recitat. Postea ad prandium usque obambulat, confabulatur cum domesticis, nunc major nunc minor memoriæ hallucinatio observatur: quamprimum longiorem periodum pronuntiare conatur, impingit: ut ab exteris ejus mens percipi nequeat, ipsemetque verba non succurrere animadvertit. Bene prandet & cœnat, parce nunc bibit, hyeme sæpe plusculum sed non ad ebrietatem; observabatur tamen à liberaliori potu ipsum hilariorem fieri: cœlo sereno abit in campum, agros, hortos sed non sine comite & tardo gradu. Scalas solus ascendit & descendit sine fulcro & tutè. Alvus quotidie aperta est, mingit copiose. Quamprimum appuli, multis præsentem valetudinem explicare voluit, verum statim magnum memoriæ defectum animadverti & longe majorem, quam ultima vice, quo ipsum invisi: nec animi sensa, nisi multifariam adjutus, explicare valuit: exposito libro unam atque alteram lineam legit, postea quasi spiritibus perturbatis pergere nequiit; pronuntiavit quidem verba latina plura, sed quæ nec in libro extabant nec ad rem pertinebant & quæ nec ipse intelligebat. Nomen proprium scribere nequiit, primas quidem literas pinxit, verum integrum nomen non poterat absolvere nullaque alia verba integra. Nuper comedit fraga ex lacte: bibit etiam *Acidulas* sine ulla noxa. Civilitatem morum accurate colit, me à longo tempore desideratissimum magno cum gaudio excepit, omnibusque modis ostendere voluit animum benevolum & quam gratus sibi sim: significavit se *Consiliis* obtemperaturum ac sperare tandem reparationem memoriæ: ad illius recuperationem quietem multum præstituram dixit. In principio & fine cœnæ preces rite sine hæsitatione dixit. Cœnavit bene, parcissime bibit, sæpe sine ulla causa profuse lachrymatur, magis circa novi- & plenilunium: si increpatur, frivolas rationes hujus mollitiei affert. Prærerita Hyeme & Vere tempestate gelida, sæpe fere amens erat; manubrium cochlearis vel vitro vel scutellæ immersit bibiturus vinum aut jusculum comesturus: aliquando de formicationis sensu in digitis querebatur: subinde lingua difficilis ad motum erat, ut ægre loqueretur, aut si verba effatus erat, ut vix intelligeretur. Aliquando appetitum penitus amisit: exhibito *vino Frontiniaco* & appetitus reparabatur majoresque ingenii vires prodidit: Rerum pridem gestarum recordabatur & si illarum mentio fiebat vel verbulo, plurimis illa recensuit.

Die 29. *Julii* postquam prægressa nocte bene dormiverit, mane

hora ſexta mens excitatior videbatur de una atque altera re diſcurrere cœpit, verum inter diſcurrendum mox turbabatur ac facile obſervabatur illum non recordari circumſtantiarum, quis, quid, ubi &c. Surrexit, ſemel ſine ullius ope, ut hactenus ſemper veſtibus induit, ſe lavit, *fonticulum* deligavit &c. In actionibus tamen animalibus ſcil. motu & ſenſuum internorum functione torpor quidam apparuit: externis ſenſibus valuit. Pulſus hoc mane erat tardus, rarus, plenus, mediocriter validus. Urina tenuis, pallida, hyeme ſemel ſed per paucos dies coryzâ afficiebatur, non multum ſalivat. Quandoque tibialia duo vel tria colore non correſpondentia induit: noctu cubitum iturus veſtes componit ſcil. caligas, tibialia &c. mane dum congrua arripere ſtudet, ſæpe aberrat ac non concordantia induit. Subinde ſine cauſa excandeſcit, protinus tamen vel verbulo mitigatur. Phantaſiæ aberrantis multa edidit pridem indicia & adhuc quotidie: nuper fruſtulum chartæ ex caligis ſumſit pro ſtrophiolo illoque nares emunxit ac rurſus in caligarum ſacculum recondidit. Amor pecuniæ nuper rediit, quam tamen promiſcue expendit: falſam monetam bonæ ſubſtitutam agnovit primum, verum ſtatim illius oblitus erat. Ante prandium preces continuavit abſque errore ad concluſionem in qua aberravit: pranſus eſt ſatis bene: parum & non niſi monitus bibit, quod etiam aliis vicibus fecit: taciturnus erat & pauca loquebatur. Poſt prandium preces recitavit & mihi ſatis apte valedixit.

Analyſis.

I.

MEmoriam cum inſigni virium ingenii imminutione admodum rurſus labefactatam deprehendo, ab illo tempore, quo ultimum ipſum conveni, quamvis illam aliquo modo recuperaſſe hac æſtate ajunt, quum tantum non abolita eſſet ac hyeme & principio veris cum amentia quadam ex actionibus conſpicua, dum nimirum vinum & juſculum mediante fuſcinula aut manubrio cochlearis ingerere conabatur. Magnam tamen memoriæ & ingenii labem ſupereſſe patet, nam aliquid narraturus nec circumſtantiarum recordatur, nec verba ſuccurrunt, non rarò inepta loco verorum ſupponit: quando legit, vix unâ alterâve lineâ perlectâ turbatur, ut pergere ulterius nequeat, aut ſi conetur verba in textu non extantia nec contextui reſpondentia pronuntiat & quandoque talia, quæ ipſemet non intelligit: proprium nomen aliudve triſyllabum ſcribere integre nequit: rerum domeſticarum penitus nullam curam gerit, quamvis antidhac induſtrius & attentiſſimus œconomus fuiſſet ac ſubinde priſtinorum laborum in re œconomica recordetur; nullam pecuniam numerat: novellas quas antidhac amavit, quando legere incipit, ſtatim fatigatur nec earum contenta aſſequitur: dierum

&

& feſtorum nomina frequenter ignorat : inter induendum ex. gr. tibialia aberrat : precum fundendarum ſubinde obliviſcitur, neque illas niſi monitus recitat.

2. Manent tamen veſtigia memoriæ & judicii, nam recordatur pridem geſtorum & locorum in quibus ante 40. annos verſabatur ſcilicet *Spiræ, Heidelbergæ,* dum in novitiato eſſet &c. Si ipſi præeatur in recitatione pſalmorum alternatim verſiculum integrum pronunciat ad finem uſque, etſi hallucinatur, protinus ab unico verbulo monitus ſemet corrigit: mane & principio & fine menſæ preces plerumque ſine aberratione fundit: ſemet ſine alterius ope, præ verecundia ſolus veſtibus exuit & induit : erga notos humanitatem & erga ſuperiores reverentiam verbis & geſtibus oſtentat &c.

3. Hæc memoriæ & ingenii labes videtur fieri ob irrorationem medulloſæ ſubſtantiæ cerebri, ob quam ſpiritus animales non rite moventur per poros, minusque agiles ſunt, horum enim motum impediri vel inde conſtat, quia poſt lectionem unius vel alterius lineæ ſtatim perturbatur nec amplius legere poteſt, inſuper aliquid vertiginoſi quandoque experitur; ignaviam ſpirituum prodit torpor quidam tum in his tum in aliis actionibus animalibus. Cauſa irrorans vel lympha non valde copioſa in medulla eſſe videtur nec profunde ſe immergens, nam omnibus ſenſibus externis valet, interdiu non adeo eſt ſomnolentus: ſcalas aſcendit & deſcendit ſine fulcro aut ſuſtentatione aliûs. Lympham redundantem prodit illachrymatio frequens ſine cauſa. Lympha moleſtior fuit hyeme & vere cœlo frigido geloſo, nivoſo & pluvio, quia tempeſtatis vitio ejus diſcuſſio impediebatur, profundius ad interiora adigebatur, unde hyeme lingua difficilis fuit, & lectum perminxit ac in manibus formicationem ſenſit : & omnino humorem frigidum in culpa eſſe vel inde conſtat, quia etiam *vinum Frontiniacum* juvamen attulit mentemque torpidam excitavit; oſtendunt quoque urina pallida, pulſus rarus, tardus &c. *Veſicatoria & pilulæ* tandem nihil juvarunt, quamvis ſerum ſubduxerint, quia tandem illa faſtidiit & animi afflictio & horror ab his plus ſpiritus turbavit, quàm ut opem ferre potuerit.

4. Lympham loco potiſſimum peccare inde conſtat, quia omnes actiones naturales & vitales optime obit, carnoſus & bene coloratus eſt ac nulla de re queritur, quæ omnia innuunt M. S. ſanam eſſe omniaque organa ipſi inſervientia.

5. Ergo quia lympha copiâ & morâ peccat in loco, ubi ſedes memoriæ & phantaſiæ eſt, illa aufferenda & ſpiritibus agilitas concilianda erit : quod cum aliquo modo *vinum Frontiniacum* præſtitit, plus opis ſperandum erit *à ſpiritu bezoardico à Sereniſſima ac Celſiſſima Electrice*

trice Palatina mihi communicato : cujus ʒij. Msc. cum ℥vj. aq. lil. con-vall. vel beton. vel fl. til. vel. majoran. vel salv. add. sacch. ℥j. Msc. Sumat *Mane hora* 5. *& vesp. cubitum iturus cochl. ij.* Pergat *Tabell. arom. rot. cephal. bals. cephal.*

Cogitata super hunc affectum d. 30. *Sept.* 1685.

IN hac memoriæ labe pervideo, memoriam pridem concredita vel plane non, vel infide, aut confuse, aut species mutilas reddere, recenter oblatas plerunque non recipere nec retinere.

Phantasia objecta multa non agnoscit & decernit : chartam strophiolum credidit, manubrium ipsam cavam cochlearis : unde judicium & ratiocinatio multum aberrant.

Causa proxima est sedis memoriæ & phantasiæ aliqua contaminatio & spirituum ejus incolarum ; quæ consistere videtur in luminis connati obnubilatione, spirituum torpore seu ablatione agilitatis debitæ: nam manifeste in his torpor, ignavia & incuria vel supinus quidam neglectus animadvertitur.

Contaminationem peperit lympha profundius admissa : nam illa revulsa & evacuata *purgantibus & vesicatoriis* primum memoriam recuperavit : *à vino Frontiniaco* spiritibus refocillatis aliquantum rediit : à tempestate gelida, nivosa, pluvia, lympha refrigerata & aucta major læsio obtigit.

Lympha hæc nondum vitiavit scaturiginem nervorum sensibus externis inservientium, nam visu, auditu, odoratu, gustu & tactu adhuc valet : & si quid evenit aliquando, vitium tamen non magnum erat: certe nunc nihil de vertigine queritur: nec multum attigit nervorum motui voluntario inservientium originem, licet tardigradus sit, nam hoc ob metum casus fit: meticulosior est nunc quam pridem, non sine melancholia, quam sensim contraxit ab intuitu calamitatis eventuræ post primum insultum, unde etiam nunc tam facile in lachrymas solvitur.

Loquelæ quidem vitium & linguæ gravitas signum fuit, lympham quoque jam viam versus hanc motûs scaturiginem affectare, verum non diuturnus fuit iste influxus.

Lympha hæc non videtur peccare vel acore quodam vel lentore aliquo, cum illius nullum vitium in actionibus naturalibus & vitalibus observetur ac M. S. tota sana appareat ad sensum : potius videtur peccare loco & mora scil. intra substantiam cerebri medullosam tanquam sedem memoriæ & phantasiæ : non tamen negarim ibi à mora quoque lentescere.

Lympha

Lympha illum abundare patet ex urina tenui, pallida : amplius illam cumulat ob exercitiorum neglectum & rariores sudores.

Sedes antiquas repetit, quia intra cerebrum post tot invasiones pori laxiores evaserunt & receptacula ejus ampliora facta, fibræ vero expulsivæ enervatæ fuerunt.

Postquam *Bondorffio ad Monasterium S. Blasii* deportatus fuerit, indies loquela & actionibus magis magisque memoriæ & judicii labem increscentem prodidit: in hoc misero statu degit *ad* 24. *Febr.* 1688. ubi circa vesperam Hemiplegia lateris dextri totius cum omnimoda sensus & motus abolitione corripiebatur. Dum ipsi de sacris prospiciebatur apposite respondit & magis ad mentem rediisse videbatur *die* 25. *Febr.* quod etiam mane diei sequentis 26. *Februar.* observabatur, unde *S. Communione* ipsum donare non dubitarunt: illo mane etiam jusculum sumsit. Circa meridiem nec cibum nec potum amplius deglutire valuit. Postea sensim vires defecerunt atque ante quartam vespertinam *die* 26. *Febr.* 1688. vivere desiit.

OBSERVATIO XCIX.

Memoriæ abolitio.

VIr apud nostrates magni nominis Amplissimus Dom. D. N. N. Mens. April. 1686. *Venam secare* curavit, quæ noctu cubitum ituro rupta fuit, profudit magnam copiam sanguinis. *In Autumno & Mens. Dec.* passus est Vertiginem momentaneam. *Sub finem Januarij* 1687. citra ullam causam externam præviam in senatu sensit perturbationem capitis: Domum properavit, jussit, ut famulus sui curam gereret, ivit domum sine fulcro, scalam ascendit, subito passus est abolitionem memoriæ talem, ut nullius nominis recordaretur : mox nec uxorem, nec ullum ex Domesticis, nec ullam aliam rem nominare valuit. Vesperi nominavit *Rev. Dominum Pastorem Ottium*, ad quæsita respondit. Sequentibus diebus nihil amplius suo nomine impertire potuit: voces bene pronuntiavit, ad alvi solutionem & mictionem surrexit: lectum petiit : comedit & bibit : dormivit: legere nequiit, & si quod verbulum legit, non intellexit: etiam aliquid de podagra passus est. *Excell. D. D. Heinricus Screta* dedit *Pilul. cephal. ex extract. cathol. cochiar. castor. lign. al. &c. Trag. cephalic-stomach. mixt. cephalic. &c.* quorum *Medicamentor. usu & Industria Medici d.* 26. *Martii* 1687. ita restitutum vidi: Omnium ante hunc insultum recordatur ; recenset accurate omnes circumstantias temporum, locorum, persona-

rum, dictorum & factorum. Inter loquendum non tam prompte omnia verba ſuccurrunt, narrationes tamen ſatis appoſite contexit. Legit iterum, ſed à lectione defatigatur & non omnium reminiſcitur. Excitavimus *Fonticulum in brachio ſiniſtro*, ſuaſimus *Rotulas cephalic. nobis in his affectibus familiares.*

Die 2. *Auguſti* 1687. mane, antequam ſomnum perfeciſſet, ſurrexit, turbato capite, ob negotia die prægreſſo inter multas lites compoſita magnam capitis perturbationem perpeſſus eſt: in loquela ſenſit impedimentum: quamprimum lectum petiit, rurſusque dormiverit, ſtatim pro lubitu loqui potuit, perturbatio ceſſavit, integra memoria rediit. *Fonticulus* bene fluit. Suaſi *Tabell. cephalicas.*

℞. *Spec. contr. apopl. Diambr.*
Pulv. analept. temperat. Mind. ãã. ʒiß.
Conſerv. anth. ℥ß. *Conf. alkerm. c.* ʒiß.
Balſam. cephalic. gr. iiij. Extr. xyloal. ℈ß.
Sacch. alb. in aq. roriſmar. ſolut. ℥v.
Mſc. F. L. A. Confect. in Rotulas.

Ab harum uſu optime ſe habuit, memoria integrè valuit: negotiis vacare potuit *menſe Novembris.*

Die 22. *Julii* 1688. A diebus 5. de memoriæ quadam hallucinatione queritur: Hodie mane templum adiit, poſt prandium in lecto per dim. hor. dormivit. Veſperi concioni interfuit, diſtincte omnia audivit, ſed mentem dictorum plane non aſſequutus eſt, neque quid diceretur, intellexit aut capere potuit. Suaſi *Aquam cephalic.*

℞. *Aq. roriſmar. beton.* ãã. ℥ij.
Spir. ⊖ ✳*c.* ⊡*os.* ℈ß.
Eſſent. Caſtor ℈j.
Ol. d. ſuccin. alb. roriſmar. ãã *gtt. iij.*
Tab. man. Chr. perlat. ℥ß. *Mſc.*

Continuet *Tabell. cephalic.* Inde brevi melius ſe habuit.

OBSERVATIO C.

Memoriæ abolitio cum Epilepſia.

NOb. Dominus *N. N. Conſiliarius Sereniſſimi Ducis Würtembergici*, ſtaturæ juſtæ, obœſus: Collo brevi cum Botiis utrinque ſatis magnis facie ſaturate rubicundâ præditus. *Ann.* 1682. Aliquid hemiplectici

plectici circa Autumnum in latere dextro expertus eſt: latera erant debilia; ſed motus non aufferebatur, attamen manus dextra diebus aliquot ſtupida manſit: Convaluit inde penitus. *Anno* 1684. *d.* 27. *Septembr.* Veſperi cœlo ſereno aliquandiu morabatur in horto Ducali & domi in platea ad Cœnæ tempus præ foribus ſtabat: Cœnavit, incolumis lectum petiit, noctu dormivit, mane ſanus ſurrexit: poſt quadrantem horæ 28. *Septembris* rurſus intravit cubile, ſentiens perturbationem quandam capitis, videns uxorem in lecto, putavit illam dimidiatam: ac ſi vitium in oculo dextro eſſet: omnia objecta viſûs videbantur viridia aut cœrulea: mentis perturbationem explicare nequiit; malum tamen ſibi imminere animadvertit: Uxor Apoplexiam pertimeſcens adhibuit *aquam Sternfelſianam, lavendulæ aliaque foris & intus & potiſſimum ſpiritus animales excitantia & refocillantia:* nec conceſſit ut lectum peteret. *Excell. D. D. Schikhardus* accerſitus ſuaſit *pilul. ex Extract. Rad. Valerian. ſylv. xyloal. & aliis cephal.* Naribus admovit *ſpir.* ⊖✳ *urin. Eſſent. Caſtor.* Circa 10. matutinam correptus fuit Epilepſiâ: ad primam pomeridianam 6. Paroxyſmos ſuſtinuit, quorum primi vehementiones fuerunt ultimis: in nullo tamen pollices volæ manuum arcte indidit ac cæteris digitis conſtrinxit: linguam momordit: os fortiter cum dentibus conſtrinxit, ut *bacillos ex glycyrrhiza* intrudere nequierint, donec coarctatis naribus ſponte illud aperuerit, poſtea ſanguinem per os & nares copioſe exſpuit. Lingua valde intumuit, unde loquelâ impegit. Ceſſante epilepſia animadvertebatur memoriæ abolitio, ob quam nulli rei nomen ſuum impertire, nec legere, nec ſcribere valuit: verba quidem atque omnes literas etiam R. effari potuit, ſed in principio citra congruum ſenſum, ut mente quoque aberrare conſtaret: indicia tamen non diu poſtea intellectûs edidit: obambulavit, ſtato prandii & cœnæ tempore menſæ aſſedit, cum domeſticis comedit, ſputum fortiter exſcreavit; cum pro amente ſe haberi putaret, indignabatur valde, cum vinum denegaretur ſummopere uxori ſuccenſuit ac vim illi intentare tentavit; cum *clyſterem* injicere conarentur, 24. horis caligas exuere noluit, nec ulla ratione ſibi illas detrahere permiſit. Quatuor diebus omnium ignarus fuit. Poſtea memoria rediit aliquantulum, at frequenter nomina multa rerum notiſſimarum non prompte ſuccurrebant, ac incepti ſermonis periodos diu abſolvere nequiit, tum quia verba non in mentem veniebant, tum quia antecedentium obliviſcebatur: legit iterum ac ſcripſit, verum neutrum diu continuavit: lingua impingere obſervabatur potius ob illam demorſam, quam paralyſi affectam. Primum conquerebatur de tempore dextro affecto, poſtea etiam de ſiniſtro: facies quoque lividior erat, nunc rubicundior, niſi pronus caput deorſum profundius inclinet.

In

In principio ſtatim adhibebantur 1. *Veſicatoria.* 2. *Aqua antiapoplectica.* 3. *Clyſterem* penitus renuit. 4. *V. S.* 5. *Scarificationes circa pollicem.* 6. *Pulvis cephalic. & Bezoard.* 7. *Elect. cephal. ex Elect. reſumtiv. Minſ. conſerv. majoran. conf. alk. N. M. condit. &c.* collutiones oris aliaque à cerebro revellentia illudque roborantia. Vinum demum poſt 14. dies ab invaſione conceſſum fuit. Alvus quotidie aperta, ſæpe in uno die ter quaterve. Jam aliquandiu in ſyncipite *hoc cataplaſma* geſtat. ℞. *Cochleam N. j. contund. cum theca, adde Nuc. moſch. no. j. caryophyllor. N. vj. It. pulv. ſternutatorium.*

Die 30. Octobris 1684. ipſum cum Excell. D. D. Härlino & Exc. D. D. Schikardo conveni Stuttgardiæ. Nullum in actionibus naturalibus & vitalibus vitium obſervavi: appetiit, non ſitiit p. n. aſſumta toleravit; alvi beneficium quotidie habuit; habitus corporis erat firmus, color vividus, cum agilitate quadam hinc inde obambulavit, ſcalam deſcendit, noſque ad portam ſaniſſimi inſtar comitatus eſt. Inter colloquendum obſervavi quædam verba non tam prompte ſuccurrere: ipſeque errorem agnovit ac petiit ab uxore, ut hæſitantem juvaret, quod facile præſtitit, ſiquidem jam gnara ipſius memoriæ jam debilioris: cætera tamen conſtitit ipſi judicium ac à morbo liberari graviorem que præcaveri petiit. Inter legendum unâ alterâque lineâ perlectâ illum quoque adhuc impingere animadverti, quod quoque in ſcribendo fiebat, nam *dictum tritiſſimum S. Joh. cap. 3. Sic Deus dilexit mundum, ut Filium unicum daret,* non abſolvere potuit, donec ſequentia ſuggeſta fuerunt, & in verbis ſcriptis mendæ occurrebant, quas tamen ipſemet poſtea facile agnovit. Conqueritur de catarrhis ad fauces delabentibus. Hodie mane ſumſit *cochl. ij. hujus ſyrupi.*

℞. *Syr. de cichor. c. Rhabarb. de mann.* āā. ℥j.
Aq. flor. acat. ℥ij. *Pulv. Gialapp.* ʒj.
Diagryd. c. nucl. pin. ſubact. ℈ß. *crem.* ♀. ʒß. *Mſc.*

Dejecit inde ſæpius cum optima tolerantia. Ad reliquias morbificas auſferendas & recidivam, huic malo frequentem, præcavendam ſuaſi 31. *Octobr.* 1684.

1. *Pulv.* ℞. *Radic. valerian. ſylv.* ℥ß. *Pœon.* ʒij.
C. C. phil. ppr. ungul. alc. phil. ppr. āā. ʒiß.
Matr. perlar. pp. ʒj. *magiſt. ſeu ceruſſ* ♃ij. ʒij.
Cinnab. nativ. ungar. ſel. ʒj. *lign. aloes* ʒß.
Ambr. gryſ. ſp. roſar. ſolut. gr. iiij.
Tabul. man. chr. perlat. ℥ij. *Mſc. F. Pulv.*

Doſis

Dosis mane in lecto ʒß. *&* *vesperi hora ante cœnam* ʒß. *c. aq. rorismar. aut beton. cochl. ij.* si forte minus efficax esset *mixturæ aq. rorismar. & beton.* ℥vj. *add. posset spir. C. C. rectif.* ʒj. *syr. fl. paralys.* ℥j. *detracta* ℥j. *tab. man. chr. perlat. de pulvere.*

2. *Biduo ante novi- & plenilunium* tota hac hyeme detur ℈j. *pilul. cephal. duabus horis post cœnam parciorem.*

℞. *Extract. pil. coch.* M*Pil. de succin. Crat.* ãã. ʒß.
Magist. Gialap. gr. iij.
Extr. castor. gr. iiij. ol. d. succin. alb. gutt. ij.
Spir. cerasor. nigr. q. s. Msc. F. Pil. N. xxxiij. de ☉.

sumi possent *cum aqua prædicta.*

3. Propediem excitetur *alter fonticulus in brachio dextro.*

4. *Mane & vesperi* vertex & nucha inungi possent *hoc Balsamo.*

℞. *Ung. Alabastrin.* ℥j. *ol. nuc. moscb. expr.* ʒij.
Ol. dest. rorismar. majoran.
lavendul. ãã. ℈j.
rutæ ℈ß. *succin. gtt. vj. Msc.*

5. *Mane* uti posset *tali errhino.*

℞. *Summitat. majoran. rorismar.*
serpill. ãã. ʒj.
Flor. lavendul. ʒß. *tabac. virgin.* ℈j.
Ambr. grys. gr. ij. xyloaloës ℈j. *Msc. F. Pulv.*

6. Si ob tempestatem frigidam & humidam aut aliam causam externam animadvertatur quædam spirituum animalium perturbatio, sine cunctatione simul in duobus locis imponatur *Emplastrum vesicatorium:* scil. aut in utroque carpo, aut post olecrana aut in parte interna fæmorum aut tibiarum. Si perturbatio magna, imposui illa in quatuor, imo in sex locis simul.

7. Si *scarificationi* assueverit, repetatur illa alternis mensibus triduo ante vel post novilunium nulla signorum habita ratione.

8. Diæta accurate observetur: vitentur omnes cibi serum in massa sanguinea augentes, aut illud viscidius reddentes item caput opplentes: scilicet brassica muria condita, acetaria, pisces carnem nimis viscidam habentes, caro suilla, pastæ farinaceæ. Vinum diluat *decocto seminis fœniculi.* Cœna sit semper parcior prandio. Aër frigidus & humidus

dus ſummopere nocet, ut & ſomnus ſtatim à paſtu. Motus corporis valde proſunt: animi motus ſemper pacati ſint.

Nobiliſſimus Dominus poſt meum diſceſſum *menſ. Novembr.* 1684. *ad menſ. Februar.* 1685. ita memoriam recuperavit, ut ſua negotia peragere potuerit, rationes orphanorum aliasque ſine perturbatione conſcripſerit: ita tamen ut aliquis memoriæ defectus animadverteretur, dum res notiſſimas nominare nequiverit, imprimis quando feſtinabat in proponendo vel eloquendo res antea notas. à 20. *Martii* 1685 per dies 4. quotidie paſſus eſt horrorem tribus horis durantem: ſequebatur æſtus tolerabilis: remiſit: rediit *Menſe Aprilis.* Occaſio erat aër humidus & frigidus prædii & cellæ. Curabatur *Extr. abſinth. card. ben. valerian.* ⊖ *vol. C. C. &c.* *Die* 31. *Maji.* 1685. poſt meridiem circa horam 5. erupit Epilepſia; prodromi erant capitis dolores gravativi & poſtea punctorii ſed momentanei, ſermones minus rationi conſentanei erant cum querelis de imminente malo, unde memoria defecit: paulo ante paroxyſmum vomuit braſſicam in prandio comeſtam eamque conditam: bibit in paſtu *acidulas* ex longa conſuetudine: duravit paroxyſmus per horam dimid. per dimid. quadrant. horæ nullus pulſus perſentiebatur, ut mortuum crederent: ſua ſponte ad mentem rediit: finito paroxyſmo rurſus vomuit. *Die* 1. *Junii* vomituriebat. *Vena ſecta fuit in pollice pedis ſiniſtri:* querebatur quoque de ſtupore brachii & pedis dextri. Suadebant *pulverem cephalicum & gargariſmos ex cephalicis confectos.* *Die* 6. *Junii* ſumme mœſtus erat. Appetit, à cibo non gravabatur: non ſitiit: alvus aperta ſua ſponte; pridem *à clyſteribus* movebatur: reſpiravit bene & dormivit, non ſtertit in ſomno. Pulſus eſt optimus. Caput obtuſum eſt cum vertigine partim gyroſa partim titubante. Memoriæ ſtatus præſens eſt iſte: legere nequit: ſcribit unum alterumve verbulum accurate, plura non, aut ſine ſenſu & male cohærentia. Multa nominare nequit, etiam domeſticos aliasve res pridem notiſſimas. Vinum appetit; ſi illud negligat, parum mingit at multum ſudat: ſi vinum denegatur, iraſcitur. Patitur afflictiones animi propter opes, quas appetit, deſiderata copia denegatas & defectum nummi præſentis, quamvis vino optimo ſed non vendibili abundet. In paroxyſmis Epilepſiæ & memoriæ abolitionis Venæ ſectio præſentiſſimum fuit auxilium. Aliquid hemiplectici paſſus eſt in toto dextro latere. Comedit, quod ſapit, & inhiat mire prohibitis cibis.

Die 16. *Junii* 1685. *ipſum conveni:* memoriæ conditio tum hæc erat: *in nullo libro ſeu Latino ſeu Germanico* legere valet, quamvis accurate & diſtincte videat. Dictata ad 2. vel 3. lineas ſcribit, ut à domeſticis legi & intelligi poſſint: in uno alterove verbo aliam literam ſuppo-

ſupponit, ſcil. loco d. g. aut loco v. h. &c. quando rem aliquam proferre annititur verba non ſuccurrunt plerunque; quandoque ſatis promte, longum ſermonem tamen continuare nequit ob defectum nominum illarum rerum, quæ enarrare conatur: unde indignatur, aliquando miſeriam ſuam deplorat. Sæpe frontem perfricat. Aures tinniunt & obauditionem imminere ſignis innuit. Appetit bene, non ſitit: alvus aperta: reſpirat facile, ſine ullo labore ſcalas ſcandit: obambulat: robuſti ſunt artus: vertigo minus nunc affligit. Conceſſimus ipſi aliquid vini: *præſcriptis* ſtrenue pergat. Vitet *lactucam*, lac acidum, aliaque pridem diſſuaſa. Vino parcè & non niſi in paſtu utatur.

Die 17. *Junii plus quam dimidiam partem hujus potionis mane hor.* 5. ebibit. ℞. *Syrup. roſar. ſolutiv. ſimpl.* ℥x. *aq. flor. tiliæ* ℥j. *Mſc.* unde ante octavam matutinam dejecit ter ſed parca quantitate, igitur ſumſit reſiduum, unde adhuc duodecim vicibus ejecit large & quidem cum euphoria ſine ullis torminibus: erat dies ſolſtitii.

Analyſis.

MEmoria aliquo modo reſtituta *ſecundum Conſilium præterito Autumno ſuppeditatum* deficere jam cœpit ante inſultum epilepticum *menſe Maji* 1685. Scilicet denuò medulloſa cerebri ſubſtantia à ſero, cujus ſignum erat dolor capitis gravativus, nimium infarciebatur; cui anſam dederunt & fomitem cibi antidhac prohibiti, quibus nimium indulgebat, *Acidulæ* in paſtu potæ, animi pathemata, inprimis mœror ob vini abundantiam tunc minus vendibilis & deſiderium nummorum &c. ſerum acrimoniâ præditum ad partes membranoſas delatum illas vellicando primum capitis dolores punctorios & vomitus excitavit & tandem derepente irritando Epilepſiam univerſo generis nervoſi ſyſtemate in conſenſum rapto: poſt paroxyſmum vomituritiones ſuperſtites ejusdem acrimoniæ teſtes erant. Ab Epilepſia ſerum profundius rurſus in medulloſam ſubſtantiam adactum fuiſſe demonſtrant gravior memoriæ abolitio, ob quam plurima nominare & rurſus legere nequit; capitis obtuſio & imbecillitas quædam totius lateris dextri. Gravius cerebrum læſum fuit in Epilepſia quia ἄσφυξος per octantem horæ inſtar mortui jacuit, hanc enim ob cauſam cerebrum diu nectare vivifico per arterias carotides recipiendo privabatur, ſerum profundius admiſit ac diutius retinuit: hanc ob cauſam etiam, præter memorata ſymptomata vertiginem nunc gyroſam nunc titubantem patitur.

In hoc caſu ſerum à cerebro revellendum: in poris ſtagnans abſorbendum & acre edulcorandum: hæc omnia magno ſtudio præſtanda, ne epilepſia redeat, aut ſuperveniens apoplexia vitæ filum brevi

 abrum-

abrumpat, jam ejus prodromi plures adſunt, ſcilicet capitis obtuſio, totius dextri lateris imbecillitas & vertigo, præter memoriæ defectum. Revellunt 1. *Purgantia:* hac vice paretur ℞. *Syrup. roſ. ſol. ſimp.* ℥x. *aq. flor. til.* ℥j. *Mſc. plus quam dimidium detur hor.* 5. *matutina, reliquum, ſi prior doſis minus purgarit, hora* 8. *matutina.* Hæc potio repetatur ante caniculares & ſtatim poſt illas. Tempore autumnali, ut & Hyeme & Vere *purgetur his vel ſimilibus pilulis.*

℞. *Extract. cochiar.* ℈ij. *cathol.* ℈j.
caſtor. ℈ß. *ol. roriſmar. deſt. q. ſ. Mſc. F. Pilulæ,*

No. xxxv. doſis pilul. N. xj. vel xiij. vel mane ſummo vel duabus horis à parca cœna: inprimis ſi debilis ſit. 2. *Veſicatoriis in brachiis & pedibus,* duobus ſemper in locis ſimul applicitis. 3. *Fonticulis.* 4. *Frictionibus totius dorſi ſecundum ſpinam pila ex panno aſpero confecta. Mane & Veſperi.*

Humor in medulla cerebri ſtagnans abſorbendus & edulcorandus *hoc pulvere.*

℞. *Ungul. alc. ppr. C. C. phil. pp.* āā. ʒiij.
Succin. alb. pp. ʒij. *cinnab. nativ.* ʒj.
Radic. pœon. ʒij.
Ol. deſt. roriſm. ſuccin. N. M. āā. *gut. j.*
Sacch. alb. ℥ij. *Mſc. F. Pulv.*

Detur mane hor. 5. ʒj. *Veſperi hor.* 5. ʒß. *cum aq. flor. til, add. ſpir.* ⊖ ✳ ⊡. Hoc æſtivo tempore *mane hora* 7. *vel* 8. *hauſtus acidularum cum ſyrupo flor. paralyſeos* concedi poſſet, ad ſerum attemperandum: neutiquam in paſtu. Cætera *menſ. Novembr.* 1684. *præſcripta* continuet, ſimulque diætam obſervet; inprimis veſcatur cibis boni ſucci & facilis coctionis. Vitet carnem ſuillam, piſces viſcidos ut carpiones &c. braſſicam muria conditam; lactucam, fructus crudos lacticinia &c. Vinum omittat, bibat *decoctum Saſſafras &c.* Aer nebuloſus & pluvioſus ſummopere nocet.

Stuttgardiæ d. 18. *Jun.*
1685. Joh. Jacob Wepfer, M. D.

Menſ. Aprilis 1686. *veſperi & in cœna hilaris, poſt cœnam dixit ſibi caput perturbari, lectum petiit & antequam duæ horæ elapſæ erant, mortuus eſt.*

OBSER-

OBSERVATIO CI.
Memoriæ & Locutionis Vitium.

R*Everendiſſimus quidam Dominus Abbas* Ætat. annor. 58. ſtaturæ oblongæ: carnoſus, graviſſimis negotiis multum occupatus tum adminiſtrando & regendo *Monaſterium* & ditionem ſubjectam, tum fungendo *munere Vicarii Generalis.* Ingenio, judicio, eloquentia & dexteritate in actionibus ſuis celeberrimus. Subinde ob crebros hoſpites largius bibere cogebatur. *An.* 1681. *d.* 12. *Julii ſt. n.* mane hora 5. plurima verba non bene enuntiare valuit atque in illo os aliquo modo diſtortum obſervatum fuit: Feſto dum ſingulari interfuit ac ſolennem proceſſionem ſequebatur ultra tempus meridianum; tarde pranſus eſt, ac convivis adfuit ad 4. veſpertinam, tunc vitium linguæ magis animadvertebatur, ut vix intelligi potuerit. Uſus eſt *purgantibus aliisque* ſine magno emolumento. Suadebantur *Acidulæ :* illarum potum auſpicatus eſt 20. *Julii :* paulo poſt pati cœpit dolorem lancinantem, tendentem, quandoque pulſantem: in occipite, maxime in vertice : dolor primum emerſit poſtquam cum ſociis *poſt acidulas potas* in apricum exſpatiatus eſt, indeque quoties ſe paulo diutius movit eundo, quod octies factum eſt, unde noluit amplius ſe poſt potum exercere: dolor iſte poſt paſtum remiſit, veſperi rediit & noctu inprimis, cuicunque lateri incubuerit, afflixit. Manſit vitium linguæ. *Die* 20. *Auguſti potum Acidularum* finivit. Toto hoc tempore appetitus conſtitit, alvus aperta erat: nec in cæteris actionibus vitium notabatur: negotia quoque ſua proſecutus eſt.

Die 8. *Septembr.* 1681. Cum tota prægreſſa nocte parum dormiviſſet ac ſumme *ad R. D. P. Marcum de Aviano* rite excipiendum occupatus eſſet, gravi perturbatione capitis correptus fuit, & quia ſibi cadendum putaret vicinam columnam vi amplexus eſt ac opem implorare cogebatur; in lectum ductus pejus habuit ibique manere noluit : in ſellam locatus heſternam cœnam crudam nihilque ſubactam evomuit, magnamque aquæ inſipidæ copiam ter quaterve ejecit, cujus capiendæ ventriculum vix capacem putavit : datâ *aquâ quadam à D. D. Lavatero* ad vomitum prope inani & moleſtiſſimo nixu ſtimulabatur : obſervatum fuit, aliquid flavi ſimul excretum fuiſſe. Poſt vomitum rurſus in lecto permanere potuit : ſomnolentus reddebatur ac diu & profunde dormivit: poſt ſomnum pedes debiliores, maxime dextrum, expertus eſt: manſit vertigo titubans, nunquam gyroſa: effigies in cœlo lecti pictas diu inverſas conſpexit nunquam duplices. Vertigo

tigo, ſpeciesque inviſibiles cum ſomnolentia ad diem quartum durârunt. Manifeſtè tum animadverſa fuit etiam *à Reverendiſſimo Domino* memoriæ quædam hallucinatio, nam nec verba ſuccurrebant nec rite illa in ſermone diſponebat ac ſæpe vitioſe & inverſe enuntiabat. Varia adhibebantur *purgantia, V. S. cephalica, ſudorifera aliaque* non magno cum profectu: *Fonticulus in brachio ſiniſtro* excitatus fuit: quando ſternutavit paulò meliuſcule ſe habere putavit hucuſque. Ad negotia ineptus reddebatur, adeo ut nec legere nec ſcribere more ſolito potuerit. Interea obambulavit: non raro miſſam celebravit &c. Obſervavit ipſemet ſe vocem non ut pridem in perorando & cantando tam fortiter edere poſſe.

Die 16. Maji 1682. Reverendiſſimum Dominum Abbatem in ſuo Monaſterio conveni: querebatur adhuc de vertigine titubante mane ſed non tam vehementer: de dolore occipitis mitiore quidem ſed nondum ſuperato, noctu inprimis, etiam interdiu mane affligente, ceſſante poſt prandium, redeunte veſperi: noctu quomodocunque decumbat adeſt. Obſervavi illum omnes literas bene exprimere, verba tamen quædam difficilius enuntiat, inter loquendum ſubinde illorum conſtructionem invertit, quædam notiſſima non tam prompte, ut ſolebant ſuccurrerunt: non auſus eſt ſe hactenus legendo & ſcribendo multum occupare: ſacra tamen peragit. Iracundior ſolito evaſit. Vapor calidus videtur à ventriculo ſurgere, aliquando nauſeat & ad vomitum ſtimulatur: aliàs ſatis bene appetit, non multum bibit, vinum aqua diluit: poſt prandium ſomno obruitur, cui tamen non diu indulget. In artubus nullam amplius debilitatem animadvertit: negotiorum curam habet, verum non tam ſtrenue ac pridem fecerat. Vertiginem fortiorem præcedit metus leipothymiæ: oculi videntur ipſi obtenebrari.

Reſolutio.

A*Pud Reverendiſſimum Dominum* irruptionem humoris ſeroſi intra cranium in medulloſam ſubſtantiam factam fuiſſe credibile eſt, quia labia diſtorta, locutio vitiata, memoria debilitata: viſio læſa, pedes inprimis dexter debilitati fuerunt ac vertigo titubans etiam poſt vomitum ipſum terruit atque in hunc uſque diem continuat: non tamen abnuerim non paucum intra cranium ſtagnare, cum occiput prope continuo doleat. Quoniam hæc ſymptomata licet leviora in hunc uſque diem ſuperſunt, neceſſum eſt reliquias quasdam in L. A. detineri, quæ non contemnenda, ne ſequatur apoplexia fortior. Itaque ſerum revellendum, derivandum, abſorbendum, diſcutiendum ſimulque genus nervoſum corroborandum erit.

I. Sumat ergo *mane bora 7. & veſperi hor. 5. ℥j. hujus trageæ cum aqua roriſmar. deſt.* ℞. *Radic.*

℞. *Radic. pœon. doronic.* ãã. ℥iß. *cinnamom.* ℥ij.
Cubebar. galang. macis. ãã. ℥ß.
C. C. ph. pp. ungul. alc. pp. ocul. ♋. *pp.* ãã. ℥ij.
Ol. nuc. moſch. expr. ℈ß. *tab. man. chr. perlat.* ℥iiij. *Mſc.*

II. Quarto quoque die ſumat *mane hor.* 5. ℥ß. *hujus pulv. cum aqua roriſmarin.*

℞. *Diaphor.* ♃ ℥ij. *Cinnab.* ♁ii ℥j.
C. C. ph pp. ung. alc. pp. ãã. ℥ij.
Ambr. gryſ. gr. iiij. *Moſch. or. gr.* j.
Tab. man. chr. perlat. ℥j. *Mſc. F. Pulv.*

III. *Mane & Veſperi* vertex inungatur *balſamo cephalico ipſi conſueto.*

IV. Naribus *hoc errhinum* trahat interdiu aliquoties.

℞. *Sacch. alb.* ℥ij. *Balſ. cephal. off.* ℈ß.
Ol. d. roriſmar. majoran. ãã. *gtt. iij.*
ſuccin. gtt. ij. Mſc. F. Pulv.

V. Sæpius in die *unam alteramve rotulam* in ore detineat ac ſenſim deglutiat.

℞. *Species diambr. c. diamoſch.* ãã. ℥iß.
contr. apopl. ℥j.
Conſ. majoran. ℥ß. *conſ. alk. c.* ℥ij.
Extr. xyloal. ℈ß. *balſ. apopl. gr. v.*
Sacch. alb. in ſ. q. aq. ceraſ. nigr. ſolut. ℥v.
Mſc. F. l. a. confect. in rotul.

VI. Triduo ante vel poſt novilunium *purgetur pilulis meis cephalicis*, quarum duabus horis poſt parcam cœnam *No. viiij. vel xj. cum aqua betonicæ* ſumat.

VII. Excitetur *Fonticulus alter in tibia dextra.*

VIII. *Veſicatoria* ſæviente dolore mature & frequenter adhibeantur in carpis & retro olecrana.

IX. *Scarificationes* non negligantur.

Cœna ſit parcior prandio. Vinum diluat *decocto lign. viſc. quern.* Inprimis exceſſum in potu vitet. Alvum apertam teneat, Si retardet fruatur cibis laxantibus ante prandium, promoveatur etiam *clyſtere domeſtico emolliente &c.* Si lingua valde titubet, perfricari poſſet *Embammate ex ſemin. ſinap. & melle.* Ex

Ex usu horum medicamentorum Reverendissimus Dominus Abbas ad annum 1684. *bene se habuit. Labente hoc anno vertigo rursus molesta Reverendissimo Domino fieri cœpit, cum aliquali memoriæ hallucinatione & loquelæ vitio. Quare juxta Excellentiss. D. D. Kösserlinum me absente Excellentiss. D. D. Brunnerum R. R. D. D. P. P. in consilium vocarunt, qui* 23. *Decembr.* 1684. *conjunctim sequens consilium Reverendissimo Domino suppeditarunt.*

Non est dubium, quin *apud Reverendissimum Dominum* substantia cerebri medullosa humiditate nimia sit persusa, unde fibrillæ cerebri laxiores ideas impressas non retinent, quemadmodum in iis qui sunt sicciore cerebro, sed udæ & plicatiles priorem situm brevi recipiunt & sic impressionum vestigia cito evanescunt: in quo memoriæ debilitas, de qua queritur *Reverendissimus Dominus* consistere nobis quidem videtur. Nec tam liber & expeditus, ob eandem uliginem & humiditatem cerebri, est in reliquo systemate nervoso spirituum animalium motus, unde pedes nonnunquam vacillant, lingua minus volubilis, nec tam promte juxta arbitrium movetur: reliqua insuper, quæ *apud Reverendissimum Dominum* observantur, ex hoc fonte pullulant symptomata. Serum hoc primo admisit fibrarum laxitas ob effractum nempe harum tonum per multa eaque gravia negotia. Facile hactenus quocunque seri ὀργασμῷ seu ebullitione causa mali adaugetur, & hâc datâ portâ irruit, unde novus paroxysmus & insignis perturbatio excitatur. Interea hoc, bonis *Reverendissimi Domini* rebus nato, cerebrum nimirum ejus adhuc esse roboris atque vigoris, ut etiamsi committat, quod serum nonnunquam irrepat penitius, illud tamen mascule iterum expellat, nubilum discutiat, & usuram facultatum brevi recipiat, ex quo ultimum paroxysmum extitisse existimo. Ipsa nempe bruma, qua sero adundant mortales, lunâ eclipsin patiente, insignis mutatio & seri commotio facta fuit; illud nempe brumali frigore penitius adigitur, dum facultates animales tunc temporis torpeant & magnam somnolentiam quivis apud sese experiatur. Cito autem iterum discussum & abactum fuisse constat, quia brevi loquela iterum & reliquis facultatibus potitus est *Reverendissimus Dominus.*

Ne autem posthac denuo serum irruat & sic novos & (quod avertant Superi) graviores paroxysmos inferat, opera danda, 1. ut seri abundantia certis temporibus minuatur. 2. Impacta cerebri humiditas absorbeatur & exsiccetur. 3. Ipsæque denique fibræ & totum cerebrum corroborentur, quod quidem sequenti methodo apud plures jam obtinuimus.

1. Singu-

1. Singulis mensibus triduo ante vel post novilunium 9. *vel* 11. *harum Pilular.* duabus horis post parcam cœnam sumat.

℞. *Extract. cochiar. aurear.* ãã. ℈ij.
castor. xyloal. ãã. *gr. iij.*
Ol. d. rorismar. gutt. iij. Msc. F. Pil. No. xxxx. de ☉.

2. *Mane quotidie tribus horis ante prandium & vesperi hor.* 4. ʒß. *cum sequente mixtur. hujus pulv. cephal. sumat.*

℞. *Bezoard.* ☽. *diaph.* ♃. ãã. *ij.*
C. C. ph. pp. succin. alb. pp.
Lapill. ocul. ♋. *pp. cinnab. nativ. vel* ♁*ii* ãã. ʒiß.
Tab. man. chr. perl. ℥j. *Msc. F. Pulv.*

℞. *Aq. ceras. nigr. fl. til.* ãã. ℥iiij. *cinam. spir.* ℥ß.
♅. *ambr. succin. ana.* ʒiß.
Tab. man. chr. perl. ℥j. *Msc. d. ad vitr.*

3. Noctu cubitum iturus capiat *unum alterumve cochl. seq. mixturæ*

℞. *Aq. fl. til. lilior. convall. salv. ana.* ℥iß. *cinam. bugl.* ℥j.
Confect. alk. compl. ʒj. *Tinctur. succin. Essent. Castor. ana* ʒj.
Sal. vol. ol. majoran. seu Sylv. ℈ij. *Tab. man. chr. perl.* ℥j. *Msc.*

4. *Pulvere præscripto & hac mixtura consumtis mane & vesperi nucis juglandis magnitud. hujus Electuarii* sumat.

℞. *Conf. anthos. majoran. ana.* ℥iij.
Diaph. ♃. ʒij. *cinnab. nativ.* ʒj.
Resin. succin. ℈j. *conf. alk. c.* ʒij.
Elæosacch. citr. ℥ß. *Msc. F. l. a. Elect. d. ad oll. fictil.*

Noctu cubitum iturus *loco mixt.* sumat ℈j. *cum aq. fl. til.*

℞. *Ocul.* ♋. *pp.* ℥iij. *corall. r. pp.* ℥j.
Macis. ʒß. *ol. de caryoph. gtt. ij. Msc. F. pulv.*

5. Interdiu pro roboratione linguæ & loquela facilitanda adhibeat *cochleatim, præsertim mane & vesperi, hanc aquam pro collutione oris.*

℞. *Herb. beton. Iv. arthet.*
*majoran. salv. ana M*ß.
Coq. in aq. beton. ℔j. *colaturæ adde*
Essent. castor. ʒij. *Msc.*

6. Interdiu sæpius detineat in ore *unam alteramve rotulam cephalic. Mens. Maji* 1682. suasas, quas sensim deglutiat:

7. Si alvus adstricta foret, utatur *clysteribus consuetis &c.*

8. Diætam accurate & prolixe ab aliis descriptam accurate observet *Reverendissimus Dominus.*

Si apoplexia (*quam Deus avertat,*) superveniat.

1. Mox *clyster acris* injiciatur, 2. Detur *cochl. j. hujus liquoris ex sal. volat. oleosi major.* ℨiij. *aq. fl. til.* ℥iiij. *facch.* ℨvj. *Msc.* 3. *Spir.* ✳ ⊡ naribus admoveatur. 4. Si vires ferant, *vena secetur.* 5. *Vesicatoria* applicentur. Dentur *pilul. cephal. in aq. beton. solut. ad* ℈j.

D. T. O. M. hæc Reverendissimo Domino salutaria esse jubeat!

Vere 1685. *Reverendissimus Dominus Abbas in eodem valetudinis statu degebat, summo cum desiderio flagrabat balneis Waterschwilensibus prope Tugium, etiam invitis Medicis uti. Propterea Excell. D. D. Köferlinus pro harum Thermarum usu instructionem talem die* 3. *Maji* 1685. *dedit.*

1. Antequam *Thermas has* adeat corpus *purgetur pilulis cephalicis sibi consuetis.* Triduo *post purgationem in brachio dextro V. S. administret,* sed non ultra ℥iiij. *vel* ℥v. sanguinis fundere sinat. 2. Locus, in quo *balneabit,* non sit nimis vaporosus multò minus frigidus: *Balneum* sit temperate calidum non nimis fervidum, ne caput incalescat & citò sudet: balneando ab una hora incipiat, ac quotidie cum hora una ascendat, nunquam ultra 5. horas in die balneet sc. ante meridiem 3. & post meridiem 2. horas: optimum balneandi tempus est ante meridiem ab hora sexta ad 9. & vesperi ab hora 3. ad 5tam. In summo balneationis maneat usque dum in habitu corporis excorietur & ab excoriatione sanetur, tunc balneando quotidie horam unam detrahat & hanc curam finiat. *Post balneum* semper lectum petat: ante & post pastum obambulet. *In balneo* nunquam bibat nisi præsente excoriatione & tunc nihil nisi aquam seu *decoctum ligni visc. quern.* 3. *Mane ante insessum* capiat ℨij. *hujus Electuarii.*

℞. *Conserv. flor. lavend. beton.*
Tunic. majoran. ana ℥j.
Nuc. mosch. in Ind. condit. ℥ß.
Spec. Diambr. & diamosch. bez. ☽. *ana.* ℨj.
☧*æ ambr. liq.* ℨij. *Msc. F. Elect.*

4. Si

4. Si vertiginem aliasque capitis debilitates ſentiat ſumat *cochl. ij. hujus tincturæ*

℞. ⊖☿ *volat.* ʒij. *ol. d. majoran. gtt. viij.*
Ol. d. ſuccin. gtt. iij. Mſc. bene in mortario lapideo.
Add. *Aq. beton. majoran. ana* ℥iß.
Sp. lil. convall. ℥j. *P. ambr.* ʒij.
Tab. man. chr. perlat. ʒvi. *Mſc. detur ad vitr.*

5. *Cubitum iturus* ſumat ℈ß. *ad* ℈i. *huius pulveris cum aq. fl. lil. convall.*

℞. *Corall. rubr. ppr. Margarit. Or. pp. ana.* ʒi.
Rad. irid. Flor. cryſtall. montan. pp. ana. ℈ii.
Ol. nuc. moſch. expr. gr. vi. Tab. man. chr. perl. ℥ß.
Mſc. F. pulv.

Mane *in balneo* comedat juſculum. Alvo ſuppreſſa adhibeatur *clyſter.* obſervet accuratam diætam : quod tamen non fiebat & in media cura *vena ſecabatur*, quæ tamen *præmiſſa purgatione ante uſum balnei* ſuadebatur.

Vivendi ratio jam *ante & poſt balneum* præſente memoriæ debilitate hæc fuit. Cubitum ivit hora 8. n. dormivit fere ad 6. matutinam; quamvis ſomnus eſſet quandoque interruptus, non ſurrexit, nec in lecto corpus jactavit: nullorum inſomniorum, nullarum cogitationum mane recordatur. Poſtquam ſurrexit mane celebravit *ad principium uſque Julii*: hinc horas canonicas *ad* 14. *Julii* cum ſocio recitavit cum utriusque moleſtia. Regimen noluit deponere : aliquando ipſe rationes reditûs *Monaſterii* examinare voluit , amplam menſam numeris implevit, quos tamen in ordinem poſt longam ingenii defatigationem redigere & combinare nequiit : ſubinde ſententias quæſitus de dubiis tulit : verum plerumque non ſatis apte, nuperis diebus plane non amplius : *invitis R. D. Patribus* ſcalas deſcendit, templum adiit : ægre pertulit, ſi vacillantem famuli ſuſtentare conabantur : indignabatur etiam *Dominis Patribus*, ſi regimini ſe immiſcuerunt, ac cum ſtomacho dicebat ipſos jam ei inhiare ſe vidente & vivente. In prandio ſtatim poſt unum alterumve cochleare juſculi bibit & quidem vinum generoſum : diu aſſedit menſæ : bibit ultra Libr. iij. ordinariè, aliquando plus maxime præſentibus hoſpitibus : veſperi ante cænam rurſus : non nunquam mane jejuno ſtomacho : cœna prandio in omnibus ſimilis fuit : à vini potu redditur iracundus.

OBSER-

OBSERVATIO CII.

Memoria abolita ſequente Melancholia.

REverendiſſimus Dominus Fr. S - - - Badenſis, Abbas Murenſis, 44. annor. & quod excurrit: carnoſus, robuſtus, vaſto corpore præditus, ſtaturæ juſtæ: colore faciei citrino. Ingenium ab aliquot annis multis & continuis negotiis defatigavit. In rebus peragendis ſerius, meditabundus, varia itinera perfecit, etiam per montana *Helvetiæ* quavis tempeſtate. Jam diu conſuevit ſtatim à paſtu ad labores redire, qui ſæpe ingenium non parum fatigarunt. Ante aliquot annos diu multumque vexabatur intertrigine ſub axillis & in perinæo ac interclunio, quæ ab obambulatione tempore æſtivo potiſſimum, excitabatur atque pruritu & copioſa ſeri exſtillatione permoleſta fuerat. Ab anno hemicrania ſiniſtri lateris ſupra oculum & circa tempus ſæpe ipſum invaſit. Æſtate præterita noctu ſubito catarrho quaſi ſuffocativo corripiebatur, qui tamen brevi diſcutiebatur *rotulis cephalicis & pectoralibus à Reverendiſſimo Domino Abbate Rheinovienſi*, qui ipſi tunc *Viſchingæ* aderat, ſuppeditatis. Hemicrania autem ipſum ſine nauſea aut vomitu aut oris amaritie affligebat. *A die* 16. *Nov. ſt. v. ad* 22. *Nov.* 1672. Occupabatur *in Monaſterio Eſchenbaccenſi viſitatione*: in qua à 6. hora matutina continuè ad 6. veſpertinam ad lumen cereæ ſcribebat, neque unquam feriabatur niſi per horulam, in qua pranſus eſt: imo ſtatim à prandio ad ſolitos eosque graves labores redibat. *Die* 22. *Novembr.* demum redux animadvertit caput admodum obtuſum eſſe, ac circa veſperam Hemicrania ſiniſtri lateris valde afflixit, ut incœnatus lectum peteret: ſequenti die & ſubſequentibus optime habuit *ad* 27. *Novembr.* & ne vel minimum morbum prævidebat. *A die* 17. *Nov. ad* 27. *Nov.* ob Adventûs tempus plerumque nullo cibo calefacto veſcebatur, ſed acetariis & piſcibus quos Gangfiſch vocant, fumo induratis, & oleo cum aceto conditis. *Die* 28. *Novembr.* toto tempore antemeridionali in templo, capite denudato, cœlo impenſe frigido *ob feſtum beatæ Virginis* commorabatur, & itidem poſt meridiem ob funeralia *R. D. P. Subprioris Luitfridi Zäh.* Inde nihil adverſi animadvertit. *Die* 29. *Novembr.* mane in templo verſabatur, hinc ſcholam viſitavit, ac Rhetores ipſemet ad horam examinavit, atque tam bene habebat, ut putarit nunquam ſerenius, ut nunc loquitur, caput fuiſſe. Ante 9. horam mane in cœnaculo frigido obambulans *præſente Domino Cancellario* controverſiæ à ruſtico propoſitæ auſcultavit: dum illam decidere conabatur ac ſententiam prolaturus eſſet,

non

non succurrebant verba quibus animum suum exprimere posset, simulque doluit sub mamma sinistra, & hemicrania, maxime si tussiebat, ipsum excruciabat. Ab illo momento memoriam ita amisit omnem ut neminem adstantem amplius proprio nomine appellare potuerit, imo nullam amplius rem denominare valuit. Vidit distincte colores & objectorum visibilium lineamenta, figuras &c. attamen legere prorsus & literas combinare nequibat: omnes reliqui sensus externi constabant, nec in sensu communi vitium. Ipsemet labem memoriæ apud se animadvertit atque agnovit, se in loquendo aberrare nec res debito nomine impertire: insuper sensit caput se obfuscatum, seu obtenebratum & stupidius esse. Nihil paralytici animadversum, literas, etiam R. distincte pronuntiavit. Respiravit bene. Tunc temporis appetitus dejiciebatur, pulsus fuerat frequentior: urina debito tinctior, statim ab emissione turbabatur. In hoc statu per triduum substitit. Interea *Cl. D. D. Weiss* *clysteres* injecit, quorum beneficio fœces biliosæ educebantur copiose: quin etiam *ter vena secabatur, semel in pedibus.* Dedit quoque dein *digestivum & purgans lenitivum.* Suasit victum tenuem & vinum denegavit. Quibus effectum est, ut triduo elapso appetitus redierit & *Reverendissimus Dominus* memoriam maximam partem recuperarit. *Die 6. Decembr. st. v. 1672. ipsum conveni*, observavi *apud Reverendiss.* aliqualem memoriæ labem superesse, nam in discursu non ad nutum succedebant verba, adeo ut ipsemet conquereretur, verborum copiâ se destitui: unde subinde inter loquendum hæsitabat: nonnunquam minus congrua verba sermoni admiscebat. *Psalmorum hymnorumque* non recordabatur si prolixiores erant, nec memoriter illos recitare valuerat: breviores vero ut & *Precationem Dominicam, Symbolum Apostolicum &c.* citra hæsitationem protulit. Ajebat se animadvertere ingenium quoque vitium cœpisse, nam se antehac promtissime aliorum sensus de re proposita concipere potuisse, nunc id cum labore fieri: nec se posse animi sensa, ut pridem proferre, aut de rebus tam prompte judicare: quin etiam rationem subducendi ad leges arithmeticas ægrius succedere. Interea vero distincte iterum legit, lecta intelligit, præteritorum recordatur, etiam actorum paulo ante insultum hunc subitum: imo meminit, in ipso insultu caput obtusius fuisse, neque ad nutum verba fluxisse. Iterum bene appetit, assumta digerit. Pulsus naturalissimus est. In respiratione nulla menda observatur. Urina ratione coloris & consistentiæ naturalis est. Somnus quoque prorsus naturalis nec nimius nec naturali minor: nuper insomniis variis turbabatur, hac nocte vero non. Et cœtera vegetus est, nihilque apparet, quod morbum aliquem proderet, si labem adhuc superstitem eamque exiguam memoriæ exceperis. *Die 7. Dec. Fonticulum*

 dextro

dextro brachio inuſſi : ex diſcurſibus frequentibus facile animadverti poterat memoriæ vires magis magisque invaleſcere : ſi forte verbum unum alterumque non ſtatim ſuccurrebat , poſt brevem cunctationem vel idem vel ſimile *nunc Germanicè nunc Latinè* proferebat, ac dicebat ſæpius ſe *Latinorum præ Germanicis* recordari. Veſperi literas breves ſcripſit cum labore quodam, unde caput aliquantulum in fronte doluit. Alvus ſua ſponte ſolvebatur. *Die* 8. *Dec.* Nocte præegreſſa 8. horis dormivit continue: mane poſtquam evigilavit, alacris erat, nullorum inſomniorum memor fuit. Expergefactus *pſalmos & hymnos* abſque ullo ſubſidio recitavit. Urina, pulſus &c. optime ſe habebant. Exigua adhuc labes in memoria & non niſi ab attento obſervatur. *Mane* ſumpſit *pulv. March.* ℈ß. *cum aq. apopl. errhin. & apophlegm.* primum uſurpare cœpit. Repetebatur *veſperi pulv. march. Not. R. D. P. Auguſtin. ab Uri Oeconomus Rev. D. Abbatem* pridie ante oblivionis iſtius inſultum in templo luctuoſum ſediſſe vidit, oculis in cœlum fixiſſime levatis : ut crediderit luctum & pertinaciſſimam quandam ſollicitudinem cauſam non ultimam hujus oblivionis fuiſſe. Præterea putat paroxyſmum jam ſummo mane adfuiſſe , nam non credit ipſum templum adiiſſe : ſcholam vero præter morem & conſuetudinem viſitaſſe, ſi probe ſibi conſtitiſſet.

Addidit: antequam *cum Domino Cancellario* loqueretur in cœnaculo frigido labem memoriæ animadverſam fuiſſe. Ante 10. pomeridianam ait menſæ aſſediſſe capite manu ſuffulto, eoque momento plurimum ſalivæ ex ore effluxiſſe, cujus ſalivæ profluvium opinatur apoplexiam avertiſſe. *Not.* Retulit *R. D. P. Anſelmus Weiſſenbach. Rev. D. Abbatem* pridem nimium indulſiſſe acetariis, eorumque integras patinas evacuaſſe ſolum. *Die* 9. *Decembr.* nocte dormivit : mane in omnibus actionibus bene ſe habebat : memoriæ vis crevit : memoriter recitavit *pſalmum prolixiorem* . in ſermone tamen adhuc quandoque impinxit, ob verba minus prompte fluentia.

Reſolutio.

Affectus eſt memoriæ potiſſimum abolitio, nam rerum nomina ſive uſu comparata, ſive lectione conquiſita & in memoriæ promtuarium recondita in primo inſultu depromere nequiit, nec literas exprimere aut combinare amplius valuit , unde oblitus eſt penitus *lectionis tum Germanicæ tum Latinæ :* & adhuc conqueritur ſibi verborum copiam deeſſe, unde quandoque in medio diſcurſu ob verborum inopiam aut tardiorem recordationem verborum congruorum hæſitat, quæ memoriam imminutam teſtantur. Phantaſia quoque labem contraxiſſe

traxiſſe videtur : nam *Reverendiſſ. Dominus* propoſita non tam facile, nec ea promptitudine, qua pridem concipit ac penetrat : inſuper ipſemet animadvertit in rationibus ſubducendis ſe impeditiorem eſſe ac nuperrime fuerat, quæ ſignificant in hoc inſultu ingenium quoque labefactatum fuiſſe, quamvis vitium nullo modo memoriæ abolitioni æquiparandum ſit, cum cætera probe ratiocinetur. Senſus externi ut & communis bene valent, nam objecta ſenſuum probe diſtinguere ſemper potuit, nec debito ſomnolentior unquam fuit. In motu animali quoque ne minima labes animadvertebatur.

Locus affectus non eſt nervus aliquis ad unum alterumve ſenſum pertinens, nam audit, videt, guſtat &c. nec nervus loquelæ inſerviens, nam integre omnes literas pronuntiat, etiam R. nec ſpinalis medulla, quia nullum prorſus vitium in motu animali apparet; ſed illa pars cerebri, ubi rerum ſpecies aſſervantur, quæ ceu ex promptuario depromendæ & à facultate memoratrice, ubi uſus poſtulat, ſuppeditandæ. Quæ vero pars illa ſit intra cerebrum, definiri nequit, certe non totum cerebrum affectum fuiſſe inde conſtat, quia ſomnolentus non fuit nec ingenium aut ratio unquam periit.

Cauſa proxima talis neceſſario eſſe debet, quæ ſe citra inflammationem intra poros cerebri profundius inſinuare ibique aliquandiu hærere ac affigere ſimulque ſpecies rerum ibi aſſervatas impedire atque aliquo modo obliterare potuit: talis non eſt merus ſanguis, quia phrenitidem effeciſſet, nec ille cum muco aut ſero mixtus, quia lethargum peperiſſet: nec nudus vapor ſive tenuis ſive craſſus, quia tum brevem ut in ebriis, tum oblivionem cum ſomnolentia excitaſſet: ſed humor aqueus, quia intima quæque à maſſa ſanguinea ſeparatus ſubire ac diuturniorem oblivionem generare quivit, non tamen immedicabilem, quia totus conſumi poteſt, ſecus ac ſi viſcidus, mucoſus, aut mere phlegmaticus fuiſſet. Talis humor eſt ſerum, quod cum maſſa ſanguinea circumfertur, facile ab illa ſegregatur & totum diſſipari valet. Hoc ſero *Reverendiſſimus Dominus* abundat, nam color eſt citrinus, pridem intertriginem humidam paſſus eſt, nuper catarrhum quaſi ſuffocativum experiebatur, *fonticulus* per aliquot dies ſubſtitit : minus exercetur &c.

Serum hoc facilius intra poros ſubſtantiæ cerebri admiſſum fuit, quia crebris & graviſſimis negotiis caput defatigavit, & ſtatim à cibo ſumto ad labores ingenii ſe accinxit. Et paulo ante inſultum inſigniter debilitavit, dum non ſolum per dies ſex integros indeſinenter ſcribendo & meditando occupabatur in viſitatione, & pridie ante inſultum toto die in templo, aere frigido, denudato capite perſtitit.

Letheam hanc aqueam à maſſa ſanguinea fermentatione quadam ſeparatam ac quaſi deſpumatam fuiſſe vel inde conſtat, quia ante invaſionem

ſa

quaſi pleuritidem quandam cum ſæva hemicrania & catarrho perſenſit, appetitum amiſit, ac urina tinctior evaſerat: quod & credibilius eſt, quia *Reverendiſſimus Dominus à V. S.* juvabatur, quæ præ cæteris auxiliis ſanguinis ebullitionem & deſpumationem cohibet: inſuper memoria reparabatur *ab hydrogagis &c.*

Sero huic nihil prorſus narcotici permixtum fuiſſe inde colligo, quia quod aliàs rarum in hoc affectu, plane non ſomnolentus fuit: imo cum indignatione quadam hunc affectum ſufferre videbatur, unde bilis ebullitioni & deſpumationi hujus aquæ letheæ anſam dediſſe videtur, quia urina valde tincta erat, & in primo inſultu plurimum bilis educebatur *a clyſteribus.*

Prognoſis: quia *apud Reverendiſſ. Dominum* ita lethea & oblivionis aqua profundiora cerebri multis ingenii laboribus defatigati ſubintravit, memoriam abolevit, ingenium obtudit, totum cerebrum obtenebravit atque obfuſcavit, vertiginem quoque aliquam excitavit, quia quoque poſt aliquoties perpeſſam hemicraniam hunc affectum excitavit, verendum eſt, niſi ſummopere caveatur, oblivionem hanc crebrius redituram ac tandem apoplexiam parituram. Meliora tamen ſperari poſſunt, quia *Reverendiſſimus Dominus* cætera ſaniſſimus eſt, nondum ætatem 45. ann. ſupergreſſus, & brevi *auxiliis adhibitis* præter ſpem oblivio terribilis excuſſa fuit, eoque magis, quia ægrum in omnibus obtemperantem & diætæ ſtudioſum obtinebimus.

Indicationes erunt ſerum redundans evacuandum, à cerebro revellendum, derivandum, intra cerebrum diſſipandum, cerebrumque roborandum eſſe: inſuper ejus regenerationem, deſpumationem & novam collectionem intra cerebrum magno ſtudio cavendam eſſe.

Quibus ſatisfieri poterit *auxiliis & remediis ex pharmacia, Chirurgia & diæta deſumtis:* quæ ordine methodo executivâ explicanda ſunt. Scil. eo ordine, qui ad praxim accomodus maxime videbitur. *Ex pharmac. pil. ceph. errhina, Apophlegm. Tab. trag. elect. aqu. cephal. pulv. foris Balſ. cucuph. Ex chirurg. V. S. ſcarificat. veſicat. fonticul. frict. In diæta* vinum diluat *decoct. chin. ſaſſafr.* Cibi condiantur *Mac. &c.*

Mane hor. 6. vel 7. & veſp. hor. 4. ſumat ʒj. *trag. cephalic. cum pauxillo panis toſti & vino madidi.*

℞. *Pulv. epilept. march.* ʒij.
Pil. reg. compl. No. i.
Cubeb. ʒiß. *N. M.*
Mac. ſucc. citr. macerat. ana. ʒi.

Cinam.

Cinam. ac. ʒij, *C. C. ph. ppr.*
Ungul. alc. ppr. āā ℈iiij.
Sacch. rosat. tab. ℥j.
Tabul. man, chr. perlat. ℥iiß.
Ol. d. majoran. gt. j. rorismar. gtt. ij.
Msc. F. Pulv.

Superbibat cochl. iij. mixt. ex aq. rorismar. cephal. temp. & *syr. fl. paralys. q. s.* *Cubitum iturus* sumat una nocte *pil. v. Bezoard. D. Myll.* altera nocte *Elect. nuc. magnit.*

℞. *Conserv. rosar. r.* ℥iij.
fl. salv. betonic.
anthos. āā. ℥j.
Confect. anacard. ℥ß.
Syrup. fl. paralys. q, s. Msc.

Interdiu subinde ore teneat & deglutiat *Tabell.*

℞. *Spec. Diambr. diamosch.*
cord. temperat. āā. ℈j.
Extract. xyloal. gr. xij.
Confect. alkerm. c. ʒj.
Conserv. rosar. r. ℥ß.
Sacch. alb. in s. q. aq. rorismar. sol. ℥iij.
F. Confect. in rotul. irror. ol. anth. gtt. ij.

Mane & *noctu* vertex inungatur *Bals.*

℞. *Unguent. alabastrin.* ℥ij.
Ol. N. M. expr. ʒiij.
d. rorismar. majoran.
lavend. āā. *gtt. vij.*
rut. succin. mac. āā. *gutt. iij.*
Balsam. apoplect. ʒß. *Msc.*

Continue gestet *cucupham.*

℞. *Summit. majoran.*
Flor. rosar. r. salv.
betonic. anth. āā. ʒß.
Succin. alb. mastich. ana ʒj.

C. C. uſt. Ebor. uſt. ppr. ana. ℈iiß.
Mſc. F. Pulv.
Inſpergatur goſſyp. & inſuat. ſyndon. r. interpaſſetur.

Mane jejuno ſtomacho naribus attrahat *pauxillum pulv. errhin. & maſticet trochiſc. apophlegmaticum D. D. Weiſſii. Triduo ante novi- & plenilunium 2. horis poſt parcam cœnam* ſumat *pil.* 9. *cephalic. Diuretica & ſudorifera* mihi hac vice ſuſpecta ſunt, ne plus quam decet humores fundantur, *V. S.* non repetenda niſi æſtuet, caput doleat & vertigo affligat. *Scarificatio alternis menſibus ante novilunium inſtituenda. Fonticuli aperti ſerventur.* Quamprimum hemicrania ſævit, memoria iterum labaſcit, aut ſi ſoporoſus evadat, *Veſicatoria carpis & parti interiori tibiæ ſub genubus* applicentur. *Frictiones* prodeſſent, niſi illas faſtidiret. Aër ſeligatur temperatus. Veſcatur cibis boni ſucci, facilis digeſt. vinum diluat *decoct. chinæ.* Cœna ſit parcior prandio. Non ſtatim à cibo ſomnum ineat. Somnus pomeridianus nocet. Mœrorem vitet. Alvus ſit aperta. Exercitiis incumbat magis quam unquam.

Die 22. *Jan.* 1673. *ſequentia ad me dedit D. D. Weiſſius: Rever. Dn. Abbas* ſatis generoſe & cordate *præſcriptis remediis* hucuſque perſtitit, ex quibus effectum ſatis laudabilem conſecutus eſt; attamen promptitudo memoriæ aliquantulum adhuc deeſt, ut verba, quo ſe expeditius denuntiet, non tam prompte ſubminiſtret. Semel vel bis ab illo tempore, quo *Exc. Veſtra* apud nos fuit, de perditione appetitûs conquerebatur, qui facile ſubſequente die rediit *injecto clyſmate.* Noctes per intervalla inquietæ, quod intenſiori animi labori, quo cerebrum paulo delaſſatum fuit, attribuendum videbatur. Vix ſe à negotiis continere potuit, ratus, ſe animum recreaturum & à melancholia magis liberum futurum; cum autem ipſemet animadverterit id ſibi noxium eſſe, facile & libere omni negotio ſeſe abdicat; ac nobis lubentius morem gerit. Pergimus ſemel *cum præſcriptis remediis,* licet ſibi *Reverendiſſ.* imaginetur, copiam & continuum horum uſum appetitum imminuere, ad quod tamen ego non annui, perſuadens ipſum id non provenire *à remediis,* ſiquidem *pleraque* ſint *confortantia & ſpecifica.* Si *Exc. Veſtra remediorum uſum* imminuendum aut alio modo immutandum credat, imprimis nos certiores faciat. *Reverendiſſ.* cum videat morbum paulo contumaciorem eſſe, aliquo modo angitur, veritus ne in priſtinum ſtatum reſtituatur: *præſens* mihi videbatur *remedium,* ut bona ſpe ipſum lactarem. Attamen cum vigor & alacritas ingenii & memoriæ paulo tardius redeat, mecum cogitavi, an

an forte reſidua hypochondriorum colluvies bilioſa & pituitoſa ejus rei cauſa foret, quæ ſympathicam cerebri plethoram facile fovere poſſet, & ſic malum produceret; ſcio *ſpecificis* hucuſque *remediis* ſatis proſpectum fuiſſe, præſertim ad cauſam conjunctam in cerebro exiſtentem demoliendam; annon neceſſe nunc erit cauſam antecedentem in meſenterio & pancreate ſtabulantem *lenibus digeſtivis præparare & benignis pharmacis ſæpiuſcule evacuare. Hæc omnia relinquo veſtro judicio.*

Reſpondi d. 28. *Jan.* 1673. Memoriæ hoc vitium non tam cito exſtirpari poſſe; nam apud alios vix intra annum integre rediit memoria, ſublatâ cauſâ proximâ uſu redibit. Obſtructiones meſenterii *digeſtivo* præparari, & poſtea *potione ex manna* evacuari poſſunt. Non tamen negligenda *cephalica ſcil. trag. M. & V. ad* ℥ß. *Balſ. item cephal. Tabul. ſubinde.* Bonum eſt, quod ſibi à negotiis temperet. Semet ad meliorem ſpem erigat.

Die 1. *April.* 1673. *conveni Reverend. Dn. Præſulem* & in hypocauſto obambulantem offendi, qui retulit, quod poſt meum abitum *Menſ. Decembr. præteriti anni* ſatis commode habuerit. *Die* 6. *Januar.* 1673. cum diu *in capitulo* verſatus eſſet & de ſeverioribus longe diſſeruiſſet, in fine diſcurſûs mentis commotæ & perturbatæ ac memoriæ hallucinantis indicia de ſe præbuit. *Die* 16. *Febr.* cum rurſus *Capitulum* ultra 3. horas protractum fuiſſet multaque ſerio elocutus eſſet, ſimilis menda memoriæ haud difficulter ſub finem concionis animadvertebatur. *Die* 24. *Febr.* poſt negotia non magni momenti memoria turbabatur & appetitum amiſit. *Ipſo hoc menſe* prægreſſo horrore mane vomuit ſolummodo aquea, quamvis magna vi ad ulteriorem vomitum ſtimularetur. Cæterum mala conſtitutio, de qua conqueritur *Reverendiſſimus Dominus*, conſiſtit in his: angitur admodum, ut quo ſe vertat, neſciat, omnium rerum tædet: horror calidus dorſum pervagatur, unde appetitus dejicitur: valde ſitit. Caput non dolet, at aggravatur & quaſi obſtupeſcit, cum majori labore loquitur, minusque verba ſuccurrunt, nec *preces Canonicas* prompte expedit. Nonnunquam mane vomiturit. Adverſis & ingratis minus reſiſtere poteſt quam olim: vertiginem nullam patitur, ait cerebrum minus eſſe ſerenum. Quando male habet, nihilominus obambulat, & dum de inappetentia conqueritur, nihilominus comedit. In propoſitis inconſtans eſt & mutabilis, ac levicula negotia ipſum perturbare poſſunt, ſubſequente memoriæ quadam labe. In vertice & cervice *à Balſamo* excoriatus fuit, in utroque loco cutis capillaris craſſior & quaſi œdematoſa videtur ac palpatur. Macilentior & pallidior mihi viſus eſt ac ante a-

 bitum

bitum meum observaveram: circa orbitas oculorum flavescit. Constipatio admodum molesta nec alvus ante dies 3. vel 4. solvitur, quam unice ablatam exoptat. Quandoque tempore pluvio tristior est, non tamen semper: urina tinctior est, pulsus magnus, vehemens, tardus; manus post prandium fervent, conqueritur de dolore pungente vago in capite.

Die 2. *April.* Mane urina laudabilis erat, minus tincta cum sedimento. Literas *ad Rev. Dn. Abbatem Rheinoviensem* scripsit, in quibus elucescebat judicium & memoria luculenter. Alvus hodie constipata erat. Bibit horâ 8. *haustum seri lactis caprin. alterat.* Conqueritur tamen adhuc de debilitate capitis, quæ in eo consistit, quod quandoque negotiis ægre incumbere, aliquando non diu ipsis insistere valet, quando enim scribere, legere aut numerare conatur, perturbatur spiritus, ut ulterius pergere non valeat. Ait se panem tum siccum tum in jusculis fastidire: sitire quandoque vesperi.

Resolutio.

Affectus nunc videtur complicatus: in cerebro latet adhuc aliqua debilitas, nam quandoque ægrius mentis actiones perficere, quandoque promptius expedire valet, nunquam autem diu: quamprimum enim cogitationes intendit, mens turbatur; nec ejus actiones prorogare potest, & memoria hallucinatur, ut vel verba deficiant inter loquendum, vel ordinem dicendorum confundat, imo nec diu ratiocinari aut pecunias numerare valet, nec diu *preces Canonicas* continuare potis est. Accessit his melancholia quædam, quamprimum peperit defectus memoriæ, auxit ineptitudo ad negotia, deteriorem reddiderunt alia symptomata, quæ hactenus supervenerunt primæ oblivioni, unde summopere sæpe angitur ipsumque omnium tædet: hanc anxietatem *Reverendiss.* terroribus mortis æquipollentes affirmat. Jam *mense Febr.* quædam insultus febris intermittentis indicia comparuerunt, quæ *per totum Martium* alternatim primo, postea sine ordine afflixerunt, qualia horrores, inappetentia, sitis, æstus, urina tinctior testantur; non tamen in nervum eruperunt, quia accuratam diætam observavit, & fomes subtrahebatur *purgantibus, clysteribus aliisve.*

Causa debilitatis sunt reliquiæ à primo morbo, quæ tamen paucæ, nam sæpe nullus defectus memoriæ deprehenditur. Mœrorem excitavit oblivio & adhuc subinde gliscentis labis cerebri recordatio, quem deteriorem reddiderunt febrilia symptomata, ac propemodum desperationem quandam rediturae unquam bonæ valetudinis effecerunt, fovitque anxietas quædam & tædium.

Febrilia

Febrilia ſymptomata oriuntur à bilis redundantia, quam amplius cumulavit hypocauſtum calidius, tempeſtas hac vice ad febres proclivis: proprium temperamentum: illa exagitarunt mœror, tædium &c.

Prognoſis: quia memoriæ vires plurimum hactenus redierunt, & ſi qua labaſcat, facile agnoſcitur error, optime de integra ejus reparatione ſpero. Melancholia etiam ſuperabilis eſt, quia patitur illam rationibus excuti. Febrilia ſymptomata haud ægre cedent, quia nunquam tanta hactenus erant, ut ipſum lecto affigere valuerint, nec appetitum penitus unquam proſtraverunt.

Indicationes erunt nunc ante omnia febrim extinguendam, cerebri labem delendam ac melancholicum humorem ſuccreſcentem in prima herba ſuffocandum.

Itaque *cum Cl. D. D. Weiſſio* ſuaſi *die* 2. *Apr.* 1673. *Serum lactis caprin. alterat.*

℞. *Rad. cichor. taraxac. c. herb. rec. ana. No. ij.*
Herb. rec. borrag. acetoſ. ana. Mj.
heder. ▽ chærefol.
Flor. rec. paralyſ. violar. ana. Pj.
Sem. aniſ. ʒß. paſſul. maj. exacin. ℥j.
Coq. in ſer. lact. depurat. menſ. j. coletur. D. man. & veſp. hauſtus ℥vj. vel vij. calide.

Continuet *ſerum per dies* 6. poſtea purgetur

℞. *Rad. cichor. cariophyllat. ana ʒij.*
Herb. fumar. endiv. ling. cervin.
agrimon. capill. ♀.
Flor. borrag. violar. ana Pj.
Fol. ſenn. ſ. ſ ʒvj.
Rhabarb. el. ʒiii. mechoacan. ℥ß.
Agaric. alb. ʒiß. tamarind. ℥iß.
Paſſul. Corinthiac. ℥i.
Cinam. ac. ℈iiii. Mac. ʒß.
Sem. fœnicul. ʒiß
⊖ Tamar. ʒi. Cremor. ♀. ʒii.
Inciſ. & contuſ. coq. in aq. font. ℔iii. in vaſ. clauſ. Colet. D. matutino tempore ℥vi. add. poſſet Man. vel ſyrup. roſar. ſ. ſ.

Cubitum iturus ſumat ▽ *roriſmar. cochl. iii.* Alvus aperta ſervetur cibis

bis laxantibus ante pastum: *supposit. ex mell. vel globulis sacchar. vel clyster. domestico*, qui tamen non nisi pertinaciter alvo occlusa injiciendi, ne natura nimium illis assuescat. In prandio paulo largius comedere licet. Si vesperi sitiat, bibat *decoct. C. C, cum syr. refrig. de rub. Id. acetos. citr. &c.* Pane omnino vescatur cum cibis: cœna sit parcior. *M. & V.* vertex *Balsam. cephal.* inungatur. Occupationes graviores & molestiam parientes vitet. Obambulet, equitet. Febre debellatâ *ad Trag. Pilul. cephal.* redire poterit, sed prius *Medicos* moneat.

Ipse Reverendissimus Dn. Abbas scribit die 15. *April.* 1673. se bibisse *serum lact. alterat. per dies 6.* unde æstus sopitus urinaque naturalis reddita fuerit, indeque se bene dormivisse, anxietatem illam cessasse, obambulasse, bis equitasse sine incommodo, nisi quod in dorsi sinistra parte sensum quendam, ac si calidâ perfusus fuisset, perceperit, quod tamen aliàs sæpe evenerit: *D.* 8. 9. 11. *&* 13. *April.* se *potionem purgantem à D. D. Weissio præscriptam* sumpsisse, *ab ultima dosi* pessime habuisse, rediisse nauseam, anxietatem cæteraque symptomata; urinam quoque tinctiorem apparere, hæcque symptomata continuare *d.* 14. *&* 15. *April.* Colligit recruduisse ardorem internum. *An serum lactis repetendum, quando & quamdiu bibendum? aut quid insuper audendum?*

Respondi d. 25. *April.* 1673. Me pervidere affectum ipsius non ferre *purgantia*, ut hypochondriacis non raro evenit, ideoque ab illis abstinendum; repetat *usum seri lactis caprin. alterat.* postea utatur *Bezoard. ♂tial. cum gumm. ammon. q. s. ♱. solut. in pil. form. gr. j. pondere*, quarum *vij. singulo mane* sumat, *superbibat juscul. acetos. alterat. balsam. cephal.* interea pergat.

Die 22. *Maji* 1673. *scribit Cl. D. D. Weissius*; appetitum *apud Rev. Dominum* satis laudabilem esse atque constantem, anxietates, curas & pavores melancholicos non adeo vehementes ut aliàs, sed crebriores: urinam ab aliquo tempore naturaliter tinctam cum somno quieto; memoriam varie se habere, per pauca intervalla mutari. Rebus sic stantibus, *Reverendiss. quærere, an acidulæ forte hac æstate morbo profligando, an thermæ piperin. convenirent?*

Ad has literas suasi die 25. *Maji serum lactis caprin. per dies* 14. Hinc *potum thermarum piperin.*

Die 8. *Jun.* 1673. *in literis Reverendiss. Dominus* scrupulum movit

vit *de bibenda aqua Fabariensi*, quod subinde sanguineum sputum ejecerit, & in sinistra dorsi parte, praesertim inter equitandum, dolorem observaverit, utrum hoc nihil impediat, *quo minus has thermas bibere possit, & an purgans sit praemittendum?*

Respondi die 10. *Jun.* sputum mucosum cruore permixtum non impedit *Potum thermarum Fabariens.* quia non à rupta vena pulmonali evenit, sed â muco faucium, cui aliquid cruoris permiscetur: dolor in dorso ad renes spectat, cui *aquæ istæ* medentur. *Purgans* non necessarium, quia jam diu satis purgatus fuit.

Mense Augusti 1673. *D. D. Schnorpff Medicus Badensis seq. ad me scripsit literas ratione Rev. Dn. Abbatis Murensis.*

Salve Nobil. & Excellentissime Domine Affinis!

PEtiit à me *per Muri* transeunte *illius monasterii Abbas Consilium* super statu suo nimis quam nimis hypochondriaco, valde analogo illi, quo & *Aulæ Præfectus S. Gallensis* tibi notus laborat, mihique tantum non futurum delirium minatur; nam apprehensiones maximæ subinde ipsi menti jam incipiunt quodammodo prædominari. Mittunt *mei Consilii copiam*, quâ perlectâ *Excell. T.* disponet pro lubitu, meque suæ opinionis certiorem reddet; nam ad manus propinquior cum sim, vellet ut *communicatis consiliis* ipsum tractaremus, quod sine dubio *Exc. T.* non displicebit. *D. D. Scretæ* dic meo nomine salutem plurimam, & ego maneo

Excellentissimi Domini Affinis

Badæ d. 28. *August.* 1673.

Servus notus
Franc. Bernh. Schnorpff, M. D.

Consilium D. D. Schnorpffii.

LIcet hic affectus à plerisque ad læsam memoriam & cerebrum morbosum ejusque ignotam partem essentialiter affectam referatur; malo tamen ego eundem ad passionem hypochondriacam in genere, & in specie cephalicam referre: symptoma enim præcipuum prægressi sunt ructus copiosi, Melancholia, suffocatio hypochondriaca, & sequuntur metus, tristitia, anxietas, phantasia perturbata, & quidem per intervalla intensior vel remissior, id est per consensum hypochondriorum & non essentiam cerebri; nam quæ à vitio cerebri læditur memoria, continua est, sine febre aut prostrato appetitu, hæc comite urinâ tinctâ cum prostrato appetitu incepit; illam nullus comitatur meticulositatis

tatis character, in hac tantum nimius est. Illa fit ob diminutum spirituum motum in aliqua parte cerebri, hæc per nimiam massæ sanguineæ ebullitionem: in illa spiritus animales languidi sunt, in hac tantum obfuscantur; in illa *Spiritus Universalis sive Archeus* nil patitur, in hac concipit morbosas ideas, quas per actionem regiminis menti offert, & nisi ea prædominetur, ad delirium usque inculcat; patebit autem res clarius per modum fiendi hujus affectûs.

Bilis enim & succus ille ater vitriolicus Pancreaticus (seu illud alkali & acidum) dum in suo quanto aut quali excedunt, fermentationem sub pyloro præter naturam inducunt in ipso muco & humore salivali. Hanc subito non tantum concipit quoque massa sanguinea, uti ex febre & urina tincta patet, sed & succus nervosus cum suis demum spiritibus animalibus, qui secundum prædominium alterutrius ex prædictis succis eosdem inficiunt: & quidem vitriolicus obfuscantur & multum deperdunt de luciditate sua, hinc obtusus capitis sensus, phantasia perturbata, confusa memoria instar somnii, deliria subinde, & hæsitatio circa unicum triste aut plura objecta. Si vero bilis dominium teneat, succus nerveus evadit acer, ut spiritus ignei, unde affectus spasmodici, excandescentiæ, furores &c. quæ omnia remittunt vel intenduntur secundum majorem vel minorem ebullitionem circa pylorum. Sed nec hoc sufficit nam ab ea vicinus spiritus Archealis stomachi & splenis exagitari solet, & cum inordinato sit motu, mox sibimet fabricat ideas formidinis, tristitiæ, metus de variis malis, quæ ideæ menti oblatæ malum spirituum animalium adaugent, & etiam ablatâ fermentatione p. n. & morbida corporis dispositione subsistunt difficulter extinguibiles, uti unum & alterum *in Reverendiss.* clare patet; modo enim ideæ non essent, non in tantum pateretur corpus. Quod autem in hoc motu p. n. memoriæ confusio & perturbatio, ita ut loqui, legere &c. nequierit, se exseruerint, in causa est nimia semper prægressa occupatio, & inde orta spirituum & cerebri debilitas; nam in partibus debilioribus semper subsistit moles morbi, cujus insultus facilius recipiunt. Hinc in aliquibus hypochondriacis leipothymia, palpitatio cordis &c. in aliis anxietates cum vomitu, in aliis alia symptomata prædominantur, sicut hîc memoriæ confusio. Quod rursus succus ater vitriolicus abundarit præter prædicta accidentia nimius prægressus aceti usus non parum probat; quod iterum invasio fuerit tam subita, nemo mirabitur, qui conflictum alkali & acidi præcipue *in spiritu calcis vivæ & ⊕-li philosophici* aliisque vidit, ubi unico quasi momento per effervescentem super longum alembicum liquor ebulliendo erumpit. Quod demum tam brevi tempore redierit aliqualis luciditas spiritibus animalibus, ratio est naturalis, quod sopita fermentatione lumen eis ingenitum in se reflexum se magis intenderit, sicque paulatim tenebras

dissipa-

diſſiparit. Hinc nunquam perſuadebor, ſeri copiam in cerebrum effuſam; nam potius gravem vertiginem aut apoplexiam excitaſſet, nec tam facile per ſe ab arteriis & venis reſorberi potuiſſet. Tandem ex his omnibus colligitur clare, hunc morbum non tam in continentibus aut contentis conſiſtere, neque tam morbum corporalem quam ſpiritualem deſignandum.

Prognoſin quod ſpectat, intemperantes hypochondriaci plerumque tympanitide aut convulſione occumbunt, in hac vero obfuſcata conſtitutione ſpirituum ſuo tempore aut apoplexiam aut delirium exſpectare oportet juxta illud Hippocrat. quibus melancholia in cerebrum effunditur, apoplexia provenit: quod non intelligendum de materiali ſed impetum faciente, præcipue ſi malâ diætâ aut medicamentis incongruis malum exacerbaretur. De reliquo paſſio hypochondriaca per ſe eſt longæ curæ; nam dum curati credimur, ſubito rurſus erumpit, indeque malum difficile curatu, quod plerumque ægri impatientes moræ varia tentent; neque ſibi neque uni Medico fidant, ſicque congrua & incongrua medicamenta varie cum ſuo damno uſurpent. Interim notari debet iis hos ægros obrui non debere, ſed nunc uni nunc alteri ſymptomati urgentiori occurrendum, donec radix ablata ſit.

His poſitis conſultum quidem videtur aliquali tempore *poſt potatas Fabarienſes aquas* opus naturæ committere, ſed nunquam credere, quod hujusmodi remediis morbus profligatus ſit, ſed poſt æquinoctium autumnale tres indicationes obſervandas; quibus præcipue ſenſim ſatisfacere oporteat. Prima eſt ſuccum acidum vitriolicum, qui hic præcipue abundat, debito modo præcipitare & eo infectum ſanguinem depurare. 2da eſt ſpiritus & ſuccum nervoſum lucidiores reddere, ſimulque cerebrum roborare. 3tia Ideas depravatas archeales extinguere ipſosque inordinatos *Archei* motus ſiſtere.

Hoc nec *purgationes* ſupplebunt, nec *Venæſectiones*, nec *Scarificationes*, quibus hypochondriaci cum damno fruſtra vexantur. Eorum loco ad primam indicationem accedant quidem *Pilæ regiæ* ab initio, *de quibus* ℈j. *mane & ſero* ſumatur in vino vel alio vehiculo convenienti. Dum appetitus minui incipit, omittantur, & ſuccedat *ſpir.* ⚹c. ▣*os. ad gtt. aliquot in cochl. ſyrup. viol. horâ ante paſtum* ſumtus, vel ejus vicaria *Ra* ♀*ri* ♀*ſata*: non enim figmentum eſt *experimentum Barthol. Epiſt.* 97. *Centur. III. ſanguinem emiſſum ex uno & eodem ſubjecto cum ſp.* ⚹*c. rubicundiſſimum colorem, cum ſp.* ♀*ri ſubrubicundum c. ſp. alumin. lividum, c. ſp.* ⊖*li aut aceti atrum repræſentare*; quidni etiam in corpore noſtro interno ſimillimum operaretur idem ſpiritus? quod enim fit intra, fit ſicut quod eſt extra & vice verſa. Hæc ſola

ſuffi-

ſufficiunt ad primam indicationem complendam primo ordine ſine ſingulari methodica cura uſurpata. Sanguine ſic depurato, & ipſi ſpiritus majorem luciditatem acquirent eo facilius, ſi ſimul cerebrum roboretur, quæ ambo fient *per uſum* ℞*æ ſuccin. aut corall.* Ad eundem finem *ſaphirus cæruleus* ſæpe aſpici deberet; lumen enim cœleſte gemmis ingenitum lumen noſtrum internum recreat. Tertio ſcopo ideis extinguendis apprime conducet *Amuletum contra terrorem Helmont. appenſum*, ut regionem pylori attingat, item *emplaſtr. ejusdem ſplenet.* lienis regioni & ventriculo adhibitum, & continuo geſtatum; *Archei* enim inordinatos motus leniter compeſcunt, qui cum omnium ſymptomatum maximæ cauſæ ſint, ſæpe ſopiri debent, donec idem in totum debitum ordinem redigatur, pro quo infallibilem effectum obtinebimus, ſi ingruente aut imminente aliquali anxietatis paroxyſmo aut aliàs horâ ſomni *gr. j.* 🜍*ris anodyn.* ♀*ris* & ♂*tis aut* ♁*ii c. gtt. j. Elix. propriet.* vel horum defectu *Laudan. opiat. veri gr. j.* aſſumantur *aut cinnab. nativ.*

Hiſce *favente Deo* ſucceſſive uſurpatis & cum continuata patientia felicem eventum certo ſperare licebit, ſi præcipue ſequens diæta accedat, in qua abſtineat non tantum *à purgantibus multis, V. S. aut Scarificatione*, ſed & omnibus quæ fermentationi apta ſunt, ut omnia acida & acetum, carnes ſuillæ, fumo induratæ, frixa omnia, fructus vinoſi, crudi, ut fraga, rubus idæus &c. item acria, ut cæpæ, allia, raphani, herbacea alia in tantum non vitupero. Piſces ex cœnoſis locis ut carpiones, tincæ, barbiones, gobii omittantur; non quidem noxiæ ſunt truttæ aliique piſces ſaxatiles, ſed alternatus carnium & piſcium uſus ſane hypochondriacis damnoſus deprehenditur. Vinum rubellum tenue uſui ſit, & quidem ſubinde paulo liberalius: nam ſicut panis cor confortat, ſic vinum exhilarat; inter utrumque paſtum vero omittatur, uti & ſomnus pomeridianus. Sereno cœlo mane & veſperi ambulatio inſtituatur. Negotia ante prandium non omittantur, nec metus eſt, quod noceant, modo non fiant nimia & ſeria, diſtrahant enim mentem ab ideis formidoſis.

Supereſt enodandus ſcrupulus circa horarum recitationem & jejunium, ad quod *Reverend.* non teneri extra dubium eſt; piſces enim viſcoſum & craſſum generant ſanguinem, & conſequenter imperfectos ſpiritus, at noctu ſemper parciori cænæ indulgere per ſe ſanum eſt. Ad primum decidimus *ex Pauli Zacchiæ Urbani VIII. Proto-Medici in Tom. II. Quæſt. Medico-Legalium L. VII. Tit. 2. Quæſt.* 2. omnem capitis dolorem etiam obtuſum præcipue vertiginoſum diſpenſare ab horarum recita-

recitatione, & ipſam melancholiam, niſi dilucida ſua intervalla habeant, in quo tempore non excuſatur; ſecundum ergo majorem vel minorem intenſionem acceſſuum eas recitare omnino, aut ex parte omittere convenit, vel ſaltem recitantes audire; ſi vero exacerbatio, uti in hoc noſtro affectu fieri ſolet, ſit vehemens, pro eo tempore in integrum diſpenſatur. Et hæc ſunt, quæ ſucceſſive poſt æquinoctium autumnale aut etiam nunc, ſi neceſſitas urgeat, uſurpare oportet, & de felici ſucceſſu nullatenus dubitare, quem optat ex animo

Reverendiſſimi Domini Abbatis

Badæ d. 15. *Auguſt.* 1673.

Servus devotiſſimus

Franc. Bernh. Schnorpff, M. D.

Reverendiſſimum Dominum Abbatem Murenſem conveni die 10. *Septembr.* 1673. & examinavi ipſum, cujus talis valetudinis ſtatus erat: appetit mediocriter, cibi ſapiunt, à cibo nullum laborem ſentit, neque etiam tempore anadoſeos chyli craſſioris, nam non dolet circa præcordia veſperi hora quarta, aut noctu circa duodecimam: eructat quandoque ſed ſolum ſemel vel bis, non pluries unica vice & per longa intervalla. Nunquam vel rariſſime mane jejuno ſtomacho vomit, multo minus poſt cibum; non recordatur ſibi id eveniſſe *ab* 8. *menſib.* Putat ſibi quandoque gulam ſtringi, quando vero deglutit, id ſine impedimento fit: nullum ardorem ſtomachi patitur, qui ipſi moleſtiſſimus fuit, dum junior erat. Salivator verus non eſt, quamvis ſalivæ aliquomodo pluris ſentiat, quam decet. Non ſitit niſi poſt motum, nunquam jejuno ſtomacho. Alvus quotidie aperta eſt, fœces quandoque ſiccæ & induratæ, quandoque liquidiores ſed conſiſtentiæ non expertes: flatus habet ſed qui nullos borborygmos aut fluctuationes excitant. Hæmorrhoides ignorat. Non vel rariſſime dolet ſub coſtis nothis. Urina tenuis ſubflava, ſpicea erat ultima hoc mane, ſubſidit ſabulum rubrum paucum & copioſa erat: cutis eſt alba: in oculis nullum veſtigium icteri apparet, adeo ut hepatis obſtructi & bilis impeditæ indicia nulla adſint, niſi maculas hepaticas ſubfuſcas hepati attribuere velimus. Circa lienis regionem prorſus non dolet, nec pulſationem, vel minimum ejus indicium ſentit. Pulſus eſt naturaliſſimus. Cor nunquam palpitat: reſpirat facile: nuper à defluxione per dorſum aliquomodo intercipiebatur. Rariſſime tuſſit.

In Capite patitur continue dolorem quendam vagum, qui nunc in dextro nunc in ſiniſtro, nunc anterius nunc in poſtica parte pungit. Inſuper putat ſe ſentire intus in cerebro Maſſam aliquam aut molem aut pondus, propter quod gravetur: mane id gravius eſt poſt ſomnum, manet poſt prandium: poſt cœnam melius habet: pondus iſtud aut moles iſta vertiginem parit, ob quam lapſum antrorſum aut ad latus ve-

 retur

retur, ſæpe etiam nutat; nunquam tamen ita titubavit, ut ſe ſuſtentare coactus fuerit: ab hac ſæpe oritur magna anxietas, ut apoplexiam aut epilepſiam extimeſcat: anxietate hac maxime mane jejuno ſtomacho affligitur, quandoque etiam poſt prandium. Tinniunt nonnunquam aures: putat capitis obtuſionem ad aures pertingere. Animadvertit jam aliquoties ſcintillationem ante oculos, ut legere nequierit, obverſatam fuiſſe cum aliqua vertigine; vocat ſymptoma ein Zwizeren: vertigo tamen, ob quam vacillat, quaſi frequentior ſcintillatione, evenitque crebre poſt equitationem, ut de equo cadendum putet. Noctu dormit 7. vel 8. horis: primus ſomnus profundus eſt; interdiu nunquam dormit, ſomnus matutinus inquietior & varia obverſantur, quæ tamen in ordinem redigere nequit. Lectio aut de rebus ſibi non penitus notis, aut de iis, quæ attentionem requirunt, ipſi difficilis eſt, nec illam diu continuare poteſt & laborem ac perturbationem adfert. Multa, quæ memoriter tenet, efferre poteſt: orat *horas Canonicas*. Negotia œconomica peragit, idque cum judicio; ait tamen ſe omnia cum magno labore & tardiùs abſolvere. Si controverſiæ obveniant, judicium de oblatis accurate fert: putat ſe res propoſitas non tam facile intelligere & penetrare, nec tam prompte ſe de iis vel approbandis vel reprobandis judicare poſſe: ſi hanc in intelligendo difficultatem & in judicando imbecillitatem apud ſe animadvertit, valde angitur ac gravius malum timet ſcil. apoplexiam, repueraſcentiam &c. Quando nihil horum eodem vel poſtero die ſupervenire experitur, ipſemet agnoſcit hanc perſuaſionem prorſus melancholicam eſſe. Obſervat adhuc uno die cerebrum lucidius eſſe quam altero: imo manifeſte cœlo pluvio & nebuloſo tenebricoſius eſt. Si poſt tædia negotiorum exſpatietur, manifeſte ſentit ſe melius habere. Horrores non amplius patitur, nec æſtuat. Patitur quendam ſenſum formicationis in manibus, digitis & in genis ſcil. nunc ſiniſtra nunc dextra. Habitus corporis iterum plenior, facies macilentior; adhuc macilentior *poſt potum thermarum* erat; nunc manifeſte iterum incrementa ſumit. Narravit *Dn. Oeconomus Reverendiſſ. Dominum* veſperi negotia propoſita prompte intelligere, accurate de iis judicare, imo ex iis argute eventura elicere: mane verò poſt ſomnum ſcil. primum & ſecundum magis turbidum eſſe, nec tam facile propoſita eadem vel capere vel illa diſcernere; nunquam tamen abſurdum eſſe.

Die 10. *Septembr.* per totum prandii tempus diſcurrebat appoſite, verba ad nutum fluebant, raro hæſitabat. Pranſus eſt bene, parciſſime bibit. In fine prandii doluit in occipite, ubi muſculi cervicis inſeruntur, dolorem reputavit apoplexiæ prodromum. Sarcocele teſticuli dextri inferius emolliri incipit, credo hydrocelen junctum. Poſt prandium ſentit quandam tenſionem in temporibus & occipite, accedit

dit huic tensioni quandoque quædam ebullitio intra cranium : eadem ebullitio evenit, si attente diutius scribat aut legat, si continuaret, ob ebullitionem superveniret insignis perturbatio, ut quid legeret aut scriberet, nesciret, ac si interius obstaculum quoddam esset, quod spirituum motum concitatiorem, sive à negotiis sive à pastu factum, valde impediret. Anxietatem valde auget opinio falsa, qua putat se contemptui fore *Conventui* ob ingenii & judicii imbecillitatem, cum semper, dum adhuc *Novitius* esset, studuerit his cæteris prævalere, quod non obscure innuit, si attentius examinetur.

Resolutio.

MEmoriæ labi accessit melancholia; illius vestigia supersunt quædam, quia verba non tam prompte succurrunt, nec se scribendo, legendo, perorando aut severiora negotia tractando diutius exercere audet, cum superveniat perturbatio & specierum memoriâ asservatarum confusio, maxime mane aut cœlo turbido.

Melancholia quoque luculenter se prodit mœrore & anxietate, quæ sæpe intensissima & quibusvis, ut ait, cruciatibus gravior est, ob quam non timenda timet, & vane suspicatur se authoritatem jam *apud Conventum* perdidisse, seque ipsi gravem esse. Hanc memoriæ labem ut & primum insultum in illa plane perditum, non possum ab hypochondriis petere, cum ante insultum illum nec quicquam de affectu hypochondriorum senserit, nec hac vice ejus vestigia appareant, nam ventriculus & intestina ut & hepar suum officium faciunt, nec læsi lienis signa apparent, nec doluit unquam in præcordiis, nec in hypochondriis talem dolorem expertus est, qui alicujus momenti esset. Omnino continua in principio fuit & quidem omnimoda, & sensim ac gradatim illam recuperavit, *non à refrigerantibus & putatitias hypochondriorum effumationes deprimentibus*, *sed à revellentibus serum illudque evacuantibus ac absorbentibus.* De vertigine & obtusione capitis in principio insultus nullam quidem mentionem fecit ; at hujus statim invasione non obscura indicia præbuit, dum mensæ assidens caput manibus fulcivit, aliquando perfricuit; postquam ad mentem rediit atque memoriam aliquo modo recuperavit, omnino de vertigine conquerebatur, quod etiamnum facit, imo addit se nunc pondus quoddam aut molem percipere caput gravantem, quam consequatur vertigo ; imo aliquoties scintillationem & spirituum visivorum motum inordinatum inque lectione impedientem se experiri : his accedere quandoque ebullitionem quandam intra cranium. Accedit his formicationis sensus in utraque manu & genis, qui prohibiti spiritûs animalis influxûs signum est. Quæ omnia, si probe expendentur, cerebrum per es-

ſentiam, non per conſenſum, niſi illum à tota maſſa ſanguinea repetere velimus, læſum fuiſſe, ſcil. tali ratione, quatenus cauſam abolitæ memoriæ intra ſemetipſum admiſit nec in vaſis ſanguiferis ſudſtitit.

Melancholiam quoque ab hypochondriis accerſere nequeo, quia ante inſulum melancholicus non fuit, niſi quemvis in negotiis pertractandis ſerium talem appellare velimus, nec ullum ſymptoma hypochondriacis familiare paſſus eſt. *Suffocationem Viſchinganam* lubentius motui convulſivo nervorum pectoralium tribuerem ab acri humore excitatum, quam vapori ab hypochondriis allato, cum, quâ viâ citra vaſa ſanguifera illa attingere valeant, non videam. Melancholia nata fuit ab intuitu calamitatis perpeſſæ & providentiæ futurorum malorum, non ſecus ac ingens mæror ſaniſſimos in hypochondriis in graviſſimam melancholiam conjicere poteſt; nam hæc melancholia demum poſtquam memoria reſtituta fuit, pullulare cœpit, antea eam prorſus ignorabat.

Serum cauſam proximam memoriæ ablatæ nec dum penitiſſime reſtitutæ arbitror, quia nullus alius humor intima cerebri ſubire poteſt quam illud; quod non magis eſt mera aqua quam ſaliva aut ſtomachi fermentum, quamvis aquæ inſtar limpidiſſimæ per tunicas in ejus cavum ſtillet ex vaſis ſanguiferis; vaporibus enim nullus acceſſus patet per gulam intra cranium, obſtat quadruplicatura duræ matris, qua baſis cranii obvallatur, ut alia argumenta taceam. Imo illa ipſa ebullitio ſucci pancreatici & bilis in duodeno nullam labem cerebro afferre poſſet, niſi quatenus chylo permixti illi humores cum ſanguine confuſi & ſero uniti illud ſubirent; quamvis hujus ebullitionis ne minimum indicium in principio animadverſum fuerit. An in primo inſultu urina mutata fuerit ignoro, quia non adfui; ſi vero illa mutata fuerit, illud non neceſſario ebullitioni à conflictu humorum in duodeno repetendum videtur, cum tales urinæ in qualibet fere ſeri deſpumatione majore contingat, ut videre eſt in arthriticis, catharrhis, coryza & broncho, non ſine febricula citra ullam pugnam in duodeno prægreſſam. *Menſ. Mart.* urinæ valde tinctæ erant quidem, ſed jam reparatâ memoriâ, idque ob febrem quandam ſe manifeſte, etiam tertianæ prodromis prodentem: febre pulſa urina conſtanter naturali ſimilis ſemper & ad hunc uſque diem apparuit, imo tenuior & limpidior, quam ut alieni humoris contagio imbuta eſſet, & talis quidem quæ manifeſte oſtenderet *Reverendiſſimum* ſero abundare, illudque ſe poris intimis inſinuare. Seri deſpumationi obnoxium probat urina copioſiſſima excreta *Menſ. Octobr.* 1672. ante inſultum ſubſequente hemicrania. A ſero malum hoc foveri non ultimum quoque argumentum eſt, quod poſt ſomnum ſemper ingenium & memoria magis turbantur, & ineptiores

tiores ad ſuas functiones demonſtrandas ab ipſo deprehenduntur. Idem quoque probant tempeſtates pluviæ & nebuloſæ quavis lunâ, alacriores vero redduntur cœlo ſereno & ſi ſe exerceat.

Spirituum animalium motum impeditum evincunt non ſolum formicationis ſenſus ſed & ineptitudo ad continuandam diutius lectionem negotia gravia &c. item viſus obtenebratio quædam.

Itaque ante omnia operam dandam exiſtimo, ut pori cerebri omni ingenio reſerentur, humiditates in illis ſtagnantes abſorbeantur, quod adeo difficile præſtitu non erit, modo *congrua* continuentur, cum ſolus iſte humor totus aufferri poſſit; quæ vero ſpiritus ligant ac humores detinent, uſque adeo tuta non ſunt. Melancholicæ ideæ, cum fœtus ſint phantaſiæ errantis eo ingenio excutiendæ, qua illam ſubierunt, *ſcil. argumentis potius quam medicamentis*, quibus nullum eſt imperium in animam, ſed ſolum in humores & vapores. Et quoniam negotia graviſſima ſpiritus animales nimium conſumpſerunt, ſeroque aditum intra poros cerebri pararunt, omnino illa moderanda erunt. Nimirum *Reverendiſſimus Dominus* ante omnia ad tranquillitatem animi omni ingenio deducendus eſt; deinde exhibenda genus nervoſum roroborantia eique adverſa abſorbentia, & quidem talia quæ cæteros humores non turbant aut fermentationem excitant, cum eadem opera nova ſeri deſpumatio efficeretur.

Cum D. D. Schnorpff ſuaſi *Pulv. antiepilept. Ludov.* ℈j. *mane cum aqua congrua. Item ſolut. ſuccin. alternatim.* Ante paſtum ℞. ♀. *aut corall. Foris amuletum ex bufonibus.*

Die 8. *Febr.* 1674. *ſcribit Rev. Dn. Abbas ſequentia : Tinct. ſuccin. cum pulv.* hucuſque uſus fui, qui ultimus deficit; hinc *Exc. Veſtram* conſulere volui, quid ulterius agendum ſit? *an pergendum, an immutandum, an vero Deo & Naturæ relinquendum ſit?* cum, ut verum fatear, *ex uſu medicamentorum* nullum notabilem & ſenſibilem effectum ſentiam, niſi quod ad ſcribendum idoneor ſim. Interim dolores in corpore vagos experior, in capite autem frequentes & vehementes: Cardialgiâ ſubinde vexor mane cum dyſpnœa, brevi tamen iterum evaneſcit. Rogo ut *Excell. Veſtra Rev. Dn. Abbati Rheinovienſi* indicet, quid de affectu meo tenendum ſit, & an ſpes reſtitutionis adhuc ſuperſit.

Reſpondi d. 22. *Febr. domum redux.* Memoriam vere abolitam ſemper credidi à cauſa poſitiva vero non imaginaria; hanc causâ ſublatâ integre rediiſſe *ex literis tum ad Rev. D. Abbatem Rheinovienſem Latine & ad me Germanice ſcriptis* ſingulari dexteritate, judicio & prudentia colligo. Nunc *Reverendiſſ.* cum melancholia aliqua colluctari

non

non negaverim: dolores vagi nihil mali præsagiunt. Cephalalgia considerationem meretur & cardialgia cum dyspnœa conjuncta. Non multis affligendam arbitror naturam, at non negligendam, sed patienti & afflictæ succurrendum puto. Licet non palpabiles effectus inde se sensisse putet ipse, at alii id facile agnoscunt, dum ex verbis & scriptis ipsum judicio & memoria valere tantum non palpant. Ob capitis dolores vehementes & frequentes & cardialgiam cum dyspnœa, ut & dolores vagos suasi *Pulv. ex C. C. ph. pp. Ocul.* ♋. *pp. Ungul. alc. pp.* ♃. *diaphor. cinnab. nat. Tab. man. chr. perlat. cujus mane* sumat ℨß. *cum* ▽ *rorismar. s. vin. d. It. pilul. cephalic.* pergat *Tinct. succin. Cum R. D. Abbate Rheinoviens.* collocutus sum ipsissimamque veritatem indicavi: non dubito ipsum plene convaliturum, modo negotia tædiosa vitaverit, *diætam* observaverit & *medicamentis congruis* perrexerit.

Narravit *Rev. D. P. Oeconomus d.* 8. *April.* 1674. *Reverendissimum Dominum* bene appetere & nihilominus emaciari; ipsum semper adhuc conqueri de memoriæ hallucinatione aliqua, dolore temporum pungitivo, vertigine inter obambulandum &c.

Die 12. *Aprilis* 1674. *sequentes D. D. Schnorpff ad me dedit Literas:* Vocatus fui nuper *ad Rev. Dn. Abbatem in Muri,* ut examinarem, in quantum nostra medicamina profecerint, & quid ulterius hoc verno tempore præscribendum sit, simulque jussus, ut modernam constitutionem *Exc. Tuæ* transcriberem. Atque ut à ventriculi munere exordiar, appetitus subinde bonus, subinde exiguus est; à cibo ructus nidorosi & insipidi: per intervalla præcipue jejunus strictam respirationem habet. Scandendo scalas difficultatem cum respiratione & pulsatione p. n. circa pylorum. Mane oris siccitatem & gustum depravatum habet: 4. horis à cibo sumpto identidem: mane sæpe nauseam patitur. Dolor capitis vagus & acutus quidem est, maxime vero in tempore, noctu magis exacerbatur. Scotomia præcipue jejuno stomacho familiaris est; visûs inde & auditûs obtusio subinde intercedit. Apprehensio præcipua præter alia est circa metum abolitionis memoriæ, quæ tamen non deficit, licet subinde confundatur. cum de rebus præteritis optime memoret, præsentibus apprime discurrat, quamvis subinde ob obtusiorem phantasiam in negotiis non expeditus sit. Interim color faciei subpallidus est, signum sane totum sanguinem & non cerebrum solum affici. Et dum in me & aliis prædicta symptomata considero, hypochondriaca pleraque evidenter apparent, videnturque à diminuta sanguinis volatilisatione multa procedere; illa procedit à chylo crassum fluorem vitio fermenti stomachalis adepto; utrum inde obstructiones hypochondriorum quoque proveniant, nec ne facile quis sibi imaginetur. Siccitas illa oris, præcipue tempore transitûs

ſitûs chyli bilem non abſentem indicat; Archei phantaſtici inordinatos motus hic non attingo. An verò ante illud accidens læſæ memoriæ jam adfuerit hæc paſſio, an ſolum ſucceſſerit, mihi tam notum non eſt; ſaltem ea ſola nunc curationem videtur requirere, memoriâ ſat ſanâ.

Quidſi jam *gelatin. C. C. cum conſerv. cochl. vel ſucco ejus* uſurparetur, additis qualibet vice *Elix. propriet. gtt. aliquot*, quod mihi inſigniter ab aliquot diebus prodeſt, non omiſſa ♀ ♀*ſat. tinct. & ſpir.* ✳. Et ſi obſtructiones metuerentur ℞ *aperitiv. Lud. ex* ⊕*l.* ♂*t. facta*, quam in hypochondr. affectibus maxime deprædicat. *Purgetur* dein *Fol. Senn.* ſimpliciter & fiat *V. S.* ad dignoſcendum ſanguinem. Poſtea cum *de acidulis* ſcrupuli adſint, *ſerum quoddam lactis alterat. aut omnino deſtillatum* ad calorem temperandum mihi tam incongruum non appareret. Quid igitur ſentias, *Vir Clariſſ.* quæſo pro opportunitate indicare non graveris.

His diebus aliquid rarum accidit: Virgo Religioſa ſana comedit 3. coxas ranarum, tertiam deprehendit eſſe bufonis, & ſubito oborta nausea ictero totius corporis corripitur, ut inſtar ceræ flavesceret. Tracto nunc illam, quo ſucceſſu exſpectabo; interim videtur, quid ideæ poſſint.

Ad has literas reſpondi d. 16. *April.* ſanguinem vitioſum fuiſſe ante inſultum nunquam dubitavi; nam ante plures annos ſeroſa colluvies redundavit, in qua ſerum valde acre fuiſſe excoriationes probant non uno in loco cum inſigni pruritu & ardore; ejus copiam probant pallor, vita ſedentaria: ex maſſa ſanguinea citra hypochondr. anſa profunde ſe cerebro inſinuavit, ut probavi in præcedentibus, ejusque adhuc reliquias ſupereſſe probant memoriæ perturbatio, ſi intendatur, vertigo & viſus ac auditus imminuti, dolor temporum punctorius. Symptomata hypochondriacis ſimilia adſunt, ructus ſcil. varii, vomitus matutini, pectoris conſtrictio, quæ tamen vera illa non ſunt, quæ viſcera variis & diuturnis febribus labefactata, ac prava diæta miſere deſtructa pariunt, in qua cauſa ſymptomatum non tam in maſſa ſanguinea & nervoſo genere, quam in ipſis viſceribus quærenda, quorum diſpoſitio ſimilis à muco corrupto ſeu Gremelig/ ut *Willis* alicubi docet. Alii vitium à ſale petunt. Obſtructiones ego non agnoſco, quæ nullæ, cum nec in ſanguiferis vaſis, nec chyliferis, nec lymphaticis. Cordis palpitatio à corporibus pituitoſis ut in cachecticis, hæc adeſt poſt metum, unde ſanguis minus ſpirituoſus.

Acidulas diſſuaſi forte apoplexiam paraturas; ſuaſi *serum alterat. cephalic. hepatic. ſplenetic. gelatin. alterat. meliſſ. acetoſell. ſuperbibat juſcul. alterat.* probavi quoque *Elix.* ſed ſeorſim ante paſtum.

Die 18. *Augusti* 1674. mane post 9. mortuus est *in cœnobio Muri*. Ante obitum Asthmaticus factus sanguinem spuit: emaciatus ut phthisin timuerint Medici. An autem ante obitum peripneumonia correptus fuerit rescire nequii; certe phthinodes nunquam fuit, neque phthisi ansam erroribus post memoriæ labem dedit.

OBSERVATIO CIII.

Memoriæ defectus ejusque recidiva præcedente Nephritide cum Podagra & Hemiplegia.

NObiliss. & Ampliss. Dominus J. R. B. Consul inclytæ Reipublicæ B. est staturæ mediocris: carnosus: capillis nigris olim præditus, nunc canus: facies subfusca & circa oculos flava: oculi nigri. Literis addictissimus, & adhuc juvenis ad hoc usque tempus gravissimis negotiis occupatus fuit. Ætatis annorum nunc 58. *Pacificationi Monasteriensi* interfuit illisque in oris diu versabatur. *Anno* 1647. ibi quartanâ duplici correptus fuit; circa finem illius anni domum ob hanc febrim proficisci cogebatur, domi aliquandiu tertianâ duplici affligebatur. Expugnatâ febri colicam passus est, quæ sæpius ipsum invasit, tandem illam aliquo modo *Acidularum potu* profligavit, non tamen evitare ejus recidivas penitus potuit, donec circa 30. ætatis annum Podagrâ correptus fuit: post ejus invasionem remisit. Podagræ ansam dedit *iter Viennense* 1651. Podagra hæc mitissima erat, afflixit solummodo imos pedes usque ad malleolos, imprimis pollices cum rubore & tumore, nullos nodos post se reliquit: sæpe post paucas septimanas sua sponte tepore lecti evanuit, aliquando præsente dolore iter facere potuit. Cessante tamen podagrâ debilior in pedibus aliquandiu permansit. Concessit inducias quandoque per annum unum, imo duos. Aliquando per quinquennium emansit: rediit postea fortior, duravitque undecim septimanis, cum atrophia totius absque ulla febri aut tussi, quamvis bene comederet. *Anno* 1677. æstate primum correptus fuit paroxysmo nephritico. *Anno* 1678. *Mens. Octobr.* iterum expertus est paroxysmum seu potius colicam nephriticam cum valido vomitu. Accessit tum aliquid hemiplectici in latere dextro, in quo affectu brachium & pes imbecilliora evaserunt: incedere valuit, at diu scribere nequiit: tum quoque visus hallucinatio quædam obvenit, ob quam lectionem & scriptionem non diu continuare potuit. Lingua quoque minus flexilis fuit. Alias catarrhosus est & diarrhœæ obnoxius. Aliquando buccam interiorem mordet. Mane summo subinde lingua siccescit: ructus nidorosos emittit. Utitur *Ess. ambr.* & *aq. quadam cephalic.*

Die

Die 6. Martii 1679. Linguam satis crassam imo propemodum crassiorem conspexi, humidam tamen & pallidam, In descensu declivium genua imbecilliora sunt: in acclivium ascensu respiratio aliquantum difficilior est, & superatâ scalâ aerem fortius trahere cogitur. Lingua minus quam pridem expedita est, ac vocabula literâ R. abundantia ægrius profert; solam tamen expedite enuntiat. Prodit in publicum: brachium si diu sursum movendum, aut motum in alto si tenendum sit, statim defatigatur ex. gr. inter pectinandum. Nullum sensum formicationis patitur. Caput non dolet: ingenio, judicio & memoria valet; putat tamen hanc imbecilliorem, verum non nisi ob negotiorum multitudinem: certe in discursibus nulla menda observatur. Junior subinde excessus commisit: at nunc temperanter vivit, mane sumit jusculum pro jentaculo, prandet bene, cœnat parce: vinum aqua diluit, bibit album diureticum ex vicina *Brisgoja.* Bubula præ cæteris carnibus sapit, raro vescitur piscibus. Putat aliquid scorbutici concurrere, quia dentes denudantur, at gingivæ nec tument, nec facile sanguinem fundunt.

Analysis.

PLures affectus sunt, qui *Nob. & Ampl. D. Consulis* valetudinem labefactant. Colica quidem præteriit, postquam podagra ipsum invasit; nullus tamen dubito, ejus causam adhuc in massa sanguinea delitescere, nullum tamen fastidium parit, tum quia articulos subinde deflectit, tum quia superveniente quandoque diarrhœa spontaneâ non sine torminibus è corpore eliminatur: catarrhis denique multum humoris hujus subtrahitur. Podagra utcunque aliquando emanserit, nondum tamen valedixit, nec credibile est *Ampliss. Domino* viribus valente antiqua hospitia deserturam. Accessit ante biennium fere Nephritis, atque in ultimo paroxysmo nephritico aliquid hemiplectici. Colicæ causam proximam non reputo fuisse bilem, pituitam vitream aut aliud quidpiam intra cavitatem intestinorum reconditum, sed serum acre salsum plexus nervosos ad intestina spectantes vellicans ac illorum constrictiones efficiens, unde flatibus aliisque intestinorum contentis libera excretio inhibita fuit, quæ fermentantia sæpe cruciatus sævissimos excitant inprimis si constipatio pertinacior accedat. Tale serum colicæ causam fuisse existimo, quia sequebatur *victûs rationem Westphalicam,* febrim intermittentem quartanam & tertianam diuturnam; mitigabatur *potu Acidularum repetito;* evanuit postquam serum hoc ad articulos pedum decubuit. Podagra non nisi à simili humore dependere potest, cum nullus alius humor citra suppurationem dolorem pariens huc deflectere, extravasare & morari per septimanas possit. Diarrhœa largior & aliquandiu durans quoque hujus humoris soboles est, quamvis non negarim tum aliquid biliosi

 acce-

accedere, cum commoto ſero, ſalſuginoſo imprimis, inteſtina ceu *à clyſtere* ſollicitentur. Catarrhos ejus proventum eſſe, ſi attendatur, plures ſenſus teſtabuntur; erunt enim maxime in principio tenues, ſalſi, fauces & nares acrimoniâ ſuâ rubefacientes.

Serum acrius generatur à viſceribus ſanguificationi dicatis calidioribus: qualia eſſe temperamentum totius calidius & ſiccius *Ampliſſimi Domini* teſtatur. Videtur concurrere aliqua hepatis obſtructio & bilis impedita ſecretio, nam circa oculos, magis quam decet, flaveſcit.

Materiam ſero acriori præbere non credam cibos admodum ſalitos aut aromatibus conditos, cum ab his ſibi *Ampliſſimus Dominus* temperet: at auſim dicere tale à vino albo fieri, cum à multis annis obſervarim, ubi hoc ordinarie bibitur, ſerum acrius redundare, morbosque ab illo originem ducentes, ſcil. colicam vulgo bilioſam dictam, motus convulſivos & podagram frequentiores eſſe.

Cumulatur in maſſa ſanguinea ob vitam ſedentariam & neglectum exercitiorum, ad quem *Ampliſſ. Dominus* adigit moles & gravitas negotiorum.

An fermentum aliquod acidum ventriculi hic cauſari liceat, valde dubito, cum *Ampl. Dominus* non indulgeat poculis, & à vini potu matutino prorſus abhorreat. Nec alia indicia aciditatis in ventriculo ſtagnantis adſunt. Ructus nidoroſi effectus ſunt potius caloris excedentis, unde etiam alii paulo fervidioris conſtitutionis comeſtis frixis aut valde pinguibus maxime in cœna illos experiuntur. Linguæ ſiccitas mane eveniens effectus eſt halituum calidiorum tota nocte expiratorum, & attractio aeris calidioris in inſpiratione, maxime ſi in hypocauſtis dormiatur.

Decubuit ſerum ad pedes, quia ab itineribus & frigore valde debilitati fuerunt: cæteri articuli robuſtiores affluxum hactenus non admiſerunt.

Catarrhi & diarrhœæ eveniunt, ſi ſerum redundans acrimoniâ ſuâ oſcula glandularum & tubulorum, per quæ ordinarie aliquid ſeroſi exſtillat, nimium reſerantur.

Calculi renalis materiam omnes circumferimus; hujus rei nobis fidem facit urina, quâ repoſitâ matulis brevi cruſtæ lapideæ, niſi diligenter emendentur, accreſcunt: Tartarum has vocant. In renibus autem adhærent tum ob ſiccitatem papillarum, *ut Excellentiſſimus Platerus ſtatuit*, tum ob ignaviam quandam renum, *authore Ampliſſ. Beverovicio*; plurimum ad lapillorum proventum facere vitam ſedentariam, Literati experiuntur, *quorum Carnifices & tortores vocat Eraſmus calculos.*

culos. Quia ab irritatione renes valde incalescunt, & hanc quidam hujus pessimi proventûs causam forte non immerito credunt.

Hemiplectici *Mens. Octobr.* 1678 *Ampliss. Domino* accidit aliquid, ob vomitum validum in colica nephritica evenientem, à quo cerebrum multis negotiis defatigatum & sero repletum valde succussum fuit, forte post noctes insomnes.

Podagra ex mitissimorum numero est, utcunque ante trigesimum annum invaserit, cum rarius invadat, terminos pedum non transiliat, nullos nodos post se relinquat, nec dolores usque adeo atroces sint, propterea non supprimenda videtur, eoque magis quia à gravioribus partium principum morbis præservat. Eadem ratio catarrhorum & diarrhϾ esse videtur. Hemiplegia quoque non magni momenti est, cum nulla cephalalgia, nulla vertigo, nullus sensus formicationis ipsam comitetur, atque ob hanc causam nulla recidiva timenda est, eoque magis, quia linguæ & artubus dextri lateris ut & oculis suum robur rediit & indies augetur, quia denique *Ampliss. Dominus* temperanter vivit.

Nihilominus tamen ad conservandam valetudinem serum copiosum imminuendum, acre attemperandum, calculorum accretio cavenda, accreti exterminandi; cerebrum roborandum.

Serum imminuunt 1. *purgantia*, quæ mitissima esse debent, ne serum nimis tumultuet, ut non raro in podagricis solet, si crabrones irritentur. Proderunt *syr. ros. s. comp. cum Rh. & S. syr. fl. persic. pil. marocost. &c.* Convenient potissimum mensibus vernis & autumnalibus, 2. *V. S. parcior.* 3. *Diaphoretica*: sc. sudor spontaneus mane hor. 5. veniens non reprimendus, sed levicule juvandus tepore lecti; maxime præsente paroxysmo podagrico, item *C. C. ph. ppr. lap. bez. Unic. foss.* maxime si adsit diarrhœa. 4. *Diuretica mitiora, non calida,* ne augeatur dispositio nephritica. Hanc ob causam cibi condiri possent *juscul. petrosel. chæref. majoran. mac.* in paroxysmo nephritico convenirent *Emuls. sem. frig. maj. &c.*

Serum corrigunt *Juscula alterata, non herba Theé aut Coffeé, sed herbis nostratibus recentibus levicule diureticis mane pota, sc. fl. bellid. min. borrag. bugloss. acetosell. pimpin. cochlear. hed. terr. summit. hyper. chelid. min. Nummularia aut simili, quarum unaqualibet vice vel in jusculo carnis decoq. vel juscul. carnis uni harum herbarum contusæ affundendum, & expressum mane jejuno stomacho calide ebibendum, aut loco jentaculi mane comedendum.*

Acidulæ multis nominibus conveniunt, non ſolum enim ſerum attemperant, ſed inſuper imminuunt, arenularum accretionem prohibent, generatas propellunt, & diſpoſitionem nephriticam corrigunt: ſolvunt quoque obſtructiones viſcerum eorumque fervorem emendant. Potiſſimum æſtate prædiſpoſito prius corpore convenient.

Nephritis aliam in paroxyſmo, aliam extra illum curam poſcit. In paroxyſmo operam præcipue darem, ut viæ urinæ laxarentur calculoque exitus pararetur, quam periculoſe pelleretur. Itaque ſæpe *unum vel duo cochlearia hujus Mixturæ* exhiberem.

℞. *Ol. amygd. d. rec.* ℥ij.
Syrup. dialth. Fern. ℥j.
Aq. malv. equin. ℥ij. *Mſc.*

Quandoque *addo*, imprimis ſi multum ſabuli ſubſit, *Sp. thereb. gtt. iij. vel iiij. ſuperbibat ſubinde juſcul. gallinac. pingue, in quo parum rad. petroſel. ebullierit.* Si *Ampl. Dn.* æſtuaret & ſitiret, vinum denegarem: prodeſſet potius *Emulſ. amygd. d. cum ſem. 4. frig. maj. add. etiam ſem. malv. Cremor elici poſſet decoct. fol. alth. glycyrrh. paſſul.* Utilis quoque eſt *Cremor hordei.* Si non æſtuet, bibat vinum album vetus, tenue, dilutum *decoct. lign. nephrit.* quod non tam diureticum eſt, ut creditur. Si calculus in ureteribus jam detineretur & veſicæ appropinquaret, utiliſſimum comperi *decoct. Foreſt. ex ſem. hord. malv. arbor. cicer. rubr. &c. cujus* exhibeo ℥iiij. *vel v. etiam vj. mane hor. 7. & veſp. hor. 4. calide cum cochlear. j. ſyr. dialth. Fernel.* Hac ratione foris ſternitur hoſti fugienti. Regionem renum ureterumque inungo *ſingulis tribus horis hoc linimento tepide:*

℞. *Unguent. nutrit.* ℥ij. *roſac.* ℥j.
Camphor. ol. Scorpion. ſolut. ʒß.
Mſc. diligenter.

In ſummis cruciatibus ſuadeo *Inſeſſus ex violar. malv. alth. naſturt. aq. beccab. ãã. Miij. ſem. lin.* ℥ij. *Rad. alth.* ℥iiij. *Inciſ. & cont. indant. duobus ſaccul. interpaſſatis. Coq. in ſ. q. aq. font. pro ſemicupio. Inſeſſu nunquam utatur valde fervido, nec ultra dimidiam horam in illo moretur: nam ſi hic peccetur, facile renum inflammatio & gangræna accerſitur, quod ante annum Viro cuidam primario Lucernæ evenit. Inter balneandum ſacculi* regioni renis & uretheris dolenti applicentur, ut viæ laxiores evadant.

Extra

Extra paroxyſmum cavenda tartari accretio & lapillorum augmentum, quod non evitatur *lithontripticis calidioribus*, utcunque ſummis laudibus extollantur: imo calculorum proventus ab hujusmodi promotos tandemque malum incurabile redditum novi. *Hujus pulveris ſemel in ſeptimana* exhibeo ℨj. *cum paux. vini alb. mane, & poſt ſumptum pulverem* ſuadeo motum corporis per hor. j. ſive rheda, ſive equitatione, ſive obambulatione peragendum. *Compoſitio pulveris hæc eſt.*

℞. Ocul. ♋. ppr. ℥ß. Lapid. Judaic.
Lap. Lync. ppr. āā. ℨij. Lap. prunell. ℨß.
Sal. junip. ononid. āā. ℨiß.
Ol. N. M. expr. gr. iij. Sacch. alb. ℥ij.
Mſc. F. Pulv.

Tertio quoque die ſumi poſſet *mane nucis juglandis magnitudine de hoc Electuario.*

℞. Conſerv. roſar. r. ℥iij.
fl. malv. eq. ℥iß.
Sem. hyperic. ℨvj.
Syr. dialth. Fern. parum. Mſc.

Imbecillitatem cerebri â penultimo paroxyſmo contractam emendandam arbitror illis, quæ temperata ſunt, ne viſcera incendantur, ac renes amplius exſiccentur. Prodeſſent *mane hujusmodi trochiſci.*

℞. Succin. alb. ppr. ℨij. Ung. alc. pp.
C. C. ph. ppr. āā. ℨiß. Ol. N. M. expr. gr. viij.
Extr. xyloal. ℈j. Ambr. gryſ.
Sp. roſar. ſol. ℈ß.
Conf. alkerm. compl. ℨj.
Cum ſacch. alb. ℥ij. aq. roriſm. ſol.
Et Gumm. tragac. eadem extr. Mſc.
F. Maſſa indeque Trochiſci.

Doſis ſint 4. 5. *vel. 6. mane jejuno ſtomacho, item veſperi hor. ante cænam N. iij.* Si magis arriderent *Rotulæ* tales parari poſſent:

℞. Spec. Diambr. ℨj. Diamoſch. ℨß.
Succin. alb. ppr. ℨj. Extract. xyloal. ℈j.
Confect. alk. c. ℨj. Balſ. apopl. gr. vj.
Ambr. ſp. roſ. ſolut. ℈j. vel ℈ij.

Sacch.

Sacch. alb. in s. q. aq. beton. solut. ℥iij.
Msc. F. confect. in Rotul.
Dos. mane & vesp. No. viij. vel ix.

Ess. ambr. guttatim sumpta spiritus mire refocillat, & subinde sumpta prodest. Verum *aq. cephalicæ spirituosæ, item aq. aureæ, vitæ, elixiria* non usque adeo tuta sunt, imprimis jejuno stomacho sumpta, *& ut Crato dicebat, pluribus aq. mortis evaserunt:* nam statim ad viscera properant, glandulas, inter quas quoque cerebrum est, indurant, caput replent, & si frequenter sumantur, hydropem ac apoplexiam accelerant, ut aliquoties *in Monasteriis apud Confessarios* observavi. *Fonticuli* summopere in brachiis utiles imo necessarii, non in pedibus, quia aliàs debiles sunt. *Scarificationes* prosunt alternis mensibus triduo ante vel post novilunium. *Mane & vesperi* vertex & nucha *pauxillo hujus balsami* inungi posset.

℞. *Balsam. apopl. offic.* ℈iiij.
Ol. N. M. expr. ʒj.
d. rorismar.
majoran. ãã. *gtt. vj.*
lavendul. gtt. iiii.
rut. gtt. iij. *Msc.*

Cum *Ampl. Dominus* temperanter vivat, de diæta non multa monenda arbitror: illud solum addo, cum ætas & multis negotiis defatigatum cerebrum laudatissimum sanguinem expetant, carnibus quoque assis boni succi & facilis digestionis vescendum esse, scil. vitulinâ, agninâ, vervecinâ, hœdinâ: item pullorum, avicularum, inprimis alaudarum: deinde vinum rubellum præferrem pro potu ordinario, albo. Si diluendum, fiat id *decoct. rad. chin.* Tertio lectionem & scriptionem à pastu fugiendas existimo ceu nocentissimas. Denique non statim à cœna lectum petendum. *Et hæc sunt, quæ mihi succurrebant, quæ D. T. O. M. Nobiliss. & Ampliss. Domino Consuli salutaria esse jubeat.*

Die 12. *Decembr.* 1679. *scribit Cl. Dn. D. Verzascha sequentia: Ampl. Dn. Consul.* ante 4. septimanas coram publico senatu in subitaneam spirituum animalium confusionem prolapsus est, ita ut genuina *Senatorum* nomina pronunciare nequiverit; sed è contra illos alienis nominibus compellaverit; quamprimum *Ampliss. Vir* huncce phantasiæ & memoriæ errorem in semetipso deprehendit, è medio con-

sessu

ſeſſu diſceſſit, domumque redux me vocavit, cui ſtatim *clyſterem revellentem* injici curavi, *aquam antapoplecticam temperatiorem* præſcripſi, humores peccantes *blandis infuſis* eduxi, & *veſicatorium* cervici applicari juſſi. Cum autem hocce malum ſemper in eodem ſtatu perſiſtat, rogavit me familia univerſa, ut te *in conſilium* accerſam: igitur officioſe precor, de hocce *D. Consulis* affectu animi tui ſenſa per epiſtolam nobis explicare. Illum ſingulis diebus convenio ſemperque obſervo, quod nominum propriorum non recordetur, ſed ſiniſtras appellationes pronuntiet: ſi diſcurſum de aliqua re formare vult, ſæpius illum interrumpit, ab adſtantibus quærens, quæ locutus ſit. Aliquoties ratio errorem phantaſiæ corrigit, totus eſt ἀπύρετος, quietè dormit, alvus libera obſervatur, & appetitus nequaquam dejectus apparet. Singulis diebus *trageam cephalicam ex Pulv. marchion. & mixturam è conſerv. roſar. beton ac majoran.* uſurpat. Si *eſſent. ambr. cum ſpir. roſar. factam* ſaltem *ad quinque guttulas* aſſumit, ſtatim inſignem ardorem in thorace ſentit, hinc illam reſpuit. *Quæ porro cum illo agenda ſint, mone, jube, impera.*

Reſpondi: In memoriæ hac *Ampl. Dn. Conſulis* labe videtur defectus eſſe reminiſcentiæ, ob quem pridem memoriæ concredita plane non reddere valet, aut genuinæ ſpeciei loco falſa depromit, unde *Senatorum* nomina proferre nequiit, aut falſa impertiit, nec diſcurſum continuat; & imbecillitas ſervandi aut in theſaurum memoriæ recondendi ſpecies recenter oblatas, unde obliviſcitur recentiſſime concreditarum memoriæ & poſt diſcurſum factum paulo poſt quærit, de quibusnam diſſeruerit. Nondum tamen abolita eſt, nam in primo inſultu ſtatim defectum agnovit, ac *medicam opem* imploravit, & plurimorum adhuc recordatur, ac forſan intervalla experietur, in quibus efferenda promptius ſuccurrent.

Etſi forte nemo hominum ita ſedem memoriæ definire poſſit, ut obnitentibus ſatisfaciat pleniſſime, non tamen negari poterit, locum prope phantaſiæ regiam aſſignandam eſſe cum proxime ſpecies ab illa recipiat: erit ergo in cerebro, ubi, ut ſpecies demandatas recipiat, retineat, & ubi expetitur, prompte reddat, omnia munda & pervia eſſe decebit: nimirum neceſſum eſt ut abundent ſpiritus lucidi, viæ apertæ, ut eorum commeatus rite fiat: ſi pori occupati ſint, ſi inundetur locus nimium, ſpiritus ſupprimentur, in motu impedientur, ſpecies pridem concreditæ obliterabuntur, recenter impreſſæ diffluent. Hæc inundatio nulli humori commodius, firmius & indubitatius tribui poterit quam ſero, quod cum ſanguine ad intima ce-

rebri pertingere potest: & ad hæc loca pridem penetrasse argumento est Hemiplegia *Mens. Octobr.* 1678. conjuncta cum visûs aliqua hallucinatione & loquelæ aliquo impedimento, ob quod lingua minus volubilis facta fuit, & literam R. minus pronuntiare valuit. Solum autem serum hanc memoriæ labem parere absque permixtione sanguinis, quia nihil lethargici concurrit, ex historia patet. Sero abundare *Ampl. Dom. Consulem*, patet ex colore faciei citrino & aliquo modo cachectico, podagra, nephritide: cumulavit illud ob vitam sedentariam: impluvium ad intima cerebri factum fuit, dum propter difficillima patriæ tempora diu noctuque varia & tædiosa eaque gravissima mente versavit, unde plurimum spirituum animalium consumptum fuit, & loco laudatissimorum spirituum vitalium aqueum quid simul ad intimos poros irruit, ibique subsistens nimium hæc loca irroravit.

Serum hoc evacuândum omnique ingenio à cerebro revellendum, atque intra poros istos consumendum, absorbendum simulque cerebrum roborandum erit; quod fieri posse spem faciunt integra ratio, memoria nondum penitus exstincta, vita sobria, & studium conservandæ ac reparandæ valetudinis.

Evacuant & revellunt 1. *Purgantia ex. gr.*

℞. *Extract. pilul. cochiar. gr. xviij.*
Magist. Gialapp.
Extract. castor. āā. gr. ij.
Ol. d. rorismar. gt. j.
Spir. ceras. n. q. s.
F. Pil. No. xj. de ☉.

Vel aliud hydragogum alia forma, add. cephal. ex. gr. Gumm. gutt. cum ol. rorismar. conserv. rosar. r. anth. &c. Aut pot. aliqual. magistr. Hoc purgans dari posset *pridie ante novi vel plenilunium,* nisi aliud prohibeat. 2. *Semel in septimana vel bis,* maxime si alvus non respondeat, injici posset *Clyster.*

℞. *Rad. diptamn. alb.* ℥ß.
Herb. betonic. rorismar.
salv. rut. āā. Mj.
Flor. chamom. paralys. āā. Pj.
Sem. fœnicul. ʒij.
Incis. & contus. coq. in s. quant. aq. font. ad consumpt. tert. part. colatur.

℞. ℔j.

℞. ℔j add. *Hier. logadol.* ℥j.
Mell. anthos. ℥ij.
Vitell. ovor. No. ij.
Ol. Lumbric. ℥j.
⊖. ℈j. Msc.

3. *Setaceum & Fonticuli.* 4. *Vesicatoria*, quæ apponerem utrique brachio circa carpum; utroque consolidato iterum duorum digitorum distantiâ à priori, postea post olecranon in humero: sensim totum brachium excoriarem. 5. *An V. S. & Scarificatio adhibenda?* si assueverit his, non negligendæ; illa Vere & autumno, hæc alternis mensibus.

Absorbentia & corroborantia *interna* sint 1. *Trag.*

℞. *Rad. Valerian. s. pœon.* ā̄ā. ʒij.
Cinam. ac. ʒiß. *N. M.*
Mac. cubeb. cardamom. ā̄ā. ʒß.
C. C. ph. ppr. Ungul. alc. pp. ana. ʒij.
Matr. perlar. ppr. ʒj.
Tabul. man. chr. perlat. ℥iij.
cui addi potest
Pil. reg. compl. No. j. Msc. F. Pulv. irroret. ol. dest. rorismar. majoran. ana. gtt. ij.

Dos. ʒj. *man. hor. 6. & vesp. hor. 5. c. aq. rorismar. & vin. madefacto pan. tost.*

Aut Pilul.

℞. *Diaphor. ♃al. ♂tial. ana.* ʒiß.
Extract. xyloal. ʒß.
Ambr. grys. gr. 8.
Cinnab. nativ. ℈ij.

C. gumm. tragac. aq. rorismar. sol. q. s. F. Pill. ex ʒj. *No. xxxx.*
Dos. M. & V. No. v.

2. *Tab. cephal.* 3. *Aq. cephal.* 4. *Elect. cephal.* de quo sumat subinde, *externe: Bals. cephal. cucuph.*

Victus sit ex euchymis & eupeptis: vinum replet caput, diluat illud *decoct. lign. visc. quern.* Abstrahatur à nimium seriis: refocilletur discursibus jucundis: à somno statim à pastu arceatur.

De Memoria abolita, vid. de L. A. in Apoplexia p. 267. Salmuth. Cent. II. obs. 41. Galen. de L. A. 3. Zacut. Hist. M. P. P. L. I. Hist. 44.

Beniv. de abdit. c. 47. Jordan. de Pest. Phænom. Tr. 2. C. 2. Amat. Lusit. curat. 32. No. 7. Tulp. L. IV. c. 14. Camerar. Syllog. c. 8. part. 96. Wolff. lect. mem. T. I. F. 31. Theatr. vit. hum. Zwinger. T. de Memoria. Schott. Phys. Cur. L. 7. c. 1. Diss. 1. Arg. 8. Sylv. Med. Walther Tit. de Memor. p. 997. & seq. Casp. Hoffm. Apol. pro Galen. L. 3. c. 69.

Excell. D. D. Verzascha d. 21. Maji 1680. rursus sequentes ad me dedit literas: Ampl. D. Consul præteritis diebus paroxysmum hemiplecticum in latere dextro rursum passus est, functiones principes omnes læsæ sunt, ullius rei vix ac ne vix recordatur, de omnibus sinistre ratiocinatur & male judicat, auditus & loquela satis constant, sed rarissime ad interrogata recte respondet. Interim totus est ἀπύρετος, ita ut causa mali in sanguine non lateat. Oportet ut affectus in ipsa cerebri substantia resideat, ubi autem, & in qua ejus parte, an in cortice vel in medulla, me extricare non possum, unde ad tuum accedo oraculum, quod mihi tripodis Apollinei loco est, eritque dum spiro. Succurre igitur *accuratissimis tuis consiliis* unico rerum nostrarum columini, ne collabascat.

Respondi d. 1. Jun. 1680. Morbificam causam in cortice cerebri non hærere solum, sed intima cerebri, atque omnino ad medullam penetrasse hemiplegia dextri lateris, & gravior memoriæ ac Judicii labes, imbecillitas, pessundatio docent. Recidivas hujusmodi hactenus incurabiles in hac ætate deprehendi ac observavi. Non tamen negligendus: adhibenda potenter revellentia, *Clyster. pil. qualia medicamenta proponit Exercitatio tua de Apoplexia th.* 12. Improbo tecum *vomitoria* in hac ætate & statu morbi. Prodessent *vesicatoria,* quæ quatuor in locis applico scil. carpis & femorum parti externæ supra genu, aliquando internæ parti tibiæ, repeto illa in partibus vicinis. Corroborandum cerebrum *interne tabell. elect. pulv. cum aq. antiapopl. ibid. descripta. Externe Balsam. cephalic.* Victus sit accuratus, nego vinum.

OBSERVATIO CIV.

Catarrhi frequentes.

Johanni Jacobo Wepfero Doctori Medico &c.
S. P. D.
Titus Albineus Med. Doctor.

ILLustrissimus Dominus N. N. Celsissimi nostri Principis à Consiliis & Cancellarius Amplissimus, Te rogatum cupit, ut *casum præsentem* quamvis

vis prolixiſſime deſcriptum & *Conſilia Medicorum Pariſienſium* attente legas, perpendas & mediteris, donec etiamnum *à Nobis ſuper eodem caſu Theophili Boneti, Medici Genevenſis Celeberrimi*, *reſponſum* brevi acceperis; atque tum non modo ad ſingula *in hoc caſu* propoſita interrogata reſpondeas, verum etiam *Sententiam Tuam* de eſſentia, cauſis & curatione affectûs quo *Æger* detinetur, nobis aperias & ſcribas: ut *hunc caſum Tibi* ſerves, atque nos in poſterum ex intervallis de variis ad ægritudinem, de qua curanda agitur, pertinentibus, *Te* literis conſulere patiaris & ſimul reſpondere, non recuſes: Hæc ab animo tuo benefico experti facile ſperamus. *Vale.*

Neocomi Helvetiorum D. 13. *Septembr.* 1678.

VIr Nobiliſſ. cujus ſanitatis labaſcentis cauſa itur conſultum *Parente altero* natus eſt, qui ætatis ſuæ anno 33. vitam cum morte commutavit: *altera,* quæ catarrhis obnoxia vixit, ita ad 50. ætatis annum moleſtis, ut per eos tota hyeme raro ei cubiculo egredi liceret, quibus inde minus urgentibus, quum annum ætatis 60. attigiſſet, arthritis ſucceſſit, quâ ad annum 74. ſequentem miſere cruciatâ tandem aſthmate convulſivo oppreſſa diem ſuum obivit: ejuſdem ac illa indolis eſt *Filius* minus tamen moroſæ & impatientis, atque habitus corporis macrioris. Hujus vero *Germani duo* patriſſabant, eo uſque, ut *alter* Iſchuriâ, *alter* phthiſi & rene utroque ulceribus ſcatente, eodem ac *ipſe eorum Pater* ætatis anno juvenes perierint.

Patiens hic noſter annos natus 50. pro ſparta, quam cultu difficillimam *in Republica* eſt nactus, cùm legendo, tum ſcribendo atque ſupremi momenti negotia mente volvendo & pertractando, animum nunquam non varie diſtractum habet, cum aliàs ſponte naturâ mentem ad ſeria inclinet & in agendo promptus ſit & alacer, porro habitûs corporis gracilis eſt, macri & extenuati, coloris pallidi ad fuſcum vergentis, cæſariei criſpatæ & venarum amplarum ac turgidarum; vigentis ante hac appetitûs, ſitis non urgentis, ſomni longioris & profundi, alvi pigræ, *levi tamen Catharctico* mobilis, pulſus frequentis, tandem frigoris etiam leviuſculi impatiens.

Abhinc 25. retro anno, Autumno præſertim & Hyeme, ſeri quandoque ſalſi, ad trachæam, œſophagum & ſtomahum caſu exercetur, quo ſolito magis ingruente vires labaſcunt, rigor ſupervenit, quem calor & febris excipiunt, atque diebus aliquot idem paroxyſmus inſtar febris quotidianæ eadem forte hora recurrit, donec ſenſim evaneſcat, primis autem ab incepto catarrho diebus veſperi à non diu ſomno inito

Æger Nobiliſſ. nauſeis cum ejectione violenta aquæ limpidæ repetitis ſolet expergeſieri, inde indies aqua illa magis ac magis incraſſeſcente & in phlegma craſſum faceſſente, quod nullo negotio expuitur & per nares ejicitur, nauſeæ illæ tandem plane ceſſant: interea tamen non raro ſudavit; & illius brachium ſiniſtrum, qua parte **Fonticulus** excitatus eſt, atque ſubjecta axilla cum calore & dolore intumuerunt, omnium verò horum poſtremo virium debilitas & crurum laſſitudo quædam evaneſcere ſolent: frequentiori experimento aërem frigidum infenſiſſimum ſibi hoſtem pronuntiat, atque ſemper catarrhi prædicti authorem experitur.

Huic catharro ut mederetur, caput probe texit & capillitio deraſo cæſarie aliena ornavit, & *Fonticulus anno* 1660. in brachio ſiniſtro ſectus eſt, quibus non obſtantibus licet non inutilibus, catarrhus quotannis Hyeme ineunte recurrit, tempore autem quod *ann.* 1653. *&* 1673. interceſſit *Æger Nobiliſſ.* merum bibit, eduliis calefacientibus & exſiccantibus, in gratiam ventriculi, quem roborandum exiſtimabat, ne ulterius phlegma generet, eſt uſus; atque tum urinas non ejusdem ſemper coloris, conſiſtentiæ & ſedimenti minxit, phlegma etiam in iis obſervabatur, obſcuræ erant cum hypoſtaſi craſſa & copioſa, liquori veluti quâdam tenui pelliculâ ſupernatante, illius inſtar, quæ paſſim in juſculi aëri expoſiti ſuperficie ſenſim concreſcit; præterea veluti arenulæ quædam leves flavæ rubræve ſedimento continebantur aut etiam vitri uroſcopi parietibus adhærebant, ipſe quin etiam *Æger* rarò debilis ſibi non videbatur cum artuum inferiorum laſſitudine. *Anno* 1673. agnito errore diætam prædictam in refrigerantem & humectantem mutavit & quotidie *mane aquam è vitulina ad* ℔j. hauſit, vinum in paſtu non niſi in æquali quantitate aquæ temperatum bibit, unde ab aere frigido ſe minus facile lædi ſenſit, catarrhus mitior & rarior recurrit, exſpuitio minus frequens fuit, hypoſtaſis illa urinæ craſſa & copioſa non amplius apparuit, uti nec pellicula illa ſuperficialis, nec color adeo intenſus, micæ tamen magis minusve flaveſcentes in ſedimento & urinæ toto liquore innatantes & parietibus vitri uroſcopi hærentes obſervabantur; *mane à ſorpta aqua vitulina*, quæ primo mingitur urina ab aqua fontana non multum differt, quæque ante prandium ejicitur, minus tingitur, quam cætera totius diei. *Hoc & inſequente Anno* immunis fuit ab illo catarrho, *ſub finem Menſis Februar.* 1675. ſynocho putrida *Dominus Æger* correptus fuit; cujus ſecundo die *mane miſſus fuit ſanguis ad* ℥viiij. *& veſperi ad* ℥xj. *atque tertio die ad* ℥vj. quarto remittere cœpit febris, ita ut nono plane evanuerit, injectum fuit alternis diebus *Enema refrigerans & laxans*, ac

quo-

quotidie *aquam vitulinam ad* ℔j. hausit atque undecima ab incœpta febri die *pulpâ cassiæ in infuso sennæ dissoluta purgatus fuit*, victus erat tenuis & refrigerans : potus aqua fontana.

Die 22. *Novembr. insequentis* mœrore prostratus *Æger Nobil. ex morte uxoris charissimæ*, quæ ante dies 15. è vivis excesserat, horâ primâ à meridie rigore correptus fuit, quem horâ octavâ calor & postea sudor exceperunt, postridie *mane missus fuit sanguis ad* ℥x. nec minus tamen à meridie recurrit febris; tertia die nihilo remissa febre rursus *missus fuit sanguis ad* ℥vj. *è brachio sinistro*, quâ parte *fonticulus est*, tumefacto; quinta die vix quid paroxysmi apparuit, atque urina humorum morbificorum coctionem certo præ se ferente leniter purgatus fuit sexta die : septima die tres horas noctu sudavit, nona die *leniente bolo ante prandium deglutito* quater absque dolore alvum deposuit; die decima rediit febris cum catarrho, sequente die injectum fuit *Enema* & postridie *missus fuit sanguis ad* ℥viij. Febreque plane remittente *fol. senn.* ʒj. *aq. vitulin.* ℔ij. *leniter incocta blande purgatus fuit* : integra tamen ejus valetudo non nisi *Anni* 1676. *Mense Majo* restituta visa est.

Ab illo tempore à catharrho liber vixit, donec cum æstivis caloribus se multoties exposuisset, atque totus æstuans non raro subito in umbra frigus opacum captasset & quin etiam tum sitiens sæpe frigidam hausisset, *Mense Septembr. anni* 1677. Catarrhus ita ipsum ferine invasit, ut præ raucedine vix exaudiretur, absque tamen febre, quæ catarrhos omnes præcedentes comitata erat, *mensib.* tamen *Novembr.* & *Decembr.* Æger quotidie vesperi à tertia ad sextam horam pedes frigidiusculos & insequentem calorem febrilem sensit. *Mense Jan. hujus anni* aliquoties salivam gustavit salsam & leniter tussivit, somnus naturalis est etiamsi catarrhus vesperi molestior sit, mane os humore quodam lento infectum habebat, atque lubens, ut spiritum facilius duceret, id apertum aliquandiu tenebat : primo quidem tussis sicca & in gutture solum fieri videbatur, deinde vero in pectore intimo, unde phlegmata laudabilia mediocri negotio expellebat : Ex intervallis sudavit *Æger*, & quotiescunque aëri frigido se commisit, tussis statim gravior evasit, tamen nec dolorem nec gravitatem in pectore aut in ulla alia corporis parte est passus, secus ac in catarrhis, qui præcesserunt; nec de ulla virium debilitate queritur, atque respiratione undiquaque illibata & levitate quadam pedum in deambulando fruitur : verum corpus macilentius, molestante hoc catarrhali paroxysmo, quam præcedentibus, apparet, absque tamen lassitudine aut faciei coloris depravatione; putat carnem musculorum justo flaccidiorem esse : appetit mediocri-

diocriter : non sitit : alvus aperta est & si pigrior est, *leves sennæ infusiones* hanc solvunt. Ex intervallis leviuscula ecthymata rubra cum pruritu in manibus apparuerunt, sed quæ brevi evanuerunt. Vindemiarum tempore ex esu uvarum tussis increbruit; ore atque naribus majorem pituitæ crassæ copiam ejicit, aquæ vero limpidæ per os minorem quam ulla alia catarrhali accessione præcedente : quandoque obscurum quendam sonum in ipsis auribus percipit.

Ante sex septimanas remisso frigore catarrhus plane evanuit, *post haustam* nempe *potionem purgantem seq. ℞. Radic. liquir. rasæ & contusæ ℥ij. Poma redolentia mundata & per taleolas secta Num. ij. fol. senn. s. s. ℥j. F. s. a. levis decoct. & per noctem infus. in aq. fontan. q. s. ℞. ℔j. in qua colata dissolve syrup. è pomis Regis Sapor. & pulp. cassiæ recent. āā. ℥ß. Msc. hauriat mediam partem mane hora vj. reliquam partem hora vij. & hora viij. jusculum è vitulina :* tribus septimanis elapsis catarrhus more solito reversus est & quidem gravior quam hyeme, scil. cum totius corporis frigore & calore per 8. horas molesto, ideoque postridie mane primis viis *enemate* expurgatis *V. S. sanguis ad ℥x. missus fuit*, cujus pars maxima in serum versa apparuit & post sorptum jusculum 8. horas leviter sudavit, tussis totos 8. dies crebrior & molestior fuit, quàm hyeme, simul ac urina flava & rubra apparuit. Nasus intumuit cum calore, pituita in naribus copiose concrevit : aures graves erant, veluti cumquis aquæ caput immersit : brachium sinistrum *circa fonticulum* intumuerat ac hic minus ichoris eructabat. Dolebat caput, etiam dentes : os erat amarum & aridum absque siti. Remissis sensim symptomatibus hisce undecimo die *℥iiij. sanguinis emissæ fuerunt*, cujus pars quarta post triginta sex horas in serum obscure flavescens secreta erat, cæteri vero concreti sanguinis pars tertia rubra erat, sexta albescebat, superficies sanguinis concreti albidè flavescebat, atque ipse sanguis scissu adeo difficilis erat. Tandem febri remittente rursus *Æger purgatus fuit potione prædictâ*, atque etiam tertio ad catarrhi reliquias auferendas. Cæterum *Bernensis quidam Medicus celebris author est Ægro Nobilissimo*, ut *Chocolatâ* utatur, quâ plures multum jam emaciatos & in phthisin prolabentes integræ valetudini se restituisse asserit.

Quibus præmissis omnibus *Æger Illustriss. tandem consilium petit*, quo sensim collabentem restauret valetudinem, atque sibi ab illo catarrho in posterum caveat.

Respon-

Responsum Dn. Dn. Braïer & Raoult. Medicorum Parisiensium.

PErpensis serio *Ægrotantis Nobiliss.* temperamento & rebus omnibus præter & contra naturam, de quibus conqueritur, omnium gravissimam & consideratione dignissimam, quippe periculo non vacantem, catarrhum illum ad pectus esse censemus, cujus recursus ita frequentes partis recipientis, vitæ aliàs maximè necessariæ, debilitatem luculentè testantur, quæ tamen validè huic catarrho hactenus repugnasse, nec labem quamvis, præter innatam debilitatem in substantia sua recepisse nobis videtur, cujus aliàs signa pathognomonica sunt macies insignis, febris lenta, sputa purulenta, quæ cruenta præcesserunt, quorum *in casu proposito* nulla fit mentio. Nemo inficias iverit hunc ita frequenter recurrentem catarrhum ab intemperie calidiori & sicciori viscerum naturalium multâ humorum excrementitiorum colluvie stipata primario scaturire; cujus colluviei, quoties fermentatur, pars tenuissima & maxime sulphurea exhalatur & vasa sanguifera majora ingressa sanguinem irrorat, corrumpit & in serum acerrimum pervertit, quod pro natura partium, quas postea impetit & inficit variorum symptomatum author fit: cum autem *Ægri Nobil.* pulmo ab utero ipso constitutionis sit mollioris & tenuioris, non est, quod quis miretur, si partium omnium promptissime catarrho illo infestetur & maxime laboret: ejusdem colluviei humorum excrementitiorum pars crassior & terrestrior in viscerum naturalium venulis omnibus indesinenter stabulans instar mali fermenti ex intervallis incalescit & fermentatur, unde massam sanguineam inquinans ebullire facit, hocque modo recursus frequentes hujus catarrhi fiunt, simulque aliorum quorumvis symptomatum. Quorum malorum cura constat 1. In intemperiei calidioris & siccioris viscerum naturalium correctione. 2. Colluviei humorum excrementitiorum illinc oriundæ, per epicrasin facienda leni purgatione. 3. Denique acredinis massæ sanguineæ temperatione.

Ad quos fines *Ægro Nobiliss.* authores sumus 1. ut sæpenumero ano recipiat *clysterem refrigerantem, emollientem & simul laxantem.* 2. Ut *phlebotomiâ* in brachiorum altero celebratâ sanguinem effluere patiatur *ad ℥viiij.* & tertia insequente die *purgetur modo seq.* ℞. *Fol. senn. s. f. ʒij. rad. liq. rasæ ℥ß. infundantur per totam noctem super cineres calidos in aq. font. ℔ij. mane coletur liquor. & in eodem colato dissolv. pulp. cassiæ rec. extract. & syrup. è pomis Regis Sapor. āā. ℥j. Msc. & divide in duas partes æquales, quarum alteram hauriat mane hora sexta, alteram hora septima & octava, seri optime depurati ℔j* Post unam alteramve

diem *eadem purgatio* reiteretur, deinde *ſpatio integro ſex ſeptimanarum quotidie mane hora quinta lac aſininum recenter mulctum hauriat ad* ℔j. hora nona inſequente *Juſculum è vitulina* ſorbeat, interea vero temporis *octava aut decima quaque die purgetur, modo ſequente* ℞. *Fol. ſenn. ſ. ſ.* ʒiß. *infunde tota nocte in aq. deſtill. cichor. q. ſ. in qua mane colata diſſolv. pulp. Caſſ. rec.* ʒvj. *ſyrup. è pom. redolent.* ℥j. *Mſc. hauriat hanc potionem quinta poſt lac epotum hora, alteraque inſequente hora juſculum ſorbeat.*

Proderunt quoque procul dubio *hæc remedia*, modo *Dominus Æger* in diæta vitet omnia ſalſamenta, aromat. condita, ſaccharata, artocreata omneque aliud panificium dulciarium & azymum ac vinum ipſum, potiſſimum dum *Lacte* utetur, atque etiam exercitia corporis violenta, vigilias, animi labores improbos, uno verbo quidquid ſanguinem multum agitare & calefacere poteſt. Verum veſcatur cibis euchymis & eupeptis, ſingulis diebus mane juſculum è vitulina & carne gallinacea ſorbeat; in prandium ipſi offerantur pulmentum & caro tenera aliqua elixa aut toſta; in cœna jus carnis & ambæ pulli alæ, carove alia, modo delicata ſit & parva quantitate edatur, quandoque duo ova recentia tantum; potus ſit aqua cum pauxillo vini, melius tamen foret ſi æger abſtemius plane vivat; vinum enim & chocolata ſanguinem inflammant, acrimoniam augent &c. Affectus enim, de quo ſanando agitur, non alia medela quam ſanguinis refrigeratio ejusque acredinis temperatio eſſe poteſt; ſanguis enim naturale balſamum eſt omnium corporis partium.

Elapſis ſex ſeptimanis *Æger Nobiliſſ.* certiores nos faciat neceſſe eſt ſucceſſus hujus therapiæ, ut inde *de Semicupio* aliquandiu æſtate proxima in uſum vocando & *de uſu lactis* Autumno inſequente reiterando certius decernamus.

Congruenter *ad illud Conſilium Ægro Nob. miſſus è brachio fuit ſanguis*, qui quàm ante ſeroſior apparuit; idem *bis purgatus fuit* ullo abſque ventris dolore, licet quantum anteà alvo phlegma ejectum fuerit, inde *quotidie mane per ſex ſeptimanas lac aſininum hauſit;* octo primis diebus lac redolentes vapores ad os paſſim è ventriculo ferebantur, qui decima die *eadem repetita purgatione* ceſſarunt; illinc *decima quaque die purgatus fuit* eodem ac antea ſucceſſu, tribus primis ſeptimanis pigrior fuit alvus quàm ſequentibus; ex intervallis tertia à paſtu hora gravitatem quandam in auribus paſſus eſt; menſam ſemper deſeruit fame non planè repletâ, quæ *toto uſus lactis tempore* multò quàm antea

vege-

vegetior fuit, licet enim *quaque die horâ quintâ matutinâ lactis asinini ℔j. hauriret*, nona insequente fere tantum jusculi è vitulina aut pullo gallinac. sorberet, meridiana pulmenti hordeacei etiam amplius, atque simul pullum gallinaceum tostum totum in prandio comederet, & vesperi tantundem pulmenti ejusdem hordeacei cum duobus ovis recentibus in cœnam: altera tertiave à lacte aut jusculo sorpto hora copiose mingere solitus est; urina mane ante prandium aquea erat, à prandio verò & cœna nonnihil flavescebat; & quo magis corpus refrigeraret & humectaret, etiamsi non sitiret, nihilominus aquam ad unc. vj. in pastu hausit: somnum vero quod spectat, quaque nocte quinque horas sine interruptione dormivit; nunquam tamen inquietatus non fuit tussi sicca, cum sensu alicujus vellicationis in imo gutture: quin etiam ex quo die quadam vesperi ruri præ æstu æstivo levi vestimento indutus Boream solito frigidiorem passus est, vox nonnihil ipsi rauca est: quotidie hora 5. matutina è lecto surrexit & munere suo publico ut antea est functus.

Doctoris Raoult alterum Responsum Medicum.

Rerum non naturalium usus debitus valetudinem tuetur; pravus eandem pessundat.

I. *Ægro Nobiliss.* aër convenit temperatissimus, id est nec calidior, nec frigidior, nec siccior, nec humidior, ideo & æstum solis nimium & aerem vespertinum & pluviam vitet.

II. Alimenta sint euchyma & eupepta: vitulina, pulli gullinacei, capones & omnis caro delicata & alba maxime conveniunt; butyrum, legumina, salsamenta, aromata, saccharata, acida ipsi nocentissima sunt: mane jusculum è vitulina & pullo gallinaceo jejunus sorbeat, in prandium pulmentum aliquod & panem sine sale pistum, atque carnem seu elixam seu tostam etiam insulsam sobrie edat; cœna autem pulmento tantum & ovo recenti constet, pro fame tamen etiam aliquid vitulinæ aut pulli gallinacei adjungatur & quoque in pastu ad unc. x. bibat.

III. Corporis exercitium esto moderatum, equo carrucam & rhedam præfero.

IV. Vigiliæ imprimis *Ægro Nob.* noxiæ sunt, tanta est illius massæ sanguineæ acredo & viscerum siccitas, ut somnus etiam protractior ipsi conducat.

V. Alvus impigra sit, seu *enemate blando* excitata seu *semel bisve in septimana pulp. Cass. recent. extract. mane ante prandium ad ℥ß. deglutita.*

 VI. Vitet

VI. Vitet mœrorem atque quemvis alium animi affectum gravem.

Ravis de qua conqueritur, fit à reliquiis catarrhi, neutiquam ab *ipso lacte assumto*, quum *lac* alimentum sit omnium acredini illi humoris serosi ad trachæam delabentis & pulmones ipsos vellicantis (unde illa tussicula sicca) demulcendæ aptissimum: author ipsi nihilominus sum, ut *Lactis usum* ob ferventes tempestatis hujus æstus omittat, atque singulis diebus mane jusculum è vitulina & pullo gallinaceo sorbeat cum pulmento hordeaceo eodemque colato & quam tenuissimo: *Mensibus* verò *Septembri & Octobri proximis eundem* repetat *lactis asinini usum*; bonum ipsi erit duas horas *post lac sumtum* dormire, & *post purgantem potionem* quiescere. Fames aucta *Lac* prodesse significat. Vox rauca *Semicupium* in usum vocari non patitur, secus quiescentem aliquem humorem movere posset, unde raucedo augeretur. Aurium gravitas post cibatum nullius est momenti, fit ab aliquo crasso vapore, dum cibi in ventriculo concoquuntur elevato, qui, quum in aquam condensetur, mirum non est, si illius aquæ expurgatio hoc symptoma minuat. Præstat pulsum lentum esse, quam magnum & frequentem. Somnus quinque horarum sine ulla interruptione proles est sanguinis belle temperati & caloris non excedentis.

Lutetiæ Parisiorum d. 8. *Jul.* 1678.

Ex quo *mane lac bibere Æger Nob.* desiit, minus à tussicula illa inquietatur, imo dum in lecto decumbit non tussit, inter deambulandum ad tussim irritatur & magis quum frigidam hausit aut extra domum in aëre aperto degit, subinde raucus fit, quin & inde non raro febricitet cum gravitate quadam artuum inferiorum & pruritu nocte in multis corporis partibus instar pulicum molesto, indeque pituita crassa solito copiosior ore & naribus excernitur, quæ subinde mane flavet: ex quo *à lacte* abstinet, non tamdiu dormit uti antea dum hoc bibit. *Octava quaque die in ingressu prandii pulp. Cass.* ℥ß. *sumsit*, inde phlegma alvo excerni solet, licet non tanta copia, quâ *post haustas potiones purgantes prædictas*: *Enema* etiam interdum *emolliens & laxans* applicitum fuit, sed nunquam sine torminibus, licet *Cassiam* impune deglutiat atque hæc humorum excrementitiorum amplius quam *Clysteres* è corpore purget: mane à jusculo è pullo gallinaceo sorpto ad prandium usque urina aquea est, alio tempore flavedinem quandam participat, etiamsi aquam solam bibat, nulla etiam hypostasis in urina subsidet, sed enæorema tantum pendet aut simile quid in fundo apparet: post pastum subinde gravitatem aliquam in auribus patitur: nuper pediculi frequentes sparsim in capillitio reperti sunt, 20. retro an-

nos

nos non visi, quibus semel expulsis, alii non successerunt. Corpus macilentum admodum est, quamvis bene comedat, semper appetitu vigente. Nunquam sitit, nec p. n. calet, nec nocte sudat, nullaque pectoris gravitate impeditur, nec spirandi difficultate urgetur. Scire avet *Nobiliss. Dominus Æger*, an *potus parcior, medicamenta sudorifera, diuretica & alia, inter quæ sulphur eminet*, qualia *Willis* experientia & ratione fretus, in phthisi incipiente usurpata proponit, sibi sint profutura? cùm tamen *ex sententia Medicorum Parisiensium* affectus, de quo sanando agitur, curationi perficiendæ *lac & sola medicamenta humectantia & refrigerantia* sufficiant. Nulla ventriculi incommoda experitur etiamsi abstemius vivat & diætam *Medicor. Parisiens.* exacte observet: nuper triduo aquam quinta vini parte dilutam bibit, atque inde gravitatem illam aurium minui sensit: ideoque ventriculi roborandi gratia, an ipsi utile fuerit vini aliquantulum aquæ immixtum imposterum bibere? an vero plane à vino abstinere præstet? etiam *extra usum lactis.*

Brevi rursus *usum lactis asinini*, ut antea, aggressurus est, hancque ob causam scire cupit 1. *An sacchar. rosat. lacte dissolutum, quod Medici omnes censent, ipsi sit nociturum?* 2. *An salutiferum sibi foret, si etiam vesperi lac bibat? atque si lac bis de die sumptum prosit, an ultra 6. septimanas ejusdem usum prorogare debeat?* 3. *Modum rectum lacte asinino utendi scire expetit.*

Tertium Doctoris Raoult Med. Parisiens. Responsum Medicum.

TAntum abest, ut *sententia Thom. Willis*, quam proponis ad phthisin curandam experientia & ratione fulciatur, quin ipsamet experientiâ quotidianâ teste nullus hactenus ejusmodi therapiâ phthisicus sanatus fuerit, idque ratio ipsa persuadet: etenim duplex tantum phthisis est, legitima altera, ulcus nempe pulmonum; altera notha, macies videlicet & pulmonum marcor, illa incurabilis censetur, hæc vero debita aëris & sanguinis temperie corrigi potest; hi enim duo tantum ad pulmones perveniunt, quorum calor & siccitas p. n. excedentes aërem & sanguinem puros refrigerantes & humectantes sui medelam indicant, quod unicum pulmonum Balsamum censent, quibus rectus inest rationis usus. *Medicamenta sulphurea & potus parcior*, non nisi sanguinem primò, inde & pulmones ustulare possunt. *Medicamenta sudorifera & diuretica* talia habentur, quia sanguinem liquant & in serum convertunt, quod deinde ad pulmones expulsum ipsos vellicat & op-

primit, idcirco *ſudorifica* pulmonibus infeſtiſſima ſunt: quamobrem ut *lacte aſinino* rurſus utaris author tibi ſum, & quidem *quaque die mane* ut ante hac, & *veſperi hora nona, idque bimeſtri ſpatio* : *lac* enim unicum pulmonum male affectorum ſolatium eſt: malim omnino à vino abſtineas, quod ſanguinem incendit. *Ita cenſet Raoult.*

Lutetiæ Pariſiorum die 4. *Septembr.* 1678.

Tito Albineo Med. Doctori Celeberrimo
S. P. D.
Joh. Jacobus Wepferus Med. Doct.

SErius mitto *Conſilium & Reſponſum ad caſum pridem miſſum* : diu domo abſui; redux citiſſime *Doneſchingam* properare cogebar, ubi jam per aliquot dies moror. Quàm potui diligentiſſimè omnia expendi: libere meam ſententiam de catarrhorum origine fero; id poſtulare videbantur indicationes, quæ hoc poſito fundamento certius formari & poſtea *congrua auxilia* reperiri poſſunt. Mentionem feci *Pulv. antihect. Poterii,* qui nobis in frequenti uſu eſt & laudatiſſimos effectus in catarrhis & phthiſi nondum penitus conclamatâ præſtat. Dedi illum poſt ſæpius recidivantem hæmoptoën, phthiſicis purulenta tuſſi rejicientibus cum difficili reſpiratione, febri lenta macie. *Inter hos nomino Nob. Dominum Thaddeum Ludov. Pfeiffer Lucernatem Signiferum cuſtodiæ Pontificis inter Helvetos Romæ* : hic poſt largas repetitas hæmoptoës *à Medicis Romanis* Phthiſicus ob ſigna pathognomonica judicatus; *hujus præcipue beneficio ut & conſerv. ros. bellid. min. Item gelatina C. C.* præter omnium ſpem convaluit, ut domum redire poſſet: cum denuo *Romam* profectus eſſet, æſtivo tempore recidivam paſſus eſt: rurſus in uſum vocavit *nota Medicamenta*; hinc iterum convaluit: relictâ *Roma*, cujus aër inſenſiſſimus eſt, nunc *Lucernæ* permanet, ubi commode vivit & nuperrime illum, dum ibi eram, vegetum comperi. *Vale & me ut Nobiliſſimo Domino commendes rogo.*

Doneſchingæ d. 12. *Octobr.* 1673.

Conſilium & Reſponſum Medicum.

AFfectus *Illuſtriſſimo Domino* præcipue moleſti & *opem medicam* poſtulantes ſunt catarrhi; coryza ſcilicet bronchusque, nunc cum febre juncti nunc citra illam affligentes: nam mucum emungere cogitur, quandoque induratur, ut nares tenaciter obſtruat ægreque eliciatur: frequenter autem ſputum vel ſcreatu vel tuſſi nunc fortiore, dum mate-

materia adhuc cruda eſt & aquea minusque acris impulſui cedit; nunc faciliori negotio etiam ex intimis pulmonum receſſibus inſpiſſatum & craſſefactum excernit.

Horum catarrhorum indaganda materia, ex qua tam frequentes & diuturni producuntur; locus, ex quo in nares, fauces & in pulmonum bronchia ſtillat, forte etiam in ventriculum: cauſa materiam ad tam largam & crebram exſtillationem impellens: atque hæc ſcire ad faciliorem curationem plurimum intereſt, & in medendo magnum momentum adferet.

Materiam quod attinet, non videtur lympha in ſpecie ſic hodie nuncupata, cum illius motus ſit ab externis ad interna ſcil. aut ad receptaculum chyli aut ad ramos venarum majorum non uno in loco: ſed ſerum, quod cum ſanguine per arterias ad partes defertur, per quas aliàs tum ſuperfluum, tum uſui alicui inſerviturum excernitur. Seri natales & omnia, quæ de illo dici poſſent, *huic Conſilio* inſerere intempeſtivum foret & prope in volumen excreſceret: pauca delibabo atque ea ſolummodo, quæ ad explicationem *Nob. Domini* affectuum pertinebunt. Primum non negabitur ſerum perpetuum & individuum ſanguinis comitem eſſe eique permiſceri cum vitæ primordiis, auſim dicere illud jam ſanguini junctum in veſicula ſaliente, antequam ullum quodque viſcus conformatum eſſet; niſi enim ab illo dilueretur, ſanguis nec fluidus eſſet, nec per minutiſſima capillamenta exporrigeretur: ut taceam illum ipſum ſanguinem nihil niſi limpidiſſimam aquam prius fuiſſe, *quam Harveus colliquamentum appellat*. Deinde certum eſt; ſerum maſſæ ſanguineæ quotidie in ſanis reparari non ſolummodo ex potulentis, ſed etiam eſculentis, nam & hydropotarum ſanguis qui parciſſime bibunt & non raro demum tertio vel quarto die: item avium quarundam, quæ nunquam potulenta inglutiunt, ſero diluitur. Aquilæ duæ heic, ubi hæc ſcribo, jam à 26. annis enutriuntur rariſſimeque animalibus ſeu vivis ſeu mortuis ſanguine irriguis, ſed plerumque carnibus exſuccis & exſanguibus ſcil. inteſtinis & extremis animalium potiuntur ac ne guttula potûs apponitur, nihilominus more aliarum avium mingunt; paradoxon pridem, at nunc *Phyſicis curioſioribus* non ignotum: ego ipſemet in omnibus avibus renes & ureteres urina candida turgidos & non ita pridem in aquila hujusmodi, & dum hæc ſcribo, in cloaca aquam limpidiſſimam cum ſedimento cretaceo in falcone reperi. Inſtauratur autem ſerum hac ratione; aſſumta liquida non diu in ventriculo manent nec in inteſtinis moras longas nectunt, ſed inde celeriter per vaſa lactea ad receptaculum chyli & cor amandantur; ſanguini confunduntur & poſt iteratas circulationes citra magnam aliquam, neſcio quam, coctionem in viſceribus partim uniuntur, partim

partim per vias à natura ad id deſtinatas à ſanguine ſeparantur & nonnunquam brevi poſt eliminantur. Tertio ſerum non ſolum plurimos uſus corpori humano præſtat, verum etiam ipſum morboſum plurimorum ſymptomatum morborumque cauſa fit, ſi vel copia, vel qualitate, vel motu, vel loco peccat. Apud *Nob. Dominum* peccat copiâ, qualitate ſalſuginoſa, loco frequentioris excretionis ac receptionis incongruo, atque etiam propterea graviora minari videtur. Sero abundare macilentos, fuſcos, venis amplis & capillis nigris præditos paſſim *Carolus Piſo de Colluvie ſeroſa & alii* tradunt.

Nobiliſſimum Dominum verè hujus plurimum cumulare, non ſolum ex frequentia & pertinaci duratione catarrhorum, ſed etiam ſenſu ipſo conſtat, dum in ſanguine *Venæſectione* emiſſo, multoties ſeri proportio debitam excedens quantitatem inventa fuit: Hoc in maſſa ſanguinea *Nob. Dn.* non credo coacervaſſe ob nimiam potulentorum ingurgitationem, cum ſemper temperanter vixerit. Superflue potius in maſſa ſanguinea colligi videtur, quia in illa portio moleſtiam paritura permanet, nec per vias & ductus à natura deſtinatos ſufficienter excernitur, videlicet renum, quos forte hæreditario imbecilliores nactus eſt, *Fratrum* enim *unus* ex ulcere renum & phthiſi, *alter* iſchuriâ obiit; atque *ipſemet Nob. Æger ab anno* 1653. *ad annum* 1673. dum merum bibit ac victu calefaciente & exſiccante fruebatur, urinas colore, conſiſtentia, ſedimentis varias excrevit, quandoque obſcuras cum ſedimento copioſo, craſſo etiam mucoſo, non ſine ſuſpicione renum ægrorum; aut glandularum ſubcutanearum ob habitum corporis macilentum ſicciorum minusque perviarum, nec ad ſudorem aut inſenſibilem tranſpirationem ſatis bene diſpoſitarum; eoque minus, quia ſerum ad feliciorem exitum non rite præparabatur, nam *Nob. Dominus* ob negotiorum multitudinem & gravitatem legendo & ſcribendo maximam partem ſedentarius traduxit minusque calorem, egregie ſuperfluam aquam abſumentem, excitavit; aut denique glandularum inteſtinalium, per quas maſſa ſanguinea Vere & Autumno non rarò diarrhœis ſalubriter depletur atque à ſuperfluis humiditatibus vindicatur & levatur; nam plerumque alvi ſiccioris fuit. Serum ſalſuginoſius eſſe ſapor ſputi manifeſtum facit, inſuper patet ex ſabulo ſeu ſubtiliſſimis arenulis rubris & flavis, ut & ex operimento urinæ telæ aranearum ſimili, quæ nihil niſi ſalinæ concretiones ſunt, ſive matulæ fundo aut lateribus adhæreant, ſive ſedimento permiſceantur, nam demum poſt aliquam moram apparent, ſimiles prorſus *cryſtallis Nitri, Salium fixorum, Tartari,* quæ in liquore aliquo ſoluta poſt quietem mediis in undis coagulantur: atque operimentum urinæ, pinguedo hactenus credita, *Monitore Excell. Williſio de urinis* Sal eſſe comperitur, ſi exſiccatum cultri apici imponitur

nitur & candela ardens ſubjicitur, nam nec diffluit, nec flammam concipit, ſed inſtar ſalis culinaris crepitat. Unde ſalſuginem excedentem obtineat ſerum *apud Dn. Ægrum* prolixe res explicanda foret, ſi cum contentioſis agendum mihi eſſet: rem paucis abſolvam.

Primo ſerum omnium animalium ſanguineorum in ſicco viventium ſalſum & nitroſum eſſe exiſtimo, quum quædam ne guttam quidem ſalis culinaris aut alterius ſeorſim exiſtentis deguſtent, nam urina omnium quotquot novi acrimonia ſalina nares ferit & deguſtata ſalinam ſobolem proderet: pullus aſininus nullo alio cibo nutritus quam lacte materno, alias ad ſanguinem edulcorandum tantopere commendato, urinam ſalſam emittet: cuniculi ſolo *Soncho levi & lactuca* cibati acerrimam urinam emittunt: equos graminibus paſtos *Vena ſecta* copioſiſſimum ſalſiſſimumque ſerum acquirere *veterinarii* fidem facient & ſudor illorum teſtatur. *Deinde* arbitror ſalſuginem ſeri quotidie reparari & quandoque augeri, nam quamvis à primordiis vitæ aliquid ſalis ipſi immixtum fuiſſet, vel millies evanuiſſet, cûm naturæ volatilis ſit, ut ex ſeri & urinæ deſtillatione notiſſimum eſt. *Tertiò* concedetur mihi cibos & potus pleroſque, ceu corpora perfecte mixta, aliquid ſalini & pinguis continere, niſique his prædita eſſent, ad nutriendum inepta fore, quod utrumque rationibus & inductione alimentorum probarem, niſi brevitati ſtuderem. *Denique* non negabitur alimenta in chylum lacti ſimillimum converti, adeo ut lac nunc plures nihil niſi chylum eſſe, tantùm non apodictice demonſtrent. Chylus igitur cum lac ſit vel lacti ſimillimus, utique quoque cremorem ſeu portionem pinguem habebit, calidi nativi ſcil. pabulum, quod aliorum pinguiorum more à flammula vitali incenditur, deflagrat ac fuligines poſt ſe relinquit; & quamvis harum portio per exſpirationem & per inſenſilem tranſpirationem avolet, pars tamen magna ſanguini permixta manebit, quæ in liquore ſoluta illum ſalinum efficiet, non ſecus ac à cineribus lixivium enaſcitur. Cum itaque omne ſerum ſalſum ſit, illud quotidie reparetur ex cibo & potu, dum non ſolum alimenta ſolvuntur, ſed etiam portiones pinguiores comburuntur, quaſi & deflagrant, facile conſtabit, quo temperamentum totius calidius, eo ſerum ſanguinis magis ſalinum evaſurum. Quoniam igitur *Illuſtriſſimus Dominus* quoque tale temperamentum nactus eſt, uti ex plurimis indiciis conſtat, quia inſuper maſſa ſanguinea ipſius à frequentibus febribus continuis & intermittentibus toties tantum non combuſta fuit, mirum non eſt, pinguibus conſumtis maximam partem, ſalina magis in propatulum veniſſe & tandem prope principatum obtinuiſſe ſerumque ſalſiſſimum evaſiſſe.

Mucum, qui emungitur ex glandulis narium; ſputum, quod ſim-

plici ſcreatu prolicitur ex glandulis ſupra pharyngen in faucibus ſitis, item extremæ tunicæ palati juxta uvulam inſculptis & tonſillis, prodire exiſtimo, cum in ovibus & hominibus his in locis phlegma ſeu mucum facile non ſemel expreſſerim; neutiquam vero ex intimis cranio incluſis partibus & à cerebro huc deſcendere, *ſolidis argumentis D. D. Schneideri de Catarrhis fretus*, credo. An mucus in broncho è faucibus per laryngem in aſperam arteriam delabatur? ambigo, cum pauxillum liquoris rimæ iſti illabens tantum non ſuffocationem intentet: novi exceptionem, quam regerunt; nimirum catarrhoſam illuviem ſenſim & ad latera deſcendentem tale periculum non afferre; verùm cùm in broncho ſputum copioſum per plures ſeptimanas ejiciatur, vix turbas iſtas *Nob. Dominus* evitare poſſet: ut taceam me non raro bronchos obſervaſſe, in quibus fauces prorſus ab illuvie mundæ, imo quandoque prorſus aridæ erant; quod nunc quoque multis his in oris febri maligna decubuis accidit, multum ſine pleuritide aut peripneumonia tuſſientibus, ſuccedente in quibusdam ſputo absque difficultate, ſimillimo catarrho ſine febri contingenti. Exiſtimo potius ſputum hoc exſtillare ex glandulis bronchialibus & extremis capillamentis Arteriarum pulmonicarum: nam ſero bronchia undiquaque perpetuo irrorari, conſtat inde, quia ſemper tum aſpera arteria, tum rami etiam extremi liquore intus imbuti reperiuntur; inflatis pulmonibus etiam mactatorum animalium ſpuma ab exagitato liquore copioſa reſultat, fluctuante nihilominus liquore in ramulis: denique non ſemel obſervavi aſpera arteria ſecundum longitudinem diviſa digitoque obtenſa & fortiter preſſa, protinus liquoris plures guttulas exſudaſſe intus. Nec abſurdum eſt ſerum in maſſa ſanguinea ſecretum & deſpumatum tumultuans uno eodemque tempore diverſis in locis exitum quærere & invenire: nam non ſemel obſervatum fuit broncho & coryza affectos, ſimul largiter ſalivaſſe, copioſius ſolito minxiſſe, inſuper ſudaſſe, imo quosdam quoque dolores arthriticos expertos, aliis quandoque ſimul alvum largâ diarrhœâ ſolutam fuiſſe: exorbitans enim in tumultu hoc, quâ datâ portâ ruit ac effluit. Glandulæ iſtæ ſerum ab arteriis accipiunt, quibus ubique pulcherrime exornantur & ditantur.

Serum commovetur & à maſſa ſanguinea ſeparatur, aliquando ſuâ ſponte & citra cauſam aliquam præviam, quæ alicujus momenti eſſet, prægreſſam, quando nimirum copiâ aut acrimoniâ peccat. *Apud Nob. Dominum* fiebat pridem à quavis tempeſtate frigida, unde diu, *Dominæ Matris more* frigoris impatiens fuit: ultima vice evenit æſtuante corpore à perfrigeratione in umbra frigida idque per antiperiſtaſin quandam ſero, per habitum corporis exitum quærente, in vaſa ſanguifera repulſo alibique exitum impetuoſius inveniente. An illius commotio & ſegregatio aliquando fiat præcipitatione quadam, ceu fieri ſolet acido

do lacti instillato non certo statuerim, quamvis nec impossibilis sit, nec desint, qui hoc etiam rationibus probent. Serum commotum per oscula glandularum narium, faucium & bronchiorum exitum sibi parat, quia naturaliter aliàs per illas evacuatur, propter crebros vero catarrhos illarum oscula vasorum deferentium magis patula, cavernulæ ampliores & ostia in cavitates prædictarum partium magis hiantia existunt, ut inde sine impedimento large emanare possit: largius & diutius continuato effluvio elabitur, quia serum acri sua salsugine osculorum labia prorsus nervea & exquisito sensu prædita continuo lacessit atque ad ulteriorem affluxum sollicitat, quæ eo usque perdurat, donec seri magna pars depleta illudque tandem in illarum cavernulis inspissari & crassius fieri cœperit: unde etiam sero *à lactis asinini potu* mitiore reddito *Nob. Dominus* minus tussiit: & mutato victu calido & sicco in humidum & frigidum ab his molestiis vixit immunis.

Febres continuæ tum solæ, tum cum catarrhis exorientes adscribendæ sunt accensioni sanguinis aliàs fervidioris ulteriori, potissimum à causis externis: nam temperamentum totius calidum & siccum scribitur esse, quod solummodo à tali sanguinis constitutione dependet, atque aliàs sæpe ex levi occasione & commotione, etiam à dolore exardescit. Intermittentes præterea fomitem aliquem postulant, qui bilis esse videtur, nam *Illustrissimus Dominus* toto durationis tempore carnes fastidivit ac plerumque mitigata & subducta bile curabatur.

Sententia hæc nimium propriæ credulitati litantis videtur; neminem inficias iturum catarrhos ita frequenter recurrentes ab intemperie viscerum naturalium calidiore & sicciore, multa humorum excrementitiorum colluvie stipata primario scaturire: ejusdem sortis est, quæ paulo post subjicitur, vel certe illam illustrat scil. colluviei humorum excrementitiorum partem crassiorem & terrestriorem in viscerum naturalium venulis *OMNIBUS* indesinenter stabulantem instar fermenti ex intervallis incalescere atque fermentari, inde massam sanguineam ebullire atque hoc modo recursus hujus catarrhi frequentes fieri.

Certe qui sanguinis motum circularem agnoscunt, hoc effatum ridebunt: nolo *Judicium Italorum* adjungere de illis, qui superciliose hunc motum *in tanta rerum anatomicarum luce* spernunt. *Cum plurimis Viris doctissimis per maximam Europæ partem* sentio sanguinem venosum ubique sibi similem esse, nec diversum in pollice pedis dextri existere ab illo, qui in auricula cordis dextra detinetur, excepto illo momento, quo chylus recenter per ductum thoracicum affertur, brevi tamen pollicis sanguini similis futurus. Existimo quoque colluviem crassam & terrestrem cum sanguine in venulis omnibus viscerum naturalium stabulantem, alios potius morbos, non multum recidivantes

 quam

quam catarrhos pariturum: à ſtagnatione enim oriuntur inflammationes, cancri, ſcirrhi, ſcrophulæ, tumores cum folliculo aliave mala. Prætenditur quidem antiquitas hujus opinionis, quæ tamen vix *Fernelianam ætatem* ſupergredietur. Novi *Exc. Riolanum* huic ſententiæ faviſſe ac propterea circulationem ſanguinis peculiarem excogitaſſe: attamen quoque egregie *ab Excell. D. Slegelio Hamburgenſi de motu chyli & ſanguinis aliisque* vapulavit.

Phthiſi *Nob. Dominum* à pulmonum ulcere oriunda non ægrotare libera reſpiratio, ſputum etiam ex imis bronchiis productum puris expers & febris lentæ abſentia demonſtrant. Num illa quæ à marcore & pulmonum ariditate originem ducit, vel adſit vel metuenda foret? ſummopere dubito, cum *Nobiliſſ. Domini* pulmones aliàs ob crebros bronchos nimium irrigentur. An omnino talis viſa fuerit? non auſim negare, quamvis illam nunquam obſervarim *in Praxi mea* 31. *annum excedente*, nec viderim, quamvis non pauca phthiſi emortuorum cadavera ſecuerim: *Waldishuti ad Rhenum in vicino monte ſpecus eſt, in quo lapides molares effodiuntur & dedolantur; in illo aer ſemper, etiam gelidiſſimâ Brumâ, calet pulvisque volitat ſubtiliſſimus, loculos coriaceos penetrans arctiſſime clauſos & nummos conſpurcans: quotquot lapicidarum ultra annum in illa morarentur, quod non pauci faciunt, diviti lucro inhiantes, omnes phthiſici fiunt, quidam etiam anno nondum elapſo: aliquot novi, qui purulenta rejecerunt; pauciſſimi & non niſi mature opem poſcentes evadunt. Forte his pulmones exareſcunt. Certò id affirmare nequeo, quia hactenus nullo cadavere potiri potui, quamvis id precibus & pretio attentarim.* Ab hac phthiſi *Nob. Dnus* ut ſibi metuat, nullam rationem habebit, licet macilentus ſit, nec à liberaliore victu habitus augeatur: maciei autem cauſæ plures aliæ, præter febres lentas eſſe poſſunt, plurimorum habitus non augetur, licet nullus morbus adſit vel propter ſuccum unicum nutritium, ob ſalſuginem quoque, minus ad inſtaurationem aptum. Quia vero *Dnus Parens & Fratrum unus* phthiſi obierunt, oportebit ſaltem medentes cautiores eſſe atque etiam tuta timere. Plerique ſalſos catarrhos phthiſin minitari tradunt, quibus tamen *Platerus in Praxi* adverſatur: plures quoque novi frequenter illis obnoxios ad ſeram ſenectutem perveniſſe, ut quotidie videmus ſerum ſalſum ſine damno pulmones permeare.

Forte *Illuſtriſſimus Dominus* jam aliquid arthritici experitur, dum in his paroxyſmis catarrhoſis humerus ſiniſter, ubi *Fonticulum* geſtat, aliquoties doluit, niſi ſymptoma hoc adſcribendum *Fonticulo devio &*

nimium

nimium verſus tendinem deltoidis vergenti, vel affluxui alicui ſeri ſalſuginoſi ad partem *à Fonticulo* aliquantulum debilitatam & ad affluxum diſpoſitam.

His ita præſuppoſitis, indicationes erunt, ſerum in maſſa ſanguinea redundans imminuendum, ſalſius & fluxibilius edulcorandum & denſius reddendum; ſanguinis inflammabilitatem emendandam & pro virili incendium declinandum, denique oſcula glandularum nimis patula coarctanda eſſe: quibus his auxiliis ſatisfaciendum eſt.

Venæſectionibus ſemper aliquid ſeri detrahitur ſimulque ſanguinis impetus coërcetur, nimia ebullitio & effervescentia obtunditur: At illas neque uſque adeo crebras ſuaſerim, cum *in qualibet V. S.* non exigua ſpirituum portio profundatur, unde ob hanc ſpirituum deprædationem ſanguis ſeroſior redditur, qui cachexiæ & *ſecundum Avicennam* apoplexiæ pararius tandem evadit. *A Scarificationibus* vix utilius quidpiam ſperarem, quàm *à Venæſectionis ſuccedaneo* expectari poteſt: idem *de hæmorrhoidum apertione* ſentio, quâ non alius ſanguis *hirudinibus* elicitur, quàm ſi alii venæ affigerentur. *Fonticuli* ſemper aliquid ſeri de maſſa ſanguinea ſubtrahunt, dum illud quotidie fit, non ſine ægri commodo contingeret, ſi in dextro quoque brachio alter excitaretur; in pedibus vero raro illos paro, cum ſæpius eryſipelata ſuperveniant, ulcerum difficilium curatu authores, quod *Domino Ægro* facile eveniret ob maſſam totam debitò fervidiorem.

Veſicatoria in habitu macilento & ad febres proclivi, renibus aliàs etiam debilibus, imprimis ſi *è Cantharidibus* pararentur, facile turbas excitarent: tutius propterea omittentur.

Purgantia ex Caſſia, Senna, addo Rhabarbarum, Tamarindos, ſyrup. roſ. ſol. ſimpl. Syrup. fl. perſicor. & ſimilia non improbanda, attamen in his modum ſervandum exiſtimo, cùm *à frequentibus purgantibus* ventriculus & inteſtina mire enerventur: *fortiora* vero *hydragoga ex Gialappa, Gummi guttæ & ſimilibus* in habitu macilento & ad febres admodum proclivi deteſtor.

Sudorifera & diaphoretica non penitus damnanda arbitror, cùm ſerum æque ac *purgantia* evacuent, nec metuendum illud acrius inde evaſurum, non enim mera aqua his viis excernitur, & fuſio ſanguinis non nocentior ab illis, aut graviores, quam *à purgantibus* turbæ excitantur; ſive namque irritando oſcula glandularum inteſtinalium, ſive ſanguinem fermentando, ſive utraque ratione *purgatio* fieri putetur, id nunquam ſine ſanguinis commotione peragent. Certè in principio

cipio quoque phthiſeos vix quicquam *purgantibus* nocentius exhiberi poterit: nullum novi, qui horum uſu convaluerit, tenue principium ab illorum abuſu invaluit & ſemper mortem ipſis acceleravit: unde non immeritò *Hippocrates* diarrhœam phthiſicis etiam *citra purgantia* ſupervenientem lethalem pronuntiat. *S.* 5. §. 14. *& alibi.* Non tamen ſuaderem *ſudorifera aut diaphoretica valde calida:* quamvis ſint, qui etiam tabidis *decocta ex Guajaco & ſimilibus parata* ſuadeant & ſe cum fructu adhibuiſſe *publicis Scriptis* bona fide atteſtentur: *Joh. Freitagius in conſilio contra phthiſin: Arcæus apud Schenk. etiam Riverius in ſuis obſervat. & alii.* In ſudore vel leviculo madore ciendo mitiorem rationem inirem, nec ab illius eruptione tantopere terrerer: nimirum ſi mane circa horam quartam aut quintam ſudor emergeret, neutiquam illum ſtatim ſupprimerem, ſed ad bonam tolerantiam manare ſinerem; nec moderata exercitia, ob ſudoris emerſuri metum, mane cœlo ſereno & benigno aut in conclavi temperato, vel veſperi tantopere prohiberem, quia calore nativo aliquantulum excitato & vegetiori reddito multùm ſeri, catarrhorum materia futuri, ſi non per ſudorem, ſaltem per inſenſilem tranſpirationem ſubtrahitur citra ullum incendii periculum. Præterea abſque ullo ſcrupulo *Domino Ægro* ſæpe darem, maxime *Menſibus autumnalibus, hybernis & vernis diaphoretica abſorbentia ſimulque ſanguinem edulcorantia, juxta potum lactis aſinini, aut juſcul. carn. vitul. aut ſimilis idque ſummo mane hora ſcil.* 4. *vel* 5. *Cujusmodi ſunt Pulv. antihect. Pot. C. C. ph. ppr. Ebor. phil. unic. foſſ. terr. ſigill. turc. bol. Arm. & ſimilia.* Tantum abeſt, ut hæc nocitura ſint, ut auſim dicere, me aliquot phthiſicos, qui adhuc ſuperſtites ſunt, *benedicente Deo*, integræ valetudini reſtituiſſe: nec poſſum percipere, qui tutius catarrhorum fons perpetuus ſine his exhauriri poſſit. *Doleo Williſium, Virum optime de re Medica meritum hoc nomine ſugillari ac neminem ipſius methodo à phthiſi vindicatum fuiſſe, licentioſius pronunciari: nolo nunc illius cauſam agere, illud ſolum addo rectius neminem ex pulmonum ulcere phthiſicum curatum hunc fateri, ſcil. æterno illo circulo clyſterum, venæſectionum, purgationum & ptiſanarum; utpote ſi res penitus excutiatur methodo vere rationi & experientiæ refragrante & umbram non corpus, ſymptoma non ulcus aggrediente. Prædicta* hac ratione exhiberem.

℞. *Pulv. antihect. Poter.* ʒij.
C. C. ph. ppr. Corall. rubr. pp.
Terr. ſigillat. ãã. ʒj.

Unicorn.

Unicorn. foſſil. pp. Matr. perlar. ppr. ãã. ℨß.
Tab. man. chr. perlat. ℨvj.
Mſc. F. pulv. ſubt.

Doſ. ſit. ℨß. cum. aq. ſcabioſ. aut veronic. horâ ſupra memoratâ. Aut omiſſis Tabul. man. chr. reliquum pulverem miſcerem conſerv. roſ. r. ℥iij. fl. bell. min. nummul. aut ſimili ℥ij. ſyr. viol. parum Mſc. F. Elect. doſis ℨij. vel ℨiij. etiam mane. Quandoque *ex ſolo pulvere antihectico pilul. cum ſucco veron. fl. bellid. min. numular. aut ſimili inſpiſſato paro ſc. ex ℨj. No. 40. doſis ſunt pil. x. cum pauxillo ſyrup. viol. fl. bellid. min. &c.* Hæc raro ſudorem movent, aut ſi ſudor emergat, nemini vel minimum nocuiſſe teſtari poſſum: nollem tamen illum culcitris aliterve violentius cieri.

Eadem *diureticorum* ratio eſt, quæ non prorſus exſibilanda videntur, nec illi ipſi, qui verbis illa deteſtantur, improbant, dum *Lac aſininum, juſcul. vitulin. caſſiam* ſuadent, quæ *ipſamet diuretica.* Fateor tamen *mitiora* ſeligenda, *calida* fugienda eſſe.

Lac aſininum mane hora 6. vel 7. & veſperi hora 5. ad ℔j tepide Nob. Dominus bibere poſſet: admiſceo ſemper *Julep. roſar. aut violar. ℥j. ad ℥iß.* ut ventriculo gratius ſit minusque aceſcat. Continuare *illius potum* poterit, non per unum alterumve menſem, ſed etiam pluribus menſibus, quamdiu nimirum illius potum ventriculus toleraverit, (nam non raro *Lac* faſtidit, & ſummopere averſatur) nec ſymptoma prohibens ſupervenerit. Ad podagram expugnandam jam pluribus proficue ſuaſi: illius inſultus hac ratione *Nob. Dominus* evitaret, quos dolor humeri ſiniſtri & *Nobiliſſ. Dominæ Matris* valetudo, quæ demum ſexagenaria podagrica facta fuit, minari videtur.

Si *lac aſininum* non amplius bibet, *juſculum vitulinum* ſubſtitui poterit, at non nudum, ſed *alteratum ſcorzonera, endivia aliisve cichoraceis recentib. addito pauxillo hordei mundati*, hac enim ratione major ſeri portio ſimul recederet ac ſanguinis efferveſcentia compeſceretur. *Chocolatam* omiſſo *pipere Indico aliisque aromatibus* non omnino improbarem, cùm *nucleum Cacao* Hecticis imprimis conducere legerim aliquando *in Hernandi theſauro rerum medicarum Hiſpan. novæ.* Commendant quidam contra catarrhos *potum Caffeé, Theé*, ambo tamen *Domino Ægro* minus convenientia opinor, ob calorem, quo prædita ſunt, licet nunc apud plures in uſu ſint & ſua quoque beneficia præſtent. *Hæ potationes antiquorum potui Caldæ* reſpondere videntur, quas

Europæi

Europæi ab Orientalibus mutuantur. *Semicupia seu insessus* in conclavi temperato paratos *ex humectantibus scil. rec. Malv. equin. fl. nymph. violar. hord. furfur. macris in aqua font. decoct.* extra paraxysmos catarrhosos non rejicio, cùm quoque hac ratione salsugo emendetur, pori reserentur, habitus ad incrementum disponatur: verum illis utatur *mane, tepide, non ultra horam, post insessum* lectum petat & toto die corpus contra frigus muniat, ne catarrhis ansa præbeatur.

Pulmonibus, maxime dum catarrhus adhuc tenuis & aqueus esset, prodessent *Rotulæ tales pectorales.*

℞. *Bol. Armen. Or. ppr.* ʒij.
Spec. Diatragac. frig.
Succin. alb. ppr. ãã. ʒj.
Conserv. rosar. r. ℥ß.
Confect. alkerm. inc. ʒiß.
Extr. tussilag. ℈ß.
Sacch. alb. in s. q. aq. scabios. sol. ℥iiij.
Msc. F. Confect. in Rotul.

De quibus subinde *interdiu unam alteramve* sumat. *Noctu ante somnum* capiat *cochl. ij. vel iij. hujus mixt.*

℞. *Diacod. Montan.* ℥ij.
Syrup. papav. err. ℥j.
Aq. lactuc. ℥ij.
Msc. D. ad vitr.

Ad glandulas faucium roborandas conduceret *gargarismus levicule adstringens ex Fl. rosʃ. rubr. malv. arbor. bugul. hord. &c. paratus.*

Diæta accuratissima ineunda est: aër frigidus, nebulosus, pluvius, nivosus semper nocebit, etiam præfervidus. Cibis vescatur boni succi, facilis digestionis: *cum lactis potu* carnium teneriorum animalium esum nunquam prohibeo: cibi aromatibus, sale nimium, item succis acidis cydon. citr. aurant. &c. aceto aut saccharo nimio conditi, item fructus horæi crudi penitus fugiendi: pisces, pastæ farinaceæ succum nimis glutinosum præbentes, cùm glandulas globosas inviscent, omittantur. Butyri usum non penitus rejicere possum, cùm etiam flammulæ pabulum suum debeatur & particulæ quædam pinguiculam refocillationem exigant: abusum vero ejus, ut & ipsius olei, etiam optimi, aliorumve alimentorum præpinguium damno quoque, cum effervescentiæ sanguinis ansam præbeant. Vinum, *dum lac bibitur,* in cibo

cibo & potu exulet. Præ aqua fontana laudarem ob frequentes catarrhos *decoctum aliquod ex. gr. in aq. fontan.* ℔iij. *coq. lign. visc. quern. aut lentisc. aut santal. citr. aut rad. chin.* ʒij. quibus commode *passul. maj. exacin* ℥j. *vel* ℥iß. adderetur. Nulla inde exsiccatio noxia timenda est. Cœna longe parcior sit prandio. Exercitia moderata nihil prorsus nocebunt. Somnum pomeridianum & lucubrationes summopere dissuadeo : non tamen statim à cœna se ad somnum componat, sed demum post aliquam obambulationem. Si alvus sponte aperiatur, *clysteres* superflui videntur, imo Rectum & Colon temere enervant, flatibusque implent.

Et hæc sunt, quæ mihi hactenus succurrebant, quæ Deus T. O. M. salutaria esse jubeat!

Ad Fontem Danubii d. 12. *Octobr.* 1678.

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

Johanni Jacobo Wepfero, Med. Doctori S. P. D. Titus Albineus, Med. Doctor.

EN mitto *Tibi Consilium*, quod in ultimis promiseram, *Theophili Boneti Medici Genevensis Celeberrimi ;* serius quidem quàm ipsi sperabamus, sed hanc remoram *versio è Gallico idiomate in Latinum* injecit: etenim *Dominus Cancellarius Amplissimus* subinde de variis consulere animum induxerit, *ac consilia*, quæ inposterum *Genevâ aut Parisiis & aliunde* accepturus est, *Tibi* communicare secum statuerit, nostri idiomatis, si eò modo sis sciens, ut *Gallica scripta* intelligere valeas, licet minus scribere, nihilominus longe minori negotio omnis *Tecum* res peragetur, cujus rei certiores *Nos* facias, rogamus. *Æger Amplissimus* jam *menstruo spatio quâque die mane hora 6. lac asininum recenter mulctum ad* ℥xvj. in lecto hausit ; altera inde hora è lecto surrexit & decimâ ante meridiem *hordeatum per cribrum excretum atque cum jure è vitulina & pullo gallinaceo mixtum ad* ℔ij. sorpsit, ac unà pullum gallinaceum in veru tostum in prandium edit ; hora 4. pomeridiana *idem hordeatum cum simili jure mixtum* atque ova duo in cœnam ipsi fuerunt ; denique *hora 9. vesperi eandem, quam mane lactis asinini hausit quantitatem*, & 10, cubitum ivit : Tota nocte ad 5. matutinam horam tranquille dormivit, licet interdum, media sæpius nocte vel primâ post mediam noctem horâ, urinæ copiosæ emittendæ gratiâ (quam ita copiosam altera tertiave *ab hausto lacte* horâ etiam mane ejicere

 solet)

solet) expergefiat, verum mox rursus somno obruitur: cesserat maximam partem tussis quidem, sed enim aëri humido per vindemias sese cum exposuisset, rediit, nec frequentia tamen nec violentia urgens, cum raucedine nihilominus aliqua. Laudabilior quam antea apparet, minus etenim pallet ipsius facies, quin & totus corporis habitus melius habet: Gravitas illa aurium plane jam abest: fames ipsa viget, omnino à vino abstinet, aquâ fontanâ contentus, hanc etiam paucam, cum raro sitiat, bibit, nec frigidam: totum jam mensem à Catharsi abstinuit, singulis nihilominus diebus alvum laudabiliter exoneravit; quin bis sponte quasi *levi cathartico* mota cita est alvus, mictæ post pastus urinæ subcitrinæ sunt, *à lacte hausto* verò seu mane seu vesperi instar aquæ fontanæ limpidæ sunt; lotium longe copiosius quam antea emittere sibi ipsi videtur, imo potum ipsum superare. *Fonticulo* brachio insculpto longe major ichoris excernitur copia, quam per totum annum elapsum. Nullo quovis modo sese *ab usu lactis* lædi advertit, præterquam quòd raro toto abdomine vagantes non patitur flatus, qui in nuperis duobus levibus alvi fluxibus dolores intulerunt aliquos, qui evacuatione cessarunt. Heri *pulpæ cassiæ recenter extractæ* dosin me authore, *semihorio ante prandium* deglutivit, unde quater alvo copiose ejecit maxime phlegmata. *Vale & Tui Observantissimo favere perge.*

Neocomi Helvetiorum die 14. *Octobr.* 1678.

Consilium Medicum Theophili Boneti, Medici Genevens. Celeberrimi.

QUinque veluti totius hujus Ædificii fundamenta ponimus: 1. *Ægrum Nobil.* calidioris & siccioris esse temperiei. 2. Habitûs esse corporis rarioris & multum apertæ texturæ. 3. & 4. Cerebro & ventriculo humidioribus præditum esse. 5. Denique naturâ ipsâ pulmones illius debiles esse.

I. Corporis temperiem calidiorem & sicciorem testantur habitus macer & extenuatus, cum corporis tum etiam animi motus promti & alacres, vasorum latitudo &c. corpus quidem actu ipso tactum calidissimum non percipit, verum id ob fuliginosorum vaporum calidorum & acrium, magna copia intus genitorum per totum habitum veluti cribrosum, effluvium frequens & copiosum accidit, qui si intra corpus asservarentur calidissimum id sine dubio tangeretur: intemperiei huic calidiori & sicciori accepta ferenda est tantæ seri copiæ generatio, quod catarrhi illius ita pervicacis causa evadit proxima; cujus proventu ultra naturæ limites facto (seu propter ejusdem feracia copiosius e-

sitata,

ſitata, qualia ſunt olera, fructus horæi &c ſeu. propter tranſpirationem ab aere frigido impeditam) maſſa ſanguinea fermentatur, ebullit & ſerum ſeparatur, atque ad partes receptui humorum habiliores & maxime ad pulmones hisque adnexa bronchia, & tracheam confertim affertur; adde quod *tractûs Neocomenſis Aër* multum ad id ipſum conferat, *Pedemontano & Italico* non multum abſimilis: *Neocomio* enim *rupe ad lacum* ſuperſtructo, indeque aëris calore ob reverberium duplicato, corpora multum ideo incaleſcunt & aperiuntur, 4. vero aut 5ta veſpertina hora ventus quidam, *Joran ab Incolis dictus*, *è Burgundica regione vicina* flare ſolet, qui frigiditate ſua intenſa illa inopinato adortus refrigerat & ſtringit, hocque modo vapores & humores ſeroſos à præcedenti calore ad habitum allectos ad interiora repellit; corpora robuſta, temperata & texturæ compactæ non æque quidem ſubito inde alterantur, verum quibus contraria inſunt, quæque humoribus calidis, ſeroſis, ſubtilibus & facile mobilibus ſcatent, ſtatim non leviter affliguntur.

II. Intemperiei illi totius corporis textura rara & teneritudo quædam adjungitur, cujus causâ omnes aëris injurias facile ſubit, quæ nullo veluti obice obſtante ad intima viſcera præſertim ad pulmones penetrant, qui, quia illis reſiſtendo non ſunt pares, earundem inuſtas veluti notas retinent.

III. Humidius cerebrum antea pronuntiavimus, ob crebro recurrentem illum catarrhum & ſomnum longiorem & profundiorem, quàm qui cerebro ſicco conveniat: cauſas quod ſpectat illius humoris ſuperflui, cum hæreditarias & naturales, tum adventitias illas cenſemus. *Hæreditarias* quidem, cum *Domina ipſius Mater* catarrhis fuerit maxime obnoxia, qui, ex quo arthritis apparuit, facta humorum metaſtaſi, mitius afflixerunt. *Naturales* ob intemperiem calidiorem & ſicciorem, humorum ſeroſorum feracem, cerebri & ventriculi humiditatem nimiam, ſed potiſſimum ob calidiorem viſcerum intemperiem, à quibus ingens vaporum copia ad cerebrum jugiter effertur, qui poſtquam ibi in aquam concreverunt ad partes inferiores deſcendunt, ſi huc etiamnum cauſæ attrahentes veluti poſt menſam meditatio &c. accedant, hancque ob cauſam etiam plures vapores ad cerebrum ferantur, major humorum ſeroſorum in eo fit proventus; qui huic vaporum ad caput ſublationi non aſſentiuntur, eorundem humorem ſeroſorum in vaſis fermentationem ſurrogant, atque ſeparationem à maſſa ſanguinea & ſublationem ad caput, quum cauſa aliqua occaſionalis attrahens urget, veluti radii ſolares, pathema aliquod animi &c. Intemperies illa cerebri humida humoribus illis ſeroſis potiori rationi adſcribenda venit quàm pituitæ, (cujus metropolis cerebrum *ab Hippocr.* ſtatuitur) quoniam catarrhi illi ſubito accidunt, quod humori ſubtili

 ſolùm

ſolùm & facile mobili convenit, quales ſunt humores ſeroſi, minime vero pituitæ, quæ cùm viſcoſa ſit & craſſa, non ſubito moveri apta eſt; huc accedit, quod ſalivam *Æger Nobiliſſ.* aliquoties ſalſam deguſtavit, ob immixtos nempe humores ſeroſos, qui totum, quod ineſt ſalis, in corpore noſtro imbibunt, etiam quod pruritum in plerisque corporis partibus paſſus eſt, qui ſine dubio à ſalſugine humorum ſeroſorum oriundus eſt.

IV. Ventriculum intemperie humida affectum aſſeruimus, quia *Æger Nobiliſſ.* multùm appetit & difficile concoquit, atque inde cruda aggeruntur & magnus ille phlegmatis proventus fit, intemperie calidiori ſymbolum adjungente, ut phlegma illud proles potius dici mereatur depravatæ quam diminutæ chyloſeos.

V. Pulmones denique naturâ & forte etiam hæreditariò debiles eſſe poſuimus; hanc debilitatem manifeſte præ ſe ferente tuſſicula frequentiſſimâ, quæ quum pathognomonicum ſit pulmonum male affectorum ſymptoma, horum morbum aliquem ſeu ſimilarem ſeu organicum ſeu communem neceſſario ſequitur.

Harum Hypotheſeon filo, facilius affectuum, quibus *Æger Nob.* affligitur, cauſas & curationem mente aſſequemur: cum jam diu fluxionibus, cum ad partes externas tum & potiſſimum ad pulmones, atque etiam febribus ſeu ephemeris ſeu putridis opportunus fuerit, earum prima origo nobis indaganda eſt: fluxio ſymptoma eſt in excretis, vel ob facultatem expultricem irritatam vel retentricem debilitatam, accidens ut ſciamus, quænam illarum laboret pars mandans quærenda eſt; quandoquidem fluxio fit ad pulmones, pars mandans altiori loco locata eſſe debet, quæ non aliam ſeſe offert quam caput ipſum: verum quærendum incumbit, num materiam fluentem ipſum caput generet? an vero aliunde ipſam recipiat? meâ quidem ſententiâ utrumque hic locum obtinet. Etenim 1. cum cerebrum humide intemperatum eſſe antea evicerimus, cujus cauſa facultas concoctrix debilitata eſt, neceſſario multos humores ſuperfluos ab hæmoiſi reſtare neceſſe eſt, qui in partes inferiores delabuntur. 2. Cum viſceribus naturalibus intemperies fervida inſit, indeſinenter illinc vapores ad cerebrum aſcendunt, frequenti fluxioni materiam ſuppeditant. 3. Adde quod quoties in vaſis totius corporis fit fermentatio, humores ſeroſi ſuperflui, qui magnâ copia in illis continentur, facile ad cerebrum ferantur, atque quando eodem à meditatione poſt paſtum aut alia animi contentione aut corporis ipſius motu violento attrahuntur: ſi quis objiciat humores illos ſeroſos non materiam eſſe poſſe illius phlegmatis, quod quandoque *Æger Nobil.* per os & nares ejicit; reſponſum habeat 1. Phlegma illud ab intemperie humida in cerebro generari. 2. Experientiâ ipſâ

conſtare

constare humores serosos, aquam limpidam hactenus putatos, subdito igne crassescere, ita ut partium spermaticarum jam alimentum esse à plurimis censeantur, ideoque tabidis, quorum marasmus ad partes etiam ipsas solidas pervenit, *Lac asininum*, quod Latice illo seroso maximam partem constat, præscribi; ita ut existimandum sit illas *Ægri Nobiliss.* frequentes fluxiones partim debilitate facultatum concoctricis & retentricis cerebri, partim culpâ ipsius expultricis, cum acrimonia humorum illorum serosorum, qui salsi sunt & nitrosi, tum eorundem copia nimia, quæ facultati retentrici oneri est, irritatæ, fieri.

Humores illi serosi simul cum phlegmate labuntur, præsertim in pulmones, accedente potissimum causa aliqua externa, ex. gr. radiis solaribus post exercitium corporis violentum, erroreve alio in diæta, imprimis post epotum merum, cui multum sulphuris insit, quale *Neocomense*, vel quod jam acescat vel vapescat, sed tum præcipue quum corpus incalefactum subitò auram frigidam ingressum in eadem aliquandiu moratur, humores enim serosi & vapores ad corporis circumferentiam delati intrò recedunt, si præsertim tum collum nudetur, nulla enim pars est externa corporis, quæ plura vasa majora ideoque plures humores serosos, quam ipsum collum contineat; humores autem hi serosi è massa sanguinea secreti tenues cum sint, facile fluunt & in partes inferius sitas descendunt, verum præ omnibus in pulmones, qui prompte illos recipiunt, cum sitûs inferioris & substantiæ spongiosæ causâ, tum imbecillitatis naturalis, quæ mollities & flacciditas dicitur, cujus ratione licet pulmones minime sint ulcerati, phthisi nihilominus recipiendæ ac tabi toti corpori inferendæ apti sunt; porro præter serosos humores è cerebro ad pulmones defluentes varia inquinamenta massæ sanguineæ immixta ejusdem motu circulari jugiter ad eosdem appellunt, quæ eorundem nutrimentum male inficiunt, indeque illorum nutritio depravatur, unde heterogenea impura multa anacatharsi ejiciuntur; pulmones autem depravate nutriti pravam substantiam sensim nanciscuntur, atque tincturam pravam massæ sanguineæ transeunti inurunt, unde prava totius corporis fit nutritio.

Hactenus de fluxionibus, nunc febres, quibus non rarò laboravit, considerandæ veniunt. Nemo negaverit corpora calidiora & sicciora febri magis obnoxia esse, quàm quæ aliûs sunt temperamenti, idque propter qualitatum in illis similitudinem, in his verò dissimilitudinem: causæ autem febrificæ in corpore ab humoribus excrementitiis vacuo ephemeram causantur; quo in casu *Venæsectio & purgatio* nocumenti plus inferunt quàm levaminis; hæc enim febris curatu facilis est, ac harum abusus hecticam febrim accersere potis est. In corpus impurum si incidant, causæ eædem febrificæ humoralem producunt, putridam

 tridam

tridam quidem si humores putrescant, non putridam verò, si solummodo p. n. incalescant: utramque passus est *Æger Nobiliss.* prædictarum febrium speciem 1. ephemeram 2. putridam *Mens. Febr.* 1675. 3. Humoralem non putridam, humoribus serosis sanguinis comitibus p. n. incalefactis, dictam catarrhalem ob catarrhum conjunctum, tum enim humores serosi in vasis fermentantur, atque ob spatium tunc minus in vasis ex ipsis effluunt & in varias corporis partes effunduntur, unde catarrhus.

Fluxiones & febres prædictas ab obstructionibus quibusdam hypochondriorum foveri forte non immerito suspicabimur & maxime glandularum mesenterii, quod quum fit, crassior & viscosior lymphæ pars in illis glandulis moratur, subtilior vero fluxionum materia fit: Tumefactiones axillarum (axillis insunt glandulæ magnitudinis notandæ) id suspicandi ansam præbent, quoniam harum glandularum cùm ejusmodi ac illæ mesenterii indolis sint, iisdem affectionibus subjectæ sunt: porro aurium tinnitus (licet ebullitioni dictorum humorum serosorum in vicino cerebro tribui possit) originem ducere potest à vaporibus ex hypochondriis sublatis, quorum partes calefactæ (harum caloris multæ sunt notæ) fervorem humoribus contentis imprimunt, unde vapores ad sublimem corporis regionem exhalantur; verum abdominis borborygmi id ipsum etiamnum testantur, si *Æger Nobilissimus* aliquos passus est *extra usum lactis;* urinæ etiam eandem conjecturam certiorem reddere possunt; quæ non raro operiuntur pellicula, illi non absimili, quæ in jusculi è carne frigefacti superficie concrescit, cum arenulis minutissimis in ejusdem urinæ fundo; plerique hanc pinguedinem putantes, ideoque illos, quorum tales sunt, tabidos & desperatos statim pronuntiant, qui vero *Anatomen Chymicam urinæ* proprio labore norunt, cremorem esse, qualis aquæ, cui incoctus fuit tartarus, innatat, evincunt. Idque ita se habere ulterius ex eo probatur, quod illa pellicula igni admota non liquefiat, verum in crustam salinam concrescat: aliàs si colliquationem minaretur, jam diu *Ægri Nobilissimi* totum corpus colliquefactum esset. Memini jam ante 16. vel 18. annos ejusmodi pelliculam ipsum mihi in urinæ superficie ostendisse; observantur autem id genus urinæ in affectu hypochondriaco laborantibus, in quo sal & tartarus &c. prædominatur; arenulas autem in iisdem urinis contentas quod attinet, non semper à renibus male affectis ortum trahunt.

Ab his ita longe deductis non aliæ suppeditantur indicationes ac illæ quas *Braïer & Raoult Medici Parisienses Celeberrimi* jam elicuerunt.

Materiam *remediorum* quod spectat, & *primò è Chirurgia* petendam

Phlebo-

Phlebotomiam abſque urgente neceſſitate in uſum ducendam non cenſemus 1. quia ſanguis inſons eſt, cacochymia verò ſeroſa peccat, quæ ſui purgationem indicat. 2. Cum corpus *Ægri noſtri* apertum maxime ſit, *Venæſectione* præſertim liberaliori vires & calor naturalis nimium diſſolverentur. 3. Si & affectione hypochondriaca *Æger* ſimul laboret *brachii phlebotomia* etiam inutilior erit, hac enim ſanguis purior effluet, craſſiori & terreſtriori in vaſis cœliacis & meſentericis morante, quo in caſu, *Hirudinum in vaſis ſedalibus applicatio* præſtaret. 4. Quia experientia ipſa nos docet *venæſectionem* in catarrho, cui etiam jungitur febris, factam, ipſum crudiorem & pertinaciorem reddere. Cum *Fonticulus brachio ſiniſtro inſculptus* copioſas illuvies effundat, atque circumjacentes partes interdum intumeſcant, palàm inde fit multis humoribus excrementitiis ſcatere, ita ut non modo cura diligenti hic continuandus ſit, ſed alii inſuper excitandi : ad fluentes in pectus humores avertendos *Medici Neoterici lapidem cauſticum* utrinque in parte dorſi ſuperiori, quarto transverſo digito ſub cervice, ſpatio quinque digitorum transverſorum intermedio, ſpina ipſa medium tenente apponunt, ut ulcera 4. vel 5. piſorum capacia excitentur; talia emiſſaria habuit *Dominus Seguier magnus illæ Franciæ Cancellarius* nuper defunctus, eaque ad mortem uſque cura diligenti ſervavit, atque his longævitatem ſuam præ aliis quibusvis tribuebat. *Dominus Majernus Celeberrimus ille Medicus* non alio loco inurenda eſſe *Cauteria*, iis quibus phthiſis imminet, cenſebat, minori quidem incommodo, quàm in brachio, quoniam abſque ligaturâ *emplaſtro tenaciſſimo piſa* in illis continentur. *Inter materias Chirurgicas* locum quin etiam ſibi vendicat *Semicupium*, quod in noſtro caſu minus probari videtur, ne humores liquando fluxionem excitet, ſed nullo jure hoc timendum eſt. 1. Quia partes tantum abdominis *Semicupium* alterat. 2. Quia ureteres & vaſa humoribus ſeroſis excernendis dicata reſerando eosdem à pectore avertit, in corporibus naturâ poroſis (quale eſt *Nobiliſſ. Ægri*) urinas copioſas movere, nihil autem hoc excogitari utilius; quam humorum ſeroſorum expurgatio. 3. Quia cauſæ antecedenti prius providendum eſt. 4. Quia ſi quid affectus hypochondriaci inſit, *convenientiori remedio* acrimonia humorum temperari, obſtructiones reſerari non poſſunt, ut alia inde commoda provenientia taceam.

Jam *de pharmaceuticis* agamus : variæ quidem cacochymiæ ac præſertim ſeroſæ, cujus uber eſt proventus, *purgationem ex intervallis repetendam* cenſemus. Verùm *potionis purgantis præſcriptæ formulam* & ea ex quibus conſtat, diſpiciamus : *Formula* ſine dubio intemperiei

calidæ

calidæ & ſiccæ, quæ ſui humectationem indicat, etiam *Sennæ*, quæ calida & ſicca eſt, corrigendæ ratione tanta liquoris quantitas præſcripta fuit: ſi vero tantundem intemperiei humidæ ventriculi rationis habeatur, ut quantitas illa liquoris aquei etiam repetita, ejus fibras laxando ipſi noceat atque chylo rite concoquendo minus aptum hunc reddat, verendum erit: *Methodus Italica* huic præferenda mihi videtur, quâ *Catharticum* minima mole *mane ſumendum* præſcribi ſolet; *veſperi verò Julepus*, qui viſcera refrigeret & humectet, tum enim ventriculum minima mora pertranſit: jam vero *ad ipſa medicamenta* quod attinet *Sennam* nempe *& Caſſiam*, minus hic mea ſententia conveniunt. *Senna* enim humores craſſos ad ſe trahit & bilioſis magnopere infenſa re ipſa comperimur, ideoque tormina atque ſitim alvique pigritiem triduanam aut quatriduanam inducit: *Caſſia* vero, quæ hic forte *Sennæ corrigendæ gratiâ* adjungitur, jure merito *à multis Practicis* improbatur, quippe quæ virulenti quid in ſe contineat, atque ventriculum molliat & ejuſdem inverſionem cauſetur, quin etiam gravia tormina excitaſſe etiamnum cum leipothymia comprobatum eſt, nemo neſcit eandem valde flatulentam eſſe, *ut & ipſam Sennam: Rondeletius Cel. Medicus Caſſiæ uſum affectus catalepticos cauſaſſe aſſerit*, quoniam facile cerebrum replet. Pæferrem hic *Mannam* pectori amicam, *Tartaro correctam* humores ſeroſos egregie purgat, modo ab illa aſſumta paſtus non diu differatur, aliàs in alimentum ipſa vertitur. Magni hodie nec abs re fit, *Syrupus auratus dictus*, quòd leniſſime humores ſeroſos purget, atque modo debite ſit clarificatus, guſtui gratiſſimus erit, nec alvi ſiccitatem inducat, nec ſitim excitet. Si alvi pigritiei *Eccoprotico aliquo* ſuccurrere neceſſe eſt, *Elect. cathol. aut lenitiv. ℥v. vel ℥vj. cum Crem.* ♀ *℈j. ſemihorio ante paſtum* ſperato cum ſucceſſu *forma boli* deglutiantur, nec ideo ab hoc aſſumto domi manere cogitur, ſed eidem negotia conſueta per medicamentum aſſumtum obire licet: etiamſi *Caſſia utriûſque prædicti Electuarii* pars ſit, nihilominus ita aliis corrigitur, ut nociva minime obſervetur; adde quod alimenta, quæ non diu poſt aſſumuntur, quidquid malitiæ ineſt illi, domant. Si aſſertioni meæ experientiam ipſam quis opponat, quâ *potio purgans à Medicis Pariſienſib. præſcripta* comprobatur, huic experientiæ itidem experientiam, præter argumenta præmiſſa, oppono, quæ & eſt *Plurimorum etiam Medicorum*, qui hac in re me ſunt imitati.

Quæſtionibus utique propoſitis ut ſatisfiat: iisdem de cauſis, quas *Medici Parienſes* adduxerunt, *Succoladæ uſum* improbamus. *Remedia ſulphurea* jam diu ad affectus pulmonum humidos in genere commendantur

dantur & iis, qui ad phthisin inclinant, ideoque usui excedenti humidorum diffidendum est, omni procul enim dubio cùm *diæta sudorifera* pulmonibus humidioribus atque substantiæ mollioris & flaccidæ tantopere prosit, humectantia tantâ copiâ assumta iisdem oberunt; fateor indicationes hic oppositas obtrudi, atque totius corporis intemperiem calidam & siccam humectationem indicare, si vero ratio potissima illius, quod magis urget habenda sit, si ex intemperie humida sua marasmum atque ruinam pulmones toti corpori minentur, nonne illius correctioni, prædictâ aliâ indicatione non omissâ incumbendum erit? nunquam phthisi, non longe à marasmo distanti, laborantes *Guajaci decocto*, quod potentissime exsiccat, integræ sanitati restituti sunt? quid sibi volunt *navigatio maritima*, *commoratio in montibus*, *in quibus resinæ colliguntur*, *phthisicorum mora in plagis Orientalibus ex Medicorum consilio cum successu institutæ?* quid dicemus *de pistrice illa phthisica*, *quæ solâ ad furnum morâ curata fuit?* summatim dixerim sano propius est maxime ulceribus & ubi timor ab illis est: verùm ut media incedamus viâ *author sum Domino Cancellario Illustrissimo, cum Petro Salio Diverso Medico Italo Excellent. & Riverio Medico Practico insigni*, ut *decocto trium santalorum*, *eo modo parato*, *quo vulgo Guajaci, chinæ*, *sarsaparillæ &c.* paratur, utatur, quod ad fluxum ad pulmones sistendum, atque eorundem labem aufferendam valde efficax est: si verò ratio simul habenda intemperiei calidæ & siccæ corporis, *china huic decocto* addenda erit & pullus gallinaceus incoquendus, pluribusque diebus contiguis hauriendum erit; hoc modo *sulphurea* si minus arrideant vitabuntur; *prædictum santalorum decoctum diureticum etiam est & sudoriferum, aut saltem diaphoreticum*, quod summe hoc in casu expetitur.

De diæta demum pauca quædam solummodo strictim proferemus, quandoquidem *à Medicis Paris.* sufficienter præscripta jam est. Aërem quod spectat, locuti sumus jam supra de indole *Aëris Neocomensis* qui revera ob puritatem salubris quidem est, insalubris vero ob inæqualitatem, cujus causa *Æger Nobiliss. vento Joran flante* domi se jure contineat; si vero tum ruri agat in aëre aperto, pallio eum arceat, aliàs subtilissimus & efficacissimus cùm sit, altissime corpus penetrabit, potissimum apertum & calefactum. Quantum ad victum, antea humectantium abusum notavimus, quorum è censu sunt ipsa juscula, quæ humores superfluos, eosque putrescere aptos, generant, quorum etiam putredo ipsis pulmonibus facile communicari potest, partes quin etiam solidas effœminant, *ut ipse Hippocrates loquitur*, maxime si summo mane jejuno ventriculo hauriantur, tum enim ventriculus humido ex-

 cremen-

crementitio ſuperfluo ſcatet, quod juſculo inſuper ſorpto augetur, & ipſe ventriculus inde magis relaxatur & enervatur; verum in ingreſſu prandii ſorpta juſcula proderunt, quia tum viſcera humore illo ſuperfluo jejunio abſumto veluti exſiccata prompte illa ad ſe trahent, unde quam minima in ventriculo mora facta, huic minus nocebunt. Abſtinentiam etiam omnimodam à vino & hydropoſiam abſolutam minus probamus, *aquæ* enim *Neocomenſes* minus ſalubres ſunt, quam ipſum vinum, quod moderate ſumtum nullo modo obeſt, ſed potius primæ coctioni prodeſt, cujus errores, *ipſis etiam Medicis annuentibus*, in ulterioribus non corriguntur: vinum non melius corrigi poteſt, quàm ipſum temperando *paſſular. & baccar. coriandri decocto;* aliis autem vinis, quod *la Coſte* ſuppeditat, præeligi meretur, quia pulmonibus & ventriculo amicum eſt, corpus facile pervadit & per urinas excernitur.

Ampliſſimum Dominum Cancellarium obnixe rogamus, ut hoc qualecunque conſilium boni conſulat

Genevæ d. 9. Septembr. 1678. Theophilus Bonet.

Reſponſum ad præcedentes literas & Conſilium Excell. D. D. Boneti.

Tito Albineo Med. Doctori Celeberrimo.

S. P. D.

Joh. Jacobus Wepferus Med. Doct.

PRocul dubio tradita nunc fuerunt, quæ nuper *de Illuſtriſſimi Domini de Montmollin Cancellarii Ampliſſimi Valetudine Doneſchingæ* conſcripſeram: hactenus alteras accepi, in quibus traditur *ſucceſſus potûs lactis aſinini & Conſilium Exc. D. Theoph. Boneti. Lac aſininum* non contemnenda beneficia præſtare & ulteriora polliceri, facile perſpicio: illius uſum diu continuandum arbitror, quamdiu ſcilicet illud ventriculus tolerabit, nec ſymptomata prohibentia ſupervenient. Aliàs ſoleo *ejus potum mane hora 6. & veſperi circa quintam*, ſcil. duabus horis ante cœnam ſuadere; verum quia *Illuſtriſſ. Dominus* parce cœnat & *hora 5. veſpertina hordeatum* bibit, potus nocturnus non multum nocebit, licet ad mictionem ſtimulet atque ſomnum aliquo modo interrumpat, quia ſtatim rurſus indormiſcit. *Excell. D. Boneti Conſilium quod attinet*, video in præcipuis, maxime in illis, quæ *in curatione* attenduntur, nos conſentire. Primum enim mucum ſtatuit catarrhorum ſc. coryzæ & bronchi materiam. Serum eſſe, cùm tenue & mobile ſit, addo ſemper præſens, adeo ut ad quamvis cauſam externam catarrhos, etiam ſubitaneos, parere poſſit: non vero phlegma, quod

quod tardioris motûs sit; nec obstare catarrhorum viscciditatem & crassitiem, quæ tum imprimis conspicitur, quando vulgo coqui dicuntur, cum nunc notissimum sit, serum sanguinis facile à calore spissius & *gelatinæ simile* reddi. Serum quoque salsius fatetur, testibus gustu & totius pruritu. Copiosius generari putat ob intemperiem totius calidiorem & sicciorem, modum non explicat, forte salsuginem nimiam ab illa derivat: at cumulari ob insensilem transpirationem inhibitam, imprimis propter *Ventos Neocomenses* vesperi frigidos, quoque sentit; accedente abusu fructuum horæorum & olerum. Loco moveri serum & exitum affectare, ex vasis sanguiferis asserit quoque mecum, ob copiam retentrice labefactatâ, propter acrimoniam salinam & nitrosam expultrice sollicitatâ. Item ob perfrigerationem post æstum, imprimis denudato collo vasis sanguiferis maximis instructo; ob radios solares intensius caput ferientes. De loco ubi serum percolatur & ex vasis elabitur in hac coryza & broncho remotiore seu extremis apicibus arteriarum capillarium, nulla quoque dissensio *inter Excell. D. D. Bonetum & me* erit, cum materiam catarrhorum serum existimet illudque non nisi per illas ad partes affluat; aliqualis intercedet de propiore loco mandante, quamvis si recta ratione rem reputemus inter locum remotiorem & propiorem non longior distantia sit, quam vel dorsum est tenuioris cultelli.

Ex omnibus perspiceo *Excell. D. D. Bonetum* credere adhuc catarrhorum fontem esse cerebrum, unde fingit cerebrum *Amplissi. Dno* humidius esse, ob ejus coctionem debiliorem serosi plus in illo produci; cumulari à vaporibus ex partibus sub diaphragmate locatis ascendentibus; augeri à meditationibus post pastum, allici & attrahi quasi à radiis solaribus; exprimi inde per quandam antiperistasin. Verum primò dubito cerebrum *Domino Ægro* admodum humidum esse, utcunque profunde dormiat, nam non dicitur propterea somnolentus admodum, imo scribitur in omnibus actionibus, sine dubio etiam in animalibus, alacrem & promptissimum esse. Deinde vaporum ex abdomine ascensum ad caput, similique illud quo caput tecto fumosæ domui imposito aut alembico comparatur, post circulationem sanguinis in lucem productam, plures pridem exploserunt ac *publicis Scriptis* impossibilitatem rationibus & experimentis demonstrarunt, nihilque ex abdomine & pectore ad cerebrum pervenire, nisi per arterias carotides internas & vertebrales; vaporum obicem in imo ventre esse diaphragma, in pectore pleuram, in basi cranii duram meningem ibi densissimam & prope quadruplo crassiorem: nec cranium in vivo aut demortuo animali, nondum omnibus membranis spoliato, simile credendum illi, quod in ossuariis reperitur; imò oscula illa, quæ in basi conspiciuntur omnia

ita obturari, ut humori vel etiam flatui ne minimus vel ingreſſus vel egreſſus pateſcat, ut facile experiri licet: unde etiam merito affirmant ſerum intra calvariam extravaſatum alios potius affectus, quam catarrhos facturum, ſcil. affectus ſoporoſos, apoplexiam, in tenella ætate hydrocephalos &c. niſi intra venas reſorbeatur, aut alibi quàm per nares aut fauces exitum inveniat. Et ſi oſtia hæc tam patula ſunt, cur poſt graves contuſiones capitis *ad Trepanum* properandum eſt? cur non ſupra modum catarrhoſis quandoque cranium non perforatur? imprimis ſi ſuffocationem aut alium periculoſum morbum intentent. Tertio nuper innui me ambigere de ſeri per laryngem in bronchia deſcenſu; addidi rationes, quas hic repetere nolo: moneo ſolum pulmonum debilitatem non conſiſtere in illorum flacciditate, cùm hæc ipſis naturalis ſit, componuntur enim ex tenerrimis veſiculis, vaſis ſanguiferis, lymphaticis & bronchiis, quæ omnia cavernoſa & exceptis bronchiis molliſſima & ad diſtenſionem & receptionem promptiſſima eſſe debent; verum in oſculorum nimia apertione, per quæ naturaliter fuligines & portio ſeri ad veſiculas & bronchia humectanda exſtillat, ob nimiam vero dilatationem plus ſeri elabitur, imprimis ſi aliqua deſpumatio in maſſa ſanguinea fiat, neque illi propter pororum cutis ſubitam conſtrictionem tranſpiratio concedatur. Denique mihi ſuſpecta eſt & multis contradictionibus obnoxia ſententia de obſtructione glandularum globoſarum, ob quam lympha detenta corrumpatur, acrior fiat, anſam det febribus, fermentationi & ſegregationi ſeri &c. cum quotidie plurimi ſcrophulis circa collum, ſub axillis & in inguinibus refertiſſimi horum nihil vel rarius patiantur, qui omnes tamen quoque his glandulis auctis in abdomine ſcatent, *ut aſſerunt Riolan. & alii, ipſemet quoque Anatome comperi.* Adjungit his ventriculum humidiorem debito, quamvis huic effato adverſetur appetitus integer & pridem proclivitas nimia ad alvi conſtipationem: ſi enim humidior eſſet, obtunderetur ſenſus ac pylorus laxaretur, ut cibo nondum penitus ſubacto, exitus pateret ante tempus, unde fluxus cœliacus, lienteria aut certe alvus lubrica hactenus magis contigiſſet. Et quid opus eſt ventriculum humidiorem cauſare, cum ob alias cauſas ſerum cumuletur. Verum videbor merito fruſtra in ſcaturiginem horum catarrhorum prolixe inquiſiviſſe, cum *Domini Pariſienſes & Dominus Bonetus* præteritâ antipraxi decantatâ viſcerum, omiſſa recenſione *aperitivor. ſtomachicor. cephalicor. pneumonicor.* (quibus aliàs ſcatent *Conſilia* omnium nationum exſtantia de affect. hypochondr. & catarrhis) rectà pergant in medendo ad emendationem ſanguinis & ſubtractionem ſeri, ac ſi ipſimet agnoſcerent omnem labem in ſanguine deliteſcere illâque ſublatâ *Illuſtriſſimum Dominum* ad unguem curatum iri: qua in re non in-

invitus

invitus assurgo, credoque tum in hoc morbo, tum in plurimis aliis, sanguinem morbi sedem, utcunque misellus ex partium numero expungatur, plurimorum morborum & symptomatum causam, fontem & terminum à quo, & nescio, quæ non alia existere.

Materiam igitur auxiliorum quod attinet, *D. D. Bonet V. S.* illam non magnifacere videtur: nec ego nuper frequentiorem & largiorem laudavi; at penitus illam proscribere in temperamento calido & sicco non ausim, neque etiam in febri catarrhali, quæ non semper putredinis expers ex calore mordaci, urina crassiore & turbata comperietur. *Hæmorrhoidum apertionem* non majoris facio, quàm *aliam venæsectionem* ubivis factam, & si omnino credantur *Hirudines* idiosyncrasiâ quadam sanguinem adustum & salsum allicere, *ut Nic. Fontanus opinatur*, sine verecundiæ jactura, *alibi quam venis sedalibus* apponentur. Certe *Hæmorrhoidum apertio*, utcunque *ab Italis* summe extollatur, *in Praxi* non illam operam fert, quam præstare multi pollicentur, quia sæpe *alibi vena secta* laudabilior successus consequatur. *Fonticulos in interscapulio excitatos* nunquam vidi; at sæpe in collo *loco Setacei. Exc. D. Willis* commendat phthisicis & empyicis *Fonticulos in spatiis intercostalibus excitatos:* cum locus interscapulii commendetur *ab Excell. Dn. de Majerne*, non negligendus erit, ad quem eligendum exemplum *D. de Seguier* permovebit. *A purgantibus* massa sanguinea sero abundans sæpe egregie depletur, at *illorum abusum* improbo *cum Exc. D. D. Boneto*, imprimis si ventriculo bene sit, æger appetat, alvus quotidie exoneretur: *nimium frequentes purgationes* ventriculum & intestina enervant, vitamque decurtant. Quæ *in Senna & Cassia* carpuntur, eadem *in Manna à scrupuloso* animadverterentur: dissuadetur Cholericis, adulteratur *esulâ, scammoneo aliisque: novi illam hypercatharses effecisse & tormina plerumque infantibus funesta. Syrupus aureus* tutior est. *Succolatam cum Excell. D. Parisiensibus* meritò damnat, at solummodo *paratam pipere Indico & non aromatibus omissis factam*, quam etiam Hecticis concedunt *& memini Magno Hetruriæ Duci emortuo vel propter solos catarrhos & ad habitum augendum in frequenti usu fuisse* 1646. *Sulphurata & decocta magna* non respuit *D. D. Bonet:* attamen nec illorum necessitatem imperare videtur præsens *Nob. Domini Ægri* valetudinis status, nec aliàs facile suaserim illa, antequam mihi penitius ejus constitutio innotuisset. *Decocta santalorum, Rad. chinæ, præmisso bolo ex conserv. rosar. rubr. fl. bellid. min. & pulv. anti-*

hect. Poterii suo tempore commendarem. Interea *Nobiliss. Dominus* his præteritis pergat *lactis asinini potu*, cum inde tussis imminuatur, raucedo vere evanuerit ac habitus incrementa sumpserit; nam quia urinæ copia potulenta quantitate superat, *Diureticum* est, quia tussis imminuitur seri salsuginem corrigit, quia denique habitus inde augetur, alimentum ultimum ab illo emendabitur: adeo ut vix *laudabilius medicamentum & quidem alimentosum*, id est tutissimum excogitari posset: eidem succenturiari videtur *jusculum vitulinum hordeatum*, si pauxillum *endiv. recent.* adjiceretur, magis caverentur febriles insultus, minusque afficeretur ventriculus, quem humidum existimat *D. D. Bonetus*, nec tam facile inde putresceret sanguis, si omnino talia à jusculis mane potis metuenda sint, secus ac nunc seu novo modo, seu antiquato in usum revocato creditur, dum ibique locorum mane bibuntur vel *Chiocolata vel Theé vel Caffeé &c.*

Vinum dum Nobil. Dominus lac bibit penitus dissuadeo, cum sæpe gravissima damna attulisse sciam illis, qui podagræ causâ lactis cura fruebantur. Baro quidam Eques Melitensis illa felici cum successu diu utebatur & podagram tantum non expugnaverat, in principio harum turbarum bellicarum ex his oris in Cliviam Patriam suam profectus, ab Equestribus Nobilibus ad compotationes sollicitatus, post paucos errores ut mihi à Medico scribebatur, primum in febrim Anomalam incidit, quam excepit hydrops, juveni adhuc paulo post funestus: existimo a vino non solum in ventriculo lac, sed etiam in massa sanguinea, quorsum ejus portiones integræ abripiuntur, teste sero lacteo sanguine statim post potum V. S. emisso, coagulari, periculosarum obstructionum Authorem. Perplacet *Illustriss. Domino* in prandio pleniorem victum *in hac cura* concedi, quod etiam facere apud podagricos consuevi: pauci enim victum illum tenuem sufferunt, quem *Itali & Galli in cura lactis* imperant. Tinnitum aurium nuper præterii, factum fortasse à portione seri tenuioris in labyrintho & cochlea aurium devia: quia evanuit, de illo non multa verba facienda sunt, nec inquisitionem ulteriorem meretur, num quoque ab hypochondriorum æstuario provenerit, nec ne? cæterum si lubet *Consilia Gallico Idiomate* transmittere in posterum mihi perinde erit, modo literæ bene pingantur, nec mihi diu hariolandum sit: *Gallicam* quidem non loquor, at Scriptum maximam partem intelligo, defectusque *Lexica aut Amici* resarcient. *Si ulterius Illustriss. Dno inservire potero, prompto animo id faciam, cui me commendes rogo. Vale Vir Excell. & fave porro.*

Scaphusii d. 30. Octobr. 1678.

Tria

Tria hæc Memorialia die 14. *Martii* 1679. *legenda misit.*

Memoriale primum

à 16. *Novembr.* 1678. *ad* 20. *Jan.* 1679.

FEbris intermittens quotidiana seu duplex tertiana, quam *Nobiliss. Dominus* singulis annis experitur, hoc anno multo mitior ac annis præcedentibus aderat: horrorem leviculum solum in pedibus vesperi ab hora tertia ad sextam usque percipiebat, sequebatur æstus moderatus ad mediam noctem durans, dein indormivit, ac sudavit in femoribus largiter, plus quam in reliquo corpore, inde in pedibus multum alleviatum se sentit. Finiente febri per periodos, cephalalgiâ, odontalgiâ, aurium gravitate affligebatur, simul tormina ventris molesta erant, hæc symptomata circa horam unam durant. Alvus dein per biduum constipabatur, hujus causâ *ante prandium pulpæ cassiæ* ℥ß. deglutiit, inde bis alvum copiose exoneravit. Appetitus antea prostratus rediit, qui hucusque viget. Paucis abhinc diebus febris remisit, tinnitus & gravitas aurium evanuerunt: verum alia supervenerunt incommoda, manuum scil. torpor & pedum gravitas, manus ad aliquid apprehendendum & attollendum sine aliquo dolore tamen non acuto claudere & res firmiter tenere nequit. Hæc autem omnia exceptâ odontalgiâ remittebant, sudat subinde mane. *Circa festum Nativitatis* aliquales dolores in capite, dentibus à dente quodam carioso, ventriculo & abdomine sed non magnos experiebatur. Urina erat turbida cum sedimento crasso & sabulo parietibus vitri urinarii adhærente: sumpsit ℥vj. *pulp. Cassiæ,* inde copiose alvum dejecit, hinc urinæ tenuiores factæ fuerunt cum sedimento copioso, in quo atomi salinæ fluitabant, urinæ erant coloris citrini. *Auspicante anno* 1679. meliorem valetudinem recipere cæpit, melius ac unquam dormivit; color faciei vividior ac ante plures annos nunc est: gravitas aurium omninò evanuit. Ab aliquo tempore in regione renis sinistri dolorem quendam obscurum sed lenem, dum huic incumbit, patitur, attactum etiam fortiorem perfert. *Fonticulus* multùm ichoris fundit, cutis circa hunc veluti adusta & pustulis instar scabiei obsessa conspicitur, mox tamen eschara quasi separatur. Aeris injurias ac frigus multò melius ac annis præcedentibus tolerare potest: nec exscreatio mane tam molesta est hac hyeme ac pridem.

A festo Sti Martini deficiente lacte asinino hucusque *lac caprinum* bibit. *Mane* postquam evigilat *lactis caprini recenter mulcti* ℔j. *vel* ℥*xvj.*

℥xvj. *calide* haurit : *post quatuor horas prandet pultem hordeatam ex hordeo optime cocto, cui lactis vaccini* ℔j. *addit & invicem ebullire sinit, tunc panem concisum admiscet : sex horas à prandio similia in cœnam sumit. Noctu hora* 9. *aut* 10. *rursus lac uti mane bibit* : observans excrementa alvi nimis exsiccari ac indurata dolorem in his egerendis creare, *tertiam partem decocti hordei mane & vesperi lacti caprino*, quando hoc bibere vult, admiscet, in prandio ac in cœna *loco lactis vaccini pultem hordeatam jusculo vitulino* diluit. Hactenus *juxta usum lactis* solis hisce brodiis *ad initium Mensis Decembr.* 1678. vescebatur, nunc autem ad meliorem nutritionem in prandio aut pullum gallinaceum aut carnem vitulinam in veru assam comedit, in cœna autem non. Excrementa hactenus molliora reddita minori cum molestia libere quotidie excernuntur. Nihil nec in prandio nec in cœna bibit, cum nulla sitis ad potum ipsum invitet, à vino omnino abstinet.

Memoriale secundum

à 20. *Januarii ad* 20. *Februarii* 1679.

A 20. *Januarii* nihil cœnavit *Nobilissimus Dominus*, quum fames ipsum non urgebat. Expergefactus *mane lactis caprini consuetam dosin* bibit, cui nunc *lactis vaccini tertiam partem aut totidem decocti hordei* admiscet, more consueto prandet ac *noctu lac uti mane* bibit : in negotiis seriis tractandis meditando & scribendo multum nunc occupatus est. Quum aggravationem quandam in abdomine animadverteret, ante prandium ℥ß. *pulpæ cassiæ d.* 3. *Febr. ut & d.* 15. *Febr. totidem* sumsit, bina vice fœces largiter dejecit, multum inde levabatur. Odontalgia, in illo latere ubi dens cariosus conspicitur, & aurium gravitas valde exacerbabantur, propterea dentem hunc cariosum evellere curavit, hinc omnes dolores ac aurium gravitas totaliter remiserunt : In pedibus & manibus multùm alleviatum se sentit. Somnus est placidus & non interruptus. Minore quantitate urinam reddit, quum nihil etiam bibat, hinc noctu non amplius ad urinam reddendam expergiscitur. Pulsus est bonus & plane naturalis. Si *lac tertia decocti hordei parte* non diluit, tunc fœces alvinæ exsiccantur & in scybala globulorum adinstar indurantur, quæ cum molestia excernuntur.

Memoriale tertium

à 20. *Februarii ad* 14. *Martii* 1679.

D. 20. *Febr.* 1679. *Illustrissimus Dominus* tempestate valde frigida ac borea flante *Solodurum* contra frigus optime munitus rhedâ vec-

tus

tus est: in itinere & *Soloduri* uti alii comedit & vinum bibit, etiam Bachanalia per biduum celebravit; nullum inde incommodum experiebatur, melius ac domi dormivit, vox aliquomodo rauca facta est: illo die, quo *Soloduro* domum remeare voluerat, mane cum euphoria blande sudavit. Domum rediens *lac caprinum consueto more mane & vesperi* bibere incepit, ac consuetam diætam observavit, à vino rursus totaliter abstinet. Ab incipiente die ad mediam usque noctem seriis negotiis intentus demum post noctis medium lectum petit, ac plerumque placide ad horam 6. aut 7. dormit. Ex quo *Soloduro* domum rediit, non amplius sudavit. Odontalgiam ac aurium gravitatem hucusque non patiebatur. Torpor in manibus & pedum gravitas pene evanuerunt. Urina tenuis & coloris citrini semper excernitur. Nihil ob sitis absentiam *præter lac ac sua juscula* bibit. Pulsus vegetior nunc ac à 10. annis tangitur. Habitus corporis incrementum sumit. A duabus septimanis observat phlegmata, quæ mane screando ex faucibus prolicit, nigricantia esse, quod fumo candelarum majorum noctu accensarum adscribit. Alvus quotidie aperta est, nec excrementa amplius tam dura, *lactis potus* ipsi nullos flatus nec ullas murmurationes in abdomine uti ante annum causat.

Tria hæc Memorialia Neocomo die 14. *Mart. missa accepi die* 19. *Martii* 1679. *ad d.* 20. *Martii* 1679. *sequentia respondi.*

EX *Memorialibus* manifeste patet *Lactis caprini potum* egregie *Illustriss. Domino* conducere; postquam enim febris intermittens sive quotidiana sive, quod credibilius, tertiana duplex remisit, tum ob sudorem criticum levamen adferentem, tum *propter usum Cassiæ*, indies symptomata antea molesta remiserunt. Nimirum *à lactis potu* tota massa sanguinea ejusque serum indies magis magisque emendantur, ut bene reficiatur & nutriatur, symptomataque cessent à sero nimis acri & fluxili dependentia vel evanescant vel mitigentur: habitus corporis incrementa sumit, facies vividior evadit, hac hyeme non tantopere à frigore lædebatur; tussis non fuit molesta, minus exspuit; pulsus proin melior est ac à decem annis observatus fuit. Urina non amplius turbida, crassa & viscida est atque arenulæ minus subsidere comperitur. Parcius quoque minxit. Appetit, non sitit; alvus rite officium facit: bene dormit; aurium gravitas & odontalgia evulso dente carioso evanuerunt; caput non amplius dolet: sudores non sunt molesti: nihil prorsus arthritici patitur. *Illo lactis potu ulterius pergendum*, quia nondum seri acrimoniam debellatam existimo, quum manuum torpor quidam in apprehensione rerum aliquo modo dolorificus nondum penitus remiserit: cutis *circa fonticulum* aut aduratur aut pustulis ceu scabie quadam

 operia-

operiatur: Ren ſiniſter à decubitu in latus illud doleat, forte & quandoque arenulæ ſubſiderunt. *Modus lac bibendi perplacet, imprimis inventio illa ingenioſa, quâ lac diluitur decocto hordei,* unde alvus rite ſolvitur, fœces coctæ excernuntur; ructus, murmura & flatus abſunt.

In diæta moneo, ut à vino abſtineat: quod poſt vehementem excandeſcentiam Baroni Willichio febrim ſpuriam peperit ſubſequente funeſto hydrope Coloniæ. Nec aër frigidus ſiccus congruus, qui cauſa erat in autumno 1676. quartanæ, quamvis jam *lacti* aſſueverit, quod quinque annis bibit; ſervo hæc memorialia, cum magnam lucem afferant: ſi in viciniam venero *Neoburgi Illuſtriſſimum Dominum* conveniam: *nunc Stuttgardiam mihi abeundum eſt*, vix ante menſem revertor. Quia res bene ſuccedit non opus habebit *aliis medicamentis.*

DEUS T. O. M. ulterius hiſce benedicat.

Scaphuſii d. 20. Mart. 1679. Joh. Jacob. Wepfer, M.D.

Illuſtriſſ. Dominus Cancellarius de Montmolin, ad quem prolixum conſilium ſcripſi Anno 1678. *&* 1679. *de quo in præcedentibus videatur.* Multa paſſus eſt à ſero tenui acri, imprimis varias defluxiones. Ab illo tempore nihil prope, niſi *lac recenter mulctum, aut rurſus calefactum* aſſumpſit: quando nullam defluxionem paſſus eſt, quandoque comedit panem alioſque cibos, verum rariſſime, bibitque parum vini idque propterea ne ventriculus nimium aſſuefiat *lacti*, neve poſtea nullum amplius alium cibum toleraret. Nunquam *lac* nocuit, quamvis quotidie 3. vel 4. vaſcula bis vel ter aſſumſerit: verum quando ſentit appetitum imminui ℥j. *Rhabarbari veſperi infuſit in cyath. j. aquæ fontan. mane colaturam bibit;* bis terve alvum ſolvit. Nunquam ſitit. Quando aliis cibis veſcitur, illo die *lac* omittit. *De medicamentis*, quæ ſuadebantur, nullis quam quæ præſcripſeram, imprimis *pulvere antihectico Poterii*, nec tamen illo frequenter, utebatur, quia non admodum obœſus eſt, quia inſuper defluxiones non amplius tam frequentes ſunt, nec comites habent inflammationes, nec febres, ſed ſolummodo quoſdam calores moderatos. Experitur *hunc pulverem* prodeſſe, levem ſudorem provocare & alvum laxare: verum ne forte in graviore morbo minus poſtea rurſus juvet, rarius illo utitur: dictum ipſi fuit illum abſorbere nimium acidum ſtomachi atque ita obeſſe digeſtioni. A 7. annis ſemel tantummodo paſſus eſt febrim, ſcilicet *ante tres annos menſe Maji.* Contra illam ſolummodo *lacte* uſus eſt, *cum dimidio aquæ mixto & pulvere antihectico Poterii ſeu diaphoretico* ♃, unde

de convaluit & non nisi illa vice *sanguinem emisit ad ℥vj. circiter.* Nunc facies vividior & coloratior est, quæ antea pallidior erat. Non amplius tam iracundus est: dormit sex horis quiete, nisi à catarrho turbetur, facile interdum dormiret, verum nullum locum somno concedit: obambulat sine impedimento, nec delassatur, licet toto die sit extra lectum: verum anhelosior fit, si arcem petat altius sitam. Hac hyeme dolores circa malleolos passus est, verum ingressum non impediebant: uno die plantæ pedum magis quam altero afficiebantur, dolores tamen magis sub unguibus in extremitate digitorum, quam in ipsis articulis affligebant, cessarunt postquam sudavit in pedibus. Sol, venti, pluviæ & frigus non amplius tam manifeste nocent, ac fecerunt antequam *lac* bibit; uno verbo multo melius se habet.

An hoc vitæ genus mutandum sit? suasum ipsi fuit, ut frequentius cibos solidiores comederet, ne sanguis reddatur debilior, neve ventriculus tandem destruatur. Putant quidam ventriculum frequentius purgandum ab excrementis, quæ *lac* post se ibi relinquat: quidam *diaphoreticum* ♃. *seu pulv. antihect. Pot* ventriculum ejusque acidum enervaturum existimant. Observat memoriam debilitari ac somnolentiorem fieri. Animadvertit hac hyeme pedes magis aggravari quam aliàs unde hydropem timet, qui aliquot ipsius antecessorum funestus fuit. Cæterum prægressa symptomata non amplius ipsi tam molesta sunt, nec dolorem memorabilem efficiunt. Veretur dyspnœam in ascensu arcis evenientem esse prænuntium asthmatis, quo *Domina Mater* sed annosa obiit.

Hæc scribebantur d. 29. Januarii 1687. Neoburgi & mihi Solodurum ibi tunc commoranti mittebantur, ac hinc. d. 1. Febr. respondi.

Responsum.

Ad Illustrissimum Dominum Cancellarium.

Curam lacteam opem insignem attulisse, multa sunt, quæ confirmant, nam hactenus nihil molestiarum *Illustrissimus Dominus* quas antidhac expertus est, amplius patitur: facies est vividior, minus irascitur, non læditur amplius à sole, ventis, pluviis & à frigore uti pridem: toto die extra lectum moratur, obambulat sine lassitudine. *Pluribus ante aliquot annos Illustribus Viris ac quoque Religiosis suasi hanc curam, qui adhuc feliciter illa pergunt.* Cum itaque hactenus non pauca beneficia *Perillustri Domino lac* præstiterit, nec ullum indicium appareat, quod illius usum ulteriorem prohibeat, audacter illud continuandum arbitror. Sanguinem debilitari, seu aquosiorem minusque fibrosum

brosum inde fieri, non tam facile credo, cum *lac* nihil prope aliud sit, quàm chylus atque ex illo æque bonus chylus produci possit ac ex aliis alimentis sive carnes, sive pisces, sive olera & fructus sint, imò præstantior, quod ex tam luculenta sanguinis correctione manifeste patet. *In hac cura* alios cibos non denego, si modo tales eligantur, à quibus chylus non corrumpitur nec vel acescit vel bilescit: concedo carnes vitulinas, hœdinas, agninas, pullorum gallinaceorum, perdicum, aviculárum montanarum, sive elixas sive assas, etiam fructus dulces coctos, item olera cum butyro recenti cocta. Nocent vero valde salita, aromatizata, frixa, acida, nimis dulcia & saccharata: cibis boni succi & facilis digestionis in prandio potissimum frui posset; nec ut *lac* illo die mane intermittat, necesse est. Vinum penitus improbo, quod non solum in ventriculo & intestinis chylum corrumpit, sed etiam jam cum sanguine permixtum, unde sequuntur periculosæ vasorum capillarium obstructiones gravium morborum authores. Cænam semper in hac cura parciorem suadeo, imprimis in senibus nunquam tamen penitus omittatur.

Nescio quam ob causam *Illustrissimus Dominus* crebrius & fortius purgandus esset, quàm hactenus fiebat: nam nihil de ventriculo afflicto conqueritur & massam sanguineam plurimum emendatam superius recensita beneficia testantur: merum commentum est, Lac tot & tantas sordes legitime potum, in ventriculo relinquere, citra illius vel aliquales læsiones. *Novi plures hâc curâ fruentes vix semel in anno lenitivum aliquod assumere, idque sine ulla sanitatis noxa:* sufficiet igitur *Illustrissimo Domino sola rhabarbari infusio.* Nodum quoque in scirpo quærere videntur illi, qui *Pulverem antihecticum Poterii* rariorem improbant: posito illum fermentum stomachi, quod plures opinantur acidum esse, edulcorare; at hac ratione *tutior lactis potus* redditur: illum vero fermentum effœtum prorsus reddere, nemo mihi facile persuadebit: certo si æquo animo reputare velint adversantes, facile animadvertere possent *uno atque altero mane* sumto *hoc pulvere* eodem & sequentibus diebus ægros tam bene appetere & alimenta assumta coquere, ac antea fiebat, imo plerumque & melius cibus sapit & laudabiliter dissolvuntur alimenta, quam diebus prægressis, modo *Nitrum* probe ab illo eluendo sublatum fuerit.

Hydropis quidem prænuntii sunt respiratio difficilior, verum quoniam toto die obambulare sine lassitudine valet, vix credo œdema, quod alicujus momenti sit, adesse eoque minus, quoniam pedes quandoque sudarunt. Si solummodo respiratio difficilior observetur in adscensu ad arcem, non tanta erit, ut *Illustrissimum Dominum* terrere debeat;

beat;

beat; hoc enim ſenectutis culpa, non ab aliquo vitio intra cavum pectoris abſcondito aut graviore minante fit: certe ſi domeſticas ſcalas citra interpoſitam quietem, adſcendere valet, ſique in lecto non altum decubitum eligere cogatur, quod vix credo, quoniam ſex horis continuo noctu dormit, nec hanc dyſpnœam timendam arbitror.

Memoriam apud ſenes imminui in vulgus notum eſt, at & hæc plerumque non fit ob aquam intra cranium ſtagnantem, ſed quia objecta negligenter, ceu pridem nota, non attendunt, aut quia propter multivaria negotia, quæ recenter obveniunt, à ſuccedentibus oblitterantur, hanc ob cauſam non forem author *Illuſtriſſimo Domino*, ut pro roboranda memoria uteretur *Confectione Anacardinâ*, *pulvere Mneumonico Tritheimii*, *aut ſimilibus exſiccantibus*, quibus maraſmum ſenilem accerſeret: *præcipuum remedium erunt induciæ à copia negotiorum, imprimis tædioſorum & animi quædam tranquillitas.*

Concludo ulteriorem lactis potum Illuſtriſſ. Domino proficuum fore; frequentes purgationes nocituras, pulverem antihecticum ſeu diaphoreticum ♃. præſervationis cauſa ſemel in ſeptimana profuturum aut urgente affectu etiam crebrius ſumtum, levamen allaturum, & lacti citra ullam noxam pleniorem victum nec quicquam obfuturum.

Deus T. O. M. Illuſtriſſ. Dn. porro conſervet, curæ benedicat, ipſum ad Neſtoris annos ſalvet!

Soloduri d. 1. *Febr.* 1687.

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

OBSERVATIO CV.

Catarrhi.

Nobiliſſimus Dominus Johann. Franciſcus Zwier de Evenbach: 67. annor. ſtaturæ juſtæ, gracilis. Circa 41. ætatis annum miſere colicâ bilioſâ excruciabatur, adeo ut de vita deſperatum fuerit: morbus *à medicamentis* exacerbabatur. NB. per ſeptennium male habuit tum à melancholia tum à colica bilioſa, quarum ultimam *crebra purgantia* attraxerunt. Colicæ bilioſæ medebantur *acidulæ*, quæ in principio pareſin pepererunt, continuatæ non ſolum colicam, ſed etiam pareſin radicitus ſuſtulerunt. Ab illo tempore crebrius *acidulas* bibit. Obſervavit *acidulis* tempore æſtivo potatis ſubſequente vere catarrhos cum impetu ad pectus ruiſſe & tantum non ipſum ſuffocaſſe. Anno

ætat. 44 podagrâ ægrotare cœpit, quæ ſæpe ſæviſſima erat & duravit non raro ad tres menſes. Invaſit ſemel in anno, aliquando bis vel ter, non raro per integrum annum ab illa immunis fuit. Catarrhoſus eſt admodum & præter podagram catarrhi ad pectus & ventriculum ruunt. Catarrhi ſunt menſtruales, ſubinde hebdomales : aliquando diutius emanent. Appetit plerumque bene, bis in die comedit, non faſtidit ullum cibum. Prandium largius eſt, cœna parcior, ſi largior ſit, circa 11. aut 12. noctis ſomnus turbatur, aliquando tardius: dum adhuc hypochondriacus erat, præciſe circa undecimam noctis expergefiebat. Nunc iſtæ ſomni interruptiones non amplius tam crebræ ſunt, nec accidunt, niſi ſi largius cœnet aut ab animi paſſione ſive ira ſive etiam nimia lætitia turbetur. Nam hæc ſymptomata etiam podagram accerſunt. Quando catarrhus ad ventriculum ruit aut evomendus eſt aut per diarrhœam evacuatur : nuper utrumque evitavit *uſu pulv. ſtomachi. c. Maximil. Imperator. ex multis radic. ſemin. aromat. &c. calidis concinnatis :, hoc anno* 1673. aliquoties evenit. Facile iraſcitur, ſed ira brevi evaneſcit. Alvus ſæpe per dies 3. vel 4. ſuppreſſa eſt, unde caput dolet, nonnunquam quotidie, unde bene habet. Equitatione alvum optime promovet, quod à bile commota fieri puto: imo equitatio alvum ita accelerat ac ſi *purgans* ſumſiſſet. Urina plerumque ſpicea & tenuis eſt. Sudat crebro & copioſe. Jam à multis annis vinum aqua diluit aut juxta vinum *aquam coct.* bibit *ex ♀ vin. paſſul. maj. cortic. citr. colatur. infund. cinam. ac.* Reſpiratio libera eſt. Cor quandoque palpitat ſubito in lecto ſine cauſa externa, brevi tamen durat. Pulſus eſt robuſtus, plenus, ſubdurus, paulo nunc celerior. Caput raro dolet: aliquando tenduntur tempora & tunc defluxiones coryza &c. ſuperveniunt : nunquam dolet occiput : aures non tinniunt. Videt ad diſtans. Vertigine quandoque corripitur ſed raro, cui medetur *ſemin. Carvi* imprimis, ex cujus eſu vertigo rarior nunc eſt. In artubus robuſtus eſt, non tremit manibus, imo præter ætatis rationem firmus eſt. Obambulat. Sternutat ſubinde mane. Ante aliquot ſeptimanas ex hauſtu frigidæ & comeſtis fragis immaturis, crudis, coryza cum tuſſi ſicca, quaſi catarrho ſuffocativo correptus fuit, nam inter tuſſiendum inaniter, maximè in menſa, reſpiratio intercipiebatur aliquandiu fere penitus. Appetitus proſtratus fuit & facies flavior reddita. *Die 29. Jun. ipſum Clinglavii conveni ;* facies erat vividior : tuſſiit rarius. Sputum facilius ſuccedebat. Appetitus rediit. Uſus eſt *ex meo Conſilio diacod. Mont. noctu : & tabell. ex ſpec. diatrag frig. bol. armen. &c.* cum fructu.

Reſo-

Reſolutio.

NObiliſſimus Dominus temperament. calid. & ſiccioris videtur ab ætate virili ad hanc ætatem abundaſſe lympha biliosa, tenui, fluxili admodum; quæ bilem diluendo & ſuccum pancreaticum augendo affectum hypochondriacum in juventute peperit: poſt crebra purgantia ad plexus meſentericos allecta colicam bilioſam produxit. Lymphâ mitigatâ & per vias urinarias eductâ, ambo affectus evanuerunt: ſupervenit podagra & nunc catarrhi varii, qui tamen nec ſævi admodum nec diuturni ad victus rationem accuratam. Cumulatur tamen materia catarrhorum ob ſomnum protractiorem, vitam magis ſedentariam. NB. Plerumque plurimum mingit, unde quoque catarrhorum pericula evitat feliciter. Crebrius maſſa ſanguinea deſpumatur per membranam pituitoſam poſteriorem. Nupero catarrho anſam dederunt frigidæ potus & fraga immatura, nam inde lympha crudior. Unde juvarunt *diacod. Mont. Rot. ex diatrag. frigid.* Ne inpoſterum hi catarrhi tenues periculum creent vitet cruda quantum poſſibile. Illo ingruente utatur *conſerv. roſ. rubr. majoran. anthoſ. theriac. Androm. bol.* ſi fortior *diacod. Mont. Rot. pector.*

OBSERVATIO CVI.

Conſilium pro Catarrhis tenuibus.

REver. Dominum temperamenti eſſe calidioris, ex colore faciei, habitu corporis & ex iis quæ hactenus paſſus eſt abunde conſtat, unde etiam in maſſa ſanguinea ſerum acrius colligit, quod cum moleſtia quadam exſtillat in fauces & aſperam arteriam; quod acrius eſſe manifeſte nuper patuit, nâm limbus palati, uvula & poſtica pars faucium, ſeu pharynx rubuerunt, cum puſtulis quibusdam rubellis, unde ſequebantur raucedo, tuſſis, dolor ſub medio ſterno & in lateris parte dextra; hanc ob cauſam ſæpe experitur hæmorrhagiam narium; urina quoque eſt tinctior, non ob bilem, ſed copiam ſalis permixtam. Quæ cum ita ſint, in hac ætate juvenili, in qua calor aliàs intenſior eſt, quam alias ſolet eſſe, cavendum ne *vel alimentis vel medicamentis* calor & acrimonia augeatur, & ſi qua ſeri ſecretio fiat, ut nuper talis ad fâuces & pectus & pridem ſæpius ſimilis contigit, ſerum non acuendum, turbandum, aut amplius agitandum, quod fit ſi *medicamenta pectoralia calidiora* ipſi exhibeantur, aut *fortiora purgantia* dentur, imprimis *vomitoria* ingens damnum afferre poſſent, nam facile ſputum cruentum provocare valerent, quia ſanguis aliàs eſt acris & fluxili

xilis. Itaque in ſtatu ſano vel dum valetudo non valde afflicta eſt, ſibi caveat à cibis valde ſalitis, fumo induratis, nimium aromatibus conditis; à nimium auſteris & acidis, illi enim ſanguinem ejusque ſerum acrius reddunt, hi pectori valde nocent. Bene faceret ſi in illa loca pervenerit, ubi vina generoſa, admodum inflammantia, bibuntur, vinum aſſueſcat diluere aquâ fontanâ ſimplici, quia non ſemper occaſio habetur illud *decoctis* attemperandi. Vix creditur ab inexpertis, quantum commodum ſanitati afferat dilutum vinum, certo plurimum conferet *Domino*, quia alias mane ſiticuloſus eſt. Quando ab itinere, aut labore incaleſcit ſudatque, caveat diligenter ne ſubito refrigeſcat, ſed ſenſim in loco tepido ad ſtatum temperatum redeat. Maſſa ſanguinea attemperatur variis modis, verum *Domino* vix hac vice concederetur *longa curatio*; igitur citra temporis jacturam aut impedimentum in ſtudiis *æſtate ſingulis menſibus per octo dies ex. gr. Majo, Junio, Julio & Auguſto* bibere poſſet *juſculum aut ſerum lactis alteratum herbis hepaticis & pectoralibus.*

Ex. gr. Radic. cichor. ℥ß.
Herb. ſcabioſ. pimpinell.
chærefol. hepat. nob.
Flor. borrag. buggloſſ. ãã. ℈j.
Sem. aniſ. ʒj. *Mac.* ʒß.

Inciſ. & contuſ. coq. in juſcul. carn. non ſalit. Menſ. j. per dimid. quadrantem horæ.

Bibat *mane uncias ſex vel ſeptem calide:* poſt potum obambulet. Si *purgandum* erit, fiat id benigne *ſc. fol. ſenn. rhabarb. crem.* ♀. *ſem. aniſi.* Si ſerum ad fauces & ad pectus ruet, ſive hyeme ſive æſtate id fiat, dentur ſtatim ſerum mitigantia & demulcentia: itaque paretur *tale decoctum.*

Sumantur *Radic. tuſſilag.* ℥ß.
liquirit. ʒij.
Herb. ſcabioſ. veronic.
Flor. papav. err. bellid. min. ãã. ℈j.

Inciſ. & contuſ. coq. in aq. font. menſ. j. c. mell. cochlearib. ij. per hor. quadrantem: colet. bibat M. hor. 6. & V. hor. 4. ℥v. *calide.*

Si fauces doleant lingat ſubinde *Mixturam ex melle roſato, diamoro & aqua prunellæ æquali pondere mixtis: noctu hora ſomni* ſumat

cochlearia

cochlearia tria diacodii Montani cum pauxillo aquæ papaveris erratici diluti. Maneat in loco temperato donec melius ſe habeat.

Deus T. O. M. hæc ſalutaria eſſe jubeat!

Soloduri d. 4. *Febr.* 1687. Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSERVATIO CVII.

Tremor.

REverendiſſimus *D. D. Ch. W. Præpoſitus Stutgardianus* 57. annor. ſtaturæ gracilis, mediocriter carnoſus, facie rubicunda præditus: 10. annis *Theologiam* profeſſus eſt *Tubingæ* : 13. annis *Concionator Aulicus Stuttgardiæ* & jam *Præpoſitus* bis in ſeptimana ex ſuggeſtu concionatur cum vehementia quadam. Delectatur acetariis. A 10. annis conſuevit ante concionem ſumere *cochl. j. ſpir. ceraſ. nigr.* ad facilitandam expectorationem. Sudat facile & largiter mane in lecto, item finita concione, at tunc valde debilitatur. Jam diu tremere brachio dextro cœpit. *Die* 11. *Julii* 1682. obſervavi tremore manum affici, licet brachium totum menſæ impoſuerit: præ tremore vix cochleare ori admovere poteſt : ſi gravius corpus apprehendat, illud firmius tenet, quàm levius, ſic apprehenſo baculo hoc mane non multum tremuit, ſimul impotentiam in manu animadvertit, ob quam corpus gracilius amplecti & propterea quandoque ſcribere nequit, citra ſtuporem aut formicationis ſenſum. Inter concionandum tremore in brachio dextro incipiente, ſiniſtrum quoque & pedes tremunt. Dolet continuo ſub axilla dextra non autem ſub muſculo deltoide nec in collo. Nullam vertiginem, nullum aurium tinnitum, nullum capitis dolorem aut perturbationem ſentit, dormit 7. horis ſuaviter: ſi longius ſomnum protrahat, caput gravatur, ſomnum non ſtatim à cœna inire licet, ſed poſt obambulationem ad minimum duabus horis durantem, ſi negligat illam inquietus dormit. Delectatur imprimis oleribus. Aliquando *ab acidularum potu* vertiginem & capitis obtuſionem contraxit. *A balneo* per aliquot dies protracto ſenſit artus vegetari. Ingenio, memoria & judicio *Vir doctiſſimus* valet & in ſtudiis aſſiduus eſt. Si brachium ſub culcitra detineat non tremit. Totum latus dextrum debilius ſiniſtro à primis unguiculis eſſe putat, quod hoc magis præ iſto ſudare ſoleat, magisque ſordes contrahat.

Analyſis.

TRemorem affectum eſſe manifeſte conſpicitur, & licet digiti manu quiete locata moveantur, non tamen videtur motus iſte ſpaſmo-

dicus esse, cum tremorem hunc in lecto manu & brachio sub culcitra detentis non patiatur; evenire videtur, quia musculi flexores, qui manuum digitos firmos detinere deberent, imbecilliores sunt extensoribus. Causam proximam ejus existimo influxum spirituum animalium impeditum, non intra cranium, quia nulla adsunt signa cerebri & cerebelli læsi; nam omnibus sensibus valet, rite dormit, non capite dolet, nulla adest vertigo, obtusio, tinnitus &c. sed circa nervos axillares & quidem sub axilla, quia ibi dolet, non in humero nec in cervice: impediti influxus signum quoque est impotentia amplectendi corpora graciliora ex. gr. pennam, acum, cochleare &c.

Impedimentum nervorum ramis incumbere potius, quam medullam occupare existimo, quia dolet circa illa loca, ubi glandulæ & ganglia nervina *Fallopii* existunt, & quia sensus formicationis atque stupor absunt; estque serum non expers acrimoniæ potius, quàm mucus quidam frigidus & insipidus, nam tali *Reverendiss. Dominum* abundare temperamentum totius testatur; hujusque cumulationi ansam dedit *Sp. cerasor. usu diu continuato*, quod universo glanduloso & nervoso generi nocentissimum est.

Tremor totiûs inter concionandum potius imaginationi adscribendus est, quam originis corporis medullosi læsioni, nisi aliquam spirituum dissipationem ob fortiorem & intensiorem motum concurrere velimus. Quia *Reverendissimus Dominus* est provectioris ætatis, quia tremor jam diu duravit, quia denique nervini affectus ægerrime cedunt, sollicite & pertinaci studio causa hujus tremoris aufferenda & gravius malum declinandum erit.

Quoniam *Reverendissimus Dominus* ad sudores matutinos proclivis est, illi neutiquam impediendi, cum illi imprimis serum copiâ peccans exhauriant & prope felicius, quàm *purgantia*, quæ aliàs hac tempestate locum non habent, sed non diu urgendi, ne simul spirituum jactura fiat. Ad causam proximam aufferendam; pergere poterit *pulvere jam præscripto.*

Utilissimam in hoc morbo comperi quoque *Salviam*, quæ multivariam in usum duci poterit: *scil. mane* sumere posset *pulv. cum aqua salviæ & vesperi horâ ante decubitum Fol. salv. pug. j. decoqui posset in juscul. carn. non saliti* ℥ iiij. quas ebibat *hor. post sumtum pulverem.* Illa quoque cibi in prandio & cœna condiri possent. Antequam cubitum eat, sumat ʒj. *hujus Elect.* ℞. *Conserv. ros. r.* ℥ij. *conserv. fl. salviæ* ℥j. *Ther. Androm.* ʒß. *bol. arm.* ʒiij. *Msc. Emplastr. diachalcit. pelli molliori inductum* humero cum portione colli & partibus subaxillaribus impona-

ponatur, diu noctuque gestetur. In summo æstu *duos cyathos acidularum mane* sine damno ebibere posset ad serum attemperandum.

Imprimis *insessus semel in septimana* prodesset *per hor. j. mane decoctis in aqua serpill. Miiij. salv. Mij. post insessum* lectum repetat.

Victûs ratio ex cibis boni succi & facilis coctionis sit: vinum bibat, quod non sulphuratum sit: quia illud aquâ dilutum bibere nequit, loco aquæ fontanæ bibat interdiu aut in prandio siti urgente *haustum talis decocti ℞. Fol. salv. Mj. passul. maj. exacin. ℥j. coq. in mens. aq. fontan. Consuetæ purgationes, V. S. scarificationes* suo tempore non sunt negligendæ: *Fonticulus* apertus servetur.

Reverendissimi Dni D. Tremor *d.* 28. *Martii* 1683. adhuc permanet; imo hactenus incrementa sumsit, nam & alios artus corripuit, & ipsemet putat se toto corpore vacillare, nec pedes, ceu columnas corporis, satis firmos amplius esse, quamvis inter ingrediendum nullam nutationem *cum D. D. Härlino* post meridiem observarim. Interea negat se vertiginem pati, forte gyrosam; an vero titubante afficiatur certo judicare nequeo: observaretur forsan verius mane jejuno stomacho; quod eo verisimilius est, quia memoriam imminui sentit: unde concionaturus pro sublevamento διάγραμμα in promptu habet, ne quid intercidat, & nunc longiore tempore majoreque labore proponenda pro concione memoriæ imprimere cogitur. Dormivit suaviter & optime per plures horas, nulla experitur insomnia phlegmatica, sæpe aërea: expergefactus se multis ingenii laboribus defatigat, quibus tamen nihil certi determinare valet, postea omnia rite & prompte expedit. Omnibus reliquis sensibus valet. Scribit & pingit literas pulchre, sed non consueta promptitudine. Reliquæ facultates vitales & animales rite se habent. Est carnosus, robustus, bene coloratus: non sitit.

Videtur nunc tremorem istum non evenire tantum ob denegatum aut impeditum influxum spirituum animalium sufficientem, vel inde constat quia etiam ex. gr. reposita manu aut brachio, manus inquietatur & ad latus quasi pellitur, ac si aliquid convulsivi concurreret. *Reverendissimum Dominum* sero acri & salso abundare indigitat facies guttâ rosaceâ infecta. Passus est hactenus hordeolum in palpebra dextra, quod in abscessum degeneravit. In cerebro cumulat humores propter assidua studia.

Quia *medicamenta aliaque auxilia* vel fastidivit vel propter occupationes neglexit, suasi *Thermas Ferinas*. Illis præmittat *potum acidularum Deinaccensium*. Bibat *per dies* 10. *in summo ad* ℔*ij. mane* Comedat simul *frustulum Tab. ceph. sequent. inter bibendum.*

℞. *Cinamom. acut.* ʒij. *galang. cubeb. cardamom.* ãã. ʒß.
Santal. rubr. ʒj. *Msc. F. Pulv. add. minutim concis.*
Condit. humid. Nuc. mosch. ʒij. *cort. aurant. citri* ãã ʒj.
Zingib. ʒß.
Amygd. dulc. excort. pinear. rec. mundat. ãã. ʒij.
Cum sacch. alb. ℔j. *solut. in s. q. aq. cinamom. bugl.*
Msc. F. conf. in morsell. ad scat.

In Thermis mane insessui præmittat *haustum* ℥vj. *vel* ℥viij. *acidular.* Post potum obambulet. Excretis *acidulis insessu Thermar.* utatur, quotidie tamen non ascendat hor. 4. *à balneo* lectum petat. Vesperi si sitiat *post balneum*, bibat *haustum acidularum*, si debilitatem sentiat, sumat *frustul. Tabell.* Antequam *ad acidulas* proficiscatur, sumat *Pilul. ceph. Num. x. In Thermis*, si constipetur aut caput gravetur, *harum post parcam cœnam* capiat *viij. ante decubitum.*

℞. *Extract. cochiar.* ʒj.
Senn. s. rhabarb. s. ana. ʒß. *castor. gr. iiij.*
Magist. jalap. gr. vj. ol. d. rorismar. gutt. iij.
Elix. propr. Parac. q. s.
Msc. F. Pil. Num. 65. de ☉. *consperg.*
Pulv. sant. rubr. d. ad scat.

Hanc Cucupham gestare posset.

℞. *Mastich. Elect.* ʒiij. *succin. alb.* ʒij.
C. C. ust. ʒiß.
Summit. majoran. rorismar. fl. ros. rubr. ãã. ʒj.
Msc. F. Pulv. gossypio excipiend. & syndon. r. interpass. in cucupham.

V. S. nisi forte plethora urgeat, non repetenda. Dum *in acidulis & Thermis* versatur, omnia graviora negotia omittenda; soli curæ vacandum est. Vescatur cibis boni succi: non solum post potum sed etiam post pastum obambulet omnique ingenio animum excitet. Cura vix ante 5. septimanas absolvetur.

Exc. D. D. Härlinus scribit d. 24. Jul. 1683. *Acidulas & Thermas* optime pertulit nullumque symptoma sensit: octiduo elapso actiones vitales & animales rursus imminui cœperunt, rediit tremor, memoriæ & virium debilitas: causam putat animi pathemata, obambulat, in publicum prodit, non sitit, appetit, verum à cibo non reficitur: alvus aperta: dormit.

Exc.

Exc. D. D. Camerarius ſuaſit *Elect.* & *Trag. cephal.* Poſt reditum neglexit *acidulas* : poſtquam illas rurſus bibit melius habet.

Reſpondi : Tremorem hunc cum reliquis ſymptomatibus provevenire à calore ſolvente potius, quam illo oppreſſo. *Condito add. pulp. pom citr. N. ij. trag. ſpec. diarrh. Abb.* ℨj. *diamargar. Fr.* ℨß. *tab. man. chr. perl.* ℥ß. *Mſc.* Continuet *potum acidular. mane* : ſi additur *pauxill. ſyr. acetoſ. citr.* magis ſaperent.

Reverendiſſimus D. D. & *Præpoſitus W. Stuttgardiæ d.* 1. *Nov.* 1683. *rurſus ab Excell. D. D. Härlino* & *Me viſitatus* & *examinatus fuit mane:* manu dextra continuo tremit, etiam quando illam ad quietem reponit, illaque veluti ſuccutitur motu quodam tremulo convulſivo, id etiam obſervavimus in pollice manus ſiniſtræ : ob hunc motum tremulum nec juſcula cochleari comedere valet, nec ſcribere amplius poteſt niſi tardiſſime, adeo ut cum labore nomen literis ſubſcribat. Bibiturus ambabus manibus vas apprehendit. Cæterum craſſiora corpora ex. gr. alteriûs manum, ſatis firmiter comprehendit, detinet, imo illam comprimere valet. Diu pedibus inſiſtere nequit, quin ſemper inter ſtandum illos aliquantulum loco moveat. Inter incedendum quandoque pedibus impingit, non tamen paralyticorum more illos trahit : veretur caſum ac putat ſe vacillare, aut titubare inſtar ebrii, licet in ingreſſu non obſervaverimus : vertiginem gyroſam non animadvertit, at titubantem adeſſe dicit. Caput nunquam dolet. Aures non tinniunt, omnibus ſenſibus externis valet, ignorat ſenſum formicationis : minutis literis impreſſa etiam Græca legit. Querebatur ſe non amplius tam facile ac prompte percipere, quæ legit, nec ea felicitate & facilitate memoriæ lecta imprimere, ut pridem, nec illorum recordari, adeo ut mane lecta poſt meridiem non niſi ægre & cum labore quodam depromere valeat. Oculi multoties manant, & facile illachrymat, tum propriæ tum alienæ miſeriæ conſideratione, quamvis ante virilem animum habuerit & memoria vel millenis præcellerit. Plurimas conciones animo concepit, non literis conſignavit, promptiſſime recenſuit, inter quas 8. *in Danielem* erant, quarum nunc non amplius recordatur. Inter concionandum ſudore prope defluxit, maxime in dextro latere, ſudor ille nunc fere ſubſtitit, hodie tamen manus dextra maduit. Dextrum latus à 13. annis debile fuit, imprimis vero brachium dextrum. Caput maximam partem calvum eſt : capilli tamen pro ætatis ratione non adeo cani. *Fonticulum* geſtat in brachio ſiniſtro, qui nunc minus quam pridem manat : caput ſibi obtuſum queritur & omnes artus ac omnem reliquum truncum veluti plumbeum, cum antea agilis eſſet & curſu cæteros ſibi coætaneos vinceret. In tertio matrimonio vi-

vit. Conjux ejus moderna obſervavit aliquoties tremorem hunc convulſivum brachii dextri ipſi in ſomno ſæpius eveniſſe: addidit ipſe frequenter totum corpus & artus ceu à rigore concuſſos fuiſſe. Ut pridem, ſic etiam in hoc valetudinis declinantis ſtatu aſſiduus eſt in legendo nec à lectione ullo modo arceri poteſt. *Die 2. Nov. Veſicatorium* utrique carpo impoſui: *hora 6. veſp.* aperui, veſicas excitarunt ſine magno dolore easque mediocres.

Analyſis.

APud *Reverendiſſimum Dominum* non ſolum medullam ſpinalem p. n. affectam ſed quoque ipſum cerebrum labe quadam infectum eſſe, patet: per medullam ſpiritus animales non ſufficienter influere probant tremor manuum imprimis dextræ, imo omnium artuum mane quando ſurgit & perfrigeratur antequam veſtibus indutus ſit, alacritas omnium artuum imminuta, ob quam ſe totum plumbeum putat, licet nullus tumor artuum œdematoſus adſit: non poteſt firmiter talis inſiſtere, vacillationem timet, quandoque inter incedendum pedibus impingit, licet pedes nondum paralyticorum more trahat, juſcula aliaque potulenta comedere ſine profuſione nequit, non niſi lentiſſime ſcribit. Cerebrum imbecillius innuunt ſenſus capitis obtuſi, phantaſiæ quædam imbecillitas ut & memoriæ, unde, quæ legit non tam prompte aſſequitur, nec tam cito in memoria retinet, nec tam feliciter depromit ut pridem: lachrymæ tum ſponte manant, tum propriæ tum alienæ miſeriæ conſideratione largiter erumpunt. Vitium tamen intra cerebrum nondum magnum eſſe, vel inde conſtat, quia caput non dolet, omnibus ſenſibus externis valet, etiam formicationis ſenſum ignorat, denique judicio egregie adhuc pollet. Cauſa proxima non alia eſſe poteſt, quàm ſerum ſanguinis, nam ſolum hoc ſe citra graviora ſymptomata medullæ ſpinali & reconditis cerebri porulis & meatibus, per quos ſpiritus diſtribuuntur & moventur, immergere & hac ratione has actiones imminuere poteſt. Sero hoc *Reverendiſſ. Dn.* abundare, ſudores largiſſime tum aliàs tum inter concionandum effuſi & nunc prope ſuppreſſi evincunt. Verum hoc ſerum non ſolum immerſione & inſinuatione in medulloſas partes peccat, verum etiam vellicatione membranularum nervearum nervos inveſtientium, nam manus ſuccutiuntur cum digitis, ſi illas ad quietem componat, imo inter dormiendum non ſolum brachium dextrum, ſed omnes artus ceu à frigore concuſſos fuiſſe aliquoties obſervabatur indeque à ſomno excitabatur, manente ſuccuſſione. Vellicationem adſcribo ſeri acrimoniæ, quam ipſi conciliavit temperamentum calidius multis ſignis eluceſcens, imprimis ex facie rubra, promptitudine & alacritate in omnibus actionibus &c.

His morbis occurrendum magno & pertinaci ſtudio, tum quia indies

indies cum ætate incrementa ſumunt, tum quia nervini affectus aliàs ægre eradicari poſſunt eoque magis, quia *Reverendiſſ. Dn.* has partes intenſis & diu continuatis ingenii laboribus multum defatigavit, ſenſimque ad hoſpitandum hoc ſerum diſpoſuit. Ergo ſerum in tota maſſa ſanguinea & propriis vaſis redundans imminuendum, à principio nervorum revellendum, illi inhærens diſſipandum ſimulque corrigendum erit.

Quod hac ratione præſtabitur. *Rev. Dn.* tutò *purgari* poſſet *ſyr. roſ. ſ. ſ.* qui in majori quantitate partitis vicibus largiſſime ſerum citra periculum evacuat. *Ex. gr. dentur ejus ℥vij. vel ℥viij. paux. aq. beton. dilut. mane hor. 6.* Si ad 9. non *purget,* dentur tunc ulterius *℥ij. vel ℥iij. Fonticulus* apertus ſervetur. Crebro *veſicatoria* brachiis imponantur ſemper duo ſimul, mutatis locis. *Frictiones matutinæ* juxta fornacem utiliſſimæ ſunt *pilâ ex panno confectâ· Mane hora 6. & veſperi hora 5.* dentur 5. *vel 6. harum pilul. cum pauxill. aq. majoran. vel betonicæ.*

℞. *Diaph. ♃. ʒj. C. C. ph. ppr. ung. alc. pp. ana. ʒiß. cinnab. nat. ʒß. Extract. lign. al. ℈j. ambr. gryſ. gr. iiij. Mſc. F. c. mucil. trag. pil. ex ʒj. No. 40.*

Hora 8. *matut.* ſumat *cochl. ij. hujus gelat. cum juſculo carn. calid.*

℞. *Gallin. macil. dim. ped. vitul. N. j. limat. C. C. crud. ℥ij. ung. alc. ℥ß. Herb. major. acetoſ. Hiſp. cochl. ana. Mj. Macis. ʒß. pom. citr. N. j. Inciſ. & contuſ. ind. Lagen. ſtann. affund. aq. fontan. ℔ij. vin. alb. ℔ß. bene obturata locetur in cacab. aq. pl. ſinatur ebullire hor. v. Poſtea coletur & exprim. fortiter. Colaturæ add. conf. Alk. c. ʒj. Mſc.*

Cubitum iturus ſumere poſſet *jugl. magnit. hujus Elect.*

℞. *Conſerv. roſ. r. ℥j. Anthos. ℥j. ſpec. diambr. ʒj. pulp. pom. citr. N. j. Mſc.*

Mane & veſperi vertex inungatur *balſam. cephal. Cucuph.* ulterius geſtet.

Si debilitatem, ſiccitatem oris aut vertiginem ſentiat ſubinde ſumat maxime in ſenatu *rotulam.*

℞. *Spec. diambr. diamoſch. ãã. ʒj.*
diacubeb. diarrhod. Abb. ãã. ʒß.
Conſerv. roſar. rubr. ℥ß.
Conf. alkerm. c. ʒj.
Sacch. alb. in ſ. q. aq. majoran. ſolut. ℥iij.
Mſc. F. Confect. in Rotul.

Si

Si *V. S.* & *Scarificationi* assueverit, non omittantur. Vescatur cibis boni succi. Vinum diluat *decoct. lign. visc. quern.* Lectionem à pastu fugiat. Mœror omni ingenio excutiatur.

OBSERVATIO CVIII.

Affectus nervinus Convulsionem aut Paresin minitans.

M*Atrona quædam Mercatoris Dn. N. N. Vitodurani Uxor* 28. annor. circiter. Staturæ mediocris, carnosa & bene colorata. In pueritia stranguriâ afficiebatur & lapillos excrevit, hujus symptomatis vix recordatur. Passa est pleuritidem circa ætatis annum 10. Postquam primum menses eruperunt, comestis pomis muriâ conditis substiterunt ad biennium fere, inde chlorosi afficiebatur: *variis usa est medicamentis:* juvarunt tandem *Thermæ Badenses in Argovia. Anno* 1685. sævam lumbaginem passa est cum stranguria, illo tempore duæ tineæ, quæ bazii amplitudine post variolas permanserunt, nec *medicamentis* curari poterant, sua sponte evanuerunt. Ab illo tempore incepit affectus de quo nunc conqueritur. Paroxysmum præcedit vesperi sitis, cibi aliquid adversi sapiunt, aures tinniunt, quandoque præcedit vertigo titubans, quæ cum aliquando in templo affecisset, sudorem expressit, aliquando horror præcedit subsequente calore non magno, postea oculos claudere cogitur sine dolore; attenditur circa radicem nasi, hinc putat aliquid è nucha delabi: pridem convellebantur artus, mente integra permanente: nunc artus quasi stupidi & impotentes redduntur, ut sibi aliquid apoplectici timeat; cor debilitatur, attamen nec extrema frigefiunt nec expallescit: aliquando retro & anterius dolorem constrictivum sentit in paroxysmo. Post paroxysmum dolent nucha & tempora; durat paroxysmus tribus horis, aliquando toto die. Gravidam quatuor septimanis ante partum semel afflixit, sed duravit solum per diem dimidium. 1687. *à* 20. *Februar. ad* 15. *April.* prope quotidie illo corripiebatur. Enixa est *circa medium Octobr.* Infantem lactat. *Circa* 20. *Novembr.* rediit Paroxysmus nunc quotidie nunc alternis diebus, citra tamen apertas seu manifestas convulsiones. Ob paroxysmos imminentes aut timendos domi manere cogitur. *D* 10. *Decemb.* 1687. *me convenit:* Eques *Scaphusium* venit: vegeta erat, bene colorata, capillis nigris prædita. Maritata fuit ante 6. annos. Liberos 5. peperit atque in penultimo partu gemellos. Appetit, non sitit, alvus quotidie aperta est. Vinum bibit rubellum, illud aliquando sine noxa aquâ temperat. Menses, licet lactet, subinde videt sed parce. Respiratio

ratio non est difficilis, semper humili situ potest decumbere. Pulsus est bonus. Sensibus omnibus valet: in acclivium ascensu debiliora experitur fœmora & genua: urina hodie erat glauca cum ramento mucoso: mingit nunc sine dolore, attamen bis noctu surgere cogitur. Non facile sudat. Hodie ab equitatione, cœlo nivoso manus circa carpum leviculè tumuit.

Analysis.

AFfectus iste nervinus est ex illorum numero, qui convulsiones aut paresin minantur, nam genus nervinum non procul ab exortu spinalis medullæ affligi, indicio sunt tinnitus quidam utriusque auris, vertigo titubans, qua antrorsum sibi cadendum putat: hæc aliquando in templo tam magna erat, ut sedere cogeretur & sudor exprimeretur; mox palpebræ decidunt illasque aperire nequit, sine ullo dolore, putat aliquid è nucha decidere per dorsum, inde artus elanguescunt & ad motum impotentes fiunt; pridem convellebantur; post paroxysmum dolent nucha, tempora & radix nasi tenditur.

Causa spinalem medullam hoc in loco premens, alia non potest esse, quam serum, quod citra suppurationem aliamve praviorem corruptionem aliorsum defluere & sine reliquiis dissipari potest. Hoc cumulat *Domina Ægra* propter renes à pueritia debiles, nam in pueritia aliquid nephritici passa est cum stranguria; idemque affectus præcessit hos insultus, deinde parum sudat, & forte vitam nimis sedentariam vivit. Huc decumbit, post despumationem massæ sanguineæ, ut *Carolus Piso loquitur*, nam paroxysmum præcedit sitis, sapor ciborum adversus, horror subsequente calore leviculo.

Malo huic occurrendum diligenter, ne in morbum convulsivum aut paresin degeneret.

Aliter tractandus extra paroxysmum, aliter in ipso paroxysmo.

Extra Paroxysmum serum evacuandum, circa principium spinalis medullæ absorbendum, unâque operâ genus nervosum roborandum est. Itaque *singulo mane* sumat *hor. 6. ℥j. hujus pulveris cum aqua flor. tiliæ* maneatque adhuc ultra horam in lecto.

℞. *Pulv. radic. valerian. sylv. pœon. ana. ʒiij.*
C. C. ph. ppr. Ung. alc. pp. ana. ʒiß.
Cinnab. nativ. Ungar. aut ♁ii rectif. ʒß.
Ol. nuc. mosch. expr. gr. iij.
Sacch. alb. ℥iß. Msc. F. Pulv.

Vesperi hora ante cœnam sumat ʒß. *hujus pulv. etiam c. aq. fl. Til. semel*

mel in menſe, ſi non lactet, *ante novilunium*, *duabus horis à cœna parca* ſumat *has pilulas cum pauxillo vini.*

℞. *Extr. pilul. cochiar. gr. xxiij.*
caſtor. gr. iij.
Ol. d. roriſmar. gtt. j. Mſc. F. Pilul. Num. xiij. de ⊙.

Fonticulus in ſiniſtro brachio multùm auxilii afferret ſenſim ſerum exhauriendo. *Frictiones* dorſi valde etiam prodeſſent : in victu vitet cibos viſcidos, lentos & crudum ſuccum præbentes ſcil. piſces, paſtas farinaceas, fructus crudos, carnem ſuillam, braſſicam & betam muria conditas. *In menſura una aquæ* coquatur *ligni viſci querni* ℥j. quâ vinum diluat. Subinde ſe obambulando exerceat: vitet ſomnum pomeridianum. Si mane ſudor erumpat, illum non ſupprimat ſed potius promoveat.

In paroxyſmo odoretur *balſam. ſuccin.* ſed non illinatur, *aut caſtor. cum aſa fœtida & ol. ſuccin. in pilam nucis moſchatæ magnitudine redactam.* Detur ſæpe *cochleare hujus mixturæ*

℞. *Aq. flor. til. pœon. ana.* ℥ij.
Eſſent. caſtor. ℈j. *cinnab. nat.* ℈ß.
Pulv. March. ʒß.
Ol. deſt. chamom. gtt. iiij. ſuccin. gtt. ij.
Sacch. perlat. ℥ß. *Mſc. dilig. d. ad vitr.*

Spiritus camphoratos omitterem. In paroxyſmo vel vinum omittat bibatque *decoctum lign. ſaſſafr.* vel probe illud diluat *decocto lign. viſc. quern.* Quieta teneatur.

Die 1. *Maji* 1688. *ſcripſit R. D. Andreas Steiner V. D. M. ex uſu medicamentorum præſcriptorum* affectum nunquam rediiſſe, ſubinde tamen occiput dolere & cervicem tendi ac defluxiones capitis moleſtas eſſe. *An alia medicamenta neceſſaria?* *Reſpondi* & ſuaſi ut pergeret *pulvere præſcripto.* In autumno alia pro re nata convenient.

OBSERVATIO CIX.

Convulſio particularis.

D. *Anna Eliſabetha S- - - Tigurina*, ſtaturæ juſtæ, fuſca, carnoſa, bene colorata, 21. annorum, menſtruata 16. ætat. anno ſtatâ periodo, primo anno largius, poſtea parcius hucuſque. Nun-

quam

quam gravius ægrotavit. Variolas puella paſſa eſt, ut temporis non recordetur: etiam dyſenteriam, cujus tamen quoque non recordatur. Nulliûs caſûs aut contuſionis capitis meminit: Nec cephalalgiam novit. *Menſ. Febr.* 1694. dum Sorori nondum 4. annor. adſtitit, ſubito debilitate quadam correpta fuit, ut, niſi *à D. Matre* ſuſtentata fuiſſet, humi cecidiſſet: debilitas hæc duravit tribus ſeptimanis. In hac debilitate non potuit extra lectum permanere, extra illum nullam paſſa eſt vertiginem, nullam viſus obfuſcationem, timebat leipothymiam, nulla tamen ſecuta eſt, nec perfrigefiebant extrema: appetitus proſtratus penitus, ut nihil niſi juſcula comederit ſine pane intrito: non ſitiit: os non amaricavit, at ſiccabatur, cujus causâ 2. vel 3. poma comedebat, nunquam vomuit, nec ad vomitum ſtimulabatur. Poſt 3. dies ab invaſione hujus debilitatis caput per dies 3. valde doluit cum æſtu, ut febrim malignam timuerit: urina vitioſa admodum erat: bibit primo *Ptiſanam*, poſtea vinum temperatum aqua fervida. *D. D. Lavater* dedit *aquam turbidam ſubrubram*, quam poſt d. 8. averſabatur penitus: non illam purgavit, dedit poſtea *pulv. ſtomach. rubellum.* Circa finem tertiæ ſeptimanæ appetitus & vires redierunt, ut extra lectum perdurare ſenſim valuerit. A 12. ætatis anno ad 14. ſæpe hac debilitate correpta fuit, plerumque mane in templo aliquoties: adſcribebatur nimio & celeri augmento ſtaturæ: ſtatim ab invaſione lectus petendus erat, poſt horas duas remiſit, prandere tamen nequiit. Veſperi quaquaverſum obambulavit, cœnavit cum appetitu. *Ante* 3. *annos* debilitate hac correpta fuit in templo poſt prandium, ante hanc doluit humerus dexter, ita tamen, ut brachio pro lubitu uti valuerit, debilitas poſt decubitum 2. hor. remiſit, at dolor humeri valde augebatur, ut illo uti nequierit: circa axillam & muſculum deltoidem & articulum verſus claviculam inprimis afflixit, nullus tamen tumor, aut rubor apparuit, at putavit duritiem quandam adeſſe, quamvis nihil prominuerit, putavit illam ſub cute & immobilem eſſe. *A tribus annis* animadvertit particularem convulſionem primo ſolum in palpebra inferiore ſin. poſtea etiam in palpebra ſuperiore, ut oculum claudat. Hactenus invaluit, ut genam totam, labium & mentum ſiniſtrorſum trahat, cum faciei deturbatione inſtar *μυκτηρίζοντος*. Convulſio hæc particularis invadit ſæpius in die & prope ſingulo quadrante, duravit brevi vix ultra duo P. N. Non obſervat hanc magis affligere tempore pluvio quam ſereno: caput nunc non dolet, non tinniunt aures, nullam vertiginem patitur, non obnoxia eſt coryzæ nec catarrhis: noctu bene dormit. *Thermis Badæ* hac æſtate uſa eſt: illis lavit faciem, ut inde effluerit. *Inſeſſus* optime pertulit ad duas ultimas ſeptimanas, tunc enim non potuit diu amplius illis immorari, angebatur valde, ut cavendum fuerit, nulla tamen ſequebatur debilitas.

 Me

Me convenit d. 5. *Sept.* 1694. saniſſima cæterum excepta hac particulari convulsione. Vidi hanc esse motus convulsivos parvis intervallis sæpius repetentes: non veluti in *Nakir*, sed vere partes faciei & palpebræ inferioris, etiam labium & mentum trahuntur à naso versus aurem, indeque facies aliæque partes aliquomodo rugescunt, mox tamen rursus complanantur. Ita motibus convulsivis plane obsistere nequit.

℞. C. C. ph. ppr. Ungul. alc. ppr. ana. ℥j.
Rad. pœon. ℥ß. ☉. *horizont. gr. vj.*
⊖ *volat. succin. gr. j. extract. castor. gr. vj.*
Sacch. alb. ℥j. *Msc. F. Ps.*
Divid. in Dos. 6. æq. D. ad chart. M. & V. sumend.

Non nimium indulget fructibus crudis: at prope in singulis cœnis præterita æstate comedit acetaria. *D.* 14. *Septemb. me convenit ante meridiem:* motum passa est mane hor. 8. & rursus post 10. duravit diutius, quam multis antea prægressis vicibus, scil. fere ad dimid. quadrant. hor. motui huic convulsivo nullo modo resistere potuit, nec pressioni sub zygomate, quod aliis vicibus valuit: redibant motus brevibus intervallis, aliquando diutius convulsæ partes manebant: succutiebantur ambæ palpebræ, nasus corrugabatur, pinna dextra movebatur, genæ tractio conspiciebatur, ut circa zygoma & articulus maxillæ inferioris, labia mire distorquerentur: oculus inde parum doluit: os pro lubitu aperit, loquitur: dentes non colliduntur.

Resolutio.

Affectus *nec Nakir, nec* πάλμος seu palpitatione cutis & partium subcutanearum conspicuus, *de quo peculiarem libellum Galen. scripsit*, licet affinitatem habere videantur mihi, cum ambos hosce affectus malim verisimilius adscribere spasmo coonvulsivo, quàm flatibus sub cute detentis: unde enim flatus tam subitò & frequenter ad has partes emitterentur & citò consumpti renascerentur? Manifeste conspicitur, motum hunc convulsivum esse, nam partes motæ involuntariè trahuntur sinistrorsum versus aurem à parte dextra. Motus convulsivus potius appellandus, quam convulsio, quia brevibus intervallis sæpe alternant relaxatio & retractio.

Sedes causæ hujus motus convulsivi non potest in quolibet horum musculorum esse, quia diversi simul in uno momento præter voluntatem moventur, ut nihil obsistere valuerint. Veritati consentaneum est illam hærere circa nervum, qui ramulos suppeditat nervosos omnibus his musculis in dextro latere sc. palpebrarum, nasi, labiorum & faciei

faciei, ſc. in ramo paris 4., qui poſt ephippium ſub oſſe cuneiformi ramos ad has partes ut & dentes maxillæ ſuperioris, linguam &c. mittit. *vid. Vieuſſens, Willis Pathol. &c.* Hæc videtur circa ramulum illum ſibi nidum paraſſe nervulumque vellicare, nullo modo inflari aut in illo explodi, nam tenſi aliquandiu quandoque muſculi moventur, aut celerrime ſe conſequuntur motus & aliquando ſæpius vigilantem paroxyſmi corripiunt: an dormientem quoque ignoro.

Vellicans eſt ſerum, quod hæc intima loca ſubit, in illaque ſemper irrorata vim ſuam exerit, ob moram facilè colligitur, & per motus convulſivos exprimitur, denuoque inſtillatur, nec tamen facile ſuppuratur. Viam ad hunc locum inveniſſe videtur ante triennium, quo tempore ob ſibi familiarem debilitatem ſævum dolorem humeri paſſa eſt: nam illa ipſa debilitas productum videtur ſeri, quia à decubitu & quiete ceſſavit, ut & dolor humeri, quia citra inflammationem & ſuppurationem aufferebatur, potiſſimum per diaphoreſin.

Cauſa externa author hujus affluxûs ignoratur, non doluit valde capite; coryzæ, odontalgiæ &c. non obnoxia eſt: nullius caſûs, contuſionis, recordatur. Ad ſerum hoc ab illo loco aufferendum ſuaſi *hunc pulv. antiepil.*

℞. Limat. C. C. ʒiij. Ungul. alc. ppr. ʒij.
Ocul. ♋. pp. diaphor, ♃al. ℈iiij.
Cinnab. nativ. ℈ß. Pulv. caſtor. ʒß.
Ol. d. ſuccin. gtt. iiij. Rad. pœon. ʒij.
Sacch. alb. ℥ij. Mſc. F. P.
Doſ. ſummo mane in lecto ʒß. c. aq. fl. til. aut pœon.

Ante fluxum menſium.

℞. Summit. roriſmar. meliſſ.
puleg. āā. Pj.
Cort. ☉ant. Mac. āā. ʒß.
Baccar. laur. No. vj.
Inciſ. & contuſ. ind. nodulo ex linteo raro affund. vini opt. Menſ. j.

D. octo ante periodum bibat *pro primo hauſtu in prandio & cœna ℥iij.* In victu vitet imprimis valde acria, ſalſa, acida, fructus crudos.

Cogitata Excell. D. D. Brunneri.

Mirificas, ego quidem, convulſiones obſervavi in ſexu ſequiori, cælibibus imprimis, & tunc temporis quando menſtrua erunt pro-

ruptura : nec magis afflixerunt, quam ſanguineas ſuccique plenas. Nemini, qui ſatis aſſequutus fuerit motum ſpirituum *animalium*, & inde partium humani corporis, non mirum eſt; ſi non ſatis claram motuum convulſivorum cauſam redolere poſſimus. Hinc *Willis in præfatione de motibus convulſivis* non miratus fuit, ejusmodi motus *Cacodæmoni* ab imperita plebe nonnunquam imputari. Probo *antiſpaſmodica*, ſed hiſce addo *refrigerantia vulgo dicta*, *tam in diæta quam pharmacia*, *cum Dna Patiens* videatur fuſca, & fervidioris forte temperamenti. Vinum denego. *Serum lactis caprilli, plantis refrigerantibus temperatum*, inprimis *acidulas* ſuaſerim, vitando acria, ſalſa, ſpirituoſa. Vidiſti ipſemet *Venæ ſectiones menſtruas* juviſſe, irritis omnibus aliis : idem *apud Domicellam de Neveu* expertus ſum, reliqua tuæ induſtriæ committo. *Vale.*

OBSERVATIO CX.

Convulſio particularis.

VIr circiter triginta quatuor annorum, temperamenti phlegmatico-melancholici, coloris faciei pallido-plumbei, habitûs corporis modicè carnoſi, non macilenti nec laxi ſed toroſi : præclaris animi dotibus, inprimis ingenii acumine prædіtus, aſt gaudens texturâ, primo ſpirituum adeo fluxa ac difflabili, ut nec ullas aëris ſubitas mutationes ac injurias, nec etiam inſultus quosque interdum leviſſimos morbidos impunè ferat, quin ſubinde inopinanter obruatur animi deliquiis : dein fibrarum adeo debili ac tenerâ, ut etiam *leviſſima pharmaca purgantia* perferre nequeat : munere fungitur occupationibus laborioſiſſimis nunquam vacuo, tædiis pleno, negotia graviſſima quoque audacter aggrediens, in quibus obeundis, judicioſum ſe ſemper, expeditum ac ſolertem præſtat, nec genii vivacitas ſuccumberet unquam, niſi corporis deficerent vires : venationibus indulget nimium, minus palato ac gulæ, imo in exacta diæta obſervanda, nunquam non ſollicitus, à variis jam prægreſſis accidentibus ab aliquo tempore, cautus; interim numeroſæ jam prolis vegetæ parens. Hic ab aliquot annis, præter inflammationes & deſtillationes catarrhoſas ad tonſillas ac partes vicinas glandulares certo tempore periodice inprimis vernali invadentes, alia graviora pathemata nulla paſſus, præterquam ultimis hiſce pauciſſimis menſibus frequentius quaſi per crebriores paroxyſmos, denuo & longe atrocius hiſce defluxionibus non ſaltem ad partes faucium internas & omnes reliquas glandulas ſalivares, ſed & ad externas circa muſculos ad partes tendinoſas colli, inprimis lateris dextri (hocce tempo-

tempore ſubſultus quoque ac ſpaſmos tremulos vagos in membris perſentiebat) ab occipite ad homoplatam uſque decumbentibus conflictatur uſque adeo, ut illæ continuum ptyalismum interdum ſputa liquidiora, mox autem & quidem longe majori cum moleſtia, craſſiora ac viſcidiora reddentem: hæ vero dolores diſtendentes ac ſpaſmodice diu noctuque excruciantes percrearent: donec tandem ultimo hoc tempore ab aliquot ſeptimanis, non quidem quotidie, ſed fere alternis diebus, per certos paroxyſmos plerumque 6. 8. imo 18. horas durantes, ac plerunque unico vel reiteratis ſudoribus finientes, ingruentes, adeo ingraveſcerent, ut præter tenſiones ſumme dolorificas in nucha, inprimis anterius circa laryngem ac jugulum tantam compreſſionem ſtrictivam cauſarent, ut ægrotus laqueo quaſi ſtrangulari videretur, nullatenus tamen deglutitione interea ullo modo impedita, nec ulla tuſſi, nec alia dyſpnoëtica vel aſthmatica moleſtia afficiente, quin potius ſupinus decumbere & libere reſpirare queat: hoc quidem obſervavi, quo magis ſputatio deficiat, ac ſaliva viſcidior reddatur, ductusque ſalivares magis obſtructi, hancce ſtricturam circa jugulum &c. quoque magis intendi: hiſce durantibus appetitus ac ventriculi digeſtio, alvique ſolutio, ſi non ſemper naturales ac laudabiles, nunquam tamen plane ceſſant, præterquam quod ſæpius defluxione ad ventriculum uſque procedente, diarrhæa levis ſubſultibus torminoſis ſubſequatur: Reliquis patiens noctibus de nulla conqueritur agrypnia: pulſus ſemper naturalis ac æqualis, minime hecticus nec febrilis: urina interdum clara, mox turbulenta, ſæpius cum hypoſtaſi mucoſa, color lixivialis.

In horum occurſum, *purgantibus hydra-phlegmagogis, omnivariis anticatarrhalibus internis, externis, ac tandem diæta ſudorifera cum decocto lignorum, ac ſudatione in ſtupha, per tres fere ſeptimanas* ſtrenue fuit allaboratum, in tantum autem non perfectum, quin *Dnus Ægrotus* adhuc indeſinenter moleſtiſſimo ptyaliſmo, viſcidiſſimæ ſalivæ rejectione incommodetur, imo proxime præteritam noctem, præcedentium omnium longe crudeliſſimam præprimis ob ſtricturam ſupra dictam, duxerit; præterita æſtate, *Aquas Piperinas* penes ſcaturiginem, & quidem ſummo cum fructu ac levamine bibit, *quæritur de hiſce hacce æſtate reiterandis, quæritur de applicando Fonticulo, ejusque numero ac loco, quæritur de reliquis ulterius agendis, à Tua Excellentia petit Conſilium omni gratitudinis genere compenſandum.*

Celebritatis Nominis Tui

Devotiſſimus

Platerus, Doctor.

P. S.

P. S. Ante uſum diætæ ſudoriferæ, veſicatorium ſupra homoplatam obſeſſam fuit applicitum, optimo ſubſequente effectu, ubi hoc occurrebat memoratu dignum, quod ceſſante fluxu, ſex dies durante, mox ſymptomata omnia circa ſalivationem fuerint exacerbata, cum antea prædicti, fluxu durante, paroxyſmi emanſerint.

Conſilium Medicum.

NObiliſſ. Dni Wetſtenii Affectus eſt convulſio particularis muſculorum cervicis & colli, in dextro potiſſimum latere: nam patitur in parte poſtica ab occipite ad homoplatam & à nucha laryngem verſus tenſionem admodum dolorificam, & ſenſum compreſſionis ac conſtrictionis, ſtrangulatione ceu laqueo intentatus. Quinam muſculi colli potiſſimum & cervicis convellantur, ab oculari inſpectione & tactu *per præſentem Dominum Medicum* indicari, quam accurate à me definiri poſſent: id tamen auſim ſtatuere, muſculos hos cum tantis cruciatibus junctos tantopere contrahi: irritatis potius nervorum ramulis à ſpinali medulla procedentibus, quam à paris vagi ramulis: quia libere deglutit, & reſpirat, ac pro lubitu decumbere valet: & omnino propagines nervorum cervicalium à medulla oriundas vellicari cum aliis, inde manifeſtum eſt, quia jam in artubus experitur ſubſultus & ſpaſmos vagos. Particularem convulſionem affectum voco, quia in paroxyſmis mens adhuc ſemper conſtitit, & reliqui muſculi à vera convulſione immunes perſtiterunt.

Serum hujus vellicationis ſeu illecebræ ad convulſionem circa hos ſurculos nervoſos ſtagnans, cauſam exiſtimo, quia hoc ſolum ad intimos hos aditus pertingere totumque diſſipari poteſt citra ſuppurationem, & nova effuſione facta paroxyſmos periodice excitare valet, nunc breviores, nunc longiores, prout vel citius vel tardius recedit. Atque omnino ſerum cauſam hujus mali eſſe, vel inde quoque manifeſtum fit, quia paroxyſmi finiuntur largo ſudore: minus afficitur, ſi ſalivam tenuem largius exſpuat, aut aliàs effluat: juvarunt quoque *cura ſudorifera & veſicatorium* homoplatis impoſitum.

Sero *Nob. Dn. Ægrum* abundare color faciei pallidus, ſublividus & frequentes defluxiones ad fauces teſtantur, ac largior ſudatio: ad ejus cumulationem vitæ genus multum contulit, nam ſtudiis deditus eſt, atque in officio aſſiduus, licet ſubinde venationibus indulgeat.

Apud omnes homines ſerum ſalſum eſt, forte tamen *apud Nob. Dn.* ſalſius, quod innuit quoque dolorum ſævities, ipſumque hoc ſymptoma, magis id innoteſceret ſero ſanguinis deguſtato aut ad ſiccitatem inſpiſſato. Hoc eo gravius affligit, quia textura membranarum aliarumque

rumque partium nervosarum tam exquisito sensu prædita est, ut citissime & promptissime affligatur, scil. à mutatione aëris, *purgantibus* & aliis, indeque inopinanter leipothymiâ obruatur. Ad hunc locum serum decumbere verosimillimum est, quia caput plurimum laboribus ingenii ab aliquot annis defatigavit, & inter scribendum, legendum &c. potissimum ad dextrum latus inclinavit forte.

Serum in toto imminuendum, & à loco, in quem extillavit, eliminandum, unâ operâ mitigandum, & genus nervosum corroborandum est, idque citra cunctationem, eoque magis, quia jam subsultus spasmodici artus attentare incipiunt. Quomodo hisce indicationibus satisfaciendum sit, hoc opus, hic labor erit: quid sentiam, paucis indicabo, & *Excell. Dn. D. Platero* mecum ponderanda committam. Sedem causæ proximæ talium convulsionum particularium profundius latitare comperi, quam foris circa insertiones & origines musculorum cervicis & colli, quia plures simul musculi ad hanc eorum contractionem stimulantur, & expertus sum illam haud facile cedere *topicis cujuscunque generis sint & efficacibus sollicite applicitis sive spiritibus sive unguentis sive emplastris aut fotibus*, imo quandoque malum ab illis exacerbatum novi. *Purgantia* hoc malum non tollere certo scio, nec forte tuta forent, quia partes nervosæ plurimum irritabiles sunt.

Remedium contra particulares convulsiones inprimis causa proxima detenta vel intra cranium, vel intra canalem medullæ spinalis intra vertebras *tutissimum & efficacissimum* deprehendi *sudoris provocationem super scamno sudorifero*, exhibitis simul serum attenuantibus, dissolventibus & mitigantibus hac methodo.

Primo *mane & vesperi hora quinta* exhibeatur ʒj. *hujus pulveris cum aq. flor. til. aut pœon. cochlearibus tribus vel quatuor.*

℞. *Antihect. Pot.* ʒß.
Mag. ♁ *diaph.* ℈ij.
Cinnab. nativ. aut ♁ *rectif.* ℈ß.
C. C. ph. ppr. ʒij.
Ungul. alc. ppt. ʒiß.
Ambr. grys. gr. vj.
Sacch. alb. ℥iß.
Ol. rorismar. destillat.
majoran. destillat. āā. *gutt.* ij.
Misc. F. P. subt. ad scat.

 Secundò:

Secundò : elapsa fere hora bibat æger ℥iiij. *vel* ℥v. calide *hujus decocti.*

℞. *Rad. Sarsæparill.* ℥iii.
Passul. maj. exac. ℥j.
Sem. fœnicul: ℥ij.

Inc. & contus. coq. in vase stann. bene clauso cum aq. font. ℔iiij. *per horam integram, vase in cacabum aquâ plenum locato : vase spontè frigefacto coletur.*

Tertio : dum hæc fiunt, *scamnum* adaptetur, calefiat, & circa horam 6. matutinam *Nob. Dn. Æger* jam probe *scamno calefacto* imponatur : dum ei incumbit, subinde *hac aquâ sudoriferâ*, & acrimoniam seri obtundente utatur.

℞. *Aq. fl. til.*
satur. purp. ana. ℥iij.
Pulv. epilept. M.
Mag. ♃*ii diaph. ana.* ℈j.
Conf. alk. c.
de hyacinth. c. ana. ʒß.
Syr. de rub. Id. ℥ß.
M. ad vitr.

Quarto : *super scamno* relinquatur *Æger* prima vice non multum ultra horæ quadrantem, & detersus reponatur in lectum calefactum, ibique subinde refocilletur *uno alterove cochleari aquæ diaphoreticæ.*

Quintò : collo circumponatur *linteum calefactum & bene perfumatum pulvere succini & mastichis.*

Sextò : nisi motus convulsivus admodum infestet, *vesperi* non locetur *super scamnum* : sin vero ille sæviret valde, & si paroxysmi prorogarentur, imponatur eâdem ratione scil. detur *horâ quartâ pulvis, post dimidiam horam decoctum, & hora quinta ei incumbat, & reficiatur aqua diaphoretica.*

Hæc continuanda eò usque donec symptomata vel evanescant vel multum mitigata fuerint. In hac cura nunquam *purgo*, neque alia *medicamenta* suggero : si forte alvus cunctetur, suadeo *clysterem emollientem temperatum, non valde irritantem.* Cavendum imprimis durante hac cura, ne corpus frigori exponatur, cibetur cibis optimi succi, facilis

facilis coctionis: plerisque vinum denego, pro potu ſuadeo *decoctum chinæ cum paſſulis majoribus aut minoribus.* Obambulationem commendo: prandeat horâ decimâ: cœnet horâ ſeptimâ veſpertinâ: ſi ſomnus ſit inquietus, horâ ſomni dari poſſet *hauſtus emulſionis amygd. dulc. cum pauxillo ſirup. violar. edulcorat.*

Quoniam pulſus eſt naturalis, in paſtu quandoque hauſtus vini *decocto chinæ* diluti concedi commode poſſet. Durante hoc ſymptomate, nec domi, nec in loco *potum thermarum Fabarienſium* ſuaderem. Præteritâ æſtate domitâ convulſione particulari tali illum cum *Genero meo Dn. D. Brunnero* conceſſi *Generoſo Dn. Colonnello Gredero:* Arcendus erit omni ſtudio à negotiis tædioſis, & laborem ingenii poſtulantibus. *Deus T. O. M. hæc ſalutaria eſſe jubeat.*

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

Scribit Clar. D. D. Platerus die 8. *Jul.* 1693. Mane per d. 14. continuavit *ſcamnum,* adſcendit ſenſim & ei incubuit tandem ad horam, quamdiu ſcil. conceſſit virium tolerantia, ſudorique per horam in lecto vacavit, hinc illius uſum intermiſit. Inde ita ſublevatus fuit, ut nullum amplius paroxyſmum expertus fuerit, nec alio graviore ſymptomate moleſtatus: extra lectum conſueta munia obit, nec ullarum actionum læſarum indicia præbet. Conqueritur ſolum de ſpaſmo muſculorum cervicis & colli in latere d. putat Scaleni & Maſtoidei, & quidem longe atrocius & pertinacius, quod illum valde excruciat, cum aliàs bene ſe habeat. Cum ſymptomata pleraque à colluvie ſeroſa ſublata excepto ptyalismo nondum penitus ceſſante, reſtare putat ſublationem ſymptomatis hujus *per Topica,* fruſtra aliis ac multivariis ſimilibus adhibitis hactenus. Quando interdiu diutius ſtat & confabulatur, vertiginem tenebricoſam cum virium languore patitur. *Quæritur, quid remedii conveniat? an fonticulus? num thermæ Plumbariæ in Lotharingia? ad harum uſum inclinat D. Æger. Vel an alia ſpecifica ſciam? rogat ut ſuppeditem.*

Reſpondi die 11. *Jul.* Tenſio in colli latere d. ad ſcapulam videtur à ſpaſmo fieri quoque muſculorum capitis, quia caput ad inclinationem tendit antrorſum, anne ad latus non exprimitur, quod fiet maſtoideo uno aut ambobus affectis, quia ſiniſtrorſum quoque vergit dolor: ſpaſmum ideo credo, quia tenſio cum dolore juncta eſt. Vertiginem exiſtimo fieri per conſenſum ob dolorem cervicis perturbantem ſpiritus animales intra cranium; non per eſſentiam, quia munere ſuo inoffenſe fungi poteſt, & non niſi longa confabulatione evenit cum ſtupore aliquo: reliquias ſpaſmi cauſæ ſupereſſe probant, quæ auffe-

rendæ; cum jam *ſuper ſcamno* ſudaverit, inſuperque poſtquam lectum repetiit, *à ſudoriferis* vel violentius ſudorem provocantibus aliquandiu feriæ concedendæ, imprimis nunc in canicularibus, tum quia animus eſt *Plumbarias* adire. Interea tamen ne hoſtis novos cuniculos moliatur, & graviores moleſtias denuo creet, ſuaderem *pulv. antiſpaſmodicum alternis mane* ʒj. ſumendum, *toti compoſitioni add. Extract. caſtor.* ⊖ *volat. lumbric. ana* ʒß. *ſacch.* ℥ß. *Mſc. alternis noctibus* dentur *gr. iij. ad iiij. theriac. cœleſt.* Collo circumponatur *Empl. diacalcit. apud Hildan. alutæ craſſiuſcule inductum*, quod diu noctuque geſtet, quo in pertinaci dolore humeri uſus ſum. Si vero dolor tenſioque invaleſceret, *Scamni uſum* ante abitum *ad thermas* per dies 8. commendarem. In nervinis talibus affectibus pertinacibus aliàs ſoleo illius uſum ſingulis menſibus per d. 14. repetere, donec devictus ſit.

Plumbarias pro lubitu adire poterit: *Embrocam* in illis probarem quoque: quomodo ſudores provocent, neſcio; ſi cum vi quadam fieret, conſultius eſſet illos omittere; ſi neceſſarium domi rurſus moveri modo jam noto, qui citra virium proſtrationem inſtitui poſſet, ut jam expertus eſt.

Fonticuli excitatio differatur, donec redierit domum; imo ſi dolor pergeret, illi *Setaceum* præferrem, quod abſque notabili dolore paramus, & modum novimus, cujus beneficio geſtatio ejus non moleſta & pro lubitu iterum exareſcere conceditur, promptius & certius juvaret quam *fonticulus*.

Nob. D. Wetſtein uſus fuit *thermis Plumbar. potu & inſeſſu ac embrocatione per d.* 16. optimo cum ſucceſſu; hujus enim curæ beneficio amiſſæ vires redierunt multum caputque grave fere totum levatum eſt: vertigo vero penitus ceſſavit, dolores in cervice & humero imminuti, ut rurſus ſuo munere & negotiis abſque ſingulari moleſtia vacare poſſit, *ut ſcripſit d.* 20. *Nov.* 1693.

Reſpondi, ad reliquias tollendas caput contra frigus muniat: vitet lucubrationes: ſudores matutinos juvet, & quandoque *gr. iiij. vel v. theriac. cœleſt. noctu ſumptis promoveat.*

OBSER-

OBSERVATIO CXI.

Convulsio particularis cum Hæmorrhoidibus cæcis.

NObiliss. D. N. N. Uxor, 38. annor. duodecies peperit & nuperrime quoque, adeo ut non ita pridem è puerperio exierit: staturæ justæ, bene colorata, mediocriter carnosa. A biennio præter voluntatem caput ad latus trahitur, suâ tamen sponte citra operam manuum in oppositum latus dirigere potest; quamprimum vero sui obliviscitur, aut nisi studio caput erectum servare annititur, statim iterum ad latus sinistrum dilabitur; præterea in somno caput subinde succutitur, quandoque cum molestia & somni interruptione. Pridem hic tractus noctu tantum afflixit, nunc etiam interdiu: at succussio non contingit interdiu, nisi decumbat in lecto.

Ex quo fœtum duplicatum ante 16. annos peperit, hæmorrhoides cæcas patitur, semel in anno summe dolorificæ sunt, excrescunt ad magnitudinem nucis juglandis, dolor durat 14. diebus. *Anno* 1685. *quo ipsam d.* 12. *August. conveni*, rursus inceperunt dolere: est alvi durioris, excrementa non potest excludere, nisi excretionem digitis adjuvet; intus in recto intestino quoque tubercula instar acinorum uvarum tangit: *Suppositor. mellita* non tolerat. Queritur etiam de anxietate & dolore compressivo præcordiorum.

Suasi propter tractum 1.

℞. Rad. valerian. sylv. ℥ß.
pœon. ʒij.
Limat C. C. ʒiij.
Ol. N. M. expr. gr. vj.
Sacch. alb. ℥iij.
Msc. F. Pulv. subt.
Dos. summo Mane ʒj. *cum aq. fl. til.*

2. *Pulv. contra Fluxum.*

℞. Mastich. sel. ℥j.
Succin. flav. ℥ß.
Herb. rorismar.
*calcatrip. * cærul.*
Flor. lavendul.
Msc. F. Pulv.

Propter hæmorrhoides 1. *apertionem fol. fic. præmiſſo vapore ex decoct. verbaſc. malv. eq.* 2. *Liniment. alvum lubricans ex butyr. vitell. ovor. croc.* 3. *Cibos laxantes ante paſtum.* 4. *Liniment. anodynum vel ex ol. verbaſc. per triplicem infuſionem, vel ex vitell. ovor. cremor. lact. ol. roſac.* 5. *V. S. in dorſo.*

Die 16. *Auguſt. rurſus illam conveni in Lenzburgica arce :* decubuit jam à tribus diebus propter dolorem hæmorrhoidum vehementiſſimum. *Poſt meum abitum d.* 14. *Aug. venas dorſales ambas* prope os ſacrum *incidendas curavit*, largiter fluxerunt illasque ſiſtere cogebatur, inde nullum levamen percepit. Angebatur ſummopere ob alvum duriorem; nam cum aliàs alvum non niſi cum lachrymis ſolvat, nunc ſibi magis quam unquam timet. *Liniment. ex butyr. vitell. ov. & croco* ſuperficiarie uſa eſt, ſed ajebat ſe intra alvum hactenus intrudere non potuiſſe.

Eod. die narravit mihi tractum nullam anſam accepiſſe vel à caſu vel ab alia capitis alliſione : at caput jam ante aliquot annos quandoque ſtupore quodam affectum fuiſſe, in quo ſenſus quaſi omnes perire videbantur, cujus cauſa etiam me *Bernæ* conſuluit ipſique tunc *Pulv. cephalic.* cum fructu præſcripſi. Putat occaſionem dediſſe coryzam; certi tamen nihil affirmare potuit. Cæterum frequenter occiput doluit & adhuc dolet, patitur quoque ſæpe defluxiones ad humeros, unde grave pondus illis incumbere putat. Eryſipelas capitis verum nunquam paſſa eſt. Primum exordium hujus tractûs indicare nequiit; illo præſente aliquantulum dolet in occipite & ad latus colli, attactum tamen optime tolerat : aliquando ab illo immunis eſt, ut vidi dum decubua eſſet; ſi caput erigat aut erecta ſedeat, ſi velit, illam inhibere valet, ſi autem ſui obliviſcatur, ſtatim tractus ſiniſtrorſum fit, ac aliquantulum caput diſtortum manet idque plerumque toto die, dum extra lectum eſt, ſive ſedeat ſive ſtet ſive obambulet : illud tamen in rectum ſtatum nunc reducere voluntatis imperio poteſt, nunc manu capiti admotâ illud in rectum ſitum quaſi redigere neceſſe habet : raræ à tractu induciæ conceduntur, & vix unquam niſi quaſi ſtudeat caput erectum tenere. Præſente hæmorrhoidum dolore non multum auctus fuit tractus. Cum ſuccuſſione ita comparatum eſt, quando decumbit & dormit, caput blande ex uno latere in alterum movetur, non ſecus ac infantibus in cunis decumbentibus dum ad ſomnum conciliandum cunæ agitantur quandoque ſomnum interrumpit, plerumque tamen non. Cætera ſana eſt, bene colorata : appetit, non ſitit, bene dormit, alvi ſemper durioris : de dolore compreſſivo non conqueritur, niſi præſente dolore hypochondriaco. Pulſum habet bonum. NB. in puer-

puerperiis hæmorrhoides plane non sunt molestæ, an ob lochiorum fluxum?

Suasi hodie potissimum *remedia* contra hæmorrhoides, *scil. ol. ovor. 2. Liniment. paratum ex butyro in quo scrophular. & solan. rec. coct. add. ♃. de lithargyr. clyster. ex ol. lin. vitell. ovor. mell. & lact.*

Resolutio.

TRactus iste capitis videtur esse convulsivus, non paralyticus partis oppositæ, nam caput erectum tenere valet, ad sinistrum latus inclinans imperio voluntatis in legitimum situm, etiam sine ope manûs restituit: dolet si diu in situ p. n. caput jacere negligat idque in occipite & collo: imprimis hoc patet ex agitatione capitis tempore somni aut si decumbat. Causa ejus est aliqua nervuli vellicatio ab humore seroso; hoc intra cranium stagnare innuunt stupor pridem prægressus in capite, dolor occipitis, defluxiones frequentes ad humeros. Occasionis ulliûs non est memor, scil. vel allisionis vel frigefactionis colli à vento, tempestate pluvia, nivosa &c. An dolor hæmorrhoidum ansam dederit, quod cum cervice aliquam communionem habet, *ut observavi, imprimis in uxore D. D. Hurteri p. m.*

Igitur contra hunc affectum proderunt *antiepileptica*: præter priora conveniet quoque *Spir. bezoard.* & aliquando *Cinnabar. Item Frictiones*, quæ tamen ita attemperandæ, ne detur occasio dolori hæmorrhoidum.

OBSERVATIO CXII.

Convulsio mira.

R. *Anna Maria R - - - Conventualis Inzikoviana*: 19. annor. gracilis, tenera, candida, facie rubicunda. Ultra annum omnia assumpta mox evomit: siticulosa fuit. Cibum vix ultra quadrantem horæ retinuit. Antequam vomat, sentit circa cartilaginem xyphoidem dolorem compressivum & anxietatem, nec ulla cessatio, donec evomat. Vomit absque labore. Sitit diu noctuque. Potum retinet, nisi simul cibum sumat. Quandoque jentaculum scil. cochl. v. vel vj. jusc. retinet: quandoque etiam panem aliquandiu, quem tamen post aliquot horas demum evomit. *Ante biennium sumpsit pulverem Marchionis, post integrum annum elapsum demum evomuit iterum aurum muco permixtum.* Post vomitum melius quidem habet circa præcordia, non tamen penitus cessat, semper os amaricat, ac si gentianæ radicem comedisset. Menses ab uno & dimid. anno substiterunt scil.

scil. à principio hujus vomitus: menstrua ante 14. annum ætatis manare cœperunt. Constipationi admodum obnoxia fuit. Sæpe ad aliquot septimanas alvus occlusa. Meticulosa à pueritia fuit, adeo ut ob metum puellula adhuc sæpe dormire nequierit. *Die 9. Martii 1672. st. n.* primum convelli cœpit: diu præcessit anxietas circa præcordia, respiratio inæqualis, proclivitas ad lachrymandum. Convulsio primum invasit post cœnam: postea post prandium & cœnam præcedente vomitu: præter tamen illud tempus etiam aliis vicibus convellebatur interdiu nunquam noctu. In motu convulsivo movebat p. n. manus, pedes, caput, lingua quoque concutiebatur: semper tamen intellectum retinuit integrum: oculis apertis vidit, audivit, loqui tamen non potuit, nec ore spumabat, nec dentibus stridebat, nec facie terribilis fuit. *Die 8. Aprilis 1672. Vena secta fuit.* Vesperi Hæmoptoë afflicta fuit: duravit per dies 4. quotidie sanguinis spumosi floridi unc. vj. Hactenus iterum bis evenit. Præcessit tensio in pectore. Post hæmoptoën in hunc usque diem sentit tensionem in pectore anterius ab una axilla ad alteram & dolorem in dextro pectoris latere, ac si vulnus inflictum fuisset. Post Pascha in paroxysmo convulsivo mentem & sensus amittere cœpit, & paroxysmi statam horam observare cœperunt: sc. mane ante 9. vesperi post 3. & ante 7. Paroxysmus quilibet ultra horam durat: qui horæ spatio non penitus cessant, quamvis remittant aliquantulum. Paroxysmum præsentit à tensione pectoris & anxietate, imminentem prævidet ex circumgyratione quadam quæ in capite fiebat, quam mox paroxysmus excipit. Post paroxysmum melius habet circa præcordia, at aliquandiu vertiginosa & lassa est. Hilarior longe est, ridet, atque optime spirat. *Not.* Ex pulmonibus se sanguinem redolere ait, item sensit ex dextra pectoris parte sanguinem in hæmoptoë calide ascendere. Non appetit, non tamen fastidit cibos: sitis adhuc perseverat. Vomit toto tempore convulsivi istius morbi cibos, statim ac assumpsit, crudos adhuc in cœna & prandio. Alternis diebus aperta est alvus: clausam movet panis butyro obductus. Noctu, si dormiat sudat. Non dormit noctu, licet subinde dormituriat, non tamen indormiscere potest ob terrores in principio somni ipsam invadentes, quibus terroribus nocturnis à pueritia obnoxia fuit. Lassitudinem spontaneam diu passa est. Pedes plane non tument.

Die 2. Julii 1672. Ipsam Inzikovii conveni: pallidior est solito, facies lividior: attamen calet & manus sudant, pulsus frequens, celer. Urina subflava cum sedimento lutulento & phlegmatico. Paroxysmos *2. & 3. Julii observavi;* qui tales erant: primum in sella sedenti caput antrorsum & retrorsum alternatim indesinenter movetur, mox cum capite totus truncus antrorsum & retrorsum quasi pellitur, ut retro pulvinari

caput

caput ne valide allidatur, anterius manibus excipiendum ſit, ne in terram prona præcipitetur: manus interea plerumque pendulæ ſunt, quandoque vicina illis apprehendit, aut percutit. Poſtquam hæc aliquandiu durarunt, mox in pedes ſubſilit, tunc à quatuor *Monialibus* brachiis geſtatur, toto corpore brachiis incumbens nunc Tetano toto corpore quaſi rigida jacet, capite opiſthotono retrorſum tracto, aliquando totum ventrem ſublatis quaſi clunibus in altum tollit: brachia conquaſſat & manibus obvia quæque fortiter apprehendit aut percutit, niſi manus cum brachiis valide teneantur: dum manum ſiniſtram cum brachio detinui, obſervavi validiſſime muſculos contrahi: pollicem volæ nunquam indit, at digitos cæteros valide comprimit, & apprehenſa fortiter detinet, ita tamen ut digitos, ſed cum vi aliqua, explicare potuerim. Poſtquam aliquandiu brachiis incubuit ſeu Tetano & opiſthotono afflicta, caput, quod antea retrorſum pendebat, cum trunco erigit, ac quaſi fugam arripere conatur: tunc iterum in ſellam locatur & primum caput ſolum, mox totum truncum retrorſum & antrorſum magna vi movet brachiis nunc pendulis, nunc inquietis. Motus iſte p. n. in ſella & dum brachiis geſtatur ſæpe ultra quadrantem horæ alternant: dum adhuc oculos ſemper clauſos habet, nihil videt, nihil audit, non conſtat mente. Poſt quadrantem horæ aliquando tardius aliquando etiam citius in ſella ſedens ambas manus & cubitos celerrime movet, ac ſi olera elixa more coquarum noſtrarum feſtinantiſſimo labore cultris ad id factis in minutias conciſura eſſet, ac motu aliquandiu continuato ocyus in pedes ſurgit ac celerrime bis terve corpus circumgyrat, iterumque in ſellam locatur & ſtatim ad mentem redit, ſed loqui nequit, at ſe rationis compotem & adſtantes videre ſe & audire nutibus indicat: tunc aliquandiu frequentiſſime reſpirat, pectore non valde dilatato aut ad claviculas ſublato: ac ſi curſu defatigata eſſet: mox reſpiratio ad viſum plane intercipitur per aliquot momenta, ſtatim redeunt cita reſpiratione: tandem vero naturalis evadit: interim loqui nequit. Verum paroxyſmus nondum abſolvitur, nam paulo poſt motus p. n. in ſella & brachiis redit, ut in principio, atque inſultus iſti continuant, donec quinque horæ quadrantes abſoluti fuerint, quorum quadrantum quilibet finitur motu cubitorum & manuum citiſſimo ac totius corporis circumgyratione: reſpiratione nunc frequenti, nunc intercepta. Toto tempore paroxyſmi oculos clauſos habet: dentibus non ſtridet, nec ſpumat. Color faciei vividior eſt: attactu calet. Totus paroxyſmus perfecte ceſſare ſcitur: ſi iterum loqui valet, tunc ait ſibi bene circa præcordia eſſe, hilaris eſt & ridet.

Die 3. *Julii* veſperi ante ſolutionem uniûs actûs paroxyſmi ſepties totum corpus celerrime circumgyravit: in ipſo actu vix animadvertitur reſpirare, pulſus quaſi ſepultus eſt: poſt paroxyſmum celer-

rime ſpirabat, pulſus frequens, celer : facies rubicunda. Inſigni robore valet in paroxyſmo, cum aliàs debilis ſit, & à muſca, ut ajunt, proſterni poſſit.

Reſolutio.

MOtus iſte convulſivus an per eſſentiam, an per conſenſum fiat, dubium eſt. Per conſenſum eſſe, innuere videtur, quia primum per aliquot ſeptimanas integra mente contigit : anxietatem & dolorem compreſſivum diu in præcordiis paſſa eſt, nunc eſſentialiter caput affectum videri poſſet ex circumgyratione, quæ intra caput fieri ab ipſa videtur, deinde quia nunc mente privatur. At nec ante, nec poſt paroxyſmum quicquam in capite adverſi ſentit : verum dolet in præcordiis, ibique angitur continuo : & primum poſt paſtum potius quam aliis vicibus paroxyſmi invadebant. Inſuper nunc citius vomit, quam ante morbum hunc convulſivum. *Williſius* equidem credit hos motus convulſivos fieri cerebro afflicto : at quid ni & contingerent nervo aliquo circa inſertionem afflicto cerebrum in conſenſum rapiente? *Id certe evenit pueris ex cicutaria comeſta.* Quoniam hæc Ægra pridem conſtipationi admodum obnoxia fuit, & jam ultra annum & ut putant, cum dimidio, ſtatim cibos aſſumptos evomuit, doluit in præcordiis & angebatur continuo in hunc uſque diem : quia etiam ⊙ oryzum per integrum annum in ventriculo retinuit, & nuper lac coagulatum per dies duos integros, neceſſum eſt aliquid circa pylorum p. n. latere, quod ſolidioribus tranſitum denegat, nec ventriculo quies conceditur, donec cibos ſolidiores maximam partem evomuerit. Non quidem ulcus adeſſe credo, quia cardialgia non tanta eſt : ſed ſolum dolor compreſſivus cum anxietate. Quid ſi pylorus conſtrictior eſſet ob lympham aliquam copioſiorem in plexum nervoſum pylorum ambientem effuſam? nam à bile aut ſucco pancreatico hanc conſtrictionem accerſere non poſſum, quia vomitus non fit, niſi poſt aſſumtum cibum: nec bilioſa aut acida evomit: niſi dicere velimus à bile vicina pylorum foris & intus nimium imbui : nam os ſemper amaricat, & quaſi gentianâ imbutum eſſe ait : anne forte calculi in veſica biliaria? *ut in Fœmina Feurthalenſi*: certe valde ſiticuloſa eſt. Fortaſſis etiam ſanguis hic concurrit, & circa præcordia ſtagnat: nam à biennio menſes ſubſtiterunt, & viâ præcluſâ vena in pulmonibus rupta per os exitum quæſiverunt. Lympha tenuis abundat in toto corpore, quia tantummodo potulenta manent & diſtribuuntur. Non negarim propterea nunc quoque cerebrum per eſſentiam affectum, lymphâ quoque nimium nunc cerebrum irrorante. Lympham prædominantem innuunt pallor & livor faciei extra paroxyſmum & ſudores ſi obdormiſcat. Annon quoque *ova Gravii* in ovario ad motum convulſivum ſymbolum conferant, quia

brachiis

brachiis geſtata in altum tollit ventrem levatis natibus? *ut in Mebelii Uxore vidi Venere deſtituta per plures menſes ob mariti ægritudinem.* Quidquid demum ſit, videtur vellicatio & irritatio extremitatum nervoſarum partium potius quam exploſio culpanda ob diuturnitatem & crebritatem paroxyſmorum. Unde etiam tanta humoris explodendi copia ſuggereretur, tam brevi tempore ſemper reparandi.

Igitur ſuaderem Pulverem, humorem acrem nervis inimicum abſorbentem & genus nervoſum roborantem, ſanguinem copia & loco peccantem imminuerem & revellerem: ventriculum roborarem. Itaque ſumat *mane hor.* 5. *&* 10. *veſp. hor.* 2. 5. *&* 9. *gr. x. pulv.*

℞. *Rad. valerian. ſylv.* ℥j.
pœon. ℥ß.
C. C. ph. ppr. ʒij.
Matr. perlar. pp. ʒj.
Ol. N. M. expr. gr. vj.
Sacch. ad pondus omnium.
c. aq. fl. til. ſumend.

Præcordia inungerem *balſam. ſtom. V. S. alternis menſibus & ſcarificationem* adhibeat alternatim in pedibus, ſuris, interna parte femoris *Clyſtere* pergat. In paroxyſmo naribus admoveatur *balſ. ſuccin.* non illinatur, *it. Caſtor.* Bibat dein *Saſſafr.* Refocilletur *aq. antiepileptica,* ſtatim à paroxſmo. *Aq. fl. til. ceraſ. n. cum pulv. March. Eſſ. caſtor. ol. d. chamom.* ſi *acidulas* abhorreat, abſtineat ab illis.

Poſt abitum meum *d.* 4. *Jul.* vehementius convellebatur, *d.* 5. *Jul. V. S.* in brachio ſiniſtro: ſanguis fuit teterrimus craſſa gryſea membranâ coopertus, cum prius pulcherrimus eſſet. Per dies quinque *à V. S.* convulſiones & anxietas circa præcordia remiſerunt, ſolum cor palpitabat, & celerrime reſpirabat ſtatis tribus horis per horam integram: die ſexto poſtea ſtatâ horâ anhelabat, hinc rationem perdidit, jactabat caput antrorſum & retrorſum celerrime: per horæ quadrantem anhelabat ac mox ſurgebat, & cum impetu ſubſidebat, ut conclave tremeret quater, idque integra mente; mox tamen redeunte capitis jactatione & poſt violenta ſeſſione: quæ ambo ſtatis horis ad horas duas durant. Ceſſante paroxyſmo conqueritur de dolore totius corporis: pallida eſt: à paſtu delirat melancholice, quod ante nunquam factum fuit.

Suaſi *d.* 14. *Jul. V. S. & pulv. Smaragd. add. pulv. antiepil. & borrag. in juſcul. Scribebat* 19. *Jul. D. Præpoſita.* Veſperi poſt ultimas

 literas

literas rediit paroxyſmus vehementiſſimus, cor extrorſum pepulit, ut vix illud detinere potuerint cum forti clamore & crebra ſæpius ſpiritus interceptione, ut ſuffocationem timerent : mente ſemper integra durayit per tres horas. Ab illo tempore quotidie ter invadit, durant paroxyſmi duab. vel un. & dimid. hor. Imaginationes triſtes habet, nunc ſtat, nunc in genua procumbit. Alte ſuſpirat, anxie circumſpicit, tremit & ſudat, donec paroxyſmi redeunt, quibus ceſſantibus triſtis imaginatio redit. Poſtquam ceſſant, ait, ſe *à Judæis* ita affligi. *Not.* Nihilominus patitur illos motus antrorſum & retrorſum ac jactationes, durat melancholia toto tempore ; quo in ſella perſiſtit.

Die 18. *Jul. V. S. fuit* in brachio ſiniſtro, unde admodum debilitata fuit. Veſperi anheloſe reſpiravit : hora ſeptima redierunt convulſiones per unam & dimidiam horam. Melancholiam poſtea diu excûtere nequiit, quæ nunc circa mortem verſatur.

Diſſuaſi *V. S.* inpoſterum ob ſummam debilitatem : non omittant tamen *medicamenta, d.* 21. *Jul.* 1672.

Die 30. *Octobr.* 1672. ſcribit illam maximum levamen *à V. Sne* habere, ac *à menſe Julio ad hunc diem decies quatuor vicibus ſanguinem emiſit*, inde non debilitatur ; ſanguis emiſſus non ſanguini ſimilis, nam totus cooperitur pelle alba ceu membrana craſſiore ; mirantur illam inde non languefieri. *Ab omnibus medicamentis* abſtinet. *An crebræ V. S. non ſint noxiæ futuræ ?*

Reſpondi V. S. ſi parca inſtituatur, non multum obfuturum, modo reficiatur cibis optimi ſucci, ut loco peſſimi ſanguinis, qui author horrendarum convulſionum, melior ſubſtituatur. *Non negligenda tamen erunt medicamenta* : imo ſolum *Succin. ppr.* abſque alteratione inſigni exhiberi poſſet.

OBSERVATIO CXIII.

Convulſiones Infantis recens nati.

SEreniſſimus Princeps Carolus natus eſt *d.* 26. *Decembr. Anni* 1688. veſperi hora dimidia ante decimam, cujus *Sereniſſima Domina Mater* per aliquot dies dolores partûs paſſa eſt eosque vehementes. *Deus T. O. M* Ipſum ſalvum & incolumem ſervet. *Beneficio ſyrup. fl. paralyſ. cichor. c. rhabarb. & ol. amygd. d. rec.* Meconium intra triduum probe fuit expurgatum. Totus macilentus hanc lucem vidit, licet abdomen valde tumidum ac inflatum fuerit, adeo ut inter

dum non tantum in utroque latere in fine costarum, ac circa os ensiforme notabiles foveæ animadversæ fuerint; sed & ipsum os ad superiora quasi incurvatum. Avide mammas apprehendit, bibitque ad satietatem : indies robustior evasit. Plures flatus indies emisit, idque hucusque strenue continuavit. Quoties fasciis liberatur excrementa adsunt, utplurimum viridia, quandoque flava, acidum semper redolentia ; haud raro extant grumosa adinstar ovorum coctorum & incisorum. *De pulvere seq.* prout dudum consultum fuit, *singulis fere diebus* hactenus exhibuerunt.

℞. *Pulv. epilept. March.* ℈ij.
Ocul. ♋. *ppr.* ℈j.
Margarit. Or. ppr.
Lapid. Smaragd. ppr.
Chrysolit. ppr. ana. ℈ß.
Cinnab. nativ. gr. vj.
Fol. ☉ *No. j. Misc.*

Quandoque *Ol. amygd. d.* solum, subinde *c. syrup. papav. rh. mixtum* dederunt.

Die 15. *Jan.* 1689. Propter tormina & inflationes abdominis primum *Enema è lact. ol. amygd. d. & tantill. vitell. ov.* applicuerunt cum maximo levamine, ac excretione muci albi satis copiosa.

Die 17. *Jan.* Postquam ex coryza fere continua, sternutatione frequenti ac crebriori; oculorum non minus inter vigilandum quam dormiendum circumgyratione & quidem tanta, ut nil nisi album oculorum videre licuerit, judicatum fuit, serum acre ac copiosum, pariter ac *in pie defunctis Serenissimis Liberis* in occipite juxta principium nervorum stagnare, *suasu Medicorum Celeberrim. Excell. D. D. Wepferi, D. Camerarii, D. Brunneri, ut & meo*, *vesicatorium* nuchæ fuit applicitum, unde absque notabili molestia intra 6. horas vesica fuit excitata, quæ multum ichoris valde acris continuit. *Chirurgus Aulicus* testatus est ichorem fusum à se degustatum tantæ fuisse acrimoniæ, ut elapsa horâ acrimoniam adhuc in lingua senserit.

Die 18. *Jan. Serenissimus Princeps* bene habuit, quietè degit, nec amplius ut præterito tempore oculos in gyrum egit.

Die 19. *Jan.* Ob tormina animadversa *Enema superius* iteratum fuit, unde quater biliosa flava, viridia, grumosa ac mucosa excrevit cum levamine, noctu quietè dormivit: excreta singula acidum redolebant.

Die 20. *Jan.* *Vesicatorii* fluxu cessante, *Chirurgus* spontaneo ausu denuo *tantillum empl. vesicator. cum empl. de melilot. mixti* imposuit parti læsæ, unde mane paulò inquietior fuit. Repetitus fuit *Clyster*, qui juxta cum excrementis copiosis etiam multos flatus eduxit. Vesica denuo multum seri circa vesperam fudit.

Die 22. *Jan. vocatus Ipse Neostadium veni*, *Serenissimumque Principem* vividum floridique coloris deprehendi; at abdomen valde inflatum erat ac distentum. Velocius debito ac crebrius respirabat, notabiles non minus circa utriusque lateris costas quam scrobiculum cordis relinquens foveas. In occipite nullam mollitiem, ut in ultimo defuncto, deprehendi; cæteraque omnia rite erant constituta.

Die 23. *Jan.* Paulo inquietior fuit, multos flatus emisit: exhibito *ol. amygd. d.* melius habuit. Inter sugendum non minus, quam alio tempore, sæpius halitum servat, ac si flatus esset expulsurus.

Die 24. *Jan.* Suasi 1. Pergerent *Pulvere, cui ad mentem Excell. D. D. Camerarii aliquid de sperm. Cet. & rad. irid. Flor. addidi.* 2. *Mane & vesperi* inungant ventrem ac latera *Axung. anser. ac ol. chamom. camphorat.* Umbilico vero *Balsam. Zibeth.* imponant. 3. *Enemata* repetantur necessitate exigente. 4. Subinde porrigant *de ol. amygd. d.* 5. *Vesicatoria* etiam post aures, præsentibus indicationibus ponantur. 6. Nutrix sibi caveat ab ira, mœrore &c. Diætamque observet convenientem.

Ita scripsit ad me Excell. D. D. Härlinus d. 28. *Januar.* 1689. *& cum Serenissima Mater anxia sit ob Infantis abdomen inflatum, respirationem frequentem, oculorum distorsiones, fœces acorem redolentes, ulterius petit Consilium.*

Hanc Relationem misi *Excell. D. D. Brunnero*, ut mentem suam hac de re mihi aperiat, *qui d.* 4. *Februar.* 1689. *scripsit* in ultimo Infante defuncto multum aquæ in cerebro inventum fuisse: abdomen quidem distentum fuit, sed nihil præter flatus in intestinis reperiebatur, unde putavit ab acrimonia seri par nervorum vagum & intercostale vellicatum viscera imi & medii ventris affligere potuisse, spiritibus animalibus perturbatis; inde intestinorum functione turbata flatus producuntur, fœces corrumpuntur, tormina excitantur; hinc afflicto diaphragmate retractio sub costis nothis & respiratio concitatior fit. Inde præludia convulsionum in oculis jam adsunt. *Foris* suadet *Ol. lumbric. chamom. anagallid. Intus Ol. amygd. d. cum sperm. Cet. item Pulv. Marchion. c.*

Cinnab.

Cinnab. ℥ii. *aut pulv.* ☉. *D. D. Gmelini : Clysteres* nunquam adhibuit. *Vesicatoria* probat. *Secundum Lowerum* caput altius locandum.

Die 7. Febr. 1689. Respondi Excell. D. D. Härlino : Quoniam in cadavere ultimum defuncti aqua acris in occipite inventa, qui eadem symptomata passus est ante obitum, vereor talem quoque hic stagnare; probabile fit, quia tali *per vesicatorium* sublatâ melius habuit: at nihilominus lac in ventriculo & intestinis corrumpi, fœcum grumi, color viridis & odor acidus testantur, unde inflatio & tormina à duplici causa ut motus convulsivi excitantur. Acrimoniam seri & fermenti stomachi ac intestinorum corriget & demulcebit. 1. *Pulv. Marchion. Cinnab. nat. aut* ♃ *ter sublimat. ut Pulv.* ☉. *absque tamen Ol. cinamom. vel Bezoard. Chrysolit. smaragd. Margar. pp.* 2. *Ol. amygd. d. c. sperm. cet.* & *rad. Irid. Flor.* caute. 3. *Clyster. sine sacchar.* & ⊖. 4. *Olea foris cum linteo.* 5. *Vesicatoria* in brachiis, ne fiat inquietus. 6. *Cucupha ex testis cochlear. gossypio inspissat.* proderit, quia coryzâ & sternutatione afficitur.

OBSERVATIO CXIV.

Motus convulsivi.

M*Atrona Illustris;* annos nata 25. jam totum decennium *ab epotis Basileæ* præter causam *acidulis,* sæpius de frigiditate doloreque gravante ventriculi, præsertim cum quid crudi aut fructus aut acetarii &c. degustavit, conquesta; hepatis calidioris & ad siccitatem inclinantis; capitis frigidi & magis humidi, ideoque ipsius dolori gravanti obnoxia, tum maximè, cum illud aëri frigido nebulosove exposuit, & catarrhis frequentibus doloribusque dentium, quorum plures inde sunt vitiati; complexionis biliosæ ex prædominio & ex subdominio sanguineæ, non sine pituitæ aliqua copia; alvi naturaliter pigræ; & cui menstrua statis periodis quidem fluxerunt, sed diminutè nisi *medicamentis* fluxus adjuvaretur: at ab ultimo puerperio, quod abhinc retro decimo quarto mense habuit, suppressa etiamsi non lactet; in deliciis imprimis habens cruda, coctu difficilia, legumina, fructus, olera, acetaria &c.

Jam prægresso & qui delabitur anno ex inæqualibus temporis intervallis, sed sensim frequentius exercita est murmure, torminibus & inflationibus abdominis, ac imprimis dolore gravante & distendente ventriculi, cum nausea frequenti, ructibus, ex quibus non nihil levata videbatur, vomitu copioso maximam partem bilis vitellinæ & porraceæ

raceæ craſſitie & viſciditate ovi albumini non abſimilis; & quoties vel tantillum juſculi ſorpſit, toties ſtatim aut brevi poſt evomuit, oſcitationibus, pandiculationibus & artuum laſſitudinibus dolorificis, nec abſque febre; ſæpius paroxyſmi inceperunt cum rigore & tanto totius corporis frigore, ut vix tandem linteis calefactis admotis incaleſceret; & cum malum ulterius eſt progreſſum accedebant inſuper difficultas reſpirandi, cordis palpitatio, imo in nuperis paroxyſmis vigiliæ, delirium, motus convulſivi & epileptici, & ſopor gravis, qui à caro vero ſeu comate valido nihil diſtabat & ſæpe cum catarrho ita affatim irruente, ut ſubinde imminuerit ſuffocatio; quibus ſymptomatibus, ingenti copia potiſſimum flatuum infra emiſſa, ſenſim liberata de dolore imprimis occipitis conquerebatur, atque ſuperiores artus admodum graves tremebant movendi ferè plane impotentes, præſertim dexter & uterque cum tumore levi flatuoſo & in manibus formicationis ſenſu, quâ motûs impotentiâ fere integrâ & gravitate etiam nunc tenentur brachia ſalvo tamen tactu; hypochondria dolent etiam extra paroxyſmum, præſertim dextrum abſque tamen tumore, duritie & tenſione.

Interea vero *Medicus accerſitus* & durante paroxyſmo & extra illum non defuit officio, inque uſum vocavit *ex Chirurgia V. Snem* cum brachii tum pedis, *frictus & vincula partium inferiorum, ſicyas modo ſiccas modo cum ſcarificatione, veſicas excitantia* poſteriori cervicis parti applicita & tandem *cauteria* alterum quidem in brachio ſiniſtro: alterum verò in femore dextro ſcalpello, ut hodiè paſſim fit, inciſa, quæ hactenus ichores ſanioſos & purulentos impigre eructarunt. Atque debitâ præſcriptâ diætâ, *è Pharmacia* eſt mutuatus *lenientia*, alterantia & imprimis ventriculum, hepar, uterum & caput reſpicientia & menſtrua moventia & illa præ aliis cum reſurgebat, quæ affectioni hyſtericæ ſedandæ totâ ſubſtantiâ appropriatâ creduntur, *item purgantia, diſcutientia, imò chalybem & radic. chinæ;* idque *clyſteribus frequentibus, potibus, electuariis mollibus, pilulis, fotibus ſiccis, inunctionibus, unguentis & localibus, ut fœtentibus* naribus admotis, *pulvere ſternutatorio, emplaſtro matricali, fumis ex odoratis* locis muliebribus exceptis &c.

Sed horum plerorumque, *etiam in Conſilium altero advocato Medico,* cum brevi non animadverterent levamen allatum, cum ægra ipſa tum & maxime adſtantes fæminæ uſum mox ſæpius interrupêre, qui mos impatiens forte ubique nimium invaluit & *Medicis præſertim junioribus* grave non raro faceſſit negotium, maximo ægrorum malo & medicinæ immeritæ aliquâ infamiâ, ita ut nedum melius habeat noſtra ægra quin potius res ejus in pejus quotidie ruant, ideoque tot tantiſque ſymptomatibus

tomatibus jamdiu vexata *manum Medicam peritiorem & feliciorem suasu ipsius Medici familiaris* implorat.

Ego vero Titus Albineus, Medicus ille familiaris, qui casum hunc quam breviter & verè fieri potuit rogatus descripsi, *Medicum* qui consuletur obnixe oro mihi hoc gratificetur, ut non modo *curationem planam* tantorum affectuum edicat, sed & sententiam de ipsorum essentia & prognosi lucide aperire & annectere non gravetur, tantum ipsi me debere profitebor, & si datâ occasione quâ in re illi inservire possim, profecto ingratum animum non testabor; *feliciter valeat quisquis ille Vir magnus fuerit.*

Datum Neocomi Helvetiorum d. 28. *Aug.* 1672.

Resolutio.

CONcursus tot symptomatum *apud Matronam Illustrem* non solum in primis & mitioribus, sed postmodum in sequentibus & gravioribus paroxysmis in censum affectuum spasmodicorum seu convulsivorum venire videntur: utcunque enim forte affectionis hypochondriacæ & hystericæ nomine insigniantur vel appellari possint, si tamen attentius expendantur, præcipuis convulsivi quidpiam inesse comperietur. Nam ventris tormina cum abdominis distensione non nata videntur tam ab humore aut flatibus intra cavitatem intestinorum conclusis (cum ab illis potius diarrhœa, aut si humor acrior, dysenteria producta fuisset) quam à constrictione convulsiva intestinorum, præcipue tenuium, excretionem impediente, quæ colicæ biliosæ familiaris est, & post obitum non raro in defunctorum cadaveribus reperta fuit. Et ipse vomitus non tam fit à bile vitellina ventriculi tunicas lacessente, quam ab intestinorum & ventriculi motu ἀνάῤῥοπω seu inverso, cujus causa est constrictio intestinorum ventriculo vicinorum, nam non solum bilem, sed postmodum cibos omnes etiam juscula exiguâ copiâ deglutita omnisque acrimoniæ expertia, protinus per vomitum egerit.

Hactenus causa convulsionis intestinorum & ventriculi in plexibus mesenterii potissimum hæsisse videtur, quia pectus & caput liberum adhuc à symptomatibus fuit; quanquam principium nervorum non ab omni labe immune censere possim, quoniam plerique paroxysmi inceperunt cum horrore vel rigore, oscitatione, pandiculatione & lassitudine spontanea, nam hæc symptomata non tam musculorum & panniculi carnosi vitio, quam principio nervoso irritato adscribi possunt, quia subito ingruunt & paroxysmo cessante nihil vitiosi in musculis aut habitu corporis reperitur, nec causa sudore unquam discussa dicitur.

In progreſſu morbi & ſubſequentibus paroxyſmis dyſpnœam ſeu ſpiritûs interceptionem rectius convulſivo cuidam affectui tribuerem, quàm cuivis alii cauſæ, cùm ceſſante paroxyſmo nulla tuſſis mentio fiat, nec aliûs excretionis: quod idem de cordis palpitatione credendum arbitror, nam ceſſante paroxyſmo vel ante illum nulla mentio fit pulſus inæqualis, qui deprehenditur in cordis palpitatione à cauſa domeſtica pendente. Nempe videtur à prægreſſis paroxyſmis, genere nervoſo debilitato, cauſa quoque in plexus nervoſos pectoris irruiſſe, à quibus ſurculi nervoſi ad cor feruntur & plurimi per pulmones diſperguntur.

In ultimis paroxyſmis ſcil. malo jam altius radicato & genere nervoſo ulterius labefactato, non amplius ambigere licet ipſum principium nervorum afflictum fuiſſe, nam in paroxyſmis aderant vigiliæ & deliria: imo motus convulſivi non amplius occulti & conjecturis aſſerendi, quoniam aperte in artubus videntur ac jam propemodum epileptici exiſtunt: quæ ſymptomata Coma ſequitur & ſub finem paroxyſmi catarrhus vere ſuffocativus: poſt paroxyſmum principii nervoſi affecti veſtigia ſuperſunt, nam dolet occiput, brachia tremunt & ad motum impotentia ſunt cum ſenſu formicationis, ſalvo tactu, quod aliàs etiam in pareſi colicam conſequente obſervatur. Extra paroxyſmum quidem dolor quidam dextrum hypochondrium affligit, quia vero abſque duritie, tenſione & tumore exiſtit, illum potius reſiduo cuidam humori in plexu nervoſo meſenterico ſuperiori hærenti, quam alii cauſæ adſcriberem: flatus enim diſtenſionem efficerent, ut taceam illos liberè in fine paroxyſmi elidi, ſcibala in cellis perſiſtentia tangerentur, maxime in gracili & abdomine jam tunc ſubſidente.

Cauſa proxima motuum convulſivorum non videtur pus circa plexus fluctuans, quia vix credibile illud primum in abdomine, poſtmodum in pectore, tandem in capite productum fuiſſe, ut taceam nulla abſceſſus ſigna præceſſiſſe *apud Matronam Illuſtrem;* nec pus periodici affectûs cauſam eſſe credibile eſt, imo teterrimorum & vix ſine nece conjunctorum ſymptomatum ſemper author eſt circa partes nervoſas, niſi maturè exitus pateat. Nec ſanguis in vaſis plexibus vicinis aut ipſos ambientibus vel principium nervoſum irrorantibus aliquo modo ſtagnans, ut in varicibus & aneuriſmate, aut in motu ſuo impeditus, ut in inflammationibus, aut extravaſatus culpari poteſt; nam ſanguinis talis conditio affectum pertinaciorem, nec per periodos redeuntem ac aliis quoque ſtipatum ſymptomatibus excitaret, atque aut vitam tolleret aut brevi evacuato alicubi ſufficienter ſanguine ceſſaret. Nec bilem hic accuſarem, quamvis enim in Ictero bilis ſanguini per minima imprimis ejus ſero permiſceatur, illaque ad intima quæque etiam partium nervoſarum diſpergatur illisque ſe inſinuet, ut in cornea

videtur

videtur, neque nervosum genus ab illa immune esse possit, vix tamen centesimus ictericorum hujus generis symptomata patitur.

Ad plexus nervosos indubie humor aqueus pertingit, atque perpetuo tali non solum spinalis medulla, sed & omnes nervorum surculi irrorantur, quin etiam frequenter humor limpidus intra cranium inter meninges in anfractibus imo in ipsis ventriculis reperitur: hunc *Carolus Piso* serosam colluviem, si nimius sit, appellat, cujus labrum partes intra cranium putat. *Thom. Willis. in Anat. Cerebr. & Pathol. nova Cerebri* passim serum, lympham, succum nervosum & quandoque copiâ aut qualitate peccantem copulam heterogeneam etiam explosivam nuncupat, quatenus nimirum aliquando etiam causa motuum convulsivorum evadit: non semper tamen causam in lympha hærere opinatur, sed quoque præter hanc aliam copulam statuit.

Hunc humorem tot calamitatum peccantem quantitate & qualitate *apud Illustrem Matronam* causam esse non usque adeo obscurum videtur, nam illum in capite & circa genus nervosum copiose colligi probant coma paroxysmo declinante & catarrhus propemodum suffocativus in fine paroxysmi, item brachiorum tumor, quem potius œdematosum, quàm flatulentum crediderim & forte ex impressis & manentibus digitorum vestigiis clare cognosceretur: eundem acrimoniæ participem & non solum acrem, sed peculiariter nervoso generi inimicum (nam in lue venerea, pædarthrocace, lepra & qualibet scabie serum acre est, in quibus tamen morbis hæc symptomata non observantur) evincunt vigiliæ, deliria & motus convulsivi: & licet in declinatione coma consequatur, non tamen inde contrarium obtinebitur, hoc enim tunc demum contingit, vel quia ob prægressa symptomata spiritus animales dissipati, aut à copia liquoris aquosi obruti, aut tantum non suffocati aliqua ex parte fuerunt.

Serum copiosum & acre ac malignum in tota Massa sanguinea collectum fuit ob temperamentum calidum & siccum, cujus generis complexiones ut vocant plerumque tali sero scatent. Auxerunt hanc colluviem errores in victu, scil. nimia indulgentia in fructibus crudis, oleribus, acetariis, leguminibus sumendis: quibus addenda *Vinum Neocomense, Rivense album ♀re conditum*, sæpe pendulum, aliàs alibi horum malorum causa. Item suppressio mensium ultra annum, forte etiam sudorum: neglectus exercitiorum & vita sedentaria ob lassitudinem spontaneam & tædium ob toties irruentes paroxysmos ad labores: & si quæ aliæ causæ supersint.

Intra caput & circa genus nervosum liquor iste cumulatus fuit, quia caput à vitæ primordiis debile obtinuit, unde ab aëre frigido, humido, nebuloso frequenter incurrit in capitis dolorem gravativum;

 odon-

odontalgiæ admodum obnoxia est, indeque plures dentes cariosi facti & frequenter catarrhos passa est. Caput seu genus nervosum amplius labefactarunt & ad irruptiones crebriores serosorum humorum admittendas promptius reddiderunt paroxysmi frequentiores, unde quoque illi indies truculentiores invadunt.

Paroxysmi vero contingunt, quoties seri copia tanta nunc intra cranium cumulatur, quanta ad hæc symptomata efficienda requiritur; aut quoties serum impetuosiùs commovetur, quod fit, quando illud in tota Massa sanguinea nimium redundat, tunc enim sua sponte movetur, & *ut Car. Piso loquitur*, natura se despumat, unde paroxysmos quoque febris aliqua comitatur, aut à causa externa ad motum irritatur scil. à tempestate aquilonari, aut contraria austrina, hypocaustis nimium calefactis, irâ, corruptelâ nidorosâ stomachi aut simili prophasi. Remittit, quando cerebrum molestiam excutit, aliorsum hostem amandat, aut potior ejus portio imprimis à glandula pituitaria, *ut Lower. de Cord. existimat*, resorbetur.

Fortè credetur Flatus in numerum causarum tot tantorumque symptomatum admittendos esse; at illos ex intestinis per ventriculum & gulam intra Cranium penetrare, *in hac rerum anatomicarum luce*, nimis quam frivolum est; illos verò ex intestinis vasa lactea subire, per thoracicum ductum cor transire & demum Caput petere non credibile est, nam quamprimùm intestina flatibus distenta sunt, obliterantur illorum oscula, ut pertinacissimè omnia contenta retineant nullique illorum exitum concedant, imo citius rumperentur, si vis adhiberetur, quam ullius egressum admitterent: nec phænomenorum à flatibus per vasa remeantibus ulla mentio fit, quæ vix latuissent *D. Medicum adstantem*, nam æque pedes ac brachia flatus subiissent, cum pari ratione sursum deorsumque sanguis ruat. Igitur in fine paroxysmi flatuum emissorum copia potius signum remittentis constrictionis in intestinis est, quam causa ulliûs cæterorum symptomatum. Copiosius tamen intra intestina cumulantur in paroxysmo, quia liquores intestina irrorantes, scilicet succus pancreaticus bilis & fermentum stomachi acriores sunt, tum ob totius & viscerum intemperiem calidam, tum ob serum, quod magnam partem illorum constituit; deinde quia in constrictione intestinorum diutius detinentur atque agitantur, quam decet, unde pituita, quâ intestina nunquam destituuntur, in flatus resolvitur. &c.

Prognosis. Affectus curatu difficilis & pertinax est, quod omnibus propemodum nervosis morbis solemne esse praxis nimium, quàm verum facit: eoque deterior, quia nervosum genus valde à tot paroxysmis debilitatum fuit, & periculosior, quia in fine paroxysmi carus seu coma & catarrhus suffocativus eveniunt. Certe malum in epilepsiam

ſiam,&,*quod Deus avertat*,in apoplexiam degenerare poſſet. Quia tamen *Illuſtris Domina* adhuc juvenis eſt, nondum deſperandum, cum exempla exſtent hoc modo affectas integræ valetudini reſtitutas fuiſſe, & nos tales recenſere poſſemus, ſi modo illa *præceptis Medicis* obtemperet, nec incuriâ recidivis anſam præbeat.

Indicationes præcipuæ ſunt, ſerum redundans evacuandum, omni ingenio à cerebro revellendum, totam Maſſam ſanguineam eademque operâ ſerum & lympham in toto ab acrimonia vindicandam, ac viſcerum intemperiem calidam & ſiccam corrigendam, ac cerebrum & univerſum genus nervoſum roborandum eſſe. Quomodo ſingula peragenda ſint, præſtabit *methodo executiva* explanare.

Aliud in paroxyſmo, aliud extra paroxyſmum eſt agendum. In principio paroxyſmi, ſi vigiliæ & delirium per diem unum & alterum perdurent, interdiu *mane hor. 6. & veſperi hor.* 4. darem ʒß. *pulv.*

℞. *Pulv. Marchion.* ℈ij. *Spec. diamarg. fr.* ℈j.
Lap. bez. Occid. ʒß. *Tab. man. chr. perl.* ℈ij. *Mſc.*

Exhiberi poſſet *cum aq. flor. til. ſatyr. purpur. ceraſ. nigr.* Tempora illinirem *Ung. alabaſtr.* Quotidie injicerem *clyſt.*

℞. *Herb. violar. ſenec. rec. endiv. ana. M. j.*
Flor. pœon. p. j. ſem. hord. mund. M. j.

Coq. in ſ. q. aq. font. colat. ℞. ℔j. *add. ol. violac. lil. alb.* āā. ℥j. *vitell. ov. No. iij. Sacch. Thom.* ℥iij. *Mſc.*

Omittenda puto *purgantia*, ne humores jam turgeſcentes & efferi magis irritentur. Poſt cœnam ſtatim & circa medium noctis darem qualibet vice *cochl. ij. vel iij. hujus liquoris.*

℞. *Laud. op. perl. gr. ij. Pulv. Marchion.* ʒß.
Syrup. papav. alb. ℥ß. *Aq. lactuc.* ℥iij. *Mſc.*

Mire enim *opiata* frænant efferos humores, & *ceu vere ſudorifera* diſcutiunt *teſte Platero.*

Si vero brevi tempore vigiliæ & delirium perdurant, protinusque paroxyſmus in motus convulſivos erumpat, vix prædictis locus concedetur: igitur naribus objiciantur *pila hyſterica ex caſtor. aſa fœtid. ſem. rut. & ol. ſuccin. parat. Spir.* ✳*c. vitro incluſus & veſicula foraminulis pertuſa coopertus, balſam. ſuccin. &c.* Verum *nec balſamus, nec hujus generis alia* illinantur, cum poſt paroxyſmum ægræ admodum à prodiga horum perunctione ſibi caput aggravatum conquerantur;

quod quoque *calceamentorum frusta, succinum, pennæ &c. incensa* efficiunt. Indantur *suppositoria acria.* Si ad mentem redeat, aut si per convulsionem deglutire possit, detur subinde *cochl. j. hujus liquoris*

℞. *Aq. meliss. flor. til. pœon.* āā. ℥iß.
Ess. castor. ʒj. *ol. chamomill. dest. gt. ij.*
⊖ *vol. C. C. gr. iij. Pulv. Marchion.* ʒß.
Lap. Bez. Or. gr. vj. Tab. man. chr. perl. ℥ß. *Msc.*

Emplast. matricalia: suaveolentia pudendis admota &c. causâ proximâ intra cranium constitutâ, non magni facio. Atque aliàs *cum Clariss. Thom. Willis.* in paroxysmis talibus ægras non multum defatigandas existimo, ne duplici violentiâ vires pessundentur nimium.

Quamprimum Coma incipit, magna vi à cerebro humores revellendi, ne spiritus penitus suffocentur. Plerumque in tali casu sufficiunt *vesicatoria*, quæ utrique carpo & internæ tibiæ pauló supra malleolos *Dahleri amplitudine* applicarem; subinde quoque *Spir.* ✳*c.* naribus admoverem. Prosunt quoque tunc *Frictiones & clysteres acriores*, quibus tamen nunquam *crocum metallor.* permiscerem: sufficiet, si *supradictis Clyster.* adjiciatur *El. Hier. Picr. Logadol. ad* ℥*ij.* vel si lubet, parari posset *Decoct. ex Herb. cephal. add. Gialapp.* ℥ß. *cujus Di.* ℔*j. add. El. Hier. Logad. diaphæn. de succ. ros.* āā. ℥*j. Msc.* Toto paroxysmi tempore reficiatur jusculis, quibus *Gelatin. Cappon.* admixta fuerit. Potus vero sit solummodo *Dec. Chin.* Sunt qui in paroxysmo ipso *V. S.* administrant: atque utilitatem afferre potest, cum humorum impetum coerceat, æstum temperet & portionem humoris pravi subtrahat: hoc nomine quandoque profuit ac paroxysmos breviores effecit: *memini tamen quoque post V. S. truculentiores convulsiones & tantum non suffocationem intentantes secutas fuisse apud quandam Matronam Nob. Apud Monialem vero juvenculam hunc Paroxysmum, in quo vena secabatur, abbreviatum fuisse: at sequentes immaniores & diuturniores postea evasisse.* Si vero vires ferant ac *Matrona Illustris V. S.* assueverit, *V. S.* non prorsus in paroxysmo prohiberem.

Extra paroxysmum indicationibus præcipuis commodius satisfieri poterit nunc uni nunc pluribus simul: ita tamen *Medicamenta pro Domini Medici prudentia* subordinentur, ne unum alterius vim in agendo turbet, sed omnia ad valetudinem *Matronæ Illustris* conspirent.

Purgantibus serum acre feliciter subduci unâque operâ ejus evacua-

vacuatio & revulsio aliqua fieri potest. Verum caute his agendum est, nec enim quævis, nec crebra conveniunt, imo non raro in hujus generis ægrotis denuo hos paroxysmos resuscitant. *Novi colicæ biliosæ obnoxios non sine periculo purgari*, quando enim apparatus humorum hoc malum efficientium in corpore latet, protinus ille rursus excitatur, atque paresin forte emansuram, accelerant. Si itaque vel minima torminum vestigia in abdomine supersint, satius erit *purgantibus* supersedere, atque illorum profligationem *Clyst. lenitivis* tentare. Deinde seligantur *purgantia serum evacuantia* : ex multis nomino *Gialappam & gumm. gotte sp. ⊕l. ter quaterque irroratum atque ita vi emeticâ exutum. Magisteriis Gialapp. & scammon. Item extractis, quibus colocynthis permiscetur*, non fido. Quæ *ex senn. rhabarb. carthamo &c.* parantur, imbecilliora videntur, quàm ut serum evacuare & revellere sufficienter valeant. Si vero omnino facilis ad alvi subductionem sit, ex iis etiam *purgantia* ad lubitum parari possunt, *add syrup. rosf. s. s. & comp. de flor. persic. diaser. &c.* Non necessum *horum formulas* utpote ubique obvias annotare. Id solummodo monendum arbitror, non per plures dies continuanda *purgantia*, nec crebro exhibenda : sufficiet illa ad summum *bis in mense scil. triduo ante novi- & plenilunium* exhibuisse. Hoc nomine improbarem *decoct. longa & vin. medicat. It. Pil. ut vocant usuales seu sæpe sumendas, quales sunt F. F. aliæque sine cura dictæ* : nam *frequenti purgantium usu* facile humores ad plexus mesenterii allici ac colica accersiri posset, quam infallibiliter post plures recidivas Paresis exciperet.

Sudoriferis non solum ex vasis sanguiferis & lymphaticis, verum quoque in glandulis stagnans evacuari posse nullum dubium est, quia hæc inanita nonnunquam feliciter serum extravasatum resorbere hydropes curabiles fidem faciunt. Ergo hæc non negligenda erunt. *Diætam sudoriferam super scamnum vel in lecto perficiendam & per plures septimanas continuandam* suadere non ausim, quamvis felici successu illam non raro imperarim : *Matronæ* enim habitus corporis, qui fortè gracilis & tener est, & vires ignotæ mihi sunt: quamvis modus etiam mihi notus sit, quo sine insigni virium prostratione sudatio perficitur, mallem tamen primum per intervalla sudoris prolectionem tentare; nimirum *semel vel bis summo mane* exhibeatur *sudoriferum*, ac citra vim sudor promoveatur, primum vix ultra horam sudorem juvando, & si bene sudationem toleraret, ad horas duas circiter, nunquam vero ulterius. Non abhorrerem *ab antimon. diaphoret. optime ppto. ac omnis reguli experte*, cujus ℈j. vel ʒß. exhiberi posset *cum congruo vehiculo, etiam additis aliis, cordialibus imprimis: ex. gr.* ℞. *An-*

℞. *Antimon. diaph.* ℈j. *Lap. bezoar. Occid.* ℈ß.
⊖ *vol. C. C. gr. iiij. Aq. fumar. scabios. vel*
Card. ben. ℥iij. *syr. baccar. juniper.* ℥ß. *Msc.*

Si ♁ *diaph.* displiceat.

℞. ⊖ *vol. C. C.* ⊖ *vol. succin.* āā. *gr. iiij.*
Lap. bez. Occid. ℈j. *C. C. ph. ppr.*
Ung. alc. ph. ppr. āā. *gr. xv.*
Aq. Angelic. s. vin. dest. ℥iiij.
Tab. man. chr. perl. ʒij. *Msc. dilig.*

Theriac. & *Mithrid.* mihi suspecta sunt. *Rob. sambuc.* & *Ebul.* forte ingratiora forent. Aliàs commendatur etiam *syr. s. ambros. diureticis* multum seri auffertur. Itaque subinde mane *cum aq. chærefol.* ℥ij. *syr. capill.* ♀*r.* ʒij. *spir.* ⊖ *dulc. gt. vj. Msc.* dari possent. Vel singulo mane *spir. aperit. Penot. aut spir.* ⊖ *dulc. aut spir.* ✱*c. correct. gt. iij. cum jusculo carn. in quo rad. petroselin. coct.* exhiberi possent, imprimis si urina potulentorum quantitati non respondeat. Aliàs in hoc affectu parari possent *Pilulæ diureticæ* & *diaphoreticæ.*

℞. *Therebinth. Cypr.* ℥j.
Croc. ♂*t. aperitiv.* ʒij.
Extract. Castor. ʒj
Guajac. ʒiij.
Sarsæparill. ʒij.
Pulv. Marchion. q. s. ad consistent.
Msc. ex ʒj. *F. Pil. No. xxx.*

Harum pil. singulo mane dentur *v.* superbibat *juscul. alterat. Fol. meliss. vel. flor. borrag. vel fl. bugloss. vel simili, Emulsionibus ex sem. 4. frig. maj.* non multum tribuo.

Quæ totam Massam sanguineam emendent *medicamenta* plura sunt, quorum quædam sunt, quæ quoque vim diureticam obtinent. Ex his laudantur *Acidulæ* : quia vero ipsas semel infeliciter bibit hisque exordium hujus calamitatis adscribit, ipsarum potum non urserim, quamvis norim has tantum non omnibus *aliis remediis* in profliganda colica biliosa palmam præripere, *teste multiplici experientiâ.*

Laudantur quoque *Thermæ Piperinæ potæ,* quoniam vero purius ex ipso fonte bibuntur, nec *Matronæ Ill.* per paroxysmos locum aliàs

liàs horridum adire licet, aliud seligendum erit. *Serum lactis simplex aut destillatum aut cum herbis alteratum* vix feret ventriculus nauseabundus: eadem quoque ratio erit *decoctorum longorum & syruporum*; nam hæc vix ultra mensem citra fastidium continuabuntur, imprimis postquam *à multis medicamentis* ventriculus defatigatus fuit. *Gelatinam C. C.* in pertinacissimo nervosi generis affectu *Illustriss. cuidam Comitissæ* suasi, quæ illam jam ultra triennium quotidie sumsit atque hactenus ab illa immunis*perstitit: hac ratione parari posset ℞. *Rasur. C. C. crud.* ℔ß. *indatur vasi terreo vitreato, affund. aq. font.* ℔ ij. *stent in digestion. per noct. in loco calido :* Mane lento igne coquantur fere *ad consumpt. dimid. Tunc add. Flor. til. fl. paralys. Fol. majoran. meliss. ana. M. j. conserv. ros. r.* ℥ij. *Passul. maj. exac.* ℥j. ulterius coq. donec plus quam ℔j. liquoris consumpta sit: postea coletur & exprimatur : servetur in loco frigido, & in Gelatinam concrescet: primum *mane horâ 6 & vesperi hor.* 5. dedi *cochl. ij.* seorsim calore liquefactæ aut jusculo carnium permixtæ : postmodum *solummodo vesperi* exhibui.

Aliàs novi Matronam Nobilem per vices crebras redeunte sævissimâ colicâ cum horrendis convulsionibus vere epilepticis, pluribus diebus durante afflictam, solo lactis vaccini potu promiscuo & pro lubitu ultra biennium continuato ab hac miseria penitus liberatam fuisse. Quantum enim *Lac* emendet serum salsugineum, manifeste experimur *in curatione nova Podagricorum*, quæ in plurimis Aulis invaluit, *& ego illius nunquam à me creditam virtutem in tribus comperii, quorum duo penitus ab istis cruciatibus vindicati sunt, tertius illam mitiorem nunc patitur.*

Verùm antequam *Cura lactea* suscipiatur, grumefactio & nidorosa corruptela in ventriculo studiose cavenda : ob illam acor in ventrilo latens edulcorandus est *præcipitantibus*, qualia sunt *omnia ostracea Mater perl. &c. oc. ♋. Corall. C. C. ust. ebur ust. & hujus generis alia*: ob hanc bilis eliminanda iteratis vicibus. Insuper obstructiones in visceribus referandæ, quod quoque præstant *diaphoretica & diuretica* aliquandiu usurpata, quæ si non sufficere videantur, *Intybacea aliaque hepatica & splenetica in jusculis cocta* in usum vocari possent. Insuper per annum integrum Vini omniumque acidorum degustatio ejuranda est. *Modum Lac bibendi Dominus Medicus adstans ex Anno 2. Miscellan. Medico-Physico-Curiosor. petere poterit;* aut si expetet nos explanabimus.

Juxta hæc, aut his aliquandiu præmissis, exceptis illis diebus, quibus

bus *purgantia* ſumit, genus nervoſum corroborandum: ex multa farragine *ſola antiepileptica* ſeligo *Ex. gr.*

℞. *Rad. valerian. ſilv.* ℥j. *rad. pœon. mar.* ℥ß.
Ung. alc. ppr. ʒiij. *C. C. ph. ppr. lign. viſc. quern.* ãã. ʒij.
Semin. pœon. ʒj. ⊖ *vol. C. C. ſuccin.* ãã. *gr.* iij.
Extr. Caſtor. ʒß. *Tab. man. chr. perlat.* ℥ij. *Mſc.*

Doſ. mane horâ ſeptimâ & veſperi horâ quartâ ʒß. *cum aq. flor. til. pœon. aut ſatyr. purpur. cochl. ij. vel iij. Idem pulvis cum ſacch. alb. in tabellas vel cum conſerv. roſ. r. majoran. anth. &c. in formam electuarii* redigi poſſet. Verum nimius & longus *Sacchari* uſus mihi ſuſpectus foret, cum inde ſerum acerrimum reddatur, nam *ex ſaccharo* liquor ad aquæ fortis acrimoniam accedens deſtillari poteſt, quam quoque ſanguini permixtus toties circulando procul dubio exſereret. Vertex & nucha *mane ac veſperi hoc balſamo* inungi poſſet:

℞. *Unguent. Alabaſtrin.* ℥j. *Ol. N. M. expr.* ʒiij.
Ol. deſt. roriſm. majoran. rut. ãã. *gt. viij.*
ſuccin. gt. iij. Mſc. dilig.

Menagoga alia hac vice vix concederem præter memorata, cum ex his ſint multa, quæ ſanguini circa uterum exitum pararent, ſi ille in corpore redundaret, nec vi morbi conſumtus eſſet. Si omnino ſanguis moleſtiam pareret & menſtruorum excretionem molientium indicia adeſſent, *Saphæna* alternis menſibus ſcil. circa ſtata tempora ſecari poſſet. Eorum causâ quoque *pediluvia ex herbis uterinis in aq. cum pauxillo vin. & ⊖ coctis* parari poſſent. Rarius *V. S.* in artubus ſupernis inſtituerem. Sufficiunt *duo fonticuli*: hi ſtudio aperti ſervandi. *Setaceum* ceu moleſtiſſimum remedium, imprimis afflicto jam occipite & brachiis propemodum pareticis non ſuaſerim. *Veſicatoria* extra paroxyſmum non apponerem, niſi forte hemicrania aut occipitis dolor nimium urgeret. Conſuevi in pertinaci capitis dolore unâ veſicâ conſolidatâ protinus aliam in parte vicina excitare, eo uſque donec dolor ſedatus fuiſſet. *Scarificatio*, ſi illi aſſueverit, non omittenda.

Diætam prolixe definire non neceſſarium duco, *cum Dominus Medicus ordinarius* id præſtare præſens poſſit. Cibos ſuadebit boni ſucci & facilis coctionis: prohibebit omnia, quæ ſanguinem acrem reddunt ſcil. pinguia, frixa, nimium aromatizata aut ſalita: item caput replentia, ſinap. raphan. cæpas, allium. Aut ſerum augentia, quales ſunt fructus crudi &c. ſanitatis ſtudium eſſe inculcabit non ſatiari cibo. Vinum ultra annum denegandum: potus ordinar. ſit. ℞. *Rad.*

℞. *Rad: chin.* ℥j. *rasur. ebor.* ʒß.
Fl. til. p. j. Passul. maj. exac. ℥j
Coq. in aq. font. ℔iiij.

Ab aere frigido, nebuloso sibi caveat. Iram & mœrorem ceu pestes sanitatis fugiat. Alvus aperta servetur *suppositoriis, clysteribus.*

Deus felicem successum largiatur.

Scaphusii d. 12. *Sept.* 1672. Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSERVATIO CXV.
Motus convulsivi.

ILLustrissima quædam Juvencula annor. 12. pro ætatis ratione satis adulta, habitûs carnosi, bene colorata. *In autumno* 1687. rhedâ vecta infortunio quodam comprimebatur pes sinister, ille aliquandiu doluit, tandem dolor evanuit. *Anno* 1688. *Mens. Martio* doluit pollex pedis sinistri, dolor se latius diffudit & totum pedem occupavit: secuti dolores vagi articulorum, quandoque dyspnœa quædam: post aliquot dies magis magisque se exeruerunt artuum & partium respirationi dicatarum motus convulsivi. *D. D. Scherpfius nervina, antiepileptica, diaphoretica interna & externa* adhibuit, *item revellentia scilicet vesicatoria & clysteres,* sine profectu.

D. D. Möglin Pforzhemio evocatus d. 3. *Aprilis post meridiem hæc observavit: D. Patiens* primum querebatur de æstu quodam volatico, postea ex imo pectore suspiria duxit, supervenit dyspnœa, angustia circa præcordia, hinc rigiditas artuum cum dolore ab attactu & succussio corporis ceu à rigore febrili: mens constabat adhuc, querebatur de dolore in extremis artuum, de compressione præcordiorum, deglutiendi difficultate & impedita loquelâ, genæ rubore suffundebantur: horâ elapsâ lachrymas profudit ac mortem instare dixit, ferale loculum præ foribus stare: duravit ad dimidiam horam ferè, mox hilarior facta bene se habere dixit. Extra paroxysmum pallida magis est: appetitus utcunque vegetus, sitis est tolerabilis: absunt signa febris, alvus *clysteris beneficio* solvebatur. Horâ 9. noctis rediit paroxysmus, in hoc artus rigidi, brachium sinistrum contractum, querebatur imprimis de doloribus in omnibus membris, maxime vero brachii sinistri, attactum non pertulit, duravit paroxysmus 4. horis. *Infusum aq. fl. til. cum Essent. castor.* deglutire nequiit. *Pilam ex Castor. sem. nigell. rut.*

 spir.

ſpir. ⊖ ✱c. *irroratam* non odorabatur extra paroxyſmum, multo minus in paroxyſmo. Hor. 1. noct. ſubito ceſſavit paroxyſmus, ſupervenit riſus, & poſtea placidus ſomnus 7. horar. quietus nec interruptus.

Die 4. *April.* hor 2. pomerid. rediit paroxyſmus *m*itior, nihil querebatur de dyſpnœa, ſed ſolummodo de rigiditate artuum dolorifica, duravit per ſeſqui horam, finiebatur cum riſu: cœnavit bene. Hor. 9. noctis alius rediit ſimilis paroxyſmo diei 3. April. niſi quod brachium ſiniſtrum non ita contractum fuerit, duravit quoque per ſeſqui horam. *Noctu* datæ fuerunt *pilul. theriac. cœleſt. cum extract. caſtor. cinnab. nativ. Hodie purgabatur infuſ. ſenn. fl. cord. &c.*

D. 7. *April.* rediere paroxyſmi, ſed vix animadvertebantur, unde diſceſſit.

D. 24. *April.* poſt multas ſaltationes recidiva facta fuit.

D. D. Möglin Affectum vocavit convulſivum cum melancholia junctum: cauſam proximam ſtatuit humorem acrem ſalinum irritantem non caput ſed medullam ſpinalem; quia ſubito invadit & ſubito ſolvitur, ſub forma vaporis affligere credit: remotas cauſas putat turgeſcentiam quandam ſanguinis ob inſtantes menſes, vitam delicatam ſupplentem ætatis adhuc defectum. Prædixit affectum gravem & curatu difficilem eſſe, ac minari epilepſiam, melancholiam: recidivas timendas, donec menſes manare incipiant, *Medicamentis antiepilepticis addenda* putat ♂*tialia.*

Die 22. *Maji* 1688. *Illuſtriſſimam D. Patientem conveni & ab Adſtantibus ac D. D. Medicis porrò hæc audivi:* Invaſit plerumque ſine ullo prodromo tam ſubito, ut vix lectum petere vel aſſequi potuerit: rarius præceſſit calor volaticus: in principio querebatur de anxietate præcordiorum, mox ſequebantur omnis generis motus convulſivi, opiſtotonos, emproſtotonos, aliquando tetanus, variæ ſuccuſſiones & verſationes brachiorum, fœmorum, tibiarum; aliquando totum corpus mire volutavit in lecto, manus in pugnum contraxit; aliquando alterutra manu digitos apprehendit & traxit, ac ſi illos evulſura eſſet: reſpiratio in uno paroxyſmo ſæpius diu intercipiebatur, & tunc plerumque ſequebatur opiſtotonus. In primis paroxyſmis tactus tam acutus fuit, ut nemo illam attingere auderet, imo non liceret propius adire, aut loqui aut ſe movere; aliquando licuit pulſum tangere qui naturali ſimilis erat. Sæpe plurimum meræ aquæ ex naribus emanavit, quam juſſit detergere, non erat acris, quia nihil circa nares erodebatur, imo nec rubebat, quandoque ſiccæ erant. Aliquando apertis oculis nihil vidit, querebaturque ſe non videre, aliquando vidit & non audivit: aliquando loqui nequiit; ſemel per horas 2. obambulans loqui

non

non valuit. Non raro deglutire non potuit, licet siticulosa potum petierit. Aliquando mucus ex sinu pudoris excernebatur. Nunquam in paroxysmo eructavit aut vomuit. Paroxysmus subitò & præter exspectationem penitus remisit illoque finito risit ac Deo gratias egit; aliquando actorum recordabatur, aliquando non omnium. Post paroxysmum nihil querebatur vel raro de lassitudine. *Die* 20. *Martii* querebatur de pedis dolore & *Die* 28. *ejusdem* motus convulsivi inceperunt, gravissimè afflixerunt *Die* 1. *Aprilis*. Paroxysmi 24. horar. spatio ter, plerumque bis, aliquando semel ipsam invaserunt, durarunt paroxysmi 5. 4. 3. ad minimum 2. horis. Atrocius afflixerunt circa Novilunium, mitius circa Plenilunium, adhuc mitius in quadris lunæ. Circa finem April. aliquot diebus immunis erat à paroxysmis, pedes tamen circa genua tensi erant, saltavit nihilominus, hinc recidivam passa est, sed postea brevi rursus emanserunt paroxysmi. A 15. Maji ad 24. Maji in publicum ivit, rhedâ in campum vehebatur sine ulla molestia aut recidivæ signis, nec in novilunio d. 19. Maji quicquam animadvertit. Cæterum facile ad lachrymandum inducitur & ob leviculas causas: est misericors, facile compatitur, optimam habet indolem, *Illustriss. D. Matrem* 4. & *D. Patrem* 10. ætatis anno amisit. Caput ante & post paroxysmum doluit & non raro motuum convulsivorum prodromus fuit. In paroxysmo aliquando risit, in alio flevit, in altero cantavit cantiones non admodum sibi notas Gallicè, Germanicè, Italice; in quodam preces fudit, & quamlibet harum actionum insuetarum ad 3. horas continuavit. Semestri ante eruptionem horum motuum convulsivorum in illa animadverterunt dyspnœam in acclivium ascensu.

Die 24. *Maji* post meridiem in pagum vicinum rhedâ vehebatur, nihil quicquam in itu & reditu nec in loco querebatur, domum redux hilaris erat, è rheda descendit, scalam plurium graduum alacris ascendit, comedit frustum panis butyro recenti absque sale obductum, cœnavit bene, post cœnam lusit, nullum paroxysmum timuit. Post 9. noctis vestibus induta subito lecto incubuit, ajebat se in toto corpore dolere, doloris tamen rationem explicare nequiit, non convellebatur, mente constabat, duravit paroxysmus vix ultra horæ quadrantem, tunc quoque subito remisit citra ullam excretionem. Postmodum quæsivi, ubi potissimum doluerit, indicavit 2. vel 3. digitis sub hypochondrio sinistro, scil. ibi, ubi ligamentum uteri latum affixum est: postea vestibus exuta tota nocte bene dormivit.

Die 25. *Maji* mane expergefacta stridore querulo imminentem paroxysmum prodidit, ac si angeretur, mox ostendit se mente non valere; cum illam intuerer perspicillo, quia ad distans non video, mox instar mimæ digitum indicem nunc rectum, nunc incurvum oculo admovit

 movit

movit, ac si mihi irridere vellet, in risum inconcinnum effundebatur, postea cantavit etiam cantiones ludicras, varie corpus jactavit, absurda loquebatur, nunquam convellebatur, licet variè corpus jactaverit: symptoma circa meridiem remisit: pransa est bene. Nec ante hunc paroxysmum nec postea conquesta est de Cephalalgia, cui imprimis obnoxia est, & præcipue circa verticem affligebatur: nullos ructus emisit: urina erat optima, tenuis, cum sedimento laudabili: pulsus fuit naturalis: hilaris erat. In paroxysmo videbatur à nescio quo objecto phantasiam valde turbari, nondum tamen systema nervosum ad motus convulsivos ab illo concitabatur. Post prandium inquirens simulavit se omnium ignaram fuisse vel forte erat. Cænavit bene, post cænam subitò rediit paroxysmus cum dolore artuum: totus paroxysmus consistebat in delirio, in quo loquebatur & agebat à ratione vel saltem à suis moribus aliena; in ipso delirio errores agnovit & correxit, imprimis in hanc suam garrulitatem invehebat & dictis S. S. damnabat: brevi duravit, & ut subitò incepit, ita subito desiit, illo finito nullius se recordari dixit, quamvis conscia esset in delirio matutino observatorum & illorum, quæ post prandium agebantur. Similis mihi videbatur affectus Somnambulorum & in somno loquentium, nam & multa effutiebat, quæ sana & vigilans, licet cogitasset, nunquam vel verbulo prodidisset; insuper hinc inde sine verecundia absque convulsivo motu corpus jactavit petulantis instar, cum aliàs sedata sit & compositissimis moribus prædita.

NB. Ancilla retulit illam diu ante hunc affectum valde de dolore verticis conquestam fuisse, ut vix illam pectinare ausa fuerit: in paroxysmo semper caput doluisse atque illud ambabus manibus secundum tempora fortiter compressisse, subinde tunc aures, aliquando dentes, imo linguam doluisse; aliquando obambulantem per tres horas mutam fuisse: ante hos motus convulsivos se jam fluorem animadvertisse sed parcum, ex quo verò isti motus convulsivi eruperunt, largius illum manare dixit, esse album cum flavitie tinctum, mucosum & acrem: pruritus vehementissimus in aliquot paroxysmis & post illos accidit ut valide fricanda fuerit, aliquando frictionem non pertulit.

Die 26. *Maji* dum aberam, rediit paroxysmus ut & *d.* 27. *Maji* mane post prandium & vesperi; tunc miras gesticulationes toto corpore peregit, absurda loquebatur & agebat, an semper motus convulsivi fuerint, dubito. Bis mane post suavem somnum & diu continuatum contigit, incepit cum suspiriis, ambabus manibus tempora compressit, mox aderat paroxysmus.

Die 28. *Maji* quando evigilavit, aliquandiu loqui nequiit: cætera symptomata emanserunt. Toto die hilaris erat ac extra lectum persti-

ſtitit, ac ſi nihil unquam mali perpeſſa fuiſſet, pranſa eſt & cœnavit bene, tota nocte dormivit.

Die 29. *Maji* hor. 7. ipſam *cum D. D. Medicis* viſitaturus dormientem invenimus. Circa 8. matut. diſceſſi.

Reſolutio.

ETſi magna affinitas ſit hujûs affectûs cum illo quibusdam prope naturali, ob quem diu multumque ſomno ſepulti loquuntur aut obambulant, nam omnibus ſenſibus quaſi ligatis hæc peragunt, quorum, quando evigilant, non amplius conſcii ſunt vel raró; diverſus tamen ſtatus ſpirituum animalium videtur eſſe *apud Illuſtriſſimam Domicellam*, nam placide ſine interruptione noctu pluribus horis dormit, nec in naturali hoc ſomno quicquam indecens obſervatur. Certum tamen eſt ſenſus in paroxyſmis, licet non ſemper in principio, ſed poſtea aliquo modo imminui & feriari, nam aliquando adſtantes non agnoſcit & neſcit ſe videre, ipſamet ajebat ſe non videre, inclamata non reſpondet, increpata non obtemperat, cum aliàs ad nutum obedientiſſima ſit: *pilam vel nodulum ex Caſtor. ſem. nigell. ſpir.* ⊖ ✱c. *irrorat.* non odorabatur, *Caſtoreum* aliquando ſuaveolens prædicabat, cujus tamen fœtorem poſtea agnovit: tactus in principio quidem vigere conſtat inde, quia angitur in principio, aliquando nec minimum attactum pertulit, pruriit inſigniter cutis, caput compreſſit manibus; tandem quoque illum fere aboleri quaſi vel inde patet, quia citra doloris antea permoleſti ſenſum varie artus & truncum jactat, fortiter ſibimet digitos attrahit, ac ſi illos è manibus evulſura eſſet, percutit lectum &c. De guſtu nihil referri poteſt, quia nihil vel parum in paroxyſmo aſſumit. Læſio hæc quatuor ſenſuum externorum manifeſta, quia ſimul & ſemel prope fit, ſenſûs communis vitio contingere videtur, nam ex. gr. licet ſe videre neſciverit nuper, obtentu tamen digitorum ſe vidiſſe oſtendit, eoque magis illam vidiſſe inde conſtat, quia in ſequente paroxyſmo viſorum in prægreſſo paroxyſmo recordabatur. Phantaſiam mire paroxyſmis turbari loquela & actiones deliræ, cantiones item, riſus & fletus teſtantur. Objecta quædam ipſam oblectari teſtantur verba quædam; cantiones, riſus, agitationes corporis, alia ipſi adverſa prodit ex increpatione, ludificatione, indignatione, percuſſione. In delirio ratiocinari videtur & recordari multorum, longæ preces ordinate ab illa recitatæ teſtantur. Poſt paroxyſmum ſe omnium immemorem dicit, quamvis obſervarim in uno paroxyſmo actorum, illam in ſequenti recordatam fuiſſe.

Vitium hoc ſenſûs communis & phantaſiæ non provenire videtur à ſtupore aut oppreſſione quadam, ſed ab inordinato motu, ut minus prop-

propterea hi ſenſus ad objecta ſenſuum externorum attendant, vel ut plane illa negligant, imprimis phantaſia, ac verſentur circa alia objecta. Inordinatum ſpirituum & fibrillarum motum excitant quædam peregrina ſanguini permixta atque ad cerebrum delata, quod *de Opio, Maſlach, Datura, Hyoſcyamo & ſimilibus* creditur, vel potius quædam nervos aut membranas nerveas vellicantia aut corrugantia, nam his vel in diſtantiſſimis à cerebro locis afflictis quandoque totum ſyſtema nervoſum in conſenſum trahitur, cerebro vicinisque ei locis ab omni labe immunibus; nervos vero nervoſasque partes irritari, teſtantur in principio paroxyſmi anxietates, ſuſpiria, dyſpnœa, aliquando plena interceptio reſpirationis, loquelæ impedimentum, deglutiendi difficultas & tandem miri motus convulſivi illique veri, licet non omnes agitationes & jactationes corporis convulſivas dixerim, ſed quasdam à phantaſmatibus imperari certo innoteſceret, ſi ad illas accurate attendere permitteretur.

Quænam nervorum retia aut membranæ nerveæ lædantur, vellicentur atque ad fortem corrugationem adigantur, certo non conſtat: de Ovario ſuſpicionem movent menſtruorum eruptio prima inſtans, fluor albus mucoſus cum aliqua flavitie ejusque acrimonia, item phantaſmata venerea. Circa caput & intra cranium tale quoque fieri innuunt dolores capitis pridem prægreſſi & nunc paroxyſmum antecedentes, dolores aurium, dentium, linguæ, liquor aqueus copioſe ex naribus procedens. Et omnino vellicationem indeque conſequentem conſtrictionem in culpa eſſe tot ſymptomatum, evincunt ſubita paroxyſmi invaſio & ſubita ceſſatio citra ullam evacuationem humoris alicujus per vomitum, ſeceſſum aut ſputum &c. imo ante & poſt paroxyſmum bene ſe habet, appetit, concoquit, urina eſt naturalis ut & pulſus, non tuſſit &c. Exploſionem hic admittere nequeo, nam paroxyſmi aliquando quinque horis perdurarunt. Intra cavitatem cranii multum ſeri ſtagnare à vero plane alienum eſt, nam extra paroxyſmum actiones animales probe obit. Pronior ad hunc affectum creditur, quia aliquid hæreditarii concurrere putatur, nam *Illuſtriſſ. D. Avus maternus* in puerili ætate tale quid paſſus fuiſſe dicitur.

Illuſtriſſ. Domicella abundat ſero acri & generi nervoſo adverſo, quod patet ex ſævo dolore pollicis pedis ſiniſtri poſt diu prægreſſam contuſionem tibiæ, ex ſignis arthritidis vagæ hunc pollicis pedis dolorem gliſcentibus, & inſigni pruritu cutis in & poſt paroxyſmum, ex fluore albo acri & mordaci. Exacerbare lympham ac magis generi nervoſo inimicam reddere valuit contuſio tibiæ & imminens prima menſium eruptio.

Indicationes igitur erunt acrimoniam in maſſa ſanguinea corrigendam & attemperandam, atque ſimul genus nervoſum roborandum ac placandum eſſe.

Humo-

Humorem iſtum emendat & ſimul genus nervoſum roborat placatque

I. *Pulv. antiepilepticus Holſatus* imprimis contra motus convulſivos valens, qui diù *quotidie Mane ſummo & hor. 5. veſpertin. ad* ℨß. *cum aq. fl. til.*, exhiberi poteſt.

II. Vel ejus loco *Pulv. antiepilepticus talis temperatus.*

℞. *Limat. C. C. C.* ℨij.
Ungul. alc. ℨj.
Unicorn. ver.
Cinnab. nativ. aut ♁ *ſexies ſublim.* āā ℨß.
Rad. pœon. ℨij.
Extract. caſtor. gr. vj.
Sacch. alb. ℥iß *Mſc. F. P. ſ.*
Add. Fol. ☉. *No. iiij.*
Doſ. ℨß. *M. & V. cum aq. fl. til. vel ceraſ. n.*

III. *Rad. valerian. ſylv. cujus p. j. add. Sacch. alb. p. ij. Mſc. F. Pulv. Doſ. M. & V.* ℨj. *cum aq. fl. til. betonic. pœon. &c.*

IV. *Mane unâ atque alterâ horâ poſt ſumptum pulverem* dari poſſet *hauſtus decoct. fol. betonic. & fl. til. roriſmar. more decoct. herb. Theé parat. & ſacch. pauxillo conditi ad* ℥iij.

V. Hunc affectum pertinacem ac jam incurabilem creditum *Curâ lacteâ* penitus ſublatum novi: verum nondum locum hic habere exiſtimo.

VI. *Acidulas* in hac ætate nondum ſuaſerim.

VII. Si paroxyſmi in uno die plus quam una vice *Illuſtr. Domicellam* affligerent, cum fructu dari poſſent *Faregorica hora* 9. *aut* 10. *noctis: ſcil. pilul. cum aq. papav. err. ejuſque ſyrup. pauxillo:*

℞. *Theriac. cœleſt.*
Succ. papav. err. inſpiſſat.
Extract. caſtor. ana: gr. j.
Mſc. F. Pil. No. iij.
Aut hauſtus emulſion. ex amygd. d. ſem. fr. maj. papaver.

VIII. Si paroxyſmi rariores evenirent, tutiſſime *purgari* poſſet *laxante mitiore.*

℞. Fol. senn. s. s.
Rhabarb. el. ãã. ʒij.
Agaric. alb. ʒj.
Flor. paralys. Pij.
Sem. fœnicul. ʒj.
⊖ absinth. ℈j.
♀ ℈ß.

Incis. & contus. infund. hor. 12. in aq. fontan. calid. q. s. in vase vitreo bene clauso in loco temperato : mane facta levi ebullitione coletur citra expressionem: colaturæ ℞. ℥v. add. mann. elect. ℥j. vel. ℥iß. iteretur colatura bibatque mane hor. 6. duabus hor. a potu nihil comedat: post illas sumat juscul. bis vel ter ante prandium.

IX. *Venæsectio* cautissime instituenda ob ætatem minus adultam.

X. *Fonticuli* nondum locum habent, nec *scarificationes* aliquid præstant.

XI. *Vesicatoria* ob repentinos insultus nondum necessaria sunt; si vero dolor cum paroxysmis gravius serpserit, hæc quandoque utilia erunt, imprimis si dentes & aures excrucientur.

XII. *Menagoga* nondum utilia comperio, neque necessaria sunt: natura gravata viam ostendet, ab intempestiva provocatione nimiam hæmorrhagiam uteri secutam novi.

In victu fugiantur omnia illa quæ sanguinem acriorem faciunt, ac membranam ventriculi & intestinorum irritant, scil. salsa, fumo indurata, nimium aromatizata, in butyro frixa, valde acida; lentorem sanguini conciliantia, ut pastæ farinaceæ, pisces; succum lentum præbentia, sanguinem inflammantia & humores nimium concitantia aut aliter turbantia, ut vinum, saccharata, ira & mœror; atque imprimis in hoc affectu opera danda, ut animus semper pacatus sit, spirituum motus laudabili delectatione ordinatus conservetur.

Ad d. 4. Jun. 1688. *scribit D. Zachman,* illam hactenus aliquot leves paroxysmos perpessam fuisse.

Vir Celeberrime, Fautor Honoratissime!

EX ultimis Tuis, quæ non potuerunt non esse gratissimæ, vidi pristino Te Nos amore prosequi, quem ut continuare velis, enixe rogito : *Serenissimus Noster Princeps* gavisus est, cum Te aliquando huc venturum nunciavi, jam vero abest *Durlacum* prægnantibus de caussis profectus; exspectat autem Te suboriente hoc verno tempore, quo alias

aliàs *Durlaci Sereniſſimam Familiam* inviſere ſolebas, *Princeps Sereniſſima* multumque gaudebit, ubi in tempore adveneris, cum de uno alterove *Sereniſſ. Familiæ* incolumitatem concernente conferendum nobis ſit: Ægrotat quoque à ſeptem diebus *Illuſtriſſ. Domicella N. N.* metuitque *Sereniſſ. Marchioniſſa,* ne priſtino malo (quod *T. Excell.* notum ſatis eſt, cujusque hiſtoriam unà cum tuo Conſilio ceu olim abs Te literis conſignatam huc adferri haud gravatim petit) corriperetur. Quantum mihi ex diſpoſitione totiûs aliisve ſymptomatibus colligere licuit, à lympha ſeu latice aquoſo ſale acido acri impraegnatâ, atque heic illic, maxime circa partes membraneas nerveasque exſtillante, fibrasque ipſarum irritando criſpante præcipuam malorum lernam pullulare viſum fuit, cujusmodi, ſive in glandulis ſubſiſtendo ſive in maſſa humorali luxuriando effervescentiis febrilibus, ſive etiam circa dictas membraneas partes ſtagnando & rodendo, doloribus atrocibus & quandoque inflammatoriis anſam ſuggerit: ſingula autem prolixius in præſentiarum excutere nec opus eſt, nec vacat: tute ex prævia narratione ſymptomatum ætiologiam curamve facile divinabis. D. 1. morbi, quæ fuit præterita Sabbathi, prehenſa fuit horrore gravi cum ſubſequente calore: *Clariſſ. D. D. Scherpfius,* qui Te perofficioſe ſalutat, paroxyſmum febris continuæ catarrhalis unà mecum ominatus eſt, itâ tamen ut hucuſque metuerimus, ne quid inflammatorii in pleura vel alibi hanc invaſionem excipiat, ſuſpicionem de catarrhali febre confirmarunt gravedo & tuſſis, quibus aliquot diebus ante divexata fuit, citra incommodum nihilominus obambulando: calorem comitabantur dolor capitis gravativus, aliqualis circa præcordia oppreſſio, laſſitudo artuum doloroſa, pulſus juſto celerior, ſed nec elatus nec ſerratus & æqualis: ſitis non erat valde intenſa, adfuit autem oris amaror, oculi lachrymabantur tantiſper & mane vomituriit, quæ vero nauſea ceſſavit jam: *præſcripta fuit Mixtur. ex aq. ſcabioſ. card. Mar. Mixtur. ſimpl. &c. per intervalla ſumenda* cum diæta tenui & *decoct. pro potu ordinar.* D. 2. retulit ſomnum quidem obrepſiſſe ſed inquietum: dolor capitis idem, ſed amaror oris non tantus, nec ſitis urgens: pulſus heſterno ſimilis, appetitus aliqualis; juxta verò de dolore punctorio circa coſtas imas dextri hypochondrii querebatur, qui autem fixus non fuit, ſed mox omoplatas verſus adſcendit, mox ſpinam dorſi invadebat: per nares multum excrevit, & tuſſi quoque ſputum viſcidiuſculum ſubflaveſcens reddidit: urinæ ſanorum ſimiles cum laudabili ſedimento: *Mixtur. ex aq. deſtill. iterata add. ♃ diaphor. raſur. dent. apr.* Poſt meridiem in eodem verſabatur, niſi quod de aliquali oppreſſione & tuſſiendi difficultate conqueſta fuerit ob dolorem punctorium recrudeſcentem, citra tamen anhelationem vel ſtertorem aut ejulatum, cujusmodi in pleuritide exquiſita vexare ſolent: decubuit quoque in latus

ſiniſtrum facilius, difficilius in dextrum. Exhibuimus *hac veſp. Sperm. Cet. in juſculo, & ſpir. antarthrit. noſtr.* parti dolenti affricare juſſimus, *præſcript.* ad faucium aſperitatem mitigandam *Syrup. granat.* D. 3. reducibus noctem inquietam fuiſſe ob continuam tuſſim pauco ſubſequente ſputo retulerunt: urinæ heſternis ſimiles: dolor capitis mitior; heri quoque veſperi & noctu ſudatiunculam experta fuit, cætera in eodem: *præſcript. Pulv. in 2. Doſ. ex diaphor. ♃al. ♁ diaph. & ocul. ♋.* Poſt prandium revertentibus conqueſta eſt de dolore punctorio atrociori, videbaturque *Sereniſſ. noſtræ Principi* ſe tumorem aliquem circa coſtas nothas contingere, qui autem, cum nobis præſentibus denuo exploraret, diſparuit: reſpiratio difficilis multum nobis non apparuit, furtim tamen ſe reſpirare quandoque *Dna Ægrota* dicebat; tuſſis crebra ſed non cum exquiſitiore dolore vel anhelatione, ſputum paucum, ſpumoſum præcipue, alvus libera. Quod vero metum auxit, fuit dolor qui à pede imo aſcendendo *Dnæ Ægrotæ* loquelam intercepit, qui rediit ilicò *cochlear. ſyrup. granator.* aſſumpto. *Mixtur. ſimilis hac nocte ſumenda præſcripta, cum empl. ex theriac. Androm. ſperm. cet. camphor. croc.* propinatum juxta *oleum amygd. d.* & recommendata juſcula ſæpiuſcule ſumenda. D. 4. frequenter tuſſiit, dolores punctorii non modo coſtas imas ſed alias partes, brachia, pedes, dorſi ſpinam &c. heic illic infeſtabant: pulſus idem, urinæ turbidæ cum ſedimento viſcido ſubrubro: ſumpſit doſin *Pulv. epilet. Holſat. juxta porrectum cum mixtur. antipleurit. parat. decoct. ex rad. liquirit. chin. lign. ſaſſafr. jujub. & ſem. aniſ. præſcript. pulv. hor. 4. ſumend. ex diaphor. ♃. C. C. ph. ppr. raſur. dent. apr.* Sub veſperam ſymptomata pleraque erant mitiora, vivide circumſpexit, pulſus æqualis, blandus & in frequentia multum remiſſior: ſudavit parum per intervalla: perrectum *in mixtur. & pulv. Holſat.* D. 5. mane querebatur tuſſis crebritatem nocturno tempore: doloris punctorii in variis partibus inſultus, oris amarorem poſt potum aſſumptum: pulſus heri veſpertino frequentior paulo, ſed blandus minimeque ſerratus: urina turbidior cum ſedimento lixivioſo: *præſcript. pulv. in 2. doſ. ex diaphor. ♃. huicque ſimilibus*, & commendata *Mixtur. ſæpius haurienda.* Atque hæc ſunt, quæ Tecum communicanda habui, ut videas, ecquid agatur *in Aula Sereniſſ. Principis*, ſimulque methodum noſtram tuæ cenſuræ ſubjiciam; Tu verò *Vir Excell.* optatiſſimâ tuâ præſentiâ cum *Sereniſſimam Marchioniſſam hujusque familiam*, tum Nos propediem exhilares. *Vale Celeberrime Domine & fave*

T. Excellentiæ Studioſiſſimo

Baſileæ d. 6. Martii 1689. Joh. Jacob. Hardero, M. D.

Vir

Vir Celeberrime, Fautor Honoratiſſime.

NOn dubito Te meas accepiſſe, ab illo tempore *Illuſtriſſ. Domicella* melius habere cœpit, ſymptomatibus remittentibus, & pulſu jam naturali exiſtente cum urinis: appetitus rediit ſitisque ceſſavit: ſola tuſſis adhuc per intervalla invadit ſed citra dolores punctorios, cui, tum *diaph.* ♃. *tum aq. veronic. ſcabioſ. ſyrup. jujubin. & liquirit.* obviam ivimus. At ab illo tempore *Illuſtriſſ. D. Patiens*, quo *Sereniſſ. noſtræ Principis Filiola Princeps* natu minima 30. ſeptimanar. à catarrho ſuffocativo diem ſuum obiit, triſtis multumque lamentans denuo male habuit, præprimis verò nupera die Solis gravi paroxyſmo hypochondriaco, ceu nobis viſum fuit, & tute judicabis, prehenſa fuit; enimvero graviter ejulando, artus miſere tremore ſuccuti, ceu motibus convulſivis prehenderetur, cœpit, cum gravi oppreſſione præcordiorum: brachia ad attactum frigebant, animique fortiter contriti ſuſpiria crebro ingeminabat: *ab exhibito Pulv. abſorbente ex corall. ebor. &c.* paroxyſmus remiſit; *addita mixtur. cordiali ex aq. meliſſ. veronic. cinam. cyd. conf. alkerm. inc. Margarit. & ſyrup. de cinam. cydon.* obrepſit hinc ad dormiendum propenſio, ſed ſomnus inquietus fuit & inter dormitandum inſultus tremuli in artubus obſervabiles: à ſomno rariſſime hactenus ſe recollegit, imo non ſine metu huic indulget: in ſequenti die de oris nidorulentia ut & ſequentibus conqueſta eſt, ventriculi & inteſtinorum ſubita inflatione, murmuribus & rugitibus, dolore nunc contorquente nunc lancinante ſub coſtis nothis, quem plerumque anxietas, præcedanea primum aurâ frigida in interioribus ſenſibili, cum tremore hiſce diebus leviori excepit, nunc corpus ſubfrigeſcit, mox calore tantiſper redeunte, ſudore blando, calido madefit: pulſus blandus & æqualis maximam partem, niſi quod in frequentia parum à naturali deflectat, quandoque tamen mitior, ſerratus & tardus, inſtante paroxyſmo. Alvus *à binis clyſteribus injectis* flatus fœceſque cum muco viſcido copioſo excrevit, atque ab his bene ſe habuit: *pulv. abſorb. ex corall. ebor. bolo, cinnab. nativ.* nunc, nunc *Bez.* ♃. *C. C. ph. ppr. nitrique tantillo*, humorum ferociam ad tempus uſque fere mitigarunt; paroxyſmi verò redeuntes licet minus crebro vel fortiter cum *D. Ægrotæ* tum nobis anxietatem pariunt, quamvis norim hoſpitem hunc contumacem eſſe, & continuatum medicamentorum convenientium uſum requirere. Heri *tantillum lapid. bezoard. pulverib. abſorbent.* addidimus, quod *D. D. Scherpſius* metuit, ne quid maligni ſubliteſcat. Urinæ ſedimentum laudabile hodie deponunt, comparentibus in fundo rubris ſalium ſpiculis non paucâ copiâ, quoad conſiſtentiam paulo ſaturatiores & viſcidiores naturalibus eſſe videntur: appetitus tantum

non dejectus eſt prorſus, ſitis non multum intenſa. Hodie *lene Emeticum* exhibuimus, à quo materiam viſcidam fluidamque, ſubviridem ſaporis vitriolici, ſeu ipſamet retulit, copioſe ejecit, cumque poſtea juſculum exhibebatur, nidorulentiam in ore imminutam eſſe dicebat. Animus eſt in hiſce medicamentis pro ratione pergere, addituri etiam alia, quæ cum Authores, tum experientia & ſana ratio utilia fore nobis commendarint atque oſtenderint: cogitavimus etiam *de juſcul. herb. alteratis*, & ego unà *de ſero lactis caprill. iisdem alterato.* De his verò quid futurum ſit, dies docebit. Nos iſta communicanda duximus, ut quantocyus iter tuum huc ſuſcipias, ſi fieri poſſit.

Vale Celeberrime Domine & fave

Tuæ Excellentiæ

Addictiſſimo

Joh. Jacob. Hardero. D.

Baſileæ raptim d. 13. *Martii* 1689.

Reſponſio ad literas Excell. D. D. Joh. Jacobi Harderi Prof. Baſil. d. 6. & 13. Mart. 1689. datas.

AFfectus, cujus prodromos *Illuſtr. D. Ægrota* jam *ſub finem Februar.* percepit, *die* 2. *Mart.* in pleuritidem emerſiſſe probant horror gravis ſubſequente æſtu, dolore punctorio hypochondr. d. præcordiorum oppreſſio, tuſſis dolorifica, pulſus frequentior debito, inappetentia, cephalalgia gravans, noctes inquietæ &c. quamvis urina naturali ſimilis videretur: confirmant id *juvantia, ſcil. diaphoretica, mixtur. ſimpl. ♄ diaphor. ♃. ſudor* jam *d.* 3. *Mart.* imprimis veſperi *d.* 5. *Mart.* & inde remittentibus ſymptomatibus *d.* 6. *Mart.* Morbum tamen convulſivum & in hac pleuritide repullulaſſe atque ſui indicia præbuiſſe obſervo, quia *d.* 4. *Mart. Illuſtr. Domicella* percepit à pede dolorem ſurſum aſcendiſſe ac loquelam intercepiſſe, & *d.* 5. *Martii* dolorem in univerſum prope habitum omnesque artus eumque vagum & punctorium diffuſum fuiſſe; nam ante annum hoc ipſo menſe calamitoſus & protheo mutabilior à pollice pedis incepit: *die* 10. *Martii* verò ſub ſchemate affectus hypochondriaci plane in nervum erupiſſe manifeſtiſſimum eſt, & ulterius innoteſcet, niſi magno ſtudio cavebitur: artuum tremor vere convulſivus, ejulatus, oppreſſio præcordiorum, crebra ſuſpiria, abdominis inflatio cum murmuribus, tormina ventris, ſomnolentia, ſenſus auræ frigidæ aſcendentis aliorumque ſymptomatum effectus ſunt convulſivorum motuum. Etſi luctus his anſam dediſſe videatur, tamen quoque apparatum vitioſum in primis viis concur-

currere verisimile est, quia *D. Ægrotæ* appetitus prostratus, ipsamet nidorulentiam sentit, & nuper *Emetico sumpto* ☉-licum saporem percepit: aliis vicibus ante annum extra talem apparatum diu illam afflixit, unde quoque illo tempore *Emetica* omittebantur: rarius dabantur *purgantia*, nec frequenter *Clysteres* injiciebantur, certe non suadebantur *in Consilio*, cum tum appetitus vigebat, & extra paroxysmos nihil adversi percepit vel in ventriculo vel in intestinis. Causam proximam statui tunc irritamen partis nervosæ alicujus totum systema nervosum in consensum rapiens: explosionem in animum inducere nequii. Hoc expugnandum statuimus *Antiepilept. sive Pulv. antiepilept. Sereniss. D. Marchionissæ, sive meo*, quibus pergendum. *Vale &c.*

Die 26. Maji 1689. *Illustriss. Domicellam conveni Basileæ*, quæ hactenus nullum paroxysmum epilepticum passa est, nunc optime habet, utitur *juscul. alterat. hepatic.* Nondum menstruata est.

OBSERVATIO CXVI.

Motus convulsivi Lateris dextri.

Salve Vir Celeberrime,

Amicorum longe æstimatissime!

UTi prodigus *T. Excell.* in me favor quotidianis obstrictionibus me subinde magis arctiusque occupat, totum etiam mancipat: sic tanto tenerius simul animus æstuat propriis opprobriis, quoties nil quicquam vicissim mereri potuisse cogitat, atque nec dum quod reponat habet.

Jucundissimus mihi fuit aspectus Castrensis quondam mei igniculos lambentes revidere, quorum scintillæ penes me Autopta nec dum micare desierunt: plurima lego, quorum jucunda nunc subit recordatio. Hujusmodi flammulas in me ipso dum sesquianno abhinc urente brumâ, ipse verò calens interulam mutarem, noctu agminatim è tela linea cum crepitatione prosilientes vidi, meisque omnibus potioris fidei causâ monstravi.

Cæterum infrequens aliquid *in Familia Ampliss. nostri Dn. Consulis* subrepere videtur: *Filiola* 9. circiter annos nata, alioquin undique sanissima, jactationes ab aliquo tempore præ se fert totiûs lateris dextri: torquentur in adversum musculi jugulares, palatini, nictant oculi, convellitur obiter cervix, brachium ferè perpetuo movetur inordinate & involuntariè, manus nec officium facit destinatum, nec nisi circum-

circumvagando arripit quod vult, nec firmiter retinet, motus anomaliam ipſamet ſive per verecundiam ſive diſtorſionis averſationem lævâ coërcere ſolet: pes ejuſdem lateris perinde vacillat, titubat ac inordinato tractu introrſum ſimul vergit; nil tale ſiniſtrum patitur latus univerſum.

Dubium nobis ſtatum facit puella naturâ fere ſcæva, per conſuetudinem etiam inquieta, ex hujus ætatis more ſolito. Non tamen reticenda etiam ſuſpicio maleficii, ſiquidem perſona haud integræ famæ ſæpius domum ingreſſa, de porcis eorumque numero inquirebat nullâ datâ occaſione, quorum duo confeſtim periêre, uno extrema inſuper ut videtur agente, cumque unde venerint perquiſiviſſet alteram illam domum utique mors porcaria invaſit. Eadem perſona de liberis eorumque numero rogavit, eos laudavit &c. eodem quo talia luculentius in filiola animadverti cœperunt tempore. Acceſſit altera ſuſpicio, inter ludos pueriles cum ſui ſimilibus temeritas quasdam invaſit evellendi dentes, quos filis alligatos ſaltu facto, ſolidos licet, violenter eradicabant. Hoc pacto ipſa incidentium alterum exturbavit, altero jam ſuppuratione fere corrupto & vacillante. Acceſſit ex lapſu etiam contuſio carpi etiamnum ſatis dolens & nonnihil tumida, cum non exigua illius brachii extenuatione, quam quidem cauſam tremoris putabant; eſſe tamen non poteſt, cum pes eundem motum patiens nil tale ſentiat. Humerus quaſi luxatus & laxatus ſiniſtro pendet inferior, neque etiam legitime attollitur.

Intricata valde videtur eſſe inveſtigatio in cauſam legitimam vitii non contemnendi præſagii atque momenti. Novimus atque etiamnum in urbe oculis noſtris obverſantur exempla tremorum, vel convulſionum potius ſpaſmodicarum in tantum jam delapſarum, ut continuis jactationibus & ſuccuſſationibus artus læſos incommodent. Vidi hoc pacto unam duntaxat manum, vidi etiam artus omnes ſuccuti, dolore nullo, nullo etiam ſymptomate ſive moleſto ſive noxio. Hinc de epilepſia ſollicitos eſſe minime juſſi; muſculorum enim hic affectus eſt potius quam nervorum, ut ſpaſmorum cætera quoque genera pleraque: licet in conſenſum tandem per exceſſum materiæ peccantis & commercia tendinum cum nervoſo genere hos quoque trahi, non ignorem.

Maleficii aut malignitatis hujus farinæ ſeminaria non quidem ſtatuam, nec tamen omnino inficiabor, ob circumſtantias non parum ſuſpectas. An verò dentium evulſio & ſuppuratio aliquid hoc loco poſſit, haud contemnendæ diſquiſitionis res eſſe videtur. Spaſmum è cruris læſione jugulares & labiales muſculos invadere exemplo, quo transſcripſi, tandem funeſto, didici conſenſus ex diſſitis illatos, tales *præter Schenkium, Marcellum &c. Tuæ quoque Obſervationes memoriâ digniſſi-*

dignissimæ confirmarunt. Ac certum est, nervorum surculos ad dentes à IV. nervorum pari derivatos aliis interdum per anomaliam conjunctos, symptomata quoque anomala concitare. Sic pertuso nervo (ut vulgo sentiunt) sub Basilica brachii, qui tamen, *suffragante etiam A. Spigelio*, tendo est musculi bicipitis, subitaneam cæcitatem & perseverantem juvenculæ illatam *Veronæ* vidi, cujus causam *nec ipse* alio modo detegere, *nec Medicorum aut Anatomicorum quisque*, nisi quod per extravagationem nervi VI. paris, qui frequentissime ad cætera paria & loca, quibus inseruntur, transmittit læsionis συμπάθημα, transportatum fuerit. Et quid si ipsi spinali medullæ per ramos nerveos ad faciei musculos ipsumque os propagatos (qui omnes hoc exemplo nostro convelli solent) violentæ nervulorum tenuis quidem compagis, exquisiti verò sensûs rupturæ sensatio, quam totiûs faciei tumor & hæmorrhagia consecuta est, communicata fuerit, indeque haud difficulter spasmodica symptomata concitaverit. Perhibuit quidem filiola à sociis se percussam intumuisse, hoc tamen mihi non probatur, cum tumescentia tanta totius faciei sine cutis decoloratione fieri minime potuerit.

Quicquid causæ sit, affectus ipse haud levi pendendus est, qui facile in perpetuum vitium degenerare posset. Præscripsi confestim *Aquam pro convulsionibus arcendis & cataplasma cervici, ad spinalis medullæ principium imponendum: sententiam Tuam desiderante mecum Nobiliss. Dn. Consule propediem detegendam sollicitamus. Vale caput exosculandum faveque porro ut soles*

Tuæ Excellentiæ

Veneratori perpetuo & devotissimo

Heilbronnæ d. 18. *Junii* 1680 Joh. Fabro, M. D.

P. S. Addo jussu *Nobiliss. Dn. Consulis responsum Dn. Völteri Chirurgi*, in potissimis mecum consentientis. Placet *epithema cephalicum*, imprimis cum repurgationem capitis jam præmiserim eique *aquam cephalic.* ejusdem *cum epithemate* intentionis. Expertus autem sum, quantum *hujusmodi epithemata* efficiant in doloribus à percussione capitis, iisque bis sanguinem extravasatum resolvi ac *vesicator.* nuchæ & inferioribus locis applicitis ad extrema usque pedum cum decoloratione cutis manifesta, quo penetrabat sanguis cæterique humores noxii, deduxi. Nuper etiam puerum, qui per fenestram cellæ vinariæ præalte delapsus, ἄφονος factus fuerat & totaliter resolutus cum convulsionum insultibus, præter omnium spem restitui. *De vesicatoriis* vero ambi-

go, an satis tutò parti affectæ & principi tantoque tempore, & repetitis vicibus applicari possint, cum constet φοινίσσοντα vehementer humores ad eam partem, cui inuruntur, attrahere; malim ego cervici vel brachio etiam sani lateris, ut sæpe felici successu soleo admovere. *Pediluvia* non tantum placent, sed & antehac à me præscriptæ fuerunt *herbæ cephalic. & articulares pro vaporario* toti corpori idoneo, & lacertis imprimis roborandis, excluso tamen capite. Cervici quoque *epithema* (*ut ille olea*) admovere suasi ejusdem plane intentionis. Addidit *ille emplastr. de Betonica &* ut conjicio *Theriacam*, quam ipse quoque, sic *experimento nostri P. de Marchettis* edoctus suasi. Mentionem facit *Trepani* regioni temporum applicandi, quod magna difficultate & periculo non caret, & aut temerariæ aut peritissimæ manûs opus est.

Consilium Dn. Völteri Chirurgi Stutgardiensis præstantissimi.

NUper *Excell. V. Filiolam* rogatus examinavi, & ex symptomatibus reperi, quod talis affectus nempe paralysis aut jactatio membrorum à contusione aliqua capitis vel cerebri, unde vel inter cranium & pericranium, vel inter cranium & meninges aut in cerebro ipso venula aliqua rupta sanguinem effundebat, dependeat & talia symptomata excitare queat. Talia exempla plura dare possem, uti id *Observationes meæ Chirurgicæ prælo destinatæ* abunde testabuntur. In hisce casibus vero res in eo versatur, an vena magna vel parva (an id factum fuerit in substantia cerebri, intra meninges aut circa suturas) vim passa sit? & sanguinis vel multum vel parum effuserit; siquidem sæpius expertus sum, quod parva solum sanguinis extravasati quantitas, etiam aliquando loturæ carnium solummodo similis, maxima nihilominus incommoda excitarit. *Rusticus quidam, Nürtingæ* instrumento quodam obtuso percussus fuit in frontem supra oculum sinistrum, unde varia gravissima symptomata cum vehementibus doloribus perpessus, ut de ejus vitâ anxii fuerint adstantes, irritis omnibus medicamentis, *Sectionem in præsentia & juxta consilium Excell. D. D. Metzgeri Prof. Tubingens. d.* 15. *August.* 1664. supra oculum versus nasum in fronte institui ad cranium usque, unde, licet nil nisi parum sanguinis corrupti reperiremus, omnis dolor omniaque symptomata cessarunt, & æger paucis diebus post restitutus fuit, ex quo concludere licet, quod natura solers etiam parum adversi tolerare vel sustinere nequeat. Alium juvenem tractavi, qui juxta vulnus simul contusionem in capite perpessus, is ambobus brachiis & femoribus paralyticus penitus & simul ἄφωνος

factus

factus tribus septimanis in tali statu remansit, etiam irritis omnibus medicamentis *Trepanationem* institui, unde vix cochleare unum sanguinis loturæ carnium similis effluxit; æger vero illo ipso die loqui rursus, paucis etiam diebus post ambulare potuit & penitus convaluit. Sciendum autem est, quod ejusmodi contusiones varia & diversa pariant symptomata, nam quamvis apud multos *Trepanationem* instituerim, & in tota fere peripheria cranii, in fronte scil. in utroque syncipite & temporibus, attestari tamen possum, etiam apud illos, qui absque hac operatione curabantur, quod vix duos repererim, qui similia symptomata fuerint perpessi.

Excell. V. Filiolæ suaderem, *consentiente etiam Medico qui consulendus*, ut 1. capilli detondeantur, hinc *sacculi cephalici in vino & aqua cocti & expressi* ter vel quater in die imponantur, quibus 2. vel. 3. diebus pergendum, postea applicetur *Emplastr. cephalic.* 2. *Ol. nervin.* cervix & medulla spinalis inungatur calide. 3. Vertici quatuor successive diebus & recens quotidie *Emplastrum vesicatorium dimidii Imperialis crassitie & magnitudine* imponant, quod prima vice 10. vel 12. hor. & postea relinquendum 6. horis, à quo magna seri copia extrahetur: & pro ratione circumstantiarum *Vesicatorium* hoc post 2. vel 3. septimanas repeti potest. 4. Utatur *Pulv. sternutatorio bis quotidie.* 5. *Pediluvia ex vinaceo, salice, artemisia & origano alternis diebus* commendanda. Et hæc sunt animi mei sensa ad periculum majus præcavendum, paralysin scil. plenariam vel convulsiones.

Responsum ad præcedentes Literas & Consilium D. Völteri.

PUellam hanc aliquid convulsivi pati manifestum est ex jactatione & succussione artuum involuntaria & inordinata, nictatione oculorum, motu labiorum, tractu pedis introrsum invito, cervicis convulsione levicula: aliquid tamen paralytici concurrere videtur, quia illa, quæ prægressa corporis circumgyratione apprehendit, non firmiter retinet. Convulsionem utcunque dimidiam dextri lateris totiûs partem occupet, particularem nominare licebit, quia mente constat & sinistrum latus penitus ab illa immune est. Inter rariores meritò numeranda, visa tamen similis à me *in Puella Illustri, quæ illa ipsa, cujus mentionem facit Excell. D. D. Thiermair Consil. & Schol. Med. Libr. I. C. II. pag.* 152. *& nunc sanissima vivit, atque præterito anno nupsit Illustr. cuidam Comiti Austriac. postquam enim è Bavaria in patriam rediit, ab Excell. D. D. Myllero Lindav. & à me tractata fuit.* *Vid. Observat. sequentem.* Vidi

 parti-

particulares alias convulſiones, imo univerſales integra mente: *Particulares capitis in D. Mebelio & Notario Baſileenſi, quibus præter voluntatem caput in tranſverſum rapiebatur, ſimillimæ erant illi, quam deſcribit Arnold de Boot. Univerſalem in puella 7. annor. die 15. Mart. 1656. cui totum corpus rigidum inſtar Schidii ob tetanum pluribus ſeptimanis manſit, integra mente, convaluitque præter ſpem omnium adſtantium congruis à me adhibitis, vixitque ſana 1674. in agro Würtembergico Donningæ maritata.* Convulſiones paralyſi jungi non ſemel in hemiplecticis & pareticis obſervavi, atque aliàs de hac *plures Obſervationes* leguntur: & imprimis in ſcorbuticis ſymptomatum horum alternatio obſervatur. Hyſtericis familiares ſunt univerſales convulſiones; *miras hujuſmodi tum ſolus aliquoties tum cum Excell. D. D. Camerario vidi Inzikofæ, faſcinum quilibet ſpectator crediiſſet, in Moniali quadam per plures annos durante, tantâ truculentiâ, ut tandem illam enecarint.*

Convulſivi motûs cum paralyſi quadam juncti cauſa videtur eſſe vellicans quoddam & irritans continue nervos ſimulque liberum ipſorum motum prohibens, unde aliquid paralytici concurrit, & quidem non procul à principio nervorum, cum plurimi muſculi ſimul p. n. contrahantur, nam muſculi cervicis, oculorum, labiorum, brachiorum & pedum involuntarie moveri videntur; vix enim credibile eſt, tot muſculos ſimul contuſos eſſe: non autem eſt ipſum principium nervorum, cum ſiniſtrum latus ſit integrum & mente conſtet. Irritamen non vehementiſſimum videtur, quia ſymptoma potius eſt motus convulſivus quam convulſio permanens; cujusmodi irritamen quomodo ad hunc locum pertigerit, obſcurum eſſe fateor. An *faſcinum* concurrat? non auſim dicere, utcunque res ſuſpecta ſit, quia puella non refert *Sagam* ſe attigiſſe aut aliquid comedendum dediſſe, quamvis nec tunc quidem *de Veneficio* aliquid temere ſtatuendum ſit, nam non raro dum ſuſpicionibus indulgetur, innocuis magna injuria infertur. *Hoc anno quædam gravida peſſimâ viſcerum conſtitutione prædita vetulam veneficii accuſavit: cadavere juſſu Magiſtratûs aperto nihil tale cum aliis Medicis comperi, ægram vero ſibi necis cauſam & veneficam fuiſſe manifeſte inveni. Hoc ipſo momento Gener meus D. D. Joh. Conrad Brunner Puellæ 15. annor. curam agit, epilepſiam ſæpius in die patientis: ſiticuloſa hæc mane jejuno ſtomacho multum aquæ & vini bibit, comedit pyra cruda, acidum lactis, panem lentum non bene coctum in placentam formatum, cujus ſuperficiem operiunt oleribus, ovis, lardo &c. noſtrates* Dünnen *vocant, inde ſecuta cardialgia vehemens, præ doloris ſævitia in ſylvam*

vam excurrit, ibi ter vomuit, mox convellebatur, & hactenus sæpius: causatur unice vetulam hujus calamitatis authorem, cum tamen pyloro gravissime affecto ab avidius ingestis convulsiones non raro excitentur, stigmateque semel impresso levi ex ansa sæpius recurrere solent.

Valde credibile est serum extravasatum vel sanguinem ichorosum irritamen hoc statuendum esse, cum vix alius humor hîc stagnare possit, cui ansam dederunt violenta dentis evulsio & contusio aliqua capitis, quam non levem fuisse faciei tumor indicat, & tale irritamen fuisse *juvantia seu medicamenta hactenus adhibita* innuunt. Quæ *peritissimus D. Völter* memorat, ipse quoque non raro observavi, & nuperrime *Rustici Wangensis causâ consulebar, qui in vertice ipsissimo imprudenter bidentis uno apice percussus fuit: vulnus à domesticis brevi consolidabatur, sequebantur intensissima cephalalgia & paulo post paralysis dextri lateris succussione intermixtâ. Dato balsamo nostro traumatico, impositis saccul. cephalic. cephalalgia cessavit, brachium & pedem rursus movere incipit & indies validius, inuncta cervice ol. nervin. & brachio stupido sæpius in die urticâ percusso, non neglectis vesicatoriis & cephalicis internis ac externis.* In similibus casibus non raro hemiplegiæ motus convulsivos comites animadverti.

Affectus diligentem & sollicitam curam exigit, cum enim causa intra cranium & intra ossa quasi obvallata jaceat, non facile tollitur: *id in Virgine Nobili J. C. P. sorore observavi, quæ ex equo lapsa graviter occiput allisit & non nisi post annos convaluit. Senex Italus Mediolanensis ex arbore præceps in verticem toto corpore ruit, post symptomata periculosiora magno labore superata, mirum symptoma remansit: nimirum stans aut incedens pedibus, brachiis & toto trunco tremit & subsultat quasi: malum immedicabile nec cedens lutis, balneis, decoctis aliisve Italis in similibus casibus consuetis, ut mihi sæpe retulit. Terribilius spectaculum hujusmodi motûs convulsivi vidi Meskirchii in rustico Rodorffiense, qui tamen noluit omnem culpam casui attribuere: causabatur pertinaciter maleficium primarium authorem.* Meliora speranda in puellâ 9. annor. in qua ætate omnia magis perspirabilia. Irritamen revellendum, discutiendum, absorbendum simulque genus nervosum roborandum.

Revelli poterit *Vesicatoriis* repetitis vicibus semper duobus in locis impositis, scil. carpis, mediis cubitis, post olecranum, circa fines deltoidis: cervici raro impono, cum somnum & decubitum impediat. Syncipiti *D. Völter* cum fructu imposuit: *imitatus exemplum nuper in*

rustico Stülingensi vertiginoso cum cephalalgia, milliare dimidium vix propter impotentiam pedum tribus horis conficere potuit: à semel imposito statim levamen obtinuit, iter postea iterato horæ spatio absolvit: mirum nullas vesicas excitare, si capilli rasi dense juncti sint; extrahit nihilominus aquam limpidam: si capilli rari sint, vesicas excitat, ut in *Comite;* meningibus nil officit, cum tamen aquam ex cute capillata & partibus subjectis extrahat, quæ alias semper madent, multo minus cerebro nocet; derivat tamen. Discutietur *saccul. cephalic.* Proderunt quoque inunctiones verticis *Ol. succin. rorismar. cum ol. nuc. mosch.* cervicis *Ol. ex flor. Slotan. lumbric. add. spir. Juniper. Interne pulv. antiepilept. ex rad. pœon. valerian. sylv. C. C. Ung. alc. Cinnab. nativ. add. ol. N. M. expr.* Vinum non dandum, præstabit *decoct. lign. visc. quern. Hæc profuerunt Puellæ Illustr. ut & Lac caprinum. Vale &c.*

OBSERVATIO CXVII.

Motus convulsivi præcedente Hemiplegia & sequente Aphonia.

ILLustrissima Domicella Comitissa N. N. annorum 10. staturæ longioris pro ætatis ratione: gracilis, tenera: *mense Januar.* 1670. mœrore quodam afficiebatur insolito, deinde capitis dolore in syncipite, mox pedis dextri stupore insigni, post paucos dies etiam torpore brachii dextri: aucto capitis dolore accessit Aphonia & dextri lateris paralysis cum dolore tensivo & pungitivo totius lateris affecti: successerunt crebræ convulsiones epilepticæ, ipsamque prosternebant: ore spumante cessarunt. Ob diuturnitatem mali nunc admodum emaciata est. Præcordia tensa & dura sunt; ibi & in pectoris regione inferiore patitur motum quendam involuntarium & inæqualiter distensivum ac retractivum. Ejusdem lateris dextri manus & pedes involuntarie moventur adhuc cum torpore quodam. Data fuerunt *multa medicamenta purgantia, sudorifera, antiepilept. antiarthrit. &c. eaque calidiora,* unde *Illustriss. Domicella* adhuc calore intolerabili se aduri conqueritur; hinc præterita hyeme rigidissima nec levia operimenta nec vestes æstivas perferre potuit, & adhuc dum vel maxime de hoc fervore & æstu queritatur. Remiserunt *usu medicamentorum* pleraque symptomata: restat brachii & pedis dextri jectigatio & motus involuntarius convulsivus, ut ægrius incedere nec pro lubitu brachio uti valeat. *Hæc scribebat Raim. Mar. Pistorinus d.* 5. *Julii* 1670.

D. D.

D. D. Franc. Stoker primogenitum ſeu hæreditarium quid hic latere putat, quamvis *nec Pater nec Mater* quicquam horum paſſi ſint. Uſus eſt pro ætatis ratione *Melancholiam præparantibus & purgantibus,* non neglectis *cephalicis & cordialibus.* Jectigationis cauſam tribuit vaporoſo & craſſo ſpiritui intra muſculos & panniculum carnoſum vaganti & exitum non habenti; hujus cauſa uſus eſt *frictionibus cum decoct. herbar. artheticarum.*

D. D. de Maphæis & Thiermair palpitationem & jectigationem ſpaſmodicam vocant, ortas à vaporibus melancholicis, forte etiam malignis: poſſet morbus in epilepſiam degenerare. Putant exſurgere ex hypochondriis, forte etiam ab utero; cum non inſolitum ſit virgines mature pubeſcentes ſymptomata hyſterica pati. Forte etiam ad arthritidem flatulentam morbus referri poſſet eorum opinione. *Præmiſſis univerſalibus & ſpecificis* ſuadent *ſudorifera: lenitiva ſcil. ſyrup. aureum: mannam julepatam: Elect. de tamarind. brod. laxativ. &c. Præparata, ſyrup. de pom. d. cort. citr. de pœon.* ſuperbibendo *juſcul. alteratum cichor. borrag. ſem. citr.* Si arthritis urgeat, ſuadent *Elect. de tamarind. add. elect. caryocoſt. cum cort. citr. condit.* Quæcunque cauſa ſubſit, ſuadent *jus gallinæ cum rad. chin. ſantal. rad. pœon. add. tinct. bugloſſ. c. aq. fl. borrag. factam. Emulſion. ſomnifer. noctu cum margarit. ſmaragd. ppt. Item. elect. ſeu theriac. ſmaragd. Zacuti à D. D. de Maphæis correct. cujus doſ. ℨß. ad ℨj. cum aq. ſcorzon. vel de toto citr.* Item ad ſudorem movendum *lapid. bezoard. gr. xij. de V. S.* adhuc judicium ſuſpendunt. *Hoc Conſilium datum fuit Menſe Februar.* 1670. *Hiſtoriam hanc cum ſcholiis Clar. Thiermair habet in ſuis Conſiliis & ſcholiis Med. Libr. II. cap. XI. pag.* 152.

D. 5. *Julii* 1670. *Excell D. D. Medici Electorales Illuſtriſſ. Domicellam* coram videntes ita ſtatuerunt: ſcil. affectum miſtum ex paralyſi & convulſione hanc jectigationem ajunt; ejus cauſam cenſent humorem extraneum in capite collectum vel aliunde tranſmiſſum, qui peccarit copiâ, nam in principio caput doluit & adhuc dolet, ac in principio defluxiones aderant; deinde qualitate prava, cum ſeminale miaſma ſubeſſe *Medicus ordinar.* dixerit. Verentur epilepſiam cujus inſultum jam paſſa ſit, ſperant tamen illam emanſuram *mutatione aeris, ætate, medicamentis.* Suadent *Lenitiva,* non illa quæ humores acuunt, fundunt aut violenter exturbant, ſed mitiora & ſimul attemperantia. *Omnia calida* proſcribunt *Illuſtriſſ. Domicella* exiſtente bilioſa: ſuadent adhuc *decoct. chin. Item thermas temperatas,* quas ajunt laxa roborare, miaſ-

ma

ma extrahere, ſalina ſolvere, ſulphurea temperare, mercurialia figere: affectibus item uterinis profuturas. Si ſuſpectæ ſint, ſubſtituantur *artificiales*, vel diluantur *aqua fontan. Ex ſpecificis* denuo laudant *theriac. ſmaragd. Zacut. correct.* Commendant *V. S. ſemel in anno, poſtea bis in talo, præmiſſis lenitivis. Item Fonticulum* in nucha. *Topica Ung. fomenta &c. diſcutientia & roborantia, ſed temperata*, quia ad maciem valde proclivis eſt *Illuſtr. Domicella.*

Ita cenſuerunt Nob. D. Joh. Jacob. de Maphæis.
Franciſcus Thiermair.
Raimund. Mar. Piſtorinus.
Omnes Medici Electorales Bavarici.

Reſponſio.

UTcunque plures affectus *apud Illuſtr. Dom.* concurrere videantur; primarii tamen fuerunt & adhucdum ſuperſunt, quos capitis affectibus accenſere & ad facultatem animalem læſam referre poſſumus: nimirum cephalalgia, melancholia repentina & citra cauſam externam invadens, epilepſia & hanc conſequens Aphonia, anne potius loquelæ impedimentum? hac vice ſuperſunt dextri lateris motus convulſivi in brachiis & pedibus, cum horum artuum ſtupore & impotentia aliqua ad motum voluntarium promptiorem & alacriorem, tum quando motus convulſivus ſopitus eſt: item loquela impeditior & denique Atrophia totius ventre inflato diſtentoque cum motu quodam inæquali nunc tenſivo, nunc retractivo. Motus iſti artuum tremor nuncupari non poſſunt, cum jactentur & ſuccutiantur, licet *Illuſtr. Dom.* artus non movere conetur; tremor autem fit tum ſolum, quando virtus animalis debilis ad imperium voluntatis membrum movere incipit, non tamen id firmiter ſatis præſtare & perficere valet, pondere membri obnitente & refragante virtuti debili motum inſtituente, cum quieſcenti membra non tremant. Sunt igitur illi ipſi motus convulſivi, quos plurimi *Galeni Interpretes & Sectatores* non proportionatos ad materiam vocant. His aliquid paralytici commixtum eſſe conſtat ex ſtupore & impotentia motus horum artuum, quos non ea vi & alacritate ac robore ut decet, ad imperium voluntatis movere valet, ut ex loquela impeditiore conſtat. *Hos affectus quandoque conſociari ab Obſervationibus Medicorum alienum non eſt, imo quandoque convulſiones & paralyſes alternare Sennert. Eugalen. Smet. Horſt. aliique, qui de ſcorbuto & morbo illo convulſivo aliquando in Haſſia Epidemio ſcripſerunt.*

Non raro Paralyſi dolorem jungi itidem *in Obſervat. Med.* occurrit,

rit, & apud plerosque qui post colicam paretici fiunt, dolor impotentiæ illi comes animadvertitur. Motus convulsivos universales, quales optimo jure *Illustr. Dom.* vocari possunt, licet solum dextrum latus occupent, fieri integris sensibus internis, rarius quidem id evenit; *nihilominus tamen nonnunquam hujus exempla tum ab aliis, tum à me quater quoque visa sunt, & quidem solummodo in sexu fœminino. Puellam 9. annorum ante aliquot annos tractavi, quæ Tetano salvis sensibus internis ultra novem septimanas, rigida instar Schidii & jacebat, & è lecto sublevata talis permanebat, ut nulla vi vel brachium vel pedes flecti, vel dentes diduci potuerint; cibabatur autem per hiatum quendam à dente in maxilla inferiore pridem elapso pultibus & jusculis carnium, commode ipsi concessum, qua ratione conservabatur & congruis medicamentis integram valetudinem recuperavit, & adhuc sana atque robusta vivit. Alia puella ejusdem ætatis ante aliquot annos integra mente malleationem illam, cujus Tulpius exemplum habet, per plures menses passa est, in qua indesinenter brachia pedesque agitabat, iisque lectum ceu malleo summa vi & irresistibili nixu per plures horas percutiebat; jam trium infantum mater est. Tempore autumnali 1669. morbus iste, à quo ultra 15. annos libera erat, in puerperio post animi motum vehementiorem recruduit, & salvis sensibus interni periodice ad aliquot horas artus mire succutiebat cum dolore tensivo quodam valde atroci, & illi, qui in spasmo flatulento surarum perfertur, simili; quæ nunc rursus sana & ab omni labe immunis vivit, scil. plethorica & ἔυσαρκα, nec infans tum tempore lactans quicquam mali inde contraxit.*

Convulsivorum motuum & paralytici quidpiam in uno subjecto concurrere sæpius observatur, & *Exempla apud Practicos occurrunt. Hac vice dum hæc scribo, invisi aliquoties Nobilem Senem 76. annor. qui præterito autumno primum subito deglutiendi facultate privabatur, non ob tonsillarum inflammationem, nec musculorum pharyngæorum vitio, nam nec solidioribus, nec liquidis transitus concedebatur: assumpta in media gula persistebant & angebant eousque, donec iterum ejiciebantur gula media, sive ibi paralysi quadam ejus fibrillis affectis, sive à convulsione quadam contracta, quod probabilius, nam nixu quodam regurgitabant; cessavit fere sua sponte, spina dorsi solum oleis cephalicis à nucha ad medium dorsi valide inunctâ, nam nihil medicamentorum diu deglutire valuit. Præterito Februar. hujus anni Hemiplegia lateris dextri obrutus fuit; recuperavit quidem vim pedem & brachium movendi, at gravissimos dolores arthriticis similes patitur in humero, cubito & carpo, etiam in coxa & genu sed leviores: simul quoque cubitus, manus prope carpum & digiti magis magisque contrahuntur ita & flectuntur, ut nullo ingenio manus & digiti & cubitus incurvi queant extendi, quam veram convulsionem à siccitate & inanitione nervorum ad Hippocrat. mentem dixerim.* Atrophiam etiam universalem *Glissonius aliique Angli* capitis affectibus accenserunt, illi scil. qui succum nutritium à cerebro derivant, quibus tamen hactenus nunquam assentire potui: potius illam naturalis facultatis symptoma cum Veteribus dixerim; de cujus

causis postmodum dispiciendum est. Non tamen negarim distensionem in imo ventre & pectore inæqualem & retractivam animalis facultatis læsionibus accensendam, in cujus tamen symptomatis descriptione majorem lucem expeterem: memini talia symptomata *Willisium* nervis mesentericis & paris vagi ramulis adscribere.

Loca affecta *apud Illustr. Dom.* symptomatum facultatis animalis omnino sunt, ratione cephalalgiæ meninges cerebri, quæ tactu præditæ sunt, cerebri substantia hujus sensus experte: ratione melancholiæ ipsum cerebrum sedes scilicet sensuum interiorum: ratione epilepsiæ quoque cerebrum, sed non nisi etiam meningibus affectis, quæ irritationem sentiunt, affecta pridem fuerunt: nunc ratione motus convulsivi, impotentiæ aliqualis in motu, stuporis & vitii loquelæ tum meninges, tum medullosa substantia afficientur; illæ irritationis capaces sunt, hâc læsa impotentiæ in sensu & motu eveniunt. Et quia hæc ultima symptomata in dextro latere perdurant cum loquelæ impedimento, imprimis crus dextrum medullæ spinalis è cerebro emergens, & quidem intra cranium læsum esse conjicio, quia totum hoc dimidium latus hæc symptomata occupant, quia quoque loquela vitiosa est: nervi enim loquelæ inservientes non à cerebello sed altius, ab hoc nimirum crure, ut *Willisius* ni fallor cum *Varolio* vocat, originem trahit: si enim in medulla spinali extra foramen sacrum elapsa causa horum malorum hæreret, citra impedimentum loquelam perficeret: vid. *Anatom. Cerebri Willis.* An vero quoque crus medullæ spinalis ex cerebello proveniens affectum sit, certo statuere nequeo; suspicor tamen illud à læsione quoque non immune esse, cum in imo ventre distensionem quandam inæqualem cum aliquo tractu patiatur, quod symptoma læsis illis nervis, qui motui involuntario inserviunt, adscribendum est: nam hos nervos *Excell. Willis.* à cerebello originem trahere pulcherrime demonstrat: medullosum crus ratione motus convulsivi in meninge, ratione paralysis in substantia læsa. Cui parti læsæ atrophia potissimum adscribenda sit, certo citra ulterius & accuratissimum examen definiri nequit, cum tot ad illam pariendam requirantur, de quibus inferius plura.

Quid vero illud sit, quod post cephalalgiam, mœrorem subitum & insolitum, ut & insultum epilepticum, symptomata *à mense Januar. in hunc usque diem* durantia efficiat, inquisitionem diligentem meretur: nimirum quænam sit causa proxima motus convulsivi artuum dextri lateris, semiparalysis & stuporis earundem partium, ut & impedimenti in loquela. *Clar. D. Willis. in nova Pathologia cerebri* convulsiones motusque convulsivos plerumque fieri autumat ab explosione, nimirum si succo nervoso & spiritibus animalibus humor quispiam peregrinus

grinus permisceatur, illum ceu pulverem pyrium accensum amplius spatium requirere, nervum breviorem evadere, indeque contractionem nervorum fieri. Hanc mihi hactenus imaginari non potui; cum nervi, quantum visui patet, solidi sint, ac meninges seu ipsorum membranulæ arctissime medullæ adhæreant. Potius credo in convulsionibus frequentissime irritationem & vellicationem nervos sollicitare, ut versus sua principia contrahantur, se corrugent p. n. hosque motus instituant; nervorum enim motui dicatorum & partium valde nervosarum proprium est, ut vel ad imperium voluntatis, vel necessitate suadente in illarum partium motû, quæ voluntatis imperio non subsunt (cujusmodi sunt motus ventriculi, intestinorum, cordis aliarumque partium) continuo corrugentur, breviores fiant ac se contrahant: si itaque à re peregrina sollicitentur & stimulentur, idem sed validius facient; sic ventriculus *ex. gr. Helleboro propinato* irritatus, sic intestina *ex. gr. Clystere acri* stimulata protinus insurgent vere, omnes nervos, quibus abundant, intendent ut hostem expellant, idque revera non nisi illorum nervorum maxime beneficio, qui utrique sensum & motum largiuntur. *Ut aliquando certior fierem, hos motus violentos ab irritatione fieri, in ranis vivis nervos crurales denudavi ac acu pupugi, protinus nunc motibus convulsivis pedes concutiebantur, nunc rigidi persistebant, prout vel ictus iteravi, vel acum pertinacius nervo insigniori affixam tenui. Id postmodum sæpius quoque in canum vivorum sectione eodem spectaculo tentavi. Non semel corda canum, lupi adulti, gallorum gallinaceorum apice cultri anatomici irritavi, ut vim ejus in motu peragendo oculis usurparem, in gallis & lupo protinus in validissimos motus proruit, & vel extra pectus erupturum cor videbatur, imo jam vere emortuum denuo titillatum motus rursus exordiebatur.* Adeo ut nullus dubitem, nervos ipsos, vel partes pluribus nervis præditas stimulatas validissimos motus instituere, quod amplius *venena, acria purgantia, vomitoria maxime ♁iata & ☿alia, sternutatoria,* nervi punctim læsi & sexcenta alia abunde confirmant. Quoniam vero pluribus epilepsia & convulsivi motus obtingunt citra puncturam nervorum ab acu aut alio instrumento pungente, *citra venenum propinatum, citra Hellebor. ♁ium ☿. & alia hujus generis assumpta*, necessum est, ut analogum quidpiam in corpore humano generetur, quod nervos nervosasque partes ad motum contractivum proclives irritare, stimulare & sollicitare valeat, ut hujusmodi motus vel præter jussa voluntatis, vel solito violentiores peragant. Hoc analogum procul dubio erunt humores acres mordaces, nervoso generi inimici: tales in corpore humano pluries generari non necessum est ut probem, cum quotidie *medicinam facientibus* occurrant, qui non tantæ acrimoniæ participes sunt, ut non solum membranas & carnes exedant, sed etiam *ceu aq. fort.* calcinent atque com-

 minuant.

minuant. Id tamen negari nequit, plurimos acribus & mordacissimis humoribus scatere, illosque cum sanguine cerebrum cerebellumque transire, nervos nervosasque partes propinquissime attingere, nullam tamen vel epilepsiam vel motus convulsivos excitare: exemplo sint leprosi, scabiosi, pædartrocace exesi, lue venerea affecti aliique acerrimis humoribus prædìti, apud quos citra omne dubium tota massa sanguinea, succus nervosus & lympha acrimoniæ insignis participes sunt, & in perpetuo sanguinis motu quorsumcunque feruntur. Sæpe in hydropicorum cruribus & pedibus vidi serum illud quovis lixivio salsius, pinguedinem, carnem musculosam, tendines, nervos denique undique cinxisse, imo ceu spongiam partes illas aquam imbibisse, atque denudata cuti quasi gelatinam apparuisse, sauciatas aquam largissime stillasse, citra ullam tamen convulsionem aut paralysin ad ultimum usque vitæ halitum. Credo etiam multas esse ejusdem ætatis, temperamenti & teneritudinis *cum Illustr. Dom.* quæ tamen horum affectuum expertes sunt. An igitur id fiat ob humorem occultum & ineffabilem qualitatem quandam? an vero ob dispositionem peculiarem cruris dextri medullæ spinalis? occultas qualitates quantum possum evito, ceu ignoranciæ asylum & impedimentum maximum in indagandis rerum causis; quamvis in epilepsia *divini quidpiam* latere *cum plerisque Artis Proceribus* cogar fateri. Acrimoniam convulsivos motus irritatione *apud Illustr. Dom.* excitare non nego, sed quatenus apud illam crus hoc medullosum dispositum fuit, & ad vellicationem promptius suscipiendam & diutius ferendam reperiit, cum ad actionem non solum agens validum, sed & subjectum dispositum requiratur.

Quia affectus iste *ultra septimum mensem* continuo durat, & dum vigilat, artus motu convulsivo quassantur, semperque semiparalysis ac loquelæ vitium præsto adest, licet non amplius eo vigore quo pridem, & nunc affectus omnes mitiores sint, necessum tamen est, tale vitium in loco affecto semper existere, & humorem acrem perpetuo continere semperque præsentem habere, ut affectus hos, si rite expendantur, vere continuos gignat; quod fieri conjicio, pia matre à medulloso corpore avulsa, & in vesiculam quandam quasi elata, atque hinc semper humore acri prægnante: & licet quotidie portiuncula à calore consumatur, aut ejus portio ulterius propellatur, singulis tamen momentis novo humore perpetuo sanguinis motu allato decedentem reparat. Quod ut credam, me persuadet *Excell. D. Willis.* qui in convulsionibus nervorum abdominis apospasmata & vesiculas hujusmodi in plexibus mesenterii nervosis reperiit, quæ tamen aliæ à vulgatis hydatidibus: *consulatur Author in Patholog. nova Cerebri.* Apospasma seu avulsio ista membranæ contigit tum ab insultu epileptico cephalalgiam

&

& melancholiam consequente, in qua cerebrum vi quadam humorem noxium excutere conabatur, qui ceu humor crassus succoque nervoso permixtus, huc delatus ac subsistens ob calorem in hac ætate vegetum, in flatum versus fuit. Ex hac cruris medullosi dispositione intelligi potest, qua ratione una eademque opera & convulsivos motus & aliquid paralytici efficiat; nimirum id tantummodo situi, non diversitati humoris tribuendum esse: quatenus enim membranam, quæ sola sensus capax est, vellicat, convulsivum motum, quatenus medullarem substantiam nimium irrorat, spiritibus transitum negando, semiparalysin & stuporem gignit. Non autem diriorem convulsionem efficit, quia non acerrimus est & quantitate paucus, nec omnimodam paralysin generat, quia non omnes ejus poros penitius occludit. Atque ita necessario fieri debere, nec sufficere, ut humor acris forinsecus nervos attingat, inde concludo magisque persuadeor, quia in ascite, hydrope pectoris & anasarca vix centesimus convellitur aut stupet, multo minus paralysin patitur, quamvis aqua illa salsissima & lixivialis nervos plurimos proxime attingat, ambiat, circumfluat, imo illi ceu mediis in undis natent: *Imo vidi duos Hydrocephalos, aquâ non inter cutim capillarem & cranium, sed plane intra cranium & in ipsis ventriculis stagnante, salvis sensibus internis & externis, motuque tam voluntario quam necessitati naturæ obediente, in uno per aliquot annos, in altero ultra annum & ad vitæ finem integris; quorum prior sectione ab Empyrico facta, alter catarrho suffocativo periit. Seni* 70. *majori Vietori Podagrico cranium post mortem aperui: ventriculi, anfractus cerebri & spatium inter duram ac piam matrem, imo etiam fistulam sacram aquæ plenissima erant, nec tamen convellebatur, & in artubus gravissimos dolores cum motus quidem aliquali impotentia non tamen abolitione patiebatur.*

Quomodo verò acris humor intra cruris medullosi substantiam & membranam obvolventem effundatur, non necessum est demonstrare illi, cui C. S. & arteriarum distributio in cerebro & cerebello nota est; nam ad crus istud pertingunt rami arteriæ carotidis posticæ & vertebrales, qui non solum ejus superficiem lambunt, sed ipsam membranam penetrant & substantiam ingrediuntur, quo beneficio etiam spinalis medulla gaudet, ut in fœtibus immaturis vertebris forfice discissis vidi, *assentientibus Willisio & Blasio;* & ita fieri necessum est, aliàs vivere non possent hoc nectare destitutæ. Acres humores in massa sanguinea generantur & cumulantur varias ob causas; quales sunt totius aut viscerum principum temperamentum calidius & siccius connatum aut acquisitum: aër fervidùs aut nimis frigidus: sic observatum canes & lupos æque bruma rigidissima, imo frequentius rabidos quam æstate fieri, dum per antiperistasin calidæ exhalationes detinentur magisque sanguinem incendunt: cibi nimis saliti, aromatizati, dulces, pingues, item

crassi lenti obstructiones in minutissimis vasis parientes : vina generosa, *cerevisia nimis lupulata, aut hormino aliisve similibus adulterata : medicamenta calidiora , ut & spiritus vini ac aq. cum vino destillat.* vigiliæ : motus & exercitia intempestiva & validiora : animi motus nimii plurimum quoque sanguinem alterant. Excretiones debitæ suppressæ scil. insensibilis transpirationis, urinæ, mensium, hæmorrhoidum, narium hæmorrhagiæ plurimum ad acrium humorum cumulationem faciunt, ut & denegatio beneficii alvini quotidiani ; nam fœcibus diutius retentis etiam in colo ex illis liquores acriores ab hepate & pancreate huc demandati quasi exsuguntur & admiscentur sanguini. Morbi quoque quidam gignunt & coacervant humores acres abunde , ex quibus febres quascunque nomino, & obstructiones vasorum tam sanguiferorum, quam lymphaticorum & ductuum in glandulis conglomeratis occultatorum : vasis sanguiferis obstructis plerumque inflammationes sæpe periculosæ & febrium continuarum & ardentium, sæpe etiam malignarum fomites , *Teste Spigelio de Hemitritæo*, & abscessus oriuntur : & si forte non semper fiat , tamen sanguis stagnans acrimoniam acquirit, ut in varicibus & aneurismate videtur. Et lympha stagnans ac humores ex glandulis conglomeratis exstillandi p. n. retenti acuuntur, hepate scil. obstructo bilis, pancreatis ductu illius succus ferocior evadit.

Apud Illustr. Dom. humores acres ob varias causas generatos & cumulatos conjicio : scil. ob temperamentum quod calidius *ab utroque Parente* habet ; nullam autem dispositionem ad epilepsiam inde obtinuit, cum ambo ab hoc malo immunes sint, etiam retro longa avorum series fuerit. *Soror* quidem *Parentis* ab hac extincta fuit, quæ tamen hæreditaria non erat , sed *mala medendi ratione* imprudenter vi quasi allecta fuit : deinde victûs ratio luculentior forte huc symbolum contulit, scil. aer crassior quam patrius : cibi impensius saliti , aromatizati, forsan etiam viscidiores & crassiores ex pastis farinaceis, carnibus suillis : potus cerevisiæ aut vini austeri, quæ in glandulis mesenterii pertinaces obstructiones facile pepererunt, utpote illa tenera vasaque angusta habente ; eoque magis quia ad tales cibos exacte digerendos nullis exercitiis ceu claustro inclusa , aut intempestivis, qualia obstructiones potius augent quam impediunt, usa est : forte his *medicamenta calidiora exhibita* non immerito accensenda sunt ; & in mesenterio tales obstructiones ceu anguem in herba latere ex illa ventris inæquali & pulsifica distensione suspicor. Quantum enim hæ glandulæ ad seri cumulationem faciant *ex sectione cadaverum* à catarrhis tabidorum salvis nihilominus pulmonibus, & hydropicorum non semel observavi ; dum in illis pulmones exulcerationis expertes , in his ambo

viscera

viſcera hepar & lien ſana erant, glandulæ autem numeroſæ & duræ, quædam etiam gypſea materie infarctæ à me reperiebantur. Chylus enim & lympha etiam ſanguis has glandulas alluit, ſi ſtagnat ibi humor, qui ex mora acrimoniam contrahit, eâque æque ſanguinem ac chylum & lympham imbuit, non ſecus ac fontes cuniculos ſubterraneos percurrentes 🜍, ⊖, *arſenicum* aliorumque mineralium vires imbibunt. Num vero *apud Illuſtr. Dom.* fermentum quoddam ab utero ſanguini impertiatur, non facile dixerim, cum nondum per ætatem ſemen generarit, nullumque aliud fermentum ab utero expectari adhucdum poſſit.

Atrophiæ univerſalis certam cauſam, niſi plures circumſtantias cognovero, afferre, ut ingenue fatear, nequeo; ſi enim ſucci nutritii per nervos afferendi defectum cauſarent, ſolummodo dextri lateris atrophia inde reſultaret. Alias univerſalis atrophia fit, quia vel alimenta non aſſumuntur, vel non concoquuntur, vel cocta non diſtribuuntur, ſed per ſeceſſum ejiciuntur, ut in fluxu Cœliaco fit obſtructis vaſis lacteis, vel chylus ſanguini permixtus abſumitur ob febres &c. vel habitui ceu acris & incongruus non apponitur. De fame enim, fluxu cœliaco, febre, diabete ſimilive affectu nihil certi ex hiſtoria conſtat; ſuſpectus tamen eſt mihi æſtus ille, ob quem etiam præterita bruma ſæviſſima integumenta etiam leviſſima tolerare nequiit, è contra veſtimentis æſtivis indui voluit, eoque magis quia *à medicamentis calidis* accerſitus fuit, quæ maxime *aquæ cum vino deſtillatæ*, præterquam, quod ſanguinem mire incendant, acrem faciant, ſimul quoque glandulas indurant ac febres lentas gignunt, *ac memini duas ſorores inſultus epilepticos paſſas quæ aquis talibus deſtillatis delectabantur.*

His præſuppoſitis indicationes erunt ſanguinem acribus humoribus imbutum alterandum, ab illis mundandum eſſe, obſtructa reſeranda, cruris dextri medullæ adhærentem diſcutiendum, diſſipandum, & ſimul cerebrum corroborandum eſſe. An his ſatisfieri, & *Illuſtriſſima Domina* integræ valetudini citra ullam labem reſtitui poſſit? hoc opus hic labor erit. Si morigeram nanciſcamur, ob ætatem *Hippocr. teſte*, non deſperandum eſt. *Remedia auxiliorum ſumenda ex Chirurgia Pharmacia & Diæta.*

Ex Chirurgia: à V. S. non abhorreo, modo *Illuſtr. Dom.* illam non averſetur, neque præ timore novus paroxyſmus epilepticus alliciatur, quod hæmatophobis non rarò evenit, V. S. enim mire ſanguinem attemperat, ejus motum alacriorem efficit, obſtructiones ſæpe feliciter tollit, & non parum vitioſorum & acrium humorum ſimul auffert. Mallem quoque, ut revulſio à capite validior fieret *V. S. in*

pedibus

pedibus administrata. *Fonticuli* in nucha admodum molesti, quia commode deligari nequeunt; nisi obstaret atrophia, rectius in brachio excitaretur, & æque feliciter acres humores imminueret. *Setaceum* nimis dolorificum foret. *Vesicatoria* aliàs in hemicrania humores âcres à meningibus cerebri revellendo, rite applicata & bene correcta *aliis medicamentis* palmam præripiunt, nec verendum illa sanguinem inflammatura, modo non nimis ampla & crebriora apponantur. *Cucurbitulæ cum scarificatione* cervici & scapulis appositæ etiam revellunt.

Ex Pharmacia: Lenitiva nullatenus respuenda, ita tamen ut ventriculus nimio & crebriore usu non defatigetur, & ejus fermentum pessundetur: sufficiet semel illa in mense adhibuisse. *Elective trahentia* maxime sanguinem acriorem reddentia, qualia etiam *aloëtica* sunt, omnino fugienda erunt. *Sudorifera* ob atrophiam mihi valde suspecta sunt, tum quoque propterea, quod aqueis & mitioribus humoribus pulsis crassiores & acriores sanguini permixti maneant, & atrocius postea sævituri sint. *Diuretica temperata*, qualia *ex sem. 4 frig. maj. aq. gramin. asparag. herb. cichoraceis &c.* parantur, non spernenda videntur, *præmissis universalibus*, cum ipsa quoque obstructa reserent, attemperent & acres humores ad solitas & congruas vias reducant. Quibus alia deobstruentia, incidentia, abstergentia supponenda maxime hyeme erunt. *Decoct. Gall. veter. temperat.* & in hunc finem paratum, ut & *juscula alterantia Gallorum more* utilia admodum forent. His expeditis *à lactis asinini usu* plane non abhorrerem, quid enim *lac* in humoribus acribus immutandis valeat, vel *exempla Magnatum* hoc seculo docent, qui *lactis potu rite usurpato* à cruciatibus podagræ crudelissimis vindicantur, & hoc tempore *D. Federer Med. Friburg.* plures Podagricos, colica biliosa similibusque morbis affectos integræ sanitati restituit. Et omnino in tota massa sanguinea corrigenda atque ab acrimonia in solidum vindicanda *remedium suave, naturæ amicum & temperatum* eligendum, cum non nisi longo tempore & vel annuo decursu hoc præstari valeat: & certe *lac* longe præferrem *sero caprillo destillato*, cum diu innocue ut & *acidulæ* exhiberi nequeant. *Decocta longa* mature nauseam pariunt & molestissima sunt. Non tamen negligenda sunt *Antiepileptica, quæ in quatuor memoratis puellis salutaria expertus sum*; nullo tamen modo *calidiora, quales pleræque aq. antiepilept. cum vino destill.* porrigantur. *Utilissimum medicamentum ex rad. Valerian. sylv. paratur, quod Fab. Columna. de plant. rariorib. commendat, cui* adjungerem *C. C. ph. ppr. & Ungul. Alc. pp.* *Topica*, quia

causa

causa proxima, ut valde vereor, intra cranium latet, parum in illa abigenda præstabunt; non tamen negligenda, ut artubus & medullæ spinali suus vigor conservetur. Itaque tota spina inungi potest *oleis temperatioribus : præstans hoc in casu est ol. è flor. Slotan. Insessus* parce & caute instituendi, *maxime thermarum mineralium*, quæ epilepticis non semper tutæ sunt. *Intrusiones artuum in ventres animalium* illorum robur conservant.

Diæta accurate instituatur: eligatur aër temperatus: cibi sint facilis coctionis, boni succi, ad frigidum inclinantes; vinum denegetur vel certe probe diluatur *decoct. fl. til. chin.* mœror & ira exulent. Exercitia sint tempestiva & moderata. Alvus aperta servetur corpusque perflabile.

Messkirchii d. 31. *Julii* 1670.

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

Die 20. *Augusti Illustr. Dom. invisi Ann.* 1670. De præteritis narravit, se mœrore quodam affectam fuisse citra ullam occasionem externam, illumque tantummodo natum fuisse ex anxietate de parentum valetudine. Quamdiu *apud Ursilinas* vixit, vescebatur cibis bonæ notæ: caro suilla, brassica muria condita & pastæ farinaceæ, ut & acetaria denegabantur, aut parcissime concedebantur. Bibit vinum album non acerbum aut austerum, sed maturum illudque aqua dilutum. Exercitia corporis permittebantur hora post prandium, & vesperi hora 4. ad 5. & post cœnam; reliquum diei consumpsit legendo, scribendo. Capitis dolori pridem admodum obnoxia fuit. *Anno* 1669. *in Festo omnium Animarum* coryzâ laboravit cum intenso capitis dolore in fronte, qui tantus fuit, ut prona subinde humi ceciderit cum vertigine quadam, duravit aliquot diebus: postea sensim vacillare pedibus cœpit, ut citra titubationem vix incedere valuerit. Titubatio hæc indies incrementa sumpsit, ut illam amplius occultare nequierit, nec incedere valuerit, si non sustentabatur. *In Festo Nicolai* scribere non potuit amplius. *Ante Festum Nativitatis* jam aderat jectigatio & concussio involuntaria artuum lateris dextri: *post Festum hoc scil. in principio Januar* 1670. loquelam amisit, ut non potuerit eloqui verba intelligibilia; unum alterumque verbulum quidem pronuntiavit, sed non integram enunciationem, adeo ut hemiplegia & motus convulsivi aphoniam præcesserint. Motu contractivo invalescente etiam pes sinister contrahebatur, ita tamen ut monita ad imperium voluntatis illum protinus extenderit. Quo autem tempore verum insultum epilepticum passa sit, non recordatur: ait se nunquam sensus

omnes & intellectum amisisse, etiam tunc quando ἄφονος erat. Morbo durante bene appetiit, non excessive sitiit: noctu dormivit: in somno nihilominus artus jactabat, quæ tamen succussio somnum non turbabat. Crebro *purgabatur*, datus fuit *pulv. contra verm.* quem tamen statim evomuit. Spina dorsi & artus illinebantur *spir. quodam arthritico:* in nucha & carpis *vesicatoria* applicita fuerunt. NB. Dum *Illustriss. Dn. Mater* prægnans erat, & *Illustr. Domicell.* gestavit, ipsi inserviebat ancilla epilepsiæ obnoxia, quam gravida aliquoties cadentem non sine terrore vidit.

Eodem die præsentem & coram *Illustr. Dom.* contemplatus sum: statura præ ætate longior procera: bene colorata erat; gracilis quidem sed non emaciata aut tabida. Bene appetebat, non sitiebat: alvus quotidie aperta: respiratio facilis. Pulsus plane naturalis, cor non palpitat, nisi terreatur aut currat: caput non doluit, nec vertigo afflixit: loquebatur satis expedite: memoria constabat: videbat utroque oculo distincte: incedebat pro lubitu, scalas scandebat, imo currere valuit. Sedenti musculi aliquot præter voluntatem & non advertenti aliquantulum contrahebantur, ex. gr. in pedibus latissimus seu fascia movebat tantum patellam, non totum pedem extendebat, nunc triceps introrsum femur ducebat: nunc imum pedem attollebat, nunc in latus parum torquebat, stanti hi motus aut incedenti non eveniebant. In brachio vidi illam nunc axillam levare, nunc manum pronare, nunc supinare, nunc digitos extendi, nunc divaricari, pollicem nunc abduci, nunc adduci, nunc extendi. Observavi illam manibus apprehensa minus firmiter tenere, unde diu manu sinistra comedebat; nunc iterum dextra comedere valet rursusque illâ scribit. Uno verbo artuum jectigationes & succussiones tam brachiorum quam pedum non amplius tantæ erant ac pridem: solummodo præter decorum gesticulare manibus & pedibus quandoque videbatur, cui tamen aliquando ita mentis adversione imperare potuit, ut minus illa gesticulatio contingeret.

Clar. D. D. Huldricus Miller Ill. D. Comitis Med. ordinar. tunc temporis dedit *Pulv. seq.*

℞. *Folior. Hellebor. n. ver.*
Pulv. epilept Marchion.
D. D. Michael. ãã. ℥ij.
Extract. castor. ℈ß.
Rad. Valerian. sylv. ℥ß.
Sacch. alb. ℥ij. *Msc.*

Dat *mane hor. 6.* ℥ß. *cum julep. antiepilept. Hor. 8.* præbet *haustum lact caprill.*

caprill. rec. mulct. Vesperi hor. 5. *iterum* ℥ß. *pulv. cum julep. Horâ somni* datur *haustus emulf. amygd. d. sem.* 4. *frig. maj. cum pulv. C. C. ph. ppr. smaragd. pp.* Spina inungitur *ol. Cheir. amygd. d. de chamomill. pingued. human.* Pro potu ordinar. bibit vin. p. j. *add. decoct. C. C. fl. til. chin. p. ij.*

Jam octava septimana est, ex quo domum rediit, & jam aliquot diebus his utitur, quæ cum manifeste conducere videantur, merito his pergendum est: ex quorum usu diu continuato, *maxime pulv. & inunctionis ac potu ordinar.* melioratio plena speranda est. *Lac caprill. & emulf.* etiam continuanda ad emendendam intemperiem calidam & siccam atque ad pleniorem nutritionem. V. S. non videtur necessaria, quia morbus his cedit, imo terrore facile recidiva parari posset. *Balnea* sæpe occultata movent nec ad locum affectum penetrant. *Insessus unus alterve* non noceret, sed caute procedendum, ne caput nimium impleatur.

Continuato aliquandiu lact. caprini potu & pulv. antiepilept. D. D. Milleri, omissis V. S. vesicator. multis purgantibus &c. indies melius habuit & sensim convaluit. Non diu post in Galliam profecta, redux ad Aulam Cæsaream pervenit, & sana ac robusta 1679. *maritata fuit, atque adhuc sana & felix vivit.*

OBSERVATIO CXVIII.

Motus convulsivi cum Clavo hysterico.

R. D. *Magistra N. N.* in Amtenhausen nata 1614. *in Festo S. Sebastiani Villingæ* : *Anno* 1635. passa est pestem cum bubonibus & anthracibus, diebus quatuor Menses continuo manarunt: ob summum æstum *a socia* continuo *Epithemata seu Frontalia ex frigida* toti capiti imponebantur, unde post superatam pestem caput valde doluit, capilli non exciderunt. A pueritia habuit ulcera capitis manantia usque ad annum 15. quo professionem, ut vocant, fecit ac capilli detondebantur. A multis annis defluxionibus maxime odontalgiæ obnoxia fuit. *Anno* 1659. præter has defluxiones sæpe morbos convulsivos nunc integra mente, nunc abolitis sensibus internis sopitâ memoriâ passa est. Tunc duo tubera in utroque hypochondrio, quodlibet seorsim, habuit: aliàs est coloris faciei citrinæ, mediocriter carnosa, iracunda, à terrore valde læditur, ut & à mœrore ac nimia sollicitudine, cui utpote bona & strenua œconoma nimium sæpe indulget: staturæ est mediocris.

 Anno

Anno 1660. ſuaſi ipſi *hanc aq. Hyſteric.* ℞. *Rad. mej.* ℥ij. *rad. fraxinell.* ℥iij. *pœon.* ℥iß. *herb. meliſſ. artemiſ. puleg. centaur. min. beton. majoran. ſalv.* āā. *Mv. N. M.* ʒij. *Mac.* ʒj. *Cinam.* ℥ß. *Croc.* ʒß. ⊖ *Mj. Inciſ.* & *contuſ. affund. vin. alb.* ℔viij. *aq. font. Menſ. j. diger. per d.* 4. *poſtea deſtill.* ℞. *Hujus aq. deſtill.* ℥iiij. *Eſſent. caſtor.* ʒj. *ol. ſuccin. d. gtt. ij. ſacch. pauxill. Mſc. De hac ſubinde* ſumat *cochlear. j. Hæc aqua* maximo ſolamini ſemper fuit : uſa eſt *illâ ſæpius ad annum* 1679.

Anno 1662. ſuaſi *hanc Tragæam :* ℞. *Cinam.* ℥ß. *N. M. Mac. Z. Z. ſem. fœnic.* āā. ʒß. *C. C. uſt. ppr. Corall. r. ppr.* āā. ʒj. *Flor. roſar. r. ventric. Gallin.* āā. ʒij. *ſacch. alb. q. ſ. ad gratam dulcedinem,* nam valde dulcia averſatur.

Quum *Anno* 1662. 27. *Junii* Convulſiones moleſtæ eſſent cum ſenſu formicationis in brachio & pede ſiniſtr. ſuaſi 1. ut alvus aperta eſſet *aut beneficio ſuppoſitor. mellit. aut potiunc. ſenn. ſemel in ſeptim.* 2. *Mane* ſumat *Pulv. cryſtall. comp.* ℈j. *cum aq. hyſteric. ſupra deſcript. cochl. ij. Veſp.* ſumat *ſolummodo aq. hyſteric.* 3. In paroxyſmo alternatim utatur *aq. hyſter.* & *Pulv. Marchion.* 4. *Poſt paſtum* utatur *trag. ſupra memorat.* 5. *Mane* vertex *aq. cephalic.* lavetur, poſtea inungatur *balſam. ſuccin.* 6. *Cubitum itura* bibat *hauſtum emulſ. amygd. d. cum ſyr. papav. errat.*

Anno 1666. *d.* 16. *Octobr.* cum menſium fluxus nimius permoleſtus eſſet, ſuaſi *decoct.* ℞. *Herb. centumnod. rec. Mj. rad. tormentill.* ʒj. *coq. in aq. font. menſ. j. hoc* diluat *vinum, eodem* paretur *Emulſio :* deinde poſtquam fluxus horis 12. duraverit, ſumat *M. V.* & *noctu* ʒß. *Pulv. ſtyptic. m. cum Emulſ.* quieta maneat : vitet in victu omnia calida. *V. S.* in brachio aut manu alterutra *alternis menſibus.* NB. ab hac hæmorrhagia valde lædebatur.

Anno 1672. ſuaſi *continuationem trag.* & propter conſtipationem *Pot. ſennat. cui add.* ob ignaviam alvi *Gialapp. parum.*

Anno 1674. *d.* 9. *Jun.* commendavi *ſeq. vinum medicat.* ℞. *Rad. cichor.* ℥ß. *cariophyllat.* ʒij *pœon.* ℥ß. *Herb. card. b. centaur. min. beton. roriſmar. majoran. meliſſ. ſalv.* āā. *Pj. ſem. fœnic.* ʒß. ⊖ *juniper.* ʒj. *Inciſ.* & *contuſ. ligent. in nodul. affund. vin. alb. vet.* ℔v.

Anno 1679. *In Feſto S. Sebaſtiani* quo aliàs ſæpe inſultus morbificos paſſa eſt : *item in Feſto S. Ulrici, S. Jacobi, S. Barthol.* patiebatur

ſubito

subito quandam suffocationem, in qua stare cogebatur per horas tres, sustentata *à duabus Monialibus*, respiratione prope deficiente cum loquelæ interceptione: postea rursus melius habuit.

Die 4. Septembr. Mane hor. 9. scarificatione utebatur, *vesperi pediluvio*: mox invasit morbus, quo hucusque afficitur cum tinnitu aurium, non tamen pari sævitia; tinnit auris dextra tamen continuo *ad d. 9. Decembr.* Invasit postea paroxysmus *d.* 7. validus erat *d.* 16. *Octobr.* hinc quovis die *ad. d.* 1. *Nov.* Postea rursus atrox. & mortem minitans erat *d.* 21. *&* 27. *Nov. item d.* 3. 4. 5. *& imprimis d.* 16. *Decembr. st. nov.*

Die 9. Decembr. st. v. 1679. *ipsam conveni* in Amtenhausen / color faciei est citrinus, post pastum rubicundior, semper tamen vividus: habitus corporis est carnosus, mediocriter pinguis: vesperi levicule pedes seu potius tibiæ œdemate tument maxime dexter, ubi *Fonticulum* gestat, qui ut & brachii sinistr. multum ichoris fundunt; ille quoque multum sæpe cruoris. Appetit mediocriter, sitit multum, parum tamen bibit vini, maxime rubri à quo se inflammari dicit: bibit frequenter *decoct. sem. anis. passul. maj. & min. &c.* Alvus tardior est, quam nunc tertio nunc quarto demum die solvit: urina est flava, tenuis potius quam crassa cum sedimento sabuloso splendente, nunc flavo, nunc rubro. Respiratio est æqualis, quando acclivia scandit paulo difficilior. Pulsus mane est rarior, profundus, renitens tamen; post pastum frequentior, æqualis semper. Caput frequenter dolet, maxime à *tempore Paschatis hujus anni*, incipit plerumque hor. 3. pomerid. durat tota nocte; mane remittit: dolor & gravativus & tensivus cum sensu frigoris in sinistro latere, palmæ amplitudine, indeque ad maxillam superiorem & dentes extenditur. Auris dextra frequenter tinnit *à d.* 25. *August.* hucusque: cerumen est flavum, viscidum, non valde copiosum. Cæterum omnibus sensibus internis & externis valet. Sudat facile & multum, sudor permolestus est. Læditur à frigore, aceto aliisque acidis, ab odoratis nimium sive fœteant, sive suaveolentia sint. Lassa est jam aliquandiu, post tot scil. paroxysmos perpessos, ut vix templum adire possit, in hypocausto tamen suo obambulat non difficulter: somnus plerumque est prope nullus ad medium noctis, postea satis bene dormit.

Duplices experitur paroxysmos: unus est quotidianus, qui jam *à tempore Paschatis hujus anni*, & antea sæpius ipsi permolestus fuit, attamen magis invaluit *à d.* 25. *August.* postquam scil. *mane scarificatione & vesperi pediluvio* usa est. Alter est manifeste convulsivus & terrificus,

cus, cujusmodi *ante viginti annos* plures experta eſt, poſtea rarius *uſque ad Feſtum S. Sebaſt. hujus anni*, & poſtea aliquoties ſed longis intervallis *uſque ad* 25. *Aug.* nunc frequentius hucuſque.

Quotidianus, quem Clavum vocant, eſt hemicrania lateris ſiniſtri cum dolore tenſivo & ſenſu frigoris, quem palma tegeret, incipit plerumque veſperi hor. 3. cum majore & permoleſto tinnitu auris ſiniſtræ: hinc deſcendit ad tempus, maxillam ſuperiorem, inferiorem, dentes, fauces, cervicem, imo ad humerum & pedem ſolummodo in ſiniſtro latere, duratque dolor tota nocte: hunc dolorem æquo tolerat animo quamvis angatur ob gravius malum. NB. omnes adhuc dentes habet, præter unum, in dextra maxilla infer. unus eſt carioſus, nullus manifeſte in ſiniſtr.

Convulſivus & terrificus aliquando quotidianum ſequitur, aliquando etiam citra illum invadit mane, poſt prandium, poſt cœnam, circa medium noctis, nunc ſua ſponte, nunc accerſitus à perfrigeratione corporis, aut occurſu aeris frigidi, odoratu rei fortiter olentis, ſeu ſuaveolens ſeu fœtida ſit, à terrore: jam aliquandiu ſequebatur quotidianum paroxyſmum ſæpius invadentem. In illo primum tinnitus auris dextræ major; hinc ſenſus quidam frigoris ad dentes anteriores & labia pertingit, labia tremunt, tum illa, tum interiora oris trahi videntur; hemicrania & tinnitus augentur; nunc nebulæ, nunc iris, nunc ſplendor veluti ſolis oculis & partibus intra cranium obverſari videntur; hinc putat aliquid, ceu humorem frigidum ad inferiora deſcendere & potiſſimum ad præcordia, mox ibi conſtringitur & premitur, dolorem hunc cardialgiam vocat: conſtrictio hæc ſtatim invaleſcit, ſimulque primum dolorem tenſivum & pungentem in dextro, poſtea in ſiniſtro hypochondrio percipit, quos hepatis & lienis dolores appellat; quandoque conſtrictionem illam tunc in dorſo, plerumque in interſcapulio percipit, ac hunc dorſi dolorem vehementiſſimum eſſe ait. Quamprimum conſtrictio præcordia occupat, reſpiratio intercipitur aliquomodo, ita tamen ut voces querulas edere & ſuam afflictionem exprimere valeat: cor palpitat, expalleſcit, brachiis malleat, pedibus calcitrat, caput jactat hinc inde; aliquando ad vomitum ſine ſucceſſu ſtimulatur, quandoque evomit aquam inſipidam meram: aliquando ſtatim in principio lachrymas fundit: plerumque oculos clauſos habet, ſi illos aperit, non convelluntur, at ſplendidiores adſtantibus videntur. Extrema tum adhuc frigent, quando dolor conſtrictivus per horam dimidiam duravit; aliquando etiam citius incaleſcit in toto corpore, ſudor undique emanat; cor vehementius palpitat, imo in capite, abdomine atque alibi pulſationem fortem percipit: manet ſuccuſſio capitis, artuum & femorum; ſæpe omnino reſpiratio intercipi videtur; quandoque inflatur abdomen: genæ quoque & labia intumeſcunt, ſtridet ſubinde

inde dentibus. Quando constrictio est vehemens & respiratio valde intercipitur, ac motus convulsivi nimium invalescunt in artubus, sensus interni pereunt omniumque ignara redditur: in declinatione rursus lachrymas fundit, mox ridet & cantat, & tum paroxysmus remittit: post paroxysmum rursus expallescit valdeque lassa est, & multorum recordatur, exceptis illis quæ in sævissima constrictione fiebant. Invadit ipsam interdiu in sella sedentem, durat per horam dimidiam, unam, etiam amplius: noctu in lecto durare potest hor. 3. 4. etiam 5. In sella sedens, aut præ vehementia paroxysmi surgens, vi ab adstantibus detinenda est: non raro in sedente ὀπισθότονος, in decubua tetanus observatus fuit. In declinatione, præcedente dolore dorsi, patitur tormina ventris.

Die 10. *Decembr.* mane abdomen molle erat: nulla vestigia pristinorum tuberum in hypogastrio apparebant: ajebat subinde se circa umbilicum quandam inflationem corporis mollis percipere: pulsus rarior, profundus erat. Mane sumpsit jusculum, & postea ℨj. *trag. cum frusto panis vino madidi*:

℞. *Cinam. acut.*
Rad. valerian. sylv.
pœon. āā. ʒij.
Cubebar.
C. C. ust. āā. ʒj.
N. M. Mac. Z. Z. āā. ʒß.
Sacch. alb. ℥iiij. *Msc. F. P.*

Circa horam 9. tinniit auris dextra cum incalescentia: verita paroxysmum; sed sua sponte evanuit. Clavus circa hor. 10. molestus erat: urina minus tincta quam heri cum sedimento sabuloso flavo. Pransa est bene. Vesperi hemicrania non exacerbata fuit, at totum caput obtusum & perturbatum erat. Post cœnam totum caput dolore tensivo & gravativo afficiebatur: ambæ aures tinnierunt, magis tamen dextra quam sinistra: cœnavit pulpam pomorum, quam ægrius toleravit: noctu bene dormivit.

Die 11. *Decembr.* Mane ad vomitum stimulabatur, non vehementer nec diu, nihil evomuit: urina naturalis cum sedimento subrubro. Mane sumpsit Juscul. postea *Trag.* Templum adiit: ad hypocaustum perveniens sternutavit multum, unde caput turbabatur: nihil adversi supervenit, cum aliis vicibus crebriorem sternutationem sequutus esset paroxysmus convulsivus. Pransa est bene; vesperi melius habuit quam à plurimis diebus. Noctu permolesta fuit hemicrania

& odontalgia, ut hinc verita fuerit, fore irritamen ad motus convulsivos universales.

Die 12. *Decembr.* Mane melius habuit: urina pallida cum sedimento bono: circa hor. 7. sentiit frigus, lectum repetiit; postea sumpsit juscul. & *Trag.* pransa est bene: remisit hemicrania. NB. Quoties piscibus vescitur, in lingua aut palato, aut interna parte buccarum oriuntur pustulæ & vesiculæ à sero acri, idem ab aromatibus acrioribus evenit.

Resolutio.

R. D. *Magistra* duos præcipue nunc patitur affectus, Hemicraniam seu Clavum cum aliquibus motibus convulsivis, & veros motus convulsivos Epilepsiæ valde affines.

Hemicrâniam cum clavo innuit dolor in syncipite sinistro cum sensu frigoris circa verticem, & fixitate ceu à clavo infixo: convulsivi aliquid concurrit, quia manifeste sentit contractionem in faucibus, gena, labiis. Epilepsiam seu motus universales convulsivos plerumque cum sensuum internorum abolitione produnt paroxysmi convulsivi sæviores abunde: quater pridem jam ipsam & hoc anno aliquoties, maxime & frequentius *à d.* 25. *Aug. hucusque* invaserunt.

Clavi & hemicraniæ causa proxima est serum intra cranium & meninges stabulans; nam nullus alius humor tam longo tempore hic hærere potuisset, & flatus non tantæ durationis dolorem parere potuisset. Sero abundat eoque acri, nam à multis annis variis defluxionibus obnoxia fuit: sudat multum, pedes œdematosos habet: à multis annis multum sanguinis tum in morbis, tum tempore menstruo, tum denique *V. S.* & *scarificatione* profudit: bibit vinum album. Pars hæc cranii debilitata, relaxata & ad recipiendum atque fovendum serum disposita fuit, quia inflexo capite multum nere cogebatur, à pueritia ad 15. ætatis annum ulcera capitis manantia habuit, quæ hucusque manare desierunt. Hæmorrhagiis caput debilitatum fuit, ut & perfrigeratione *ab epithematis* tempore pestis: item à lachrymis, curis, sollicitudinibus, vigiliis, odontalgia &c. Debilitatis hujus signum est sensus frigoris in vertice jam diu perseverans. Seri acrimoniam produnt dolores sæviores à defluxionibus, tractio etiam antequam in universales convulsivos motus morbus erumpebat, pustulæ item in ore & vesiculæ ibi obortæ: urina tinctior. Epilepsiam fieri ab explosione probabile quidem videtur, quia illam jam aliquoties tinnitus aurium major, splendores oculis obversantes & capitis aliqua perturbatio præcesserunt: verum credibilius est, illam fieri ab Archæo irritamine quo-

dam

dam impulſo, quod ſemper intra cranium præſto eſt ſcil. ſerum: nam oritur nunc ſua ſponte, nunc prægreſſis terrore, mœrore, occurſu frigiditatis, rei fortiorem odorem ſpirantis, exacerbatione hemicraniæ, crebriore ſternutatione & fortiore atque ſimilibus. Una pars poſt aliam convellitur, donec tandem totum ſyſtema nervoſum pervertatur, atque etiam partes principes turbentur & aboleantur: aliquandiu diutius perdurat, quam ut exploſioni, quæ momentanea eſt, adſcribi poſſit. Supervenit in paroxyſmo largus ſudor, eodemque continuante, ac tandem largo lacrymarum imbre ſubſequente videt & cantat, ceſſatura mox contractione nervorum, paroxyſmus remittit.

Indicationes ſunt ſerum acre evacuandum, revellendum à capite, ibi abſorbendum, ſimul roborandum, ac ſemper ejus acrimoniam corrigendam eſſe.

Purgetur Vere & Autumno decocto:

℞. *Fol. Senn. ſ. ſ.* ℥ß.
Gialapp. ʒiij.
Agaric. ʒij.
Paſſul. maj. exac. ℥iß.
Flor. til. Mj.
Sem. fœnicul. ʒj. *Z. Z.* ʒß.

Mſc. coq. in vaſe clauſo c. aq. font. ℔iß. *Colet. citra expreſſion. Doſ.* ℥*v. calide.*

V. S. inſtituenda *Menſ. Febr. Jun. & Sept. ſed parca. Scarificationes ter in anno*, quia illis aſſuevit, repetendæ: non tamen præſente paroxyſmo aut imminente, *Fonticuli* aperti teneantur.

Summo mane hor. 5. ſumat *Pilul. V. ex diaphor.* ♃. ♂. *cum cinnab. nat. &c.* Poſtea *hor.* 7. & *veſp. hor.* 4. ſumat ʒj. *Trag. ſupra memoratæ ex rad. Valerian. &c.* Subinde *bis vel ter in ſeptimana gtt. ij. ol. ſuccin. d.* Capiti imponatur *Cucupha ex fol. beton. fl. til. maſtich. &c. Balſamus ex ol. N. M. expr. ſuccin. majoran.* prodeſſet vertici inunctus.

In paroxyſmo naribus admoveatur *Pil. hyſter.* accendantur *plumæ, corium:* expergefactæ detur *aq. hyſter. cochl. j. ad. ij.* finito paroxyſmo *pulv. epilept. March.* ℈*j.*

Victus ſit ex euchymis & eupeptis, vinum diluat *decoct. chin. ſaſſafr. paſſul. ſem. fœnic. fl. til.* extra paſtum *add. ſyrup. granator. berber.* Auri indi poſſet *ol. D. D. Scretæ cum bombace, ſed parce.*

Die 19. *Decembr. scribit*: *Trag.* optime conferre, nec se hactenus convulsionem passam: at tinnitum aurium adhuc perdurare.

Die 29. *Decembr. scribit*: satis commode se habere ratione convulsionûm, at catarrhi continue ad pectus iique frigidi ruunt, adscribit id tempestati pluviæ. Tinnitus aurium manet.

Misi d. 3. *Jan.* 1680. *Rotul. pectoral.* cæteris more solito pergat.

OBSERVATIO CXIX.

Motus convulsivi hysterici.

NOb. *Virgo Mar. Magdalena R - - - Suitensis* 32. annor. Arthritide vaga ante 13. annos correpta fuit: harum causa bis sibi subsequentibus annis usa est *thermis Piperinis*: secunda vice motibus convulsivis *in ipso balneo* correpta fuit, ut ejularet, & *ex balneo* ducenda fuerit. Hinc usa *thermis Equinis in vallib. Brigantinis*, quæ nunquam convulsivos motus excitarunt, & aliquandiu bene habuit. Bis *Vinaceis* usa unde quoque melius habuit, at emaciata fuit. *Pediluviis* quoque *ex fœcibus vini* utebatur.

Ante 5. *annos vinum ex poculo antimoniato* bibit, unde enormiter vomuit: subsecuti iterum convulsivi motus. Hinc usa *Insessu hyster.* & postea *Acidulas* bibit commode. Menses ordinate fluunt: quandoque alba adsunt, manare cœperunt circa 14. ætat. annum. Quando plus comedit, aut quando à cibo se non exercet, vomit mane cibos cum multo muco: fere singulo mane vomit aquea, tandem crocea ad unc. vj. cum muco multo. Constipationi non est obnoxia. Præterito vere diarrhœam passa est per plures septimanas, unde valde debilitabatur: ab usu vini rubri melius habuit. Per annos aliquot crebro convulsivos motus experta est, scil. quoties menses fluebant, quoties dolebat ex digito, dente, aut alibi ex. gr. bubone sub axilla &c. quoties terrebatur, quoties vehementius irascebatur: imprimis à terrore malum redibat: à 4. annis *Zurzachii* ipsam dereliquit: primo anno tamen malum crebrius invasit.

Puellæ 9. *annorum vena secabatur*, postmodum crebrius post convulsiones; a V. S. paroxysmo cessante melius habuit. *Purgabatur medicamentis fortissimis*: ab illis primum paretica fere fiebat. Pridem robusta erat & carnosa: nunc parum emaciata. Appetit. Vere *ante acidulas* sitiit. Noctu cubitum itura pridem *spir. vini cochl. ij.* usa fuit. Jam

Jam à dimidio anno respiratio difficilis in acclivium ascensu. Rarò caput dolet: ab igne vero vehementissimè: sudat facilè. Vermes sua sponte sæpe excernit, qui tamen *medicamentis* pelli nequeunt. Quoties convellebatur pridem ferè ratio peribat, in mediis motibus convulsivis ridebat, cantabat, plorabat, ex imo pectore exclamabat & ejulabat: aliquando ratio constabat, sed absurdis locutionibus & actionibus obsistere nequivit.

Principium insultuum est Cardialgia & anxietas circa præcordia & sensus formicationis in extremis artuum: quandoque pulsum & concussionem circa præcordia & ventriculum sensit. In ipsa invasione collum stringitur & quasi buccellam percipit.

Die 19. *Jul.* 1669. *in acidulis Ripplisaviensibus ad ipsam vocabar:* conquerebatur de sensu formicationis & cardialgia, sed non admodum gravi, mox convulsivi motus in nervum erumpebant, concutiebatur admodum truncus corporis & clunes agitabat valde, hinc artus: in ipso hoc p. n. statu verbis vix perceptibilibus dicebat, nonne prædixeram paroxysmum? remittentibus motibus concussoriis trunci plorabat: cessante ploratu loquebatur. Mox suras summis cruciatibus affici dicebat, hinc valde tendebantur, statim convulsivi motus redibant, in quibus brachia tendebat, & digitos divaricabat: prima vice pollice ex manu sumto, & secunda vice digitis pedum surrectis & perfricatis plantis pedum brevi motus remittebant. Dedi *cum D. D. Schnorpfio aliquot haustus herbæ Siderit. I. Fuchs. & fl. serpil. in acid. coct.* unde nunquam redierunt, & 28. *Jul.* adhuc immunis erat. Per biduum perrexit *Decoct.* Hinc iterum frigidas bibit. *Not.* Nephritidi etiam obnoxia est.

Resolutio.

SUcco nervoso character impressus videtur post arthritidem malè curatam *à Thermis, Antimoniatis, purgant.* &c. qui author est convulsionum, sero abundare videtur eoque salso, quia habitus laxus, subfuscus, ad iram prona est. Juvatur *à V. S. purgatione pil. succin.* quas nuper cubitum ituræ dedi. Universus succus nervorum læsus, quia convulsivi motus universales hac vice tum cum mensium fluxu, tum postea evenerunt. Vellicat nervos, qui ploratui & risui præsunt: & illos qui veneri, unde illa agitatio clunium: debiles illi, unde circa mensium tempus invadunt. Laryngis quoque & gulæ nervulos invadunt unde buccella in faucibus. Irritatio seu explosio non valida, quia surrectis digitis pedum & pollicibus brevi cessavit. Hac vice respiratio non multum patiebatur: aliis vicibus fere intercipiebatur, sine tamen lei-

pothymia : si vero *Laconica* ingrediatur, protinus animo linquitur: item *à balneo aquæ dulcis fervido*, tum simul motus convulsivi adveniunt. Irritatur à semine copioso, mensibus, terrore, dolore, æstu: non vero à dulcibus aut odoratis. Ventriculi vitium per accidens scil. *& à tot & tam validis purgantibus* contraxisse videtur.

In hoc affectu serosi humores evacuandi, genus nervosum roborandum & humores nervis inimici absorbendi. In paroxysmo mature excitetur.

Sumat igitur *d.* 8. *ante & d.* 8. *post menses gr. xv. MP. de succino Crat. post cœnam parciorem. Mane* sumat *℈j. vel ʒß. pulv. ex succin. fœcul. bryon. pil. reg. inc. cum castor. &c. cum aq. hyster. c. ex rad. bryon. levist. fœnic. herb. meliss. artem. puleg. rorism. majoran. fl. serpill. cheir. sem. levistic.* In quo *inf. Castor.* In paroxysmo extendantur mature digiti, fricentur plantæ pedis: detur *aq. hysteric.* odoretur *pil. hysteric.* In victu vitet fructus crudos, aromata, acetum, vinum, *sulph. balnea.*

OBSERVATIO CXX.

Motus convulsivi Epidemici.

M*Arcus M. ex Pago* Ebner *in Sylva Hercynia, Mense Septembr.* 1693. passus est morbum convulsivum, quem vocant Kriebelsucht, tunc in hoc pago *Epidemium*, qui adhuc non paucos affligit: non pepercit pueris, puellis, fæminis aut viris, adultis aut senibus. Incipit cum sensu formicationis in manibus & pedibus: sequitur spasmus flatulentus: caput quibusdam dolet, aliis non valde. In principio V. S. adhibent, quibusdam illa morbum præcavit: *Marcum* non juvit. Post principium vere manus & pedes convelluntur valde, ut ejulare & exclamare cogantur. Quidam delirant sine convulsionibus: *Uxor Marci* valde doluit in capite & deliravit, non tamen convellebatur. Duravit paroxysmus per dies 14. diu tamen mentem non recuperavit. In paroxysmo *apud Marcum* dolores tam atroces erant à motu convulsivo, ut sibi manus violentas intulisset, si instrumenta ad manus fuissent; ideo uxorem & adstantes rogavit postea, ut removerent in paroxysmo cultros, secures aliave hujus generis. Tota hyeme immunis ab hoc malo erat. Vere rediit morbus convulsivus, cum folia arbores edebant, & quidem vehementior cum mentis amissione & dyspnœa: recidiva duravit *d.* 14. longius tamen amens mansit, *scil. per* 3. *septimanas. Mense Majo circa Pentecosten* sensim visum amisit; manifestius

festius ille imminuebatur circa Novilunium. *Die* 28. *Sept.* 1694. *me convenit: ante* 3. *septim.* adhuc in cœlo stellas & lunam vidit, nunc non amplius, at solis corpus; animadvertit tamen lucem diurnam & candelæ. Caput non dolet, at punctiones sentit à temporibus versus oculos. Cum oculorum vitio incepit in pene glandis flexura, ut recta emingere nequeat, sed semper nisi caveat, interfœminea permingat; flexura tamen tam violenta non est, quin possit glandem corrigere, una tamen vice fortior est quam aliâ: subinde hujus morbi convulsivi vestigia seu reliquias patitur, prodentes se lassitudine spontanea, punctionibus in artubus, sed momentaneé. In paroxysmo appetunt valde, & quidam tantum non famem caninam habuerunt. Quidam tam fortiter delirarunt, ut mitterentur in illam domum, quorsum Maniaci ablegantur. Alii tantum non vinculis coercendi aut aliter custodiendi erant, ne in sylvas & campos excurrerent.

Causam adscripserunt *Pagi incolæ* seu uredini seu ustilagini frumentorum, quum ante annum ros melleus frequenter frumenta oblinens, ob lentorem attactis spicis adhæserit digitis: semina forinsecus nigricabant, intus candebant, & multum nihilominus farinæ suppeditabant. Ob annonæ caritatem semina nigra non separabat *Marcus iste & alii* à sano frumento, reputantes nullum damnum allaturum. Hæc frumenti ustilago diversa est ab illa, quæ spicis evenit, si circa radices culminum vermes nidulentur, nam spica secedit in pulverem nigrum similem fuligini, unde etiam farina & panis ex illo formatus nigricat.

Marcus iste vir robustus est, bene coloratus: eques huc ivit è suo pago, qui ab urbe nostra ad minimum 4. milliaribus distat; est quinquagenario major, nondum canus. In morbo convulsivo panem & placentas ex farina frumenti ustilagine corrupti penitus fastidiebat: delectabatur imprimis rapis ad mollitiem coctis sale conditis: aversionem panis hujus patiebatur quoque uxor per d. 14. nec in jusculis illum admittebant.

In Autumno 1693. invasit primum puellum suum 6. annorum, dum in campo erat, præ lassitudine in sylva decubuit toto die: caput per dies 2. doluit; hucusque lassus est, nunquam passus est spasmos. Alter minor natu motus convulsivos vehementes passus est per 3. septimanas, nunc penitus ab illis liber est nullamque recidivam passus vere: plures autem vermes ab eodem excernebantur. Filia 3. annorum graviter illo affligebatur in autumno, & vere rursus, ac hucusque prope singulis d. 14. paroxysmum experitur per diem unicum.

In autumno tunc morbus hic convulsivus erat *Epidemius in pagis Gravenhausen*, ubi quinque homines mortui sunt terribili genere mortis;

tis; nam à motu convulsivo caput ad latus aut retrorsum trahente & diu durante, livescebant & suffocabantur. *Lenzkirch*, Grünwald/ *in Capell.* ubi 150. hoc malo afflicti numerabantur. In jumentis nullus morbus *Epidemius, ut in Hegoja*, observatus fuit, exceptis jumentis *Bondorffii*, patiebantur 40. ex vaccis, bobus &c. oculi intumuerunt & manabant, quæ negligebantur exceptis duobus sponte convaluerunt: duo hæc & alia, quibus *remedia* adhibebantur, excœcabantur.

Morbus iste convulsivus tantum pauperes invasit, qui ob annonæ caritatem semina nigra à bonis non separabant, quod tamen divites faciebant. Convulsorum quorundam aspectus erat tam terribilis, ut plures illos accedere nollent, adstantes meticulosiores illos desererent.

Victûs ratio *Incolarum hujus pagi* Ebnet est mane jus avenaceum, hordeaceum, pisorum cum pane intrito: & lac coagulatum acidum: prandium simile jus cum oleribus aut rapis coctis: cœna jus cum lacte acido. Potus aqua. Raro *die Dominica* carnes salitæ & fumo induratæ, aut placentæ; rarissime vinum, aut fructus, scil. poma aut pyra cocta. Aer est frigidus & asper.

NB. Lolium hic & longe lateque in vicinia non inter segetes reperitur, nec quidem satum cresceret, ob cœli scil. inclementiam ut putant.

Vid. quæ hanc in materiam commentatus est Excell. D. D. Brunnerus in Misc. Nat. Cur. Dec. III. An. II. Observ. 224. *pag* 348.

OBSERVATIO CXXI.

Catalepsis.

N*Ob. Dni Præfecti N. N. in E. Filia Maria Magdalena* 15. annorum cum dimidio: *Novitia in Monasterio Beraviensi*: robusta, bene colorata: Puella adhuc sæpe convulsiones passa est: imprimis anno ætatis 5. ut fere ipsam enecassent. Vere 1685. nunc die 8. nunc 14. quocunque in situ corporis erat, sive stans sive sedens & quocunque in loco subitò oculos fixos tenebat, labia livescebant atque intra os retrahebat; quandoque deliravit, mirasque gesticulationes peragebat. Dabantur *in Monasterio remedia*, unde paroxysmus 5. septim. emansit: *Mens. August.* per dies tres quotidie semel: die 13. & 14. quotidie bis illam invasit. Brevi durant vix ad octantem horæ, nunquam per quadrantem: quandoque multo breviores sunt: postquam præteriit paroxysmus omnium ignara est: nisi quod agnoscat se non amplius in eo loco, ubi erat, aut non prope opus, quod ante insultum

tum ſuſceperat, exiſtere, miraturque quomodo locum mutarit. Putavit *Domina Mater* hunc affectum eſſe prodromum imminentium menſium, quos nondum vidit: ſuaſit *V. S.*

In hoc affectu non cadit, non vacillat, nec leipothymia afficitur, nec dolet, manet in ſitu corporis tali, qualis erat ante invaſionem, nec attenderetur niſi inſolito more geſticularet aut garriret. Quandoque palleſcit: pallorque indies incrementa ſumit: eſt indocilis. In paroxyſmo pulſus ſimilis agonizanti.

Die 26. Auguſti ſcribebatur affectum frequentius redire & longius durare, indeque magis magisque debilitari: quamvis cum adſtantibus loquatur, poſt paroxyſmum omnium ignara eſt. Interea *V. S. fuit*, ſed ſine juvamine

Die 17. Sept 1685. ipſam conveni in Monaſterio Bärovienſi: In ipſo paroxyſmo compellata reſpondet & imperata peragit quandoque, ſubinde in exſequendo antequam opus perficiat, agendorum oblivіſcitur: aliquando in illo contendit ſe nunc immunem eſſe ab inſultu: illo ceſſante nullius rei amplius conſcia eſt. Rogata in paroxyſmo querebatur nunc de torminibus ventris, nunc de quodam artuum dolore, quandoque de cephalalgia: Poſt paroxyſmum nullam doloris mentionem facit, imo negat ſe unquam de his conqueſtam fuiſſe. Eſt carnoſa valde, vivida, bene colorata: appetit, nullum vinum bibit: ſitit nihilominus, aquam non niſi cum licentia extra paſtum bibit. Alvus aperta: non eſt laſſa, cum ſociis currit hinc inde: hilaris eſt.

Horâ 3. veſpertinâ paroxyſmus leviculus ipſam invaſit: colorem faciei mutavit, oculos tamen non pervertit, ad quæſita appoſitè reſpondit, geſticulavit digitis manûs dextræ, nendo pergere nequiit. Pulſus robuſtus & paulo celerior fuit. Poſt paroxyſmum cum ſociis hinc inde cucurrit in horto ſine ullo impedimento. Mammæ ab aliquot menſibus valde turgeſcunt. *Die 18. Sept.* nullum paroxyſmum paſſa eſt, quamvis mane apparuerint prodromi, ſcilicet oculi turbidiores & fixiores.

NB. aliquandiu cum fructu ſumpſit *mane Pulv. ex radic. Pœon.* Diu quoque *ſingulo mane quinque grana ſemin. pœon.*

Paroxyſmus emanſit *ad d. 23. Septembr.* hodie ſtatim à prandio, dum attente aſpexit agnellum lactentem: delira loquebatur de matre ſua male lactante, pede humum feriit, ſæpius geſticulabatur digitis, quamprimum remiſit, dederunt *cochl. j. Mixtur. ex ſpir. bezoard. & Eſſ. ſudorif. citra additamentum aq. & Elæoſacch.* ab illo tempore emanſit.

NB. Dum *Mater* illam utero geſſit, arthritidem vagam perpeſſa eſt.

est. Epilepsiam ab unguiculis passa est sæpe: remisit suâ sponte ante 4. ætatis annum. Irata humi cecidit, subinde obriguit, sie ist gestarret, instar infantum & adultiorum cum retentione spiritûs, ut suffocatum iri vererentur parentes ad annum ætatis sextum.

Resolutio.

AFfectus videtur esse Catalepsis quædam species, nam plerumque in illo situ manet, in quo corpus erat in ipsa invasione: differt in eo quod quandoque loquitur, imperata exsequitur, incedit, jussa affert, ad quæsita respondet nunc apposite nunc delire: quandoque gesticulat manibus &c. In eo valde catalepsi affinis est, quod ignara sit omnium dictorum & factorum tùm à se tùm ab adstantibus præstitorum.

Mira spirituum animalium affectio hæc est: audit, nam ad quæsita respondet, subinde appositè; videt, ex. gr. ex cubiculo ultra 60. passus per ambages templum adiit, librum denominatum petiit & attulit *ad Dominam Magistram:* necessum quoque est horum sensuum objecta phantasiæ oblata & accepta fuisse, nam imperata exsecuta est. Verum eædem sensuum Ideæ per hæc momenta seu quamdiu effectus durat ita obliterantur, ut post paroxysmum nulliûs recordetur: protinus tamen ad solitos labores redit, ac si nihil unquam passa fuisset.

An aliquid convulsivi concurrat dubium est, nam oculorum obtutus fixus quidem est, sed oculi non pervertuntur, labia introrsum trahit, dentes tamen non constringit, facies & labia livescunt pulsusque frequens & celer evadit, respiratio tamen integra manet.

Genus nervosum debilitatum esse manifestum est, quia puellula 5. annorum vehementissimos paroxysmos epilepticos passa est: nunc dum mensium primitiæ instant, accessit ista Catalepsis.

Suasi ipsi *hoc in Novilunio pediluvia ex hystericis in aq. coct. 2do Infus. m. Menagogum ante proximum novilun.* Ante paroxysmum & illo cessante *cochl. ij. Mixtur. hujus* ℞. *Elæosacch. hysteric. cum cinnab. ♃ii. ℥ß. Mixtur. ex spir. bez. & Ess. sudorif. cochl. j. aq. meliss. flor. til. pœon. ãã. ℥ij. Msc.* Vinum vitet per annum.

Bibat *Decoct.* ℞. *C. C. ust. ʒij. lign. visc. q.*
Sem. fœnic. ãã. ʒj. flor. til. p. j.
Mac. ʒß. Coq. in aq. font. Mens. ij.

Dum *Infuso* utitur vitet fructus, crudos, acetaria. Aliàs nocent frixa; allium, cepæ, raphan. sinap. Ad hilaritatem excitetur.

In visu, auditu, sensu communi, phantasia & imperato motu nullus

lus torpor observatur; nam omnes horum sensuum actiones velocius Euro & cogitatione citius opus suum peragunt; auditum sensus communis discernit, phantasia agnoscit, facultas loco motiva imperio sine ulla mora obtemperat, imperatum exsequitur sive quid afferendum visu duce etiam ultimis pedum digitis obsequentibus quàm citissimè, sive quid eloquendum. Ipsæ gesticulationes & effata delira nullum torporem spiritus animales pati, nam cum celeritate quadam fiunt. Unde ergo omnium dictorum & factorum in paroxysmo oblivio? unde post paroxysmum quærit, num affectum suum perpessa sit & mente aberraverit? quod suspicatur inde, quia non semper in eodem situ permanet, in quo ante insultum erat, non sua sponte sed superiorum jussu in ipso paroxysmo? alia spirituum animalium dispositio videtur esse in somnambulis, qui plerumque omnium recordantur, ut à plerisque quos novi intellexi.

Pallor faciei quandoque ejus & labiorum livor sanguinem in motu suo impediri innuunt, cui succurrere velle cor videtur, quia pulsus celeriores & frequentiores in paroxysmo apparent.

Redundat in illâ sanguis, nam carnosa & benè colorata est: mammæ valde turgent & instant mensium primitiæ: exitum tamen hactenus nondum invenerunt. In paroxysmo queritur de dolore capitis & hypogastrii: extra paroxysmum negat se doluisse: an vere? an ex metu & ne *Monasterio* eliminaretur? nescio: certe lubenter in illo permaneret.

Fortè sanguis redundans & nunc turgescens in motu suo intra cerebrum alicubi impeditur; nam non omnia optimè constituta esse patet inde, quia ætatis anno 5. graves insultus epilepticos passa est & nunc non ingeniosa admodum est & indocilis.

An Catalepsis hæc curabilis sit? spem facit curationis, quia hactenus nulli veri motus convulsivi animadversi fuerunt: quia in bona diæta conservatur & *ad medicamenta strictè sumenda* adigitur: blandeque tractatur *à Domina Priore*. Luculentius omnia patebunt post mensium fluxum: nam si cessaverit, nullus metus epilepsiæ superventuræ supererit. Aliquam jam spem facit levamen *ex usu pulv. radic. pœon. & semin. pœon.*

Ettmullerus Pr. P. 2. sub fin. Cap. 7. p. 258. hunc affectum adscribit cuidam fixationi spirituum animalium, quos tamen in singulis artubus superesse existimat, quia Cataleptici impulsi incedunt. Quidam in dispositione quadam aliquid convulsivi concurrere putant.

Die 23. Septembr. post meridiem rediit paroxysmus.

Ad d. 10. *Octobr.* 1685. Paroxysmus bis terve rediit & quidem satis fortis: durabat ultra quandrantem horæ: semel in paroxysmo illam verberavit, hat gegen der Frau Priorin gleichsam geschnellt, torvè ipsam intuita est, non multum se opposuit: postea cum ad mentem rediisset, nullius recordari voluit. *Die* 14. *Octobr. cum Domina Matre E.* profecta est: deerant *spec. pro potu ordinar.* secum sumsit *spir. bez.*

Ad. d. 21. *Octobr. quo ipsam conveni E.* nullum paroxysmum observarunt parentes & domestici: comedit quæ lubet & bibit vinum, hilaris est: desiderat adeundi *Monasterium*, quod non concedetur *ante Festum Nativitatis D. N. Nullis* utitur *medicamentis*, nec Parentes expetierunt, ut mitterem. In promptu habent *spir. bezoard.*

Die 1. *Decembr. scribit Dnus Pater* paroxysmum singulis d. 14. rediisse sed brevem, durantem vix 3. P. N. In paroxysmo quietam manere: si non terreatur, omnium ignara est. *Aq.* non usi sunt, quia paroxysmus ex nullo signo prænosci potest. De menstruo hactenus nihil consticit.

Respondi: De aqua dari potest *quotidie mane in lecto* ℥ß. *& post paroxysmum. Menagoga* frustra adhibentur, donec ejus prodromi innotescant, quia nulla adsunt signa chloroseos.

Die 1. *Februar.* 1686. Paroxysmus subindè redit & hoc ipso die: duravit per 5. P. N. sine ullo motu aut cum moribus inconditis, nisi quod caput perfricuerit & aliquot suspiria duxerit. Bis hactenus habuit menstrua: ultimâ vice ante 5. septimanas.

Quæritur? An & quid sumendum? Ægre sumit *medicamenta* & verecundatur, si illorum mentio fiat. *Aquam pridem ordinatam* abhorret: totam prope adhuc obtinent.

Respondi: Morbus nervinus chronicus ægre cedit: *medicamentis* opus habet, ne affectus deterior fiat, eoque magis quia jam bis menstruata fuit: suasi *succin. alb. ppr. d.* 2. *Febr.*

Die 22. *Martii* 1686. dum *pulv. succin.* usa est, ne minimum quidem vestigium catalepseos apud illam observatum fuit: postquam verò *à* 14. *diebus* destituebatur *pulvere*, intereaque menstrua rite fluebant, quæ 8. *Mart.* cessarunt: *d.* 10. *Martii* cum jejuno stomacho *Dillendorffium* pedes iverat, vix quadrante itineris parte confecta substitit ac oculos pervertit per 2. P. N. cum à duabus sororibus increparetur, quid faceret & cur non prosequeretur iter? respondit, se non posse; verùm statim ad mentem rediit ac iter prosecuta est: eodem quoque mane benè domum reversa est. Cupit *Berovium* redire: expetunt

Ipsam

Ipſam quoque. *Domina Mag.* & *Priorissa:* An illuc mittenda? An domi integra valetudo exſpectanda *à Remediis?* Imò an illa unquam ſperanda? Petit *Remedia.*

Reſpondi: Beravii curatio meliùs perageretur, quàm domi: Continuandus *Pulv. ſuccin.* cum bona diæta: ſic aliquid in morbo difficili curatu ſcil. nervino ſperari poſſet: polliceri temerè nihil volo.

Die 15. *Jul.* 1686. *Ipſam conveni E.: à menſe Martio* hucuſque ſæpe paroxyſmum hunc paſſa eſt: invadit illam ſine ullo prodromo, in principio oculos figit, linguam agitat, manus & naſum perfricat: non audit, non videt; in illo ſitu manet, in quo invadebatur; facies liveſcit, poſtea ſigna vigentis auditus & viſus præbet, nam ad juſſa incedit, ad quæſita reſpondet, loquitur tamen plerumque abſurda aut incongrua; facies rubeſit; quandoque ſua ſponte obambulat, ſcalas aſcendit, januas aperit. Finito paroxyſmo nullius rei geſtæ aut effatæ recordatur. Eſt bene colorata, carnoſa, robuſta, menſes rite fluunt & cætera plane ſana eſt. Invadit ipſam plerumque circa novilunium, in uno die ſemel, bis, ter, vel quater: ceſſat ſæpe per d. 14. aut tres ſeptimanas: invaſit ipſam quoque poſt novilunium: credunt quod ipſa quoque in ſomno paroxyſmos experta ſit, nam ſurgens ſolito lividior & triſtior erat ſubindè. Obſervant jam ab aliquo tempore memoriam debiliorem fieri. Mœror & ira quandoque paroxyſmum accelerant. *Suaſa erant ipſi varia: Ol. fœtid. ex ſuccin. alb.* & *nigr. deſt. acre,* ſimile videbatur *Ol. buxi vel Guajac. per retort. deſt. à Rudolpho Bezen,* quo Pater ipſius Epilepſiam ſtantium & ſedentium curaſſe jactat, die ſtillen und ſtehende oder ſitzende Gichter ohne Fallen. 2. *Alia Einſidlenſ. ſcil. ol. minus fœtens: Elect. ex cinnab. nativ. pilulam ſurſum deorſumque purgantem ex ♁ procul dubio:* ſed ſine ſucceſſu,

Die 16. *Jul.* 1686. ipſi ſuaſi *pulv. ſeq.*

℞. *Rad. Valerian. ſylv.* ℥j. *pœon.* ℥ß.
C. C. Ebor. ãã. ʒij. *ſuccin. alb. ppr.*
Cinnab. nativ. ãã. ʒj. *ol. deſt. ſuccin. gr.* iiij.
Ol. N. M. expr. gr. iiij. *ſacch. alb* ℥iij. *Mſc. F. P.*

Doſ. mane horâ 6. ʒj. *cum aq. flor. til. aut betonic. aut ſalv. cochl.* iij. *veſperi* ʒß. *cum bis aq.* mane Maneat jejuna hor. 2. veſp. hor. j. tempore menſium omittat *uſum medicamentorum.* In paroxyſmo *Balſam. ſuccin.* naribus admoveatur, non illinatur. In victu fugiat omnia acria, ſalſa, aromatizata nimium, frixa, caput replentia: vinum diluat *aq. in qua ſem. fœnic. coct,* Omnis iræ & mœroris cauſa abſcindatur.

Die 20. *Sept.* 1686. *ipsam invisi:* Catalepsin non amplius tam crebro passa est, ut pridem, ex quo *pulv.* uti cœpit *d.* 16. *Jul. ordinat.* jam à tribus septim. emansit: menses rite fluunt per d. 5. vel 6. largè: bene comedit & dormit: pergat strenuè *pulvere.*

Die 16. *Decembr.* Circa novilunium fortius corripitur Catalepsi, durat diutius: gesticulat, loquitur absurda: corollam precatoriam nuper divulsit in templo: tres globulos devoravit: non cadit, manet in situ, in quo correpta fuerat: ad se rediens omnium ignara est: si dicitur ei de paroxysmo perpesso, lachrymas fundit: dederunt *pulv. contr. vermes bis:* primâ vice multos excrevit, secundâ nullos. Spatio inter unum & alterum novilunium Catalepsis quidem ipsam invadit, sed brevi tempore durat. Suasi *Confect. semin. cin. per d.* 6. *continuandum lunâ in cancro existente.* Corripitur fila trahendo, in mensa gesticulat, ac si fila traheret.

OBSERVATIO CXXII.

Catalepsis.

R. *D. P. N. N* natus 1637. *Mens. Mart.* staturæ justæ, coloris citrini, gracilis. *Mens. Januar.* 1690. passus est pleuritidem, & erysipelas circa malleolum *Mens. April.* 1691. de quo *R. D. P. F.* scripsit *Reverendiss. D. Abbati Romano seqq. d.* 17. *Octobr.* 1694.

R. D. P. in Totmos jam diu commorans *d.* 10. *Octobr. venam secandam* curavit, quo die querebatur de visûs debilitate, diebus sequentibus toto mane ac subinde etiam vesperi in confessionibus audiendis occupatus, *d.* 13. *Octobr.* hor. 9. non potuit missam perficere, legere nequiens: finitâ missâ hypocaustum adiit, ubi quoque officium cum *R. D. P. Othone* recitare non valuit: fere nihil pransus est; cœnavit tamen alacriter, noctu bene dormivit. *D.* 14. *Octobr.* hor. 10. matut. in sellâ sedit immotus, coquæ alloquenti nullum responsum dedit: succusserunt accurrentes *R. R. D. D. P. P.* neque ipsis respondet, in lectulum hypocausti collocarunt, linguam fortiter extra os exseruit, humor flavus, fœtens, copiose ex ore expressus fuit, tunc motibus convulsivis vehementer agitabatur: iterum è lecto levarunt, agitarunt, unde motus isti cessarunt, verum ad interrogata non respondit; crebrius tamen verbum *Æternum* effatus est, per quod matulam urinariam intellexit, hâc porrectâ copiose urinam eminxit, inde quietior factus fuit, post aliquod spatium bis adhuc urinam cum levamine emisit, neminem tamen

men adstantium agnovit, nec congrue ad interrogata respondit, semper verba dedicata, dicata sola efferens sæpius usque fere ad hor. 4. vespertin. Adveniente illo tempore *R. D. P. J. Francisco de Macon*, quem singulariter amabat, hilarem se ex ejus præsentia ostendit, & frequenter lucida intervalla habuit, subinde ad interrogata satis bene respondens.

R. D. P. Francisc. statim *Vesicatoria* sub nucha, in utroque carpo & sub utroque genu imposuit: hor. 5. *Clysterem* injecit, qui eduxit multum fœcum solidarum: inunxit *Balsam. apoplect. ol. d. succin.* Quoniam valde somnolentus erat, ut vix arceri somnus, & expergefieri posset, dedit *Pilul. cephalic.* & post horam jusculum *D.* 15. *Octobr.* quater dejecit, nocte tamen prægressâ dormivit & hodie quoque, somnum adstantes arcere tentarunt subinde, expergefactus sæpe apposite respondit; vesperi verò horâ 4. non amplius nec adstantes agnovit: hæc perturbatio duravit solummodo ad 5. vespertin. ubi sibi præsentior erat, igitur sivit illum dormire à 9. noct. ad 5. matut. *D.* 16. *Oct.* expergefactus pronunciavit expedite *Germanicè Deo sint laudes*, dedit tunc *Pulv. antiapoplect.* Toto die memoria & ratio magis magisque ad pristinum vigorem redibant, congrue respondit & totâ die confabulatus est cum adstantibus satis aptè, & vesperi melius quam mane; nominum tamen propriorum Personarum non recordabatur: visus melior quoque, nam per perspicillum verba duo legere potuit; noctu ultra tres horas non dormiit. *D.* 17. *Oct.* mane sitiit: pulsus nondum bonus, quem in principio postquam advenit, durissimum & serratum invenit.

Analysis.

INsultus iste partim Catalepticus partim Epilepticus fuit, nam cum ancilla ipsum convenisset, instar trunci sedit in sella: dum compellabatur nihil respondit neque etiam post succussionem: in lecto exsertâ linguâ multum humoris flavi egessit, an vomitu? credo, quia erat flavus & fœtidus: postea convellebatur, è lecto educto motus iste cessavit, at stupidus mansit, neminem agnovit, unum alterumve verbum protulit sine ratione: memoria hallucinabat, nam rebus nomina sua impertiri nequiit, nec postea Personarum nomina indicare potuit. Nihil apoplectici concurrisse puto, quia nihil paralytici artubus contigit, verba quædam articulatè enunciavit. Insignis tamen labes in cranio hæsit, quia jam *D.* 10. *Oct.* visûs debilitatem animadvertit: *D.* 13. *Oct.* missam legendo perficere nequiit, nec domi officium cum socio recitare valuit. *D.* 14. *Oct.* symptomata Cataleptica & tandem Epileptica in apricum venerunt cum memoriæ abolitione & mentis stupore, nondum penitus sublatis *D.* 17. *Octobr.* Causa fuit irritans & spiritus animales stu-

ſtupefaciens, nondum tamen illorum influxum impediens, hanc ob cauſam ſomnolentus fuit: illa vix alia quam ſerum eſſe potuit, nam illud ima ſubit. A cerebro avulſum fuit *Clyſterib. Purgantib. Veſicatoriis*, ita ut paucæ reliquiæ ſuperfuerint, ſine ulliûs motûs abolitione aut notabili imminutione. Serum hûc compulſum fuit toto prope die manendo in templo, loco inſalubri & aëre jam frigido confeſſiones audiendo. Per conſenſum ventriculi non factus eſt iſte inſultus, quia poſt egeſtionem humoris flavi reliqua ſymptomata perſtiterunt, quædam etiam diu poſt.

D. 19. Octobr. 1694. ſcripſi R. D. P. de Macon porrò huic labi conſulendum, ne recidiva ſuperveniat huic morbo familiaris, neque tandem in affectum immedicabilem degeneret ut *apud R. D. P. Berchtold p. m. & alios, qui morbum convulſivum paſſi ſunt Epidemium in Gravenhauſen, Ebnet &c. in Autumno 1693. & Vere 1694.* Monui ut *Pilul. cephalic.* ſemel in ſeptimana darentur *ad 13. etiam 15.* ſi ignaviores ſint: non omitterentur *Clyſter.* ſi conſtipatus eſſet. *Veſicatoria* continuarentur, quamdiu viſus læſus eſſet, novum locum ſeligendo. Commendavi *Fonticulos* & ſuaſi *Pulv. ſeq.*

℞. *Rad. valerian. ſylv.* ℥j.
pœon. ʒiij.
C. C. ph. ppr. ʒiß.
Ungul. alc. ppr. ʒj.
♁ *diaphor.* ʒiß.
Cinnab. ♁. ℈j.
Ol. N. M. expr. ℈ß.
Sacch. alb. ℥ij. *Mſc. F. Pſ.*
Doſ. Man. ʒj. *Veſp.* ʒß. *cum aq. vel Decoct. roriſmar.*

Quia ſitit, bibat *Decoct. Saſſafr. vel Rad. Chin. Aërem Totmoſanum* aſperiorem judicavi pro illo: Confeſſionum audiendarum diutina continuatio noxia: victus ſit ex euchymis & eupeptis.

D. 30. Oct. 1694. ſcribit R. D. P. de Macon R. D. Ægrum indies melius ſe habere, vires & viſum augeri; bibit vinum *Decoct. ſaſſafr.* bene dilutum, quod ſub veſperam capitis perturbationem & nimium calorem cauſat: continuat *uſum Pulv. Cephal.* expetit *Pilul. Cephal.* ℥ß.

D. 31. Octobr. monebatur, ut ſtrenuè *Pulv. Cephal.* continuet: *circa Novi- & Plenilunium* aut neceſſitate urgente *Pilul. Cephalic.* quas miſi, exhibeat: *Veſicatoriorum uſum* non intermittat: Diætam ſtrictè obſervet,

OBSER-

OBSERVATIO CXXIII.

Catalepsis.

ELisabetha *A..* . . puella 7. annor. vegeta, intrepida: *An.* 1686. primùm in Scholam missa fuit: feliciter discenda apprehendit memoriæque tradidit. Anno dimidio elapso meticulosior videbatur & quædam Ecstaseos aut Catalepseos indicia de se præbuit, nam inter recitandum seu preces seu quæstiones & responsiones Catecheticas, aut aliud quid agendum substitit, oculosque fixos tenuit, ac si omnes sensus ligati essent, digitisque gesticulavit ac brachialiorum viciniorum partes vellicavit: excitata omnium ignara erat. Nocte præterita lectiones demandatas recitavit ac Pædagogi nomen altâ voce pronunciavit. Hoc in statu per annum mansit, ac interea usa est *Pulv. Antiepileptico.* *Anno* 1688. *D.* 2. *Maj. Mater* primùm motus convulsivos animadvertit, nam primùm aliquoties manibus omnium ignara matrem percussit: sequenti die in templo matris sinui incumbens & dormiens subitò expergefacta easdem gesticulationes repetiit, iisque subitò cessantibus risit & in altum prosiliit: sequentibus diebus singulis horis tales paroxysmi ipsam invaserunt semel, ut decumbendum ipsi fuerit. Ante insultum oculos fixos tenuit, animadvertebatur anxietas quædam cum suffocationis periculo, mox manus pedesque succutiebantur, dentes constringebantur pinnæque narium rigescebant cum pallore labiorum, extremorum frigore & sudore largissimo; finiebantur paroxysmi risu, quamprimum ad mentem rediit, petiit matulam minxitque, & quæsita de capitis dolore querebatur. Paroxysmi breves erant, & quandoque citius remiserunt, quàm aliquis orationem dominicam absolvisset. Inter orandum sæpiùs substitit ac ore streperam quandam vocem veluti glocitans edidit. Hoc tempore die uno atque altero pituitam seu mucum copiosissimum, tenacem & virescentem evomuit.

Elapsis duabus tribusve septimanis finito paroxysmo audiebantur frequentia ventris murmura; etiam interdiu aliquantulum affectus remisit, ut iterum deambulare potuerit, verum inordinatis & incongruis gressibus, nam nunc in altum saliit, mox super mensam, scamnum & sedilia ingrediebatur, nunc per omnes ædium scalas ad summum ascendebat, adeò ut sine custode relinqui nequierit.

Mens. August. 1688. Interdiu paroxysmi nunc non tàm frequentes sunt: aliquando semel bis terve invadunt, nonnunquam plenè non: Verùm noctû singulis horis bis, ter, quater, etiam quinquies illis corripitur: circa 4tam matutinam remittunt: si ingruente paroxysmo erigitur, aut illa semet erigere valet idque statim, paroxysmus multò brevior

brevior fit: compellata non respondet, at illo finito quærit *à Matre*, quid petierit, ac si in paroxysmo in respondendo impediretur.

Nunc magis animo constare videtur, quàm ante aliquot septimanas: Preces & Quæstiones Catecheticas, quas ante hunc morbum memoriæ mandavit, dextre & sine hæsitatione recitat. Si nunc paroxysmus instat proximum quodque scil. mensam, scamnum adstantemve rem apprehendit sensimque humi desidet. Ex quo hoc affectu afflicta fuit, mirè crevit: In principio valdè sitiit, nunc non ampliùs: appetit autem nimium & fere bulimo ægrotare videtur: nisi porrigatur cibus, lamentatur: si nimium comedit, evomit & post vomitum statim cibum rursus expetit: obvia quæque ingerit ori, scil. carbones, calceos aliaque absurda.

Resolutio.

CAtalepsin affectum esse inde patet, quia subitò illo correpta manet in illo situ sine sensu & congruo motu quo obruta fuit, attonitæ instar. Quæ verò hujus Catalepsis, seu Cessationis per aliquot momenta in oratione aliove opere, in quo occupabatur ante insultum, cum memoriæ abolitione & omnium sensuum reliquorum ligatione, quæ inquam causa proxima sit? ambiguum est. An terrificum aliquod phantasma phantasiæ subitò occurrens spiritusque animales in suo motu sistens, *ceu Caput Medusæ, quod Pöetæ finxerunt*, in lapides mutasse inspicientes, seu omni sensu & motu privasse? Id credibile & aliquo modo verisimile est: nam in tenella ætate liberaliter educata præproperè disciplinæ scholasticæ rigidiori & insuetæ subjecta fuit, & à minis etiam facile terrificum aliquod phantasma memoriæ imprimi potuit, quod inde quoque probabile fit, quia meticulosior post semestre evasit; noctu præterita lectiones demandatas recitavit & altâ voce Pædagogi nomen enunciavit. Atque solum Phantasma hujus symptomatis causam fuisse vix dubitare sinit, quod per annum in hoc statu manserit.

Post annum phantasmati aliquid materiale accessisse, quod spirituum motum potiùs sistit, quàm congelat, *ut Veteres loquebantur*, ex multis manifestum fit: nam ante paroxysmum oculos fixos tenet, angitur, suffocatio intentatur; in ipso paroxysmo verè convellitur ac præter voluntatem artus succutit, pinnæ narium rigescunt, dentes constringit, expallescunt labia, sudor exprimitur ac extrema frigent: post paroxysmum statim matulam petit, caput dolere ait, audiuntur sonora ventris murmura; mentis aliqua imbecillitas observatur, illamque prodit inconditis subsultibus, incongruo incessu super sedilia, scamna, mensam, temerario ascensu per scalam ad summa ædium; ante duas septimanas vel tres vomuit mucum copiosissimum, tenacem & virescentem, sitiit: & nunc vero Bulimo & Picâ affligitur: Imprimis id evincunt creberrimi paroxysmi in unica horâ noctu crebriùs invadentes, scil. ter, quater imo quinquies, qui citiùs finiuntur, si maturè erigitur.

Materiale

Materiale hoc se poris medullosis cerebri insinuasse, patet ex omnium sensuum abolitione & motibus verè Epilepticis in paroxysmo & post paroxysmum, ex mentis imbecillitate; etiam detineri circa plexus & expansiones nervorum manifestum inde fit, quia antè paroxysmum angitur & suffocatio intentatur.

Materiale hoc nihil aliud potest esse, quàm serum, quòd citò stagnare & subito maximam partem consumi potest; Insuper illud cum sanguine intimam medullam Cerebri & Cerebelli subit, perpetuòque aliàs nervos irrigat naturaliter. Largiùs intra poros medullosos fusum fuit, quia à tot paroxysmis compages medullosa debilior & laxior facta promptiùs serum admittit & detinet. An non quoque Vermes concurrant? *Notum est à Vermibus crebrò Epilepsiam excitatam fuisse ex Observ. Medicorum: etiam Aphoniam apud Zacut. Lusitan. Prax. Lib. II. Observ. 36.* Et tales latere innuunt sitis pridem intensa, & nunc Bulimos atque Pica.

Magno studio huic Catalepsi occurrendum, ne tandem in veram & immedicabilem Epilepsiam degeneret. Spem curationis faciunt ætas, paroxysmorum brevitas & quod magis magisque animum recuperat, & quæ olim memoriæ credidit, rursus feliciter reddit: & hoc quoque aliquid boni pollicetur, quod post paroxysmum subinde recordatur eorum, quæ illo durante ex illo quæsita fuerunt.

Suasi ipsi *per integrum annum usum Rad. Valerian. sylv.*

℞. *Rddic. Valerian. silv.* ℥ij.
Limat. Ungul. Equin. ℥ß.
Sacch. alb. ℥iij. *Msc. F. P. s.*
Dos. Manè horâ 6tâ & Vesp. horâ 5tâ ʒß. *vel* ℈ij.
cum aq. flor. til. pœon. satyr. purp. aut simili.

Post sumptum Pulv. nec cibus nec potus concedatur per horam.

Quia jam plexus & expansiones nervorum affliguntur, *nulla purgantia* darem. *Stutgardiæ* Infantibus Epilepticis & etiam adultioribus crebrò brachiis & suris *Vesicatoria* imponunt cum fructu.

Vere & Autumno singulis mensibus per d. 6. summo mane darem *Conf. semin. Cin. à* ʒj. *ad* ℥ij. *etiam ampliùs* ob bulimum & picam. *Pro potu ordinario pro ligni sassafr. Decoct.* suaderem *Lign. visc. q. cujuscunque* ʒij. *semin. fœnic.* ʒj. *Coq. in Mens. ij. aq. Font. Nam in India scribit Bontius cædentes arbores sassafr. virides adhuc fieri amentes.* Vinum penitus denegandum. Vescatur cibis boni succi, facilis coctionis. Magis blanditiis, quàm minis ad meliorem mentem reducatur.

 OBSER-

OBSERVATIO CXXIV.

Catalepsis suffocationi ab utero similis.

N*Obilissima Domina Anna Schm.* annor. 38. staturæ brevioris, macilenta, ab 8. annis maritata est, binos fœtus vivos peperit: *anno* 1689. abortiit undecima septimana, abortus integer erat magnitudine ovi anserini. *Anno* 1680. adhuc cælebs primum correpta fuit abolitione omnium sensuum & motuum, adeo ut nec respiratio observaretur, unde bis jam mortua crederetur: jacet instar trunci, os arctè constringitur; cum aliquando cochleari argenteo dentes diducere conarentur, dentem fregerunt. Videtur somno profundissimo obruta: in artubus & oculis nihil convulsivi hactenus observatum fuit: duravit sopor iste plerumque 48. horis, ut mirentur illam sine ulla refocillatione *vel à cibo vel a potu vel à medicamento* tam diu subsistere posse. Non potest excitari *à fœtidis, castoreo &c. ab incensione &, fumo perdicum &c.* Aliquando *Excell. D. D. Christophorus Harder*, apud quem *Anno* 1681. per 8. septimanas commorata in suis ædibus erat, illam excitavit *cereolâ oleo inunctâ profundè in gulam trusa.* Cessaturo paroxysmo vomit magnâ violentiâ cruorem & mucum crassissimum viscidum album vel flavum pellucidum: à paroxysmo dolet in omnibus artubus, in præcordiis & abdomine: urinam emittit rubram cum dysuria. Præcedunt paroxysmum diu lassitudo quædam, dolor circa regionem renis sinistri & coxam sinistr. non in lumbis, aut circa os sacrum. Oboritur tumor ovi gallinacei magnitudine circa suturam coronalem in syncipite pauló dextrorsum declinans; quamvis subinde tumor hoc in loco emergat, nullo subsequente paroxysmo. Paroxysmus cum prodromis & symptomatibus illum consequentibus durat 6. vel 7. septimanis, ut continuo decumbere cogatur.

Dum cælebs erat aliquoties hunc paroxysmum experta est, etiam in matrimonio una atque altera vice: emansit paroxysmus per annum, aliquando etiam per biennium. Paroxysmum accelerant *medicamenta acria & purgantia fortiora*: unde admodum aversatur *medicamenta. Anno* 1691. usa fuit *Thermis Gyrensibus*: toleravit earum insessum diebus decem, postea à sudore valido excitato graviter ab illo obruebatur, ut de vita actum esse crederetur. Abortum *Anno* 1689. præcessit 24. horis fluxus lochiorum cum nixibus pariundi: nixus vi cohibuit, unde putat se dolorem ischiadicum in sinistro latere contraxisse, unde nunc manifeste percipit imbecillitatem in coxa, ut ei pedi insistere nequeat: putat pedem ob luxationem coxæ breviorem esse, quamvis nihil

nihil circa coxam deprehendere per vestes potueram, certè in lecto femur sine impedimento adducere & deprimere pro lubitu valet: videntur potius tendines tibiam flectentes ob neglectam extensionem breviores facti, eingestrupfft: ægrè incedit: scalam scandit facilius, quam descendit: semper cum metu. Mensium fluxus dum cælebs ordinatior & coloratior erat, quam nunc in matrimonio, nam est decolor & cum doloribus fit in lumbis, osse sacro & in hypogastrio: de fluore albo nihil observat.

Die 27. *Maji* 1692. *me convenit:* appetitus tunc erat imminutus: ajebat sibi melius esse jejuno ventriculo, quam post assumptum cibum: plerumque non sitit: alvus sæpe ad dies quinque vel sex constipatur. Urina pallida est cum sedimento mucoso turbidulo non cohærente. Bibit nunc vinum album novum. Respirat cum difficultate, humili tamen situ decumbit, altè nec valet, nec licet, nunc tussiculâ siccâ afficitur: cor subinde palpitat, pulsus hodie erat ante meridiem frequentior, celerior debito: manus citra motum sudarunt. Caput ordinarie non dolet, nisi quando tumor adest, at tinnitum prope continuo in toto corpore sentit: spasmo flatulento valde obnoxia est. Pedes vesperi ultra malleolos tument, mane detumescunt. Caput facilè sudat.

Quia existimavi genus nervosum *apud Nobilissimam Dominam* valde debile esse & irritabile, & spiritus animales quasi subito ligari, ut in catalepsi, suasi ut *hoc vere* compararet *penu aquarum pœon. flor. fol. & radic. flor. til. satyr. purpur. valerian. sylv. cum toto: flor. trinit. seu viol. tricolor. ex recentibus aqua fervida affund. statim destill. Quarum* ℔iß. *add.*

℞. *Spir.* ✳*c. urin. spir.* ⊖ *dulc.* ãã. ʒij.
Liq. C. C. succin. ʒi. *Aqu. flor. til.* ℥iij. *Msc.*
Dos. singulo mane cochl. ij. cum juscul. carn. ℥iij. *vel iiij.*

Suasi porro *Pulv. antiepilepticum seq.*

℞. *Rad. pœon.* ʒj. *C. C. ph. ppr.*
Ung. alc. ppt. ãã. ʒiß. *Cinnab. nativ.* ℈ß.
Lap. ♋. *ppt.* ʒj. *Matr. perl. ppr.* ʒß.
Unic. foss. ℈j. *ol. dest. rorism. gtt. ij.*
Sacch. alb. ʒvj. *Msc. F. p. s.*

Dos. ʒß. *quarto quoque die cum cochl. ij. aq. flor. til. Mane duabus horis antequam bibat jusculum.* Det operam, ut singulis diebus alvus aperta sit: *adeat certâ horâ sellam,* vescatur *cibis laxantibus ante pastum.*

 Indat

Indat ano *globulos saccharatos aut ex fermento*, ⊖e, *bile*: si non juvent, injiciatur *Clyster ex vitell. ov. ol. oliv. mell. juscul. carn. aut lact.* ℔j. Vescatur cibis boni succi & facilis digestionis: vinum diluat *decoct. ligni visci cujusvis.* *V. S.* si illi assueverit *Vere & Autumno.* *Purgantia* omittat. Singulo mane antequam surgat fricetur à coxa ad genu *pila lanea* semper deorsum trahendo: genu dum decumbit blande extendatur sæpius in die, ne tendines nimis corrugentur & contrahantur. Si paroxysmum instare sentiret, nihil magis prodesset, quam *Clyster* mature applicitus. Sæpe sumat *de Mixtur. aquarum, cujus* ℥iiij. *add.* ʒj. *pulv. antiepilept. cum gtt. xx. Ess. castor.*

Die 25. *April.* 1693. *Nobilissimus Dnus Maritus Dn. Joh. Heinr. Schm. scribit ex Kæmpten* im Turbenthal. *A medicamentis* tinnitus remisit: incessus adhuc difficilis. A 3. septimanis decumbit: sopor p. n. redit, in quo 8. horis profunde dormit, ut expergefieri nequeat, vix in dormiente respiratio observatur & ex hac sola vivere conjicitur: sopore hoc pridem afficiebatur. In latere sinistro prope spinam patitur dolorem punctorium vehementem & tussim siccam: abscessus antequam maturus fiat, multum dormit, expergefacta semper querula est. Sopor manet usque dum abscessus maturus fiat, tunc purulenta ejecit. Semper conqueritur de Cephalalgia: convulsiones animadvertuntur. Urina missa pallida. Est admodum bibula: ter in die inebriari dicitur.

Suasi d. 26. *April.* *Conserv. rof. r. bellid. min. cum diaph.* ♃. *&c.* superbibat *jusculum aut serum alterat. fl. bellid. min. M. & V. ante pastum* ℞. *traumaticam, pil. ex Extr. bez.* vinum negetur.

Die 4. *Maji scribitur* illam melius habere: soporem cessare, dolorem esse mitiorem: catarrhos tamen continuo ruere.

Suasi d. 5. *Maji Electuar. iterationem,* superbibat *decoct. rad. tussilag. chærefol. bellid. min. sem. anis. Empl. diachalcit. pil. ex styr. cum diacod.* Dissuasi adhuc vinum.

Die 16. *Maji* 1693. relatum fuit illam scipione suffultam rursus per ædes obambulare.

Die 24. *Maji* Non amplius ipsi decumbendum est: petit *remedia contra incessum difficilem interna & externa. An Thermæ Fabarienses utiles? An. V. S. conducat?* superest adhuc *Emplastr.* urina subflava turbidula.

Thermas

Thermas ceu non multum profuturas adhuc debili & forte adhuc nimis bibulæ, ut ajunt, non multum proderunt: magis prodeſſent *nervina*. *V. S.* nec oberit, ſi parca in brachio, nec multum proderit. Suaſi *pulv.*

℞. *Rad. valerian. ſylv.* ℥ß.
Pulv. analept. Fr. Mind. ʒiij.
Ol. N. M. expr. ℈ß. *ſacch. alb.* ℥iiß. *Mſc. F. p. ſ.*

Doſ. mane ʒj. *cum aq. roriſmar.*

Die 10. *Auguſt.* 1693. *ſcribitur* omnia hæc ſymptomata remiſiſſe: eundi impotentiam ſupereſſe, *ſi quod remedium ſuperſit, petit.*

Reſpondi balnea fruſtranea eſſe me à longo uſu ſcire. *Per ſcamnum ſudoriferum* aliquid præſtari fortè poſſet, ſed de hoc *Chirurgus* erudiendus.

OBSERVATIO CXXV.

Catalepſis in Epilepſiam degenerans.

Vir Clariſſime & Excellentiſſime!

SElectus es inter innumeros harumce partium *Doctores Medicos*, ut demiſſè rogareris *pro Conſilio* in caſu ut lugubri ſic plerumque correctionem abnuente. Epilepſia eſt idiopatica in puero annorum 12. non ab incunabulis fatigans, ſed cujus funeſta calamitas ferè ante annum ſævire cæpit, quin nobis curioſe diſquirentibus illius anſa innoteſcere potuerit, minus ab initio, ut fere accidit inhumanæ erat indolis, ſed ſenſim effectuum miſeriâ ita inſanivit, ut brevi delicatulus puer barbarè in terram concuteretur, os pruriente ſpumâ horreret, ſtriderent dentes & urina ſua ſponte ex inſcio ſubinde flueret, vapulat, ubi maximus eſt quatiuntur ruſticè motibus convulſivis cum pedibus manus ambæ paroxyſmi furor, ſemiquadrantem horæ, tum quaſi inſaniens præcipiti paſſu: hinc inde ſui adhuc inſcius palat ad modicum tempus, tum ita evaneſcit inſultûs nequitia, ut nullum omnino illius veſtigium in puero alacri hæreat. Somno expirante familiariter & gravius urget malum, intra diem naturalem ferè novem aſſultibus miſere divexatur, queis non perpetim in terram præcipitatur, ſed ſui aliquoties ſic obliviſcitur, confuſione animam miſcente, ut ab omni actione ferietur, donec iis exantlantibus ſit liber, tum quaſi ceſſantis injuriæ immemor priori occupationi mox ſe reddit, refectionum ſtatu, ordo nihil huic comediæ innovat, ſed animi facilè mobilis paſſiones

quæcunque acris ſunt virtutis in hujus affectûs productione, ita ut neceſſario proprii arbitrii diſpoſitionibus relinquatur, ne correctio ut ut ſubinde neceſſaria miſerum corrumpat: idiopaticum affectum notavi, quod mihi nec ſuſpicionis umbra partium inferarum male moratarum ſcrupuloſe omnia inquirenti ſederit, nec à paſtu inter digeſtionis prurientis calorem paroxyſmus ſit magis frequens & facilis, nec afflictus aliquid exotici perſentiat, quamvis attendere diligenter monitus, ex ſubditis partibus ſcandere in cerebrum Tragœdiæ ludentis theatrum; morbi mineram ſanguinis omnia alluentis cumulo penitius merſam dixerim, non autem hic referre expedit opiniones inſolitas *Williſii*, *Helmontii aut Sylvii aut communem Veterum*, Praxin forte delicata nimium Theoria periculoſe implicarem, hoc utiliſſime ad noſtrum intentum dixerim, puerum obedire temperiei primitus inſertæ calidæ & ſiccæ, hinc animæ igneæ motibus citis, violentis, audacibus animatur, unde paſſionum familiarium inſolentia & facilitas. Inceperunt ante ſemeſtre ipſi mederi ex inſtanti parentum petitione, ſed curam importune nihil quidem adhuc proficientem rupit morbus in me gravis.

Interim negotium temere creditum *Empyrico*, qui pro more huic infami generi familiari miracula ſpopondit, ſed morbum *indiſcreto & imperito remediorum caſualium uſu* eò exaltavit, ut in terram brevi horribiliter deturbaretur, quod ante non evenerat: hoc ego notavi parvo ſpatio, quo meis curis ſubfuit, *remediis purgantibus*, ut & igneæ & volatilis ſubſtantiæ affectum acrius ſuſcitatum truculentius ferociiſſe: adhibueram *opiat. ex conſerv. flor. til. convall. anth. pulv. de guttet. & caſtor. cinnabar. nativ. & cinnab. antimon. cum ſyrup. Stœchad.* quid in uſum vocarit *dictus Empyricus* diſcere non licuit ſuis ſecretis obtenebratus: hoc audii *ſuis perlis, lapidibus pretioſ. margaritis, auro, Bezoar.* ſuperbiiſſe. Cum nec triſtitia huic morbo aliàs inteſtina adſit, nec externa capitis inepte figurati ſigna morbi indiſpoſitionem arguant; hæc mea eſt agendorum aptè idea, ſanguinem refrigerandum ad partes inferas ſollicitandum & incraſſandum, roborandum cerebrum *ſpecificis ſed modeſtè calidis*, & *ſetaceum* hic utique ſacrum urſi ſæpius, ſed obſtinaciter id mihi negatum: vellem uti *balneis aquæ dulcis, aquis naturaliter vitriolatis*, victu humectante, refrigerante & incraſſante: *judicium tuum pretioſum demiſſe urget*

Servus tuus ſacratiſſimus

Friburgi in Uchtlandia d. 17. *Jul.* 1688.

Noſet. Phyſic. Friburg.

Reſolu-

Reſolutio.

PUeri iſtius duodecim annorum affectus in principio & ad ſemeſtre uſque quô *Excell. D. D. Noſet* vocatus fuit, catalepſin fuiſſe conjicio, quia non cecidit antequam *ab Empyrico* tractatus fuit: potiſſimum inde hoc concludo, quod quandoque omnium immemor ab omnibus actionibus, ſcil. animalibus voluntariis feriatur & deſiſtit & manet in illo ſtatu ecſtatici inſtar, in quo ab affectu obrutus fuit, ſive ſtet, ſive ſedeat, ſive jaceat: quamprimum vero ceſſat affectus, ceu à ſomno expergefactus ad illos labores redit, à quibus per illa momenta, quibus quaſi ecſtaticus deſtitit, eandemque telam pertexit ac ſi nunquam à labore illo feriatus eſſet, immemor tamen feriarum.

An verò in hac Catalepſi ſeu Catoche inſtar trunci ſe gerat vel quieſcat, ut in vera Catalepſi fieri ſcribit, anne vero manibus geſticulatus ſit, oculos perverterit, caput ſuccuſſerit alioſve motus convulſivos in hoc paroxyſmo paſſus fuerit in literis non exprimitur; *utriuſque unicum exemplum in Praxi mea* 41. *ann. vidi: Ante aliquot annos in puero Cataleptico obſervavi veluti ecſtaticum ſtetiſſe inſtar trunci ſine ullo motu: aliquando dum recitavit orationem Dominicam, ſubito obmutuit in media oratione, nec oculos nec manus, nec pedes, nec labia movit: ſtatuam dixiſſes: duravit hæc Catalepſis vix per octantem horæ: quamprimum ad mentem rediit ac ubi deſiit in oratione, perrexit atque illam dextre abſolvit, plane immemor eorum, quæ de ſe acta fuerunt.*

Econtra vidi Novitiam Monialem inter nendum, fila trahendum, ſcribendum, aliumve laborem in Monaſteriis conſuetum ſubito catalepticam factam, primum quoque trunci inſtar ſtetiſſe aut ſediſſe in primis inſultibus; poſt plures vero inſultus manibus geſticulatam fuiſſe, quandoque abſurda & ridicula locutam eſſe & juſſam quædam rationi conſentanea præſtitiſſe. De hac vide ſupra Obſerv. CXXI.

Epilepſiâ jam verâ ægrotat, nam actiones principes abolentur cum motibus convulſivis omnium artuum, quas mire jactat & miſere ſuccutiuntur & quidem in ſummo gradu, nam ſpumat, inſcius ſe permingit, dentibus ſtridet: ceſſantibus motibus convulſivis mente adhuc captus præcipiti curſu incedit: & compos mentis omnium actorum ignarus eſt.

Cauſam proximam Catalapſeos ſtatuerunt *Veteres* aliquid ſpiritus veluti congelans ac frigidam putarunt; *Recentiores* humorem aut vaporem ſpiritus alias admodum volatiles intra cranium figentem atque aliquandiu immobilem reddentem intra cranium, ubi ſenſus com-

munis & phantaſia cum memoria ſedem habet, quæ non ſemper frigida ſed calida eſſe poteſt, quod probant *exemplo opii,* quod calidum eſſe multis argumentis demonſtratur *& ſpir. vini & ♀. ⊕l. &c.*

Epilepſiæ cauſa, quia præter abolitionem ſenſuum internorum omnes muſculi ad motus involuntarios vehementiſſimos à fibris irritatis graviſſime, non niſi acris & calida eſſe poterit. Et omnino cauſam apud puerum ægrum calidam eſſe vel exinde conſtat, quia temperamenti eſt calidi & ſicci, alacris & in actionibus ſuis prope igneus.

Non pervenit ad cerebrum à parte aliqua cerebro remotiore, quia vaporis aſcenſum nullum percipit; nec à partibus infra diaphragma ſitis, cum nulla labes in his partibus animadvertatur. Ergo ex maſſa ſanguinea ad has ſedes pertingit, quæ ſæpius in una hora has partes alluit. Verum quia epilepſia non continua eſt, ſed per vices contingit & aliquandiu puer ab illa immunis eſt, neceſſario præſupponenda erit diſpoſitio intra cranium ob quam cauſam proximam admittit, illa tamen brevi iterum eliminatur, ſcil. laxitas aliqua humorem eâ quantitate imbibens, ut ſufficiens ſit ad paroxyſmum talem efficiendum, robore tamen conjuncta, quæ cauſam brevi iterum eliminat.

Diſpoſitionem hanc vitioſam admodum & non levem eſſe oportet, quia puerum Nyctemeri ſpatio novies invadit. Vitioſam talem cerebro inductam fuiſſe à ſolo terrore memini, epilepſiæ incurabilis cauſam: aliæ externæ numerantur ſcil. caſus, capitis percuſſiones, venena quædam: qualis apud puerum præceſſerit, nulla in caſu memoratur.

Quomodocunque ſe res habeat, opera danda erit, ut humores acres in maſſa ſanguinea attemperentur & vitioſa diſpoſitio in parte medulloſa cerebri emendetur: utrique indicationi ſatisfaciunt *antiepileptica temperata*, nam calidiora & volatilia malum exacerbaſſe *Excell. D. D. Noſet* comperit: non accumulabo *farraginem multorum medicamentorum iſtorum*, memorabo tantum illa, quæ uſu efficacia expertus ſum.

Aliquot puellas & pueros ſolo rad. valerian. ſylv. uſu diu continuato benedicente Deo ab hoc affectu vindicavi & ex his puellam 14. *annorum nondum menſtruatam Nyctemeri intervallo* 15. *vicibus cadentem: ditioribus hunc pulverem dedi.*

℞. *Ungul. alc. C. C. ph. ppr.* ãã. ℥iij.
Cinnab. nativ. cum cinnabar. ♁*ii iteratâ ſublimatione correcti* ℥j.
Matr. perlar. ppr. ℈iiij.
Sacch. alb. ℥ij. *Mſc. F. p. ſ.*

Doſ.

Dos. Mane hor. 6. ℥ß. Vesperi hor. 5ta ℈j. cum aqu. flor. til. aut ceras. dulc. aut satyr. purpur. Post sumtum pulverem jejunet per hor. 2.

Efficaciores sunt *hæ pilulæ*: Paretur *Extract. ex radic. pœon. & valerian. sylv. seorsim hac ratione: ℞. harum radic. q. v. incid. minutim: macerentur aq. fontan. calida per d. 2. postea exprimatur succus fortiter: inspissetur ad consistent. extract.*

℞. *Extract. rad. pœon.* ℥ij
valerian. silv. ℥iß.
Castor. ℥ß.
Cinnabar. rectif. ℈iiij.
C. C. ph. pp. ung. alc. ppr. ãã. ℥iß.
Matr. perl. pp. ℈ij. *Msc.*

Cum mucilag. tragac. q. s. F. pil. ex ℥j. No. 40. Dosis sint mane pil. x. vesperi No. vj. cum aquis prædictis: Electuariis raro utor, quia maximam partem sunt *saccharum*. Quoniam puer jam ab anno hoc malo cruciatur, diligenter porrigenda sunt *medicamenta* & quidem longo tempore, eoque magis, quia morbi nervini alias ægerrime cedunt.

Curâ lactis tollitur quidem Podagra & sæpe comes ejus spasmus flatulentus, verum nunquam illam morbo Herculeo opposui: si omnino ineunda foret, *leges in hac cura necessariæ* diligenter observandæ essent: alias malum augerent, quod infantes experiuntur, si lac in ventriculo bilescat aut acescat. *Acidulas* hoc malum non sustulisse certo novi. *Balneis* non fido, utcunque *Parisienses* illa laudent, *Purgantia* prorsus non conveniunt, imprimis in hoc casu, ubi novies diei naturalis spatio affligit: turbant enim & agitant humores, paroxysmos accelerant, ut experientia jam in hoc puero docuit.

Setaceum crudele remedium est & permolestum: magis probarem *fonticulum in alterutro brachiorum*, non in pedibus, ut sæpius superveniens erysipelas dissuadet: in concursu suturæ coronalis & sagittalis frustra excitatum novi.

Vescatur cibis boni succi & facilis coctionis: vitentur omnia, quæ M. S. acrem reddunt, ut valde salita, aromatibus nimium condita, in butyro frixa, dulciaria, nimis acida: nocent fructus crudi. Per annos ipsis penitus vinum detraxi, nam valde damnosum est: ℥j. *radic. chin. vel lign. visc. q. coq. in mens. j. aq. font.* gratius redditur *add. passul. major. aut Corinth. & sem. fœnic.* Imprimis cavendum, ne ad iram provocetur aut terreatur. Successum rursus edoceat.

OBSERVATIO CXXVI.

Catalepsis in Epilepsiam degenerans.

Historia morbi Basileâ transmissa sub finem Octobr. 1689.

MErcatorem annor. 43. staturâ mediocri, habitu corporis macilento, facie fuscâ, pilis nigricantibus, subtristem, meditabundum, ad iram proclivem atque industrium admodum post febrem continuam acutam, quâ ante annos xiij. laboraverat, antequam perfectè ad se rediisset, laboribus & vigiliis nimium indulgentem Ecstasis levior cum dolore à capite, totum corpus ad extremos usque digitos subito pervadente prehendit, & quandoque mense uno, quandoque sex septimanis elapsis rediit: progressu temporis malum sensim & gravius & frequentius invasit, ita ut tandem singulis diebus & aliquando singulis horis rediret, maxime prægresso iræ atque laborum excessu: ante biennium æger dormiens convelli cœpit, absque quod expergefactus sibi in somno aliquid accidisse meminerit, licet lingua non leviter esset admorsa; hinc ecstasibus modo levius modo gravius, nullo ordine, at frequenter affligentibus, *Mense Julio* 1688. *ad Thermas Fabarienses* se contulit atque ex earum potu non parum levaminis persensit, inde promotus nupera æstate ad aquas easdem reversus à malo se perfecte liberatum iri sperabat; at postquam in itinere irâ non levi fuisset commotus laboresque graves pertulisset, aquâ cœlesti undique perfusus domum rediit: postero die horâ 2. matutinâ sensu omni intercepto indebitè se in lecto quadrantis horæ spatio commovit, oreque intus & extus pituitâ plurimâ perfuso linguam graviter momordit: elapso octiduo horâ 5. matut. paroxysmus rediit, quem horâ 6. gravior priore excepit. Paucis post diebus *ad nundinas autumnales Zurzacenses & hinc ad Francofurtenses* se contulit, atque tum iter tum negotia felicissime confecit, ita ut integris tribus mensibus à malo immunis extiterit: at d. 21. *Octobr.* 1689. mane domi deambulans subito concidit, & spatio quadrantis horæ absque ullo sensu & loquelâ jacuit cum inordinato capitis & membrorum motu &c.

Cæterum appetitus constat, licet ventriculus admodum nauseabundus pituitam viscidam quandoque copiosissime ejiciat: functiones omnes bene habent, præterquam quod æger admodum vertiginosus sit, qui veritus, ne malum altiores agat radices atque indies ingravescat, flagitat *Consilium*, quâ ratione immunis ab illo evadere queat.

Die 9. Novembr. 1689. *ipse Dominus Æger me convenit Basileæ & sequentia retulit.*

Catalep-

Catalepſis ſeu ecſtaſis non diu poſt febrim invaſit, putavit leve deliquium eſſe: domeſtici adſcripſerunt malum largiori comeſtioni poſt febrim. Invaſit ipſum ſubito citra aliquem prodromum, niſi quod putarit in principio velut auram frigidam à cerebro ad truncum & artus deſcendere, quandoque inſtar auræ calidæ, nonnunquam excitavit ſenſum formicationis in pulpis digitorum: etiam ante inſultum ecſtaticum vertiginoſi quid ſenſit ſubinde: ſæpe ipſum catalepſis inter diſcurrendum, aliquando dum alicui condoluit, invaſit: in ſermone ſubſtitit, ſenſibus internis & externis privabatur ad finem inſultus: poſt illum aliquando paulo ante dictorum & factorum recordatur, aliquando non niſi monitus; aut ſi in ante acta inquiſivit. Invaſit ipſum aliquoties noctu, ut inde expergefactus fuerit.

Obſervavit aliquando ſibi paulo ante Catalepſin viſum obſcuratum fuiſſe. Poſt ultimum paroxyſmum epilepticum rarius illam paſſus eſt. Dum epilepſia ipſum in uno mane bis invaſit, poſt primum paroxyſmum ſurrexit, veſtes induere voluit; monitus lectum repetiit, mox ſecundus ipſum invaſit: poſt omnes paroxyſmos epilepticos hactenus omnium immemor fuit, nec ſciviſſet ſe illo afflictum fuiſſe, niſi morſu linguam vulneraſſet: non fit poſt illum laſſus.

Pridem valde cephalalgia affligebatur prope per annum; remiſit nunc penitus. *Fonticulum* habet à ſex annis. *Scarificationem* admittit *alternis menſibus biduo ante novilunium.* Vertiginem patitur jejuno & vacuo ſtomacho, ſed non validam. Multum ſalivat: pituitam magis forti ſcreatu, quam vomitu ejecit. Naſus frequenter humidus eſt. Paroxyſmos accelerat irâ, ingenii laboribus: alias in victu moderatus eſt: vini potu non excedit: illud aqua diluit. A biennio acetaria vitavit. NB. Memoriam *ante potum Thermarum Fabarienſium* imminui ſenſit: illam hæ repararunt, antea alias præſtantiſſimam. NB. In ecſtaſi videtur motus oculorum, brachiorum & oris.

Analyſis.

PRimus affectus Catalepſis, non aliqua leipothymia videtur, quia ſive ſtans ſive ſedens ſenſibus externis & internis privabatur citra caſum aliquem aut inclinationem ad latus, & poſt pauca momenta ad mentem rediit, & quandoque recordabatur ante inſultum dictorum aut factorum; imprimis ſi vel monebatur de illis, vel proprio inſtinctu in illa inquirebat.

Alter qui ſupervenit affectus, vera Epilepſia eſt, nam cum abolitione ſenſuum externorum & internorum conjungebatur motus muſculorum involuntarius & violentus, ut linguam momorderit.

Cauſa utriusque intra cranium reſidere videtur, nam utcunque catalepſin

talepsin præcesserit vertigo, obtenebratio visus, descensus auræ nunc calidæ, nunc frigidæ à cerebro ad partes infernas, nihilominus tamen id rarius obtigit, insuper illa tam crebro evenit & in una hora pluries, ut vix credibile, causam tam subito aliunde in cerebrum deferri posse: eandem ob rationem verisimile admodum est, causam epilepsiæ intra cranium latere, quod confirmant vertigo jejuno & pleno ventre eveniens, cephalalgia per annum durans & invasio sine ullius prodromi signis.

Causa Catalepsis videtur vel humor tenuis vel vapor esse, spiritus animales in sede sensus communis subito ligans ac in motu impediens, non congelando; nam non tam citò ad mentem redire potuisset, sed fibrillas medullosæ substantiæ vellicando atque illorum motum impediendo, nam aliquando sentit auram ad extremas manus in paroxysmo expandi, ibique sensum formicationis excitare: magis acrimoniam aliquam huic sive humori sive vapori inesse, evincit tandem superveniens epilepsia. Huic corpori acri aditus ad intima cerebri paratus fuit, dum post febrim superatam cerebro adhuc debili existente largius comedit, meditationibus indulsit, ad iram provocabatur &c.

Affectus iste pertinax est & curatu difficilis, ut solent omnes nervini esse eoque magis, quia jam à decennio durat & Catalepsis sæpe brevissimis intervallis rediit. Spes tamen curationis benedicente Deo superest, quia *Dominus Æger* temperanter vivit, si modo strenue *congruis medicamentis* uti perrexerit.

Suaderem ipsi præ omnibus *Antiepileptica*.

1mo ℞. *Cinnab. ♁ cum cinnab. nativ. Ungaric. sexies sublimat.* ʒij.
C. C. ph. ppt. ung. alc. ppt. ãã. ʒiij.
⊖ *C. C. rectif.* ℈j. *ol. N. M. expr. gr. ij.*
Sacch. albiss. ℥ij. *Msc. F. p. s.*

Dosis mane ʒß. *cum aq. flor. til.* *Post sumtum pulv.* maneat in lecto per hor. ij. surgens comedat jusculum.

2do. ℞. *Rad. valerian. sylv.* ℥ß. *rad. pœon.* ʒiij.
C. C. ph. pp. oc. ♋. *pp.* ãã. ʒij. *succin. alb. pp.*
Matr, perl. pp. ãã. ʒj. *ol. succin. rectif. gtt. ij.*
Sacch. alb. ℥iiß. *Msc. F. p. s.*

Dosis ʒj. *vesperi duabus horis ante cœnam.*

Singulis mensibus toti cuti NB. capillatæ solùm applicetur Emplastr. Vesicator. Horst. instar cucuphæ, relinquatur horis 8. Probe caputio lineo caveatur, ne loco cedat. Remoto emplastro imponatnr fol. brassicæ capitatæ quotidie bis, donec manare desinat: postquam cuticula exaruerit & secesserit, emplastr. vesicat. repetatur.

Vere

Vere & Autumno purgari poterit infuſ. ſenn. agar. rhabarb. in colatur. ſol. mann. ℥iß *vel* ℥ij. Poſtea *V. S. ſcarificationes alternis menſibus triduo ante vel poſt novilunium* repetat.

Purgantia ex ſcammon. gialapp. aliisque fortioribus omittat; imprimis fugiat *Emetica ex* ♁*io.*

Fonticulum apertum ſervet.

Veſcatur cibis boni ſucci & facilis coctionis: *lign. viſci, cujuscunque generis ſit*, ℨij. *coq. in aq. font. Menſ. ij.* hoc vinum diluat. Ab ira & curis ſibi caveat.

Poſt meum abitum ſtatim correptus fuit paroxyſmo: poſtea uti cœpit *medicamentis præſcriptis* cum tanto commodo, ut nunquam redierit: *Anno* 1690. *Menſ. April.* profectus eſt *ad nundinas Francofurtenſes:* bibit *de rad. pœon. in vin. & aq.* ãã *p. æq. infuſ. Veſicatoria* noluit admittere.

Die 31. *Octobr.* 1690. *D. D. Wetſtein ſcribit:* commode & utplurimum bene ſe habet: noctu ſubinde inſcius illo correptus fuit: agnovit ex lingua morſu læſa mane.

OBSERVATIO CXXVII.

Epilepſia imminens.

N*Obiliſſima Virgo Chriſtina N. N. Excell. D. D. N. N. Conſiliarii primarii, Sereniſſimi Domini Marchionis Durlaco-Badenſis Filia*, annos nata XVII. robuſta, bene colorata, vegeta, nunquam adhuc menſtruata, jam à biennio noctu ter quaterve in ſomno corripitur quaſi Catalepſi, in qua expergefieri nequit; aut tandem expergefacta trunci inſtar jacet. Acceſſerunt jam aliquoties motus convulſivi artuum, labiorum, oculorum &c. nunquam tamen hactenus linguam momordit, aut dentibus ſtriduit, poſt paroxyſmum aliquandiu omnium ignara & ſtupida manet. Malum hoc ante biennium incepit. Invadit ipſam ſubinde noctibus 8. vel 10. ſibi ſubſequentibus: poſtea per ſeptimanas duas aut tres ab illo immunis eſt. Paroxyſmi non ſecundum certas lunæ phaſes invadunt; nunc ſunt breviores, nunc longiores, nunquam tamen horam excedunt, neque etiam interdiu illos paſſa eſt. Noctu quandoque declinari poſſunt, ſi ſtatim excitetur. Si interdiu paroxyſmum patiatur, leipothymiæ ſimilis eſt. *Variis medicamentis* uſa eſt, *antiepilepticis, menagogis, etiam chalybeatis;* ſed incaſſum

omnia adhibita fuerunt: usa est quoque *Cinnabarinis ex consilio Clar. Wedelii*; verum illa plane tolerare nequiit. Suasæ fuerunt ab illo *Thermæ Embsenses pro insessu & ut potarentur. Quæritur, an proficuæ futuræ sint?*

Balneum non bene approbavi, cum ante fluxum mensium parum juvet; sæpe malum gravius sequitur. Quia *Thermarum istarum* conditio mihi ignota est, nolui *illarum potum* suadere.

Suasi ipsi die 20. Maji 1691.

I. *Ab ultima quadra lunæ ad novilunium usque primo mane sumat limaturæ chalybis purissimæ & subtilis gr. j. hinc singulo mane addat unum granum, donec ad VIII. pervenerit, sumat vel in aq. melissæ vel pulegii sine vino destillata, non in vino. Die IX. chalybis usum omittat, usque ad sequentem quadram ultimam lunæ; postea illum repetat ad novilunium usque.*

II. Dum *chalybe* non utitur, sumat *singulo mane* ʒj. *cum aq. flor. til. vel pœon.*

℞. *Rad. valerian. sylv.* ℥ß.
pœon.
C. C. ph. ppr. āā. ʒij.
Ungul. alc. ppt. ʒj.
⊖*is vol. C. C.* ℈ß.
Ol. N. M. expr. gr. iiij.
Sacch. albiss. ℥ij *M. F. p. s. d. ad sc.*

III. Post novilunium die tertio duabus horis à parca cœna sumat *X. vel XI. pilulas cubitum itura cum syrup. flor. pœon.*

℞. *Extr. cochiar.* ℈ij.
aurear. ʒß.
castor. gr. iiij.
Ol. succin. gtt. ij. M. F. c. sp. ceras. n.
Pil. No. xxxvj.

IV. *V. S.* repetatur *tribus diebus post novilunium alternis mensibus.* In diebus canicularibus *V. S.* omittatur.

V. Bene faceret, si vinum & cerevisiam fugeret. *Radicis visc. querni* ʒij. *cum passul. major. exac. in libris quatuor aquæ fontanæ ebulliant per quadrantem horæ, postea colentur.* Bibat *de hoc decocto* pro lubitu in & extra pastum.

Nisi cavebitur, in Epilepsiam degenerabit.

OBSER-

OBSERVATIO CXXVIII.

Epilepsiæ principium.

R. *D. P. Michael N. N.* 30. annorum. Circa 18. ætatis annum studio Rhetorico absoluto vertigine corripi cœpit, ut ex alto despicere non ausus fuerit, quod antea præstare omnino potuit. Imo horrore corripiebatur, quoties alios hoc ausos fuisse conspexit. Circa 23. ætatis annum, quoties ad Altare sublimius ministrabat, pedes doluerunt ac lapsum aut casum verebatur, quod iterum evanuit. Circa 24. ætatis annum cum in Schola occupatus esset, idem malum rediit, ut sæpe hoc metu in mense affligeretur per dies aliquot. Hinc ad 26. ætatis annum ab hoc metu & vertigine liber erat. Unde *Veldkirchium* profectus est, ubi sæpe admodum vertigine affligebatur; maxime aliquando toto tempore jejunii ad æstatem usque: aliquando diu remisit. Sæpe etiam subitum tinnitum aurium expertus est. *Circa* 20. *Jul.* 1668. cum ob hospites aliquot prægressis noctibus parum dormiret, & mane antea nunquam assuetus paulo post ceu leipothymia correptus humi prostratus fuit, breviter ad se rediit, relicta lassitudine spontanea. *D.* 30. *Jul.* cum sociis ascendit montem altum ibidem: comedit cibos frigefactos, bibit vin. ceras. ac. imbutum, admodum ex motu incaluit: domum redux ebibit fere mensuram frigidæ: cubitum iturus *pediluvio frigido* usus est: post prævia multa & diu durantia indicia sedens iterum in quandam leipothymiam incidit, quæ brevissimo tempore perseveravit. *Die* 3. *Octobr.* & *d.* 21. *Novembr.* redierunt iidem paroxysmi. Omnes sunt breves: *Illitu balsami, aspersione frigidæ, aut concussione corporis* brevi ad se redit: ante insultum in capite omnia turbantur, nigra oculis obversantur. Juvenis 8. annorum in cellam profundam lapsus est, ac in facie ab oculo ad labia vulneratus fuit, ut etiam oculi jacturam fecerit pupillâ distortâ & cicatrice fœdatâ. Juvenis sæpe leipothymiam passus est. Imminet ipsi adhuc *à V. S.* & *purgatione.* NB. In paroxysmo mentem amittit: facies aliquando expalluit: aliquando erubuit. NB. Bibit in cella.

Resolutio.

QUia mentem amittit, graviter caput læsum constat, quia rubor & nativus color manet per se illæso corde: quod confirmat etiam prægressa vertigo. Nec ventriculus in culpa, quia raro ante paroxysmum vomiturit. Caput insuper debile arguit lapsus ex alto in juventute. Cor autem facilius consentit, quia ad leipothymiam alias pro-

nus est. Cavendum summopere, ne in Epilepsiam degeneret. Itaque *singulo mane* sumat

℞. *Rad. pœon.*
valerian. sylv. āā. ʒvj.
Sem. pœon. ʒj.
Cran. human. pp.
Ungul. alc. pp. āā. ʒiß.
Corall. r. ppr. ʒij.
⊖ volat. succin. gr. vij.
Pulv. epilept. March. ʒij.
Tab. man. Chr. perlat. ℥j.
Msc. F. pulv. subtil.

Dos. ʒj. M. hor. 6. & V. hor. 5. cum cochl. iij. seq. Mixtur.

℞. *Aq. lilior. convall.*
pœon.
ceras. nigr. āā. ℥iij
epilept. Lang. ℥j.
Syr. de rub. Id.
pœon. āā. ʒvj.
Spir. ⊖ gtt. iiij Msc.

Verticem inungat *bals. ol. N. M. succin. &c. purgetur semel in septim.*

℞. M*pil. Myller. ʒj.*
Extract. pilul. cochiar.
aurear. āā. ʒß.
Magist. Gialapp. ℈j.
Ol. d. succin. gtt. iij. Spir. ceras. q. s.
Msc. F. Pil. No. 70. de ☉. & conspergantur pulv. cinamom.
Dos. No. vij. vel ix. duabus hor. ante prandium.

In cibo vitet omnia caput replentia, coctionem nidorosam facientia. Vinum diluat *decoct. chin.* A studiis nimium seriis abstineat.

Die 5. Apr. 1669. scribit aures quandoque adhuc tinnire: quando ab alto spectat aut in multitudine hominum versatur, vertigo aliquando concitatur cum timore, cordis palpitatione, pedum tremore, non tamen semper. Quando in lecto humilius decumbit, vertigo remittit, leipothymia vero imminet. Constipationi obnoxius est. Quando in victu peccat, & sequenti die intensius studet, facile malum rediret. Hactenus quinquies prodromi aderant, sed nunquam in nervum erupit

erupit malum penitus, nec leipothymia supervenit: at semel quidem satis vehementer, nam oculi obtenebrati fuerunt, aures tinniebant, cogitationes turbabantur, ambulare tamen & stare potuit, duravit tam diu, ut aliquis centum numerare valuerit. Postea cessavit & taciturnus factus est. Cætera bene habet, appetit, bene dormit: in sinistrum latus decumbere nequit. Aliquando ægrius deglutit, er förchtet er erstirre. Scribit sibi memoriam labasci.

Respondi: Etsi plus timoris apud affectum hunc sit quam periculi, majoris securitatis causâ ulterius pergendum ad dies caniculares usque *cum pulv.* & ▽ nam huic morbo fidendum non esse. Sputum quod ad fauces delabitur & quandoque gryseum ejicitur nihil mali portendit, oritur nempe à fumo candelarum: decubitum medium eligat: sumat *pilulas sing.* 14. *dieb. Pulv.* etiam memoriam roborat. Excutiat metum: animum sumat &c.

OBSERVATIO CXXIX.

Epilepsia.

N*ob. Matrona Eis.* annorum prope 50. nupta fuit anno ætatis 19. anno ætatis 30. in primo matrimonio ob mœrorem potissimum correpta fuit symptomatibus hypochondriacis & nervinis, vertigine, palpitatione cordis, dolore hypochondrior. sinistr. propter quod *D. D. Faber Heilbronn.* imposuit *Emplastr. splenetic.* cum fructu, & hysterico, doloribus capitis & artuum, stupore quodam in apice digitorum, ut nec nere, nec fila ducere potuerit. Curata fuit *ab Excell. D. D. Möglino Patre*. postea aliquot annis sana fuit. Anno ætatis 44. quædam horum symptomatum repullulare cæperunt: imprimis correpta fuit dolore capitis & brachiorum veluti ab erysipelate, Gewülch, aufferebatur *diaphoret.* atque uno alteroque sudore provocato: rursus quoque stupor ille digitorum apices ineptos ad nendum aut fila trahendum reddidit: vertigo jejuno ventriculo, non tamen tanta erat, ut illam magni faceret, credidit se sanam esse, noluit diætæ regulis adstringi. Circa hoc tempus tragici duo casus familiam afflixerunt: primus honores ejus tangebat: quoad alterum à militibus latrocinantibus & prædatoribus 1689. graviter percussa fuit in capite, facie & brachiis: imprimis nasus contusus fuit, unde adhuc ossa parum hiant: ab his caput debilitabatur & animus non parum dejiciebatur. *Mense Dec.* 1689. cum aliquot diebus ex vini fœcibus spiritum proliceret & *d.* 7. *Dec.* candelas sebaceas toto die conficeret, subito circa 5tam vespertinam loquelæ impotentiâ & sensuum detentione corripitur, ad

lectum deducitur, convellitur. Post vehementem hanc convulsionem mansit torpor quidam, cephalalgia insignis, vigiliæ, oblivio omnium, imprimis nominum, ut nec maritum compellare noverit per plures dies. Paroxysmus iste tertiâ vice rediit: evanuerunt sensim ista symptomata & post aliquot septimanas credebatur sana. Post has inducias ipsam secundum lunæ phases imprimis circa novilunium invasit, aliquoties etiam circa plenilunium non æquali vehementiâ.

Iracunda est, sed non iræ tenax: memoriâ ad stuporem valuit: summe industria: 13. liberorum mater: feliciter peperit: sanissima habuit puerperia: menses semper hucusque ritè fluxerunt.

Excell. D. D. Philippus Fridericus Jäger Phys. Gröningensis statuit ejus M. S. abundasse particulis salino sulphureis volatilibus, variis autem casibus ligatas, suppressas, tandem ab acido acri subjugatas fuisse: unde orti sint motus spasmodici, palpitationes cordis, menses nimii, lachrymarum profusiones sine causa, palpebrarum & pedum intumescentiæ.

Exc. D. D. Salomon Reisel. D. D. Burkhard. Möglin. D. D. Philip. Frideric. Jæger in Consilio suaserunt:

I. ℞. *Flor. acac. persic. viol. mart. ãã. p. ij.*
Rhabarb. el. ℥iij. Passul. Corinth. M. j.
Mann. Calabr. ℥ij. cinam. ac. ℥j.
Incis. & contus. affund. aq. font. ℔ij. calidè.
Hujus infus. ℥iij. bibantur mane: aliâ vice plus vel minus prout laxarit.

Postèa *V. S. in pede d.* Reliquum *post V. Snem* ebibatur.

II. ℞. *Rad. valerian. sylv. ℨiij. Lumbric. 🜄r. ppr. ℨj.*
Cinnab. nativ. ℈j. Elæosacch. citr. ℨiij. Msc.
Div. in 8. dos. æq. dent. sing. ad chart.
Post usum juscul. alterat. sumat *M. & V. dosin cum aq. flor. til.*

III. *Pro juscul. alterat.* ℞. *Herb. chelidon. min. acetos. acetosell. tarax. flor. til. acac. ãã. M. j. Msc. Harum M. j. coq. in ℔ß. juscul. carn. non saliti. Bibatur Mane ac Vesperi haustus.*

IV. *Tragæam.*

V. *Pilulas, quarum* sumat 9. *ad singulas lunæ mutationes:*

℞. *Extract. rad. pœon. valerian. silv. ãã. gr. xxiiij.*
castor. gr. vj. papav. err. gr. xij.
Cinnab. nat. gr. xij. syr. pœn. q. s. Msc.
F. Pil. No. 90. consperg. pulv. cinamom.

Paro-

Paroxysmi 6. *April.* die quarto post plenilun. *d.* 8. *Maji.* die septimo post plenilun. *d.* 3. *Jun.* die tertio post novilun. *d.* 16. *Jun.* in ipso novilnn. *d.* 24. *Jul.* qost ultimam quadram : *d.* 14. *Aug.* die post novilun. *d.* 29. *August.* pridie ante novilun.

Die 15. *Sept.* 1691. *mecum rhedâ vehebatur Stutgardia per horas tres.* Est staturæ justæ, carnosa, macilentior solito, venas turgidas habens : appetit satis bene, ter in die comedit, nam persuasa nunc mane jentaculo fruitur, pridem crudis fructibus avide vescebatur, ab anno non comedit de acetario : delectatur brassicâ muriâ conditâ, sibi à vino temperare novit, à cibo non gravatur, nunquam mane vomit, alvus aperta : facilè sudat : ante paroxysmum dolet in nucha & in utraque mala : spiritus animales turbantur : *Essentia castor. camphorat.* tempestive sumta paroxysmum declinare potest, aut his apparentibus, antequam convellatur, lectum assequi valet. Convulsiones durant nunc longius nunc brevius, sæpe solum ad 4. P. N. Nares semper siccas habet, ut in hebdomade vix semel opus habeat strophiolo ad nares mundandas.

Resolutio.

MAli radix videtur esse mala conformatio in basi cranii præcipue ibi, ubi post sellam equinam oriuntur nervi tertii & quarti paris, nam ante insultum linguæ motus impediebatur, nec loqui poterat, malæ ambæ dolore quodam tensivo corripiuntur : dolet etiam nucha, nam ab his ramis surculi quoque cum cervicalibus miscentur. Ipsum cerebrum in consensum rapitur, nam ante insultum percipit quandam perturbationem spirituum animalium, etiam vertiginem : post paroxysmum abolita jam aliquoties fuit memoria, ut rerum notissimarum Ex. gr. Mariti nominis &c. obliviscatur.

Qualis sit conformatio aut qualis διάθεσις in hoc loco vix exprimi potest : verùm vix negari potest, his in locis laxitatem quandam adesse, quia malum per intervalla redit; adest præsente humore irritante ; cessat illo propulso aut discusso. Humor vellicans non potest alius esse, quam serum, quod solum in his locis colligi & plenè rursus discuti potest. Non tam peccat qualitate, quam quantitate & loco ubi p. n. detinetur, nec solitò cum reliqua lympha resorbetur & ulterius promovetur; non tamen negandum illud ob moram acrius fieri : nam omne serum acre est etiam in sanissimis, dissipatis tamen aqueis, fit salsius.

Facilius in hoc loco stagnat, quia prope continuo nares siccas habet, cum in illo loco nervi oriantur, qui naribus prospiciunt : alibi glandulæ porosæ sunt & humores haustos promte emittunt, unde facile

 sudat

sudat & ob leves, non raro nullas causas in lachrymas solvitur. Non valde vitiosum serum producere potest, quia bene chylificat, appetit, à cibo non gravatur, non eructat, non vomit manè : non sitit : alvus rite aperta est : bene sanguificare docet color faciei vividus, ordinatus menstruorum fluxus &c.

Conformationis vitium attulerunt mœror potissimum, nam anno ætat. 30. ob mœrorem contractum à metu, dum suspicabatur marito suo primo infortunium obvenisse, quia aliquando stato die non domum rediit, unde jam tum symptomata nervina patiebatur : ante hunc insultum bis summo mœrore afficiebatur ; insuper ultima vice caput & facies fustibus & pugnis imprimis nasus contundebantur. Quoniam causa in basi cerebri seu loco admodum profundo & abscondito detinetur, curationem difficilem reddit, & postulat diligentem & diu continuandum *medicamentorum* usum.

Suasi 1. ℞. *C. C. phil. ppt.* ℥ij. *Diaph.* ♃l.
Succin. alb. ppt. ung. alc. ppr. āā. ℥j.
Cinnab. nativ. Ung. ʒß. ⊖ *vol. C. C.* ℈ß.
Ol. N. M. expr. gr. iiij. *facch.* ℥ iß. *Msc. F. p. s.*
Dosis mane ʒß. *cum aq. flor. til. pœon. ceras. dulc.*

2. *Ad quamlibet lunæ phasin* sumat ℈j. *Rad. valerian. sylv.*

3. *In quolibet novilunio V. S.* sed parum emittatur. Vitet vinum: bibat *decoct. lign. visc. q. laxetur syr. ros. s. cum Extr. diacartham.*

Propter dolorem nuchæ collum muniat *linteis calefactis & flor. calendulæ & succino perfumatis* : antea inungebatur *oleis nervinis*, verum magis profuerunt *lintea fumo pulv. D D. Haugen imbuta.*

A d. 17. *Sept.* 1691. uti cœpit *meis medicamentis*, quæ putavit sibi levamen afferre : postea minus arriserant, atque illis nauseam quandam adscripsit ; nihilominus illorum usum continuavit ; *d.* 25. *Sept.* biduo ante plenilunium vomituriebat & aliàs difficilis ad vomitum, parum muci cum valido nixu egessit.

D. 27. *Sept.* in ipso die plenilunii sumsit ʒß. *Rad. Valerian. sylv.* quia *radix pœon.* ipsi palpitationem cordis, inappetentiam &c. effecit aliis vicibus : *hac radice* aliis spasmodicis permixta.

Die 28. *Sept.* bene se habuit toto die, nisi quod solito morosior esset : vesperi horrorem quendam percepit, lectum petiit, caput perturbabatur & dolebat in vertice ut illum attingere non auderet : de dolore quodam memorabatur : post cœnam delira loquebatur, mox

ut

ut aliis vicibus motus convulsivi in facie apparuerunt, oculi varie pervertebantur, labia torquebantur; paulo post primùm caput ad latus, hinc retrorsum trahebatur & aliquandiu retractum mansit, artus tendebantur tensique permanserunt & quoque succutiebantur. Capitis torsio semper ad finem paroxysmi perstitit.

Paroxysmi incipiunt cum voce incondita vel quasi cum boatu respirat anhelose. Intra dimidiam horam tres paroxysmos passa est: quilibet duravit ad octantem horæ. Cessarunt, quamprimum caput non amplius retrorsum aut ad latus trahebatur. Respiratio est cum quodam stertore aut stridore, simulque spumâ os operitur. Post hos paroxysmos valde inquieta fuit, ut vix à quatuor detineri potuerit; duravit ista inquietudo 4. horis. Non compos mentis fuit ad summum mane *d.* 29. *Sept.*

Postquam mentem recuperavit, querebatur de dolore colli & fœmorum, de quibus adhuc querebatur *d.* 30. *Sept.* NB. Post paroxysmum oculus dexter valde rubuit, instar panni: palpebra inferior quoque tumuit, sed erat concolor. Post paroxysmos dabatur quamprimum licuit *Aq. antiepilept.* & *Theriac. cœl. gr. ij.* unde quievit: siticulosior erat. NB. bibit hactenus vinum, sed pauxillum & aqua dilutum.

Resolutio.

PErturbatio singularis spirituum animalium ante paroxysmum, ipsa invasio in capite scil. in facie, oculis, labiis incipiens, retractio capitis ad latus & retrorsum, boatus, spuma oris & post paroxysmum abolitio memoriæ durans ad 8. vel plures horas, omnino probabile faciunt sedem causæ epilepticæ esse intra cranium circa basin cerebri & cerebelli: oculi dextri rubor & tumor palpebræ inferioris concolor signa sunt ab interiori vitio intra cranium hoc factum fuisse, nam nullus livor conspectus fuit, quem aliàs statim à levicula allisione contrahit: hanc ob causam *antiepilepticorum usus* strenue continuandus: ne *pulverem* fastidiat, nulla alia ei admiscenda existimo; verum ut efficaciora existant, *hanc aquam* adjungerem.

℞. Rad. valerian. silv. rad. pœon. ana. ℥iß.
Semin. pœon. integr. ℥ß.
Fol. rorism. salv. beton. ana. M. vj. Flor. til. pœon. ana. M. ij.

Incis. & contus. affund. aq. fervidiss. ℔viij. post infusionem circiter horæ unius statim destilletur: ad usum serventur tantummodo ℔v. primum prodeuntes. In hujus aq. cochl. j. vel ij. sumatur pulvis & insuper ij. vel iij. cochl. superingerantur: si forte aqua hæc flatus pariat, ejus ℥iiij. add. Elæosacch. citr. ʒj.

2. *Rad. valerian. silv.* utatur *præscripto modo.* Si ingratior videatur, *add. Elæosacch. citr.* aut quod præstaret *Elæosacch. succin.*

3. In paroxysmo *spir. ✳c. urinosus* naribus : & *liq. C. C. succin.* linguæ illini potest : & quamprimum licet *cochl. j. vel alterum aq. antiepilept.* infundatur.

℞. *Aq. flor. til. ceras. dulc. pœon. ana.* ℥iß.
Ess. castor. liq. C. C. succin. āā. ℈j.
Ol. d. succin. menth. ana. gt. j. sacch. alb. ℥iij. *Msc.*

quæ etiam aliquandiu postea danda est.

4. *Fonticuli* reparandi sunt. Vinum serio prohibendum.

OBSERVATIO CXXX.

Epilepsia cum Mania.

ILLustrissimus Dominus A. J. Comes de N. N. 21. annor. completè *d.* 17. *Januar.* 1673. Habitu corporis præter ætatis rationem obæsus & carnosus, staturæ justæ : colore subfuscus, labiis rubicundis præditus, capilli castanacei coloris sunt. Ab incunabulis iracundus fuit, nunquam tamen in tenera ætate Epilepsia apud ipsum observabatur. Rarius ægrotavit : morbillos & variolas passus est : semel ex pleuritide decubuit. Alios morbos nunquam expertus est. Ætatis anno 15. *Romam* profectus est ac diu *in Collegio Romano* vixit, ubi multa indoli ipsius generosæ adversa fiebant, dum *Minister* multa ad ipsum *monachicè* humiliandum moliebatur ac efficiebat, ut *ab Illustr. Dominis Domino Avo & Domino Parente* verbis & epistolis gravibus terreretur, unde incidit in quandam sive Catalepsin sive Ecstasin; nam subito à symptomate illo ita obruebatur, ut vel stans vel sedens oculos fixos teneret, ac alterutrum cubitum attolleret, ac ita sublatum immobile teneret, quin etiam labia incurvaret : duravit paroxysmus per breve momentum scil. tam diu, quam quinquies Precatio Dominica pronunciaretur : illo cessante omnium ignarus, ac si quoque aliquid epileptici lateret.

Ab hoc symptomate *industriâ Excell. D. D. Mülleri Lindaviensis* liberabatur *Pulv. antiepilept. cui Ægagropilar. quid permixtum erat.*

Anno 1671. *Friburgum adiit studii Juridici causâ*, ibique partitis vicibus 10. mensibus commorabatur. *Studium Juridicum* magno fervore & summâ animi contentione prosequebatur, atque difficiliora intellectu assiduo conatu superare annitebatur, semper putans se minus

quàm

quàm decet præstare, unde quoque admodum meditabundus evasit. *Friburgi* tædio aliquo afficiebatur, quod recidivam juxta impensa studia non mediocriter acceleravit; jam ab anno observatum *Illustriss. Dominum Comitem* quandoque animi sensa non sine ferocia quadam expromsisse; quod tamen non magni fiebat. *Mense Augusti* 1672. bibit *Acidulas Ripplisavienses Nellenburgi.* A dimidio anno à vino abstinuit: Potus ordinarius *infus. cinam. cum sacch.*

Ante usum Acidularum Mens. Aug. 1672. passus est verum insultum epilepticum in lecto; nam artus concutiebantur, ut lectus tremeret, semet perminxit, linguam momordit; postquam ad se rediit, omnium ignarus erat.

NB. Aliis vicibus & quidem statim *post absolutas Acidulas* passus est verum insultum epilepticum; nam os constrinxit, ut dentes divellendi essent, pedes succussit, pollices arcte manibus inclusit, facies ex rubro livida evasit, spuma os occupavit, postquam ad mentem rediit omnium ignarus erat: maculæ rubræ palpebras deturparunt: nam in paroxysmo facies cum livore intumuerat, sanguinis motu impedito.

Post potum acidularum pedes œdemate tumuerunt.

Sub finem Decembr. 1672. Caput doluit ac de quadam spirituum perturbatione conquerebatur, insuper de hemicrania sinistri sincipitis ad tempus usque extensa. *Die ultimo Decembr.* pedes auffugit *Feldkirchium* gestans manu gladium vaginâ vacuum; ibique in diversorio semper aut gladium nudatum manu gerebat aut in promptu tenebat: postquam ablatus fuit, utramque manum cultris munivit, veritus se in vincula conjectum iri: loquebatur varia cum ferocia quadam: rediit Catalepsis vel Ecstasis cum convulsione aliqua labiorum: in somno aliquando linguam vulneravit: quandoque in paroxysmo stans pedem alterutrum extendebat, qui motu quodam tremulo succutiebatur. Blanditiis domum reductus fuit.

Die 16. Januarii 1673. *Ipsum conveni in Arce H- - -* loquebatur mecum de diversis rebus sanissima mente absque ulla ferocia: nihil prorsus deliri animadvertere potui. Ait se non valde appetere, at cibis appositis sine ulla aversione frui, à cibo non lædi, non gravari, se non sitire, rarò eructare, se non dolere in hypochondriis, nec quidquam adversi pati tempore anadoseos. Unicè sollicitus erat de studiis; ac an non ad illa redire liceat unquam anxiè sollicitabatur. Alvus lunâ descendente magis morigera, quam ascendente, facile illam pomis coctis &c. movet. Dum *Feldkirchii* erat, noctu non dormivit: at domi jam bene dormit *d. 5. Januar.* quidem cum multis suspiriis. Quando somnum

ſomnum ad novem horas continuat, caput dolet, ut & ſi minor ſit ſeptem horis.

Subinde hemicrania ſiniſtra ſed mitior affligit: quando collum flectit ad latus, niſi protinus illud reducat, cum labore ad legitimum ſitum movere valet. A ſomno pomeridiano Paroxyſmus catalepticus acceleratur. Pulſus eſt naturalis: reſpiratio facilis: utcunque obæſus ſit, agilis tamen eſt in pilarum luſu: *bis Vena ſecta fuit*, ſanguis prima vice laudabilis erat, alterâ ſeroſior. Uſus eſt *liquore quodam antiſplenetico:* Item *pulv. cephal. ex ſpec diambr. &c. cum aq. antiepilept.* Naribus haurit *pulv. ex fol. Helleb. n. cum ſacch. alb.* Aſpectus non eſt torvus; nec videtur debito meticuloſior.

Delirium verſatur in eo, quod ſibi imaginetur res altas: aſpiret ad neſcio quos honores: odio proſequatur illos, quos ipſius auſibus adverſari putat: unde erumpit in verba & facta rationi non conſentanea, idque cum furore & indignatione quadam.

Die 7. *Januar.* Licet vehementiſſime excanduerit hodie, nunquam tamen affectum expertus eſt; quamvis prægreſſis diebus ſexies, ſepties imò octies levis paroxyſmus ipſum affecerit: noctu tamen inquiete dormivit.

Die 8. *Januar.* admodum ſibi fuit præſens nihilque prorſus animadverti poterat, quod non ſanæ rationi conſonnm eſſet. *Fonticulum* inuſſi: generoſe tulit. Circa 10. ſumſit *digeſtiv. ex ☿ ⊖l. ad ℈j.* Excitavit ante meridiem tormina, poſt meridiem perdurarunt ſimulque caput perturbarunt ac dolorem effecerunt. *An acor ⊖li cerebro & nervoſo generi inimicus ſit?*

Paroxyſmus generari videtur, quando ſerum ſanguinis acidum aut ſalſius vel ſua ſponte movetur, ſe deſpumat aut ſe à maſſa ſanguinea ſeparat, vel concitatur ab ira aut exprimitur attentâ meditatione ac intra poros cerebri admittitur, quia à prægreſſis paroxyſmis jam ampliores redditi ſunt; ibique fibrillas irritat, unde ſpirituum animalium motus inordinatus evadit vel impeditur, & ſenſus interni abolentur, & contra nervi motibus voluntariis imo etiam involuntariis inſervientes, muſculis motum p. n. & depravatum ſeu imperant, ſeu adferunt. Hinc paroxyſmi ab ira & meditatione plerunque breviores, citra anſam evenientes graviores & longiores exiſtunt.

Ceſſant autem paroxyſmi, quia ſerum ſua ſponte mobile & diſſipabile fibrillis ita irritatis accedente motu depravato artuum ulterius propellitur, & extra cerebri pomœria protruſum ceſſat. Adeo ut ob citos inſultus & perfectam ceſſationem exploſio non fingenda ſit. Imo

exploſio

exploſio in longo paroxyſmo plane locum habere nequit, cum momentanea ſit. Item quomodo exploſio poſſet poſt ſe relinquere Cephalalgiam, laſſitudinem ſpontaneam, imo hemiplegiam.

Reſolutio.

AFfectus Epilepſia eſt, ut imprimis ex paroxyſmis jam à 5. menſibus aliquoties perpeſſis nimium quam clarum eſt: priores inſultus catalepticis ſimiles etiam epilepſiam ſapere videntur, quia in illis labia torquere ſolet, brachium flectit, pedes ſuccutit.

Acceſſit nuper aliquid maniaci, nam rationi minus conſentanea loquitur ac peragit idque cum ferocia quadam ſubinde, maxime ſi occurrat unus alterque famulorum, quem ſine cauſa juſta odio proſequitur.

Cauſa proxima ſenſus internos & externos abolens ſubito ſimulque motus convulſivos excitans, erit humor aliquis fibrillas cerebri ad conſtrictionem ſtimulans, unde intra cerebrum ſpirituum animalium motus impeditur, quam ob rem ſenſus aliquandiu feriantur; extra cerebrum verò quidam nervi adducuntur & trahuntur, unde motus convulſivi oriuntur. Paroxyſmi nunc mitiores & breviores, nunc vehementiores & longiores ſunt, prout humor vel paucior vel copioſior eſt.

Humor iſte ſeroſus & aqueus eſt, qui ſolus cum ſanguine interiora ſubire poteſt, ſolusque facile accedit & recedit; ſanguis intra vaſa concluſus hoc non poteſt præſtare: ſi nimius, efficeret cephalalgiam, vertiginem, aut ſtagnans phrenitidem; extra vaſa delirium itidem cum furore. Serum hoc acre eſt, alias non ſtimularet: & acre eſſe probant temperamentum cholericum; actiones maniacis ſimiles.

Abundat hoc ſero *Illuſtriſſimus Comes*, nam facies inflata, citrina, pedes quandoque œdemate tument: ſanguis V. S. emiſſus ſero ſcatebat. Effundi videtur potius in cerebrum, quam in mediam viam ductuum & plexuum nervoſorum aut circa illorum extremitates; nam plerumque ex improviſo citra ullum prævium ſignum ipſum invadunt paroxyſmi: in mitiori paroxyſmo cerebro viciniores nervi ad contractionem ſtimulantur ſcil. oculorum, labiorum &c. cum mentis ablatione: morbum contraxit ex indignatione, ſtudiis nimiis &c. nam dum *Romæ* erat, plurimæ injuriæ ipſi devorandæ erant, quæ generoſo animo non ſine magna indignatione pertulit, unde ſanguis mire agitatus fuit, qui tandem extrema arteriolarum laxavit ac ſero acri largiorem intra poros cerebri introitum paravit: ſerum in dilatatis poris cumularunt intenſa ſtudia, quibus ad altiora ſummo furore aſcendere annitebatur: cumulum auxerunt indignationes vehementes *Ao.* 1672. æſtate & hyeme accedentes, quæ ſæpe tantæ, ut à mania non procul abeſſent.

Serum acrimoniam accepit ab hepate fervido, nam à puero iracundus, & à succo pancreatico acidiore, nam urina sæpe vappæ instar acorem emittebat.

Affectus isti, ut omnium morborum nervosorum mos est, difficilis curatu est, eoque magis, quia jam per tres annos duravit. Meliora tamen speranda, quia juvenis est, paroxysmi sæpe breves & mites: *à medicamentis* non abhorret, *legibus Medicis* obtemperat.

Indicationes sunt serum acre corrigendum, mitescendum & edulcorandum, evacuandum, revellendum; spiritus animales ferocientes compescendos, cerebrum laxius corroborandum esse: insuper diætâ accuratâ novum seri acris proventum aut motum vitiosum cavendum esse.

Fit his satis *Chirurg. Pharmac.* & *Diæta.*

Suasimus igitur

1. *Digestiv. ex ♀r. ⊖lat. Cremor. ♀r. ⊖ absinth. per vices.*

2. *♀r. Emetic. Mynf. ad gr. iiiß. tribus vicibus.*

3. *Pulv. antiepilet. & antimaniac. ex cinnab. nativ.*
Cinnab. antimon. Magist. ♃ ♂t. Ungul. alc. ppr. &c. cum aq. flor. til. ceras. add. pauxill. aq. epilept. Lang.

Commendavit *D. D. Müller magist. helleb. nigr. prorsus diaphoret. sc. plane volatile.*

4. *Purgans ex Senn. rhabarb. agaric. tamarind.*

5. *Æstate serum lactis alterat. viol. flor. ros. r. aut acidulas.*

Suasimus quoque *V. S. in pedibus* plethora præsente: *octo diebus qualibet vespera* sumat *Theriac. gr. xv. aut ♃ diaphor.* & pedes immergat *lixiv. in quo cephalic. coct.* sic *V. S.* felicius cedet.

Scarificationes omittat.

Fonticulus inustus fuit *d.* 8. *Januar.*

Spiritus ferocientes sopiantur *pulv. March. cum Laudan. noctu.*

In diæta vitet aerem pluvium, nebulosum, gelidum, aut æstuosum. Vescatur cibis boni succi, facilis digest. Cœna sit parcior prandio. Vitet imprimis frixa, salita, piperata. A vino prorsus abstineat: continuet *infus. cinamom. ʒij. sacch. q. s. in mens. j. aq. fervid.*

Motus sit moderatus. Somnus pomeridianus nocet, Ab ira

&

& indignatione arceatur. Studia impensa omittat. Alvus aperta servetur *clysterib.*

Ita conclusum d. 7. Januar. 1673.

à D. D. Joh. Friderico Bilgero Med. Campidonensi.
D. D. Joh. Ulrico Millero, Phys. Lindav.
D. D. Joh. Radelmayr, Phys. Feldkirch.
D. D. Joh. Georg. Rhem, Phys. Feldkirch.
Joh. Jacobo Wepfero, M. D.

D. D. Miller scribit d. 15. *Martii* 1673. *Illustr. Dominum Comitem* premere dolorem ob concubinam Patris, qui nuper iterum *præsente Reverendiss. Dno Abbate St. Galli* in maniam erupit.

D. D. Schnorpf. scribit St. Gall. de d. 2. *Maji* 1673. Hactenus *apud Illustrissimum Dominum Comitem* non observatos fuisse motus convulsivos : quod *his medicamentis* tribuendum putat. Nunc utitur *aq. specifica à Serenissima Archiducissa Oeniponto missa.* Speraret meliora, si ab ira sibi temperare posset.

D. D. Miller d. 10. *Maji* 1673. *scribit.* Ex morbo corporis fieri morbum animi. *Illustrissimus Dominus Comes Parens respondit*, *D. D. Millero.* Iram non provenire, quod Filius succenseat scorto paterno, nam multis demonstrare nititur Filium non amplius ipsi succensere, quia plures literas ad ipsum dederit : Iracundiam autem ab humore bilioso adusto oriri, quæ evacuanda sit : & in hujus bilis evacuatione punctum curationis hærere. Iram Filii esse erga Dominum Patrem, Fratrem, Officiales : non erga scortum, qui secus dixerit, mendacii accusatur.

Respondi utcunque remiserit epilepsia, nihilominus *antiepilepticis* pergendum & vinum per integrum annum denegandum : sic una opera Mania curabitur.

D. 12. *Octobr.* 1673. *scribit* Illum Maniacum evasisse, neminemque apud ipsum tutum amplius esse. *An vinculis coërcendus ? An in vinculis vena secanda ? Quomodo medicamenta danda & qualia? An periculum vitæ ?*

Respondi probe custodiendum, etiamsi se quietum simulet :

Venam in vinculis *secandam* : dandum ♀r. *emet.* denegandum vinum. Probo *Essent. lap. laz.* Periculum vitæ erit, si cibum aversetur.

Tandem plane Maniacus factus est, ut cum magna vi *in Illustrissimum Dominum Patrem* irruerit, animo *Dominum Patrem* occidendi: adeo ut vitam vix & non nisi magnâ vi redimere valuerit *Mense Novembr.* 1673. Hinc quatuor catenis alligatus fuit : subinde ad mentem rediit, mox redeunte maniâ, supervenerunt tandem sævæ convulsiones, quibus attritus *d.* 20. *April.* 1674. noctu mortuus est.

OBSERVATIO CXXXI.

Eplilepsia cum symptomatibus hypochondriacis.

DOminus. *J. G.* - - - *Bernensis* 30. annorum, staturæ justæ, gracilis, subpallidus, cœlebs, in potu nullum unquam excessum commisit : tardus est ad iram, iram provocatura potius mœrorem cum tædio pariunt, quàm excandescentiam. Annum circiter decimum ætatis agens interdiu derepente subito humi prostratus fuit ; credebatur leipothymia fuisse, refectus nihilominus demum post tres horas ad mentem rediit. Adultior pervenit *ad Cognatum suum Dominum Beatum F*- - - cui multum inservivit itinera varia peragendo & scribendo, imprimis secretiora & ad illum solum pertinentia : quamvis ab aliquot annis *Postarum seu Tabellariorum Magister Dominus F.* esset, non tamen tædiosissimis illis negotiis implicabatur. *Circa annum* 1686. ob frequentes catarrhos ipsi suasi *Pil. m. cephal.* quibus cum fructu usus est : cum aliquando ab itinere fessus domum rediisset, *ante Novilunium duabus horis a cœna illarum dosin* sumsit, ut aliis vicibus illum blande ad alvi solutionem stimulavit: horâ 5. locum secretum adiit, ibique è sella præcipitabatur & caput valde allisit, ac levi vulnere sauciavit : quale symptoma fuerit, ignoravit. *Anno* 1691. & postea ratione rei frumentariæ, cujus cura ipsi & ipsius Domino *ab Amplissimo Magistratu* demandata fuit, plurima itinera ineunda & multa tædia devoranda erant. Alias nulli devinctus & ad nulla adstrictus, nisi quæ lubenter in se suscepit præter secretiora *à Domino F.* demandata, quæ tamen non coacte perfecit unquam.

Anno 1692. *d.* 4. *Junii* in ipso die novilunii mane sumsit jentaculum scil. ovum sorbile, parum butyr. rec. cum haustu vini : hinc ante abitum *Soloduro Bernam* Amicum invisurus in platea inter hor. 10. & 11.

matut,

matut. humi cecidit, dum stabat ambos oculos cum capite valide sursum trahi putavit, mox cecidit, ambos pollices manuum arctissime intra volas manuum inclusit, ut vix magna vi extrahi potuerint; artus quoque vehementer succutiebantur: *ad hospitium Turris rubræ Soloduri* delatus & lecto impositus, intra horæ quadrantem ad mentem rediit, ambo oculi sanguine suffundebantur, imprimis sinister. Vesperi idem paroxysmus rediit: præcedebat illum vertigo cum nebula oculis obversante & anxietas, unde statim lectum petiit cum vestibus mox erumpente paroxysmo: & rursus *d.* 5. *Junii* mane horâ 5. ambo paroxysmi non ultra quadrantem horæ durârunt. Putat se nocte *ante* 4. *Jun.* in somno paroxysmum passum fuisse, quia pulvinar sanguine conspurcatum fuerat, fortè à morsu linguæ. *Mansit Soloduri* 14. *diebus. Ejus curam habentibus D. D. Rheinhardo & D. D. Brunnero.*

In ipso die paroxysmi *Vena secabatur.* Usus est *pulv. rubr. cinnabar.* A vino hucusque abstinuit. *Mens. Julii Fonticulus in nucha* excitatus fuit.

Die 29. *Jun. hoc Consilium* inde abituro dederunt *Dni Medici Solodurenses:* affectum vocant vertiginem & capitis debilitatem, cujus fomes & causa quærenda sit in ventriculo & hypochondriis, excitatum à nimiis corporis & animi motibus. Suaserunt propterea

1. Accuratam diætam: vitet aerem nebulosum, humidum, frigidum, ventosum: cibos coctu difficiles, pastas farinaceas viscidas, densas: cibos salitos, muriâ conditos, acidos, vaporosos, legumina, acetum, vinum, cerevisiam: potus sit *decoct. rad. chin. lign. visc. q. cum passul.* donec firma potiatur valetudine: operam det ut noctu dormiat: alvus aperta sit *beneficio ciborum laxant. aut pilularum*: declinet mœrorem, iram aliaque animi pathemata fortia. Imprimis omittat *pulv. tabaci pro errhino* inposterum, cum *pulvis iste* sæpius hæc symptomata & deteriora excitarit.

2. *Singulo mane* sumat *dosin pulv. cephal. cinnabar. cum decocto Thee aut Caffee. Horâ* 9. *matutinâ* sumat ℈j. *vel* ℈ß. *pulv. stomach. cum frustulo panis vino madidi* & statim superbibat jusculum. *Biduo ante quamlibet lunæ quadram* sumat 5. *Pilul. laxantes mane vel horâ ante vel post cœnam. De mixtura quadam cephalica interdiu semel vel bis, imprimis cubitum iturus* sumat *cochl. ij*

3. Præcipue *potum Thermarum Fabar.* ad causam eluendam & partes debiles roborandas *cum embrocatione* suaserunt.

Die 22. *Julii* 1692. *hanc methodum utendi Thermis* præscripserunt. *Potum mane* incipiat *à* ℔*j. d.* 2. ℔*ij. d.* 3. *Mensuram* bibat. *Cum mensura aut plus* continuandum *ad d.* 17. postea rursus descendendum. *Singulâ vesperâ horâ una cum dimidia ante cœnam* utatur *embrocatione super verticem & aurem tinnientem.* Si constipetur, sumat *horâ decubitus pil. v. laxant. aut interdiu clysterem ex aqua Thermarum.* Debilitate præsente sumat *de mixtura alb. cochl. j.* aut si non cesset *de rubra seu cinnabar.* Inter potandum sumat *frustulum Tabell. stomach.* Vescatur cibis boni succi: potus sit *decoct. consuetum.* Interdiu *mane* si lubet, bibat etiam *decoct. Caffee aut Thee. Vesperi hora* 3. *Chiocolat.* Si ventriculus debilis, utatur *Trag. stomach.* Animum exhilaret. Post reditum maturet *purgationem necessariam. Purgabatur bolo rubro magnitudine juglandis fortiter:* post paroxysmum *eodem* bis, *post Thermas* semel.

Eodem mense profectus est *ad Thermas Fabarienses*: quas solum bibit: jam d. 3. ad summam dosin perveniens ebibit octodecim cyathos, continuavit 23. diebus: inde 10. *Aug.* discessit: cum tribus diebus summam dosin exhausisset, tussi sicca correptus fuit, sequebatur larga sputi ejectio per d. 8. unde pectus multum levabatur: secedebant aquæ therm. per urinam & per d. 7. per alvum, imprimis noctu cum torminibus & ardore in podice.

Dum ibi morabatur cœlum ferè semper pluvium erat. *Per lacum Wesensem, Limagum & lacum Tigurinum* profectus est *Tigurum*: navigationem bene pertulit, ubi tum ob lassitudinem & tardiorem cœnam paroxysmum timuit & inquiete dormivit, sed nullus evenit. Vere passus est dolorem auris sinistr. cum tinnitu: hunc subinde adhuc experitur. Passus quoque est in latere sinistro odontalgiam.

A reditu *ex Thermis ad d.* 29. *Sept.* 1692. *quo me Scaphusii convenit* aliquot itinera rursus confecit, nullumque amplius paroxysmum passus est. Nunc conqueritur de debilitate; quam veretur paroxysmi prænuntiam esse; quam tamen ipsemet explicare nequit: est quandoque quasi stupor & perturbatio capitis, quandoque vertigini similis cum visus aliqua obtenebratione vel confusione; quandoque in illa contrahuntur digiti manuum; quandoque dolet in utroque hypochondrio, subsequitur larga mictio & constrictio spasmodica levicula in musculis: aliquando per horam præcedit oscitatio. Est momentanea, brevi cessat ab odore *Balsam. cephalic.* observat illam plerumque intra horam 10. & 11. antimeridianam, etiam circa novi- & plenilunium,

ab

ab equitatione longiore; à diuturniore lectione & scriptione. *Ante Thermarum potum* fortiores & frequentiores erant hæ debilitates, quam nunc sunt. *Post potum Thermarum Fabariensium* istæ debilitates sunt rariores & breviores, quam *ante illarum potum* : item cœlo pluvio, quam sereno fortiores. Hæ debilitates quandam Melancholiam causant.

Die 30. *Septembr.* retulit *ante & in ipso potu Thermarum Fabar.* in debilitate contrahebantur digiti aliquantulum, oscitatio etiam tunc illam præcessit : in artubus sensit motum tremulum spasmodicum momentaneum in musculis. Doluit sæpe in supercilio d. dolorque ad oppositum occiput extendebatur : facile terrebatur & excanduit apud se, non tamen iram prodidit : doluit subinde & sensit tractum pollicis sin. Nunc dolet subinde in peripheria oculi d. brachium & pes subinde frigent ad mutationes aeris. Dolet sæpe *post potum Thermar.* in utroque Hypochondrio & quandoque in d. solum, ut illi fere incumbere nequeat. *Mane post potum Caffee vel Thee* lassus est & sitit ut etiam à pastu, non tamen bibit. Pridem in præcordiis ardorem & pruritum sensit emerseruntque pustulæ. In pastu motus vibrans ein Zwitteren observatur oculis cum anxietate quadam : manus & pedes subinde in pastu rigent. *Ante potum Thermarum* in somno ceu à terrore succutiebatur crebro nunc minus : dolore molesto auris sinistr. cum odontalgia afficiebatur : auris d. nunc tinnit. Non videt ad distans : ab hoc insultu magis debilitatus fuit. In debilitate pulsum quoque debiliorem experitur. Doluit subinde in occipite & nucha, ut in capitis erysipelate Gewülck : attactum non pertulit. A pueritia catarrhosus, unde singulis mensibus odontalgiam passus est. Hæmorrhagiæ quoque narium & quidem largiori obnoxius fuit : ex quo *pulvere tabaci* usus est, odontalgia & hæmorrhagia rarius evenerunt à *6* annis : nuper rediit hæmorrhagia sed parcior. Ab 8. annis hæmorrhoides fluunt per d. 3. 4. etiam 5. nunc septimanâ *6.* 7. 8. aut 10. quod adhuc fit. Pollutioni nocturnæ quoque obnoxius fuit, quæ pridem bis vel ter in septimanâ contigit : *post Thermarum potum* rarior est. In debilitate crebrius mingit : urina est aquea, tenuis : ab ultimo paroxysmo bis quoque præter morem mingendum est : *à potu Thermarum* alvus laxior est ; præter consuetudinem tussit & exspuit : potulenta scil. *infus. Thee* & in pastu sæpe regurgitant ad fauces sine violentia.

Mœror & tædia ante biennium perpessa à calumniis *contra D. F.* putat quoque ansam fuisse paroxysmi. Melancholia metus cum anxietate est, potissimum in debilitate eveniens, ob quam recidivam paroxysmi veretur.

Die

Die 29. *Sept.* noctu inquiete dormivit ob dolorem hypogaſtrii & mane ſubſeq. diarrhœam, quæ nunc ſæpius evenit.

Die 30. *Sept.* Mane urina erat tenuis, ſubflava: pulſus naturalis; ob novilunium paroxyſmum timuit. Veſperi cum amico obambulans debilitate correptus fuit, angebatur, paroxyſmum timuit: illito naribus *balſamo* vel ſolo odorato ceſſavit. Sumtis *pil. theriac. cœl. No. iij.* non ſtatim dormire potuit, obverſabantur varia ſpectra per horam dimidiam, dormivit, poſtea habuit inſomnia iracunda: mane levicule maduit.

D. 1. *Octobr.* mane urina naturalis cum enæoremate, querebatur de ſtupore quodam capitis & gravitate, ipſi à paroxyſmo imprimis *poſt Thermarum potum* frequenti, antea minus. Doluit quoque in ſiniſtr. parte frontis in tempore & aure ſin. ſed non valde nec ultra horam dimidiam, quod ipſi frequens à paroxyſmo hucuſque Ait narem obſtructam, quæ alias anguſtior eſt poſt multos caſus & alliſiones. NB. Cum puer 10. annor. paroxyſmo epileptico corriperetur, recordatur quendam tractum caput verſantem præceſſiſſe circiter horæ quadrant. illumque poſt cœnam, in qua lactuca veſcebatur eveniſſe. Paroxyſmum *d.* 4. *Jun.* mane poſt decimam nihil præceſſit præter illum tractum oculorum ſurſum: veſpertinum anxietas quædam, ut illo præſente lectum petere metuerit, mox tamen omnium ignarus evaſit: matutinum *d.* 5. *Junii* quia in ſomno evenit nihil præceſſiſſe novit. De aura ab imis ad caput aſcendente nihil quicquam unquam animadvertit.

Diligenter ipſum examinavi, an ullum ſymptoma hypochondriacum ante paroxyſmum *d.* 4. *Jun.* 1692. vel tunc vel aliquot ſeptimanis, menſibus vel annis ante paſſus unquam fuerit: teſtatus eſt ſe ſemper bene appetiiſſe: cibum optime toleraſſe: nullam inflationem ventriculi, nullam cardialgiam nec à paſtu, nec quatuor horis ab illo vel veſperi vel circa medium noctis, nec dolores in hypochondriis paſſum fuiſſe, quamvis fœces ſæpe induratas emiſerit & ſubinde fluxum hæmorrhoidalem per aliquot dies obſervaverit; raro eructaſſe, nunquam mane vomuiſſe vel acida vel amara, vel ſalſa vel auſtera vel inſipida: nullam palpitationem cordis unquam ſenſiſſe. Vomuit ſemel cum bibiſſet vinum ſpir. vin. adulteratum ab alio, qui ipſum inebriare conſtituiſſet: alias nunquam.

Ante biennium perpeſſus eſt quidem febrim tertianam ſimplicem, verum nec poſt illam ſuperatam ne minimum quidem ſymptoma hypochondriacum illum afflixit. *A* 4. *Jun.* hucuſque uſus ſingulis prope ſeptimanis *Pilul. aloet. No. v.* quarum quælibet 2. *gran.* procul dubio

bio ſunt *Benedict. ſeu ex aloë ſuccotr. Succ. hepat. & ſplenet.* impræg-nata. Anxietate ſubitâ corripitur ſubinde demum poſt ultimum inſultum epilepticum nunc citra imaginationem oberrantem, nunc re terrificante animo obverſante, ſcil. quandoque ſponte imprimis ſi prandium differat, quod hodie etiam ante & in prandio contigit: poſt prandium optime habuit & coloratior erat. Bis alvum depoſuit, fœces bene coctæ erant. *Fonticulus* in nucha egregie fluit: ſuppeditat pus coctum: facile in collo *ſupra fonticulum ſetaceum* parari poſſet.

NB. *Ipſius Dominus Pater Præfectus in L.* nimium indulgens vini potui & *fumo tabaci*, anno ætatis 43. poſt vomitum terribili epilepſia correptus fuit: per dies 14. continuos quotidie bis vel ter ipſum invaſit: factus inde Pareticus, quod tribuerunt domeſtici *violentis medicamentis* ipſi exhibitis. A pareſi liberatus potiſſimum *beneficio Thermarum Bonnenſium propè Friburgum Uchtlandiæ*: ſex annis rurſus obambulare potuit. *Fumo tabaci* poſt cœnam ante 6. annos rurſus abutens forti apoplexia proſtratus fuit: jacuit per d. 3. ſine ſenſu & motu: deſiit in hemiplegiam lateris ſiniſtr. quo hucuſque uti nequit: nunc temperanter vivit: memoriâ admirandè valet: auditam concionem integram recitare poteſt: multum legit: toto die in ſella ſedet: converſatur ſani inſtar de omnibus obviis: vivit adhuc ſatis commodè.

Ejus Soror 35. annorum ante biennium paſſa eſt Arthritidem vagam: in digitis manuum ſubinde tractus ſpaſmodicos percipit.

Poſt Apoplexiam *Patris Dom. Filius* negotiis *ad Præfecturam* ſpectantibus adhuc juvenis per 12. annos iiſque graviſſimis accingebatur: indeque multa tædia paſſus eſt: ab illo tempore obſervavit, ſi demandata vel *à Magiſtratu* vel *à Dno Cognato* non bene ſuccedant à tædiis inde multis affligi: ſecus ſi fiat, admodum lætari. Maſticat frequenter *Galangam.* Noctu cubitum iturus nihil ſumſit: bene dormivit ad primam noctis: poſtea per horam dimidiam tuſſiit ſine ſputi rejectione, quod aliàs facile ſuccedebat.

Die 2. *Octobr.* mane pulſus natur. urina ſubpallida, tenuis, hodie minus de anxietate ſenſit, apparentem maſcule excuſſit.

Die 3. *Octobr.* præteritâ nocte, quia nihil ſumſit, melius dormivit: hodie quia ob negotia illum non inviſi, multum angebatur per vices; querebatur de frigore quodam in toto latere ſiniſtr. alvus occluſa erat ad ſeram veſperam. Pulſus tamen & urina naturalis, noctu dormivit ad 1. matutinam, tunc expergefiebat à tuſſi, quæ aliquandiu inanis erat, ſequebatur tandem ſputum: alvum ſolvit.

Die 4. *Octobr. summo mane* sumsit ℥j. *pulv. cephal. cum aq. flor. til. & pœon. cochl. ij.* mansitque 2. horis in lecto: bene toleravit. *Setaceum* per collum traduxi *cum Excell. D. D. Pfistero,* non multum questus est, nec multum sanguinis fudit. Noctu dormivit satis benè sed interruptim. Noctu ad alvum stimulabatur.

Die 5. *Oct. mane horâ* 4. sumsit *dosin pulv. horâ* 7. *decoct. Coffee* hinc dejecit mollia. Mane caput stupidum quod singulis mensibus radendum curavit. Noctu bene dormivit.

D. 6. *Octobr.* urina manè pallida: ab alloquio excitatior manè: post prandium discessit: *St. Gallam* profectus est: *setaceum* non multum molestiæ peperit, nisi dolorem gravativum in interscapulio: usus pridem erat contra hunc dolorem *abluitione spir. ceras. & emplastro ex alliaria,* nam ipsi familiaris affectus; quem Gewülck vocavit, licet pars dolens non rubeat. Commendavi contra illum sudorem & frictionem. *Excell. D. D. Pfister setam* in collo non traxit, nec illam *digestivo* inunxit, quia observavit illam ab ichore vulneris irrigari satis superque ut sine molestia trahi posset, & sponte multum puris fundere, cum aliàs *à digestivo seta* rigida fiat & induretur.

Resolutio.

INsultum *d.* 4. *Jun.* 1692. *Soloduri* subito obvenientem veram Epilepsiam fuisse dubitare non sinunt abolitio subita omnium sensuum cum motu convulsivo variarum partium. Quæ vero sedes & fomes causæ hujus affectus fuerit, controvertitur. Existimo illam per essentiam seu à causa intra cranium & in cerebro, non per consensum & à causa alibi, neque etiam hypochondriis seu stabulante seu latitante excitatam fuisse: Nam

1. Paroxysmum nullus prodromus *d.* 4. *Jun.* inter horam 10. & 11. antemeridianam post sumtum tenue & insons jentaculum præcessit, & nihil tale timentem aut cogitantem invasit, de nulla molestia, dolore aliove symptomate hypochondriorum aut aliarum partium vel minimum percepit: nullam auram ascendentem animadvertit: sensus tractus oculorum cum capite quasi sursum præcessit, verum protinus humi sternebatur & tunc graviter par nervorum oculos moventium intra cranium irritatum fuisse, quia ambo oculi à fortissimo spasmo imprimis sinister sanguine suffundebantur diu manente rubore. Anno ætatis 10. præcessit quidem Epilepsiam motus convulsivus musculorum caput versantium & demum post horæ quadrantem supervenit; attamen quoque subito humi sternebatur: *D.* 4. *Jun.* Vesperi præcessit quidem aliqua vertigo cum visus obtenebratione,

quod

quod vitium quoque à cerebro læſo productum fuiſſe inde patet, quia ſtatim epilepſia quoque obruebatur. Ante 6. annos in loco ſecreto evenientem nihil præceſſiſſe recordatur, præter ſolum ſtimulum ad alvi ſolutionem eumque non vehementem, qualem aliis vicibus ſine moleſtia toleravit.

2. Bis in ſomno Epilepſiâ obruebatur, quod ſignum eſt cauſæ intra cranium reſidentis, & ſenſibus cæteris ſopitis, nervos ad motus ſpaſmodicos ſollicitantis.

3. Produnt cauſam intra cranium latentem paroxyſmi quater intra 30. horas redeuntes.

4. Idem evincunt debilitates ut vocat, ſeu quædam ſpirituum perturbationes ipſum terrentes, & veluti paroxyſmum minitantes cum anxietate quadam circa novi & plenilunium inter horam decimam & undecimam antemeridianam & aliis vicibus ſponte citra cauſam aliam, quia illam ſtatim tollit *Balſam. apoplect.* naribus admotus.

5. Ante paroxyſmum *Menſ. Jun.* 1692. evenientes ne vel minimum affectus hypochondriaci ſignum unquam animadvertit, neque etiam poſt febrim tertianam ante biennium paſſam, nam ſemper appetiit: à cibo nunquam gravatus fuit, nullum dolorem horâ 4. poſt prandium aut circa medium noctis in præcordiis paſſus, non inflabatur in hypochondriis, nec doluit in ambobus vel alterutro hypochondrio, non multum eructavit, nunquam mane vomuit: ſemel quidem poſt adulteratum vinum ſpir. vin. ſed nec unquam antea nec poſtmodum. Non angebatur, cor nunquam palpitavit: nec huic affectui anſam dedit intemperante victu: ventriculum omnia rite coxiſſe teſtabantur fœces induratæ. Symptomata hypochondriaca nunc apparentia demum producta fuerunt poſt ultimos inſultus epilepticos: regurgitatio potulentorum per gulam ad fauces poteſt adſcribi *potui Thermarum largiſſimo*, item *decoctorum* loco vini in prandio & cœna, *decocti Caffee, Thee & Chiocolatæ mane & veſperi horâ 3. pomeridiana.* Inflatio & dolores hypochondriorum iisdem & *purgantibus validis ante poſtque Thermarum uſum ter ſumtis: pilulis aloëticis* ſtatis diebus ante quadrantes lunæ etiam aliis vicibus alvo conſtipatâ inglutitis, quæ vel ſolæ affectum hypochondriacum intra quatuor menſes parere potuiſſent. Forte etiam alia concurrerunt *ſcil. abuſus Cinnabarin.*

Cauſa proxima non eſt ulcus aut tumor, abſceſſus aut hydatis, quia extra paroxyſmum valet ſenſibus & motu, ſed nulla alia eſſe poteſt; quàm ſerum intra cranium circa principium nervorum ſtagnans, extravaſatum, quia ſolus hic humor ad hæc abdita intra

tra cranium pervenit & aliquandiu citra corruptionem persistere & totum rursus dissipari potest: illud apud omnes homines salsum & acre est, *apud Dominum* verò acrius debito esse testantur narium hæmorrhagiæ frequentes *ante usum errhini*, hæmorrhoidum fluxus ab aliquot annis per vices rediens, sævæ odontalgiæ, crebræ pollutiones nocturnæ, ardor & pruritus cum pustulis in præcordiis. Illud in M. S. redundare atque ab illa facile secerni testantur crebræ & largæ mictiones, urinæ pallidæ, tenues imprimis post ultimos paroxysmos. Produnt illud quoque pallor faciei: catarrhi frequentes à pueritia, effectus ejus etiam sunt dolor frequens in occipite & nucha, qui imputatur erysipelati cuidam illius loci, quod nobiscum das Gewülck vocant: dolor frontis, temporis & auris sinistræ: salivatio nimia &c.

Hospitium ei pararunt intra cranium multi & graves cerebri labores in juvenilibus annis *in Præfectura L.* & postea *apud Dominum Cognatum*, frequentia itinera quovis cœlo; gravis animi afflictio ob calumnias *Dno Cognato* illatas; imprimis cerebrum non parum debilitârunt curæ & sollicitudines ratione rei frumentariæ demandatæ *ab Ampl. Magistratu Anno* 1691. & 1692. ferè ad tempus illud, quô ipsum Epilepsia invasit, durarunt. Promptius hoc hospitium suscepit, quia jam debilius erat ob paroxysmos 10. ætat. ann. & rursus 24. ætatis anno perpessos: forte aderat hæreditaria dispositio, nam *Dnus Parens* intra 14. dies plurimos paroxysmos sustinuit: ansam quidem iis dedit intemperantia, attamen prognatum quoque fuisse à patre minus sano innuit connatus faciei pallor.

Forte & hac vice aliquid in sede hac superest, quia in superstite debilitate seu spirituum animalium perturbatione animadvertit subinde digitorum quendam motum spasmodicum, vertiginem, visûs obnubilationem, varia insomnia, succussiones in somno, subitas anxietates cum calore brachiorum &c. quin etiam illam præcessit oscitatio crebra: remiserunt quidem symptomata quædam ex his *post absolutum potum Thermarum*, nihilominus subinde gliscunt & amplius commoventur facile ab intuitu fixo, nimia attentione in concione &c. Zwitteren vor den Augen. Visus à paroxysmo imminutus est, quatenus nunc minus ad distans agnoscit objecta, propius tamen admota accuratè videt. Melancholia effectus est metus à leviculo symptomate, ex quo recidivam timet nulloque modo à liene provenit. Lassitudo & aliqua sitis forte sunt *effectus Thermarum & purgantium crebriorum.*

Affectus curatu difficilis est, quia causa profunde intra cranium hæret atque Epilepsia per Idiopathiam est, quorsum lente *medicamenta* pertingunt, quia etiam aliquid hæreditarii concurrit. Verum quia per longa

longa intervalla ipsum corripuit, quia etiam semper temperanter vixit & obediens est, & gulæ imperare novit, spes affulget curationis.

In illa hoc serum, quod causa proxima est, à cerebro avocandum & educendum; acre mitigandum, genus nervosum roborandum & reliquiæ pertinaci studio absorbendæ, novaque ejus in L. A. stagnatio præcavenda erunt. Itaque

1. *Vere & Autumno*, quia aliàs hæmorrhagiæ narium & hæmorrhoidum fluxui obnoxius est, *Vena secanda* erit, emittendo ℥v. *sanguinis ex brachio.*
2. *Scarificatio alternis mensibus triduo ante Novilunium* non omittenda, si ei assueverit: imprimis propter odontalgiam.
3. *Fonticulus in nucha* apertus servandus: & *setaceum* eo clauso ducendum, si debilitates continuent: cum hoc vel solum juvet ceu proxime à L. Aff. serum abducens *ex. gr.* in gutta serena.
4. *Vesicatorium capillis abrasis toti cuti capillatæ imponendum alteratis vicibus.* Nullas vesicas excitat.
5. *Mane horâ* 5. detur ʒj. *pulv. cephal. vesperi* 2. *horis ante cœnam* ʒß. *cum aq. flor. til. pœon. ceras. dulc. &c.*
6. *Elæosacch. cephal.* ʒij. *vel* ʒiij. *permisc. c. aq. cephalic.* de qua sumat *subinde cochl.* j. *imprimis vesperi.*
7. *In die novi & plenilunii* sumat *gr.* vij. ☉ *horizont. cum aq. ceras. d.*
8. Debilitate urgente odoretur *saccul. cephal. acet. vel vin. madid.* sumat *de Electuar. ceph. quantum capit cultri apex:* masticet *Trochisc. ambrat.* odoretur *balsam. cephal.*
9. *Mane* sumat *Pulv. errhin. ex sacch. rad. Irid. ol. succin.* propter obstructas nares *tabacum adeo noxium vix credo.*
10. *Mane* masticet *galang. N. M. frustul. aut Masticben.*
11. *Mane hor.* 7. bibat *decoct. Caffee* potius quam *Thee* aut *Chiocolat.* Æstate bibat *Thermas Fabarienses omissâ embrocatione.*
12. In paroxysmo statim ex manibus educatur pollex: naribus admoveatur *Spir.* ✻*c. urinos. balsam. succin. acuatus ol. C. C. dest. seu spir. C. C.* dentibus interponatur *bacillus glycyrrhiz. crassus:* quamprimum deglutire potest detur *sæpe cochleare aq. antiepilept* In paroxysmo & statim ab illo *V. S. & purgat. & vesicatoria* inutilia puto.
13. Suasi accuratam diætam. 1. Aër cubilis, ubi dormit & maximam vitæ partem ducit, sit temperatus, non frigidus, humidus, nec valde calidus: nec diu moretur in nebuloso, nivoso, frigido & humi-

 do,

do, nec admodum fervido aut ventoso. 2. Vescatur carnibus & piscibus boni succi, facilis coctionis, oleribus coctis viridibus non muriâ conditis, fructibus dulc. coct. ovis sorbilibus. Vitet carnes adultiorum animalium, suillam imprimis, anat. anser. columb. pisces nimis viscidos, ova frixa indurata: placent. caseum: concessi hordeat. oryz. cum lacte coct. pultic. cum ovis. Nocent insalita, fumo indurata, nimium aromat. nimis dulc. aceto macerata: abusus succ. citr. Vitet vinum, bibat porro *decoct. lign. visc. q. rad. chin. cui aliquid cinamom. fract. add.* Cœna sit parcior prandio: comedat bis in die. 3. Motus corporis ipsi summe necessarius & equitatio moderata tollit Aff. hypochondr. *secundum Sydenham.* 4. Fugiat somnum pomeridianum & statim à pastu, item lectionem & scriptionem pleno ventre incurvo corpore. 5. Excutiat pro virili Melancholiam gratâ occupatione aut conversatione. Vitet solitudinem. Nocet valde ira. 6. Alvus aperta servetur: si tardet utatur *Elect. ex pulp. prunor. ℔j. pruneol. ℔ß. add. pulv. ex senn. ℥ß. Mechoac. ʒiij. Cremor. ♀r. ʒvj. semin. anis. ʒij. Msc. add. sacch. ℥j. Dos. nuc. magnitud. ante pastum.* Præfero hoc *pilul. aloetic. etiam Benedict.* sudorem sponte emergentem non impediat nec vi promoveat.

Medicamenta, quæ ordinavi, sunt sequentia.

1. *Potio purgans:* ℞. *Radic. polypod. q. ℥ß.*
Scorzoner. ʒiij.
Cortic. citr. ʒß. Fol. senn. s. s. ʒiij.
Rhabarb. el. ʒiß. Agaric. alb. ʒj.
⊖ ♀r. ℈ß. Cinam. ac. ʒj. Mac. ʒß.
Incis. & contus. infund. in aq. fervid. q. s. per horas 12. facta levi ebullit. col. in Colat. ℥v. solv. mann. el. ℥iß. Iterum coletur.

2. *Pulv. cephal.* ℞. *Radic. valerian. sylv. ʒij.*
doronic. dentar. āā. ʒj.
C. C ph. ppt. Ung. alc. ppt. āā. ʒij.
Pil. Reg. inc. Diaph. ♃l. āā. ʒj.
Extract. castor. cinnab. ♁ii rectif. āā. ℈ß.
Ol. succin. gt. ij. sacch. alb. ℥iij. Msc. F. p. s.

3. ☉. *Horizont. hîc præparatum.*

4. *Elæosacch. ceph.* ℞. *Sacch. alb. ℥ij. Extract. castor. ʒß.*
⊖ vol. C. C. gr. iiij. ol. N. M. expr. ℈j.

Ol.

Ol. dest. rorism. majoran. āā. gt. vj.
succin. gt. iiij. chamom. gt. iij. Msc. F. p. s.

5. *Bals. ceph.* ℞. *Balsam. apoplect.* ʒj. *Ol. N. M. expr.* ℈iiij.
Ol. dest. majoran. rorism. ana. ℈j.
lavend. rut. ana. ℈ß.
succin. gr. vij. Msc. detur ad pyxid. eburn.

6. *Trochisc. ambrat. off.*

7. *Elect. ceph.* ℞. *Conserv. ros. r. majoran. ana.* ℥j.
N. M. condit. ʒij. *Conf. de hyacinth. alk. c. ana* ʒj.
Pulv. Analept. Mind. ℈iiij.
Syrup. flor. tunic. parum Msc. dilig.

8. *Nod. cephal. excitantes.*
℞. *Radic. cyper. rot. calam. arom. ana.* ʒj.
Cinnam. mac. ana. ʒß. *caryophill.* ℈j.
Flor. lavend. lil. convall. ana. p. j. castor. ʒß.
Incis. & contus. indantur nodul. ex sind. alb.

9. *Pulv. errhin.* ℞. *Sacch. alb.* ℥ij. *rad. Ir. Flor.* ʒij.
Ol. dest. succin. gt. ij. Msc.

10. *Aq. antiepilept.* ℞. *Aq. flor. til. pœon. ana.* ℥ij.
Liq. C. C. succin. Ess. castor. ana. ʒß.
Pulv. Marchion. ʒj. *Cinnab.* ♁ii ℈ß.
Ol. succin. gt. iij. sacch. alb. ℥ß. *Msc.*

Die 22. *Octobr.* 1692. *scribit.* Affectus hypochondriacus dirè afflixit in itinere cum anxietatibus; *à* 7. *ad.* 13. *Octobr.* Affectus remisit, nisi quod interdum horâ 3ª vespertina stuporem senserim cum tristitia. *D.* 13. dolor in oculo d. & ardor in axilla d. rediit cum anxietate: excusso timore remisit. *Die* 14. benè me habui. *Die* 15. horâ 4. matut. sumsi *gr. vij.* ☉ *horizont.* bihorio post superbibi *Decoct. Coffee*: in itinere à meridie quasdam debilitates sensi: vesperi dolor in utroque hypochondrio recruduit. Cæterum stuporem levem in capite vesperi nunquam non sentio: à jentaculo nebula oculis obversatur: oscitationes molestæ nunc plus, nunc minus: *die* 18. passus sum pollutionem: alvus prope singulo mane laxior est: *Setaceum d.* 22. multum puris suggerit.

Respondi d. 29. *Octobr.* Symptomata merè à timore excutienda,

ut in itinere fecit : committenda omnia providentiæ divinæ, animum ad alia avertendo : ipſe experietur falſam imaginationem : alvus quotidie laxior ſignum eſt illum non pati verum affectum hypochondr. de primario malo nullum veſtigium deprehendo : ſinat *Setaceum*.

Die 16. *Novembr.* 1692. *in Memoriali ſcribit :* ob hæmorrhagiam narium *die* 26. *Oct. vena ſecta* fuit, ſanguis in primo vaſculo pelle cœrul. erat obductus, in ultimo minus : ante invaſionem epilepticam habuit ſanguinem pulchrè rubentem : *die* 26. *&* 27. *Octobr.* nullus ſtupor afflixit : *die* 27. noctu dolor in brachio & fœmor : ſiniſtr. ſomnum impedivit, *die* 28. *&* 29. *in ipſis diebus novilunii* NB. ſumſit ☉ *Horiz.* poſt cœnam ſtupor rediit, continuavit *die* 30. & noctu vertigo tenebricoſa, anxietas, *à balſamo* remiſit, *die* 31. dolor in vertice ſomnum interrupit, pollutionem bis, quam quoque *d.* 24. *Oct.* expertus fuit *: ad* 28. *Octobr. ad* 6. *Nov.* ſtupor & nebula quadrante horæ à paſtu affligunt, durant per bihorium : attamen ſpectra excutere valuit, ut anxietatem producere nequierint, *die* 5. *Nov.* debilitas & anxietas cordis evenit ſine vertigine tenebricoſa aut nebuloſa, verum mœſtior evaſit, excuſſit grato alloquio *: à* 5. *Novembr. ad.* 8. bene habuit excepto ſtupore : noctu ardorem ſtomachi paſſus eſt : comedit in cœna de carne agnina, ſpinachia, *ab* 8. *ad* 12. *Nov.* admodum bene excepto levi ſtupore. *Die* 12. Mane hora 7. doluit in ſiniſtro latere ſub corde, duravit per horæ quadrant. eodem die quater rediit : noctu evenit debilitas cum anxietate, ſequebatur dolor in aure & tempore ſiniſtro etiam in fœmore, *die* 13. *Nov. in die plenilunii* ſumſit ☉ *horiz.* cum fructu, poſt prandium ſtupor levis rediit. *Die* 14. *Nov.* mane poſt decubitum in latus ſiniſtr. eundem dolorem in latere ſiniſtro paſſus, quem ante biduum, duravit per horæ quadrantem idque bis *:* diarrhœam paſſus eſt *die* 15. unde ſtupor capitis afflixit, oſcitatio ſæpius redit.

Literis ſub eodem dato ſequentia inſeruit annotata. Urina adhucdum tenuis & pallida : alvus aperta, remiſit diarrhœa. Hæmorrhois à 10. ſeptimanis clauſa : ſtupor imprimis *die* 28. *Octobr.* cum nebula & vibratione coram oculis *per dies* 5. duravit poſt prandium & cœnam, ſemper bihorium afflixit, aliquando mane incipit : effluxit aqua ex ore, ſequebatur mœror, quem excutere nequiit : hoc ſymptoma nunc imprimis moleſtum eſt. Præſente ſtupore manus & pedes frigent, laſſus eſt, diu ſtare nequit. Reſolutione ſpectra oculis obverſantia [utplurimum excutere] valet. Rarius debilitatem & vertiginem experi-

experitur: animus lætior eſt: timorem propter inſultum *Solodurenſem* excutere poteſt. Dolores ſub hypochondrio utroque mitiores & rariores ſunt. Petit *Pulv. Cephalic. Electuar. robor. Rotul. Cephal. Pulv. Errhin. Sacch. Cephalic. Spec. pro potu ordinario.*

Ex literis de d. 19. *Nov.* 1692. ſatis benè ſe habuit, niſi quod ſtupor capitis vel potius perturbatio; *à* 14. *Nov.* ſatis moleſta fuerit cum oſcitatione poſt paſtum.

Die 18. *Nov.* cubitum iturus affectu hypochondriaco graviter afflictus fuit in utroque hypochondrio, obverſabantur ſpectra anxietatem excitantia, quæ forti animo excuſſit, ut dormire potuerit. *Die* 16. & 18. pollutionem paſſus eſt, *à* 14. *ad.* 19. in habitu ſenſit vellicationes momentaneas ſeu tractiones. *Die* 19. *Nov.* Doluit valde hypochondr. d. quod *à* 22. *Octobr.* quô hinc diſceſſit non factum fuit. An ejus cauſa fuerit caro ovilla cum pyris cocta? de quibus tamen parum comedit.

Ad literas d. 16. & 19. *Nov. cum memorialibus miſſis reſpondi die* 22. *Nov.* 1692. Multa ſymptomata proveniunt à corruptione aliqua ſeu depravatione contentorum in ventriculo & inteſtinis ſcil. dolor utriusque hypochondrii *d.* 18. *Novembr.* & ſolius d. nam tunc paſſus eſt diarrhœam: turbas fecit caro agnina cum ſpinachia & ovilla cum pyris in cœna comeſtis. His quoque adſcribi poteſt dolor lateris ſiniſtr. ſub corde & ardor ſtomachi: eadem poſſunt etiam vertiginem, debilitatem, anxietatem, mœrorem & ſpectrorum apparentiam cauſare: quia partes iſtæ valde nerveæ ſunt & facile cor & caput in conſenſum rapiunt. Vitium horum contentorum non magnum eſt & junctos habet multos flatus, nam dolores non continuo manent, ſed per intervalla redeunt, nec diu diarrhœa permanet, atque alias *à d.* 22. *Octob. ad* 19. *Nov.* fœces plerumque naturales ſunt, ut etiam urina, quæ hucusque non mutata fuit.

Obtuſio capitis cum vertigine & nebula quandoque vibratione oculis obverſante vaporibus adſcribi poſſunt ſeu chyli parti aquoſiori, unde plerunque eveniunt à paſtu cum oſcitatione. Concurrit tamen etiam copia ſanguinis, nam ſubſtiterunt hæmorrhoides, nares ſanguinem ſtillarunt: unde per biduum profuit V. S. dolor brachii & fæmoris, item auris & temporis ſin. & vellicatio Zapffen à ſero acriori proveniunt.

Sumat *doſ. pulv. ceph.* ℥j. *ſolummodo mane. Aq. ceph. cum ſacch. ceph. paratam* habeat ſemper in promtu, ut & *Electuar.* & *rotul.* Inpoſterum in cœna omittat carnem agninam, imprimis ovillam & omnia pinguia.

 Quoniam

Quoniam anxietatem, debilitatem, mœrorem & ſpectra forti animo expellere poteſt, non ad quælibet ſymptomata attendat: nemo hominum immunis à talium inſultibus, quæ evaneſcunt, ſi occupemur, obambulemus & cœna parciore utamur: *pulv. errhino* addidi *ſpec. diambr.* ℥ß. vino parce utatur.

Die 26. *Nov.* 1692. *ſcribit*: *A* 18. *Nov.* hucuſque ſe percipere dolorem in hypochondrio dextro, quandoque in ſiniſtro inter decumbendum, quandoque palpitationem cordis & aliam pulſationem interne: obveniunt terrifica phantaſmata, quæ excutere conatur, ut indormiſcere poſſet, & ut arceret anxietates, quod tamen non ſemper, quia caput obtuſum tunc eſt & quaſi vertiginoſum; imprimis ſi in lecto ſe erigat, unde ſequitur anxietas: *die* 22. & 26. rurſus paſſus eſt pollutionem. Cætera interdiu bene habet, exceptâ obtuſione ante & poſt cœnam, licet mane & veſperi quoque dolorem hypochondriacum ſentiat, phantaſmata tamen & anxietatem excutere valet. In anxietate videtur ſibi, quaſi ebrioſus eſſet. Affectus hypochondriacus ſeu dolor lateris dextri veſperi moleſtior fuit cubitum ituro cum phantaſmatis terrificis, poſtea non amplius: *die* 27. *Nov.* toto die obtuſio capitis cum craſſa nebula & vibratione coram oculis moleſta fuit & 2. horis poſt prandium debilitas: mane horâ 4. & horâ 9. largam diarrhœam paſſus eſt. *Die* 28. *Nov. ſeu in die novilunii* ſumſit ☉ *horizont.* unde toto die bene ſe habuit: noctu autem inſomnia habuit terrifica: expergefactus videbatur ſibimet ebrius, poſtquam rurſus indormivit polluebatur, debilitas *die* 27. *Nov.* non tanta erat ut penult. novilun. & ultimo plenilunio.

Die 3. *Decembr. ſcribit*: obtuſio *d.* 30. *Novemb.* magna fuit: talis eſt aliquot diebus poſt novi & plenilunium ſemper major, quàm aliàs; nuper quoque tinniit auris ſin. Phantaſmata terribilia oculis obverſantur interdiu & noctu in lecto, excuſſit illa forti reſolutione. Contra pollutionem, ſi conjugium prodeſſet, illud amplecteretur: An *Seleri* proſit? an *radix cichor.*? an cœna omittenda? an ſufficiat juſculum & an juſcula proſint?

Reſp. Pollutio debilitat: *remedium optimum & divinum eſt matrimonium. Seleri* nocet. *Cichor.* prodeſt: cœna non penitus omittatur, parcior tamen ſit prandio: juſcula non tam nocua ſunt, ut *Galli* cenſent, edere poterit aliquid de pomis, prunis, oleribus coctis &c.

Ex memoriali de d. 21. *Decembr.* 1692. *A die* 1. *ad* 4. *Decembr.* bene ſe habuit: *die* 5. *Decembr.* mane ſitiit: toto die obtuſio moleſta fuit, & in cœna anxietas cum debilitate. *Die* 6. mane ſitis, inter

obam-

obambulandum debilitatem cum anxietate, visus obtenebratione, vibratione oculorum, obtusione, obversatione phantasmatum : anxietatem pellebat animosâ resolutione : cæterum dolorem sensit in utroque hypochondrio cum ardore in olecrano, quem non magni fecit : ultimo novilunio phantasmata minore labore excutere valuit. *Die* 7. & 8. *Decembr.* bene habuit, *die* 8. ardorem vesperi in stomacho ; post cœnam in gula sensit, dolorem in fœmore sinistro & supra genu : *die* 9. 10. bene, *d.* 11. ardorem in cervice, post cœnam in stomacho sensit, obtusio exigua : *die* 12. *Dec.* equitavit, postquam decubuit vix bihorium dormivit. *Die* 13. *die plenilunii* sumsit ☉ *horizont.* sensit aliquam debilitatem, obtusionem & dolorem in vertice ac fronte, quæ tamen non curavit ceu brevi durantia ac non valde molesta symptomata : noctu cum terrore & succussione indormivit : habuit insomnia iracunda, *die* 14. equitavit, *die* 14. & 15. aperiebantur hæmorrhoides : sanguis primo die crassus, viscidus : die sequente tenuior, rubicundus, *die* 15. post prandium obtusio, vesperi horâ 5. debilitas & anxietas aderant, à sumta *aqu. cephalic.* caput valde doluit versus frontem : duravit per horam j. post cœnam remisit, in somno ter rediit illumque turbavit : totum caput invasit, *die* 16. *Decembr.* rediit Cephalalgia, post Gonorrhœam remisit ab aliquot vasculis *Infus. herb. Theæ* epotis : noctu indormiens bis territus exsiliit, *die* 17. diarrhœa, *die* 18. & 19. bene se habuit : à 4. septimanis *Setaceum* minùs manat.

Quæritur? an brevi vinum vel cerevisia bibenda pro potu ordinario? an vini potus differendus, donec adeat *Thermas Fabar.*? num vinum rubrum *Neoburg.* albo *la Coste* præferendum? quomodo ex albo sulphure extrahendum? ova, aut panem aquâ madidum injiciunt, sed frustra : nocet non solum sulphure sed spir. narcotico. An albæ cerevisiæ fusca præferenda? Aff. licet magis lupulata sit : sic enim minus obstruit. Quando optimum tempus sit adeundi *Thermas Fabar.* An non 2. vel 3. die loco *Caffée* bibere liceat *cremor. hord.* quia magis refrigerat & Gonorrhœam sic magis impedit? An ☉ *horiz.* non liceat *in qualibet lunæ quadra* sumere, quia tunc vertiginem sentiat?

In literis die 21. *Dec.* 1692. *addit.*

1. Se *mense Majo* aditurum *Thermas Fabariens.*

2. Postea se nupturum.

3. Si parcius cœnet, Gonorrhœam rariorem esse & si omittat aromata; *a* 3. *Dec.* emansisse *ad d.* 16. *Dec.*

4. Obtuſionem fieri abſque perturbatione in capite: ſe in illa ſentire tinnitum imprimis in aure ſiniſtr. vibrationem coram oculis, hinc animum gravari & ſe triſtiorem evadere, & plerunque evenire à paſtu, unde illam adſcribit præcipue vaporibus. Addit ob hanc plane non impediri, quo minus ſuis negotiis vacare poſſit. Obſervat illam imminui *à pulv. cephalic.*

5. Vinum non magnopere deſiderare: expetit *ſpec. pro decoct.*

Reſponſio ad Literas & Memoriale hoc d. 23. Dec. 1692.

Obtuſio, quia fit abſque perturbatione capitis, nec impedit ipſum in negotiis, quia plerunque poſt paſtum & cœnam evenit, quandoque nulla aut exigua, non magni facienda: quæ evenit ſi mane ſitiat, indicio eſt, illum quendam cibum minus ſalubrem vel ventriculo non gratum comediſſe, cui etiam adſcribendus ardor & diarrhæa.

Phantaſmata, terrores & ſuccuſſiones indormituro evenientes, inſomnia iracunda, proveniunt à vaporibus calidioribus à ſtomacho & hypochondriis.

Anxietas & debilitates à metu, quia illas evitare poteſt maſculâ reſolutione, minus æſtimanda.

Gonorrhœa provenit à copia & acrimonia ſanguinis, unde evitari poteſt parciore cœna: aliàs illa quoque debilitat caput & genus nervoſum, evenit *à* 13. *Nov. ad d.* 21. *Dec.* ſexies.

Hypochondriorum dolor non magni faciendus, quia non continuus: illis proficuus eſt hæmorrhoidum fluxus: bonum ſi crebrius manarent.

Nec ardor ab olecrano ad carpum magni faciendus, quia rarius evenit; aliàs eſt prodromus rheumatiſmi.

Sic ſtantibus rebus nihil in cura mutandum exiſtimo, gaudendum quod nulla ſigna Epilepſiam minitantia appareant.

Pergat *pulv. cephalic.* ſufficiet ſi ſemel quotidie ſumſerit, & ☉ *horizont. in novi & plenilunio*, ne natura nimium his aſſueſcat. *Aquâ cephalic.* utatur audacter in vertigine, cephalalgiâ.

Setaceum apertum ſervet diligenti tractu: ſi non amplius fluat, *in fonticulum* mutari poteſt.

Mallem, ut vinum adhuc omitteret: illud præferrem cuilibet cerevisiæ: rubrum melius eſt albo ob ſulphur, quod ipſi non poteſt penitus demi: id faciunt ovis recent. immiſſis aut fruſto panis imprægnato. Equitatio ſalutaris eſt.

De

De Thermis Fabar. adeundis tempus conſilium dabit.

Cremor hord. die 3. *decoct. Caffeé* ſubſtituatur non citiùs dum aquam bibit.

Ex Memoriali de d. 31. *Dec.* 1692.

A 19. *ad* 24. *Dec.* obtuſio rara & pauca : *d.* 24. *Dec.* nox tota inquieta, *die* 25. toto die obtuſio & noctu tormina patiebatur, *die* 26. ſequebatur diarrhœa : doluit caput ſubinde, ut & alibi. *D.* 27. *Dec.* In die novilunii bene, in prandio tamen anxietates, nebulæ cum vibratione coram oculis, phantaſmata occurrebant, quæ propulit forti animo. *Die* 28. diarrhœam patiebatur : veſperi obtuſionem cum tinnitu auris ſin. *Fonticulus* vetus ſe reſeravit ſponte. *Die* 30. *Decembr.* obtuſio fortis poſt prandium eveniebat ad horam nonam noctis. *Die* 31. bene ſe habuit. Palpitationes ſub cute quid ſibi velint?

Ex Literis de d. 31. *Decembr.* 1692.

Obtuſio evenit maxime poſt paſtum, gravatur inde caput, non dolet, ſi magna, non poteſt ſcribere aut legere. Si horam ſcribat vel legat defatigatur ita, ut ſequatur vibratio coram oculis, unde omittit. Caput non doluit, nec hypochondr. multùm : Gonorrhœa emanſit. Mane ſumit ſolummodo *pulv. ceph. uno die* ℈j. *altero* ℈ß. *veſperi Elect. ceph.* In anxietatibus *aq. cephal.* Interdiu *Rotul.* perget his & *decoct. chin.* Vinum omittet. *Setaceum* in latere ſin. fluit large : in dextro ſiccatum eſt, quia *fonticulus* d. rurſus ſe reſeravit in brachio. An *fonticulus* in brachio apertus ſervandus, illique *Emplaſtr.* imponendum? A tractu *Setæ* dolet. An equitare liceat? an ☉ noceat?

Reſponſionem dedi d. 10. *Januar.* 1692.

Quoniam obtuſiones capitis rariores & minores ſunt, & non niſi moleſtius affligunt poſt paſtum ex imminente diarrhœa, non magni faciendæ : à paſtu omnes ad legendum & ſcribendum ignaviores & ineptiores ſumus, aut cito in hoc opere defatigamur. Quoad anxietates, phantaſmata &c. quia generoſo animo excuti poſſunt, innuunt potius animi ſeu morbum ſeu imbecillitatem eoque magis, quia dolores hypochondr. ſunt rariores, ut & vibratio & nebula oculorum. Tinnitus aurium, quia auditui non obſunt, nondum *remedia* poſtulant. Pergat *pulv. cephal. mane : veſperi Elect. Tab. interdiu.* Anxietate præſente *aqu. cephalic. Fonticulum* recrudeſcentem apertum ſervet *emplaſtr. diachyl. ſimpl.* Deliget *Setaceum* ut hactenus. Equitet

tet cœlo ſereno : ☉ non timeat. De vino hac vice non reſpondi. Ad hunc uſque diem nullum epilepſiæ prodromum advertere potui.

Die 8. *Febr.* Ad memorialia prope eandem cantilenam repetentia, *Fonticulus* manat, *Setaceum* exaruit : vinum ſuadetur, illud non appetit, putat reliquias intra cranium ſupereſſe. Suadetur *vin. Rheintalenſ. rubr.* ad cyath. j. in paſtu.

Reſpondi : Vinum adhuc omittat, quia ſerenum non uſque adeo eſt cerebrum, nam obtuſionem capitis, ſpectra terrifica & vibrationes oculorum adhuc ſentit.

Die 1. *Martii* 1693. *ſcribit. A d.* 8. *Februar.* hucuſque obtuſio nunc aliqua, nunc mitior, nunc nulla : vibratio coram oculis veſperi ſed mitior. Anxietatem maſcule excutere valet : *d.* 9. *Febr.* fluxerunt hæmorrhoides, dolor hypochondr. ſubinde ſed mitis. *D.* 19. *Febr.* doluit genu & brachium ſin. vellicationem ſentit in muſculis fœmorum veſperi & tunc quoque vibrationem oculorum. Gonorrhœam paſſus eſt *d.* 19. 24. *&* 25. *Febr.* diarrhœam cum torminibus *die* 24. *Febr.* obtuſio & ardor in faucibus *toto Febr.* multum remiſerunt. *V. S. d.* 22. in vaſculo 1. ſanguis ſublividus, in 2. ruber ſpumoſus cum ſero flavo. *A* 4. *Febr. ad* 28. tuſſiit, ſputumque copioſe ejecit. *Die* 1. *Martii* tuſſis remiſit : *die* 4. petiit *pulv. Rot. & Elect. cephalic. pulv. errhin. ſpec. pro potu ordinario.*

Die 7. *Mart. miſi petita* : pergat *medicamentis* : nova neceſſaria non ſunt : ſymptomata nihil mali portendunt nec recidivam minantur : eveniunt quædam ſaniſſimis : ſanguis in ultimo vaſe fuit bonus. *Fonticulum* ſi poſſibile in nucha apertum ſervet. Gonorrhœa non bona eſt, fovet ſymptomata.

Die 22. *Martii* 1693. *ſcribit* : ſubinde obtuſio & anxietates aderant. *A* 7. *Mart. ad* 22. ſæpius paſſus eſt Diarrhœam cum torminibus, unde in cœna bibit hauſtum vini rubri. Gonorrhœam paſſus eſt *die* 6. *&* 16. *Mart.* Hæmorrhoidum dolorem *d.* 12. *Mart.* hinc fluxum *ad* 15. *Mart.* Ardorem in faucibus ſenſit *Ab* 11. *ad* 14. *Mart.* Hæmorrhoidibus fluentibus ſanguis è naribus ſtillavit.

Reſpondi : Quia vinum rubrum in cœna potum à 14. *ad* 22. *Mart.* nullum damnum attulit, illo pergat. Ardoris cauſa in faucibus non fuit, nec fluxus hæmorrhoidum, quia jam ante illius potum aderat, nec inde auctus capitis ſtupor. Non tamen omittat *Cephalica*, ut primarius affectus caveatur & funditus extirpetur.

Die

Die 9. *Aprilis* 1693. *me convenit:* cœlo admodum pluvio huc equitavit: in itinere bene ſe habuit: noctu optime dormivit & melius quam domi. Bibit in paſtu vinum ſed paucum. Obtuſio capitis multum remiſit: conquerebatur imprimis de genuum imbecillitate & vibratione coram oculis, imprimis veſperi inter obambulandum. In itinere nunquam correptus fuit diarrhœa: dolores hypochondriaci exigui.

Die 10. *Aprilis accuratius ipſum examinavi:* appetit bene in prandio & cœna: non ſitit: à cibo non gravatur: ſi mane aut veſperi eructet, ructus cibum non redolet: nunquam nauſeat aut vomit: alvus aperta eſt, fœces naturales: quandoque diarrhœam patitur, fœces ſunt flavæ aut fuſcæ, facile reſpirat: pulſus naturalis: cor palpitat leviculе, ſi angitur: caput non dolet: obtuſio rarior & mitior eſt. Vibratio plerunque veſperi etiam poſt cœnam contingit: ſi obambulet pro lubitu lento pede in prata vicina minus illam animadvertit; ſi vero in urbe & concitatius incedendum ſit cum comitibus, aut ſi ſedeat in templo alibive cum attentione quadam fortius illum affligit, accedit anxietas, ob quam graviora timet, accedunt ſpectra, quæ generoſa reſolutione excutere valet, non vel rarius & mitius in ſomno terretur cum ſuccuſſione artuum: dormit bene, auris d. tinnit, auriductus eſt ſiccus cum ſquamulis, genua tum ſponte tum in vibratione debiliora fiunt & vix illum ſuſtentant. Hæmorrhoides ſubinde ſponte reſerantur: pollutio nocturna ſubinde illum adhuc invadit.

Ex his concludo Affectum hypochondriacum, qui alicujus momenti ſit, nullum adeſſe dici poſſe: fomes epilepſiæ non magnus ſupereſt, quia iter hoc abſque moleſtia imo cum emolumento confecit: obtuſio exigua ſupereſt: negotiis ſcribendo & meditando ſolito more vacat: vibratio ſolum veſperi contingit, quando crudior chylus ſanguini permiſcetur: anxietatem ipſemet generoſe pellere valet: ſuccuſſio rarius contingit. Hæmorrhoides ſinendæ, pollutio matrimonio tolletur. Utatur igitur *pulv. cephal. alternis mane*, non amplius veſperi. *Tab. cephal.* ſumere poterit vibratione præſente pro lubitu. Item *aq. cephal. etiam poſt cœnam.*

℞. *Sacch. alb.* ℥*iij. pulv. analept. fr. Mind. c.* ʒ*iß.*
Magiſt. ♃*ii diaphor.* ʒ*j.*
Ol. deſt. majoran. roriſmar. āā. gt. viij.
Balſam. copaiv. ʒ*ß. Mſc. F. p. ſ.*

Hujus ʒ*ij. Mſc. cum aq. beton.* ℥*iiij.*

Fonticulum in nucha apertum ſervet. *Potum Thermar. Fabar.* differendum puto *ad* 4. *Jun.*

Die

Die 11. *April. scribit* præsente vibratione se tristiorem reddi, pallescere & extrema frigida fieri : se attonitum aliquando esse, quod non ipsemet, sed adstantes observent, *ad* 22. *Aprilis* bene habuit, subinde *ad d.* 27. *April.* passus est perturbationem capitis, vibrationem ante oculos, gonorrhœam *d.* 24. *April.* *Fonticulus* aridus erat, unde illum scarificavit.

Die 30. *April. scribit* se iter *Scaphusium* & aliud bene perfecisse, vibrationem vesperi adhuc affligere, se cogitationibus absurdis subinde vexari cum anxietate, quas tamen excutere valeat. Proficiscetur in *Païs de Veaux* : emanebit 14. d.

Nihil novi suadeo : *Potus Thermarum Fabar.* reliquias tollet : imprimis excitatio animi : itinera cœlo sereno.

Die 3. *Maji ab ultima V. S.* frequenter sanguis è naribus stillat & hæmorrhoides fluunt, *an V. S. ante proximum novilunium ?*

Respondi : V. S. sed non emittantur *ultra* ℥iiij. *purgans* sumat non diu ante abitum *ad Thermas.*

Die 14. *Jun.* 1693. Ex morbo & morte *Domini Parentis* affectus hypochondriacus recruduit: igitur *agrum Bernat.* adiit *Gallicum* in quo 4. septimanis commoratus est cum levamine. Adibit *Therm. circa Fest. St. Joh. Bap.* petit *purg.* instructionem. Hactenus *pulv. ceph. quotidiè* inposterum alternis diebus sumet : *in Therm. illum* omittet. *Usque ad* 6. *Jun.* nullum vinum bibit, sed nunc dimid. quartal. *decoct. ordin. dilutum.* Petit *tab. arom. bals. cephal. nodul. cephal.* ad odorandum, *trochisc. pro fum. die* 7. *Maji* sensit per hor. 2. anxietates, dolorem hypochondr. *die* 7. 8. 9. 10. *Maji* cum spectris : *die* 30. *Maji* obtusionem capitis *à d.* 22. *ad* 24. ardorem in faucibus *die* 11. *&* 12. diarrhœam & gonorrhœam : *d.* 8. *&* 16. *Maji. d.* 6. *Jun.* hæmorrhoides fluxerunt, *d.* 31. *Maji* vibratio coram oculis vesperi.

Die 4. *Jun.* quo die 1692. *Soloduri* Epilepsiâ correptus fuit, templum in monte adiit sine symptomate excepta levi obtusione, licet cœlum æstuosum fuerit. *Fonticulus* à 5. septim. largiter fluit. *Misi dos. pro potu lax. Elect. lenit. Pil. al. c. rh. Rot. ceph. Tab. arom. balsam. ceph. nod. fragr. ceph. pulv. sternut. pulv. aperitiv.*

Die 30. *Jul.* 1693, *ex therm. Fabar. huc rediit.* Cum appetitu bibit *ad mens.* iß. *Solodurens.* transiit per urinam.

Alvus quandoque durior : ejus causâ sumsit ter *El. lenit. hora ante*

pran-

prandium. Ante annum attulit expectorationem: hac vice sustulit illam, quam antè annum largam habuit & hac Æstâte & Vere. Nunquam diarrhœam excitavit, sed appetitum egregiè. Bibit *Vinum album Fläschense vetus* scil. ejus p. ij. & aq. p. iij. Bibit in summo 18. *d.* ascendit *per d.* 4. & totidem descendit: ultimâ vice bibit *mens. j.* Obtusio subinde afflixit, maxime circa plenilunium. Vibratio non tam crebro molesta fuit, subinde in prandio levicule sine anxietate, semel in principio somni terrebatur, debilitatem ventriculi horâ ante prandium interdum sensit, horâ post potum perturbationem ac si ebrius esset. Tinnitus aurium imprimis dextr. adhuc durat in pastu potissimum. Post pastum patitur lassitudinem cum anxietate, subinde melancholiam experitur sine causa, unde se hypochondriacum putat. Spectra antequam indormiscat sæpe obveniunt. Gonorrhœam ter *in Thermis* expertus est: *Die* 31. *Jul.* sumsit *pot. laxat.*

℞. *Fol. senn. s. s.* ℥iij. *Rhabarb. el.* ℨiiß.
Agaric. alb. ℨiß. *Flor. bugl. bell. m.* āā. *p. j.*
Semin. anis. ℨj. *Cremor.* ♀. ℨiß. ⊖ *absinth.* ℈ij.

Incis. & contus. indantur vas. vitr. clauso, affund. aq. fontan. fervid. q. s. stent per noct. Mane facta levi ebullitione coletur sine express. In colatur. ℥*vj. solv. mann. el.* ℥*iß. Coletur rursus, det. ad vitr.*

Hæc potio tormina excitavit & adhuc 1. *Aug.* toto die, commovit etiam hæmorrhoides quinquies ad cochl. ij. heri & hodie: NB. quia col. expresserunt, tormina peperit. Vesperi correptus fuit horrore febrili: suasi *Mixt. diaphor.* unde sudavit noctu & mane *d.* 2. *Aug.* pransus est, cibus sapuit. Vesperi plane erat ἀπύρετος. *Die* 3. *August.* mane urina pallida, tenuis: vegetus: bibit *haustum Caffee*, toto die nihil febrilis observavit, noctu dormivit. *Die* 4. dedi *doses* 3. *pulv. febrif.* Iterata fuit *aq. diaphoret.* si forte in itinere aliquid febrilis ipsum invaderet. Caput mane & vesperi doluit, adscripsit somno sæpius interrupto à pulicum agmine ipsum valde vexante. Mane etiam pollutionem passus est. Nihil de febri sentiens post meridiem discessit.

Die 9. *Sept.* 1693. In reditu in via aliquid febrilis percepit, hactenus nihil. Obtusio, vibratio coram oculis, anxietates rariores & mitiores. Aurium tinnitus diu duravit; in d. remisit, à ructu tympani motum non amplius sentit. In somno terrores & quasdam vellicationes adhuc experitur. Urina est pallida, licet vinum bibat sed dilutum. Hæmorrhagiam narium subinde patitur. Gonorrhœa ter molesta fuit. Suasi *Venæ Sectionem, loco purgat.* utatur *Electuar. lenitiv.* Sive *Coffeé*

 decoct.

decoctum sive juscula avenacea bibat manè, propè perinde est. Pergat *ordinatis*.

Die 21. *Oct. scribit V. S. d.* 2. *Octobr.* celebratam fuisse, sanguis non tam lividus ac pridem, sed adustus & acidus erat. Obtusio magis magisque evanescit. Ardor in faucibus cessavit. Tinnitus auris d. durat & auditum imminuit, obturatâ sin. nihil audit: in sin. tinnitum non amplius patitur, nisi circa novi- & plenilunium, ut nuper *per d.* 3. manente auditu. An *gossypio* illinendus *Bals. rutæ aut cephalic.*? tinnitus major est in pastu. Quoniam in ventriculo aliquem morsum sentit & dolorem, putat malum à ventriculo esse.

Respondi d. 25. *Octobr.* Tinnitus iste oritur ab humore intra cavernas aurium occlusas: si vero coctio non recte peragatur in ventriculo aut humor pravus ibi delitescat, isque cum sanguine permixtus illuc perveniat, inde augetur: per formam vaporis illuc ascendere nequit. *Turundâ ex gossypio moschato* potius obturabit, quam *unctuoso* illito. Aurem mundet *Turunda lintea. Pulv. errhin. alb.* illam excutit. Nihil auri instillet. Unde sciet sanguinem acidum fuisse?

Die 25. *Nov. scribit* se symptomate correptum fuisse, quo humi prostratus fuisset, si non domi fuisset: statim decubuit, cavitque graviora *medicamentis*. An vinum omittendum? An *medicamenta* continuanda ad Januar.? soror patitur tractum in cervice ad latus & terretur: si attente auscultet in templo vertiginem & vibrationem experitur. *A* 1. *Nov. ad* 12. *Nov.* iter fecit: observavit exactam diætam: aures noctu, quandoque interdiu *gossyp. ambrat.* obturavit. *Ab* 8. *ad* 16. *Nov.* hæmorrhoides apertæ. *A* 15. *ad* 19. *Nov.* odontalgiam cum otalgia passus est in sinistro latere. Usus est *Errhino*, quod *Millefleurs* vocatur, quod è dextra nare multum humoris eduxit: *d.* 15. *&* 16. caput admodum obtusum erat: *die* 17. seu in ipso die novilun. bene se habuit: *die* 19. dum obambulabat subitum fragorem in aure per cerebrum se diffundentem expertus est, sequente magna anxietate: sumta *aq. ceras. d. cum elæosacch. cephalic.* melius habuit. Postquam è sella surrexit, rediit tinnitus aurium & augebatur ab ingressu ac si per fragmenta papiri incederet, ac si, quoties pedem figeret, strepitus per aures exiret: jungebatur vibratio fortior cum vertigine: hinc lectum petiit, quia simul frigus sensit: duravit tinnitus per hor. quadrant. Nulla jungebatur Cephalalgia, subsultus tendinum aut motus aliquis convulsivus. Pransus est bene & bibit ad quadrant. vin. cum *decoct. diluti.* Postquam è lecto surrexit, sensit dolorem in ventriculo & utroque hypochondrio: tinnitus remisit penitus & acutius audire se putavit. *Ho-*

râ

râ 4. *veſp.* ſumſit ʒj. *pulv. cephal.* hora 6. cœnavit. Vinum omiſit. A ſonis fortioribus & a loquentium ſermone ad menſam per dies 2. Hora 9. noctis paſſus eſt tormina & dolorem in veſica, noctu bene dormivit. *Die* 20. *Nov.* mane ſeq. diarrhœa bilioſa poſtquam ſcutellas 2. *decoct. Coffee* bibit : ſumſit ☉ *horiz. ſemel* & hucuſque *pulv. cephalic.* Tinnitus quoque in aure d. remiſit meliusque audit, *d.* 21. tinnitus rediit in aure ſin. cum odontalgia quandoque otalgia cum ardore : dolent quandoque hypochondria cum ardore in faucibus. Obtuſio remiſit : vibratio auctior.

Symptoma hoc non erat affine Epilepſiæ pridem perpeſſæ : nam ſemper mens integra fuit, nullus motus convulſivus vel in facie vel alibi obſervabatur, imo poſt paroxyſmum obtuſio diu perpeſſa evanuit & caput valde allevatum ſenſit : tinnitus diuturnus auris d. ſublatus fuit & acutius audivit. Fragor ille & remanens aliquandiu ſtrepitus erant effectus *Ambræ* diutius in aure relictæ & quidem noctu & interdiu. Anxietas provenit à terrore ut & turbæ hypochondriacæ. Pergat *pulv. & aq. cephal.* ☉ *horiz.* utatur *ad mutationes lunæ.* Vinum dilutum audacter bibat. *Ambram* non penitus negligat. Utatur tribus noctibus, interdiu aures liberæ ſint. *Sorori miſi Elæoſacch. hyſteric. die* 28. *Nov.* 1693.

Die 29. *Novembr.* 1693. poſt nuperum fragorem in aure ſiniſtr. melius habet : caput robuſtius ſentit : *die* 26. *&* 27. odontalgia cum ottalgia moleſtæ erant : nunc iterum remiſerunt. In aure ſiniſtr. tinnitus manet ſine impedimento auditûs : in dextra exiguus eſt. Ab aliquot diebus dolet ventriculus, inde vergit verſus umbilicum & ad hypochondr. multum ſalivat : mane jejuno ſtomacho & veſperi patitur quandam fluctuationem in ventriculo ac ſi aqua ineſſet : *Miſi tab. cephal. Balſam. & elect. cephal. it. Trag. d.* 1. *Dec.*

Die 9. *Decembr. ſcribit :* in aure ſiniſtr. tinnitus eſt fortior, in d. minor. *Goſſyp. ambrat.* tribus noctibus auribus indidit & tot noctibus omiſit : an ita pergendum ? auditum non impedit : ante nuperum inſultum in prandio & cœna tam moleſtus erat, ut loquentes vix intellexerit. Nunc in paſtu nec tinnitus augetur, nec auditus impeditur : tinnitus minor, quam ante inſultum & acute audit : caput multum levatum & obtuſio exigua eſt. *Mane* ſumet *ad* 1. *Januar.* ʒj. *pulv. ceph. & Trag. quadrant. hor. à prandio :* dolores hypochondriorum imminuti & rariores. Murmura ſubinde ſentit cum dolore. A 4. ſeptimanis ſubinde per biduum conſtipatur. Petit 50. *doſ. rad. chin. & Elect. laxat.*

Pergat *Gossypio ambrat.*

A die 9. *Dec.* valetudinis status *ad d.* 9. *Jan.* 1694. talis erat. *D.* 21. *Decembr.* in templo anxietate cordis tanta correptus fuit, ut oculi obtenebrati fuerint & phantasmata observata sint: sumsit *Tabellas & balsam. cephal.* naribus admovit, unde vires recuperavit. *D.* 26. *Dec.* tota nocte tormina passus est & die seq. toto: sequebatur diarrhœa acerrima, ut inde doluerit podex cum ardore: hinc doluit quoque ventriculus vesperi & noctu cubitum ituro, donec indormiverit, licet vescatur cibis boni succi & facilis coctionis & parcè: sæpe etiam murmura & rugitus ventris percipit. *A* 2. *mensib.* sentit punctiones sub axilla in pectore lateris sinistri è regione papillæ: durant per horæ quadrant. sæpe d. 2. non affligunt. In sinistro latere colli quoque, sed sunt momentaneæ. Ardor faucium remisit. Aures adhuc tinniunt sed sine obauditione. In tarso pedis sub planta dolet quoque aliquando.

Capitis obtusionem circa novi- & plenilunium *per dies* 2. sensit. Expetit *Rotulas, pulv. ceph. & Trag.*

Scripsi d. 10. *Januar.* 1694. Anxietatem illam in templo provenisse ab humore bilioso seu alio in ventre, quod etiam inde patet, quia 26. *Decembr.* postea passus est tormina, subsequente diarrhœa biliosa: hactenus patitur dolores in utroque hypochondrio, levicula tormina, ventriculi inflationem: ejus soboles sunt quoque dolores punctorii &c. alibi in corpore. *Purgantibus* malum exasperatur, quia tunicæ internæ ventriculi & intestinorum denudantur: bibat *decoct. Coffeé mane*: *ejus* ℥j. *coq. in aq. fontan.* ℔j. *cum sacch.* sumat *pulv. ceph. rarius.*

Die 17. *Januar. scribit.* Ab anno bibit *decoct. Coffeé sine sacchar*o, putat materiam præbere pituitæ: non amat dulcia: an necessariò addendum? an colandum? appetitum excitat: ante prandium patitur debilitatem quandam cum dolore in ventriculo & hypochondr. sentit frigus quoddam in stomacho. Anxietates sæpe redeunt horâ 10. antimeridianâ: *d.* 8. *Januar.* duabus horis post prandium per dim. quadrant. horæ afflixerunt: cum legebat oculus obfuscatus fuit: postea scintillas micantes observavit, sequebatur dolor frontis durans per quadrant. horæ. In victu nullum errorem commisit: præcessit dolor vehemens in vertice: anxietates forti resolutione excutit.

Dolor verticis, frontis &c. non est causa domestica intra cranium, brevi duravit: utatur *consuetis*: pergat *decoct. Coffeé*, bibat illud mane colatum aut decantatum.

Die 3. *Februar.* 1694. *scribit* anxietates remisisse sensim: nunc terrores molestos esse. Pergat *more solito præscriptis.* *Die*

Die 7. *Martii.* Feſtivitati nuptiali ſororis interfuit: itinera eques fecit, unde dolores hypochondr. debilitates, anxietates & ſtupor capitis multum imminuebantur: nuper paſſus eſt odontalgiam & otalgiam. Circa novi- & plenilunium veſperi horâ quintâ ſentit debilitatem quandam, oſcitandum eſt, & frigus in plantis pedum. Ad focum *ex potu Theé* melius habet, quandoque *Chiocolatam ſine pipere paratam* bibit, unde animus exhilaratur, urinam promovet & appetitum conciliat. An bis in ſeptimana vel ter *Chiocolata* bibenda? *D. D. Rheinhard* diſſuaſit *Acidul. St. Maurit.* tum propter affectum hypochondr. tum propter Epilepſiam. Commendavit *potum Thermar. Fabar.* quas 5. æſtatibus *Nobil. Fidel.* im Thurn bibit. Ante annum licet grata eſſet ſocietas, mœſtior evaſit. Quibus utendum ſit hæſitat. Domi *Thermas bibendas* vix ſuaſerim. Commendavi equitationem. *Therm. Fabar.* præferrem.

Die 21. *April.* Quia *Thermarum Fabar.* potum utiliorem ventriculo debilitato judicavi, illarum potum deſiderare videtur, quia in paſtu multum ſalivat. 2. Veſperi ventriculus dolet cum oſcitatione frequent. frigore, mœrore, viſûs imbecillitate, quæ omnia ventriculo debili adſcribit. 3. Hypochondria debilia, quia ſubinde Melancholicus evadit cum anxietate. Circa novi- & plenilunium cubitum iturus ſentit per horæ quadrant. ſtuporem capitis, ſubſultus tendinum, terrores in ſomno, aliàs non amplius. In paſtu nuper evenit cum cordis palpitatione & imminente leipothymia, quam generoſe ex animo pepulit. A tribus ſeptimanis muſca oculo obverſatur, impedit quandoque viſum in legendo & ſcribendo. *Die* 20. & 21. hæmorrhagiam narium paſſus eſt. An *Thermas Fabar.* ſuadeam? illuc abibit *circa finem Junii. Purgante* domi utetur & *V. S.* In loco utetur *Elect. lenit.* Expetit etiam *pulv. errhin. alb. ſpec. pro decoct. laxat.*

Die 3. *Maji* quia appetit eas ſuaſi: miſi *Balſ. ceph. pulv. errhin. ſpec. laxat. colaturæ loco mann. add. ſyr. roſ. ſ. ſ.*

Die 30. *Maji* 1694. Concluſit, ſe *Thermas Fabarienſes* aditurum: an *Embrocatio* ibi audenda? an *Trag.* poſt prandium & cœnam ſine impedimento ſomni, dum *Thermas* bibit, uti liceat? in ultimo novilunio nullum capitis ſtuporem aut perturbationem paſſus eſt: at vertex *per dies* 4. valde doluit. *Die* 20. *Maji* in templo durante concione valde angebatur: uſu *tab.* & *balſ. cephal.* manere & communione frui poterat. Nuper ab hæmorrhagia narium unc. iv. effluxerunt, ſanguis pulcher. In plenilunio nec ſtuporem, nec verticis dolorem percepit.

 Stupor

Stupor non ampliùs moleſtus: tinnitus aurium multùm remiſit. Gonorrhœa, anxietates & terrores nocturni crebriùs redeunt. *Poſt ultimam V. Snem* dolorem præcordiorum permoleſtum paſſus eſt. Muſca adhuc oculo d. obverſatur.

Reſpondi: Embrocatio ob dolorem Verticis mihi ſuſpecta eſt. Butyrum cum pane ante prandium comedat: *Trag. poſt prandium & cœnam* ſumat, quia cibi non bené coquuntur: non turbabit ſomnum. Vinum diluat *Ptiſana* , imprimis generoſum : Utinam tandem Gonorrhœa rarior eſſet.

D. 15. *Jun.* de uſu butyri dubitat, eo quod affectum hypochondriac. augeat *ex ſententia D. D. Rheinhardi & Brunneri Solodurens. Embrocationem ex illorum Conſilio* ardet. *Aquâ fœnic.* an oculos abluere liceat? *Affirmatur* : *Embrocatione* cautè utatur. Tantum abeſt ut butyrum noceat hypochondr. quin potius proſit moderatè ſumptum , quia tenſa laxat.

Die 6. *Octobr.* 1694. ſe excuſat, quod *ex Thermis Fabarienſib. Scaphuſii* non tranſierit. *Die* 22. *Jul. potum Therm.* auſpicabatur, finiebat curam *die* 13. *Auguſt.* inde meliorem effectum ac ante annum obſervat, quietius noctu dormit, oſcitatio, flatus in abdomine & ventriculo, obtuſio capitis, Gonorrhœa, etiam melancholia (quæ plerumque poſt prandium circa veſperam moleſta erat) non tam frequenter, nec tam acerbè ipſum affligunt, uti antea. Muſca adhuc oculo dextro obverſat , verum non tam frequenter ut ante curam. In ſiniſtro hypochondrio nunc magis dolet à 4. ſeptimanis , oculus ſiniſter manat. Salivatio adhuc continuat, imprimis poſt paſtum , hanc tamen non apprehendit, modo hyems faveat, quæ ante annum gravis ipſi fuit. *A menſe Jun.* hucuſque *nullis medicamentis exceptâ Trag. alternis diebus* uſus eſt. An *medicamenta* omittenda? an ante novi- vel plenilunium *pulv. cephal. aut* ☉ *horizont.* ſumere debeat? An *Trageæ tertio vel quarto die* ʒj. ſumenda ſit per hyemem ? an vinum cum tertia parte decocti bibere liceat? an *vinum abſinth.* in cœna non noceat? ſi hoc bibere liceat, rogat ut *ſpec.* pro tali mittantur; amaricantia amat. An *V. S.* poſt occiduum cum amicis inſtituere poſſit, aut an differenda ſit ad tempus vernum? heri & hodie nares ſanguinem ſtillarunt.

Die 10. *Octobr.* præterito die ☉ in manu ſin. prope carpum dolorem ſenſit, qui pungendo ad olecranum uſque tendebat, ſequenti die in novilunio dolor ad noctem uſque excruciabat: horâ 1. ante cœnam caput obtuſum valde erat, poſt cœnam caput etiam doluit, dolor

dolor brachii ſiniſtr. continuabat ad mediam noctem, poſtea remittebat, ut dormire valuerit: *die* 9. *Octobr.* mane dimidiâ horâ *ante potum Coffee* tormina ventris ipſum affligebant: purgabatur inde ter quaterve copioſe. Dolores brachii ſiniſtr. pene remiſerunt, nunc bene ſe habet: uſus eſt cum fructu *pulv. contr. flux.* quem *Dno Præfecto Fiſcher* ſuaſi.

Reſpondi: Effectus *Thermar.* ſatis boni, ſymptomata pleraque mitiora facta ſcil. oſcitatio, obtuſio, melancholia, Gonorrhœa: efficaciores ideo, quia *à Junio hucuſque nullis* uſus eſt *Medicamentis.* Tormina ventris, quia ſequitur diarrhœa non ſunt magni momenti. An novus hoſtis eſt dolor carpi: verum quia abactus fuit *pulv. contr. flux.* meliora ſperanda ſunt: attendendum tamen eſt, ſi alios articulos invadat. ☉ *horiz. & pulv. ceph.* utatur *ſolum circa novilun. Tragea* uti poterit pro lubitu: imprimis ſi flatus moleſti ſint. Dolor hypochondr. ſin. eſt à flatibus. Vinum diluat porro *decocto rad. chin. Vinum abſinthites* penitus omittat, caput gravat. *V. S. die* 27. *aut* 28. *Octobr. Miſi petita cum pulv. contr. flux.*

Die 2. *Febr.* 1695. ſatis bene ſe habet excepto affectu hypochondriaco, qui ante octiduum moleſtus erat ab itinere frigore peracto: horâ unâ poſt prandium tormina ventris ſubſequente diarrhœa patitur: veſperi horâ 4. aurium tinnitus cum anxietate & debilitate capitis per 3. aut 4. horas durant: hactenus nunquam decubuit. *D. Körberli Chymicus in Münſter ad D. Colonellam de Muralt vocatus* pollicetur ſe affectum hyponchondr. radicitus extirpaturum: hucuſque ab illo *nulla medicamenta* ſumſit: utitur ante novi- & plenilunium *pulv. cephalic.* interdum etiam *Trageâ.*

D. 24. *Sept.* 1695. *ſcribit: D.* 22. *Sept.* ſe tormina ventris paſſum fuiſſe cum diarrhœa, quæ ſequenti die continuavit cum dolore capitis; *die* 23. à meridie horrore corripiebatur cum dolore lumborum, amaritie oris, ſequebatur ſomnus inquietus: *die* 24. mane caput doluit ſine diarrhœa, urina hoc mane erat tincta: à meridie turbida cum ſedimento craſſo: petit *remedia.*

Reſpondi die 26. Omittat vinum, miſi *ſequentia medicamenta.*

℞. *Cortic. chin. chin.* ℥ß.
⊖ *abſinth. gr. vij.*
Sacch. alb. ℈j.
Mſc. iteretur doſ. adhuc ter. detur ſing. ſeorſ. ad chart.

℞. *Aq.*

℞. *Aq. card. ben. flor. sambuc.* ãã. ℥iiß.
Magist. ♃ii *diaphor.* ℈j.
Elect. alexipharm. ʒß.
Syr. rub. id. ℥ß. *Msc. detur ad vitr.*
Dos. singulo trihorio cochlear. ij.

Ex literis de d. 2. *Octobr.* 1695. *medicamenta* conducunt, diarrhœa continuat, debilitatur inde: paroxysmus febrilis mitissimus est.

OBSERVATIO CXXXII.

Epilepsia cum Calculo sessili.

R. *D. P. Franciscus Antonius de H.* 28. annorum *Capucinus*, quando legit vel unicum paragraphum longiorem, caput statim dolet & visus quasi evanescit, ut studia continuare nequeat, quæ tamen per biennium adhuc continuare deberet: verba literis rubris impressa non nisi cum subita visus perturbatione legere potest: ante prandium manibus tremit, imprimis si diu differre illud cogatur, hinc nonnunquam bina juscula comedere debet. In oculis nihil p. n. conspicitur, pupillæ parvæ, perspicuæ, videt distincte objecta.

NB. In septimanâ sanctâ in uno die quinque paroxysmos epilepticos passus est cum memoriæ debilitate, ut precationem dominicam non amplius recitare potuerit. Sæpe dolet valde in rene dextro, indeque sentit aliquid ad ureterem descendere, & post cruciatum satis longum percipit aliquid recedere. Epilepsiæ ansam dedit terror & timor. Urina habet sedimentum lutulentum, est pallida.

Apud R. D. P. genus nervosum ab illoque pendentia valde irritabilia, spiritus evanidi, renem dextrum calculus occupat. Suasi *die* 8. *August.* 1690. *antispasmodica ex C. C. Ung. alc. diaph.* ♃*l. extr. castor. Cinnab. nativ.* Contra calculum imprimis commendavi *meum inungendi modum: baccas Juniper. pulv. antinephrit.*

Die 20. *August.* 1690. *ipsum conveni Rottenburgi*: est Herniosus. *Generosus ipsius Dominus Pater* obnoxius fuit colicæ biliosæ, podagræ, nephritidi, convulsionibus, quibus mortuus fuit: calculus vi ex virga exsectus fuit.

Consilium Medicum.

R. *D. P.* præterita septimanâ sanctâ veros eosque gravissimos passus est paroxysmos epilepticos: quoniam isti plerumque facile, etiam

citra

citra causam externam redire solent, & tandem in epilepsiam immedicabilem desinunt, necessum ut *medicamentis & congrua victus ratione* quantum possibile, huic morbo occurratur, eoque magis, quia aliàs genus nervosum exquisito sensu præditum habet, unde diu legere, intensius meditari, aut diutius jejunus manere nequit. Suaderem igitur ipsi *hunc pulverem*:

℞. Radic. valerian. sylv. ℥ß.
pœon.
C. C. ph. ppt. āā. ʒij. Ung. alc. ppr. ʒj.
Cinnab. nativ. Ungar. ʒß.
Succin. alb. ppt. ʒiß.
Sacch. alb. ℥iiß. Msc. F. ps. ad scat.

Hujus pulveris quantum capit putamen juglandis per integrum semestre mane quamprimum licet, & vesperi duabus horis à parca cœna cum aqua flor. til. aut satyr. purpur. aut ceras. dulc. sumat. Propter exquisitum sensum ventriculi *purgantia* omittat. Propediem *Fonticulus* ipsi excitetur *in brachio sin.* Nunquam cerebrum nimis fatiget.

Præter hæc habet in rene dextro Calculum sessilem, ut ex multis signis patet: hanc ob causam singulo mane masticet *quinque baccas Juniperi bene maturas* easque deglutiat. *Qualibet lunæ quadra mane* sumat *drachmam pulveris antinephritici cum pauxillo vini albi ac per horam obambulet.* Illo die intermittat *pulverem antiepilepticum.*

℞. Lap. Lync. ppt. Judaic. ppt. āā. ʒij.
prunell. ℈ij. Oc. ♋. ppt. ʒiij.
⊖ Juniper. ʒj. ol. succin gt. ij.
Sacch. alb. ℥iß. Msc. F. ps. ad scat.

Si lapis exitum cum dolore quærat, primum fricetur digitis *oleo quovis à spina dorsi antrorsum inter costas & os ilii, & hinc deorsum secundum ductum ureteris ad os pubis. Sæpe* detur *cochlear. unum de hac mixtura prius bene agitata.*

℞. Ol. amygd. dulc. ℥iß. syr. dialth. Fern. ℥j.
Aq. malv. equin. ℥ij. sp. tereb. gt. ij. Msc.

Si constipatus sit, injiciatur *clyster paratus ex vitell. ov. No. ij. ol. lin. cochl. iiij. mell. cochl. ij. & juscul. carn. vel lact. ℔j.*

Propter utrumque affectum satis gravem accurata diæta ipsi summe necessaria est. Versetur semper in aëre temperato; frigidus, humidus,

dus, nebulosus ac pluvius ipsi valde nocet. Vescatur cibis boni succi, facilis coctionis: nocent carnes animalium adultiorum & mucosæ, ut adultior bubula, suilla, ferina: carnes & pisces saliti fumoque indurati: ova ad duritiem cocta, pastæ farinaceæ sine fermento confectæ; fructus crudi, brassica & rapæ muriâ conditæ. Bibat vinum bene maturum, non valdè sulphuratum: nocet austerum, acerbum & acidum: imò si malum invalesceret, vinum penitùs proscribendum foret. *Lign. visc. quern. ʒij. coq. in Aq. fontan. ℔iiij. hoc decocto* vinum generosius diluere, & si valde calefaceret & sitiret, solum bibere posset. Ab intensioribus studiis aliquandiu arcendus est. Bene fieret, si locum ubi primo ab epileptico insultu obrutus fuit, mutare liceret. Si debilitas ante prandium non cederet, *mane post jusculum ʒj. hujus Trageæ* sumere posset *cum frustulo panis tosti & vino emolliti*:

℞. Pulv. stomach. B. ℥ij.
Spec. diarrh. Abb.
diatr. sant. āā. ʒj.
C. C. ph. ppr. ʒij. Ol. N. M. expr. ℈ß.
Sacch. alb. ℥ij. Msc. F. pulv. ad scat.

Obambulationes in umbra & loco temperato Ipsi valdè prodessent.

Deus T. O. M. hæc R. D. P. salutaria esse jubeat!

Rottenburgi d. 20. *August.* 1690.

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

Anno 1691. *d.* 23. *Febr. scribit R. D. P. Vratislaus Wolfachensis Guardianus Engâ, ipsum Rothwilæ castratum fuisse feliciter: cætera medicamenta ipsi bene contulisse.*

OBSERVATIO CXXXIII.

Epilepsia per Consensum.

Uxor 28. circiter annorum, liberorum 5. optimæ ac floridæ constitutionis, spatio annorum 9. conjugii, mater facta: temperamenti phlegmatico-melancholici, vultûs ut & totius habitûs corporis maxime carnosi, mollis ac inflati, coloris subluridi; torpidam, solitariam, anxiam, curarum plenam ac quasi incarceratam vitam agens; animi pusillanimis ac summe meticulosi, ad tædium, iramque proni: *Anno* 1674. primo scil. matrimonii, circa primos graviditatis menses, doloribus vulgo dictis hystericis, cum contorsione ac ascen-

sione

ſione hypochondriorum ſuffocante, interceptâ reſpiratione ac ſummâ inquietudine prehendebatur; quæ ſymptomata, medicamentis hyſtericis aliisque interdum mitigata, ſæpius autem recurrentia, hacce viciſſitudine, gravidam ad tempus parturitionis uſque moleſtabant: ſequenti puerperii tempore, ut & in reliquis puerperiis, lochia nunquam debite ac ſufficienter fluxerunt, nec toto lactationis tempore unquam, nec etiam reliquo ante ingravidationes intermedio, præter ſemel interdum vel bis, incerto quamvis ac indebito modo, menſes apparuerunt: poſtea vero à primâ hacce invaſione per totum matrimonii decurſum, à prædictis doloribus, nunc extra nunc intra tempus impraægnationis vel puerperii infeſtantibus, nunquam ſemeſtrali fere ſpatio integro immunis fuit; quin potius indies ingraveſcerent ac tandem increbreſcentibus paroxyſmis, inflationibus hypochondriorum ſpaſmodicis ac membrorum jectigationibus violentis ſenſim exacerbati, ex leviſſima occaſione, puta ſubito terrore vel indignatione recurrerent, uti quidem primâ vice ob horrendum iſtum terræ motum (qui prædicto anno 1674. die quadam ſolis, durante concione veſpertinâ, cui etiam interfuit, ſummi templi ædificium funditus adeo concutiebat, ut plurimi ruinâ corruente ſe ſepultum iri metuerent) mox concione finitâ domum redux ex ſola conſternatione, correptam fuiſſe, ipſa & domeſtici manifeſte teſtantur: imo quoties interea temporis vel incendium nocturnum vel horrenda tempeſtas vel terræ motus aut aliud quid portentoſum contigit; paroxyſmus & quidem longe ferocior, nunquam non è veſtigio ſequebatur & diutius durabat: non ſilendum quoque à primo tempore adeo ſemper fuiſſe conſtipatam, ut interdum per 12. dies abſque ulla recluſione alvus pigerrima manſerit, nec aliam unquam niſi *clyſtere* ſtimulatam habuerit ſedem: inſuper comites indefeſſi fuerunt ſumma triſtitia, angores ac inſultus melancholici, quibus adhucdum miſere excruciatur.

In tali ſtatu *à diverſis Medicis, remediis utplurimum hyſtericis, eccoproticis, deobſtruentibus aliisque variis*, varie fuit tractata, donec anno præcedenti *in Januar. & ego* urgente paroxyſmo vocatus, primâ vice ipſam inviſerim, ſequenti modo detentam non longe poſt penultimum puerperium; ſymptomatum ſyndrome hæc fuit: hypochondria ac præcordia primum, creberrimis vicibus violentiſſime fuerunt concuſſa, pariter ac pectus ſucceſſive ac evidentiſſime, aſcendendo in fauces uſque, mox caput retro, labia ac partes faciei hinc inde mire convellebantur, oculi celerrimi in gyrum rotati, à palpebris micantibus, repetitis vicibus claudebantur, interdum contorti ac fixi ſtabant; dehinc ſuperveniebant capitis, membrorum titubantium, ac tremulorum, imo totius corporis tanta vibratio ac prona ſupinaque jactatio convulſiva, ut totum lectum, imo fere cubiculum cum miſe-

 rabili

rabili aſpectu exinde fortiter commoveretur, interdum clamores ac vociferationes doloroſæ, ſub finem autem profundiſſimi gemitus, ſermo nullus, nullum reſponſum cum omnimoda reliquarum functionum animalium abolitione audiebantur, & ita paroxyſmus ultra bihorium duravit: cum itaque mox viderim, paſſionem hancce ferociſſimos eſſe totius ſyſtematis nervoſi, tam circa plexus interiores paris vagi ac rami intercoſtalis, quàm cerebri ac reliquarum totius ductus ſpinalis ramificationum, ſucceſſive ac ab una extremitate ad aliam, retrogrado more, affectarum motus convulſivos; ad ſpirituum exploſiones ſedandas illicò naribus admovi *ſpiritum C. C. fœtidiſſimum, caſtoreum aliaque fœtida ambuſta;* ori *cochleatim* inſtillavi *antiſpaſmodica hyſtericis permixta ex aq. antiepilepticis, hyſterica Querc. Pulegii, tincturâ caſtor. ſuccin. & præcipue cinnab. antimon. opt. rectif. & interdum nativ. parata* ad finem uſque paroxyſmi: quæ omnia reiteratis ſexies per triduum invaſionibus aſt ſemper mitioribus, totidem repetii, injectis interim *repetitis clyſteribus emollientibus ac carminativis:* quibus ceſſantibus, varia extra paroxyſmum uſurpanda *antiepileptica, cardiaca, viſcera ac imprimis cerebrum genusque nervoſum corroborantia* (propter ſummam hujus ut & ſpirituum animalium debilitatem, in perturbationem ex leviſſima cauſa vel animi commotione, pronam) *interdum etiam deobſtruentia ac lenia purgantia cum ſpleneticis ac ſale volatili ſcorbutico & oleoſo præditis mixta* (cum particulas exploſivas ſpiritus in tantas inordinationes adigentes, ab excrementitio imprimis humore, fermenti lienis vitio depravato primordia ſua ducere nullus hæſitabam, juxta quod plerumque paroxyſmus ab initio ſpaſmodica rudimenta ab hypochondrio duxerit ſiniſtro, quamvis & uterum inſontem nequaquam judicem) *variis formulis, tempore ac modo præſcripſi:* inter alia non levi cum fructu *per aliquot ſeptimanas quotidie bis guttulas aliquot in liquore appropriato ſpiritus ſalis armoniaci aniſati ſumſit:* ita ut horum & aliorum ope auxiliante Numine Divino *à Januario in Junium uſque* ab hiſce inſultibus immunis perſtiterit, quo tempore *potum Acidularum Swalbacenſium* domi (cum peregre ad harum ſcaturiginem vel etiam aliarum proficiſci, ac lares domeſticos, utpote horum curæ nimium ſatagens deſerere nullâ arte perſuaderi potuit) præſcripto modo ac ordine *ad vitra ſex aſcendendo ſpatio ſeptimanarum* 4. abſolvit cum alleviatione non contemnenda, quamvis jam per tres menſes gravida fuerit.

Ab hocce tempore rarius, nec niſi prægreſſo ſemper inopinato terrore, priſtino quamvis ſat tolerabili paroxyſmo correpta fuit: uti nuper fuit factum ultimo prodigioſo hocce percepto terræ motu. Interim

terim & aliis temporibus dolorem in regione lumbari separatum interpolatis vicibus sat crudelem sensit & adhuc sentit cum appetitu prostrato, vomitu ac nausea, ita ut quasi nephriticum mentiretur, qui tamen sæpius sumto emetico rejectâ maximâ copiâ bilis qualibet vice mitigatus fuit, nullâ sabulosâ vel mucosâ hypostasi ad fundum matulæ urinariæ sequestratâ: num ab humore bilioso ad intestina elutriato ibidemque effervefacto, an seroso acri ibidem circa coxæ partes nidulante, nervosasque partes vellicante lumbaginis specie, hæreo.

Super hæc omnia ab Excellentissima Dominatione Vestra petitur Consilium. Cujus doctissimæ, amicissimæ ac desideratissimæ instructioni affectuique plus quam paterno humillime me commendans sum & maneo

Excellentissimæ Dominationis Vestræ

Basileæ d. 12. *Maj.* 1682.

Devotissimus Cliens
Franciscus Platterus, M. D.

Responsio.

AFfectum *Nobil. Matronæ* Epilepsiam dixerim, quoniam cum motibus convulsivis aboliti fuerunt sensus omnes, imprimis in gravissimo paroxysmo *Mens. Jan.* 1681. non tamen negarim illam occipere læsis ramis paris vagi infra diaphragma, postea etiam intra pectus intercostalibus cum paris vagi ramis commixtis aut meris in faucibus, quod manifeste patet ex dolore abdominis, succussione, contorsione & inflatione hypochondr. & præcordiorum; vibratione intra pectus, respirationis interceptu, ascensu fortè veluti boli ad fauces: brevi tamen alii nervi motui voluntario destinati huic calamitati involvuntur, cùm convulsivi motus in labiis, genis, palpebris, pomis oculorum observentur, imo tandem totum systema nervosum in consensum abripi docent non solum terribiles capitis, trunci & artuum motus convulsivi, sed etiam omnium sensuum abolitio.

An nervosa ista afflictio circa nervorum expansionem in membrana aliqua nervea, an in plexibus sit, certo affirmare non possum; suspicionem prioris facit lumbago sæpe crudelis cum inappetentia, nausea & vomitu conjuncta: attamen quia quoque hæc observatur in colica biliosa, in qua plerunque plexus mesenterici affliguntur, quia quoque plerique paroxysmi ab hypochondriis imprimis sinistro incipiunt, forte illa in plexibus fiet.

Explosioni Willisianæ hactenus assentire nequii, utcunque illam speciose proponat, imprimis *in hac Matrona*: me persuadet paro-

xyſmorum duratio ſcil. ultra duas horas continuas: certe nervis graviter irritatis evenire hæc multis experimentis didici.

In ſententia me confirmant *juvantia ſcil. acidulæ & antiepileptica:* Irritamen in ſero latêre exiſtimo, hoc enim abundare probant vita ſedentaria, habitus corporis inflatus, caro flaccida: hoc reddit ſanguinem mobilem, unde à levi terrore commovetur: hoc ad intimos receſſus nervoſos ſua tenuitate penetrat, hoc facile ſibi nidum parare in plexibus nervoſis potuit, quia per plures dies conſtipatur ordinarie, imprimis tempore primæ conceptionis, cum tunc & vaſa lymphatica & ſanguifera tumidiora exiſtant: hoc denique priſtinos canaliculos invenit & repetit. Attamen paroxyſmos non faciet niſi extravaſatum & ſtagnans in intimis expanſionum aut plexuum nervoſorum receſſibus, cum ejus alluvium aliàs facile toleret, ut in hydropicis obſervatur. Bilem utcunque irritet quoque, non tamen illam hic accuſarem cum vix centeſimus ex ictericis tale quidpiam experiatur.

An nidum quoque ſibi fecerit circa uterum imprimis in ligamento lato, ubi plurimi rami nervei expanduntur, vix negare poſſem: cum ejus effuſio in plurimis locis ſimul evenire poſſit.

Quia affectus intra 7. annorum decurſum ſæpius invaſit gravidam & utero vacuam & quidem aliquoties ſatis atrociter, curatu ſane difficilis erit: attamen quia ut loquuntur per conſenſum eſt, & primariam ſedem infra diaphragma habet, loco ſcil. ab ἐγκεφάλῳ remotiore, meliora ſperabo.

Potiſſimum occuparer in corrigendo ſero *Antiepilepticis* extra paroxyſmum: ſuſque deque habito liene, cujus uſus ſumme dubius eſt cum fermentatione peculiari ibi peragenda: certe potiſſimum his rem abſolvi: ſuaderem *hunc pulverem.*

℞. *Radic. valerian. ſylv* ℥ß. *pæon.* ʒij.
Pulv. antihect. Pot. ʒiß. *Cinnab.* ♃ii ʒj.
C. C. ph. ppt. Ung. alc. ppt. ana. ʒij. *Ol. N. M. expr. gr. ij.*
Sacch. alb. ℥ij. *Mſc. F. p.ſ.*

Doſ. ʒß. *Mane cum aqu flor. til.*

Negarem vinum, bibat *decoct. lign. viſc. q. cum paſſul.* Alvus aperta ſervetur *clyſter. plane emoll. ſuppoſit. ex butyr. vitell. ov.* ⊖. vitanda omnia irritantia; *fortiora purgantia, vomitoria, alterantia.*

In paroxyſmo proderit *ſpir.* ✱*c. urinoſ. ſpir. C. C. fœtid. caſtor. balſam. ſuccin.* quæ naribus admoveo, non inungo: *fumos fœtidos* non niſi in prope conclamatis adhibeo, quia aliàs graves cephalalgias finito paroxyſmo & diuturnas poſt ſe relinquunt. *Aquæ*

Aquæ antiepilepticæ continuandæ : *spir. ✱c. anis.* proderit. Victus ratio sit ex eupeptis & euchymis : ab ira arcenda : ad meliorem spem erigenda.

OBSERVATIO CXXXIV.

Epilepsia per consensum.

JUvenis 20. annor. *sub finem Febr. & per decursum mens. Mart. hujus anni* patiebatur per vices spasmodicum motum (ein Jucken) digiti medii manûs sinistræ, qui ad 4. digitos alios & mediam volam brevissimo temporis spatio se extendebat absque ullâ aliâ molestiâ aut symptomate, intra quatuor, quinque, sex dies demum reverti solitus. *Die* 5. *April.* mane horâ 7. dictum motum denuò dictus juvenis monstrabat ridens fratri & sororibus, subitò autem tractione, tensione totius brachii succedente, à paroxysmo vehementi epileptico prosternebatur. Ab isto tempore hucusque modo intra 3. 4. dies, modo tardius paroxysmus epilepticus redit, quem semper præcedit motus spasmodicus primum digitorum annularis & medii, post pollicis & reliquorum digitorum, inde manûs usque ad flexuram cubiti, sic porro lente per brachium ad musculos colli, quibus contortis visus cessat, tandem & auditus, & his succedit paroxysmus epilepticus. Extra paroxysmum ab omni scotomia, cephalalgia, capitis turbatione, cardialgia &c. ab omni symptomate liber est, saltem manus dolorem pungentem, quasi à gelu exusta esset, sed tolerabilem sentit, non nunquam subsultus & leves cutis elevationes experitur, quas anxietati, terrori ac mœrori adscribendum putat. Est juvenis qui à nativitate ad hanc usque invasionem sanus, alacris ad actiones corporis & animi, vegetus fuit. *Varia* jam *medicamenta* in usum ducta, *variorum Medicorum Consilia conquisita :* vino abstinet, *interna antiepileptica temperata, fixa, volatilia,* itidem *externa applicita*, *Acidulæ per integram*, ut vocant, *curam haustæ*, *Fonticulus brachio inustus*, *vesicæ* hic ibi excitatæ, potissimum vero magnæ reiteratis vicibus in loco affecto, imo ipsi digiti & manus non semel *cauterio actuali* non leviter inusta fuerunt, omnia hactenus absque effectu desiderato; redire enim per vices, sed non statas (nunquam circa lunæ phases singulares) solet paroxysmus epilepticus, prægressis semper dictis. *Ligaturæ fasciâ lata factæ* ad cubitum aliquando, non semper, impediverunt & interceperunt paroxysmum epilepticum. Nunc est *Medicus* qui suadet *Emeticum*, *per epicrasin laxantia*, & post *salivationem.* Est qui suadet *diuturnam continuatio-*

tinuationem antipilepticorum cum vesicarum in brachiis & suris nova excitatione, cum fluxu earum diu promoto. Ipse *Æger amputationem manus* ad carpum animose & desiderat & urget. Tu quid sentias, *Vir Excellentissime*, quæso rescribe, potissimum *de amputatione manûs. D.* 28. *Julii* 1694.

Ab Excell. D. D. Camerario casum transmissum accepi & brevibus respondi: Cum *ligaturâ, cauterio actuali, vesicatoriis* jam omnia tentata fuerint, cum quoque *antiepileptica varia* exhibita fuerint frustra, cum neque *Fonticuli*, neque *Acidulæ* profuerint, vix *Emeticis* multum præstitum iri vereor. *Salivationem* ☿*rio factam* vix tutam credo, *ipso* ☿*rio* alias nervis infesto. *Amputationem* dissuadeo, cancer, pædarthrocace, podagra post hanc operationem alibi emerserunt cum damno. Magis probarem *Lactis potum*, quem tribus profuisse novi, *Mebeliæ Friburgi Brisgov. Virgini St. Gallensi, cujus casum recenset Cl. D. D. Anhorn in Miscell. Nat. Cur. Decur. III. Ann. III. Observ. LXXXVIII. pag.* 133. *Viro Gechlingensi Schnezler*; nam totam massam sanguineam edulcorat, minus irritabilem reddit. *Meam methodum Lactis cura utendi præscripsi ut Ill. D. Comiti Francisco Carolo de Fürstenberg in Arthritide.*

OBSERVATIO CXXXV.

Epilepsia hysterica sequente Phthysi.

ILLustrissima *Domina N. N.* annor. 42. Octodecim Filiolos enixa est, temperamenti melancholici, ut judicatur ex frequenti animi perturbatione sæpius non prævisa & sine manifesta causa, aliisque indiciis hoc revelantibus. Terroribus obnoxia est, ut levi ex causa inde totum corpus & artus contremiscant. In primo partu Epilepsiam & ultimum gravida 10. septimanis ante partum & rursus post partum illa passa est eaque aliquoties recurrente: lochia parum fluxerunt: pes dexter dolet & tumet. Ultima vice peperit *circa principium Maji* 1694. *Oeneponti. Domini Medici* concluserunt illam pati Epilepsiam non per essentiam sed per consensum cum utero. Suaserunt *evacuantia per Epicrasin, intermixtis specificis uterinis & nervinis medicamentis*, unde paroxysmi tardiores & mitiores evaserunt, ut ex ultimo constitit: in pede dolente *fonticulus* excitatus fuit *cauterio*: manat commode: levamen attulerunt imprimis *cinnabarina & castorina.* Cætera bene se habent. Iterum sævius invadit affectus & cerebrum insperato per recurrentes paroxysmos valdopere debilitari observatur, ac minimæ

irrita-

irritationi auscultari scribitur. *Quæritur, an post universalia adhiberi specificum aliquod possit? quod imprimis cerebrum, uterum & ventriculum segniorem in digestione corrigat & roboret?*

Casus missus fuit Oenoponte ad Magnificum Dominum Rottbergerum Cancellarium Regiminis Austriaci in Waldshut/ quem inde accepi die 22. Julii 1694.

Analysis.

EPilepsiam hanc *Illustrissimæ Dominæ Baronissæ* fieri per consensum cum utero admodum verisimile est, quia in primo partu jam illam invasit & ultima vice 10. septimanis ante partum & post partum rursus aliquoties: quod confirmant lochiorum parcior fluxus, etiam pedis dextri tumor & dolor. Nec mirum est uterum partem admodum nervosam debilitatum ab 18. partubus fuisse, ut vel ipse vel plexus nervosi ad illum spectantes facile admittant & foveant humores excitaturos etiam ex levi causa motus convulsivos. Verum timendum tandem in essentialem Epilepsiam degeneraturam, quia nunc sævius invadit, (procul dubio cum motu convulsivo sensibus internis & externis aliquandiu abolitis) debilitas quædam cerebri animadvertitur; à causa occasionali non magni momenti provocatur; facile à quovis terrore toto corpore & omnibus artubus tremit, non tam ab imminuto influxu spirituum animalium, ut in vulgari tremore, quam ab illorum irritatione, quia procul dubio aliquomodo succutiuntur. Suspicionem augent temperamentum melancholicum, quod produnt animi perturbationes sæpe evenientes citra causam manifestam & alia signa, quæ in historia reticentur: præsuppono tamen melancholicum sanguinem non ob particulas frigidas, siccas ac terreas sanguini permixtas, sed adustas, quia animi pathemata & artuum tremores celeriter superveniunt. Igitur respectus habendus ad totam massam sanguineam & ad totum systema nervosum, curam simul habendo uteri & ventriculi.

Quomodo his indicationibus satisfaciendum sit? methodo executiva paucis exponam. In essentiali illa & quæ per consensum fit

I. Laudantur à multis etiam *purgantia*, quæ tamen caute adhibenda, cum ventriculus debilis sit & hic aliàs robore indigeat, quia genus nervosum nimis quoque irritabile videtur, unde prudenter quoque *Excell. D. Medici* præsentes humores adustos *per Epicrasin mitioribus laxantibus* educere conati sunt.

II. *Venæsectio*, si illi assueta sit, non negligenda eoque magis,

quia lochia non rite fluxerunt, & quidem hanc ob causam in pedibus, sed potius in pede sinistro quam dextro, quia tumet & dolet, administranda foret.

III. Eandem ob causam mallem *Fonticulos* suadere *in utroque brachio*, ne scilicet humores magis ad partem debilem alliciantur. In brachiis æque etiam ac in pedibus proliciunt redundans, acrius & nervis infestius serum.

IV. Particulas acriores nervosque irritantes in massa sanguinea egregie edulcorant & mitigant *Aquæ minerales & thermales*, quales his in locis sunt *Fabarienses:* verum quia æstas ad finem properat, vix amplius locum habebunt. *Juscula alterata & decocta longa* vix etiam locum habebunt, cum alias ventriculus robore opus habeat & diu continuata nauseam pariant. *Decocto Theæ aut Caffeæ* nullum periculum hac in re feci, forte suo tempore non tamen contemnenda erunt, cum M. S. imprimis apud melancholicos mire emendent. *Gelatina quædam C. C. eboris, ungul. alc. &c. hyeme cum aliis* congruet.

V. Indicationi tamen huic & emendationi totius M. S. multam opem præstabunt *specifica, antiepileptica & antihysterica*, cum quibus jam laudabiliter exordium factum fuit *scilicet cinnabarinis & castoreis*, nam inde paroxysmi rariores & mitiores sequebantur, quibus vix alia efficaciora substitui poterant: forte tamen hoc hac ratione paratum nondum suasum fuit, quod multis apprime profuisse novi & pro secreto tenetur.

℞. *Cinnab. nativ. Hungar.*
♄ii āā. part. æqual.

Trina sublimatione rectificentur (quidam sexies.) Hoc ☉ horizontali æquiparatur.

℞. *Hujus cinnabaris ℥ß.*
Sacch. cand. alb. ʒij.
Ol. Cinamom. d. gt. j. Mst.

Hujus dantur singulo mane gr. vij. aut plus c. aq. flor. til. aut satur. in lecto. Si suspectum sit *oleum cinamom.* aliud mitius *scil. ol. chamom. aut majoran. d.* surrogari poterit: si lubet *aliquot grana castorei* addantur. Plebeis commendavi *diuturnum usum rad. valer. sylv.* & ab aliquo tempore *rad. Doronici.*

VI. Contra debilitatem stomachi prodesset delicatæ *stomachicum Poter. ad ℈ß. ad ℈j. ter in septimana mane hora 7. sumtum,* & si non vel tardius digereret, dari posset *talis Tragea in fine pastus ad ʒj. cum frustulo panis vino emolliti.*

℞. *Pulv.*

℞. *Pulv. ſtomach. Birk.* ℥iß.
analept. frig. inc. Mind. ℥ß.
Ol. N. M. expr. ℈ß.
Sacch. alb. ℥j. *Mſc. F. Pulv.*

Foris Balſamus ſtomachicus talis aut ſimilis circa præcordia inungi poſſet.

℞. *Ung. pomat.* ℥j.
Ol. N. M. expr. ʒij.
deſt. Menth.
chamom. ã. ℈j. *Mſc. dilig.*

Aut imponatur *Emplaſtr. diachalcitid. cujus* ℥j. *admiſc. Mithrid.* ʒij.

VII. Propter terrores ſemper in promtu habeat *talem pulv. Marchion. compoſ.*

℞. *Pulv. Marchion.* ʒj.
Lap. chryſolith. ppt. ʒß.
Cinnab. ſuper. rectif. ℈j.
Extr. caſtor. ℈ß.
Sacch. alb. ʒiij. *Mſc. F. Pulv.*

Statim poſt terrorem ſumat *quantum capit cultri apex ſ. gr. vj. ad* ℈ß. *cum aq. fl. til. viol. tricol. &c.* utile quoque foret, ſi ſubinde *cubitum itura* ℈ß. ſumeret, imprimis ſi inſomniis terrificis obnoxia eſſet.

VIII. In paroxyſmo ſemper opera danda, ut quantum poſſibile cito excitetur: pollices ex manibus educantur, dentibus interponatur *fruſtum glycyrrh.* Naribus admoveatur *balſam. ſuccin. ſp.* ⊖ ✱ *ſuccinat. Pila hyſterica ex aſa fœtid. galban. caſtor. ol. ſuccin. parata. Fumos* rarius & non niſi magna neceſſitate compulſus *ex ſuccin. corio &c.* adhibeo, quia gravedinem capitis poſt ſe relinquunt. *V. S.* in paroxyſmo periculoſam reperi. *Clyſteres & ſuppoſitoria* diutius cunctante paroxyſmo vix omittenda. Quamprimum deglutire poterit & aliquandiu poſt detur *aqua antiepileptica temperata. Aquam epilepticam Langii ſolam* vix ſuaderem.

IX. Diæta Maſſam ſanguineam præcipue inſtaurari & emendari, ac ſine hac *medicamenta* prope fruſtranea eſſe notius eſt, quam ut referre neceſſum ſit, quam *Excell. Dni Medici præſentes* melius ejusque temperamento & conſtitutioni adaptare poſſunt, quàm ut multis accuratam præſcribere opus ſit: palam notum eſt, omnia quæ ſuccos acres ſuppeditant nervisque infeſta ſunt omittenda, ſcil. ſale condita,

fumo indurata, in butyro frixa, nimis aromatibus condita, nimis acida & sacchar. ac cruda evitanda esse. An vinum concedendum sit? ambigitur; certe generi nervoso inimicum est. *Novi quandam Matronam Epilepsiæ hystericæ obnoxiam nullo ingenio curari potuisse, donec vinum ejuravit & lac bibit; ab Epilepsia aliquot annis immunis vixit: verum quia illud sine legibus medicis bibit in hac cura observandis, & abusu crudorum hydropica evasit post aliquot demum annorum decursum. Illud frustraneis etiam arcanis quampluribus & hepate ranin. &c. Virgini cuidam ultra trimestre hanc patienti suasi, cujus potu legitime usurpato convaluit: Alia ex sola omissione vini.* Verum quia *Illustrissima Dna Ægra* 18. liberor. mater est, vix illud ipsi subtrahetur, imprimis cum jam caussatur ventriculus debilitatus aliàsque melancholica sit. Vinum bene maturum concederem sed *decoct. lign. visc. quern.* dilutum.

Causæ ad iram, terrorem, mœrorem provocantes magno studio declinandæ. Extra paroxysmum ipsamet inquirat mane abdomine vacuo supine decumbens, num in alterutro latere tumorem aliquem loco mobilem & situm corporis sequentem tangat? in paroxysmo vero ab obstetrice exploretur, num in hypogastrio occurrat tumor globosus hinc inde vagabundus? si quid horum occurreret, forte aliud de causa affectus judicandum esset. *Hæc omnia Dominorum Medicorum præsentium judicio committo.*

Scaphusii d. 22. Jul. 1694. Joh. Jacob Wepfer, M. D.

Die 17. *August. st. n.* 1694. *Exc. Dnus D. Franciscus Fridericus Passinger de Pekenstein Oenoponte scribit. Saluberrimum Consilium Illustrissimæ Dominæ ægrotanti ab Excellentia sua transmissum* ipsi assistens avidissime perlegi: hinc etiam vidi, ea quæ hactenus pro curatione in usum revocata sunt, non modo non displicere, verum etiam quod quamplurima adhuc dum continuari jubeantur: jam quod attinet essentiam ipsius morbi ac partes affectas totaliter ejusdem fui mentis, quod nempe uterus postea ventriculus maxime laboret, hinc vero cæteræ partes suo modo ut lien & sanguinis crasis, à qua temperamentum dependet, etiam concurrere, nervos ab acri materia vel juxta eorum principium & juxta insertionem, vel membranarum nerveas fibrillas irritari, spasmodice contrahi, quibus totum corpus obsecundare cogitur, ac Epilepsiam constituere valde probabile est. Jam *quoad præsidia huc transmissa*, ne error committi possit, rem paucis perstringam 1. quidem cum *purgantia* locum habere non videantur (uti nec unquam adhibita sunt fortiora) *ad Venæsectionem* transeo, quæ semel jam fuit celebra-

celebrata, nec displicet post caniculares, ut adhuc celebretur eo modo quo scriptum. 2. Tumores pedum jam nulli sunt, nec manifestæ in articulis defluxiones: si vero *præter alterum fonticulum aliud cauterium* consultum foret, non contra nititur *Domina Ægra*. 3. *Acidulas* ratione spir. subtilis acidi atomorumque martialium, quibus impraegnantur præ cæteris omnibus placere, cum habeant incisivam, resolutivam, diureticam & omnia peregrina salia corrigendi facultatem & educendi id, quod in corpore stagnat, aut noxie oberrat: verum cum illæ *à Te* nominatæ ad manus non sint, tempusque commodum brevi prætererit, vix sub considerationem venient. Attamen cum tota œconomia animalis labefactata concoctiones non rite procedant, morbumque ac viscerum atoniam foveant, vix puto aliter quidpiam sperandum esse, nisi *per medicamenta* quæ totum respiciunt, spiritus instaurant, viscera roborant, deobstruunt ac acidum destruunt, *Illustrissimæ* succurratur, & hac de causa credo *Te acidulas* jure merito persuasisse, verum cum illis ipsis uti non liceat, cogitavi alia via huic quantum licet simili incedere imitaturus *Sydenhamium in diss. de Aff. hysterico*, ubi in similibus affectibus *mane* commendat *chalybeata in forma pilular. cum succo absinth. inspissato ad gr. viij. pro dosi bis in die*, superbibendo *vehiculum* quod mihi præ cæteris placeret *infus. herb. Thee aut Caffee*, de quibus *Blancardus* ad acidum corrigendum multum scribit &c. hisce aliquandiu insistendum est, *interpositis cinnabarinis & castoreis cæterisque quæ Excell. sua* monuit; adhibito quandoque *clystere uterino cephalico ex decocto flor. chamom. visc. quern. & sem. pœon. sacch. rubr. & castoreo in jure non salito* cujus usus sese commendavit egregie. *Quæstio est, utrum his peractis, permittentibus viribus, balneum uterinum arte conflatum pro coronide adhiberi non liceat? Vale &c.*

Die 22. Augusti st. n. 1694. *respondi.* Morbum *Illustriss. Dominæ* Epilepsiam esse negari non potest. Pravum omnium artuum motum cum abolitione sensuum internorum & externorum exordium suum sumsisse ab utero negari fere nequit, quia ibi male habuit scil. circa nervorum expansionem & terminationem in membrana quadam nervea; quoniam autem plures paroxysmos jam sustinuit eosque jam sæviores, quoniam etiam à levi occasione scil. terrore, ira &c. provocatur, vix cerebrum impune hos impetus pertulit, vel saltem verendum est inposterum tales insultus luiturum, quod vel inde elucescit, quia jam aliqua debilitas cerebri observatur. Acrimoniam humoris circa partem nervosam exquisito sensu præditam, nervos ad contractionem stimulantem & irritantem, causam proximam esse vix negari potest, cum illud ad oculum demonstrari possit, scil. partes nerveas ab acri-

 bus

bus facile ad motus spasmodicos provocari. *Willisiana explosio* apud paucos fidem obtinet, cum nervi cavi non sint instar venarum aut arteriarum, & in extremitatibus in membranas expanduntur, ut sæpius vidi, aliisque demonstravi extremos illorum surculos persequendo. Acrimoniam hanc obtinet tota Massa sanguinea, ut patet ex temperamento *Dominæ Ægræ* & clarissimè percipietur, si serum sanguinis in cochleari ad siccitatem super prunis inspissabitur. Verum humores acrimonia sua non graviter affligunt, nisi stagnent & circa partes nerveas incarcerentur quasi & incuneentur. Nam concesso sanguinis motu, partes sempet alluuntur, dum vivit homo, non tamen semper affectus iste oritur & illæ etiam, quæ huic affectui obnoxiæ sunt, aliquandiu ab illo immunes sunt. Stagnationi humoris acris intra fibrillas & plexus nerveos ansam dedit partus difficilis, quantam enim vim & quantos nixus in partu uterus ad excludendum fœtum instituat, notius est, quam ut multis enarrandum sit, concurrentibus etiam musculorum abdominis summis conaminibus: adeo ut vix possibile sit, quin fibrillæ divellantur & inter illas humores sibi parent nidos: certe in sectione à partu difficili mortuarum omnia sanguine longe lateque suffusa inveni. Ergo opera danda ut acrimonia totius M. S. attemperetur. *Pilul. chalyb. Sydenham cum succ. absinth.* non displicent, si *succus absinthii* caput gravet, ei *succus Card. ben.* substitui posset. Magno cum fructu superbibet *decoct. Caffee*, plus hæc præstabunt, quam *acidulæ. His & similibus nihil juvantibus, in Matrona quadam maritata & Virgine lactis potum methodice adhibitum omne punctum tulisse novi.* Pergendum *cinnabarinis & castorinis. V. S.* ab utero revellit humores & *Fonticulus* in tibia illos derivabit, qui tutus erit, quia pedes non tument. *Clysteres* interpositi *ex cephal. & hystericis* non inutiles erunt, imprimis si alvus sit tardior & si tormina sentiat. *Antispasmodicis* diligenter insistendum, ut cerebrum totumque genus nervosum roboretur. *Balnea uterina* alias utilia sunt, si menses non rite fluunt. Nam procul dubio *Illustrissima Domina* non lactat. Scire averem in quibus ventriculi debilitas consistat: num appetitus sit imminutus? an à cibo gravetur? an illum non vel imperfecte vel tarde digerat & comminuat? roborando ventriculum cavendum ne M. S. acribus humoribus magis impraegnetur, cum jam aliàs salibus peregrinis referta sit, sed non talibus, qualibus *Angli & Batavi* abundant, nam longe alia victûs ratio apud vos est, quam apud hos. Vos obtinetis cibos cujuscunque generis saluberrimos & vina coctionem juvantia. Hi verò propè omnes vescuntur carnibus & piscibus salitis ac fumo induratis; bibunt cerevisiam & frequenter abutuntur spir. vini, unde indurantur

glandu-

glandulæ & neceſſario ſæpe acerrimi humores producuntur. *Si ulterius inſervire potero lubens id faciam &c.*

D. 31. *Aug. ſt. n.* 1694. *Idem Exc. Dn. Medicus Oenoponte ſcribit.* Duobus paroxyſmis correpta fuit, ſed mitioribus, nulla ſpuma circa os apparuit, nec artus ſuccutiebantur, citius ad mentem rediit. In ultimo oculi & os ſolum torquebantur: *Pilulæ chalybeatæ* hactenus non adhibitæ ſunt ob metum, ne propter motus defectum turbas in corpore cieant aut conſtipent, harum loco *Acidulæ* ſubſtitutæ ſunt, quas etiam bibit, ſed non ſecedebant, juverunt illas *Clyſteres it. add. ſyr. flor. perſicorum,* unde alvus cum Euphoria movebatur. Hinc perreximus uſque ad finem curæ: ceſſat dolor ventriculi, appetitus redit: melius dormit, pulſus & urinæ naturales: ſic putat M. S. mundatam. Partes ſolidæ nunc roborandæ: illarum tonus reparandus. *V. S.* inſtituet. Menſtrua antea ad 7. ſeptimanas, hac vice ad 10. ſeptimanas tardarunt. *An Caſtoreum cum myrrha adhibendum? aut aliis nervinis aut hyſtericis inſiſtendum? uſa eſt Cinnabari rectif. juxta acidularum potum.*

Die 5. *Sept.* 1694. *reſpondi* & ſuaſi *Pilul. ex caſtor. myrrh. aut ſimilibus, aut ipſum meum menagogum cum rotulis antichachecticis ex pulv. cachect. Querc. inc. diaph. ♂ pulv. caſſ. lign. extr. lign. aloes cum ſ. q. ſacchar. in aq. meliſſ. ſolut. Pediluvia ex plantis hyſtericis in aq. & vino. Fonticulum* in Tibia. *Continuationem antiepilept. de balneo* dubitavi.

Die 14. *Sept.* 1694. *præfatus Excell. D. D. Paſſinger ſcribit* & mentionem facit tuſſis, de qua ne verbulo quidem nec in caſu nec in literis meminit: illam ſcribit eſſe humidam, ſpumoſam, albam æqualem, ſummopere affligentem, hanc remiſiſſe præcipue *ex uſu juſcul. carnis chin. alterati,* non tamen penitus deſiiſſe, nunc rurſus illam infeſtare cum appetitus proſtratione, quem *acidularum potus* reparavit: hanc putat cachexiæ vel ſignum vel effectum. Paroxyſmi epileptici ſunt periodici die quoquo octavo redeuntes, convulſiones non adeo ſunt diuturnæ, nec vires ut antea & in principio tantopere proſternuntur, nec artus tam violenter contrahuntur. Oculi interdiu hebetantur ſæpius, contractiones quoque in cervice & brachiis crebrius percipiuntur cum repentino dolore pungitivo in extremis artuum. Cor quandoque palpitat. Menſes ſuppreſſi ſunt, *V. S.* omiſſa fuit propter tuſſim & frequentes paroxyſmos epilepticos & inappetentiam. *Remedia ſunt juſcula alterata rad. chin. cum pulv. viſc. coryli, item* ex *cinnab. caſtor. &c.* Victus eſt parcus ex cibis boni ſucci & facilis digeſtionis Exoptat *efficaciſſima remedia.*

Die

Die 22. Septembr. 1694. ad has respondi: Neque in casu neque in literis nulla vel verbulo mentio facta fuit tussis, alias improbassem *acidulas*, cum illæ mihi suspectæ sint, nec unquam vel rarissime tussientibus illas suadeam. Diligenter observetur sputum, an album in illo sit turbidum, non perspicuum? simul qualis sit pulsus ante & post pastum? qualis respiratio? num febris lenta subsit? quæ aliàs solet causa suppressionis mensium esse. *Epileptica remedia*, tum ob tussim tum illam ipsam & contractiones in cervice & brachiis ut & dolores punctorios continuanda, nam *efficacissima sola continuatione* fiunt. Tussis non negligenda, ne tandem pulmones damnum experiantur: nisi forte jam adsit vomica. Epilepsia magis magisque per essentiam fieri videtur, non solum per consensum uteri, licet menses hucusque suppressi fuerint: illi subsistunt etiam præsente febri lenta, quam vereor tussim prodituram. Acribus & irritantibus humoribus præditam esse testantur contractiones cervicis & brachiorum atque punctiones in extremis artuum sæpius in die, etiam extra paroxysmos epilepticos, item tussis molestissima, licet nuper remiserit, nunquam tamen penitus desiit. Intra cranium causam epilepsiæ jam nidulari innuit oculorum hebetudo subinde eveniens & periodus octiduana paroxysmorum.

Contra Epilepsiam *remedium diligenter & diu continuandum* sit *hic pulvis* qui una opera contra tussim valet.

℞. *Rad. pœon.* ℥ij.
Visc. Lign. coryl. ℥j.
Limat. C. C. C.
Ungul. alc. pp. ãã. ℥iß.
Diaphor. ♃*al.* ℈iiij.
Cinnab. nativ. Hungar. ℈ij.
Extract. castor. ℈j.
Essent. op. Lang. gr. ij.
⊖ *volat. viper.* ℈ß.
Sacch. alb. ℥iiß. *Msc. F. Ps.*

Dos. Man. ℨß. *Vesp.* ℈j. *cum aq. ex herb. cephalic. rec. destill.*

☉ *Horizont. semel in septimana* sumat. Contra tussim imprimis si noctu molesta sit, sumat *alternis noctibus pilul. de styrace ad gr. v. vj. diacod. Montan. &c. interdiu rotul. pect. ex bolo, diaph.* ♃. *spec. diatrag. fr. cons. ros. r. extr. bell. min. sacch. in aq. scabios. sol. q. s.* Contra Epilepsiam & tussim prodesset *cura lactis*, si sibi à vino, acidis ac crudis temperare posset: nec obstaret aciditas p. n. in ventriculo; si illud

ventri-

ventriculus toleraret. *V. S.* & *purgantibus* caute procedendum eſt. *Balnea* ſuſpecta ſunt. *Menagoga* rebus ſic ſtantibus omittenda *ſcil. infuſ.* & *rotul.* donec melius edoctus fuero ratione tuſſis.

D. 5. Oct. 1694. Exc. D. D. Paſſinger de Pekenſtein ſcripſit Oenoponti. Tuſſis continua adeſt, exaſperatur veſperi, ſputum agnoſcit purulentum aut aliquid heterogeneum viſcidum, cum lympha ſeu ſaliva mixtum, non ſalſum ſed inſipidum : reſpiratio eſt difficilis & ſimilis aſthmaticis, ſpiritum erecta trahit & tuſſit. Si tuſſis ceſſat, prodromus eſt Epilepſiæ, ut ſæpius obſervatum fuit. Affectum vocat cachexiam, quia in principio adfuit tumor pedum cujus cauſa atonia viſcerum, hinc coctiones difficiles, ſordium accumulando hinc inde & in toto: glandularum præcipue capitis & pulmonum oppreſſio, lymphæ ſtagnatio alieno ſapore prædita unde nervorum irritatio, epilepſia, bronchiorum repletio. Unde viſcerum reſtitutioni imprimis ſtudendum putat. Ob debilitatem *nec per Epicraſin purgare* illam amplius licet: *ab infuſo Rhabarbari* animo linquitur : *Martialia* parum opis afferre poſſunt, quia ſe movere nequit. *Fumum Tabacci* bibit & 2. vel 3. fiſtulas exhaurit abſque multo levamine, nec ſpes haberi poteſt, niſi *diureticis* juvetur & *diaphoreticis* ſcil. iis, quæ utilia comperta etiam imminente phthiſi proſunt lympham abſorbendo, quæ conductura ſperat : decumbit: menſtrua nunquam redierunt : dulcia averſatur, quia hyſterica.

Die 12. Octobris 1694. reſpondi, me ad ultimas reſpondiſſe & ſcripſiſſe mihi nihil de tuſſi unquam antea conſtitiſſe : ſuſpicatus ſum jam tunc phthiſin ſubeſſe: ſputum enim purulentum, turbidum, conglobatum cum tuſſi continua, exacerbata veſperi & dyſpnœa aſthmati & orthopnœæ ſimilis mihi ſuſpecta, imprimis ſi febris lenta juncta ſit, quod ex pulſu agnoſcitur, vix amplius de illa dubitarem, quod etiam confirmat læſio *à ſolo infuſo Rhabarbari*, à qua in leipothymiam incidit, *nam ſecundum Hippocratem Diarrhœæ ſpontaneæ ſine irritamine phthiſicis periculoſæ ſunt.* Affectus gravior eſt, quia ejus exordium fuit cachexia & nunc ſimul comitem habet Epilepſiam : illud mirum ceſſationem à tuſſi eſſe prodromum futuri paroxyſmi epileptici : ſi diu emanſerit tuſſis pectoris morbus minus periculoſus eſſet.

Imprimis *congruum decoctum lignorum* prodeſſet contra cachexiam & phthiſin, quod etiam contra Epilepſiam dirigi poſſet. *Talia decocta pridem commendavit Joh. Freytag in Conſilio de phthiſi, & Nicolaus Maſſa ſcripſit ab illo Ægros pingueſieri, quod experientia verum didici. Ea etiam probat Morton in Phthiologia Scripto doctiſſimo & mere practi-*

co. Simile nunc suadeo Capitaneo cuidam Tyrolensi desperata Phthisi decumbente, *quod optime tolerat : Illustrissimæ Dominæ* suaderi potest tale

℞. *Lign. sancti ponderos. ℥j. visc. quern. ʒvj.*
Radic. sarsæparill. non carios. ℥j.
Semin. anis. ʒij. cort. chin. chin. ℥ß.

Si toleraret, *addi posset aliquid de passul. majorib. exacinatis, coq. cum aq. font. Mens. ij. in vase dupl. vitreat. bene claus. per hor. 2. coletur. Bibat Mane hor. 6. & Vesp. hor. 5. ℥iij. vel ℥iiij. calidè* : nullo modo sudor provocandus imò impediendus quantum possibile ; corriget, lympham acrem nihilominus consumet: Impeditur sudor *spinæ totiùs inunctione ol. rosar. Nymphææ &c.* Præterea *alternis noctibus*, ut nuper scripsi *gr. iij. vel iv. ad vj. pil. de styrace Schræd.* sumat, quas pectorales *Parisiis* vocant. Propter cachexiam nihilominus dari posset *diaphor.* ♂. illud in Anasarca *potiùs ordinarii* ℔*iiij. addo ad ʒij.* sine ulla perturbatione. *Antiepileptica* non negligenda, quæ dari possent *summo mane. Purgantia & alia calida irritantia* sunt omittenda. Vires conservandæ imprimis *juscul. carn.* cui semper *add. cochl. ij. vel iij. hujus gelatinæ*

℞. *Carn. vitul.* ℔*j. Epat. vilul.* ℔*ß.*
Gallinæ dimid. part. Jchtyocoll. ʒij. Macis. ʒß.
Incis. & contus. indantur lagen. stann. add. pom. citr. N. j. in frusta concis. aq. font. ℔*j. vin. alb. vet.* ℔*ß. bene clausa reponatur in Lebet. aq. plen. coq. 6. hor. coletur, exprimatur & servetur in loco frigido.*

Aquis cordialibus præsentes Domini Medici ipsi porro assistant, & vitæ regimen juxta ægrotantis constitutionem dirigendum ipsi norunt.

Perillustris Dominus Rottberger Cancellarius in Waldshut *scripsit d. 14. Octobr. 1694.* tam debilem fuisse ut ipsa sacris provisa fuerit; tum propter crebros insultus epilepticos, tum propter vehementiam tussis, quæ adhuc continuat.

OBSERVATIO CXXXVI.

Apoplexiæ Prodromi.

Afficitur jam per 4. vel 5. circiter dies *Reverendissimus & Illustrissimus noster Princeps* torpore & stupore totius lateris dextri brachii & pedis ; conqueritur de intermediis brachii partibus, quod modo frigeant

frigeant & modo incalescant: ait sensum tactûs quodammodo depravatum videri. Hæc super meam sententiam & opinionem ad majorem metum & apprehensionem impediendam, eidem detegere nolui, sed dixi, me *Excellentiæ Vestræ* scripturum & consulturum esse, ut huic accidenti ex tempore & eò citius suppetiæ ferantur. Etsi aliàs *Dominus* sit sobrius & diætæ amantissimus, nihilominus defluxionibus perfrequenter infestatur, sicuti à principio statim hujus anni iisdem pluribus divexatus fuit. His itaque *nomine Reverendissimi & Illustrissimi Principis Te* enixe precor, ut nunc scriptis opem ferat, quod si res vel parum permansura esset, & *medicamentis* cedere nollet, non quiescerem donec haberem *Excell. T.* præsentiam. De cœtero appetitus ciborum est optimus & vinum modicè, nec non nisi lymphatum bibit. Urina est cum bono sedimento: præter hoc symptoma bene valet. *Vale.*

Excell. Vestræ Cultor

D. 14. *Febr.* 1678. Joh. C. S. M. D.

Excell. D. D. J. C. S. D. 17. *Febr.* 1678. *me conveniens* addidit stuporem majorem esse in utroque parvo digito, ut calorem & frigus discernere nequeat. In uno latere linguæ saporem vini dignoscere nequivisse. vertiginem insuper pati: salivam antidhac copiose effluere solitam prope substitisse: minus per secessum secernere quàm assumat; nihilominus sudores copiose manare: stuporem præcessisse sensum formicationis

Consilium.

STupor totius lateris dextri & linguæ; item vertigo signa sunt genus nervosum intra cranium & circa crura medullosa hujus lateris pati, cujus prodromus erat sensus formicationis.

Causa proxima non sanguis sed lympha copiosius intra cranium retenta, nam à puero defluxionibus & salivationibus obnoxius erat. Nunc salivatio prope substitit. Urinæ imminutio rependitur quidem sudore largo: verum non plene, nam pridem cum copioso sudore nihilominus multum minxit.

Cerebrum valde debilitavit intensis studiis, negotiis gravibus: non parum quoque debilitatum fuit *à creberrimis V. S.* Ad lymphæ cumulationem multum facit exercitiorum intermissio, utcunque temperanter vivat.

Stupores dimidii lateris maxime si eo usque pertigerint, ut discrimen calidi & frigidi partes non amplius animadvertant, accedente

ἀναισϑησία linguæ, prægreſſa & comite vertigine apoplexiam minantur, maxime in proveƈta ætate.

Huic malo *ſequentibus* occurrendum, propterea *Reverendiſſimus ac Illuſtriſſimus Princeps mane & veſperi ʒj. hujus Trageæ cum aq. roriſmar. vel ſimili* ſumat

℞. *Cinamom. acut. ʒij. Galang. ʒj.*
Nuc. moſch. macis. cubeb. ãã. ʒß.
C. C. ph. pp. ʒij. Ambr. gryſ. ſp. roſ. ſ. q. ſol. ℈j.
Conf. alk. c. ʒj. ſacch. perlat. ℥iij. vel ℥iiij. Mſc. F. pulv.

Prodeſſent quoque *tales rotulæ, quarum ſubinde una alterave* ore teneatur *maxime in conventibus, ſenatu &c.*

℞. *Spec. diambr. c. diamoſch. ãã. ʒj.*
Extraƈt. xyloal. ℈j. Balſam. apopleƈt. gr. vj.
Confeƈt. alkerm. compl. ʒj.
Sacch. alb. in ſ. q. aq. roriſmar. ſolut. ℥iij.
Mſc. F. Confeƈt. in rotulas.

Summo mane ſumat *gt. vj.* ☧. *ambr. c. aq. beton. aut hujus 2. vel 3. tal. Pil.*

℞. *Ambr. gryſ. ſp. roſar. ſ. q. ſolut. ʒj.*
Extraƈt. xyloal. helen. ãã. ʒß.
Gumm. tragacanth. aq. roriſm. ſolut. q. ſ.
Mſc. F. Pil. ex ʒj. No. xxxx. conſperg. pulv. ſantal. citr.

Reverendiſſimus & Illuſtriſſimus maſticet *grana maſtich. ſel. j. vel ij. jejune. Mane & cubitum ituro* inungatur vertex & ſcrobiculus cervicis *hoc Balſamo.*

℞. *Balſam. apopleƈt. opt. ʒj.*
Ol. N. M. expr. ʒiß.
d. majoran. mac.
roriſmar. ãã. gtt. viij.
rut. gtt. vj.
Mſc. diligenter.

Brachia, cervix & dorſum *fricentur ſolummodo mane linteis calidis imbutis tali ſuffimigio.*

℞. *Maſtich. eleƈt. ℥ß. Succin. flav. ʒij.*
Ladan. ʒiß. Benz. ʒß.

Flor.

Flor. lavendul. rorismar.
calcatripp. calendul. ãã. ℥j.
Msc. F. Pulv. groß.

Cibos condiat *mac. N. mosch. majoran. salv.* Omittantur allia, cæpæ, aliaque caput replentia. Bibat vinum consuetum *decoct. lign. visc. quern.* dilutum. Imprimis omittantur lectio & scriptura statim à pastu, item somnus mox à prandio. *Scaphusii d.* 18. *Febr.* 1678.

D. D. J. C. S. d. 14. *Martii scribit. Reverendissimus & Illustrissimus Princeps medicamentis præscriptis* sedulò usus jam & adhuc utitur, nec sine fructu, nam inde melius sese habere & expeditius incedere valebat. *Præteritâ die Veneris Arbon.* vento boreali sat vehementer flante, contra meam voluntatem imo cum summa displicentiâ, profectus & in reditu *Rosch. versus lacum* vectus fuit, ubi ex latere affecto paulo post per totum latus defluxionem frigidam delabi senserat, ita ut ibidem à fœmore ad plantam pedis vix incalescere possit, & minus incedere valens, modico incessu defatigetur cum pedis tractu. Ad hæc adhibeo *suffumigium nostrum præscriptum. Quæritur quid ulterius agendum? an huic symptomati minus cedenti suo tempore non conducerent Thermæ Fabarienses? Vale.*

Respondi 26. *Mart.* 1678. Quum neque in chylificatione neque in sanguificatione enorme vitium appareat, & solummodo genus nervosum aliquam Eclipsin patiatur, illud *strenue & diu continuatis remediis* corroborandum est, eoque magis, quia morbi nervini ægerrime cedunt. *Pergendum* igitur *Pilulis ambratis*: quibus ob tractum quendam addi posset ♃ii *diaph.* ℥j. *cinnab. nativ.* ℈ß. sumat illas *summo mane. Tragæa, balsam. apoplect. &c.* Optarem ut *Reverendissimus & Illustriss. Dnus* minus in profundendo suo sanguine prodigus esset: cum certo certius nimis crebro repetitæ sanguinis emissiones cerebro nocentissimæ sint: *vita enim est in sanguine & dilectus naturæ Filius.* Differatur igitur *V. S. ad Majum usque*, quæ tunc *præmisso lenitivo*, instituatur. Quia stupor iste pertinax malum est, *Thermæ* prodessent, ac proinde existimo *Fabarienses* utiles fore:

Die 18. *Aprilis* 1678. *Excell. D. D. J. C. S. scribit. Reverendissimus & Illustrissimus Princeps* sat bene valet, tractum tamen illum adhuc sed sine molestia sentit. Jam *purgabit* & dein *sanguinem mittet.* Postea oportuno tempore *Thermas Fabarienses* adibit. Has ut cum fructu adhibere possit, *ab Excell. V.* informationem & quibus mediis me instructum esse opporteat, rogo.

 Respon-

Reſpondi die 26. Aprilis 1678. Ante abitum ad Thermas Reverendiſſimus & Illuſtriſſimus Dominus purgandus blande conſueto medicamento & parca V. S. Balneet non ultra 5. horas: 3. ante & 2. horas poſt meridiem. Mane ante ingreſſum veſci poſſet juſculo & trag. temperata ex cinamom. mac. n. moſch. cubeb. C. C. ph. ppr. limatur. ebor. cort. citr. cond. conf. alk. cum ſacch. perlat. Habeat in promtu ſimiles tabellas. Veſperi nihil comedat. Poſt balneum lectum petat. Ante paſtum obambulet. Conſtipationi occurrat pil. Mylleri aut diagryd. ♤. cum Crem. ♀. ſiticuloſus vinum diluat decocto chinæ. Si diarrhœa corripiatur, attendat qualis materia: ſi bilioſa purgetur rhab. & myrab. infuſ. Adhibeantur poſtea adſtringentia decoct. torment. emulſ. Si aquea lutulenta ſit, detur pulv. ſtom. Birk. cum ol. N. M. expr. Contra debilitates ſecum ſumat confect. Alk. c. & Hyacinth. c. & inc. Contra febrim ♃. diaph. Bez. min. ſyr. refrig. pom. citr. &c. pulv. cord. ex abſorbent. Elæoſacch. ex ol. d. cort. citr. cinamom. &c. conditum cephalicum pro Principe.

Ab harum Thermarum uſu per multum tempus ſatis bona utebatur ſanitate. *Anno 1687. viribus ſenio magis quam morbo detritis placidiſſima morte diem ſuum obiit Princeps Optimus, Pius & omnibus Gratioſiſſimus.*

OBSERVATIO CXXXVII.

Apoplexiæ prodromi prægreſſis varii generis Catarrhis.

R*Everendiſſimus Dnus Romanus Abbas S. Trutperti in Briſgoia*: obæſus & ventricoſus, facie rubra præditus: interdiu ſomnolentus eſt, & noctu non multum dormit, inſomnia habet clara, ſyllogiſmos facit dexterius quam non raro vigilans. Frequenter patitur cephalalgiam in ſyncipite, putatque vacui aliquid eſſe circa concurſum ſagittalis & coronariæ. Muſcæ oculis obverſantur: Vertigine levicule ſubinde corripitur: aures tinniunt, cerumine prope deſtituitur. Laſſus eſt: valde catarrhoſus, & catarrhi defluunt ad cervicem, humeros, lumbos, coxas, fæmora, dolores pariunt. Pedes frigent cum ſtupore: horrores citra febrim experitur. Temperanter vivit: *duos* geſtat *fonticulos.* Nuper catarrhum veluti ſuffocativum paſſus eſt, quem brevi ſuſtulit largiſſima mictio.

Die 5. Julii 1675. Conſilium ſuppeditavi monuique, cavendum, ne

ſanguis

ſanguis copiâ fluxibilitate & arrimoniâ peccet; ne ſerum intra cranium cumuletur & in partes principes protrudatur. *Præſcripſi diætam*: vitet aërem nebuloſum, pluvium, nivoſum: in cibis omittat lactucam, carpiones, paſtas farinaceas, tincas &c. carnem ſuillam, valde ſalita, aromatibus condita &c. vina ſulphurata: obambulet frequenter: alvum apertam ſervet: vitet iram. *Ex Chirurgia* ſuaſi: *V.S. Scarificationes, Fonticulos. Ex Pharmac.* 1. *Pilul. cephal. ſemel in menſe poſt cœnam.* 2. *Pulv. cephal. cujus* ʒß. ſumatur *c. aq. beton. fl. til.* 3. *Tabell. cephalic.* 4. *Conſerv. roſar. c. theriac. noctu. Aq. contr. aſthma.* Utatur *Acidulis* caute.

Menſ. Jul. 1678. *ſcribit*: defluxiones ad habitum jam ultra annum duraſſe easque dolorificas: nunc oculos & dentes infeſtare; caput æſtuare: ardorem ſentire in cervice, dolores in lecto affligere, extra eundem laſſitudinem, ut vix ſcalam ſcandere valeat: appetitum integrum eſſe: à vino ſe lædi, juvari *à ſpir. ⊕l. cum aq. mixto.* Veretur arthritidem. Suaſi *pilul.* ♃. *c. cinnabar.* item *Conſerv. roſar. c. theriac. noctu &c.*

Menſe Auguſt. ſcribit ex horum uſu dolorem genuum remiſiſſe; manere tamen in artubus reliquis & cervice.

Die 18. *Aug. ejusdem anni ipſum conveni Clinglovii.* Eſt 54. annorum circiter: ante defluxiones primum caput dolet, hinc exporrigitur verſus radices bulborum oculorum & glandulas oculares: oculi lachrymas involuntariè fundunt; hinc extenditur verſus aures & tempora, tandem pervenit ad nucham, humeros & ad medios digitos manuum, denique deſinit in lumbis, coxis & genubus, ſine tumore: dolor maxime noctu affligit, ſæpe ſomnum interrumpit. Genua nunc firmiora ſunt; ſine impedimento ſcalam aſcendit & deſcendit. In paroxyſmo hoc dolorifico etiam dentes affliguntur: caput & ſoleæ æſtuant ac ſi prunæ ardentes ſubeſſent, ſæpe per totam noctem. Non raró lingua aphthis corripitur, maxime ſi defluxiones in ſummo impetu ſint: ſæpius loco muci purum cruorem emungit ex naribus.

Reſolutio.

HUmores, defluxionum iſtarum materia & cauſa ſtimulans, videntur eſſe calidi, quia æſtum pariunt, excitant dolores ſatis graves: ſunt tenues, quia rapidiſſime & quidem ſecundum nervos ruunt ac brevi intervallo, citoque diſſipantur. Minantur arthritidem, quia articulos petunt & circa illos ſubſiſtunt. Hi mitigandi & diſſipandi ſunt, frequensque illorum exundatio compeſcenda eſt, & data occaſione evacuandi erunt. Mitigant & diſſipant *Pulv. ſpecif. m. cum ♁ diaphor.*

Diaphor.

Diaphor. ♃. alkalia inſipida C. C. uſt. raſur. ebor. &c. Exundationem compeſcunt *diacod. Mont. conſerv. roſ. cum theriac.* Evacuantur *purgatione temperata pilul. cephal. m.*

Die 10. *Nov.* 1678. *ſcribit :* Defluxiones per artus continuant, ſomnum turbant & noctu moleſtiores ſunt quam interdiu, imprimis ſi vel duos cyathos ultra conſuetum vini ebibat: petit *pulv. ſpecif.* ſibi proficuum, quem miſi; bene faceret, ſi poſſet illum *mane* ſumere.

Die 1. *Aug.* 1679. *ſcribit ex acidulis Ripplisſav. A potu acidularum* cætera bene ſe habuit: antiquus tamen affectus non imminutus ſed auctus fuit. *Inter potandum acidulas M. & V. ad menſ. j* caput incaluit; vertigo adfuit, pedes æſtuarunt, oculi rubuerunt & manarunt, dentes doluerunt: aphthæ eruperunt: noctu defluxiones per cervicem in humeros, brachia, manus, lumbos, genua & plantas pedum decubuerunt tam vehementer, ut noctu inde expergefieret; hæc potiſſimum noctu evenerunt. Interdiu nullibi doluit niſi in hypochondrio d. cum genuum imbecillitate & capitis æſtu.

Quia humorum ſeroſorum efferveſcentiæ & exundationes frequenter fiunt, ſuaſi edulcorationem. 1. *Pilul. ex diaphor. ♂. ♃. cum extract. xyloaloës, beton.* 2. Diſcuſſionem *pulv. ſpecif. m. ſi moras nectant per plures dies mane; aliàs ſemel in ſeptimana.* 3. Suſpenſionem maxime hyeme *Conſerv. roſ. r. majoran. bol. Arm. Theriac.* 4. *Purgetur pilul. cephal. m. hyeme ante novilunium.*

Ex Locis Communibus Excell. D. D. Brunneri.

Reverendiſſimus Dn. Abbas St. Trutperti, 65. annorum, ſtaturæ mediæ, obæſus & ventricoſus, abdomen quippe inſigniter prominet pendulum propter exomphalon; facies ſaturate rubet, & oculi rubent ac madent, capillitio cano, tonſo: habitus craſſus eſt & mollis: temperanter vivit & plus aquæ aut decocti quam vini bibit; vitam agit ſedentariam jam diu, nec niſi reptando pedes inceſſit: ſomno pomeridiano indulget; noctu ſurgit è lecto, & ſedens in ſedili per horam unam aut alteram utitur tunc *pulv. ſternutator.* uſque dum ſternuerit, poſtea *fumum tabaci* fiſtula haurit, inde lectum repetit. Catarrhis obnoxius crebras defluxiones paſſus eſt, præſertim circa æquinoctium vernum non abſque motu febrili, quem catarrhalem vocitant, ad cervicem, humeros dolorificos, lumbos præterea, coxas & femora; uſus eſt propterea *pulv. ſpecif. Ven. D. D. Wepferi.* Ad pectus dilapſæ tuſſes excitarunt & ſputationes, ut catarrhum ſuffocativum vererentur,

aut

aut de Apoplexia sollicitum reddiderint *Reverendiss. Anno* 1688. *propter invasiones Gallorum* cœlum & locum, proin etiam victum mutavit, dum *Clinglovium* concessit, non citra insignem perturbationem, multa fastidia devoravit. Belle usque sese habuit, *Bacchanalibus* 1689. interfuit & plusculum forte, quam diæta consueta ferebat, sese invitavit. *Sub finem Februarii hujus anni* pedes primum intumuerunt, postea rheuma ruit ad pectus, & præter spirandi difficultatem tussim, crebras & copiosas sputationes excitavit: appetitus periit non citra glis-centis febriculæ indicia; habitus enim imminuebatur insigniter, lassus fuit; noctu sese è lecto proripuit, pedes circa malleolos intumuerunt & impressa servarunt digitorum vestigia. *Crebro* usus fuit *noctu theriac. cœlest. ad gr. iij. iiij.* suasit *Excell. D. D. Vicarius Liq. C. C. succinat. bis purgatus fuit pilul. è succin. Craton. gr. xxv.* ☿ *dulc. gr. xv.* cum euphoria. *Vener. D. D Wepfer* præscripsit *die* 19. *Mart. decoct. pector. c. vino & aq.* 2. *Rotul. pectoral.* 3. *Electuar. é conf. rosar. c. Theriac.* monet ut maneat in lecto, ne hyprops emergat. *Die* 26. *Mart.* scribit affectum *Reverendiss.* esse prodromum Apoplexiæ, & forsan aquam in ventriculis cerebri esse, misit 1. *Pulv. cephalic. ex pulv. analept. Mind. cubeb. spec. diambr. &c. mane* ℥j. *vesp.* ℥ß. *c. aq. rorism.* 2. *Rotul. cephalic. ex spec. diambr. Balsam. apopl. &c.* 3. *Balsam. cephalic.* 4. *Vesicatoria.* 5. *Syrup. laxativ. & V. S. d.* 13. *April.* 6. *Pilul. è succin. Craton. singulis quatuor diebus dimidia hora ante cœnam No. v.*

Die 5. *April. conveni Reverendiss. Clinglovii:* parum appetit, melius tamen quam nuper, non sitit, bibit *decoct. C. C. passul. rad. chin.* alvus respondet utcunque: urina copiosa & satis laudabilis, pulsus fortis & robustus: raro jam tussit, & facile sputum excernit probæ notæ: facile respirat & manere potest in lecto, nisi consuetudini indulgeat: os nullo peregrino sapore est imbutum. Caput calere ait, & sudor interdum erumpit, serenum esse nec obtusum; nullibi dolet, nec gravitatem ullam aut pondus in eo percipit: memoriam fidam ajunt, nullas aut levissimas in sermone aut judicio hallucinationes animadvertunt adstantes: nulla vertigine neque gyrosa neque titubante infestatur, nec sedens, nec jacens in lecto, neque incedens. Dormit, sed parum inde reficitur, plerumque à decima usque ad primam matut. abhinc insomnis existit. Inter legendum interdum à linea aberrat & in subsequentem incidit: manibus firmiter apprehendit, sed scribenti non obsequuntur tam prompte, quam olim, & literas miscet. Pedes sunt infirmi, attollere potest, sed sustentationem denegant, alie-

nos quasi percipit, propriis viribus sese sustentare non valet: minus incedere; suffultus autem sed debiliter incedit, uterque noctu tumet circa malleolos, mane detumescunt, tarsus dextri pedis dolet propter casum: utitur *præscriptis D. D. Wepferi.* In cœna comedit jusculum, aliquot pruna, pisces frixos, fungos, parum bibit.

Die 6. April. dormivit usque ad secundam matut. mansit tota nocte in lecto: *Fonticuli* faciunt officium & *Vesicatoria utrique humero admota:* urina copiosa & laudabilis: vegetus apparuit & ad omnia apposite respondit: scripsit sed difficulter literas innectit, nullam sentit vertiginem, nullum dolorem aut pondus capitis, sensus integros ait, nisi visum quem in lectione falli dicit lineis; pransus est satis bene atque cœnavit, in discursu leviculas animadverti memoriæ labes, interdum tamen hallucinari perhibent, & villas suis nominibus impertire nescivisse ajunt: sumsit *Pilul. cephal. No. vij.*

Die 7. April. noctu bene dormivit absque insomniis usque ad secundam matut. postea alvum exoneravit, & abhinc bis adhuc, mane belle sese habuit, melius scripsit hodie: parum pransus est, sitiit, sumpsit *vesperi pulv. cephalic. D. D. Wepf. cum aq. rorismar. & guttul. aliquot ⊖. volat. oleos. S.* abhinc dixit caput calere & turbulentum esse, parum cœnavit.

Consilium Medicum.

AFfectus quo laborat *Reverendiss.* non est vertigo, etenim neque sedenti neque jacenti, nec stanti objecta in gyrum agi aut titubare videntur, sed omnia legitimo situ & ordine & statione apparent; cum igitur definitum affectui non competat, neque definitio competere poterit. Neque apoplexia existit, quandoquidem sensus omnes tam interni quam externi sunt integri, & quæ ab adstantibus animadvertuntur hallucinationes aut in sermone aut memoria, aut judicio, vel nullæ sunt, vel plane levissimæ; neque loquela quicquam vitii cepit. Nec est Paraplegia aut Paralysis vera, quandoquidem in his membra aut plane resoluta raptantur, aut motum pene omnem denegant. Potius igitur impotentia quædam artuum appellanda erit, siquidem tam manus in scribendo non debite obsequuntur, nec tam promte atque olim, dum literas miscet, nec tam distincte pingere potest *Reverendiss.* imprimis verò artus inferiores impotentiâ laborant, dum corpori sustentationem denegant, & vacillant; resoluti tamen dici non possunt, quia eos attollere potest & flectere ad arbitrium. Caput interea non prorsus immune videtur, siquidem inter standum & ipsum vacillat & quid intus fluctuare videtur; quin & interdum minus promte memoriæ succurrunt nomina rerum.

Causa

Causa tantæ impotentiæ est imminutus effluxus spirituum animalium è cerebro per nervos, in quo scil. intemerato robur artuum consistit, à colluvie serosa quæ alicubi circa genus nervosum stagnat, adeoque viam aliquo modo intercludit spiritibus animalibus; etenim multum seri cumulare *Reverendiss.* apparet ex tumore pedum œdematoso, qui ab initio morbi evenit, defluxionibus crebris, tussi & copiosis sputaminibus, quæ non nisi abundantis seri productum existunt: dubium tamen est, utrum circa principium, seu progressum nervi sero nimio madeant; etenim jam olim passus est *Reverendiss.* defluxiones ad articulos, cervicem, humeros, lumbos & femora, unde tunc *pulv. specif.* adhibitus fuit, invasit præterea cum tumore pedum œdematoso. Quum vero hoc tempore nullos dolores articulorum senserit, & tanta impotentia sensim sine sensu obrepserit, verisimile est circa principium nervorum & in ipso cerebro retardari atque imminui influxum spirituum animalium à sero in ventriculis stagnante; hinc in capite à motu fluctuationem quandam percipit, quæ quiescenti non contingit, præterea capitis corroborationem poscit & calet præter morem; non tantam tamen illuviem seri esse existimo, ut inde substantia callosa cerebri, aut corpora striata permaduerint, aliàs & mendæ judicii & memoriæ labes animadverterentur manifestiores, dum spiritus minus promte meare ac remeare & vestigia sua relegere possent. Potius compressio quædam corporum striatorum fieri videtur à colluvie seri in ventriculis cerebri, quod per infundibulum detrusum & ipsos nervos opticos afficere & visum fallere potest. Serum hoc cumulatum fuit tempestate hac pluvia; circa æquinoctium autem fusum ad pectus decubuit, uti quotannis fieri solitum fuit, & insignem catarrhum cum febri excitavit cum copiosis ac frequentibus sputaminibus. Symbolum contulit vita sedentaria, qua mirum quantum humiditates accumulantur: postea facta quasi metastasi, missis partibus spiritalibus in ventriculos cerebri ruit & exundavit, dictaque symptomata generis nervosi excitavit, remittente tussi & sputaminibus. Sive jam sua sponte natura hæc loca, missis prioribus, affectavit, seu aliàs eò commota fuerit, sive cogitationibus intensis, dum tempore hoc ulceroso fastidia varia devoravit & tacite concoxit *Reverendiss.* res eodem recidit.

Interea omni ingenio eò annitendum erit, ut colluvies serosa in toto corpore, cujus passim exstant indicia, imminuatur. 2. In ventriculis cerebri & partibus aliis facta illuvies exhauriatur, ne tandem, dum penitius substantiam cerebri irrigat, graviora usque inducat symptomata, obturatis, compressis vel obstructis compitis spirituum animalium aut circa principium aut propaginem, & ita Apoplexiam aut Paralysin excitare queat.

 1. *Singulis*

1. *Singulis* 8. *dieb.* capiat *Reverendiss. Pilul. cephalic. No. ix. xj. duabus hor. post cœnam:*

℞. *Extract. pilul. cochiar.*
aurear. ãã. ℈ij.
castor. gr. vj.
Magister. gialapp. ℈ß.
Ol. d. rorismar. gtt. ij.
Spir. ceras. nigr. q. s.
Msc. F. Pil. No. xxxxviij. De ☉.

2. *Mane hor.* 5. & *V. hor.* 4. utatur *pulv. cephalic. confortante Ven. D. D. Wepferi, add.* ⊖ *vol. oleos. gtt. v.*

3. *Horâ abhinc* superbibat *Decoct. Lumbricor.* ad resolvendam lympham, & inde exspectet sudorem *in Laconico.*

℞. *Lign. sanct.* ℥iß.
sassafr.
Rad. chin. elect.
filic.
polypod. q.
helen. ãã. ℥ß.
Lumbric. 🜄 *exsiccat.* ʒvj.
Sem. fœnicul. ʒij.
Incis. & contus. coq. in lagen. ♃. *cum aq. font. mens. j. per hor. j.*

4. *Interdiu Rotulam unam aut alteram* mandat.

5. *Mane* utatur *pulv. sternutator.* & abhinc masticet *Cubebar. No. v.*

6. Caput *Cucuphâ* muniat, & *balsamum* illinat.

7. *Tragæa post pastum* ad eandem intentionem faceret.

8. *Frictiones* instituantur artuum *c. spir. lumbric. post Laconici usum. Vesicatoria* adhibeantur, si perturbatio animadvertatur.

Diæta sit conveniens & extenuans: vitet *Reverend.* aërem frigidum & humidum, cumprimis nocturnum, & stragulis sese apte cooperiat, ratus seri exsuperantiam quam maxime diaphoresi minui, cujus *Doctiss. Carolus Piso* oculatus testis fuit. Victus sit exsiccans, nocent pisces molles & glutinosi, lactuca, olera pleraque multum humiditatis præbent, vitet carnem suillam, omnes cibos nimium salitos. Vinum diluat *decoct. Sassafr.* quod velim quam commendatissimum.

Somnum

Somnum ſtatim à paſtu initum talium defluxionum authorem credat. Quoniam partim ob molem partim ob nuperum accidens exercitia inſtituere non valet, ſaltim frequenti obambulatione ſpirituum influxum per nervos procuret. Animi motus ſint moderati & mens hilaris.

Deus O. M. Salutaria hæc Reverendiſſ. eſſe jubeat!

Joh. Conradus Brunner, M. D.

Die 28. *April.* 1689. *ipſum conveni Clinglovii*, obſervavi illum firmo talo inſiſtere, dum manibus pueri axillis nitebatur ipſum inceſſiſſe ſine pedum tractu, at capite antrorſum ſibi cadendum putavit; aliquando ſe unum alterumve paſſum progredi poſſe ait, verum mox vel menſam vel parietem arripiendum eſſe, aliàs ſe caſurum protinus. Inter colloquendum nomina rerum notiſſimarum non ſuccurrunt ſæpiſſime, & hac vice nomen *Balſami*: ſæpe ad mictionem ſtimulatur, hanc ob cauſam lectum noctu præcipue permingit: in lecto manus & pedes movet; dormit ad medium noctis, poſtea non amplius, verum à prandio aliquandiu, etiam in lecto ut hodie. *Veſperi cuti capillatæ* impoſui *Cucupham ex Emplaſtr. Veſicat.* Per poros cutis illæſâ cuticulâ eduxit aquam; at quia illa loco movebatur, in utroque tempore veſicas excitavit.

Die 29. *April.* mane ſerum adhuc emanavit; de nullo dolore ſed levi ſolum ardore in temporibus conqueſtus eſt. Veſperi ſtabat firmo talo, nec genua dum ſtabat labaſcebant, quod tamen evenit ſtatim in ingreſſu, niſi ſuſtentetur. Hodie multum querebatur de lumbagine: in capite nec gravantem nec pungentem dolorem patitur: omnibus ſenſibus externis valet: appetit, ſubinde ſitit, bene pranſus eſt, urina craſſa, pallida cum ſedimento craſſo.

Die 30. *Aprilis* adhuc de lumbagine conqueſtus eſt, quæ ſedentem imprimis affligit, quando ſtat, remittit: dum ſedebat, vidi abdomen mire pendulum ob molem prope ad interfœmineum medium deſcendens: pranſus eſt bene. Circa primam pomer. decubuit in lecto ac dormivit, poſt tertiam expergefactus ſurrexit; quamprimum ſtetit, de vera vertigine querebatur dicebatque omnia intra cranium turbari: in nullo artuum conquerebatur de dolore, de fluctuatione nihil fateri voluit: Exomphalon magnum dixit. Licet *fumo tabaci* utatur, ait ſe parum ſalivare, nec ab uſu *pulv. ſternut.* multum emungit.

Die 2. *Maji* in dorſo verſus coxas ſubitos dolores paſſus eſt, ut alta voce ejulare cogeretur, dum ſedebat; quamprimum ſurrexit atque aliquandiu erectus ſtetit, dolor ſubito remiſit. Videbatur ſpaſmo ſimilis affectus, nam ſenſit dolorem à tractione quadam excitari, à relaxata quaſi chorda dolorem remittere.

Abiturus *die* 2. *Maji* ſuaſi 1. *Mane hora* 5. ʒj. *pulv. cephal.* & *V. hor.* 5. ʒß. *cum aq. cephal. parata ex aqua beton. aut roiſm. aut ſalv.* ℥v. *ſerpill. Lumbric.* āā. ℥ß. *ſpir.* ✱c. *arom.* ℈j. *ſyr. flor. paralyſ. parum.* 2. *Decoct. lignor. hora poſt pulv.* 3. *Rotul. cephal.* 4. *Subinde noctu aut conſerv. roſar. r. c. theriac. aut pilul. theriac. cœleſt.* 5. *Frictionem totius dorſi pila lanea.* 6. *Pectinationem frequentem retrorſum.* 7. *Veſicatorium toti capiti imponendum d.* 4. *Maji.* 8. *Pilul. cephal. ante novi-* & *plenilunium No. viij.* Si caput ſiccum ſit, vertex illinatur *Balſam. cephal. M.* & *V.*

Die 24. *Maji* 1689. *iterum ipſum conveni:* hucuſque *bis* applicitum fuit *Veſicator. bis ſcamno* incubuit. In cute capillata emerſerunt puſtulæ rubræ piſi magnitudine fere; in toto reliquo corpore nullæ apparent, illiverunt *Ung. alb. camphor.* aliàs vegetus eſt, melius appetit: memoria imbecillior: nondum incedere valet &c. Suaſi abraſionem capillorum: *iteretur Veſicator.* & *ſcamnus.* Utatur *medicamentis nuper præſcriptis.*

Die 10. *Junii* 1689. *ipſemet propria manu ſcripſit*, ſe ſine fulcro in hypocauſto & foris aliquoties obambulaſſe, ac genua firma fuiſſe: at rurſus perturbationem in capite ſenſiſſe, denuo quoque novas puſtulas utrinque in capite emergere, ut malum timeat.

Pergat *medicamentis d.* 2. *Maji præſcriptis*: puſtulis imponatur *Emplaſtr. diapalm.*

Die 27. *Jun. ſcribit Chirurgus:* tubercula plura in capite in unum abſceſſum coierunt, qui valde doluit, donec ruptus fuit *ab Emplaſtr.* apertus poſt aures plurimum puris fudit, caput prius valde inflammatum erat, toto in corpore melius ſe habet; petit *pulv. ceph.* quem miſi. Poſtea obambulare rurſus potuit *Reverendiſſ.* pro lubitu.

Die 1. *Jul.* 1692. Mane adhuc miſſam celebravit, poſtea correptus fuit impotentia pedum & brachiorum. *d.* 2. *Jul.* incrementa ſumpſit & magis die ſeq. cum vocis debilitate, inappetentia, pulſu freq. celer. petiit meam præſentiam. *Die* 4. *Jul. miſi D. D. Pfiſterum*, qui ipſum deprehendit tertiana intermittente affectum: *à Pulv.* & *Electuar. Febrifug.* convaluit poſt quartum paroxyſmum & *d.* 9. *Jul.* optimè ſe habuit: manet tamen urinæ incontinentia.

In principio Martii 1693. denuo correptus fuit inſultu febrili per incertas periodos redeunte; brevi tamen *à congruis adhibitis per Filium meum* ceſſavit. *Die*

Die 27. *Maji* 1693. rurſus correptus fuit horrore, ſeq. æſtu & laſſitudine magna: emerſit eryſipelas in tibia dextra: die 22. rubor & tumor manent ac tendunt verſus femur, ſitit, catarrhi continuo ruunt: appetitus prorſus eſt proſtratus. Miſi *Mixturam diaphoretic.* bibat *decoct. C. C. uſt.* inde melius ſe habuit.

Die 6. Nov. ejuſdem anni convenit ipſum *D. D. Pfiſter*: prompte incedebat & quidem ſine fulcro: vegetior erat; ſenſibus internis valens optime; conquerebatur imprimis de dolore occipitis, etiam de humerorum gravitate; præſcripſit ipſi *caput roborantia.*

Circa finem Aprilis 1694. ob defluxionem & ſtagnationem ſeri intra cranium memoria rurſus valde imminuebatur, loquela impedita, artus valde debiles, nullam ſibi opem ferre poteſt: urinam retinere nequit, tandem *d.* 23. *April.* noctu circa hor. 1. mortuus eſt.

OBSERVATIO CXXXVIII.

Apoplexiæ Metus.

Rev. Dnus Wolf. Wil. Bühel Norimberg. d. 6. Novembr. 1680. Conſilium ex occaſione Tractatûs mei de Apoplexia lecti petit.

ANtequam ætatis annum ſecundum abſolvit, *Menſ. Febr.* cœlo gelido in aerem frigidum exportabatur, & aliquandiu in aere frigido detinebatur: domum deportatus in hypocauſtum Hemiplegiâ lateris dextri correptus fuit, ut nec pedi dextro inſiſtere, nec brachium movere poſſet: benedicente Deo, *operâ Celebris & periti Medici* feliciter curatus fuit, ut nullum vitium in illo animadvertatur præter debilitatem quandam, ſi diu ſcribat, aut aliquid diu manibus teneat. Præterea certis anni temporibus ſcil. Vere & Autumno in toto latere dextro quendam motum convulſivum experitur, non diu durantem & nunquam vigilantem, ſed præcedente ſomno invadentem. Ante invaſionem & poſt illam quoque percipit quandam quaſi laſſitudinem in capite. 1675. 1676. ob dentem carioſum odontalgiâ ſævâ correptus fuit in ſiniſtro latere: 1677. *Menſ. Mart.* poſt meridiem ſubito auris ſiniſtra tinnitu diuturno affecta fuit, mox ſubſequente aliqua imbecillitate lateris ſiniſtri, ita tamen ut muniis ſuis tum & hucuſque vacare valuerit: acceſſit vellicatio quædam in oculis quam in ſpeculo obſervare potuit ut & in lingua. *Quidam Medicus* ſuaſit *Tinctur. ſuccin. c. aq. fl. lil. convall.* aſſumendam: *foris* ſiniſtrum latus lavabatur *ſpiritu*

ritu

ritu quodam ardente : linguæ apex *ol. aniſi* tangebatur. Hæc non male contulerunt, attamen malum non ſuſtulerunt. Ad mutationes tempeſtatum & lunæ notabiles paſſiones in ſiniſtro latere & lingua experitur : nam nunc ſiniſtri parti capitis pondus accumbere videtur, nunc ad collum & totum latus ſiniſtrum pervenit, ac in medio aliquid affixum putat, nunc in medio dorſo hæret. Senſus quoque non ſibi ſemper ſimilis eſt: quando ſiniſtro lateri in ſomno incumbit, illud ſtupet; ſæpe magna ſiccitas linguam occupat, adeo ut præ illa, niſi *humectantia* in ore teneret, loqui neſciret, quamvis nec illa juvent, ſi ſiccitas nimia adſit. *Præterito menſe Maji* 1680. *Vena ſub lingua ſecta fuit :* ſanguis erat niger craſſus, at inde nullum notabile levamen percepit. Eſt 30. annorum, temperamenti melancholici maximam partem, quod judicat ex inſomniis terribilibus : facies eſt colorata, ſed non nimium, ut nihil morboſi ex facie poſſit divinari, ſubinde ſternutat. In corpore non dolet, ni quando catarrhi ſecundum latus ſiniſtrum ruunt, putat cor dolere. Imprimis linguæ rationem habendam expetit.

Reſolutio.

AFfectus varii in hoc caſu occurrunt, qui ad tres commode reducentur, ſuntque Hemiplegiæ, motus convulſivi & linguæ ſiccitas. Satis fortis fuit dextri lateris Hemiplegia dum adhuc puer erat, quæ utcunque curata ſit, labem tamen aliquam reliquit : in cujus locum ſucceſſit aliquis motus convulſivus, poſtquam illa *congruis medicamentis* ſublata fuit. Siniſtri lateris affectus aliquam Hemiplegiam ſeu refert ſeu minatur, nam hoc latus languidum experitur, maxime ad mutationes tempeſtatum cum ſenſu ponderis accumbentis, præterea ſtupet, ſi in ſomno diutius illi incumbebat : vera tamen Hemiplegia non eſt, quia artus ſuis adhuc muniis ita funguntur, ut nemo facile labem advertat. Denique linguæ ſiccitas morboſa eſt, quia loquelam impedit, niſi *humectantibus* caveatur, quod tamen non ſemper ſatis præſtari poteſt. Hemiplegiæ, tum veræ in dextro latere, nunc quidem ſublatæ attamen relicta quadam debilitate, ob quam continuata diutius ſcriptura aut apprehenſione manus defatigatur, tum ſiniſtri lateris imperfectæ cauſa proxima eſt impedimentum quoddam in medulla oblongata, ob quam ſpiritus animales non ſufficienter ad artus ad motum & ſenſum vegetandum influunt : In dextro latere impedimentum ſublatum prope exiſtimo, quia nonniſi poſt defatigationem quandam animadvertitur, aliquod tamen ſupereſt, quia defatigatur & ſpiritus labore diſſipati non tam copioſe & expedite reſtaurantur. In ſiniſtro latere aliquod eſt ſed perexiguum nec magni momenti, quia

nemo

nemo nisi ipsemet imbecillitatem hanc animadvertit. Impedimentum hoc est, quod nervos angustiores facit: an vero nervos comprimendo, an aliquomodo obstruendo? dubium est. Videtur comprimendo foris idque à sero incluso intra meningem & corpus medullosum oblongatum (NB. nam medullosam hanc substantiam affici totius sinistri lateris imbecillitas & stupor innuunt, non particularis aliquis nervus.) Quia ipsemet sentit corpus aliquod incumbere, deinde hemiplegia tam levis est, ut vix nomen hoc mereatur. Illud videtur esse serum, tum quia solus hic humor ad hæc loca pertingere potest, ut brevi tempore ibi commoretur & penitus dissipetur. Occasionem Primæ effluvio & aliquali stagnationi ansam dedit in dextro latere, mora longior in aëre frigido, unde pars debilitata & ad recipiendum apta facta, & ab hypocausto calido postea fusum fuit. Secundæ odontalgia per duos annos durans affluxui ansam dedit; quæ simul innuit causam potius foris medullæ accumbere quam ad intima penetrare, quod etiam confirmat tinnitus aurium. Serum causam esse, probatur ex eo, quia hæc imbecillitas evenit ad mutationes aëris & lunæ, quorum utrumque magnam vim ad serum movendum & separandum à massa sanguinea ac effusum detinendum habet. Serum in hoc loco tamen acre esse patet, quia motus convulsivos efficit & palpitationes palpebrarum potius quam oculi, qui non contemnendi, quia illos præcedit & sequitur aliqualis capitis defatigatio. Tali sero abundant aliàs Melancholici. Linguæ siccitas ab alia causa dependet scil. à ductuum salivarium, sublingualium aliorumque, quorum officium est linguam humectare, occlusione: neutiquam ex lymphæ defectu, cum cætera sanus sit: cui accedit, forte præcordiorum æstus & somnus ore aperto, ob quas causas tantillum, quod superest, de lympha absorbetur.

Indicationes igitur erunt serum stagnans circa medullam oblongatam auferendum, laxitatem piæ meningis constringendam; acrimoniam seri attemperandam, & proventum salivaris liquoris majorem ad linguam adducendum esse.

Itaque 1. *Purgandum pilul. cephal. semel in mense, quarum num.* 7. *vel* 9. *duabus horis à parca cœna* sumat. 2. *Fonticuli excitandi, unus in brachio sinistro, alter in parte externa fœmoris supra genu dextrum.* 3. Si imbecillitas crescit, prosunt *Vesicatoria carpis applicita.* 4. Paretur *pulvis absorbens & genus nervosum roborans*, qui diu continuandus, quo solo hujusmodi affectus superati fuerunt.

℞. *Rad. cariophyllat.*
valerian. sylv.
pœon. ãã. ℥iij

Summit. majoran.
rorismar. ana. ℨj.
C. C. ph. ppt.
Ungul. alc. pp. ana ℨiß.
♁ *diaphor.* ℈iij.
Sacch. alb. ℥iij.
Ol. N. M. expr. gr. iij.
Msc. F. pulv.
Dos. M. & V. ℨß. *cum aq. betonic.*

Essent. Tinct. aq. spirituos. non tutæ sunt. *Topica* frustranea erunt. *V. S. sub lingua* nihil opis feret. Propter linguæ siccitatem masticet *masti-chen, rad. galang. rad. pyreth.* Frigida nocent. *Ol. dest.* apici linguæ admota stupefaciunt. Diætam in sex rebus non naturalibus congruam observet.

OBSERVATIO CXXXIX.

Apoplexia.

NObiliss. & *Excell. D. D. Henricus Screta à Zavorziz*, natus *Scaphusii* 1639. *Mense Junii.* Postquam in addiscenda *lingua Latina & Græca* quædam fundamenta jecisset, *ad Pharmacopœam* destinatus fuit, hanc singulari industria excoluit, nam dum omnium simplicium accuratam notitiam comparare annixus est, magis magisque *in Latina & Græca Literatura* se exercuit, tandem quoque proprio marte *Arabicam cæterasque Orientales* addidicit, & ut ad perfectionem, *tùm studium Linguarum*, *tùm Artem Pharmaceuticam*, quantum in viribus humanis situm est, perduceret, noctes insomnes sæpissime ad ætatem adultiorem usque traduxit admodumque lucubrationibus indulsit: *in laboribus chymicis* ipsemet manum operi admovit; his studiis *Mathesin* junxit; diligenter *Cartesii Scripta* evolvit ejusque sententiam amplexus est, ita tamen ut noluerit ejus mancipium esse, sed probarit illa, quæ rationi & experientiæ consentanea comperit. Jam uxoratus *Heidelbergam* profectus est ibique *Inclytæ Academiæ indultu, absque præsidio Dissertationem Physico-Mathematicam de Auditionis causis & natura publice* 1670. *Mens. Decembr. & anno* 1671. *Mense Junii post superatum Examen Medicum Basileæ Dissertationem de læsa Auditione Physico-Medicam* defendit, & paulo post ibi *Honoribus & Privilegiis Doctoratûs Medici* dotatus fuit.

Anno

Anno 1675. *Libellum de Febri Castrensi* tunc Epidemia *Germanicè* publici juris fecit, quem *Latinum recognitum & auctum Libro singulari recudendum* 1686. *Scaphusii* curavit. *Noctes Medicas*, quando à negotiis liber erat, præcipue noctu conscripsit, quibus *plurima Philologica aliaque rem medicam illustrantia* continentur. Pridem quoque exorsus est *Commentarium in Nicandri Theriacam*, cujus aliquot editionum potitus erat & *Arabicam* jam in *Latinam* transtulit: Hunc quinto die ante obitum se, si Deus vitam & vires concesserit, absoluturum hac hyeme, pollicitus est, cujus exordium ipsi funestum fuit. A puero & ni fallor à quinto ætatis anno ultra quadragesimum ætatis annum abstemius fuit, vinum penitus illo tempore abhorruit, excepto *dulci Frontiniaco*, cujus tamen raro pauxillum degustavit: cerevisiam quoque fastidivit: potus plerumque aqua erat simplex, citra ullum additamentum & cruda. Aversabatur admodum caseum. Ab 8. circiter annis vinum bibere cœpit, sed moderate, & ita quidem ut quandoque illud rursus aliquot septimanis omitteret. Delectabatur dulciariis, fructibus horæis dulcibus, bene maturis, imprimis uvis, prunis Damascenis, cerasis & similibus, quando his ad lubitum potiebatur, per plures dies nec guttulam quidem bibit. Interea vegetus fuit, licet paulo pallidior, ad omnes actiones perficiendas aptus, vicinos nobis montes plantarum causâ sæpe conscendit, iter aliquot horarum confecit. Ab aliquot annis habitus incrementa sumsit & admodum obæsus fiebat, ut non raro itinera ad loca distantiora declinarit. Ante annos circiter 18. passus est aliquot insultus nephriticos & non paucos calculos egessit, postquam usus est *Acidulis Griesbaccens.* ab illa immunis vixit. Hæmorrhagiam narium sæpius expertus est, verum nunquam enormis erat, neque ab illa debilitabatur. Febrim quoque malignam non sine vitæ periculo sustinuit. Erysipelate tibiæ correptus 1686. quod suppuratum ulcus dysepulotum post se reliquit aliquotiesque recruduit sub malleolo.

Anno 1689. *Mens. Septembr. Ad Serenissimum Dominum Administratorem Stuttgardiam* vocatus fuit: iter iniit *die* 21. *Sept.* in itinere correptus fuit dolore Ischiadico, ut non amplius equitare posset; aliquot horis pedes incessit: *Bablinga Stuttgardiam* rheda vehebatur, ubi 24. *Sept.* appulit. In via emersit furunculus in tibia, ruptus diu pus fudit valdeque doluit, ac tibia intumuit: quiete consolidabatur tumorque tibiæ maximam partem evanuit: dolor ischiadicus penitus cessavit. *D.* 21. *Octobr. Stuttgardiâ* discessimus domumque rediimus sani *d.* 26. *Oct.* In itinere neque vel minimam molestiam sensit. Aliquot septimanis *ante iter Stuttgardianum* in sella sedens stuporem quendam in latere si-

niſtro cum ſenſu ponderis brachii ſubito invadentem animadvertit, qui tamen intra quadrantem horæ poſt obambulationem receſſit. *Eberſingam d.* 1. *Novembr.* rhedâ vehebatur, ibi diu adſtitit mineræ ferri fuſoribus fabrisque circulos pro vaſis vinariis parantibus. Credebatur multum fumi carbonum tunc hauſiſſe: veſperi domum properans portâ urbis noſtræ clauſâ in pagô vicino pernoctare cogebatur: propter lecti duritiem dormire nequiit. *Die* 2. *Novembr.* mane caput doluit, poſt prandium à ſomno pomeridiano brevi Cephalalgia, cui aliàs obnoxius jam per annos fuerat, penitus ceſſavit: Ægros viſitavit atque hortum ſuum extra urbem ſitum adiit: bene cœnavit, verum nec guttulam vini deguſtavit, bibit hauſtum unum alterumve aquæ: cibi erant braſſica criſpa bene cocta & caro bubula, conſueverat cibos ob dentes carioſos non bene maſticare: hor. 9. noctis lectum petiit, poſt medium noctis expergefactus de Cephalalgia immani, quaſi cranium divulſum iri querebatur ſimulque ad vomitum ſtimulabatur: cum conjux hanc ob cauſam lamentaretur, uxorem conſolatus eſt rogavitque ut bono animo eſſet, nihil enim deterius superventurum; mox vero in lecto erectus ſedens in latus ſiniſtrum inclinavit & loquelam amiſit.

Vocatus ante primam noctis, inſtar trunci jacentem inveni, compreſſis fortiter digitis manûs dextræ prompte brachium & pedem dextrum movit, movit quidem brachium & pedem ſiniſtrum digitis manuum & pedum complicatis & arctiſſime preſſis, ſed tardius & ignavius primum, poſtea ne minimum quidem: ante meum adventum infuderunt *fontanam*, cui *multum ſpir. C. C.* admixtum erat; & ego *ſimilem liquorem ex aquis cephalicis cum hoc ſpir. & ſp.* ⊖ * ⊡ *add. ol. deſt. ceph.* dedi, quem prompte deglutiit, ſubinde oſcitavit: *infuſo extr. cochiar. ad* ℥ß. *in aqua beton. ſoluto* & propinato non ſolum oſcitavit, verùm etiam ad vomitum ſtimulabatur; contenta ventriculi ad os detrudebantur, verum ob dentium phalangem arctiſſime conſtrictam, nihil excernebatur; fruſtula carnis non bene maſticata inter dentium lacunas hærentia extraximus: ſimul injectus fuit *Clyſter acris*, unde, paulò ante *præmiſſo ſuppoſitorio acri*, alvum exoneravit: narib. nunc *balſam. ſuccin.* nunc *ſpir.* ⊖ * admovebatur, aliquoties nares illinebantur *aq. cephal. cui pulv. Euphorbii* immixtus erat, *ab hac aqua* pruritum permoleſtum excitatum fuiſſe conſtitit, quia aliquoties manum dextram naſo ſponte cum indignatione quadam admovit; deterſo liquore quietior evaſit; denuo *illitâ aquâ* ſimilem indignationem excitavit, quod etiam fiebat poſt digitorum complicatorum compreſſionem. Statim poſt inſultum *utrique carpo & tibiarum parti internæ ſub*

genubus

genubus veſicatoria applicabantur. In principio pulſus robuſtus minus frequens erat, ſenſim debilior & frequentior fiebat: primum æqualiter reſpiravit & placide, etiam corpore humili ſitu locato; poſtea inæqualior & cum labore quodam & ſibilo, ut altius locandus fuerit, unde aliquandiu placidior eſſe & quiete dormire videbatur, mox tamen laborioſior fiebat: interea caput & pectus largo ſudore perfundebatur, non diu poſt inſultum oculi motu convulſivo pervertebantur; arcte dentes conſtrinxit; brachium dextrum ſæpe ſuccuſſit, nunquam tamen rigidum aut minus flexile reddebatur, poſt quintam dormivit: ante ſextam rurſus ad vomitum ſtimulabatur, quem alias frequenter, dum ſanus eſſet, mane hac hora patiebatur, verum hac vice ſine ſucceſſu, pulſus debilior evaſit, facies livuit, paulo poſt expalluit & ſtatim mox poſt ſextam matutinam vivere deſiit *d.* 3. *Novembr.* 1689. Aliquot annis geſtavit capillitium factitium, ſi illud depoſuit, interdiu & noctu caput contra frigus muniit vitta lanea. *Venæſect. ſcarificationes, fonticulos* abhorruit: rariſſime *purgantibus* ab aliquot annis uſus eſt.

Scholia.

I.

STupor lateris ſiniſtri totius etiam genu, & pondus brachii ſiniſtri aliquot ſeptimanis *ante iter Stuttgardianum* derepente in hypocauſto ſedentem invadentes, prænuntii erant funeſtæ fortiſſimæ Apoplexiæ: quoniam enim ſtupor totum latus cum ſenſu ponderis in brachio ſiniſtro occupavit, neceſſario ſupponenda imo ſtatuenda erit diſpoſitio aliqua in principio medullæ ſpinalis ſiniſtr. intra cranium, ob quam ſpiritûs animalis influxus aliquandiu interceptus fuit, nimirum anguſtia pororum nerveorum, ſive à compreſſione ſive ab obſtructione ſubito evenit.

II. Cauſa ſeu comprimens, ſeu oppilans, quia derepente ſymptoma & nihil tale exſpectantem aut prævidentem invaſit, & intra horæ quadrantem vel citius poſt obambulationem in hypocauſto rurſus penitus evanuit, ut nullam poſtea ejus curam ſingularem habuerit, vix aliud eſſe potuit quam ſerum ſe poris profundius inſinuans, aut foris intra fibrillas nerveas ſtagnans illasque comprimens, nam non alius humor ad hæc loca fertur, nec alius tam citò ſublatus fuiſſet: certe ſanguis extravaſatus & graviora & diuturniora ſui indicia poſt ſe reliquiſſet.

III. Seri in maſſa ſanguinea multum cumulavit, nam hydropota multis annis vitæ ſuæ fuit, & poſtquam vinum bibere tentavit, ſæpius tamen rurſus aquæ potum vino prætulit, fructibus horæis indulſit admodum: Exercitia corporis jam ab aliquot annis conſueta, ob auc-

tam valde corporis molem intermiſit : ulcus poſt eryſipelas ſuppuratum vere dyſepulotum & diu manans occluſit : *Venæſectiones*, *Scarificationes*, *fonticulos* ſumme averſabatur & rariſſime *purgantibus* uſus eſt : cum tamen ipſi notum fuerit ulceribus diu manantibus, ſi claudantur, nec alibi exitus paretur, aſthma, hydropem, quandoque Apoplexiam conſequi.

IV. Sero ad intima cerebri aditus paratus fuit, dum medulloſum corpus debilitatum ſeu laxius & ad illud recipiendum & retinendum promptius redditum fuit ab indefeſſis ſtudiis, frequentiſſimis lucubrationibus, cephalalgiis, narium hæmorrhagia. An fumi metallici & imprimis carbonum tertio die ante obitum hauſti ſymbolum ſuum ad Apoplexiam contulerint? certo definiri nequit. Non ita pridem à pie defuncto noſtro ad luſtrandam fœminam gravidam fumo carbonum extinctam vocabar, quæ catocho ſeu cerebro potius quam pulmonibus afflictis enectam fuiſſe apparebat, quod in aliis quoque animadverti, nam colorem quaſi naturalem ſervabant, nec ſtrangulatorum more liveſcebant aut in facie inflabantur : quidam ultra 14. horas colorem roſeum faciei ſervavit, ac in illo ſitu permanſit, quo ſe in anguſto conclavi fumo carbonum pleno compoſuerat.

V. Apoplexia *Doctiſſimum Dominum p. m.* ſanum nulloque ſymptomate prævio poſt cœnam non nimis lautam, citra vini potum, nondum quatuor horis dormientem à Cephalalgia immani expergefactum tanta celeritate obruens, ut paucis verbis effatis & vomitu portionis cœnæ ejectæ omni ſenſu & motu privatus trunci inſtar jacere videretur; reſpiratione primum æquali, nec valde laborioſa & pulſu robuſto ſuperſtitibus, non ſolius ſeri magno alicui impluvio adſcribi poteſt : potius largæ ſanguinis extravaſationi, aperto ramulo arteriolarum confertim intra anfractus cerebri alicubi, ſive in parte ſuperiore ſive inferiore incedentium, ac cito magnam ſanguinis copiam profundenti attribuenda videtur : nam non ſecus ac ſi à caſu aut forti percuſſione vas ruptum plurimumque ſanguinis intra cranium profuſum celerrime omnem ſenſum & motum mere animalem amiſit. Irritatis quidem partibus nervinis tum capiti vicinis tum diſtantioribus, *poſt infuſam aq. fontanam ſp. C C. & aquas cephalicas eodem & ſp.* ⊖ ✱ ◻ *ol. deſt. & ſacch.* imprægnatas, fortiter compreſſis digitis manuum & pedum in utroque latere complicatis; item *ab indito ſuppoſitorio acri ſimilique clyſtere, ab ingeſto extract. cochiar. in aq. cephal. ſolut.* movit brachia & pedes, præcipue in latere dextro, oſcitavit, vomituriit, imo aliquoties ventriculi contenta ad fauces protrudebantur, *à liquore* cui *Euphorbium* immixtum, naſo perlito aliquoties brachium cum manu propius admovit cum aliqua indignatione, ac ſi inimicum pro-

pulſu-

pulſurus eſſet, & abſterſo liquore tranquillior fiebat, quod evenit, quia fortis hic inſultus non producebatur ob ſpirituum aliquam diſſipationem aut depravationem, ſed oppreſſionem à pondere medullæ incumbente, quod his ultimis conatibus natura excutere annixa eſt. Ultimo naturæ attribuendi videntur motus convulſivi ſtatim in principio & poſtea conſpicui. Sanguinis profuſionem derivare liceret vel ab acrimonia ejus, vel à motu per retia arteriolarum anfractus perreptantium impedito, vel etiam per meninges diſperſarum, nam vix alii cauſæ immanis Cephalalgia, in qua caput diſruptum iri, paulo ante obitum dixit, adſcribi poterit.

VI. Invaleſcente in momento oppreſſione medulloſæ ſubſtantiæ à ſanguine ſenſus & motus magis magisque abolebantur & muſculi enervabantur reſpirationi dicati, ut pectus nec attollere nec dilatare ſufficienter valuerint, & vaſtus corporis habitus, ſuminis imprimis & pectoris ſuccubuerint cum corde, unde circa ſextam expalluit, facies livuit, & paulo poſt cordis quoque motus ſubſtitit, ipſeque vivere deſiit.

VII. *Venæſectio* omiſſa fuit, quia nulla ſpes fuit ſanguinem extravaſatum ab illa reſorptum iri, potiusque mortis acceleratio timenda foret.

OBSERVATIO CXL.

Apoplexia.

NObiliſſ. *Dominus Sigismund à W. Eques St. Lazar. & Capitan. Cuſtodiæ Regis Galliarum* per annos multos: ſtaturæ juſtæ, temperamenti ſanguinei, jovialis, multa in bello à juventute paſſus eſt: ſæpe poculis indulſit & abuſus eſt *fumo & pulvere tabaci.* 60. annorum *die* 8. *Octobr.* 1683. Ante dies octo mane conqueſtus eſt de dolore capitis in fronte, paulo poſt ajebat dolorem cervicem invadere. Templum voluit adire jamque domo egreſſus erat; occurrit fœmina, quæ ipſum ad iram irritavit, ad quam præceps erat, licet plerumque momentanea fuerit: rediit domum & dum aliquid in torculari famulis præcipere volebat, poſt octavam matutinam loquela impingebat, mox pedibus vacillavit: ab adſtantibus circumducebatur & prope trahebatur valideque ſæpius ſuccutiebatur. Ante nonam totus expalluit, dentes conſtrinxit; extrema frigebant: ad hypocauſtum delatus ſemel ab acclamatione annuit, nunc dextrum, nunc ſiniſtrum brachium, ſed poſt longa intervalla, movit, pedes immoti jacebant. *Infuderunt aq. in qua multum ſalis ſolutum erat.* in lectum repoſitus mucum flavum ejecit, plus tamen reſorbebat. *Utrique carpo, tibiæ & metapedio veſicatoria* impoſita fuerunt; *Aqua Angelicæ* infundebatur, quod

maxi-

maximam partem rursus ex ore emanavit, ad epiglottidem delata inter inspirandum ad tussim irritabatur simulque ad vomitum stimulabatur, verum parùm muci extrudere valuit ob dentes constrictos, & licet cochleari continuè deducti fuissent, non tamen extra labia eliminare valuit. Circa 11. infudi *drachm. semis M. pilular. cephalic. aq. rorism. solut. cochleatim,* cum melius deglutire videretur; non integram potiunculam tamen deglutire valuit, quia ad tussim stimulabatur simulque ad vomitum; præmissus fuisset *Clyster*; verum sponte alvum largiter bis jam exoneraverat. *Post sumtam potiunculam* aliquoties oscitavit: dextra manu brachio sinistro jam paralytico succurrere conabatur & sponte illud subinde movit, sæpe ad vomitum stimulabatur, verum ad fauces delata ejicere non valuit, quamvis dentes cochleari diducerentur. Id etiam fiebat *infusâ aquâ antiapoplecticâ*, ut suffocatio timeretur. Ad secundam vespertinam æqualiter respiravit, subinde oscitavit; continuo dormivit, à somno *nec spir. *c. urinos. nec balsam. cephal. nec nodul. ex rut. bacc. Juniper. caryoph. nec vellicationibus* excitari valuit. Post tertiam vespertinam incepit respirare cum stertore; sudore diffluxit, omnia extrema calebant, nunquam oculos aperuit, ab acclamationibus non magis, quam truncus movebatur: pressis digitis manûs sinistræ aliquantulum brachium movit, dextris pressis brachium immotum mansit. *Instillatâ aquâ antiapoplecticâ* statim ad tussim concitabatur ac suffocatio imminebat. Circa 5tam vespertinam *Vesicatoria* vix cutim rubefaciebant: subinde singultiebat: circa 6. vespertinam erecto thorace statim antrorsum caput labebatur: pressis digitis manus sinistræ brachium adhuc movit, minus dextram pressis illius manus digitis. Post 7. vespertinam respiratio erat frequens, inspiratio & exspiratio celer, laboriosa, semper cum stertore, pulsus renitens: toto habitu calidus cum aliqua mordacitate, sudabat toto corpore calidè. Circa 11. noctis in carpo vesicas sero turgidissimas sauciavi, majorem sensum præbuit in dextro, quam in sinistro latere, pressis digitis magis sinistrum, quam dextrum movit. Nihil deglutire valuit sine tussi. In tibiis & metapediis nullæ vesicæ surgebant, quamvis cutis, quousque tegebatur *Emplastro*, ruberet. Pulsus & respiratio in eodem statu manserunt ad 2. matutinam. Calebat imò æstuabat in toto corpore & cutis undique madebat. Circa 2. matutinam respiratio intercipiebatur: diductis dentibus rursus frequens & celer evasit. Circa 3. matut. respiratio celerior & frequentior erat, nasus frigebat. Circa 4tam matut. vivere desiit. Toto decubitûs tempore multum muci subflavi præcipue ex nare dextra emanavit.

Scholia.

Scholia.

1.

INtra cranium affectum præter natur. delituisse indigitat dolor frontis, & consequens illum occipitis diebus octo ante insultum apoplecticum. Apoplexia imminente intra cranium quoque vitium fuisse testantur primum loquelæ impedimentum, hinc titubatio : mox omnium animalium actionum scil. sensuum & motus abolitio. Vomitus si non sit adscribendus *tepidæ salitæ aut soluto pilularum*, per consensum cum cerebro factum esse autumandum.

2. Non omnis vis animalis statim extincta , nam in principio alternatim brachia movit, aliquot verbula mussitavit , valde irritatus sensûs indicia præbuit, donec cum stertore spiravit ac omnis vis oppressa fuit.

3. Causa proxima videtur fuisse sanguis extravasatus, quia 1. irritatus brachia movit. 2. Spasmo cynico sæpe ad mortem usque corripiebatur à sanguine simul irritante. 3. In primo momento adhuc loquebatur, preces murmuravit. 4. Ante insultum valuit judicio & memoriâ. 5. Incepit ab ira. 6. Incaluit brevi cum sudore calido. 7. *Revellentia* nihil juvarunt : omnia ista in apoplexia serosa observantur diu ante invasionem apoplexiæ. Succussio causam auxit : *vide Tractatum de Apoplexia.* 8. In curatione erratum *circumductione*, *succussione, aqua salita vomitum movente* , *aq. destill. calidioribus.* Forsan *V. S. profuisset.*

OBSERVATIO CXLI.

Apoplexia fortissima.

NObilissima Domina N. N. nupta fuit primum admodum juvencula *Nob. Dom. N. N.* cum quo aliquot annis vixit in matrimonio sterili; postea *Nob. D. D. R.* atque etiam in hoc matrimonio erat sterilis. Dum in matrimonio erat , raro ægrotavit : habitu prædita erat carnoso : robusta, bene colorata. Ad sterilitatis opprobrium devolvendum *varias thermas* adiit, *Argovienses aliquoties*, *Fabarienses & Fridrisenses in Rhætia; Leukenses in Vallesia semel : Cellenses & Ferinas in Ducatu Würtembergico iteratis vicibus ;* iis usa est legitime , nam semper temperanter vixit, quamvis opibus abundaret , nec deessent occasiones aliud suadentes. Menses semper large fluxerunt ultra annum ætatis quinquagesimum. *Anno* 1684. passa est febrim tertianam no-

tham & pertinacem, poſt quam ſuperatam pedes & fœmora œdemate tumebant: *congruis adhibitis* & febris & tumor penitus evanuit. *Anno* 1685. *Thermis Argovienſibus* cum ſanitatis emolumento uſa eſt. *Anno* 1687 ob maritum *Menſe Martii* febri maligna ſurreptum valde triſtabatur, ac preſſit altum corde dolorem. Circa illud tempus botium, quod prope à juventute habuit & hæreditarium *à Patre Rhæto* fuerat vitium, fere evaneſcere cœpit, quamvis carnoſa, imò obæſula & bene colorata eſſet, idque citra cauſam notam. Circa principium anni paſſa eſt bronchum cum vehementi tuſſi ac dyſpnœa aliqua: difficillima erat *ad medicamenta* & vix ad ſuffocationem evitandam ad pauca perſuaderi potuit. Vere & Æſtate bene habuit. Ex proprio conſilio *in autumno* 1688. *Venam ſecandam curavit;* ab illo tempore præter ſolitum ſitire cœpit, non tamen extra paſtum, nec in prandio aut cœna ultra ſolitum bibit, ſcil. vix ultra libram vini rubri veteris non valde generoſi ſed meri. Interea actiones naturales, vitales & animales laudabiliter obibat. Id animadvertebatur ultimis vitæ menſibus à domeſticis, quod ad liberiorem aërem captandum ſæpe thoracem laxare cogeretur & à frigore facies valde liveſceret, quæ aliàs rubebat. *Die* 25. *Dec. S. S. Synaxi* uſa eſt: *die* 27. *Dec. ipſam conveni* atque ad ſenſum ſaniſſimam deprehendi: *ſub finem Decembr.* correpta fuit eryſipelate fœmoris ſiniſtri internè, ubi ſtriæ rubræ ultra medium verſus genu extendebantur, atque in interfœmineo tubercula dura, mobilia, valde dolorifica tangebat. *Nullis medicamentis* uti voluit, & demum *die* 3. *Januarii* 1689. *Filium meum Joh. Conradum Medicum accerſivit:* renuit *uſum medicamentorum. Filius* ſuaſit *tenera lintea intincta in infuſo flor. ſambuc. chamomill. croc. camphor. rurſusque ſiccata* fæmori *calidè* imponenda: juſſit ut in lecto maneret atque ſudorem promoveret, quod mane diebus ſequentibus aliquot vicibus tentavit culcitris impoſitis, & lagenâ ſtanneâ fervidâ plenâ intra lectum poſitâ, ſed fruſtra. *Die* 6. *Januarii ipſam conveni,* ajebat ruborem evanuiſſe, unicum tuberculum fabâ majus in medio fœmore ſupereſſe, reliqua evanuiſſe: *die* 8. *Januar. rurſus illam conveni*, obambulavit in hypocauſto; rem domeſticam curavit, alacris & ſolito more jocoſa: *Medicis* valedixit *die* 10. *Januar.* affinis & ſoror cum ipſa cœnarunt: admodum hilaris erat: bibit *vini Frontiniaci* circiter uncias octo vel ad ſummum decem: noctu bene dormivit, expergefacta, imprimis poſtquam ſurrexit, quandam dyſpnœam ſeu impedimentum quoddam liberioris reſpirationis animadvertit, ſi ſe movit, quod tamen explicare nequiit. *Die* 11. *Januarii* deguſtato ſpir. vin. vix paucis guttulis deglutitis hæc dyſpnœa fortius rediit, non tamen anheloſe reſpiravit, nec pectus valde

de dilatavit, aut in altum sustulit: in prandio parum degustavit de brassica muria condita & carne suilla. Ab obambulatione fæmur adhuc doluit: noctu satis bene dormivit. *Die* 12. *Januar.* mane ob hanc præcordiorum molestiam præter consuetudinem sumsit *roris solis cochl. ij.* verum inde malum auctum fuit: obambulavit ad illam vel minuendam vel excutiendam: pransa est cum nausea de carne vitulina parum, ad seram vesperam fila traxit, ante cœnam magno horrore correpta fuit, lectum petiit, vix calidis linteis & à lagena fervidâ impleta ad spondam lecti posita calefieri potuit: in lecto parum de jusculo comedit: inquietissime dormivit, centies se corpus in lecto versasse dixit. *Die* 13. *Januar.* mane circa octavam surrexit, inde statim & ab alio quovis motu dyspnœa illa augebatur, & gravius aliquid minitare sibi videbatur, unde brevi rursus lectum petiit, pedes frigebant, jusculum comedit in prandio. Post 11. plures mulierculæ soror scil. & consanguineæ ipsam inviserant, de variis colloquebantur, ipsaque promte ad omnia respondit, subinde cum illis jocabatur. Vesperi hora 4. accersor: narravit prolixe errores à se post abitum meum *à die* 8. *Januar. hucusque* commissos, scil. de epoto *vino moscat.* degustato *spir. vin. & rore* ☉; seque hactenus nunquam sudare potuisse, vinum frustra aqua temperasse: ac credulitate nostrorum me omnem labem in urina visurum. Pulsus erat frequentior, celerior debito, sed validus, mollis; urina tinctior, sed clara, non crassa cum sedimento divulso: lingua paulo siccior, non tamen arida; decubitus erat humilis; non laboriose respiravit, non tussiit, nec rauca erat, interea potissimum de respiratione minus libera querebatur, si vel corpus vel caput cum pectore movit, addidit sibi à motu imminere quandam debilitatem & prope leipothymiam: si quieta mansit, nihil horum animadvertit: facies erat bene colorata. Suasi *Mixturam ex aq. card. ben. scabios. antimon. diaphor. bez. min. syr. de rub. Id.* dissuasi vinum: parabatur *decoct. Corn. Cerv. cum lap. prunell. gr. iiij.* Cœnavit parum, querebatur de vellicatione aut lancinatione in præcordiis, dolorem vocavit ein Klemmen: non multum dormivit noctu ob siccitatem faucium, unde sumsit *bis vel ter de mixtura cochleatim*, quod alias non fecisset propter aversionem *medicamentorum.* *Die* 14. mane circa octavam sumsit jusculum, pulsus minus frequens & plenior erat, urina minus tincta, lingua quoque humidior fuit: ajebat se molestiam in respirando non amplius percipere, caput & pectus pro lubitu movebat citra ullam supervenientem debilitatem, aut dolorem lancinantem, sed plane tolerabilem causabatur, futurum scil. arthritidis authorem: hilaris erat, nec quicquam de imminente fato suspicabatur: post meum discessum convenit ipsam Cognata & circa

decimam Soror; de variis confabulabantur atque ipſamet cum ſuis nihil niſi optima quæque de bona valetudine ſibi pollicebatur. Poſt 11. antemeridianam, dum ſola erat, ſurrexit, è cubili in hypocauſtum, indeque ad porticulam ſine fulcro ivit, petitura aliquid linteaminum mundorum è ciſta, verum vix opus aggreſſa erat, debilitatem præſentiens hypocauſtum repetiit, ancillam inclamavit ac ultimum hoc effata eſt, *O Jeſu quid mihi evenit!* vix ab ancilla à caſu detineri ac in vicinum ſcamnum collocari potuit, mox omnes ſenſus & motum dextri lateris amiſit, facies & manus liveſcebant & gelu frigidiores erant: ſudor frigidus per faciem, collum & artus largiſſime fluebat; advolans omnes ſenſus abolitos comperi: *pila hyſterica*, quæ ad manus erat, naribus admota, brachium ſiniſtrum movit; dextrum nunquam utcunque digitos complicatos fortiſſime compreſſerim: poma oculorum ambo immobilia, obtutus fixus, oculi ſplendidi, nullum viſus ſignum præbebant, immoti ſemper. Pulſus frequens, celer, debilis: reſpiratio æqualis abſque ſtertore; ſpumâ ſubinde os opplebatur: erecta in lectum humi ſtratum in eodem ſtatu manſit: cum neutri pedum inſiſtere valuiſſet, inſtar trunci miſere trahebatur. Dum *Chirurgus* accerſebatur, ac *medicamenta ex Pharmacopolio* afferebantur, motus omnis periit, pulſus evanuit, reſpiratio intermiſit, rediitque per longiora intervalla ſine ſtertore aut valida pectoris dilatatione ac citius, quam dimidia hora abſolvebatur, vivere deſiit, Matrona pia, induſtria, benefica, imprimis erga pauperes, & pro ætatis ratione vegeta, ſcil. anno ætatis 64. circiter ad beatas ſedes migravit. Poſt elapſas 24. horas cadaver, licet frigido cœlo in loco aprico ſervaretur, tetrum fœtorem contraxit.

Scholia

I.

AFfectum Apoplexiam nuncupandum eſſe, monſtrant ſubitanea abolitio ſenſuum internorum & externorum, motusque voluntarii in dextro latere paulo ante inexſpectatum inſultum adhuc integerrimorum: & quoniam in momento prope hæc evenerunt, non niſi primaria ſede harum actionum graviter afflicta factum eſſe manifeſtum eſt. Admotâ quidem *Pilâ hyſtericâ* movit brachium ſiniſtrum, dextrum vero nullatenus, quomodocunque etiam preſſis digitis. Verum quia quoque ſtatim in ipſa invaſione color faciei in lividum mutabatur, facies & extrema gelu frigidiora fiebant, ſudoreque facies, collum artusque diffluebant, aliquid ſyncoptici concurriſſe & cordis motum valde debilitatum fuiſſe conſtat; nondum tamen abolitum innotuit ex pulſu & reſpiratione ſuperſtite aliquandiu. Verum quoniam ambæ partes principes ſimul gravia patiebantur, brevi in utroque latere

tere motus omnesque ſenſus tollebantur, corque & pectus quoque ſubſtiterunt, atque citiſſime vivere deſiit.

II.

Cerebrum & forte cerebellum quoque non ſenſim à ſero extravaſato inundabantur, huncque effectum produxit, poſtquam ad debitam copiam pervenit; nam neque pridem, nec hoc tempore querebatur aliquid de capitis gravitate vel de ſomnolentia, vertigine vel delaſſatione corporis, valebat etiam ingenio & judicio; &, ſi per eryſipelas atque dolorem in interfœmineo à nodulo eryſipelatis comite licuiſſet, in publicum prodiiſſet.

III.

Solus ſanguis vel à rupta vel exeſa, vel laxata arteriola plexibus innumeris & vere mirabilibus intra anfractus incedente, aut vaſe ſanguifero in plexu choroideo hæc patiente, brevi magnâ copiâ intra cranium profundi, & quoniam nullus niſi *per trepanationem* exitus patet, ita cumulari poteſt, ut cerebrum cerebellumque obruat, ſpiritusque penitus opprimat, unde neceſſario actiones abolentur. Abundavit *Nobil. Domina* ſanguine, nam menſes largiſſime ultra quinquageſimum annum manarunt, poſtquam ſubſtiterunt, V. S. redundantem non imminuebat: interea laute cibis boni ſucci & facilis digeſtionis veſcebatur, bibitque vinum merum quamvis vix ultra Libr. j. in paſtu, utcunque ſiticuloſa eſſet. Inſuper ſanguis iſte redundans tenuis erat, & talis redditus *ab uſu frequentiſſimo Thermarum multivariarum.* Imprimis ultimis vitæ diebus ſanguis fluidior reddebatur ab eryſipelate illoque non penitus profligato, potu *vini Frontiniaci*, *Roris* ☉ ſudoris ſuppreſſione: & omnino ſanguinem calidiorem evaſiſſe ex pulſu, urinâ, inappetentia, jactatione corporis patuit, unde facile vas reſerari ac ſe intra cranium exonerare valuit.

IV.

Licet brevi multum ſanguinis intra cerebrum addo etiam cerebellum effuſum fuiſſet, non tamen tam celerem tamque citam mortem effeciſſet, *cujus teſtes ex. gr. ſint Camerarius Rheinov. de quo vide Tractat. de Apoplexia, & Illuſtriſſimus Comes N. N. vid. Obſervat. IX. hujus Tomi, qui 20. hor. à Caſu adhuc ſupervixit.* Neceſſum ut aliquid acceſſerit, quod cordis motum citius quam aliàs in apoplexia fieri ſolet, peſſum dederit atque ſufflaminaverit. Cor nec robur nec alacritatem in propellendo ſanguine jam ab aliquo tempore habuiſſe ob diſpoſitionem quandam vitioſam in auriculis, ventriculis, pericardio aut in arteria pulmonica, vel fibras motrices à copia ſanguinis enervatas, vel nervos cardiacos labem aliquam paſſos fuiſſe, non obſcure colligi poteſt ex ſuis indiciis: nam diu ante hunc inſultum & prope ab anno

poſt bronchum paſſum facile facies à frigore liveſcebat, quandoque ægrius reſpirabat, ut thoracem laxare cogeretur, quod indicio erat ſanguinem ignavius propelli, ſive ob polypos cordis auriculæ ventriculi d. & arteriæ pulmonariæ, ſive ob fibras cordis à copia ſanguinis enervatas. Certi tamen nihil definiri poteſt, quia fugit *Medicum & Medicinam* ob averſationem *Medicamentorum.* De pulſu intermittente & palpitatione cordis &c. nihil conſtitit. Inflammatorii quid concurriſſe ſuſpicari poſſet, quia ſitiit, lingua ſiccior erat, faſtidivit cibos, pulſus frequens, celer, urina tincta, juvit *julep. refrigerans & diſcutiens.* Verum non magni momenti fuiſſe conſtat inde, quia calor non mordax, ipſaque vegetior quam in febre continua erat & ceſſarunt ſymptomata *à Julepo.*

OBSERVATIO CXLII.

Apoplexia à Caſu.

NObilis quidam N. N. de N.* ſtaturæ juſtæ, bene coloratus: *Vir eruditus,* aliquot annis *in Gallia & Italia* vixit; pridem *Ephorus Sereniſſ. Principis ac Domini N. N. Tubingæ. Anno* 1688. *die* 30. *Maji, noctu poſt horam* 10. in horræo ex contignatione 22. gradus alta, in aream pronus decidit, ac ſynciput & tempus ſiniſtrum, aurem & portionem oſſis ſyncipitis fortiter alliſit. In area decubuus repertus fuit demum 31. *Maji hora* 10. *noctis,* atque ita hucuſque ſine ope derelictus fuit 24. horis. Cum *Famuli* ipſum acceſſiſſent, pia quædam verba clare elocutus eſt: poſtquam domum deportatus fuit, *Excell. D. N. N.* ipſi *Aquam cephalicam cum ſpir.* ⊖ ⁜ & ▫ infudit, *ſimilesque ſpiritus* naribus admovit, *& Dominus N. N. Chirurgus* abraſis capillis, tempori & ſyncipiti ſiniſtro admodum tumido *Sacculos cephalicos in vino coctos* impoſuit, *venam in brachio ſiniſtro ſecuit,* dum corpus erigebatur & caput attrectabatur, clare dixit, *ſinite me,* atque *Rev. Domino Paſtore* preces coram illo fundente, manus complicavit: compellatus oculos aperuit, ſed ad interrogata non reſpondit. *Die* 1. *Junii mane ipſum cum Excell. D. D. N. N. & Dno Chirurgo inviſi:* in dextro latere attactu frigidus, imprimis in manu & pede erat, nec brachium nec pedem dextrum movit: complicavi fortiterque preſſi digitos manûs dextræ, diu nullum ſenſus & motus indicium præbuit, poſt multam afflictionem tandem ſiniſtro brachio & manu ſuccurrere conabatur, tandem & poſt compreſſionem & ſponte manum dextram & brachium aliquandiu movit: quomodocunque compreſſeram aut titilla-

titillaveram plantam pedis dextri, nullum tamen ſenſus & motus ſignum oſtendit. Sublatis integumentis & *ſacculo* adhuc tempus ſiniſtr. & ſynciput poſt aures tumeſcebant, licet mulum *à ſacculis* paucarum horarum ſpatio detumuerint; auris ſiniſtra, tempus, palpebræ atrorubeſcentes erant: non poterat concludi multum ſanguinis è naribus & auribus effluxiſſe, cum pauculæ ſanguinis guttulæ occurrerint in veſtibus, inſuper cutis integra ubique perſtitit; ex nare ſiniſtra mucus albus prodiit: retractis palpebris oculi ſplendide apparebant, ſed nihil videbat, nec audiebat: lectum perminxit. *Aquam cephalicam* adhuc deglutiit: pulſus erat robuſtus, æqualis: reſpiravit æqualiter: aliquando jacuit, quaſi profundo ſomno ſepultus, nonnunquam brachium & pedem ſiniſtrum movit, atque quaſi ſuſpiria ducere videbatur. Injectus fuit *clyſter acris cum ſyrupo emet. brachiis & fœmoribus veſicatoria* impoſita fuerunt. Poſt meridiem manus & brachia incaluerunt, pes ſiniſter tepuit: ſudavit in toto habitu largiter, jacuit omni ſenſu tam interno quam externo atque motu privatus, niſi quod preſſus poſt aurem ſiniſtram querulum quoddam murmur ederet, & brachium ſiniſtrum attolleret, quaſi moleſtiam ab attrectato loco depulſurus: quia ſedes ibi in cranio erat, *de inciſione cutis capillatæ & trepanizatione cranii* deliberabatur, atque inſtituta fuiſſet, ſi id vires conceſſiſſent: quomodocunque premerentur digiti utriusque pedis, nullum tamen motum nec aliud ſenſus ſignum præbuit: circa tertiam veſpertinam *clyſterem* cum fœcibus ejecit, pulſus adhuc robuſtus & reſpiratio æqualis & placida erat: deglutiit adhuc. Circa ſextam veſpertinam ori infuſa exſpuit, nihil amplius ad ventriculum demiſit, pulſus robuſtus ſed cum reſpiratione inæqualis fieri cœpit: ſudavit largiſſime: brachium ſiniſtrum prope rigidum, ut vix flecti potuerit: preſſa ſede poſt aurem ſiniſtram quiritare videbatur, & *ſpir.* ⊖ ✱ naribus admotum averſare, minus tamen ſe movit. Tota nocte illum dormiviſſe *Chirurgorum Famuli* ajebant, ſed reſpiratione inæquali, ſudore continuo ac effluxu ſalivæ ex ore & muco ex naribus, cum motibus convulſivis in brachio potiſſimum ſiniſtro. *Die 2. Junii* mane poſt ſextam reſpiravit magis magisque laborioſe cum ſtertore; æqualiter caluit, pulſus adhuc robuſtus, celer, frequens & non inæqualis: jacuit inſtar apoplexiâ fortiſſimâ obruti. Ante octavam matutinam vivere deſiit.

Veſperi ante ſextam ad capitis apertionem acceſſimus; cutis capillata livida fuit, ubique integra nec vel minimo vulnere, etiam ibi ubi in ſiniſtro latere alliſio fuit vehementiſſima, ſaucia erat: illa decuſſatim ſecta, comperimus multo craſſiorem fuiſſe, quàm aliàs obſervatur, omnia ſub illa à fronte ad nucham uſque imprimis in ſiniſtro

stro latere, sanguine suffusa erant, sanguine cum pericranio à cranio abraso, statim duæ fissuræ occurrerunt, una inferior & insignior à medio tempore sinistro ultra crus sinistrum suturæ lambdoideæ ad ostium spinalis medullæ extensa; altera superior tribus circiter digitis ab inferiore distans à suturæ lambdoideæ crure sinistro recta sursum tendens, ultra quatuor digitos longa, tenuis: sutura lambdoidea admodum dehiscebat, adeo ut *Dominus N.* facile unum ex officulis illorum in sinistro latere exemerit: in fissura inferiore post aurem sinistram ubi *Chirurgus* pridie sedem fracturæ invenit, & æger attactum non toleravit manuque sinistra avertere conabatur, prominuit officulum, quod ante serram admotam quoque digitis extraxit; hoc fragmentum cranii triangulare, seu potius pyramidale, unciam longum acutissimum instar acus in apicibus admodum tenue fuit: statim multum sanguinis fluidi & grumosi effluxit; quamprimum serra adhibita fuit, in eadem sede aliud fragmentum quadratum primo longius & latius commotum fuit, quod etiam facillime avelli poterat, erat quoque pertenue atque illo sublato adhuc plus sanguinis grumosi tunc statim & postea, dum serra cranii olla circum circa separabatur, plurimum emanavit. Demptâ ollâ superficies duræ matris elatior & atrorubescens apparuit, ac per illam sanguis grumosus quasi transparuit: sectâ dura meninge à crista Galli ad sinum lateralem sinistrum, & postea transversim versus aurem sinistram in convexa parte plurimum cruoris grumosi & in interstitio & super corpore calloso repertum fuit. In dura meninge, ibi ubi sedes fracturæ erat, hiatus amplus & facile quatuor digitos admittens occurrit, procul dubio à fragmentis cranii acutissimis meninge hoc in loco lacerata cum subjecta tenui meninge & ipsa cerebri substantia, nam dexterrime serra ducebatur idque digiti distantia à fractura cranii, & cautissime dura meninx à cranio, potissimum circa suturas, digitis separabatur: sub fractura ubi omnia subjecta ita lacera erant, plurimum sanguinis grumosi & fluctuantis apparuit, quo blande deterso invenimus scrobem ovi dimidiati capacem cerebro impressam, superficies cerebri quasi à muribus exesa, inæqualis, pallide flavescens fracidaque & semiputrida aliquousque fuit. In ventriculo sinistro cerebri serum loturæ carnium simile ad cochlearia duo circiter detinebatur, in dextro minus; in utroque nullus grumulus permixtus erat. In hemisphærio cerebri dextro nec sub dura meninge, nec intra ejus anfractus quicquam sanguinis extravasati conspeximus, verum vasa utriusque meningis in superficie & intra anfractus sanguine admodum distenta vidimus. Plexus choroideus in utroque ventriculo ruberrimus erat & in extremitatibus glandulis minutis rubellis refertissimus. In glandula pineali lapillos plures inveni, quorum unus sem. sinapi magnitudine, pellucidus fuit, omnes angulosi præduri,

alii

alii majores alii minores fuerunt. Sublato cerebro multum sanguinis grumosi stagnavit adhuc in basi cerebri; similem sed magis fluidum sub cerebello & supra illud invenimus, multum quoque ejus reclinato capite & ostio magno spinae medullaris erupit: quantum sanguinis effluxerit, certo definire non potuimus, qui inter secandum multum in mensam profundebatur, ut totus olla excipi nequierit, nulli tamen dubitavimus extravasatum multum superasse libram medicam: notatu dignum videbatur, quod sanguis non concreverat in grumos magnos & aegre solubiles, sed in minores & prope instar grumorum lactis attritu faciles: *An id spir. ⊖ ✳ aq. ceph. permixto tribuendum sit? quaerebatur.* Fissura superior in syncipite ad interiora non penetravit.

Sectioni mecum aderant duo Excell. Domini Archiatri ac duo Domini Chirurgi jurati: spectantibus aliquot Nobilibus, ut & Chirurgis eorumque Famulis.

In area ubi repertus fuit, enormiter vomuisse apparuit ex excretis proxime caput superstitibus: aliquid quoque sanguinis profudit. Juxta caput trunci aliquot cerasi dissectae oblique aliquantulum siti erant, quibus procul dubio caput inter decidendum impegit. Pellex post casum acetum petiit, quia forte Leipothymiam passus est in principio, aut summam animi perturbationem, nam ex area horraei in plateam vicinam conabatur, cum ob corporis gravitatem & sibimet deciduus opem ferre non posset, ab ancilla socia subsidium petiit, quod quia denegavit, reliquit ipsum eo in loco ad quem se praecipitavit.

Quaeritur I. An Nobiliss. Dominus N. in vita conservari aliquandiu & tandem integrae valetudini restitui potuerit, si pellex statim casum ejus vel unâ atque alterâ horâ post revelasset, ac Medici vocati essent?

Affirmativae sententiae favere videntur hae rationes, quod *accedente Famulo* hor. 7. vespertina adhuc verba pia prolocutus est: domum deportatus 10. noctis, attrectatus dixit, *finite me*, & *cum Reverend. Domino Pastore* coram ipso preces fundente, manus complicavit; quae indicia sunt, ipsum adhuc sensibus externis & internis valuisse 24. circiter horam post casum, atque hanc ob causam vigorem aliquem cerebri superstitem mansisse, qui expulisset forte causam mortis, si naturae succubiturae succursum fuisset.

Potiores tamen rationes sectio cranii praebuit, quae restitutionem tantum non impossibilem demonstrant: nam aperta fuerunt in fractura tria ossa, quae non solum duram meningem valde lacerarunt, sed

 quoque

quoque tenuem & ipsam cerebri substantiam longe lateque & profunde in parte decliviore, ubi vix reparatio ejus sperari poterat; insuper ossa duo majora vix ob illorum figuram & magnitudinem citra majorem lacerationem & gravissimum periculum eximi potuissent: denique tanta jam sanguinis profusio longe lateque facta fuit, ut non omnis per vulnus *Sectione & Trepano* parandum, non solum ex sede fracturæ, à convexa parte cerebri, de corpore calloso, ex basi cerebri & fistula sacra prolici potuisset, ac propterea nullum magnum levamen, multo minus aliqua curatio sperari potuisset.

Quæritur II. An die 1. Junii mane scil. 36. vel 38. à casu hora sectio cutis post aures, ubi fracturæ sedes erat & post trepanizatio tutò citra infamiam auxilii hujus magni institui potuisset?

NEgatur. Nam jam sensus interni & plerique externi scil. visus & auditus manifeste aboliti erant, & post longam compressionem aliquale indicium tactûs superstitis demum præbuit, motus quoque in dextro latere abolitus prope fuit. Insuper latus dextrum oppositum sedi fracturæ in extremis scil. in manu & pede frigidum erat, quod extinctionis calidi nativi signum erat. Post meridiem naturæ labescentis majora indicia apparuerunt, nam lectum inscius perminxit, vesperi cum stertore & inæqualiter respirare cœpit, convellebatur, sudavit profuse, omnia succumbentis naturæ signa, quæ 2. Jun. mors excepit. Hanc sententiam illustrius confirmavit Anatomia capitis.

Epitaphium hoc quidam in lugubrem hunc casum & insequentem mortem conscripsit.

Sta Viator
Ad hoc Fœni Stabulum
Si nova, si mira, at oppido misera,
Discere cupis
Quæ
Inibi his contigêre diebus, vel noctibus potius:
Has enim, non illas diligunt Noctuæ.
Tenebras, inquam, & latibula quærunt,
Tenebrarum opera qui patrare amant
Improbi Lucifugæ.
Huc loci
Per opaca silentia lunæ
Penetravit
Homo, an Brutum?

Brutum,

Brutum, inquam,
Nam ad stabula & fœnum,
Animalia ventri non rationi obedientia
Properant.
Bos dico, fronte superbus, cornu petulcus, corpore robustus
Nimirum,
In Bovem vel Jovem amore mutatum,
prisca Fabula est,
Hic
Recens Veritas
Jovique hic male sanus Noctambulo in eo simillimus
Evasit,
Quòd non gramen esuriit, sed carnem:
Non Fœnum sed Fœmininum genus quæsivit.
Et ecce
Quam anhelis adeo faucibus appetivit
Repente adfuit lasciva juvenca
Forte fortuna, an ex composito?
Certe ut componeretur in molli strato
Cum amente Amante
Ibi tum
Repositi ambo, repastique naviter
Furtivo pabulo
Dum foramina forte & lacunas,
Turpissimam sitim ubi restinguant,
Inquirunt proculque dubio inveniunt:
Et cæcus amor utrumque nescio quo? versat agitatque,
Cæcum per foramen
Per quod pecori aliàs pabula dejecta,
Dejecta ipsa lasciva pecora,
De pabulo fœdo & vetito,
Non per gradus,
Nam hos fere nescit infrunita libido
Sed præcipiti casu,
Ad ima descendêre loca
Et quidem stratus humi Bos
Vix rationis iterum compos
(Horresco referens)
A libidine recta ad libitinam
O utinam non ipsam Proserpinam!
Perrexit.

 Surrexit

Surrexit verò iterum
A Casu,
Fatalis hujus casus causa atque socia,
Et ipsa quidem graviter saucia
Corpore, sed magis conscientia.
Atque utinam
A labe tam pestifera ad veram surrexisset
Pœnitudinem!
Utinam, inquam
Tam Magistratui, quam Chirurgo
Suum subinde detexisset vulnus:
Non in sempiternam animæ perniciem
Impurum adhuc pus inibi aleret.
En
Triste fœnus ex impia Venere
Infelix & velox
Funus!
Abi jam Viator
Si sapis
Exemplum inde capis
Nec cautior modo
Nam debile hoc præsidium contra tales casus
Et occasus
Sed & castior es,
Ne simili forte fato factoque cadas
Propriæ VICTIMA Libidinis.

OBSERVATIO CXLIII.

Apoplexia cum subjuncta Anatome.

M*Atthias Stokar*: staturæ justæ, robustus & carnosus, bene coloratus; triginta circiter annorum: Figulus: dum *Mense Majo* solito more strenuè diu noctuque artem suam exercuit, atque illo tempore fictile magnum & ultra mensuras decem seu Libr. xxx. capax paravit, in medio opere post meridiem Hemiplegiâ lateris dextri correptus fuit, ut à labore desistere cogeretur, nam pedibus rotam non amplius versare, nec manibus lutum formare potuit, manu & pede dextris ad hunc laborem impotentibus factis: incedere quidem valuit, sed pedem dextrum trahebat, brachium etiam in altum sustulit, manum vertici admovit, attamen pedem & manum dextram nunc pelliceam nunc ligneam, minusque agilem & firmam ac propterea ineptam

eptam dixit. Hujus Hemiplegiæ nullum prodromum animadvertit: à dimidio tamen anno ante hunc insultum, quoties vinum bibit, caput valde doluit. Statim ab hac invasione caput valde doluit, ac potissimum de hoc dolore toto decubitûs tempore conquestus est, nullum tamen locum indigitavit, quæsitus respondit totum occupare caput; sæpe tamen manu etiam dextrâ syncipul perfricuit: continuo eructavit, sæpissime vomuit tum assumta tum alios humores viscidos & ultra decem vermes: aliquoties in leipothymiam incidit, quandoque sua sponte in lecto, quandoque si *post sumtum purgans* è lecto surrexit, diuque in sella sedit: illa præsente totus expalluit, frigefiebat & cum roncho aliquo respiravit: extrema admodum toto decubitus tempore frigebant, adeo ut pedes vix linteis calidis admotis, tempestate calida, incaluerint: præ dolore capitis dormire vere nequiit, si noctu dormivit aut saltem dormiturivit, deliravit, facies rubebat: appetitus penitus prostratus fuit; primum sitiit, postea sitis quoque evanuit: urinam semper habuit rubram & flammeam, licet alia febrilia signa abessent: nunquam præsente hemiplegiâ sudavit. *Balneator* primum vocatus *Venam in brachio dextro secuit*, putavit enim Æger *ob neglectam V. S.* defluxionem ad hoc latus factam fuisse. Die tertio ab invasione vocatus *Joh. Christophorus Simonius Illustrissimi Domini Francisci Caroli Comitis de Fürstenberg Cubicularius*, *Chirurgus peritus*, vesperi, quia alvus per triduum constipata erat, dedit *dosin pilul. cephal.* unde aliquoties dejecit, & sequenti die vermes evomuit: illarum usum quarto quoque die repetiit, à quibus quidem debilitabatur, & cum aliquando surgeret diuque extra lectum permaneret, leipothymiâ correptus fuit: sæpius quoque *Vesicatoria* cubitis & humeris, item fæmoribus, tibiis & metapedii dorso imposuit; in brachiis vesicas ingentes excitârunt, at in pedibus nec vel minimas, licet *emplastri vires* auxerit, *quater* quoque *Clysteres acriores* injecit: *ab his revellentibus* levamen percepit, sed non diuturnum, nam brevi Cephalalgia sævior recruduit. Propter vermes in jusculo carnis *allium* decoxit ac colatum calide bibendum dedit; lambebat subinde *mell*, *cui succus allii permixtus fuit*, unde plures vermes mortuos excrevit; nec postea quicquam de torminibus ventris querebatur. *Die nono Junii venam ipsi secuit in pede sinistro*, sed cum momentaneo auxilio. Vinum non concessit: potus erat *decoct. Herb. betonic. semin. fœnic. cum aqua & pauxillo mellis*: cibus fere juscula erant: quatuor septimanarum decursu summe emaciatus fuit. De vertigine, visûs aut auditûs aliquo vitio nullam unquam mentionem fecit; subinde derepente palpebras fortiter compressit, quod Cephalalgiam atrocem se facere dixit. Plerumque

rumque in latus sinistrum decubuit tribus ultimis septimanis; nam primâ septimanâ nunc solus nunc suffultus interdiu incessit satis commode. *Die* 11. *Junii* ante meridiem uxor ægro *suppositorium mellitum* ano indidit; dum alvum solvit leipothymiâ correptus fuit, vires tamen brevi recollegit, at subinde succutiebatur pes: post meridiem horrenda Epilepsia ipsum invasit, mire totum corpus & artus diu torsit, imprimis terribilis erat ὀπισθότονος, duravit prope tribus horis sine induciis, quæ alicujus momenti essent: cessante Epilepsiâ supervenit statim Apoplexia fortissima: jacuit sine sensu & motu, nullâ ratione excitari potuit, nihil in os ingestorum deglutire valuit; primum dormire instar sani videbatur; sequentibus diebus cum stertore respiravit atque non diu ante obitum largiter sudavit: *Die* 14. *Junii* mane horâ secundâ mortuus est.

Domino Simonio solummodo capitis aperiendi licentia facta fuit: remotâ ollâ cranii statim occurrit macula livida per duram meningem transparens, amplitudine quadrantis Dahleri: juxta sinum tercium seu corpus falciforme integris adhuc meningibus tumorem rotundum suis terminis circumscriptum tetigit, mole æquans ovum gallinaceum minus, qualia scil. excludunt gallinæ primiparæ, meninx utraque huic tumori incumbens tam flaccida fuit, ut facile per utramque digitum in meditullium adigere potuerit: contentum tumoris erat humor crassus, niger, sanguini grumoso cocto persimilis: comperit tumorem sedem suam intra anfractus in medio syncipite prope corpus falciforme locasse ac sinistro ventriculo foris incubuisse, ita tamen ut illius fornicem non perruperit: insuper vidit illum proprio folliculo præditum fuisse ac cerebrum illum ambiens quasi ad latera repulisse. Cerebri substantia circum vicina in hoc latere sinistro flaccidior & aquosior erat: in sinistro ventriculo continebatur aqua loturæ carnium similis. In dextro latere cerebrum colore & consistentia naturali simillimum ac dexter ventriculus mundissimus fuit: nec quicquam vel aquæ vel sanguinis extravasati alibi intra cranium reperit. Vasa sanguifera superficiem cerebri & anfractus perreptantia undique admodum sanguine turgida videbantur. Pectoris abdominisque viscera ac contenta perlustrare non concessum fuit.

OBSERVATIO CXLIV.

Fatuus Apoplecticus, cultro Anatomico subjectus.

GRegorius *Jochem Stiriâ* oriundus quinquagenario major, staturæ mediocris, carnosus & robustus, ab incunabulis, ut credebatur, fatuus: annis triginta circiter inservivit jocis *Illustrissimis*

Dominis

Dominis Comitibus de Fürstenberg Stülingæ, Wolfachii & Doneschingæ. Memoriâ utcunque præditus erat, recordabatur multorum, dum puer paucorum annorum erat, in patria gestorum, ut & illorum, quæ cum admiratione quadam vidit, audivit atque pridem perpessus est, atque illa sæpius nunc cum stomacho, nunc ridens, verum male cohærentia, recensuit: pauculas preculas confuse recitare novit: decem non potuit numerare, licet vel centies & verbis & digitorum enumeratione præitum fuisset; plurima verba nec repetere, nec integre enuntiare valuit, aut si quædam cum labore addidicit, protinus tamen rursus illorum obliviscebatur. Nullo prorsus judicio valuit; ad falsissima non difficulter persuaderi poterat, indignabatur multum illis, qui existimationem ipsius imaginariam lædere videbantur, aut victum & amictum jocando se ipsi subtracturos simulabant: sæpe ob res nihili ad vehementissimam iram concitabatur. Dum junior erat gravissime sæpe caput contusum & allisum fuit, ut hinc inde cranio profundæ satis foveæ impressæ testabantur; quin etiam jam senescenti caput pugnis egregie inter jocos dedolatum fuit, sæpe quoque cum impetu humi prostratus fuit. Avidissime & multum comedit: vino non valdè delectabatur; generosa acida dixit, austera dulcia ipsi videbantur. Demandatos labores diligenter, etiam non monitus, perfecit, munditiei studiosus erat, & in agendis ordinem quendam observavit. A triennio fere otiosus vixit, nisi quod in altare quodam construendo multum occupatus fuerit, ita tamen ut, quod uno die ædificaverat, altero destruxerit, aptando quadrata rotundis. Templa diligenter quotidie & cum devotione quadam adiit, nec ulla ratione ab illis arceri potuit, sacris quavis tempestate à principio ad finem sine ullo tædio interfuit. Feriæ à laboribus concedebantur potissimum ob dyspnœam, quæ ab animi & corporis motibus admodum augebatur, imprimis ambobus concurrentibus, quod evenit, si ad iram stimulatus fuit, sique hostem suum contentius persecutus est, nam utcunque torpidus esset, irritatus celerrime cucurrit, unde ad cubile rediens difficillime & amplissime distento & ad claviculas sublato pectore frequenter & celerrime respiravit cum sibilo, & hiante ore aerem captavit, facies atrorubescens evasit, cor palpitavit, pulsus licet vehementissimus & amplissimus fuerit, æqualis tamen semper mansit & in frequentia plerumque mediocris. Plerumque cum stertore etiam quietus respiravit, adscribebatur hoc respirationis vitium botio sinistro lateri laryngis firmiter annexo, propè pugni virilis magnitudine prædito; & altero minori dextro lateri incumbenti, duro & nodoso. Ex quo otio indulgere concessum fuit, ob levissimos etiam motus, inter comedendum quoque, aut post pastum inter dormiendum mensæ aut lecto assidens largissimè sudavit, saliva large ex ore defluxit, barbamque conspur-

conspurcavit. Venas habuit amplissimas & turgidissimas; hanc ob causam *bis in anno, præmissò purgante, vena secabatur;* aliquando in brachio secta vix sisti poterat: sanguinis superficies plerumque splendide rubescens fuit. Ab aliquot annis difficulter audivit, & conquerebatur de molestissimo tinnitu, atque tum hanc ob causam tum quod non semel vel asino vel equo impositus in terram dejectus fuisset, quamvis sine ullo damno, noluit amplius *Illustrissimum Dominum Comitem* venatum abeuntem sequi, dicens se vereri strepitu aurium suarum cervos, apros aliasque feras, quas omnes sciuros appellavit, fugatum iri. Non semel à me petiit, ut aures sibi amputarem & leviculas incisiones, imo etiam adustiones patientissime pertulit. In septimana sancta se misere etiam ad largam sanguinis profusionem flagellavit. Dum junior erat, ad venerem proclivis fuit & in senescente ejus igniculi subinde surgebant, quæ tamen maturè egregie supprimebantur.

Ex quo otio obtorpescere cæpit, admodum somnolentus evasit: & quamvis tota nocte dormiverit, nihil ominus interdiu mane & post prandium, stans & sedens, somno correptus fuit. Ab anno sæpe caput succussit sine causa externa: quando ira effervescere cœpit, aliquoties caput in latus, plerumque dextrum trahebatur, atque aliquandiu collo obtorto perstitit.

Observatum quoque fuit illum jam diu incurvum incessisse & stantem in latus sinistrum inclinasse: incurvus & pronus incedens cadere cæpit: ingressus non rectus, declinavit à tramite recto, sæpe stans subitâ vertigine nutante corripiebatur, ac ad latus dextrum inclinavit, nisi pariete vicino sustentatus fuisset, cecidisset. *Mense Decembr.* 1681. per dies circiter octo tussi valde vexabatur, sputum ad fauces protrusum non exspuit, sed rursus deglutiit: ob tussim inter comedendum non raro ab allapsis cibi aut potus portiunculis in glottidem ad vehementem tussim concitabatur, dyspnœa augebatur, & è longinquo anhelosus cum sibilo quodam audiebatur, obambulavit & solito more vixit, solumque de tussi molesta conquerebatur. *Die* 30. *Decembr.* bene pransus est & cœnavit, illoque die dulciariis seu laganis ex farina, melle & aromatibus vescebatur. Post cœnam ante nonam petiit, ut sibi concederetur *spir. cerevisiæ;* dabantur *ejus ℥ij. circiter vel ad summum ℥iij. sacchаro permixti, prius incensi beneque deflagrati:* mox cubile petiit; occurrente adversario ob rem nihili ad indignationem proritatus, properando à janua aberravit, & caput parieti allisit, non tamen cadebat in terram, hinc se in cubile proripuit, vestibus se exuit, solito more illas in fasciculum compegit, & serratis januis lectum adire voluit, verum dum scabellum duos pedes altum scandere voluit, in pavimentum prostratus fuit, quod iterato tentasse conjiciebatur ex genuum

genuum excoriatione ſuperficiaria: ſolus in cubili fuit, quia nullus ob ſtertorem ſonorum inter dormiendum, ipſius contubernio uti voluit; nec caſus, nec ſi forte clamorem edidiſſet, à vicinis audiebatur, ob ventum illâ veſperâ impetuoſe flantem, totâ nocte nudus humi decubuit. *Die* 31. *Decembr.* mane circa nonam deſideratus, ubique quæſitus fuit, tandem effractis januis, humi proſtratus repertus fuit, eo ſitu quo aliàs dormire ſolebat ſcil. genubus attractis & trunco corporis cum capite aliquantulum incurvato, ſiniſtro lateri incumbens, lecto integre adhuc compoſito.

Ex copioſis excrementis in pavimento circa caput obviis dulciaria pridie large comeſta & ſpiritum cereviſiæ redolentibus apparuit, illum ſtrenue vomuiſſe & ſe in ſordibus his volutaſſe, cum in dextro latere, imprimis in manu & brachio dextro ab illis conſpurcatus eſſet: totus gelidus & lividus fuit, lingua tumida & exſerta; dentes conſtricti, artus flaccidi, facies in ſiniſtro latere tumida, genaque ibi ad dahleri amplitudinem excoriata, oculi ambo clauſi erant, pulſus vix percipiebatur, reſpiratio quoque nonniſi exigua animadvertebatur. Statim ad vicinum hypocauſtum deportatus, lecto impoſitus & linteaminibus calefactis fricabatur & tegebatur: horâ elapſâ reſpiratio validior rediit, pulſusque fortiter digitos tangentis feriit, quamvis nondum incaluerit: effracto ore, primùm juſculum infundebatur, verum omne ad latera ex ore effluxit, poſteà *aq. cephalica ex aq. flor. til. ſerpill. Elæoſacchar. cephalic.* quod deglutiit. Horis tribus elapſis totus incaluit, manum & pedem dextrum movit, plenius reſpiravit, pulſus fortior evaſit, quæſitus ubi doleret, linguam & pectus digitis manûs dextræ oſtendit: totum ſiniſtrum latus immobile & ſtupidum deprehendebatur, nam nec fortiſſimam compreſſionem digitorum, nec punctionem acu profunde adacta in illo latere ſenſit: lectum inſcius perminxit, loqui & caſus rationem ſæpe verbis explicare conabatur, ſed à nemine intelligi poterat: ad quæſita appoſite capite annuit vel renuit, teſtabatur nimirum ſe Deum amare: nolle ſe impoſterum illum offendere, omnibus ſe condonare: attamen ſe adverſarios ſuos non amare, cum aliquot horis ante obitum oculus dexter aperiretur, nam id ſua ſponte facere nequiverat, uno ex ſuis vexatoribus conſpecto mox digitum exporrexit & ſe cruce contra illum muniit; alteri ut caput amputaretur, manu monſtravit, & indice expulſo naſum ferire annitebatur aliaque intelligentiæ ſuæ indicia exhibuit. *A meridie d.* 31. *Decembr. ad meridiem* 1. *Januar.* 1682. *hic valetudinis ſtatus fuit:* Totus habitus calidus manſit: oculos ſemper clauſos retinuit: reſpiratio valde inæqualis fuit, nunc celer, frequens & parva, nunc major cum aliqua contentione & fortiore diſtenſione pectoris, & ejus ad claviculas ſublatione, plerumque cum ſtertore, qui minus obſervabatur in reſpiratione

minore; mox tamen magis ſonorus reddebatur: tuſſiit ſubinde & ſputum ad fauces propulit, nullum tamen exſpuit: ſaliva copioſe ex ore manavit, quod etiam ſano evenit, ſi ſtans vel ſedens dormivit; aliquando illam exſpuit prorſus aqueam, nam ductus ſalivaris oſcula in genis admodum hiantia & ampla erant, & pridem ſæpe ſtilum mediocrem per illa aliquouſque facile adegi: pulſus erat validus & robuſtus: oſcitavit ſæpe, aliquoties ſternutavit, oculo dextro ab adſtantibus aperto vidit & adſtantes ſtatim agnovit, manu dextra ſiniſtrum carpum aliquoties ipſemet apprehendit, & ceu torpidum & ignavum ad motum quaſi ſollicitavit; cum nullus ſequeretur, brachium cum indignatione quadam repulit: aliquoties brachium & pes dexter ſuccutiebantur veluti motu quodam convulſivo, & os diſtorquebatur: ex lecto ſublatus pedi dextro ſuffultus inſtitit: in ſiniſtro latere abolitio ſenſûs & motûs permanſit: oculus ob tumorem faciei in ſiniſtro latere nunquam aperiebatur: quæſitus an dormire vellet, annuit: an vere dormierit, neſciebatur, cum oculos ſemper clauſos detinuerit, nec unquam viribus propriis illos aperuerit: lingua tumida permanſit, & quamvis multum ſalivârit, ſicca tamen admodum fuit: vix unum alterumve cochlear juſculi aſſumſit & licet ſitierit, bibere tamen nequiit, quia potulentum in glottidem delapſum, mox tuſſim vehementem excitavit & ſuffocationem intentavit, ſi avidius liquida hauriebat. Huc-uſque alvum non exoneravit, quamvis *ſuppoſitoria mellita* indita fuerint: mictio involuntaria continuavit: ſudavit multum & ipſemet ſtrophiolo manu dextra arrepto ſolito more ſudorem abſterſit. *Die* 1. *Januar.* ante primam pomeridianam labia & ungues liveſcere cœperunt, color faciei crebro mutabatur, nunc expalluit, nunc atrorubeſcens, nunc lividus erat, Reſpiratio admodum inæqualis evaſit & laborioſa, ſubinde intermittere videbatur, mox tamen majore vehementia rediit cum valido ſtertore: aliquoties ſuffocatum iri ſubito adſtantes verebantur, unde illum erigere cogebantur: manu & pede dextro culcitram repulit, mox illam manu rurſus cum ſtomacho arripuit & ſubinde floccos colligere apparebat: ſudore frigido prope diffluxit: paulo poſt copioſiſſime minxit ſimulque alvum exoneravit: pulſus ſenſim deficere cœpit: reſpiratio aliquoties ſubſtitit, mox tamen rediit atque exſertâ linguâ, magno nixu & veluti ex imis præcordiis aerem captare videbatur. Dimidiâ ante obitum horâ vix pulſus tangebatur, ſenſimque ſpirare deſiit & antequam *Doneſchingam* perveneram horâ 3. pomeridianâ *d.* 1. *Januar.* mortuus eſt, ſcil. 42. horis poſt invaſionem.

Die 3. *Januar.* mane *cum Dn. Joh. Chriſtophoro Simonio Tubingenſi Chirurgo præſtante* cadaver aperui: dum cadaver aſſeri imponebatur, multum cruoris atrorubeſcentis fluidi ex ore & naribus effluxit,

xit, detractâ cute capillatâ ex poris cranii hinc inde copiose sanguis emanavit, & in utroque latere post musculum temporalem ex arteriolis cranium ibi perforantibus cum sibilo quodam sanguis flatibus copiosis permixtus large prodiit : ubi foveæ cranio impressæ erant, cutis densissima & crassa erat ac cum difficultate quadam separabatur: detractâ cute , neque in fronte neque alibi in toto cranii ambitu suggillati quidpiam aut aliud vestigium gravius allisi capitis apparuit: cranium undiquaque crassissimum fuit , ei circa suturam sagittalem dura meninx anterius pertinaciter adhæsit , ut illam ad lacerationem evitandam stylo separare cogerer ; alibi etiam circa foveas, facile abcessit. Inter duram & tenuem meningem nihil cruoris vel seri extravasati, ut nec intra anfractus cerebri ullibi stagnavit. Cerebrum & cerebellum cum sinubus exemi : dum prope sellam equinam carotides & in nucha vertebrales abscidi, sanguis copiose flatibus permixtus erupit cum sibilo aliquo : in basi cranii livor aliquis sub meninge & ad latera carotidum apparuit, sed superficiarius , qualis in cute Apoplecticorum post obitum videtur ; nam discissâ meninge nullus suberat sanguis extravasatus : carotides figuram similem prorsus illi, quam in aliis cadaveribus humanis reperi referebant, nulloque modo in rete mirabile diremtæ erant; insignis magnitudinis ambæ fuerunt, ut & vertebrales plenæque sanguine : glandula pituitaria totam sellam implevit, magna, mollis, subpallida : in basi cruor aquâ dilutus, demum sublato cerebro fluctuavit. Cerebro & cerebello inverso prosecutus sum arteriarum carotidum & vertebralium conjunctarum ramos , insignes ubique conspexi tum intra anfractus, tum super calloso corpore incedentes seque substantiæ medullari immergentes, eâ scil. ratione prout illas delineavi *Tractat. de Apoplex.* ubique sanguine repletæ fuerunt magis quam in plurimis aliis cadaveribus observavi. Ventriculus sinister in fundo divulsis fibrillis stilo apertus , aqua loturæ carnium simili plenus repertus fuit ; quem dum totum *secundum Excell. Sylvii methodum* in apricum duxi, speculum pellucidum versus hunc ventriculum convexum deprehendi ac per illud transparuit corpus quoddam subnigrum : ventriculo dextro similiter in basi reserato occurrit aqua sed magis cruenta , quam in sinistro cum aliquot grumulis , simulque corpus quoddam nigrum ovo gallinaceo dimidiato majus, asperiusculum, fibris intertextum & tenacius quovis grumo sanguinis ; ventriculus d. duplo major sinistro fuit, ejus superficies undiquaque aspera & ceu à muribus exesa & meninge tenui quasi denudata; à levi abstersione medullosi quid linteo adhæsit. Ventriculus quartus mundissimus , & tertius vacuus fuit. Glandula pinealis phaseolum vix magnitudine æquavit, atrorubescens, mollisque fuit, multis fibrillis cum subjectis partibus connexa. Plexus choroidei in utroque

 ventri-

ventriculo glandulis ſcatebant: in dextro tamen plures & majores erant, tranſparentes & quaſi lymphâ turgidæ, quædam ſemine milii majores erant: ſiniſter plexus rubicundus, dexter albicantior & craſſior. In thalamis opticis, natibus, teſtibus, cerebello nihil prorſus præter naturam ut nec in medulla conſpexi, omnia figura, magnitudine & conſiſtentia ſimillima erant illis, quæ in ſaniſſimis ſæpius obſervavi: ipſe cortex cerebri & ſubſtantia medulloſa firma erant; nihil flaccidi, interna ſuperficie ventriculi dextri excepta, ullibi occurrit, imo tota moles cerebri vaſta & ampla fuerat. Amoto ſterno pericardium ampliſſimum ſtatim obviam factum, prope totam anteriorem pectoris partem, etiam ultra limites cartilaginum coſtarum occupavit, ad caput ſterni ſuperne & ad cartilaginem fere enſiformem infernè pertingens, craſſum & denſum: non continuit multum ſeri, at cor vaſtiſſimæ molis, pleniſſimum ſanguine in ambobus ventriculis & auriculis, flaccidum prorſus, in dextro ventriculo continebatur fruſtulum polypi incipientis pollicis longitudine & latitudine, vix pennæ craſſitie præditum, quod jam radices firmas egerat in cavernis ramoſis hujus ventriculi: in ſiniſtro nihil hujusmodi inveni, at fruſtulum in ſanguine in cavum pericardii effuſo, abſciſſis vitæ fontibus in baſi: arteria aorta erat ampliſſima & craſſiſſima, ut & arteria pulmonica. Pulmones in utroque latere arctiſſime pleuræ & diaphragmati undiquaque accreti erant, ut vix ſine laceratione avelli potuerint: fuerunt quidem atrorubeſcentes undiquaque etiam in meditullio, ſed prorſus molles, in bronchiis nec vel tantilli muci invenimus, verum multum ſpumæ cruentæ. Botium in ſiniſtro latere laryngis compoſitum erat ex multis glandulis, mire fibris nerveis tenacibus in unam maſſam compactis, membrana nervea communi involutis: illarum quædam erant magnitudine juglandis, aliæ nucis moſchatæ, quædam minores; una rotunda ovi gallinacei magnitudine, intus cavernoſa: cavernæ quædam avellanam admittentes plenæ cruore nigro erant: in una inveni oſſiculum longitudine & latitudine articuli ultimi parvi digiti: in dextro latere glandulæ etiam plures conglomeratæ at juglandem vix excedentes: tum in dextris, tum in ſiniſtris quoque oſſicula inveni piſi & fabæ magnitudine. Imum ventrem ob fœtorem non aperuimus, ut & quod ad funus efferendum properaretur.

OBSERVATIO CXLV.

Apoplexiæ Reliquiæ.

D. *D. Sepp. d. 2. Jul. 1685. Lucernâ ſcribit. Magni Nominis quidam ex Nobiliſſimo Stemmate progenitus Dominus N.* jam ſexagenarius, temperamenti calidi & humidi, valde laborioſus & in

in omni rerum gerendarum genere peritissimus, continuis & assiduis laboribus tam publicis, quam privatis semper per plures annos incumbens *die* 20. *Januarii* 1684. in Apoplexiam incidit, voce & respiratione intercepta, motu & sensu abolito. Postquam vero transactis sex septimanis *varia remedia intus & extra & huic affectui congrua* tentata & applicata, sensim & sensim sanitati adeo restitutus videtur, ut summa laude officium sibi commissum & aliàs onerosum subire eique præesse valeat. Sed hactenus sensit lassitudines corporis, crurum & genuum debilitates, ut sæpius incedere vix posset, cum scotomia & lachrymatione oculorum, quando aëri frigido se committit, item tensione hypochondriorum à flatu crassiore proveniente &c. Cum iste affectus sit curatu difficilis & *Tua Praxis Vir Doctissime* in omni morborum scientia ubique resonet, *Consilium Tuum* petimus. *Vale.*

Analysis.

VEram Apoplexiam passum fuisse *Nobilissimum Dominum* abolitio sensuum & motus, loquelæ & respirationis interceptio docent. Eam serosam credam, quia *remediis intus & extus adhibitis* aliquomodo convaluit. Mansit debilitas cerebri, quod indicant lassitudo spontanea, genuum debilitas incessum impediens & scotomia: An scotodinos seu vertigo tenebricosa, num solum nebula oculis obversans? qualiscunque tamen sit, innuit cerebrum debilius esse ab Apoplexia, assiduis & arduis ingenii laboribus. Debilitas consistit in fibrarum substantiæ medullaris laxitate & in pororum cerebri infarctu à lympha inspissata, jam *ultra* 17. *Menses* ibi detenta. Hæc lympha attenuanda & dissipanda: quod præstitu difficile, tum quia morbi nervosi cerebri ægre *remediis* cedunt, tum quia malum jam inveteratum est. *Purgari* poterit *Extract. cochiar. in magna dosi solut. in aq. beton. rorismar. sal volatile oleosum in liquorem redactum penetrantissimum Ex. gr.* ℞. *Sal. vol. oleos. rorismar. seu spir. nostr. bezoard.* ʒij. *aq. rorismar. beton. ana.* ℥iij. *syr. flor. paralys.* ℥j. *Msc. Mane hor.* 5. *& vesp. h.* 9. *ante somnum cochl. ij. vel iij. Tabell. ceph. ex spec. diambr. diamosch. extr. xyloal. conf. alk. c. ambr. spir. ros. sol. &c. Bals. ceph. Fonticuli duo.* Vinum diluat *decoct. Rad. chinæ vel aqua destillata rorismar. Balnea* non tuta sunt. Si plethora adsit *V. S.* non omittenda sed semper parcior, nimia enim sanguinis profusio cerebrum magis debilitat. Diætam in sex rebus non naturalibus *Medicus præsens* diriget.

D. T. O. M. hæc salutaria esse jubeat!

Scaphusii d. 10. *Jul.* 1685. Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSERVATIO CXLVI.

Paralyſis Prodromi.

D. 20. *Septembr.* 1677. *Badæ Helvetiorum. R. D.P. N. N. Conventualis Eremitanus* : 39. annorum, ſtaturæ mediocris, pallidus, carnoſus. A puero abſtemius fuit, multum panis ſicci comedit. In ſtudiis feliciter profecit. Ante quatuor annos creberrime mingere cogebatur, poſt mictionem adhuc ſtimulabatur, quam vi promovit, inde effecit, ut guttulæ aliquot involuntarie quandoque exciderent, quandoque dum literis occupabatur, ſubito ad mictionem irritabatur, ſi vi urinam retinuit, tunc vix mingere potuit, unde abdomen inflabatur, maxime in ſiniſtro latere ad epigaſtrium uſque. A violenta retentione etiam caput perturbabatur & oculi quaſi protruduntur: in ſiniſtro pectore anxietas excitatur. Antequam incipiat mictionem, dolet in pube circa radicem penis; ſed non niſi vi urinam detineat, in ipſa mictione & poſtea dolet nunquam. Ab hac violenta retentione ſemper pejus habet in ſiniſtro magis quam in dextro latere. Jam à tribus annis caput mire turbatum eſt & obtuſum, adeo ut vix literis vacare poſſit, putat tenebroſum, non uti pridem lucidum eſſe, nebula oculis obverſatur. Memoria labaſcit, aliquid vertiginis titubantis non gyroſæ accidit. Artus ſiniſtri lateris debiles ſunt, pedem trahit, brachium nequit attollere. In pede ſiniſtro animadvertit ſenſum formicationis. Tenditur frons cum oculis. Occiput aggravatum eſt. Dolorem patitur circa regionem renis ſiniſtri, dolor tamen ſurſum ad ſummam ſcapulam & humerum extenditur. Quandoque difficulter deglutit, ut ciborum deſcenſum manu collo admota promovere cogatur. Conſtipationi pridem magis obnoxius, dum ſcil. adhuc vi urinam reprimebat: fœces vi quoque promovet manibus hypochondriis admotis. Quando aquam bibit, in capite omnia lucida ſunt. In violenta mictione dolet in hypogaſtrio & fœmore ſiniſtro. *Domina ipſius Mater* calculo obiit.

Reſolutio.

Affectus iſte complicatus eſt. adſunt paralyſis prodromi & Nephritidis indicia: ſtupor capitis, vertigo, obauditio, ſiniſtri lateris totius robur imminutum cum ſenſu formicationis, imo ipſum mictionis vitium, quo aut urinam non retinere ferè valet, aut vi retentam poſtea expellere fere nequit cum damno in univerſum abdomen redundante, aliquid paralytici ſapiunt & graviora minantur. Dolor circa regionem renis ſiniſtri calculum ſeſſilem latere innuit.

Quamvis copioſe & crebro mingat, nihilominus ob ſigna, ſupra memo-

memorata medullam cerebri ab humore aquoso nimium irrorari facile pervidetur, quo ipsum abundare præter symptomata Facultatis animalis pallor faciei probat & confirmatur eo, quia hydropota diu fuit & assiduus in literis : amplius aquosus humor cumulatus à vino, dum illud sanguinem frigidum fundit illumque profundius intra poros medullares cerebri rapit ; unde stupor cum sensuum internorum obfuscatione post vini potum auctus fuit, lucidioribus actionibus mentis existentibus ab aquæ potu. *Forte calculus nervos prope renes premendo totius dimidii lateris nervos in consensum rapit; quod factum à piso in aurem illapso apud Fabritium Hildanum, ubi totius lateris stuporem effecit à capite scil. ad calcem in illo latere, in quo pisum intra aurem detinebatur : quod Fabrit. putavit factum, quia nervi acustici rami cnm totius dimidii lateris nervis communionem habeant, imo surculos ad extremos pedes dispergant.*

Hujus morbi curatio difficilis, intricata & perplexa est non solum ob stabilem calculum in renibus latentem, sed etiam ob humorem jam medullarem cerebri substantiam occupantem, unde ægerrime evellitur & neglectus quotidie accumulatur, difficillimeque postmotum extirpatur.

Proinde mature generi nervoso succurrendum, interea non negligendo renum affectum, cavendo tamen ne forte calculum pellendo, ille gravius ureteribus impingatur & suppressionem urinæ periculosam efficiat.

Itaque hac vice potius aquosus humor à cerebro nervosoque genere avellatur, evacuetur, absorbeatur, cerebrum nervosumque genus roboretur, simulque calculo via ad exitum paretur, ita tamen ut *diureticis* non validius pellatur.

Methodo executiva R. D. P. hoc Autumno ad Decembrem usque hac ratione tractari posset.

1. *Singulo mane hora 6. matut. & vesperi hora* 5. darem ʒj *hujus pulv.*

℞. *Pulv. specif. compl.* ℥ij.
Pil. reg. compl. No. j.
Extract. castor. ℈ß.
Tab. man. chr. perlat. ℥j.
Msc. F. Pulv.
Detur c. cochl. iij. vel iiij. aq. serpill. min.

2. *Singulis noctibus sub introitum lecti de hoc Elect.* ʒii. sumat.

℞. *Conserv.*

℞. *Conserv. ros. rubr.* ℥iiij. *rorismar. beton.* āā. ℥j. *Theriac. Androm.* ʒij. *syrup. beton. parum. Msc.*

3. *Singulis* 14. *diebus seu altera quaque septimana duabus horis post modicam cœnam* sumat *har. pilular. No. vij. vel viiij.*

℞. *Extract. pilul. cochiar.* ʒj.
castor. ℈j.
Magister. Gialapp. ℈ß.
Ol. d. majoran. gtt. ij. spir. ceras. q. s.
Msc. F. pilul. No. xxxxv. de ☉ *& consperg. pulv. cinnamom. D. ad Scatul.*

4. Cervicem *Mane & Vesperi* inungat *hoc balsamo.*

℞. *Unguent. alabastr.* ℥j.
Ol. N. M. expr. ʒij.
d. lavendul. majoran.
rut. rorismar. āā. *gtt. iiij.*
Pingued. Castor. ʒj. *Msc. diligenter.*

5. Ob renum dispositionem nephriticam *semel in septimana* sumat ʒj. *pulv. mei Nephrocathart. cum pauxillo vini mane* ac postea obambulet. Illo die *omnia medicamenta* omittat.

6. Renum regionem *Mane & Vesperi* inungat *calide hoc unguento.*

℞. *Ung. rosar. nutrit.* āā. ℥iß. *camph.* ʒß.
Sacch. ♄ ʒj. *ol. violar. par. Msc. F. ung.*

7. Diætam observet accuratam. Vescatur cibis boni succi, facilis digestionis. Vinum diluat necessario *decocto radic. chin. cujus* ʒij. *coquantur in* ℔iiij. *aq. fontan.* Imo quia potui aquæ assuevit, si æstuet, solum *hoc decoct.* bibat. A somno pomerid. prorsus abstineat. Post pastum semper obambulet. Animum semper excitet: in studiis non sit nimius maxime à pastu, alvus quotidie aperta sit; si ignavior, illa moveatur *suppositoriis mellitis aut clystere domestico ex jusc. carn. in quo fol. alth. Mij. coct. col.* ℔j. *admisc. mell. ros. cochl. iij. ol. chamom.* ℥ij. *vitell. ovor. N. iij. sacch.* ℥j. *Msc.* Mictionem non nimis urgeat, sed liberum effluxum huic concedat.

OBSER-

OBSERVATIO CXLVII.

Paralyſis poſt Luem Veneream.

DOminus de N. N. *Capitaine ſur le Regiment du Roy Briſaci* : 1694. *die* 8. *Septembr.* ſtatum valetudinis ſuæ ſimulque curationem ipſi ſuaſam, ut examinarem illam, miſit. Primum *Conſilio* uſus eſt *D. D. Moguet Galli & Domini les Comptes Chirurg. majoris Hoſpitalis Argentorati* : ſuaſerunt *Thermas Plumbarias in Lotharingia:* uſus eſt 26. *inſeſſibus* & inde magis debilitabatur. Etiam uſus eſt *conſilio D. D. Gloxin Phyſici Colmarienſ.* ſuaſit hic *potum Acidularum Sulzbacchenſium & inſeſſus in his aquis*, in quibus elixabantur *variæ herbæ aromaticæ*, *ſimulque unguenta* quibus femora fricabantur, quæ tamen ipſa non multum præſtiterunt, niſi quod faciem vivaciorem *in Thermis Plumbariis* amiſſam pepererint. A biennio apices duorum digitorum & pollicem quaſi indormiviſſe & obſtupuiſſe ſcribit; duravitque in eodem ſtatu, interea prope ab anno invaſit omnes quinque digitos, ita ut manum dextram torpidam habeat, manente motu libero, ita tamen ut pennam ad ſcribendum firmiter tenere nequeat. Ab anno debilitatem pedum & nihilominus percepit aliquid podagrici circa articulum majorem, unde pedes præterita hyeme debiliores evaſerint, ut *Menſe Martii* hos obſtupuiſſe & obtorpuiſſe obſervarit. *Menſe Maji* uſus eſt *Thermis Plumbariis*, unde difficilius ingredi poterat, quam ante illarum uſum, debilitasque indies augebatur : coxa ſiniſtra cum femore quoque debilior eſt quam dextra, ſentit quandoque in femore & coxa dolorem inſtabilem. *Ante Semeſtre* paſſus eſt paroxyſmum febrilem aliaque; item vehementiſſimos dolores femorum & nervorum, ut originem mali ſciam, ſubjungit : *ante* 15. *annos* paſſus eſt Gonorrhœam virulentam & glandis ulcus, quod *Chancre Galli* vocant, durarunt, forte ſola Gonorrhœa, per annos duos vel tres. *Ante undecim annos* rurſus paſſus eſt Gonorrhœam, quam multùm neglexit, ſequebatur bubo, quem intempeſtive aperuerunt, unde non bene ſuppurabatur, duritiem ſuſtulerunt *pulvere*, carnem putrefacientem, ulcusque apertum ſervarunt *quinque menſibus*, *Menſe* poſt conſolidationem tres puſtulæ obortæ ſunt prope umbilicum buboque repulſus fuit. Se credidit *perito Viro magna remedia* adhibenti : impoſuit *emplaſtrum*, unde largiter ſalivavit : hinc *V. S.* adminiſtravit, *pilulas purgantes ac per ſeptimanas quinque deçoctum ſudoriferum* dedit, unde curatus fuit, & bu-

bo sine reliquiis evanuit. *Ante undecim annos* ita curabatur ac sex annis à lue venerea immunis nullumque incommodum passus est, nec *ullis remediis* contra illam usus.

Ante quatuor annos bis passus est Gonorrhœam quinque septimanis durantem cum ulcere glandis. Curabatur *bolo ex Cassia & Ptisana* sine injectione & sanguinis extractione. Hæc mala multum ad præsentem valetudinis statum contribuisse putat.

Ante 2. *annos*, cum jam digitos stupidos senserit, oborta est surfurea in fronte impetigo, farinacea, squamosa à scalptura seu frictione; curata rediit aut semper aliquid restitit, cum levi pruritu: serpebat ad caput, ad occiput & unciæ unius distantia infra aurem: crustis ablatis rediit brevi; crediderunt *Medici* reliquias Luis Venereæ esse. Interea illum *ad remedium magnum* damnare noluerunt, cum nullum in corpore aut capite dolorem patiatur: optime dormit, bene appetit; cum sit optimi temperamenti: quotidie utitur nunc *vinaceis*.

Est annorum 35. habitus potius delicati, quam robusti; nunquam magnos labores peregit; nunquam juxta diætæ regulas vixit: nullam delectationam intermisit aut detractavit, imprimis cum fœminis: quandoque excessus commisit, forte in potu: hæc ideo scribit, quia creditur symptomata venerea citius ab excessibus se prodere, quam si temperanter vivatur, cum sæpe diu hæc occultentur accuratâ diætâ observatâ. Præterea præterita hyeme duxit uxorem, si adhuc lue venerea infectus esset, illam infecisset. Tibiæ & fœmora legitimam habent conformationem, non observatur atrophia nec nodos habet; si sedeat, nullo defectu affici crederetur.

Cum paralysis fœmorum & pedum curatu facilior sit, quam partium superiorum: hæcque sit imperfectior solumque motus impeditus, integro sensu manente, quod monet, ut credatur non inutiliter curæ laborem susceptum iri: cum adhuc juvenis sit & hæc impotentia non diu durarit. *Sequentia remedia in usum vocanda non respiciendo nunc ad complicatos affectus, de quibus suspicari posset, aliud eventu appariturum pollicetur Medicus.*

Ad aufferendum impedimentum influxûs spirituum animalium ad musculos & nervos *præmittenda universalia*; uti I. *decoctum purgans*, ℞. *Limat. lign. guajac. cort. ejusd.* āā. ℥ß. *infund. in aq. fontan.* ℔iiij. 24. *hor. postea coq. ad consumt. part. dimid. add. fol. senn. s. s.* ℥vj. *turpeth. hermodactyl. ana.* ʒij. *post unicam ebullitionem coletur.* ℥viij. *hujus add. syrup. ros. sol. comp. c. agaric.* ℥j. *sumat mane per dies* 5. II. Potui

tui ordinario *add. beton. & parum Glycyrrh.* III. Si alvus non sit aperta, injiciatur *clyster.* IV. *Die quo non utetur potione laxante, de hoc Electuario mane & duabus horis ante decubitum castaneæ magnitudinem* sumat. ℞. *Conserv. fl. salv. beton. rorismar. ana.* ℥vj. *spec. diambr. succin. fl. pp. ana.* ʒj. *castor.* ℈j. *ambr. gryf. gr. xij. cum syrup. citr. q. s. Msc. F. Elect.* V. Sudorem movendum putat, crura immittendo *vasi ad recipiendum vaporem decocti vinaceor. salv. absinth. ebull. in vin. alb. bon. q. s.* Juvatur sudor, *si vasi terreo indatur spir. vini, ponatur in vasis majoris medium & accendatur : hæc continuanda* 15. *diebus* VI. Post sudorem tibiæ & fæmora inungantur *hoc liniment.* ℞. *Ol. rorismar. dest. salv. dest. Galban. d. ana.* ʒj. *ol. castor.* ℥j. *Msc.* VII. *Post horum remediorum usum purgetur tali potione : In Pinta decocti betonicæ, menth. summit. thymi infund. per noctem senn.* ℥ij. *agar. troch. gr. xv. Rhabarb.* ʒß. *in loc. calido, colaturæ add. syr. rof. sol. s.* ℥j. *Msc.* VIII. *Tempore vindemiæ* tibiæ indantur *vinaceis.* IX. *Thermæ ♀reæ bituminos. nitrosæ* efficacissimæ sunt toto curationis tempore. X. Partes paralyticæ semper tegantur & muniantur *pellibus vulp. lepor. agnor. & similium.* Si vires concederent, me conveniret. *Hæc morbi historia ex Gallico idiomate in Latinum translata est.*

Resolutio.

PAralysis artuum inferiorum videtur scaturiginem seu sedem causæ sufficientem spirituum animalium influxum impedientis habere altiorem, quam circa os sacrum, ubi emergunt nervi ad crura & imos pedes pertinentes, quamvis sæpe multum humoris intra fistulam medullæ spinalis in fine deprehensum fuerit : quoniam malum hoc incepit à debilitate digitorum primo duorum & pollicis, hinc totius manus : licet hæc potissimum in stupore & obdormitione substiterit, nihilominus tamen pependit ab influxu spirituum animalium impedito, unde pennam firmiter tenere nequiit & ad scribendum ineptus evasit. Secuta est sensim partium inferiorum scilicet coxarum, fœmorum & tibiarum impotentia ob majorem influxûs obicem, ita tamen ut spirituum animalium ductus non penitus occlusi sint, quia adhuc sentiunt artus inferiores nec atrophia affecti sunt, nam naturalem conformationem adhuc obtinent. Causa non est ☿rius intra calvariam detentus, quod aliquando factum novi, etiam post illum foris tantum adhibitum, quia de nullo dolore & molestia capitis conqueritur, & ut ex scripto patet, judicio acuto valet, quia *post emplastrum ☿riale adhibitum* largiter salivavit, & *per septimanas quinque*

 decocto

decocto sudorifero ex consilio docti Medici usus est. Sed solus humor serosus, qui solus se intra vaginam, per quam medulla spinalis fertur, circa illa loca, ubi nervi emergunt, profundius se immergere & insinuare valet citra inflammationem, cum minutissima vasa illam cingant & vegetent. *An serum hoc à Luis Venereæ veneno adhuc inquinatum sit? quæritur:* cum verò hoc aliquoties quoque inquinatum fuerit, quod aliàs semper & præcipue fit, vix dubitare licet, nam nimis frequenter & diu passus est Gonorrhœam jam ante 15. annos, insuper exulcerationem glandis, bubonem, & dextre curatus, denuo ante quatuor annos Gonorrhœâ rursus afficiebatur, quæ satis negligenter curabatur & tractabatur, *scil. prope sola Cassia & Ptisana quadam*, adeo ut vix fieri possit, quin supersint hujus contagii reliquiæ, cujus fructus sunt, impetigo frontis semper repullulans & ulterius ad caput serpens. Nullos quidem adhuc tophos aut nodos, quos *Itali* gummata vocant, patitur, nec de doloribus nocturnis circa partes excarnes in capite & artubus conqueritur, nec hactenus conjugem infecit, quia tot malis occursum fuit, *cura salivatoria & decoctis sudoriferis*, quorum beneficio ductus salivales aliique serosi ita reserati fuerunt, ut vel per salivam vel sudores spontaneos vel insensilem transpirationem particulæ virulentæ secedant; quarum expulsionem ætas & laudabilis corporis constitutio juvant; sic plures novi, superstite adhuc inquinamento etiam præsentibus uxores non inquinasse; quibus imprimis abundat *Italia*. Ob hanc bonam constitutionem ab erroribus quoque non læditur. Humor iste serosus ad medullam spinalem exstillavit circa exitum extra cranium & forte alibi, quia illa à venere multum debilitata, seu laxior & flaccidior facta & sic aditus ad illam & hospitium paratum fuit, ut ibi hospitare & nidum sibi cum noxia aliquâ morâ sua conficere potuerit: forsan etiam ☿rius symbolum contulit, quem nervoso generi infestissimum esse, notum est, licet non statim virus suum exseruerit.

Igitur *in curatione* opera danda, ut serum sanguinis præcipue ab omni virulentia vindicetur, & stagnans circa nervorum aliquot ortus ex medulla spinali tollatur liberque spirituum animalium egressus promoveatur. His indicationibus magno studio occurrendum, quia massa sanguinea jam *à quindecim annis* vitiata fuit à veneno venereo: serum detinetur intra fistulam osseam vertebrarum lumbarium, obvelatur à dura meninge medullam spinalem & nervos ab illa prodeuntes tegente & semper obtegente, ad quæ loca interna tarde & viribus fracta perveniunt *medicamenta*, *externa* vero ad hæc non pertingunt: ob quas causas nervorum affectus aliàs difficulter curantur. *Spes curationis* superest, quia *Dominus Æger* est juvenis, bonæ, licet teneræ constitutionis, malum nunc magis in partibus inferioribus, quàm superioribus

rioribus se prodit. Nihilominus strenue *remediis* pergendum denuò moneo.

Remedia interna sint I. *Cephalica nervina, ut Electuarium.*

℞. *Conserv. fl. paralys. salv.*
rorismar. āā. ℥j.
Pulv. viperar. ʒiij.
Spec. contr. Apopl. August. ʒij.
Diambr. ♁ *diaphor.* āā. ʒj.
⊖ *volat. C. C. rectif.* ℈j.
Ol. dest. succin. gtt. iij.
Syr. fl. paralys. q. s. Msc.

Dos. M. hor. 6. & *V. hor.* 4. ʒij. *post horam bibat jusculum herb. rorismar.* & *majoran. alterat.*

II. Quando *hoc Electuario per* 15. *dies* usus fuerit, sudorem *super scamno sudorifero* hoc modo provocare studeat. 1. sumat *mane hor.* 6. *nucis juglandis magnitudinem hujus Electuarii.*

℞. *Conserv. rosar. r.* ℥iß. *majoran.* ʒvj.
♁ *diaphor.* ʒj. *succin. alb. ppr.* ℈iiij.
Theriac. Mithrid. aut Androm. ʒij.
Diascord. Fracast. ʒiij.
Syr. cinamom. q. s. Msc. F. Electuar.

2. *Huic* superbibat ℥vj. *hujus decocti calide.*

℞. *Lign. sanct. Cort. ejusd.* āā. ℥ß.
Rad. sarsæpar. ℥j. *sem. fœnicul.* ʒij.

Incis. & *contus. Msc. coq. cum aq. fontan.* ℔iij. *in Diplomate clauso*

3. Postea *scamno* incumbat *ab initio per dimid. hor. aut per* 3. *horæ quadrantes*, sensim ascendendo *ad hor. integram aut sesqui horam* prout sudationem pertulerit. 4. Dum *scamno* incumbit, reficiatur frequenter *uno alterove cochl. hujus Julapii.*

℞. *Aq. borrag. bugloss.*
fl. acac. āā. ℥ij.
cinamom. bugl. ℥ß.
♁ *diaphor.* ℈ij.
Matr. perlar. ppr. C. C. ph. ppr. āā. ℈j.
Syr. rub. Id. ℥ß. *Msc.*

Pro re nata & si sudationes bene toleret *vesperi hor.* 5. *etiam præmissis Elect.* & *decocto uti mane, scamno sudorifero per horam unam* incumbere posset: *hujus scamni usum Mens. Septembr. Octobr.* & *Novembr. quolibet mense per* 15. *dies* adhibere posset. *Istis diebus quibus non sudat, Electuario supra præscripto* utatur. 5. Vinum tempore sudationis omittat, hujus loco bibat *decoctum radic. chin. aut lign. sassafr. aut Cass. lign.*

III. *Externe frictiones dorsi imprimis, coxarum,* conducerent, ut & *vinacea, luta &c.* omittat *unguenta omniaque unctuosa & spiritus,* cum ad partem affectam minus penetrent. *V. S.* sit parcior. *Fonticuli* non multum præstabunt, uti & *Setacea. Purgetur caute, illa ex Senna, Rhabarbaro & similia* tuta sunt.

IV. Diætam accurate observet. 1. Aer sit temperatus, corpus contra frigus probe muniat. 2. Cibi sint boni succi & facilis digestionis: vitentur crudi, viscidi, lenti, acidi &c. Extra sudationis tempus bibat vinum maturum *decocto chinæ aut lign. visc. quern.* dilutum. 3. Somnus pomeridianus fugiendus. 4. Alvus cibis laxantibus scil. prunis, pruneolis &c. aperta servanda: si constipatio immineat, injiciatur *clyster emolliens.* 5. Motus corporis promovendus quantum licet. 6. Animus exhilarandus.

Scaphusii d. 12. *Septembr.* 1694.

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

OBSERVATIO CXLVIII.

Paralysis Oris.

REv. *Dnus P. Cherubim de Schrekenstein* 44. annor. habitus corporis gracilis, facie citrina. Ætat. ann. 18. factus *Capucinus.* Tota hyeme *Anno* 1672. nudato capite Confessiones per 6. horas audivit. *Die* 29. *Januar.* 1673. post meridiem terrâ profunde nive opertâ denudato capite *ex Monasterio* prodiens, observavit statim se sinistro oculo nivem intueri non posse: continuavit iter *Engâ Immadingam* per horas duas: molestia intuendi nivem crevit. *Immadingæ* in cœna oculus sinister aquam stillare incepit. Noctu bene dormivit, doluit post aurem levicule. Mane labia distorta animadvertit socius, ipseque impedimentum in loquendo. Occiput & tempus sinistrum ut & gena propè labium sinistrum tenduntur & attactum non bene ferunt: ist alles sehr. Totum hoc sinistrum latus capitis debilius est: maxilla

maxilla inferior, gena & nasi apex dextrorsum trahuntur. Non præcessit vertigo aut cephalalgia. Pridem singulis annis hyeme passus est defluxionem ad latus pectoris sinistrum, quod hoc anno non contigit. Hæc faciei curvatura durat *ad* 25. *April.* 1673. *quo me convenit.* Ab insultu ad hunc diem vertiginem patitur, auris sinistra tinnit, oculus sinister aquam continuo fudit ut putat *ad Mens.* 3. Meditari aut studere nequit. B. & P. pronuntiare nequit. Objecta non videt duplicia sed quasi per nebulam. Cum molestia exscreat mucum conglobatum tenacissimum. Quando noctu indormiscit, terretur ter, quaterve. Totum sinistrum latus scil. brachia & pedes sani sunt: dolet solummodo & tenditur cervix in sinistro latere. Constipationi admodum obnoxius est: patitur tensionem in sinistro hypochondrio. Nunquam passus est tussim à multis annis. Quamvis *Consanguinei ipsius* Cephalalgiæ obnoxii sint, raro tamen illa afficiebatur, semper temperate vixit: parum bibit. Quando os aperit, manifeste videtur maxillam inferiorem sinistrorsum rapi: uvulæ quoque apex dextrorsum declinat: NB. Palpebra inferior oculi quoque paralysi tacta fuit, tumet œdemate: crebrò præter morem oscitat.

Resolutio.

PAralysis plures partes sinistri lateris in capite corripuit, scil. nervos ad uvulam, linguam, musculos labii superioris & inferioris maxillæ utriusque & palpebræ inferioris, spectantes affectos. Vitium horum nervorum non videtur foras calvariam existere sed intus, idque circa latus sinistrum corporis medullosi, ubi plures nervi sunt, qui ad has partes distribuuntur. Intus vitium latere probant vertigo, tinnitus auris sinistræ, perturbatio mentis à studiis, crebra oscitatio, imprimis vero plurium partium dimidiati capitis paralysis. Consistere videtur potius in obstructione, quam compressione, quia non valde dolet, nisi à tensione & musculorum paralysi affectorum tractione versus partem dextram: quia si multum seri comprimentis intra calvariam esset, graviora symptomata adessent.

Causa obstruens serum seu lympha nervis impacta ob partem frigore debilitatam, frequenter enim denudato capite confessiones audivit brumâ sæviente. Sanguinis motui impedito id non facile adscripserim, quia ab aneurismate aut varicibus circa medullam graviores dolores excitarentur. Multo minus extravasatus est aut sanguis aut lympha. Oculus lachrymas fundit musculis quoque compressis aut paralysi affectis in sinistro oculo. Forte etiam lympha ibi turget plus quam in dextro, quia non ad debita loca pellitur partibus paralysi tactis, unde in legendo copiosior emanat. Quia gracilis est, temperate vivit, adhuc juvenis est, meliora speranda sunt.

Indi-

Indicationes, serum à capite avellendum, genus nervosum exsiccandum & roborandum esse: hujus causa *purgetur ante Novi- & Plenilunium pil. cephal.* 2. Utatur *mane & vesperi pulv. cephal. ex rad. valerian. silv. pœon. N. M. Mac. cubeb. C. C. ust. flor.* ✳*c. ol. dest. majoran. rorism. Tab. man. Christ. perl.* 3. *Semel in septimana aut bis* sumat *pot. sudorif. ex aq. card. ben. spir. C. C.* ⊖ *vol. C. C.* 4. Verticem inungat *unguent. nervin.* *Fonticulum* apertum servet. *Scarificationes alternis mensibus* instituat. *Sternutatoria ex Tabacc.* non obessent. Vescatur cibis boni succi. Vinum diluat *decocto Sassafr.* Alvus aperta servetur cibis laxantibus ante pastum sumtis *semin. fœnic. contuso* conspersis. NB. Alvus aperta est quidem, sed fœces, quamvis liquidæ sint, ægerrimè excernit, doletque tunc in sinistro hypochondrio.

Die 16. *Junii scribit Aq. sudorif. cum pulv. cephalic.* consumpta. Os rectum, mandibula & dentes curvantur: oculus manat & tenditur, fœces liquidæ licet, magno cum labore adhuc excernuntur.

Suasi d. 17. *Junii* ut *mane* biberet *haustum seri rosat.* nî alvus inde moveatur, *vesperi rursus haustum* capiat. Pergat *inunctione cervicis*. *Aq. sudorif.* non necessaria est. *A potu seri rosat.* obambulet, vitet acetaria.

OBSERVATIO CXLIX.

Oris Tortura.

Vir Nobilissime, Excellentissime, Experientissime Domine Fautor ac Patrone Colendissime!

ACcepisti procul dubio, V. E. ultimas meas de ancipiti ac periculoso *Dni Völteri* nostri statu loquentes: vivit adhuc, Deo sit gratia, *Vir Expertissimus*, & quidem divinâ benedictione paulo melius. *Faber ærarius, Fridericus St* - - - jam ante 14. dies spasmum Cynicum, ceu potius oris torturam simplicem contraxit, quæ cum non obstantibus *variis jam adhibitis medicamentis*, pertinaciter persistat, *salutare Excellentiæ Tuæ desiderat Consilium*. Principium morbi fuit hoc: *Ante* 14. *dies* noctu mensæ assidens animadvertit levem inferioris labii tensionem, lectum petiit, nec quicquam conquestus est: mane somno expergefactus tensionem auctam sentiens speculum petiit, viditque os seu labium potius p. n. esse distortum.

Me

Me ergo convenit, Consiliumque petiit. In causam morbi & invasionis modum aliaque inquirenti retulit à triduo capitis dolorem in vertice incipientem, & per dextrum latus usque ad labium inferius excurrentem, imprimis vero circa aurem ejusdem lateris satis intensum, ipsi molestum fuisse, qui jam paulo mitior existat: oculum dextrum subinde tantillum seri acerrimi, non sine molesta titillatione stillare. Dolorem capitis non tam internum, quam externum esse: vertiginem nullam adesse: Excessus quamplurimos intra mensis spatium commissos fuisse quoque confessus est, dum durante hæreditate, defunctæ socrus, irâ sæpius exarserit, vinique potui nimis indulserit &c.

Commendavi ergo ante omnia diætam meliorem: ad affectum vero tollendum, ac gravius malum præcavendum præscripsi *pulverem antispasmodicum è pulv. March. cinnab. nat. &c. M. & V.* sumendum. *Cubitum ituro* suasi *duo cochlearia aquæ cephalicæ temperatæ ab Excellentia Tua ipsi dudum ordinatæ. Externe balsamum succini* vertici, nuchæ v. & spinæ dorsi, *ol. è floribus Slotan. & lumbric.* ut inungeret, jussi. Insuper *decocti lumbricorum,* quod *præ omnibus aliis medicamentis* semper salutare deprehendit *singulo mane post sumtum pulverem haustum* caperet, suasor extiti. Vinum aqua vel *decocto ex visc. quern. C. C. ust. & sem. anisi* ut probe dilueret vel penitus seponeret injunxi. Hæc singula quantum novi, sedulo quidem observavit patiens, sine tamen notabili effectu, nisi quod dolor paulo remissior. Interea temporis *pilulas de succino Cratonis* quoque *semel,* & postea *potiunculam laxativam è tamarind. ℥ß. fol. sen. ʒiß. de Elect. de Tamarind Horst. ℥ß.* propinavi ipsi, unde aliquoties absque ulla molestia dejecit. *Vesicatorium* brachio dextro applicui, quod serum copiosum, acre, subflavum eduxit. *Venæsectionem* quoque in pede, quam alius, aliquoties in spasmis Cynicis *tanquam præsentissimum remedium* ab ipso observatam, commendavit, heri admisi: in eodem nihilominus versatur malum. *Unde Excell. Tuæ Consilium expetit patiens,* quod ut haud gravativum communices per me rogat. Pergam interea *antispasmodicis, serum corrigentibus, cephalicis temperatioribus & sim. Vale Vir Excellentissime porroque fave*

Excellentiæ Tuæ

Stuttgard. d. 10. *Januar.* 1682. — Clienti addictissimo Joh. Casparo Härlino, D.

Die 24. *Januar.* 1682. Suasi in hac oris tortura à paralysi potius quam à spasmo originem ducente,

1. *Pilulas Cephalicas.*
2. *Vesicatoria repetita.*
3. *Elect. cephalicum* superbibendo *decoct. guajac. cum cephalicis.*
4. Inunctionem cervicis *cum ol. è flor. Slot. adde ol. euph. castor. phil.*
5. Vinum parce bibat: diluat *decocto Sassafr.*

Die 8. Febr. scribit D. D. Härlin, usu pilularum & vesicat. a d. 10. penitùs propè restitutum.

OBSERVATIO CL.

Oris Contorsio à Paralysi.

Vid. Timæum L. I. c. 39. p. 72. Zechium Consult. 75. Sennert. Practic. L. I. part. 2. c. 27. River.

Reverendissimus & Perillustris quidam Dominus Baro N. N. Canonicus semper facie rosea præditus: Sexagenario major: Calculo & Podagræ obnoxius. *Die 7. Januarii* 1691. subito oris contorsione correptus fuit, parte faciei molli & laxa manente: trahebatur os versus latus sinistrum & ad inferiora: in occipite sensit dolorem obtusum: oculus claudi non poterat. *Excell. quidam Medicus Senior Practicus Celeberrimus* causam hujus distorsionis scribit esse Paralysin musculorum faciei in dextro latere, non spasmum cynicum esse, quia facies mollis, idque propter obstructionem nervorum tertiæ conjugationis ab humore pituitoso, quatenus hic humor maxime cavitates nervorum replet & spirituum animalium influxum intercipit.

Suasit *Frictionem cum linteis calidis, cucurbitulas siccas* humeris affigendas & *Pilulas* ad humores blande evacuandos.

1. ℞. *Extract. spagyr. Mülleri. Pil. arthrid.* ãã. ʒß.
Balsam. apoplect. compl. gr. iij. Msc. F. Pil. No. xxx. de ☉.
Quarum dosis Num. 7. vel plures hora somni.

2. *Aquam Cephalicam* prò roboratione capitis, resolvenda, dissipanda & absumenda materia morbifica.
℞. *Aq. flor. paralys. salv. ceras. nigr. dulc.* ãã. ℥j.
mirabil. Lang. ℥iß. *Ess. castor.* ʒß. *spir* ⊕*l. gtt. vij. Msc.*
De qua mane & vesperi duo vel tria cochl. sumat.

3. *Trageam post pastum* sumendam.
℞. *Succin. alb. ppr. Nuc. Mosch.* ãã. ʒij.
Cardamom. cubeb. corall. r. ppr. ãã. ʒj. *Spec.*

Spec. diambr. contr. apoplex. ãã. ℈ij.
Sacch. rosat. tabulat. albiss. ãã. ℥iß.
Elæosacch. majoran. ℥j. *Msc. F. P. d. ad scatul.*

4. *Trochiscos sublinguales*, de quibus *interdiu unus & alter* in ore liquescens deglutiatur.

℞. *Conf. alkerm. c.* ʒij. *pulv. March.* ℈iiij. *Pulv. rad. Doron. Ægagropil. ana.* ℈j. *Ess. ambr. sicc. gr. vij. sacch. albiss.* ℥iiij. *cum Mucilag. tragac. in s. q. aq. rosar. solut. F. l. a. Trochisc.*

5. *Externe* pars affecta *mane & vesperi post Frictiones* irroretur *aqua Hirund. comp. c. castor. singulari modo parata.*

6. Caput *Cucupha* defendatur. ℞. *Herbar. majoran. rorismar. thym. beton. fl. lavend. Paralys.* ãã. P*j. Pulv. viol. odorat.* ʒj. *succin. mastich. oliban.* ãã. ʒß. *incis. & contus. Msc. pro cucupha.*

7. Pro revulsione autem & evacuatione sanguinis vitiosi *præmisso clystere, hirudines venis hæmorrhoidalibus* applicabantur & ℥vj. *sanguinis* educebantur.

8. *Noctu ad ingressum lecti quater hunc pulverem* exhibuit. ℞. *Trochisc. alkerm. compl.* ℈j. ⊖. *volat. succin. rectif.* ℈ß. *Msc. F. Pulv.*

9. Pro ulteriori autem humorum eductione *pilulæ* rursus usurpatæ sunt, cum autem nimis segniter operarentur, *Potio hæc* exhibita est.

℞. *Elect. Caryocostin.* ʒij. *Mag. Jalapp. c. Nucl. pini subact. gr. vij. Syr. de Stœchad. Fernel.* ʒij. *infus. laxat. Viennens.* ℥iß. *Msc.*

Quæ 17. vicibus sine molestia purgavit.

10. *Subinde loco superioris trageæ*, hac utebatur.

℞. *Elæosacch. compos. sacch. alb.* ãã. ℥iij.
Conf. alkerm. compl. ʒvj. *Pulv. ægagropil.* ʒj. *Msc. F. Pulv.*

Utrique brachio fonticulus inustus fuit: *Scarificatio* consueta *cum cucurbitulis* non omittebatur; *Pilulæ cephal. bis* sumebantur.

Junior quidam Medicus consultus sequens Consilium exhibuit.

AFfectus, quo *Reverendiss. & Perillustris Dominus* detinetur, nullus mihi videtur alius, quam convulsiva detractio nervorum & fi-

brarum lateris dextri faciei, ab acido volatili ex cruditatibus generato, nervorum & fibrarum vias adstringente ac contrahente, hincque spirituum influxum denegante sufficientem, proveniens. Spasmus *apud Practicos* dicitur cynicus, sed latius hoc loco paululum sumto vocabulo (*Spasmus*) sed neglecta *ista scholastica & minus practica differentia* inter spasmum cynicum & torturam oris, uti *Sennertus* habet à paralysi & convulsione deducta, causa efficiente quoad magis & minus solummodo ad has differentias collimante, cum *Græcorum* ἀπὸ σπᾶν à quo σπασμὸς quod trahere significat, latius sit extensum. Ab acido volatili ex cruditatibus generato, id est, à spiritibus acidis ex cruditatibus per circulationem exaltatis volatilibus, vappescentibus, coagulantibus valvulis, quæ *NB. Anatomicis perspicacibus* notæ, implicitis inque nervis contentis ac eos contrahentibus provenire, facile demonstrari posset, si tempus vacaret.

Quoad meam de curâ hujus affectus sententiam, cujus *Deo favente*, mihi sæpius felicissima contigit curatio: *omnes* rejicio *Laxationes & Purgationes*, quidquid dixerint alii; exaltant enim istud acidum ex fundamento fermentationis omnium purgantium, quod *Medicis Cacatoriis* non est notum. *Venæsectiones, cucurbitulæ, Vesicatoria* vel spiritus educunt necessarios, vel humores tùm bonos cùm morbosos causatos, vel affluxum nutrimenti causant, causam autem morbosam nunquam attingunt, rarissime hinc levamen morbi exspectandum.

Hanc autem *Ego* methodum curandi hujus affectus expertam habeo: ab initio nempe *volatilibus alcalicis* omnes digestiones corporis transeuntibus ac hostem in origine quærentibus, sudorem moveo; ex cujus specifica præcipitatione tum circulus sanguinis tum lymphæ, tum spirituum liberantur ab acidis, & cuivis suus restituitur motus, ex quo sequitur, quod sublatâ causâ tollatur effectus, haud enim tertia vel quarta vice applicui *mea sudorifera volatilia*, quin integræ restitutus *Æger* fuerit sanitati, *neglectis adhuc omnibus externis* ceu causam non attingentibus. Quid *Perillustri Dno Patienti* pro nunc faciendum puto, in hoc rerum statu, est, *sudoriferis volatilibus* denuo etsi tardius nunc operantibus insistendum esse, eousque donec omne istud acidum peregrinum præcipitatum sit, *externe* solummodo utatur *aq. reg. Hungar.*

Quoad præservationem *Pulv. D. D. Stangii* optime mihi placet, reliqua alio tempore dabo. Diæta non sit, quæ vulgo dicta siccans, minime autem acida, neque fermentans, hinc omnia acidiora, cruda, dulcia ex saccharo, melle &c. salita &c. prohibita. *Vinum Lacûs Bodamici*

damici

damici inferioris est licitum, minus autem cerevisia & hujus generis fermentantia nec vinum novum &c. Quoad reliqua *ordinarius Dominus Medicus* sufficienter providebit. *Deus omnibus benedicat.*

N. N.

Notæ quædam & dubia ad Junioris hujus Medici Consilium.

HAnc oris contorsionem seu torturam vocat detractionem convulsivam lateris dextri : spasmum cynicum, spasmi nomine latius sumto : addit torturam oris *Sennertum* deducere à Paralysi : minus practica differentia cum causæ horum differant secundum magis & minus. Atque ita adversatur *seniori Domino Medico* nomine detractionis non congruo neque *in Foro Medico* recepto : detractio nude sumta aut posita calumniæ affinis est, quâ honori alicujus detrahitur : detractio alieni, est furtum.

Subjectum quod trahitur , nominat conjunctim nervos & fibras; quales? non exprimit : nervi quidem non contrahuntur, at læsi fibras ad contractionem & spasmos provocant. At quales ? musculorum nomina præterit, ad quos spectant fibræ : alias hoc in loco non inveniet, quarum contractione distorsio sequatur.

Causam contractionis vocat acidum ex cruditatibus genitum, item acidum volatile, spiritum acidum volatilem per circulationem exaltatum vappescentem.

Efficiendi modum confuse proponit. 1. Implicari hoc acidum valvulis nervorum *Anatomicis perspicacibus* cognitis. 2. Coagulare forte spiritus. 3. Adstringere, contrahere vias nervorum & fibrarum, unde denegetur sufficiens spirituum influxus. Hæc facile se demonstrare posse, addit : quod tamen nec ullo probabili argumento nec quidem indigitat, ex quo tum acidum tum ejus agendi modus conjici possit. Acidum ubi generatur ? forte in ventriculo, quia ex cruditatibus producitur : unde colligit acidam cruditatem in ventriculo natam fuisse , quo signo se prodidit ? quos errores in victu *Perillustris Dominus* commisit ? aliàs si quis alius temperatissimus & sanitatis studiosissimus: an eructavit & vomuit acida ? an cardialgiam, ventriculi distensionem, aliave à cruditate ventriculi provenientia passus est unquam ? sed si pervenerit ad sanguinem, unde ejus aciditas innotuit ? si fuerit acidum in ventriculo genitum, pervenerit per vasa lactea ad massam sanguineam, factum fuerit volatile indeque natus credatur spiritus volatilis ? At cur huic soli nervo & his solis fibris implicatus circa valvulas & conse-

quenter in nervorum & fibrarum viis ſubſtitit & non alibi : Cum ſecundum leges circulationis ſanguinis quaquaverſum cum ſanguine feratur, & ubique ſint nervorum plexus, quibus læſis fibræ facile irritantur atque multivarii ſpaſmi intra ventres & in habitu oriuntur. Si ſpiritus acidus vappeſcens evaſit, nomen ſpiritus amiſit & procul dubio ſimul vim conſtringendi & coagulandi : & poſito vim hanc retinuiſſe, cur non alibi ſimiles turbas excitavit ? dum contractionem fieri addit conſtringendo, contrahendo ac coagulando indeque ſpirituum animalium influxum denegando , tanquam ſorex ſuomet indicio prodit & in hoc affectu paralyſin agnoſcit.

Methodum expertam à ſe propoſiturus *Dominum Seniorem Medicum* cavillaturus ſuggillat. Rejicit *omnes Laxationes* quia ſpiritus acidos exaltant fermentando, quod *omnibus purgationibus* inſit : quod ignorent *Medici Cacatorii* : An fermentando ? an præcipitando ? num diſſolvendo & attenuando ? anne ſimul irritando membranam nerveam aut oſcula glandularum nervea in ventriculo & inteſtinis purgatio fiat ? valde dubium eſt. Fermentatio a multis exploditur in maſſa ſanguinea , quod in aliis fermentationibus omnibus non breve aut paucarum horarum ſed dierum eſt , in aliis fermentationibus requiritur quies : at nulla in maſſa ſanguinea vivente animali datur : nullæ vaſorum intumeſcentiæ conſpiciuntur , quæ omnino neceſſario adeſſent, cum corpus fermentans amplius ſpatium poſtulet, ſi negetur, vaſa rumpuntur , ut in fermentatione muſti vaſi incluſi nimium quam crebro videtur, alia taceo. Præcipitationem indeque conſequentem ſeparationem aut colliquationem ſeu attenuationem ſeri potius *in purgatione* evenire, probabilius eſt, quia *purgantibus* umbilico applicitis, aut *Chirurgia infuſoria* immediate per venas in maſſam ſanguineam injectis alvus & vomitus moventur: verum ut ſerum, bilis aliique humores ad ventriculum & inteſtina perveniant, irritatio neceſſaria eſt, alias per urinam & ſudores, quod tamen aliquando ſimul fit, ſerum exoneraretur. Irritamen neceſſarium eſſe, inde concludo, quia hypercatharſin *ab ♄ & Helleboro* ſopitam novi *copioſo ſeri lactis, aquæ cum oleo hauſtu, aut opiatis, Laud. op. theriac. recent.* ſumtis. Utcunque *purgantibus* non faveam & abuſum deteſter, non ob hanc fictam fermentationem & exaltationem, ſed ob nocuam abraſionem tunicæ mucoſæ ventriculi & inteſtinorum : non tamen *purgationes* penitus improbo , quia aliquid de cauſa proxima ſubtrahunt & cauſæ proximæ augmentum impediunt. Notum eſt diarrhœas opthalmiam tollere & ſpontaneas à graviſſimis morbis præſervare , ut *ante natum Helmontium præclari Medici* obſervarunt. Quid *ſudoriferis ſuis* utile præſtat & quo nomine juvant ?

quam

quam hanc imminuentia, quæ incaute & imprudenter adhibita non minus ſæpe magis nocent quam *purgantia.* *Abuſu ſudoriferorum* ſudorem colliquativum concitatum *alii* norunt *& ego Patavii* vidi.

Venæſectio in plethorico, ſi copia ſanguinis moleſta ſit, non damnanda videtur: ob hanc neglectam *Helmontium Phreneticum mortuum fuiſſe Guido Patin in Epiſtolis memorat, & Riolanus increpat Germanos ſinentes ægros ſuos in ſanguine ſuffocari in Anthropographia:* quandoque *Venæſectio* neceſſaria, ut *alia remedia* tutius applicari poſſint. Cur *Cucurbitæ cum Scarificatione & Veſicatoria* improbanda ſint? non video; *cujus generis remedia* in opthalmia, gutta ſerena & hemicrania feliciſſimo ſucceſſu adhibita fuerunt: ſpiritus *his* minus diſſipantur, quàm *ſudoriferis,* quæ paulo diutius protracto ſudore delaſſant & non parum debilitant. Profundatur *in Venæſectione & Scarificatione* ſanguis bonus cum morboſo: quid tum? annon cum ſanitatis emolumento menſtrua fluunt & ſæpe hæmorrhagiæ narium in febribus criticè, & extra febres utiles eveniunt. Claudit ſuam ſententiam; rariſſime ab his levamen exſpectandum eſſe: methodum ſuam expertam jactat *paucorum annorum Practicus.* Ait conſiſtere in ſudoris provocatione, idque *volatili alcalino ſpecifice præcipitante,* omnes digeſtiones ſeu loca concoctionum tranſeunte ſeu permeante, hoſtem in origine ſeu ſcaturigine (an foco?) quærente, circulum ſeu circulandum ſanguinem, lympham, ſpiritus ab acido liberante & cuivis motum reparante. Sic ab initio *hoc dato 3. vel 4. vice* tales ægros reſtituit, *neglectis omnibus externis.* At forte oris tortura iſtorum non fuit paralytica, ſed forte ab inſultu epileptico, quæ plerumque ſine his ceſſat. Licet nunc tardius *volatile hoc* rem ſuam facturum ſit, nihilominus continuandum putat, donec acidum hoc præcipitatum ſit, ſcilicet res dubii plena. Probat *Aquam Reginæ Hungariæ,* quæ tamen non magis ad locum affectum penetrabit, quam *alia Topica.* *Pulvis D. D. Stangii* ipſi placet, quis ſit & qualis? neſcio, quia non tranſmiſſa fuit deſcriptio. Diætam ſiccantem improbat. An ergo ſerum proxima mali cauſa augenda? diſſuadet acida, cruda, dulcia & fermentantia. Laudat *vinum Lacûs Bodamici inferioris,* quaſi vero hoc non multum tartari acidi habeat intra ſua viſcera. *Sal hoc volatile Alkalinum eſt C. C. aut viperar. aut lumbricor. aut urinæ, certe volatile animale.*

Hoc Conſilium Auguſtam Vindelicorum miſi.

TOrturæ iſtius cauſa videtur eſſe aliquid paralytici in muſculis maxillam inferiorem & labium ad latus trahentibus, ob quam labem muſcu-

musculi dextri lateris ceu antagonistæ non possunt resistere tractui musculorum lateris sinistri, nec inter loquendum aut dum os aperitur: maxilla inferior & os non ὁμοτονία seu æquali tenore conservatur, sed sinistrorsum trahitur vel rapitur. Omnino aliquid paralytici concurrere videtur, quia pars dextra mollis est, non dolet, procul dubio præcipue conspicitur, quando loquitur, aut os aperit, manu sinistro lateri admota impediri potest. Vel ex hoc imprimis manifestum est aliquid paralytici adesse, quia *Perillustris Dnus* impedimentum in loquela percipit, & ipsi intra os aliquid tumidi & impleti contineri videtur; quia quoque oculum claudere nequit: præterea continuo adest: quum convulsiva affectio doleat & μυκτηρισμῷ seu subsannationi similis sit, ore clauso etiam invitis per intervalla nunc breviora nunc longiora eveniat. Ut *apud Dominum Moysen Consiliar. Regim. anterioris Austriæ, Dominum Eschenbruch Syndicum, Monialem Engæ &c.* His cum tensione dolorifica in latere affecto evenit, nunc sæpius nunc rarius, sive loquantur sive non.

Causa hujus paralysis proxima est influxus spirituum animalium inhibitus, quod præstat serum seu lympha, quæ perpetuo nervos irrorat solaque tot septimanis, imo per menses & annos circa plexus nerveos citra suppurationem hærere potest: efficit hoc comprimendo potius, quam obstruendo, quum nervi sint corpora ex minutissimis fibrillis composita, nulla cavitate ad sensum multo minus valvulis prædita, etiamsi quis lynceis oculis præditus esset, aut si illum, nescio quo catoptro, muniret: non tamen nego omnes etiam minores nervos ambiri membranis ex dura & tenui meninge profectis, quibus nervorum fibrillæ ceu theculis involvuntur, quibus etiam lympha se insinuat, illas comprimit & spirituum animalium influxum debitum prohibet. Compressionem hanc serum seu lympha comprimendo efficere potest, sive serum imbutum sit sale alkalino sive acido: semper enim sal continet etiam in sanissimis; peccat hic non sal, sed copia & stagnatione aliqua p. n.

Serum hoc intra cranium extravasatum fuisse & ad nervos ex medulloso corpore prodeuntes decubuisse, patet inde, quia dolorem obtusum in occipite passus est, oculum claudere nequiit & impedimentum hucusque in loquela experitur, & aliquid tumidi in ore contineri opinatur, quæ indicio non solum nervos musculorum læsos esse & aliquomodo enervatos, qui maxillam inferiorem ad latus trahunt, sed & ad musculos palpebrarum & ad linguam spectantes: quinam vero hi musculi sint, *ex Anatomicis* patet, quive nervi imprimis *ex Nevrologia Vieussens* cognosci poterit.

Collectionis & extravasationis causa fuit mœror diuturnus & procul

cul dubio multæ propter illum noctes vigiles, quas quoque forte paravit podagra. Extravasatum intra meninges exitum quæsivit per foramina in basi cranii, ubi nervi hi exeunt, ac non inveniens exitum intra theculas membraneas subsistens fibrillas nervosas comprimens spirituum influxum impedit, ac hanc semiparalysin musculorum horum peperit, unde sequitur oris talis distorsio, nam aliquomodo enervatis musculis maxillæ inferioris & palpebram claudentibus, musculi lateris sinistri maxillam illuc trahunt, & quia antagonistæ dextri lateris resistere nequeunt, & maxillam in homotonia seu debita rectitudine retinere non valent, os incurvatur ac tale vitium oboritur.

In curatione hujus mali necessariam judico notitiam differentiæ torturæ, an à paralysi sit? an vero à spasmo? hæc enim *antispasmodica*, illa *antiparalytica* requireret; hanc credo *ter quaterve dato antispasmodico* irritamen nervulorum tollente quandoque curari, imo vidi sponte cessasse: si vero inveterata sit, non secus ac epilepsia ipsa & alii motus convulsivi particulares difficillime quoque curantur. Ista paralytica dispositio, consistens in laxitate membranarum has fibrillas nerveas amplectentium, unde facile novum humorem recipere possunt; si radices egerit, non *nisi magno studio & medicamentorum continuatione* curatur, quia causa proxima est intra cranium, quorsum *vis medicamenti tarde* pertingit.

Unice opera danda est, tum ut causa proxima, tum ut illam fovens auferatur: quod *sequentibus remediis* præstari poterit.

1. *Purgantia* non penitus rejicio, quamvis illis non admodum faveam, non quod inde exaltetur, nescio à qua fermentatione salium in massa sanguinea; sed quia *frequens fortiorum abusus* nocet ventriculo & intestinis, in abrasione tunicæ mucosæ: probo illam, quia causam antecedentem seu serum imminuit, non minus quam *sudorifera & diuretica.* Poterit igitur saltem *semel in mense* sumere *pilulas cephalicas, quibus addere soleo Extr. Cochiar. castor.* eoque magis necessaria existimo, quia *Dominus Æger* multum seri cumulat ob vitam sedentariam & motus corporis intermittendos ob podagram. Tales evacuationes necessariæ sunt ad evitandam apoplexiam, quæ *Perillustrem Dominum Patrem* sustulit.

2. *Venæsectio* non rejicienda, quia Plethoricus est, posset institui inposterum; imprimis si capitis aliquam gravitatem perciperet: nam illi assuetus est.

3. *Scarificatio* non negligenda propter ophthalmiam & rubentes oculos, quam non inutilem expertus est.

4. *Vesicatoria* non tuta sunt ob Podagram, quamvis aliàs egregiè revellant.

5. *Sudorifera* necessaria sunt : at non sufficientia vereor ⊖ *volatilia alkalia, sive sint viperar. sive lumbric.* ♀. *sive C. C. sive similia,* insuper mihi suspectus foret illorum usus diuturnus, nam in massa sanguinea aliàs sal volat. adesse ex colore faciei roseo patet, & nimia ejus abundantia massam sanguinis disponere posset ad hæmorrhagias periculosas, diarrhœas similesque morbos fluidos. In simili paralytica dispositione utile comperi *Decoctum lignorum cum scamno sudorifero in usum dicto in Vicario Generali, in Domino N. N. Pastore Würtembergico &c. Hoc Decocto* causa proxima à morâ jam lenta facta attenuatur, & *mediante scamno* sudore promoto cum causa antecedente auffertur, si *hac methodo* instituatur, tollitur citra ullam virium prostrationem, estque necessaria, quia affectus jam diu duravit, radices profundas egit, nec ullo alio felicius tollitur, ac hoc modo institui posset.

1. *Mane* sumat *hujus Electuarii magnitudine Juglandis.*

℞. *Conf. fl. ros. rubr. tunic.* ãã. ℥j. *Diascord, Frac.* ℥ß. *Ther. Androm.* ʒj. ♁ *diaph.* ʒiß. *Pulp. pom. citr. Num.* j. *Msc. F. Elect.*

2. *Post horæ quadrantem seq. decocti* ℥iiij. *vel* ℥v. *bibat calide.*

℞. *Lign. sanct.* ℥j. *lentisc.* ℥j. *cort. lign. sanct.* ℥ß. *rad. sarsæparill.* ℥ij. *Rad. chin.* ℥ß. *sem. fœnic.* ʒij. *incis. & contus. infund. in aq. fontan.* ℔viij. *hor.* 12. *Postea add. herb. beton. majoran. flor. paralys. tiliæ.* ãã. *Mj. Passular. maj. exacin.* ℥j. *coq. in vase clauso hor.* 2. *coletur. Post potum incumbat scamno sudorifero calefacto : maneat in illo prima vice per dimidiam horam : postea longius sed nunquam multùm ultra horam. Dein detergatur linteis calidis & in lectum reponatur, ubi sudorem porrò spontè manantem sinat aliquousque : finito sudore mane sumat jusculum : maneat semper in conclavi calefacto, imprimis hac tempestate gelida. Vesperi hor.* 4. *rursus Elect. & decoct. sumat & scamno per dimid. hor. aut paulò longius incumbat. Post sudorem nihil comedat ad horam septimam usque.*

3. Dum *scamno* incumbit *mane & vesperi* reficiatur *hac mixtura.*

℞. *Aq. card. ben. fl. til. beton.* ãã. ℥j. *Mag.* ♁*ii diaph.* ʒj. *syrup. rub. Id.* ʒvj.

Confect. hyacinth. c. ʒj. *vel pulv. analept. Mind. Msc. d. ad vitr.*

Sudatio

Sudatio ista continuari poterit *per dies* 14. *aut* 3. *septimanas*, postea naturæ per unam alteramve septimanam induciæ concedantur.

In Cura sudorifera comedat carnes teneriores juniorum animalium sive assas sive elixas, pruna Damascena, pruneolas coct. poma cocta. Vinum non lubenter concedo; si vero non æstuet, detur consuetum *cum decocto radicis chinæ* temperatum. Alvus aperta servetur *clystere domestico.*

In Cura sudorifera omittantur *omnia alia medicamenta exceptis Trochiscis* quorum *unum alterumve extra scamnum* masticet. Dum *hac cura utitur*, horâ somni *nulla alia remedia* sumat ac *omnia topica* omittat.

Extra hanc curam tempore induciarum sumere *per intervalla* posset ⊖ *aliquod volat. alkalin. non tamen quotidie*, nec *Trageam* improbo: *Aqua Ungarica* tantum valet, quantum *alii spirit. ol. unguenta*, id est nihil, quia locum affectum non attingunt. *Frictiones* tamen non negligerem, cum spirituum animalium influxum promoveant & à capite humores p. n. derivent.

In victu vitet potissimum pisces, cochleas, pastas farinaceas: carnes coctu difficiles adultorum animalium: suillam fumo induratam & salitam: fructus crudos, acetaria. Licet tutò cibos citr. aut aurant. parùm condire; abusus solus nocet, ut quoque nimis saccharator. & mellitor. item aromatizatorum & salitorum. Bibat vinum diureticum non valde ♀ratum, maturum, diluat illud *decoct. rad. chinæ aut lign. lentisc.* Vitet somnum pomeridianum. Corpus subinde pro viribus exerceat. Animi pathemata pro virili excutiat: animum suavi alloquio exhilaret. Alvus aperta servetur. *Pectinatio cum pectine buxeo* aliquibus multùm profuit *cum frictione capitis: pulvis errhinus* aliquid opis, uti apud aliquos observavi, adferre posset. *Masticatoria* non rejicienda.

Deus T. O. M. hæc salutaria esse jubeat!

Scaphusii 1691. *d.* 23. *Febr.* Joh. Jacob Wepfer, M. D.

Die 1. *Martii* 1691. *scribit se Literas cum Consilio benè accepisse*; Nunc caput non parùm gravatum & semper nebulam oculis obversantem sentit; & quamvis os non amplius tàm distortum appareat, & vix agnoscatur, quando non loquitur, ridet aut os commovet; tamen tunc magis animadvertitur: quandoque manifestè vertiginem experitur. Nunc post prandium atque cœnam utitur *Tragea D. D. Stangii* ℞. *Elæosacch. c.* ℥iij. *pulv. Ægagropilæ* ℈iiij. *conf. alk. c.* ʒiij. *Ess. Ambr.*

 sicc.

sicc. ℈j. *sacch. alb.* ℥iij. *Msc. F. pulv.* *Misit simul Consilia D. D. Bilgeri Campodunensis & D. D. Kösferlini Constantiensis.*

Illustrissimi D. Baronis N. N. Affectum quod concernit, illum describit *Timæus à Guldenkleé*, quem *D. Medicus ordinarius*, qui morbi speciem dexterrime concepit, deductionem etiam causarum & curationis methodum *juxta hanc observationem* dirigebat, imitatum penitus fuisse videtur, id quod in omnibus approbo, suspicans tamen, quod *D. Medicus assistens* ad continuationem curæ pro massæ sanguineæ correctione usum *Diaphoreticorum* commendet, quod mihi placet. *Illustr. D. Baro* ad plenariam restitutionem, cum omnes Paralysis species curatu sint difficiles, *efficacioribus* adhuc *remediis* habebit opus; imprimis autem, cum primaria & potior hujus mali indicatio requirat, ut lympha viscida sese in cavitates & canaliculos nervorum insinuata, quæ influxum & transitum ordinarium spirituum impedit, & exortâ desuper nervorum & musculorum resolutione hanc distorsionem oris excitat, *per remedia nonnulla specifica resolventia* radicitus tolli & per emunctoria debita educi possit. Si anni tempus *Acidulis* uti permitteret, exoptatus inde effectus sperari liceret, usque dum vero hoc appropinquat, *sudorifera* in usum ducenda erunt: *Decoctum à D. D. Medico Ord. propositum* bonum equidem est, opinans tamen, quod ad scorias viscidas salso-acidas in sanguine fluctuantes efficacius & melius rescindendas, simulque materiam morbificam parti affectæ impactam derivandam, ex consequenti etiam affluxum ad hunc locum impediendum, *infusum chalybis singulariter præparati ad 8. vel 9. dies* usurpatum huic sit præferendum, exspectando semper sudorem abhinc. *Cum externis* autem parti affectæ applicandis, *ut spir. nervino, Cucupha, sacculis,* juxta *cum internis refectivis* continuandum, quibus denique cum fructu *Vesicatoria* jungi possent.

Deus omnibus Consiliis benedicat.

Campoduni d. 20. *Febr.* 1691. Joh. Fridericus Bilger, M. D.

Oris distorsionem, quam *Reverendissimus & Perillustris Dominus* passus est, non à convulsione sed musculorum dextræ faciei partis paralysi (quod ex partis illius mollitie ac propendentia colligi potuit) ortam esse arbitror. Idcirco *Dominus Medicus* opportune *præmissis universalioribus & dein adhibitis remediis revulsivis* institit, iisque *Cephalica* addidit, cum autem necdum cessarit distorsio, nec loquela adhuc sit libera: ideo *volatilioribus*, ut acidum illud nervos contrahens sensim corriga-

tur,

tur, ac simul *Topicis* insistendum esse judico. Ac imprimis, sicut ab initio *Vomitorium*, me multoties experto, majorem curæ paginam adimplevisset, ita si *Domino Medico adstanti* id adhuc consultum videbitur, adhiberi posset. Deinde pro udore sive etiam sudore obtinendo mihi *remedium sequens cephalicum & nervinum* familiare est: *sal nempe majoranæ vel salviæ volatilis, cujus descriptionem juris publici feci in Tractatu de spiritibus; quod si hic sal ad manus non habeatur, illi poterit substitui sal ♀ri volatile probe cum ol. major. permixtus.*

℞. ⊖♀ *volatil. rectificatissimi* ℥j.
Ol. dest. majoranæ quantum ad ejus saturationem sufficit, quod guttatim instillandum unà cum sale in mortario tamdiu subigitur, ut oleum eidem omnino uniatur.

℞. *Hujus salis* ℈j. *aq. majoranæ* ℥ij. *conf. alk. c.* ℈j. *Msc. pro una dosi mane in lecto sumenda.*

Simile quid præstant *flor.* ⊖ ✳ *cum lapide hæmatitide sublimati & cum oleo majoranæ uniti.*

Si udor instet, accipi poterit *de sequenti Conserva.*

℞. *Conserv. flor. anth. Majoran.* ãã ℥ij.
♃. *succin. ambr.* ãã. ʒß.
Nuc. mosch. condit. ℥ß. *Msc. F. Conserv.*

Tinctura olei castorei vel aqua Reginæ Hungariæ c. aliqua aqua cephal. permista in ore detineatur & rursum exspuatur.

Tempora & faciei pars læsa multoties fricentur *Aq. Reg. Ungar.* ac iisdem applicetur *Emplastrum de Tacamahaca cum Opobalsamo vero liquido malaxatum*, cui *parum Therebinthinæ Chiæ*, ut tenacius adhæreat, pro lubitu admisceri potest: *impositum hoc emplastrum* ac subjacens hæc læsa pars vinculo superius trahatur, ac eodem ad aures firmetur, ut sic facies in debitum statum redeat: *Huic emplastro frequenter imprimis noctu* imponi possunt *linteamina calida*, vel quod est melius, *vesica aquam juste calidam continens. Cætera industriæ Domini Medici adstantis committantur.*

Constantiæ d. 21. *Febr.* 1691. Joh. Henricus Kôfferlin, M. D.

Ad has & Conſilia tranſmiſſa reſpondi
Die 10. *Martii* 1691.

CApitis aggravatio, nebula oculis obverſans & vertigo, ſigna ſunt lympham intra cranium ſtagnare, indeque ſecundum nervos affectos delabi, ibique ubi egrediuntur ſtagnare ac hos comprimendo influxum & tranſitum ſpirituum ſufflaminare. Qualis autem ſit lympha ſe theculis nervorum læſorum inſinuans illisque inhærens, an acido-ſalina? num verò ſimilis ſaniſſimorum, abundans ſale volatili alcalino aut mixto? non certò conſtat. Ad hunc ſcrupulum eximendum ſerum ſanguinis, cujus hæc ſoboles eſt, aliquando V. S. emiſſum explorari poterit. Illam ex morâ diuturniore viſcidam factam fuiſſe, non dubitandum eſt, quod ſemper lymphæ evenit, ſi in loco calido diu detineatur, ſemperque novâ parte jam dilatatâ accedit, eoque magis, ſi intra cranium adhuc ſtagnet, quod ita ſe habere cognoſcitur ex capitis gravitate, nebula oculis obverſante & vertigine: in cranio extravaſatam exiſtimo, non ob peculiare vitium lymphæ, ſed ob mœrorem indeque obortas vigilias, varios ingenii labores diu durantes & hæreditariam diſpoſitionem: nam *Dominus Parens* Apoplexiâ obiit. *Infuſum chalybis peculiariter paratum* non rejicio, quia talia viſcida attenuat, uti manifeſte patet in chloroſi. *An acidulæ ſuadendæ? dubito: certe caute ſuadendæ, quia ab illis lympha intra cranium augeri poſſet, ut apud Nautam noſtratem & in Canonico quodam Conſtantienſi ab acidulis Deinaccenſibus factum, à quibus ille cœcitatem, hic Apoplexiam contraxit.* Capite pleno & malo jam diu durante *Vomitorium* vix amplius ſuaderem, quod in primo inſultu potenter revellit: malo adulto plus humoris ad locum affectum pellit & Apoplexiam accelerat.

⊖ *volatile Majoranæ ſive cum* ⊖♀ *volat. ſive cum* ⊖✳ *cum lapid. Hæmat. ſublimat. & in* ▽ *majoranæ ſolutum poſt curam ſudoriferam* non improbo. Frictio nuchæ utilis, faciei non multum præſtabit, nec multum juvabit *Emplaſtrum aut veſica applicita.*

Affectus *Reverendiſſimi & Perilluſtris Domini*, qui *in conſultationem* hactenus venit, ubi optime Paralyſis ſive reſolutio maxillæ inferioris & partium ei vicinarum in parte dextra à ſero in nervis motui illarum inſervientibus ſtagnante inducta, nominatur: ita curationem poſt bene mundatum jam à vitioſorum humorum ſarcina corpus, per diaphoreſin ſive ſudationem peragi debere, recte concluditur, quâ nempe ſerum hoc per moram iſtam viſcidius redditum attenuatur, atque iterum in motum naturalem deducitur, vel etiam per poros corporis diſcutitur, *propoſitum* autem *lignorum decoctum* non tantum ſcopo huic

exacte

exacte satisfacere, sed etiam *Balsamicâ* suâ virtute ipsam sanguineam massam & partes nervosas corroborare valet; nec periculi, *à solo salium volatilium crebriori usu* in hoc subjecto, non plane contemnendi metui exponit. Modus tamen sudandi, quinam eligendus sit (cum id præcipue à me requiratur) paucis expendere necesse est: ubi quidem *ille supra scamnum singulariter fabrefactum ab Excell. D. D. Wepfero descriptus*, satis sese commendat, & pro istis, quibus corporis inter sudandum quies vel decubitus gratior aut necessarius est, admodum commodus censendus; cum tamen *Perillustri Domino Patienti* non adeò arrideat, haud minori cum utilitate & securitate *in domunculâ aliquâ artificiosè constructâ*, cujus *erga Nobilissimum Dominum Medicum Ordinarium* mentionem feci, institui posset, præsertim cum in illa calor *pro Ægroti voluntate*, robore & necessitate augeri vel minui commodissime queat. Nollem quidem illum *Coriariorum Laconicum* hic improbare, cùm resinosæ, maxime penetrantes & resolventes corticum arboreorum exhalationes ad materiam peccantem alterandam magnum momentum adferant, cum tamen hoc anni tempore, quod aëris humiditate & frigore ut plurimum infestum esse solet, non tutè satis in usum ducatur, quia corporis pori à sudore peracto patuli, facile ab ista aëris inæqualitate, vix satis evitandâ, denuò constringuntur, lympha in motum naturæ debitum per sudorem deducta rursus coagulatur, sicque vel curæ eventus incertus ac difficilior redditur, vel etiam graviora damna exsurgunt, illum *in Domuncula dicta aliave* peragendum, huic præferendum jam esse existimo, simulque lætissimum curæ successum ut divina clementia largiatur, humillime voveo.

Augustæ Vindelicorum die 3. *Mart.* 1691.

Lucas Schrökius, M. D.
Archiater & Com. Pal. Cæs. Reip. Patriæ Physicus Ordinarius.

Magnifice atque Excellentissime Domine, Fautor & Collega Venerande!

HIsce verò de statu *Perillustris Domini Baronis* pauca referre volui, Paralysin nempe illam in facie dextri lateris hactenus, per Dei gratiam, magnâ ex parte esse sublatam, ita ut tantùm inter loquendum oris versus partem sinistram aliqua fiat retractio, cæterum satis benè valeat. Antequam autem *ipsum prælaudatum Dominum* videre mihi contigit, mentem meam *de cura sudorifera, in domuncula vel Laconico Coriariorum instituenda* explicare, idque paucissimis, jussus fui, quod etiam sine mora præstiti, præsertim cum nec *prolixiori* opus fuerit *Con-*

silio

silio, qui *Tuo* penitus non potui non subscribere, sicque alias *noctuas potius Athenas* tulissem. Quia vero morbus jam notabiliter adeo remisit, sudationem in lecto tentare libuit, quem in finem *Decoctum Tuum, per infusionem & subsequentem in vitro, cui Alembicus erat impositus, decoctionem*, quo scil. pars subtilior per Alembicum transiens reaffundi posset, paratum fuit, parumper saltem *ex alio Timæi à Guldenklee, quod nempe D. D. Dürrius noster* commendaverat, mutatum; cujus effectum felicem, ut brevi perscribere liceat, animitus opto, simulque *Tuo perennanti Favori, cujus in literis ad Perillustrem Dominum Baronem, magnum & certè multò quàm merear majus indicium dedisti, me perofficiose commendo. Vale. Augustæ Vindelicorum* 18. *Martii* 1691.

Lucas Schrökius, M. D. &c.

Sequens Consilium Româ mittebatur, & d. 10. *April.* 1691. *mihi communicatum est.*

DE affectu præter naturam, quo *Illustrissimus Dominus Baro* detinetur, ejusque causis, ac Genesis modo subscribo judicio descripto *â D. D. Doctoribus.* Circa curationem hucusque factam nihil aliud dicendum superesse mihi videtur, nisi quod approbem & laudem. Interim spero præfatum affectum *ope remediorum hucusque adhibitorum* haud modice refractum quotidie magis domitum iri, quo plus aer ab istius radiis solaribus incaluerit, quia sicut frigidum nervis inimicum ita calidum amicum, & acidi incuneati disgregativum, hanc autem disgregationem seu dissolutionem promptius promovebunt *sudorifera remedia, scil. decoctiones ex lignis visci quercini, sassafr. & santali citrini per mensem circiter propinandæ & vigorandæ pulvere viperino ad dosin* ℈ß. *vel cum* ℞. *castorei vel cum spir. C. C. vel similibus* : & mox sudores de more eliciendi sunt intra machinam adaptatam, & cooperientem totum corpus præter caput, calefaciendamque cum flamma spiritus vini accensi. Et hæc satisfactura mihi videntur pro debellando dicto affectu pristinaque valetudine restituenda. Cum dedeceat plura dicere superflue & ad pompam, quia sapientibus pauca, & morbi non curantur eloquentia, sed remediis.

Romæ d. 17. *Martii* 1691. — Antonius Placentius, Archiater Romanus.

Die 18. *Junii* 1691. *Reverendissimus & Perillustris Dominus Augustâ Vindelicorum scribit, se in statu esse, ut Augustâ Constantiam proficisci valeat.*

valeat. Excellentissimus D. D. Schrökius addit Illum ita convaluisse, ut rursus suo officio fungi valeat.

Die 26. Junii 1692. Ipse Reverendissimus ac Perillustris Dominus Baro me hic Scaphusii convenit: distorsio nulla observatur nisi rideat, eaque pauca: sentit aliquem tractum à nucha ad labium. Cæterum se sanum esse & de nulla alia molestia conqueri dicebat.

Commendavi *usum pulv. ex spec. contra Apoplex. August. & specif. cephal. M. singulis lunæ quadris* præservationis gratiâ: *Trageæ: Trochisc. &c. Frictiones* porro admittat.

Ad annum 1694. sanus vixit; circa principium hujus anni Illum compellavit D. D. Brunner Augustæ Vindel. dum medebatur Illustrissimo Domino de la Tour &c. atque bene valentem reperit. Mense Maji 1694. Apoplexiâ fortissimâ subitò superveniente paucis horis mortuus est.

OBSERVATIO CLI.

Loquelæ Impedimentum.

R*Everendissimus D. N. Visitator Generalis Constant.* 31. annor. à puero literis deditus: à septem vel octo annis, gravissimis & tædiosissimis negotiis occupatus fuit. Itinera plurima, quovis cœlo peregit, quo tempore plures errores in victu, potu commisit. Jam à quatuor mensibus & ulterius animadvertit difficultatem quandam in loquendo. Nam postquam ex itinere molestissimo domum præterito vere rediisset, mane sensit linguam graviorem, & ex continuatione sermonis longioris lassam & madidiorem fieri, ut ægre *Latina* legere potuerit: quando vero tarde & *Germanice* loquebatur, non usque adeo advertebatur. Unde & *medicamenta* neglexit, sperans, brevi sua sponte hoc symptoma cessurum, utpote à defluxione originem habens, cum tota hac æstate crebras defluxiones, imprimis mane, perpessus sit, quæ protinus remiserunt semper. Jam à mense præter opinionem, loquelæ hoc impedimentum incrementa sumpsit, ut jam ægrius & *Latina* & *Germanica* pronunciare valeat, & non, nisi dentibus fortiter compressis seu constrictis, voces edere possit, quod ipsi & auditoribus permolestum est. Si sermonem diutius protrahat, in fronte dolet, quod linguæ insolito labori & dentium constrictioni tribuit: insuper in utroque latere mandibulæ fragorem inter loquendum percipit, ac si semiluxata esset mandibula inferior. Unde quoties loquendum est, admodum angitur. In itinere *Medicum* consuluit, qui

Fonticulum in brachio sinistro excitavit, deditque *pilulas cephalicas, balsamum cephalicum, gargarisma, aquam cephalicam*, sed absque effectu. Quoties enim loquendum est, id per constrictos dentes faciendum est, cum molestia maxima, ut ægre intelligi possit: nisi inter dentes vel calamum scriptorium, vel chartam, aut linteum convolutum, aut lignum interponat, ne tam arcte dentes stringantur: tum enim facilius loqui, & melius intelligi potest: verum tunc crebro exspuendum est, & lingua permadescit. *Not.* Maxilla inferior magis versus latus dextrum trahitur, ac dentes colliduntur, cum aliquo stridore inter loquendum. Ingruente hyeme veretur gravius malum: putat se sanguineum & melancholicum, nam scribit se timidum, anxium, apprehensivum, flatibus scatentem, sæpe sumpsit *purgantia & roborantia; bis* domi usus est *acidulis*: *semel* interea *Vena secta est.* Urina tincta apparet & mutabilis. Noctu æstuat, ut quandoque præ æstu non bene dormire possit. Raro sitit, ante prandium nunquam. Ob symptoma linguæ fugit hominum consortia, vitamque solitariam & sedentariam vivit. Toto vitæ cursu nunquam ægrotavit, quamvis in aula inordinate vixerit, & graves labores perpessus sit. *Die* 29. *Sept.* 1668.

P. S. Mane surgens aliquandiu utcunque commode, etsi tarde, loqui potest, absque eo, quod dentes fortiter comprimantur. Interdiu dum nil intra os tenet dentibus impositum, & vero eorundem compressionem inter loquendum vi ac studio impedire conatur, vix unum alterumve verbum clare ac distincte proferre potest, multo minus integrum sensum promere, ut bene intelligatur, lingua continuo quasi gravata & saliva abundante, ex quo judicat *Patiens* in ipsa etiam lingua defectum esse. Auris sinistra ab aliquot septimanis continuo sic tinnit, ut in ea prope nihil audiat *Patiens.*

Responsum Medicum.

LOcus affectus videntur nervi septimi paris vulgo sic dicti, qui motum impertiunt linguæ: quia dentes stringuntur inter loquendum, unde loquela minus intelligibilis efficitur, procul dubio etiam nervi, qui ad maxillæ inferioris musculos pertinent, ut & ad labiorum musculos desinentes nervi læsi sunt. Nam & dentes & labia obsequioso & prompto motu ad consonantium imprimis formationem symbolum conferunt, quod *apud Reverendissimum Dominum* non fit, constrictione impediente, quæ juvatur, si aliquid dentibus interponatur. Affectus linguæ aliquid paralytici sapit, & dentium constrictio quoque paralysi incipienti potius quam motui convulsivo maxillæ inferioris musculorum tribuenda videtur: in qua maxillæ inferioris musculi deorsum

ſum trahentes invalidiores ſunt ſurſum trahentibus, & os claudentibus: nam ſi motus convulſivus adeſſet, non tam facile os aperiri poſſet. Fragor circa articulum maxillæ inferioris indicio eſt, & articulum illum præter naturam ſe habere, ac muco impletum. Cauſa proxima hujus ſemiparalyſis linguæ & muſculorum aperientium os, eſt ſerum, quo nimium, quam decet, nervi illorum irrigati ſunt, quod prægreſſi catarrhi, & lingua admodum madida & crebra ſputatio ulterius confirmant. Cauſæ antecedentes ſerum, illud cumulantes in capite, ad nervos concitantes ac his nervis impingentes, variæ eſſe poſſunt; ſcil. omnia, quæ cerebrum humoribus implent: ut ſunt diætæ errores, ſtudia aſſidua, & intenſæ meditationes &c. quæ ſerum fundunt, ut itidem labores cerebri, itinera cœlo vel nimis fervido vel nimis algido, potus vini generoſi ſulphurei &c. impingunt nervis, imprimis frigus intenſum, cervicem feriens, aut madefactio colli, non probe contra frigus & imbres muniti.

Hujuſmodi ſemiparalyſes in Senibus, qui Cerebri conſtitutionem multis erroribus debilitarunt, & in ſomniculoſis prodromi ſunt gravioris mali: quia vero *Reverendiſſimus Dominus* adhuc juvenis eſt, nunquam ægrotavit, non ſomniculoſus eſt, & cætera ſanus, hanc ſemiparalyſin non niſi particularem exiſtimo, ſalvo cerebro, nervis his ſolum cauſæ externæ culpâ læſis, collo non bene contra injurias aëris munito, & in tot ac tantis itineribus diu continuatis, pluribus læſionibus expoſito. Ideo affectum minus periculoſum judico, quamvis paulo difficilior curatu ſit, cum *medicamenta* ægre ad locum affectum pertingant, & ad curationem & remotionem cauſæ proximæ, quies & fuga adverſi aëris requiratur, quibus *Reverendiſſimus Dnus* vix, officii ratione, ſatis vacare poteſt.

Indicationes & ſcopi in curatione præcipui obſervandi ſunt: primò ſerum in tota maſſa ſanguinea imminuendum, evacuandum, & ſimul à cerebro avertendum. Secundò, quod altius ſe nervis inſinuavit, circumcirca collum & in faucibus, diſcutiendum, & una opera nervi roborandi ſunt. Tertiò, proventus ulterior ſeri, & nervorum iteratæ læſiones ſtudioſe caveantur. His ſcopis ſatisfit *auxiliis ex Diæta, Pharmacia & Chirurgia petitis. In Diæta* imprimis collum muniendum inpoſterum contra frigus, quod collaribus pelliceis ex collo cygni, marte &c. præſtatur. In cibis fugiendi illi, qui caput replent, ut ſunt cæpæ, allia, raphani &c. quæ ſerum augent, ut fructus crudi, lactuca, lacticinia, braſſica muria condita, piſces plerique, carnes adultorum animalium: difficilis coctionis, pravi ſucci, utpote carnes ſuillæ, ovillæ, ſalitæ, fumo induratæ &c. Nocet ſomnus pomeridianus, nimium otium, alvi pertinax occluſio.

Ex Pharmacia, Reverendissimus Dominus semel in septimana duabus horis à parca cœna sumat *de pilulis* ℈j. *aut amplius.* De cætero utatur etiam *morsellis, mixturâ corroborante, Sacchara rosaceo cum theriaca; ad noctem, linimento, balsamo cephalico, ac denique gargarismate, & radice pyrethri pro masticatorio,* quæ omnia sic se habent.

℞. *Extract. Cochiarum.*
Aurearum ãã. ℈ij.
Ellebor. nigr. gr. x. Castor. gr. iij.
Lign. aloës extract. gr. iiij
Mag. Jalapp. gr. vj.
Ol. succin. gtt. ij.
Formentur cum spir. ceras. Pilulæ No. 51. *inaurentur, aspergantur pulv. santal. citr.*

℞. *Spec. diambr.*
diamosch. dulc. ãã. ʒß.
contra Apoplex.
diarrhod. Abbatis ãã. ℈ij.
Succin. albi ppt. ʒß.
Extr. lign. Aloës gr. iiij.
Conf. Alkermes compl. ℈iiij.
Ol. Nucist. express. gr. vj.
Conserv. fl. Anth. ℥ß.
Ambræ gryseæ in sp. ceras. solut. gr. iiij.
Sacchar. in aq. betonic. sol. ℥vj.
F. l. a. Morselli seu Tabulæ.

℞. *Aq. betonic.*
bugloss.
paralys
verben. ãã. ℥iß.
Essent. Ambr. ℈j.
Ol. rorismar.
majoran. ãã. *gt. j.*
Confect. Man. Christ. perlat. ℥ß.
Msc. F. Mixtura cephalica.

℞. *Conserv. rosar. rubr. rec.* ℥iiij.
majoran.

Anthos.

Anthoſ. āā. ℥j.
Theriac. Androm. antiq. ʒij. *Mſc.*

℞. *Unguent. nervin.* ℥j.
Ol. Lumbric. terreſtr. ʒiij.
Balſ. Mynſicht. ʒj.
Axung. homin.
caſtor.
vulp. āā. ʒiß.
Ol. Nuciſt. expr. ʒj.
Mſc. pro Linimento.

℞. *Ol. Nuciſt. expr.* ʒj.
Lavend. gutt. ij.
Succin. Major.
Anthoſ. Rutæ āā. *gutt. iij.*
Balſ. Apopl. gr. x.
Mſc. pro Balſ. Cephalico.

℞. *Lign. ſanct.* ℥j.
Rad. pyrethr. ʒij.
Caryophyll. ʒiij.
Fol. ſalv.
Roriſmar.
Majoran. āā. *Mj.*
Flor. beton.
roſar.
ſalv. āā. *P. j.*
Cubebar.
Caryophyll. āā. ʒß.
Maſtich. ʒiij.

Inciſ. & contuſ. coq. in ℔iiiß. *aq. font. ad menſ. j. conſumptionem. colaturæ adde*

Mellis roſat. colat.
Anthoſat. ana. ℥vj.
Mſc. pro Gargariſmate.

℞. *Rad. pyrethr. mund.* ℥ß.
D. ad Ch.

Ex Chirurgia, si malum pertinax foret, prodesset in altero brachio *fonticulus:* nisi vita negotiosa obstaret, conduceret *Setaceum*, verum ineptissimum est & valde onerosum iter facientibus. *Venæsectio* quidem sanguinis copiam imminueret, sed forte non tantum beneficium conferret, quantum forte sperabitur. *Scarificatio triduo ante novilunium, tribus cucurbitulis dorso & utrique cubito unà affixis* plus prodesset. *Vesicatoria post aures applicita*, egregie à nervis læsis serum avellunt; verum nondum ad illa deveniendum arbitror, & hæc hac vice sufficiunt. *Die* 14. *Octobr.* 1668.

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

Consilium sequens ipsi suppeditatum est à Clar. D. D. Medicis Electoralibus Bavaricis.

AFfectum, quo *Reverendiss. Dominus* ab aliquo tempore detinetur, reduci posse existimamus ad paralysin, non nervos tantummodo, qui motum instrumentis loquelæ impertiunt, sed etiam linguam, illiusque & partium vicinarum musculosas partes afficientem. Lingua sane cum ex substantia carnea, spongiosa constet, facile humidiores succos, undecunque etiam copiosius ingruentes, imbibit, retinet atque vicinis partibus liberaliter subministrat, non sine magno vocis & sermonis impedimento. Unde *Galenus Lib.* 7. *de compos. Med. Cap.* 5. *Vocis organa*, inquit, *cum ab humiditate vehementius, & ut ægre solvi possint, fuerint madefacta, vox intercipitur : quando vero moderatius sunt humectata, raucedo oboritur.*

Ac licet *in Reverend. Domino* dentium constrictio aliquando, eorumque collisio cum aliquo stridore suspicionem nobis injiciat, motus alicujus convulsivi : credimus tamen & *judicio doctissimi Medici Wepferi consulentis* assentimur, inferioris maxillæ musculos deorsum trahentes invalidiores esse, quam de facto sint musculi ejusdem maxillæ sursum trahentes & os claudentes : atque adeo opinamur, inferioris maxillæ musculos deorsum trahentes, magis à causa morbifica irrigatos, & exin robore suo destitutos, laxitate imbecilliores esse.

Præterea cum videamus, maxillam inferiorem magis trahi ad latus dextrum, non dubitamus, musculos maxillæ illius in parte dextra sitos, universim nondum adeo à causa morbifica affici, sed naturali temperie adhuc firmiores, subjectam sibi maxillam attrahere violenter : musculis ex adverso, in parte sinistra positis, & ob nimiam laxitatem languidis, imperium necessario sequentibus. Ita namque à

natura

natura comparati sunt musculi omnes, ut nisi illorum proprium robur, à semetipsis sibi pari virtute à natura ubique oppositis, temperetur; mox suis insita virtute se contrahentibus fibris, annexa sibi quæque pro viribus, etiam contra voluntariam animalis directionem ad se pelliciant.

Verum quod inferioris maxillæ musculos in parte dextra collocatos à convulsione absolvamus & locum affectum, ipsiusque morbi essentiam, in mollitie potius & humidiori laxitate instrumentorum vocis præcipue vero ex parte sinistra sitorum reponamus? causam addimus, cum quod si motus convulsivus adesset (sicuti *Medicus consulens D. D. Wepfer* recte iterum sentit) non tam facile os aperiri posset: tum quod tinnitus ac totalis fere surditas auris sinistræ, ab aliquot septimanis continuus, nobis persuadeat, majorem in illo latere humiditatum acervari colluviem.

Causa itaque est colluvies serosa, non sine muco pituitoso commixta: quam, probabile est, tum à toto, tum vero potissimum ex capite in hæc vocis instrumenta prope adsita decubuisse. Neque hoc mirum videbitur illi, qui *Reverend. Domini* temperamentum, conditionem, incommoda, commissos in victus ratione errores, probe examinaverit. Omnia enim in id conspirant, ut *Reverend. Vir* à puero literis deditus, communi Literatis fere omnibus malo (quod acidulis jam bis adhibitis mitigare sine dubio tentaverat) vexari videatur: illo nempe, in quo hypochondria ob latentium viscerum fervorem æstuant, ob ventriculi viscerumque naturalium laboriosam coctionem, inquietudines & æstus nocturni turbant. Urinæ aliquando tinctiores apparent, cruditates & serosa colluvies aggregatur, flatus copiosi suscitantur, aures tinniunt, caput humiditatibus & vaporibus repletum defluxionibus perpetuo fons opportunus evadit.

Caput profecto, quod in hoc *Viri Reverendissimi* temperamento calidum humidum suspicamur, & ob frequentes gravissimosque animi labores (ut victûs rationem taceamus) vehementius exæstuans, tanquam spongiosa aut glandulosa Substantia, vel *ut Hippocrates loquitur*, magnæ instar cucurbitæ ventri imposita, vappidos crudioresque humores à subjectis visceribus partim attrahit, partim recipit, partim denique ipsummet per congestionem cumulat: per venas deinde *Venarum vomitum Hippocrates vocat*, in subjectas partes effundendos.

Quod vero caput *in Reverendiss. Viro* ad linguam potius nervos & musculos inibi sitos sese exonerarit? haud facile dixerimus: facit quidem aliquid partium harum capiti subjectarum vicinitas: potest sine dubio multum culpa illa *à Clarissimo Medico Wepfero supra consu-*

lente

lente allata, quod collum non bene contra injurias aeris in tot ac tam continuatis itineribus, munitum fuerit: attamen ſi vinis generoſioribus ſulphureis, multo viſcoſo tartaro impraegnatis, capiti & nervoſo generi admodum inimicis, cauſam ex parte tribuerimus, forſan non multum aberrabimus: penetrat illud nervoſas partes, in easque excrementa ſanguinis ſecum vehendo, deponit. Hinc credibile eſt, non ſerum ſolummodo, ut ſupra monuimus, ſed ſanguinem quoque crudiorem, pituitamque lentam nervoſas has & muſculoſas partes altius inſediſſe.

Cæterum ad alia ſymptomata in literis deſcripta, & hactenus à nobis nondum explicata, quod attinet, paucis reſpondemus. Primò Fragor quem *Reverend. Vir* in utroque latere mandibulæ inter loquendum percipit, mucoſæ humiditati adſcribendus eſt, ipſam articulationis cavitatem occupanti, ligamentaque laxanti. Secundò frontis dolor, poſt ſermonem diutius protractum, moleſtans, non male *à Reverend. Patiente*, linguæ inſolito labori, dentiumque præcipue adſtrictioni tribuendus eſſe putatur, muſculis nervisque haud difficulter conſentientibus. Tertiò quod *Reverend. Vir* nuper, incipiente hoc affectu, *Germanicas voces* facilius quam *Latinas*, augeſcente vero morbo utrumque idioma ægre pronuntiare potuerit, ſine dubio poſterius hoc linguæ, magis ſemper magisque præter naturam humectatæ, & ad loquelam ineptæ, adſcribendum eſt: prius vero nativæ organizationi dandum: certum enim eſt, cujusque nationis homines vocum inſtrumenta ita habere diſpoſita, ut nativas voces promptius, exteras vero difficulter, imo aliquas nullatenus pronunciare & exprimere poſſint. Quid igitur mirum, ſi *in Reverend. Viro Germano* ſermonis inſtrumenta labefactata, *Latina vocabula* ægrius, quam *nativa & Germana* proferre potuerint.

Porro quod mane *Reverend. Vir* commode etſi tarde, interdiu vero nullum verbum dare, ut intelligatur, pronunciare poſſit, præcipuè ſi nihil in ore teneat dentibus impoſitum, reſpondemus, certum eſſe de humiditate aliquid in parte læſa per quietem de noctu conſumi, unde liberior tempore matutino locutio: lingua vero interdiu motu & loquendi conatu incaleſcens, facile iterum attrahit, imbibitque abundans ſeroſum phlegma, quod à capite aliisque partibus copioſe affluit, moleſtiſſimæ ſubſequentis ſalivationis materia.

Interim cum nondum alte ſit defixa malorum radix, *Reverendiſſ. Patiens* juvenis virium robore valeat, actiones internas Principes peragat omnes ſine noxa, remedia generoſiora & experta nondum adhibuerit, & demum mollificatio potius & incipiens paralyſis, quam totalis

talis linguæ annexarumque partium facta ſit reſolutio: firmam, favente Numine, ſperamus ſanitatem, atque tanto minus dubiam, cum non dubitemus *Reverend. Virum* eam habiturum *à Clariſſimis Medicis* adſiſtentiam, qualem hæc diuturna & aliquando contumacia mala requirunt. Poſſunt quidem abſenti ægro conſignari in ſcriptis plurima quæ *à præſente* tamen *Medico*, longo uſu & firmo judicio commendando, pro varietate circumſtantiarum, vel immutantur vel rectius quam ab abſentibus adminiſtrantur.

Noſtra itaque opinio eſt, ut *Reverend. Viro* duplex quodammodo medicatio adhibeatur: una, quæ hoc tempore hyemali, altera, quæ proximo imminente Veris tempore peragatur. Præſervatio ſeq. modo inſtituenda, primo abſolvitur per diætam, ſeu ſex res non naturales *à Medicis* appellatas, ſunt autem aër ambiens, cibus & potus, ſomnus & vigiliæ, excreta & retenta, motus & quies, animi affectus: quæ niſi perquam exacte obſerventur, irrita ſunt *reliqua omnia*, quæ adhibentur, *remedia* malo utplurimum altius agente & propagante radices.

Aer temperatus ſit ad caliditatem parum & ſiccitatem declinans: calidus in hypocauſtis, igne vehementer ſuccenſo, caput onerat, atque humiditates reſolvendo deſtillationes auget: fugiendus eſt humidus, ventis vel nebulis turbidus, frigidus aer: nam ut aquilonius flatus adſtrictione & expreſſione, inſtar manus ſpongiam aqua plenam exprimentis deſtillationes concitat, ita & è contrario fundendo & do liquando Auſtrinus movet capitis excrementa. Vitanda itaque, vel quantum fieri poteſt, corrigenda eſt aeris inclementia, partim *integumentis*, partim *ſuffimigiis ex Tacamahaca*, *Benzoin*, *Succino*, *Maſtiche*, *Roſis*, *Caryophyllis &c. paratis*: ea tamen cautione, ut *à juvantibus & lædentibus* deſumantur argumenta: odoratiora enim ad humores in cerebro fundendos apta (inter quæ & *Balſama Apoplectica*, præcipue, ſi *Moſchus & Zibethum* prævaleant) non ſemper tuta eſſe judicamus: quare *ſequenti forma paratum* laudamus *Balſamum* naribus, ſuturis, nuchæ, per vices inungendum.

℞. *Ol. Nucis moſch.* ʒij.
Balſ. ſuccin.
majoran. āā. ʒj.
Ol. ſtillat. roſar.
Rad. rhod.
Caryophyllor. āā. *gutt. vj.*
Succin. gutt iij.
Miſce.

 Cibus

Cibus & potus frugalis eſto, cœnaque prandio frugalior: quanti alimentorum parcitas ad morbos complures ſanandos ſit momenti, docet experientia, & *Reverendiſſimus Vir* pro ſua prudentia ſufficienter novit. Inter cibos deliget carnem vitulinam, pullorum, caponum, gallinarum, avium nemoralium, melioris ſpeciei, quales ſunt attagenes, phaſiani, perdices, alaudæ, turdi, columbæ ſylveſtres &c. cerebra gallinarum, leporum, tanquam ſpecifica in his affectibus commendantur ab Arabibus: cavebit vero ſibi à carnibus bovinis, porcinis, cervinis, cæteriſque ſalitis, ac fumo ſiccatis, ab anſerinis item & anatinis, ſicut & reliquarum avium, quæ in aquis degunt. Piſcibus non veſcatur, vel certe rariſſime, iiſque ſaxatilibus tantum. Omittet ova ad duritiem cocta, acetaria cruda, legumina, aromatum copioſiorem uſum, cæpas, allia, ſinapi, raphanos, lacticinia, paſtilia, caſeum, fructus fugaces, exceptis paucis ficubus, pauciſque uvis bene maturis, in prima menſa ſuo tempore concedendis: horum loco conveniunt pruna Ungarica cum ſaccharo vino & aqua cocta, nec non interdum pomum dulce coctum, aniſo conſperſum. Olerum uſus parcior eſto: ſin alvus adſtricta, ſpinachia conducet: aliis temporibus ſummitates fœniculi recentes teneræ, petroſelini folia cum radicibus, ſalvia, roſmarinus, pimpinella, acetoſa, majorana, chærefolium, borrago, cichorium, carnibus recte incoquentur: eligendo ſemper in hyeme calidiora: temperata magis in æſtate. Cæterum aſſa potius quam elixa conveniunt, niſi alvi ſiccitas obſtet, vel (quod ob mandibulæ laxatam aliquatenus articulationem ſuſpicamur) maſticandi & deglutiendi difficultas impediant: hac enim præſente, minime improbamus liquida, cum à nimia & laborioſa maſticatione, ſeroſam colluviem ad partes, ante multa humiditate laxas, attrahi immerito non ſuſpicemur. Menſa tandem claudatur dimidio cochleari ſeminis fœniculi ſaccharo non multo incruſtati, cui tertia pars ſeminis coriandri præparati, & ſaccharo cooperti, ſit admixta. Vinum generoſum & meracum, ſulphureum tartareum, caput replet, nervoſque ferit vehementer: eligatur igitur oligophorum, vel ſi generoſius ſit, aqua diluatur, cui *panis infuſus, aut momentum maſtichis* incoctum ſit. Proderit, ſi *primus hauſtus* fiet aliquando *ex aqua fontana, cum floribus & ſummitatibus roriſmarini in B. M. deſtillata*, ita etiam admittitur *ſubinde hauſtus ex vino ſalviato vel roriſmarini factus.* Quod ſi *Reverend. Vir vinum medicatum* particulari à nobis experientia comprobatum, ſibi pararet, ſaluberrimum illud futurum non dubitamus, in prima ſemper menſa, ad partem quadrantis menſuræ noſtratis (quarum una tres libras medicinales capit) admiſſum, *vinum ita conficitur.*

℞. *Lign. Lentiſc.* ℥*xij.*
Viſci querni,

Rad.

Rad. Rhod.
Santal. citr.
Sarsæparill. ãã. ℥iij.

Incisa imponantur in sacculum lineum amplum & in Mensuris aquæ xv. ad consumptionem quartæ partis decoquantur, addendo sub finem, donec intumescant.

Passul. maj. rejectis purgaminibus ℔iiij.

Omnia dein actu calida projiciantur in dolium capax unius urnæ seu mensurarum nostratium 72. suspendendo nodulum, constantem ex M. ij. flor. anthos, mox impleatur totum vas vino Tyrolensi seu albo, seu rubello bono & fermentationi relinquantur, quâ sufficienter facta, vas optime ad xx. dies obturetur, ac tandem usui reservetur.

Somnum interdiu fugiat: pomeridianus capiti nocet, nec unquam admittendus de die, nisi forsan *Reverend. Vir* noctem habuisset insomnem: attamen nec prandium nec cœnam somnus immediate excipiat: sed cœnâ peracta, lento gradu in conclavi obambulet, & post duas horas quieti se tradat: vigiliis in hoc affectu magis, quam multo somno necessariis.

Alvum laxam esse oportet, quæ si non respondeat, *cibis laxantibus, suppositoriis, clysteribus in casu præsenti utilissimis, tum domesticis, tum etiam acrioribus, vel tandem pilulis* sollicitanda erit, ut caput à vaporibus subvolantibus non oneretur, aliaque periculosa accidentia præcaveantur: in quem finem probarentur nobis *pilulæ sequentes, semel in septimana ad* ʒß. *post cœnam frugalem, circa medium noctis* sumendæ, superbibendo *mane sequenti jusculum cum* ʒiß. *Cremoris tartari.*

℞. *Aloës succotr.* ℥j.
Succ. rosar. vel Sacchari rosar. ℥x.
salviæ.
cichor. ãã. ℥ij.

Evaporent calore hypocausti vel in B. M. ad mellis consistentiam, adde

Agarici trochisc.
Rhab. elect.
Diagryd. rosat. ãã. ʒij.
Spec. diambr. ʒj.
Ol. stillat. caryoph.
Rad. Rhod.
Macis ãã. *gtt. vj.*

Succini alb. ppt. ℥ß.
Cum melle anthosato fiat Massa & formentur Pil.

Corporis exercitium mane, jejuno ventre, & post prandium, absoluta stomachi coctione instituatur, siquidem pleno ventre exercitium non tantum non prodest, sed quam maxime nocet, quod ipsum quoque observandum est in usu balnei, quod nunquam repleto stomacho sine magnæ noxæ periculo, adhibetur: lectioni, scriptioni ac meditationi plurimum vacare, & præsertim mox ab epulis, plane est inconsultum.

Ira omnisque vehemens animi contentio ac perturbatio, cerebrum mire lædit, præbetque destillationibus occasionem: contra mentis tranquillitas, ac hilaritas, conferre non parum creduntur: magnam enim vim habet ad pellendos morbos animus quietus, non irâ aut mœstitiâ turbatus: *ut rectè dixerit Menander, morbum ferre multo satius esse quam tristitiam*: quin imo, *ut Aurelianus loquitur, Animorum curæ, motibus corporis turbationem sæpius vehementem addiderunt.*

Cæterum hoc tempore hyemali consulimus, ut *Reverendiss. Vir semel in mense, ante novilunium expurgetur pilulis mox describendis, quinque horis ante cibum*, atque *post horas duas jusculum* epotet: unà *cum Cremoris Tartari* ℥iß.

℞. *Pil. Cochiar.*
de Bryonia āā. ℥ß.
Cum melle anthosat. fiant Pil. No. xx.

Si *forma Electuarii* magis arridet, *talis* parari poterit, *omissis pilulis.*

℞. *Elect. diaphœnicon.*
Indi Macoris āā. ℥ij.
Conserv. rosar. ℥iß.
Cort. citr. cond. incis. ℥ß.
Magist. Jalapp. gr. vij.
F. Boli cum saccharo.

Facta semel *tali purgatione, pulverem viperinum* proponimus *ad* ℥ß. *addendo grana duo spec. diambr. pro una dosi, ad dies quadraginta continuatum ac cum modico jusculo calido, vel cum vino salviato, mane jejune* sumtum: sanguinem egregie mundificat, movet à centro ad circumferentiam, humiditates resolvit, particulari vi balsamica viscera roborat, *præstans in omnibus affectibus chronicis remedium.*

Ad evacuationem particularem, faciunt *gargarismata & masticatoria:*

toria : *illa ex vino* parabuntur *cum infuſione ſalviæ, addendo quartam partem aquæ ſalviæ & ceraſorum nigrorum* : *vel ex aqua ſalviæ, primulæ veris, betonicæ, tiliæ*, *cum melle anthoſato percolando*, *& bis in die*, *mane & ſero* os tepide colluendo, eâ ſemper cautela adhibita, ne *uſus frequentior* attractione noceat, hæc vero ſeu *maſticatoria* fiunt *ex trochiſcis ſequentibus*.

℞. *Mithridatii.*
Acori condit.
Nuc. Moſch. cond.
Cort. citr. condit.
Conſerv. flor. primul. ver. āā. ℥ij.
Cum ſucco ſalviæ fiant Trochiſci.

Semel vel bis in die adhibendi, non negligendo cautelam, de qua paulo ante monuimus.

Pro confortatione ac exſiccatione laudamus primo tum *conſervam roſar. anthoſ, tiliæ, primulæ Veris* : tum *Mirobalanos conditos horâ ſomni* ſumendos, tum quæ longe melius præſtat *conſervam ſalviæ bacciferæ, Venetiis allatam* : *aqua ex caryophyllis recentibus viridibus deſtillata, quæ ex Indiis deportatur*, mire conducit, aut illius loco *aquæ carbunculi cochlear unum*, *horâ ſomni* deguſtatum, *globuli è ſuccino facti & ad collum geſtati*, caput exſiccant, roborantque; idem efficit *pulvis craſſus ex caryophyllis aqua roſarum aliquoties irrigatus*, *& iterum exſiccatus*, *addendo pulverem florum Anthoſ roſarum*, *rad. rhod. ſuturis & capiti inſperſus.*

Tempore Veris proximo *expurgandum* cenſemus *corpus epicraticè Brodio laxativo*, *ſyrupo Regio Aureo, melle roſato ſaccharino*, *potione Ducali, Electuario paſſulato, Elect. Diacatholiconis lenitivo*, *Indo majore, Pilulis, ſi opus, cochiis*, *aggregativis*, *ſine quibus*, *præcipue è Bryonia*, quæ admodum ſunt correctæ. Alterantia deobſtruentia non negligendâ; *viris in arte Medica præſtantiſſimis* pernota. *Acidularum uſus* in ſubjecto ad hypochondriam proclivi conduceret quidem, ſed abſtinendum modo, & magis urgenti incumbendum eſſe, conſulimus. Itaque *poſt univerſalia adhibita* laudamus *Decoctum columbæ ſylveſtris cum china*; *Santalis*, *ſalſa, viſco querno, ad viginti dies potum*, *præmiſſo* ſemper *alternis diebus unicornu minerali*, ſumto *ad* ℈j. *cum aqua card. benedicti & ſpeciebus diambræ*, pro eliciendo in lecto ſudore. Deni-

que *embrocationes, ſtillicidia, thermas naturales ſulphureas aluminoſas*, etiam *ad gargariſmata* uſurpatas : item debito tempore *Venæſectionem in brachio, ſub lingua, venarum ſedalium apertionem, inuſtionem ad nucham, ſetaceum*, & quæ ſunt alia tam *ex pharmaceutico*, quam *chirurgico fonte* deſumta, hic pluribus non enarramus, ſed ſubmittimus una cum cæteris *judicio Clariſſimi Medici Ordinarii*, qui tanquam præſens, pro ut immutantur, vel nova emergunt ſymptomata, mutare etiam remedia noverit. *Deus Optimus Maximus vota Medicorum ſecundet. Monachii 23. Decembr. 1668.*

Johannes Jacobus de Maphæis.
Franciſcus Ignatius Thiermair.

Poſtea *Rever. D. D. Conſtantiæ inviſi* , & obſervavi illum inter comedendum pro lubitu os aperuiſſe, item quoties jubebatur, citra obſtaculum : quantum libebat os aperuit : quoties autem loquendum erat, ſtatim dentes ſtringebantur, & ut dicebat ſibi inter loquendum lingua retrahebatur : quoties autem vel *linteum complicatum* vel *fruſtulum maſtiches*, vel *nummum aureum convolutum* dentium ſeriei interponebat, diu loqui & diſcurrere poterat. Ex quibus concluſi muſculos maxillæ inferiori dicatos debiliores minusque validos & promptos, ut tam celeriter & tam cito & tam prompte muſculis maxillæ ſuperioris reſiſtere potuerint, vel quo minus pari celeritate ſupernis muſculis correſpondere potuerint, prout alias in loquela requiritur, inprimis in concitata & celeri. Hactenus *plura veſicatoria* brachiis appoſuit. Inde levamen accepit, ſed rediit ſymptoma. Devenimus igitur *ad curam ſudorifer. ſuper ſcamno.* Poſtea *fonticulus* in brachio dextro excitandus : ſuaſus *fonticulus* in nucha. Quia lingua retrahitur, forte aliquid convulſivi ſuberit.

Ante ingreſſum in Balneum ſudoriferum comedat ʒj. vel ʒiß. hujus Electuarii.

℞. *Conſ. roſ. r.* ℥iij. *Major. Anth.* āā. ℥j.
Mithridat. Dam. Theriac. Andr. āā. ℥ij.
Pulp. pom. citr. no. iij. Mſc. F. Elect.

Mox ſuperbibat hauſtum decocti ſudoriferi ad ℥iiij. *vel* ℥v.

℞. *Scob. lign. guajac.*
Cort. Guajac. āā. ℥j.
Saſſafr. ſarſæpar. ana. ʒvj.

Chin.

Chin. sel. pond. ℥iiß.
Lign. visc. quer. ʒij
Sant. citr. ʒiß. *affunde aq. font. ferv.* ℔viij. *stent in infusione in vas. terr. vitr. in l. c. probe tecta hor.* 24. *addi possunt infuso scob. lign. lentisc.* ℥ij. *coq. in vase bene clauso ad consistent. dimid. Adde.*

Passul. min. ℔ß.
Sem. anis.
fœnicul.
Coriandr. in pet. ligat. ana. ʒvi.
Herb. rorismar.
Beton. ana. *Mj. sub finem decocti stent adeo rursus bene tecta, donec frigesiant, col. servetur ad usum.*

Haustu sumto statim ingrediatur Laconicum scil. mane hora 6. *& vesperi hora* 5. *In Laconico post quadrantem horæ refocilletur cochl. j. vel ij. mixturæ syrupor.*

℞. *Syr. acet. citr.*
Berber.
Rib.
Granat. acid. ana. ℥j.
de rub. Id. ℥ij.
Aq. scabios.
card. bened.
acetos. ana. ℥j.
Conf. alker. c. ʒj. *Msc. cui ad acorem majorem addi posset succ. berb. d.* ℥j. *vel* ℥iß. *Hinc quolibet horæ quadrante usus hujus syrupi* repetatur.

In Laconico perduret primum per dimidiam horam: postmodum diutius sensim. Persistat in illo ad summum ad hor. j. vel iß.

Ante egressum è balneo detergatur probe linteis calefactis. Hinc nucha valide inungatur ol. calefactis.

℞. *Ol. è floribus Slotan.* ℥iß.
lumbric.
chamom. ana. ℥j.
Ping. castor.
human. ana. ʒij. *Msc.* *Post-*

Poſtquam Rev. Dominus lectum è Laconico repetiverit, dentur cochl. iij. Mixt. ſyrup. In lecto perduret per horam dimidiam, nec tunc ſubſequentem ſudorem impediat.

Toto curationis hujus tempore Rev. Dom. in hypocauſto permaneat. Cura prima vice ad dies 10. *vel* 12. *prorogari poterit. Veſcatur cibis optimi ſucci, facilis digeſtionis, temperatis: vinum vitet, bibat dein decoct. chin. cum ſyrupo acid. ut rib. berb. de rub. id. &c. Chin. ℥ij. in menſ. j. aquæ ebulliant. Alvus quotidie aperta ſit: ſi adſtricta, ſolvatur ſuppoſitoriis vel clyſteribus domeſticis. Omittantur purgantia. Mœſtitia & ira exulent.*

Reverend. Dominus Vicarius Generalis me convenit 1693. *Menſ. Sept.* A multis annis conſtrictio involuntaria ipſi non moleſta fuit: de qua *Vener. Thyrmayer vid. Conſil. Lib. II. C.* 13. *pag.* 169. Interea munere ſuo nunc ſcil. *Viſitatoris Generalis*, nunc à 2. annis *Vicarii Generalis* præeſt, dum *Viſitator* erat crebra itinera confecit: nunc *Vicarius Generalis* multum ſedet, ſcil. ſingulis diebus lunæ decem horis continuo antequam prandeat. Eſt nunc *annorum* 58. catarrhoſus admodum *Die* 18. *Aug.* valde tuſſiit. Cum pridem ſine moleſtia collem aſcenderet, nunc in acclivium aſcenſu experitur dyſpnœam aliquam, ſed non magnam, unde adhuc *Mörſpurgi* à litore ad arcem ſcandit non magna cum difficultate. Obaudit voces tamen claras & fortiores eminus intelligit: nondum utitur perſpicillis, diu nullam Cephalalgiam paſſus eſt, nuper parum in occipite: quamprimum lectum petit, indormiſcit, dormit tribus horis, poſtea non amplius, uſque dum appropinquat mane: nulla patitur inſomnia terrifica, nullam vertiginem experitur. Raro ſudat mane. Renes dolent, jam duos calculos ſatis magnos eminxit. Nunquam interdiu dormit. A 3. annis pedes alternatim tumore œdematoſo cum rubore, pruritu & dolore, ſed leviculo afficiuntur, in illis emergunt puſtulæ quandoque. In manibus ſcabies quandoque pruriens oboritur. Hactenus paſſus eſt Tertianam intermittentem, manſit ſcabies. Tumor pedum à tepore lecti imminuitur. Credit ſi ſudor mane ut pridem ſponte emergeret, nunquam invaſurum tumorem pedum, aut citius ceſſaturum. Pridem multum mane ſudavit, ex quo illico ſubſtitiſſe tumorem obortum meminit.

Eſt carnoſus, facies gutta roſacea deturpari incipit, puſtulæ in pedibus ſunt ſyrones, ſi frictione rumpantur, dolor & tumor augentur, tumor impreſſa veſtigia ſervat. *Singulis menſibus ſcarificationem* admittit, *V. S. ter in anno.* Vere uſus eſt *Nod. laxant.* Hyeme *pil. cephal.*

Juſc.

Jusc. alt. cum diuret. Pulv. ceph. Ulm. decoct. Caffee, Thee, Balneis domest. pulv. tabac. cum ceph. Fonticulos 2. gestat. Pulsus æq. robust.

Apoplexiam veretur ob perpessam constrictionem maxillarum paralysis effectum, frequentes catarrhos, hydropem, ob pedum tumorem, sudorem suppressum, vitam nunc nimis sedentariam.

Ipsius Dom. Frater M. D. & Professor prolixum Consilium scripsit: in quo præcipua sunt diæta strictissima, in qua nimium potum fugiendum inculcat. Suasit insuper *Potum Thermar. Fabar.* quem hoc anno intermisit. *Decoct. Caffee post prandium. Nodul. purg. Trag. hepat. Jusc. alter. M. & V.* Vinum diluat *decoct. lign. aut rad. chinæ.*

Suasi *Elect. contra Catarrhos, Tab. cephal.* Majus exercitium.

Mense Mart. 1694. *Reverend. Dominus, dum Lucernæ erat apud R. Nuncium Apostolicum gravium negotiorum causâ, forti Apoplexia obiisse dicitur.*

OBSERVATIO CLII
Loquelæ peculiare Vitium.

R*Ev. D. Georgius Christophorus Hartmann Pastor Ebertingensis in Ducatu Würtembergico prope Vaingam*, staturæ justæ, musculosus, robustus, bene coloratus, barba ex rubro fuscâ præditus, cætera sanus, Ætat. 48. *Ante Pascha* 1685. occasione odontalgiæ sensim inter loquendum præter voluntatem dentes collidebantur, ut verba quidem pronunciare, sed non ea, qua debebat gratia, valeret: quod ipsi evenit in familiari colloquio & inter concionandum, adeo ut non amplius suo munere fungi potuerit: in hac seriei superioris & inferioris adunione statum quendam sensit: ut commodius loqueretur, dentibus interposuit *frustulum radicis glycyrrhizæ, aut chartam præmansam arcteque compactam.* Omnes literas bene pronuntiat, attamen quædam verba cum sibilo aliquo, aut voce hac dentium vitiosa conjunctura quasi fracta. In gena sinistra intus prope maxillam superiorem tumorem ultra semestre habuit indolentem & durum, quo sauciato effluxit mucus copiosus cum sanguine, unde evanuit, ut *die* 9. *Maji* 1686. *quo me Stuttgardiæ convenit*, nullum amplius vestigium apparuerit. Hujus symptomatis causâ *variis remediis* usus est, etiam *Acidulis Göppingensibus & Thermis Bollensibus, item ex Consilio D. Makofsky multivariis pilul. purgantibus fortioribus & mitioribus*, sibi quoque *Setaceum*

in

in collo traducendum ejus juſſu curavit. Suaſi tunc *frictionem colli ad medium thoracem pilâ laneâ ſtupâ infarctâ : cum ſeq. pulv.*

℞. *Rad. Valerian. ſylv.* ℥iß.
pœon. ℥j.
C. C uſt. ʒiij.
Sacch. ℥iij.
Doſis mane ʒj. *cum aq. beton. aut ſalv.*

Die 1. *Julii* 1686. *ſcribit* ſe pati in ſiniſtro latere oris dolorem, tum ratione gingivæ, tum linguæ cum ardore & tumore linguæ, ejusque quadam delaſſatione : inſuper animadvertit, ſpaſmum quendam ſolum in ſiniſtro latere gingivarum circa tres dentes ſuperiores & unum inferiorem, hinc exporrigitur verſus linguam, à lingua verſus palatum indeque rurſus ad dentes, adeo ut inter loquendum dentes ita conſtringantur, ut ſtrideant atque è longinquo audiatur : dum autem ipſum coram *Stuttgardiæ* examinavi, os aperire & dentes pro lubitu, ſine ullo labore & abſque impedimento diducere valuit, quoties petebatur: idem fit ſponte quoties comedit, nec ab apertione oris tunc nec vel minimum doluit : ſimilem hunc affectum tunc dixi *Rev. D. D. Vicarii Generalis Conſtant. Vid. Obſerv. ſuperiorem.*

Die 7. *Jul.* 1686 *ſcribit D. D. Salomon Reiſel*, hanc dentium colliſionem vocat ſpaſmodicam : addit *R. Dnum* aliquoties ſenſiſſe remiſſionem ſymptomatis; ſed per breve tempus, inſuper notaſſe aliquando ſpaſmum quendam in lingua, iterum levem tumorem futuri abſceſſus ſignum : ſuaſit *perfrictionem linguæ cum Theriaca & ablutionem cum vino.*

Reſp. d. 14. *Jul.* 1686.

Hæc dentium inter loquendum colliſio non videbatur vere ſpaſmodica eſſe, illo tempore *quo me Stuttgardiæ convenit;* nam in paſtu inter mandendum pro lubitu os aperire, ac dentium phalangem etiam magno hiatu diducere potuit : opinabar potius adeſſe robur majus maxillam inferiorem adducentium ſeu attollentium muſculorum ſcil. temporalium, pterygoideorum ſeu maſſeterum internorum & externorum, quam antagoniſtarum ſeu maxillam deorſum trahentium, ſcil. digaſtricorum & lati, ſeu πλατύσμα μυώδες *Galeni* : nunc autem aliquid ſpaſmodici concurrere apparet, quia *D. Æger* ipſemet tractum in ſiniſtra gena, & aliquid ſpaſmodici in lingua ſentit, & quia colliſio tam vehemens ut ſtrideat dentibus. Verum ſi & hac vice adhuc pro lubitu os aperire ſolito hiatu poterit, ſpaſmodicam afflictionem

nem non magnam credo, potius exiſtimo antagoniſtas, imprimis digaſtricos aliquid paralytici paſſos fuiſſe, qui alias imbecilliores ſunt maxillam attollentibus, ut facile ex illorum ſtructura judicare licebit, nec latus digaſtricis læſis aut impotentioribus magnas ſuppetias ferre poteſt, utpote maximam partem membranoſus. Ut hoc credam *me perſuadet ſimilis caſus, qui Reverend. D. D. Vic. Gen. Conſtant. ante aliquot annos contigit à perfrigeratione nimia colli, non bene contra frigus muniti tempeſtate brumali, aquilone flante dum iter per alta juga Sylvæ nigræ peregit*, nam Digaſtrici oriuntur plerumque à proceſſibus mammillaribus poſt aures, aut in loco vicino ſtyliformi oſſi, ubi facile aura frigida appellere poteſt, niſi probe collum contra ferociam ventorum cuſtodiatur: inſuper huc defluere ſerum non difficulter poterit, quod ſemper copioſum ſub cuti capillata ſtagnat *apud Literatos*, qui incurvo collo multum legunt & ſcribunt.

Ad cauſam auferendam, ſpirituum animalium affluxum promovendum, ſuaſi præ multis litubus *frictionem nuchæ pila lanea ſtupâ infarctâ*, quæ ulterius adhibenda deorſum ducendo, imprimis verſus proceſſus mammillares, antrorſum verſus claviculas, & retrorſum ad interſcapulium: ſi vero lubeat inſuper *Aq. Reg. Hung.* adhibere non nocebit, verum illam diluendam puto *Aq. Lavend.* ne horum muſculorum nervus exiguus exareſcat. Præterea ſemper diu noctuque contra frigus collaribus muniatur. *Setaceum* diſſuaſi, quia plus ſæpe attrahit quam extrahit, unde quibusdam collum prope obſtipum reddit. *Purgatus fuit abunde & forte nimium.* Potius totum genus nervoſum corroborandum *nervinis & antiſpaſmodicis: pulv. addi poſſet cinnab. nat.* ℨiß *& ol. ſuccin. gt. iiij. ol. Nuc. M. expr. gr. viii. hunc pulverem* ſumere poſſet *cum aq. ſerpill. lumbricat. per M. B. deſt. Veſicatoria* applicentur *in autumno.*

Tumorem quod attinet, de illo nihil certi pronuntiare poſſum, quia neſcio qualis & ubi emergat. Habuit pridem tumorem in maxilla ſuperiori ſiniſtr. interne, quo ſauciato effluxit mucus pellucidus. An forte ille recrudučrit? *quod factum memini ſæpius D. Oeconomo S. Blaſ. & Löwen-Villingæ, quia folliculus eximi nequit, ipſemet tumorem incidi, profluxit humor albumini ſimilis, ſubſidit & prope per annum evanuit, rediit atque rurſus ranarum inſtar ſub lingua incidebatur ſine ulla moleſtia ſubſequente:* ſi talis recreſceret & humor ſub digitis fluctuaret, ſine ullo ſcrupulo aperiatur. Si alius tumor illeque in lingua ſurgeret, ante omnia in illius conditionem inquirendum: ſi inflammationi ſimilis

milis, suppuratio caute promovenda : suaderem potius *discutientia. Theriaca* prodesset in spasmo linguæ ejusve paralysi. *Collutiones temperatæ* optime fiunt *ex decocto Fol. Alth. flor chamom. sambuc. melilot. nasturt. aq. saturej. &c.*

Die 28. Oct. 1686. me Stuttgardiæ convenit : os pro lubitu aperuit, linguam exeruit, volvit, versavit pro lubitu : gustat exacte, ut nullum in lingua vitium animadverti potuerit : ibi ubi tendo musculi temporalis vel masseteris descendit in maxilla superiore sinistra, tetigi sinum, quo fortiter presso pus per dentis medii cavitatem prodiit. *Die 29. Oct.* narravit occasionem morbi fuisse odontalgiam, quam passus est 1684. *mense Octobr. sub finem Dec.* excrevit abscessus in maxilla superiore, qui demum *sub finem Januar.* 1685. apertus fuit : *circa finem Decembr.* 1684. jam percepit constrictionem maxillarum seu collisionem. Ab apertione abscessus nullum levamen ratione hujus collisionis, imo pejor fiebat. Observavit, si equitavit, si se exercuit obambulando, pila ludendo, minus pati collisionem. Præterea sentit subinde per utramque manum titillationem quandam ad extremos digitos excurrentem, sinus in maxilla superiore sinistra minus puris continuit : superstites ibi molares cariosi sunt : quandoque quasi ceræ mane infixi videntur, si mica panis, frustulum carnis dentibus &c. incumbat, ad collisionem cogitur, quandoque sponte contingit, adeo ut dentibus strideat, quandoque minus prompte, imprimis si edere velit, os aperire valet : si cibum intrusit ob linguæ quandam imbecillitatem, sæpe ingestum versus fauces trudere nequit : Interea linguam pro lubitu quaquaversum volvit, omnes literas accurate pronuntiat sine ulla hæsitatione, loquitur prompte diu. In palato medio ubi portio carnosa & ossea junguntur, foraminulum habet stylum admittens sed non profunde, sine ullo sensu ossis asperi aut denudati cariosi.

Controversia *inter Exc. D. D. Hoffmann. P. P. Altorfin. D. D. Reiselium & me,* unde proveniret ista dentium collisio seu attractio maxillæ inferioris ad superiorem inter loquendum, aut si aliquid dentibus incumbat de cibo aut solummodo mica panis &c. An adscribenda musculorum attollentium robori, aut convulsioni ? an vero maxillam retrahentium imbecillitati ? spasmum musculorum temporalium, Masseterum &c. credere nequii, quia pro lubitu os aperire, aut si arctius constrictum sit os, digitis facile maxillam inferiorem deorsum premere valet. Quia mali occasio erat odontalgia maxillæ superioris & abscessus longe lateque se expandens, existimo musculos maxillam deprimentes debiliores attollentibus factos fuisse, à stagnatione lymphæ circa progressum vel insertionem nervorum, qui ad hos musculos deprimen-

primentes pertinent : nam in principio humor diffundebatur ad utramque maxillam ſuperiorem & valde ad maxillam inferiorem ſiniſtram, unde facile nervorum iſtorum propagini humor impingi poterat. 2. Nunc videtur foramen in palato & percipit jam titillationem, ſeu quendam ſenſum formicationis in utraque manu ad extremos digitos. 3. Apparet in velo palati ſerum exſudans ex oſculo p. n.

Huic igitur debilitati porro ſuccurrendum *pulv. & aq. ſerpill. lumbr. In frictione,* quæ imprimis neceſſaria : *Aq. Reg. Hung.* non penetrat ad locum affectum. Magis prodeſſet *Gargariſma ex cephalicis & adſtring. ſcil. ex herb. beton. ſalv. roriſmar. ſerpill. prunell. roſ. r. in aq. cum melle coct. Purgetur pil. cephal. ante plenilunium ac novilunium horâ ſomni* ſumptis. Si non cedat malum, *mane hor* 5. bibat ℥*vj. Decocti Guajaci, beton. roriſmar. ſimil. in aq. cum melle coct.* incumbatque *ſcamno ſudat.* aut in lecto ſudet *per d.* 3. *vel* 4. dentes carioſos tres maxillæ ſuperioris ſiniſtræ *ferro candente* adurat. *Loco decocti ſudoriferi* Suaſi ℞. *Theriac.* ʒß. *rob. ſamb.* ℥*ij. pulv. diaphor. ex* ♁ *diaph. C. C. ung. alc. &c.* ʒß. *aq. card. bened.* ℥*iij. vel* ℥*iiij. ſcamno* demum utatur, ſi plane non ceſſerit malum, primum tentet ſudorem in lecto.

Nuper ſævum dolorem paſſus eſt in regione renis ſiniſtri, ſimile quid ante aliquot annos per plures dies ibidem paſſus eſt, & cruenta minxit. *D. D. Breuning* ſuaſit *ol. amygd. d. & ocul. cancr.* Junior cruenta minxit : in principio *pulv. Valerian.* tuſſim excitavit, ſponte remiſit. *Die* 5. *Nov. me convenit Vayngæ :* pus ex dente medio expreſſi : *uſtionem* optime perfert, ſcreare multum non cogitur.

Die 7. *Decembr.* 1686. *ſcribit* : hactenus diligenter uſus eſt *medicamentis* & quotidie dentem aduſſit : contractio manet : putat principium contractionis latere ſolummodo in gena ſiniſtra, quia præter laſſitudinem & dolorem hujus genæ in maxilla ſuperiore, ſentit pondus quoddam Libr. quadrant. : inſuper dentes hujus maxillæ vacillant : remittunt hæc ſymptomata *ab aduſtione.* Credit multum humoris pravi adhuc ibi latere : ſi conſultum putavero, dentes maxillæ inferioris eradicandos curabit, ut humori melior exitus paretur. Dolet quoque pars dimidia linguæ in latere ſiniſtro cum impedimento inter comedendum : non credit dolorem linguæ provenire à denegato ſufficiente ſpatio pro motu linguæ, nam ob hanc cauſam tota lingua pateretur. *A Theriaca* bene ſe habuit ſed non conſtanter. A 14. diebus vapor calidus exit, ex aure ſiniſtra M. V. etiam interdiu ſed tolerabilis, putat provenire à veteri defluxione frigida ad dentes ac defluxio

ſiſtebatur, & in genam repellebatur, unde hic ſibi nidum fecerit. *Pilulas* ſumpſit, & *ſemel in ſeptimana ſudoriferum.* Multa aqua ex ore effluit. Noctu à colliſione maxillarum immunis, mane redit, tota die durat, nihil ſuper dentibus tolerare poteſt propter hanc colliſionem & fortem morſum.

Die 18. *Febr.* 1687. Conſtrictio dentium noctu & interdiu multum remiſit: verum inter edendum rediit, ſed non tam fortiter ut pridem, unde emaciatus fuit: hactenus ter concionatus eſt, ita tamen ut lignum interponere cogeretur: bene ſucceſſit. Culpam attribuit 3. dentibus maxillæ ſuperioris, quorum medius adhuc vacillat, & præ cæteris malæ diſpoſitionis eſt: *adurendos curavit ſæpius mane & veſperi. Quidam Chirurgi* illum eruendum putant, ut humoribus exitus paretur. Putat linguam in ſiniſtro latere multum pati, nam ſentit tractum à gingiva ſiniſtra ad palatum & linguam, & inde rurſus ad palatum & gingivam: ob linguæ affectum præ dolore edere nequit. Hactenus uſus eſt *pulvere & ſemel in ſeptimana ſudavit.* Deficit *aq. ſerpilli lumbricat.* Deficit quoque *gargariſmus. An Vere hoc purg. & V. ſecanda?* ſentit defluxiones frequentes ad maxillam ſiniſtram ruere, quæ imbecillis ſit.

Die 6. *Mart.* 1687. Fortis dentium colliſio multum remiſit, ut diu noctuque ſatis quiete vivere poſſit: attamen inter edendum moleſta eſt, ut vix edere poſſit, nec duriora maſticare valeat: præcipuam culpam attribuit linguæ, quæ inter edendum valde dolet. *Ab uſtione dentium* multum levaminis percipit, *uſtionem* continuat, attamen dentes firmi manent excepto medio: ſentit defluxionem ad illum deſinere, nam in illo pondus quoddam percipit. *Aq. ſerpilli* parandam curavit *ex ſerpillo ſicco. An gargariſmus continuandus? de purgatione & V. S.* exacerbatur ſecundum quadras lunæ. Emaciatur porro.

Die 23. *Mart.* 1687. *ſcripſi*, ut *pulver. cum aq. ſerpill. ſudore ſemel in ſeptimana, gargariſmo & aduſtione dentis* pergat. Utatur *ante V. S. pil. cephal.* Si *dextro Artifice* potiri poſſit, extrahatur dens, ſin minus, relinquat, tandem fruſtillatim elabetur, aliàs facile maxilla ſuperior findi poſſet, ac deterius malum ſuperveniret.

Die 3. *Maji* 1687. *me convenit Stuttgardiæ*: uſus eſt hucuſque *frictionibus quotidie bis: uſtione dentium quotidie bis: pulvere quoque bis cum aqua ſerpilli lumbricat.* ſumſit quoque *bis pil. cephal. V. S. fuit in pedibus:* Diætam diligenter obſervavit. *A Paſchate hucuſque* bis in ſeptimana concionatus eſt. Dentes inter loquendum adhuc collidit, ſed

ſed non tam fortiter ut pridem, adeo ut concionari valeat ad integram horam : ſi ſermonem longius protrahat, ſubinde dentibus ſtridet & delaſſationem quandam in genis percipit. In colloquio familiari melius quam pridem rem ſuam peragere valet. Inter comedendum præcipuum impedimentum experitur, nam conſtrictio non concedit maſticationem longiorem & ſufficientem, deinde non promte ingerere poteſt cibum. 3. Linguæ pars dimidia, ſiniſtra ſcil. dolet, urit, ſi cibus illi incumbat, ut fere deglutire cum labore cogatur, putat linguam dimidiam & palati dimidium tumere, ardor iſte & dolor non tamen ſemper contingit : alias tamen ſemper pruritum aliquem percipit in lingua dimidiata, dentes videntur in maxilla ſuperiore imprimis ceu ceræ infixi eſſe : inſpectis faucibus vidi tonſillas ſatis magnas & uvulam prolongatam & craſſam, non tamen rubebant, ſed udæ erant cum faucibus admodum. In palato ubi confinium eſt partis carnoſæ & oſſeæ ſupernæ 2. oſcula vidi, ex quibus ſerum indito ſtylo exiit lympidum: dentes 3. carioſi in maxilla ſiniſtra ſuperiore non vacillant, ibi externe ad unum molarium iſtorum fiſtula apparet, ex qua pus coctum expreſſi, ad poſticum ſacculus eſt, qui quandoque pure impletur, hac vice tamen nihil continuit. Linguam ſatis humidam & magnam habet, illam pro lubitu movet. Os aperire poteſt pro lubitu abſque cunctatione, quod antea non ſtatim potuit : os diu apertum detinere valuit, dum fauces inſpexi : quandoque dentes nunc colliduntur, non tamen fortiter conſtringuntur ut pridem,& promptius os rurſus aperit : appetit, non ſitit, alvus aperta, bene dormit : hyeme domi manſit, ſentit ſe à frigore & ab ira lædi. Ab itinere 2. milliarium delaſſabatur. Manifeſte ſentit ſe *ab uſtione dentium* juvari. Ingenium adhuc promptum eſt, memoria valet.

Sumat 1. *Solummodo mane pulv. ex radic. valer. abſque cinnab. cum aq. ſerpill. lumbricat.* 2. Pergat *ſtrenue frictione colli.* 3. *Uſtione dentis.* 4. *Gargariſmo.* 5. Licet ſubinde *fumum tabaci ſed cum Cubeb. mixt.* haurire. 6. *Æſtate rarius* ſumat *El. ex rob. ſambuc. & theriaca.* 7. *Pil. cephal.* ſumat *adhuc ſemel ante V. S. ſub finem Maji.* 8. Si tuberculum poſticum in maxilla ſuperiore ſiniſtr. tumeat, imponat *ficum inverſam & in lacte coctam.* 9. *Fonticulos ambos* in brachio apertos ſervet. Veſcatur cibis boni ſucci & facilis digeſtionis. Vinum bibat. *Æſtate veſperi hauſtum acidularum* bibere licet, non tamen illas copioſe aut large, ad fontem bibat, cum ſit *anceps remedium.*

Die 15. *Aug.* 1687. Affectus in eodem manet, diſtorſio oris ſeu labiorum remiſit, dentium vero colliſio permanet, nec ambæ maxillæ, ut decet, moventur, dentes nondum firmi ſunt, ubi ichor ex ulcuſcu-

cusculo gingivæ emanavit, consolidatum fuit: cibum ingestum antequam illum deglutire possit, diu in ore volvere cogitur. Tuberculum avellanæ magnitudine enascitur, putat defluxionem frigidam, quæ maxillam dimidiam occupavit rursusque exitum quærit, sed non invenit, noctu enim à quiete detumescit tuberculum ac evanescit, ac sine impedimento loquitur, post quadrantem vero horæ, quando surgit, redit sentitque defluxionem ad maxillam superiorem. Hactenus usus est *pulv. cum aq. serpill. lumbricat. Ustione dentium & frictione post aures* perrexit, *ut & gargarismo*, verum nondum maxillæ officio suo respondent. Hactenus tamen munere concionatorio functus est, sed cum labore, dum media in concione dentibus stridere cogeretur, ut cathedræ vicini id audire potuerint, cum tamen tota die & noctu id non eveniat. Putat dentes cariosos præcipue in culpa esse, cum semper graves & ponderosi sint, quandoque doleant, licet nullus vacillet: quandoque firmi sunt, donec novus influxus fiat. Quia affectus linguæ non cedere vult, *an vena sub lingua*, quod antea sæpius factum est, *secanda sit? Petit ulterius simul Consilium.*

Die 28. *Aug.* 1687. *suasi*, ut pergeret *usu pulv. cum aq. serpill. lumbric. gargarism. dentium ustione, frictione: V. S. sub lingua* omitteret, *præmisso purgante V. S. in brachio sin.* Exercitia concionatoria continuaret: pararetur *vinum Med. ex sassafr. Guajac. herb. ceph. in musto infusis, de quo* biberet *in pastu pro primo haustu cyathum. Addidi morbos nervinos curatu difficiles, superari continuatione remediorum.*

Die 22. *Nov.* 1687. *Chirurgus* in maxilla inferiore dentem fistulæ proximum extraxit feliciter, unde tumor sinist. genæ evanuit, exiit humor inde acerrimus, quem putavit linguam erosurum, quia tumor evanuit, isteque exitum invenit, speravit symptoma mitius fore, ut in principio apparuit, verum nondum liberum se sentit, quia ichor seu serum maxillam superiorem pervagatur, ut propter debilitatem dentium fere comedere nequeat: spasmus quoque continuat, verum solummodo quando edit, aut concionatur, dentibus stridet: quando spasmus adest, lignum interstitio phalangi dentium interpositum atteritur. Fatetur tandem affectum multis modis mitiorem esse ac pridem fuit.

Pergat *medicamentis*. Quia humor maxillam superiorem pervagatur, utatur *Vesicatoriis*: sumat aliquando rursus *pil. cephal. ante vel post novilunium*. Caute dentes in superiore maxilla eximendi sunt. Commendavi *Frictiones*.

Die 17. *Febr.* 1689. *scribit.* Præterita æstate affectus permolestus

tus fuit : ob fortem tractum, lignum ſemper dentibus interponere cogebatur; quamprimum vel per quadrantem horæ in lecto decumbit, penitus remittit, mane quamprimum ſurgit, redit, unde ſemper adhuc ſperat ſe ab hoc affectu liberatum iri : in maxilla ſuperiore ſemper humorem ſtagnare putat, quia dentes minus firmi ſunt, & in lingua ſiniſtra dimidia, unde ægre comedit : hactenus uſus eſt *pulvere ceph. pil. ceph. & frictione.* Cætera ſanus eſt, & nullam cephalalgiam experitur.

OBSERVATIO CLIII.

Impotentia Brachii dextri.

Hiſtoriam hujus morbi Dominus de Tournes Bibliopola Genevenſis Celebris mihi D. 27. Martii 1693. tradidit.

LEctiſſimus Puer undecim annorum, temperamenti ſanguinei & boni habitûs : *ante 5. præter propter annos* morbillis detentus, labium ſuperius tumens paulo poſt habuit, atque ideo *remedia evacuantia & revellentia tum interna tum externa* ipſi adminiſtrata ſunt, quibus tumor reſolutus *Lectiſſimus Puer* cætera ſanus viſus eſt. At pauco elapſo tempore de Torpore quodam brachii dextri ſeu impotentiâ movendi ipſum conqueri cæpit. Motûs difficultas tum potiſſimum percipiebatur, quoties brachium attollere & ſupra caput ferre tentabat, unde vitium circa humeri articulationem ſubeſſe prima ſuſpicio fuit, at cum nullus ibi tumor nec aliud luxationis humeri indicium eſſet, humori viſcido & lento ibidem hærenti atque ligamenta ejusdem oſſis imbibenti, quicquid erat vitii, adſcribebatur. Idcirco *corpore expurgato ad thermas ſulphureo-nitroſas d'Aix Allobrogum Æger* miſſus eſt. Levamen inde haud multum ea tempeſtate percepit, at æſtate ſequente, cùm iter eò iterum inſtituiſſet, optime habere & brachium facile quaquaverſum movere viſus eſt. Res eo in ſtatu annos duos aut tres manſerunt, donec *anno præterito* major etiam quàm antea brachii attollendi impotentia fuit, quod exercitiis quibusdam, quibus defatigatum paulò antea fuerat brachium, imputatum fuit; haſtam ſcil. & vexillum tractans, ſupra caput rotaverat ſæpius & per plures dies. Quicquid fuerit, *anno ſuperiore aquas d'Aix tertiò & quartò* repetit *ſub Veris & Æſtatis finem.* At nihilo melius inde habuit, præſidiumque illud quo antea feliciter uſus fuit, nullum attulit levamen, quia manet etiamnum humeri attollendi impotentia, nec ullus circa oſſis articulationem tumor apparet, nulla itaque humeri, ut dictum, luxatio:

Claviculæ ſubluxationem aliquando accuſari poſſe putabatur, cujus diagnoſis *optimis Chirurgiæ Scriptoribus* difficilis perhibetur, at nulla figuræ mutatio, nullave cavitas oſſis hujuſce cum Acromio Articulationem ſubeſt.

Muſculorum forſan brachium attollentium, *Deltoidis* ſcil. & *Coraco-Brachialis* Paralyſis ſuſpicari poſſet, at humerus atrophia non laborat nec ullatenus imminutus apparet. Rigiditas ſane, quæ obſervabatur in tendinibus muſculorum ſub Ala latitantium *ſubſcapularis* ni fallor & *Teretis minoris*, cum vi brachium attollere quis nititur, tendinum illorum infarctum arguere videretur, quaſi nimirum humor auſterus & aluminoſus illos imbiberet & fibras contraheret, unde humerus deorſum adduci deberet: at neque *unguentis* neque *balſamis aut axungiis, ne humanâ quidem excepta*, juvatus eſt, nec *Fotus ex Omaſis & interaneis ovium aut vaccarum* hilum profecerunt, *nullaque emollientia aut roborantia* utilia fuère.

An ulla ex cauſis prædictis hic locum habeat, anne aliunde peti debeat? Quæritur, unàque remedia convenientia indicentur, ſi quæ tandem ſint, à Viris Excell. Conſultiſſimis, Experientiſſimis, quibus hoc ſcriptum tradetur, exſpectat Dominus Parens & rogat, cui operam meam in hoc affectu deſcribendo lubens commodavi. Genevæ d. 21. *Martii* 1693.

Le Clerk, M.D.

In Literis paternis hæc referuntur: Morbilli copioſiſſimi & moleſtiſſimi eruperunt, faciem & totum corpus infeſtarunt, ac veneno hoc quaſi implebantur, quatuor diebus oculos aperire nequiit. Diſcedentibus morbillis obſervatum fuit reſtitaſſe defluxionem & debilitatem in brachio dextro circa humerum, quia nequiit ſine moleſtia manum ad caput attollere. *Sequenti anno* miſſus *ad Thermas d'Aix in Sabaudia* ſine ullo ſolamine: *ſequenti anno* rurſus illas adivit, harum uſu integre ab impotentia vindicatus videbatur. Anni quinque vel ſex præterierunt, æque dextro ac ſiniſtro brachio utebatur nec vel de minimo dolore querebatur, adeo ut de ejus impotentia nec cogitarint quidem, multo minus attenderint. *Anno* 1691. *hyeme ſub finem anni & principium anni* 1692. apparuit rurſus impotentia, motum ejus ignavius conatus eſt, nec illo fere utebatur, ac de dolore circa articulum conquerebatur & de rigiditate ſub axillis, motum in agendo impediente. Adſcribebatur id perfrigerationi. *In principio anni Chirurgi* magnâ diligentiâ in affectum inquiſiverunt, putarunt adeſſe relaxationem humeri & ſcapulæ ac ſimul parum retro ceſſiſſe, hanc ob cauſam

ſam ſuaſerunt *thoracem intus oſſibus Balenæ firmatum :* fidem dederunt, ſic humerum cum ſcapula in priſtinum ſitum redactum fuiſſe nihilque ſupereſſe quàm debilitatem aſſeverarunt. Spina dorſi rectiſſima erat, oſſa ad humerum ſpectantia & clavicula naturalem ſitum & conformationem habuerunt, unde perſtiterunt in ſua ſententia, nihil ſupereſſe, quàm debilitatem quandam. Verum *Dominus Parens* quotidie videns puerum brachium non attollere, nec in altum ſublatum ab eo teneri poſſe, aliud ſubeſſe malum credidit : culpam attribuit duobus tendinibus ſub axilla duris & rigidis, deſtitutis communicatione ſpirituum vitalium vel potius animalium. Cæterum puer eſt ſaniſſimus, impiger, agilis, nullus tumor, nulla atrophia apparet, licet minus nutriri, quàm ſiniſtrum obſervetur : in articulo tamen humeri dolet, non tamen obſervari poteſt, an proveniat à muſculis attollentibus, quia non dolet, niſi brachium in altum tollatur : omnis defectus eſt ab humero uſque ad cubitum : à cubito ad extremos digitos nihil præternaturalis animadvertitur : cubito, manu & digitis omnes motus pro lubitu peragit, etiam manu dextra ſcribit pro lubitu. Firmiter credit motûs impedimentum adſcribendum eſſe tendinibus rigidis ſub axillis. A longo tempore delectatur armorum tractatione, ſc. haſtarum, bipennis, vexillorum ; & verentur, horum abuſu, imprimis vexilli rotatione ſuper capite, hanc impotentiam reduxiſſe. *In Thermis* quoque uſus eſt *Embrocationibus.*

Conſilium Medicum.

IMpotentia brachii dextri ad motum, ſurſum verſus caput faciendum, non poteſt adſcribi vel muſculorum illud attollentium tumori, aut oſſibus humeri aut claviculæ loco motis aliterve affectis, cum in & circa humerum dextrum, aut in clavicula nullus tumor, nullaque cavitas obſervetur : licet humerus cum ſcapula aliquantulum loco motus creditus ejusque cauſa indutus fuerit *thorace oſſibus Balenæ ſuffulto,* attamen levicula iſta declinatio hujus impotentiæ cauſam non fuiſſe inde patet, quia his repoſitis & ſuo loco firmatis perſtitit impotentia: inſuper plurimi reperiuntur imprimis in ſexu fœminino, quibus alterutra ſcapula elatior eſt, vel dum juvenculæ & teneræ adhuc infantes geſtarunt, vel dum ad latus inclinato nimium corpore nebant ſimilesque labores diu peregerunt ſedentes citra motûs aliquam imbecillitatem : ac forte *Nobilis iſte Puer*, dum brachio dextro pro lubitu uti non potuit, ſenſim toto thoracis latere dextro ad ſiniſtrum inclinando, ſcribendo, aliave audendo levi iſti ſitus mutationi anſam dedit. Impotentiam hanc adſcriberem potius ſpirituum animalium influxui ſufficienti denegato per nervos cervicales *ad muſculum Deltoidem cæ-*

terosque humerum attollentes destinatos, *de his musculis vid. Myologia Broun, & de Nervis Vieussens Nerograph. L.* 3. *c.* 2. *Tab.* 24. & 25. Impedimentum credo lympham intra involucra ramulorum nervosorum, ad hos musculos spectantium, effusam & inspissatam ac glutinosiorem factam, partem medullosam prementem & plenum spirituum animalium influxum prohibentem. Ut hoc credam, me persuadent occasio hujus mali, quæ erant morbilli, nam in toto corpore abundantissime effloruerunt, oculos per 4. dies clauserunt, & jam evanescentibus, observatum fuit primo labium tumidum, quod aufferendum erat *remediis evacuantibus & revellentibus internis & externis.* Debellato morbo & sublato labii tumore demum observatus fuit brachii dextri torpor & ad motum brachii in altum impotentia. Nam in morbis acutis, quorum in numero merito hi morbilli censendi sunt, humores funduntur & sanguis multis spiritibus exhaustis serosior redditur, unde non infrequenter observantur febres etiam ardentes, Morbos, ut vocant, frigidos subsecutos fuisse. *Febri maligna jam aliquot mensibus hic epidemice grassante vidimus Nob. Adolescentem, qui in declinatione Febris Petechialis Hemiplegiam incurrit cum colluvie in pectore stagnante enormi, ut Phthinodes crederetur : quia hydropota erat, prope solo lactis potu ab utroque malo, benedicente Deo, convaluit; plures obaudiverunt diu; fœmina* 30. *annorum & puer* 13. *annorum corripiebantur gutta serena, visum recuperarunt Setacei beneficio.* Quò magis credam à sero alicubi circa nominatos nervulos hærente, me persuadet robur secunda vice *Thermarum Aixensium* brachio reparatum, ut aliquot annis nihil de impotentia superesse visum fuerit, adeò ut dextro æque ac sinistro pro lubitu uti potuerit. Quod idem confirmat recidiva *sub finem anni* 1691. & *principium* 1692. eveniens à frigore, nam ab illo magis torporem augeri animadvertit. Non juvarunt quidem *Thermæ eædem bis in usum vocatæ,* etiam *non neglecta embrocatione,* fueruntque frustranea *unguenta, olea, pinguedines, fotus cum omaso & interaneis animalium, aliave.* Verum id solemne est nervinis affectibus, ut ægerrime cedant, forsanque causa seu impedimentum latet in loco, quorsum vis *Topicorum* hactenus non pertigit; nervi enim ad hos musculos abeuntes sunt ex cervicalibus, & incertum est, num foris ad latera colli? anne verò intra spinæ fistulam impacta sit? taceo nervorum conformationem semel læsam difficillime reconcinnari posse. Serum, ut spirituum animalium influxum remoretur, intra involucrum rami nervosi ramulos ad hos musculos mittentis effundendum est, aliàs si foris solùm illos irroraret ac lamberet, non posset hoc præstare, ut in hydropicis observatur, qui plerumque sensum & motum in pluribus

ribus partibus integros retinent, licet in aqua quaſi natent. Intra involucrum effunditur ex capillamentis arteriarum, quibus etiam interna nervorum dotata ſunt, *an mediis glandulis? quarum mentionem facit Clopton Havers Lib. de Oſſibus*, non auſim dicere, quia nec à me nec ab aliis fortè viſæ fuerint: attamen certum eſt ab his irrorari interſtitia quoque muſculorum & articulorum. Recidiva evenit *Puero iſti*, quia pars poſt primam invaſionem debilis aut certo laxior manſit, ad infuſionem & receptionem talis humoris aptior, illam promovit ſanguineus aliàs ſimul ſero abundans violentis exercitiis, à quibus ſanguis aliquomodo fundebatur: loco autem huic impingebatur ab expoſitione corporis frigido aeri forte æſtuante corpore, nam recruduit impotentia *hyeme ſub finem Anni* 1691. *& principium* 1692. Humorem hunc à capite ad fiſtulam ſpinalem medullæ deſcendiſſe non credo, quia cæteri omnes nervi integri perſtiterunt huc uſque, vix enim cæteri lædi non potuiſſent, cum oriantur ſeu ſcaturiant omnes à medulla ſpinali eodem loci: *vid. Vieuſſens.* Etſi ſymptoma hoc muſculorum humerum attollentium paralyſin aliquam ſapiat, nondum tamen atrophia apparet, quamvis hanc partem minus nutriri *Dominus Parens in Literis* memorarit: id fit, quia muſculi hi per arterias ſufficiens alimentum accipiunt, & ſi ſpiritus animales ad nutritionem neceſſarii credantur, nec illi deficiunt penitus, nam *Puer* in altum moto brachio dolorem quendam experitur, ſcil. commotis humoribus intra articulum reconditis, ſive ligamentis ob intermiſſum motum magis corrugatis & à violento aut inſueto motu ſubito extenſis; & omnino ſpiritus animales copioſe à nervis cervicalibus ad brachium & muſculos adhuc transvehi, inde conſtat, quia brachium à cubito ad extremos digitos pro lubitu movet & adhuc ſcribere valet. Rigiditatem tendinum muſculorum humerum deprimentium ſub axilla tactui occurrentem obſtare humeri ſublationi in altum facile concedo; illam tamen productam fuiſſe ab humore quodam aluminoſo tendinis interiora infarciente, mihi perſuadere nequeo, quomodo enim hic humor è tota maſſa ſanguinea, illæſis aliis partibus ad hos ſolos tendines deflectere ſuamque ſedem ibi figere potuerit, non video. Potius id eveniſſe propterea exiſtimo, quia hi deprimentes muſculi à ſuis Antagoniſtis jam ultra annum rariſſime extenſi fuerunt; notiſſimum eſt, ſi vel *Ægrorum aut Chirurgorum culpâ* in vulneribus & abſceſſibus incurva relinquantur diu, poſtea artus ægerrime ad ſitum & uſum legitimum & vix *ſine machinis* perduci poſſe. *Id evenit Colonello Locumtenenti Moſero in Ducatu Würtembergico, Nob. Dn. Alexandro Zieglero & Joh. Murbachio pecuniam multoties numerantibus in minoribus digitis; minor & auricularis ex conſuetudine inflexi perſtiterunt, ut è vola manus amplius*

educi nequiverint. Fit hoc, quia tendines, niſi ſubinde extendantur & relaxentur, breviores redduntur ac contracti permanent. Quæ cum ita ſint, potiſſimum ad hoc ſymptoma aufferendum, opera danda, ut obſtaculum, in nervo influxum ſufficientem ad muſculos humerum attollentes, tollatur, diſcutiatur, liberque influxus procuretur.

Cum enim *Nob. Puer* cætera ſaniſſimus ſit, vegetus, agilis & vel maxime delectetur exercitiis arma variè verſandi, non multùm laboris inſumendum ad roborandas alias partes & maſſam ſanguineam corrigendam, ſufficient, ſi hæc laudabili diætâ in præſenti ſtatu etiam inpoſterum conſerventur. Ad cauſam impotentiæ eliminandam *multa interna & foris Topica eaque efficaciſſima adhibita ex hiſtoria ab Excell. D. D. Clerico conſcripta* & *ex literis Domini Patris* abunde perſpicio, ut quod addendum ſit, prope neſciam, ſupereſſe tamen videtur *ſudoris provocatio ſuper ſcamno ſudorifero. Iſta ſudoris provocatio præ aliis minus debilitat legitime inſtituta*; nam illi exſerto capite & collo, ceu in lecto incumbunt, prius *congruo Electuario & decocto* ſumptis: calor pro lubitu moderari poteſt ibique relinquitur ad bonam virium tolerantiam, & nihilo minus egregie etiam in capite & collo ibi & poſtea in lecto porro ſudant. Deinde *illud efficaciſſimum à* 30. *annis* comperi, ſeroſos enim humores diſſolvit & educit ex reconditis latebris, quorſum vix *aliorum topicorum virtus* pertingit. *Sic ante plus quàm* 20. *annos illam ſuaſi Vicario cuidam Generali cum palpabili fructu: ille ſub finem Autumni officii cauſa per ſylvam Martiam iter faciens à vento frigido circa cervicem, non bene contra frigus collo munito ſenſim quoties locuturus erat, præter voluntatem ſibi dentes conſtringi animadvertit, quod etiam inter comedendum evenit; quoniam os ſponte aperire potuit atque ipſemet ei dentes diducerem, credidi muſculos maxillam inferiorem detrahentes aliquid paralytici paſſos fuiſſe, fortioribus adducentibus imprimis temporalibus perſiſtentibus: cum tum interna tum externa fruſtranea eſſent, tandem ipſi ſcamni uſum perſuaſi. Vid. Obſ. CLI. Idem ſymptoma vidi ante paucos annos apud V. D. M. ſcamnum hactenus ob turbas bellicas in Ducatu Würtembergico omiſit. Præterito anno ſcamni uſum commendavi Perilluſtri cuidam Canonico jam ſexagenario & Colonello Helveto vix* 30. *annorum majori, ambobus ob ſemiparalyſin muſculorum faciei os cum fœda deturpatione ad latus trahebatur, eo cum fructu, ut vix amplius obſervari poterit. Perſuaſi autem propterea potiſſimum, quia prædixi topica alia fruſtranea fore, cum nervi ſpiritus animales his partibus ſuggerentes intra cranium à quinta conjugatione poſt ſellam equinam oriantur, quorſum virtus topicorum penetrare non valeat. Alias quoque in hemiplegia & lumbagine inveterata ſuadeo. Typum ſcamni* nuper *Excell. D. D. Mangeto* transmiſi, qui lubens ejus copiam faciet.

Commodiſſimum tempus incumbendi, eſt tempus matutinum finita

nita concoctione, exonerato corpore, quò aliàs spontanei sudores emergunt. Antequam surgat, detur *Bolus magnitudine nucis juglandis aut moschatæ.*

℞. *Conserv. rosar. rubr.* ℥*ij. Anthos. majoran.* ãã. ℥ß.
Conf. de hyacinth. c. ʒ*j. syr. capill.* ♀ *parum. Msc. F. Electuar.*

Superbibat *haustum* ℥*iij. vel* ℥*iiij. hujus decocti calide.*

℞. *Rad. chin.* ℥*j. aut sarsæparill.* ℥*ji. sem. fœnic.* ʒ*ij. Incis. coq. cum aq. fontan.* ℔*iiij. in vase clauso per horam unam. Coletur sine expressione.*

Cuilibet haustui potest addi syr. capill. ♀ *aut flor. paralys. ad cochl. j. vel ij.* Interea apparetur *scamnum, ei imponatur saccus paleâ plenus, superfternatur linteum mundum, per ostium in imo cistæ batillus unus vel ij. prunâ ardente pleni indantur, claudatur ostium, anterius versus cervical. appendatur linteum mundum multiplicatum, ut caloris exitus prohibeatur: tegmini imponantur culcitræ, ut calor bene coerceatur. Quamprimum saccus incaluit, puer scamno incumbat exserto capite, appendatur anterius linteum, ne calor faciem feriat: capiti substernatur pulvinar molle: costæ & tegmini imponantur lintea mollia, ut illis subinde facies & collum detergantur. Dum incumbit scamno, aliquoties refocilletur cochl. j. Julepi.*

℞. *Aq. fl. paralys. beton.* ãã. ℥*ij.*
Matr. perlar. ppr. ℈*j. C. C. ph. ppr.* ℈ß.
Conf. de hyacinth. c. ʒ*j. syr. de Rub. Id.* ℥ß. *Msc. d. ad vitr.*

Si calor ipsi molestus, eximatur batillus: sin nimium tepescat, indatur alius. Sinatur ad optimam tolerantiam. Abiturus à scamno detergatur totum corpus imprimis caput & collum, reponatur in lectum calefactum ibique subinde porrigatur cochl. j. aquæ seu julepi cordialis. Maneat in lecto, donec substiterit sudor: dum scamno utitur, permaneat semper in conclavi temperatè calido; nullo modo aëri frigido se exponat. Prima vice non relinquo super scamno ultra quadrantem horæ: Nob. Puerum verò in summo non ultra horam. Vesperi ejus usus non est necessarius. Extra lectum collare calidum hoc pulv. perfumatum circumponat.

℞. *Succin. flav.* ℥*j. Mastich.* ℥ß.
Flor. lavend. summit. rorismar. ãã. ʒ*vj. Msc. F. Pulv. gr.*

Bene fieret si totum capillitium detonderetur singulis vel alternis mensibus: capiti imponatur Cucupha, ℞. *Succin.*

℞. *Succin. alb. ppr.* ʒij. *Mastich.* ʒj.
C. C. ust. ebor. ust. āā. ʒß. *Msc. F. Pulv. Inspergatur gossypio, insuatur sindon. alb. pro Cucupha.*

Gestet capillitium factitium.

Usus scamni continuetur per dies 8. *Postea naturæ induciæ concedantur per dies* 8. *Sic repeti poterit indefesso studio, donec motus brachio redeat. Extra tempus usus scamni cervici toti imponatur emplastrum diacalcith. Fabr. Hild. Dum utuntur scamno, vinum denego: potum suadeo decoct. rad. chin. aut lign. sassafr. Cibi sint boni succi, facilis digestionis: extra usum illius concedo vinum, sed tali decocto dilutum.*

Interea quotidie opera danda, ut tendines humerum deprimentes sensim relaxentur; hanc ob causam cubitus cum humero blandè manu à thorace abducendus: interstitio pulvinar quotidie crassius & sic per gradus interponendum, ipseque cubitum mensæ vel sedili imponat quotidie altius, ut sensim isti tendines extendantur rursus, subindeque humeri sublationem in altum moliatur: quo tendines lubentius cedant, hi interdum *solo oleo lumbricor.* quasi fricentur. Quia amore armorum ducitur, hoc exercitium potius commendarem quàm dissuaderem, quia à talibus influxus spirituum animalium egregie promovetur. Brachium crebro antrorsum retrorsumque moveat, quandoque rotationem audeat.

D. T. O. M. omnia salutaria esse jubeat!

Scaphusii d. 1. *Aprilis.* 1693.

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

Excellentissime Domine!

EA est affectûs *Nob. Pueri* male habentis natura, ut dubia non pauca circa ejus diagnosin subinde enasci nihil mirum videri debeat. *Consilium Medicum ab Excellentia Tua tanta cum Acribeia scriptum,* ut vix quicquam addi aut desiderari possit. Verùm unum aut alterum superest, de quo majorem explicationem tum *Tibi* dare, tum *à Te* vicissim accipere necessitas incumbit. Primo partem affectam humerum scilicet, quod spectat, is, *ut Vir Nobiliss. Ægri Parens scripserat,* etsi altero tantillum minor, ejusque musculi molliores paulo sint, differentia tamen hæc, nisi attentè & curiosè utrumque humerum comparanti, non facile percipitur; adeò ut mollities illa & aliqualis atrophia usui hujus membri fere abolito, multum saltem imminuto, adscribi posse videatur. Eadem sane de causa, ob usum nimirum cessantem

ſantem, ſcapulæ ejuſdem lateris muſculi atoniam & laxitatem quandam præ ſe ferunt, ſcapulamque ſurſum deorſumque moveri patiuntur, quod *Chirurgis Noſtratibus* anſam præbuerat emotionem aut veluti prolapſum hujuſce partis accuſandi.

Alterum quod ad iſtius affectûs diagnoſin, præter ante ſcripta, ſcire non parùm refert, in eo verſatur, ut quatenus & quouſque humerum movere ſeu attollere poteſt *Nob. Puer*, probe noſcatur: ſupponit *T. Exc.* Humerum hunc aliena manu cum aliqua violentia attolli poſſe. Id quadantenus verum eſt. Attollit ſcil. humerum uſque adeo, ut angulum propemodum imò vix ac ne vix quidem rectum cum thorace efformet; at ultrà, ſuperiusve attollere, aut angulum obtuſiorem facere nulla adhibita vi hactenus potuit. Quia quotiescunque hoc tentatur, totum corpus retrorſum præ impotentia ulterius progrediendi & præ dolore incurvat. Hæc pauca majoris explicationis causâ dicenda habui, quibus an ſoli paralyſi muſculorum attollentium humerum contumaciſſimus affectus adſcribi poſſit? an præterea vitio cuipiam circa articulum ipſum & ligamenta hærenti, viderit *T. Excell.* Eadem hæc ligamenta per exercitium intempeſtivum aut nimium primò vim paſſa, elongata aut laxata aliquantulum fuiſſe crediderim, inde ſeri viſcidioris & facile concreſcibilis portiunculam articulo ſenſim inſtillatam fuiſſe, imo ligamenta ipſa imbuiſſe, quod ſubluxationis obſcurioris ſpeciem præſtiterit.

Hoc poſito muſculorum deprimentium rigiditatem, quam modo accuſabam, ut & attollentium atoniam pro affectibus ſecundariis modo haberem. An alii cauſæ totum hoc acceptum ferendum ſit? ignorare Me ingenue fateor; *lubens itaque exſpectabo, quid ſuper hac re in Conſilii doctiſſimi & elimatiſſimi nuper accepti ſupplementum addendum habebit T. Excell.* Curationem quod attinet, ſcala ſeu pulvinar *à Te* propoſitum maximopere mihi probatur, à quacunque demum cauſa hæc brachium attollendi impotentia pependerit. A ſudoribus arte provocatis, an tantum profectûs percepturus ſit *Nob. Puer?* ſudores *poſt Thermas ſuperiore anno* copioſè prolecti, faciunt, ut dubius hæream.

Fotus ex Decocto Omaſorum, imò interaneorum ovium & vaccarum cum ipſo fimo applicata, additis herbis nervinis, diſcutientibus & emollientibus è re eſſe, unà *cum oleis lumbricorum, catellorum &c.* exiſtimarem. Cætera ab exercitio peti poſſe, quod juxta *cum Excell. T.* commendavi, nullus dubito, eamque ſolùm ſupereſſe viam, quâ reſtitui poſſit pars in priſtino officio, ſi modo id ſperari etiamnum poſſit, credo. *Vale Vir Excell. & fave* Tibi addictiſſimo

Genevæ d. 18. *April.* 1693. Le Clerc, M. D.

Nob. Dnus Parens addit in Literis ad me datis die 17. Aprilis 1693.

PUer Brachium antrorſum & retorſum vim movendi habet, & quando juvat & ſuſtinet manum dextram, ſiniſtrâ illam fronti admovere poteſt ad pileum uſque, verùm brachium rectà à thorace extendere, ipſi impoſſibile eſt ad arripiendum aliquid de menſâ, quod altius ſitum eſt manu dextrà : & alius ipſum adjuvans , illud magis præſtare poſſet, quàm ipſemet, nec brachium à thorace ultrà 4. vel 5. digitos removeri poteſt ; & quando attollere conantur manum, *Puer* non exiguos dolores patitur & corpus flectit ſecundum motum brachii, id eſt, inclinat ad latus, ut ſublationem brachii ſubterfugiat. Hæc ſcribit, quia *in Conſilio* ſcripſerim motum humeri ab alio ſurſum juvari poſſe, quod tamen præſtare nequit : unde colligit, aliquid eſſe, quod detineat & impediat ſublationem humeri , nervos ſcil. aut tendines ſub axilla nimis rigidos ceu minus obedientes. *Petit ſuper his Reſponſum.*

Die 27. *Aprilis* 1693. *reſpondi :* Impotentiæ hujus cauſam non eſſe 1. Capitis humeri loco moti , quia circa articulum nec tumor nec fovea reperta fuit. 2. Non impletio acetabuli ſeu ſinus in capite ſcapulæ , aut impletionem aut humorem quendam ligamenta in hoc articulo imbiberint, quamvis humor in hoc acetabulum effundi ac ab eo ligamenta imbui poſſint, nam ligamenta in ſuperficie interna prædita ſunt glandulis, *vid. Clopton Havers de oſſibus.* Verùm tàm ſinum quàm ligamenta vitio carere exiſtimo, quia humerum antrorſum & retrorſum movere valet, ſine dolore, non autem ſurſum. Culpa hærere videtur in muſculis attollentibus ſcilicet in *Deltoideo, ſupra & infra Spinato Scapulæ,* unde illi flaccidiores & incipiente atrophia afficiuntur , & humerum deprimentibus brevioribus redditis ac prope rigidis factis , ut nullâ vi externâ avelli valeant. Cauſa imbecillitatis attollentium eſt ſpirituum animalium influxus imminutus : ex defectu ſpirituum animalium atrophia & impotentia brachii oriri etiam poſſunt. Inſigne oportet eſſe damnum, quia plures ſimul muſculi ſuâ virtute aliquomodo orbati fuerunt.

Decocta Omaſorum & interaneorum animalium cum fimo & plantis nervinis mihi non diſplicent, menſibus vernalibus hæcce adhibere tutò & forſan cum optato effectu poſſent, diætam ac Regimen *Excell. Dominus D. le Clerc* tanquam præſens jam diriget. Inſuper commendavi denuò *ſcamnum ſudoriferum menſibus autumnalibus & hybernis*, ſi *Decocta* optatum effectum non præſtiterint, utendum, quia ejus benefi-

beneficio *Medicamenta* melius ad locum perducuntur, quàm *ab ullis aliis Topicis. Hoc* in distorsione oris, constrictioue dentium plus præstiti, quàm *aliis externis. Exempla aliquorum curator. in Consilio memoravi:* scalam quasi articulatam sive cum pulvinari sive cum mensa aut sedili per gradus commendavi. *Pulv. contra flux. pro fumo & cucupha* non è re foret, si adhiberentur.

Si ulterius inservire potuerim, me moneant, lubentissime id præstabo.

OBSERVATIO CLIV.

Impotentia Incessus.

NObilissimi *Dni Johann. Frider. Romul. Syndici Nördling. Uxor* 28. annor. Nupta anno 18. ætatis. Statura oblonga, justa, nec carnosa nimis, nec gracilis, facies candida cum rubore suffusa. Ratione ventriculi sana, obstructionibus alvi & mensium obnoxia: Puella adhuc nudis pedibus per plateas incessit incuriâ Novercæ. Nupta querebatur de lassitudine spontanea, adscribebatur vitæ sedentariæ & solitariæ. Sexies peperit: quoties gravida erat, lassitudo incrementa sumpsit, spasmus quoque tempore graviditatis utero & pedibus molestus erat cum intolerabili dolore, unde post puerperium *ter V. S. in pedibus fuit*, quod *Medici Nördlingenses* improbârunt.

Mense Januar. 1676. ex concione domum itura pedibus insistere nequiit, sed suffulta aliâ fœminâ domum ducenda erat. Erat tunc gravida; posteà domi mansit. Tum spasmus in utero ex pedibus crevit, obortus intolerabilis dolor lacerans in pedibus, doluit quoque in lumbis, sitiit, & ita signa calculi renalis se ostenderunt, cujus causa usa est *pulv.* lumborum dolor inde remisit, pedum crevit; donec *die* 18. *April.* Filium peperit, qui obiit ex diarrhœa *die* 11. *Jun.* In puerperio & extra lectum intolerabiliter augebantur dolores pedum. NB. Pedes frigidi & gelidi quasi, & à genubus ad digitos stupidi, digiti quasi emortui evaserunt. Frigus hoc pedum à lumbis & utero ad pedes per femora descendisse putavit, unde femora emaciata, venæ evanuerunt, accessit seu dysuria seu stranguria. Post puerperium cum incedere non posset nisi suffulta, usa est *Thermis Wembdingensib. in Bavaria*, quæ prædita sunt ⦶ *& maximam partem* ♀r. calefaciendæ sunt. *Ab usu harum Thermarum per 6. septiman.* pedibus rediit calor, tactus; atrophia evanuit, venæ prominuerunt & sola incedere valuit per hypocaustum. Attamen *post Thermas* cùm anteà pedes sub genubus flec-

tebantur & incurvabantur, sinister extendebatur. Post reditum è *Thermis* dolor rediit. Usa est *spir. fortib. Frictione & inunctione unguent. nervin. ter vel quater in die*: unde obambulat, etiam scalas scandit: pedibus calor rediit: contractio tamen & tensio in pedibus maxime in sinistro non remittunt. *Post inunctionem* immediatè meliùs incedit, quàm si differtur aut longius *post inunctionem*: celeriùs incedere meliùs valet quàm tardè. Frigus adhuc sentitur, quamvis calor lecti pedibus prosit & quandoque sudor ex illis proliciatur. Nunc utitur *Reliquiis ex Cerevisia* (Treber) *calidè*. *Thermæ Ferinæ* suadentur. Natura sibi suppetias feret, nam pedes, nervi & venæ robur recipere videntur, modo natura juvaretur. Manent obstructiones alvi, mensium & aliqua dysuria, unde credit *Thermas* non sufficienter juvasse. Alvus perpetuò *medicamentis* aperta servanda. *Menagoga* frustrà data. *Fortia medicamenta* respuunt *Medici.*

Historia hæc perscripta fuit à Nobiliss. Dno Marito d. 19. Octobr. 1676.

Resolutio.

IMpotentia hæc incedendi non videtur unquam paralysis fuisse, quia semper cum dolore & spasmo quodam juncta fuisse scribitur, quia maximam partem cum lumbagine jungebatur. Lassitudo spontanea in pedibus non fuit semi aliqua paralysis, quia supra dictis symptomatibus comitabatur, quia illa fieri potuit ob sanguinis arteriosi legitimum influxum inhibitum; impediri autem potuit tum ob nervulorum arterias ambientium contractionem, tùm ob illarum compressionem, nam plerumque gravida hæc patiebatur. Nec stupor aut frigus pedum post ultimum puerperium eveniens sufficiens signum sunt paralysis, quia cum hoc stupore dolor lancinans pedum & tensio aderant, quæ signa sunt, medullam spinalem in lumbis nec compressam nec obstructam hactenus fuisse: stupor ille quia cum atrophia & manifesto frigore jungebatur, indicio potius est illum originem suam ducere à denegato influxu sanguinis arteriosi.

Si omninò paralysis aliqua concurrere credatur, fatendum tamen erit malum originem suam traxisse ab humore, illi qui arthritidem & convulsiones particulares excitat simili: quia cum dolore, manifestis spasmis musculorum abdominis, non uteri, femorum & pedum & lumbagine junctus erat. Quia nervi isti sæpiùs & diu convulsi fuerant, fieri potuit, ut tandem affluxus ad plexus nervosos alicubi in femoribus factus fuerit, qui influxum sufficientem impedierit, unde lassitudo spontanea, impotentia incedendi, stupor, etiam atrophia, si succum nervosum ad nutritionem concurrere credamus, & denique frigus evene-

evenerunt : niſi quoque ob dictas rationes arterias anguſtiores factas fuiſſe velimus : quia *Thermæ* juvârunt, indicium eſt omninò influxum impeditum fuiſſe.

Cauſa igitur proxima non frigida & torpida, ſed acris & vellicans neceſſariò ſtatuenda ob dolorem & ſpaſmum : cujus quoque effectus ſunt dyſuria & ſymptomata nephritidi ſimilia, quamvis nullum adhuc calculum excreverit. Quia *Thermæ Wembdingenſes* juvârunt quidem ac impotentiam aliquandiu ſuſtulerunt, non tamen fidum auxilium præſtarunt; nam poſt reditum *ex Thermis* redierunt dolores vehementes & ſpaſmus : nimirùm eo modo juvarunt *Thermæ*, prout levamen arthriticis afferre ſolent ſcil. momentaneum, ſævioribus doloribus poſteà recrudeſcentibus.

Humores acres generantur ob varias cauſas ſcil. totam maſſam ſanguineam calidiorem, viſcerum acres humores ſcil. bilem & ſerum ſalſuginoſum ſeparantium, obſtructiones: (anne quoque ob illorum fermenta depravata? quod *Helmontiani* dicerent) ob errores in victu ſc. eſu ciborum ſalitorum, aromatibus conditorum, potum cereviſiæ ſc. victu ſimili qui ſcorbutum progignit. Cumulatus fuit ob vitam ſedentariam, menſium ſuppreſſionem. Pedes potiùs, quàm alias partes humor iſte afflixit, quia in juventute imprimis debilitati fuerunt, dum tenera nudis pedibus inceſſit.

Affectus ut omnes nervini difficulter curatur. *Interna & externa calidiora* non facilè ſuaderem. *Ab internis alterant. calid.* acrimonia augetur, *à purgantibus* magis turbatur : *ab externis ſpirit. & unguent. calidis* nervi ſæpè rigidi fiunt, ſi diu continuentur, unde contractura immedicabilis eveniret. *Ex. gr. D. Schwartzius,* Hänsleins von Hüffingen *Uxor, aliique.*

Potiùs ſuaderem *antiarthritica, diaphoretica, abſorbentia :* cujusmodi eſt *pulv. m. ſpecif. cum ♃io diaphor. add. cinnab. nativ. Thermæ* proderunt *cum acidulis junctæ, ut R. Dno Kochio. V. S. in pedibus* nocentiſſima eſt, quamvis in dolore iſchiadico ſummoperè commendetur : *Id ſuo damno expertus idem Dnus Paſtor, cui omnem ſuam calamitatem adſcribit : nam poſt illam impotentia crevit, ut per plures annos non ampliùs incedere potuerit accedentibus atrophiâ, ſtupore, frigore & aliquot in locis gangrænâ, maximè in pede ſiniſtro circa medium tibiæ & circa pollicem pedis in parte externa. Demùm repetito uſu Thermarum 1675. & 1676. cum acidulis juncto convaluit, ut nunc utcunque rurſus incedere valeat.*

 Me-

Menagoga, quia ſæpiùs peperit, non largiùs obtrudenda: *infuſ. cortic. aurant.* ℥ß. *octiduo ante inſtantes menſes* ſufficit. Alvum apertam ſervet *ſuppoſitor. clyſter. domeſticis & cibis laxantibus*. Sudor matutinus optimum auxilium. Veſcatur cibis optimi ſucci, declinet aërem frigidum. Pedes imprimis contra frigus muniat, cum nervi ipſius admodum irritabiles ſint.

Die 26. Octobr. 1676. ſcribit. A reliquiis cereviſiariis in planta pedis dextri oborta eſt macula rubra cum livore. In corpore ſentit ſpaſmum ac ſi curva futura eſſet, maximè ſi ſe frigori exponat. Tendines quoque maximè in pede ſiniſtro tenduntur: in ſummo fœmore frigus patitur, quod ad extremum pedem inſtar auræ alicujus extenditur. Inter mingendum dolet in planta pedum, inde quidam ſcorbutum conjiciunt adeſſe, quod non credit ob colorem faciei vividum & viſcerum optimam conſtitutionem: potiùs affectum adſcribit utero.

Reſpondi Doneſchingæ die 3. Novembr. 1676.

IN prægreſſis memorata & hæc quæ in his recenſentur oſtendunt genus nervoſum graviter affligi, ut illud ſit primaria morbi ſedes, nam ſpaſmi & tenſiones non poſſunt fieri niſi his afflictis. Frigus longam partium nervoſarum afflictionem conſequitur ob multas cauſas, vel quia etiam arterias ambientes ramuli nervei ſtringuntur ac influxum denegant, vel quia ſanguis influens non vegetatur à ſucco nervoſo. Uterus in culpa eſt per accidens, nec affectûs ſedes eſt, nec fons vitioſum humorem ad genus nervoſum ablegans, quicquid habet, ipſemet precariò obtinet, vel à maſſa ſanguinea immediatè, vel mediantibus nervis. An in illo lateat aliquid fermenti, ambiguum eſt. Per accidens autem in culpam venire poteſt, quia nec tempore graviditatis nec extra illud maſſa ſanguinea depletur, unde principium mali evenit tempore imprægnationis tùm ob ſanguinem detentum, qui fortè copioſior, quàm fœtus exigebat, nam plethorica videtur, tùm ob compreſſionem nervorum in pelvi à mole fœtûs. Nam aliàs utero hoc vitium adſcribi non poſſe confirmatur inde, quia idem Viris evenire poteſt, *ut R. P. Johann. Baptiſt. Eiſelin Mon. St. Blaſ. qui hoc ipſo anno eadem paſſus eſt: & ante annum P. Hermanno Bavaro. Ante aliquot annos Paſtori noſtro Primario.*

Pergat igitur *præſcriptis*, Meque de ſucceſſu edoceat, ſimulque de eventu maculæ in pedis dextri plantâ oborta. Scorbutum adeſſe non dixerim, cum alia ſigna abſint, non tamen negârim ſerum ſanguinis ſalſiùs & acriùs eſſe quàm decet, neutiquam tamen tàm corruptum, ut in ſcorbuticis obſervatur.

Die

Die 16. *Novembr.* 1676. *scribit.* Apud uxorem nullum sabulum in urina subsidet. *Pulvis antiarthrit. & antispasmod.* Spasmum ex pedibus in soleas seu plantas pedum propulit, menses movit, at frigus & tensio in pedibus manet cum sensu formicationis in digitis pedum, intereà addit illam currere & quidem inoffensè posse, at tardè incedere non valere. Veretur pedem sinistrum breviorem à contractione prae dextro fieri. *An scarificatio coxarum contra paralysin uxoris utilis sit? Num Acidulæ Egranæ conveniant & an præmittendæ : an Thermar. usui jungendæ.*

Respondi : *Scarificationem in cruribus* dissuasi, quia ad partem affectam trahit non exhaurit. *V. Tractat. de Apoplex. in Auctario hist.* 13. *pag.* 370. *Acidulæ* præmittendæ & jungendæ: *Egranæ* bonæ sunt.

Die 5. *Decembr.* 1676. *misit literas.* Petit *pulv. specif.* pro uxore, qui optimè conducit. At impotentia eundi cum frigore & sensu formicationis nondum cessant; si verò pedibus terram concutiat & currat, calorem attrahit. *An contra frigus nullum topicum prosit?* In toto corpore optimè habet.

Suasi *Frictiones & Laconicum.*

Die 5. *Januar.* 1677. *scribit pulv. specif.* spasmum & constipationem sustulisse & menses ritè fluere : obambulat per ædes & quò magis pedes movet, eò meliùs habet & incalescunt : citra motum verò frigus & sensum formicationis permolestum sentit : itaque ob hoc ad motum adigitur. Suadetur *pediluv. ex fœce vini. An Thermæ Wembdingenses, an aliæ naturâ calidæ* an der Entz *meliores sint?* primæ 4. horis distant *Nördlingâ.*

Respondi: commodiores at non utiliores.

Mens. Maji 1677. *scribit. Balneum fœcum vini* non profuit, nec *frictio panno albo*, unde putat *calida* non profutura neque etiam *balneum vaporarium.* Aliàs adhuc frigus & siccitatem cum sensu formicationis in pedibus sentit, item tractum in pedibus per suras, plantas pedum usque ad extremos digitos, maximè in pede sinistro. Si spasmus iste sublatus esset, crederet se sanam. Cæterum *pulv. specif.* & motus optimè prosunt, quandoque etiam calorem pedibus restituunt. Quando *pulv.* omittit, lumbago redit, ut illum necessariò continuare cogatur. *Thermæ Wembdingenses* profuerunt ante annum. *Enzenses* non tutæ erunt ob milites, ipsaque ab itinere læditur. *Quomodo Acidulas Egranas ante Thermarum usum bibere debeat & in ipso usu Thermarum?*

Respon-

Reſpondi : Quia *tempus Thermarum* inſtat, omittat *Baln. vaporarium.* Bibat *Acidulas legitimè*, comedat *fruſt. tab. Imperat. aut ſimiles : purgetur blandè infuſ. fol. ſenn. Balneet quotidiè hor.* 5. ante ingreſſum bibat *hauſt. acidular.* omittat *pulv.*

Menſ. Jul. ſcribit. Bibit *Acidulas Egranas :* alvus tertio quoque die *clyſter. domeſtico* aperienda fuit, quandoque ſua ſponte alvus ſolvebatur. Appetiit, ambulatio profuit, nunc *Thermis* utitur, à quibus nullum levamen adhuc ſentit, quod ante annum quandrante elapſo demùm contigerat, intereà tamen per dimidiam horam iter conficere potuit.

Menſe Septembr. 1677. *Nobil. Dnus Joh. Fridericus Romul. ſcribit.* Uxor adhuc extra lectum & obambulationem tenſionem in tibiis ſentit, manè ſudat in lecto, putat ſe curatum iri, ſi tenſio & exſiccatio nervorum tolli poſſet. Omnem culpam adſcribit *inſeſſui ex Decoct. herb.* poſt puerperium. Valde conſtipata eſt, putat inteſtinum rectum à teneſmo læſum *:* ſuadetur *Balneum Vaporis.*

Suaſi contra conſtipationem 1. *Statam horam aſſellationis.* 2. *Clyſter.* 3. *Inunct. umbilic. unguent. laxat.* Contra tenſionem ſub genu *inunct. ol. lumbric. p. ij. ſp. lumbric. p. j.*

Die 28. *Octobr. Ulmâ ſcripſit :* Uxor non patitur ani procidentiam verùm anguſtiam quandam, ut *nullos clyſteres & ſuppoſitoria* admittere poſſit *:* ſi alvus occluſa ſit, patitur oris fœtorem *: Acidulæ Egranæ* cum aliis alvum laxarunt ; ſolæ minùs: *poſt abſolutum potum* redierunt conſtipationes. *Paſſul. laxat. cum ſyrup.* putat imbecilliores fore. Putat *Thermas Wembdingenſes* ipſius affectui incongruas & nimis calidas fuiſſe, cùm imbutæ ſint 🜍*r. albo* ⦶ & ○. opinatur ○ nervis inimicum & tractionem tendinum efficere. Sperat *ol. & ſpir. lumbric.* profuturum. *An illis metapedium inungere liceat? An non quotidie & qualis contra fœtorem oris,* quàm non ſcorbuticam credit, quia benè colorata. ℞ *ſumenda ſit ? An & quale Decoct.* ad artus roborandos & arthritidem penitùs extirpandam *ſumendum ? Pulv. ſpecif. cum ♁ diaph.* profuit ſummoperè, reſtituit fluxum menſium ordinariè, qui inordinatus & quandoque ſubſiſtens multorum ſymptomatum cauſa fuit. Pedibus melius uti poteſt quàm ante biennium *poſt uſum pulv. therm. & acidul.* Solummodo tenſio muſculorum pedum moleſta eſt : frigus tolerare nequit : ſi diu in templo ſedeat, poſteà ægre incedit, nec domi diu ſedere licet, interdiu ab obambulatione, noctu à tepore lecti bene ſe habet.

Die

Die 8. *Novembr.* 1677. *scribit.* Illam à pueritia debiles & ponderosos pedes habuisse, menses parcè & inordinatè fluxisse, pedes in sex partubus & *iteratis V. S. in pedibus* magis debilitatos fuisse, insuper malè tractatam à noverca: putat Melancholiam & mœrorem malum auxisse, cum quatuor liberi & quidem derepentè mortui sint non sine magno terrore, quamprimùm enim tale pathema patitur, protinùs frigus & tremorem in pedibus sentit, nunc quidem excutit talia pathemata & subinde hilaris est. Ante tres annos in quinto puerperio ob subitam infantis mortem subitò lochia substiterunt summè perterritæ: à Clinica datus *haustus lochia movens;* circa finem puerperii *insessu ex iisdem herb. in aq. coctis per d.* 2. *fervidissimè* usa est, capite quoque operto & vaporibus exposito: *à potu Decocti* pedes frigefacti, ob frigus *æstum insessus* non percepit, *finito insessu* totum abdomen doluit, artus contrahebantur & pedes tremuerunt. Pedum tremor, tormina ventris & artuum contractura continuarunt, donec sexto gravida facta fuit, tum sævissimus dolor lumbos invasit, credebatur Nephritis, Lumbago desiit posteà in dolores coxarum pedumque & in spasmum flatulentum: partui vicinæ pedes imi planè stupidi evaserunt: in ultimo puerperio nullæ venæ visæ in metapedio, credit *insessum illum* omnia illa contraxisse.

Nihil magis profuit quàm *Pulv. specif.* qui tormina ventris, lumbaginem & spasmum sustulit & fluxum mensium ordinatum fecit: sperat meliora *ab ol. & spir. lumbric. thermas* fastidit: *acidulæ* non nocuerunt. Si hilaris est, sensum formicationis non sentit, si tristis sit aut terreatur, mox redit cum frigore. Nunc maximè angitur propter tendinum & nervorum tractum & exsiccationem, exoptat *medicamentum emolliens.* Frigus & diuturna sessio molesta sunt; nam ire non potest ferè, donec in hypocausto & à motu incalescat.

Respondi: Lumbago, coxarum dolor, spasmus, stupor & formicationis sensus in imo pede signa sunt medullam spinalem afflictam ac metastasin aliquam illuc factam fuisse. Auxerunt malum partus frequentes, mala tractatio à noverca, menses inordinati, lochiorum suppressio, *freq. V. S. in pedibus.* Tormina ventris, alvus ignavior tùm iisdem nervis, tùm plexibus mesenterii adscribenda sunt.

Causa est serum extravasatum in fistula sacra, quod nervorum ductum sequi valet, ac nervos in pedibus anteà debilitatos magis affligit. *Thermæ* quandoque prosunt: *Wembdingenses* nocere non potuerunt, nec nervos exsiccare & adstringere cum tantillum, 🜍 & ☉ quod continent multâ aquâ diluatur, *Pulv. specif. semel in septimana* sumtus

tus prodesset: item *Decoct. Guajac. s. cum passul.* quia balsamum naturale conservat & discutit. *Ol. lumbric. cum spir.* aliquid agit, non tamen fontem exhaurit, ad quem non penetrat. Alvi occlusio fit propter hæmorrhoides, non est ani procidentia: hoc malum augetur *à purgat.* quia *nec clysteres nec suppositoria* fert, paret *ex vitell. ov. butyr. croc. globulos*, quos indet. Vescatur cibis laxantibus ante pastum: *passulæ cum brodio* utcunque non statim alvum moveant, iterato tamen id præstabunt. Alvus tardior est non propter hepatis vitium, quod benè constitutum, quia benè colorata, sed propter intestinorum ignaviam nervis aliquo modo afflictis.

Mense Martio 1678. *scribit.* Uxor *ter* usa est *Decoct. Guaiac. semper per d.* 14. & posteà decem diebus quievit. Post diem tertium per dies tres menses fluebant & pedes sudarunt, quod anteà non fiebat, unde pedes flexiliores fiebant & formicatio & rosio remiserunt, mox tamen redierunt. Extra lectum per dimidiam horam pedes benè habuerunt, posteà rursus perfrigescunt & rosio redit. Pedum digitos pro lubitu movet, putat in planta omnes tendines concretos, quamvis anteà constrictio & contractura illorum fortior esset. Si ultrà horam sedeat pedesque penduli sint, rosio (Grüblen) & perfrigeratio cum stupore adsunt usque ad genua: ambo symtomata mitigantur à decubitu per horam dimidiam vel ab obambulatione, si verò nimium se defatiget, venit rosio cum æstu. Quando in lecto incalescit, nullos dolores patitur, at non exquisitè sentit. *Ab oleo lumbric.* nullum levamen percipit, *Spir. lumbr.* omisit, cùm anteà ab illis læsa fuerit. Petit *Decoctum balsamicum*, quod acrimoniam fortius pellat: *An verò hoc sufficiens sit? an Laconicum conveniat cum spir. lumbric.? Thermis* non fidit, cùm *Wembdingenses* ipsam nimiùm calefecerint ac acrimoniam in nervos compulerint, & effectum *acidularum Egranarum* impediverint. *Acidulæ* tormina sustulernnt & alvum facilitarunt: *Thermæ* verò illa denuò effecer nt. *An acidulæ hoc anno repetendæ? pulv. specificus* lumbaginem sustu t, *illo* utitur *bis in septimana.* Si *illum* omittit, redi. Constipatio permolesta est: *Passulæ laxat.* nimis debiles sunt. Sumit *tertio quoque die juscul. alterat. senn.* ℥ij. *cum prunis.* Alia alvum non solvunt, ventriculum jusculum hoc debilitat.

Respondi: cùm nervorum pedibus inservientium magna adhuc afflictio supersit, imprimis in lumbis, poterit *decoctum Guajaci præscripto modo bis per d.* 14. adhibere, cùm verè balsamicum sit & auferat humorem nocuum, diebus induciarum utatur *juscul. alterat. beton.*

beton. rec. flor. paralys. chærefol. nasturt. hortens. quæ alvum movent. *Laconica* omittat. *Purgantia* continua nocent, utatur cibis laxantibus ante pastum, *suppositoriis scilicet frustulo candelæ sevinæ. Pulv. specifico* pergat. *Acidulas* æstate bibere posset.

OBSERVATIO CLV.

Paralysis Fœmorum.

Julliana Dorothea Cell. Filia Excell. D. D. C. 13. annor. 1678. erat ascitica: num anasarcica? curabatur *à Domino Parente* potissimùm. Ab illo tempore debilis erat, aliquoties hectica imminuit. Commisit errores in diæta, vescebatur cibis frigidis & abutebatur pane. *Mense Maj.* 1684. correpta fuit dolore vago per artus atroci, & statim in medio sterno vesperi dum è fenestra prospectabat, posteà indormivit, mansit dolor in pede dextro, sinistrum pedem corripuit stupor & motûs impotentia: *ab usu balnei vaporarii* dolor pedis dextri imminuebatur, mansit stupor sinistri pedis. Inungebatur *ol. lumbric. spir. ceras. n. &c.* Manet paralysis totius fœmoris sinistri. Continuò dolet circa medium sterni, quandoque cum palpitatione cordis. *Die* 8. *Junii* 1684. *ipsam conveni:* appetit, dormit, urinam habet naturalem. Non potest extra lectum manere, si in sellam locetur, in leipothymiam incidit: delectatur fragis. Alvus aperta est, at fœces valdè indurantur. Suspicio est maleficium adesse. Ego paralysin crurum existimo. Invasit dum vesperi è fenestra spectabat, truso sero etiam ad hæc loca, ut quoque ad sternum præcipitatum fuit, suasi *pulv. seq.*

℞. *Pulv. Marchion.* ℥ij. *Ung. alc. ppt.*
C. C. ph. ppt āā. ℥j. *Cinnab. nat.* ʒß.
Ol. dest. chamom. maioran. āā. *gt. ij.*
succin. gt. j. Extr. castor. ℈ß.
Tab. man. chr. perlat. ℥iß. *Msc. F. p. s.*

De hoc pulvere sumat *manè horâ* 5. ʒß. *vesp. horâ* 5. ℈j. *cum aq. cephal. aliqua.*

2. Ossi sacro imponatur *Empl. fœtid. Myns.* 3. *Fricetur.*

4. Utatur *Balneo Canstad. per hor. semis.*

In lecto sedens aut decumbens pedes & fœmora extensa habet, quando genua flectuntur attracta vel inflexa tibia dolet valdè in genu-

bus, aliàs fert attactum genuum; quando ſedet ac tibiæ pendent, quod illarum pondere fit, ſtatim dolet, ut dolorem perferre nequeat, rogatque unicè, ut tibiæ iterum extendantur, quod ſuis viribus nec ſedens nec decumbens præſtare valet. In ſiniſtra planta nec titillationem nec digitorum pedum compreſſionem percipit, in dextro utramque ſentit, attamen, nec fœmur, nec tibiam, nec pedum digitos movere valet. Nihilque de lumbagine queritur. Pridem appetitus erat proſtratus, urina pallidior erat, nunc appetit, ſapiunt tamen magis cibi frigidi, quàm calidi: calefactorum comeſtionem jam diu differre ſolebat, donec frigefiebant, impenſè delectabatur pane. Eſt macilenta, pallidior, ante coloratior, vegeta & agilis. Valdè queritur de dolore continuo in medio ſterno jejuno & vacuo ſtomacho.

Quia ſubitò malum ipſam invaſit, accuſant veneficium, cujus ſuſpectam habent fœminam quandam effutientem morbum eſſe incurabilem.

NB. *Ipſius Domina Mater* convulſionibus & colicæ obnoxia fuit & ſummè extenuata convulſa obiit.

NB. *Pulv. Marchion. nec ipſa nec ſoror ejus tolerare potuit. Ariſit ſemper pulvis ruber Pannon.*

Reſolutio.

AFfectum paralyſin utriusque pedis & fœmoris eſſe imprimis verò ſiniſtri, teſtantur utriusque impotentia & inſignis ſtupor pedis ſiniſtri. Loc. affect. erit circa os ſacrum, quia utrumque fœmur impotens, quia urinam & fœces retinet, erit circa exitum nervorum cruralium. Cauſa erit ſerum vel nervos premens vel irrorans, huc pulſum non afflatu veneficæ ſed aëris nocturni, qui huc & ad mediaſtinum fuit truſum: magis ſtagnavit in oſſe ſacro, quia ſtatim poſt invaſionem in lectum locabatur. Abundat ſero, quia jam anaſarcica fuit; delectabatur frigidis: ſerum hoc aliquid ſcorbutici habet, quia primum dolorem vagum per artus paſſa eſt & adhuc in genubus dolet, cor ſimul palpitat.

Præter pulv. diaphoreticum, proderunt fortè *Naſturtin. &c.* Propterea *Thermæ* differendæ, donec levamen percipiat *à pulv. frictione & empl. Mynſ. fœtido. Vid. Drawiz.*

OBSER-

OBSERVATIO CLVI.

Hemiplegiæ Principium.

DOmina *Francisca Gebele, Uxor Simonis Gebele, Præfecti Wolfachensis.* 31. annor. staturæ oblongæ; gracilis, albicans, tenera. *In Autumno* 1669. *Wolfachio Argentoratum* profecta est cœlo pluvio, quinta die mensium fluentium: tota madefiebat & madidis vestibus lecto noctu incubuit, non diu posteà coryzâ correpta fuit, quæ ultra dimidium annum duravit, manante ex nare sinistra muco subflavo, quandoque fœtente, ex dextra autem nihil prorsus. Gravida facta, enixa est *mense Julio* 1670. Infans tertiâ septimanâ à partu ab aphthis interiit. Puerperium salubre erat. Finito puerperio *mens. Aug.* Cardialgiam & Colicam sævam circa coli flexuram passa est per biduum cum alvi constipatione, cujus ansam nescivit: adscripsit illam tamen mœrori & molestiis, quas pertulit, infante ægrotante & moriente. Tormina hæc suâ sponte cessarunt. Post paucos dies noctu aliquid subitò respirationem intercepit, cum dolore gravissimo præcordiorum, ut loqui nequiverit, quamvis omnes sensus constarent, simulque totum corpus; abdomen scil. & thorax ceu opistotono attollebatur: duravit aliquot horis, posteà non amplius rediit. *In principio Sept.* cœlo frigido & humido in prædium abiit, doluit inde collum in dextro latere: non magni fecit hunc dolorem, utpote ipsi non insuetum. *Die* 4. *Sept.* Vesperi animadvertit, se nec dextrum oculum claudere nec labia dextra ritè adducere posse: *d.* 5. *Sept.* manè animadvertebatur oris distorsio quædam: *die* 6. *Sept.* 1670. passa est frigus quoddam in capite, insequente mox æstu quodam, post quem ægrius loqui poterat, ac linguam graviorem & ponderosiorem, ac ad motum ineptiorem putabat. *Die* 9. *Sept.* 1670. *ipsam invisi*, os sinistrorsum incurvum erat, imprimis quando loquebatur, labia in dextro latere adducere, aut illis aliquid apprehendere aut tenere nequiit, quod tamen sinistro latere benè labiis præstare poterat: palpebrâ superiore & inferiore oculum dexrum claudere nequibat: dum conabatur frontem attollere, sinistra pars rugosa evasit, dextra verò glabra & immobilis mansit, adeò ut dimidia exactè rugosa & altera exactè etiam dimidia glabra & lævis permaneret. Gena dextra adstricta & tensa. Hanc dimidiatam paralysin faciei nec antecedebat nec comitabatur capitis dolor aut vertigo, imo nunquam aliàs capitis doloribus obnoxia erat. Hyeme quidem in latere sinistro odontalgiam, quæ in abscessum gingivæ desiit, passa est. Cæterum nullius aliûs occasionis ad hoc malum conscia erat.

Resolutio.

IN paralysi ista affecti videntur nervuli ad frontem, palpebras, labia, & linguam in dextro latere pertinentes, idque à lympha in medullarem horum nervorum substantiam effusa seu circa illos stagnante. Occasionem serosæ effusioni & alluvio primam dedisse videtur madefactio totius corporis, nondum plenè cessante mensium fluxu, quod postquam Coryza excitata per dextram narem exitum invenit, in sinistra substitit. Dum gravida fuit nullum damnum peperit, quia aliorsum, multum scil. ad uterum properabat, nisi quod odontalgiam effecerat, nec quicquam dum lactavit. Postquam verò infante mortuo multum lachrymavit, ac paulò post frigido aëri se exposuit, serum denuò commotum fuit, & ejus portio dolorem in collo commovit, quo neglecto portio ejus circa nervos prædictos stagnavit ac hoc symptoma effecit. Idem serum stagnans Colicæ primum, posteà etiam illius speciei suffocationis ab utero affligendo nervos vagos & cervicales diaphragmatis authorem fuisse existimo. *Ritè adhibitis* penitùs convaluit.

Ad seri evacuationem & revulsionem *suasi Pil. ceph. semel in septimana ℈j. duabus horis à parca cœna. Fonticulum* inussi *in brachio sinistro.* Ad absorbendum humorem serosum in capite & ad nervos roborandos sumat *manè horâ 6. ʒj. & vesperi horâ 5. ʒß. hujus pulv. cum aq. rorismar. & sassafr. & cinam. dest.*

℞. Radic. valerian. silv.
pœon. ãã. ℥ß.
Semin. fœnic. ʒiß.
Limat. C. C. ℥j.
Cubeb. ʒj.
Mac. Nuc. mosch. ãã. ℈iiij.
Cinamom. ʒij.
Succin. ʒj.
Sacch. alb. ℥iiij.
Msc. F. p. s.

Cervicem benè inungat *Liniment.*

℞. Herb. rorismarin. salv. majoran.
serpill. ãã. M. ij.
Flor. lavend. M. j.
Piper. ʒij. pic. alb. ʒij.
Baccar. junip. M. ij. Incis. & contus. coq. cum butyri rec. ℔j. lento calore probèque agitando, postea exprimatur fortiter, add.

ol.

ol. juniper. ʒj. *Msc.* Collum obvolvat *linteo calido perfumato.* Abstineat in victu à piscibus & imprimis à lactuca : infund. in vin. *rosmar.* Caput contra frigus probè muniat.

Die 12. *Sept.* doluit caput circa tempus dextrum & post aurem dextram circa musculi mastoidei insertionem. Usu *pulv. cephal. cum aq. cephal.* remisit. Os adhuc incurvum fuit. *Fonticulus* cœpit manare excisâ escharâ.

OBSERVATIO CLVII.

Hemiplegia.

NObiliss. *Domina N. N.* 45. annor. staturæ brevis, obæsa, octo fœtus vivos peperit, bis abortiit. Menses stato tempore fluunt sed pauca quantitate & pallidiores debito. *Præterita æstate & in principio autumni* sæpè pedes *Badâ Kirchdorffium* manè jejuno stomacho ivit scil. ultra horam : calefacto corpore vacuo ventriculo comedit poma, pyra, pruna Damascena, mala persica, domum rediens famelica multum comedit, vesperi rursus fructus crudos : siticulosa sæpe magnâ copiâ frigidam avide & plenis faucibus bibit. Consuevit diu aliquoties in septimana cœnam omittere, die sequente in prandio largius vescebatur. 1686. *d.* 27. *Augusti* horrore correpta fuit, nullo subsequente æstu, simul hemicrania lateris dextri ad nucham usque accessit, quum vinum vitasset, largè ingessit aquam, unde abdomen intumuit & mane quoque pedes : respiratio difficilior evasit cum aliqua anxietate. Aliquot diebus seq. hemicrania post medium noctis rediit, duravit ad diei sequentis horas pomeridianas, cum asthmate & anxietate. Ejus causâ usa est *vino purgante*, unde tamen non sufficienter dejecisse se putavit : postea usa est *Mixtur. cum spir.* ⊖ ✳ ⊡ sed rursus illam evomuit; hinc *spir* ⊖ ✳ ⊡ *solum, item decoct. pectorale*, quod sudorem movit, retinuit. Pedes plerumque vesperi detumuerunt. Aliquando remisit hemicrania per diem ; recruduit die sequente. *Die* 13. *Septembr.* mane ambo pedes intumuerunt, imprimis dexter cum aliqua motûs impotentia, ut stare & incedere nequierit; imo in lecto ipsum movere non valuit absque ullo dolore, quamvis sensus manserit. Hodie multum minxit, unde abdominis intumescentia remisit, urina quæ antea tinctior erat, pallida evasit, hemicrania remisit, putavit decubitum humoris ad pedem factum fuisse atque impotentiam aliquid Apoplectici minari. *Circa vesperam ipsam Badæ conveni :* pulsum habuit naturalem, respiravit facilè, at-

tactu

tactu non fervebat, urina erat pallida, abdomen molle, pedes & genua œdematosi. Cibi sapiebant, planè non sitiit, caput aliquantulum doluit in occipite. Circa septimam vespertinam dedi *cochl. ij. hujus Mixturæ.*

℞. *Aq. scabios. gramin.* āā. ℥iiß.
Sp. Bezoard. Palat. Essent. sudorif. āā. ʒj.
Syr. aperit. Mind. ℥j. *Msc.*

Cœnavit de jusculo, carne minutim concisa: bibit unc. ij. vini circiter diluti *Decocto C. C. ust. & sem. fœnic.* Post cœnam dormivit: dixit caput sibi aliquomodo stupidum esse absque vertigine aut tinnitu aurium. Caput ipsi frequenter doluit, maximè instantibus mensibus. *Ipsius Dominus Pater, D. Mater, Sorores & Fratres* Apoplexia mortui sunt. Triduo antequam impotentia pedis dextri evenit, pes & brachium dextrum admodum frigebant etiam in hypocausto. *Die* 14. *Septembr.* nocte prægressa bene dormivit, unde stupor capitis evanuit, nihil de hemicrania, asthmate & anxietate sensit, at in brachio sensum formicationis animadvertit, quod antea etiam evenit cum aliqua manûs impotentia, etiam ante hunc insultum. *Circa medium noctis & summo mane* sumpsit *mixturam liquoris*: alvum rite solvit, ultra ℔j. urinæ minxit, urina naturalis est. *Horâ 6.* primùm *laterem ignitum vino rubro consperfum*, tibiis interposui, optime toleravit, ambæ tibiæ maduerunt inde cum tolerantia: *Pulv. ex Diaph.* ♃. *& rad. Ir. Flor. &c.* non sufferre potuit, putabat plumbum aliudve ponderosum ventriculo immitti, quod diu gravavit: *Liquor* nullam prorsus molestiam parit, citò permeat etiam ex ipsius sensu, nec quicquam inde angitur. Pulsus planè naturalis fuit, lingua humida.

Difficillima est *ad medicamenta sumenda*, citò intermisit *usum medicamentorum*, tantummodo *lateres* adhibuit. Manet imbecillitas pedis cum dolore in sura dextra, pedem adhuc trahebat 2. *Octobr.* 1686. Suasi tum *trageam stomach. subt. offic. cum pil. reg. inc. ol. d. rorismar. Frictionem surarum*, *liquorem supra descript.*

Die 6. Octobr. Imum pedem circa malleolos & digitos ejus movere nequit, tumor manet, licet utatur *tegulis calefactis*, & multùm sudet. Totum pedem movet & illum firmiter locat ac sentit, ut & in brachio dextro, quod tamen imbecillius est, atque in illo vellicationes quasdam percipit, & quandam vertiginem si incedit: dolet caput nunc in sinistro latere ut antea in dextro. Appetit benè, vinum aquâ diluit. Putat tendines rigidos esse à catarrho hoc: propter dolorem sinistri cranii suasi *Vesicatoria* in carpo.

Resolu-

Reſolutio.

NObiliſſima Domina Matrona multùm lymphæ crudæ cumulavit in maſſa ſanguinea abuſu fructuum crudorum, acetariorum; potu frigidæ enormi, aliàs debilitata tot partubus & abortibus &c. unde menſes decolores quoque fiebant; decubuit hujus lymphæ portio intra cranium & meninges & ſubſtantiam medulloſam debilem aliàs & laxiorem ob diſpoſitionem hæreditariam, nam *Parentes, Fratres & Sorores* Apoplexiâ corripiebantur, ob frequentem Cephalalgiam imprimis ob ultimam hemicraniam Meninges affectas fuiſſe, patet ex hemicrania ad occiput extenſa, medulloſam quoque ſubſtantiam inundatam fuiſſe patet ex ſenſu formicationis dextri brachii & omnimoda impotentia pedis dextri, adeò ut multum lymphæ hoc in loco effuſum fuiſſe pateat inde. Crudæ lymphæ redundantis ſigna ſunt abdominis intumeſcentia cum aſthmate & anxietate, pedum œdema inſigne. *Spem curationis* præbent urinæ copia indeque ſubſequens levamen, detumeſcentia abdominis, liberior reſpiratio, abſentia ſitis, appetitus integer, ceſſatio doloris, ſenſus ſuperſtes in pede affecto.

Lympha ergo corrigenda, educenda, & in locis affectis diſcutienda. Igitur I. *de liquore ex ſpir. bezoard. & Eſſ. ſudorif.* porrò ſumat *mane horâ 5. vel 6. hor. 8. vel 10. poſt meridiem hor. 3. hor. 5. & circa medium noctis,* ſi vigilet, *cochl. 2. vel 3.* II. *Horâ ante prandium quotidie aut alternis diebus* ſumat *cochl. j. vel ij. hujus mixturæ:*

℞. *Syrup. de rhamn. catarct.* ℥ij.
Oxymell. hellebor. Geſn. ℥ß.
Aq. baccar. rub. Id. ℥j.
cinamom. opt. ʒij. *Miſc.*

III. *Singulo mane per dimid. hor.* inter tibias ponant *laterem ignitum vino rubro perfuſum & linteis involutum.* IV. *Fricetur* ſpina dorſi & brachium dextrum, *pilâ laneâ perfumatâ bacc. juniper. maſtich. & ſuccin.* V. Veſcatur cibis boni ſucci & facilis digeſtionis. Vinum diluat *decocto ſaſſafras. Fonticulus* in brachio ſiniſtro prodeſſet.

Ab his brevi integrè convaluit. Suaſi, ut *præſervationis gratiâ* juxta diætam *Trageâ cephalicâ* utatur.

OBSERVATIO CLVIII.

Hemiplegia.

DOminus *N. N. Pellio.* Annorum 30. eſt ſtaturæ mediocris, carnoſus, pallidus, capillis fuſcis præditus: vixit apud exteros Annos circiter 8. *in Civitatibus Hanſeaticis, Dania &c. Die* 7. *Junii* 1693. mihi valetudinis ſuæ ſtatum his verbis perſcribit.

Ante duos cum dimidio annos in Holſatia ſanus lectum petiit, mane expergefactus, expertus eſt, ſiniſtrum latus obdormiviſſe quaſi cum impotentia artuum & loquelæ impedimento, quam tamen mox recuperavit manente hemiplegiâ. Acceſſit febris continua durans 10. ſeptimanis, hinc febris quotidiana ſupervenit & tandem ſcorbutus, qui, quando ex frigore ad ſudorem movebatur, intolerabilem pruritum peperit, erat atrorubeſcens, à frictione candidus evaſit, plerumque in artubus inferioribus, tandem etiam manum invaſit & ſcabioſa reddita fuit, tandem etiam evanuit.

Contra Hemiplegiam varia fruſtra tentata fuerunt. Tandem adiit *Thermas Carolinas*, ad quas profectus eſt, poſtquam à plus quam morbo annuo aliquantum vires recuperavit. Iter peregit non ſine frigore, & ex malo Affectus pejor evaſit: *Thermæ* tremorem pedis affecti ex parte ſuſtulerunt per 4. ſeptimanas continuatæ. Poſtquam domum rediit, uſus eſt *opera Medici Ordinarii*, qui *præter alia* ſuaſit *Balnea & unguenta* ſine ope. Adhuc in pede & manu affectis nullum digitum movere poteſt, manus ſiniſtra clauditur, pollex intra manum tenditur, pedis imum articulum & digitos nec tantillum movere valet. Semper adhuc defluxiones fiunt ad latus affectum. Latus ſiniſtrum ſemper frigidius eſt dextro cum ſuperſtite ſenſu abſque dolore. Pedem ſiniſtrum trahit, brachium ſiniſtrum movet ſed cum labore.

Sequens Conſilium ipſi d. 13. *Junii* 1693. *exhibui.*

HEmiplegia hæc orta eſt à ſero ſanguinis, quod profundius ſe inſinuavit intra cranium ſpinalis medullæ ſiniſtro cruri, nam ſimul loquelam primo ſuſtulit: licet loquela redierit, nervique loquelæ dicati liberiores ſint, perſtitit tamen in medulla ſpinali, unde ſiniſtrum latus ad motum eſt impotens adhuc: non tamen omnem ſpirituum animalium influxum occluſit, quia in hoc latere adhuc ſentit, & primo & diu poſt pes tremuit.

Cauſa proxima, quæ nihil aliud eſſe poteſt, quàm humor aqueus qui profundius ſe huic portioni medullæ immergere & inſinuare poteſt,

teſt, ſive ſit ſcorbuticus, qualis in principio fuit, ſive ſimilis ſero noſtratum in his regionibus, ubi aer eſt ſalubrior, veſcimur cibis non adeò ſalitis & loco cerevifiæ bibitur vinum. Ægre tolletur *à purgantibus*: planè non *à balneis, unguentis, aliisve topicis*, quoniam virtus non pertingit ad locum affectum. Proderunt *ſudorifera*, quorum tamen virtus juvanda *ſcamno ſudorifero.* Hoc efficaciſſimum : efficit ut *virtus ſudorifera* ad ima penetret, eſt tuta, dirigi poteſt, ut ad ima penetret & vires non debilitet.

Suaderem *ſudorifera* hoc ordine utenda.

I. Detur *mane horâ ſextâ Bolus à ʒj. ad ʒij. hujus Electuarii.*

℞. Conſerv. cochlear. rec. ℥ij. Conſerv. anthoſ. fl. paralyſ. ãã. ℥ij. Ther. Androm. ʒj. Diaſcord. Fr. ʒiij. mag. ♁ii diaph. ʒj. Pulp. pom. citr. n. j. Mſc.

II. *Poſt dimidiam horam* detur *hauſtus hujus decocti ad ℥v. calidè.*

℞. Radic. ſarſæparill. non carioſ. ℥iij. ſem. fœnic. ʒiij. paſſ. major. exac. ℥iß.

Inciſ. & contuſ. coq. cum aq. fontan. ℔vj. in vaſe dupl. per horas 2. coletur.

III. *Hinc imponatur ſcamno ſudorifero ad hunc uſum rite confecto & calefacto, exſerto capite : dum illi incumbit, reficiatur hac mixturâ corroborante.*

℞. Aq. flor. acac. beton. fl. til. ana. *℥ij. mag. ♁ij. diaph. ʒß. Pulv. analept. Frig. Mind. compl. ʒiß. ſyr. rub. Id. ʒvj. Mſc.*

Sinatur ſuper ſcamno per dimidiam horam, poſtea per horam, ſed nunquam longius : dum illi incumbit, indatur pila intra manum ſiniſtram. Ante egreſſum inter detergendum fricentur Dorſum & pes deorſum, brachium antrorſum, & in lectum calefactum reponatur, ibique ſubinde mixturâ roborante refocilletur.

IV. Diætam accuratè obſervet. Veſcatur cibis boni ſucci & facilis digeſtionis, ut juſculis carnium, hordeatis, carnibus teneris juniorum animalium, oleribus recentibus cum butyro recent. pomis coctis, ovis recent. ſorbilibus &c. Vitet nimium ſalita, pipere aliisque aromatibus nimium condita, cruda, acida, paſtas farinaceas, butyro frixas, nimis pinguia &c. *Sudationis tempore* potus ſit *decoct. rad. chinæ*, niſi debilis evadat, tùnc dari poſſet vinum *hoc decocto* dilutum. Cœna ſemper parcior ſit prandio. *Sudatio continuari poſſet*

per dies 10. *ad* 12.*postea Naturæ induciæ concedantur ad Septembrem usque.*

Die 10. *Julii* 1693. *Scamno primum* usi sunt *cum medicamentis præscriptis per horam dimidiam ; reliquis diebus* mansit *super scamno per horam unam.* Egredienti è *scamno* brachium tremuit per horam dimidiam, antea pes: tremorem in pede sustulerunt *thermæ Carolinæ.* Insuper valdè post sudorem sitit, sitim *decocto chinæ* pellit. In victu obedit, bibit tamen vinum vetustum æquali parte aquæ temperatum. Continuavit hæc 10. dies : valetudo in eodem statu versatur *die* 28. *Julii* 1693.

Respondi : Tremor brachii signum redeuntis virtutis, si in loco affecto sit. *A scamno* induciæ concedendæ *ad mensem Septembris usque:* interea tempore induciarum nihilominus opera danda, ut genus nervosum roboretur, spiritus animales ad locum affectum alliciantur. Licet *scamnum* prima vice non multum juvarit, non tamen *Ægrum & adstantes* oportet delassari aut hujus operæ tædere, sed suo tempore rursus *ad scamnum sudoriferum* recurrendum : affectus enim nervinus ultra biennium durans non uno alterove impetu superari potest, cum recentiores ægre tollantur: non est periculum, modo caute adhibeatur, Tempore induciarum *a scamno sudorifero* utatur 1. *hoc pulvere.*

℞. *C. C. ph. ppr.* ʒij. *Ungul. alc. pp.* ʒj.
Mag. ♁*ii diaphor.* ʒiß. *Cinnab.* ♁*ii rectif.* ℈ij.
Matr. perlar. ʒß. *Extract. xyloal. gr. xv.*
⊖ *vol. C. C* ʒß. *Pulv. analept. Mind. compl.* ʒj.
Ol. nuc. mosch. express. gr. viij.
dest. majoran. rorismar. āā. *gtt. iiij.*
Sacch. alb. ℥iij. *Msc. F. pulv. d. ad scat.*

Dosis mane hor. 6. ʒj. *& vesp. hor.* 4. ʒß. *cum aq. salviæ. vel omisso saccharo cum mucilagine tragacanth. Fiant pilulæ ex* ʒj. *No. xxxx. dosis manè No. x. & vesp. No. v.*

2. *Superbibat manè hujus aquæ destill.* ℥ij. *& vesper.* ℥iß.

℞. *Radic. Valerian. sylv. cum fol. & flor rec.* ℔ß.
Herb. recent. majoran. cum flor. salv. lavend. āā. *Mvj.*
serpill. nasturt. aquat.
rorismar. rutæ recent. āā. *Miiij.*
beton. cum flor. Mviiij.
Summit. fœnic. cochl. ana. *Mvj.* *Incis.*

Incis. & contus. inde vesicæ capaci adde lumbric. terr. vino alb. lotor. Numero C. affunde aquæ fervidæ mensur. vj. seu ℔xx. destill. statim, quatuor primæ mensuræ serventur ad usum. 3. Sumat *tertia vel quarta quaque nocte circa horam nonam theriacæ cœlest. gr. iiij.* 4. Tota spina dorsi à nuchâ ad nates usque, fœmora, brachium *mane & vesperi probè fricentur.* 5. *Semel in mense ante vel post novilunium*, si sudatione *super scamno sudorifero* non utitur, *purgetur aut his pilulis cephal.*

℞. *Extr. cathol.*
pil. cochiar. ana. ℈ij.
Castor. ℈ß.
Diagryd. 🜍. *gr. vj.*
Ol. destill. succin. alb. gt. ij.
Msc. F. cum s. q. Elix. propr. Par. pil. No. L. de ☉ *& consperg. pulv. santal. rubr.*

Dosis bihorio post parcam cænam Num. viiij. vel. xj.

Aut loco pilul. cephalicarum talis potio laxans manè hor. sexta calide propinetur, *& post duas horas* præbeatur *juscul. carnis sine pane & ad prandium usque adhuc bis.*

℞. *Fol. senn. s. s.* ℥*ij. Rhabarb. sel.* ʒ*iß.*
Agar. alb. ʒ*j. Flor. beton. lavend.* ana. *Pj.*
Passul. min. ℥*vj. sem. anis.* ʒ*iß.* ⊖ ♀ ℈*ij.*
Incis. & contus. affund. aq. flor. acat. beton. ana. *q. s. stent per noctem in loco temperato, mane leni ebullitione factâ coletur citra ullam expressionem.*

℞. *Hujus colaturæ* ℥*iiiiß.*
Syr. de cichor. c. rhab. ʒ*vj.*
Aq. cinam. bugl. ℥*ß. Msc. d. ad vitr. pro una dosi.*

Die 16. *Sept.* 1693. *scribit Dn. Medicus : Scamnum sudoriferum* ex incuria nimis calefactum sudorem largissime promovit etiam ad leipothymiam, insuper longior *supra scamnum* mora sitim ingentem peperit, quæ autem sua sponte remisit, quoad hemiplegiam ratione motûs nihil adhuc attulit, nisi quod in digitis frigus & calorem rursus sentiat : si ungues præcidantur propius cutim illum digitos retrahere. *Ante usum scamni* illum frequenter catarrhos perpessum fuisse suffocationem aut apoplexiam minitantes : illos *post usum scamni* non amplius molestos esse. Tempore induciarum *à scamno* usus est *pulvere cum aqua destill.* qui magis quàm *Pilulæ* arridebat. Utetur quoque *laxante.*

Non abundat ſanguine nec amplius catarrhoſus eſt, unde *nec V. S. nec ſcarificationem, nec fonticulos* neceſſarios, putat.

Reſpondi ſtrenue adhucdum *cum præſcriptis* continuandum eſſe, quum tales affectus nervini, imprimis inveterati ſi ſint, non tam brevi expugnari poſſint.

OBSERVATIO CLIX.

Hemiplegia.

N*Obiliſſimus Dominus Joh. Remwald. G. de T. Lucernas*: ſtaturæ longæ, carnoſus, fuſcus, annor. 46. *Anno* 1692. *d.* 18. *Junii* correptus fuit hemiplegiâ lateris dextri: *Die* 4. *Novembr.* 1692. de hac ſupererant pedis dextri imbecillitas ſeu claudicatio aliqua ob pedem non nihil abbreviatum à tendinum contractione ſeu corrugatione, nec brachio benè uti valet: ſenſus his ambobus artubus integer eſt, & brachium quoque & digitos movere poteſt, ut literas ad me miſſas ſubſcripſerit, ita quidem ut in hypocauſto & lecto promptiùs & faciliùs moveat, quamprimùm verò in apricum prodit & frigeſit, tendines brachii & digitorum contrahuntur digitique incurvantur. *Medici* in principio ſuaſerunt *Frictiones pannis calidis, & poſtea ablutiones artuum cum ſpir. vin. ceraſ. & camphor.* quorum uſu artus robur aliquod acquiſiverunt; incedens pedem promovet quidem, ſed non ultra ſpatium unius vel duarum unciarum diſtantiam unius ab altero: extra lectum brachium movere nequit, at ope brachii ſiniſtri illud movere & flectere pro lubitu valet. Singulo mane fortiter oſcitat, muſculi artuum contrahuntur inde, quandoque in ſomno, aut ſi in lecto decumbat, artus motu quodam tremulo, fœmora ceu convulſivo afficiuntur. Intra caput ſupra aurem ſiniſtram ſuſurrum continuò ſentit, ceu aquæ in illa ſuper igne ebullientis. In facie lateris affecti debilitatem quandam experitur; nunc tamen magis, nunc minus. An hæc ſit contractio & labiorum torſio?

In principio loquelam penitus amiſit, quam tamen poſt paucos dies integram recuperavit. Appetitus erga cibum & potum bonus eſt & cætera valet, nec habet de quo meritò conqueratur. Hemiplegiæ anſam dediſſe putat. 1. Exceſſus commiſſi in Hohnrein dum res curavit *Equitum Melitenſium.* 2. Dum *poſt obitum Nobil. Domini Patris Menſ. Januar.* 1692. *defuncti*, *Menſe Majo* cœlo pluvio, remotis capillis factitiis cogebatur aliquot diebus ex ſuis ædibus per pontem ad templum Parochiale, auf Hoff, ire. 3. Caſum ante ſex annos in latus

tus ſiniſtrum factum, idque *ex Medicorum opinione*, cui tamen fidem non adhibet, quia caſus fiebat in ſiniſtrum latus, & quia poſt caſum nec dolorem nec moleſtiam ullam poſteà perpeſſus eſt.

An Thermæ Fabarienſes proficuæ futuræ? diſſuaſit illas D. D. Harder Prof. Baſil. quem bis in conſilium vocavit, quia defluxiones excitet, cùm tamen profuerint Nob. Domino Grædero Colonello Juniori & Cappucino Hemiplectico eodem tempore cum ipſo hemiplegiâ affecto; quibus ambobus hæ profuerint. Perilluſtri profuiſſe ipſemet 1681. *thermas Ferinas vidit. Petit præſervantia ab Apoplexia & à recidiva, item diætæ accuratæ deſcriptionem.*

NB. In fœmore & genu dextro dolet, dum inceſſum auſpicatur & in axilla, olecrano & carpo dextro; imprimis ad mutationes aëris.

Die 1. *Novembr.* 1692. *propoſui curam ſuper ſcamno ſudorifero, cui tamen præſens in principio eſſe debet Medicus ejus peritus.*

Die 8. *Novembr.* Jam diu ſingulo mane ſentit mucum craſſum pectus aggravare, quem propter lentorem ægrè ſcreatu aut tuſſi rejicit, ab aliquot diebus maturiorem experitur, colore flavum, illumque ſine labore excernit & ſimilem ex naribus emungit. Ab inſultu hemiplectico huc uſque urina gravem odorem ſpirat, putat id fieri à reliquiis cauſæ hemiplecticæ: cætera appetitus cibi & potus bonus eſt, & benè dormit.

Analyſis.

HEmiplegiâ affectum fuiſſe in prima invaſione, quia motum totius dextri lateris cum loquela amiſit. Cauſam intra cranium non ſolum totius lateris paralyſis, ſed quoque loquela ſublata teſtantur. Illam exiſtimo fuiſſe ſerum extravaſatum, quia poſt reparatum motum & loquelam *à menſe Junio ad hunc uſque diem ſcil. ultra ſemeſtre* ſuperſunt reliquiæ, quæ non niſi à ſero derivari poſſunt, nam ſanguis extravaſatus tam diu ſine graviſſimis ſymptomatibus perſiſtere non potuiſſet. Illæ ſunt imbecillitas pedum, ob quam pleno paſſu incedere nondum valet, item brachii, quod extra lectum movere nequit aut ſi frigus patiatur, oſcitatio matutina, unde artus contrahuntur, ſuſurrus continuus intra cranium ſupra aurem ſiniſtram, tremor quidam & ſuccuſſio artuum in lecto, quandoque in ſomno, dolor in fœmore & genu dextro & in axilla dextra ad olecranum uſque, digitorum contractio à frigore, debilitas in facie, an illa ſit oculorum, an labiorum illis quaſi diſtortis ob paralyſin? quæ tamen in literis non exprimitur. Ad reliquias pertinet mucus tenax pectori incumbens, cum labore pridem

vel

vel ſcreatu vel tuſſi eliminandus, & ille qui nunc copioſè emungitur; claudicatio aliqua in pede dextro & conſequens paralyſis & neglecta ejus extenſio, unde tendines flexores corrugati & aliquomodo contracti perſtiterunt. Hæc ſymptomata proveniunt à ſero intra cranium vel partem cerebri medulloſam infarciente, vel foris premente, quandoque vellicante, unde ſpiritus animales nondum ſufficienter influunt, quandoque nervuli ad motus convulſivos excitandos impelluntur, unde ſuccuſſiones, digitorum contractiones, oſcitatio: ſuſurrus fit nervis acuſticis preſſis. Mucus, qui ſcreatu aut tuſſi expellendus, & qui nunc copioſè emungitur, non quidem provenit ex partibus intra cranium, attamen partibus illis debilitatis ſerum otio collectum alibi exitum quærit ſcil. in pectore, naribus &c. Sero materiam præbuerunt exceſſus in vino, ſimul cerebrum debilitarunt & ad hunc affectum diſpoſitum reddiderunt. Ejus extravaſationi & propulſioni ad intima medulloſæ ſubſtantiæ anſam dedit ambulatio ultra quadrantem horæ ex ædibus per pontem cœlo pluvio, nimis denudato capite & abjectis capillis factitiis (Peruque) ad templum primarium auf Hof, non diu ante invaſionem hujus affectus *ſcil. menſe Majo.* Caſum hujus mali occaſionem quoque fuiſſe certo ſtatui nequit, non propterea quia in ſiniſtrum latus fuit, nam ſæpè obſervatum fuit læſâ parte ſiniſtrâ dextram paralyticam fuiſſe & viciſſim, ſed quia caſus ſex integris annis hunc affectum præceſſit: attamen negari nequit caput valdè indè debilitatum fuiſſe, atque ad hunc affectum proclivius evaſiſſe.

Igitur indicationes erunt ſerum, quod adhuc præter naturam intra cranium in & circa medullam & alibi circa nervos hæret, ac largiùs ex glandulis narium, faucium & bronchiorum exſtillat, evacuetur & diſſipetur, ſimulque nervinæ partes corroborentur. His indicationibus ſatisfieri poſſe ſpem faciunt ſenſus tactus in artubus integer, cum reliquis ſenſibus, aliquis motus in artubus ſuperſtes. Verùm quoniam morbus per ſemeſtre durat, ut ex reliquiis patet, & cauſa illius intra cranium & ſpinam aliisque in locis abditis corporis detinetur, quorſum *Topica* vix pertingunt, *generoſum remedium* requiritur, ſcil. *provocatio ſudoris mediante ſcamno ad hoc opus neceſſario*, cum hac ratione optimè ſerum tollatur & ſi ritè inſtituatur, id ſine damno fiat. *In hac cura* hæc obſervanda ſunt. 1. Corpus ante ejus uſum *blandè purgandum hac potione.*

℞. *Radic. polypod. q.* ℥ß.
Herb. betonic. majoran. flor. anth. ana. *p. j.*
Semin. fœnic. ʒi. *fol. ſenn. ſ. ſ.* ʒiij. *rhabarb. el.* ʒiß.
Agaric. alb. ʒj. 🜔 *abſinth.* ʒß. *cinam. ac.* ʒj.
Mac. ʒß. *inciſ. & contuſ. infund. hor.* 12.

Cum

Cum aq. fervid. q. ſ. vaſe benè clauſo : manè factâ brevi ebullitione colet. citra expreſſionem.

II. *Manè antequam ſcamno incumbat, detur bolus magnitudine juglandis.*

℞. *Conſerv. roſar. rubr.* ℥ij.
majoran. anthoſ. ana. ℥ß.
Theriac. Androm. ʒß.
♁ *diaphor. C. C. ph. ppr.* ana. ʒj.
Syrup. anthoſ. parum. Mſc.
Sumat. M. hor. 5. & *V. hor.* 8. *in lecto.*

III. *Poſt horam dimidiam à bolo ſumto bibat unc. iv. vel* 5. *hujus decocti calidè.*

℞. *Lign. ſanct.* ℥ij.
lentiſc. ℥j.
viſc. quern.
Rad. chin. ana. ʒiij.
Inciſ. & contuſ. infund. cum aq. fontan. fervid. menſ. iij. in vaſe terreo: mane adde paſſul. maj. exac. ℥ij. *ſemin. fœnic.* ʒij. *coq. ad conſumt. dimid. part. colatur. ſervetur in vaſe vitreo.*

IV. *Dum incumbit ſcamno & poſt egreſſum è ſcamno in lectum, ſubindè detur cochl. j. hujus Julepi.*

℞. *Aq. ceraſ. nigr. flor. til. beton.* ana. ℥ij.
Magiſt. ♁ *diaph. C. C. ph. ppt.* ana. ℈j.
Syr. de rub. id. ʒvj. *Mſc.*

V. *Dum Electuar. & decoctum propinatur, calefiat ſcamnum : primâ vice non maneat ultra quadrantem horæ ſupra ſcamnum, & manè ſemper longius, quàm veſperi, nunquam tamen multum ſupra horam. Calefiat primum batillis duobus prunis benè accenſis : poſteà unus eximatur, ſi calor minuatur, indatur novus batillus ſeu foculus : dum illi incumbit, lintea munda ipſi imponantur, ut ad detergendum in promptu ſint. Dum ei incumbit ſubindè facies detergatur. Antequam lectum petat ſuper ſcamno detergatur, hinc in lectum calefactum reponatur, ubi rurſus ſudabit : è lecto non ſurgat, donec ſudor omnis ſpontè ceſſaverit. Si ſurrexerit, maneat tamen ſemper in hypocauſto, nec unquam se aëri frigido credat.*

Cura hæc continuari poterit per dies 14. *aut tres ſeptimanas, prout*

vires concesserint : post hæc induciæ concedendæ per 2. vel 3. septim. Hæc cura sic mense Decembr. Januar. Febr. & Mart. institui poterit, etiam Aprili, si necessum ducetur. Tum in cura super scamno, tum extra illum accurata diæta semper observanda est.

Durante curâ 1. vitetur penitùs aer frigidus, propterea necessum, ut domi in hypocausto maneat, cubile etiam sit temperatum. 2. Comedat cibos boni succi & facilis digestionis. Cibi sint caro vitulina, agnina, hædulorum, pullor. gallinac. avicul. montan. pullor. columbin. in prandio non autem in cœna. Ova sorbilia, poma dulcia, pyra, pruna Damascena, pruneol. coct. caulis florid. oryz. & hord. in juscul. carn. coct.

In ipsa cura nulli nunquam concessi pisces, lacticinia, placentas & alia hujus generis. Carnes pro lubitu assæ vel elixæ dandæ: cœna sit parcior prandio. Potus sit *decoct. sassafr. aut rad. chin. quarum* ℥ij. *vel iij. coq. in mens. ij. aq.* quibus pro lubitu *passulæ corinth.* addi possunt. 3. *Extra scamnum* obambulet : quantum possibile brachium & pedem dextrum cum digitis moveat in & extra lectum. 4. Fugiat somnum pomeridianum quantum possibile, nec statim à cœna lectum petat. 5. Alvus quotidie sit aperta, si tardet, moveatur maturè *suppositor. aut clystere domestico.* 6. Vitet æquè iram ac melancholiam; animum semper ad meliorem spem erigat.

Extra curam 1. Aërem frigidum, pluvium & nivosum semper fugiat; & dormiat semper in cubili temperato. 2. Vescatur carne bubula benè elixa, ferina juniore præter illas, quæ *in cura* concedebantur : etiam piscibus bonæ notæ scil. truttis, asciis, luciis minoribus aliisque carnem friabilem habentibus. Vitet carnes adultiorum animalium, suillam, anatum, anserum, columbarum adultiorum, pisces viscidos, carpiones, tincas, anguillas, cochleas, pedes animalium : fructus crudos, caseum, bolos ex farina mera paratos, placentas non benè subactas & ponderosas, brassicam muriâ conditam.

Conceduntur oryza in lacte cocta, pultes cum ovis paratæ. Bibat vinum vetus rubrum aut album, sed non valdè sulphuratum, diluat illud semper *aquâ, in qua parùm semin. anis. aut fœnic. coct.* Quo magis corpus exercuerit, eò meliùs. Fugiat somnum pomeridianum, quantum possibile. Alvus semper aperta sit : nunquam inhibeantur sudores matutini spontanei. Imprimis exulet melancholia.

Curâ hac finitâ, usque dum denuò illam ineat, nihilominùs cerebrum cum genere nervoso corroborandum, & serum à capite abducendum erit, quam ob rem ipsi suaderem 1. *Trag. seq.*

℞. *Spec. diambr. diamosch.* ana. ʒj.
Pulv. analept. fr. Mind. ℥iß.

Pil.

Pil. Reg. ℨj.
Cubeb. galang. ana. ℨß.
Ung. alc. ppt. ℨiß. *ol. N. M. expr. gr. vj.*
Sacch. alb. ℥iij. *Msc. F. p. s.*
Dosis sit mane summo ℨj. *cum aq. rorismar.*

2. *Purgari* posset *subindè ante novilunium pil. cephal.*

3. Prodesset *Fonticulus, imò setaceum*, quod humores ex profundis cerebri partibus educit, *ut observatur in gutta serena.*

OBSERVATIO CLX.

Hemiplegia.

REv. *D. Joh. H.* staturæ justæ, carnosus mediocriter, colore fuscus: 48. annor. Ante *6.* annos terrorem gravem perpessus est cum horrore propter Autocheirum; ab illo tempore tremorem quendam maximè in sinistro brachio & pede; nam in obscuro penduli spuma madefecerat manum sinistram; accessit etiam vertigo quædam & dolor quidam, & impotentia in sinistro pede: diu noctu quoque valdè in somno artus concutiebat. Anteà nihil prorsus vel tremoris vel vertiginis passus est. Dum 14. annor. erat, è lecto lapsus brachium sinistrum & pedem fregit: verùm ab illo tempore nihil sinistri passus est, sed robustus erat ac studia prosequi potuit feliciter, ac *apud Exteros* studiorum causâ sanus vixit. *Die* 25. *Nov.* 1671. manè jejuno stomacho horâ circiter ante prandium, dum *in Schola* suæ vocationi vacabat, prægresso mœrore gravi ob filioli unici obitum, sensit titillationem in faucibus cum nausea aliqua & pressione & stimulo circa præcordia, & irritatione ad vomitum: mox exclamavit sibi periculum imminere aliquod, properavit ad sedile, inde verò in terram præcipitatus per integram horam omnium ignarus mansit: ad se rediens in sinistro latere paralyticus fuit: ab hora 10. antemeridiana ad 10. noctis loqui nequibat, sensit obstaculum in collo, quod nutibus indigitavit adstantibus: circa 10. loquela rediit potu pauxilli vini. NB. Ante 10mam noctis liquida deglutire nequiit, & collum inflatum erat. *Die 26. Nov.* Manè sanguis ex faucibus & naribus ad unc. vj. isque grumosus etiam emanavit, sanguine profusus sensit sibi quasi clavum ex faucibus eductum fuisse, unde liberius loqui valuit. Sequentibus diebus adhuc aliquoties sanguinem ex faucibus & naribus excrevit. In paroxysmo reficiebatur *spir. ceras. nigr.* sumsit quoque *pilul. cephalic.* Sic sensim convaluit. Post 5. septimanam concionatus est.

Die 21. *Mart.* 1672. *me convenit;* Memoriâ valet, nec morbus ipſam imminuit, omnibus ſenſibus valet, caput non dolet quod antehac factum. In ſiniſtro latere debilior eſt, ita tamen ut pedes *Stambeimio* 2. leucis à nobis diſtante ſine labore huc pervenerit. Appetit, non ſitit. Dolet in hypochondrio maximè ſiniſtro cum pulſatione: hypochondria inflata ſunt. Manè ſentit in faucibus bolum quendam, lingua albicat, manè quoque quandoque ad vomitum ſtimulatur. Tremor in brachio ſiniſtro ut & in pede ejus lateris ſubindè adhuc moleſtus eſt, ſed non ut pridem; ſi pedi innitatur, tremorem impedit. Vertigo adhuc ſubindè moleſta eſt, imprimis æſtate magis quàm hyeme. Sudat frequenter, magis tamen in latere ſiniſtro quàm dextro.

Reſolutio.

CAuſa ſubitæ perturbationis omnium ſenſuum eorumque mox inſecutæ abolitionis cum loquelæ interceptione, & hemiplegia ſiniſtri lateris, fuit obſtructio partium nervoſarum intra cranium, quià ſubitò ſupervenit. Illud erat ſerum, nam caput anteà lachrymando defatigarat, quod jam à caſu & terrore debile erat. Titillatio in faucibus, irritamen ad vomitum effectus erant obſtructionis, non cauſa. Hæmorrhagia etiam effectus illius, nam loquela ante illam rediit, inſuper grumos egeſſit, quod indicio eſt ſanguinem extra cranium extravaſatum fuiſſe: fortè propter hunc inſultum alicubi intra nares & fauces vaſa ſanguifera conſtricta fuerunt, unde ſanguis ſtagnans vaſorum oſcula reſeravit. Ceſſavit paroxyſmus diſſipato ſero fluxili ex ſua natura, eoque *purgantibus* revulſo & evacuato.

Reliquiæ tremoris & vertiginis ſuperſunt, ſero denuò ſe poris inſinuando. Malo occurrendum, ne recidivet.

Sumat *manè pulv.* ʒß. *c. aq. ſalv.*

℞. *Pulv. cryſtallin. compoſ.* ℥ß. *vel* ʒvj.
Rad. Valerian. ſylv. pœon. ana. ℥ß.
aron. ppt. ʒij.
Nuc. moſch. mac. ana. ʒj.
Sacch. alb. ℥ij. *vel iij. Mſc.*

2. *Purg. pil. cephal.* 3. *Fonticulum inuſſi d.* 21. *Mart.* illum apertum ſervet. 4. *Ter in anno V. S.* 5. *Alternis menſibus ſcarificetur.* In victu vitet viſcida.

OBSER-

OBSERVATIO CLXI.

Hemiplegia.

DOm. *J. H. Vitoduranus*, 43. annor. Pallidus, ſtaturæ mediocris: junior multos errores commiſit, à multis annis temperanter vivit. *Anno* 1658. paſſus eſt arthritidem vagam vehementer, ab illo tempore non decubuit huc uſque, *Anno* 1677. *Thermis Fabarienſibus* uſus eſt *inſeſſu* propter defluxiones, lumbaginem & faſtidium erga vocationis negotia. Tum temporis quoque crebrò lingua muco albo obducebatur. *Anno* 1668. primùm calculos excernere cœpit, ab illo tempore alios excrevit primum è dextro, ultimum ex ſiniſtro rene cum dolore nephritico ſatis magno & vomitu. *Poſt Thermarum uſum* poſt tres menſes optimè habuit. *Menſe Septembr.* 1677. poſt cœnam non immodicam obſervavit ipſe ſe claudicare, domeſtici viderunt ipſum pedem trahere, tum quoque brachium dextrum imbecillius animadvertebatur: ſomnolentus erat, horâ 9. lectum petiit, nihil minùs quàm de Apoplexia cogitans. Mane horâ 3. expergefactus ſurrexit micturus & niſi ſuſtentatus fuiſſet, cecidiſſet, vomuit, in lectum repoſitus rurſus bis vomuit, ſenſus internos amiſit, loquebatur inarticulatè; compellatus audivit & alloquentes intuitus eſt; non tamen ad interrogata reſpondit: reſpiravit ſine aliqua moleſtia aut ſtertore. Veſperi adſtantes agnovit, loquebatur articulatè, at verba non ſuccedebant ad nutum, diebus ſequentibus ſenſim vires recuperavit; at obſervabatur memoriæ inſignis hallucinatio, adeò ut narrationem quandam occiperet, illam tamen pertexere nequiit ob verborum congruorum defectum. Quarta ſeptimana templum adiit, præter textum nullius doctrinæ recordabatur. NB. Die ab inſultu ſexto incedere valuit, verùm manui tardiùs robur priſtinum rediit, diu cultrum firmiter tenere nequiit, nec ſcribere valuit, & adhucdum nonniſi lentè literas pingit, cauſans præcipue indicem & medium manûs affectæ. Curabatur *pil. cephal. aq. cephal. Pulv.* & *Electuario cephal.* *Nulla* adhibita fuerunt *veſicatoria, nulla V. S. nulli clyſter. Externè ſpiritus, inunctiones, Balſam. cephal.*

Die 1. *April.* 1678. *Ipſum cum Excell. D. D Joh. Henrico Hegnero conveni in Trülliken.* Ab inſultu apoplectico hucuſque debilitatem quandam capitis patitur, quæ leipothymiam minatur, nunquam tamen in leypothymiam deſiit, quandoque debilitas hæc vertiginem quandam minatur, nunquam tamen vel gyrantem vel titubantem expertus eſt. Cum hac capitis debilitate conjuncta eſt obtuſio quædam, caput

tamen non dolet. Quandoque anxietate indicibili corripitur & inexplicabili: poſt illam ſemper urina turbatur, hac præſente ipſum quoque vitæ tædet. Sæpe ſine cauſa iraſcitur. Ad lachrymas fundendas proclivis. Pridem valdè laborioſus erat: omnium tædet & negotia detrectat ac averſatur. Amavit pridem conſortia ac hilaris erat, nunc ſolitudinem quærit, melancholicus admodum, omnia adverſa ſunt, ſæpè triſtis valdè. In dextro latere cutis capillata tàm debilis eſt, ut illam pectinare non audeat. Mala dextra œdemate tumet. Hyeme mucoſa copioſè exſpuere cogebatur; Vere merè aquea exſpuit. Primum appetitus imminutus, nunc integer quidem eſt, at cibi videntur inſipidi, nec vini ſaporem accuratè agnoſcit, nunquam vomit, non eructat, non gravatur: alvus ſemper aperta. Urina pallida, tenuis, Hyeme ſudavit in lecto, nunc manè madorem ſubindè ſentit, pridem largiſſimè ſudavit, dormit ante medium noctis placidè. Pulſus robuſtus, ſed frequens, celer: ſubindè manus valde æſtuant. *A Laconico* nuper ſemper frigidus manſit pes dexter, quamvis ſudarit: dextra pars capitis ſicca erat, licet ſiniſtra valdè maderet.

Reſolutio.

Hemiplegia iſta non facta fuit à ſanguine extravaſato, ſed à ſero nimium irrigante crura medulloſa intra cranium in dextro latere, nam ſenſim invaſit ac tandem quoque ſenſus internos aliquo modo in principio abolevit; ſomnolentus erat: curabatur illis quæ ſerum à cerebro revellunt: Item *abſorbentibus & exſiccantibus &c.* Imbecillitas partium in hemiplegia hac affectarum innuunt debilitas, obtuſio & anxietas ſubindè eveniens, proclivitas ad lachrymas, moroſitas & ſomnolentia quædam ſubindè eveniens, debilitas digitorum manûs dextræ; dextræ partis cutis capillatæ, malæ inflatio.

Utcunque Melancholia adſit, non tamen ab hypochondriis provenire videtur, cùm nulla ſigna affectus hypochondriaci adſint. Serum cumulavit propter Nephritidem, fortè etiam vitam ſedentariam, cœnam largiorem & decubitum nimis citum à cœna. Illud evacuandum ſimulque à capite revellendum, genus nervoſum corroborandum ejusque reliquiæ abſorbendæ. *Purgetur bis in menſe.* Ego utor *pil. cephal.* quas exhibeo 2. *horis poſt parcam cœnam.*

℞. *Extract. pilul. cochiar.* ℥j.
Caſtor. gr. vj.
Magiſter. Gialapp. gr. iij.
Ol. d. ſuccin. gtt. ij.
Spir. ceraſ. n. q. ſ.
Mſc. F. Pil. No. xxx. deaur. doſ. pil. viiij. vel x.

Fox-

Fonticulus propediem excitetur *in brachio ſiniſtro.* Detur *ſingulo manè* ℈j. *hujus pulv.*

℞. *Diaphoret. ♂tial.* ʒij.
C. C. ph. ppr. Ungul. alc. pp. āā. ʒiß.
Cinnab. nativ. ʒß.
Ol. N. M. expr. gr. iij.
Tab. man. Chr. perlat. ʒvj. *Mſc. F. pulv.*
Sumat cum aq. fl. til. vel rorismar. in lecto.

Surgens *manè & veſperi horâ* 5. ſumat 6. *Rotulas vel* 7.

℞. *Spec. diambr. diamoſch.* āā. ʒj.
Extract. xyloal. ℈j.
Conf. alkerm. compl. ʒj.
Conſerv. anthoſ. ℥ß.
Sacch. alb. in aq. rorismar. ſolut. ℥iij.
Mſc. F. confect. in rotulas.

Vertex & nucha inungantur *hoc balſamo.*

℞. *Unguent. alabaſtrin.* ℥ß.
Ol. N. M. expr. ʒij.
deſt. majoran. rorismar.
lavendul. āā. *gtt. vj.*
Succin. gutt. iiij. Mſc.

V. S. non negligenda *menſe Majo.* Veſcatur cibis euchymis & eupeptis. Cœna ſemper ſit parcior prandio. Vinum diluat *decoct. lign. viſc. quern. cujus* ʒij. *coq. in aq. fontan. Menſ. j.* Vitet ſomnum pomeridianum, nec ſtatim à cœna lectum petat. Ab ira arceatur. Animus ad hilaritatem componatur.

Die 18. *Auguſti* 1678. *ſcribit D. D. Joh. Heinricus Hegner* illum benè ſe habere, conſortia adire. *An præſervantia in uſum reducenda? affirmatur.*

OBSERVATIO CLXII.

Hemiplegia.

NObilis Dominus Joh. Caſpar Denger, Magdeburgo-Saxo.* 36. annor. gracilis, ſtaturæ oblongæ, *Locumtenens Cæſareus Villingæ*, multa militiam ſequens paſſus eſt & nunc planè canus, aliàs hilaris, nunquam

quam melancholicus. 1682. *menſ. April. propè Weiſſenborn* veſperi tinnitu moleſtiſſimo cum quadam capitis perturbatione correptus fuit; mox caput præter voluntatem dextrorſum cum dolore magno rapiebatur, deglutire nequiit; quandoque reſpiratio intercipiebatur, aliquoties leipothymia inſtabat, ut ſedere cogeretur: vomuit quoque bilioſa. *Pharmacopœus* dedit *lap. bez. gr. xx.* unde largiter ſudavit, totumque latus dextrum paralyſi afficiebatur. Spaſmus colli remiſit. Quoties ridebat, os incurvabatur. nec manu nec pede uti diu potuit. *Fricabantur* artus ac involvebantur *ſacculis ſale plenis & calefactis*, unde ſenſus rediit. *Ab unguentis* rediit motus, ſed magis *ex uſu Thermarum ♀earum*. *Die* 18. *Octobr.* 1682. manu & pede rurſus uti potuit, nec os amplius incurvabatur, nihil de tinnitu amplius ſentit, ſed nondum priſtinum robur acquiſivit, & in artubus ſenſum formicationis obſervat.

Unguis ex angulo majore oculi ſiniſtri ex carunculæ lachrymalis baſi enaſcitur, jamque portionem pupillæ obtegit, ſatis pertinaciter corneæ adhæret, habet ſua vaſa capillaria, & propè iridem in illo conſpiciuntur hydatides lente majores.

Suaſi *Thermas Ferinas* etiam hyeme utiles, unguis trahatur primum *marga aut lapid. hæmatit.* poſteà *unculo tenui* & exſcindatur. Foris noctu palpebris imponat *Unguent. ex butyr. recent. lap. calamin. tut. camphor.*

Scholia.

1.

CAuſam hujus hemiplegiæ primùm extrà nervis incubuiſſe credibile eſt, quia vellicando ſpaſmos effecit, unde collum ad latus trahebatur, reſpiratio & deglutitio impediebatur: ſubiens medullam effecit paralyſin, unde priora ſymptomata ceſſarunt. An ejus ſubintrationem *ſudorifera* promoverint?

2. Intra cranium cauſam delituiſſe credibile eſt, quia in principio tinnitum & perturbationem intra caput ſenſit, reſpiratio & deglutitio difficilior reddebatur, leipothymiam minabatur, vomitus excitabatur.

3. *Topica* juvarunt revellendo non diſcutiendo, cùm locum affectum non attigerint.

OBSER-

OBSERVATIO CLXIII.

Hemiplegia.

PErillustris Dominus de Montmolin Cancellarius Serenissimæ Ducissæ Longevillanæ in supremis hisce Neocomensi & Vallenginensi Comitatibus Helvetiæ; Catarrhosus admodùm, quam ob causam Consilium meum expetens 1678. *tale Ipsi suppeditavi prolixum,* de quo vide supra de Catarrhis frequentibus, Observ. CIV.

Excellentissimus Dominus D. Grojan Neocomo 1690. *Mens. Sept. nomine Domini Cancellarii ad me scribit, ac Consilium meum petit.*

AMplissimus Dominus Cancellarius agens annum 63. climactericum magnum, temperaturæ est calidæ & siccæ, antehac affectibus catarrhosis continuò obnoxius fuit, quorum causa *ex Consilio Excell. Tuæ* hactenus per plures jam annos cum emolumento non satis laudando, *solo lacte, cibi potusque loco,* vesci solitus est, adeò ut *strictè observatâ lactis diætâ,* nullum incommodum, vitæ munia qualiacunque ritè obeundi, obstiterit. Is autem totâ præteritâ æstate summè etiam ardente Sirio, per integrum fermè diem in vineto extra urbem, sub radiis solis, operarios plures conductos observandi opusque dirigendi gratiâ, modo sedens, utplurimùm verò stans, imò hinc indè itans commoratus fuit, imò etiam jam instante æquinoctio autumnali, in quo diluculum & crepusculum frigidiuscula, dies verò æstuosa non verò gelida; hoc vitæ genus ita agens nihil incommodi diu sensit, nisi postremis diebus solis æstu intensissimo plus solito caput feriente, adeò hoc incaluit, ut, ipso fatente, cerebrum in cranio eliquare debuerit. Elapsis aliquot diebus in prædium unâ atque alterâ leucâ abhinc distans, eques profectus, in itinere fœmur sinistrum ad extremum usque pedem ponderosius esse sibi visus est, paulò post gravitate accedente simul debilitate insolitâ dictæ partis, magis perceptâ, ex equo sponte descendens, & pedibus stare præsumens præceps in terram corruit, fœmore affecto ponderi corporis cedente, nullo interim ex lapsu observato incommodo; confestim denuò erectus lento gradu pedibus domum reversus est: post quatuor plùs minùsve dies conqueri incepit de dolore capitis gravativo & obtuso, circa tempora tamen quoties exscreare volebat, lancinante; de tinnitu & susurro aurium; totius lassitudine, formicationis sensu circa homoplatas, molestia quadam irritante pedes, adeò ut quietos eos continere non potuerit *Die* 14. *hujus mensis Septembris ad Ampliss. Dominum Cancellarium accersitus,* conquerebatur de dolore capitis gravativo & obtuso, circa tempora saltem

tem

tem à seri commotione, acriter pungente; susurro aurium, fœmoris prædicti totiusque cruris debilitate absque dolore sensibili: *Fonticulus* ab aliquot jam annis in brachio sinistro excitatus nihil fere fluebat: interim mens, ut antehac, alacriter functiones peragebat; appetitus valebat; sitis nulla, urinæ citrinæ, claræ, alvus pigrior; pulsus magnus, robustus, rarus; cutis levi quodam udore perfusa.

In tali statu *Ampliss. Dominum* offendens in causam occasionalem syndromes recensitorum symptomatum statim inquisivi, occurrit primo quasi intuitu mora diuturnior, simulque crebrior sub radiis solis tempore æstuoso totâ die; circa vesperam verò in aëre frigido &c. Serum à massa sanguinea in glandulis subcutaneis separatum per cutis porulos eliminandum, transpiratione obstante, non solùm cutis spiracula coarctando; sed etiam ipsum serum in acido salsum corrumpendo, forsan etiam idem inspissando. Præstereà ipsa symptomata examinavi, ex quibus affectum catarrhosum adesse judicavi; partes verò affectas, glandulas cerebri præcipuè, deindè membranulas interiores narium, cavitatis interioris aurium, scapulas & femur cum toto pede. Causam proximam partes prædictas afficientem serum acre acido-salsum, vel immediatè ex arteriis cum sanguine in dictas partes effusum, vel mediatè priùs in lympham commutatum, sed ob fibrarum aliqualem stricturam ab externo frigore auctiore factam post incalescentiam totius, imprimis capitis, ubi remora aliquali plùs minùs accumulatum, quod pro ratione affectæ partis plùs minùs sensilis, aciditatis plùs minùsve acris, quantitatis plùs minusve copiosæ, effusum recensita modò symptomata producere valet. Quare causam proximam, serum jam effusum & adhuc effundendum, removendum esse judicavi, vel minuendo vel etiam avertendo, acido-salsum in eo, partes nerveas vellicans temperandum, causam remotam catarrhalis seri excretionem stimulantem amovendam, sensum irritationis molestæ demulcendum; partium affectarum tum tonum, tum robur vitale restituendum, earum vitium corrigendo.

His indicationibus ut satisfieret, *Frictiones blandæ cum linteis mollibus calidis, suffumigio ex succino citrino, mastiche & benzoe parato, fumigatis* adhibitæ fuerunt. *Aqua spir. Hungar.* postea aspersæ & illinitæ partes affectæ & probè tectæ fuerunt, unde nocte sequente somnus placidus insecutus symptomataque mitigata apparuerunt, cum verò alvum à triduo non deposuerat, ideò posterâ die *infusum rhabarb. cum aliquot granis ⊖ ☿ hausit, aliàs remedium sibi consuetum*, hinc sedes 3. excrementa consistentiæ saltem mollioris copiosa dejicientes habuit: accedente nocte *dosi* usus, *pulv. absorb. ex antihect. Pot. cinnab. ℥ii. succin. alb. &c. confecto & jam dudum ab Excell. Tua præscripto*; cujus usu irritationis sensus molestus mirè placatus fuit, simulque seri

acri-

ri acrimonia attemperata, hinc lenis diaphoreſis ſupervenit, unde ſat benè valere aſſeruit.

Die 17. *Septembr.* Perſiſtente adhuc aliquali femoris cum toto pede, imbecillitate, circa veſperam mador corporis uberior emerſit cum ſumma euphoria, & *Fonticulus* in brachio copioſiorem ichorem fundebat: uſurpatis ſic *temperatioribus remediis*, cum paulatim ſymptomata diſparerent, nec *copioſa variaque remedia* malum jam cedens deſideraret, nec ætas ingraveſcens in valetudinario, fortiora perferre non poſſet, *modò præſcripta ad* 22. *Sept.* continuavit; at cum denuò à quatriduo alvus adſtricta erat, *infuſum rhabarb. conſuetum* petiit, à quo bis copioſe & de nocte ſemel pituitoſa dejecit.

Die 24. *Sept.* Appetitu vigente, urinis exiſtentibus citrinis, claris cum enæoremate divulſo. Pulſu pro ratione ætatis perſiſtente magno, forti & raro, de motûs aliquali impotentia, pedum gravitate denuò conqueritur, ideò ut *uno remedio* pluribus indicationibus ſatisfieret, *ſpir.* ⊖ ✳ *aromat.* & *ſuccinatus ad aliquot guttulas* aſſumendas præſcriptus fuit, ex cujus uſu cùm vires recuperare *Ipſe Ampliſſ. Æger* obſervet, propterea etiamnum in uſu pergit, ſpe fretus *hujusmodi alterantia volatilia aromatica* ſolatium allatura. Interim apoplexiam jam imminere aut poſthac adventurum timet *Ampliſſ. Dominus*; ideò *ab Excellent. Tua* avidiſſimè petit, ut quid ad hanc præcavendam agendum foret? cum probè ſciat, *Exc. T. in Tractatu de Apoplexia* prolixe egiſſe. Hoc quoque inſerere jubet, à tempore, ex quo *lacte* veſci incepit, optima ſanitate ſe fruitum eſſe, adeò ut alacriter incedere, imò per integrum ferè diem obambulare valuerit, cùm verò nunc ſubitò & magis quàm unquam antehac motûs aliquali impotentiâ laboret, ſummopere noſcere avet, num uſus ulterior profuturus, annon potius inpoſterum Apoplexiam, Paralyſin &c. producturus vel acceleraturus ſit? nihil de victu addo cum *ſolo lacte Ampliſſ. Vir* veſcatur, addito quandoque pauco pane vel uno alterove vitello ovi, illudque magna voluptate aſſumat, probe concoquat, in cæteris diætæ partibus ſtrenue ſe gerit. Num verò *alia inſuper evacuationum genera ſive ex Chirurgia ſive ex Pharmacia* petenda ſint, præter hactenus adhibita, *mentem Tuam mecum* communicare, ut digneris, ex animo rogo, & quamprimum *Reſponſum* denegare ne velis. *Hiſce vale.*

Neocomi d. 25. *Septembr.* 1690.

T. T.
N. Grojan, M.D.

Has ſecundas Literas Excell. D. D. Grojan die 1. Octobr. miſit.

AMpliſſ. Dominus Æger d. 26. Septembr. ſymptomatibus iisdem in prioribus meis memoratis conflictabatur: alvus à triduo adſtricta erat, *clyſtere ex emollientib. & carminativis parato* fuit ſollicitata, à quo ſemel non nihil dejecit cum levamine doloris capitis gravativi & circa tempora pungentis: *die 27. Septembr.* cùm pulſu naturaliter perſiſtente & *continuato lactis uſu*, cui jam ab aliquot annis ſine ullo incommodo aſſuetus erat, exhibito inſuper *bis in die, mane & veſperi, quandoque in meridie ſpir.* ⊖ ✳ *ſuccinato cum cochleari lactis*, adminiſtratisque *Frictionibus* in prioribus deſcriptis, meliùs eo die ſe habere videretur *Ampliſſ. Dnus Cancellarius* aliquid levaminis perciperet, in eorum uſu, ut pergeret, juſſus fuit. *Die 28. Septembr.* circa veſperam accedente capitis dolore intenſiore cùm lancinationibus circa frontem & tempora, ſomnolentiâ quâdam inſolitâ, venis ubique turgidis, facie ſimul rubicundiore, oculis quaſi inflatis, *vena in pede lateris affecti oppoſito fuit aperta & ℥vj. ſanguinis educta*, qui poſt paucas horas totus fere in ſerum fuit converſus, innatante tamen pelliculâ albidâ, viſcidâ & ſpiſſâ. *Die 29. Septembr.* Dolor capitis ferè ablatus videbatur, ſatque quietus erat, adeò ut curam rei domeſticæ habere brevi putaret, circa veſperam ſedem copioſam ſponte ſuâ habuit, per noctem inſecutam ter copioſa excrementa dejecit, ac deinde *die 30. Septembr.* ſubindè conqueſtus eſt de continuo deſidendi cònatu ſed irrito; pulſu interim in eodem motu perſiſtente, urinæ ſibi ſimiles erant, appetitu itidem adhuc vigente; ſomnolentiâ interim auctâ; ab horâ 8. matut. ad *6.* veſpertinam, nullam urinam reddere potuit, etſi cum moleſtiâ quandam ad mingendum irritationem ſentiret, maximè in ipſa urethra. *Loco lactis integri* juſculum carnium ſorbendum porrectum fuit, poſt horas aliquot *guttulas quasdam liquoris C. C. ſuccinati*; ſub veſperam vegetior quidem videbatur, verùm inſequens nox inquietudines crebriores excitavit, dum ſubinde, ut è lecto levaretur, peteret. Sudores heri ſuborti, calidi quidem ſed ſimul viſcidi, parùm levaminis attulerunt. Hodierno die ſemper eſt ſomnolentus, parùm præter conſuetudinem loquens, de nullo dolore ullius partis corporis conqueſtus eſt, ſicut heri, in quo manus utraque dolebat, urina redditur, pulſus idem, juſculum aſſumit, bene deglutit, reſpiratio libera eſt, parùm ſudavit, maximè in brachiis; alvus nunc pauca & ferè aquea flaveſcentia dejicit, extrema non niſi difficulter movet. *Gelatinam C. C.* cum juſculo carnis ad pauca cochlearia ſumendam nunc præſcribam:

Balſa-

Balsamum apoplecticum vertici, nuchæ & spinæ dorsi inungendum *post frictiones adhibitas* ordinabo, continuo interim ut prius *usu liquoris C. C. succinati. Validiora* perferre vix par est, ob ætatem ingravescentem, macilentiam habitûs, victûs rationem præcedentem. In hoc statu *Nobiliss. & Ampliss. Dominus* degens etiam atque etiam, ut & *Nobiliss. Domini Filii ejus* instantissimè rogant, ut nullâ interpositâ morâ, huc *Exc. T.* se conferre non graveris, quo *Amplissimo & Nobilissimo Domino Consilio & Auxilio* præstò esse possis. *Hæc festinanter: Vale. Neocomi die* 1. *Octobr.* 1690.

Responsum ad duas præcedentes Literas.

PErillustrem Dominum Cancellarium aliquid hemiplectici passum esse, in sinistro latere, femoris sinistri impotentia testatur: causam proximam serum omnino agnosco, quod solum se profundius medullæ spinali insinuare & quandoque brevi iterum dissipari potest, ut quoque *Domino Ægro* post sudorem evenit: intra cranium illud stagnare, inter substantiæ medullaris & ejus tunicæ portionem aliquam suspicor, quia caput obtusum est, aures tinniunt & formicationem in homoplatis sentit. Occasiones omnino fuerunt longior mora in sole & ventus aquilonaris: radii solares serum & sanguinem fuderunt, ventus profundius illud adegit, ut in sene facile talem tragœdiam instituere valuerint. Quia semper aliquid seri denuò stillat in locum affectum nunc debiliorem seu laxiorem factum, ut colligo ex robore partis iteratò restituto *Exc. T. dexteritate*, rediit. Hoc serum ex loco affecto retrahendum, discutiendum simulque pars læsa roboranda erit. Dum serum adhuc fluxile est, nec in gelatinam concrevit, nec omnimodam pororum nerveorum seu obstructionem seu compressionem effecit, illud audacter evacuandum & revellendum est, eoque magis quia caput obtusius & aures tinniunt, quamvis adhuc mente valeat: licet *purgatus* jam fuerit, suaderem tamen insuper *sequentem potionem laxantem*, quam etiam in graviore hemiplegia *Illustrissimo Domino Comiti de Fürstemberg lac jam diu potanti* ob causam externam obruto cum fructu dedi & hactenus aliquoties repetii.

℞. *Fol. senn. s. s.* ℥iij. *Rhabarb. elect.* ʒij. *Agar. alb.* ʒi.
⊖ *abs.* ʒß. ⊖ ♀ ℈ß. *Flor. rorismar. beton.* ā̄ā̄. *Pj.*
Macis ʒß. *sem. fœnic.* ʒj.

Incis. & contus. infund. cum aq. fervid. q. s. in vase vitreato bene clauso per noctem: manè præmissâ leni ebullitione coletur citra expressionem: in colat.

lat. ℥*v. ſolv. Mann. elect.* ℥*iß. iterum coletur: hanc potionem ebibat manè hor. 6. poſt duas horas exhibeatur juſcul. gallinac. & adhuc bis ad prandium uſque.* Prandeat more ſolito etiam citra ſcrupulum de pullo gallin. elixo ſed citra condimentum acidum.

II. Inpoſterum ſuaderem *ſingulo manè hor.* 5. *& veſp. hor.* 5. ʒß. *hujus pulveris cum aq. beton. aut ſalv. aut roriſmar.*

℞. *C. C. ph. ppr. ungul. alc. ppr. āā.* ʒ*iß.* ♁*ii diaphor.* ʒ*j.*
Cinnab. nativ. ℈*j.* ⊖ *vol. lumbr. aut C. C.* ℈ß.
Ol. deſt. ſuccin. rectif. gtt. ij. Tab. man. chr. perl. ℥*iß. Mſc. F. P.*

Si lubet *ambr. gryſ. gr. vj. ſp. roſ. ſol. addi* poſſunt: *Moſchum* omitterem.

III. *Horâ* 7. *matut.* audacter propinarem *hauſtum lactis*: ut magis *Lac* proficuum eſſet, ſtatim poſtquam mulctum fuiſſet, elixarem: frigefacto cremorem detraherem: ante propinationem cyatho intus deaurato inditum aqua fervida ad naturalem calorem reducerem ac *addito ſyrup. capill.* ♀ *cochl. j.* exhiberem. Certè *Lac*, quod anteà robur artubus attulit, denuò id faceret: *id revera præſtitiſſe apud Illuſtriſſ. prædictum Comitem didici: nam nunc* 68. *annorum tam vegetus eſt, ac ſi nihil unquam tale quid perpeſſus fuiſſet.* Sunt, qui *in lacte pulv. Caffeé* coquunt, ſed nullam de hoc experientiam habeo: *ſpir.* ⊖ ✳ mihi ſuſpectus eſt *in cura lactea*: vererer ab illo *coagulationem lactis*: an verò illam conciliet, dùm elixatur, eò periculum fieri poteſt.

IV. *Frictionem omnibus ablutionibus cum ſpiritibus cephalicis, inunctionibus cum ol. & unguent. nervinis & emplaſtris* præfero: verùm illam faciendam curo *panno rubro ſcarlato* à nuchâ ad os ſacrum, & per partem externam & internam fœmoris per quadrantem horæ & propè ad rubedinem cutis: *hac plus præſtiti, quam cum aliis Topicis.*

V. *Fonticulus* apertus ſervetur *globulo ex cera viridi, cui aliquid pulveris Cantharidum inditum ſit*, ſed non ultrà 24. horas relinquendus, poſteà *conſuetus globulus* indendus. Si continuaret capitis obtuſio, in altero quoque brachio *Fonticulus* commodè excitaretur: verùm de hac re coràm plura diſcurrere licebit. In victu omninò *præter lac* cibum ſolidiorem ſuaderem, & in paſtu *decoctum rad. chinæ cum paſſulis ex. gr. in aq. font.* ℔*iiij. coq. rad. chin.* ʒ*ij. paſſul. maj. exacin* ℥*j.* Si alvus occluſa fuerit, moveri poſſet *clyſtere domeſtico blando.*

Hac tempeſtate Autumnali moretur ſemper in cubili & hypocauſto temperato. Quò magis ambulando & brachio & manibus geſticulando

culando ſe exercuerit, eò melius erit; ſic largiorem ſpirituum animalium affluxum promovebit, feliciusque obex excutietur. Animus ſemper ad optimam ſpem erigendus eſt. *Literas Exc. T. acceptas* in hoc itinere perlegere demùm occaſio data fuit. Operam dabo, ut quamprimum licuerit & vires Deus conceſſerit, Vos conveniam. Hìc plurima negotia peragenda mihi ſuperſunt, quæ tamen pro virili abrumpam. *Vale Exc. Domine cum tota Familia ac cum officioſiſſima ſalute rogo Perilluſtri Domino Cancellario dicas, me pro virili Ipſi, concedente Deo affuturum, quantocyus poſſibile erit.*

Excell. T.

Claronæ Helvetiorum d. 7. Octobr. 1690. ſerâ nocte.

Addictiſſimus
Joh. Jac. Wepfer, M. D.

Die 2. Octobr. 1690. peſſimè ſe habuit, profundè dormivit, cum ſtertore, ut vix excitari potuerit: datus fuit *liquor C. C. ſuccin.* fricabatur à nucha ad os ſacrum. Circa meridiem brevibus intervallis *tres clyſteres* injecti fuerunt, unde ceu ex profundo ſomno expergefactus loqui cœpit. Inter loquendum obſervatum memoriam valde læſam fuiſſe, nam quæſitorum oblitus, in unam rem vel quater inquiſivit. Veſperi vis animalis alacrior erat, nocte inſequente placidâ ſine ſtertore dormivit. Mane fœces craſſas ſponte egeſſit, ſudavit cum levamine, liberius etiam loquebatur, ſenſim vires recuperavit ac levi adminiculo obambulavit. Brachium tamen imbecille manſit. Manum ori admovere nequit. Raucedine correptus fuit, quæ tamen brevi remiſit. Urinam craſſam copioſè cum ſedimento emittit, à frigore turbatur, quæ tamen leni calore admoto mox clareſcit. Alvus plerumque ab aliquibus diebus ſponte aperta, ſi pigrior ſit, *clyſtere leniter emolliente* facilè aperitur. In pede ſiniſtro ſubinde frigus ſentit, licet attactu caleret, mox maduit ac ſudor univerſalis ſupervenit cum magno levamine.

Die 20. Octobr. 1690. Neocomum veni ac Perilluſtrem Dominum Ægrum ad d. 28. in tali valetudinis ſtatu reperi. Inceſſit longius quâm ab aliquot diebus fecerat, ob imbecillitatem circa malleolos pedis ſiniſtri parùm ad latus nutavit, inclinavitque hactenus in latus ſiniſtrum. Color faciei hucuſque vividus perſtitit, nec habitus corporis imminuebatur: aliquando toto ferè die ante & poſt prandium obambulare poteſt citra ullum incommodum. Jam à duobus menſibus ſomnolentus erat & præter conſuetudinem aliquando in ſenatu, dum deliberabatur de re gravi, dormivit, quod omnes aſſiſtentes terruit; tunc quoque querebatur de frontis dolore. Legit promptè, indè tamen ſubindè poſteà caput dolet, minùsque compoſitus fit: hiſce diebus multùm de

de rebus gravibus aliquoties discurrebat *cum Amicis* sine ullo impedimento aut sequente perturbatione. Dicebat se non tàm acutè, ut pridem, audire, aures siccæ, ac cerumen viscidum & crassum erant. *Die* 27. *ab injecto clystere* & eductis multis scybalis fuscis sed minoribus, auditum se integrum recuperasse asseveravit. Appetitus semper constitit & plus comedisset, si ipsi concessum fuisset, vescebatur solùm jusculis aliquando etiam ovis sorbilibus, pomis, pruneolis, prunis coctis, non sitit, bibit plerumque *decoctum radic. chinæ ut ptisanam*, rarissime vinum hâc permixtum. Alvus pigrior erat, verùm facilè *per clysteres* etiam prunis, pruneolis coctis movebatur ac solutâ alvo plerumque melius dormit: *Clysteres* ordinariè multas fœces crassas & in scybala coactas copiosè educunt, etiamsi præter juscula, ova sorbilia, aut subinde poma cocta, pruneolas, pruna & similia, nihil comedat. Multum minxit, urina ratione consistentiæ minùs pellucida, deposuit plerumque sedimenta crassiuscula, quandoque copiosa: unâ atque alterâ vice tinctior erat cum sedimento crassiore, subindè etiam turbabatur, aquâ calidâ brevi solvebatur. Semel cum difficultate respiravit, sudavit quandoque cum levamine. Pulsus semper robustus, plenus, æqualis, nonnisi semel celerior ac frequentior. *Die* 24. *Octobr.* Inter loquendum dicebat sibi leipothymiam imminere, vertiginem adesse, subitò expalluit, sudor frigidus in fronte emersit, pulsus penè evanuit & nullibi reperiri potuit: mox ad alvi solutionem stimulabatur, noluit decumbere, aliquandiu post alvum exoneravit, multas fœces crassas compactas, flavas etiam liquidas: quamprimùm lectum petiit, pulsus rediit isque parvus & rarus, debilis, rediit quoque color faciei vividus. In hoc paroxysmo dextrum brachium, aliàs sanum, imbecillius evasit: in lecto robur, calorem, colorem naturalem rursus recuperavit. Ante meum adventum idem ipsi evenit *ab infuso rhabarbari ipsi consueto*. Ante & post cœnam magis eructavit, quàm hactenus ante comesta poma & pruneolas: flatus per intestina oberrabant. Cœna erat jusculum, potus Ptisana cum pauxillo vini: inquietus erat ad mediam noctem. Lingua viscida: circa hor. 1. noctis bibit *Ptisanam*, postea sumsit *pulv. dosin ex diaph.* ♃ *&c.* Quietior evasit, dormivit placidius licet interruptim. Frigus pedum subindè sensit, quod *Ipsi & Dominæ Matri* evenit sæpe, attactu erant calidi, mox madent, nulla tamen in reliquo corpore sequitur alteratio unquam. Artus lateris sinistri adhuc justò debiliores sunt, majus tamen robur indies acquirunt. Hucusque utebatur *pulvere absorbente & roborante ex diaphoretico* ♃. *C. C. ph. ppt. ungul. alc. &c. liq. C. C. succin. Frictiones quotidie bis* instituebantur.

Die 28. *Octobr.* 1690. Manè hor. 8. *lac recent. mulctum* rursus incepit

incepit bibere *ad ℥xvj. cum pauxillo Sacchari.* Pranſus eſt *juſculum lactis cum pane*, poſt prandium ſuâ ſponte dejecit : cœnavit *lac cui cremor demtus erat*, bibit *decoct. rad. chinæ*, nocte optimè dormivit. Sequente die urinæ copioſæ, tenuiores, cum enæoremate naturali reddebantur. Circa veſperam eructavit acida, dicebat ſe laſſiorem eſſe, inquietè etiam dormivit, ſed ſequentibus etiam noctibus ſomnus plerumque erat placidus. Pulſus ad meum diſceſſum erat optimus. Sudat cum levamine, ac à ſudoribus laſſitudo omnis evanuit. *Die* 1. *Novembr.* aliquam gravedinem capitis ac aurium tinnitum experiebatur, poſt 2. horas remiſit ac vegetior evaſit. Tuſſiit ſubindè & nares mucoſæ erant. Appetitus viget, non ſitit, alvus nunc plerumque ſuâ ſponte aperta eſt, urinæ planè naturales ſunt, coloris citrini. Sine impedimento *cum Amicis & Cognatis* omni tempore de rebus ſeriis cum magna attentione confabulatur. Hactenus *ſolùm lac methodicè* bibit cum notabili virium augmento.

Reſolutio.

Affectus, qui *Perilluſtrem Dominum Cancellarium circa* 13. *Septembr.* 1690. obruit, eſt Hemiplegia quædam, nam ſtatim in invaſione prima fœmur ſiniſtrum ponderoſius & ad motum ineptius evaſit, & cum illi inſiſtere vellet ex equo deſcendens, humi cecidit, ac impotentia pedis hujus aliquot ſeptimanis duravit. *Die* 4. *Octobr.* brachium ſiniſtrum attollere, nec manum ori admovere potuit. *Die* 13. *Oct.* Manus ſiniſtra intumuit, & 21. *Octobr.* imo pede vacillabat; diu in ſiniſtram partem capite & pectore inclinavit.

Hemiplegia hæc ex leviculorum numero eſt, nam à prima invaſione hucuſque retinuit motum in artubus & ſenſum etiam in vigore morbi 30. *Septembr.* Nam complicatis digitis leviculè preſſis ſtatim ſenſit & brachium movit. Cauſam nihilominus tamen intra cranium contentam fuiſſe, atque etiam medullarem cerebri ſubſtantiam afflixiſſe, non obſcurè patet : nam ſtatim in principio *ſcil. d.* 19. *Septembr.* caput grave & obtuſum fuit, à ſcreatu pungebantur tempora, aures tinniebant, ſenſum formicationis in homoplatis obſervabat. *Die* 24. *Septembr.* Omnes functiones animales languidæ & ferè proſtratæ erant. *Die* 26. *Septembr.* attonitus jacuit; noluit loqui. *D.* 29. *Sept.* cum fœmoris majore impotentia ſomnolentus fuit, omnes ſenſus ſtupidiores erant. *Die* 2. *Octobr.* ſopore profundo cum ſtertore quaſi ſepultus jacuit; tunc & antea aliquoties memoriæ valdè imminutæ indicia præbuit, nam ad reſponſa vel quater & amplius data denuò ceu dictorum

planè inſcius, inquiſivit. *Die* 20. *Octobr.* poſt lectionem in libro ſenſit adhuc ſibi caput aggravari, quæ omnia evincunt cauſam profundiora quoque intra cranium occupaſſe.

Cauſa hujus hemiplegiæ ſerum eſt, tum poros medullares cerebri inundans, tùm foris intra anfractus ſtagnans, non autem ſanguis extravaſatus, nam affectus jam aliquot ſeptimanis duravit, ſenſim imminutus fuit, tùm à ſudoribus ſpontaneis, tùm à diſſolventibus ſcil. *Liq. C. C. ſuccin. ſp.* ⊖ ✳ *aromat. pulv. diaphor.* Item revulſo ſero *à laxantibus ſcil. infuſ. rhabarb. cum* ⊖ ♀. *à crebris clyſteribus*, cùm, quæ à ſanguine extravaſato dependet, citò enecet, niſi *Trepano* exitus paretur, aut ſi paucus ſit, maturé diſſipetur *ſacculis cephalicis &c.*

Seri plurimum ad cerebrum perfertur per arterias, nam præ ulla alia parte in toto corpore his ditatur: vaſa ſanguifera duræ meningis & maximam partem tenuis meningis, item omnia, quæ in baſi cerebri & intra anfractus feruntur meræ arteriæ ſunt, *ut demonſtravi in Tractatu meo de Loco affecto in Apoplexia: quibus etiam aſſentitur Vieuſſens in Nevrologia.* Sanguis ad cerebrum allatus ad minimum duplo plus ſeri continet, quàm venarum, *ut etiam ad oculum demonſtravit Excell. D. D. Schelhammer in Epiſtola ad Exc. D. D. Manget & Socium in Theſauro Anatomico.* *Perilluſtris Dominus* jam ab aliquot annis multum ſeri cumulavit in maſſa ſanguinea, cujus rei cauſas ſimulque ſalſuginis ejus prolixe oſtendere conatus ſum *in Conſilio* 1678. *ſcripto*: multumque ſeri ei permixtum adhuc innotuit *ex V. S. die* 28. *Septembr.* nam ſanguis tunc valdè ſeroſus erat. Serum *apud Perilluſtrem Dominum* aliquomodo extravaſatum fuit, ac ſtagnavit intra anfractus cerebri, ac quaſi fuſum & colliquatum profundius cerebri poris medulloſis ſe inſinuavit longiore morâ ſub radiis ſolaribus, aliquot diebus per plures horas, ut *Ipſemet* crediderit cerebrum ab his elixatum quaſi fuiſſe, ſerum hoc profundius & ad intima adegit expoſitio corporis ac capitis vento frigido boreali quandoque penetrantiore *circa Neocomum* flante: motum ejus promovit equitatio ad montana *d.* 14. *Septembr.*

Ex his patet ſerum in maſſa ſanguinea imminuendum, per loca congrua evacuandum, à cerebro revellendum & ad loca vicina derivandum atque intra cranium conſumendum, cerebrum roborandum ſeu ejus poros ad priſtinam conformationem reducendos eſſe; ſimulque opera danda, ut ſanguis laudabilis producatur atque aptus ad nutritionem & ſufficientem proventum ſpirituum animalium reddatur. Ut melius conſulatur *Perilluſtris Domini* valetudini, aliud hoc tempore, quo ex hac hemiplegia eluctatur, aliud impoſterum agendum erit,

ſive

ſive benè ſe habeat & in priſtino ſanitatis ſtatu verſetur, ſive recidiva, quam Deus avertat! ob unum alterumve errorem oboriatur, quæ omnia *Methodo executiva* trado.

I.

Per dies 10. *aut ſi neceſſum ulterius* ſeu eò uſque donec cerebro ſua ſerenitas reſtituatur, *hac Methodo* inſiſtendum arbitror.

1. *Singulo mane horâ* 6. ſi vigilet, detur ℨß. *hujus pulveris cum aqua betonicæ aut florum tiliæ.*

℞. *Pulv. antibect. Pot.* ℨiß.
C. C. ph. ppr. Ung. alc. ppt. corall. r. pp. āā. ℨj.
Succin. alb. ppt. cinnab. nativ. Hungar. āā. ℈ij.
⊖ *ſuccin. vol. gr. iiij. extr. lign. al.* ℈ß.
Ol. nuc. moſch. gr. iij. tab. man. chr. perl. ℥j. *Mſc. F. P.*

2. *Veſperi duabus boris ante cœnam* dentur *cochl. ij. hujus mixturæ.*

℞. *Aq. flor. til. paralyſ.* āā. ℥iß. *beton.* ℥j.
Liq. C. C. ſuccin. ℨß. *Magiſt.* ♃*ii diaph.* ℈j. *ſyr. cap.* ♀ ℥ß. *Mſc.*

3. *Singulo mane* vertex illinatur *hoc balſamo.*

℞. *Ol. nuc. moſch. expr.* ℨij.
deſt. roriſmar. majoran. ana. ℈ij. *rut. ſuccin.* ana. *gt. vj.*
Balſam. Copaiv. ℈ij. *Mſc. dilig.*

4. Si alvus aperta ſit ſuâ ſponte, non neceſſum eſt ut moveatur, ſi verò 48. horis occluſa ſit indeque noctes inquietæ eveniant, injiciatur *conſuetus clyſter:* aut ne nimium illis aſſueſcat, parentur *tales globuli*

℞. *Ferment. piſtor. cochl. iij.* ⊖ *comm. toſti cochl. j.*
Fellis bubuli cochl. ij. cum farina q. ſ. Mſc. & paretur paſta, ex qua globuli magnitudine pruni ſylveſtris ſuper lamina cuprea aut ferrea farinâ conſperſâ, ſiccentur ad duritiem in fornace.

Horum globulorum tres vel quatuor butyro obliti manè die ſecundo aut tertio in anum indantur, & ultrà horam & amplius retineantur, ſeu donec ad excretionem ſtimulent.

5. Quando obauditio contigerit, paretur *Turunda craſſitie pennæ anſerinæ ex linteo raro arctè convoluto & filo circumligato longitudine digiti, ejus apex* imbuatur *hoc liquore* rurſusque leniter exprimatur.

℞. *Spir. ceras. nigr. Lavend.* ana. ℥iß.
Fell. Taurin. ʒiij. *Msc.*

Hâc Turundâ manè & ante cœnam aures mundentur.

6. *Fonticulus* prior non claudatur donec recens manare cœperit, *globuli* commodè parantur *ex ligno Hederæ*, si siccentur paro *globulos ex cera viridi cum pauxillo cantharidum*, sed non ultrà 24. horas in ulceribus relinquendi sunt.

7. *Frictio* monstrato modo totâ hyeme & ulterius continuetur.

8. Si fortè Catarrhi molesti essent & ad pectus ruerent tussimque excitarent, cum fructu *horâ somni scil. hor.* 9. *hoc Electuarium* prodesset.

℞. *Conserv. rosar. rubr.* ℥iß, *anthos. majoran.* ana. ℥j.
Spec. analept. Fr. Mind. ʒij. *Ther. Androm.* ʒj. *Msc. dilig.*

Toto hoc tempore etiam hyeme, licet integrè vires recuperaverit, cœlo pluvio, & nivoso domi maneat, aut certè non diu versetur in aêre frigido sive humido, sive sicco: in frigore gelido sæviente maximam partem in lecto degat. Prandeat horâ 11. Cœnet horâ 7. Prandium sint jusculum carnis cum pane, pruneola aut poma dulcia in aqua cocta & cum saccharo conspersa: quandoque in prandio concederem carnes vitulinas, hædinas, agninas minutim concisas & cum butyro recent. passulis & jusc. carnis coctas: aliquando etiam aviculam pinguem aut pullum gallinaceum assum. Bibat porrò *decoct. rad. chin.* Vinum & acida omnia omittat, quoniam animus est propediem *curam lactis* repetere. Cœnet nihil nisi jusculum. Cum cibis panem salubrius junget, quàm biscoctum saccharatum.

II.

Cerebro ad meliorem constitutionem reducto, *Lactis potum* audacter repetendum existimo, quia à plurimis annis illum optime pertulit, lassitudinem per tres annos integre sustulit, & *Perillustris Dominus* vegetior evasit & quasi rejuvenescebat, quod indicium est *ex lactis usu* copiosos & laudabiles spiritus vitales & animales restauratos fuisse, nec hemiplegiam *lacti* adscribendam esse; sed errori externo sc. moræ longiori in sole & in aere frigido Borea flante, etiam vesperi: insuper quoque *Perillustris Dominus* nihil quicquam de Nephritide animadvertit, imò urina ante hujus potum quandoque crassa & obscura meliorem consistentiam ac colorem acquisivit & semper debita copia prodiit. Verùm, uti apud alios, opera danda, ut *lacte sano* fruatur & caveatur, ne in ventriculo grumescat aut bilescat.

Quando

Quando *potum lactis* inchoaverit & aliquot diebus biberit, non citius, quia nuper *ab infuſo rhabarb. ipſi familiari* debilitatus fuit & expalluit, *purgari* poſſet. *Purgans* autem ſit *vel infuſum rhabarb.* aut ſi fortè ob crebrum uſum minus alvum laxet, *tale* parari poſſet.

℞. *Fol. ſenn. ſ. ſ.* ʒj. *Rhabarb. el. Agar. alb.* ana. ℈ij. ⊖ ♀ ℈ß.
Flor. borrag. beton. ana. *Pug. j. ſem. fœnic.* ʒj.

Inciſ. & contuſ. indantur vaſi vitreato: affund. aq. font. calid. q. ſ. benè clauſa digerantur in loco temperato hor. 12. coletur citra expreſſionem: in colaturæ ℥iiiß. *ſolv. Mann. ſelect.* ʒx. *iterum coletur: detur mane hor. 6. calidè, hor. 8. detur juſc. ſine pane & adhuc bis ad prandium uſque:* prandeat poſtea more ſolito: ſi fortè ignavius purget, aliis vicibus *doſis ſennæ* ʒj. *rhabarb.* ℈j. augeri poſſet. Vel ejus loco dari poſſet *de ſequente mixtura*, quam frequenter ſenibus cum optato ſucceſſu ſuadeo.

℞. *Syr. roſar. ſ. ſ. de cichor. cum rhab.* ana. ℥j.
Extr. Diacartham. ʒß. *aq. flor. acat.* ℥j. *Mſc. ad vitr.*

Hujus cochl. ij. vel iij. dari poſſent *manè hor. 6.* ſi alvum non moveant, *poſt horam octavam* rurſus dentur *cochl. ij. ſeu quod reſtat*, poſtea bis juſculum ad prandium uſque.

Lac vaccæ ſanæ paſtæ fœni primarii part. ij. ſecundarii parte j. bibat recens mulctum tepore naturali præditum in conſueta portione cum pauxillo ſacchari. In prandio comedat juſculum lactis cum pane, aut vitell. ovorum aut cum oryza minutim contuſa in pultis formam coct. Licet quoque in prandio tuto veſci carne vitulina aut hœdina minutim conciſa, item de pullo gallinaceo elixo aut aſſo & fruſtulo panis ſed non ultra ℥iij. *mallem ut in prandio biberet decoct. rad. chinæ aut lign. viſc. quern. quorum* ʒij. *cum paſſul. Corinth. contuſ.* ℥j. *coqui poſſint in menſ. j. aq. fontan. Veſperi poſſet bibere lac prius elixum ac cremore privatum, ſed rurſus calefactum, cui aliquid de potu ordinario admiſceat: addo quandoque cochl. ſyr. violar. imprimis ſi alvus ſit immorigera. Cibum ſolidiorem in cœna omittat.*

Vitentur omnia, quæ pridem diſſuaſa fuerunt: *In hac cura* nuſquam tutus eſt vini potus, licet non ſtatim damnum percipiatur, nec grumuli in ventriculo & inteſtinis turbas dent; nam chylo magna pars lactis permiſcetur, cui, ſi accedat vinum, etiam in vaſis ſanguiferis, coagulationem quandam parere valet, unde, imprimis in glandulis obſtructiones ſubnaſcuntur, aliorum, etiam periculoſorum morborum cauſæ, eoque nocentiorem, quia diu cauſa eorum latet vixque agnoſcuntur,

cuntur, donec difficulter ſuperabiles evadant. *Videantur Petr. Sal. diverſ. Zacut. Luſ. Fern. aliique de Tuberculis crudis pulmon. aliarumque partium.*

III.

Si recidiva gliſcat, aut paroxyſmus Apoplexiæ ſimilis immineat, quantocyus ſerum à capite revellendum eſt & ſpiritus animales excitandi, *hac methodo.*

1. Injiciatur *Clyſter*, licet alvus aperta ſit.

℞. *Rad. Irid. noſtr.* ℥ß. *Bryon.* ʒij.
Herb. beton. Salv. major. ana. *Mj.*
Fl. Malv. arbor. P. j. ſem. fœnic, ʒij.
Inciſ. & contuſ. Mſc. coq. in ſ. q. aq. fontan. ad conſumt. tert. part. Colat. ℞. ℔j. *add. mell. anthoſ. cochl. iij.*
Elect. cathol. ℥j. *El. Hier. picr. Gal.* ℥ß. ⊖ *commun.* ʒj. *Mſc.*
Idem clyſter aut ſi fortior exigatur *aliquoties* iterari poterit, ſed *non niſi bis in die,* niſi neceſſitas alia imperet.

2. Si venæ valdè turgeant atque æſtus percipiatur, tutò *Vena in pede ſecari ac* ℥iiij. *vel* ℥v. *ſanguinis* educi poterint.

3. *Manè hor. 6. & veſp. hor.* 5. detur ʒß. *hujus pulveris cum aqua beton. ſalv. aut ſimilis cochl. ij. vel iij.*

℞. *Pulv. antihect. Poter.* ʒiß. *ung. alc. pp. C. C. ph. pp. oc.* ♋. ana. ʒj.
Matr. perl. pp. ʒß. ⊖ *vol. lumbr. aut viperar.* ℈ß.
Ambr. gryſ. gr. vj. ol. d. rorismar. gtt. ij. Tab. man. chr. perl. ℥iß.
Mſc. F. Pulv. d. ad ſcat.

4. *Horis intermediis diu noctuque*, ſi vigilet, dari poſſet *ſubinde cochl. j. vel ij. ſeq. mixturæ*: modo non ſtatim à paſtu

℞. *Aq. flor. til. pœon. paralyſ. beton.* ana. ℥j.
Liq. C. C. ſuccinat. ℈ij. *mag.* ♁ii *diaphor.* ʒß.
Ol. d. ſuccin. alb. rorismar. ana. *gt. j.*
Tab. man. chr. perlat. ℥ß. *Mſc. d. ad vitr.*

5. Si ſopor gravis accedat cum memoriæ magna imminutione, ſtatim *Veſicatoria utrique carpo & internæ tibiæ utrique ſub genu* applicarem: aliquando in hoc caſu imprimis ſi vertigo accedat, *capitis cuti capillatæ toti, abraſis prius capillis veſicatorium inſtar cucuphæ impono, ac*

horis

horis 8. vel 10. relinquo, nullam vesicam excitat, nisi fortè attingat portionem cutis depilem, quod tamen cavendum: multum aquæ ex poris educit sine ulla molestia, dempto vesicatorio, imponatur butyrum recens brassicæ capitatæ inductum. Quamprimum cutis exsiccata fuerit, furfures pectine buxeo sensim aufferendæ. Si necessum sit, post dies 10. vel 12. vesicatorii applicationem denuo repeto: sed vesicatorium sit empl. Horstii aut Augustanor. nullo modo fermentum cum Cantharidibus. Vid. apud Bartholin. C. 4. Epist. 86. p. 489. Puerarius Medicus Genevensis Patri suo ex gravi capitis commotione à casu aliquid paralytici passo Vesicatoria toti capiti raso cum fructu applicuit.

6. Excitetur soporosus *spir.* ⊖ ✳ *urinos. aut spir. fulig. aut spir.* ⊡ naribus admoto; item *balsam. succini.* Linguæ apex attingatur *ol. d. caryoph. cinamom.* Naribus illinatur *aqua Lavendul. cui parum Euphorb. & sacchar. permixtum.*

7. In forti oppressione spirituum animalium magno cum fructu dedi *hanc potionem.*

℞. *Pil. cochiar.* ʒj.
Syr. rosar. sol. simpl. ʒij.
Aq. salv. q. sat. ad. solutionem.
Detur *qualibet horâ tota potiuncula.*

8. *Lac* in tali spirituum animalium oppressione omittatur, quamprimum hæc remittit, & spiritus animales majorem serenitatem acquisiverunt, tunc *hujus potum methodo consuetâ* rursus auspicetur: cibetur jusculis: potus sit *decoctum sassafras.*

Deus T. O. M. omnibus benedicat!

Neocomi d. 25. Octobr. 1690. Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

Abiturus die 5. Novembr. 1690. monui 1. ut nunc omitterentur *remedia ante lactis potum sumenda, except. balsamo cephal. & globulis ex fermento, bile & ⊖,* 2. *Purgantia* omitteret aut parcius hæc sumeret, quia *ab usu rhabarb.* & ab excretis durioribus in leipothymiam incidit ferè, fortè membrana nervea nimis denudata *à sæpius sumto rhabarbaro.* 3. A ructibus acidis non terreatur, quia non quævis aciditas nocet, nam caseosa substantia semper acescit in vitulis, agnis, hædulis &c. etiam pinguissimis, non tamen semper nocua est.

Morbo-

Morbosus acor in ventriculo est, quando acida vomitu rejiciuntur, & grumosa, quando ventriculus gravatur & inflatur cum anxietate. 4. Diarrhœa compescenda *ol. N. M. express. in jusculo pisi magnitudine* sumtum.

" *Lactea Cura contra podagram, catarrhos &c. utilis futura talis " commendatur à Domino du Clos Medico Parisiensi.* 1. *Ter aut quater in " die bibendum.* 2. *Manè bibendum recens mulctum, ne in ventriculo " acescat aut grumescat, addendum parum sacchari: si os inde incalescat, " parùm aquæ fontanæ.* 3. *Pro prandio comedat panem, bibat lac tan- " tum quantum ventriculus toleraverit, panem comedat siccum aut lacte " mollitum. Item juscula lactis cum vitellis ovorum. Item ova sorbilia " cum pane, oryza: pultes lacteas: coagula lactis. NB. At qualia? fruc- " tus crudos aut coctos at dulces. Si diarrhœa superveniat, lac calidè " bibendum: si alvus adstricta, bibat tempore somni lac frigidè. Si " appetitus prostratus sit, horâ ante prandium ℥ij. rhabarb. aq. infus bi- " bendum: diebus* 2. *vel* 3. *repeti potest, si necessum sit: si abdomen infla- " tur, dari quoque potest digestionem juvans. In hac cura non opus ha- " bebit alio purgante.* 5. *Si febriles accessus superveniant, lac non est " omittendum; solummodo lacti addatur quarta pars aquæ communis: o- " mittat panem & alia alimenta: V. S. podagricis nocet.* 6. *In principio " hujus curæ usus cum fœminis omittendus mensibus* 3. *vel* 4. *Hucusque " Dominus du Clos.*

NB. Dum *Perillustris Dominus Lac* pridem bibit, paulò post multum mingere cogebatur, adeò ut, quod antea non fiebat, non rarò *ex Senatu* exire cogeretur, imo toto tempore, quo *Lac* bibit, urina tenuis & spicea fuit cum enæoremate tenui: dum nunc *mense Octobr.* juscula sumsit, urina semper minus tenuis cum crasso sedimento: ex his concludo tenuiorem partem *Lactis* citò ex jejuno & ideo ad massam sanguineam ferri. Caseosum diu in Colo persistere, unde crassas fœces & compactas sæpe dejicit: *Lactis* partem tenuem multo tenuiorem esse chylo ex jusculis & carnibus confecto; nam chylus ex jusculis & carnibus &c. prolectus similis est Gelatinæ, quæ ex carnibus parantur: ergo *lactis* tenuior pars minus quàm jusculum carnis calculum vesicæ augebit; quamvis semper illum augeant assumpta alia quævis, nam auctus visus in lactantibus, in hydropotis &c. non tamen negari potest illum magna incrementa sumere à vino, à cibis salitis, viscidis, caseo &c.

Hoc

Hoc Memoriale Neocomo Mense Februarii 1691. *mihi mittebatur.*

PErillustris Dominus Cancellarius post meum abitum indies melius se habuit. Expergefactus bibit *mane lac recens mulctum. Meridie lacti ebullienti* immittit *duo vitella ovorum* & ℥*iij. panis. Vesperi* quoque sumpsit *lac recens mulctum,* verùm addidit *tertiam partem aquæ,* ut alvus liberior esset, *uti D. D. du Clos præscripsit cuidam Capitaneo.* Hæc nutritio effecit, ut nec famem nec sitim haberet hucusque, nec *post meum abitum* aliud edit & bibit. Verum *ab* ℥*xiiij. lactis* pervenit sensim *ad* ℥*xx.* sine ructu aut aggravatione stomachi. *Post meum abitum* alvus per dies 15. occlusa erat, ut 10. *Clysteres* admittere cogeretur, postea iis non amplius opus habuit, quia ferè alvus quotidiè spontè solvebatur; si tardius solutio fiebat, evenit tamen ad finem secundi diei. Fœces ordinariè sunt siccæ & duræ globosæ, colore olivæ, raro flavæ aut albicantes. Urinæ magis inæquales seu variæ, quàm dum apud ipsos commorabar, eminxit claras instar aquæ fontanæ, in principio duarum defluxionum exiguarum, quas bis passus est; carebantque sedimento: & dum duo isti catarrhi durarunt, quandoque minxit urinas turbidas albas, quandoque claras colore citrino. Sedimentum turbidæ urinæ farinaceum evasit aut simile lacti densato seu coagulato. Quæ clara emingebatur, nunc talis manebat, nunc turbabatur itidem cum sedimento farinaceo. Misit sedimentum farinaceum siccatum, ut explorem ejus naturam.

Reliquiæ defluxionis, dum ipsi aderam, seu Hemiplegiæ imminuuntur insensibiliter, ita ut duæ defluxiones, quæ hactenus supervenerunt, nulla attulerint incommoda alicujus momenti, exceptâ ultimâ, quæ tussim aliquam & sputi ejectionem effecit, ac impediverunt somnum, qui aliàs ordinariè durat 5. 6. vel 7. horis. Dum hæ duæ defluxiones durarunt, sensit versando brachium sinistrum aut illi incumbendo levem dolorem scapulæ sinistræ ad olecranum, verùm non impedivit, quo minùs motum retinuerit, extra hunc casum tàm liberum habet, quàm manus dextra.

Dum hæ defluxiones aderant, post meridiem frigus leve pedum supervenit, aures graviores quoque erant, ac si aere plenæ essent sine tinnitu. Vox minus clara *cassée*, seu *fracta.* Pedes parùm tumebant, ut impressa digitorum vestigia servarint & à fascia in brachio incisuræ seu sulci: *à frictione* sulci evanuerunt, à tepore lecti noctu quoque pedum œdema.

Tumor pedum diversus est à stupore ambarum manuum, ille

in lecto evaneſcit, hic mane evenit in ſomno, quando evigilat, imprimis manûs ſiniſtræ parvus digitus rigidus & ſtupidus fit. Probabile videtur ſymptomata pedum, aurium & vocis provenire à tranſpiratione deficiente. Nam tunc quando pedes frigore afficiuntur, dum manet in lecto, ſupervenit calor, & mador unde ſtatim talia ſymptomata evaneſcunt, ſaltem multùm imminuuntur, & melius dormit, ac mane nullum amplius incommodum aut valde exiguum ſentit, quia ſudor ſerum tanquam horum cauſam ſuſtulit. Id ipſum confirmat in ſua opinione, quia, dum ante ſex ſeptimanas ſe expoſuit aëri, illo die quo exiit, magis illa incommoda ſenſit quàm ordinariè. Heri multum ſeri ex ore emiſit, inde pedes quaſi inflati erant & digiti manûs ſiniſtræ minus ſtupidi & quaſi nihil torpidi. Verum quando evigilat, urinæ ſunt turbatæ: videtur urina non eſſe turbida, niſi prope partum.

Frictionem manè & veſperi admittit per totum corpus, ea opinione, quod illa juvet inſenſilem tranſpirationem ſibi ſummè utilem. *Balſamo* nucham & caput in monſtratis locis inungit *mane*. *Electuarium*, quod ſuaſeram contra catarrhos, ad ſtomachum videtur ipſi optimum eſſe.

Quid in futurum agendum ſit? quid ſibi velint mutationes urinæ? quid minentur pedum tumor, & digitorum ſtupor in manibus?

Ad hoc Memoriale reſpondi Die 20. Februarii 1691.

PErilluſtris Dominus ſcire avet, quid in præſente valetudinis ſtatu porrò agendum & in futurum ſperandum aut timendum ſit?

In cura lactea nihil immutandum videtur; quoniam *lactis potum ad ℥xx. mane, in meridie lac cum vitellis duobus ovorum & ℥iij. panis & lac in cœna cum tertia parte aquæ* tolerat, inde nec gravatur, nec eructat; quia quoque hæc famen ſedant & explent, ac ſitim compeſcunt; quia denique vires conſervat, alvus ritè ſolvitur fæcesque naturales & compactæ ſunt, tandem quia pro nutritione corporis & virium conſervatione *hæc lactis ter in die ſumpta copia* ſufficit, nihil addendum aut detrahendum eſſe videtur. Creditur aliàs *Germanorum & Helvetiorum* ſeu fermentum ſeu menſtruum ventriculi aliquaque ſolidiora poſtulare, *ut quoque exegiſſe vidi apud Fr. Cappucinum Rothwilanum, qui ſolo lacte & vitellis ovorum cum pauxillo panis podagram curare annitebatur, periculoſa Diarrhœa correptus fuit, ut illam penitus intermittere cogeretur. Alii manifeſte ſenſerunt, vires ſibi à ſolo lacte nec reparari nec augeri imò imminui, unde neceſſario carnium animalium ac omnino victum pleniorem ei*

jungere

jungere debuerunt, & hunc usque in diem id faciunt sine læsione imo cum effectu exoptato: nam non solùm nationes propè integræ, nec omnia individua æque victum tenuem tolerant. Eoque magis huic curæ insistendum, quia manifestè experitur *Perillustris Dominus*, indies se melius habere & symptomata hemiplectica imminuta fuisse *post meum abitum*; quod etiam factum est in duabus defluxionibus, quæ hactenus evenerunt, nam *citra ullorum remediorum aliorum usum* evanuerunt. Quæ indicio sunt *hanc curam lacteam & alimenti & medicamenti vices* præstare. Indeque concludo audacter pergendum esse *illâ*.

An alia remedia Pharmacevtica aut Chirurgica Perillustri Domino suadenda? porro dispiciendum est. Quia alvus aperta est sponte, quia quoque nullam tensionem in abdomine, nullam aggravationem in præcordiis percipit, nec eructat, *nec clystere nec ullo alio purgante* opus habet. Quoniam duæ defluxiones spontè cessarunt, non opus habet *vel pulvere vel aqua cephalica nuper præscriptis:* multo minus *fortioribus remediis*, quæ non nisi sopore profundo præsente adhibenda suasi. Pergat ergo *solo lactis usu & frictione.* Si defluxiones sentiat, utatur *Electuario ex conserva rosarum rubr. theriaca &c. horâ noctis. Post Pascha circa medium mensis Aprilis* iterum edocendus ero de statu valetudinis, tunc deliberandum, *quid porrò agendum & imprimis num Venæsectio conveniat?* interea attendendum erit ad omnia symptomata, quæ interim evenire possunt.

Quid metuendum, quidve sperandum sit? nihil mali timendum & felix successus sperandus, quod potissimum inde colligo, quia ultimæ duæ defluxiones hemiplegiam nec auxerunt, multò minus attulerunt, imò, quæ supererant, hactenus prope evanuerunt suâ sponte: insuper aliquo modo dolorem excitarunt, si brachio sinistro incubuit aut illud movit, quod indicio est, defluxionem extra nervos delapsam esse, nec illorum medullæ se insinuasse, quod confirmant etiam tussis & vox rauca. Ab urinæ varietate non turbetur, nam quia nec in renibus dolet, nec in ipsa mictione ullum dolorem ac impedimentum percipit, nullum calculum adesse, multò minus aliquid purulenti latitabit? sedimentum exsiccatum, quod mihi missum fuit, multùm salis continuit, parùm terræ. Quia tumor pedis tepore lecti & sudore evanescit, *nulla* postulat *remedia.* Stupor & rigiditas digitorum post somnum, non provenit ab influxu spirituum animalium, sed à motu sanguinis impedito, uti multis etiam sanis evenit, nihil mali portendit, nam suâ sponte evanescet, quando surget & se moverit. Pergat *frictione, usu balsami:* mane tardè surgat, sudorem spontaneum nun-

quam impediat. Extra lectum corpus imprimis, pedes contra, frigus muniat.

Menſe Martii 1691. *ſcribit Excell. D. D. Grojan*; optimè ſe habuit *Perilluſtris Dominus*; prægreſſa hyeme gelidiſſima in publicum prodiit abſque moleſtia: dum manus ſæpe aeri frigidiſſimo expoſuit nudas, unde obriguerunt, poſteà flexiles redditæ *à chirothecis pelliceis, Diætam lacteam* accuratè obſervat.

Idem Exc. D. D. 20. *Maji ſcribit*: *Perilluſtris Dominus Cancellarius* legit ſæpè & cum attentione *D. D. du Clos Pariſ. curam lactis frequentem purgationem exigentem: Illuſtriſſimus Dux à Schomberg ſingulis ſeptimanis ſumſit purgans ad reliquias fœculentas lactis evacuandas*: hanc ob cauſam *Ipſi* quoque concedere cogebatur *infuſ. rhabarb.* ℥j. ⊖ ♀. ℈ß. *cum aq. communi*, unde ter alvus ſolvebatur, urina crocea evaſit, quam ſimul copioſe eminxit. Conqueritur ſubinde de dolore obtuſo fœmoris dextri citra motûs impedimentum. Cætera optimè ſe habet.

Die 29. *Maji* 1691. *reſpondi*: Quia tantopere urget *purgantia*, *infuſum rhabarb. cum* ⊖ ♀ *ſubinde* dari poterit, quia ⊖ ♀ *utpote alkalinum* acidum debellat atque ita coagulationem præcavet. *Curâ lacteâ* porrò pergat, ac omnia, *quæ in diverſis Conſiliis præſcribebantur*, obſervet.

OBSERVATIO CLXIV.

Hemiplegiæ Species mira.

R. *D. P. N. N. Braunsbergâ Boruſſus, Confeſſarius in N. Monaſt. Sylv. Hercyniæ.* 45. annor. ſtaturæ juſtæ, olim carnoſior, nunc macilentior. Parùm comedit à longo tempore, potus cibum longè ſuperat quantitate. Oculi perpetim flaveſcunt, ex ore acorem ſemper redolet, etiam jejunus. *Circa principium anni* 1675. cum equo in foveam nive opertam cecidit: equus magno conatu ex fovea emergens calce pedem dextrum ſub malleolo interno fortiter feriit, adeò ut calcis veſtigia per ocreas & tibialia ibidem impreſſa viderentur. *Per* 3. *Septimanas* nullum dolorem nec aliam moleſtiam animadvertit: poſteà ſubindè ardorem quendam non continuum nec diuturnum ibidem pati cœpit. Poſteà ardor ſe longius diffudit, nam ab imo pede dextro ſubitò totum latus dextrum invaſit uſque ad caput, maximè verò in cervice & ad extremos digitos per totum brachium pectus & abdomen dimidium uſſit. Ardor iſte ſemel in menſe quandoque

bis

bis invadit, non durat ultra horæ quadrantem, post invasionem debilis evadit, ut decumbere cogatur, & loquela minùs prompta redditur. Invadit plerumque manè horâ octavâ vel paulò ante, jejuno stomacho, nunquam post pastum. Præsente paroxysmo sumptâ *Aquâ antiapoplecticâ*, aut manu ob æstum maximum frigidæ immersâ ardor remittit ac citius à paroxysmo liberatur. In ipso paroxysmo artus movet pro lubitu; non p. n. succutiuntur: extra paroxysmum scribit, obambulat, celebrat, concionatur. Tremit quidem artubus, sed ante hunc ardorem jam tremulus erat, quod adscribebatur copioso potui, & spiritui vini, cui admodum indulget.

Die 10. *Junii* 1676. *me convenit Doneschingæ.* Observavi pedem dextrum semi luxatum, nam malleolus internus non prominet nec tactu reperiri potest, dexter verò admodum protuberat & duplo major est naturali: imum pedem nihilominùs movet, minus tamen quàm sinistrum: non dolet, incedit citra claudicationem; ita tamen ut magis extrorsum pes inclinet, nec pulpam sub pollice & portionem tali internam satis firmiter & planè terræ seu pavimento imprimat. Totus pes vesperi œdematosus fit, mane detumescit. Nullam vertiginem, nullam cephalalgiam, nullum denique tinnitum aurium experitur. Omnia sani munia propemodum obit.

Resolutio.

CAusam referre, unde ardor iste momentaneus ad summum per quadrantem horæ durans eveniat in toto latere dextro, adeò vehemens, ut præ molestia manum frigidæ immergere cogatur, difficile & arduum omninò est. Succo nervoso acri ob contusionem generis nervosi sub malleolo dextro adscribere possem, quia nervis illis in pedibus læsis effectum, ut primum solummodò latex iste ad locum affectum funderetur; posteà principium seu portio dextra medullæ spinalis ob ardorem in pede dextro in consensum traheretur seu stimularetur, ut ibidem quoque latex iste effunderetur: nam acri humore abundat, quia parùm comedit, multùm verò bibit; præterea spiritui vini nimium indulget: comovetur jejuno stomacho, quia sanguine chylo nondum diluto hic humor magis efferus redditur. Denique hoc symptoma affinitatem habet cum hemiplegia, nam loquela difficilior redditur, ipseque inde vel maximè Apoplexiam veretur, lassitudo spontanea & debilitas, ob quam decumbere cogitur, quamvis artus adhuc movere possit. Brevi autem durat affectus, quia humor valde tenuis est.

Non videtur fieri constrictis arteriis vel venis, quia nulla stagnantis sanguinis signa in paroxysmo observantur.

Suasi *Ipsi manè ac vesper. Pilul. ex diaphor. ♃l. cinnab. nativ. cum succ. beton. parat. Tabul. cephal. Balsam. apoplect. Aq. antiapoplect. Foris emplastr. diachalcit. cum ♄ diaphoret. ligaturam pedis.*

OBSERVATIO CLXV.

Hemiplegia Lateris sinistri cum motu convulsivo post Hemicraniam.

Nobiliss. Domini Equitis & Proconsulis N N. Filius apud Uranios: erat annor. 12. *Anno* 1689. sanus & robustus, pro aetatis ratione staturae longioris: videbatur *Matri* Hecticae obnoxius 1689. *d.* 13. *Jul.* verùm tunc nec vel minimum indicium Hecticae imminentis apud ipsum, *dum Altorffii apud Uranios eram,* animadvertere poteram: narrabatur illum per incertos paroxysmos saevâ hemicraniâ affici, ob quam decumbendum ipsi fuit, vomuit, posteà dormivit, post somnum omnis dolor evanuit: erat tunc in procinctu *ad iter in Italiam.* Suasi tunc *pulv. cephal.* caveat sibi ab aestu & sanguinem inflammantibus. *Hunc pulverem* ipsi profuisse *Domina Mater scripsit. Tribus annis* quibus *in Italia* morabatur non frequenter hemicraniâ corripiebatur: at 1692. aestate aliquoties atrocem hemicraniam rursus expertus est: *die* 11. *August.* 1692. quo tempore annum aetatis 15. superavit, *scribebatur d.* 30. *Jul. Mediolano Luganum,* macilentus & pallidus pervenit: in toto sinistro latere debilior erat cum sensu formicationis, manu sinistrâ pro lubitu uti nequiit, quandoque nec brachium nec pedem firmum tenere potuit, labium subinde sinistrorsum trahebatur, impingebat subinde in loquela, linguam graviorem dixit. Haec tunc temporis jam per dies 14. erat perpessus: appetit, non decumbit. *Medici Mediolanenses & Luganenses* spasmodicum affectum vocabant, & Apoplexiam timendam praedixerunt. *Quaeritur, an in Italia sinendus?*

Respondi: In Italia hujus generis affectus feliciùs *congruis adhibitis* curari posse utpote in regione calida. Si animus sit illum domum relocare, id faciendum ante hyemem. Misi *pro itinere Elaeosacch. cephal. seq.*

℞. Sacch. alb. ℥ij. *Extract. castor.* ʒß.
Ol. nuc. mosch. expr. ℈ij.
dest. rorismar. majoran. ā̄ā. ℈j.
lavend. succin. ā̄ā. *gt.* iiij. *Msc.*
Cum aq. betonic. flor. til. sumend.

2. Pulv.

2. *Pulv. cephal. pro aq. cephalic.*

℞. Diaphor. ♃. ʒj. C. C. ph. ppt.
Ung. alc. ppt. ā̄ā. ʒij.
Cinnab. ♄ rectif. ℈ß. Extract. castor. ℈ij.
Ol. N. M. expr. ℈ß. ol. succin. rect. gtt. iij.
Sacch. alb. ℥ij. Msc. F. Pulv.

30. *Theriac. cœlest. ʒß. F. pil. No. xxx.*

Commendavi ipsis *Frictiones* totius spinæ, muniant ipsum probè contra frigus & pluvias.

Die 25. August. 1692. Domina Mater Altorffio scripsit. Usus est *transmissis* & multò meliùs se habet: verùm manu sinistrâ non benè uti valet, nec pedi sinistro suum robur constat, nullum prorsus patitur dolorem, est hilaris, benè comedit, rursus fit coloratior: *Altorfium* pervenit *d.* 23. *Aug.* pedem sinistrum firmum tenere nequit ut nec quoque brachium, & quidem minùs versus noctem quàm interdiu, & brachium minùs quàm pedem: noctu benè dormit: antequam *meis remediis* usus est, nullum globum in thorace suo foramini manu sinistrâ intrudere valuit: nunc id optimè peragit.

Die 29. August. misi rursus *Pulv. cephal. add. Extr. castor.* ℈ʒ. *Cinnab. ♄. gr. xij. rad. pœon. ℈j. Msc.*

Die 5. Sept. 1692. D. D. Franc. de Menteln scribit; Narium hæmorrhagiam consuetam jam ab anno substitisse, & à duobus mensibus motus convulsivos in artubus sinistri lateris observatos fuisse, qui adeò invaluerint in his, ut quoque os torserint & loquela nunc impingat: addit hæc fieri sine ullo dolore aut sensûs læsione, non continuò sed per intervalla; videri ipsi *Domino Ægro* manus & brachia suum robur habere, nisi impedirentur à motu convulsivo. Unde statuit affectum potiùs convulsivum, quàm paralyticum & potiùs actionem depravatam, quàm abolitam aut imminutam, idque ab irritatione à particulis acribus massæ sanguineæ secretis & depositis ad partes nervosas. Ab 8. diebus *post usum pulver. cephalic.* meliùs habet: *Elæosacch.* nondum usi sunt, quia modum utendi ignorârunt. *An utilia sint juscul. alterat. cochlear. nasturt. aq. fumar. acetosell. flor. borrag. endiv.* non neglectis *castor. cinnab. succin.*

Respondi: Aliquid paralytici concurrere, quia globulos in thorace manu sinistrâ intrudere non potuerit, sensum formicationis senserit: consistere posse motus convulsivos cum semiparalysi nondum

medul-

medullâ penitùs occupatâ: sumat *Pulv. mane ℈j. vesp. ℈ß. Elæosacch. ℈ij. permiscend. aq. ℥vj. & promiscuè cochl. j. atque alterum* dandum. *Juscula alterata* non rejeci. Commendavi ipsis imprimis *Frictiones*.

Die 13. *Septembr. D. D. de Menteln scribit:* Affectum primò apparuisse hemiplegiam esse, nunc accidentibus motibus convulsivis vocandum meritò paralysin convulsivo-scorbuticam, *qualis describatur à Riverio in Praxi & Observationibus.* Monet descriptionem *à Medicis* communicatam diversam esse, ac nunc animadvertat, nam nullum defectum vel in motu vel in sensu deprehendi, nec in brachio nec in pede sinistro, quando digitis manûs sinistræ uti voluit cum aliqua vi, sensit digitorum tensionem aut succussionem imò in toto brachio: si verò quietos tenuit, vel si illos leviculè movit, non fiebat. In principio quidem sæpius in die brachium succutiebatur, quæ tamen nunc minùs molesta est. Extra tempus succussionis nullam observat impotentiam, nunc iterum vestes induere valet, nisi digitos fortiùs *Ex. gr.* versus globulos trudat & per foramen adigat: inter ingrediendum sentit leve quoddam impedimentum, quod adscribit ungui pollicis carnem saucianti: inter ridendum & loquendum os non trahitur ad latus, ut in principio & augmento morbi fiebat, nec os distorsum manet. In sinistro latere nullum sentit formicationis sensum. Impedimentum loquelæ adscribit venis sublingualibus admodum turgidis, quam attraxit frequenti linguæ vibratione in ore, etiamsi nec loquatur nec edat. Etiam venæ brachii & pedis affectorum turgidiores debitò sunt. Unde *ipsemet Æger* suum affectum adscribit plethoræ, provenientem ab hæmorrhagia suppressâ à longo tempore. *An V. S. in pede sano instituenda?* dubitant *domestici & ipse*, quia *mea medicamenta* jam profuerunt: putant maleficium subesse, unde jam exorcismis usi sunt &c. Æger quotidie melius habet, imprimis si obambulando se exerceat per prædia. NB. Scintillatio quandoque oculis obversatur ac si lumen parvum per oculum jaculetur. In latere affecto facies macilentior & pallidior est. Urina plerumque est pallida, tenuis & cruda.

Die 21. *August.* 1692. *D. D. Carolus Joseph. Marlianus Medicus Saroni in Ducatu Mediolanensi scribit D. D. Sebastiano â Lacu Luganum. Dominus Eques est temperamenti calidi & sicci,* gracilis, staturæ proceræ, facie florida: passus est hæmorrhagiam largam narium præteritis annis. *Mens. Jun.* 1692. sentit aliquid de capitis parte sinistra descendere cum læsione partium oris, motu brachii convulsivo & linguæ impedimento, ut verba non benè pronunciaret. Læsio sinistræ partis an fuerit dolorosa & motus convulsivus num tonicus an vibrans? non fuit explicatum. Affectum non levem esse, cùm totum genus

nervosum

nervoſum in conſenſum trahere & funeſtos caſus producere poſſit: magis tamen timendum, ſi à capite læſo originem ducat, quia motus convulſivos præceſſit ſenſus quaſi rei alicujus deſcendentis. Impuritates congeri & demitti putat à tota maſſa ſanguinea vel à liene: has imbutas eſſe acrimoniâ, ut ex temperamento, ætate &c. conſtet, acriores factas ob ſuppreſſam narium hæmorrhagiam à calore evaſerint, qui ſemper agat: huc perveniſſe evaporatione vel exſudatione ad partes nervoſas & membraneas. Particulas has quoque vocat auſteras, acidas. Concludit humorem talem evacuandum, revellendum, corrigendum, novum proventum inhibendum & capiti proſpiciendum eſſe. *Ex Chirurgia* ſuadet *V. S. in pede ſiniſtro: Hæmorrhoidum apertionem: Veſicatoria*, at cui parti? hoc opus, hic labor: primò in cruribus, mox in coxis, denique in brachiis ad muſculum ſc. Deltoidem: *Cucurbitulas ſiccas: Frictiones. Ex Pharmacia lenit. ex ſenn. Myrobal. ſyr. roſ. ſ. ſ. caſſ. El. lenitiv. cathol. purgant. pil. coch. aur. hermodact. turbith.* ſuperbibat *ſer. alterat. cichor. endiv. borrag. bugl. fumar. lapat. ſem. 4. frigid. maj. min. epithym. rad pœon. Lign. viſc. querc. flor. primul. ver. lil. convall. ſem. & cort. citr. Alterantia: idem ſerum vel deſtill. vel per arenam trajectum*, quod melius putat: *add. ſuccis deſtillatis vel per arenam trajectis herb. refriger.* aut corrigentium humores acidos ſeu auſteros *ſcil. ſiſymbr. aq. cochlear. anagallid. borrag. endiv. lupul. fumar. portulac. acetoſ. &c. Specif. ol. ſuccin. ad gtt. viij. vel x. cum aq. ſpecif. flor. til. pœon. ung. alc. ppt. corall. margar. ſal ex rad. pœon. & corylo*, ſi haberi poterit. *Topica: ol. ſuccin.* temporibus, ſuturis & naribus inungendum. In victu vitet aromata ſalita, legumina, piſces cœnoſos, caules, carnes induratas, lacticinia, vinum penitùs denegandum, bibat *decoct. ſantal. alb. lign. viſc. q. add. rad. pœon.*

Reſpondi ad Literas D. D. de Menteln, die 13. *Sept.* 1692. *datas.* Complicati affectus Ægri, ratione primariorum ſymptomatum reputari poſſunt, ſi omninò *Hiſtoria* accuratè tradita fuerit: primò enim *Nobiliſſimo Domino Ægro* aliquid hemiplectici accidit, nam eo tempore quo invadebatur, omninò debilitas totius lateris ſiniſtri aderat, loquela impingebat, os diſtortum fuit, adfuit imbecillitas manûs ſiniſtræ, ut globulos thoracis intra ſua foramina trudere nequierit, quam actionem motus convulſivus tantopere impedire non potuiſſet, ſive motus iſte tonicus ſive ſuccuſſivus aut vibrans fuiſſet, nam nihilominus ſuum robur conſtitiſſet digitis. Inſuper, *ut in primis Niteris ſcribebatur*, ſenſus formicationis aderat. Loquelæ impedimentum non poſſum venis raninis admodum turgidis adſcribere, aliàs illud perpetuum, con-

tinuum & hucusque durans perstitisset. NB. Ranula sub lingua non tantopore loquelam impedit, nisi magna sit. Impotentiæ huic aliquo modo paralyticæ motum convulsivum accessisse, vel illam consecutum fuisse ultimæ notum fecerunt, nam præter voluntatem pedes & brachia succutiuntur, ut hos artus firmos tenere nequeat; ad hunc depravatum motum pertinet quoque linguæ vibratio intra os, licet id consuetudini tribuatur, tamen quandoque illa proveniret citra voluntatem, aut saltem illa studio quodam inhiberi posset, si mera consuetudo esset. Impedimentum in ingressu firmo non potest esse unguis aliquis in pedibus, quia nullibi dolere scribitur. Paralysis aliqua & motus convulsivi jungi possunt considerata nervorum structura imprimis circa crura medullosa intra cranium: nam si spirituum influxus prohibetur, ab aliqua obstructione illa producitur; si verò membranæ illorum, quæ soboles sunt utriusque meningis, irritentur, hæc emergit. Nota est controversia de tremore artuum, quem quidam semiparalysi adscribunt, putantque fieri ob imbecillitatem nervorum, nam dum vis movens unum ex artubus movere conatur, movetur pars, quia verò non benè & firmiter partem movet, obstante partis pondere, resultat tremor. Licet quidam nihilominus convulsivum quiddam judicent; & reverà est, si partes premant.

Locus primariò affectus est crus medullosum cerebri intra cranium, quia totum latus sinistrum affectum est, non cerebelli, quia nervi ab illo provenientes illibati perstiterunt, ut patet ex actionibus imi & medii ventris integris & illibatis adhuc. Intra cranium hærere vitium testantur quoque loquelæ impedimentum & lux derepentè quasi oculum ceu jaculum transiens: hæc enim testantur Par quartum & thalamos oculi affligi.

Causa proxima est serum, quia nullus alius humor, quàm hic & sanguis huc perveniunt, tales effectus præstituri: sanguis quidem in vasis stagnans dolores parit, nullam tamen paralysin aut motus convulsivos excitat, & extravasatus longè graviora mala excitat, & vix tollitur aut mors evitatur, nisi *Trepano* aut aliâ viâ exitus pateat: hoc verò extravasatur & citra suppurationem tollitur, nisi nimium exundet: efficit paralytici quid, quatenus se medullæ insinuat: Convulsionem, si membranas vellicet; imprimis si acre sit, ut est *apud Nobil. Dominum*: id probat temperamentum calidum & siccum, unde metus hecticæ, hemicrania atrox, narium hæmorrhagia, quæ fit à sanguine acrimoniâ suâ oscula vasorum in naribus referante. NB. Omne serum salsum, *in Ægro* salsius. Magis cumulatum ob hemicraniam, suppressam hæmorrhagiam. Indicationes sunt serum avellendum, evacuandum, attemperandum & genus nervosum roborandum esse, id-

que

que *congruis efficacissimis & diligenter*: quia hemicrania à puero duravit, meninges debilitatæ & laxiores & ad recipiendum humorem dispositæ, unde tot recidivas passus est hemicraniæ. Si negligetur, timendæ æquè apoplexiæ ac epilepsiæ, cujus prodromi sunt motus convulsivi; nec contemnendum lumen oculis obversans, quod teli instar per illum jaculari ipsi apparet, *quod in Rev. & Illustrissima Domina Abbatissa de M. semper prodromus paroxysmi fuit, à quibus tandem enecata fuit.* Quomodo hoc præstandum sit *methodo exsecutivâ* his trado.

1. Propediem *V. S. in pede dextro non in sinistro* emittantur ℥v.

2. Haud cunctanter *Fonticulus* excitetur *in brachio sinistro.*

3. Si affectus crebro redeat cum hemicrania aut illa vehementius affligeret, nihil præstantius esset *Setaceo.*

4. Si *Scarificationi* assueverit, non intermittenda.

5. *Purgetur* ante hyemem *potione mannata cum decoct. senn. rhabarb. Agaric.*

6. *Crebrò imo singulô manè horâ* 5. detur ʒj. *hujus pulv. ceph. & antiepileptici cum aq. rorismarin. flor. til. aut Valerian. sylv. s. vin. destill.*

℞. *Rad. Valerian. silv. doronic.* ā̄ā. ʒij.
dentar. ʒj. *C. C. ph. ppt.* ʒij.
Ungul. alc. ppt. succin. alb. ppt. ā̄ā. ʒj.
Pulv. antihect. Poter. ℈iiij. *Cinnab.* ♁ *rectif.* ℈j.
Extract. castor. ʒß. *ol. succin. rectif. gt.* iij.
Sacch. alb. ℥iij. *Msc. F. P. s.*

Post sumtum pulverem maneat in lecto per horas 2.

7. *Paretur aq. cephal. de qua subindè cochl.* j. detur,

℞. *Aq. rorismar. beton. pœon.* ā̄ā. ℥j.
Pulv. March. ℈j. *Ess. castor.* ℈ß.
Ol. dest. rorismar. succin. ā̄ā. *gt.* ij.
Sacchar. alb. ʒj. *vel* ʒij. *Msc.*

8. Vescatur cibis boni succi, facilis digestionis. Vitet valdè salita, fumo indurata, nimium aromatibus condita, nimis acida, viscida, cruda. Exercitia corporis sint mediocria, Si motus conuvlsivi continuaverint, vinum vix concedi posset, aut illud probè diluat *decocto lign. visc. q. aut lentisc. Singulo mane* totum dorsum *fricetur* à nucha ad os sacrum *panno laneo.*

Die 29. *Martii* 1693. *ſcribit* Illum optimè habere: ſi quid animadvertit, utitur *theriac. cœleſt.* nuper moleſtiam in brachio ſiniſtro ſenſit, *à theriac. cœleſt.* ſumta ſtatim meliùs habuit. *Petit illarum copiam: non in Italiam,* ſed *Solodurum* ſtudiorum cauſa mittet *Illum Nob. D. Mater.*

Reſpondi d. 1. *April. Soloduri* aliàs aër ſatis ſalubris eſt & victus bonus: ibi bibere poſſet *Vinum Neocomum rubrum, non Lagotte.* Miſi *Pilul.*

Die 3. *April.* 1693. *ſcribitur* ab aliquot diebus malè habet, non quidem ratione veteris affectûs: fit melancholicus, non appetit, nec dormire poteſt, volutat ſe in lecto, conqueritur de artubus, ut præ laſſitudine obambulare nequeat: hæmorrhagia frequens moleſta eſt, putat ſe indigere *V. S.* emaciatur, ſitit, non tamen multum vini bibit, ſed *Decoct.* labia continuò finduntur.

Reſpondi: Si non ſubſit febris maligna *Vena ſecetur*: bibat *decoctum ſericum radic. cichor. acetoſell. acetoſ. tamarind. hepat. nob. ſem. acetoſ.* Febres malignas curare novit *D. D. à Menteln.*

Die 25. *April.* 1693. *ſcribit Dna Mater, Filium* ab aliquot diebus flaveſcere cum appetitu penitus dejecto, male habere in capite non ut pridem, ſed ſine dolore illud perturbatum eſſe, id adſcribit vento auſtrali, qui aliquot diebus ibi flavit, unde de hac capitis moleſtia non tam ſollicita eſt, quam de flavitie; veretur icterum adeſſe, addit illum quandoque vomiturire, evomere quandoque mucum paucum, ſed amarum, ſemper adhuc ſitire.

Die 13. *Maji ſerum alterat. hepat.* contulit, naturalem colorem rurſus habet: hac ſeptimanâ bis correptus fuit Hüfften-ac Zäpfli-weh, fortè ſenſu formicationis aut vellicationis in L. A. irritabatur tunc ad vomitum & quandoque nihil niſi mucum pellucidum evomuit. Aliàs quando hoc evenit, poſt vomitum dormivit & ſymptoma evanuit. Hæmorrhagia crebrò redit. In paroxyſmo uſus eſt *pulv. ceph. & theriac. cœleſt.*

Die 24. *Maji ſcripſi*, ut pergeret *pulv. cephal. ſubindè theriac. cœl. V. S. in pedibus* prodeſſet.

Die 24. *Jun. ſcribit: die* 14. *Jun. Vena ſecta fuit* cum fructu: icterus evanuit: ter Cephalalgia rediit, bis ſtatim *poſt Venæſectionem* ſed mitior, ſtatim poſt ſomnum remiſit.

Die 27. *Jul. ſcribit V. S.* profuiſſe. Hæmorrhagiam ceſſaſſe: per

dies

dies 8. tractus spasmodicus molestus fuit, nec unquam tamdiu duravit in artubus: colloquetur *cum D. D. Wipflin*, ut inquirat *quid agendum porrò sit?*

Die 9. Novembr. 1693. pristinus affectus à tribus septimanis denuò gliscere cœpit, primò pes sinister p. n. movebatur cum dolore ischiadico, tribuit id defectui *pil. theriac. cœl. & pulv. cephal. dum hoc scripsit*, invasit iste motus cum pede etiam brachium sinistrum cum decursu per hos artus, ac si Nakir lateret. *A frictione* levamen sentit. Cætera appetit, benè dormit, hilaris est.

Die 18. Novembr. Cursus iste per artus fortior, causa *defectus remediorum*, motus nimius. Observat symptoma accelerari à multùm legendo.

Respondi die 28. Novembr. Utatur *Pil. & pulv. cephal. ut hactenus. Misi Elæosacch. cum cinnab. extr. castor. ol. cinam.* cujus ℈j. *Misc. aq. flor. til.* ℥iij. *Frictio* non negligatur. Maneat domi hyeme.

1694. *Mens. Maj. V. S.* jam diu caput valdè doluit: largâ quoque hæmorrhagiâ narium non rarò afficitur, unde debilitatur; tribuit hæc magno æstui, qui jam diu *Altorffii in Valle apud Uranios* excedit: in promptu adhuc habuit *pil. & pulv. cephal.*

Respondi: Æstu continuante posse *manè* ebibere *cyath. ij. acidul. cum syr. acetos. citr. d. 5. Jun.* 1694.

OBSERVATIO CLXVI.

Hemiplegia sequente Epilepsia.

D*Ominus Clemens N. Præfectus N. N.* 57. annor. robustus, carnosus, subflavus, juvenis militiam secutus est, multa à frigore pertulit. Cum aliquando ad iram vehementissimam proritatus totâ nocte bibisset strenuè, summo mane cœlo nivoso & pluvio nunquam ritè refecto corpore somno congruo ad hostem inquirendum *Villingâ* emissus fuit, sexto die demùm rediit; paulò post in gravem morbum incidit, ac omnibus artubus pareticus factus est citra colicam prægressam aut comitem, cum ferè reconvaluisset, hausto largius vino denuò pareticus factus est: 13. septimanis decubuit appetitu penitùs prostrato simulque siti ingenti affligente. Tunc quoque temporis quidam è turri ipsum sclopeto petiit, globusque juxta tempus dextrum per pilei limbum transiit, illæso tamen tempore, unde auditum diu amisit cum

dolore acerbo dimidii capitis, & hæc poſt vigeſimum & quod excurrit ætatis annum acciderunt. Poſteà bello durante *in ſervitiis Monaſterii St. Blaſii* vivens variam quoque ſortem expertus eſt, illud ab injuriis bellicis ſalvum conſervando. Quia admodum Hoſpitalis ſtrenuè ſubindè bibit. *Sub finem anni* 1669. cum *St. Blaſio* domum properaret brumâ intenſiſſimè frigidâ, domum reduci facies admodum intumuit ab eryſipelate pituitoſo, ut oculi quoque occultarentur, ſecutæ veſicæ plures; *ſudoriferis*, vini fugâ & *diaphoreticis ſiccis* ſenſim ab illo vindicabatur. Poſt illud eryſipelas capilli ceu in febre Ungarica deciderunt. Eryſipelas hoc comitabatur febris plurium dierum. Aliàs ob vaſtam molem corporis crebraque itinera diu lumbagini, nonnunquam verſus coxas declinanti obnoxius fuit. *Anno* 1670. *die* 19. *Jun.* dum menſæ aſſidet, antequam vel quicquam bibiſſet, quod nocere potuiſſet, in prandio nullâ præviâ vertigine aut cephalalgiâ, dum cibos incidere conatur, animadvertit ſe furcillam ſiniſtrâ manu tenere non poſſe, & poſtmodum quicquid manu ſiniſtrâ apprehendere conabatur, elapſum protinùs fuit; ſurgens è menſa pedi ſiniſtro vix inſiſtere potuit, & niſi ſuſtentatus fuiſſet, in terram proſtratus fuiſſet, ſuffultus ſtetit & obambulavit; ſed nutante pede, non autem trahebat pedem: minus quoque expeditè loquebatur. Domum properans equo inſidens inclinabat verſus latus dextrum, nec ſedere ſe in equo ipſe animadvertit prout conſueverat. Primis diebus morbum neglexit, obambulavit, equitavit, poſtquam appetitus quoque deficere cœpit manente apprehenſione infirmâ ac loquelæ impedimento; accedente etiam dolore in colli ſiniſtrâ parte circa muſculum maſtoideum & in lumbis, *medicamenta* petiit. *Miſi pil. cephal. pulv. ſpec. balſam. apopl.* ſuaſi victûs rationem temperatam: vinum diluit *decocto chin.* ſenſim meliùs habere cœpit. *Die* 17. *Sept.* 1670. *ipſum Ewattingæ inviſi*: ſiniſtrâ manu apprehendere potuit, in minimo tamen digito & auriculari ſtuporem aliquem ut & in imo pede ſiniſtro cum frigoris ſenſu percepit, ajebat pedem imum adhuc quaſi ligneum & imbecillem eſſe, quamvis rectè incederet, delaſſabatur tamen brevi, ut vix ultra dimidiam horam incedere valuerit. Lingua minus prompta adhuc eſt, dolet ſubindè collum ſiniſtrum & lumbi, conqueritur de quadam vertigine in fronte cum gravedine reſidente. Appetitus rediit, omnes ſenſus conſtant, paulò tamen mæſtior eſt ac ad iram pronior, ac vehementior ac pridem fuit, dormit: poſt meridiem os ſiccęſcit. *Juſſi fonticulum in brachio ſiniſtro.* Suaſi *pulv. ex raſur. C. C. cinamom. N. Moſch. mac. roremar. rad. caryophill. cubeb. ſacch.* ſumat *M. ac V.* ℥j. *cum pane vino macerat. ſemel in menſe* utatur *pil. cephal.* Pergat *balſam. cephal.* veſcatur cibis boni ſucci, vinum diluat *aquâ, in qua parum fœnic. coct.*

Poſt

Post Hemiplegiam ante annum perpessam & Epilepsiam *die* 12. *Januar.* 1671. noctu expertam *die* 7. *Jnn.* 1671. in hoc valetudinis statu versabatur. Appetit satis benè in prandio & cœna. Non amplius sitit. A cibo non gravatur, nec eructat post cibum sumtum, at semper *post medicamenta.* Nunquam manè vomit. Alvus quotidiè aperta est, fœces quandoque indurantur, unde hæmorrhoides jam à semestri apertæ fuerunt, mediocriter sanguinem stillantes. Flatus crebrò elidit. Urina hodiè manè cruda, alba & crassa fuit, posteà ante meridiem crassior fuerat. Crebrò & multum mingit, sæpè indè somnus interrumpitur. Respirat in plano benè, unde etiam decubitus in lecto est pumilis nec erectus esse cogitur, si acclivia scandat paulò difficilior est. Cor ante annum validè pulsavit, nunc in lecto, si lateri sinistro incubuit, mutato autem situ cessavit, nunc equitanti. Aliquando tam validè pulsavit, ut magna debilitas secuta fuerit: sumtâ *Ess. perl. M. D. Hetruriæ gr. iiij.* cessavit, Sæpè manum sursum repulit; nunc *à* cordis palpitatione immunis est. Pulsus est robustus, tardus, rarus. Somni sunt interrupti, citò indormiscit, continuat profundè primum somnum ad horas 3. posteà nullum continuum somnum dormit, facilèque expergesit. Somnus pomeridianus ipsi molestus est statim à prandio, nisi alloquio caveatur. Gravedinem quandam capitis sentit, maximè manè, minùs interdiu, minimùm post prandium. Gravedo major est super oculo sinistro in fronte & syncipite. Aliquando vertigo maximè manè ipsum corripit, ut vicino pariete se fulcire cogatur. Ingenii vires iterum integræ sunt, quæ nuper diu ante obitum uxoris etiam admodum à Melancholia perturbabantur, adeò ut officii negotiâ cum tædio maximo & nonnisi sibimet vi quadam illatâ perageret. Nunc alacriter iterum omnia perficit & memoria valet. Obauditionem quandam animadvertit, concionantem Pastorem aut alium submissâ voce loquentem non intelligit plenè, aliquando aures tinniunt & sibilant. Dextro oculo benè ad distans videt, propinqua non, nisi mediante speculo, in sinistro oculo non nisi lucem & colores splendidos *Ex. gr.* album, rubrum, flavum videt, sed nihil distinctè & nonnisi obliquè versus angulum externum; interno angulo admota non videt. In oculo pupilla grysea est, sed similis illi quoque est dextra; nec pupilla sinistra amplior est dextrâ, imò hoc mane ambæ pupillæ angustæ admodum erant. NB. Hæc visûs debilitas demùm die decimo quarto post epilepsiam manè quodam surgenti evenit, primum omnia nebulosa & quasi per velum nigrum spectaret, apparebant, posteà visus in oculo sinistro abolebatur. Palpebrâ inferiori inunctâ *Ol. thereb. in vase cupreo colore cyaneo tincto* sensim eousque visum recuperavit, ut nunc lucem & colores splendidiores videat. Gustus & olfactus integri sunt. Color faciei est subflavus, facies macilentior. Au-

res

res pallescunt. Pedes, maximè sinister œdemate sed mediocriter tument vesperi, manè detumescunt, sed non penitùs. Hypochondria mollia sunt. Multum emaciatus est. Statim delassatur. Artus iterum robur suum acquisivère, qui ita nuper debilitati erant, ut manu dextrâ ante sex septimanas panis frustum abscindere non valuerit. In sinistro pede ultra genu frigoris sensum percipit, qui primum in imo pede persistebat. In dextro pede hoc frigus non molestum est, quamvis ante biennium *ob V. S.* male factam & nervum læsum in illo gangrænæ periculum incurrerit, & vix 10. septimanis à sævissimis cruciatibus vindicaretur: profuit tandem imprimis *defensivum meum & digest. anodynum*, nam anteà jam meliceria manabat. Manifestè sentit à vino se lædi; unde sibi egregiè à vino temperat: *hodie mane* sumsit *pulv. ex radic. Valerian. sylv. pœon. specif. cum pane vino madido*, unde quasi inebriabatur & usque ad prandium temulentus sibi videbatur: animadvertitur jejuno ventriculo & post pastum loquelam minùs expeditam esse, minusque prompte omnia verba effari potest. *Fonticulus* largè manat. Licet appetat cibos, minus tamen carnes arrident.

Resolutio.

EX capitis gravitate maximè manè post somnum, ex vertigine subindè eveniente, ut parieti vicino inniti cogatur, ex obauditione & tinnitu aurium, ex visu sinistri oculi imminuto & tantum non abolito nullâ suffusione apparente, ex loquela minus expedita, ex perturbatione capitis cita à vini pauxillo jejuno stomacho degustato, manifestè patet, cerebrum debile esse & in poris ipsius serum stagnare, minus quidem quàm nuper, unde artus robur aliquod acquisiverunt, tamen tantâ copiâ adhuc abundat, nisi *diæta & medicamentis* caveretur, ut damnum afferre posset, si vel copia ejus augeretur, vel à causa externa commoveretur scil. ira, vento aquilonari aut austrino, hypocaustis nimium calidis aut crapula. Insuper in reliquo corporis habitu cachexia relucet, nam ante pastum facies & aures valdè pallescunt, pedes ad genua œdematosi sunt, difficilius respirat acclivia scandendo, urina matutina cruda est.

Itaque serum redundans evacuandum & non solum cerebrum sed & partes chylificantes & sanguificantes roborandæ sunt, diligenterque diætâ cavendum, ne sero materia suggeratur aut impetuosius commoveatur. Serum redundans evacuabitur *à fonticul. pil. ceph. post parcam cœnam, singulis vel alternis septimanis ad gr. xviij.* sumtis: *fortioribus purgantibus* non indiget, nec fortè ob insultum epilepticum toleraret. Genus nervosum, hepar & ventriculus roborabuntur *pulv. specif. stomach. add. rad. Valerian. sylv. pœon.* propter Epilepsiam & *ol. N. mosch. expr.* quo delectatur.

lectatur. *Foris balſam. cephal.* Oculo tutò foris admovetur *ol. thereb. cœrul.* modò non pomum oculi attingat. Vel ipſi prodeſſet *liniment. meum opthalmic. ex lap. calamin. tut. camphor. croc. metall. noctu* illitum. Geſtare poſſet *ſacculum ex rut. rad. Valerian. &c.* In victu vitet lacticinia, lactucam, omnia cruda. Piſcium eſus parcus ſit, iisque veſcatur aſſis potiùs quàm elixis. Omnia in butiro frixa nocent. Quia vinum caput lædit, illud diluat *ſuo decoct. add. pauxill. ſem. fœnic.* ſibi maximoperè ab ira caveat. *Noctu* ſumat *cubitum iturus conſerv. roſ. euphrag. bellid. min. cum theriac. bol. Arm.*

Die 11. *Jun.* Nondum *his medicamentis uſurpatis* circa 2. horam noctis caput valdè doluit, adeoque perturbatus fuit, ut neſciret ubi eſſet & quid ageret: præter voluntatem urina effluxit. Indormiſcenti artus motu convulſivo concutiebantur nunc cum delirio, nunc ſine illo, loquela enim nondum aufferebatur: motus iſti convulſivi durarunt ad 11. antemeridianam, poſt undecimam Epilepſia in nervum erupit, motus convulſivus imprimis latus ſiniſtrum, in quo pridem paralyſin paſſus eſt, conquaſſabat. Manu ſemper frontem fricabat. Duravit epilepſiæ paroxyſmus ad horam dimidiam. Suaſi *aq. antiepilept. cum pulv. antiepilept. de quibus ſingulis horis cochl. ij. vel iij.* ſumat. Vertex inungatur *balſam. cephal.* Vitet vinum, bibat *decoct. chin. cum ſyr. refrigerant.* Poſt paroxyſmum toto & ſequenti die *ſcil.* 13. *Jun.* deliravit & abſona loquebatur, ſubindè tamen ſanâ mente quædam enarravit. Urina involuntariè ſemper manavit *ad* 14. *Jun.* NB. Urina quando noluit, effluxit, quando mingere volebat, non poterat id præſtare. Ante inſultum epilepticum exclamavit dolorem humerum invaſiſſe, vix hoc effatus erat, erupit magno impetu & imprimis ſiniſtrum brachium torſit. NB. Paroxyſmus in ipſa hora novilunii ipſum invaſit.

Die 15. *Jun.* 1671. *Ipſum iterum conveni:* animo perturbatus erat & ſtatim lachrymas fundebat, conquerebatur de obtuſo capitis dolore, paroxyſmi prorſus ignarus erat, laſſus adhuc, urinam retinere iterum poteſt, at crebro mingit: uſus eſt *medicamentis præſcripto modo*, ajebat ſibi illa conducere. Alvus conſtipata, hæmorrhoides citra fœcum excluſionem largiter manarunt. Statim *clyſterem* injeci *ex emollient. & cephalic. add. elect. lenitiv.* Alvus denſe obſtipata quaſi eſt hæmorrhoidibus valdè turgentibus. *Clyſter* plurimùm materiæ atroflaveſcentis eduxit cum teneſmo, cujus hæmorrhoides præcipuam cauſam exiſtimavi. Teneſmus tam validus erat, ut ſudorem cum aliqua debilitate expreſſerit. Noctu dormivit; parcè cœnavit. NB. Anſam recidivæ putavit fraga condita vin. ſacch. & cinamom. largiùs veſperâ prægreſſâ

ab ipso comesta. *Die* 16. *Jun.* 1671. noctu *clysteris beneficio* adhuc quater dejecit liquida, hoc mane scybala dura. *A clystere* debilitabatur. Hoc mane erat sanæ mentis, quamvis plenus suspicionum & metûs gravioris mali. Pulsus robustus, urina naturalis, tenuis, subflava, quæ heri turbida. Summo mane sumsit juscul. Circa 8. sitiit, dedi *Aq. antiepilept. cochl. iij.* verticem *balsam.* tempora *liniment. somnifero* inunxi. Linguam vulneratam *mell. ros.* Propter hæmorrhoides tumentes suasi *liniment. ex linar. & cera alba.* Eodem die suasi *aliud extra paroxysmum, aliud in paroxysmo agendum esse.*

Extra paroxysmum quamdiu capitis dolor & animi perturbatio durat, dentur I. *singulo mane horâ* 5. *horâ* 9. *& vesperi horâ* 5. *cochl. iij. hujus mixtur.* ℞. *Pulv. antiepilept.* (*ex pulv. Marchion.* ʒij. *lap. smaragd. ppt.* ʒß. *ung. alc. ppt.* ʒiß. *C. C. ph. ppt.* ʒiij. *tab. man. Christ. perl.* ℥ij. *fol. aur. No. iij. Msc.*) ʒij. *aq. fl. til. satyr. purp.* ãã. ℥iiij. *Msc.* II. *Mane & vesperi* inungantur tempora *liniment. somnif.* III. *Singulis noctibus cubitum iturus* sumat ʒj. *vel* ʒij. *mixtur. ex conserv. ros. rubr. cum theriac.* IV. *Triduo ante novilunium post parcam cœnam ut & post plenilunium* dentur *pil. cephal. No. vij. vel viiij.* V. Si constipetur, injiciatur *clyster.* ℞. *spec. cephal. & emoll. ex Pharmacopol. salv. rec.* ãã. *Mj. coq. in jusc. carn. mens.* ß. *cum cochl. ij. mell. Colatur. add. elect. lenitiv. cochl.* j. *vit. ov. No. iij. butir. recent* ℥ij. *Msc.* Detur cautè, ano priùs probè ob hæmorrhoides perunctо. VI. Lingua læsa illinatur benè & sæpè *mell. rosat.* VII. Victûs ratio sit ex eupeptis. Potus *decoct. chin. cum syr. de rub. id. rib.* Si vero capitis dolor remiserit, dari iterum potest vinum, sed *decoct. chin. vel semin. fœnic.* dilutum. VIII. vertex & cervix *mane* inungantur *balsam. cephal.*

In Paroxysmo statim *frustum radic. glycyrrhiz.* dentibus subjiciatur, ne linguam mordeat; pollex educatur, naribus *balsam. succin.* objiciatur: ori illinatur *Mixtura ex theriac. conf. anacard. extract castor.* Quamprimum iterum deglutire potest, *singulis dimidiis horis* detur *cochl. j. aq. antiepilept.* Posteà *per d.* 14. *& ampliùs* vinum denegetur.

Mens. Octobr. 1671. *scribebatur.* Hactenus aliquot paroxysmos epilepticos passus est & omnes in lecto plerumque summo mane, post finitum paroxysmum omnium ignarus erat, tantummodò de omnium artuum lassitudine conquerebatur. *D.* 18. *Octobr.* rediit paroxysmus mane, brevior erat solito, ansam dedisse putavit uvas comestas & vinum novum immaturum, post paroxysmum conquerebatur de frigore

pedis

pedis. Ipſemet ad me perſcripſerat ſexto poſt paroxyſmum die: Mente vacillare aliquantulum videbatur. *D.* 28. *Octobr.* 1671. rediit extra lectum paroxyſmus. *Die* 29. *Octobr.* ab illo immunis erat, benè pranſus eſt, hilaris erat in prandio, obambulavit. Circa 1. pomeridianam ſubitâ vertigine corripiebatur ac querebatur de neſcio quo ſibi imminente malo. In lectum collocatus congrua adhuc loquebatur. Ante 2. pomeridianam ſubitò omnem motum & ſenſum amiſit ac cum ſtertore reſpiravit, continuavit ſtertor ad 11. noctis. Ceſſante ſtertore placidè paulò poſt mortuus eſt. Semper jamdiu de vertigine conquerebatur, & iracundior ſolito erat jam ab anno; perpetuò triſtis poſt uxoris obitum.

Hemiplegia.

EJusd. ex filia nepos puer 4. annor. caput à carro attactum vehementer ſaxo alliſit, inſtar mortui jacuit, ore arctè concluſo: illo aperto cruor copioſe ex ore & auribus effluxit, hemiplecticus in dextro latere evaſit. *Inunctione ol. lumbr. chamom. &c.* intra tres ſeptimanas convaluit: capite mirè tumido affectus. Poſtquam detumuit, deprehenſa fovea in occipite & portio cranii eminentior altera ipſique quaſi incumbens. Nec ingenio nocuit, nec cæteris actionibus animalibus, niſi quod dexter oculus minùs mobilis ſit quàm ſiniſter: *narravit Mater d.* 17. *Sept.* 1670.

OBSERVATIO CLXVII.

Hemiplegia poſt Apoplexiam prægreſſâ Hemicraniâ.

D. *Joach. G. St. Gallenſis*, annor. 42. *Faber ſtannarius*, ſtaturæ mediocris, in arte aſſiduus, nunc pallidus, colore faciei citrino, gracilis. *Anno* 1692. *menſ. Mart.* paſſus eſt ſævam Hemicraniam. *Die* 28. *Mart. V. S.* inſtituturus perſuadebatur, ut illo die ob quadrantem lunæ illam omitteret, unde illam ad dies ſeq. diſtulit & primum in uno brachio, poſteà in altero *V. S.* admiſit. Perſtitit Hemicrania, poſt paucos dies *Medicus ejus amicus V. S.* ideò non profuiſſe dixit, quia ante illam neglexerit *purgationem*, ſuaſit *pulverem veſperi vino infundendum.* Sequente die *pulv. cum vino epoto* ter & poſt intervallum non longum adhuc ſemel vomuit, protinus ſequebatur Hemiplegia lateris dextri, diu jacuit ſine ſenſu, motu & loquela; poſteà recuperavit aliquem brachii & pedis motum, mutus tamen manſit, ve-

rum non diu poſt nec pedem nec brachium movere valuit, ſimulque diu ſenſum amiſit. Acquiſivit motum brachii & pedum ac ſenſum, ita tamen ut nec ſtare nec incedere valuerit. Varia adhibita fuerunt, manſit tamen imbecillitas ferè in eodem ſtatu, loqui non valuit, quamvis id ſæpè conatus ſit, & non niſi voculam Germanicam proferre valuit *Ja*. Videt & omnia agnoſcit, legere tamen nequit: judicio valet, & cæteris externis ſenſibus. Benè appetit, nec in actionibus naturalibus & vitalibus vitium animadvertitur. *Menſe Jul.* 1692. *Thermas Badenſes* adiit, quarum *inſeſſu* uſus eſt *ad d.* 22. *Auguſt.* *A Thermis* robur acquiſivit, ut ſtare & ſuffultus incedere potuerit. Dum *Badâ* commorabatur, conſulebatur quoque *D. D. M.* qui ipſi perſuadebat impotentiam loquendi provenire ab uvula in latus tracta, quaſi hoc vocis plectro nulla vox articulata proferri poſſit, ſi ad latus rapiatur, non ob impotentiam muſculorum vocales cum conſonantibus in vocem articulatam formantium. Suaſit *V. S. ſub lingua & fonticulum in brachio paralytico* excitavit.

Die 23. *Auguſt.* 1692. *Badâ redux me convenit:* brachium dextrum parùm movere potuit, inceſſit per plateam pluribus paſſibus imum pedem extrorſum flectens, ita tamen ut firmiter talo inſiſteret, cum anteà ille propè luxaretur & malleolo externo niteretur, niſi ſuſtentabatur, unum alterumve gradum aſcendit præmiſſo pede ſiniſtro. Senſibus externis & internis valuit, licet legere non potuerit, ſive oculis libro propiùs ſive è longinquo admoto, vidit tamen cæterorum objectorum figuras, colores, molem & motum, ut omnia agnoſcat: ambæ pupillæ ampliſſimæ erant. Inſpectis faucibus uvula aliquantulum ſiniſtrorſum inclinârat, quam tamen facilè in legitimum ſitum reponere potueram, erat parva, humida, attactu frigida, mobilis, deſcendens ſpontè retrahebatur: linguam promtè exſerere & retrahere potuit, quaquaverſus illam movit, ut verè volubilis appareret, ſæpiùs cum nixu quodam loqui conabatur, verùm nullam niſi affirmantem voculam Germanicam articulatè proferre potuit, edidit quidem aliquot voces, quibus animi ſenſa edere conabatur, ſed voces non erant intelligibiles ab ullo ipſius miſeriæ ignaro, labium inferius parum ſiniſtrorſum inclinavit, in principio magis ſiniſtrorſum trahebatur. In utroque pede ſuræ firmæ & magnitudine æquales. Cætera ſanus erat.

Reſolutio.

MEningibus in hemicrania pertinaci vehementer afflictis earumque vaſis procul dubio valdè turgidis & diſtentis *à vomitorio* procul dubio vas aliquod ruptum fuit, nam ſtatim poſt vomitum ſequebatur

quebatur vera apoplexia. Maximâ parte humorum resorptâ & discussâ remansit hemiplegia lateris dextri cum loquelæ abolitione: reliquias non penitus sublatas esse *ad* 23. *Aug.* inde constat, quia nondum benè pede dextro, minus brachio uti potest, nec vocem articulatam præter unicam *Ja* proferre potest, utcunque id cum animi quodam nixu sæpe conetur, nec dum legere potest, quamvis omnia objecta visus agnoscat & probè discernat, & cæteris sensibus & judicio valeat. Reliquias quasdam intra cranium hærere circa cerebri partem medullosam ejusque crura præter brachii & pedis imbecillitatem, id testantur loquela impedita & legendi impotentia: non copiosas esse colligere licet ex sensu & motu quoque aliquo in artubus reparato, motu linguæ volubili etiam labiorum, ex visu penitùs restituto, si lectio excipiatur.

Ridiculum foret hæc velle uvulæ imputare utcunque paralytica esset, quia illa Lue venerea, aliterve ablata nihilominus omnes loqui, licet vitiose valent: quamvis nec illam vere paralyticam esse apertè constet, cum non prolongata sed retracta planè sit, & licet ad latus inclinet, facilè tamen possit flecti & ad rectitudinem dirigi. Quia humor residuarum imbecillitatum profundè intra cranium hæret, non nisi *efficaci & sæpius repetito remedio* tolli poterit: *Thermæ* aliquid egerunt, dum totam massam sanguineam calefecerunt, multum seri eduxerunt per excoriationem, sed non omnes exhausisse, superstites imbecillitates fidem faciunt. *Ex omnibus nullum efficacius nossem, quam sudoris prolectionem mediante scamno sudorifero per decocti lignorum potum legitimè institutam: idque sequenti methodo.*

1. *Calefiat scamnum benè constructum & tegumentis opertum undique, ne calor elabatur, focariis prunis ardentibus impletum.*

2. *Detur haustus decocti calidus ad ℥iiij. vel v.*

℞. *Lign. Guajac.* ℥iiß. *lentisc.*
sassafr. ā ā. ℥ß. *Rad. sarsæparill.* ʒvj.
Passul. maj. exac. ℥ij. *Msc.*

Incis. & contus. coq. cum aq. fontan. mens. ij. in vase benè clauso per hor. 2. in cacab. aq. pleno.

Post quadrantem horæ incumbat scamno: primâ vice per horam dimidiam, posteà diutius, sed nunquam ultra horas duas. Vesperi horâ 4. *sumtis prius* ℥iij. *vel iiij. hujus potûs, rursus ei per horam dimidiam incumbat.*

3. *Dum scamno incumbit sæpius reficiatur hoc Julepo.*

℞. *Aq. rorismar. ceraf. dulc. cum nucl. contus. & aq. macerat.* ãã. ℥iij.
Syr. de rub. id. ʒvj. *Msc.*

4. *Post elapsum tempus destinatum linteis calidis detersus in lectum cubitum reponatur, ubi spontè sudabit & propterea subindè quoque reficiatur.*

Prandeat horâ 10. *& cœnet hor.* 7. *vescatur cibis boni succi & facilis digestionis: potus sit decoct. sassafr. cujus* ʒiij. *coq. in aq. fontan. mens. j. caveat sibi, dum hac cura utitur, ab aere frigido: alvus semper aperta servetur cibis laxantibus, suppositoriis aut clysteribus domesticis, non autem purgantibus, quæ non necessaria, dum appetitus viget.*

Cura hæc continuari poterit per septimanas duas vel tres, postea naturæ aliquandiu induciæ concedendæ, iterumque postea repetenda.

Extra curam vinum concedatur, sed dilutum *decoct. semin. anis. aut fœnic.* Tum quoque prodesset *Trag. cujus* ʒj. sumat *mane post jusculum cum pane vino macerato.*

℞. *Rorismar.* ℥j. *Cubeb.* ʒj
Nuc. mosch. lim. No. ij.
Sacch. alb. ℥iij. *vel iiij. Msc. F. p. s.*

Eadem detur *vesperi horâ* 5. non præmisso jusculo. Fruatur tamen semper cibis bonæ notæ, nec permittatur, ut vino indulgeat. Intereà quotidiè opera detur, ut discat monosyllaba pronunciare unico vocali cum consonante juncto, posteà vocabula magis composita. Nisi magna causa id suadeat, *purgantia* omittantur, etiam *V. S.* Aliquando tamen suadebo *pil. meas cephal.* si semel unum absolverit, iterum edocear necesse est.

Die 29. *Sept.* 1692. *scripsit D. D. N. N.* usus est exactè *præscriptâ curâ:* putat motum artuum facilitatum fuisse, at loqui nequit: *D. D. N. N.* animadvertit in hac impotentia memoriæ labem adesse, nam si monosyllaba monitus pronuntiavit, paulò post non solum nescit proferre nec in animo habere videtur, profert potius aliena; nec ullo conamine ad propositum commovetur, putat fibras cerebri rigidiores & sicciores esse, ut species illis imprimi nequeant. Vitam anteactam hæc confirmare; nam dum sanus erat, Baccho nimium litavit crebrius, nam cellarum inspector erat, sine diei discrimine vina generosissima immoderatius ingurgitavit. Ipse de reconvalescentia dubitat & prope desperat: concedendi cibi succulenti: *Decoct. ex extr. herb.* ♃*r. oleos. aromat. prædita, sassafr. roremar. major. beton. spir.* ⊖*l. cephal.* Improbat

probat *apophlegmat. frictiones, nimiam sudoris provocationem*, quia inde tremor pedis convulsivus oritur. *V. S.* probat *Therm. Bad. usum* improbavit *ob* ♀r. quia æger non est phlegmaticus.

Die 24. *Octobr. scribit* illum in eodem statu versari. Utitur nunc *Pulv. ex rad. Valerian. sylv. pœon. flor. anthos. ex consilio Matronæ Nob.* cujus marito apoplectico & per tres annos loqui nescio suaseram cum fructu.

Respondi d. 5. *Nov.* Tutò *meâ methodo* pergere posset 14. *d. scamno* & 14. *d. pulv. cui per me addi posset rad. Valerian. sylv.* Sic causa proxima aufferretur: cerebrum & medullam siccata esse credere nequeo, cum apoplexiam serosam fuisse probare possem, cujus reliquiæ sunt impotentia artuum & loquelæ, quas tolli posse hac ratione existimo. *De memoriæ ratione cum Tulp. nihil certi constare cum Scalig. existimo.* An *mechanicum Cartesianorum figmentum* locum habeat, non disceptabo, cùm tempus non concedat: certè fibrillas cerebri siccatas rigescere in memoriæ abolitione aut imminutione vix credo: cerebro irriguo frequenter evenisse scio: & si à siccitate, cur non in omnibus febribus acutis aut in aut post paroxysmos febriles quoque obvenit? *per me aliam methodum inire poterit. In similibus hoc anno ter suasi scamnum.*

Die 14. *Nov. D. D. N. N. rursus scribit : In Consilio* omissum, ut *singulis mensibus per d.* 14. uteretur *scamno*. Memoriam adhuc debilem semper observatam; nam nec legere, nec scribere amplius valet vel unicam literulam, etiamsi manus ducatur.

Die 28. *Nov.* A sudore *supra scamnum* debilitatur & lumbi valdè dolent, motus pedum facilitatur, solus aliquot passus incedit, digitos *super scamno* & manum movet: brachium manifestè atrophiâ affectum deprehenditur, commendatur *unguent. resumtiv. specif.*

Respondi : Propter debilitatem *scamnum* non nimium calefiat & brevius ei incumbat: *super scamno* reficiatur *aq. cordial,* & *postea juscul. Ungt. resumpt. specifico* utatur pro lubitu. *Pulv. majoran.* adjiciatur *pulv. cephalic.* quo utatur *præscripto modo per dies illos* 14. *quibus non utitur scamno.*

Die 19. *Dec. bis* adhibuerunt *scamnum*, manet ferè in eodem: *An ejus continuatione juvari* & *in meliorem statum perduci possit?*

Die 25. *Dec. scribit D. D.* illum benè sine ope incedere, at brachium

chium non movere, illud atrophiâ affectum esse, suasum fuisse *ungt. contra tabem partic.* Jussi ut pergerent *scamno & cæteris.*

Mens. April. 1693. *scribebatur* illum satis commodè per domum obambulare, appetere & cætera sanum esse, verum loquelam nondum rediisse, *a scamno sudorifero* debilitari: *An illo pergendum sit? an alii quoque tam tardè illam recuperârint?*

Respondi: 6. April. Quoniam antequam *scamno* uti cœpit, affectus jam profundas egit radices, ægrius cedit, illo audacter pergat: si hac ratione causa non tollitur, non credo aliam superesse, quia *topicorum vis* non penetrat ad nervos recurrentes; Ne debilitetur, *scamno, non ultra horam manè* incumbat: dum illi incumbit, reficiatur *aq. cordial. scil. rorismar. betonic. cum syr. violar. de rub. id.* Non continuetur *ultra dies* 8. *post dies* 8. quiescat. *A scamno* in lectum reponatur.

OBSERVATIO CLXVIII.

Hemiplegia cum Loquelæ vitio.

Casus missus fuit Norimbergâ *d.* 19. *Febr.* 1686.

VIr 40. circiter annor. staturæ mediocris, ingenio valuit acri & celeri, non vulgariter, loquitur promptè, cachecticus videtur: post varios in diæta errores commissos ante tres annos caput sentiebat aggravatum, balbutiebat, brachium dextrum impotens erat ad scribendum vel aliud quid agendum. Paralysis verò hujus principium curabatur *sudoriferis ex ⊖ vol. succin. ⊖ vol. C. C. magister. succin. aliisque confortativis internis:* item *laxantibus blandis, & externis, aq. salv. comp. spirit. C. C. rectif. spirit. lumbric. ℞. succin. ℞. castor. c. spirit. ⚹c. &c.* Post quinque vel sex septimanas subitò Comate obruebatur, ut vix potuerit excitari, & si oculos aperuit statim rursus indormivit: loquela multò impeditior quàm prima vice, labium incurvum & distortum erat sine æstu tamen, sed cum facie pallida, brachium dextrum penè paralyticum fiebat, nec pes d. ab hac labe immunis fuit. Postquam *variis excitantibus* usi fuimus, tandem *Vena secta fuit:* propinata in sat magna quantitate supra memorata *medicamina cum aliis confortativis & externis,* quibus tunc tantum profecimus, ut post diem 6. somnus aliquo modo naturalis conciliaretur: post 20. autem diem labium minus incurvum, loquela expeditior & animus ad labores promptior fiebat. Suadebantur

tur poſteà *præſervativa*, *fonticuli*, *laxativa cum V. S. ſemel vel bis inſtituta.* Hucuſque tamen nec loquelæ promptitudo, nec pedi & brachio priſtinum robur reſtitui potuit. Poſtquam verò *Dnus Æger* ab anno ingentes mœrores & angores ſuſtinuit, affectus de die in diem deterior evaſit. Ingenium quod antea vegetum & promptum erat, torpidius factum eſt, pedes magis trahit, quàm incedit; quando loquitur, vix vigeſimum verbum intelligitur, emaciatur, facies pallida cum labiis, & quod peſſimum, interrogatus neſcit, an ægrotet & quid agat: ad triſtia & læta ſemper lachrymas fundit, cùm anteà lætiſſimus fuerit: appetit, ſitit.

Quæritur quid agendum? an Thermæ conducant? quales? Laconico uſus eſt cum ſpir. Juniper. per ferment. fact. ſed irrito ſucceſſu.

Reſolutio.

IN prima invaſione ante tres annos Affectum aliquid hemiplectici fuiſſe ex impotentia brachii & loquela vitioſa concludere licet: magis illud apparuit, poſtquam à comate liberatus fuit, nam loquela impeditior, labium incurvum & diſtortum erat, & non ſolum brachium ſed quoque dexter pes ad inceſſum imbecillior obſervabatur, & hanc labem hucuſque ſupereſſe imò invaleſcere manifeſtum eſt, nam neque pede neque brachio ritè utitur, nec loquitur, ut intelligi poſſit.

Cauſa intra cranium in cerebro detinebatur in principio & adhuc ibi latet, nam ante invaſionem ſenſit caput aggravatum & poſteà loquela impeditior evaſit, Coma ſupervenit, labia diſtorquebantur: ingenium quod anteà vegetum & promptum erat, torpidius factum eſt, imò ſæpè quid agat, neſcit, atque ſe ægrotare ignorat. Eſt ſerum, quia malum à 3. annis durat: ſanguis aut citius enecaſſet, aut illo diſcuſſo jam pridem convaluiſſet. Cumulatum fuit ob exceſſus, ad cerebrum pulſum à triſtitia &c. receptum ob debilitatum cerebrum.

Quia malum à tribus annis duravit, profunde ſe medulloſæ ſubſtantiæ inſinuavit. Hanc ob cauſam, quia malum profundas radices egit, difficilius curatu erit, quod inde eluceſcit, quia *medicamenta præſtantiſſima* fruſtranea erant.

Ergo 1. Pro virili à cerebro revellendum, derivandum & evacuandum. *Fonticulis*: *purg. cephalicis fortioribus per vices*: *ſetaceo*: *veſicatorio toti capiti impoſito detonſis capillis*: *V. S.* ſi plethora adſit & ei aſſueverit: eadem ratio *ſcarificationis*.

2. Roborandum ⊖ *volatil. C. C. lumbric.* ℞. *ambrat. Rot. Tab. El. cephal. decoct. roriſmarin.*

3. *Laconica, Thermæ* non conveniunt, fundunt, non evacuant, opplent magis caput: funestorum eventuum ab horum usu plura exempla habentur.

4. *Frictiones.*

Vide in Exercit. de l. aff. in Apoplex. p. 264.

OBSERVATIO CLXIX.

Hemiplegia prægresso Asthmate.

GEnerosus Dominus Joh. Jacob Schenck de Stauffenberg, qui pridem conquerebatur de quodam Asthmate, quod inter obambulandum obveniebat, quo intercipiebatur aliquantulum spiritus, ut subsistere cogeretur, hinc instar auræ quidpiam ad caput non sine perturbatione, imò ad extremos digitos vergebat. Idem Nephritidi admodum obnoxius fuit & plures calculos excrevit. Vertiginis quoque non expers erat. Subindè somno pomeridiano indulsit. *Circa finem Maji aut principium Jun.* 1669. mane cum ad iter procinctus esset *in arce Horn* subitò corruit, hemiplegia lateris sinistri correptus cum aphonia: postquam refocillatus ad se rediit, loqui cœpit & conquerebatur unicè se brachium sinistrum amisisse, & cum famulus accessisset dextrâ validissimè ipsius brachium apprehendit, & hoc suum esse exclamavit & ne surriperetur, firmiter tenuit. *Multa medicamenta purgant. & cephal. alterantia foris & intus* adhibita fuerunt, tunc quoque *baln. vaporario* fovebatur *Consilio D. D. Helblingii.* Ob incuriam tempore hoc æstivo perpetuò in lecto decubuus excoriatus fuit circa nates, nam obæsus & plethoricus valdè erat. *Medicamentorum usu* pedem iterum & parùm brachium movere, digitisque aliquid apprehendere valuit. *Præfectus Uttenwylensis Consilii causa ad me missus fuit d.* 23. *Jun.* 1669. *Buchovium. Quærebatur imprimis an nunc Thermæ Piperinæ conducerent?*

Resolutio.

HEmiplegia hæc non videtur originem trahere à sanguine extravasato, quia primus insultus non tam cito in sinistri lateris hemiplegiam desiisset, nec *à medicamentis* adjutus fuisset, ipsum potius letho dedisset. Nec à vasorum cerebri repletione, quia etiam universalis mansisset, vel *à V. S.* penitùs sublata fuisset. Credibilius illam esse à sero, quod ipsum cumulasse in medullosa cerebri substantia multa

sunt

ſunt quæ docent: Somnolentia, ſomnus pomeridianus, capitis præcedens gravedo, vertigo, ſymptoma illud aſthma comitans; probant quoque id *Medicamenta exhibita ſerum revellentia, evacuantia & abſorbentia.* Ad ſeri cumulationem fecerunt renes calculoſi. Cerebrum debilitavit haud parum terror, quem concepit ex vi intentata *à Comite quodam*

Prognoſt. Quia validus eſt, nondum adeo ſenex, diætæ obſervans, *diligenti medicatione* id præſtari poteſt, ut iterum obambulare poſſit, licet fortè brachium impotentius manſurum verear.

Indicationes ſunt ſerum evacuandum, à cerebro revellendum, derivandum. Cerebrum & nervoſum genus roborandum: ſeri influxum in medullam diſcutiendum. Ejus proventus cavendus. *Ex Chirurg.* proſunt *Fonticuli: veſicatoria: ſetaceum* nimis moleſtum foret. *Ex Pharmac. Internè purgantia cephal. ex extr. cochiar. aur. caſtor. ol. rorismarin. ſudorifer. diæta poſt caniculares ſuper ſcamno ſudorifero. Diuretica temperata: Cephalica temperata: Pulv. tab. electuar. ſuperbibendo aq. deſt. rorismar. Topica ungt.* quo tota ſpina dorſi inungatur, *ut ol. lumbric. è flor. Slot. chamom. calidiora ut laurin. tereb. juniper.* ſæpe nocent plurimum. *Balſam. cephalic.* prodeſſet *temperat.* quo nucha & cervix inungatur, *ex ungt. alabaſtr. ol. N. M. expr. &c. Purgantia item particularia. Errhin. maſticat. apophlegm. An Thermæ Piperinæ vel aliæ ut Helveticæ vel Ferinæ prodeſſe poſſint? Negatur hac vice,* quia humores fundunt, caput vaporibus implent, quod alias debile adhuc eſt, nec dum cauſa proxima ſublata eſt, quia cauſam proximam non attingit, multò minus tollit; imo auget, unde efficere poteſt, ut apoplexia vera ſequatur. *Experientia teſtatur non adjutos earum uſu, imò dum recens malum eſt, ſummoperè læſos & quosdam internecioni datos fuiſſe.*

OBSERVATIO CLXX.

Hemiplegia ſequente Cachexiâ.

R*Everendiſſima Domina Maria Margaretha* von Greütt/ *Abbatiſſa* in Frauen-Alpp: 63. annor. ſtaturæ juſtæ, gracilis, pallida.

Anno 1657. *menſ. Mart. d.* 12. manè ſummo percepit vertiginem, propterea iterum lectum petiit, horâ ſeptimâ in templo vertigo rediit, iterum remiſit, poſt duas horas rediit, ſecuta aliqua paralyſis dextri pedis: è templo ducta videbatur à dimidio capite in dextra parte per totum latus dextrum aquam tepidam perfundi, circumducebatur,

tur, undè meliùs habuit, dimidiâ horâ poſt prandium ſomnolenta facta, hemiplegiâ dextri lateris correpta fuit cum cœcitate in utroque oculo, loquelam eripuit non tamen vocem, brachium ſtupidiſſimum evaſit. Veſperi vehementiſſimè vomuit primum cibum, poſteà mucoſum quid, nullam bilem: caput ne minimum quidem doluit. Cœcitas per dies 3. duravit, die 4. rediit viſus in ſiniſtro oculo, in dextro demùm poſt annum. Poſt menſem paſſa eſt paralyſin in pharynge, ut nihil liquidi deglutire potuerit, ſed aſſumta omnia per nares regurgitârunt, dura autem deglutire valuit: inſpectis faucibus dimidia pars albicabat: per dimidium annum mollia deglutire non valuit, ſed ſolummodo dura, & in hunc uſque diem levem ob cauſam aliquid laryngi illabitur, ſie erſtirret leichtlich, unde in faucibus hærentia cum impetu ejicere cogitur. Per annum hemiplectica manſit, ut non niſi ſuffulta incedere potuerit, ingreſſum ſenſim addidicit.

Ab illo tempore uſque ad annum 1682. *d.* 28. *Jul. quo ipſam conveni* in Frauen-Alpp, dolet in occipite dextro, ubi ſutura deſcendit, ac ſi vulnus recenter ibi inflictum fuiſſet, plerumque nihil videtur, niſi quod quandoque œdemate tumeat digitique impreſſi veſtigium ſervet, attactum optimè perfert, ab hoc loco ſentit tractionem quandam per collum uſque ad humerum, videntur hic omnia tenſa. In brachio manet ſtupor, in illo tres videbantur nodi: pedes movet benè, ſenſumque illi obtinent. *Anno* 1667. paſſa eſt febrim tertianam vere, duravit 13. ſeptiman. ab illo tempore intumuerunt pedes leviculè: à duobus annis valde tument uſque ad genua dolentque, imprimis ſiniſter. Parum edit, ſæpe carnes prorſus faſtidit: comedit ova ſorbilia potiſſimum, juſcula, modo non ſint carnis, à cibo non gravatur, attamen inflatur licet parum comederit. A cibo non reficitur, poſt cibum ſumtum jejuna ſibi videtur ac ſi nihil comediſſet: alvus eſt aperta, urina tenuis, pallida, cruda, *die* 29. *Jul.* urina matutina erat ſubflava, conſiſtentiæ juſtæ. Pulſus eſt frequens, celer ſed robuſtus, patitur ſubinde tremorem cordis, reſpirat facilè, poteſt humiliter decumbere. Melius nunc in dextro oculo videt & in aure dextrâ audit, quàm in ſiniſtris. Dolet ſubinde tempus ſiniſtrum. Vertigo à multis annis non rediit; in aure ſiniſtra nihil prorſus videtur: obambulat in plano, ſcalas non poteſt aſcendere ob pedum debilitatem & pondus. Non ſitit, bibit ordinariè vix ℥viiij. vel x. rarò ℔j. plerumque placidè dormit, ſuâ ſponte non ſudat. *Purgantia* non tolerat; etiam *manna* ipſam per dies 10. debilitavit. Pridem *purgabatur* multum, poſt hemiplegiam *nullis* uſa eſt *acidulis.* Primo anno *multis cephalicis* uſa eſt *internis & externis.* Memoria eſt debilis. Eſt pallida, facies ſubflava, indies magis emaciatur, unde concurrente ſimul pedum œdemate veretur

tur hydropem. *Fonticulum* habet *in brachio dextro*, ob dolorem in ſiniſtro alterum tolerare nequiit : dolet quandoque in hypochondrio dextro. Ab illo tempore, quo hemiplegiâ correpta fuit, frequenter tuſſit ob titillationem quandam in faucibus.

Analyſis.

HEmiplegia iſta lateris dextri eveniſſe videtur à cauſa intra cranium crus medulloſum anguſtans ſpirituumque animalium influxum intercipiens, nam præceſſit vertigo brevibus intervallis ter affligens: hemiplegiam comitabantur cœcitas utriusque oculi; vox articulata quidem, ſed ſubmiſſa; acceſſit deglutitio liquidorum & mollium difficilis, non autem craſſiorum & duriorum. Anguſtiam hanc adſcriberem potius obſtructioni, quàm compreſſioni; nam nec ante invaſionem, nec poſteà caput nihil quicquam doluit, quamvis imbecillitas per annum durârit, & ſtupor adhuc totum brachium occupet. Vomuit quidem, verùm non læſis membranis cerebri, ſed ob vellicatos nervos paris vagi, unde quoque valdè à vomitu debilitabatur, quia cor eorundem ſurculos accipit. Dolet quidem nunc juxta ſuturam lamdoideam dextram, procul dubio ob ſanguinis motum in meningis duræ arteriis impeditum, nam quandoque ibi œdema tangitur foveas digitorum impreſſorum retinens. Obſtructionis ſignum quoque lenta hemiplegiæ invaſio exiſtimatur, eòque magis, ſi dolor abſit. Cachexia à 2. annis gliſcere videtur, nam facies flaveſcit, pedes valde tument, ſuperna contabeſcunt; patitur ſubindè cordis tremorem, dolet ſæpe in hypochondrio dextro, faſtidit carnes ſæpè, urina eſt pallida, tenuis, cruda. Ventriculus denique morboſus videtur, quia parum omnino appetit, procul dubio nimium ejus interna ſuperficie muco effœto, *ut Gliſſon. vocat*, incruſtato, non ſine laxitate fibrarum, nam ſtatim à paſtu inflatur.

Indicationes igitur erunt. Caput & genus nervoſum roborandum, & ab ulteriore influxu præſervandum; incipienti Cachexiæ occurrendum & ventriculum roborandum eſſe. Hanc ob cauſam I. *Mane horâ* 5. ſumat *Pilul. No. v. vel vj. ex diaphor. ♃l. extr. pœon. xyloal. &c. cum aq. rorismarin.* II. *Manè horâ* 8 *& veſp. horâ* 4. ſumat ʒj. *hujus Trag.*

℞. *Cinamom. ac.* ʒij.
Galang. N. M.
Mac. Cubebar.
Cort. ☉ant. rad. aron. pp. āā. ʒj.
Ocul. ♋. pp. ʒiij.
Sacch. alb. ℥iij. *vel iiij. Mſc. F. Ps.*

 II. Ver

III. Verticem inungat *manè balſam. cephal.* IV. Caput tegat *Cucuphâ ex roremar. majoran. flor. beton. maſtich. C. C. uſt.* ãã. ʒß. *Mſc. F. ps.* V. *Noctu* ſumat *Mixt.*

℞. *Conſerv. roſar. rubr.*
fl. beton. ãã. ℥iß.
Mithrid. Dam. ʒj.
Bol. arm. Or. pp. ʒij. *Mſc.*
Doſ. Jugland. magnitud.

VI. *Pediluvium* adhiberi poterit, ſed cautè. Hyeme imprimis prodeſſet *Gelatin. C. C.* propter conſumtionem corporis, *add. fol. rorism. beton. paſſul. maj. in colatur. ſolv. conf. alk. c. doſ. cochl. iij. manè loco Trag.* quæ tunc *veſperi* ſumenda foret.

OBSERVATIO CLXXI.

Fiſtula lachrymalis poſt Anchylopem malè curatum occaſione Odontalgiæ.

ILLuſtriſſ. *D. L. T.* annos natus 23. habitûs gracilis, temperamenti totius & hepatis calidi & ſicci. Ventriculi frigidi, capitis verò humidi & imbecillis cum collo oblongo, poſt aliquot commiſſa errata in ſex rebus ferè omnibus non naturalibus, *die 26. Febr. Mediolanum* petiit, & ſtatim conqueſtus eſt de maximo dolore dentis ocularis cum ingenti inflammatione in angulo majori oculi dextri, qui tumor *nonnullis Auctoribus* Anchylops nuncupatur.

Ibi *præmiſſis univerſalibus & diverſionibus per ſanguinis miſſionem, purgationem & cucurbitulas ſcarificatas* convenientibus applicitis localibus *à Doctiſſ. & Peritiſſ. Chyrurgo* ſectus fuit maturè immaturus adhuc aliquantulum tumor in angulo naſi, qui nihilominus ſpontè deindè apertus eſt ſub palpebra inferiori: poſteà in ſuperiori verſus naſi radicem: ita relatum *ab Illuſtriſſ. Patiente, ejusque ſervis, qui die* 21. *morbi me convenit. Vocatus unà cum D. Phyſico Bulgarono* inveni prædicta tria ulcera cum cannulâ plumbeâ in ulcere anguli naſi, ex quibus ſcatebat multùm materiæ virulentæ, & fœtidæ, uti etiam ex nare dextrâ cum aliquâ febriculâ : *adhibito exploratorio* reperi in ſingulis ulceribus magnam oſſis cariem, tam in cuneo quam in naſo, ex quo adhuc copioſius fluit ſanies. Perſpectis ulceribus magna fluxione vexatis *iterum purgatum eſt corpus,* uti etiam nunc fit; per epicraſin, attemperati

perati denuò humores *epaticis & cephalicis*, appliciti sunt *hirudines venis hæmorrhoidalibus*: & licet *Nobiliss. Patiens* sit delicatæ & morosæ indolis, & quandoque etiam genio indulgentis, admisit tandem rationibus motus *Vesicatorium in scapula dextra*, uti etiam *Setaceum in nucha*, quod jam ab initio fuit propositum ad derivandam defluxionem irruentem, quâ etiam tempore sanitatis ab incunabulis ferè cum levi tussiculâ laborabat, & à qua evasit immunis ubi *setaceum* expurgare cœpit. Interim *idoneis medicamentis* sectum ulcus anguli nasi ad os usque dilatavi, *sic stabilientibus Viris gravissimis in Arte exercitatis, & cauterio actuali* usus sum; circa tertiam diem adhibitâ diligentiâ extraxi squamulam ossis, & denuò alias deduxi, & sponte etiam per viam narium in os altera squamula prorupit. Ideò non neglectis aliis ulceribus in quibus etiam reperi non solum ossis cariem, sed perforationem ossis cunei, per quod penetrat stylus ad longitudinem digiti sub fronte in palpebra superiori, in inferiori verò usque ad radicem nasi, in cujus osse exteriori inest principalis corruptio: abhorrentibus Parentibus, uti etiam *altero Chyrurgo in consilium vocato ab actuali cauterio*, quod *optimum, ne dicam fere unicum censetur remedium ab Auctoribus, de aliis topicis* mihi cogitandum fuit, & sic *in vino destillato & rectificato secundum artem infusa sunt, & ebullita plura simplicia*, quæ conveniunt ad disquammanda ossa, *hunc liquorem* injeci, & injicio *per syphonem* in ulcus superius *alteratum* secundum tolerantiam patientis *cum pulveribus exsiccantibus, qui liquor* dum injicitur non solum per narem dextram cum sanie, sed aliquando etiam tantillum per sinistram exit. His sic stantibus.

Quæritur à Te Viro Doctiss. & in arte Exercit. an tutò possit fieri inustio ossis læsi sine oculi periculo; uti multoties feliciter expertus sum sequutus dogmata tàm Antiquorum quàm Neotericorum Auctorum, an potius perseverandum sit in injectione supra dictæ aquæ ardentis attemperatæ juxta exigentiam, refrigerantibus appropriatis, licet propter mordicationem ortam ex injectione rubeat aliquando oculus dexter, incalescat caput, & doleat quandoque vel ipse sinister oculus, etiam extra tempus injectionis, qui dolor tamen cito lenitur simplici aquæ malvæ ablutione.

Peractâ relatione, cum non illico se obtulerit occasio eam mittendi, 15. abhinc diebus ulcera exsiccata sunt, remanente aliqua tumefactione in radice nasi, & supercilio, ubi erat ulcus, profluit tamen adhuc ex nare dextra pus mixtum cum catarrho, in minori verò copiâ quàm antea. Factus est propterea *D. Patiens* omninò à dolore oculi immunis, & ad libitum à domo exit.

Hæc

Hæc currenti calamo scripsi, domesticis curis, & Ægrorum curationibus non leviter occupatus : *supplex te exorans, ut liberè dicas, & consulas, quid faciendum pro Nobiliss. & Illustriss. Patientis salute recuperandâ, quam faxit Deus Opt. Max. ut te Duce, tuo Consilio veluti Ariadnis filo consequatur.*

J. à Porta, D. Chirurg.

Resolutio.

POst Anchylopem seu inflammationem in angulo majore dextri oculi, occasione odontalgiæ dentis ocularis dicti, suppuratam, à purè acerrimo & forsan malignitatis haud experte plurium ossium in illo loco periostium erosum & postmodum ossa tùm tenuia ac valde tenera, tum spongiosa carie affecta nimium quam clare patet, nam & squamulæ ossium extractæ & ossa stylo cariosa deprehensa fuerunt. Caries hæc non superficiaria fuit, sed profundius illa subiit, imò perforavit, unde ab ulceribus his emanavit pus non solum per dextram sed etiam in sinistram narem, & sinister quoque oculus condoluit. Adeo ut puris virulentia in hoc Anchylope suppurato longe lateque diffuderit sese, ac circa radicem nasi, os frontis in orbita oculi os tenerrimum orbitam constituens propè glandulam lachrymalem, os nasi externum in dextro latere, os maxillæ superioris sub palpebra inferiori corruperit, non superficietenus tantum sed etiam profundius, imo perforarit, unde stylum digiti longitudine admisit, & pus non solum ex ulceribus tribus copiosum & fœtidum prodiit, sed utrâque nare, maximè autem dextrâ excretum fuit. Ossium horum caries multam in medendo parit molestiam, quia quæ orbitam constituunt tenuia sunt & tenera, ac carie leviter affecta tota corrumpuntur cariesque profundius serpit eaque perforat, ut *apud Illustrissimum Dominum* factum: iisque ob oculi pomum ægrè succurri potest, quod exquisito sensu præditum *acriora & potenter siccantia* non fert *ex. gr. Euphorbium,* quod oculis infestum, & quia ulcera in narem pervia, stimulationem excitaret: deinde ob profunditatem & viam flexuosam *cauterio actuali* nec posset nec liceret ipsi opem ferri. Nasi & maxillæ superioris ut & frontis quatenus superficiaria sunt, auxilia lubentius admittunt, si tamen profundior sit maxillæ superioris caries, quia admodum cavernosum & spongiosum est, utrumque non rarò frustraneum est: sublata carie in superficie & qua in oculos incurrit *cauterio actuali*, profundior tamen manet, quæ *cauterium & medicamenta* respuit, quia *actuale* adhiberi nequit, *medicamenta* autem à muco narium invalida redduntur.

Tota curatio dependet *universalibus præmissis* sc. illis, quæ copiam

piam sanguinis imminuunt, ut *V. S. hirudinum applicatio :* quæ revellunt, ut sunt *cucurbitar. applicatio, vesicatoria, setaceum, purgantia :* quæ sanguinem mundificant, ut sunt *hepatica &c.* tota, inquam, dependet à cariei sublatione & affluxûs præcautione, & conservatione partium vicinarum. Caries ossium alibi auffertur quoque abrasione, excisione, quæ hic locum non habent, *terebrationem in maxillæ superioris limbo non procul à naso post cauterium actuale institutam à Domino Marchetto vidi :* quia tamen hic orbitæ oculi ossa plurimùm patiuntur, & primaria fortè sedes ibi, hæc locum vix habebit. *Inustio*, quia per se inde jam ossa desquamarunt, locum habebit ulteriùs in nasi & frontis & maxillæ superioris osse in oculum incurrente, non verò in illa, quæ profundior est : nimirum *apud Illustrissimum Dominum* caries, quæ ulceribus externis consolidatis superest, aliter quam *cauterio actuali* aufferenda erit.

Hæc autem tunc temporis observanda erant, quando tria ulcera circa palpebras & radicem nasi adhuc patebant. Postquam ulcera clausa sunt, aliter res ineunda. Adhuc adest tumor, & pus per nares cum mucoso excremento exit. Ambo indicia sunt, adhuc ulcus superesse, & quia pridem conjuncta erant cum carie ossium, admodum credibile est hujusmodi quandam superesse : quando enim ossa ad maxillam spectantia carie corrumpuntur, ægerrimè utpote spongiosa, & multâ diligentiâ adhibitâ curantur, ac ad pristinam naturam redeunt. Et quia tumor remansit, vereor, ut nova collectione puris factâ denuò exulceretur, nisi copioso & continuo puris effluvio per nasum id evitetur.

Tales puris collectiones & ulcera recrudescentia his in locis vidi aliquoties *in Matrona Vitodurana, Sorore Anna in Valle S. Catharinæ, in Fratre Secretarii Diesenhof. in Fratre Gerold. Rheinov.*

Quærit Dominus à Porta Med. & Chirurg. D. An tutò fieri possit inustio sine detrimento oculi ? An potius perseverandum sit in injectionibus ex sp. vini, à quo rubet oculus sinister, incalescit caput, quandoque condolet oculus sinister, licet citò evanescat aqua malvæ applicita?

Respondi : Ad ossium cariem tollendam *præstantissimam esse inustionem ferro candente*, quæ citissime in plerisque ossibus cariem auffert, & ne ulterius serpat, inhibet : quod *medicamenta* tardè minusque fide præstant. Non tamen in omnibus ossibus cariosis adhibere licet; prohibetur *cauterium* in ossibus tenerrimis, valde spongiosis, à visu remotis, item illis, quæ citra gravius damnum partis nobilis vicinæ tangi *ferro candenti* nequeunt.

In Illustrissimo Domino Comite maxillæ superioris os majus prope nasum aduri potest tutò, *ut à D. de Marchettis Patavii vidi inuri, & postea terebrari in quadam Fistula lachrymali;* etiam os nasi & frontis. An verò os illud tenerum orbitam constituens, cui anterius glandula lachrymalis incumbit, ac interstitium & paries quasi intergerinus est inter nasum & alterum oculum, dubito, si scil. profundior ejus portio cariosa sit: quia profundius est & visum fugit, nec citra musculorum oculos moventium & glandulæ lachrymalis læsionem via ad os usque cariosum parari nequit, pomo oculi non tam valde timerem, cum *cauterium per cannulam linteo madido obvolutam* intrudi posset citra oculi læsionem: sic polypos nares opplentes citra omnem dolorem exuro, ac probe exsiccatos citra ullam hæmorrhagiam extraho, *& dum hæc scribo, quendam ferro candenti in utraque nare Polypo affectum uro.* Uno verbo laudabiliter adhibita fuerunt *universalia:* bene inustus fuit in ossibus cariosis conspicuis. At supersunt ossa cariosa magis abscondita: vereor illuc *cauteriis* non posse penetrari. Igitur *medicamentis* pugnandum & quidem per nasum intrudendis, si non obstent corpora spongiosa narium: si recrudescat ulcus nova collectione puris in tumore facta, dilatato ulcere os in propatulum veniens uri citra damnum potest, & ne pomum oculi lædatur, fiat *id mediante cannula.* Si profundior sit, mallem adhibere *turundas ex melle cocto add. pulv. congruis, qualis est Adankii &c.* quam injectiones quæ profundius petrant, ac sinus vel dilatant vel novos ob violentiam injectionis efficiunt. Non negligerem tamen *universalia: setaceum* diu relinquerem.

Scripsi die 15. *Jun.* 1668.

OBSERVATIO CLXXII.

Oculi Fungus.

PHilippo *N. Fabro ferrario* 26. annor. *die* 14. *Decembr.* 1672. *Guttenburg.* Clavus ferreus ignitus in oculum dextrum prosiliit, unde perruptâ corneâ humores oculi exciderunt: neglexit per dies 4. morbum, die 5. ad diem 12. deligabatur: applicabantur *mucilag. fœnugræc. & cydonior. c. aq. acetosell. parat. cui miscebatur Tut. ppt. & lap. calamin.* usurpatum quoque *Collyrium refrigerans. Die* 13. subitò, prægresso horrore, vehementissimo dolore oculi & totius dimidii capitis dextri correptus fuit, simul totum dimidium latus dextrum ante & retro occupans, sine ulla causa externa irritante & dolo-

rem

rem hunc provocante: mox oculus intumuit ac inſtar ovi gallin. extra orbitam prominuit. Impoſuit *D. Simon Schmid* primum *Cataplaſma anodyn. emolliens,* poſtea addidit *diſcutientia & modicè adſtringentia. D.* 16. ex vulnere, quod clavus ignitus corneæ inflixit, pus emanavit craſſum album, quod *per dies* 14. continuavit, quo temporis ſpatio ad ℔ij. effluxit: mox in vulnere, ex quo pus prodiit, caro primum lentis magnitudine excreſcebat, ſenſim ad magnitudinem nucis juglandis creſcens. Pure manante tumor & dolor remiſit: perſtitit caro; verebatur Fungum, qualem *Fabrit. Hildan. C.I. Obſ. I.* deſcribit, ☿-✓- *inſperſo* Fungus creſcebat, inflammabatur, ac labia ejus invertebantur: inſperſit poſtea *C. C. uſt. ppt. lap. Calamin. &c.* ſine fructu. Non ferebat *aquas aut mucilag. ophthalmic.* ſemper lachrymæ manabant. Dedit igitur *decoct. ſudorifer. ſequens.*

℞. *Rad. ſarſæparill.* ℥ij.
chin. ℥ß.
Lign. ſaſſafr. ℥j.
guajac. ℥ij.
aloes. ʒj.
Sem. fœnicul. ʒiß.
Mſc. coq. in menſ. iiij. aq. ad conſumpt. dimid. part.

Sumſit *mane hauſtum* & ſudorem movit, *purgavit* illum *quinto quoque die pilul. cephal. m.* dum *decoct.* bibit. Poſtquam lachrymæ ceſſarunt nihilque inflammatorii obſervatum in Fungo ſcil. *d.* 14. *poſt potum decoct.* Fungum hunc conſtrinxit *filo*, à conſtrictione doluit imprimis in tempore dextro & in digitis pedum, ubi dolor tantus erat, ac ſi forcipe digiti premerentur: conſtrictam carnem aduſſit *ferro candente: filum* die quinto decidit: die 8. Fungus evanuit. In vulnere nihil nunc fungoſi videtur, permanet ſolum macula rubra. Omnium dolorum expers eſt & laboribus ſuis præeſt. *Curabatur* 8. *ſeptiman. ſpatio à D. Simon Schmid. Chirurgo Thieingenſ. præſtantiſſimo.*

OBSERVATIO CLXXIII

Cancer Oculi dextri exciſus, poſtea recrudeſcens lethalis.

N*Ob. Domina Anna Maria N. N.* ſtaturæ mediocris, carnoſa, alba, capillis nigris prædita, pridem bene colorata, nunc pallidior, paulò macilentior, carnoſa tamen ſatis adhuc. Ætatis annorum 37.

Bis nupta, in primo matrimonio ante 16. annos genuit filium adhuc superstitem; in illius puerperio mamma dextra abscessum passa est, pluraque ulcera rupto illo supervenerunt, quia non mature aperiebatur: ulcera diu multum puris fuderunt, nec postmodum hucusque ex illa mamma infantes lactare potuit. In secundo matrimonio septies peperit. Incolumi semper valetudine fruebatur, semel ex contagio scabiem contraxit, quæ tamen brevi aufferebatur *Thermis Fabariensibus*: nullos unquam furunculos aliosve abscessus passa est. A natura à caseo abhorret, abstinuit quoque à cibis valdè salitis & aromatizatis, at delectabatur cibis fumo induratis in hoc loco consuetis, nullos tamen excessus fecit semper temperantiæ dedita. Hæmorrhagiæ narium obnoxia fuit. Cæterum semper erat materfamilias strenua.

Anno 1679. *Mense April.* in angulo dextro majore oculi ad radices nasi externe accrevit tuberculum concolor, durum, mobile, pisi magnitudine, quod dum gravida erat, crevit ad magnitudinem pruni Damasceni dimidiati. *Mense Julio* peperit, fœtus die 8. mortuus est: sumptis *aquis destillatis* Lochia copiose manarunt, atque in illius puerperii septimana tertia excrevit frustulum carneum oblongum, rotundum, præcedentibus doloribus parturientis prope gravioribus, sequenti lochiorum fluxu largissimo, ut de vita desperaret, mox tamen remisit. Tumor ille primum ad nasum corrugari cœpit, mox penitus evanuit, manente macula rubra, quæ crucigero vel apice digiti tegeretur, indolens plane neque etiam pruritum ibi sensit, tandem pallidior evasit, semper sana mansit, neque capite neque alibi doluit.

Anno 1680. Rursus gravidæ caruncula lachrymalis crescere cœpit circa medium gestationis tempus, primum sensit obstaculum quoddam in visu, oculi dextri, corpusculo versus angulum majorem adacto libere vidit: excrevit tunc ad magnitudinem avellanæ sensim & sensim, mansitque tale ad puerperium usque, nec dum iridem attigit, habuit in angulo basin angustam, versus oculum verò dilatabatur. *Mens. Jun.* oculus rubebat, impositum fuit *albumen ovi conquassatum cum aq. rosar. stupæ immersum*, unde oculus magis intumuit, sublato *hoc epithemate* oculus sua sponte subsidit, coloremque naturalem retinuit. *Die* 2. *Jul.* 1680. enixa est puellam pulchram adhuc vivam & vegetam: ob fissuras papillarum lactare non potuit, nutriebatur infans lacte elixo, dempto cremore. Lochia parcissimè manarunt, *à medicamentis* paulò fortius sed brevi tempore. Ab isto puerperio aliquoties indie leviculos horrores hucusque sensit. In hoc puerperio propter obitum Fratris unici multum lachrymata est. Tumor glandulæ lachrymalis mansit semper adhuc sub palpebris absconditus, nec unquam extra illas protuberavit.

Circa

Circa finem August. Chirurgus N. N. imposuit oculo *sacculos in vino & aceto coctos. d. 27. Aug. purgabatur ab Exc. D. D. N. N. Extract. panchymagog. gr. xxvj. & d. 29. Aug. ejusdem* ʒß. Ad tumorem istum imminuendum *d. 30. Aug.* præscripsit *diætam sudoriferam.*

℞. *Lign. sanct.* ℥iß. *Cort. ejusd.* ℥j.
sassafr. ℥ß.
Rasur. Ebor. sem. card. b. āā. ʒj.
Rad. chin. ℥j. *sarsæparill.* ℥ij.
Incis. infus. in aq. font. mens. iß. *seu* ℔v. *per d. 2. coq. in* MB. *per hor. 12. Col. bibit calidè M.* ℥v. *V.* ℥iiij. *Remanent. add. passul. Corinth.* ℥iij. *coq. in mens. iiij. in* MB. *hor. 12. Colatur. add. cinamom.* ʒij. *pro potu ordinario.*

Die 9. Septembr. purgabatur extract. panchym. ʒß. *extract. pilul. de agaric.* ℈ß. *Die 10. Sept. iteratum decoct. sudoriferum. Die 13. Sept. rursus purgabatur pilulis superiorib. Die 18. Sept. iteratæ fuerunt hæ pilulæ ut & d. 26. Febr. 1681.* Usa quoque est *Pilulis Marocostin. vesperi sumendis.* Quamvis antea ad sudores difficilis esset, à *potu* tamen sudavit in lecto largiter. Post usum *decoct. sudoriferi* crevit glandula lachrymalis nunc in parte superna sub palpebra, nunc interne sub inferiore ac antrorsum protendebatur, simulque palpebras attollebat, ac nodosas effecit. NB. Incrementum ejus semper præcessit pruritus aliquis, atque inde augmentum certò prædixit. Ab illo tempore magis magisque crevit. *Mens. Decembr. 1680. Chirurgus* imposuit *emplastr. nunc nigrum, nunc album*, diu tamen *topicorum* usum distulit. *Mens. Februar.* 1681. ultimum in publicum prodiit. Menses plerumque anticiparunt tribus septimanis, nunc parcius nunc fortius manantes. *Circa principium* 1681. Coryza & Broncho afficiebatur, libere nasum emungere potuit, quamvis *Chirurgus* polypum adfuisse dixisset, cujus nec vestigium videre potuit. Ex naribus subinde liquor limpidus exstillavit, rarissimè subcruentus. In occipite oborta est papula seu tuberculum quoddam, *ab apposito emplastr.* plures emerserunt, *omisso empl.* sua spontè exaruerunt. Sternutavit sæpè. Utcunque glandula creverit & palpebræ distenderentur, vidit nihilominus deorsum intuendo *usque ad finem Maji* 1681. Toto hoc tempore nihil doluit nisi à tensione, nares subindè aquam stillarunt, non ita pridem sanguinem: appetiit, noctu dormivit, alvus aperta. Paulò post glandula crevit magis scil. à reditu *ex Walenstatt* cœlo pluvio. Ab illo tempore palpebras non amplius suâ sponte diducere potuit, si illas diduxit, lucem agnovit.

Mens. April. 1681. Ad me historia imperfectè describebatur, in illa præter memorata scribebatur tuberculum glandulosum carneam excrescentiam esse, quæ fistulam minetur, quia multum puris fuderit: *dicta Ægra* illud pus lachrymas aut lympham inspissatam nominat. Primâ vice additur adhibita fuisse *revellentia & absorbentia*, ac *extrinsecus discutientia & putrefacientia*, unde evanuerit; quod falsum illa ajebat, cum post lochiorum fluxum post primum puerperium sponte suâ disparuerit. Secundâ vice gravidæ tuberculum recruduisse memorant, addunt adhibita fuisse *interna*, quod illa negat, & *Topica scil. album ov. c. aq. rosar.* quod tamen tolerare nequiit. Falso scribebatur lochia ritè fluxisse. Fatentur *post decoct. lignor.* tumorem crevisse. *Fonticulus* excitatus in brachio sin. & in nucha. Falsò scribebatur in *sutura* lambdoidea ulcus manare.

Die 10. *Jun.* 1681. *D. D. Joh. Muralt. Tigurinus* vocat Affectum oculi procidentiam factam ab excrescentia carunculæ lachrymalis erosæ, primùm polypo simili, nunc cancrosa, quæ oculum versus angulum acutum propulerit. Curationem maturandam, ne visus pereat. *Vid. Trincavell. de Ratione Cur. aff. particul. L. IV. C. VI.* Ideo corpus mundandum *purgantib. & V. S. ophthalmic. int. & defensivis topicis*, tum *Chirurgiam* adhibendam: imò si *medicamentis* non cedat, Oculum exscindendum. *Vid. Observ. II. Cent. Fabrit. Hildan.*

D. D. Hottinger primùm prolixè probare conatur causam sanguinem crassum huc depositum & hic retentum ob partis laxitatem: affectum nondum cancrosum existimat sed ei proximum, quia tumor non sit durus, lividus, venæ non cancri pedes referant, non doleat vel certè parùm, putat Polypum vel Ficum vocandum. *Chirurgiam* certæ morti præferendam autumat, quæ dextrè administrata periculo careat, & alterius oculi damnum avertat.

D. Hegi d. 2. *Jul.* 1681. Scribit Affectum, si non cancer sit, cancroso similis, in quo præstet experiri anceps remedium quam nullum; *Chirurgiam* quidem difficilem, attamen possibilem esse *Perito.*

Eod. scribit D. D. Joh. Heinr. Lavater Junior, nihil certi de morbi indole se definire posse ex historia scripta & coram narrata. Ambigit an Encanthis? num excrescentia utriusque palpebræ? aut oculi Proptosis sit? si Encanthis sit, putat necessum, ut Ægylops aut Anchylops cum ossis unguis dicti carie præcesserit. Si excrescentia sit in palpebris, videndum an pomo oculi accreverint, unde separandi, quod cum dolore fieret, & timendum foret oculi contagium, atque ita cum palpebris

pebris oculi eximendi eſſent non ſine difficultate: ſi Proptoſis, oculus eximendus eſſet, cavendo læſionem meningum, unde convulſio lethalis timenda. Quia affectus jam cancroſus, putat ſectione difficulter citra recidivam tentari poſſe. Ad præcavendam illam ſuadet *Fonticulos* revellentes, *cephalica ſpecifica*, cavendo *omnia corrodentia.*

NB. Ante 9. ſeptimanas manubrium ferreum vaſis cuprei decidens feriit tumorem, ac foveam impreſſit ſine magno dolore, at cum perturbatione capitis.

Die 1. *Jul.* 1681. *N. N. appuli circa veſperam:* occurrit mihi vegeta ſatis. Inſpexi hunc tumorem utrâque palpebrâ tectum, oblitum undique *linim. de ceruſſ.* ambæ palpebræ arctè ſatis junctæ erant.

Die 2. *Jul.* Diductis palpebris album oculi conſpexi, pomum ejus non antrorſum ſed retrorſum & verſus angulum acutum truſum videbatur. Tota tumoris moles alta erat prope unc. iij. extra orbitam ubi altiſſima ſcil. in medio & verſus angulum majorem ſeu obtuſum: à radice naſi ad tempus dextrum transverſim longa unc. vj. à fronte ad maxillam ſuperiorem longa unc. vij. adeò ut ſupernè extra orbitam incubuerit fronti, ac ſupercilia ad unc. ſem. & amplius tumori incubuerint, inferius verò extra orbitam ferè ad unc. j. maxillæ ſuperiori extra orbitam accreviſſe videretur, in utroque angulo etiam orbitam ſuperavit, totamque radicem naſi occupavit, & propè tempus ejus aliquam portionem. Erat durus, inæqualis, rubicundus, venis nigris turgidus: palpebra ſuperior in cacumine ulcus habuit dimidii digiti capax, in latere verſus naſum aliud facilè apicem digiti admittens: inferior duo habuit in medio & unum infernè propè naſum: nullius labia invertebantur, parùm ſaniei ſtillabant, in centro alba lardo ſimilia. Indidi hiatui palpebrarum *lamellas ex ſpongia compreſſa,* & interſtitio inter naſum & tumorem, parabatur *ex cer.* ℥*ij. therebint. maſtich. gumm. elem.* ā̄ā. ʒ*j.* Toti tumori impoſui *epithema ſequens.*

℞. *Aq. geran. ſolan.* ā̄ā. ℥*iij.*
Succ. cancr. vivor. No. ij.
Plumb. uſt. lot. ʒ*ij.*
C. C. uſt. lap. calamin. ā̄ā. ʒß. *Mſc.*

Veſperi *extractâ ſpongiâ* ſanguinem fudit, ſequebatur tandem liquor lachrymæ ſimilis.

Die 3. *Jul. Extractâ ſpongiâ* rurſus ſequebatur ſanguis & tandem lachrymæ. Menſes hodiè eruperunt, doluitque in genubus. In cute frontis concolori inæqualitas quædam tangebatur cum dolore ab attactu. Obſervavi palpebram inferiorem à carne quadam fungoſa abſceſſiſſe tractu leviculo. *Die*

Die 4. *Jul.* Carnem fungosam palpebræ inferiori contiguæ primum *urere* cœpi, quod benè pertulit, magisque palpebra secessit.

Die 5. *Jul.* *Ustionem* continuavi hoc in loco simulque in ulcere palpebræ superioris sine dolore : *exemptâ spongiâ* sanguis ex oculo emanavit.

Die 6. *Jul.* Illâ perrexi, caro juxta palpebram inferiorem lardo similis, ampla in ulcere palpebræ superioris ei similis, aquâ replebatur. Menses continuant. Vesperi querebatur de dolore punctorio totius tumoris, qui antea quoque subindè afflixit, & quidem gravius antequàm post *ustionem* : *ab ustione* ulceris sequebatur pruritus. Noctu ob fulgura & fulmina gravia parùm dormivit.

Die 7. *Jul.* Caro juxta palpebram inferiorem amplius occurrit: in ulcere palpebræ superioris omnia sicca, indidi *butyrum.* Tumor in superiore & inferiore mollior alicubi apparere incipit. Hodie minùs sanguinis fudit *extractâ spongiâ.* Vesperi inter palpebram inferiorem & carnem fungosam stylum aliquousque adigere, & antrorsum ac retrorsum ducere potui sine dolore. Eschara ex ulcere palpebræ superioris excidit, labia ulcerum nullibi invertuntur : magis magisque hiant palpebræ.

Die 8. *Jul.* Hodiè *exemptis spongiis* nullum sanguinem fudit, *ustionem* benè pertulit caro fungosa, at non palpebræ ob radios △ nimis vicinos: ideo canales conficiendos curavimus pro carne illa & ulcere maxillæ superioris : menses imminuuntur : urinam habet optimam. Manum eminus tumori admotam calor quidam ferit, non dolet. Post meridiem *ussi mediante canaliculo*, quod bene toleravit & optimè successit, noctu non benè dormivit.

Die 9. *Jul.* Corpus spongiosum & ulcus palpebræ superioris *ustum* sine dolore, *spongiis extractis* nihil sanguinis sequebatur. Post concinnatos capillos caput doluit. Post prandium dormivit, cephalalgia continuavit imprimis circa verticem.

NB. Hodie nobis confessa est, se in profundo oculi quandoque dolorem punctorium sensisse, qui versus anteriora extendebatur ceu instrumentum multis acutis cuspidibus præditum feriens exteriora, quandoque infestasse verticem indeque antrorsum ad collum versus laryngem.

Die 10. *Jul.* Escharam profundè *inussimus* : *ex spongiæ extractione* prope angulum majorem sanguis profluit, & dolet ibi ob palpebras aliquantum exulceratas : noctu dormivit.

Die

Die 11. *Jul.* Dedi *potionem ex infus. senn. rhabarb. mechoac. hepat. & splenetic. add. syr. de cichor. cum rhab.* purgabatur quinquies: hamulo fungum sub palpebra inferiore aliquantulum ab angulo minore retrahere potui, sequebatur hæmorrhagia, quæ sponte substitit, nocte benè dormivit.

Die 12. *Jul.* Mane rursus tumorem hamulo attraxi, sanguinem fudit, at brevi rursus substitit suâ sponte: duo ulcera palpebræ inferioris se dilatant, quamvis solummodo *filamenta sicca* imponantur, item supernum in palpebra superiore. Tumorem aliquoties *ussimus* profunde, ulcera ipsius nec serpunt, nec invertuntur. Attracto tumore hamo distinctè vidit.

D. Hegi Tiguro rursus scribit d. 9. *Jul. Ipse cum Operatore,* qui 40. annis *Artem* exercuit, opinatur oculum conservari posse, cum palpebræ oculo non accretæ sint ipsaque videat, addit tamen rem ipsam, quid agendum sit, demonstraturam. Inserit *Rhonhusii Obs.* 18. similem huic in quibusdam. Ipse animadvertit quoque tumorem palpebris non continuum sed contiguum esse, sperat oculum integrum propter corneæ duritiem; si verò affectus sit, non existimandum oculi incisionem periculosam fore.

Die 13. *Jul.* Propter limbos palpebrarum tumidos & exquisito sensu præditos *ustionem* non ritè perficere potuimus, nec illa tractionem cum hamulo tolerare potuit; itaque *Exsectionem faciendam opitulante Deo* conclusimus.

Post meridiem litigandum erat cum Chirurgo N. N. qui Ægram hactenus tractavit & nostro adventu nequiter illam deseruit.

Judicium, quomodo Nob. Dna Ægra hucusque tractata fuerit a Chirurgo N. N.

TUmor *Nobilissimæ Dominæ Ægræ* primùm erat in dextro oculi angulo fungosus, omnis malignitatis expers, nam suâ spontè largo lochiorum fluxu evanuit, macula rubra indolente superstite. Cum rursus concepisset, circa medium gestationis tempus in eodem angulo glandula lachrymalis, non musculus, ut imperite scripsit *Chirurgus,* intumuit: nec tumor iste in principio malignus erat, nam toto gestationis tempore & aliquandiu post partum non valdè crevit, *qua medicamentorum externorum usum* fere intermisit. Posteà verò *tum imperitiâ, tum negligentiâ, tum denique nocuorum medicamentorum applica-*

 tione

tione & malitiosâ Chirurgi ambitione cum invidia conjuncta effectum fuit, ut tumor iste in molem ingentem cancrosam excreverit. Nam in principio, ignarus indolis hujus tumoris, applicuit oculo *sacculos nunc in vino, nunc in aqua coquendos*; aliquando *albumen ovi cum aq. rosar.* unde valde intumuit; eo sublato tumor sponte subsidit. Postea longo tempore *emplastrum fuscum* tumori imposuit, quod simile illi quod *ex lithargyr. cum oleo cocturâ* paratur; totam molem *ung. de cerus.* inunxit, pennâ illinivit pomum oculi *ol. ros. cum liquore quodam permixto*: & quamvis tumor indies creverit, nihilominus his imprudenter perrexit; negligentissimè *Nobilissimam Dominam* & intempestivè deligavit, & non raro dies præterierunt, antequam illam inviseret, & quidem non raro ebrius: quandoque *emplastrum album, simile empl. de sperm. ranar. aut alb. coct.* vesperi admovit, mane ignarus facti illud rejecit, quamvis hoc ceu novum inventum ad tumorem expugnandum deprædicarit temulentus. Quin etiam in historia morbi mentio fit *putrefacientium* foris tumori applicitorum, quibus nihil perniciosius excogitari posset, quod omnes norunt, quibus hujusmodi tumores vel per umbram innotescunt. Dum tumor quotidie augebatur vanâ spe *Optimam Matronam* lactavit, ac impudenter dixit, bonum esse tumorem crescere, majori facilius opem afferri posse, imò sponte casurum; effatum *Chirurgo* indignum nec *in tyrone Artis* tolerandum. Interea dum tumor augebatur, imprudentissimè sivit illum sub palpebris abscondi, unde supra modum dilatatæ fuerunt; extra orbitam erupit, arctissimè cum palpebris unitus fuit, imo tandem planè coaluit. Cum tumor adhuc parvus esset & mobilis ac sine turpitudine aliqua, aut oculi damno *sectione* aufferri posset, cum progressu temporis major factus esset, illaque sine magno labore perfici posset, atque licet ab aliis commendaretur, imò urgeretur ceu necessaria, nihilominus tamen illam, *seu ex ignorantia Chirurgiæ, seu ex invida quadam malitia*, elusit, veritus *sectionem* existimationi suæ potiùs quàm *Dominæ Ægræ* nocituram. Imò cum tumor longè lateque extra orbitam protuberaret, lividus, atrorubescens, inæqualis, durus, venis sanguine atro turgidis, palpebris sex in locis exulceratis ipsisque ulceribus se dilatantibus, nihilominùs *sectionem* vanâ garrulitate remoratus est, illam cum vitæ periculo junctam *Ægræ & domesticis* inculcavit, aut recidivam timendam prædixit, cujus meritò author censendus foret, quia eò usque tumorem excrescere & profundas radices agere permisit. Ex his omnibus manifestè patet *Chirurgo* omnem culpam adscribendam esse, quod totus oculus cum palpebris exscindendus fuerit: & si quid ex occulta radice, quod oculis assequi non licet, repullulet, illi unicè imputandum

dum eſſe, eò quod *Nob. Dominam* imperitè, negligenter & tantum non, ob neſcio quam arrogantiam, malitioſe tractarit.

Dies 14. *Jul.* Exſectioni deſtinatus fuit. Manè poſt ſeptimam ebibit ovum ſorbile & datus hauſtus vini albi: poſt, *implorato auxilio Divino ad Sectionem* progreſſum fuit. In ſella locatæ brachia fuerunt faſciâ latâ ſeu mantili alligata, oculus ſiniſter tectus, hinc circa 8. matut. *D. D. Brunner* inciſionem fecit ab angulo majore dextro ad minorem profundè, hinc retractâ cuti frontis ab uno ad alterum, poſtea tumorem cancroſum undique extra & intra orbitam unguibus ſeparavit, & cum deprehenderet, portionem hujus tumoris poſt pomum oculi aliquantulum depoſitum eſſe, abſciſſo nervo optico & muſculorum ocularium capitibus cultro incurvato totum tumorem cum oculo exemit: tres arteriolæ ſaliebant, ſanguinis prope Libr. j. effuſa fuit. Tumor cum oculo, expreſſo jam ſanguine, pependit unc. vj. & dimid. in illo vidimus tumorem cancroſum palpebræ utrique ab angulo majore ſupernè & infernè arctiſſimè concretum, & non contiguum ſed omninò continuum fuiſſe, imò quaſi in unum corpus coaluiſſe, ut ipſæmet palpebræ lardo ſimiles eſſent, exceptâ portione exiguâ non procul ab angulo majore. Tota tumoris conſiſtentia lardo ſimilis, atque in illum jam penetrarunt ulcera palpebrarum in utraque: quod *inuſſimus* vix erat 20. imò 30. pars tumoris, ad cujus præcipuas portiones igne pertingere nequivimus: erat ab angulo uno ad alterum continuus. Exempto tumore cum oculo *pulvillis & filamentis ſiccis conſperſis pulv. ad ſiſtendum ſanguinem* implevimus, ac impoſuimus *ſtuppam album. ovor. & aq. roſar. imbutam & conſperſam eodem pulv.* Obligata per aliquot paſſus ſcil. 6. vel 7. inceſſit, ac ſtans veſtibus exuebatur. Nulla leipothymia, nulla convulſio obſervabatur. Nihil prorſus inuſſimus, nec acus adhibita: quia non bene adſtrictæ erant faſciæ, ſanguinem fundere cœpit, ſed ſtatim remiſit: vomuit ſumpta *aq. cordial.* ſine damno. *Balſam. ſtomach.* inunctus.

Die 15. *Jul.* Subindè effluxit adhuc ichor ſubcruentus: vomuit amara, cauſam tribuit *aq. cordial.* cui *confect. alkerm.* immixta: noctu dormivit: alvus ſolvebatur *ſuppoſitor.*

D. 16. *Jul.* *Pulvilli* ablati *cum ſanguinem ſiſtentibus*, nihil cruoris ſequebatur, apparuit pus bonum. *Deliganda inpoſterum methodo Fabrit. Hildani.*

Die 9. *Auguſt.* 1681. *ſcribit D. D. Brunner:* Vulnus optimæ notæ, moris ac indolis apparet, pus probæ notæ fundit: oculus ſuper-

stes valet, cephalalgia parum divexat, ut prospera inde nobis eventura sperem à Patre luminum. Hactenus quidem mentionem fecit doloris in orbita oculi superstitis, sed brevi evanuit, pridie de dolore vulneris, ut somnum nocturnum interturbarit. Ossiculum unguis maximam partem abscessit, ut spiritui attrahendo aut expellendo eò detur transitus, hanc tamen iterum novella recrescente carne interclusam iri confido.

Addit in Literis d. 16. *August.* Vulnus undique probæ notæ conspicitur: rem agit domesticam, quantum *per regulas medicas* licet, nullibi dolet nisi ex hesterno die circa frontem. Cæterum tuberculum in fronte jam olim observatum succrevit, sponteque iterum evanuit: nihil nunc timere ait præter illud tuberculum, ne incrementum capiat resque ejus ita in pristinum recidant: ait se ex illo dolorem nonnunquam percipere; hac nocte verò ex tota fronte doluit.

Die 6. Febr. 1682. *Nob. D. Ægra Feldkirchium venit, quo me vocavit, & in tali valetudinis statu ipsam deprehendi: Post abitum D. D. Brunneri* tuberculum in fronte crescere cœpit, *appositâ laminâ ♄ni ☿io illitâ* subsidit & dilatabatur, ac oculo sinistro sano imminebat: cicatrix vulnus ubique operiebat, excepto spatiolo exiguo in orbita: gena posteà etiam sub cicatrice & in parte sana protuberare cœpit: vulnus ubique coaluit, mansit spatiolum quod piso tegi potuerat nondum cute opertum, quod tamen sæpe siccum prorsus erat per aliquot dies, idque propè ossiculum nasi in profundo orbitæ seu angulo majore. Occasionem tumoris in gena dextra putat fuisse odontalgiam, quâ cessante tumor mansit. *Circa finem Decembr.* 1681. caro in orbita oculi duobus in locis pravior apparere cœpit, stillavit ichorem fœtidum, hæ carnes distinguebantur pariete quasi intergerino carneo & in superficie cicatrice operta, crassitie propè pennæ anserinæ. In angulo acuto quadam nocte caro valde intumuit & protuberavit acini uvæ magnitudine, adscribebatur intumescentia defluxioni à capite & doluit, posteris diebus cum stylo fortius attrectabatur, rumpebatur ac multum puris effluxit; caro tamen tam in angulo acuto, quam in majore alba, flaccida mansit, & sensim lardicea evasit, nunc plus, nunc minus ichoris, quandoque etiam pus stillans: si stylus per carnem anguli majoris trudebatur, ad os nudum versus nasum in profundo pertingebatur: utraque hæc caro est in profundo orbitæ, cujus limbus undiquaque & circumcirca etiam introrsum cicatrice tegebatur. Ab illo tempore dolere cœpit, ac indies hucusque incrementa dolor sumpsit, est urens sine ulla pulsatione, cui accedunt subitæ punctiones, ac si ferro acuto subito perfoderetur, invadit tantummodo noctu circa 11. aut 12. horam, tam vehemens est, ut sibi à clamore temperare nequeat, atque

atque è lecto ſurgere cogatur, durat ab horæ quadrante nonnunquam ultra horam, ac dormientem expergefacit, invadit ſubitò, & in momento penitus rurſus evaneſcit, ſævit nunc in gena, nunc in fronte, rarius in fundo orbitæ, non rarò in fronte & gena ſimul: interdiu nunquam vel leviculè dolor iſte ipſam hactenùs afflixit. Antequam dolor ipſam excruciare cœpit, & poſtquam emerſit, hucuſque menſes dolorifici penitus ceſſarunt, redeunt tertiâ quâque ſeptimanâ, fluunt ritè & copioſe diebus 7. ſubindè quoque narium hæmorrhagiam experitur. Fluor albus aliquoties large manavit. Appetit, non ſitit, alvus officium facit: pulſus eſt naturalis, benè ſpirat, ſubindè ichor tenuis ex nare dextra effluit: poſtquam dolor ceſſat, rurſus dormire poteſt. Nuper ſcrophula ſub maxilla inferiore ſin. mobilis, dolens apparuit, quæ ſuâ ſponte evanuit. Hactenus carni in orbita imponebatur *pulv. exſiccans omiſſo alumine, add.* ♃*n. uſt.* āā. *p. æq. cum plumaceolis*, tegebatur *emplaſtr. de betonic.* Cicatrix in ſummitate genæ prope limbum orbitæ excoriata ſubindè parum ichoris fudit, quæ tamen protinus epidermide tegebatur *ſiccantibus applicitis.* Nuper *Setaceum* duxerant *ſupra fonticulum* pridem in nucha factum, *fonticulus* ſuâ ſponte reſerabatur ibi, & nunc plus puris ſtillat quàm *Setaceum.*

A d. 5. Febr. 1682. *horâ 9. matut.* non deligabatur *uſque ad hor. 5. veſpert. d. 6. Febr. pulvillis* parùm ichoris & aliquid boni puris adhæſit. Circa medium noctis dolor invaſit ac ſurgere cogebatur, duravit non ultra quadrantem horæ, poſteà lectum repetiit dormivitque ad 5. matut. cœnavit cum appetitu.

Die 7. Febr. mane multum ichoris cum pure adhæſit *pulvillis* & carni in orbita, ac ſummitatis in pariete ſuperficies excoriata erat, nondum tamen ita diremptus fuit paries, ut unum ulcus ambæ carnes conſtituerent, nam in profundo adhuc firmus erat, ab attactu doluit & ſanguinem fudit. Caro in utroque angulo crucigero amplior, coloris albi ſubflavi, lardo ſimilis, ſed quaſi lacera, non plana & æqualis, inſenſilis, in angulo acuto fortius attrectata ſanguinem ſtillavit, minus in majore, per quam facile ſtylum ad os naſi in profundo orbitæ adegi: apparuit rupto pariete carnem in unam molem brevi degeneraturam. Tumor frontis exordium ſumpſit à duobus tuberculis duris ſub cute mobilibus, quæ vix fabâ majora erant, eorum incrementum adſcribunt vomitibus enormibus Colicæ ſævæ comitibus. Vidi illum totum medium frontem occupare, à ſummo fronte ad radicem naſi longus erat unc. iiij. latus unc. iij. & dimid. prominet ſupra naſum & angulum majorem oculi ſin. ultra unc. j. minus in angulo majore oculi dextri, altior eſt in parte inferiore quam in ſuprema & laterali, fere tamen ubique unc. j. altitudine, eſt concolor, durus, non valde in-

æqualis & tuberoſus, ſimilis eſt gummatibus ſeu tophis gallicis: à compreſſione *laminæ* ♄*n.* ☿*io illitæ* amplior evaſit & ad hos terminos ſe diffudit: putant *à Cataplaſm. ex cochleis &c.* quoque auctum fuiſſe, ac ſi de humido aliquid imbibiſſet, non negant tamen inde tractabiliorem evaſiſſe. Cæterum nullam laſſitudinem patitur, ait ſe poſſe montana ſcandere. Tumor genæ dextræ totam maxillam ſuperiorem occupat, atque ab extremo oſſis zygomatis deſcendit fere ſub ala naris dextræ ad labium medium, ſupernè à limbo orbitæ pertingit ultra finem maxillæ ſuperioris, ita tamen ut maxilla hæc etiam circa articulum ejus ſit à tumore immunis, partesque illis incumbentes molles, à zygomate ad labium longus unc. v. à limbo orbitæ unc. iiij. altus unc. j. alicubi etiam altior, durus, concolor, inæqualis, ſuperne cicatrice tectus, quæ ſi excorietur, ſtatim *à ſiccantibus* conſolidatur: digito in os immiſſo ſimiliter tumorem intus prominere deprehendi, nec minus quàm foris durum eſſe: membrana intus tumori obducta aliquot retia minutiſſimorum vaſorum capillarium nigerrima oſtendit. Gingivæ ſuperiores à tumore immunes ſunt. Utcunque ex nare dextra quandoque ichor exſtillet, & quamvis anguſtior ſit ſiniſtrâ, nulla tamen excreſcentia carnea conſpicitur. Quoniam hac nocte dolor in maxilla & fronte valdè vehemens fuit, mane ſenſit ceu aquam fervidam verſus tempus d. & genam deſcendere, quod etiam aliis vicibus factum fuit; aliquando videtur frigida inſtar gelidæ deſcendere: ſubinde dentes dolent, nam caninus d. maxillæ ſuperioris & duo inciſores ſunt carioſi: aliàs *ab anno* 1673. poſt evulſum dentem nunquam odontalgiam paſſa eſt: exiſtimat tumorem genæ ab odontalgia hac vice incrementum ſumpſiſſe. Ante meridiem querebatur de genæ quodam ardore, ac ſi urticâ percuſſa fuiſſet, ſed non continuo & ſubito penitus ceſſante. Pranſa eſt bene, delectabatur imprimis piſcibus, parùm bibit vini albi aqua diluti. Veſperi parùm ichoris *pulvillo* adhæſit: carnem luxuriantem *aduſſi*, non ſenſit: ex nare veſperi ichor exſtillavit, quem inodorum dicit. Poſt cœnam aliquoties punctiones inſtar fulguris tumores pervadentes paſſa eſt & ſæpe etiam toto die, quamvis in primo examine ſæpius dixerit, ſe interdiu à dolore immunem eſſe. Cœnavit benè, hor. 9. lectum petiit, dormivit ad 10. dolor ſæviſſimus in ſomno ipſam invaſit, erat punctorius exclamavitque à fronte per genam ferrum acutum ſubitò adigi, præ doloris ſævitia tantum non deſperavit, ante hor. 11. remiſit, dedi 2. *pilulas anodynas cum pauxillo aq.* lectum petiit; ceſſante dolore dicebat ſynciput prope ſtupidum eſſe, paulò poſt rediit minus tamen ſæviens, verſus matutin. dormivit.

Die 8. *Febr.* mane laſſa erat, caro orbitam implens tota lardicea, paries permanet, ſupernè tamen excoriatus, quod etiam vicinæ cica-

cicatrici evenire incipit : urina pallida, craſſiuſcula. Ichoris parùm in ulcere apparuit, nam nocte dum ſurrexit, multum ichoris ex nare d. exſtillavit. Pedum tumor leviculus deprehenditur, in facie emaciatur, in artubus caro flaccidior eſt, labia & facies etiam, ungues valde, pallent. *Sanguinem V. S. emiſſum Chirurgus* ſemper mucoſiſſimum & pallidum obſervavit. *Diſceſſit Feldkirchio ante meridiem domum.*

Reſolutio.

TUmores frontis & genæ dextræ videntur cancroſi, nam ſunt duri inæquales, licet ſint concolores; ſubinde, imprimis tamen noctu patiuntur dolores urentes cum punctione, eosque ſæviſſimos : caro in orbita luxuriare incipit, quamvis vulnus antea conſolidatum fuerit fere penitus, eſt pallida, ladicea, fundit ichorem fœtidum, conſumit carnem jam cicatrice obductam, ulcus ſerpit & latius fit: dolet quandoque circa radicem, licet ſuperficies ſit ſenſûs expers.

Cancer iſte incurabilis eſt, nam frontis tumor oſſi frontis ita âffixus eſt, ut non niſi ab oſſe cum pericranio exſcindendus foret, nec tamen *Chirurgus* aſſeverare poſſet, nullum tumorem repullulaturum. Genæ tumor cum tota gena aufferendus eſſet, nec tamen polliceri quispiam poſſet, illum nunquam emerſurum, cum reliquiæ ſe facile intra glandulas & pinguedinem, quæ hic multiplex, abſcondi poſſent. Igitur *Cura palliativa* arripienda eſt. *Hac methodo*

I. Ulceri in orbita indatur *pulv. ♃n. merus* : ſi caro luxuriat & ichor redundet & fœteat, *pulv. card. ben. cum pulvill. Loco emplaſtr. de betonic.* tegatur *unguent. diapomphol. comp.* quod etiam imponi poteſt *poſt uſtionem. NB. Ung. hoc cum ſucc. ſolan. hyoſciam. ♃n. coq. in vaſ. ♃n. poſito in cacab. ▽ plenum, ne pinguedines adurantur.*

II. Si caro excreſcat valde, tangatur *ferro candente.*

III. Ambo tumores operiantur *ſaccul. ſicc. ex flor. chamomill. melilot. ſambuc. fol. geran. Rob. ſolan.*

Deinde tota maſſa ſanguinea jam miaſmate cancroſo imbuta quantum poſſibile mundetur, atque ab his particulis venenatis vindicetur. *Propterea*

I. Sumat *ſingulo mane hor. 6. vel 7. de hoc Electuar. & veſperi hor. 5. magnitudine juglandis.*

℞. *Conſerv. roſar. r.* ℥iiß.
borrag. pulp. tamarind. āā. ʒvj.

Diaphor.

Diaphor. ♃al. C. C. ph. ppt.
Ocul. ♋. pp. āā. ℥ij.
Syrup. fl. papav. err. parum. Mſc.

Superbibat *juſcul. alterat. borrag. bugloſſ. meliſſ. vincetox. tamarind.*

II. *Alternis noctibus* ſumat *pulv. anodyn.* ℈j. *vel* ʒß. *cum emulſion. amygd. d. vel aq. borrag. ſcabioſ.* Si verò vereatur moleſtam noctem, ſumat *pilul. anodyn. No. ij. vel iij. cum aq. papav. err.*

III. *Purgetur triduo ante V. S. potion. ex tamarind. ſenn. rhabarb. agaric. &c.*

IV. *Singulis tribus menſibus V. S. in pedibus nunc cephalic. nunc poplitea.*

V. *Singulis menſibus ſcarificetur triduo ante vel poſt novilunium,*

VI. *Fonticuli & ſetaceum* aperta ſerventur.

VII. Diæta accuratiſſima obſervetur, ac vitentur imprimis acria, ſalſa, aromatizata, coctu difficilia, ut braſſica muriâ condita.

Omittat *omnia emollientia & corrodentia ac putrefacientia.* Præſentibus aut inſtantibus menſibus *omnia medicamenta interna* omittantur.

Si exulceratio in ore incipiat, ſtatim adhibeantur *gargariſmi adſtringentes & refrigerantes omnis acrimoniæ expertes.*

An decoct. lign. ſancti conveniat ad ſerum malignum conſumendum? Tumor frontis ſimilis gummatibus ſeu tophis gallicis, & dolores imprimis noctu ſæviunt. *An decoct. plantag. cum ſacch. ♄n. ulceri in orbita imponendum? Hoc decocto ſolo* conſolidavit *D. Simon.* vulnus poſt ablatam mammam cancroſam *Neidingæ in Moniali.*

Nob. Domina Ægra d. 14. *Febr.* 1682. *feliciter Feldkirchio domum rediit, à medicamentis ibi ordinatis & hactenus continuatis* dolores ſæviores aliquantulum imminuti fuerunt; *an conſtanter, tempus docebit.* Ulcus in orbita amplius & profundius evaſit: inditur nunc *pulv. card. benedict.* Menſes hac periodo ſubſtiterunt, quamvis illa præſente *nulla medicamenta* adhibita fuerint, *an id ab itinere, an verò ab ultima V. S. largiſſima in pede evenerit?* neſcit: jam quoque ſemel emanſit & poſtea ſua ſponte rediit, *ita ſcribit D. Chirurgus.*

Reſpondi d. 21. *Febr.* 1682. Quia illa, quæ ultimum *Feldkirchii* præſcripſi, dolorem imminuerunt, illis pergere poterit: ulceri in orbita oculi *per d.* 8. inſpergat *pulv. card. ben. & per d.* 8. *pulv. ♄n.* ſi

ex

ex orbita caro excrescat, sique illa sensûs expers sit, illam *ferro candente* adurat, cavendo ne ossa attingat. Menses nullo modo sunt movendi, suâ sponte redibunt, *menagogis* vitium ad uterum transportaretur. Proximè rem omnem rursus explicent. Nos *de Cura* cogitavimus, quâ tumor consumi posset, sed oporteret, ut illa perpetuo in hypocausto maneat, vinum penitus omittat, ac parum comederet & quidem solummodo assa & subindè panatellam. An talem conditionem subiret, moneat proximè.

Ipsa scribit d. 25. *Febr.* post reditum septem noctibus benè dormivit: usa est *Electuar. & decoct. per d.* 8. Menses substiterunt: pergit *medicamentis, quid ulterius agendum?*

Respondi d. 28. *Febr.* Pergat his, *de menagogis* ne cogitet quidem. *D. Chirurgo* scripsi de alia cura: quia hæc dolorem mitigat, illâ strenuè pergat, scribatque diligenter, semper si domi erimus, respondebimus.

Die 7. *Martii* 1682. *scribit Dn. Chirurgus:* ambo tumores manifestè crescunt: caro in ulcere lardicea est, stylo undique ossa tangi possunt, semper aliquid cum pure excidit, adeo ut caro superflua nulla adsit, & timendum præsentem carnem amissum iri. Dolores recruduerunt, quamvis ante & præsente dolore datæ fuerint *Pilul. anodin.* Menses emanent, sperant si adessent, sibi melius fore.

In Literis de d. 19. *Mart. datis addit idem:* Totum ulcus lardiceum est, de hac substantia lardicea semper frustula cum pure excidunt, unde ulcus amplius evadit, versus nasum tangitur os nudum, per substantiam lardiceam quoque stylus adigi potest versus ossa, attamen non versus nervum opticum, nec versus musculum temporalem, ubi adhuc sensus superest. Nuper ulcus versus tempus post dolorem nocturnum vehementem ad unc. iij. vel iiij. sanguinis profudit, hactenus non amplius. In nupera periodo mensium apparuerunt, sed pauci, coloris sulphurei. Dolores & tumores magis crescunt quàm deficiunt: tumor frontis valdè incumbit oculo sano. *D. Hegi in Operatione* desideravit *Cauterium actuale*, nunc *illud & sectionem* summopere improbat.

Die 21. *Mart.* *Ipsa scribit* se nullum levamen experiri, tumorem crescere, dolorem tam atrocem esse, ut lapides findere posset. *D. Hegi Chirurgum Tigur.* deprehendisse os cariosum, quod *Chirurgus ordinarius* non animadverterit, laudavit *operationem*, in illa desideravit *ustionem*, quæ reliquias exstirpasset; suasit *unguent. contra ossis cariem, & ▽ tumorem discutientem*, compositionem negavit, ▽ *& ungt.* ap-

plicare jubet *cum ſaccul. quibus ſcrophular. add.* ait *ung.* mundare & ſub cruſta producere cutim. Meminit ulcus cancroſum *ſucc. perſicariæ cum mell. permixto* integrè curatum fuiſſe, *an. conveniat?* petit *pilul. anodyn.* Nuper menſes apparuerunt dahleri amplitudine, poſteà aliquid de fluore albo. *An huic dolori commoriendum?* timet valdè alterius oculi jacturam.

Die 27. *Mart.* 1682. *reſpondi utrique: Cauterium poſt ſectionem* adhiberi non potuiſſe, quia nihil niſi oſſa ſupererant in orbita, illud quod renaſcitur, latuit in gena & fronte, ubi nihil tangebatur, nihil videbatur præter tuberculum in fronte, quod *D. D. Brunner* exciſſet, ſi potuiſſet. De oſſe carioſo mihi pridem ſcripſit *Chirurg. ordinar. Nec ſectio, nec uſtio* nunc conveniunt. Quia menſes redierunt, bonum ſignum eſt. Pergat *Electuar.* quia ſanguinem purificat & mitigat, ut & *pilul. anodyn.* Nec *aquam Heg.* accuratè agnoſco, niſi quod *ſpir. acidum* ſapore monſtret *ſimilem ſpir.* ⦶ *aut* ⊖*-l. aut* 🜅 *dilut. nec unguent.* quod non eſt acre, ſi ſub cruſta novam cutim regenerare faceret, eſſet *mirabile medicamentum*, applicetur hoc, quia non acre deprehendi, ſi nocuerit, brevi omitti poterit: quia cutis integra, ▽ *illa* multum quoque nocere non poterit. Hæmorrhagia prænuntia eſt gravioris mali, ſi largior contigerit, faciet brevi finem laborum. *De ſucc. perſicar.* nullum habeo experimentum.

Die 25. *April.* 1682. *ſcribit Clar. D. D. N. N. Nob. Matrona* vehementi jam ab aliquot ſeptimanis excruciatur dolore malæ dextræ: nuper ad ſe vocatus petiit, dolorem *anodyno aliquo interno* ſibi ſedarem, quem in finem ipſi *Emulſion. ex ſem. fr. maj. amygd. ſyrup. papav. & laudan. opiat. aliquot gr. cochleatim* ſumendam præſcripſi, ut his ſubſtantiis ſulphureis effrœnes ſcorbuticorum ſalium particulas nonnihil irretirem, ligarem, atque inordinatum ipſorum motum aliquatenus infringerem; *aliquot de hac emulſ. cochlearia* ſumpſit, cum tumor intra os circa dentem caninum nuper cum ægrotæ non modico ſolamine, nemine laceſſente, crepuit erupitque, mox ſuperveniente & hactenus continuatâ copioſæ ex ulcere ſalivæ excretione, oſſe frontis circa naſi radicem atque oculorum canthos minores nonnihil paulatim detumeſcente. Indidit ulceri *Chirurgus perſicariam & card. ben. contuſos*, quibus effectum ut ſaliva copioſius promanarit. Cæterum graviſſimè ex ore olet, pendentibus ab ulcere membranulis ſeu filamentis coloris, qualis rubricæ eſt, vel potius qualis gingivarum à dentis evulſione. Tumor interim continuus conſcenſo naſo, ſiniſtri oculi canthum proximum

ximum ad oculi album usque, ut jam huic à latere immineat, atque visuræ umbram objiciat, ab aliquo tempore obsidet.

Respondi: Exulceratio tumoris in ore calamitatum finem faciet, quia serpet, *nec* ℥*n. specifica* locum habebunt. *Succ. perficar.* virtus mihi ignota est, scio illum acrem esse, forsan acuet sal cancrosum, pejus scorbutico. *Quid Hegiana præstiterint; hactenus non rescivi.*

Die 8. *Maji* 1682. *scribit D. Chirurgus* : Tumor genæ dextræ diu ingentes dolores excitavit diu noctuque, tandem propè vulnus externè, & internè propè dentes molares superiores exulceratus fuit cum ingenti fœtore & copioso ichore, frustula putrida extraxit. *Externè* indidit ulceri *succ. nasturt. aq. c. mell. rosac. internè* ▽ *quandam.* Per ulcus interiùs & dentes conspicere potuit os maxillæ superioris, ossa narium nuda, addit admodum sententia apparere & flava : gena rubescit. Tumor frontis ad nasum dependet, minus dolet: alius tumor pullulat sub oculo sinistro, qui videtur se conjuncturus cum tumore frontis, unde etiam huic oculo damnum imminere timent, minùs dolet quàm gena. Ulcus orbitæ non adeo informe est, illi indit *succ. nasturt. cum mell. rosac. addit quandoque pulv. card. ben.* Tumori imponit *saccul. sicc. Ung. &* ▽ *D. Hegii* intermisit, quia in illis acrimoniam deprehendit. Menses substiterunt, unde crediderunt gravidam esse, ac propterea *mea interna* omiserunt. Usi sunt quoque R. *D. Steinhauseri*, item *extract. Melamped. it. cinnab. philosoph.* quæ juvasse aliquomodo credebant, nunc quoque omittunt.

Respondi : seminium malignum restitasse absconditum in gena, nimium quàm manifestum est; quia *sua medicamenta* fœtorem tollunt, illis pergat, *externè* addi posset *aliquid de plumbo, neutiquam internis:* nullo modo gravida est, dolor & pus consumunt materiam menstrui. Placet *cinnab. philosoph.* quia dulcificat sanguinem: *saccul. sicci* tumori imponi possunt.

Mens. Jun. d. 8. *mortua est Ann.* 1682.

OBSERVATIO CLXXIV.

Oculi Procidentia.

B*Artholomæus Mosmann*, 60. annor. staturæ oblongæ, gracilis, pallidus. Capillis rectis & teneris subnigris præditus: natus & educatus *in Sylva Hercynia* im Dänenbrunn. Ab anno ætatis 20. nun-

nunquam ægrotavit, nunquam capite doluit, licet se largius vino invitasset. Raró coryzam expertus, subindè rheuma ad pectus passus est, ut valdè tussire cogeretur, brevi tamen cessante tussi. Bellona *in Germania* sævissimè tyrannidem suam exercente, à milite peculii sui spoliatore immaniter in bregmate sinistro sclopeto inverso percussus fuit, ut humi prostratus omnium ignarus procubuerit: suâ sponte ad mentem rediit, nec postmodum *Chirurgi alicujus operâ* bonis omnibus exutus, usus est. Tangitur adhuc proximè suturam, vel in ipsa sutura non procul à vertice ossis inæqualitas, & aliqua ejus eminentia longitudine unciæ unius cum dimidia: verùm post hanc contusionem nihil adversi sensit, & laboribus suis rusticis citra ullum impedimentum hactenus præfuit. *Ante octo annos* inferior palpebra dextri oculi protuberare cœpit præ sinistra, ceu Emphysemate affecta: nullus præcessit casus, vel ictus, vel contusio, vel capitis dolor, vel alia occasio ulla, quæ tumoris hujus causa esse potuisset: nec inde vel minimam molestiam cepit. *Ante septem annos* adhuc sclopeto metam præfixam petiit, inter præstantiores sclopetarios numeratus. Circa illud tempus obauditio ipsi in aure dextra evenit cum tinnitu, quâ aliquandiu durante ac penitus cessante tumor protinus crescere cœpit, ita tamen ut illius incrementa non animadverterit, nisi monitus fuisset, adeò ne minimam molestiam in principio pepererit iste oculi dextri tumor: ab illo tempore sensim tumor crevit *sex annis* ad hanc molem, quâ nunc videtur: *à biennio* ferè in eadem magnitudine perdurat; nec si laboribus rusticis vacet, metet, aliave peragat, indè amplius intumescit, nec quicquam damni *hac æstate & autumno* 1670. quibus in fœnisecio & metendo occupabatur strenuè, indè percepit; imò expertus est se tunc melius habere, cum inter labores oculi tumescentis obliviscatur. *D. 20. Sept. 1670. me Scaphusii convenit, cum D. D. Chr. Hardero & Joh. Thoma Forero diligenter tumorem exploravi.* Tumor magnitudine ovi gallinacei extra orbitam oculi dextri prominet, non exactè tamen ovalis: infernè amplior est, supernè versus radicem nasi magis acuminatus: in medio hiatus est inter superiorem & inferiorem pupillam, per quam protuberat annata rubra, tumida instar transversi farciminis: est mollis, æqualis, nisi supernè ubi pomum oculi sub palpebra latet, concolor, superior palpebra lata admodum est ultra uncias duas sc. adhuc ciliis suis prædita, mediocriter & non multum naturali crassior, venis varicosis prædita, quæ usque ad tempus dextrum extenduntur: superiùs concolor, infernè rubicundior, quia ipsam sæpè deorsum trahit digitis ut oculi pomum tectum maneat, palpebram enim suâ sponte deorsum movere & oculum claudere nequit, at sursum aliquo modo illam movet, aut pressâ inferiore palpebrâ aut tu-

more ſua ſponte reſilit, oculusque denudatur. In illa adhuc punctum conſpicitur in angulo majore. Inferior palpebra quoque laxa eſt & ampla vaſis varicoſis prædita, cujus maxima pars à tumore & protuberante annata tegitur: ſurſum ſublata annata & pomo oculi cilia videntur, at punctum illud in majore angulo inſculptum reperire nequii: ſurſum levatâ palpebrâ pomum oculi in ſuperna parte verſus radicem naſi apparet, ultra orbitam prominens multum, nam totus tumor extra orbitam ad uncias duas exſtat. Oculus integer: nullum vitium in iride aut pupilla apparet, niſi quod hæc paulo minor videatur, exactè rotunda: albuginea ſupernè candida eſt, variegata tamen & conſperſa minutis vaſis ſanguiferis. In parte inferna ab iride rubeſcit, tumet, mollis tamen eſt, in illa hinc indè ulcuſcula apparent ceu in herpete miliari, attactum annata tumidior & rubeſcens, optimè perfert, digitis tetigi hinc inde ſine omnis doloris & moleſtiæ ſenſu: in angulo majore apparet veſtigium carunculæ lachrymalis. In parte inferiore verſus angulum minorem omnia impleta ſunt tumore, molli, fungoſo, indolente, attactui facillimè cedente, qualis quoque eſt annata tumorem hunc abſcondens, videtur totam cavernam, totum oculi antrum occupare maximè inferius, & verſus angulum minorem & extrudere pomum oculi, quo ei ceu pulvinari incumbit. Oculi globum ita extra orbitam protruſum movere poteſt ſurſum, deorſum, ad latera & in orbem. Videt quoque objecta ſimplicia non duplicia, accuratè, diſtinctè adeò, ut muſcam per feneſtram repentem conſpicere poſſit: viſio tamen aliquo modo fallax eſt, nam oſtenſo oculis ambobus apertis objecto aliquo ex. gr. nummo, dum manu illud prehendere conatur, ab objecto declinat verſus latus dextrum, neque illud, quamvis proximè ad illud accedat, tamen attingit, quamvis objectum diſtinctè & ſimplex oculis obverſetur. Neque in tumore neque in oculo dolorem patitur vel pungentem, vel pulſantem, vel tenſivum. Solum quando aeri frigido oculus exponitur, aut palpebrâ denudatus lumine illuſtratur, lachrymis ſeu tenui ſero exſtillante, pruritum & ardorem patitur: ſi fricet oculum linteo mundo & molli etiam fortiter, pruritus remittit, à ſplendore lucis illum valde percelli vidi, protinus inde lachrymis manantibus. Tumor iſte non impedit ſomnum nec in operibus ruſticis peragendis ipſum remoratur. *Ante triennium* per integrum annum pruritus & ardor oculi, ceu graviore ophthalmia affectus fuiſſet, oculus pruriebat, ardebat, multumque lachrymæ ex illo manabant, unde ſomnus impeditus fuit. *A biennio* ab his immunis eſt, modo oculum contra frigus probè muniat, nimiumque ſplendorem detractâ ſuperiore palpebrâ arceat. Oculi globum ſæpè manu non ſine vi quadam intra orbitam trudit abſque ullo dolore, imo cum quodam levamine: ita retruſo oculo tumor mollis

ſub inferiore & ſuperiore palpebra major apparet, magisque protuberat annata.

Anno 1669. *Menſ. Nov. Empiricus quidam* ſub palpebra inferiore applicuit *exedentia*, unde dolere cœpit oculus dexter, ſimulque obfuſcabatur ſiniſter oculus: quibus omiſſis utrumque ceſſavit. *Not.* Supercilia ad dimidium ferè hujus tumoris deorſum tracta apparent: in victu parcus eſt, nec vino deditus, & vix ſemel vomuit.

Die 27. *Sept.* Rurſus hanc procidentiam diligenter perluſtravi: vidi ſupercilium unciæ diſtantia à limbo orbitæ deorſum tractum, pomum ab interno tumore verſus canthum majorem & naſum oculi adactum: illud ipſum in linea parallela medii naſi verſatur, ſed ultra dorſum naſi prominet. Palpebra inferior duarum ferè unciarum lata eſt, in illa adhuc cilia apparent, protuberat admodum. Sub palpebra inferiore tumidâ & ſub ſuperiore verſus angulum minorem tumor tangitur, qui mollis & planè indolens, impreſſo digito cedit, remoto digito mox in altum tollitur. Annata per hiatum palpebrarum altè prominens craſſa eſt, rubra, attactum optimè ferens: ulcuſcula herpeti ſimilia pauciora verſus canthum minorem videntur, plura verſus canthum majorem. Multa etiam conſolidata ſunt *beneficio catapl. ex pulp. pomor. cum croco in lacte coct.* Repreſſi vi non levi oculum, qui prementi digito cedebat ſed inferius, verſus angulum minorem & ſupernè ſub palpebra ſuperiore tumor major ex antro prodiit, ac utramque palpebram & annatam attollebat in majorem tumorem; derepente oculo denudato lachrymæ protinus emanabant cum pruritu aliquo, quin etiam tenue ſerum ex nare dextra ſtillabat, utcunque fortiter preſſi digito oculum, quin etiam annatam hinc inde attigeram, nec lachrymæ profluebant, nec dolorem, imò indè levamen aliquod percipiebat.

Reſolutio.

Affectus eſt Procidentia vera ſeu πρόπτωσις ſeu ἐκπιεσμὸς oculi: quia non protuberat tumor in cornea ut in ςαφυλώματι, quam meritò impropriè procidentiam dici rectè monet *Tulp. Obſ. Med. L. I. C.* 28. nec eſt pomum oculi fungoſum & cancroſum, quam oculi afflictionem. *Tulp. l. c. & Fabr. Hild. C.* 1. *Obſ.* 1. *& Cent.* 6. *Obſ.* 1. procidentiam appellant, fortè minùs rectè, licet extra orbitam oculi excedat, cum non ſolùm oculi ſitus, ſed tota conformatio in his fungis pervertatur: ſed oculus totus & integer extra antrum protruſus videtur, non ſecus ac integrum à cauſa violenta totumque pomum extru-

extruditur : *Sic novit Henr. ab Heer Obs.* 4. *pag.* 69. *Cuidam digitis oculum expressum fuisse, ut ad nasi extremitatem penderet : & alium cui ictu tegulæ oculus excussus, qui ad dimidium nasi pendebat cognovit. Ambobusque oculos depositos fuisse, citra visus læsionem meminit.* Sic *Aldrigetto à Turca ictu oculus excussus extra orbitam fuit, teste Joh. Rhod. C.* 1. *obs.* 84. *Huic medebantur Turcæ cucurbita magna sine scarificatione nuchæ affixa. p.* 54.

Causa autem proxima, quæ oculum ita ex sua sede pulsit non est ictus aliquis, aut vehemens aliquis nixus, qualis in difficulter parientibus, aut vomitu nimio, aut in tenesmo diuturno observatur, aut casus aliquis; nam nihil horum præcessit: & licet ante hos triginta annos in bregmate dextro cranio introrsum cedente sclopeto percussus fuerit, hæc procidentia tamen illi vix adscribi poterit, cum 22. annorum intervallo nihil adversi persenserit nec in capite neque circa oculum. Vomitui aut alii nixui quoque id tribui nequit, præterquam enim quod nullius horum diligenter examinatus meminit, etiam *Hild. in annotat. ad Obs. I. Cent. I.* dubitat de nixu parturientium & tubicinum, cum ille sæpè adstiterit difficulter parturientibus, nihil tamen horum, observavit, neque ego, quamvis sæpè adfuerim illis, quæ manum enixæ erant partûs genere omnium difficillimo : protuberatiores quidem vidi oculos sed non ex orbita planè excedentes. *A vomitorio* quidem factum meminit ibidem sed in peste affecto & mediante affluxu. *Platerus T. III. L.* 2. *C.* 2. *p.* 592. Causam violentam sed summè impellentem admittit, nam ait adeo firmiter cum membranis suis & musculis orbitæ connexi sunt oculi, ut etiam vix & non nisi magno labore in mensa appositi cocti erui, sectioneque connexus ille dissolvi queat. A capitis contusione, casu, ictu oculi aliquantisper procidere & à conatu aliquo magno ex. gr. partûs difficili excretione, & oculos nonnihil extrorsum vergere atque ob id majores apparere, non tamen perseverantem prolapsum sed saltem prominentiam existere.

Paralysis musculi septimi quoque creditur prolapsûs causa : verum, *ut Plempius rectè monet*, hæc in mulis aliisque bestiis quam in homine locum potiùs haberet, quæ septimo musculo præditæ sunt: paralysin tamen admittere cæterorum musculorum videtur hujus prolapsûs causam : quam tamen falsam apoplectici & paralytici, etiam oculis simili labe affectis, convincunt, quis enim in his unquam prolapsum oculi verum vidit ? licet enim musculi resolvantur, nisi causa extrudens valida accedat, licet oculi resoluti sint, firmiter tamen membranarum beneficio detinentur. Apud nostrum paralysis planè locum non habet, quia oculum quaquaversum movet : utcunque autem oculus non doleat, sensûs tamen expertem nullo modo esse, docent pruritus & læsio à lucis splendore.

Humo-

Humores intra oculorum orbitam largiùs effuſos quidam cauſantur: at *Plater. l. c. in Praxi id fieri poſſe negat, quia nullá cavitas vacua in oculo inveniatur, nec via detur, qua in oculos congeri aut aliunde eò corrivari poſſint*: nam non neceſſe, ut humores in prolapſu ſe oculi pomo ingerant: ſufficit ad extruſionem, ſi in orbita colligantur, nec viæ deſunt. *Et ipſe hujus exemplum habet L. 3. Obſ. p. 766. De infante cui oculus ex ſede ſua ovi gallinacei magnitudine prominebat, quem prolapſum ab humore eſſe curatio docet, nam curabatur Catapl.*

℞. *Farin. fabar. ſcut. j.*
Pulv. ſ. fœnic. ℥ß.
Chamom. p. j.

Coq. in lact. add. paux. mell. & butyr. rec. per menſem continuato citra viſûs læſionem.

Ab humorum in orbitam oculi decubitu oculum prolapſum alii quoque memorant. *Guil. Fabr. Hild. in Annotat. ad Obſ. I. Cent. I. Poſt Variolas, item poſt furunculos immaturè curatos, ut & poſt ineptam Catarrhactæ depoſitionem humores hæc loca petiiſſe ac oculos protruſiſſe ſcribit. Ballon. Epid. & Ephemerid. L. 2. p. 267. Fratri D. de la Barre Medici febris tertiana quarto paroxyſmo adeo fuit vehemens, ut ſurſum translatus humor fuerit: hinc* ἐκπιεσμὸς *ſeu expreſſio & exitus foras unius oculi factus eſt, oculusque deperditus tabuit. Id confirmat quoque Salmuth C. 3. Obſ. 15. Nobilis catarrho laborabat admodum gravi ferinaque tuſſi accedente. Procidentia ſequitur oculi dextri: licet verò bulbus oculi remediis reſtitueretur, ſi quando tamen cerebrum humectaretur, vel catarrhus recrudeſceret, procidentia quoque revertebatur, ſed per intervalla ſeni Mechanico ſæpè eveniens procidentia utriusque oculi ferè ad genas uſque, quæ fomento ex roſis curabatur, ut per ſemeſtre intra orbitam maneret, & quia cum inſigni capitis debilitate juncta fuerat, procul dubio ab humoris influxu dependebat apud Schenk. ex Kneulin. l. 1. p. 160. ut & Juvenis, qui ex alto delapſus eſt, cui oculi extra palpebras exilierunt, à Chriſt. à Vega curabatur fomento ex roſ. & balauſt. &c.*

Verum huic Ægro nec à ſubito humoris decubitu prolapſus videtur oculus, quia lentè & per incrementa tarda oculus prominere cœpit, nec ulla hujus humoris irruentis indicia adfuerunt, nec ſenſim congeſtus intra orbitam humor videtur intra muſculorum & pinguedinis ſpatiola, quia humor extravaſatus qualiscunque fuiſſet, ſive ſanguis, ſive ſerum, tanto temporis ſc. 8. annorum ſpatio impune & citra graviſſimam corruptelam ſtagnare nequiviſſet, quia muſculos, membranas, oſſa arroſiſſet: deinde humor in his locis ſtagnans tam diuturno alluvio muſculos eorumque nervos emolliviſſet ac ipſis paralyſin induxiſſet. Inſuper toties & tam valido conatu truſus oculus humorem per foramen nervi optici, quod laxè & ruptibilibus fibris mediantibus

antibus nervum circumdat, intra cranium cum gravissimis symptomatibus adegisset. Præterea, si humor extra vasa nullibique coërcitus intra orbitam fluctuaret, oculus non versus nasi elatiorem partem potiùs pulsus conspiceretur, sed in medio mansisset humor æque in dextra quam in sinistra parte oculum circumfluxurus: denique ipso attactu sub palpebris ambabus utcunque tensis, attamen à protuberante oculo detractis adhuc rugosis, ut & sub ipsa annata licet tumida tangitur substantia quædam alia magis pulposa & firmior, quam quæ nudus humor dici possit. Itaque à tumore quodam intra orbitam sensim enato oculum ita protrusum existimo. Tumor iste non est, nec fuit unquam inflammatio, quia nunquam doluit, nec tamdiu durasset: nec est scirrhus, quia est mollis; nec cancer, quia indolens, & à duobus annis crescere desiit, quia utcunque à lachrymarum acrimonia annata erosa fuerit, nunquam tamen in conditionem deteriorem degeneravit, nec à frictione exasperatus fuit, quod cancroso omnino accidisset, potiùs videtur tumoribus anomalis accensendus, sive jam sit tumor cum folliculo, sive ganglion quoddam mollius & fungosius ex parte membranosa aut nervosa enatum, sive sarcoma: qualiscunque demum tumor sit, benignus est, cum expers omnium pravorum symptomatum existat. An oculorum variculæ, *quarum mentionem Marc. Aurel. Severin. de recond. Abscess. Nat. L.* 4. §. 7. *p.* 189. *fecit*, principium hujus tumoris fuerint, certò statuere nequeo, cum virum istum prius nunquam viderim, nec ille harum indicia unquam animadverterit, nec illarum vestigia supersint: nisi quod in albuginea superne venæ turgidiores, & in palpebris & tempore nunc vasa varicosa appareant, quod tamen tumoris moli potius tribuo, quæ sanguinis motum remoratur. Certè si varicosæ dispositioni vasorum intra oculi orbitam reconditorum tribuendus esset prolapsus, vix abesset dolor. Varices enim plerumque dolent, ob continuum sanguinis adpulsum, maxime circa partes membranosas & nervosas: & licet κυρσοκήλη nonnunquam doloris expers sit, ibi tamen varicosa illa constitutio non ita intra tales angustias coercetur, ut liberè distendi non possit: quamvis neque illa quoque semper dolore careat. Adessent quoque vestigia variculárum in sano oculo, *nam Severin. in l. c. ait*, procreatas & sibi visas perpetuò in hominibus crassiore sanguine redundantibus, citraque inflammationem annatæ à terminis iridis variculas istas, seu venas extumescentes distensione, non vividi & rubelli sed atri sanguinis se conspexisse. Crasso quidem & melancholico sanguine abundare videtur pallidus, crine subnigro præditus & victûs ratione crassa pro more incolarum *Sylvæ Hercyniæ* utens, ubi vescuntur carne suilla, pane avenaceo, ponderoso, gravi, non bene fermentato, polenta, pisis, caseo alisque hujus sortis. At nullæ tales in oculo conspiciuntur, cum tamen

ſecundum circulationem ſanguinis æquè ad ſanum oculum craſſus ſanguis ac ad ægrum perpetuò deferatur. Verum licet de variculis nihil certi conſtet, nihilominùs tumor anomalus quidam intra oculos generari potuit, cum intra orbitam, glandulæ, arteriarum capillamenta, nervorum expanſiones & membranæ exiſtant, ac humor nutritius ſuperfluus & pravus tumorum materia adferri, & ſedes, in qua materia recipi & imbibi poſſit, adſint, non ſecus ac ſub cute, in meſenterio & alibi, ubi non raròtumores anomali luxuriant, ſæpe etiam tumores iſti ſui exordium in parte aliqua nanciſcuntur, cujus nulla cauſa explicari poteſt, nec effari licet, non ſolum, quare hunc afficiat, in hoc vel illò loco ſtabuletur; quamvis alii qui his deſtituuntur, æque pravis ſuccis nutritiis ſcateant, aut pars aliqua fortè proclivior foret, ad tales humores recipiendos, quam oculus in iſto fuit, ſcilicet latet nos exacta humorum conſtitutio & partium imbecille robur in individuis vel maximè.

Poſtquam tumorum iſtorum ſtamina parata ſunt, videmus naturam in his conſervandis, nutriendis & augendis æquè ingenioſam & ſolicitam eſſe, quam in nutricatu & augmento partium naturalium alias mirè occupata eſt: undè vix tumor anomalus erit, quem non arteriæ & venæ adeant, addo quoque nervi, undè, niſi dum hi tumores auferuntur, Folliculus cum vaſis nutrimentum adferentibus radicitus exſtirpetur, recreſcunt brevi ſæpe majores.

Pari procul dubio ratione apud ægrum noſtrum tumor anomalus non procul ab externo angulo minore intra orbitam enaſci in glandula aliqua intra oculum recondita, aut ex fibrilla aliqua membranæ laceræ & à ſucco nutritio vel copioſo & luxuriante vel viſcidiore nutriri & augeri, nemine advertente aut anſam explicare ſciente, cœpit: qui indies quotidie accedente alimento ſufficiente auctus fuit, donec ad molem acceſſit palpabilem. Quia ſenſim crevit tumor, lento gradu quoque nervum opticum & muſculos pomumque oculi extendit ceu corpora ſequacia, laxavit annatam, oculum intra orbitam detinentem, unde non unico impetu oculus prolapſus eſt, ipſeque in hanc uſque horam viſum integrum retinuit, niſi quod oculo nimis verſus naſum truſo parum fallat. Eſt quoque tumor iſte pro more anomalorum indolens & non niſi mole gravis; quamdiu enim iſti folliculo tecti ſunt, & exulcerationis aut inflammationis expertes, nullam moleſtiam pariunt, niſi ferè ſua magnitudine, quandoque pondere, aut ſi qua vias comprimant vitæ aliiſque actionibus neceſſarias. Et licet ardorem & pruritum pridem graviorem ſenſerit, nunc non ſine irritatione utrumque experiatur, tamen illi non propriè ad tumorem ſpectant, ſed ad annatam, quam lachrymæ ſalſuginoſæ longiores arrodunt, aut ex ulcuſculis herpeti miliari ſimilibus in ejus ſuperficie conſpicuis facilè colligi poteſt, non ultra ſuperficiem tendentibus.

Talem

Tumorem talem oculi prolapsi causam aliquo modo extitisse, unicum, quod equidem sciam in Observationibus exemplum occurrit apud Vict. Trincavell. Aff. Partic. L. V. C. VI. p. 62. De Juvene Veneto, cui dexter oculus adeo prominebat, ut universam ferè faciem deformaret, quod contigerat à tumore scirrhoso, qui erat in parte interna, qua membrana annata oculum ossibus annectit, quique ætate & medicamentis curabatur. Nollem ficus *Hild. & Tulp.* his accensere, nisi fortè primordia fungorum illorum cancrosorum his tumoribus similia putentur, quæ irritata ab acrioribus in cancros degenerarint. Quid apud nostrum sperandum & agendum sit? superest dicendum: quia protuberantia ista ultra octo annos durat, & tumores isti *medicamentis* absumi, maximè adultiores, nequeunt, & *Chirurgia* per se periculosa ob vasa procul dubio tumorem nutrientia insignia & magna, & ob visum adhuc integrum, damnosa, imò incurabilis erit. Quia tamen sine magna molestia procidentiam sustinet, vitæ illam insidiari nondum est credendum. Interea opera danda ne incrementa sumat aut irritetur, & malignitatem aliquam acquirat, si exulceretur forte: itaque ante omnia in cibo vitet acria, valde salita, succum crassum præbentia. Vinum generosum sulphuratum nocentissimum erit. Radii solares, ignis, fumus, venti aquilonares aliique validiores. Labores rusticos subeat tales, qui minùs violenti sunt, ne laboriosa conando sanguinem fortius ad oculum adigat. Vitanda quoque sunt *omnia medicamenta acrimoniâ prædita, maximè verè exedentia,* quia non solum pomum oculi attingere possent, sed etiam tumorem mali causam proximam exasperare, & malignum & cancrosum reddere facilè possent. Tutiora erunt illa, quæ citra incrassandi vim humorum affluxum reprimunt, ideo *sacculi* parari possunt *ex musc. prunor. sylv. rosf. r. equiset. fol. quern. &c.* cooperiatur oculus *capsulâ plumbeâ*, quæ premit & refrigerat, ac incrementum prohibet. Si dolor adveniat, parari posset *Catapl. ex pomis in lact. coct. cum croco. Cataplasmata* minùs commoda forent viro laboribus dedito & nunquam quieto. Si forsan affluxus fieret ad oculos, *Vesicatoria & Hydragoga* necessaria forent. *Scarificationes triduo ante novilunium alternis mensibus* conducerent.

Scripsi d. 23. Sept. 1670.

Bartholom. Mosman me Schrambergæ rursus convenit d. 10. April. 1680. Ei oculus dexter admodum protuberat: longitudo ejus est unc. v. latitudo ab uno ad alterum angulum plus quam unc. iiij. altitudo extra orbitam unc. iij. Protuberantiæ hujus pars tegitur palpebrâ superiore valdè distentâ, quæ facilè manu removeri potest, sub illa re-

conditur oculi pomi pars, albugineum colorem retinens, per quam inſignis magnitudinis vaſa ſanguinea conſpiciuntur. Pomum oculi non amplius pulvinari carneo medio incumbit, ut primùm fiebat, cum hanc protuberantiam vidi, ajebant ſenſim oculum ſurſum truſum fuiſſe ab excreſcentia illa carnea, ipſumque pomum multo majus eſt quam cum prima vice me convenerat. Inferior palpebra plurimùm a pomo receſſit, ut ejus inferior pars nuda promineat, in ejus medio conſpicitur macula livida tranſparens, duriuſcula, attactum perferens, amplitudine unguis parvi digiti, non rotunda ſed inæqualiter anguloſa: videtur portio corneæ aliquomodo pellucidæ; reliqua portio ſimilis panno ſericeo rubro, quæ perfricta ſanguinem tenuem facilè ſtillat; convexa eſt & dura. Sub palpebra inferiore continetur tumor mollis, qui ad mediam ferè genam deſcendit, quem pulvinar vocavi. Inferior palpebra à protuberantia non poteſt removeri, tumorem tamen mollem ſine dolore attollere & ſub illo limbum orbitæ inferiorem attingere valui, & manifeſtè comperi tumorem mollem radicem ſuam intra orbitam habere. Glandulam lachrymalem invenire nequii, licet oculum ad latus truſerim. Nullum dolorem neque in oculo neque in capite patitur: quando oculum frigido aeri exponit, facilè veluti lachrymas fundit cum pruritu quodam. A duobus annis demum viſum in hoc oculo amiſit, in altero optimè videt. Protuberantiam hanc tegit *fol. lapathi acuti,* quod calorem extrahere dicit, illamque faſciâ dextrè coercet, ne amplius protrudatur, quod fore credit, niſi hac ratione impediretur. Nunc eſt *Senex 76. annor.* robuſtus, qui ſine difficultate aut dyſpnœa quadam altos montes conſcendit, arat, fodit aliasque operas ruſticas perficit, duriter victitat, noctu ſolum tribus horis dormit, non ob dolorem quendam ab oculo excitatum, ſed ob curas domeſticas, quas imprimis attulerunt milites ab aliquot annis hic quoque hybernantes. Protuberantia hæc jam à 16. annis incrementa ſumpſit, originem adſcribit militum crudelitati, qui miſerè pridem ipſius caput contuderunt.

Die 25. April. 1682. *ipſum iterum vidi Schrambergæ:* Tumor oculi propendet, ut vix unc. j. diſtet à labio ſuperiori: à ſupercilio, quod prominet ad labium, longum deprehendi unc. viij. latum unc. vij. ab uno angulo ad alterum, altum unc. v. Iris non amplius videtur nec pupilla, ibi cornea protuberat. Palpebra ſuperior detegi poteſt, inferior non: pomum oculi excoriatum eſt: palpebræ habent vaſa varicoſa; hæc primum in ſuperiore, poſtea in inferiore aperta fuerunt, & hactenus aliquoties vas ſanguineum reſeratum in oculo profudit cum impetu ſanguinem, ut mortem timuerint, octies id fiebat *Menſ. Febr. & Mart.* aliquando ad ℔iiij. inde incidit in leipothymiam, alias ad unc. viij. ſanguinis profundebat cum levamine. Ante eruptionem

nem caput tumuit, postea detumuit. Cæterum tumor est indolens & mollis. Obambulat, operas quasdam peragit: à carne suilla & lacte tumor incalescit & dolet: placentæ non nocent: sæpe per dies 2. vel 3. parum comedit: vinum pauca quantitate non nocet, at si 3. cyathos ebibat, dolet.

Mens. August. 1684. viribus sensim deficientibus mortuus est, cujus tumor oculi eam tandem excrevit in molem, ut caput exæquarit, incubuerit humero & magnam oris partem tegerit, hanc ob causam dum extrema inunctio dabatur, ab ore removendus erat: utcunque varii generis ichores continuè exstillarint, non tamen fœtuit: sæpe arteriola rumpebatur, unde dolor remisit aliquandiu; sanguine stagnante diutius dolor rediit: qualibet vice autem multum sanguinis profudit: ob tot hæmorrhagias hydropicus tandem factus, obiit placidè mente ad ultimum halitum integra.

OBSERVATIO CLXXV.

Visum conservandi modi apud Literatos.

Nobilis, Clarissime, Excellentissime, Experientissimeque Domine Doctor, Domine longè Colendissime!

N*Nobilissima, Celebrataque Fama*, qua *Exc. Vestra* passim omnium ore circumfertur & simul suavis amicitia, quâ plusculis abhinc annis partim tempore *Rev. D. Cognati mei, Abbatis Georgii piæ memoriæ*, partim etiam *moderni D. Abbatis*, cui *Exc. Vestra fonticulos* aperuit ad educendas noxias defluxiones, facit, ut ejusdem benevolentissimas juxta ac doctissimas fores mihi pulsandas ducam, in negotio quopiam, quod & in singularem *Exc. Vestræ* honorem, & in multorum utilitatem cessurum spero. Est autem res ejusmodi.

Habeo sub manu lucubrationem, in qua cum de pluribus aliis rebus, tum etiam de ratione ac methodo studendi nonnulla pertractare animus est. Quia verò *multi Viri, qua Religiosi, qua Seculares*, qui literarum studiis addicti sunt, conqueruntur de Caligine Oculorum sensim ac furtivè subrepente, ita ut hoc uno ex capite nobilissimos sæpe labores literarios interrumpere vel omittere cogantur; operæ pretium omninò esset, si perceptiones quædam, sive etiam antidota, doctioribus musarum alumnis proponerentur, quibus adjuti faciliùs feliciùsque decurrerent hunc studiorum campum, cursumque semel cœptum in longam ætatem continuarent. Hinc est, ut *Exc. Vestram* enixè rogem, dignetur, subcesivis horulis aliquid hanc in rem subnotare, ac præci-

puè illa, quæ oculos magis debilitant & caligine obruunt, itemque illa, quæ vegetam eorundem aciem fovent & conſervant, in chartam conſignata mihi transmittere. Nec dubito, quin facilem ac pronam *Exc. Veſtræ* humanitatem ſim experturus. Si enim longiſſimos pariter & longè eruditiſſimos de re medica diſcurſus transmiſit *Uratislaviam, Sileſiæ Metropolim*, quos *in Collegio Curioſorum Naturæ, ſive in Ephemeridibus Medicis* non ſine ſingulari delectatione perlegi, ſpem, fiduciamque facilem concipio, fore, ut *Exc. Veſtra* tantillam mihi operam non deneget. Ego ſanè, quod decet hominem Religioſum, gratiſſimo animo agnoſcam beneficium & orbi literato palàm teſtabor, me *à Famoſiſſimo Experientiſſimoque D. D. Wepfero* has *pro Libro meo* ſymbolas exoraſſe & impetraſſe: ac præterea ero &c.

Villingæ in Monaſterio S. Georgii d. 26. Maj. 1679.

Nob. Clar. Excell. & Experientiſſ. Dominationis Veſtræ

Servus ad nutum paratiſſimus
P. Georgius Seiſter, Prior Monaſt.

Reſponſum.

OMnia neceſſaria ad viſus conſervationem & præſervationem ſcribere ſi vellem, volumen condere cogerer. Sufficiet tres præcipuos affectus *Literatis* familiares nominaſſe ac præſervandi rationem tradidiſſe.

1. Luſcoſitas, quæ ſtatim in principio & dum aliquis animum ad literas applicat, cavenda eſt: nam poſtea eſt irremiabilis affectus, quamvis non ſit peſſimæ notæ, cum plerumque viſum in decrepitam ætatem conſervet. Multis tamen modis incommoda eſt, cum nonniſi oculis propius admota videant, & ſi ad diſſita videre velint, oculos munire coguntur perſpicillis. Evitatur ſi adſuefiant *Studioſi* erecto capite legere & ſcribere, ſtatim in principio.

2. Ophthalmia ſeu oculorum inflammatio: quæ diu durans aut crebrò repetens viſum mirè obfuſcat, imò ſubindè excitatis puſtulis & ruptis cicatrices poſt ſe relinquit in cornea, quæ ſi pupillam operiunt, viſum ſummopere impedit, imo craſſior & amplior abolet.

Evitatur Diætâ, fugâ acrium ſalit. aromat. conditor. vini generoſioris potu. Declinatione aeris impenſè frigidi aut fervidi. Fumo &c.

Curatur *purgantib. pil. cephalic. El. lenit. ſyr. roſ. ſ. ſ. V. S. Vere & Autumno. Fonticulis. Veſicatoriis poſt aures. Linimento ophthalm. Crat. aq. ophthalm.* ℞. *Aq.*

℞. *Aq. roſ. alb. euphraſ.* ãã. ℥iß.
Sief. alb. Rh. ſ. o. ℈ß. *Mſc. aut add.*
Ol. alb. gr. j. vel ij.

Foris malv. equiſ. ſem. fœnugr. in aq. & lacte coct. pom. putrid. in lacte cocta.

3. Caligo ſeu obtenebratio vel obſtructio nervi optici, gutta ſerena, vel impleta pupilla ſeu obſtructa, ſuffuſio, cataracta.

Evitatur *Purgatione, V. S. Fonticul. Setaceis.* Lucubrationum & ſtudiorum intermiſſione. Præſens curatur *frequenti purgatione, V. S. parcâ : Trag. cephalic.*

Plura vid. in Vop. Fortunat. Plemp. Ophthalmograph. Lovan. 1659. *Edit.* 3.

OBSERVATIO CLXXVI.

Oculos Remedium clarificans.

Nobilis, Clariſſime, Experientiſſime Domine, Amice Colendiſſime!

TAmetſi, *poſt obitum mei Reverendiſſimi D. Anteceſſoris*, Viri ſanè pietate & eruditione eximii, in ejus locum gradumque indignus ego ſuffectus ſum, nihilominùs à me tantum abeſt, ut veteri neceſſitudini meorum Amicorum renuntiem, ut potius in eo ſim totus, ut & veteres amicitias ſervem illæſas, & mihi conciliem novas, præſertim, ubi me ad id ſpectata virtus, & doctrina invitat. Cum igitur jam antehac in *Clariſſimæ Dominationis Veſtræ* notitiam, alloquium & commercium quoddam epiſtolare pervenerim, viſum eſt mihi hac occaſione meum affectum, conſtantem certè & nunquam intermoriturum teſtari, ſimulque bonum omne, qua animæ qua corporis, qua temporaneum, qua æternum, ex intimo animi ſenſu comprecari. Atque ut *Nob. Dominationi Veſtræ, velut oraculo Medicorum* dem occaſionem reſcribendi, *propono quæſtionem Phyſico-Medico-Theologicam. Quidam Exc. Doctor Medicinæ,* ut me legiſſe vivaciſſimè recordor, pro comparanda ſingulari claritate oculorum *ſequens remedium* præſcripſit. *Sub initium Julii, ante ſolis ortum, fac per innoxiam puellam ſtrophio colligi rorem deciduum, potiſſimum ex tritico ; ros ille exprimatur in lagenam, lagena reponatur in cellarium clauſa, ex qua deinde rorem purificandis oculis*

culis, continuis aliquot diebus, adhibe, & miram oculorum ſerenitatem experieris.

Hic tria occurrunt quæſitu digna. *Primum eſt Phyſico-Medicum: an ſc. revera vis purificandi oculos inſit rori matutino? ſecundum & tertium eſt Theologicum: an nulla ſit ſuperſtitio, quod ros debeat colligi per puellam? item, quod debeat fieri per puellam innoxiam, hoc eſt, ut ego interpretor, nullis adhuc luxuriæ fœcibus inquinatam? cur non idem perinde præſtet homo quilibet, aut certè puer itidem innoxius?* Si *Clariſſima Dominatio Veſtra* poterit hic mihi cauſam, ſi non certam, ſaltem veroſimilem aſſignare, credam ego, rem carere ſuperſtitione, ſecus minimè. Quanquam fortè *Auctor, in quo myſterium hoc legi,* requirit puellam innoxiam non velut conditionem neceſſariam, ſed tantum exempli loco, ſi ſic, res ſalva eſſet. Et dum hæc depropero, confirmor in hac opinione, quod communiter ſoleat ejusmodi negotium roris colligendi committi puellis & ancillis. Sed & è diverſo rurſus creſcit dubium, quod *Author* tam ſignatè nominet puellâm innoxiam, ut videatur perſonas alterius conditionis ſatis clarè excludere. Sed *Nob. Dominatio Veſtra velut præſtans Oedipus* hanc ſphingem ſolvat. *Interim &c.*

Villingæ, d. 24. *Jan.* 1686.

Nob. & Clar. Dominationis Veſtræ
Amicus addictiſſimus
Georgius Abbas

Reſponſum *d.* 2. *Febr.* 1686.

R*Os Majalis* præditus eſt ſale vol. & fixo, partium tenuium, ſubtilis, diſcutiens & mundans: unde corneæ pelluciditatem conſervat, non autem ad interiora oculorum ſc. ad humores tres pertingit, aut coagulatum diſſolvit, quia obſtat denſitas corneæ & craſſities. *Chymici* mirè ejus vires deprædicant, conficiunt enim inde *ſpiritus pro auro potabili & Tinctura Corallorum.* Colligitur *Menſe Majo* & in veſtris regionibus *Circa principium Junii ante ſolis ortum,* quia poſt exortum ſolis volatile auffugit & radiis ſolaribus ſubtilior portio abripitur: craſſior remanet, quæ quandoque acerrima fit, melque roſcidum producitur jumentis & pecudibus ſæpe lethiferum. Colligitur non ſolum de tritico, ſed etiam de zea, ſecali: optimè à plantis ophthalmicis ſcilicet *Fœniculo, Euphraſia.* Puella intemerata non ſine conſilio ad collectionem ſeligitur: præſupponuntur tales nec menſtruatæ nec lue aliqua infectæ, quod utrinque penes adultiores & malorum morum timendum

mendum eſt. Aliàs *apud Chymicos*, qui *rorem Majalem* magnifaciunt, non attendi obſervarim, Puer ne an puella ad hujus collectionem ſeligatur, ſi modo ſtato tempore *verus & purus Ros* colligatur.

OBSERVATIO CLXXVII.

Ulcera tunicæ corneæ cum Ophthalmia & Hemicrania.

DOm. *Henricus H.* 42. annor. ſtaturæ juſtæ : pallidus, ſubflavus, morbis calidis obnoxius, inordinatè vivens, quandoque poculis indulgens : *Vere* 1673. doluit ſubinde caput in fronte & occipite dextro. *Die* 21. *April.* 1673. Fori judiciarii Aſſeſſor creatus largiùs bibit; dies noctesque potando tranſegit. *Tabaci pulv. & fumum* hauſit, unde dexter oculus inflammatus fuit. Ante hanc inflammationem ſubindè oculorum amborum ἐπιφορὰν paſſus eſt : hujus cauſâ Cilia evellere permiſit, ac ſi radices illorum p. n. cutim perforantes dolorem & inflammationem quandam accerſiſſent. Poſt electionem hanc evulſionem iterandam curavit, unde inflammatio in dextro oculo incrementa ſumſit. Hinc uſus eſt *variis ophthalmicis ung. Collyriis &c. hinc inde conquiſitis.* Poſt plures ſeptimanas demum methodicè tractari cœpit : ſcil. uſus eſt *Pil. purg. vin. medic. veſicatoriis, topicis variis ad inflammationem & ulcera oculi mitiganda præſcriptis.* Factum eſt, ut poſtea ophthalmiæ ulcera accederent.

Die 7. *Jul. h. a.* Ipſum oculum dextrum contemplatus ſum : annata purpurâ rubicundior : iris cum pupilla turbida, ſordida, obtecta muco albo craſſo, turbido. Lachrymæ largiter manabant, cum muco quodam pellucido. *Poſt uſum aq.*

℞. *Aq. Euphraſ.*
Roſ. alb.
Solan. āā. ℥ij.
⊖l. *Rom. gr. j. Infuſ. hor.* 12. *Col. per chart.*

Hujus ℞. ℥j.
Sief. alb. Rh. gr. vj. *Mſc.*

Ab hac ulcus deterſum fuit ſed non perfectè. Plenius poſteà detergebatur *Aq. dictis inf.* ♀ *gr. j.* ⊖*l. Rom. gr. ij.*

Oculo impoſuimus *mucilag. cort. til. it. liniment. ex butyr. aq. roſ. lot. add. mucilag. ſ. cydon. cort. til. lap. calam.* ♄*n. uſt. min. &c.* Non

Qqqqq neglecta

neglecta *veſicator. purg. it. pulv. præcipit. cum aq. & ſyr. refrig.* Vini quoque uſum interdiximus.

Toto tempore ophthalmiæ & ulcerum in corneâ moleſtiſſima hemicrania aderat in dextro latere, quæ plerumque veſperi exacerbatur, adeo ut ſæpe inſomnes noctes duceret. Dolor ſæviit in occipite, circa ſupercilium, in tempore & maxilla ſuperiore: quandoque ad dentes pertingebat. In ſupercilio & maxilla ſæpe ab attactu dolor augebatur, quin etiam hæc loca à ſero tumebant, imo fere totum latus. Hemicrania hæc quandoque mitior, quandoque citra cauſam externam ſubitò iterum ſævior evadit, quod quamprimum evenit, oculus inflammatior videtur.

Die 11. *Auguſt. h. a. cum Clar. D. D. Hardero & D. D. Screta* oculum denuò inſpexi: vidimus in parte inferiore iridis verſus angulum minorem ulcus lentis capax, & aliud ſupernè in iride verſus angulum majorem, quæ ambo junguntur per ulcus incurvum anguſtum & tortuoſum. In ulceris inferioris cavitate conſpeximus venulas capillares, ſimilesque in iride integra. Tota cornea, etiam ubi pupilla, eſt craſſior, opaca, turbida, glauca. Annata eſt inflammata, vaſis ſanguiferis plenis turgidiſſima; minus tamen, quàm nuper, cum album emicet hinc inde ex rubro. Palpebræ ambæ tument à ſero. Si oculum aperiat aut diducat, lachrymæ largiter emanant. Hodie nullæ ſordes detracto *linimento* vel in angulis vel ciliis viſæ, quæ aliàs copioſæ manè reperiebantur. Hac nocte quoque Hemicrania mitior fuerat.

Ex his colligimus, Illum I. abundare ſero, quod in ſe contineat ſal ſalſuginoſum & acidum ſimile ſpir. nitr. vel ſal. quod confirmant temperamentum cal. & ſiccum, cholericum, & compotationes ſæpe in multam noctem protractæ. Acceſſit ei lentor quidam ob concoctiones interturbatas. II. Ob abundantiam hujus ſeri, portionem ejus effuſam fuiſſe ad oculum dextrum, & fortè etiam ad portiones duræ matris ſeu in occipite ſive circa radicem pomi. III. Hanc effuſionem hujus ſeri in dura matre effeciſſe dolorem ſeu hemicraniam, in oculi pomo inflammationem, in cornea puſtulas & poſt illas ruptas ulcera: ſive effuſio hæc facta ſit ob ſanguinis motum impeditum ab obſtructione aut à compreſſione, ſive ob lymphæ motum retardatum aut impeditum in vaſis excretoriis vicinis: nam hoc ſuadere videntur craſſities corneæ, puſtulæ, glaucoma, pupillæ & iridis &c. IV. In præſenti ægri ſtatu adhuc eſſe hemicraniam, ophthalmiam & ulcera in cornea. Conſequenter oculum adhuc pati à ſero acri tum in vaſis ſanguiferis quam lymphaticis ſtagnante & extravaſato. An verò dura mater immediatè aliquid patiatur ab hoc ſero in occipite, an per conſenſum ejus portione circa radicem oculi læſa? quamvis dubium ſit, tamen non curandi

metho-

methodum intervertere, cum una eademque opera ſerum non ſolum in toto mitigandum, ſed etiam ab oculo & dura matre avellendum ſit. V. Indicationes igitur eſſe, inflammationem ſopiendam :. ulcus ulteriùs detergendum, ſimulque ejus ſarcoſin juvandam. Interea ſerum ſemper mitigandum & ab oculo & dura matre avellendum eſſe.

Suaſimus itaque 1. *Fungum ſambucin. aq. roſ. croc. tinct. madid.* 2. *Aq. ophthalm. ex infuſ. croc. metall.* 3. Sumat *doſin ex ♃ diaph. cinnab. nativ. & opio noctu.* 4. *M. & V. pergat pulv. præcipitante.* 5. *Subinde purgetur.* 6. *Veſicatoria* non negligat. 7. A vino abſtineat.

Ab aq. cui ☿ permixtus ulcus planè mundatum fuit : *aq. croc. metall.* conſolidatum : rubedo pulſa imprimis *linim. ex butyr. lot. cum lap. calam. tut. ſacch. ♄n. camphor. Veſicatoria* interea ſæpius repetita fuerunt, *It. pulv. int. præcipit.*

D. 25. *Sept.* 1673. Ne veſtigium quidem ulcerum apparuit: at cornea anteriùs magis elata & quaſi faſtigiata erat : in iride ſtriæ nigerrimæ verſus angulum internum viſæ, ac ſi uvea inverſa transluceret. Bibit jam ab aliquot diebus vinum. Partes circa oculum ſc. in ſupercilio ac maxilla ſuperiore parum adhuc dolent. Oculum liberiùs aperire & claudere valet.

OBSERVATIO CLXXVIII.

Viſûs imminutio cum Hydropis principio.

G*Eneroſa Domina Suſanna de H. ex Familia de R.* Vidua 58. annor. Obœſiſſima, benè colorata : imminentes leipothymias & anxietates pridem perpeſſas, ſubinde adhuc experitur, ſed non ampliùs tam vehementes, ut pridem, & non niſi comeſtis cibis coctu difficilibus & crudis, ſcil. carne ovilla, fructibus crudis & acetariis, item à mœrore, terrore, ira; nec illarum cauſâ decumbere cogitur. Appetit in prandio bene, in cœna minus, nec ſi appeteret, auderet multùm comedere propter anguſtiam & metum anxietatis. Si multùm in prandio & cruda comedat, inflatur cum anguſtia, aggravatione & reſpirationis impedimento : non multùm eructat, nec multos flatus emittit, alvus aperta eſt, quandoque fœces indurantur, ut cum moleſtia excernendæ ſint. In acclivium aſcenſu reſpiratio valde difficilis eſt, ut vix tres vel quatuor gradus ſcalæ aſcendere ſine mora poſſit. Pulſus eſt æqualis, immerſus, paulò frequentior : collum habet breve: dolet ſæpe in occipite atque aures tinniunt cum tenſione temporum, imprimis ſi comederit cibos crudos & coctu difficiles: ſi horâ 10. noct. lectum

lectum petit, circa 12. evigilat, poſtea non amplius rectè indormiſcere valet. Nullum mucum è naribus emittit. Viſum imminui, imprimis in oculo ſiniſtro percipit, nihilominus legere poteſt in libro majoribus literis expreſſo, etiam ad diſtans agnoſcit objecta : inſpectis oculis pupilla ſiniſtra glauca & turbida magis apparet, quàm dextra : ambæ anguſtæ ſunt & poſt perfrictionem ſtatim rurſus contrahuntur : dolet circa radices oculorum in fronte. Siniſter pes valdè tumet, non tamen digitorum veſtigia manent in tibia : à zona ad imos pedes ſæpe calorem p. n. percipit, ut diu ſedere nequeat. Subindè tibiæ valde fervent, ut illas extra lectum exſerere cogatur. Ophthalmiam diu non paſſa eſt, unde *adhibitum liniment. contra ophthalmiam* tolerare nequit. Viſum ab ophthalmia imminutum credit, ut & à multis lachrymis. Omphalocele nunc pugno virili major eſt. Quandoque per aliquot dies mingit parum, unde magis angitur, poſtea largiſſime, ut plures matulas impleat. *Not.* Videt uno die melius, quàm altero, præcipue ob cauſas externas ſcil. cibum aut aërem frigidum &c.

Die 9. *Auguſt.* Urina craſſa glauca erat à cibis eſurialibus, dicebat ſe minùs benè hodie habere, anguſtias ſe pati & obſcurius ſe videre; viſûs iſta debilitas incepit *Anno* 1689. *circa Feſtum Pentecoſtes* ob incendium in ædibus ortum, unde valde terrebatur, multasque lachrymas fudit, ſiniſter quidem jam ab aliquot annis debilior erat; verùm ab illo tempore viſus lædi cœpit quoque in oculo dextro. Objecta quidem videt & lineamenta diſcernit cum coloribus, ſed velut per nebulam aut linteum rarum : ſentit quoque oculorum pomum & palpebras gravari, unde illas & frontem perfricat. *Not.* Sibi in victu temperare nequit : indulget frigidis aliisque ſibi ſapidis, ſc. lardo &c.

D. 10. *Aug. Setaceum* paravimus manu ſuperne & inferne cutim à muſculis avellendo & per illam primùm adigendo *lancettam*, hinc *ſtylum*, cui *funiculus ſericeus* annexus erat, trajiciendo : parum cruoris effundebatur. In utroque brachio habet *Fonticulos.*

Suaſi 1. *Pulv. cephalic.*

℞. *C. C. ph. ppr.* ʒiß. *Ung. alc.* ʒß.
Oc. cancr. ʒij. *Diaph.* ♃. ʒj.
Cinnab. Ung. ʒß. *lign. al.* ℈j.
Rad. Valer. ſylv. ʒij. *Sem. fœnic.* ʒj.
Ol. d. fœnic- ſuccin. āā. *gt. ij. ſacch.* ℥ij. *Mſc. F. P.*
Doſ. mane ʒß. *in lecto cum aq. ex fœnic. rec. deſt.*

2. *Trageam.*

℞. *Cinam.*

℞. *Cinam. ac.* ʒiß. *Rad. galang. aripp. bacc. laur.* āā. ʒß.
Ocul. ♋. ppr. ʒij. *Cort. sicc. cond. aur.* ʒj. *Citr.* ʒij.
Limat. sassafr. ʒß. *Sem. fœnic.* ʒiß. *Sant. r.* ʒj.
Sacch. ℔ß. *ol. N. M. expr.* ℈j. *Msc. F. Ps.*
Dos. ʒj. *post prandium & cœnam.*

3. *Pil. cephal. ante Novilun. No. ix. vel x. Mane & Vesperi.*

4. *Vin. medicat.*

℞. *Rad. Helen. Valer. sylv.* āā. ℥ß.
Herb. hyssop. betonic. pimpin.
card. ben. chamædr. Meliss. āā. *P. j.*
Summit. euphrag. Mj. Sem. fœnic. ʒiij.
Bacc. Laur. ʒj. *Caryoph. Mac.* ana. ʒß. ⊖ *Euphrag.* ʒij.
Inc. & cont. lig. in nod. affund. aq. fervid. Mens. ß. *add. vin. alb. Mens. ij.*

5. Commendavi accuratam diætam: vitet coctu difficilia, succum crudum & viscidum præbentia, flatulenta & caput replentia.

Generosa Domina abundat multis crudis humoribus in ventriculo, intestinis, totâque massâ sanguineâ propter obœsitatem nimiam, exercitiorum intermissionem, vel abusum nimium & frequentem ciborum crudorum & succum crudum præbentium, unde inflatio, distensio, dyspnœa, pedis sin. tumor. Omphalocele nunc pugno major quoque suum symbolum confert. Ad oculos portio devoluta ob lachrymationes crebras &c.

D. J. Ludovic. Wagenman d. 26. Aug. scribit: Pil. cephal. ante novilunium ter alvum moverunt: *setaceum* plurimum ichoris trahit, unde cephalalgia, anxietas & præcordiorum oppressio ferè cessarunt. Visus tamen magis magisque hebescit, nec legere potest majore caractere expressa: timet cœcitatem. *Collyrium* ophthalmiam peperit, per 4. dies omisit. *Add. aq. ros. cum sacch. ♄ni.*

Die 22. Aug. Magna defluxio ad oculum sinistrum facta, ut hunc aliàs debiliorem aperire nequierit ob palpebram prætumidam. Oculus valde rubebat cum dolore. Evanuerunt rursus. Visus hebetior mansit. *Vinum medicat.* aversatur.

Vir Amplissime, Domine Patrone ac Collega venerande!

Literas, in quibus *sub finem Aprilis* de oculorum defectu *Illustriss. D. Baronissæ de H. ad Tuam Excell.* scripseram, perditas esse dicunt, hinc ut alias exararem petierunt. *Laudata Dna Baronissa optimè Tibi*

nota ab aſthmate,ab ophthalmia modo ſicca,modo humida,à viſus debilitate abſque cauſa manifeſta *per medicamenta à me præſcripta* juvante Deo aliquoties hactenus liberata fuit. Nunc oculorum defectus maximè Ipſam angit : non unguis, non ſuffuſio, non catarrhacta deprehenditur, ſed cum viſu valde debili obſcuriores juſto, non ſereni ut naturaliter apparent, dantur tamen induciæ per 1. 2. 3. dies, quo tempore ipſa probè videt, oculis aparentibus ſerenis : aliquando accedit dolor, rubor & illachrymatio, quæ *Veſicatoriis applicitis* ceſſant, ſubinde tamen redeunt. Præternaturalia quæ junguntur, ſunt pedum tumor & inflatio abdominis cum præcordiorum compreſſione. *Deſiderat Tuæ Exc. Conſilium. Vale Patrone certe & fave*

Tuæ Excellentiæ

Tübingæ, d. 16. *Junii* 1690. — Addictiſſimo Camerario, D.

Reſpondi d. 28. *Junii* 1690.

Genoroſæ Dnæ de H. Hydrops imminere videtur vel certè minantur pedum œdema, abdominis inflatio & aſthma : ſtagnationem lymphæ vereor, obœſa enim eſt & à longo tempore corporis exercitia intermiſit, interea lautè vixit. Huic ante omnia occurrendum erit ; minus reſpectu illius viſûs imbecillitas facienda, non tamen negligenda eſt, quia per intervalla probè videt per dies tres & plures, oculique ſereni apparent, hanc ob cauſam nec ſuffuſio nec catarrhacta adeſt, nec gutta ſerena, quod pridem vel maximè timui. Eſt difficillima *ad medicamenta* ſumenda, nihilominùs utrique malo *internis* ſuccurrendum eſt, non ſufficient *Topica,* Stagnationi lymphæ convenient *aperitiva ſeu diaphoretica & diuretica interpolatis laxantibus, ophthalmicis* ſeu oculorum morbis aliàs quoque utilibus, *interpoſitis.* Suaſi *Pilul.*

℞. *Therebinth. chiæ* ℥ij.
Gumm. ammoniac. ℨj.
Oc. ♋. pp.
Diaphor. ♂tial. ana. ℈ij.
C. C. ph. pp. ℨiß.
⊖ *volat. lumbric. vel C. C.* ℨß.
Extract. trifol. fibr. ℨiß.
Cum pulv. glycyrrh. q. ſ. Mſc. F. pil. ex ℨj. *No.* 40.
Doſ. M. & V. No. vj. ad x.

Superbibat juſcul. alterat. rad petroſel. naſturt. hort. chærefol. Purgetur infuſ.

infus. senn. ʒiij. *Rhabarb. agaric ana.* ʒiß. ⊖ ♀ ℈j. *Fl. borrag. bugloss. sem. fœnicul. sol. in colat.* ℥iij. *vel iiij. Mann. el.* ℥iß. *Msc.* *Topica* porrò sint *vesicatoria, liniment. ophthalm. ex lap. calam. tut. sacch.* ♄*n. camphor.* &c. oculis *noctu* inungendum: *mane* abluat oculos ▽ *fœnicul. rosar. alb. calide.* Victûs ratio his scopis congrua præscribatur: motus corporis imperandus erit. Post pastum sumere posset *de pulv. carminat. ex limat. sassafr. cort.* ⊙*ant.* &c,

Die 2. *Jun.* 1691. Vere correptam febri continua fuisse scripsit *D. D. Camerarius*, unde oculorum defectus cessavit.

OBSERVATIO CLXXIX.

Visus impeditus.

D*ilecta mea Uxor Anno* 1672. post partum felicem, ætatis suæ 20. annor. *Mens. Septembr.* invadebatur constipatione alvi ad quintum diem, quæ ab obstetrice ut leve puerperis accidens habita, ingravescente sub mediam noctem constipatione, Colica oriebatur cum dolore magno: *Die 6. Clyster à D. D. N. N. Physico loci* ordinatus dolores quidem mitigavit: sed *die* 7. Materia peccans per totum corpus diffusa paresin produxit in omnibus membris, ut pedibus stare & obambulare non valuerit. Inflammatio palpebræ primò sinistræ, postea dextræ hanc subsequebatur, ut oculos per 3. septimanas nec claudere, nec dormire posset. Interea oriebantur furunculi in metapedio sinistro, in axilla dextra, supra oculum sinistrum profundè hærentes, citò maturantes, & pus album crassiusculum fundentes. *Supra laudatus D. D. spe* reconvalescentiæ ductus ad removendam oculorum inflammationem æque ac palpebratum inversarum exulcerationem, *Mixturam nescio qualem petiis infusam* adplicuit sæpius in die, cum solamine hoc, ut oculos restitueret, & intra sex septimanas iterum claudere & dormire valeret. Verùm sequebatur visus amissio. Spe suâ antea tam subitò factâ deceptus *Medicus* ægram deseruit, quo *excepto collyrio ex margar. pp.* Deo & Naturæ omnia commisimus *usque ad annum* 1673. *tempore Paschali, ubi Oculista quidam vocatus de operatione instrumentorum externa* penitùs dubitabat, & *conferente unâ. D. D. Camerario M. D. Tubing. præmissis universalibus setaceum* ducebat, sed cum pauco fructu. Sepositis his *cum supra nominato collyrio* usa fuit *pilulis arabicis per trimestre* cum capitis levamine.

Iterum gravidæ, & ab omnibus visum recuperari creditæ ægræ, *nulla*

nulla medicamenta interna dabantur. Peperit *ſub finem Febr.* 1674. feliciter, at in oculis nulla mutatio conſpiciebatur, ſed priſtina eorum facies. Lactat infantem: menſes ritè fluunt. Caput dolet poſt paſtum, imprimis poſt prandium.

Nunc de præſenti & inveterato oculorum morbo loquendum. In utriusque oculi uvea maculæ, imprimis in pupillis rubræ, in iride aliquantum imminutæ: in pupillis verò in punctula pallida, alba mutatæ, profundè in oculis conſiſtere putantur. Uno die plus lucis habet, quàm altero, & obliquè magis, quàm directè. In brachio ſiniſtro, ſi illum ſubitò moveat, ſentit ardorem ceu prunæ ardentis. Oculos quaquaverſum movet pro lubitu, ut nemo, niſi accuratiſſimè illos inſpiciens, crederet illam non videre. Maculas uveæ ſeu iridis parum nocere, certitudinem habemus ab exemplis in urbe noſtra perceptis. Macula verò in pupilla noluit cedere *internis: externa* ſunt fruſtranea, quia putat illam intus eſſe.

Interea, cum *Nob. Exc. Veſtræ Fama* etiam ad nos pervenit & deſiderium viſum recuperandi *Uxori* ſpem produxit, ſummopere *auxilium Exc. Veſtræ* imploramus, ut *huic Nuntio honoratiſſimo meo Socero Conſilium aliquod* impertiri, nosque omnes dignari velles, cœlitus *pro Exc. Veſtra* fauſta quæque adprecaturi &c.

Nobil. Excell. Veſtræ

Reutling. d. 20. *Aug.* 1674.

Addictiſſimus Servus
M. Joh. Schorr, Schol. Patr. Præcept.

Reſolutio.

Viſus impeditus *apud iſtam Matronam* potius eſt, quam abolitus, quia non directè quidem videt, at oblique & ad latera, uno quidem die plus lucis quàm altero percipit, attamen non omnis viſus extinctus videtur, quia ad latera videt. Quodnam verò obſtaculum ſit, divinari difficulter poteſt, quod fortè unico intuitu certius videtur. In vitreo & cryſtallino vitium non eſſe videtur, quamvis præceſſerit inflammatio inſignis non ſolum palpebrarum, ſed etiam ipſius pomi oculorum, ob quam ambo humores pelluciditatem ſuam amittunt: ut videre eſt in elixis oculis piſcium: imo ſimile comperi in oculis humanis & vitulinis coctis: ſed tunc non punctulum adeſſet, ſed tota pupilla glauca, unde vocatur hoc vitium etiam Glaucoma: trans & cis pupillam ſitus eſt humor aqueus, in quo quandoque coagulatur humor quidam craſſus, opacus, nunc albus, nunc ſubflavus, nunc cineritius, qui ſi totam pupillam obturet, viſum abolet, ac affectus Suffuſio

fuſio ſeu Catarrhacta vocatur, German. der graue Staaren/ quandoque in aqueo hoc humore etiam fluctuat pus, tunc ὑπόπυον dicitur: verum vitium eſt continuum non in maculas diremptum. Etſi verò appareat inſtar maculæ, ab hac tamen non eſt, nec fixa manet, ſed frixis oculis manifeſtè videtur moveri, & certò pupilla à frictione dilatata amplior evadit: nec portio ejus in pupilla & iride apparet, ſed omnis totam pupillam occupat, nec prius rubeſcit, poſtea albeſcit, ſed in principio ſtatim eſt turbida, inæqualis, donec conſiſtentia magis firmata albeſcat. Igitur vitium erit in membranis: non eſt in pupilla, quæ non eſt membrana, nec ſubſtantia quædam, ſed foramen rotundum per quod ſpecies viſibiles ad cryſtallinum ac vitreum & nervi optici expanſionem tranſeunt: ſi omninò in uvea, ubi iridem conſtituit, macula eſſet, nullum adeſſet viſus vitium, quia ſpecies non impediret. Obſtaculum igitur erit in Cornea, quæ pellucida neceſſariò eſt anterius ab extremo iridis ad centrum uſque pupillæ, ceu tota illa peripheria per quam iris & pupilla transparet. Et omnino credibile eſt vitium in cornea eſſe, nam non ſolum palpebræ, ſed etiam pomum oculi inflammata erant, & quidem per dies plures, idque fiebat ab humore acerrimo, quo abundare illam probat colica bilioſa, ſubſequens pareſis, furunculi, capitis dolor & ardor, ceu à pruna ardente, qui brachium infeſtat, quando celeriter movetur. Unde fieri nequit, quin ſubſequerentur phlyctenæ ſeu puſtulæ ſero acerrimo turgidæ, quod corneæ inflammationi diuturnæ ſolemne eſt: quibus ruptis ulcuſcula relinquuntur, quæ conſolidata cicatricem nanciſcuntur albam prorſus, quandoque vaſis ſanguiferis capillaribus præditam: quæ quoniam opaca eſt, & corneam ſuâ pelluciditate privat, viſum quoque intercipit: adeo ut credam, viſus impedimentum nihil aliud eſſe, quàm cicatricem, quàm nubeculam, Albuginem aut Maculam vocant.

Gutta ſerena ſeu obſtructio nervi optici non adeſt, quia in illa oculus ſerenus & ab omni labe immunis videtur, niſi quod pupilla debito amplior ſit: interea prorſus viſu orbati immedicabili damno plerumque manent, nec vel obliquè vel directè quicquam vident, ſed in perpetuis tenebris verſantur.

Ad Nubeculam aufferendam & Corneæ pelluciditatem reparandam *varia* laudantur *medicamenta*. In pueris aliisque minus adultis ſæpe brevi recuperatur: at in adultis aut ſi craſſa admodum ſit, id vel nunquam vel certè lentiſſimè præſtatur. Laudatur *pinguedo piſcium. It. bilis, ſacch. cand.* Ego commodè uſus ſum ♀♎ *gr. j. in aq. euphrag. roſ. alb. ℥iij. vel iiij. coct. & per chart. filtr. noctu inſtillat. ad gt. x.*

Die 10. *Octobr.* 1674. *Matrona hæc Reutlingâ huc venit*. In ſiniRrrrr

 ſtro

ſtro oculo vidi pupillam, ſi non prorſus abolitam certè anguſtiſſimam, atque in loco, ubi pupilla eſſe deberet, punctulum albicans non exactè rotundum, ſed inæquale, anguloſum, non majus globulo acûs. Iris ſplendida: Cornea ante iridem depreſſior, cultelli dorſi diſtantia ab albuginea, extremum iridis limbum circulus rubicundus totum ambit. Eadem ferè facies oculi dextri, niſi quod pupilla pauxillo amplior ſit, non tamen tam magna eſt, ac ſemen lithoſpermi, etiam albicans, cui aliquid nigri permixtum eſt. Idem circulus propè extremum limbum iridis videtur itidem rubicundus: Cornea quoque anterius depreſſior eſt. Iris quoque ſplendida eſt, ac ſi non omnis humor aqueus exhauſtus ac cornea anterius pellucida eſſet.

In hoc miſerando oculorum affectu. 1. Cornea pellucida omninò eſt, nam iris ſplendidiſſima per corneam relucet. 2. Humor aqueus conſumptus aliquâ ex parte videtur, quia ambo oculi minores debitò amboque anterius depreſſiores. 3. Pupillæ ambæ prorſus coarctatæ ſunt, an id propter humorem cryſtallinum & vitreum aſſatum quaſi factum fuerit? nam oculi minores debito: in punctulo pupillæ, quod ſupereſt, videtur albugo quædam, quam acquirunt ambo iſti humores, ſi elixentur, maximè cryſtallinus: circulus rubens circa limbum iridis eſt ibi, ubi extremitas conſpicitur, ſeu principium fibrarum ligamenti ciliaris. Uno verbo, ab æſtu ſive interno ſive externo *à medicamentis* illato humores imminuti, unde foramen uveæ ſeu pupilla coarctata, & cryſtallinus ambuſtus fuit, ac pelluciditatem ſuam amiſit, ſiniſter magis, quàm dexter.

Suaſi ipſi *d.* 10. *Octobr.* 1674. *Inſtillationem aq. ſolan. cum pauxillo ſacch. ♄ni crebrò in mortario ♄n. cum piſtill. ♄n. agitato. It. ſucc. Ulmar. Vere ſæpius diu noctuque factum.* Item diætam accuratam: qua imprimis *valde calefacientia* vitet: veſcatur cibis boni ſucci, refrigerantibus, conceſſi vinum aqua dilutum, in quo *cocta euphrag. ſem. fœnic. paſſul.*

Die 20. *Maji* 1675. *ſcribitur: aq. ſolan. cum ſacch. ♄ni* profuiſſet, niſi oculos propter obitum filii unici hecticâ defuncti lachrymis nimium læſiſſet, & niſi *aqua* defeciſſet. Iterum 5. menſe gravida eſt: patitur ſymptomata, quæ ante triennium, ſc. quotidiè ſubitas mutationes luminis & viſûs, continuos & vehementes capitis dolores, tremulum ſubtilem motum in medio oculi ſeu in humore cryſtallino, ceu titillationem, ut veſperi propter oculorum laſſitudinem poſt cœnam ſtatim ſomnolenta lectum petere cogatur, unde oculi reficiuntur. *Ulmus an ſit Populus? an Liber?*

Reſpondi d. 4. *Junii* 1675. Vehementes capitis dolores malum ſovere

fovere atque ob titillationem acres humores, quibus scatet, & qui intra cranium detinentur, ad oculum rapi, atque primo malo hac ratione accessum factum iri guttæ serenæ.

Suasi ut uteretur *pulvere quodam acrem humorem mitigante.*
Ex antim. diaph ℨij. *Cinnab. nativ.* ʒß.
Pulv. Marchion. ℨij. *Msc. cui adde domi*
C. C. ph. pp. ℥ß. *Sacch. perlat.* ℥ij. *Msc.*
Ubique reperiet *facch.* ♄*ni*, quod *aq. solan.* admisceat.

Arbor Ulmus procera est, quam miror non reperiri apud illos. Provenit *in Italia & Gallia*, cui vites alligant.

Pergat *aq. solan.* & *facch.* ♄*ni*. Fortè non inutile fuisset, si *Venæsectionem in manu dextra* instituisset: vitet *purgantia.*

OBSERVATIO CLXXX.

Gutta serena.

D. *Joh. Conradi N. N.* Uxor 31. annor. staturæ paulò brevioris, albicans: poculis valdè dedita, adeo ut quotidie ferè post meridiem ebria sit: venerea, iracunda. *Die* 23. *Febr.* 1678. dum nebat, nebula oculo dextro obversabatur, illam abstergere conabatur, & oculum perfricabat, mox magis magisque obtenebratus fuit oculus dexter. *Die* 26. *Febr.* jam visus in hoc oculo propè periit. *Die* 1. *Martii* nihil amplius vidit. *Vena secabatur in brachio dextro. Die* 2. *Mart. Salvatella manus sinistr.* Tum quoque sinister obtenebrari cœpit. *Vesicatoria* post aures applicita. *Die* 3. *Mart.* magis magisque obscurabatur. *Die* 5. *Mart.* visus in utroque oculo periit. *D.* 6. *Mart. illam conveni* scil. 11. die ab incipiente cœcitate: ambo oculi clarissimi, pupilla nigra amplissima, iridis verò peripheria angustissima. Caput non valde doluit à principio hucusque. Primùm tamen tensionem à media fronte ad tempus & ad aurem dextram & suturam coronariam cum lancinatione quadam brevis durationis, postea incipiente cœcitate sinistri quoque oculi similem tensionem his terminis circumscriptam percepit cum brevi quadam lancinatione, nec tam vehementi, ut quandoque in hemicrania evenire solet. Reliquis sensibus valet. Gestat *Amuletum contra visus vitia :* bibit vinum, cui infusæ sunt *Rad. Valer. sylv. cichor. Die* 6. *Mart. pilul. cephalic. gr. xxij.* sumsit, *purgarunt duodecies.*

Die 7. *Mart. Setaceum* per cervicis cutim traduxi. Hodie ſubinde ceu fulgur oculis obverſabatur : aliquando putat vannum prunis ardentibus plenum ſuccuti & ventilari quaſi aut volabro projici. *Die* 8. *Mart.* conquerebatur de dolore circa radicem pomi oculi, & dentium ex dextra in ſiniſtram genam translato. Uti cœpit *Trag. ex rad. Valerian. ſem. fœnic. antim. diaph. &c. ordinata.* Bibit *decoct. ſaſſafr. paſſul. Corinth.* Tempora illinit *ung. alabaſtr. acuato Ol. N. M. expreſſ. Die* 18. *Mart. Utrique carpo veſicatoria* applicui & noctu dedi *pilul. cephal. Veſicatoria* aliquoties reiterata etiam poſt olecrana, & ſub tendine deltoidis applicita fuerunt. *Die* 23. *Mart.* applicitus fuit *pulv. ovillus* ſine juvamine. *Die* 25. *Mart. inuſta fuit moxa* ſincipiti ſiniſtro. Poſtea porrectum *veſicatorium. Die* 27. *Mart.* circa medium noctis vidit lucem per rimam. *Die* 30. *Mart.* diſtinctius averſa luce vidit ſtaturas ſtantium & ambulantium: neminem tamen agnovit.

Die 11. *April.* 1678. Diſtinctius vidit : me per aliquot dies abſentem & nunc demum reducem agnovit : colores diſtinguere & figuras agnoſcere ac etiam per plateam ambulantes videre potuit : pupilla anguſta rurſus & prope figurâ & amplitudine naturali prædita. In dorſo nuper *veſicatoria* applicita fuerunt. Doluit admodum *Setaceum,* itaque *funiculum* extraxit, foramen dextrum forfice dilatavi, *Piſum* indidi, juſſi ut *ceu fonticulum* aliquandiu apertum ſervaret. Hactenus *iterato purgabatur.* Perrexit *Trageâ.* Jam à diebus ſex omiſit *decoct. Saſſafr. Die* 13. *April.* legere potuit vocabulum, Brod *germanicè,* in tabula nigra exaratum. Prætereuntes ædes ipſius vidit. Subinde caput dolet : *utrique foramini ſetacei* indidit *piſum.* Pupilla anguſta manet, irisque amplior evadit. *Die* 22. *April.* Ipſamet literas pinxit optimè, ac combinavit, ut legi potuerit ſcriptum, idque lineâ rectâ, non incurvè, aut deflectens à linea. Menſtruata erat. Caput doluit. *Die* 23. *Fonticulum* inuſſi brachio ſiniſtro.

Die 4. *Jun.* 1678. Diſtinctè vidit, in publicum prodiit : pupillæ anguſtæ. Ob iracundiam nuper facies obtenebrabatur, ſuâ ſponte tamen rurſus clarior fiebat.

Die 12. *Aug.* Diſtinctè vidit, pupillæ anguſtæ, ait ſubinde ſe circa radices oculorum aut intra cranium quandam quaſi contorſionem dolorificam percipere, ſubſequente cephalalgia & aliqua viſus hebetudine, quæ tamen non diu durabat.

Die 26. *Sept.* Benè vidit in oculo ſiniſtro, minus in dextro.

conque-

conqueritur adhuc de conſtrictione quadam & pulſatione intra frontem. Sibi non temperat à vino. Pergit *purg. pil. ceph.* & *V. S.* *Alter fonticulus* excitandus erit.

Die 11. *Nov.* 1678. Oculus dexter minus validus ſiniſtro : ſubinde caput ibi dolet : pupilla amplior, verum ſi lucida intueatur, ſtatim rurſus anguſtatur : aliquando tumultus miros in capite verſus frontem experitur, ac ſi aliquid intus exploderetur cum dolore nunc tenſivo, nunc gravativo, nunc pungitivo, nunc momentaneo, nunc pertinaciore : ſentit ſubinde frigus quoddam ; A potu ſibi non temperat.

Menſ. Febr. 1679. adhuc vidit. Interea rurſus poculis indulſit.

Die 20. *Febr.* tuſſire cœpit & purulenta ejecit. Phthiſis imminet, qua *prior Maritus* obiit. Non deſinit errores in potu committere. Suaſi *antiphthiſica diaph.* ♃. *cum conſ. decoct. pect. diacod.*

Ad d. 29. *April.* bibendo perrexit : veſperi ebria erat, tumultuoſa & rixoſa, ut ſolet aliàs benè pota. Sputum verè purulentum : non valdè emaciatur. Videt benè, ſcribit, legit, mirum à tuſſi vehementi viſum non obtenebrari.

Viſum Phthiſica retinuit : nuper ſævam hemicraniam in ſiniſtro latere paſſa eſt, unde *Not.* in dextro oculo minus vidit. Non tamen ita viſus periit, ut non objecta colorata ſed minus diſtinctè videret : in ſiniſtro viſus perſtitit : ambæ palpebræ æqualis magnitudinis ſeu amplitudinis manſerunt.

Die 14. *Jul.* Phthiſica poſt diuturnam diarrhœam, *faſtidium omnium medicamentorum*, errores in victu, lites continuas, mortua eſt.

OBSERVATIO CLXXXI.

Gutta ſerena.

Maria Magdalena Voglerin, *Engenſis*, *Dom.* Gottlieb Vogels/ *Ehingenſis Secretarii Stülingenſis Uxor.* 28. annorum, ſtaturæ longæ, gracilis, benè colorata. *Anno* 1684. *Menſ. Mart.* ab equo calcitrone & ſternace iteratis vicibus vehementer ſuccutiebatur, ut vix excuſſionem ex ephippio evitare potuerit. Inde caput partim à motu, partim ex timore caſûs valde turbatum fuit. Viſus obſcurabatur, vertiginem quandam patiebatur : non rarò, ubi locorum eſſet, ignorabat, quando rem planam ex. gr. menſam intuebatur, putavit unum extremum altum, alterum humile eſſe, in ſomno terrebatur ſæpius ; doluit

luit vehementer sub mamma sinistra. Postea caput dolere cœpit in vertice & nucha, hæ partes ceu ab assere premi videbantur, ac in vertice simul sensus magni frigoris aderat. Cum cephalalgia somnolentia quædam jungebatur. Dolor per semestre nunc magis nunc minus sæviit. *Circa principium Maji* 1684. passa est diarrhœam cum torminibus. Propter cephalalgiam usa est *pil. purg. pulv. ceph. vesicatoriis,* æstate *Acidulis,* nunquam tamen penitus remisit. *Mens. Febr.* 1685, concepit: statim à conceptione cephalalgia evanuit. Primis tribus graviditatis mensibus manè malè in ventriculo se habuit, & aquosa evomuit. In oculis tamen & capite nihil adversi sensit. *Die* 1. *Dec.* 1685. peperit puellam. Fœtu & secundinis exclusis supervenit uteri hæmorrhagia larga, unde in leipothymiam 4. horis durantem incidit, postea lochia tribus septimanis benè nihilominus & ritè manarunt, ac illis cessantibus fluor albus ad septem septimanas, tunc redierunt lochia larga. In puerperio passa quoque est Essere, Diarrhœam, sitim, mammæ dextræ suppurationem. Hinc *ad Mens. Febr.* nono quoque die menses sed parcè animadvertit, licet lactaret infantem.

Die 10. *Febr.* 1686. Doluit in fronte supra supercilium dextrum manè usque ad meridiem, dolor erat punctorius maximè mane, quando surgebat, aut si oculos movit: exacerbatur à sternutatione. *Die* 11. *Febr.* Dolor manè mitior, postea vesperi sævior, hinc *ad* 15. *Febr.* diu noctuque afflixit. *Die* 16. *Febr.* dolor penitus remisit. *Circa* 14. & 15. *Febr.* visus planè in oculo dextro periit. *Cataplasma* oculo *imposit. ex album. ov. cum aq. ros. conquassat. & croc.* Nuchæ applicita fuit *caro vitulina.* Dolore in fronte sublato sensit tamen punctionem in tempore dextro. *Die* 19. *Febr.* 1686. *Scaphusium venit:* oculo sinistro clauso nihil penitus vidit, nec vestigium lucis in oculo dextro: pupilla valde dilatabatur, nigerrima erat. *Vesperi* applicui *empl. vesicat. post olecrana*: vesicas magnas utrinque excitavit. *Die* 20. *Febr.* Vesperi vidit rursus manum, postea digitos, caput &c. *Die* 21. adhuc melius vidit objecta in umbroso loco sita, non autem nimium à sole illustrata. *Die* 22. *Febr.* sumsit *mane pil. Hydrot. D. D. Scretæ cum ☿ dulc.* purgavit bis, visus in eodem statu manet; sub utroque deltoide imposui *emplastr. vesicat.*

Antequam hinc discessit *Matrona hæc*, vidit satis distinctè: *die* 22. *Mart.* mansit affectus in eodem statu: imposuit *empl. vesicat. post olecrana:* nihil effecit. *à pil. purgant.* die 1. purgabatur 15. vicibus, seq. die adhuc 5. sine majori levamine. Videt omnia, sed ceu per nebulam

bulam nigram: jam à die *6.* oculo ſiniſtro obverſatur quoque nebula, quæ ſi manu oculum breviter demulcet, ſecedit: id evenit ſæpius per diem. Pergit *Trag.* quam ſuaſi *ex rad. valerian. ſem. fœnic. &c.* petiit *empl. veſicat.*

Die 2. Apr. ſcribit: hactenus viſus manet in eodem: *veſicatoria & pulv. ſem. fœnic.* nihil ulterius præſtant: ſubinde nebula bono oculo obverſatur: veretur deteriora. *An fortiora remedia adhibenda ſint? Die 10. April.* omiſit *pilulas,* quia gravidam ſe putavit, adhibuit *veſicat.* uſa *pulv. aniſ. Die 8. & 9. Apr.* menſes largiter redierunt. Ambo oculi à biduo manant & rubent. Nunc oculus affectus ſimilis ſano eſt, quoad magnitudinem, colorem & conſtitutionem pupillæ. Objecta diſtinctè eorumque colorem ad diſtans, ſed ceu per nebulam videt. Noctu in tenebris ſcintillæ oculis obverſantur. *An V. S. & Scarificatio conveniat? Die 12. Apr.* Ambo oculi mane poſt ſomnum rubent, pruriunt. Chorda ab humero ad olecranum extenditur, quæ ab attactu dolet: *An a V. S. & ſcarificatione intermiſſa vel à defluxione veniat?* neſcit.

Die 14. April. Ipſam conveni Stülingæ: ambæ oculorum pupillæ ſimiles, nigræ & parvæ erant, poma non rubebant, vidit omnia diſtinctè utroque oculo, etiam *in Tabula Geographica* literas, & in horologio parvo numeros diſtantiâ trium paſſuum, licet caracteres parvi eſſent, vidit & legere potuit: etiam ex libris impreſſis legere valet: agnoſcit quoque rurſus colores: ait tamen in oculo dextro ſe ceu per nebulam nigram, in ſiniſtro ceu per nebulam lucidiorem videre. Mane oculi conglutinantur & interdiu aquam ex oculis imprimis veſperi manare: quamvis circa meridiem nullam videre potuerim, nihilo minus plusquam ſolent, maduerant, ac ſi oſcula glandularum ocularium patentiora & hiantiora eſſent, ac cauſa viſionis vitiatæ ſic eliminaretur. Caput nec quicquam amplius dolet. Hodie adhuc menſes largè manarunt. Tumor nunc concolor in brachio ſiniſtro erat, inflatio quædam ſeu impletio muſculi brachiæi attracta *à veſicatoriis:* primùm in illo obſervabatur ſtria rubra, doluit valde per diem unum atque alterum, ſed nunc dolor & rubor evanuerunt, & tumor imminuitur, dolet parum adhuc à fortiore attactu. Appetit, ſitit ſubinde valde, fortè ob fluxum menſium largiorem. Pruriunt tibiæ, & femora, à perfrictione emergunt puſtulæ. Infantem ablactavit.

Suaſi 1. *ut purgaretur ſemel in ſeptimana pil. ceph. 2. Ut ſingulo mane & veſperi* ſumeret ℈j. *pulv. ex rad. valerian. ſylv. pœon. ſem. fœnic. cubeb. ſuccin. C. C. ph. pp. ol. Nuc. M. expr.* 3. *Vena ſecaretur 26. April.*

April. 4. *Scarificetur alternis menſibus ante vel poſt novilunium.* 5. *Fonticulus* inureretur propediem. Commendavi accuratam diætam.

Die 12. *Apr. me convenit Maritus*, ac narravit uxorem in dies melius habere, caput nec dolere nec gravatum eſſe: illam diſtinctius indies & clarius videre, oculos tamen adhuc manè madere, etiam defluxiones ad utramque aurem fieri, ac ſi viſûs obſtaculum circa nervos opticos hærens penitus reſolveretur, & alibi exitum quæreret; quin etiam dolorem & tumorem brachii penitus evanuiſſe.

Die 27. *Junii ipſam conveni:* oculo dextro rurſus omnia diſtinctè videt, colores dignoſcit, etiam è longinquo, nebula tamen oculo obverſatur, quandoque etiam ſiniſtro. Caput nec vel minimum dolet. Malum mortuum tibiam utramque defœdat. Queritur de ventriculi debilitate ejusque dolore, maximè noctu & ſummo mane ſine vomitu. Inſomnia patitur terrifica atque inde expergeſcit & artubus tremit, vixque pedibus inſiſtere poteſt.

Miſi *Pulv. ſtomach. empl. de lithargyr. empl. veſicat.*

Rurſus gravida optimè ſe habuit Menſe Nov. 1686.

OBSERVATIO CLXXXII.

Gutta ſerena.

REverend. *D. Johann Olpius, Sexagenarius, Præco Verbi Divini Langenſalzæ*, ſtaturæ brevis, obœſus, Vir temperatiſſimus & Zelotes ebrietatem ſummè averſans, imo pro cathedrâ deteſtans & condemnans. Multa paſſus eſt ab hæmorrhoidibus; uno die non raro quinquies concionatus eſt. Obſervavit jam anno 1685. denſam nebulam oculis obverſare, ita tamen ut legere & alia objecta diſtinctè videre poſſet: tunc quoque ſimul caput obtuſum & vertiginoſum erat. Hoc viſûs vitium indies incrementa ſumſit. *Circa principium anni* 1687. ſubinde viſus ita obfuſcabatur, ut nec legere nec alia diſtinctè videre potuerit, etiam adhibitis perſpicillis per aliquot horas: poſtea rurſus viſum recuperavit, adeo ut in uno die viſus & obtenebratio ejus aliquoties alternarent. *Medicorum Primariorum conſilio & multivariis remediis* ſine ſucceſſu uſus eſt. *Die* 27. *Sept.* 1687. *ſcribit ipſius Filius Dom. Joh. Samuel Olpius Rector in Langenſalza Thuringiæ, R. D. Patrem* jam ab aliquot ſeptimanis non poſſe amplius legere aut agnoſcere, viſum tam obtenebratum eſſe, ac ſi continua nox jam adeſſet: hanc ob cauſam, quia ſermones pro concione dicendos concinnare nequit,

Vicarium

Vicarium conduxiſſe, non poſſe ſine duce per plateam incedere. Id mirandum eſt, quod ſi domi commoratur, mediocriter ratione viſûs ſe habeat, ſi verò in publicum prodeat aereque liberiore fruatur, oculos aqua impleri ac illum viſu privari. In oculis nihil obſervatur, niſi quod præſente cœcitate muco obducantur, qui tamen brevi recedit: ab abſtergendo evaneſcat, an alio modo ſe occultet? ex literis conjici nequit: dolent illi & quaſi tendi videntur: quando palpebræ premuntur, ſtridorem edunt inſtar axium januæ vinculorum non benè inunctarum, ſed ſiccatarum: ſie girren. Pridem multum ab affectu hypochondriaco affligebatur, nunc nec quicquam: quamvis *Medici* vitium hoc iſti affectui adſcribant. Appetit benè, dormitque & cætera ſanus eſt. *Fonticulus* ſiniſtri brachii manat egregiè.

Analyſis.

PRæcipuum momentum curationis in eo verſatur, ut cauſa illius vera agnoſcatur: quoniam affectus non eſt continuus, ſed ſæpe intermiſit, non eſt albugo, ſeu cicatrix alba pupillam obtegens: quia in oculo vel potius in pupilla nulla rotunda macula ſive alba, ſive gryſea, ſive flava apparet, *ut in R. D. P. Dominico Suri,* non erit Suffuſio aut catarrhacta, ſed potius Gutta ſerena, in qua pupilla nigra ſed amplior apparet. Guttæ ſerenæ cauſa non poteſt eſſe tumor aliquis nervos opticos premens, quia non continua eſt, ſed per vices in uno die quaſi alternavit, & poſt aliquot horas viſus integre rediit, & nunc domi melius habet, quam ſi in publicum prodeat aerique ſe credat. Humorem aliquem eſſe nervum opticum prementem & obſtruentem, innuunt prægreſſus capitis ſtupor & vertigo, aqua oculorum ſpatium intra palpebras opplens, tenſio pomi oculi & ſtridor, qui palpebris compreſſis tangitur, ſimilis illi, qui auditur, ſi axes vinculorum januæ non inunctæ fuerint. Mucum non credam intra corneam aut uveam detineri, quia non invenitur, niſi ſe aeri exponat, deinde penitus auſferri poteſt: quod impoſſibile, niſi acus intra oculum detrudatur & dextra artificis manu avellatur, & deorſum adigatur: ut fieri ſolet, in ſuffuſionis *curatione chirurgica.* Humor ipſe ſerum ſanguinis aut lympha eſt, quia nullus alius humor ad has cavernas præter ſanguinem affertur. Hypochondria hic non multum accuſari poſſunt, cum benè appetat & dormiat, cæteraque benè ſe habeat: ut taceam, illum hac vice nihil de affectu hypochondriaco animadvertere, & ſi omnino ſymptomata hypochondriaca ipſum affligerent, nihil minus tamen è ventriculo aliisque partibus vicinis formâ vaporis & fumi ad nervos opticos aſcendere nullo modo poſſet, ut pridem *Anatomes mediocriter peritis* innotuit. Si omnino aliquid vitioſi in hypochondriis lateret,

ret, non niſi ſanguini & ſero mixtum huc deferri poſſet, & non niſi mediante ſero extravaſato aut ſtagnante effectum hunc produceret.

Veriſimilius eſt, ſerum ex ipſa maſſa ſanguinea citra inutiles ambages circa principium & progreſſum nervorum opticorum exundaſſe, ac objectis viſibilibus aditum ad cerebrum occludere, unde tenebræ exoriuntur. Anſam exundationi dediſſe videntur, ætas, ſtudia aſſidua, & fortè lucubrationes frequentes: alias cauſas *ex literis* conjicere non licet. Si affectus in Catarrhactam degeneraret, ut non ſemel obſervatum fuit, non niſi illius *artificioſa depoſitione per acum* curari poſſet: ſin autem maneret Gutta ſerena, *ſolis revellentibus & genus nervoſum roborantibus* curari poteſt, recens & non jam profundas radices agens. *Topica ſeu externa* nil prorſus juvant, plus nocent. *Ex Revellentibus primaria* ſunt *veſicatoria,* quæ brachio utrique ſimul imponenda, nunc circa carpos, nunc magis verſus flexuram cubiti, nunc poſt olecrana, nunc utrique muſculo deltoidi. *Setacea bis optimè contuliſſe obſervavimus.* Ut potentiùs cauſa avellatur, *alius* quoque *Fonticulus* excitetur: *bis in menſe ſc. ante novi- & plenilunium duabus horis poſt parcam cœnam* ſumat *Pil. xi. vel xij.*

℞. *Extr. pil. cochiar.* ʒiß.
Troch. alband. gr. iiij. Extr. caſtor. gr. iij.
Ol. fœnic. q. ſ. Mſc. F. Pil. No. 48. *deaur.*

Singulo mane ſumat ʒj. *hujus pulv. cum aq. fœnic. cochl. iij.*
℞. *Rad. Valerian. ſylv.* ℥ß. *Sem. fœnic.* ʒiij. *ſ. rut.* ʒj.
C. C. ph. ppr. ʒij. *Ung. alc. pp.* ʒj.
Ol. N. M. expr. gr. vij. Sacch. alb. ℥iij. *Mſc. F. Ps.*

Manè maſticet *fruſtulum Galangæ.* Veſcatur cibis boni ſucci & facilis coctionis. Vitet omnia ſuccum viſcidum, crudum, aqueum ſanguini præbentia ſc. piſces, carnem ſuillam, paſtas farinaceas &c. bibat vinum tenue, maturum, aut cereviſiam defœcatam. Animum ad meliorem ſpem erigat: excutiat mœrorem, ſibi à ſomno pomeridiano caveat; *Venæſectiones & Scarificationes* ſint parcæ.

OBSERVATIO CLXXXIII.

Parotis.

R. *D. P. N. N. Friburgo-Briſg. Conventualis St. Bl. Præpoſitus G..*. ſtaturâ oblongus, habitu corporis mediocriter carnoſus, nephritidi obnoxius, verrucam habet in latere dextro naſi medii, quâ

quâ ſublatâ ulcus remanſit dimidii bazii amplitudine : & ſexagenario major. *Menſe Majo* 1675. paſſus eſt bronchum non uſque adeo validum, hujus cauſâ præter ullam neceſſitatem imprudenter *Veſicatorium* nuchæ impoſitum fuit *d.* 27. *Maji. Fonticulus* excitabatur *d.* 31. *Maji* in brachio ſiniſtro idque ad finem deltoides ſeu extremitati tendinis illius, unde vehemens dolor excitatus fuit, ſimulque eryſipelas colli, quod aliàs ipſi familiare erat, provocabatur præcedente horrore, qui quamprimum decubuit, ceſſavit. *Die* 1. & 2. *Jun.* collo dolente nihilominus ſurrexit, verum ſemper rediit horror, ut lectum ſubinde repetere cogeretur, *Die* 3. *Junii* Sacris intererat diu, obambulavit, verùm inde dolor incrementa ſumpſit, ac collum ſub aure ſiniſtra intumeſcere cæpit, poſtea ſumpſit *ſudoriſer.* cum levamine. At tumor dolorificus incrementa ſumpſit, acceſſerunt hemicrania lateris ſiniſtri, inappetentia, ſitis, læſio à vino, vigiliæ, virium proſtratio, & quamprimum extra lectum morabatur, horrores febriles aderant ſubſequente æſtu, qui tamen tepore lecti protinus ceſſarunt. *Varia* fuerunt applicata *ſcil. ſtupæ ex lino, emplaſtr. cataplaſm.* ſine ullo levamine doloris aut imminutione tumoris. *D. Simon* ſpem facit, ſi primum adfuiſſet, *D. Ægrum* jam fuiſſe reſtitutum. *Ita ſcribebatur d.* 16. *Jun.* 1675.

Reſpondi d. 18. *Jun.* 1675. *Roſchachi*: Parotis iſta aut eſt inflammatio vel ſimplex vel ſymptoma febris continuæ, aut eſt tumor cancroſus glandulæ poſt aures. Inflammationem eamque ſymptomaticam arguunt horrores & rigores alternantes; læſio à vino, virium proſtratio, appetitus dejectus, vigiliæ continuæ, dolor vehemens. Cancri ſuſpicionem movet verruca cancroſa juxta naſum, tardior ſuppuratio etiam poſt 14. diem nondum apparens. *Probè inquirendum, cujus generis ſit, imprimis num cancroſa?* quod ex tumore concolore, venis nigris prædito, duro, inæquali, facilè patebit: & licet fortè nunc rubra ſit & celeriter incrementa ſumpſerit, *probè attendendum, an hoc ſua ſponte, an verò ab emollientibus factum fuerit?* quæ aliàs cancroſos tumores brevi tempore in magnam molem attollere valent : ſuſpecta eſt ſubſidentia. Quia *D. Simon* ſpem fecit, ſi primùm adfuiſſet, quod brevi reſtituiſſet ipſum, quia quoque ſperat ſuperaturum, fortè apoſtema erit. Si cancer eſſet, mederi nemo hominum poſſet. Si abſceſſus licet ſummè dolorificus & cum febre junctus eſſet, quamvis quoque tardius ad ſuppurationem perveniret, meliora ſperarem. Abſceſſûs maturationem juvat egregiè & brevi *Cataplaſma ex farin. tritic. ſem. lin. nulc. nuc. jugland. contuſ. & coct. cum ſucc. chelidon. maj. illin. ol. lilior. alb.* Internè dentur *Alexipharm. ex ♁ diaphor. bezoard. mineral.*

Diascord. Fracast. pulv. rubr. Pannon. &c. Vinum neutiquam concedendum.

Die 22. Jun. 1675. Ipsum conveni G. Tumor sub aure sinistra longus erat palm. 2. latus palm. 1. altus ultra palm. dimid. rubebat, dolebat valde simulque caput dimidium in consensum rapuit. Auris ipsa non dolebat, nec auditum lædebat, nec deglutitionem impediebat, nocte prægressa dormiebat *post sumtas pilul. opiat.* appetitus mediocris.

Die 23. Jun. Mane tumor altior, sub digitis fluctuavit pus, ac pulsabat & urebat: imposui mane *Corrostvum*, & insuper *Cataplasma:* urina naturalis cum multo sabulo. *Corrosivum à 7. matut. ad hor* 10. *matut.* nihil vel parum effecit, abrasâ cuticulâ *aliud* imposui, reliqui *ad horam 6. vespert.* produxit escharam: quamvis *Lancettam* satis profundè intruserim, nullum subsequebatur pus, sed solummodo sanguis ichorosus: vulneri inditum *digestiv.* tectum *empl. diachyl. c. gumm.* impositum *Catapl. consuetum*, mitior inde erat dolor, quamvis nullum pus exierit. Post cœnam religato vulnere pus album coctum emanare cœpit, deprehendi stylo vulnus non satis profundum fuisse.

Die 24. Jun. Inquiete dormivit ob multa phantasmata, mane pulsus erat naturalis, urina pallida cum sedimento sabuloso: remoto *Catapl.* & eductâ *turundâ* multum puris cocti guttatim emanavit cum levamine, solito more deligatus fuit. Ulcus nasi pus habuit hodie aquosius cruore permixtum. Post meridiem Parotide religata non multum puris effluxit, ac si osculum pure crasso obstructum esset, indita fuit *turunda ex rad. gentian.* & solito more deligata. Quoniam ad seram vesperam extra lectum mansit, tandem horrore correptus fuit subsequente æstu, & apparente calore mordaci in cute & cephalalgia. *Ob turundam tumidam* pus detinebatur, itaque post cænam *solo catapl.* tumorem deligavi.

Die 25. Jun. Noctu bene dormivit, suâ sponte sudavit: quia *nullam turundam* indidi, pus copiose emanavit, tumor subsidit, dolor multum remisit. *Mane* sumpto ♃ *diaph.* rursus sudavit, sitiit, post sumptum jusculum bibit *emulsion. amygd. d.* sudavit largiter ad vesperam usque cum euphoria: urina clarior evasit, subsiderunt lapilli minuti. Cœnavit mediocriter, multum puris fluidi effluxit citra compressionem: dolor & tumor remiserunt multum, cutis foris corrugari incepit. Nullus calor p. n. nec tactu nec pulsu apparuit, vinum iterum sapuit, quod tamen dilutum bibit.

Die

Die 26. Jun. Tota nocte & mane suâ sponte largiter sudavit, pulsus optimus, urina pallida, minus sedimenti farinacei habebat quam prægressis diebus, dolor capitis dimidii penitus remisit, collum pro lubitu versare valet: tumor parotidis multum subsidit, attactum facilè pertulit, pus tota nocte effluxit, deligatus fuit more solito. Ulcus in nasi parte dextra pus bonum fundit, renascitur cutis.

Abiturus suasi, ut Parotidis suppuratæ ulcus apertum servaretur *turundâ digestiv. anodyn. illitâ*, operiretur & firmaretur *empl. diachyl. c. gummi*, reliquiæ tumoris duri tegerentur *catapl. ex farin. zeæ & sem. lin. cum succ. chelidon. coct. add. pauxill. ol. liliór. alb.* Nasi in dextro latere ulcus post verrucam exesam relictum tegeretur *empl. sicc. ex ♄n. min. cerusſ. lap. calamin. tut. &c.* Reliquiæ in massa sanguinea depurarentur ♁ *diaphor. quarto quoque die* assumpto; nam ante apertionem abscessûs febricitabat, adeo ut etiam aliquoties lingua mane arida esset, & in urina, antequam pus copiose effluxit, subsidit sedimentum quasi farinaceum & purulentum. Abscessu imminuto & viribus ita reparatis, ut toto die obambulare possit, *per dies 21. vel 28. mane solum* bibat *ser. lact. caprin. alterat. fol. & flor. borrag. bugloss. fumar. heder. ▽. nummular.|sem. fœnic. anis. passul. maj.* bibat *℥vij. circiter. Semel in septimana* assumat *mane ʒj. pulv. nephrocatarct.* quia sedimentum sabulosum, & heri in fundo lapilli flavi apparuerunt. In victu vitet omnia valde salita, aromatibus condita, omnia viscida quæ calculo materiam præbent, caseum scil. pastas farinaceas, lactucam; endiviam verò comedere licet.

NB. Conquerebatur sibi ab hoc morbo visum valde debilitatum fuisse, ut & caput, nam hemicrania ad suturam sagittalem vehemens aderat, donec tumor multum pure copioso levatus subsidit.

R. D. P. præter ulcus, quod *corrosivo* feceram, aliud magis posteriora versus ad latus musculi mastoidei suâ sponte factum fuit, ex quo plus puris quam ex priori effluxit; cum aliquando subsisteret, pressâ cuti capitis à suturâ sagittali ad parotidem usque maximâ copiâ pus fluidum & grumosum effluxit, ut clamaret *ancilla* cerebrum emanare, ab illo tempore omnis dolor evanuit. Ab aliquot diebus primùm parum puris, postea mera aqua satis copiose effluit. *Die 23. Jul.* 1675. vidi aquam hanc subflavam & viscidam ac glutinosam esse, Tumor penitus subsidit, nec vel minimum ab attactu fortiore dolorem patitur. Indit *D. Simon* ☿▽ *cum digestiv. mixt.* unde pus laudabilius apparere incipit. Cætera optimè habet. Nisi ☿*rio huic* cesserit puris pravitas, injiciet *de hoc liquore: ℞. Sarsæparill.* ℔ß. *coq. in*

aquæ fontan. Menſ. ij. ad ſextæ partis remanent. exprimet fortiter, add. liq. ☿. *ſublim.* ℥ß. (videtur nimium) *mell. parum :* ait *egregium remedium* in hujusmodi fiſtulis, at mordere. Dum nuper ſinum ſtylo exploravit, reperit ℥iß. profundiorem, in ſtyli intruſione doluit ad verticem uſque.

Injectionibus tandem adhibitis ſub finem Menſis Septembr. 1675. penitus convaluit : at viſum ab hoc morbo valde debilitatum conquerebatur.

OBSERVATIO CLXXXIV.

Parotis Cancroſa ſeu Scrophulæ Cancroſæ poſt Aurem dextram.

B*Ernhardinum W.* 47. annor. gracilem, capillis nigris præditum, *Vinitorem noſtratem d.* 15. *Maji* 1674. *inviſi Feurthalii :* is ante 12. & quod excurrit ſeptimanas ſibimet ſecuri inter ſcindendum ligna in dorſo pedis ſiniſtri vulnus inflixit, vix adhuc curato hoc obortus eſt tumor rotundus poſt aurem dextram ſub cute mobilis : *Chirurgus Heinricus N.* putans eſſe eryſipelas (das Gewülck/) ſuaſit *perfumationes cum pulv. contra fluxum*, inde plures & majores ſcrophulæ emerſerunt, *applicito cataplaſm.* magis creverunt, quædam ad inſignem magnitudinem pervenerunt: in molliorem *ſcalpello* incidit, emanavit ſanguis; indies magis magisque creverunt. *Die* 15. *Maji cum D. D. Hollendero* tumorem diligenter examinavi, tota moles duos pugnos viriles æquat ſi non ſuperat, eſt conglomeratus ex multis ſcrophulis, quarum quædam ova anſerina ſuperant, cutis atroliveſcens eſt, in quatuor locis exulceratus eſt, ulcera quædam profunda, intus omnis ſenſûs expertes ſunt. *Chirurgus* ſine dolore *ferro candenti* non tactâ cuti aduſſit abſque ullo ſenſu. Antehac ſenſit dolores punctorios momentaneos, nunc ſolum de illius tenſione conqueritur, ſi fortius attingantur ſtylo, facile ſanguinem fundunt. Loquelam inferiores & laryngi viciniores (nam eo uſque jam protenduntur) vitiant, & loquitur, ac ſi per nares loqueretur, quin etiam deglutitionem impediunt, ut nihil niſi liquida deglutire poſſit, quamvis eſuriat & lubenter deglutiret, ſi modo præ dolore poſſit : emaciatur. Suaſi ut aliquot ulcera *Butyr.* ♁*ii* tangeret, quibusdam inſpergeret *pulv. & rad. ari*, tegat *empl. de ceruſſ.* bibat *decoct. ſcrophular. vincetox. ari &c.*

Tubera illita *Butyr.* ♁*ii* exciderunt mole incredibili, adeò ut ulcus

cus ferè à nucha ad laryngem latum eſſet, ac ſurſum ad aurem, deorſum ferè ad humerum pertingeret ſcil. ſpithamam altum, & ultra ſpithamam latum, profundum quoque: mundificationis cauſâ *Chirurgus* indidit *Lixiv. cum mell. ex pulv. Adankii*, poſtea *digeſtiv. anodyn. Hildan.* cui admiſcuit *ol. Laurin. & Alum. uſt.* In fundo ulceris nulla laudabilis caro videtur, quamvis appareat pus ſatis bonum, non viſcidum nec aqueum. Primùm valde doluit caput & brachium, ægreque deglutiebat & loquebatur.

His aliquandiu *ad principium Junii* perrexit, diu intermiſſo *butyr. ♁ii*, cum novæ ſcrophulæ repullularent, denuo illo illas illinivit, imo idem *digeſtivo* permiſcuit. Quamvis tam profundum eſſet ulcus, nunquam tamen ſanguinem impenſe profudit. Utitur diligenter *decoct. ari &c.*

Die 18. *Junii* 1674. *ipſum cum D. D. Screta inviſi*, bene deglutire potuit, loquebatur expedite, caput & humerus non amplius dolebant, ajebat ſe dormire, cibum ſapere, ſe non ſitire. Calamitatem omnium adſcribit *ſuffimigio*, quod nimium ſalivam movit.

Die 12. *Sept.* 1674. adhuc miſerrimè vixit.

OBSERVATIO CLXXXV.

Cancer Auris dextræ.

Michael M. natus Anno 1611. *Menſ. Mart.* Vir robuſtus & quadratus pridem: multa à juventute paſſus eſt, dum aurigam egit, imprimis *durante bello Germanico per* 30. *annos*, nunquam tamen famem expertus eſt, nec unquam à militibus vulneratus aut percuſſus fuit. Nullum morbum paſſus eſt, ob quem decumbere coactus fuerit, poſtquam uxorem duxit, cum qua jam 36. annis in matrimonio vixit. *Ante* 20. *annos* tuberculum auriculæ dextræ adnatum fuit, vix capitello acûs majus, quod ſuppuratum fuit, ruptum pus album fudit, tegebatur cruſtâ, quam ſæpius avulſit, ſubſequente pure albo, poſtea tuberculum ſenſim crevit: *Ante* 15. *annos* ſerpere cœpit, impoſitus fuit *pulv. Arladen dictus*, qui componitur *ex arſenico &c. Vid. Dn. Völteri* Hebammen-Buch. idque eo fine, ut bonum fundamentum jacere poſſet, poſtea *conſolidantia* adhibuit, unde ulcus claudebatur, brevi tamen recrudeſcebat ac ulterius ſerpebat, tandem depaſcebat totam aurem dextram, vicinam cutim & carnem ſubjectam longè lateque: nihilominus aurigariam continuabat, & ante biennium

ennium adhuc rhedâ peregrè *Monachium* etiam tempore autumnali *Canſtadio* vehebatur: ante biennium alia itinera inſtituebat. Ante 18. annos *Fonticulum* inurendum curavit, qui à ſemeſtri ſubſtitit. Eryſipelas tibiis infeſtum fuit, quod jam diu ipſum non amplius invaſit. Ulcus *ſolo empl. de ſperm. ranar.* tegebat. *Ante* 8. *annos* tumor prominuit ovi anſerini magnitudine, concludebatur tunc *de abſciſſione tumoris* quod factum fuiſſet, niſi *ab alio Chirurgo ſectio* impedita fuiſſet, nam tumor apprehendi poterat.

Die 9. *Nov.* 1680. Ulcus vidi à nucha ad angulum minorem oculi, quem prope attigit, longum eſt palmos duos, latum palmum & 3. digitos, auris nullum veſtigium ſupereſt, ductus auditorius apertus eſt, de muſculo temporis non exigua moles ablata erat, muſculi maſtoidei caput quoque exeſum eſt, unde nunc præcipue de hujus dolore ad collum uſque queritur, ſupernè & infernè nova cutis renaſcitur, ubi nulla nova cutis apparet, labia inverſa ſunt, pus nunc bonum & coctum fundit, nunc aqueum, nunquam hucuſque fœtuit, ſubinde ſanguinem ſtillat. Palpebra ſuperior oculi dextri tumet œdemate, ac totum oculum operit, illam ſuâ ſponte attollere nequit, ſi illam digitis attollat, accurate videt: quamvis auris ſublata ſit, & ex ductu pus ſtillet, audit tamen: dentes in maxilla inferiore & ſuperiore in angulo præcipue dolent: os incurvum eſt: propter odontalgiam maſticare nequit. Os aperire ſatis adhuc valet, deglutire ſine impedimento poteſt, appetit parum, comedit ſolummodo liquida, ſcil. juſcul. gelatin. ova ſorbil. &c. non ſitit: alvinæ fœces indurantur. Pulſus nondum uſque adeo debilis eſt, reſpirat ſatis bene. Totum dimidium caput dextrum dolet uſque ad aurem; ob hemicraniam iſtam dormire nequit. Antea obœſus fuit, nunc macilentior eſt, obambulat ſed languide, diu ſtare nequit, pallidus eſt. Tegitur *empl. ex butyr. ol. lin. cera* āā. *p. æq. in quibus Cort. viridis ſambuc. coct. col. permiſc. Minium q. ſ.*

Reſolutio.

ULcus hoc cancroſum non eſt ex ſummè corroſivorum numero, quia alicubi cutis renaſcitur, ſive id fiat ob ſenium, in quo ſanguis minus fervet, ſive quod edulcoretur, *ab empl. miniato,* ſive quia glandulоſa undiquaque conſumpta jam ſunt. Corroſivum tamen inſigniter eſt, quia longè lateque multum cutis, totam aurem, glandulas ſubjectas & carnem conſumpſit, & licet quandoque pus bonum ſtillet, non raro tamen quoque multum ichoris aquei emanat, quandoque etiam cruentatur, alicubi quoque labia invertuntur: fœtorem hactenus coercuit

cuit *empl. miniat.* Corroſionis profundioris ſignum eſt hemicrania totius lateris d. odontalgia, palpebræ d. tumor. Mirum, auditum permanere, licet ichor cruentus ex ductu emanet, quod fit, quia tympanum integrum eſt & cochlea aperta.

Curari nequit radicitus, quia *nec ferrum nec ignis* amplius locum habent, *palliativè* aliquid tamen arripiendum: pergat *empl. miniat.* ubi arrodit muſculi maſtoidei caput, imponatur *pulv.* ♄*n. cum filament. ſicc.* reficiatur victu analeptico, veſcatur juſcul. pultib. ovis ſorbil. gelatin. carn. vitulin. bibat vinum, quia ſenex.

Die 28. *Jun.* 1682. adhuc vixit: cancer non ulterius ſerpit, appetit, comedit, & pro ratione ætatis ſatis vegetus eſt.

OBSERVATIO CLXXXVI.

Tinnitus Aurium.

Ante 5. annos, ſub principium Philoſophiæ meæ, ſenſi in dextra aure ſtrepitum cujusdam rivuli, qui tamen perpetuò non adeſt, ſed ceſſat quandoque per duos dies, & tunc per 15. dies fortaſſe perdurat, quandoque me deſerit à 4. 5. 8. imo ad 15. dies & ulterius, quo tempore nil de hoc ſtrepitu verè ſentio, nihilominus veſperi totum caput repletum eſt, ac ſi ventis, ſe invicem per undas trudentibus, infarctum eſſet: quod tamen non obſervo, auribus tinnientibus, & è contrario, illa læſio ordinariò plus ſtrepitûs mane quam veſperi adfert, non obſervatâ etiam conſtantiâ in hoc. Ante biennium in 4. vel 5. ſubſecutas menſes hac liberatus fui, poſtea iterum ſuam veterem cœpit cantilenam, in qua nec lunæ phaſes, nec mutationem tempeſtatis, in ſerenum, frigidum vel calidum obſervat: attamen, quantum obſervare potui, ſpatio integri menſis videretur, quod non ceſſet penitus, cum ordinario tamdiu non tinniebat auris. Neſcio an originem ſuam trahat ſalv. hon. à conſtipatione alvi, aut quadam difficultate actionum naturalium, quibus maximè ſubjectus ſum, ſed quod veritatem hujus invertit, eſt, quod quandoque illam læſionem non ſentiam, conſtipatione affectus, & contra ſæpius iterum ab hac penitus liber. Hæc auditus debilitas ante annum à dextra in ſiniſtram delata erat aurem, ſolummodo per 2. vel 3. dies durabat. Jam ad illam auferendam, *ex diverſis datis conſiliis*, circiter 4. *vicibus ſcarificatione, ol. amygd. dulc. vapore panis calidi recenter è fumo tracti, tum nuce moſchata, ſem. fœniculi & baccis juniperi invicem mixti*, ſed abſque ullo levamine, uſus fui *balneo aquæ tepidæ per* 15. *dies fact. ex decoctione herb. lactucæ, malvæ, germ.* Käßleinkraut/ *aliisque unico ſudorifero*, 21. *Octobr.* 1691.

 Reſolu-

Resolutio.

R. D. P. est Nepos ex Sorore Nob. D. de Pflieger aliquot annis vigesimum superans. Vivit Bruntruti ex S. J. misit literas d. 10. *Jan.* 1692. *scripsi d.* 15. *Jan.* 1692.

AFfectus est Tinnitus aurium: ejus causa proxima est effluxus aeris ex concha per meatum auditorium impeditus, unde pro varia aeris fractione diversi soni excitantur, nunc clari, nunc obtusi, nunc intensi, nunc remissi, unde varia nomina ipsis imponuntur, scil. sibili, tinnitus, fragoris, murmuris, fluctuationis &c. Aerem hunc congenitum vocant, seu nobiscum in primordio generationis in concham reconditur, ceu necessarium medium ad sonos in auribus perficiendos: mallem tamen statuere, esse aërem communem, in quo vivimus, quique in qualibet inspiratione aures subit utrinque per ductum, quorum oscula in palato patent, per hos ductus quidam *fumum tabaci* ex auribus emittere valent. Tinnitum autem oriri propter impeditum aeris effluxum, aut liberum ejus motum, prout quilibet facile experietur, si auri admoveat vitrum aut cyathum, aut meatum auris digito obturet.

Impedimentum aeris effluxum remorans & vitiosam ejus fractionem pariens, deprehendi, fuisse nunc cerumen peccans, nunc copia, nunc crassitie, lentore, tenacitate; nunc occupans totum prope ductum aut meatum auditorium, nunc solum foramen circa tympanum, ubi inseritur ductus à palato ad aurem ascendens, ab aliquibus aqualiculus vocatus. Aliquando impedimentum est humor sero lactis similis, aut pus, aut materia quædam caseosa, aliquando viscida, pituitosa, aliquoties deprehendi, hoc solummodo fuisse cerumen granulatum & planè siccum. *Ad congruum remedium* adaptandum, causamque dextrè auferendam cujuslibet impedimenti conditio indolesque accuratè dignoscenda est. Cerumen copiosum, crassum, viscidum, nunc subnigrum, nunc flavum, facilè in oculos incurrit & auriscalpiis educi valet: conspiciuntur quoque absque labore humor serosus, aut purulentus, aut pituitosus. Cerumen granulatum esse conjicere inde licet, si meatus auditorius ad tympanum fere sit siccus, mundus, nihilque educi possit, quam pauculi furfures aut minuta granula flava, sicca & friabilia.

Apud R. D. P. quale sit impedimentum, unde proveniat & ubi moretur, ex historia Tinnitûs transmissâ accuratè & indubiè statuere nequeo, quia ceruminis descriptio penitus omissa fuit: quantum conjecturâ assequi valeo, existimo impedimentum non admodum copiosum & insuper fluidum esse, quia Tinnitus recedit & redit, non continuus est: pridem scil. ante biennium inducias concessit per menses 4. & 5.

nuper

nuper in aure ſiniſtra duravit ſolummodo tribus diebus. Licet quandoque veſperi caput quaſi vento repletum putet, non tamen à cerebro in concham ex foramine ovali inſtillari credo, quia tinnitus non obſervat lunæ phaſes, nam ſi inde illaberetur, major, frequentior, & pertinacior eſſet in plenilunio: tempeſtas frigida & humida, & alvi conſtipatio illum accelerarent, & diuturniorem efficerent, imo malo hoc per annos jam affligente pridem obauditio acceſſiſſet. Veriſimilius ſtatuere valeo, obſtaculum hoc ex membrana meatum auditorium ſuccingente ex plurimis glandulis prædita prope tympanum & ingreſſum aqualiculi, ſeu ductus ex palato aſcendentis prodire, nam naturaliter ex his glandulis humor exſudat cerumen conſtituens, ſi copioſius id fiat, & ob capitis calorem intenſiorem inſpiſſatur, hoc ſymptoma emergit, quod frequenter Literatis evenit, qui legendo, ſcribendo, meditando caput valde inundant, eoque multum antrorſum inclinato decubitum humoris ad hæc loca promovent, unde etiam præ multis odontalgiæ obnoxii ſunt. *Curatio* hujus mali cautiſſimè eſt inſtituenda, ne, dum tinnitum abigere conamur, æternam ſurditatem pariamus, quod non paucis *ab Empiricis* hujus præclari organi ignariſſimis factum novi adhuc ſuperſtitibus.

R. D. P. ſuadeo I. Mundationem meatûs auditorii auriſcalpio vulgari, ut potiores ſordes aufferantur, ſemel vel bis in ſeptimana, dein accuratiorem *quotidie mane & veſperi turundâ hac ratione :* paretur *turunda ex linteo raro tenero convoluto longitudine digiti & craſſitie prope pennæ ſcriptoriæ :* ut firma maneat, obvolvatur *filo, hujus apex* ſi cerumen ſit fluidum, imbuatur *hoc liquore*

℞. *Sp. vin. aut ſp. ceraſ.* ℥iij.
Fellis bubul. aut ovill. ʒij. *Mſc.*

Apex turundæ rurſus fortiter exprimatur, ne quid humoris in meatu auditorio reſtaret: ſi vero cerumen ſit granulatum, *apex turundæ* humectetur *ſucco ſempervivi major. aut aqua ex pedunculis ceraſor. deſtillata,* & rurſus exprimatur. *R. D. P. Ipſemet turundam* in meatum blandè trudat, ipſamque in meatu verſet, extractam mundet, & denuo *liquore imbutum parum & expreſſum* intrudat, quod *ter quaterve* repeti poterit. Solent quidam *turundas aliis liquoribus imbuere, quandoque acribus ſcil. urina leporis, puerorum, ſucco ceparum :* verùm hæc tuta non ſunt, cum meatus iſte exquiſitiſſimo ſenſu præditus ſit. II. *Singulis noctibus* præſente tinnitu obturet *goſſypio moſchum aut balſamum apoplecticum redolente : mane* rurſus eximat & toto die ductum liberè apertum relin-

quat. III. *Singulo mane unum alterumve granum masticbes* masticet, salivamque exspuat. Corpus in flore ætatis *multis purgationibus* defatigare nollem: *infusionem liquorum aut oleorum* in meatum ceu pestem fugiat. *Vapor pane fervido* auri admoto magis rusticis, quam teneris Literatis convenit. *Cucurbitarum affixionem alternis mensibus triduo ante vel post Novilunium* non improbo. Quid verò *balnea* hic faciant, non video. *Parisiis* talia suadent, quibus massa sanguinea particulis retorridis & atrabilariis scatet. Lucubrationes penitùs intermittat. Cœna sit parcior. Animum subindè grato alloquio & studiis jucundioribus excitet.

Ulteriorem Relationem misit Nob. D. de Pflieger d. 24. Februar. 1693.

EX singulari confidentia in Te, & instinctu naturali sanitatis meæ impulsus, Tibi secundam mitto informationem statûs auris morbosæ, quæ ordine sic fluit. Jam ante 6. annos illa tinnire cœpit aut obturari, ut apud illos resonatio quædam existit, qui caput aquæ immerserunt, stante tunc aqua in ductu auditorio: primis 4. annis Tinnitus non semper aderat: continuè duravit subindè diebus 2. 3. 4. 8. &c. aliquando remisit 8. vel 15. diebus. Ullas lunæ phases non observavit, nec mutationes tempestatis. Nunc ab anno dimidio tinniit, duabus tertiis; nec unquam momentum cessavit *scil. post Fest. S. Job. Baptist.* 1692. unde illa mihi ferè obturata & quasi inutilis videtur. Tinnitum magis sentio mane quam vesperi; excepto tempore illo, quo tinnitus abest in die, sub vesperam caput oppletum videtur, ac si ambas aures digitis obturassem. Inde non doluit unquam in auribus, at in dentibus quandoque odontalgia: remisit *ex scarificatione alternis mensibus* usâ. Cerumen ratione quantitatis & qualitatis sanorum simillimum est. Tinnitus postea aliquot mensibus remisit, verum nunquam tamdiu duravit, quam hac vice. *Remedia,* quibus usus eram, fuerunt: *Gossipium imbutum ol. amygd. d. & amar. ol. anis. &c. Vapor panis recenter ex fumo extracti,* cuique pasta mixta erat *bacc. junip. sem. fœnic. Nuc. Mosch. Balneum aquæ tepidæ per d. 15. per hor. j. in qua coct. herb. lactuc. malv.* Aures mundificavi, *juxta Consilium D. D. Wepfer, turundâ, liquore mixto ex sp. vin. & fel. bubul. imbutâ,* etiam masticavi *grana masticbes*, sed hæc omnia absque magno levamine. Nescio, an alvi constipatio, cui valdè obnoxius sum, sit radix hujus mali: verùm Tinnitum percepi alvo liberâ, non autem, quando actu constipatus eram. Licet tinnitus hic extiterit in aure dextra, ante tres annos tamen

tamen corripuit & sinistram spatio 2. vel 3. dierum, ubi dextra tunc libera erat. Simile quid evenit præterito vere, quo tempore correptus fui febri, ut decubuerim per 8. vel 9. dies: durante febre & aliquandiu post evanuit vis tinnitus *usque ad Fest. S. Joh. post Pascha*; *post illud festum S. Joh. Bapt.* rediit & hucusque durat, hæc dum scribo; quantum potuero dicere, habes statum sanitatis meæ. *Cæterum &c.*

Bruntrut. d. 18. *Febr.* 1693.

Responsum misi d. 2. *Mart.* 1693.

NOn repetam, quæ de causa proxima soni p.n. intra aurem præcipuè dextram *in primo Consilio* memoravi, scil. fractionem aëris congeniti in auribus propter impedimentum motus ejus aliquod fieri. Potius id inquirendum & indagandum nunc erit, ubi locorum existat. In auris ductu non esse ex multis constat. 1. Argumentum est, quia in cerumine nullum est vitium, nam nec qualitate nec quantitate peccat. 2. Quia jam ante sex annos incepit, & cum primùm observabatur, duravit ad summum per 8. dies, remisit rursus per 15. dies, nunc ab anno cum dimidio diutiùs perdurat. 3. Non juvarunt *purgationes diligentes aurium turunda ess. fellis imbuta*, quæ aliàs ex meatu auditorio cis tympanum & aquæ ductum impedimentum sustulisset: conjuncta masticatione *mastiches*, *ol. amygd. am. anis.* quibus *gossipium* imbuebatur *pro turundis*, emendat quidem cerumen, at viscositate obesse potuisset. Videtur ob has causas trans tympanum in concha, imo in foramine ovali intra cochleam vel labyrinthum esse, quorsum ægrius *topicorum virtus* pertingit, quod confirmant imprimis pertinacia mali & longior duratio.

Impedimentum illud est humor aqueus, quia magis vel citius fit, si non constipatus est, & fortè magis lubrica, quàm aliàs ordinariè esse solebat, quia in febrili insultu illam non sensit, magis est mane post somnum quam vesperi. Utcunque copiosa esse videtur, quia observavit tumultum intra aures similem illi esse, quem patiuntur illi, qui caput aquæ immerserunt, aqua in ductu restitante, quia tunc quoque sensum aliquem repletionis in auribus percepit. Non tamen valde copiosa, quia non ad lunæ phases, nec mutata tempestate, calidum, humidum, frigidum attendit.

Causa ad hæc intima pervenit, non per ductum auditorium, nec per aqualiculum, sed per arteriarum capillamenta, quibus aures abundant, & per solas illas ad hæc intima aurium infundi potest. Non est flatus aliquis auribus inclusus, nec vapor, quia malum pertinacius, sed lympha & serum crudius cum sanguine allatum, per arterias.

Indicatio, ſerum evacuandum, revellendum, conſumendum.

1. *Pil. cephal. in autumno, hyeme, & vere ante pleni- & novilunium* ſumendis *horâ ſomni.* 2. *Veſicatoria poſt novi- & plenilunium.* 3. *Fonticuli.* 4. *Scarificationes* non negligendæ. 5. *Tragea.*

℞. *Cinam. ac.* ʒij. *Maciſ. cubeb.* āā. ʒß.
Ung. alc. ʒj. *C. C.* ʒij. *Matr. perl.* ʒß. *Oc.* ♋. ʒiß.
Summit. roriſm. ʒj. *ol. N. M. expr. gr. iiij.*
Ol. d. rorism. gt. ij. ſacch. ℥iiij. *Mſc. F. Ps.*

Doſis ʒj. *dieb. abſtinentiæ poſt prandium & cœnam, diebus carnis horâ ante cœnam cum pane toſt. & vin. macerat.*

Topica ſint 1. *Mundatio turundâ Eſſ. fell. imbuta.* 2. *Maſticatio maſtiches.* 3. *Turunda Moſch. vel Balſ. apopl.* auribus *noctu imbuta*: *omittat ol. amygd.* 4. *Vapor lact. & aq. in quibus fol. alth. coct. per infundibulum admiſſus.* 5. *Errhina.*

℞. *Rad. irid. Flor.* ʒij. *flor. lil. convall.* ℈j.
Sacch. ℥iß. *Mſc. F. Ps. add. ol. ſuccin. gt. j. D.*

Die 22. *Sept.* 1693. *me convenit :* ſtaturæ eſt mediocris, benè coloratus, capillis nigris criſpis inſtar æthiopis præditus. Obaudit potiſſimum in aure dextra : ſi in converſatione placida ſit, ſatis diſtinctè audit, ſi verò in congregatione multorum ſit, & ſermones inter plures cum contentione aliqua ſecentur cum tumultu aliquo, confuſè audit, & maximam partem non intelligit. Obauditio habet ſua incrementa & decrementa : *à Paſchate ſeu Æquinoctio verno ultra ſolſtitium æſtivum ſeu ad Feſt. S. Joh. Bapt.* indies meliùs & diſtinctiùs audit, decreſcente die quotidie auditus confuſus & minus voces articulatè percipit, nunquam tamen penitùs aboletur, & dum mecum erat, audivit ſatis diſtinctè, nihilominus dicebat, ſe in mutuo colloquio momentum percipere inter loquendum, ſi obſervet faciem meam, ex motu enim labiorum ſe animadvertere quid præfarer. Commendavi rurſus *admiſſionem vaporis alth. ſemperviv. & in lact. decoct. M. & V. ſubinde* hauriat *de pulv. ſternutat. ex tabac. lign. al. ſantal. citr. flor. lil. convall. &c.*

Conſtipationi admodum obnoxius eſt, fortè in violenta fœcum induratarum excluſione ſpiritu retento affluxui humoris intra aures anſam dedit, qui ibi à calore cerebri nimio inſpiſſati obſtructionem aliquam pepererunt.

OBSER-

OBSERVATIO CLXXXVII.

Auditus difficultas cum Tinnitu.

F*Oemina Nobilis N.* maritata, jam à duobus annis tinnitum aurium passa est, modò majorem, modò minorem, dein narium, at inconstantem, cum sono variabili: quandoque enim arbitratur se campanas audire, aliquando stridorem portarum, aliquando susurros demissè loquentium, aliquando aquarum dilabentium strepitum, adeo ut fermè nunquam sonus sit similis, cum diminutione auditûs; submissè enim loquentes vel non omninò, vel difficulter intelligit. Timet ne fortè obsurdescat. *Multis* usa est *medicamentis, topicis, fomentationibus, instillationibus, suffitibus,* nihil tamen profecit. Credebatur profectus oriundus *ex pilulis Aquæpendentis, Francofurtenses vocant,* sed malum nihil resipuit. Nonnulli *scarificationes* suaserunt, *sanguinis missiones iteratas, cauteria, aliaque ejusmodi,* sed cum sint difficilia factu, & parùm & fortè nihil juvantia, hactenus omisit.

Resolutio.

AD causam proximam hujus affectus intelligendam plenior tum temperamenti, tum perpessorum morborum, tum deniquè causarum antecedentium seu occasionum recensio necessaria fuisset: Audivi tinnitum hunc cum auditus difficultate jam à pluribus annis & ferè ab incunabulis durasse. Utut autem sit, tinnitus varios sonos imitans ferè continuè *Nob. Dominæ* molestus est cum difficultate auditus. *Apud Medicos* receptum est auditus organa pervia esse debere, non solum ut sonus per canalem amplum ad tympanum, hinc per foramen ovale ad extremum cochleæ (ubi nervus acusticus implantatur) & per labyrinthi mæandros sine offensa excurrere possit, sed & ut aeri auribus implantato liber exitus pateret, obstructis enim vel obturatis canalibus & viis notum est magnos tumultus excitari intra aures, quod quilibet facilè experiri in semet ipso potest, si manus volám auribus admoveat & eas forinsecus tegat, aut si canalem aut meatum auditorium digito obturet. Si verò penitius & profundius occludatur maximè intra cochleam, auditus planè perit. Aliquoties vidi cereomate instar picis nigro, viscidissimo ac denso externum meatum ad membranam illam, quæ tympanum vocatur occupatum penitus fuisse, quod auditum penitus surripuit in quibusdam cum tinnitu, sibilo, susurro &c. in quibusdam absque hoc sonorum vitio, quorum si ultimi quamvis auribus manum admoverint, aut digito meatum arctissimè clauserint, nullus tamen tumultus præter solitum advenerat, quia ab hoc obsta-

obſtaculo aer auribus implantatus non ulterius moveri, turbari aut impediri poterat, præter illud quod ab inſita & domeſtica cauſa antea ille patiebatur. Inſuper ad auditum requiritur imprimis totius auris internæ ſc. tympani ſeu cavitatis illius poſt membranam tympanum dictam, labyrinthi & cochleæ ſiccitas, aeris implantati puritas, ſpirituumque animalium per nervum auditorium influentium ſubtilitas legitima; quod niſi ſit, fieri vix poteſt ut non vitietur auditus, non ſecus ac organa muſica uda & humectata nimiùm, ſonos obſcuros, obtuſos & pravos edunt. At ex his vitium obtingere non rarò ſolet, dum nervorum ductus ſerum à capite humido ſequitur, & loca hæc inquinat, ſive jam ſuâ ſponte huc declinaverit, ſive occaſione aliqua externa, ut capitis alliſione, caſu, crebra & intempeſtiva capitis lotione &c. huc prolectum fuerit. Serum his anguſtiis incluſum, ſi ſpiritus animales nimium obtundat, nervos & membranas flaccidiores reddat, aut à calore in vapores reſolutum aerem implantatum inquinet, vel auditum imminuit vel pravos tinnitus nunc graviores nunc mitiores efficit, qui deteriores evadent, ſi inſuper meatus exteriores aut etiam cochleæ foramen ovale anguſtius exiſtat. Criſes imminentes mirè ſpiritus & aërem turbant. Quid ex his *apud Generoſam Dominam* locum habeat, *Tu ceu præſens Medicus* ſagaci inquiſitione melius indagare & divinare poteris. Verum eſt, frigidum, viſcidum, craſſum humorem auditum aboliturum, quod etiam crediderim, ſi ſcil. totam cochleam maxime ubi nervus acuſticus terminatur, & labyrinthum occupet; ſi verò in extremo meatus auditorii & foramine ovali perſiſtat, non video, qui non quoque humor viſcidus lentus hanc ſonorum & ſtridorum varietatem excitare valeat, qui quidem licet frigidus non ſemper ſit, cum amariſſimus plerumque exiſtat, ſi verò à ſubtilitate tamen & fluiditate cereomatis naturalis multum deflexerit, id præſtare poteſt, cum aliquoties remoto tali viſcido nigroque humore protinus auditum inſolitum repararim. Itaque ad lumen ſolis meatus utriusque auris diligenter quotidie ſi licet intuendus arbitror, quod ſi tale quidpiam occurrat, illud blande dextra manu *auriſcalpio eburneo* extrahendum eſt; ſi verò nihil viſui occurrat, cauſa profundius circa foramen ovale ſcil. hærebit: quia enim auditus non planè abolitus eſt, non totam cochleam & totum labyrinthum occupatum, nec nervum acuſticum penitus ineptum eſſe neceſſum eſt, eoque minus, quia ſibilorum differentias quoque adhuc diſcernere ſuisque nominibus inſignire valet. Cauſam proximam ibi latentem dicerem aliqualem obſtructionem impedientem aëris implantati & ſonorum liberum motum & progreſſum, ut & inquinationem aeris implantati: utrumque vitium efficere puto liquorem ſeroſum, qui vel ex arteriarum capillamentis extremis exſtillat, vel nervorum ductum ex interiore cranii cavernâ ſequitur. Alium humorem

humorem huc exonerari *in Generosa Domina* non posse firmiter credo, & demonstrarem, si necessum arbitrarer, nam vix alius humor has angustias subintrare citra gravius damnum per longam annorum seriem posset, & sanguis vel copia vel loco peccans & extravasatus longè alia symptomata efficeret. Verum serum hoc acrimoniæ, caloris, salsuginisve particeps non negarim, si imprimis illa temperamenti calidioris foret. Hic humor ob moram partim lentorem contrahit, ut in sero sanguinis cocto videtur, partim in halitus resolutus aërem implantatum turbat, unde hic tumultus isti exoriuntur.

Sed missâ Theoriâ prolixiore, ad Praxin pergamus: si à primis unguiculis, sique ab occasione valida, si quoque in profundioribus locis causa hæreat, ægrius auferri poterit. Quia tamen juvencula est, non debet negligi, nec animus planè deponendus.

Indicationes sunto: Serum à capite magno studio revellendum, influxum absorbendum, & organa auditus roboranda. Quomodo his satisfaciendum sit, *methodo exsecutiva potius quam vulgata in Consiliis dandis consueta* explicabo: scil. ea quæ mihi in hoc affectu familiaris est, quam pro lubitu & rei exigentia mutare poteris. 1. *Purgarem* ipsam *bis in mense scil. triduo ante novilunium & plenilunium*, nisi vel menses vel graviditas obstaret, *his pilulis*,

℞. *Extract. cochiar.* ℨj.
castor.
Magist. Gialapp. ãã. ℈ß.
Ol. d. succin. gutt. ij.
Spir. ceras. nigr. q. s.
Msc. F. pil. No. 45. *Dos.* ℈j. *post parcam cœnam.*

F. F. minus efficaces sunt & diu continuatæ hepati obsunt. 2. *Fonticulum* suaderem, qui parari potest, ut indolens sit, scindendo, urendo vel erodendo in loco legitimo. 3. *Scarificatione alternis mensibus* uterer *triduo ante vel post novilunium.* 4. *Venæsectiones* sufficiunt in Plethoricis *Vere & Autumno*, crebræ & largæ nocent, cerebrum debilitant, apoplexiam accersunt *secundum Avicen.* 5. Masticet *mane mastich. aut trochiscos alios apophlegmatizantes*, per aqualiculum enim ab auribus serum proliciunt. 6. *Topica plura* recensentur *ab Authoribus: instillata* sæpe profundius se cavernis insinuant, quam ut elici possint rursus, *sive* sint *ol. sive liq. vapores & fumi violentiores. Ego ol. tali vel simili* feliciter utor

℞. *Cepar. minutim concifar.* ℥ß.
Milleped. vivor. No. xxx.
Fell. taurin. ʒij.
Ol. amygd. amar. ℥iß.
Ind. vaf. vitr. & bene claufa ftent in digeftione per dies 2. poftea factâ ebullit. forti colet. ol. feparetur & fervetur ad ufum.

℞. *Ol. hujus* ʒij.
d. rut. majoran.
rorismar. ãã. gtt. iij. Mfc.

Hujus ol. guttulis duabus imbue *bombacem* iterumque exprime, *bombace* utraque auris cubitum ituræ obftruatur, mane eximatur ac aures blandè mundentur. 7. Si peregrè abeat, aures probè contra ventos & frigus muniat. 8. Ad roborationem capitis valeret quoque *vel Tragea vel pulv. March. conferv. ex cephalicis.* 9. Diæta accurata inftituatur, ubi imprimis fugiendi cibi mali fucci, flatulenti & vaporofi, quos harum rerum peritiffimus optimè ordinabis. Illud addo, parcam femper cœnam debere effe, & in illa fugienda omnia in butyro frixa.

OBSERVATIO CLXXXVIII.

Auditus gravis cum Tinnitu.

DOm. *Joh. Jac. N. N.* 34. circiter annor. ftaturâ brevis, verum mufculofus & robuftus, pectus latum habens, nunquam ad hanc ætatem à puero ægrotavit, neque unquam capite doluit, nifi quandoque ex ebrietate, nam toto fequenti die ab illa ad vefperam dolore capitis affligitur cum vomitu inani, quo folum mucum ejicit, fi vero excandefcat, five fobrius five ebrius fit, cum muco quoque bilem egerit. A puero noctu conclavi femper, in quo decubuit, falubri ufus eft. Iter fecit quovis cœlo citra detrimentum fanitatis, imo in itinere femper melius valuit, ac tunc levamen Βαρυηκοΐας fenfit. Peregrinatus eft *per Germaniam & Galliam, atque etiam in mari Mediterraneo.* In cibis nullum felectum obfervavit. In pueritia indulfit fructibus horæis, ab illis jam à 15. annis abftinuit, fi vefcatur oleribus, maximè braffica muriâ conditâ aut fructibus horæis recentibus coctis ftatim alvus laxatur, fi verò prius exficcata coquantur & comedat, illos retinet, fi vefcatur prunis Damafc. recent. ftatim caput dolore afficitur, fi in cœna frixis fruatur, gravatur inde ftomachus, fapit caro præ pifcibus, quos faftidit. Delectabatur jufculis: item carn. gallin.

gallin. elix. Fastidit caseum & cepas. Cœna semper largior prandio. Potus ordinarius est vinum rubrum ad mens. dimid. à vino albo abhorret. Bis in die comedit, extra pastus consueti tempora nec edit nec bibit; temperatè vivit, sibi ab ebrietate cavet. Benè dormit noctu, prorogat somnum, non nunquam ad 9. horas, à somno pomeridiano abstinet. Exercet se mediocriter & ab exercitiis bene habet. Alvus quotidie aperta est: bis, plerumque junior, crebram hæmorrhagiam narium experiebatur, ex quo Βαρυηκοΐα incepit, hæc substitit. A 5. annis hæmorrhoidibus cœcis, si diutius obambulet excruciatur, tument, urunt, & pruriunt, ter solum manarunt. A 6. annis Vere & Autumno *V. S.* utebatur, qualibet vice ad ℔j. sanguis est pulcherrimus. *Alternis mensibus vel* 3. *quoque mense scarificationem* adhibet. Vivit jam à 10. annis in matrimonio. Nunquam sudat, & si se largiùs potu invitet, madore quodam quandoque perfunditur, ita tamen ut indusia non humectentur, nisi equitet fortius. Mictio non est frequens, urina naturalis est. In ira vehemens est, sed ab ipsa sibi temperat. Hilaris animo, mœstior ob Βαρυηκοΐαν.

Anno 1657. Æstate primum animadvertit, se gravius audire cum tinnitu aliquo, cum antea acutissime audiret, hujus causâ usus *masticatorio* cum fructu, profligato tinnitu, adeo ut *dictantis Præceptoris Dni Doct. Fr. Luc. Scretæ* verba distinctè audiret. Æstate crebro frigida lavabat & caput flumini immersit, inde tamen auditum non imminutum sensit. Nunquam caput ita percussum fuit, ut inde damnum senserit, sine vitta dum junior erat, decubuit & consuevit detecto capite esse. Nullos furfures in capite habet, nec multum sudat in capite, & quamvis capillitium prolixum habeat, nunquam tamen ejus lotione utitur.

Anno 1658. *Marpurgum* profectus est, primum per semestre vinum bibit, postquam verò cerevisiam bibere incepit, animadvertit rursus imminui cum tinnitu, vel ut loquitur strepitu, hujus causa *bombacem aq. Anhalt.* imbuit ac aurem obturavit, ita tamen ut præcaveret aquæ influxum intra aures, item foras circa ductum illinivit *spirit. fulig. vel similem.* Inde auditûs vitium per unum annum evanuit. Bis terve quoque *pediluvio* utebatur.

Anno 1659. *Autumno Tübingæ* tertio adventûs die vitium rediit. Consulebat *D. D. Haffenrefferum*, qui *nulla remedia* suasit, ac malum suâ sponte cessaturum dixit. *Not. Marpurgo* discedens cœlo nebuloso *aliquot Germaniæ loca* peragravit, at demum *autumno Tübingam* pervenit. *Tübingæ* nunquam cessavit, at mitis erat adhuc difficultas ista

cum tinnitu, quamvis incrementa jam ſumpſerit, nulla alia aderant ſymptomata. Nec vel exercitiis violentioribus exacerbabatur.

Anno 1660. *Menſ. Apr. Galliam* adiit cœlo ſereno, *Gratianopoli* ſeptem menſibus vixit. Bibit vinum merum, quod generoſum erat, vix aliquot guttulis aquæ id temperavit, inde ſenſit auditum acui. *Dias* profectus hinc, ibi 2. Menſibus morabatur, nec mutabatur affectus, in eodem ſtatu perdurabat. Dum *in Gallia* vixit, nullam mutationem animadvertit. *Æſtate* 1661. domum rediit. *Uſque ad annum* 1662. *nullis* uſus eſt *medicamentis* ſcil. uſque dum nuptiæ præterierant, quas celebravit in Septembr. Poſt nuptias doluit auris dextra admodum, dolor erat pungitivus. Adhibuit *aq. Anhaltin.* ſine fructu, *&* *bombac. moſchat.* ſine detrimento, at quoque ſine emolumento. Continuavit *bombacem moſchat. ad ann.* 1669. *nulliſque aliis remediis* uſus eſt toto hoc intervallo, niſi *pilul. Francofurtenſib. V. S. & ſcarificatione. Thermis Helv.* 1666. utebatur ibique primum iterum *ſcarificationem* repetiit, ſemper in eodem perſtitit affectus.

Anno 1669. Iterum *Thermas* adiit, ibi *ſpongiam aq. fervid. imbutam & fortiter expreſſam* auribus applicuit cum commodo, ut ſperaret integrum auditum. 1670. *Menſe Octobr.* poſt cœnam dum legebat, ſtrepitus ingens in aure dextra ſubitò obortus eſt ſine ulla cauſa externa, hinc lectum petiit, ſequente die in aure continuavit ſtrepitus auris ſtridendo & pulſando, doluitque admodum cervix, dolor cervicis *fomentis* abactus fuit, at *fomentum* auribus admotum non multum juvit. *Hyeme ſequente* rediit dolor cervicis, ſed non tam vehemens, cujus cauſa uſus *fumo contra fluxus & ſp. arthrit.* 1671. *Vere* dolor punctorius auris dextræ rediit, auris obſtructa erat, beneficio digiti auricularis aperiebatur, emanavit aq. flava copioſe, adeo ut ad pectus uſque noctu defluxerit, duravit per dies octo. Per canulam æneam *Vaporem ſpiritus cujusdam acuſtici* intra aurem admiſit ſine ullo effectu. Poſt effluxum ſeri flavi & vaporis admiſſionem alteram quoque aurem Βαρυηκοΐα cum tinnitu invaſit. *Æſtate Acidulas* bibit ſine ullo ſucceſſu, quamvis egregiè per omnes vias evacuarint, nullumque inde beneficium obtinuit, quam mitigationem doloris hæmorrhoidum cœcarum, qui tamen domum reduci rediit. *Menſe Octobr. Fonticulus* excitatus fuit. *Hyeme* pluvia ſubſequente Βαρυηκοΐα ſiniſtri auris cum tinnitu incrementa ſumpſit, ab illo tempore ad hunc diem quo ipſum examinavimus: *ſcil. ad d.* 19. *Jul.* 1672. potius malum augebatur, quam imminuebatur.

Audi-

Auditûs vitium tale eſt : cominus audit ſonos mediocres etiam articulatos, ut audiat colloquentes, at procul diſtantes non intelligit, ſi prope cathedram ſedeat, voxque recta rurſus illum procedat, etiam concionantem intelligit, maximè ſi manum auri admoveat, ac ſonum quaſi intercipiat, in ſiniſtra aure accuratius multò audit quàm in dextra, leviculos ſonos non percipit, niſi proximè aurem edantur. Tempore pluvio aut ſi exceſſum committat potu, & poſt paſtum obtuſius audit, mane verò acutius. Tinnitus in aure dextra eſt ſibilus quidam acutior & tenerior, in ſiniſtra eſt obtuſior & murmur quoddam, quod etiam intendere & remittere poteſt, prout ſpiritum vel retinet vel emittit. Ante aliquot annos coryza ipſi quoque Vere & Autumno evenerat, à triennio ſemper nares ſiccas habet. Cervicis dolor nondum penitus exſtirpatus eſt, quando contentius ambulat, pulſationem in occipite patitur, quando caput concutit, ſentit cujusdam corpuſculi commotionem, non ceu liquidi, ſed ceu globuli æneï tinnientis ſeu tintinnabuli æneï globoſi.

Cereoma dextræ auris *ab anno* 1661. *ad hunc uſque diem* paucum eſt, album, fluidum, nihilominusque tenax. Tertio quoque die meatum mundare cogitur, ſi negligat, pruritum quendam patitur, à duobus annis cereoma ſiniſtræ auris quoque imminutum fuit, illudque eſt album, fluidum & tenax, atque ultra triduum retentum, pruritum excitaret : cereoma vidi & extraxi pellucidum, fluidum, ſpumeum, amariſſimum & viſcidum tenax. Mane quando evigilat, animadvertit ſibi plurimum ſalivæ dormienti ex ore effluxiſſe, nam gena madet, & pulvinar humectatum reperit.

Reſolutio.

Affectus ſymptoma eſt ſcil. Auditus imminutus, nam procul loquentes aut concionantes, vel etiam propiores, niſi clara & intenſa voce ſermonem proferant, non diſtinctè, aut remotiores planè non audit. Inſuper depravatus eſt, nam aures continuè tinniunt, ſtrident, aut ſuſurrum quendam ſe audire opinatur.

Loca affecta non ſunt 1. meatus auditorius externus, qui quantum oculis uſurpare licet, apertus eſt, nec ſonorum ingreſſum remorari videtur, cum nullum obſtaculum ad tympanum uſque occurrat. Nec 2. nervus acuſticus ante inſertionem, aut in ipſa inſertione in os petroſum, quia nullum vel minimum ſymptoma intra cranium experitur, audit vocem, ſi cominus compellatur, & Βαρυηκοΐα cum tinnitu conjuncta eſt, quæ locum non habent nervo affecto, nam nervi nulla cavitate præditi ſunt, ut in illa peregrina aëris fractio aut flatuum vel vaporum aliqua exagitatio, tinnitum factura, excitari ullo in-

genio valeret. Sed 3. est concha post tympanum, aut cochlea aut labyrinthus aut plures & omnes hæ cavitates, nam spatium aliquod affectum esse, tinnitus evincit, qui non accidere potest, nisi moveatur vel vapor vel aer in cavo aliquo spatio, & agitetur, insuper propterea quoque unam vel alteram vel plures ex his cavitatibus sedem esse unde constabit, quia non nisi in locis ubi soni percipiuntur, tinnitus & βαρυηκοΐα contingunt, quod cavitatibus his adscribitur, utpote in qua nervus acusticus expanditur.

Morbus à quo symptoma hoc auditionis imminutæ & simul depravatæ pendet, est humiditas p. n. nimia, & obstructio aliqua aeris, qui necessariò hæc spatia occupat, liberum motum impediens, cui accedunt fortè peregrini flatus, nam cereoma extractum album viscidum minutissimis bullis abundat. Ad acutum enim auditum requiritur moderata siccitas & aër quietus ac purus, ut sonos sinceros auditûs instrumenta recipere possint, prout scil à sonoris ad aures pertingunt. Humorem p. n. in auribus coacervari præter βαρυηκοΐαν & tinnitum probat cereoma utriusque auris, quod colore & consistentia à naturali abscedit, insuper copiosus est, nam nisi tertio quoque die expurgetur, pruritum excitat, ac tum plus auriscalpio extrahitur, quam alias tam brevi intervallo elicitur, & *Vere* 1671. dolor acutus afflixit obstructo meatu auditorio externo, quo reserato tam copiose emanavit, adeo ut noctu aqua flava ad pectus usque defluxerit. Forte etiam aliquid coagulati trans tympanum in humore natat, quia agitato capite percipit motum corpusculi rotundi resonantis instar globuli ænei in tintinnabuli formam redacti.

Humor autem, qui auditûs organa nimium humectat & oppilat, est serum, quia nullus alius humor citra abscessum aut vasorum sanguiferorum rupturam aut erosionem intra has cavernas colligi potest, & talem esse, cereoma probat, quod lentorem acquirit coctione, & amaritiem ab inexplicabili vel nondum definita loci proprietate. Serum hoc non in cavernas has influit ex cerebri ventriculis aut anfractibus, aut è spatio intra duas meninges, quia nulla indicia adsunt seri intra hæc loca stagnantis, nam omnes actiones inculpatè obit, dein serum hoc potius vel ad ostium magnum vel ad infundibulum delaberetur, denique osculum ossis petrosi ita à nervo occupatur, ut ne guttulam quidem admittat. Licet autem intra aures naturaliter cereoma segregetur, & fortè etiam aquosus humor per aqualiculum in fauces amandandus, nullæ tamen glandulæ conglomeratæ intûs repertæ hactenus fuerunt, quæ aliàs humorum excretioni inserviunt, & quamvis vix unquam aliqua liquoris excretio citra illas fiat, vix tamen ausim dicere, humorem hunc ex parotidibus transmitti, cum nullæ viæ ad-

hucdum

hucdum demonstratæ fuerint. *Memini quidem inflammata & suppurata, nec dum aperta Parotide plurimum ichoris ex auris meatu effluxisse, & à Parotide Cancrosa auditum penitus abolitum fuisse.* De vasis lymphaticis intra aures nihil constat; & si illa irrorarent organa ista p. n. vel erosa vel rupta fuissent, proindeque continuò aqua emanaret limpidior & copiosior quam in cereomate isto videtur. Ergo serum exstillat ex arteriarum capillamentis, non secus ac merum alibi, retento sanguine, & in ipsissimis glandulis conglomeratis, excidere valet. Seri hujus multum in concha, maximè si aqualiculus obstructus sit, & in cavernis, quæ processibus mastoideis insculptæ, coacervari potest, quod exundans largè & per plures dies, semper novo succedente, maximè tempore somni in latus affectum decubuo, effluere potest. Ipsum sero & lympha abundare constat, quia nunquam sudat, multum dormit, ex olerum & fructuum recentium etiam coctorum esu protinus diarrhœa corripitur. Ad hæc autem loca potiùs effunditur, quam aliorsum, quia fortè auris à causa aliqua cujus non recordatur, debilitata fuit, quamvis nuper quoque & hactenus aliquoties hujusmodi serosa despumatio ad cervicem facta fuerit.

Quamvis hoc symptoma inadvertenter & quasi per cuniculos *Dominum Ægrum* invaserit, & auditûs vitia intra cavernas osseas profundè recondita sint, ad quæ *virtus medicamentorum* ægrè, sæpe etiam cum majore noxa penetrat, non tamen desperandum opinor, quia in vegeta ætate constitutus est, robustus, nunquam ægrotavit, temperanter vivit & *ad quævis præcepta Medica* obediturus est. Quod si ad votum non omnia successerint, cavebitur tamen, ne plane obsurdescat.

Indicationes & scopos *in curando* hos fiximus. 1. Serum redundans in toto imminuendum. 2. Ejus novum proventum declinandum, atque affluxum ad aures nunquam promovendum, sed potius aliorsum revellendum. 3. Humorem intra aures collectum evacuandum, absorbendum, discutiendum, ad vicina derivandum, & omnino auribus siccitatem debitam ejusque actionibus congruam reparandam.

His credimus satisfieri *remediis ex Chirurgia, Pharmacia, & Diæta* petitis.

Ex Chirurgia suademus.

Venæsectionem, sed moderatam, Vere & Autumno, præmisso purgante; nam sanguine abundat eoque ferventiore & serosiore, adeo ut hac semper portio seri quoque subtrahatur.

Scarificationem, quam *alternis mensibus triduo ante & post novilunium*

lunium admittat, non crebrius, ne frequentioribus ſanguinis profuſionibus maſſa ſanguinea perfrigeretur, plusque ſeri cumulet, nam obſervatum *à nimis crebra ſcarificatione* auditum graviorem redditum & vertiginem attractam fuiſſe.

Veſicatoria, quæ cervici, dorſo, carpis & poſt olecranum humero applicita recentem ſurditatem feliciter ſuſtulerunt in aliis, & obauditionem etiam inveteratam mitigarunt vel ſuſtulerunt: applicari poſſent *ſemel in menſe*, quando per negotia licebit, imo illorum applicatio maturanda, quoties *Dn. Æger* animadvertet, novum affluxum ad aures contigiſſe.

Fonticulos plerique approbavimus; ſi unus non ſuffecerit, alter adhuc excitari poſſet, ex meo quidem judicio commodius in altero brachio, quam in pede, quia vitam politicam vivit, nec dum ad hypocauſta aut cellam monachicam damnari ſe patitur, quin potius frequenter prædia ſua adit &c.

Setaceum nimis moleſtum remedii genus eſt: fortè *veſicatoriis* idem, quod ab ipſo exſpectabitur, præſtari poterit.

Frictiones matutinas ex uſu fore conſenſimus.

Ex Pharmacia proderunt

Purgantia, in quibus tamen ipſum non nimium eſſe oportebit, ne ſtomachi fermentum ab ipſis defaſtetur, & maſſa ſanguinea nimis frequenter fundatur, ac quaſi colliquetur ſerique feracior evadat. *Autumno, Hyeme & Vere ſingulis vel alternis menſibus purgari* poterit: *Æſtate* illis nuntium mittat. *Parentur ex Extract. cochiar. aurear. Catholic. aut* ℞ *aloëtic. cum rhab. aut Magiſt. gialapp. doſis à D. Medico Ordinario* definiri poterit, quæ pro virium ratione & promptitudine ad alvi ſolutiones augeri vel minui poterit. Conſuevi in capitis affectibus ab humore aqueo pendentibus *illa duabus horis poſt parcam cœnam* exhibere, ſic etenim *Ægri* felicius *purgantium faſtidia* ſuperabant, & ſatis commodè humores à capite avellebantur, nec à cibo *purgantis vim* retuſam fuiſſe, aut chylum inde detrimentum cepiſſe obſervavi: ſi hora hæc non arrideat, detur *purgans ſummo mane.*

Sudorifera quoque non improbavimus: *An diæta ſudorifera locum habitura ſit?* non definitum fuit. Ut verum fatear, illâ nunquam in hoc affectu periculum feci, at novi in pituitoſis affectibus egregie prodeſſe: *an vero multum emolumenti morbis à ſero nitro-♀reo ortis afferat?* dubito,

dubito, nam tantum abeſt, ut Arthriticos juvarit, ut potius paroxyſmos accelerarit eosque diuturniores & pertinaciores effecerit, quamvis illam ſtudioſiſſimè & accuratiſſimè ipſemet adminiſtrarim, ſudore quoque *ſcamno artificioſè* promoto. Fortè *Diætâ ſudoriferâ* ſanguis nimium colliquatur, glandulæ nimium exſiccantur, & major poſtmodum ſeri tenuioris & fluidioris proventus exſpectandus erit. Si omnino ſuſcipienda putabitur, *Guajacum & hujus ſortis alia cephalicis temperatioribus* mitiganda erunt, & citra vim ſudor proliciendus erit. Fortè commodius *Vere ſubindè* dabitur ♁ *diaphoret. manè*, & nunc *Spir. C. C. aliave hujus generis ſummo mane cum congruo vehiculo.* Aut *cubitum iturus ſubindè rob. ſambuc. juniper. &c.* deglutire poterit, qua ratione apud quosdam mane ſudor citra violentiam elicitur.

Diuretica ſerum lixivioſum & nitroſum ad vias legitimas perducere, nemo negabit, proindè *apud Dn. Ægrum* talia non negligenda; danda autem erunt tempeſtivè ſcil. ventriculo vacuo, abſtinendo *à nimium calidis & acribus*, ne ad primam calamitatem aliam deteriorem adducamus, *ſcil. Nephritidem, quod Dn. Heinrico Kellero evenit, cujus renes adeo calculorum jam feraces ſunt, ut plures hactenus a ſiniſtro medicamentorum acuſticorum abuſu excreverit; nam ille quoque Empyricos & veræ Medicinæ ignaros in conſilium adduxit, inter quos non ultimus Embricanus ille impoſtor fuerat.* Tutiora *ex Diureticis* ſunt, quæ parantur *ex decoctis vegetabilium ſcil. rad. petroſel. ononid. &c. herb. capill.* ♀ *aliisque aperitivis, bacc. alkekeng. juniper. cicer. &c.* tale ante paſtum dari poſſet, *acui* ſine damno poterit *ſpir.* ⊖ *dulc. edulcorari ſyr. aperit. Minder.* ⊖*ia fixa* parcè admiſcenda erunt. *Oculi* ♋. ſeorſim tutò exhibentur, etiam alio nomine *ſc. ceu medicamentum præcipitans.* Tempeſtivè *Diuretica* propinabuntur, ſi *Vere, Autumno ac Hyeme*, ſecus ac fieri decet, urina parcior excernatur.

Alterantia in uſum ducenda varia ſunt, *interna & externa.*

Interna cephalica ⊖*e volatili* ♁*reo & aromatico prædita, nimium acres humores præcipitantia, ſuperfluos abſorbentia.* Quia *Dn. Æger* juvenis eſt, & ſanguinem fervidiorem habet (nam vini potu nimio læditur, mane etiam bilioſa vomit, & per aliquot dies graviter crapulam luit) omnino *temperatiora* ſeligenda erunt. Parari poſſet *decoctum*

℞. *Rad. caryophyllat. pœon.*
irid. Flor. āā. ℥ij.
Herb. majoran. betonic.

caryophyllat. mont. rorismar.
Fl. paralys. ãã. *P. j.*
Nuc. Mosch. Mac. ãã. ʒß.
Incis. & contus. coq. in vas. clauso vitr. cum aq. font. ℔ij.
vin. rubr. ℔j. *col. add. syr. de betonic.* ℥ij. *aq. cinam. bugl.*
℥ß. *Msc.*

Dos. mane & vesperi hor. 5. ℥iij. *vel* ℥iiij. *calidè, post haustum* obambulet. *Tale decoct.* præmitti posset *per d.* 6. *purgantibus, Italorum more.* Si à vino lædatur, *species in sola aqua* coqui possent. *Pilulæ ex Extract. Guajac. fol. quernor. junior. lign. aloës &c. & pauxill. therebint. diu continuatæ* serum quoque absorbent. Vel paretur *Tragea.*

℞. *N. M. & Mac. succ. citr. macerat.* ãã. ʒj.
Cubeb. ʒß. *Ungul. alc. ppr.*
C. C. ph. ppr. Ebor. ph. pp. ãã. ʒiß.
Unicorn. fossil. ʒß. *Ocul.* ♋. *ppr.* ℈iiij.
Cinam. ac. Rad. pœon. ãã. ʒij.
Sacch. ros. tab. ℥j. *Tab. man. Chr. perl.* ℥ij.
Msc. F. pulv.

Hujus mane horâ 7. *& vesperi horâ* 5. sumat ʒj. *cum pane tosto & vino madido totâ hac hyeme. Tabulas & rotulas, cephalicas,* quæ maximam partem *saccharum* sunt, fortè non magnifaciendæ, nisi illas *oleis destillat.* irrorare velimus *scil. ol. majoran. rorismar. mac. succin. &c.* His *Conserv. & electuar.* annumeranda. *Tragemata* post pastum *Veteres* in capitis affectibus mirè commendarunt, ut crebro *apud Cratonem* occurrunt, nec *apud Dn. Ægrum* improbanda videntur, imprimis quia aliàs alvi lubricæ est, & ventriculus debilior creditur. Parari posset tale

℞. *Pulv. stomach. Birkm.* ℥iß.
C. C. ust. ppt. Ebor. ust. ppt. ãã. ʒj.
Ol. N. M. expr. gr. vij.
Sacch. rosat. tabul. ℥ij. *Msc. F. Ps.*

Detur *post pastum,* imprimis tunc, quando ipse ventriculum debiliorem senserit, *non quotidie*, ne ipsum *multitudine medicaminum* terreamus. *Aquas destillat. spiritus cephalic.* vel infrugiferos vel nocuos putamus, scil. illos qui alterationis causâ tantum exhibendi.

Externa & Topica varii generis sunt, *scil. manifeste evacuantia, vel occultè & insensibiliter discutientia.*

Eva-

Evacuantia ſunt *Errhina*, ex his præferenda erunt, *Fol. Hellebor. nigr. ſed cautiſſimè*, cum ſternutationem nimiam excitaſſe aliis noverimus. *Succ. Betæ* mirè internas nares admorſiſſe memini; ſi adhibendus ſit, caſtigetur *aq. majoran. mell. roſac. &c. Apophlegmatiſmi rationem* implebunt optimè *Maſticatoria*, quæ ſint *vel ſola maſtiche, vel maſtiche cum pyrethro, ſem. nigell. & ſimilibus in trochiſcos formata, non cum cera ſed cum gumm. tragac. & ſacchar. Hos* maſticet *mane per horæ quadrantem vel diutius.*

Diſcutientia ſint *Cucuphæ ex rad. & herb. cephalic. add. clematit. Daphn. Lyſimach. purp. ſpicata, C. C. uſt. maſtich. ſuccin. ladan. ſtorac. Item adſtringent. fl. roſar. r. rad. biſtort. Sacculi* auribus admoveantur *ex herb. & flor. beton. aliisque cephalic. ſicc. noctu. Fomenta ex ſaccul. cephal. pane calido cephalicis infarcto & ſimilibus*, prudenter & non niſi capite bene depleto applicantur tutò.

Auribus indenda ſunt *Bombax moſchata ſeu goſſipium ambram & moſchum redolens, vel imbutum ol. d. rut. majoran. ſuccin. carv. chærefol. vel ol. amygd. cæpat. vel ſolo vel cum ol. deſt. mixto, vel balſam. apopl. vel ol. acuſtic. D. D. Harder, vel aq. Anhaltin. Goſſipio tali* auris noctu obturari poſſet, aut interdiu cœlo pluvio, ventis agitato: in hypocauſto extrahatur, ne auditûs organa omnino torpeſcant, omnibus ſonis excluſis. *Ol. deſtill. vel per infuſion. alterata, aut ſpir. aut liquores* cujuscunque generis eſſent, auribus infundere nunquam author eſſem. Ob pruritum in meatu auditorio non abhorrerem canalem *linteolo ol. roſat. imprægnato & ſtylo impoſito* blandè oblinire.

Evaporationes commendantur *per infundibulum* admiſſæ, verùm vix niſi *à præſente Medico* cum valetudinis commodo fierent, & facilè error committeretur *à Dn. Ægro*: tutius ergo omittentur.

Pediluvia topicorum ſuperpondium ſunt, ſuo modo à capite revellere creduntur. Parari poſſent *ex herb. cephalic.* maximè ſi caput aggravatum ſentiat.

Diæta ſupereſt.

Caput contra aërem frigidum bene muniat, non tamen fidat auſtrino, & hypocauſta æſtuantia non minus fugiat: pedes à frigore cuſtodiat. Diu in ſtabulis verſari noxium, exhalatio enim fimi equini nitroſiſſima nimium, quàm prodeſt, ſeroſos humores fermentat & fundit. Cibis veſcatur euchymis & eupeptis: cœna parcior ſit prandio.

Xxxxx 2 Lucu-

Lucubrationes & studia statim à cibo sumpto detestetur. Somnus pomeridianus & noctu protractior, aut statim à cœna initus, semper nocebit, septem dormiisse horas sat est. Præstabit à cœna ad minimum duabus horis, seminudato corpore at probè cooperto capite, obambulare. Animi motus sint moderati.

Deus Optimus Max. Consilia nostra prosperet.

Scaphusii d. 19. Julii 1672.

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.
Christophorus Harder, M. D.
Emanuel Hurter, M. D.
Heinricus Screta, M. D.
Joannes Amman, M. D.

OBSERVATIO CLXXXIX.

Obauditio.

D. *Wagenknecht, Archigrammateus Neusteinensis scribit d. 24. Febr.* 1684. à puero catarrhis obnoxius fuit, diu in aula vixit, vescebatur cibis frigefactis & inordinatè bibit, ob negotia Cancellariæ lucubrare multùm cogebatur, varios morbos passus est, dolores in artubus, tumores, sævam cephalalgiam: subindè in frigida natavit in dorsum decumbens, aures sæpè aquâ implebantur, indè sæpè caput vertiginosum reddebatur, sequebatur tinnitus aurium, duravit 30. annis continuè sine auditûs imminutione, unde non magnifecit illum; à 2. annis auditus imminui cœpit, in dextra magis quam in sinistra. In aure utraque permolestum percipit pruritum, quem mitigat cultello acuto, quando aures calidas detinet, cerumen aqueum fit, putatque illum sponte elapsurum, quod tamen non evenit & non nisi paucum prolicit. *Ante* 14. *dies* ex aure dextra membranam parvam produxit. *Semel in anno V. S. singulo quadrante anni scarificatione* utitur. Hyeme quadam dum adhuc juvenis ob vestitum tenuem sanguis ita frigefactus fuit, ut *Chirurgus quidam Suecicus septies venam tundendo* nullum sanguinem prolicere potuerit: in femore scalpendo facile sanguinem crassum nigerrimum post pruritum prolicuit, unde sanguinem corruptissimum putavit. *Est annor.* 55. *scripsit Durlachio ipsius Filius.*

Analysis.

OBauditio hæc procul dubio provenit à sero intra cavernas aurium stagnante inprimis in concha, unde auditus obtunditur, dum sonus

nus seu aëris fractio non integrè pertingit ad nervum auditorium. Cerumen liquidum hujus seri indicium est, cui tamen egressus non conceditur propter tympani obstaculum, forsan illud laxius quoque est, tum ob hoc serum, tum ob quandam musculorum tympanum tendentium paralysin aut enervationem ab eodem sero. Illud igitur exsiccandum & revellendum. Hac ratione auri indatur *nocte turunda ex gossipio contorto imbuta ol. d. succin. carv. rut. aut ol. amygdal. amar. in quo coct. card. ben. rut. cæp. fell. luc. pisc.* aut si pruritus valde molestus sit, *lact. mulier. cum succ. semperviv. maj.* *Mane turunda* eximatur, auris mundetur *turundâ oblongâ ex linteo tenero arcte complicatâ*, non auriscalpio, multo minus cultellis acutis, quia facile tympanum cum damno irreparabili sauciare posset. Tota die auris libera relinquatur, ne auditus obtorpescat. *Cucuphæ* assuatur *sacculus infarctus sem. carvi, herb. card. ben. beton. flor. sambuc. chamom. aspers. gossipio* interpassetur. *Mane* masticet *rad. pyrethr. angelic. mastich.* his alternet. *Purgetur pil. cephal. ante novi- & plenilunium noctu. V. S.* sufficit *semel in anno*, quia senescit. *Scarificatio alternis mensibus triduo ante vel post novilunium.* Si tantopere catharrosus sit, prodesset *Fonticulus.* Aliquando utilia deprehendi *Vesicatoria.* Caveat sibi à cibis frigidis, glutinosis. Ebrietas nocet. Cœna sit parcior prandio. Hauriat *subindè mane,* si assueverit, *fumum fol. tabac. cum cubeb. p. æq. mixt.*

OBSERVATIO CXC.

Obauditio.

D*Omina Maria Anna N. N.* 52. annor. à 30. annis obaudire cœpit in aure sinistra, in illa largiter corpus durum in meatu auditorio cis tympanum, partim globosum, & leve seu glabrum, partim asperum, inprimis in extremitatibus suis inferius firmiter hæret, an sit ossiculum & quidem malleus, an aliud concretum lapideum, dubium, quia latius est, moveri potest citra exacerbationem doloris notabilem vi adhibita. In aure dextra audit fortius prolatas voces, habet hæc cerumen flavius aure sinistrâ: cerumen sinistræ ferè deest, siccum & mundum cum furfuribus. *Die* 2. *Jun.* dum mecum erat, post meridiem tonitru cum magno fragore resonavit, quod tamen non audivit. *Setaceum* ante aliquot dies in cervice traduximus, propè siccum erat 2. *Jun. Die* 4. *Jun.* dedi *pil. ceph. No. xiij. purgarunt bis terve, non plus,* cum aliquo levamine, tum dicebat se audivisse rursus sonum *in vicino templo S. Johann.*

Die 6. Jun. me convenit, *ſetaceum* aliquid puris ſuppeditavit. In aure ſiniſtra ſtylo indito ſtatim corpus durum occurrit, alicubi in ſuperficie æquale, leve & glabrum, alicubi aſperiusculum, ac ſi calculus eſſet, in peripheria inæqualis. Attactum retroceſſit multum, ad latera movere potui. Iteratâ ſtyli intruſione multum retroceſſit, ut ferè non amplius conſpicerem, à motu corporis duri percepit ſenſum punctionis internæ, ſuâ ſponte manibus & brachiis tremit, facilè terretur ex levi caſu corporis durioris, & aliàs indormiſcens. Eſt gracilis, macilenta, benè colorata, temperamenti calidioris & ſiccioris, ſuſpicioſa, quia non omnia audit, quandoque indignatur & iraſcitur, multa tædia devorat. Eſt ſiticuloſa admodum, ſibi tamen à potu temperat. Vivit continuò *in Alſatia*, multoties *à Gallo milite* valde territa fuit: *quamplurimis in- & externis* uſa eſt, ut in morbis chronicis fieri ſolet, *à Medicis & medicaſtris.* Plurimi lienem accuſant, cui illa plurimum cauſæ adſcribit, quia quandoque melancholica fit & triſtatur, accuſatur quoque uterus, ventriculus. It. vapores, flatus, quia cum ſurditate & obauditione jungitur tinnitus & tumultuatio intra caput. Uſa eſt *Acidulis*, laudat *purgantia* & urget, admiſit intra aures *vapores*, indidit auribus *aq. quandam acerrimam.*

Reſolutio.

Surditas in ſiniſtra aure omnimodè provenire videtur ab organorum in illa confuſione, ſi corpus illud durum, quod in ductu tangitur, ſit unum alterumve os vel pertinaciſſima omnium ductuum occluſio. Corpus durum fortè calculus eſt, quia aſperiuſculum eſt, hic enim naſci poſſe, *exemplo eſt Nob. D. B. P.* nam non videtur vel malleus vel incus eſſe, quia latior & craſſior videtur ambobus his oſſibus, loco movere potui ſtylo abſque magno dolore. Non aliud, quod vel à canali vel alio ab oſſe intus ſeceſſerit, nam nullam mentionem fecit abſceſſûs perpeſſi, nec quicquam purulenti aut ichoroſi occurrit, imo aures ſiccæ ſunt, imprimis in ſiniſtr. vix pauxillum ceruminis reperi. Licet huic corpori vim adhibuerim, nullus tamen cruor ſequebatur.

Obauditio in aure dextra adeſt, quia non niſi proximè allocuta audit, tonitru & fragorem non percepit. Eſt ab obſtructione, quia juncta eſt cum valido tinnitu, qui ſequitur, ſi aër internus impediatur, quod facilè experiri licet obturatâ aure digito, vel admoto, & apertâ aure ſtatim tinnitus &c. conſequitur.

Cauſa eſt ſerum extravaſatum allatum per arterias, nullo modo vapor aut flatus allatus ex ventriculo, liene aut utero, ut putat, & *à Medicis* perſuaſa fuit.

Conſilium

Consilium dedi d. 6. Jun. 1694. 1. Ut *Triduo ante vel post novilunium, mane* sumeret *gr. xv. xviij. vel xx. harum pilul.*

℞. *Extr. coch. Catholic.* ana. ℈iiij.
Mag. gialapp. ℈j. *Extract. castor.* ℈ß.
Ol. sucin. gtt. ij. Msc. F. Pil. ex ʒj. *No.* 40.

2. *Setaceum* nuper conductum in fluxu conservare. 3. Si *scarificationi* assueverit, *alternis aut* 3. *mense circa noviluninm* continuet., *Bis in anno V. secetur. Vesicatoria ac Fonticuli* non multum praestabunt. 4. *Vaporem* ad aures admittat.

℞. *Fol. alth. semperviv. maj. senecion.* ana. *Mij.*
Flor. malv. arb. Mj. sem. lin. ℥ß. *inc. & contus. D.*
Hujus pugil. j. coq. in lact. & aq. ana. ℥iß. *vel ij.* 5. dum vaporem admittit sumat *de hoc errhin.*

℞. *Tabac.* ʒiij. *flor. lil. convall.* ℈j.
Fol. beton. fl. lavend. ana. ʒij. *Msc. F. Ps. irror.*
Ol. majoran. succin. ana. *gtt. iij.*

Masticet *rad. galang. aut Mastich.* Aures diligenter mundet *turundâ tenui imbutâ succ. semperviv. aut aq. betonic. add. pauxillo bilis.*

Si ventriculo malè sit *post pastum* sumeret ʒj. *Trag.*

℞. *Pulv. stom. B.* ℥iß. *rad. galang. cort. aurant. cond.*
Limat. sassafr. ana. ʒß. *sacch.* ℥iß. *Ol. N. M. expr. gr. viij. Msc.*

Vitet lactucam. Æstate bibere licet *Acidulas cum syr. acetos. citr. aut de rub. Id.*

OBSERVATIO CXCI.

Polypus Narium.

N*Ob. Virgo Elisabetha K.* 23. ann. Plethorica, Hæmorrhagiæ narium obnoxia, cætera sana & benè colorata. *Ante* 4. *annos* dentibus nucleum cerasorum effregit, unde dens molaris maxillæ superioris penultimus cariem contraxit, illa credebat nucleum se cavernæ ejus insinuasse ac surculos sursum emisisse. Ab illo tempore sensit narem sinistram obturari, ac liberum aëris transitum denegari, hæc narium angustia progressu temporis incrementa sumpsit, ut noctu non nisi aperto ore respirarit. Accessit hemicrania sinistri lateris, aurium quandoque dolor & subindè etiam dentis.

Mense

Mense Maj. 1670. primùm vidi primordia Polypi in nare sinistra, tentavi ipsum *medicamentis topicis siccantibus & pil. ceph.* consumere, at frustra, nam Polypus crevit & magis deorsum vergebat, ac aërem intercipiebat, imprimis autem tempore hyemali molestus erat, æstivo tempore minor evadebat ac sursum retrahebatur. In autumno admodum molestus erat, & hemicraniam admodum auxerat, ut sæpè præ illa nec edere nec dormire posset, sæpeque noctes insomnes incœnata traduceret. Interea menses ritè manabant. Hæmorrhagia narium cui aliàs obnoxia diu substitit. *Die* 3. *Novembr.* 1671. *ad me venit.* Illam intra ædes recepi, Polypus duo capita ostentabat, unum avellanâ majus supernè, alterum minus infernè, omnem aditum aeris intercipiebat, mobilis erat, radices habebat versus exteriorem nasi partem, non potui deprehendere, illum in interstitio narium adhærere. *Die* 5. *Nov.* Illum *ferro candente* inurere cœpi *indita cannula linteo aqua madido munita, adustionem* continuavi, *quotidie bis ad* 13. *Nov. & qualibet vice decies, quandoque pluries,* unde polypus pallescere & corrugari cœpit: *à d.* 13. *Nov. quotidie* illum *forcipe* apprehendi & blanda manu traxi, à tractione doluit in oculi orbita superiore primum, postea in dente molari carioso & auribus. Jussi quoque naribus attrahere *aq. alumin. comp. cum mell. rosat.* quam ob acrimoniam ferre nequiit; itaque ejus loco substitui *aq. plantag. cum mell. rosat.* *Die* 18. & 19. *Novembr.* polypo tracto fragorem intra nasum prope aures & dentem exaudivit, & ego quoque ipsemet. Cum ob tractionem dens cariosus doleret, aliquoties quoque ipsum *ferro* adussi. *Die* 20. *Novembr.* Polypum *forcipe* apprehensum rotavi, verum propter dolorem in aure sinistra excitatum, rotationem & circumvolutionem istam ferre non potuit, ichor sanguineus exstillavit, noctu multum sanguinis grumosi screatu ejecit. *Die* 21. *Nov.* Ante meridiem vix polypum conspicere potui, tandem radicem *forcipe* apprehendi & articuli longitudine & crassitie penna gallinacea cum fragore circa aurem percepto sine vi extraxi. Post meridiem polypus melius in conspectum venit, denuò apprehendi & sine vi totum, *Deo sint laudes*, extraxi: biceps erat, minor articulo parvi digiti & ejusdem longitudinis; nihil sanguinis stillavit inde, polypus tenacissimus erat. *Post ustionem* capitis dolor cessavit. Polypo extracto statim liberius respiravit, ac nasum leviorem dixit. Vesperi aliquandiu hemicraniam in sinistro latere sensit, post cœnam remisit.

Die 22. 23. *Nov.* Dentem cariosum in maxilla superiore *adussi* aliquoties, liberè per nasum respiravit, doluit tamen in externa nasi

parte

parte ad os maxillæ superioris & subindè in aure sinistra. Noctu tamen respiravit ore aperto. *Die* 24. *Nov.* minus doluit nasus externè, dentes non ussi, nocte primùm clauso ore dormire potuit. Nullum vidètur vestigium polypi. *Die* 25. *Nov. ustionem* omisi. *Die* 26. *&* 27. *Nov. iterum ussi. Die* 28. *&* 29. *ustionem* intermisi: polypi ne minimum conspicere potui vestigium. Prodiit in publicum sine ulla noxa.

Die 1. *Decembr. Abituræ* suasi, si hemicraniæ indicia perciperet, ut sumeret *pil. ceph. duabus horis à cœna parca,* adhiberet *vesicatoria,* vinum probè diluat *decoct. C. C., topica* omittat. Si catharri ruant, sumat *cubitum itura conf. rof. cum bol. & theriac.* si nares fortè obstruantur, *butyrum cui sacch. immixtum* illinat, & postea naribus *calidè* attrahat *mucilag. sem. cydon. aq. beton. eliçitam.* Acria omnia penitus omittat. Dentem dolentem *urat.*

Die 14. *Jan.* 1672. *scribit* tribus septimanis se plane aërem naribus haurire potuisse, postmodum polypum rediisse, narem sinistram obturare atque conspicuum & aptum rursus *ad ustionem*, putat ideo non radicitus sublatum, quia sanguis non sequebatur. Suasi, ut sineret amplius crescere & indurari, misi *aq. ex aq. plantag. equiset. add. alum. & vitriol. alb. gr. j. flor. balaust. rof. r. sicc. infus. & col.* Si magis creverit & induruerit, *uram & extraham Deo volente.*

Die 26. *Febr.* Ab usu *aq. hujus* tumorem indurari & *ad ustionem* idoneum reddi, inde quoque imminui, adeo ut aërem ad os per nares trahere valeret. Cum hemicrania nuper afflixisset, se *pil. cephal.* usam, unde remiserit.

OBSERVATIO CXCII.

Nasi Calculus

HOnesta Matrona Barbara Zellerin *Vidua*, 70. propè annorum, jam aliquandiu intra narem dextram corpus aliquod animadvertit, illam obstruens, gravans & imprimis continuum naris illius stillicidium pariens, impediens respirationem. Plures crediderunt polypum esse, illumque jam exulceratum. *Die* 1. *Aprilis* 1680. *cum D. Abrahamo Rickio circa vesperam tumorem examinavi:* primo intuitu apparebat tumor in apice exulceratus, cujus labia erant inæqualia cum sinu quodam profundo & in ambitu nigra. Dum corpus hoc attingo, durum instar ossis, aut lapidis comperio, simulque loco mobile

bile, narium interſtitio utrinque integro, nec incurvo: itaque illud *Volſellâ* arripui ac fruſtulum lapideum avulſi, ſimile topho, qui dentibus adhæret, ſed durius, foris nigrum, ubi vero cum reliquo corpore continuum erat, albicans. Ob hæmorrhagiam narium & inſtantem veſperam nihil amplius tentavimus. Unicum habebât adhuc inciſorem in maxilla ſuperiore dextra, eumque maximam partem corroſum, reliquias iſtas hujus dentis credidimus radicem eſſe, nam illo commoto putavimus corpus tophaceum intra narem dextram commoveri, quod tamen non certò conſtitit.

Die 2. Apr. D. Abraham Rick dentem ſemicorroſum aliquantulum vacillantem evellere voluit, ſed noluit admittere eductionem: itaque iteratò *Volſellâ* corpus hoc durum apprehendi, ac blandè hinc inde verſavi & antrorſum traxi, deduxique ad naris pinnam uſque, citra magnum dolorem aut hæmorrhagiam aliquam, tandem cum aliquo impetu eduxi ſubſequente hæmorrhagia, cui ſtatim occurrit *D. Rickius ſuo pulvere ſanguinem ſiſtente, quem madefecit aqua fontana illoque ceu linimento imbuit fruſtulum fungi, crepitus lupi dicti*, eoque narem obſtruxit, unde protinus ſanguis ſubſtitit. Corpus extractum membranâ obductum erat, tophus lapideus unciâ longior, latus unciam ûnam, alicubi craſſitie pennæ anſerinæ, alibi craſſior, inæqualis, ubi oſtium naris reſpexit, niger fuit, inpoſtica parte ſubflavus. Credimus in nare concretum ac radicem dentis in narem perviam, ex muco narium, non ſecus ac tophi incuriis circa dentes concreſcere ſolent. Veritatem penitus explorare nequii, quia paulo poſt domum profectus fui. *Pulverem ſanguinem ſiſtentem ita conficit: ℞. Stercoris ſuilli recentis, quantum ſufficit ad implendam cucupham pilei, cucupham funiculo ſtringit & arctè claudit, & in fornace figuli exſiccandam curat: poſtea cucupham cum excremento in pulverem redigit ac ad uſum ſervat: Vir optimus* ſanctè aſſeveravit hunc præ cæteris ſe ſemper efficacem comperiſſe, quod protinus quoque hic evenit.

Die 27. Mart. 1680. *Exc. D. D. Matthæus Faber, Phyſic. Heilbron. & Sereniſſ. Ducis Würtemb. Archiater Heilbronnæ oſtendit lapidem longiorem & latiorem ac craſſiorem ex nare fœminæ extractum.*

Die 29. April. 1680. *ſcribit Exc. D. D. Elias Rudolphus Camerarius* reliquias calculoſas cum excreſcentia carnoſa *à D. Abrahamo Riekio Conſule & Chirurgo Tübingenſi præſtantiſſimo* exſtirpatas fuiſſe, illumque comperiſſe calculum hunc naris communionem cum dente maxillæ ſuperioris habuiſſe.

OBSER-

OBSERVATIO CXCIII.

Hæmorrhagia Narium.

ANte annum ſymptoma morboſum valetudinis læſæ *per Dominum Cognatum Exc. Veſtræ, Stutgardiæ tunc degenti*, enarratum, ſpem mihi fecit, *reditu in Patriam per Tübingam Exc. Veſtram* ipſemet ut poſſim de hoc conſulere, ſed inverſo itinere hucuſque fruſtra ſolatium exſpectavi, narratio illius ſymptomatis forſan mente *Exc. Veſtræ* excidit, quæ nunc *per harum latorem Filium meum* ſic ſe habet. Moleſtiſſimâ & periculoſiſſimâ Hæmorrhagiâ narium per longum tempus gravatus ſum, ut impetuoſus & continuus ſanguinis fluxus *nullo remedio* coërceri poſſit, quo debilitato jamjam calore nativo, diſſipatisque ſpiritibus tam vitalibus quam animalibus vitâ deceſſiſſem, niſi lypothymia fortis profluxum ſanguinis repreſſiſſet. Affectus hic potius ſymptomaticus quam criticus eſt, propterea ſummoperè & quam humaniſſimè *ab Exc. Veſtra* expeto *Conſilium fide & rationibus, pro more, elaboratum*, ut tam *ad præſervationem quam curationem mali, quantum poſſibile, neceſſaria & utilia* adhibeantur. Ultimus paroxyſmus per 7. horas durans fiebat 13. *Nov.* 1687. ubi *Conſilio & medicamentis Exc. D. D. Camerarii Tübingenſ.* bono cum fructu uſus fui, quorſum *medicamenta data* intendebant, ex ſeq. liquet. *Ex relatione per D. D. Efferhem, Phyſicum noſtrum, ipſi factâ* neceſſarium duxit, texturam ſanguinis laxiorem & fluidiorem corrigere, ſpiritus ad orgaſmum pronos refrœnare, debiles, diſſipatos & diſperſos colligere, reſtaurare, viſcera ſanguinem generantia & depurantia ad priſtinum munus debitum reducere: ideo *ſeq. medicamenta* ordinata fuêre.

1. ℞. *Spec. Roſ. novell. Diatrion. ſant.*
Diarrhod. Abb. C. C ☉at. āā. ʒß.
Unicorn. foſſil. ʒij. ſang. Drac. opt. ℈ij.
Sacch. cand. viol. ℥j. Coral. rub. ppt. ℥ß. Fol. ☉ No. vj.
Mſc. F. Tragea hor. 6. ante & 4. poſt meridiem ʒß. ſumend. ſuperbibend. aq. plantag. cochl. iiij.
Item hor. 9. ante meridiem juſculum carnis vel pullorum, alteratum herb. acetoſ. & centumnod.

2. ℞. *Conſerv. rad. cichor. roſ. r. antiq.* ana. *℥iß.*
Nuc. Ind. condit. ʒiß. ſyr. è roſ. ſicc. q. ſ.
Mſc. F. Elect.

 3. Duran-

3. Durante fluxu ſanguinis *Aq. ſeq. cum pulv.*

℞. *Aq. Hyperic. ſenecion.*
Plantag. ana. ℥iß. *ſyr. è roſ. ſicc.* ℥ß. *Mſc. D.*

℞. *Unic. foſſ. terr. ſigil. lap. hæmatit.*
Spec. diatr. ſant. tab. man. Chr. perl. ana. ʒß. *Mſc. D.*

Aqua cum pulvere nil ſolaminis in paroxyſmo fecerunt, ſed inſecuta lypothymia ſanguinis profluvium ſiſtit.

Vere præterlapſo Potiuncula laxativa cum V. S. eventilatoria & poſtea ſupra laudata Tragea, ex his *Deo ſit laus*, ab hæmorrhagia huc uſque placidè vixi.

Cum autem Hepar debile ſemper multùm ſeroſi & volatilis ſanguinis, facilè in effervescentiam & ebullitionem prolabentis, gignat, & ſpiritus vitales & animales largiter deperditi adhucdum in debito non ſint ſtatu, neque vires reſtauratæ, conſultius exiſtimo, in hoc rerum ſtatu, protracto ad ann. 62. jam ſenio, & in multis laboribus, periculisque pleno & difficili per 37. ann. Miniſterio præſtito, *remediis congruis* ſanguini ebullienti & æſtuanti obicem ponere, materiam peccantem, ſanguinem ad motum talem incitantem, evacuare, imprimis tunc cerebrum atque hepar confortando, in debito tenore, quantum fieri poteſt, conſervare. Circa quæ *judicium exaſciatiſſimum & fidele conſilium ab Excell. Veſtra* exſpecto, (oculi enim plus vident, quam oculus) *num præter ſupra laudata Exc. D. D. Camerarii remedia aliquid inſuper utendum ſit ad imminentem paroxyſmum evitandum*: optimâ ſpe fretus, *Excell. Veſtram* pro laudabili conſuetudine & dexteritate id fideliter communicare non dedignari, quod omni ævo ſummâ cum gratiarum actione laudabo atque deprædicabo. *Cæterum &c.*

Excell. Veſtræ

Reutlingæ d. 22. Aug. 1688

Addictiſſimus
M. Joh. Jacob. Fiſcher,
Paſtor & Decan. Rev. Capituli ibid.

Reſpondi d. 14. Sept. 1688.

HÆmorrhagiæ hujus enormis, nullâ unquam prægreſſâ violentiâ, ſc. contuſione &c. ſeu potius cauſa proxima referans inſigniter vas quoddam ſanguiferum intra nares, valde obſcura eſt, vel certè *ex literis* apodicticè definiri nequit. Certum eſt ètiam ſaniſſimum ſanguinem admodum fluxilem & prætenuem eſſe, nam per minutiſſima & oculos

los fugientia capillamenta arteriarum quaquaverſum ſanguis motu continuo pellitur, ab æquè minutis capillamentis venarum & vaſorum lymphaticorum ſeu reſorbetur ſeu recipitur, ulteriusque propellitur, donec ad cor redeat. Inſuper tum ſerum ſanguinis, tum illa portio, quæ in grumos concreſcere ſolet, flammam concipit, quod non ſolum inde patet, quia actu calidus eſt, ſed inſuper tales particulas illi ineſſe ad oculum demonſtrari poteſt, nam grumi ſiccati & præ illis ſerum toſtum manifeſtè flammam concipit, denique ſerum & grumos ſanguinis acres & ſalſuginoſas particulas continere guſtu percipitur antequam ſiccetur, ſed amplius ſi ſiccetur, atque deſtillatione dextrâ etiam ex ſaniſſimi hominis ſanguine multum ſalis volatilis & aliquid fixi colligi poteſt.

Forte tamen maſſa ſanguinea *Rev. Domini* aquoſior debitò eſt, nam officio per 37. annos multa adverſa pertulit, graves labores ſubiit, non ſine periculis, vitam ob aſſidua ſtudia maximam partem ſedentariam duxit, unde inſenſilis tranſpiratio impedita & ſudores ſuppreſſi fuerunt. Imprimis ob largas ſanguinis profuſiones debilitata ſanguinis præcipua virtute ſcil. calore & perditis ejus ſpiritibus, in profecta hac ætate ſanguis aquoſior productus fuit, nam ſanguinem penes quem calor & ſpiritus ſunt, non viſcera chylum in ſanguinem vertunt, ut plures credunt, egoque pridem *publico ſcripto* demonſtrare conatus ſum. An ſanguis verè aquoſus ſit? ulteriorem inquiſitionem meretur, quod facilè innoteſcet *Medico præſenti* ex cachexiæ ſignis: ob ebullitionem aut effervescentiam quandam ſanguinem vas aperuiſſe, ſtatuere vel inde nequeo, quia hæmorrhagia hæc derepentè & inopinatò citra prodromos contingit, nulla enim mentio fit æſtus præcedentis, aut cephalalgiæ, aut vertiginis, aut laſſitudinis alicujus. Acrimoniam accuſare quoque non poſſum, quia ignarus ſum temperamenti congeniti, victûs rationis, aliorumque ſignorum ſanguinis acrioris *Rev. Domini.*

Quid ſi propter obſtaculum quoddam in capillamentis arteriarum, ſanguis in capillamenta venarum & vaſorum lymphaticorum tranſitu prohibitus, illa quaſi in aneuriſma diſtenderit, quod tandem ruptum hæmorrhagiæ anſam dederit; nam in hac arteriam reſeratam credo, quia admodum impetuoſa eſt, nec *ab ullo remedio* ſiſti poteſt, ſed à ſola leipothymia ceſſat, ſcil. poſtquam cor quaſi enervatum ſanguinem ulterius propulſare amplius nequit. Aneuriſmati anſam dare potuit multa ſcriptura profundius pronato capite. Ex arteria ſanguinem exſilire conſtabit, ſi ſanguis vaſculo exceptus plus ſeri habebit, quam aliàs ex vena emiſſus. Ætate hac profecta & in anno climacterico magno occurrendum ob periculum hydropis & apoplexiæ, vitæ balſamo tam largiter profuſo, *Purgetur*

℞. *Syr. rof. f. f.* ℥iij. *Diafenn. de cichor. c. rh.* ana. ℥iß.
Extr. diacarth. ʒj. *Aq. Agrim.* ℥iß. *cinam. bugl.* ℥ß.
Dof. per 3. vel 4. d. mane cochl. iij. vel iiij. ut per vices ferum educatur. V. S. ter in Anno fcil. Menf. Octobr. Febr. & Maj. educendo ad ℥iiij. Utatur *Trag. & elect. D. D. Camerarii. Infuper gelat.*

℞. *Limat. C. C.* ℥iiij. *infund. in aq. font.* ℔iij. *per noct. mane add.*
Rad. confol. maj. tormentill. ana. ʒij.
Herb. centumnod. equifet. Agrimon.
Flor. hyperic. ana. *P. j. fem. fœnic.* ʒj.
Conf. rof. r. ℥ij. *paffiil. maj. exac.* ℥j.
Ichthyocoll. ʒij. *incif. & contuf. coq. ad conf. dim. lento prunarum calore, col. add. conf. de hyacinth. c.* ʒj. *vel ij. d. mane cochl. ij. fuperbibat jufculum.*

Reficiatur cibis boni fucci, facilis coctionis. Vitet iram.

In Paroxyfmo detur *Emulfio cum decoct. Ichthyocol. parata*, omiffo vino, detur *pulv. corall. fang. drac. unic. foff. cum aq. centumnod.* prodeft quoque *digitorum ligatura, it. liquor ftyptic. Weber.* Si vires concederent ftatim *fecarem venam in pede* : quietus maneat.

OBSERVATIO CXCIV.

Hæmorrhagia Narium.

ILLuftriffimus *Dominus Joh. Ludovicus Comes de N.* ftaturæ longæ, gracilis & valde macilentus, nephritidi obnoxius ; à multis annis plurimum muci intra nares colligit, eft ille vifcidiffimus, craffus, turbidus, nifi illum ad excretionem promoveat, in cruftam denfiffimam concrefcit, quæ poftea vix fine hæmorrhagia, cui aliàs obnoxius eft, avellitur : fubindè etiam hæmorrhoides fluunt. Vefcitur cibis optimi fucci, in pauca quantitate, parum bibit & vix ultra Libram vin. aq. coct. diluti. Fœces alvinæ plerumque induratæ, unde ani procidentiam contraxit : fiticulofus eft & fæpe fauces ficcefcunt, non tamen extra paftum bibit. Frequenter utitur *gelat. C. C. it. ol. amygd. dulc. cum fyr. dialth. pap. err. & pulv. Nephrocath. femel in feptim.* Ob metum arthritidis, cujus fubindè reliquias percipit, defluxiones crebras & quandam pedum imbecillitatem, raro exercitiis utitur, loco illorum portatur hinc inde per hypocauftum : tota hac hyeme nunquam in publicum ivit. Interea caput multum defatigat meditando & dictando

do in rebus difficillimis *Rempublicam* ſpectantibus; unde caput ſæpè valdè gravatur, dolet in occipite, quandoque in illo punctiones ſentit, urinam habet plerumque pallidam, craſſam, turbidam, ſubſidente nunc materia furfuracea, nunc farinacea alba & lapillis albis. Extrema facilè frigent, niſi probe muniantur contra frigus, facilè rurſus incaleſcunt. Intus ſemper ſentit quendam calorem & à calidis aſſumptis valde læditur. Plus plerumque mingit, quàm bibit, aut liquidi comedit. Ætatis ſuæ 56. annor. eſt 1683. Ab aliquot ſeptimanis ab acribus humoribus non ſolum in capite ſed etiam in artubus plus quam antidhac patiebatur, ſimulque venæ manuum valde intumuerunt, manusque ipſæ mane tumebant. A motu ambulatorio aut alio levi exercitio humores inquietiores evaſerunt, imprimis poſt exacerbationem doloris in rene dextro & in hypochondriis, ob quam portationem in ſella mane & veſperi primùm vix tolerare valuit, durante hac portatione magis doluit circa ventriculum, in dorſo verſus ſcapulas, eructavit multum, ob ſiccitatem faucium vix deglutire potuit, & carnes non niſi cum pulpa pomorum idque cum nauſea & aggravatione ſtomachi. Nihilominus continuabatur portatio iſta, & plus ſolito bibit, ſed non ultra Libr. j. vini bene aq. diluti. Tandem inde levamen percepit. Totâ hac hyeme minus à catarrhis & tuſſi vexabatur, quod tribuit *gelat. C. C. & lact. aq. dilut. cum paux. ſacch.* naribus attracto hæmorrhagiam narium evitavit. Non omiſit quoque *Antinephritica.*

Die 9. *Febr.* 1685. Interdiu gravamen quoddam pectoris ſenſit, poſt medium noctis ter ſine ulla cauſa antecedente hæmorrhagiâ narium correptus fuit, quâ ex nare dextra ad unc. iij. effluxit ſanguis conſiſtentiâ bonus, rutilus. *Die* 10. *Febr.* interdiu nihil ſanguinis effluxit, circa 3. noctis rediit ut & mane 11. *Febr.* rurſus unc iij. circiter excretis, ſine debilitate, æſtu, aut alvi conſtipatione. Adſcribit hæmorrhagiam hanc portationi, copioſiori potui; neutiquam continuis occupationibus in rebus graviſſimis *Imperium Romanum* ſpectantibus, nec hypocauſto in quo tota hyeme morabatur. Aggravatio & faſtidium ciborum augebantur. Circa 12. noctis largior hæmorrhagia quàm unquam invaſit. Effluxerunt ultra Libr. iij. ſanguinis floridi quidem ſed tenaciſſimi cum multo ſero. Exhibebatur *Mixtura ex aq. equiſet. burſ. paſtor. lap. hæmat. corall. ſang. dracon. conf. de hyacynth.* ligabantur brachia, carpi, medium corpus, *cucurbitæ ſiccæ & clyſt.* applicabantur, tandem cum inſtar torrentis ſanguis ex utraque nare & ore emanaret, *V. S. in brachio dextr.* unde hæmorrhagia brevi ſubſtitit: ſanguis V. S. emiſſus non ut aliis vicibus muco ſubviridi operiebatur, ſplendidus erat cum ſero mediocri, vix V. S. deligata denuò ſanguis

guis ex vulnere erupit. Pulſus nunquam mutabatur niſi hor. 7. poſt ſuppreſſam hæmorrhagiam, manſit naturalis, poſtea evaſit freq. cel. parvus, renitens tamen.

Die 12. *Febr. Ipſum veſperi conveni:* naſus frigebat, facies pallebat, pulſus frequens, cel. ſed renitens. Cœnavit cum appetitu, bibit *Emulſ. paratam cum juſcul. in quo caro vitul. & ichthyocoll. coct.* ſumpſit *de mixtura ex corall. ſang. dracon. ſyrup. corall. aq. equiſet. burſ. paſt.* Poſt cœnam hor. 9. nullum gravamen, nullam punctionem in capite ſenſit, nec tenſionem in fronte, noctu dormivit.

Die 13. *Febr.* Hæmorrhagia ſubſtitit, craſſum, viſcidum, turbidum mucum ſcreatu excrevit: naſus calidus, pulſus robuſtior, minus frequens. Ante meridiem ſurrexit, unde propè in leipothymiam incidit, facies jam cadaveroſa, extrema frigida, tinniebant aures, verum ſtatim vires recuperavit decubitu in vicinum grabbatum: pranſus eſt bene, poſt prandium aliquot paſſus non ſuffultus inceſſit, & non niſi de vertigine querebatur. Quies optimè conducit: veſperi cor palpitavit, venæ rurſus turgidæ, labia & ungues rubent. Cœnavit bene. Alvum exoneravit cubitum iturus, fœces erant molles in ſpiras contortæ, gryſeæ: noctu bibit *emulſionem* ſumpſitque *de mixtura:* dormivit ſed inquietius, & muci aliquid exſcreare valuit.

Die 14. *Febr.* mane ſine damno emunxit nares, poſt horam cum alvum nixu quodam ſolveret, hæmorrhagia rediit, ſed parciſſima & vix ad unc. dimid. ſanguis ſtatim coagulabatur, dedi *cochl. ij. mixturæ,* non ligavi digitos, ſanguinem inſtillavit *ligno fraxini calefacto:* ſurrexit circa 10. inceſſit ſine fultura, alvum bis rurſus ſine damno ſolvit. In urina pallidâ, turbidâ, lapilli duo lenticulares ſubſiderunt. Pranſus eſt bene, poſt meridiem optimè habuit quietius, cœnavit benè, mirè ſapit & reficit *emulſio.* Poſt cœnam valide tuſſire cœpit, ejecit multum ſputi craſſi, turbidi, lenti, nocte quoque plurimum tuſſire cogebatur, unde ſomnus turbabatur, ſputum erat craſſum, viſcidum, nulla ſecuta hæmorrhagia: poſt medium noctis dormivit.

Die 15. *Febr.* Mane benè habuit, emunxit ſed blandè, nihil cruoris ſequebatur. Urina turbida, pallida cum aliquot lapillis: ſummo mane ſumpſit *liquorem cum corall. r. &c.* Poſt 7. *juſc. cum gelat. C. C. ichthyocoll.* Noctu multùm tuſſiit.

Die 6. *Febr. Butyri ſaccharati beneficio* omnes cruſtas prolicuit ſine ulla cruentatione. Benè habuit, multos lapillos ſulphureos cum ſedimento farinaceo excrevit. Alvus aperta, ſitis & ſiccitas remiſerunt, plus appetit ac dum vinum biberat: minus tuſſiit, dormivit.

Die

Die 17. *Febr.* In urina lapilli erant, fœces molles, gryſeæ, in ſpiras contortæ: habitus totius admodum emaciatus, omnia oſſa tangi poſſunt & cutis etiam in dorſo complicari valet, abdomen retractum: hypochondria mollia, plane febris expers, utcunque ſummè macilentus ſit: poſt meridiem rurſus alvum ſolvit copioſe, fœces primæ maximam partem gryſeæ & fuſcæ in ſpiras contortæ; ultimæ flavæ, pultaceæ, quarum excretione ſe pondere hypochondriorum levatum ſenſit; veſperi rurſus rejecit, fæces paucæ fuſcæ in cylindrum formatæ erant. Urina clara ſubflava cum lapillis bis poſt meridiem excreta fuit. Aliquoties ſolus inceſſit & obambulavit. Circa 9. noctis admodum ſomnolentus fuit. Paulo ante ſomnum ſumpſit *de mixt.* ▽ *cum corall. r. &c.* dormit melius quam toto hoc decubitûs tempore: ſummo mane circa tertiam ſumpſit *Conſerv. roſ. parum.* Expectoratio facillima.

Die 18. *Febr.* mane emunxit nares prius *indito butyro*, mucus & cruſtæ ſine ulla cruentatione promptè ſuccedebant. Fœces alvinæ mane fuſcæ, molles, urina turbida cum ſedimento farinaceo, arenulis flavis rotundis, in mictione ſenſit leviculum dolorem, credit lapillos ſucceſſuros. Hor. 7. ſumpſit *gelat. C. C.* Toto die ſatis commodè habuit; dejecit ſemel primum mucum, poſtea ſcibala rotunda, ſcil. mucum ex glandulis inteſtini recti exſtillatum & ex hæmorrhoidibus, nam in illis ardorem ſenſit. Nocte dormivit, non tuſſiit.

Die 19. *Febr.* mane fœces alvinæ erant globoſæ, molles tamen, copioſe minxit, in urina multum ſabuli ſubſidit cum ſedimento farinaceo. Ex nare ſiniſtra emunxit mucum planè viridem copioſum, craſſum, viſcidum, ex dextra minus viridem, pauciorem minusque craſſum. Pranſus eſt & cœnavit ſatis benè, ſuâ ſponte è lecto ſurrexit, obambulavit, queritur potiſſimum de capitis debilitate, ſi diutius loquatur & diſcurrat de rebus gravioribus, quod intermittere non poteſt. Noctu benè dormivit & melius quam unquam.

Die 20. *Febr.* Mane alvum ſponte ſolvit: fœces coctæ, globoſæ, molles. Urina turbida cum ſedimento arenoſo & farinaceo. Mane obambulavit ſolus. Poſt loquelam fauces ſiccabantur lingua humida manente: pulſus optimus, diſceſſi.

Reſolutio.

HÆmorrhagia *Illuſtriſſimo Domino Comiti* à puero ad provectam uſque ætatem admodum frequenter obvenit, ſed nunquam tam larga, & plerumque ſuâ ſponte ſubſtitit, nec vires proſtravit. Ab aliquot annis rarior fuit, & non niſi parva quantitate vixque ultra unc. unic. exſtillavit, ſi anſam dedit violenta cruſtarum eductione parvo di-

gito aut violentiore emunctione. Cum itaque hoc tempore citra cauſam externam violentam prægreſſam tam largam primum ex nare dextra, poſtea per ſiniſtram ſimul, quin etiam ad fauces ingentem ſanguinis profuſionem paſſus ſit eamque ægerrimè auxiliis cedentem, non ſine virium proſtratione, neceſſum ut graves cauſæ ad illam efficiendam concurrerint.

Cauſas. I. Sanguinis abundantiam inſignem in vaſis concluſam, nam habitus corporis admodum macilentus à primis unguiculis fuit, & jam à longo tempore macilentior evaſit, unde qui ſanguini & pinguedini impendendus fuiſſet, in vaſis reſtitit: venæ admodum turgent, etiamſi nec ligentur, nec corpus multum moveat aut incaleſcat. Et licet non multum comedat, nec multum bibat, comedit tamen hujusmodi cibos, qui multum nutriunt & boni ſucci ſunt; inſuper ob defluxiones ad artus & truncum corporis dolorificas ab exercitiis corporis jam à longo tempore abſtinuit, & ſi quà quædam inſtituit, illa levicula erant, quibus vix calor ſuſcitatus fuit, ut taceam vel tantillum illorum beneficio ſanguinis conſumi potuiſſe: denique ſuppreſſæ erant jam diu conſuetæ ſanguinis evacuationes per nares & hæmorrhoides, & ſi fortè contigerunt, non tamen tantæ erant, quæ ejus abundantiam exhaurire valuerint, cui quoque impares erant *V. S. Vere & Autumno inſtitutæ.*

II. Licet fortè plethora quoad vaſa tam enormem hæmorrhagiam efficere ſola nequierit, acceſſit ei ſanguinis acrimonia, quam evincunt *Illuſtriſſimi Domini Comitis* temperamentum calidum & ſiccum connatum, mora tota hac hyeme in hypocauſto, uſus ciborum inflammabilium ſc. juſculorum ſatis pinguium, quibus frequenter *gelatinæ* addebatur, carnes minutim conciſæ; potûs paucitas, nam vix Libr. j. ſuperavit; urinæ copia potulentorum quantitatem ſuperans, unde ſanguis magis aduſtus fuit, ſymptomata ſanguinis acrioris effectus, ſcil. dolores non ſolum ad articulos ſed etiam ad partes intermedias artuum & truncum frequentes, ab illo tempore ex quo arthritidem vagam expertus eſt, indies increbeſcentes, quamvis illarum cauſa nunquam decumbere cogeretur *ab anno* 1659. *hucuſque*, ſpaſmi ſurarum ex levi etiam deambulatione evenientes, ſiccitas faucium & ſitis creberrima etiam matutino tempore, fœcum alvinarum exſiccatio, inappetentia, carnium faſtidium, impetigo ſicca in interclunio. Læſio à vino etiam 3. aquæ parte diluto, protinus cephalalgia & dolores partium augebantur, adeo ut ſibi à potu temperare cogeretur, licet ſitis illius potum exigeret, imo vix epoto cyatho protinus rurſus ſitiit. Non ſolum autem vinum ſed & alia calida ipſum lædebant.

Sanguis copiâ & acrimoniâ peccans intra nares, per oſcula vaſorum impe-

impetuoſe erupit: quia III. acceſſit ſanguinis efferveſcentia quædam, quæ inde manifeſta evaſit, quod *poſt venam ſectam & deligatam* præter morem & jam plurimo ſanguine profuſo denuo ſanguis cum impetu erupit, deinde ſuperficies ſplendidè rubuit, ſecus ac à plurimis annis V. S. conſpiciebatur, denique manus poſt tantam hæmorrhagiam adhuc fervebant. Juvarunt fervorem & acrimoniam compeſcentia ſcil. *V. S. Emulſio amygd.*

IV. Potius ſanguis abundans acris & effervescens in naribus exitum quæſivit, quia pridem per hæc vaſa ſe exonerare conſuevit, & *Illuſtriſſimus Dominus* ab aliquot annis ſingulo mane cruſtam *lacte aqua diluto add. ſacch.* emollire & fortiter emungere ſolebat, quandoque cruſtas vi avulſit, unde pars debilitata.

Quoniam *à* 12. *Febr. ad* 19. *Febr.* hæmorrhagia ſubſtitit & hactenus ſine recidiva nares fortiter emunxit; quia quoque *ab aq. ſtiptic. ex equiſet. burſ. paſt. add. corall. r. ſang. drac. & ſyr. corall. & potu emulſ. cum decoct. ordin. & juſcul. carn. vitul. cum ichthyocol.* ſiccitas faucium, ſitis, ἀνορεξία remiſerunt, & alvus rite aperta eſt viresque redeunt, aliquandiu his pergendum *ſcil. ad* 28. *Februar.* Atque unicè cogitandum erit, quomodo impoſterum maſſa ſanguinea acrior cauſa plurimorum ſymptomatum ſcil. dolorum, ſpaſmi, ſiccitatis faucium, ſitis intempeſtivæ, imo macilentiæ, corrigenda ſit. *Remedium optimum* fore videtur *Lac ea ratione, qua illud Illuſtriſſimus Dominus Comes Franc. Carl. de Fürſtenberg bibit,* ſpero illud toleratum ab ipſo iri, quia vinum jam diu *decocto dilutum* bibit, gulæ imperare novit, & hactenus nec minimum ſymptoma *à potu emulſionis* perpeſſus eſt, imo multa evanuerunt brevi hoc ſpatio ſimulque inde vires recuperat.

Si hæmorrhagia ſponte vel à cauſa externa redeat, 1. ſtatim vinum ſubtrahatur, detur *emulſ. cum juſcul. ichthyocoll. cum decoct. parat.* 2. Detur *ſingul.* 3. *horis cochl. j. vel ij. mixt. ex* ▽ *& corall. r. &c. memoratæ.* 3. Ligentur per intervalla digiti, carpi, fœmora, pedes illorumque digiti alternando. 4. *V. S.* ſi ſanguis valde inquietus ſit. 5. Intra nares fletur vel *cum turunda album. ovi imbuta pulv. ſterc. ſuilli cum pileo combuſti* indatur naribus.

Sublatâ hæmorrhagiâ ſumi poſſent *mane & veſp.* 5. *pil. ex corall. ſang. drac. ſucc. fol. quern. inſpiſſ. parat.* Semper quies ad reparandas vires *præſtantiſſimum remedium* erit.

OBSER-

OBSERVATIO CXCV.

Coryza propè continua.

REv. *D. Joh. Baptist. Härith Parochus Neustadiensis, nunc Capellanus Stülingens. d.* 22. *Jun.* 1678. Staturæ mediocris, gracilis, temperamenti calid. & ſicci : temperanter vivens, pulſum habet naturalem, urinam tenuem. Catarrhoſus, adeo ut coryzæ & defluxionibus capitis valde obnoxius ſit, cum oculorum & naſi ſtillicidio, tunc nec legere nec ſcribere, imo lucem vel lumen quoddam vix adſpicere poteſt, caput vaporibus impletur, ad crepaturam quaſi uſque, ac ſi oculos naſumque protrudere vellet, tali ardore, ac ſi plena igne eſſent omnia, & flammæ ex oculis erumperent. Hoc illi accidit inæqualiter at ſæpius, interdum 1. 2. aut plures dies, imo ſeptimanas perdurat; imprimis oritur, ſi aliquot diebus plus ſolito legit & ſcribit, maxime luce nocturna, aut ſi calore ſolis & ambulatione æſtuatur.

Si invaditur hac coryza, prægreſſa die plus ſitit, nares pruriunt, ac ſi ſem. ſynapi ori inhæreret, vaporque acris feriret nares, quo oculi naresque ſerum fundunt. Durante coryzâ plus ſolito ſitit, ſed ſi bibit, oriuntur in cerebro exhalationes, ac ſi potulenta in lapidem calentem effuſa fuiſſent, quibus magis caput oppletur. Quomodocunque caput ardet & incaleſcit, facies pallidior & decoloratior remanet.

Præterea caput dolet continuò & ſine intermiſſione gravatur, vertigine, oblivione, oculis debilibus infeſtatur, quandoque præter lapſa vix recordatur, imò difficile meminit præſentis diei. Interdum gravari ſentit circa frontem & tempora ad orbitam oculorum uſque, maximè in ſincipite, ubi illi videtur, è longinquo ſtrepitum aquæ vel venti audire. Facilè corpus æſtuatur à calore ſolis vel aliquali actione, ut montium adſcenſione, tunc deterius fit, & in capite pulſat, ac ſi ulcus ibi contineatur, vel in vaſe clauſo ebulliat liquor. In pectore gravitas & dyſpnœa, maximè montium & ſcalarum adſcenſione caput dolet. Tuſſit quandoque, magis brevi perpeſſâ coryzâ. Si elata voce loquitur vel precatur, omnibus momentis in tracheam portio ſeri defluit, ut deglutire vel ſcreare opus habeat. Ventriculus plus eſculenta quam potulenta perfert, quandoque non optimè ſe habet, licet nullius exceſſûs ſit conſcius : frigidis, maximè verò calidis læditur facilè.

Reſolutio.

IN hoc temperamento calido & ſicco, gracili & tenero, videntur in naribus theculæ ſeu favi excretorii ampliores & hiantiores debito

esse, & serum in massa sanguinea tenuius, undè perpetua coryza adest, vixque illum penitus derelinquit. Et videtur non in uno loco se hoc serum exonerare, scil intra cranium, unde levi ex causa caput aggravatur, sensus fluctuationis intra cranium, memoria debilis & cerebrum mentis operibus intentum læditur. In faucibus materiam præbet muco: intra pectus causa tussis evadit, & aliquam dyspnœam efficit: à frigore læditur, quia effluvia serosa detinentur, introrsum pelluntur, à calidis verò serum magis funditur.

In hoc affectu serum evacuandum per alias vias. *Purgando lenioribus sc. decoct. senn. tamarind. diureticis temperatis sc. cichoraceis. Fonticulo.* Sudore leviculo *mane rob. sambuc. diaphoretico ex diaphor. ♃. Bol. C. C.* Inspissandum *potu lact. bol. conserv. ros. fl. bellid. min. crem. hord.* Fugienda omnia calefacientia, siccantia, acria, salita &c. sp. vini, vina generosa, omnes excessus frigoris & caloris.

OBSERVATIO CXCVI.

Narium Obstructio.

D*Om. Emanuel König, Bibliopola Basil.* 76. annor. staturæ mediocris, satis carnosus & benè coloratus, à puero fastidivit carnes. Frequenter quoque tussiit à longo tempore, tussimque vel sola imaginatione accersere potest. Imprimis verò hyeme tussis permolesta est, & protinus affligit, si pedes frigefiant, unde propemodum tota hyeme domi hærere cogitur. Maximè ipsi molesta est narium occlusio, ob quam non indormiscere potest, & si fortè obdormiat, mox tamen somnus interrumpitur, *ab exhaustis aut injectis liquoribus acrioribus* prolicitur nonnunquam mucus tenacissimus, & licet tum aliquandiu nares patulæ sint, mox tamen iterum occluduntur. Nuper *attractis ⊖ vol. C. C. effluviis* diu depravatum obtinuit odoratum. Narem dextram vidi ferè occlusam à Sarcomate pinnæ exterioris majore sed molli, idem sarcoma occupat quoque internam partem pinnæ sinistræ, neutrum tamen ita comparatum est, ut *vel ferro vel igne* aufferri debeat. Quando naribus *liquores acriores* trahit, dolet circa os cribriforme & in occipite. Quando sinistro lateri incumbit, dolet sub mamma sinistra, atque protinus in anxietatem labitur, quæ leipothymiam minatur. Cæterum satis temperanter vivit, non sitit, nullam vertiginem nec cephalalgiam patitur. Acclivia scandens respirat facile, *Thermis* commodè usus est sæpissimè. Pulsus est æqualis, à pastu paulo celerior, cor nunquam palpitat.

Resolutio.

DUo sunt affectus consideratu digni, & vel praecipuè *Medicam opem* postulantes: narium sc. angustia permolesta, somnum prohibens & metum, licet vanum, gravioris mali incutiens. Dein debilitas decubitum in latus sinistrum consequens leipothymiam minitans. Narium angustia non pendet a polypo, cujus nullum vestigium neque in naribus neque in faucibus apparet, nec à vero & praeternaturali sarcomate, in conspectum quidem venit, ut in utraque nare intus ad latera pinnarum ibi, ubi ductus nasales inseruntur, caro tumidior, sed non penitus p. n. cum naturaliter his in locis reperiatur, verùm turgidior debito ab humore, qui naturaliter ex hac stillare solet. Praeterea etiam corpora spongiosa seu potius lamellata cartilaginea, quae membranâ infinitis vasculis capillaribus decorata sunt, & perpetuò fere mucum exsudare sinunt, turgentiora sunt, quae aërem neque ad os cribriforme neque ad fauces supra coelum palati transmeare permittunt. Quibus fortè mucus detentus ob angustiam & ab aëre è pulmonibus efflato in lentorem densatus, accedit atque angustiam auget.

Debilitas decubitum in latus sinistrum consequens & leipothymiam minitans altioris indaginis est: quia hanc praecedit dolor sub mammâ sinistra, in suspicionem venire posset pericardium aqua plenum, si pulsus inaequalis & cordis palpitatio dolorem comitari soleret. In cerebro nullum vitium est, quod hic causari potest, nam licet senex, caput tamen nec dolet, nec gravatur, nec vertiginem patitur. In cavo pectoris causa quoque non latet, quamvis frequenter tussiat, nam libere respirat. Potius crederem acres humores vel pylorum vel etiam stomachum petere, ibique aliquam rosionem efficere, nam subinde his locis supra modum nervosis laesis mamma sinistra condolet, & si continuetur afflictio, cor in consensum rapitur, ut leipothymia consequatur. Hujusmodi humores ad limbum pylori excurrunt ex ductibus bilariis & pancreatico, ad stomachum pertingere potest fermentum acrius è fundo ventriculi. Acribus humoribus illum abundare suadet fastidium carnium & delectatio à piscibus. Ambo loco facilius laeduntur, quia frequenter à multis annis usus est *pil. Francofurt.* quae loca haec denudant, & acrium humorum ipsaemet authores existunt.

Ad angustiam narium auferendam nollem suadere *Errhina acriora*, cùm inde tum lamellae tum caro pinnarum interiorum magis intumescant, allecto scil. amplius humore, prout nimirum in ophthalmia venae capillares turgidiores *acria* non tolerant. Uterer potius *refrigerantibus & demulcentibus scil.*

℞. *Fol.*

℞. *Fol. semperviv. maj. Mj. vel ij. Contusis affund.*
Aq. nymph. rosar. portul. ana. ℥ij. *Col. expr. add.*
Mell. ros. ℥ß. *vel* ℥. *Msc.*

Vel ℞. *Lact. capr. rec.* ℥iij. *sacch. cand.* ʒij. *Msc.*

Vel. ℞ *Lact. vaccin.* ℥iij. *add cochl. j. hujus mixturæ.*

℞. *Ol. amygd. d. syr. viol. vel dialth.* ãã. ʒij.
Aq. malv. equin. ℥ß. *Msc.*

Liquores isti tepidè vel naribus attrahi vel syringâ injici possent. Vel interiora narium illinantur *butyr. rec. cui aliquid sacch. admixtum sit*, vel *penicillo* quo usque pertingere licet blanda manu *hoc linimentum* indatur.

℞. *Album. ov. N. j. agitetur frustulo aluminis, donec crassescat, add. ung. rosac.* ℥j. *acet. de litharg.* ʒij. *Msc. diligenter in mortario plumbeo.*

Si *pulverem* exoptet, paretur *talis.*

℞. *Sem. Cydon.* ʒß. *Gumm. tragac. sel.* ʒj.
Sacch. cand. alb. ʒij. *Msc. F. Ps. de quo subindè parum hauriatur.*

Propter debilitatem decubitum consequentem optimè faceret in hoc senio, si sibi familiarem redderet *tinct. ambr. & tinct.* ♂. *de priori mane posset sumere gtt. vj. vel viij. cum aq. meliss. cui pauxill. de syr. flor. tunic. additum fuisset: de altera* sumere posset *Vesperi hor.* 5. *gt. xv. cum pauxillo vini.*

Post pastum prodesset *quandoque pulv. stom. Birckm. ad* ʒj. *cum pane tost. & vin. madefact.*

Quando catarrhi cum narium obstructione urgerent, vel maximè prodesset *Conserv. suspensoria Craton.*

℞. *Conserv. ros. r.* ℥ij. *Conf. majoran.* ℥j.
Ther. Andr. ʒj. *Bol. Armen. Or.* ℥ß. *Msc. diligenter.*
Dos. ʒj. *vel ij. tempore somni.*

Diætam accuratam observet: fruatur cibis euchymis & eupeptis, non tantopere frigidum aërem horreat.

Die 3. *Mart.* 1676. *scribit Dom. Æger. Ol. amygd. d. cum lacte* citò nares aperit, verùm cito rursus siccantur: *ab usu aq. cum succo sempervivi maj.* diutius apertæ manent, postea illinit *linimento*: si clau-

sis

sis naribus lectum petat, indormiscere nequit, si verò apertæ sint, dormit. *D. D. Bauhin. suasit syr. anodyn.* unde bene dormivit, suasit insuper *pot. laxat.* Morbus durat jam ultra semestre, unde impatiens fit, lubentius in publicum prodiret. *Pulvis* nares non aperit, *gummi* nimium adhæret. Utitur *Tinct. ♂. & ambræ diligenter.*

Respondi, ut pergeret *aq. cum succ. semperviv. It. ung. in aq. viol.* coqui *possent, cui add. succ. semperviv. rec.*

Die 24. *Mart. scribit* se per d. 8. usum fuisse *liquore ex semperviv. cum aq. fontan. elicito & linim.* Siccitatem non ultra semihoram remisisse, & mox rediisse: ait se propediem in publicum proditurum, *linimento* perrecturum, quod nares aliàs alternatim noctu apertas detinet. Ipse adhuc conqueritur debilitatem à ventriculo & liene, unde etiam hac nocte dormire nequiit.

Scripsi, ut in publicum prodiret, *linimento* pergeret, contra debilitatem misi *pulv. antiepilept. ex ♁ diaph. cinnab. nativ. diaph. ♃al. C. C. ph. pp. oc. ♋. pp. &c.*

OBSERVATIO CXCVII.

Fœtor Narium.

Virgo, ut creditur, ex Regio Stemmate oriunda, 15. annor. teneræ constitutionis, facie pallidâ prædita. *Mens. Januar.* 1682. *petit Consilium.* A 5. annis fœtore narium afficitur, qui magis magisque crescit, eoque jam pervenit, ut non solum adstantibus, sed & *ipsissimæ Ægræ* molestus & abominabilis fiat. Mucus emunctus striis interdum cruentis mixtus, nonunquam sanguini grumoso nigricanti similis valde fœtet. Nares pridem, etiam ante annum adhuc raro, etsi muco infarctæ essent, emunxit, unde ob muci detentionem ozænam enatam credunt domestici & familiares. Interdum in cute capillata capitis tubercula emergunt, illisque durantibus fœtor aliquantisper cessat, quamprimum evanescunt, Fœtor redit molestior. Usa *est purgantib. ceph. & antiscorb. ex nasturt. &c. Pulv. stom. it. nasalibus ex succ. nasturt. &c. Aq. virid. Hartm. vel potius Plateri : Elæosacch. pulv. sternutator.* Ex horum usu præcipuè aliquantulum remisit, vel potius imminuebatur, non auferebatur.

An Mensibus jam dotetur, non scriptum fuit : nomine Sereniss. Ducis Viduæ Würtembergicæ scripsit D. D. Joh. Georg. Gmelin, d. 28. *Dec.* 1681.

Reso-

Reſolutio.

FOetor iſte narium non videtur vera Ozæna eſſe, vix enim credibile eſt, illum ab ulcere narium originem ducere, nam durat jam ultra 5. annos, in cujus temporis decurſu vix fieri potuiſſet, quin oſſa ſpongioſa narium, illarumque inſterſtitium, imo ſubjectum vomeri os palati carie affecta fuiſſent, cum membranæ, quibus oſſa operiuntur, tenerrimæ ſint, & caries etiam primo levicula longè lateque ſerpat, ſi oſſa admodum poroſa corripiat, imprimis in tenella ætate, adeo, ut caries latere non potuiſſet, ſed manifeſtè in oculos occurriſſet, quam tamen non obſervatam fuiſſe *ex hiſtoria* patet, & ſi quæ viſu aut tactu cognita fuiſſet, vix tacuiſſet. Inſuper vix toleraſſet *Aq. virid. Hartman.* aut ſaltem manifeſtè illam damnoſiſſimam comperiſſet: verùm, an patienter tulerit *hanc aq. ex hiſtoria* non patet, forſan plus de muco emunxerunt acria hæc, quàm naturalis excretio poſcebat: denique ſi ulcus cum oſſis carie conjunctum intra nares abſconditum fœtoris cauſa eſſet, non ſolum mucus emungeretur, ſed quoque ichor ſanioſus ſero lactis turbido ſimilis ſuâ ſponte exſtillaret, quale ulceris pus eſſe ſolet, quod caries maximè circa partes nerveas comitatur. Potiùs mucum intra cavernas labyrintheas narium cumulatum fuiſſe, veriſimile eſt, quia, quod naturaliter ex poris & glandulis harum partium exſtillare ſolet, copioſius effluxit & ob emunctionem neglectam detentus fuit, nam rariſſimè & diu nares non emungere ſolebat, unde non ſolum cavernæ dilatatæ fuerunt, ſed quoque ob moram mucus fœtorem contraxit. Muco copioſe materiam ſuppeditari ex tota maſſa ſanguinea, probabile eſt, quia faciei pallor *Sereniſſimam Virginem* cachecticam prodit. Materiam hanc, quæ ſerum ſanguinis eſt, non ſolum ſulphuream, ſed quoque valdè ſalinam *à D. Medicis* reputari, ſuſpicari licet, quia *foris & intus antiſcorbutica* adhibuerunt, præterea obſervatum fuit, puſtulis in cute capillata emergentibus fœtorem aliquantulum ceſſaſſe, ſcil. ſero hoc ſalino aliorſum derivato, denique ob ſalinam ſuam acrimoniam reſerat ſubindè oſcula vaſorum ſanguiferorum, undè muco ſubindè ſtriæ cruentæ permiſcebantur, imo ſanguis copioſior exſtillans, in grumum quendam atrorubentem induratur.

Indicationes igitur erunt in tota maſſa ſanguinea acrimoniam corrigendam, ſero vitioſo alibi exitum parandum, cumulatum intra cavernas narium mucum eluendum & porulos intra illas aliquantulum coarctandos. Ergo 1. Prodeſſent *antiſcorbutica ex. gr. conſ. cochl. acetoſ. acetoſell. add. diaph. ♃al. pulp. pom. aurant.* 2. Sero alibi exitus parari poſſet *Menagogis*, ſi menſes exitum affectarent, *ſpec. menag. aut diaph. ♂. ante novilun. exhibitis. Fonticulum* fortè detrectabit, aliàs

utilis eſſet in tibiæ ſin. parte internâ. *An corpus multis purgantibus defatigandum ſit?* dubito, cum tenella ſit. 3. Elui mucus optimè poterit *lacte diluto aq. roſ. alb. add. pauxill. ſacch.* quod diligenter naribus hauriendum *non ſolum manè, ſed quoque interdiu idque calide.* Id proficuum & ſolum ſufficere comperi *apud Illuſtr. Dn. Com. de Sulz.* Si cruſtæ induratæ nares obſtruant, prius emolliantur *butyr. rec. cui aliquid ſacch. admixtum fuerit.* 4. Poruli roborari poſſent & ſine damno coarctari *liquore collyrio ſimili.*

℞. *Aq. Hed. terr. equiſet. roſ.* ãã. ℥j.
C. C. uſt. ʒß. *lap. calam. tut.* ana. ℈ß.
Sacch. ♄ni ℈j. *Moſch. gr.* j. *Mſc. D.*

Aliquando Monacho amplas cavernas habenti, & fœtidiſſimum mucum cumulanti poſt elotionem indidi turundas imbutas colchotar. ⊖l. *prope edulcor. cum mell. roſ. mixt. cum fructu.*

In victûs ratione diſſuadenda ſalita, & fumo indurata imprimis, ut & abuſus ſaccharatorum.

OBSERVATIO CXCVIII.

Fœtor Narium.

GEneroſ. *D. de H.* 20. circiter annorum, *in Collegio Illuſtri* vivens, per aliquot annos in naſo (quem à natura depreſſum in ſuperioribus ac anguſtum habet) ulceroſam alit diſpoſitionem non quidem perpetuam, ut refert, modo enim ſe dolorem ceu excoriatæ partis ſentire, modo cruſtam emungere, modo cruorem, ſæpius malum emittere odorem, aliquando penitus nihil deprehendere dicit. Ab æſtu corporis, ſeu à ſole, ſeu per exercitium, ſeu per exceſſus (debauches) contracto malum odorem & ipſum affectum augeri obſervat. *Generoſiſſ. D. Parens,* ut *Tibi* hæc reſcriberem, & *Tuum peterem Conſilium*, me rogavit : rogo ergò proximè, quid ad mali hujus radicalem extirpationem ſuadeas, & an equeſtria ipſi indulgenda exercitia, tranſcribas, *à Dno Parente* gratitudinem expectaturus realem. *Vale &c.*

Excell. Tuæ

Tübingæ d. 19. *Novembr.* 1682. — Addictiſſimo E. R. Camerario, D.

Reſolutio.

AN ozæna ſit, dubito, cum jam ab aliquot annis durarit, nihilque exulcerati videatur, deinde quia non continuò fœtor, ſanies aut

cruor animadvertitur. Si enim ulcus adesset intra nares, pridem corpora fungosa, cartilaginosa, osseave carie affecisset, tenuissima enim membrana multis vasis capillaribus vestitur, quæ ab ulcere facilè & brevi tempore exederetur. Quia nasus depressus & in postica parte constrictus mucus intra anfractus haud ægrè detinetur, morâ inspissatur ab aëre potius per nares exeunte fervidiore, quam per illas attracto, atque in crustam abit, sæpeque fœtorem contrahit. Copiosius cumulatur post excessus, & si corporis motu sanguis fluidior reddatur, perpetuo enim madent, maximè in partibus posticis, ut aliàs & nuper in capite cervino ac equino vidi. Cumulari liquorem citra exulcerationem jam aliquoties vidi, nunc in crustam, nunc in mucum tenacem crassum concretum eumque fœtidum. *Illustr. Comes de Sulz.* à 23. ann. & ultra hanc molestiam passus est. *In curatione* præcipuum momentum consistere observavi *in diligenti elotione muci*, quam præstiti potissimum *lacte aqua diluto cum pauxillo sacch.* naribus hausto. *Illustriss. D. Comes digitale argenteum* habet ad hanc rem destinatum. *Elotio hæc* facienda *mane* postquam surrexerit, *&* *vesperi* antequam cubitum eat. *Evacuantibus & revellentibus* aliquid præstatur, sed non multum, quia continuò sanguis in vasa capillaria corporum illorum anfractuosorum pellitur, & ex illis lympha transudat, *à nimio illorum abusu* potius aliis partibus gravius damnum accersiri posset, prout *Illustr. D. Comiti de S.* evenit; nollem tamen illa penitus intermitti, sed moderatum usum esse: prodessent *purgantia sc. pil. cephal. semel in mense post parcam cœnam à ℈j.* sumptæ, *Hyeme, Vere & Autumno. It. V. S. Fonticuli* molesti essent in hac ætate & equestribus exercitiis destinato, quæ non intermitenda arbitror, licet sanguinem fundant, plus commodi dissipando afferunt. Quia excessus nocent, bona cum etiam reliquæ valetudinis venia illos fugiat, simulque in victu serum augentia vitabit. Ad fœtoris correctionem *Balsam. apoplect.* illiniri pinnis intus posset. *Die* 28. *Nov.* 1682.

OBSERVATIO CXCIX.

Ozæna seu potius Crustæ narium.

VIr annor. 40. cæteroquin sanus, affectum gravem in Naribus persentit, uti credit à variolis in teneris annis contractum, veritus ne incrementum sumat & tandem in malum immedicabile degeneret, auxilium quærit, & affectus sic se habet.

In naribus habet uti credo ulcus seu Ozænam, nam crustas quotidie

tidiè è naribus digito educit, quæ aliquando narium principio adhærent, aliquando & majori ex parte intimis narium partibus, quas si digito in nares immisso expediat, plerumque aut saltem sæpe hæmorrhagia sequitur; crustæ sunt albicantes, sæpè & plerumque rubræ & ex rubro nigricantes cum modico pure laudabili & cocto, ex parte quâ naribus adhærent; hæmorrhagia sæpe de die, sæpius autem nocte sequitur, quia *Patiens* quandoque medius inter somnum & vigiliam, imo etiam dormiens, assuevit crustas educere, sic somnolentus parum sollicitus, an sanguis rite per nares effluat nec ne, non rite quandoque se locat, ut rectè effluere possit, sic absque dubio extravasatus & stagnans incrassatur, nam de die per nares & os attractus in magna copia educitur ac exspuitur, & quò sæpius crustas absolvit & educit, eò sæpius hæmorrhagia sequitur, & quo magis hæmorrhagiam patitur, eo majori in quantitate de die sanguinem exspuit aut per nares educit. Cæterum eductis crustis levatur & sibi persuadet, hunc affectum esse *loco Fonticuli*, per quem multa materia excrementitia evacuatur, & naturam hunc per locum assuevisse omnem materiam morbificam evacuare: nihilominus quia capitis gravitatem aliqualem & narium persentit, veretur, ne successive malum increscat, serpat, ossa corrodat, & immedicabile malum aut apoplexiam causet.

Persentit insuper *dictus Vir* aliqualem debilitatem circa ischium dextrum, & veretur, ne ætate accrescente fiat ischiadicus, quia *ejus Parentes* illâ valde molestati sunt.

Quærit itaque, quid faciendum? an negotium naturæ ulterius sit committendum, an verò cura ineunda & qualis? rogat ergo humillime Excell. Vestr. dignari velit quæ facienda præscribere, & tandem quærit 1. An Balneum Piperinum frequentandum, aut aliud. 2. An Fonticulus faciendus, & si faciendus, qua in parte. 3. An Nicotianæ pulvis naribus attrahendus, & an solus, an & qualibus oleis humectatus. 4. An forsan nares oleo saturnino inungendæ: verbo quid faciendum?

Interim commonefacio, *V. S.* quæ ad tollendas hæmorrhagias *utile* habetur *remedium*, *hoc in Patiente* intermitti, quia ante 6. circiter annos *vena* illi *secta est*, à qua non melius sed pejus habuit, quia palpitatio cordis, timor aliæque passiones hypochondriacæ, quibus tunc obnoxius fuit, & ad quas adhuc inclinat, auctæ sunt. Deinde commonefacio, quod hæmorrhagiæ aliàs etiam sit valde obnoxius, nuper iter fecit, & vinis variis ac fortioribus se recreavit, inde in hæmorrhagiam contumacissimam ab hora 8. mat. usque in hor. 8. vesp. durantem incidit, illa quidem fuit absque insigni virium jactura, alias citius *sanguinem sistentia medicamenta* adhibita fuissent, & forsan hac hæmorrhagiâ præservatus est à morbo aliquo imminente, sic si *Balneum*

consu-

conſuleretur, an non eſſet hæmorrhagiæ imminentis contumaciſſimæ periculum. Hæc ſunt itaque, quæ exponenda mihi neceſſaria videbantur, *Excell. Veſtr.* deſuper conſulat, & quæ facienda imperet, ut ſanitas inde *huic Viro*, ſi poſſibile eſt, reddatur, aut ſaltim majus malum impediatur, quod Deus avertat.

Tugii Helvet. d. 1. *Maji* 1692. Beat. Franc. Bachmannus, M D.

Reſolutio.

OZæna an ſit affectus nec ne? definire nequeo, quia nulla fit mentio fœtoris, qui ozænæ ſemper comes eſt, atque non ſolum *ab Ægro* ſed quoque ab aſtantibus etiam eminùs percipitur; videtur quidem cruſtæ adhærere pus, ibi ubi cruſta eſt & quidem coctum, verum tamen pus non eſſe videtur, quia etiam narium mucus in naribus detentus ab inſpiſſatione per calorem narium & exſpiratum ex pulmonibus calidioribus aërem talem colorem & conſiſtentiam adipiſcitur, imo per moram in cruſtam mutatur; ſi muco ſanguis permiſcetur, cruſta fit atrorubeſcens. Et planè non veriſimile eſt, ulcus intra nares deliteſcere, quia ſi tale quid in naribus lateret, non tot annis duraſſet, quin naſum, vomerem, lamellas & tubulos cœcos exediſſet, imo etiam palatum, & manifeſte ulcus in conſpectum veniret, nam putat vitium occepiſſe poſt variolas perpeſſas in tenera ætate. Mucus gignitur in naribus ex ſero, quod ex poris membranarum inveſtientium tubulos cœcos & lamellas mirè complicatas continuo exſudat, & ex oculis per ductum naſalem ad latus externum utrinque intus effunditur, ac à calore aëris potiſſimum ex pulmonibus calidis exſpiratur, aliquando etiam ab externo inſpiſſatur, & ſi non ritè emungatur, aut tempeſtive, viſcidior redditur, & tandem in cruſtas abit, quæ pertinaciter lamellis, interſtitio narium & lateribus internis adhæreſcit: ſi mucus in poſtica parte narium diutius moretur, puri ſimilis fit, imprimis intra tubulorum cœcorum interſtitia verſus os cribriforme, & non rarò fœtorem contrahit, *ut apud Illuſtriſſ. quendam Comitem obſervavi* citra exulcerationem. Hæmorrhagia narium ſequitur violentam avulſionem cruſtarum adhærentium membranæ in parte anteriore ſeu in aditu narium, quod Fretum aëris vocant, & in poſteriore verſus tubulos cœcos, nam hæ membranæ nares intus ſuccingentes innumeris vaſis ſanguiferis capillaribus præditæ ſunt, eoque frequentius fit, ſi crebro vi quadam avellantur, quod *D. Æger* facit interdiu vigilans, & noctu ferè inſcius digitis intruſis, fortè quia cruſtæ ipſi moleſtæ ſunt, & ingreſſum ac egreſſum aëris per nares impediunt per ductum è naribus ad palatum pertingentem. Promptior ſequitur & largior hæmorrhagia, quia *D. Æger* ſanguinem tenuem & flu-

xilem habet, nam eſt hæmorrhagiæ narium valde obnoxius, illamque nuper itinere vinique generoſi potu accerſivit.

Affectus non negligendus, nec naturæ jam afflictæ committendus, ſed imbecilli ſuccurrendum *congruis remediis & obſervatione cautelarum neceſſariarum*, nam omnino tandem ulcera narium timenda forent, quæ exeſâ tenerrimâ membranâ, quâ nares intus ſuccinguntur, oſſa corroderentur non ſine turpitudine faciei & tandem vitæ periculo. Hæmorrhagia frequens ſanguificationem & caput debilitat, & ob nimiam ſanguinis profuſionem cachexia atque omnino apoplexia timenda foret, eoque magis, quia jam caput gravari ſentit.

Prodeſſet ipſi 1. *Potio laxans ex infuſ. ſenn. rhabarb. agar. in aq. potius, quam vin. medicat. pulv. aut pilulæ, infuſ. add. mann.* bibat *per dies* 3. *Vere & Autumno.* 2. *V. S. parca* non noceret *in brachio.* *Fonticulus* excitetur in brachio ſin. præſtaret hoc, quam ex nare *Fonticulum* facere. 4. Ad attemperandam maſſam ſanguineam bibat *ſerum lact. alterat. rad. ſcorzon. herb. hepat. nob. fragar. pimpinell. ſanguiſorb. acetoſ. add. ſem. fœnicul.* 5. *Pulv. corallor. ſang. dracon.* ♁ *jappon. Externe* cruſtas emolliat *butyr. recent. add. ſacchar. naribus* trahat *lac dilutum aq. centumnod. aut tener. folior. quern.* *tabacum* non convenit propter acrimoniam; paratur aliàs *ex ſacchar. penid. cum rad. irid. Flor.*

Propter incipientem dolorem iſchiadicum prodeſſent *Thermæ*, at propter tenuitatem & acrimoniam ſeri illas ſuadere non auſim: illam aufferunt *ſudores matutini ſpontanei, frictiones panno laneo* à coxa deorſum ad tibiam.

Accuratam diætam obſervet, vitet valdè ſalita, aromatibus condita, valdè ſaccharata, in butyro frixa. Vinum diluat *decoct. rad. biſtortæ.* Spirit. vini & vina generoſa nocent, bibat rubrum potius quàm album nimis ſulphuratum.

NB. Cruſtæ promptius renaſcuntur, 1. quia poſt tot avulſiones membrana aliàs lævis & lubrica cum porulis exaſperatur. 2. Intumeſcit & incaleſcit. 3. Cum ſero aliquid ſanguinis transſudat, unde ſerum citius inſpiſſatur, quod videmus in pueris & puellis, ſi cruſtulas poſt leves excoriationes in variolis aliiſque puſtulis avellant, aut illas perfricent ad ſanguinis uſque exſudationem.

NB. In Coryza & *abuſu pulv. tabaci* intumeſcit membrana narium, ut aëri vix tranſitum ad palatum aut ad receptaculum aeris concedat cum odoratûs abolitione.

OBSER-

OBSERVATIO CC.

Ozæna.

REv. D. *Joh. Georgii B. Pastoris Lindav. Uxor.* 40. annor. staturæ oblongæ, vivit in matrimonio sterili à 17. ann. Olim carnosior, nunc macilenta : à 12. circiter annis mucus è naribus cum fœtore prodiit. Ante 7. circiter annos menstruata morti Soceri adstans territa, unde fluxus iste parcior fluxit & statim die seq. remisit, statâ tamen periodo rediit hucusque semper, ante tamen hunc fluxum imminutum jam vitium in naribus passa est. Eodem tempore usa est *Thermis Badensibus* jam hoc vitio præsente, *Thermæ* illam non juvarunt. Jam ab aliquo tempore doluit caput tantum supra oculos, mane in tempore dextro potissimum, putat inde tinnitum descendere ad articulum maxillæ inferioris, postea prodiit ex auribus humor viscidus, crassus, quasi in duras crustas compactus, quod aliquandiu evenit, nunc ad fauces delabitur, ibi agglutinatur illumque quasi in membranam crassam inde educere valet, fœtoremque magnum ex faucibus & naribus emittit. Nasus friget, menses nunc parcius, nunc paulò fortius fluunt, nunquam tamen ultra biduum, simulque calorem in toto corpore percipit, quando in lecto dorso incumbit, videtur aquas sibi suppositas esse in dorso, os semper siccum est & lingua alba, si quid ad humectandum assumit, statim omnia rursus exarescunt. Splenem quoque molestiam parere subnectit. Urina *d. 26. Octobr.* 1694. subpallida. Non decumbit, obambulat, at templum non semper diu tolerare valet.

Die 29. Oct. 1694. quo me per vicinam consuluit, scripsi me affectum ozænam credere, quia fœtorem per os & nares exspiret, idque vix sine carie superiorum ossium spongiosorum prope ethmoides, cum jam ab aliquot annis duret, doleat in fronte supra oculos, fauces exarescant, macilentior fiat, corpus incalescat. Mensium fluxum imminutum hujus ulceris non causam sed productum esse, malè quoque hic lienem accusari. Suasi *Pil.*

℞. *Extr. Guajac.* ℥iij. *Extr. veron. bellid. min.* ãã. ℥j.
Castor. ʒß. *Xyloal.* ℈ß. *C. C. ph. ppr.* ℥ij.
Oc. ♋. *pp.* ℥jß. *Bals. copaib.* ʒj. *F. cum mucilag. tragac. Pil. No xxxx. ex* ℥j.
Dosis mane No. vij. vesp. v. mane superbibat jusculum alteratum.

℞. *Herb. agrimon. fl. bellid. min.* ãã. *p. j.*
Sem. fœnic. ℥j. *Passul. maj. exac.* ℥ß.
Coq. in jusc. carn. insuls. Mens. ß.

Naribus

Naribus injiciatur blandè *Syringâ seq. decoct.*

℞. *Herb. agrimon. fol. semperviv. coq. cum lact. & aq. ãã. ℥iiij. col. add. mell. rosat. cochl. j.*

Injiciat *manè* supinè recumbens. Quando surgit & *toto die crebro seq.*

℞. *Herb. betonic. agrimon. veron.*
Flor. ros. r. ãã. P. j. mell. cochl. j. aq. ferv. Mens. ß.

Pulveres intermittat. *Purgantia* non prosunt. *Acria* fugiat, ne ulcus fiat serpens. In victu vitet salita, fumo indurata, valde aromatizata, suillam & ovillam carnem, betam, brassicam & rapas muriâ conditas, pastas farinaceas, vinum diluat *decoct. Jassafr.* aerem frigid. nivosum vitet. *Fonticulus* excitetur in brachio sinistro.

Vid. Bonett. in Thesauro Medico-Practico L. 2. de Morb. capit. c. 48. *p.* 1031. & 1034.

Die 24. *Decembr.* 1694. *scribit R. D. Joh. Georg. B.* & putat *remedia* uxorem non juvare propter hyemem. *Mane Syringâ lac* injecit, postea *pilulas* sumpsit, antequam surrexit, rursus *lac* injectum fuit: *purgans* bibit *dec. lac injectum* multum muci eduxit, sed solum per fauces, mucus erat albus, interea quotidie è naribus emungit materiam mucosam & fœtentem, si cesset *ab injectione*, statim intra narem exsiccatur in crustam, quâ demtâ, si postea mucum per fauces elicit, fœtet: hic diversus videtur ab illo, qui *syringatione* elicitur. *Aquam interdiu injiciendam* diligenter continuat, at & illa statim ad fauces penetrat, nihilque educit. *Pilulæ* non purgant, ac tormina pariunt, sæpe constipatur per dies 2. vel 3. quandoque in uno die 5. vel 6. alvus solvenda. *An his pergendum? an fonticulus excitandus?* Tinnitus & fragor aurium manent, nasus vesperi semper friget. *Pilulæ* deficiunt. Bibit semper *lac caprin.* ad calorem mitigandum, *an pergendum?*

Responsum misi d. 29. Dec. 1694.

UXor patitur Ozænam, quia mucus fœtidus emungitur, aut versus fauces delabitur. Ozæna suspecta est, quia malum jam per annos durat: mucus tamen fœtorem contrahere potest longâ morâ intra cavernas narium miras, *quas descripsit Bartholin. junior.* Non provenit à cerebro, quia per os cribriforme nihil transsudat, sed ex membranis tubulorum ossis spongiosi tenuis convoluti, unde aures semper madent, quia supernè moratur dolorem supra oculum, & veluti

luti hemicraniam excitat: ossa nondum cariosa sunt, licet nasus frigeat. Mucum retrorsum ad fauces ferri non mirum, quia amplum foramen versus fauces patet, amplius forte factum ob crustam fluxum antrorsum impedientem. Mucus ex cavernis proliciendus, cavernae eluendae, illarum glandulae roborandae.

1. Ante omnia crassa emollienda *butyr. cum sacch.* 2. *Tractu lactis intra nares.* 3. Corroborandae cavernae *decocto interdiu. Intus* proderunt *Pil.* quae non purgant, *mitiores.*

℞. *Succ. veron. bellid. min. Agrimon. inspiss.* āā. ℥ij.
Extr. castor. ʒß. *Pulv. antihect. Pot.* ℈iiij.
Cinnab. Ung. ℈ß. *Ol. rorism. gtt. ij. Msc. F. Pil. ex* ʒj. *No. xxx.*
Dos. Mane No. v. cum aq. betonic. non purgant.

Fonticulus excitetur propediem. *Lac caprillum* non nocet. Alvum apertam habeat quotidie.

OBSERVATIO CCI.

Genarum Abscessus.

DOm. *Vincentius Frumb, Secretarius Consilii Secretioris Sereniss. Elect. Bavar. & Consiliarius Revisionis Monachii.* Vir temperamenti biliosi, capite praehumido, alioquin corporis & animae diaetae leges utcunque exacte observans, nihilominus ante biennium, 1684. aestivo tempore in genam sinistram passus est defluxionem catarrhalem tam copiosam, ut nec *appropriatis aeque internis ac externis remediis adhibitis*, discuti potuerit, sed diversis in locis fuerit, separatis abscessibus factis, suppurata, ita ut 4. mensium spatio opus fuerit omnium ulcerum ad perfectam usque consolidationem.

Nunc ferè eodem anni tempore 1686. recidivâ afflictus est similis affectûs genam dextram occupantis, intra duos menses circiter tamen curati. *Merito nunc, qua ratione posthac à simili insultu praeservari possit, Medicos consulit.* Quibus inter alia praecipue considerandum est, quod *nec Venae sectione nec revulsoriis purgantibus* (*nec binis fonticulis* in brachiis licet copiose manantibus) tempore licet opportuno adhibitis, praecaveri potuerit jam apparentis tumoris suppuratio, sed potius etiam *post Venae sectionem & copiosam purgationem* tumor incrementum sumpserit deterius, quamvis viscera habeat sana.

Quibus ita se habentibus puto *sequentium usum* posthac *fore congruum.*

gruum. *Vere & Autumno*, licet non sit plethoricus, instituatur *V. S. sed parca*, ideo solum, ut fermentativus hisce temporibus massæ sanguineæ orgasmus inhibeatur, quo minus eodem separati humores consueto quasi jam decubitu in dictas partes affectas jam debilitatas cum phlegmonoso humore præcipitari possint. Idem efficient allegato tempore quoque *institutæ epicraticæ purgationes*, præter evacuationem *a binis fonticulis* jam introductam.

Econtrà in hoc individuo reprobari debet *abusus cucurbitularum scarificatarum singulis mensibus ad* ℔ß. evocato cruore in corpore tam gracili, talia (utinam non incaute) *præscribentes Medici*, quæso mihi reddant sufficientem, sine pertinacia tuendi erroris gratiâ, rationem damnarent utique *singulis mensibus repetitam Venæsectionem ad* ℔ß. utpote nimis crebram & copiosam? par est delictum, quocunque modo nimium sanguinis detrahatur, præsertim *scarificatione*, ubi non nisi flos sanguinis detrahitur, uti intelligenti patebit.

Hoc anno, ob tardè institutam Venæ sectionem vernalem, utpote 1686. *Mense Junio primùm*, forsan supersedere posset *Autumnali*, licet sanguis non fuerit laudabilis, nempe cum superficie gelatinosa, forsan propter massam sanguineam jam suppuratoriâ infectam fermentatione. *Hæc de remediis ex Chirurgia.*

Pharmaciam quod spectat, notandum, licet phlegmone genæ utriusque in principio promiserit internam in ore suppurationem, secuta tamen non est sine accedente quoque potiori ad extra. Præterea notabilis erat in abscessu genæ dextræ extractus globus, compactæ materiæ fœtidæ, bucellæ instar ex charta tornatim convolutæ, evidenti argumento, *resolventia* imparia fuisse, conglomeratæ huic massæ fundendæ vique atomos insensibiliter disparentes resolvendos.

Cæterùm *tempore vernali post præviam Venæ sectionem, purgationem, præcipuè temperatis cholagogis & hydragogis institutam* denuò magis depurari posset massa sanguinea *vino medicato laxativo* alioquin proficuo. *In autumno verò decocto aliquo ex lignis temperato* cum sudore *ad octiduum saltem*. Intermediis temporibus, puta hyemalis & æstivi solstitii tempore, ad massam sanguineam rectificandam proderit *usus pulveris viperini*. Item capitis corroborandi gratiâ, ne tam facilè ob nimiam humiditatem affluxum recipiat, *opiata, seu electuarium ex cephalicis paratum ad noctem ante somnum.*

Defluxionem urgentem inhiberet *exigua dosis pilularum de cynoglossa*

glossa, quas si vereatur superstitiosè *propter ingrediens opium*, aliæ catharrhales substitui poterunt, vel usus *potus Caffeé*, quandoque ad subsidium debilis stomachi, alternando sorbillatione *Succolatæ Hispanicæ*.

Quoad diætam videtur aëris inclementiam patiens, (cum inde sciat certam offensam) studiose declinare suapte. Alvum habet liberam, congruis etiam utitur alimentis æque in qualitate ac quantitate, nec animi laborat morbis. Somnum & vigilias ritè observat. Forsan obest exactæ sanitati vita sedentaria *Literatis* consueta. Circa speciem potûs subsisto, *an non Rhenanum Necarico vino præferendum?* credo enim vulgaria vina, quæ *Monachii* venduntur, esse *Necarica* nominalia, realiter *ex Franconia*, de quibus manet *Adagium* Francken-Wein/ Krancken-Wein. *Hæc requisitus conscripsi, salvo aliorum judicio.*

Mense Augusti 1686.

T. T. S.

Resolutio.

Historia missa fuit die 22. *Mart.* 1687. Heiligenbergâ.

GEnæ utriusque abscessum diversis temporibus factum diffiteri nequit, productum fuisse ab insigni stagnatione sanguinis tum intra vasa capillaria, tum in carne laxa genarum extra vasa, qui nullo ingenio prohiberi, quin ambo ad suppurationem tenderit. Quæ verò occasio hujus stagnationis fuerit, non usque adeo clarum est. Fortè impuritas sanguinis seu particulæ viscidæ, lentæ, crassæ in massa sanguinis contentæ solæ accusari nequeunt, cum temperamenti sit biliosi & cætera temperatè vivat, nec pellis mucosa *in ultima V. S.* sanguinem operiens pituitosæ impuritatis aut depravationis index est, cum sit caloris effectus, ab illo enim serum inspissatur, & talem consistentiam contrahit, unde etiam tali facie in febribus continuis & in pleuritide apparet, nec solas particulas acidas massæ sanguineæ culparem, quamvis multi in abscessuum productione has præcipuè convitientur, nam æquè alibi, ubi similis aut perplexior vasorum in carnibus hinc inde reperiatur constitutio, ut potius ibi, quàm in genis similes emergere abscessus debuerint. Frequenter abscessus in genis oriuntur propter cariem aliquam dentis, aut etiam maxillarum ipsissimarum tam superiorum quam inferiorum, aliquando etiam citra ullam cariem, aut contusionem, ob solam nimiam & frequentem inclinationem capitis antrorsum, quod quandoque *Literatis* evenit, qui multum scribendo & legendo occupantur, nam hoc capitis situ promovetur affluxus ad ductus salivares, eorumque ramos per glandulas genarum dis-

perſos : ſi itaque ſaliva non plenè per inſignem ductum in utraque bucca internè hiantem expurgetur, ſed ſtagnet, vaſa capillaria ſanguifera premit atque abſceſſui anſam præbet, ideoque certiorem & inſigniorem, ſi ſanguis acris & impurus ſit, atque lympha redundet, quod admodum veriſimile eſt *apud Nob. Dn. Ægrum*, qui catarrhoſus eſſe ſcribitur.

Humorem, Abſceſſûs cauſam proximam, acrem admodum fuiſſe tum globulus, tum duratio utriusque longior primi 4. menſium, ſecundi duorum, docent. Globulus enim nonniſi ex membranis acrimonia ſeri corroſis contortus videtur, duratio ſi non ab oſſe carioſo fovebatur, certè acrimonia tantum glandularum, pinguedinis membranarum & fibrarum carnearum conſumpſit, ut nonniſi longo tempore reparari, ſinus impleri & tandem ulcus conſolidari, & *dexterrimè adhibitis remediis* potuerint.

Ad evitandam hanc calamitatem inpoſterum *cum Nobiliſſ. Dni Ægri Medico ordinario*, quem *Conſilium transmiſſum Virum Artis peritiſſimum* eſſe, declarat, ſuaderem. I. *Vere & Autumno per vices blandè purgantia*, ſive propinentur *forma vini medicati ſive decoct. laxat. Intermedio tempore neque pilulas de ſuccin. Crat.* improbarem, imprimis ſi caput gravatum perciperet. II. Quia *V. S.* aſſuevit, neque illæ intermittendæ, verum *vix ultra ℥v. ſanguinis* emitterem. III. *Scarificationes menſtruas cum Domino ordinario* ſummoperè improbo, cum cerebrum & omnino genus nervoſum valdè debilitetur atque à tam frequenti vertiginem moleſtiſſimam productam norim. *Omnibus Anatomiæ peritis* notum eſt ſub cute capillata ſemper plurimum ſanguinis aquoſi detineri, qui *à tot Scarificationibus* augetur, indeque levi data occaſione ad oculos, dentes & genas ruit. IV. *Fonticuli ambo* ſtudioſe *aperti* ſerventur. V. Ad imminuendum ſerum & acrimoniam & ſalſuginem nimiam ſanguinis aliorumque ab ipſo pendentium humorum emendandum, *à Menſe Majo ad Septembrem ſingulis menſibus per* 14. *dies* ſuaderem *juſcula alterata hepaticis & ſpleneticis*, cum enim hæc ſalſugo plerumque connata ſit, & cum ætate invaleſcat, non niſi longo tempore attemperari poterit. *Ex. gr.*

℞. *Rad. rec. cichor. ſcorzon. āā. ℥ß.*
Herb. beccab. borrag. bugloſſ. fumar.
Scolopendr. chærefol. acetoſ. āā. p. j.
Sem. fœnic. ʒj. paſſul. Corinth. ℥j.
Inciſ. & cont. coq. in juſc. carn. non ſaliti aut ſer. lact. capr. ℔ij. colat. bibantur mane ℥v. calidè.

Aut

Aut *ad diuresin promovendam* ac sal sanguinis fixum acerrimum obtundendum.

℞. *Herb. rec. cochlear. beccabung.*
Nasturt. hort. Acetos. Hisp. ana. *p. j.*

Contusis affund. jusc. carn. non saliti fervidissimi ℥*v. colat. statim & exprimat. fortiter : col. add. syr. capill. vener. vel aperitiv. Mind. cochl. j. bibatur calide : post haustum obambulet. Efficaciora hæc juscula* deprehendi, si *ante illorum haustum* sumantur *pil. v. vel vij. hujusmodi.*

℞. *Pulv. antihect. Pot.* ʒ*ij. diaph.* ♂. *Dan. Ludov.* ʒ*j.*
Extr. trifol. fibr. ʒ*iij. c. Mucil. tragac. F. Pil. ex* ʒ*j. No. xxxx. consperg. pulv. glycyrrh. D.*

Hæc juscula præferrem *acidulis aut thermarum potibus.*

Interea diætam præscriptam accuratè observet, unicum hoc addo, ut vinum *sive Rhenanum* sit, *sive Necarinum* diluat *decoct. rad. chin. aut lign. visc. querc. unius ex his* ʒ*j. coq. in aq. fontan. Mens. j. citra ullum aliud additamentum.* Deinde sive legat, sive scribat, id peragat erecto capite & nunquam statim à pastu. *Tempore Autumnali, item Hyeme & in principio Veris* bibere poterit *nunc decoct. Thee, nunc Coffee, nunc Chiocolatam :* nec rejicerem *decoct. lignor.* modò *temperatissima* pararentur, nec vi sudor proliceretur. Tunc quoque proderit *pulv. viperin.*

Quamprimum verò genarum intumescentia repullularet, stâtim *præmisso purgante cephalico* suaderem *pulv. diaphoret.*

℞. *Antim. diaph. cum tripl.* ⊕ *deton.* ʒ*ij.*
C. C. ph. pp. ung. alc. pp. ana. ʒ*j.*
Cinnab. nativ. ʒß. *Camph. gr. iiij.*
Ol. succin. rectif. gtt. ij. Sacch. alb. ℥*iß.*

Msc. F. Ps. dos. mane hor. 5. vesp. hor. 5. ʒß. *cum aq. fumar. aut card. ben.*

Neutiquam tamen ad sudorem cogatur. 2. *Vesicatoria* non nuchæ, sed primùm utrique carpo, & his vesicis siccatis utrinque post olecrana applicarem. 3. *Alternatim cubitum ituro* darem *nunc Pil. de cynogloss. gr. iij. vel iiij. nunc* ʒ*ij. hujus Elect.*

Cons. ros. r. ℥*ij. Cons. fl. paralys.* ℥*j.*
Theriac. Andr. ʒ*iß. Bol. Arm. Or.* ʒ*iij. Msc. l. a.*

Genæ intumescenti in principio solum *topica sicca calidè* apponerem *scil. lintea multiplicata & perfumata mastiches, succin. flor. calend. &c. nulla emplastica aut actu humida.* Si verò his non cederet, *repellentia* penitus omitterem, sed statim *ad emollientia* properarem. Victum interea instituerem tenuem & refrigerantem. *Not.* ad præservandum à recidiva, summè necessarium, ut in dentium constitutionem inquiratur, si cariosi deprehendantur, eradicandi sunt, alias nunquam à recidiva tutus erit, quicquid demum moliamur: verum id fiat *dextrè & ab artis perito*, ne maxillæ findantur, & deteriori malo via sternatur.

Misi Respons. Doneschingam, inde Monachium

Die 22. *Mart.* 1687.

NOb. Dom. From. 12. *Mart.* 1688. *retulit, Consilium meum placuisse Medicis Monachiensib. & benè cessisse.*

Die 14. *Apr.* 1688. *Monachio scripsit* 1. *Serum* se *singulis mensibus alteratum* bibisse *ad Octobr. usque à Novilunio ad Plenilunium prope quotidiè*, quod 1. 3. & 4. vice peperit hæmorrhagiam narium. 2. *Singulis prope mensibus* sumpsisse *pil. de succin. Craton.*

℞. MP. *de succin. Crat.* ℈ij. *diagrid. sulphurat.*
Magist. jalap. cum sem. melon. sol. ana. *gr. ij.*
Flor. ☽. *gr. ij. opobals. q. s. Msc. F. pil. xvij.*

Harum sumpsit 11. 12. *ad summum* 13. *quot pilulas* sumpsit, toties dejecit. 3. *Vinum Necrinum* diluebat primùm *decoct. chin. aut lign. visc. q.* verùm post adversum saporem postea omisit. 4. *V. S. Mense Majo* instituit, emisit ℥iij. non amplius pelle obducebatur. 5. *Fonticulos* adhuc apertos habet, qui benè manant. 6. *Scarificationem alternis mensibus* admisit. *His præsentibus* superavit asperam hyemem bene, quamvis subindè leviculam odontalgiam nunc in hac nunc in alia maxilla seu superiore seu inferiore sensit. Veretur recidivam humorum æstate. *An hac æstate sero lactis aut jusculo alteratis & porro continuare debeat? An V. S. continuanda, cui alias assuevit, & ter solum illam admisit? an singulis mensibus pil. Crat. sumendæ? an præstaret aliud purgans, Vere & Autumno per vices agens?* Hactenus omisit *decoct. Coffeé, Theé & Chiocolatam:* dentium evulsionem eorumque fragmentorum abhorret, ob metum odontalgiæ: dentes sapientiæ emerserunt demum 30. ætatis anno, nunc etiam cariosi fiunt & frustulatim excidunt, ab his plerumque occepit odontalgia, duo cariosi frustulatim exciderunt. *Num vinum Majale suaderem.*

Respondi

Respondi die 28. *April.* 1688. *Sero lactis semel cum flor. ros. r. sæpius juscul. alterat.* utatur: sufficit *V. S. Vere. Pilulæ singulis mensibus* non necessariæ, *Jun. Jul. & Aug.* nocent. *Purgari* posset *commodè syr. & extr. diacarth. dos. cochl. iiij.* Dentes non evellendi nisi *per peritum Chirurgum. Vinum Majale temperatum* suasi: *Fonticulos* apertos servet.

OBSERVATIO CCII.

Genæ sinistræ Ulcera fistulosa cum dolore Arthritico.

CUm de morbo Virginis *unus ex Doctissimis totius Helvetiæ Medicis* consulendus sit, sufficiet paucis verbis dicere, quod à duobus circiter annis illa odontalgiâ affecta fuerit, quam paucis diebus secutus tumor unius glandulæ in maxilla inferiore lateris sinistri, qui sæpius increscebat & decrescebat, circa vesperam ordinario magis intumescens. Verùm postea hæc glandula manifestè turgescebat, ut *Chirurgus ordinarius* crederet, hanc ad suppurationem promovere: hinc diversis diebus *emplastra* imponens tandem *incisione* aperuit, ubi ex punctura hac quatuor vel quinque guttæ sanguinis veniebant. Postea *emplastris applicatis* expulsum fuit pus cruore mixtum, quod ex apertura hac per 15. dies fluebat, *absente tunc Magistro* cura tradita fuit *ejus Ministro: redux Chirurgus* vidit suppurationem pro ejus voto non fieri, fecit secundam incisionem 2. digitis altiorem, ubi exiebat magna quantitas saniei, quotidie continuata. Duo hæc vulnera aperta manent adhuc. *Ægra* sæpius *purgationes* sumpsit *constantes è diversis medicamentis, sed maximè Gialappâ, nunc in Resina, nunc in Pulvere, ad pondus ʒj.* Et quia magnæ curæ habetur, quotidiè illam levare quacunque medela, spatio duorum annorum nil salutaris intentatum relictum fuit. A 15. diebus *Virgo illa* sufficienter jam gravata, augmentum novum mali hujus à defluxione sustinuit, quæ in brachium dextrum usque ad cubitum & paucis abhinc diebus ad suram & metapedium tendebat, pedes nunc admodum inflantur cum dolore suræ, dolet etiam brachium à simili inflatione. *Purgata fuit pulvere ex fol. senn.* ʒß. *rad. gialap.* ℈j. *inde habuit* 4. *sedes. Postea iterum* sumpsit *pulv. jalap.* ℈ij. *vel* ℈iiß. *crem.* ♀. ʒß. unde alvus 12. ad 13. vicibus soluta; postridie pedes multum detumescebant, vesperi tamen redeunte inflatione. Præterea tutò credit hac ratione pedibus insistere, vel in domo obambulare, quia scamni insessio stuporem & torpedinem ipsi inducit.

Itaque

Itaque in his versatur status morbi *illius Personæ*, quæ hocce affligitur. Est 13. annorum, temperamenti melancholici, ratione ætatis teneræ & sexûs effera abhorret *remedia*; cum numerus & varietas horum antipathiam in stomacho tam sensili produxere, ut paucis horis post assumtionem cogatur evomere. Appetitus & somnus optimè constituti. Dolores nullos habet in ventriculo, intestinis, nec capite.

Quando *Doctissimus & Experientissimus Ille Medicus Consilium* largiri vellet *Scriptum*, magna in nos redundaret gratia, sine mora perficere, dum, tempore *ad medicamentorum usum accommodato* nunc fruitur, malum quotidie sensim sine sensu increscit: sic per quinque dies *à magno illo Viro* disliti sentimus infortunium, quo omnibus diebus & horis non possimus audire ejus consultationes.

D. Appolonya M. Lausannæ credit me habere aquam quandam contra hunc affectum, diu usa est opera D. Arthaud. d. 29. Mart. 1687.

Resolutio.

DUos affectus patitur, scil. ulcera fistulosa in gena sinistra, & dolorem arthritico similem in brachio dextro ad cubitum, in sura & imo pede. Ulcera fistulosa in gena sunt, quia à duobus annis durant, semperque saniem fundunt, licet sedulò deligentur. Ut curentur, causa aufferenda, quæ erit aut caries dentis, quod credibile, quia prima causa mali Odontalgia fuit, aut os maxillæ cariosum, aut caro lardicea quod credibile, quia tumor primum in glandula erat. Ergo si adsit dens cariosus, dextrè eximendus est. Si caries comperiatur in osse maxillæ superioris vel inferioris, illius separatio promovenda, deligatione sicca natura expellet, non multum doloris afferendo, unde semper novus affluxus. Si caro luxurians lardicea *pilul.* indendæ.

℞. *Mic. pan. rec.* ℥ij.
☿ *sublim. gr. iiij. Msc. F. Pil. magnitud. pisi minor.*

Indatur *semel in septimana una*, relinquatur, donec dissoluta fuerit. Ulcus apertum servetur *turundis brevibus imbutis ol. ovor. pauxill.*

Dolori arthritico conveniunt *pulv. diaph. ex antim. diaph. C. C.* superbibat *juscul. alterat. chærefol. borrag. bugloss. agrimon.*

Purgantia nihil hic præstant, destruunt ventriculum. Non necessaria, quia appetit, benè dormit, capite non dolet.

Victus ex cibis optimi succi, & facilis digestionis. Bibat *decoct. sassafr. aut rad. chin.* ad hilaritatem excitetur.

OBSER-

OBSERVATIO CCIII.

Scirrhus Cancrosus Genæ dextræ.

D*Ominus Franciscus N. N. Sabaudus, Civis & Mercator Rattolf-Cellensis*, 43. annor. staturæ justæ, carnosus, ante 8. annos habuit tuberculum in mala dextra magnitudine N. Mosch. quod neglexit. Anno 1682. persuasus *ab Agyrta* concessit *incisionem*, quâ factâ ichor flavus emanavit, vulnus consolidabatur. Ann. 1687. rursus aperiebatur, per vulnus ore clauso aërem emittere valuit: à semestri tumor invaluit. *Die* 28. *April.* 1688. *cum D. Ant. Tritten Chirurgo Doctiss. Locarn. Constantiæ habitante, me convenit.* Tumor erat ovi gallinacei magnitudine, convexus, concolor, mobilis, alicubi & ferè maximam partem cutis ab ipso avelli poterat, admodum durus erat: sub angulo maxillæ inferioris alius tumor magnitudine N. Mosch. atque alius huic major versus jugulum erat, ambo duri, mobiles, portio tumoris majoris occupavit angulum oris, oblonga, dura, continua cum maximo tumore. Intra buccam exulceratus erat tumor maximus à dente molari, canino vicino in uno loco, & in medio satis profundè, ubi à dente exesus seu attritus fuit, ab attactu doluit, non autem in medio. *Sectionem* dissuasi, quia si totus eximendus esset, cutis adduci ad consolidationem nequiret propter amplitudinem vulneris, deinde tubera reliqua & portio versus angulum suspecta erant, nam ablatis etiam illis & labii portione insigni, nihilominus timenda erat recidiva, cum scirrhus iste malignitatis non sit expers, nam punctiones jam in illo percipit, & ardorem versus tempus dextrum & sinciput: jam diu appetitus est prostratus, solo vini potu semet sustentare dixit. In ulcere medio tetigi carnem, quæ mihi lardicea videbatur. Ex ulceribus profluxit jam aliquoties sanguis: hodie etiam à fortiori attactu imprimis medii ulceris nullus sanguis effluxit. Tumores nullibi adhuc maxillis affixi sunt, neque etiam maximus.

Videtur tumor Meliceris aut Atheroma fuisse, quod malè tractatum in hunc scirrhum degeneravit, nam primò aqua effluxit in prima incisione. Suasi *hoc mell* indendum.

℞. *Succ. rec. expr. geran. beccab. plantag.*
sanic. scrophular. āā. ℥j.
Mell. rosat. ℥iiij. *coq. ad consist. Mell.* applicetur *cum fil. sicc.* ulceribus. *Foris* imponantur *sacculi infarcti fl. chamom. melil. sambuc. Geran. Robert. Purgetur mixtura ex syr. ros. s. s. de cichor. c.*

rh. Extr. diacarth. Dentem fauciantem buccam limet *Chirurgus.* In victu vitet acetaria, salsa, caseum, frixa &c.

Die 18. *Jul.* 1688. *scribit* tumorem foris ruptum esse, ac multum materiæ fundere. *Die* 10. *Sept. me convenit*: tumor magnus pervius est ex ore per genam, ut aerem emittere possit, foris tam amplum est ulcus, ut articulum digiti parvi intrudere potuerim. Tumores in eadem magnitudine ferè sunt, prout ultima vice vidi, omnes sunt mobiles, at tumori magno cutis tam affixa est, ut avelli nequeat: in tumore magno non procul ab ulcere nuper abscessus ruptus fuit, multum puris fudit, ante ruptionem mala valdè intumuit, ac ferè oculum operuit, nunc subsedit, ubi rumpebatur parum cutis leviculè exulcerata est. Nullos dolores patitur in tumoribus, appetit, non sitit, sapit tamen vinum magis quàm cibus, alvus aperta est. Pro lubitu attrectare ausus sum tumores, ulcus mundavit *pulv. Adank.* Indidit quoque *aliquid de aq. Phagadæn.* Fistula in os pervia intus rubicunda est, nihil in illa, nec in ore sordidi videtur, anterius versus genam cutis recrescere videtur, adeo ut fistulam callosam ferè dixerim. Bibet *decoct. guajac. cum sarsapar. passul. maj.* Ulcus mundum tenebit. Callum leviculè sauciet & *sarcotica* adhibebit *Chirurg. Thvielens. Foris* imponet *pulvill. aq. calc. imbutos noctu.* Interdiu contra frigus *pulvillis siccis* muniet.

Die 10. *Jun.* 1689. *narravit D. D. Brunner, Herniotomum Theyngensem* tumorem hunc excidisse cum alio ad collum sito: tumore colli secto sauciatus fuit ramus Carotidis externæ, unde in leipothymiam incidit, & de vita actum credebatur. Vulnus genæ amplissimum evasit, verùm dexteritate contractum fuit, ut jam propè consolidatum sit.

OBSERVATIO CCIV.

Maxillæ inferioris caries cum carne fungosa Gingivæ.

VIr, temperamenti admodum humidi, 45. annor. ab aliquot mensibus conquèstus est de quadam punctura, quam sensit secundum longitudinem labii inferioris dextri, præcessit stupor hujus partis, postea correptus fuit odontalgiâ in eodem latere, successit excrescentia carnea ex cavo dentis cariosi, quoniam augebatur ægroque molesta evasit, *Chirurgus* illam ligavit *filo serico* ad illam hac ratione auferendam, quod etiam factum fuit feliciter, postea observans non solum

lum hunc, sed quoque vicinum æque cariosum esse, vacillare & leviculè alveolis inhærere, radicitus, ambos evulsit facillimè & propè sine dolore *Ægri*. Accidit interea, ut in regione vel ibi, ubi dentes evulsi fuerunt, in vicinia formarit se caro magis considerabilis vel majoris momenti, quàm prima, occupans gingivam foris & intus maxillæ inferioris, tegensque aliquot molares, altitudine digiti transversi. *Consulebantur* hanc ob causam *Medici & Chirurgi*, qui suadebant primo remotionem harum carnium, quæ tam molles erant, ut solis digitis aufferri potuerint, postea aliquot vicibus adhibuerunt *ferrum candens* tum ad recrudescentiam carnis cavendam, tum ad occurrendum cariei maxillæ inferioris, quæ præsupponebatur. Insuper *V. S. & purgationes crebrius adhibitæ*, bibitque *decoct. lignor & antim. crudi.* Nihilominus similis caro renascebatur, non quidem ibi, ubi *adusta fuit*, verum magis versus fundum maxillæ inferioris ad latus. Postquam caro exstirpata fuit, deprehensum fuit maxillæ inferioris os cariosum usque ad fundum & fissum totum transversim, ad distantiam duorum digitorum transversorum ab articulatione, ut portio digiti transversi longitudine avellenda fuerit, quod tamen fieri nequit *citra incisionem* foris sub maxilla læsa. Nunc in eo sunt, ut duas extremitates maxillæ inferioris fractas ad cariem aufferendam *inurant*.

Prius usi quoque sunt *gargarismis paratis ex vulnerariis*, *absinth. raphan. rustic. coct. in vino rubro; it. tinct. myrrh. &c. cum sp. vin.* ad resistendum putredini & ad corrigendum fœtorem. Utentur etiam *Tinct. lacc. cum spir. vin.* & ad reprimendam carnem quotidie recrescentem in loco memorato fungosam & glandulosam.

Observandum, *Ægrum* nunquam liberum à febre esse, & leviculam inflationem pedis dextri habere, ex quo in cubili manet, & semper admodum catarrhosum esse.

Historia D. Joh. Hurtero Genevâ missa & mibi tradita fuit d. 26. Novembr. 1689.

Respondi d. 27. *Nov.* 1689.

CAro hæc fungosa non videtur esse adhuc cancrosa, licet dicatur quoque glandulosa, quia semel exulcerata aut cuticula denudata, jam ab aliquot mensibus serpisset ad partes vicinas, nec malæ nec linguæ pepercisset, *cujus generis tria exempla memini, talis depascuit genam & menti partem, ut omnis cibus & potus non ad fauces sed per ulcus effluxerit & ægri fame perierint.* 2. Quia pro radice habet os cario-

ſum, cujus multum ſine magno damno aufferri poteſt. Ad illam auſferendam ſuaderem *intus aduſtionis continuationem*, quæ tutior eſt *ſpiritibus corroſivis*, *aq. virid. Plateri*, tum quia, ſi ſubeſſet aliquid cancroſi, malum in propatulum duceretur, tum quia partes vicinas læderent & cariem augerent. *Tinct. lacc.* quoque probo. Prodeſſet quoque *hæc mixtura.*

℞. Succ. Naſturt. aq. ℥ij. ſucc. fol. raphan. ruſt. ℥j.
Mell. roſ. ℥ij. add. myrrh. ʒij. coq. ad conſiſt. ſyrup. craſſior. cum pulvil. linteo imponi poſſet. *Foris* ulcus impleatur *pulvillis ſeu filamentis ſiccis ſine pulvere catagmatico.*

Internè non obſtantè febricula propinari poſſet *decoct. guajac.* ac ſudor prolici *ſuper ſcamno ſudorifero*, refici poſſet *aq. diaph.* dum *in ſcamno* incumbit. Toleraret *hoc decoct.* quia *à purgantibus iterato datis* non lædebatur. Potus *decoct. ſaſſafr.*

Ulterior Relatio miſſa fuit die 18. *Dec.* 1689. *ab infra ſcriptis D. D. Medicis & Chirurgis.*

RES ægri in eodem ferè ſunt ſtatu, in quo erant ante tres circiter ſeptimanas. Hoc tantum acceſſit novi, quod portio maxillæ inferioris carie affecta, dimidiam unciam lata, ab eo tempore ablata ſit, & duo extrema oſſis *aliquoties uſta fuerint.*

Extirpatæ etiam ſæpius fuerunt carnes, tum fungoſæ, tum etiam glanduloſæ, quod ſedulo notandum, quarum proventus adeo magnus, tum circa gingivam, tum circa malam & vulneris labia, ut hactenus eradicari penitus non potuerint, imò unâ avulſâ, duæ, ut ita dicamus, ſuccreverint. Cum tamen maximâ adhibitâ diligentiâ, hujusmodi ſarcomata maxillæ viciniora primùm amota ſint, hinc factum eſt, ut maxilla fulcris illis deſtituta, pendula & quoquoverſum mobilis manſerit, unde *inſtrumento ex ferri lamina confecto ſub mento applicato*, continere illam in ſua ſede opportuit.

His ita ſe habentibus exſpectabamus in dies prolapſum eſcharæ ſeu partis oſſis aduſtæ, verum jugis & copioſa lymphæ viſcidioris colluvies, qua os perpetuò madet, impedivit quo minus voti compotes fieri potuerimus. Nec ea ſola humoris illius noxa, imò parvi id penderemus, ni glandulæ & carnes veluti cartilaginoſæ, de quibus ſupra, quæ ejuſdem humoris affluxui ortum aut ſaltem incrementum procul dubio debent, nobis moleſtæ hactenus fuiſſent. Ad glandulas illas quod ſpectat, incertum an à maxilla omnes oriantur, imò, ut jam obſervatum, pars earum à mala & partibus maximè muſculoſis, & forſan ab ipſa maxillæ articulatione, ſuccreſcere videtur.

Vir

Viri Excellentissimi Consilium de ampliando vulnere malæ inflicto lubentes audivimus, in eadem fueramus & nos sententia, sed *Excell. Vestræ autoritas* efficiet, ut & securius rem aggrediamur, & ægrum magis obsequentem habeamus. Aliàs enim, quamvis os affectum digito in vulnus immisso tangere potuerimus, perdifficile fuit *cauteria* ipsius meditullio, ut par erat, applicare.

Cæterum notatu dignum est, labem peculiarem ossi maxillæ inhærere jam pridem potuisse. Observandum enim *in Viri honestissimi Familia* ferè omnes gibbosos fuisse, *ipsumque ægrum* scapulas crassiores habere. Præterquam quod fluxione perpetuâ faucibus impluente, in ipsa sanitate vexatus semper fuerit.

Le Clerc, M. D. Edu Commun, M. D.
T. T. Manget, D. M.
E. Fentand, Chyr. Coudouguag, Chyr.

Responsio ad has die 28. Dec. 1689.

SPeravi carnem è gingiva pullulantem merè fungosam reputandam, quia caries ossium illi ansam dedit, verùm quia non solum fungosa mollisque est, sed etiam glandulosa, dura & veluti cartilaginosa, quia quoque præter gingivas & labia vulneris maxillæ inferioris, etiam carnem musculosam occupat, imo ab ipsa maxillæ articulatione succrescere observatur, mihi suspecta est, vereorque aliquid cancrosi latere, eoque magis, quia magnus carnis hujus proventus adest, unaque avulsa plures veluti uno Hydræ Lerneæ capite truncato emergunt. Hæc caro causa est affluxus serosi ad fauces, ut ulcera & tumores aliàs sunt in his locis, idemque hanc carnem fovet & auget. Quoniam verò hactenus nondum depavit malam, quod tandem evenisse aliquoties vidi, meliora sperabimus. Miror maxillam inferiorem pendulam tam mobilem esse, ut *Instrumento* firmanda sit: carie illam nondum perruptam exesam credam, forsan ab affluxu musculi adducentes enervati ita sunt, ut officium suum non amplius præstent adducantque illam. Quomodocunque se res habeat, caries aufferenda, quamdiu enim hæc superest, nulla spes est, carnium proventum suppressum iri: vulnus dilatandum, ut *cauterio* tangi possit, non semel sed sæpius propter colluviem serosam ad illam continuò defluentem; si dilatatio impossibilis, ne caro tangatur, *per cannulas* ad cariem dirigi posset, *harum medio* sine dolore polypos in naribus *adussi*, & sine hæmorrhagia siccatos extrahere valui. In ore caro fungosa nullo modo acribus aufferenda videtur, quia jam quoque malam & carnem musculosam occupat,

occupat, ibique dura & veluti cartilaginea apparet. Tum ad colluviem ſeroſam exhauriendam, tum ad cariei ſeparationem promovendam commendavi porro *ſcamnum ſudoriferum.* Cariei ſeparationem accelerat *Trepanum Fabr. ab Aquapend. quod deſcribitur in Armament. Chir. Scultet.* Lymphæ excretionem promovebit *ſcamnum ſudorifer.*

OBSERVATIO CCV.

Labii ſuperioris & Naſi ulcus ſerpens.

VErena Sparr Neukirchenſ. 22. annor. ſtaturæ juſtæ, carnoſa, nondum menſtruata. Anno 1685. in ore circa palatum habuit ulcus quoddam ex longo dentium dolore aphthæ ſimilius, quam abſceſſui, quod ſcorbuticum Parentes crediderunt. Eluebatur os *ſalviâ cum acet. & aq.* Poſtea labium ſuperius exulcerari cœpit, & naſus in parte dextra foris & intus, oborta quoque ſerpigo aſſis Tigurini amplitudine in ſupercilio dextro. In nare dextra vidi rimam quoque illaque obſtructa eſt. Impoſuerunt *folia tabaci ſicci aqua emolliti, nuper rob. ſambuc.*

Die 5. Febr. 1686. me convenit. Totum labium ſuperius exulceratum eſt ab uno angulo ad alterum, in ulcere caro eſt granulata, facilè ſanguinem fundit, labia ulceris non ſunt alta nec inverſa, interſtitium inter naſum & labium non eſt exulceratum, at pinna naris ſiniſtr. foris & intus. Serpigo in ſupercilio ſicca eſt. Suaſi *Liniment.*

℞. *Litharg.* ☉ *pulv.* ℥iij. ☿ *ſubl.* ʒß.

Coq. in acet. ℔iß. *cum acet. hujus cochl. iiij. & ol. lin. cochl. v. Mſc. F. liment.* quo inungantur ulcera, tegantur *emplaſtr. de ſperm. ran.*

Die 28. Mart. illam vidi: labia ulceris maximam partem erant conſolidata, quædam cruſtâ ſiccâ operta, ut & ulcera pinnæ naſi in latere dextro. *A decoct. menagogo d.* 14. *Mart.* menſes primùm manare cœperunt per aliquot dies. Melius habens vino indulſit, *ex Xenodochio* erupit.

OBSERVATIO CCVI.

Tuberculum Labii inferioris.

MAtrona quædam Nob. annor. 24. in matrimonio vivens, æſtate ſiniſtrorſum aliquantulum, in medio labii inferioris Sironem habuit, cui interdum fuit obnoxia, unde idem duobus digitis vel

vel eorum unguibus sæpius exprimebatur, id quod etiam hac vice sed paulo duriore & sensibiliore expressione fiebat, unde locus aliquantisper intumuit lividum colorem relinquens, quamvis parum per biennium hoc in statu permanserit, atque partim ob parvitatem, partim insensibilitatem nihili æstimaretur, usque dum tuberculum hoc aliquid tandem in primo puerperio creverat seseque magnitudine ciceris repræsentaverat, retro quod aliquid albi sed parùm instar radicis verrucosæ videbatur, diu jam subsistente tandemque crescente hoc tuberculo sollicitudo etiam augebatur, unde *varia Consilia* fuère data; nonnulli enim suaserunt, ut malum hoc, cum de nulla molestia conqueratur, nulliusque sit periculi, intactum relinquatur, alii, *ut filo constringeretur*; voluerunt alii, ut aperiatur & instar vulneris tunc tractetur, senserunt alii aliter. Tandem *& ego consultus Mens. Decembr. præteriti anni* itidem, ut intactum relinquatur malum hoc, persensi, & cum *Nob. Matrona* temperamenti sit melancholico-scorbutici, melius fore credidi, si *per remedia appropriata interna* sanguinis impuritas corrigeretur & edulcoraretur, quod si tunc ab internis humoribus impuris huic externo nullum accedat nutrimentum, sperans malum hoc tempore & regulari diætâ si non penitus suâ sponte exsiccaturum, saltim *per blanda medicamenta externa* in statu quo permansurum fore. *Quod Consilium* arridens in usum duxit *talia remedia Nob. Patiens* eo cum successu, ut *mensis spatio* tuberculum hoc aliquantum fuerit imminutum, hinc *vergente Vere hisce* continuare in animum induxit suum. Interea verò temporis *heic transiens Medicus Viennensis vel potius Alchymista nomine Hübnerus*, datâ occasione tuberculum hoc videndi, 40. dierum spatio idem penitus exstirpaturum jactavit, ita ut sanitatis cupido resolutionem antea sumptam vicerit, atque *curam hanc suscipiendi* concluserit *Nob. Matrona*. Et cum denique *medicamenta ab hoc Medico proposita* damnosa non repererim, in eorum usum consentiebam; *externa* verò, quod ursit, *applicanda remedia* penitus rejeci, partim quod *omnia externa* ob facile subsequendam inde irritationem mihi sint suspecta, partim etiam quod *horum ingredientia* non omnino sint cognita, quamvis *liquor propositus* mihi videretur *compositus ex phlegmate ♁li & florib. virid. æris : linimentum verò ex lithargyr. & ol.* ♀ Quidquid autem sit, *Cura hæc* non ad consolationem *Nob. Patientis* fuit peracta, nullaque alia mutatio indè observabatur, nisi aliqualis doloris in tuberculo sensus, decrementum aliquod putatitium & quædam expallescentia, uti etiam ante 3. septimanas per aliquot dies rursus aliqualis dolor sese ostendebat, nec

non

non albedo quædam in superiore tuberculi parte, ac si ad suppurationem tenderet: hac verò vice absque dolore deprehenditur, atque ratione magnitudinis in eodem statu. Cum *Nob. Matrona* ante 10. septimanas rursus enixa fuerit filiam, hinc propter tempus opportunum magna sanitatis sollicitudo *Ipsam* impulit denuò *medicamentis efficacibus* utendi, quare *Excell. Tuam* rogat instanter *Judicium suum exasciatissimum* aperiendi, *quid ad felicem hujus affectûs ablationem sit faciendum*, hac generosa resolutione sumpta, ut omnibus sese subjicere velit, quod tutò præstari queat.

Tiguri d. 23. *Aug.* 1692. Joh. Conrad Hottinger,

Respondi die 26. *August.* 1692. Labii tuberculum mihi suspectum, quia 1. ab aliquot annis durat. 2. A forti expressione crevit ad magnitudinem pisi minoris, livuit, radicem albam in postica parte instar verrucæ habet. 3. Dolet. Talia facilè degenerant in cancros, si vel *corrosivis* irritentur, vel illorum suppuratio tentetur, quod plerumque evenit tuberculis verrucosis, si hac ratione tententur, *ut Jul. Cæs. Arant. in Libro de Tumoribus testatur, atque hactenus sæpe observavi, nam Cancrum subsecutum vidi in fronte Jacobi Hebræi; in gena sub palpebra inferiore in obstetrice Osterfing. Petri Schenkels uxore, in angulo oculi majore apud D. D. Hagenb. ad latus nasi R. D. Columb. de quo vid. Observ. CLXXXIII. in apice nasi Dornsperg. in labio inferiore Prætor. Wyswil. Prætoris Stetten. uxore, in Cive Neukirch. Tutius exscinditur, ut in vetula octuagenaria Gechling. in Tribun. à D. Chr. Simonio;* Operatio non est dolorifica, citò perficitur & curatur sine turpitudine, infantes illam sustinent in curatione labiorum leporin. Requiritur *Artifex dexter & peritus, qualis D. D. Pfister noster,* quo cum jam hac de re contuli. Non requiritur amplius *operosa præparatio*, quia jam abundè usa est *mundificantibus*. *Prætor* von Uffen, *senex propè septuagenarius in labio inferiore versus angulum habuit ante duos annos verrucam, quam avulsit, multum sanguinis profudit, sequebatur crusta, labium inde crevit articuli parvi digiti longitudine, crassitie quoque: à lapide infernali rubuit, à digestivo pus coctum suggessit. D. J. Seilerum jussi, ut exscinderet, quod præstitit cum successu.*

D. Hottinger scribit rursus d. 3. *Septembr* 1692. *D. Ægram* fortè territam *ab operatione Chirurgica*, existimare exiguitatem tuberculi nondum illam exigere, eoque minus quia non sponte emergerit, sed productum fuisse à violenta compressione labii, illam sperare *præmissis sanguinem depurantibus iteratò, à topicis tutis & specificis* si non statim, tamen progressu temporis aufferri, & si non penitus, tamen in præsenti statu conservari posse, malle se hanc molestiam, quæ tolerabilis sit,

quam

quèm *anceps remedium* experiri. *Timæus Libr. VI. Conſ. IX. meminit tumoris in maxilla ſuperiore juxta externum oculi angulum nucis avellanæ magnitudine à contuſione ob Ecchymoſin contracti : tumor iſte evanuit ab empl. diſcutiente & reſolvente, manente livore, quem ſuſtulit ſcarificatione cum cucurbitula & inunctione ol. Talci;* fatetur tamen tumorem hunc non ſimilem eſſe in omnibus *Nob. Ægræ,* quia ille nondum diu durarit; attamen non credit *hujus Matronæ* tuberculum carneum, quia non habet talis tumoris conſiſtentiam, unde opinatur eſſe ſanguinem ſuffuſum. *Joh. Hucherus de ſterilitate utriusque Sexus Libr. I. pag.* 36. *mentionem facit remediorum caruncùlas abſumentium.* Quia vari in facie hujus tuberculi fortaſſe anſa fuerunt, opinatur à vi labio per compreſſionem illata materiam Varorum huic tuberculo incrementi pabulum ſuppeditaſſe. *An cosmeticum, & ex his ol. talc. ſine corroſivo aut alio acri paratum applicari liceat?* ℞. *Talc. multoties candefacti & in aq. appropriata extincti rurſusque ſiccati, ſacch. cand.* āā. *p. æq. cum vel ſine camphora, reponatur in locum humid. frigid. donec ſolvatur.* Putat à forti compreſſione labii venam vel in cute vel carne ſubjecta læſam fuiſſe, quia à fortiori motu, imprimis tempeſtate calidâ *Dom. Ægra* percipit tuberculum altius fieri, diſtendi & magis ſentiri moleſtiam aliquam.

Reſpondi D. 8. *Septembr.* 1692. Ut *Conſilium ſolidum* dari poſſit, primum aliquid certi de affectu ſcire oportet; *Chirurgici* autem *affectus* facilius innoteſcunt ex inſpectione & exploratione, quæ manibus fit; niſi enim notum, qui, qualisve affectus ſit, vix *commodum remedium* ſuadebitur. Nuper conjeci tuberculum alius naturæ, quàm vulgò occurrentes puſtulas aut verrucas; ejus cauſam occaſionalem non negarim ecchymoſin ſeu extravaſationem humorum, ſed non illis ſimilem, quæ ſuggillata vocantur, & in cute contuſa conſpiciuntur, quæ primo atrorubentia, hinc livida & flava ſunt, ſe longè latèque diffundunt, & citra tumorem ſuperſtitem aut ſuppurationem plerumque evaneſcunt, nec tamdiu durant. Alia ratio tumoris poſt contuſionem nati *in Filia Timæi,* quia ultra menſem duravit, quæ procul dubio relicta evaſiſſet in tumorem cum folliculo, quia grumus niſi folliculo incluſus centies putrefactus fuiſſet. Mihi hoc labii inferioris tuberculum adhuc ſuſpectum eſt, quia durat à duobus annis, eſt in parte glanduloſa, occaſio à compreſſione contuſioni forti ſimili, quæ ſemper in partibus glanduloſis noxiæ, damno demum poſt annos emergente; principium ſæpe exiguum eſt, ſenſim creſcit, diu eſt indolens, quando punctiones adveniunt, celeriùs augentur; à motu corporis & tempeſtate calida altius fit, diſtenditur & jam dolet. Certius tamen judicari poſſet, ſi Tu-

 morem

morem conspicere & tangere liceret. Quia dolor non magnus, nullum adhucdum periculum in mora, dolores pungentes seu ab acu seu subulâ, mali. *Ante sectionem* prodessent *interne.*

> ℞. *Diaphoret. ♃al. ʒij. ♂tial. ʒiß.*
> *Matr. perl. ppr. ʒj. Ocul. ♋.pp. ʒiß.*
> *Succ. fumar. inspissat. q. s.*
> *Msc. F. Pil. cum mucilag. tragac. q. s. ex ʒj. N. xxxx.*
> *Dos. Mane No. x. cnm aq. fumar. Vesper. No v.*

Topica optima sunt *♄na, ex. gr.*

> ℞. *Sacchar. ♄n. plumb. ust. & bene lot.* ãã. *ʒj.*
> *Sief. alb. Rh. s. op. ʒß.*
> *Aq. nymphea ℥iiij. Msc.*
> *Immergant. lint. quadruplic. apponant. calidè.*

Ol. Talci effectus ignoro, nunquam illo usus sum. *Dn. Simon Schmid Chirurgus Thieingens. præstans tale tuberculum in labio inferiore sensim adussit cauterio actuali, quo dentes cavi aduruntur, unde corrugabatur, ut extrahi potuerit, cavo ulceris indidit globulum ex mica panis & ☿♎ unde excidit totum, & ut solet post tale ☿riale brevi consolidabatur sine recidiva.*

Die 10. *Maji* 1693. *scribitur:* tuberculum manet, usa est *pil. & collyrio ♄no* sine fructu, imo dum lactavit, statim lactis fons exaruit præter solitum, & hanc ob causam ac hyemis inclementiam affectum ostendere *D. D. Pfistero* noluit. Tuberculum nunc majus nunc minus. *Vere* suadebantur *sanguinem mundificantia*, quæ tamen *ob aversionem versus medicamenta* hactenus respuit. *D. Hottinger* petit, ut suggeram *quædam sanguinem mundificantia.*

Die 20. *Maji* 1693. suasi *juscul. alterat. aut ser. alterat. per singulos menses æstivos dieb.* 10. *mane ad ℥v. vel vj. calidè, scil. ex rad. cichor. scorzon. herb. rec. lapath. ac. fumar. ling. cervin. pimpinell. borrag. bugloss. bellid. min. &c. seligendo semper tria simplicia, addendo tamen semper acetos. sem. fœnicul. vel anis.* prodessent etiam *Aq. recenter destill. c. liq. meo aperitiv.* Ut recte ipsi consuli posset, inspectionem necessariam scripsi.

Die 31. *Octobr.* 1694. *denuò scribitur : Post usum juscul. alterat.* lactantem die sexto lac amisisse, sequente diarrhœa & imprægnatione, peperit

peperit fœtum vivum; quia puerpera non benè se gessit & intempestivè lectum deseruit, contraxit inflammationem mammæ. Interea desideravit sæpius tuberculi ablationem. Inquirendo invenit post tuberculi primi radices, illas in novum tuberculum excrevisse, ambo tubercula altiora quidem sed non ampliora in ambitu evaserunt, nec ullas circum circa radices tangit, itaque illa circa basin constrinxit *filo sericeo* sine ullo dolore, nullæ radices apparuerunt, similia sunt cuti, admodum mollia & non mutata, similia piso ostenderunt, unde methodum faciliorem, tutiorem & certiorem fore, si sensim *filo constricta* tollerentur. Quia tamen ille nunquam hoc ausus est, *Dom. Ægra* ipsi soli confidit, & *propter confusionem in re medica* non facilè conceditur alios *in Consilium* adducere, denuò *meum Consilium* expetit: non putat *D. Hottinger* à M. S. corrupta, sed à causa violenta scil. à compressione forti syronis seu pustulæ in labio oborta. 2. Quia intra aliquot annos non altius crevit. 3. Quia *Ægra* cætera sana & juvenis est, adhuc lactat puellum 16. septiman. *Annon aliquid cum ipsa tentandum sit? an ligatura conveniat?* nunc utitur *♄n. lot. p. ij. ceruss. p. j. succ. plantag. q. s. An solum hoc tingenda, an cum pulvill. applicanda? num tutius sit humiditatem exsiccare simul, an solâ ligaturâ tollendum? Chirurgus* suasit *ligaturam & simul ustionem. Alius* putat *frustulum ♄n.* imponendum, verùm neutrum probat, quia *ustione* alia accidentia accerserentur; à compressione vix affluxus caveretur.

Respondi: Caro labiorum glandulosa est & exquisito sensu prædita, imprimis in toto illo spatio ubi rubescunt. Tubercula diuturna in illâ emergentia sunt vel tumores cum folliculo vel caro fungosa; tumores cum folliculo nihil mali denotant, at caro fungosa, quæ diu latere potest, nihilque mali affert, donec exulceretur, & etiam sanissimis evenire potest, etiam post 20. annos. Quia à Syrone incepit & hucusque durat, res suspecta est: si circa basin ligari potest sine dolore, ligetur *Setâ equinâ*, unde citò decidet: si recrescat, superest *sectio, quæ tuta & non dolorifica.*

OBSERVATIO CCVII.

Gingivæ tumidæ atrorubentes cum Arthritide vaga.

P*Erillustris Infans Franciscus Wilhelm de N.* propè bimulus, jam à trimestri minus laudabili valetudine fruebatur: aliquid de Arthritide vaga passus est, quamprimum corpusculum in cunis move-

batur, ejulavit, propterea longo tempore in lecto ſinebatur, quando neceſſario ad corpus mundandum & ad lectulum ſternendum levabatur, ploravit: intumuit circa articulos ſubindè non conſtanter in uno articulo, ſed alternatim nunc hic nunc alibi, ſæpius ſine cauſa vagiit, & plures noctes inſomnes egit. Intumuerunt gingivæ, & ſæpe cruorem fuderunt: æſtuavit incertis periodis, multum ſudavit: bibit *decoct. ſaſſafr.* uſus *pulv. antarthrit. ex lumbric. pp. it. pulv. March. comp.*

Die 9. April. 1691. *ipſum Müllheimii conveni:* pallidus erat, ancilla ipſum geſtavit, de arthritide non multum querebatur. Gingivæ in utraque maxilla tum in dentium interſtitiis, tum in ſuperficie, ubi dentes erupturi eſſent, tubercula atrorubeſcentia, alicubi livida habuerunt, ſimilia veſiculis, ruptæ fundebant plurimum ſanguinis, qui tamen ſtatim in grumos concreſcebat, quando prominuit in ſuperficie veſica cruenta, erumpente dente rumpebatur, & illa evanuit. Nunc tumorem habet in fœmore ſin. concolorem durum, circumſcriptum, attactum utcunque ferentem: dormit magis interdiu quam noctu, à ſomno ſudat. Uſus eſt hactenus *pulv. ſpecif. à me præſcripto cum aq. hepat. & pulm. vitul.*

Not. Circa finem Decembr 1690. pallidior erat ſolitò cum flavedine, noluit amplius ſtare & incedere, quod jam præſtare valuerat: habuit puſtulas ſcabioſas in planta pedis, his *ol. olivar.* ſublatis & exſiccatis morbus incepit. *An ab exſiccatione harum puſtularum, anne verò à caſu? dubitabatur.* Sæpè per dies duos benè comedit, tertio minus, & tunc cætera malè ſe habet, unde putant illum febricitare.

Die 9. Aprilis non bene cœnavit, ſudantem famula non deterſit, imo ſæpe frigori expoſuit, dum aberat *Domicella M. B.* ultra 8. ſeptimanas, inde valetudo deficere cæpit. Not. Dentes canini nondum eruperant.

Die 10. *April.* Mane benè comedit: alvus ſolvebatur, fœces compactæ naturales, ſolitò ſicciores, quotidie ſemel alvum aliàs ſolvit.

Analyſis.

SAnguinem *Nob. Puelli* ſeroſiorem eſſe teſtantur gingivarum tumor atrorubeſcens, arthritis comitans & prægreſſa, tumor femoris concolor, pallor &c. Cauſa non victus ratione, quâ non erratur, ſed potiſſimum ſudoris ſuppreſſio: omnes liberi *hujus Familiæ* ſtatim ac in lectum reponuntur, largè ſudare ſolent, & idem ipſi ante invaſionem hujus morbi evenit, poſt impeditum ſudorem *abſente Dn. Cognatâ* hæc ſymptomata emerſerunt. An ſcabiei intempeſtiva exſiccatio in pedi-

bus

bus fortè quoque ſuum ſymbolum contulit? jam ab aliquot diebus ſudare rurſus cœpit, unde dolores ceſſarunt.

Suaſi *Mane ſummo & Veſp. hor. ante cœnam* ℈ß. *pulv. ſpecif. cum aq. ex naſturt. aq. hortenſ. acetoſ. it. hep. & pulmon. vitul. deſtill. & pauxill. ſyr. de rub. Id. noctu horâ ſomni* dentur *gr. vj. pulv. March. cum aq. fl. til.* Gingivæ ſubinde tingantur *tinct. lacc.* abluantur *decoct.*

℞. *Cort. ſalic. rad. prunor. ſylv.* ãã. ℥ij.
Flor. roſ. r. ʒij. *Alum.* ʒß.

Coq. in aq. fontan. ℔vj. *cum mell. cochl. iiij. ultra hor. col.* ſudor nunquam prohibeatur.

Die 12. *Maji Me convenit D. Joh. Chirurg. à medicamentis* ratione dolorum corporis melius habuit *ad* 10. *Maji*: habitus incrementa ſumpſit, comedit benè, minus moroſus fuit. Gingivæ ſemper in eodem ſtatu manſerunt, novis emergentibus dentibus duo rubra tubera in ſuperficie gingivarum eminuerunt, facilè ſanguinem fundentes, quando liveſcunt, brevi rumpuntur, & multum ſanguinis fundunt, quandoque tumores non rotundi ſed oblongi ſunt, ac ſi digitus parvus cruentus incumberet gingivis. *Not.* Tumores *à decoct. cort. rad. prun. ſylv. cort. ſalic. It. à tinct.* nec quicquam imminuebantur nec cruentationem prohibuerunt. Tumor fœmoris ſiniſtri nunc redit nunc imminuitur, nunquam penitus evaneſcit: à biduo in omnibus artubus dolet. Suaſi *liq. aperit.*

℞. *Aq. gramin.* ℥iij. *Spir.* ⊖ ✱*ac. urin.* ʒiij.
Spir. C. C. ʒj. ⊖ *abſinth.* ʒj. *Mſc.*

De hujus Mixt. ℞. *Cochl. ij. cum aq. antiſcorbut. ex*
aq. beccab. naſturt. aq. ãã. ℥ij.
Syr. de rub. id. ℥ß. *in hoc detur pulv.*

℞. *Antim. diaph.* ʒß. *C. C. ph. pp. ung. alc. pp.* ãã. ʒij.
Sal. vol. lumbr. ℈j. *ſem. aquileg.* ʒj.
Sacch. ℥ij. *Mſc. F. Ps. add. fol.* ☉. *No. ij.*

Pro ore ℞. *Rad. & fol. lapath. ac. q. v. coq. cum aq. font. ad conſ. p. t. Col.* ℔j. *add. ſucc. naſturt. aq. beccab.* ana. ℥iij. *cum mell. coq. ad conſiſt. ſyr. add. ung. Ægypt. parum.*

Os eluatur porro *decoct. rad. prun. ſylv.*

Die 14. *Maji* 1691. Gangræna oborta eſt in gen. dextr. Ulcus ſecutum

tum eſt pervium dahleri amplitudine cum ſummo fœtore : potuit deglutire admoto linteo foramini. Vegetior erat ſolito , invaſit maxillam inferiorem cum mento, omnia fruſtranea erant, *mell. roſ. cum ſp.* ⊖*l*. ♎. *&c*. de nullo dolore conqueſtus eſt.

Mortuus eſt d. 18. *Maji* 1691.

OBSERVATIO CCVIII.

Linguæ Tumor cum folliculo.

NOb. D. G. Infans habet tuberculum anterius in lingua, magnitudine teruncii , ſimile lardo : ad hujus conſumptionem illinivi *ſucc. diamor. aq. cochl. phlegm.* ⊖*l. mell. roſ. add. ſp.* ⊖*l. q. ſ. ad acorem*. Tunc *vocatus D. D. Cyſat applicata* approbavit. Verùm *ab horum uſu* tumor apicem linguæ deſeruit ac ſubſidit , poſtmodum autem triplo latior ſub linguâ evaſit. Præterea *Dn. D. Huber* uſus eſt , quantum colore & ſapore conjicere potui, *aq. viridi* ⊖*lata*, ſed fruſtra : dein *decoct. herb. vinc. per vincæ in vin. alb. add. pauxil. ſpir.* ⊖ ✱*ci*, quo lingua fricabatur. Juſſit etiam apicem linguæ *lanceolâ* pungere, ut ſanguinis parum ſtillet, ſed omnia incaſſum : malum nec augetur nec diminuitur.

Propterea *Conſilium Excell. Veſtræ* imploro, ut quid faciendum ſit, aperiat quàm humaniſſimè ad ſanitatem Infantis.

Cæterum &c.

Excell. Veſtræ

Lucernæ d. 14. *Mart.* 1672 — Addictiſſimus C. L. Imhof, Chirurgus.

Reſpondi d. 16. *Mart.* 1672.

VIdetur eſſe Tumor cum folliculo. An fortè ranula? eſſet ſi magis profundus eſſet. Tumoris peripheria indaganda , & explorandum, an ſit in ſubſtantia linguæ mobilis. Si circumſcriptus ſit, & aliquantulum mobilis, profundè incidendus, cavendo venas majores, contenta eximenda & exprimenda, ne recreſcat *tutò aduri poteſt ferro candente per cannulam immiſſo, quod tutius cauſticis.* Curatur poſtea ulcus *ſolo mell. roſ. Acria* periculoſa in hac ætate.

OBSERVATIO CCIX.
Faucium Ulcera.

PErillustris quidam *Dominus Generalis Vigiliarum in Exercitu Ser. Electoris Saxoniæ*, annor. 50. staturæ longæ, bene coloratus, carnosus, *ab Atavis editus Anglis*, diu vixit *in Brabantia*; ipse autem educatus *in Lotharingia*, diu militiam secutus est. Non multos excessus commisit in potu. *Anno* 1690. Æstate varia ulcuscula in ore & faucibus hinc inde oborta sunt, quæ negligebantur *à Chirurgo militari ebrio*, hinc versus Autumnum vera ulcera in faucibus emerserunt, quæ deglutitionem impediebant solidorum: pluribus septimanis vitam sustentavit solis jusculis, unde emaciabatur, & valde debilis evadebat, ut vix stare potuerit. *Die* 14. *Septembr.* 1690. *Scaphusium venit*, inspectis faucibus in membrana pituitosa postica post uvulam in conspectum venit ulcus amplum, profundum & sordidum, similibus ambæ tonsillæ affectæ fuerunt; multum salivavit, vix liquida deglutire potuit, inter deglutiendum ad vehementem tussim stimulabatur prope suffocationem intentantem, quâ multùm sputi viscidi crassi ejecit.

Die 15. *Septembr.* dedi *Turpeth. mineral. gr. iij. cum ther. in pilul. format.* *Die* 17. *Sept.* sumpsit *ejus gr. iiij. cum ther.* quæ nihil effecerunt. *Die* 18. *Sept.* dedi *gr. v. cum ther.* unde bis vomuit, multum salivavit. Ulcera leviculè jam *die* 16. *Septembr.* tangebantur ▽ *virid. Plater.* continuabatur per aliquot dies: os colluit *gargarizando & per syringam injiciendo decoct ex guajac. & traumaticis:* cum bene gargarizare rursus potuit, hanc *præ syringatione* commendavi. Cum fauces ruberent *d.* 17. *Sept.* suasi *gargarism. refriger. &* ▽ *virid.* parcius adhibebatur, lingebat sæpe *mell ros. dilutum aq. prun.* *Ad d.* 22. *Sept.* deglutitio adhuc difficilis erat & protinus ad tussim stimulabatur, nam linguâ valde depressâ tuberculum quasi escharâ obductum occurrit, quâ sublatâ ulcus mansit dimidii bazii amplitudine: continuato *gargarismate, linctu mell. ros.* & novo ulcere *bis vel ter aq. viridi* tacto, tum hoc tum alia ulcera mundiora apparuerunt. Interim brevi *post illinitionem aq. viridis* statim *gargarismum* suasimus, ne quid de illa ad ventriculum perveniret. *Die* 25. *Septembr.* ulcusculum in medio uvulæ emersit, quod tamen brevi *ab* ▽ *virid. & gargarismo* evanuit. *Die* 24. *&* 25. *Septembr.* jam melius deglutire valuit, ulcera faucium & tonsillarum munda & angustiora, minus salivavit, non tussiit, indies

melius

melius deglutire valuit cibos solidos, panem, carnem assam & elixam, pruna, pruneol. poma cocta, unde vires *ad d.* 30. *Sept.* egregie præter suam spem recuperavit.

Præter hæc particularia suasi *Curam sudoriferam super scamno ad* id *constructo : mane* antequam *scamno* incubuit, sumpsit *Electuar.* ʒij. superbibit *decocti lignor.* ℥v. *vel vj. calidè:* primum *M. & V.* incubuit *per horæ quadrantem*, sudavit egregie *super scamno* & postea in lecto; dum *scamno* incubuit & post egressum, refocillabatur *julepo.* Incepimus uti *scamno die* 19. *Sept.* continuavimus *M. & V. ad d.* 22. *Sept.* postea *solummodo mane, sed ferè ad horam,* hunc sudandi modum continuavit *ad d.* 3. *Octobr.*

Die 21. *Sept.* doluit carpus sinister, ut manum ad latera movere aut supinare bene non posset, sed intra biduum dolor evanuit.

Die 2. *Octobr.* doluit in tibia externa supra malleolum in medio tendinis, non super osse aut parte excarni; tendinis portio altior videbatur, nec bene attactum pertulit, tibia autem optimè.

Per aliquot dies sani instar obambulabat, pristino robore ut ajebat reparato. Comedit hucusque cibos boni succi, facilis coctionis, bibit *primò decoct. sassafr. postea ipsius Chirurgus Vir egregius & sobrius* dedit *decoct. lignor. cum ♁ crudo.* Alvus suppressa movebatur *suppositor. mellit.* semel *passul. laxativ. quarum* ℥iij. comedit *in uno mane,* ter alvum moverunt. Plerumque bene dormivit. Urina in principio tinctior, postea naturalis.

Ad decoctum ℞. *Lign. sanct.* ℥iiij.
sassafr. ʒvj.
Rad. sarsæparill. ℥ß.
chin. ℥ß.
Cort. guajac. ʒvj.
Incis. & contus. inf. cum aq. font. ℔iiij. *stent in digestione hor.* 16. *postea coq. in vas. vitr. bene clauso in* MB. *per hor.* 2. *sub finem coction. add.*
Rad. glycyrrhiz. ℥ß.
Passul. maj. exacin. ℥iß.
Sem. fœnicul. ʒiij.
Factâ ebullitione coletur, detur ad fictil.

Ad Aquam alexiteriam ℞. *Rad. pimpinell. bistort.*
diptamn. alb. ana. ℥j.

Herb.

Herb. card. bened. scord. ãã *Mij.*
rut. hortens. beton. rut. murar. ãã. *Mj.*
Flor. lavendul. hyperic. ãã. *Mij.*
bugloss. Mj.
Sem. angelic. fœnic. ana. ʒvj.
citr. ℥ß.
Incis. & contus. infund. cum aq. fontan. ℔iij. *postea digerant. per hor. 24. affund. denuo aq.* ℔vj. *add. theriac.* ℥j. *diger. rursus hor. 6. hinc destill. ex vas. vitr. per* MB.

Ad Electuarium ℞. *Conserv. ros. r.* ℥iij.
bugloss. ℥j.
fl. centaur. min. ʒvj.
Diascord. Fracast. ℥iß.
Theriac. Androm. ʒiij. *Msc.*

Ad Gargarismum adstringentem & refrigerantem.
℞. *Rad. tormentill. bistort.* ana. ℥ß.
Herb. prunell. equiset.
Flor. rosar. rubr. ana. *Mj.*
balaust. Pj.
Hord. mund. Mj.
Coq. in aq. font. mens. ij. per hor. i. col. add. mell. ros. ℥ij.

Pro Julepo ℞. *Aq. Alexiter.* ℥ij.
card. ben. fl. acac.
de bacc. rub. id. ana. ℥iß.
Syrup. de rub. id. ℥j. *Msc.*

Die 3. *Octobr. expetiit laxans die* 4. *Octobr. sumendum ante V. S. die* 6. *Octobr. instituendam.*
℞. *Fol. Senn. s. s.* ʒiij.
Rhabarb. el. ʒij. *Agaric. alb.* ʒiß.
Crem. ♀. ℈iiij. ⊖ *absinth.* ʒß.
Flor. paralys. beton. ana *Pj.*
Sem. anis. ʒj.
Incis. & contus. ebulliant c. aq. font. q. s. in vase vitr. bene clauso, colet. citra expression. in Colatur. ℥v. *solv. Mann. el.* ℥iß. *Coletur iterum, bibat mane hor. 6.*

OBSERVATIO CCX.

Caries Palato imminens à Lue Venerea.

ILLustrissimus quidam magni Nominis Vir, 42. annos natus, temperamento valido & sicco prædítus, boni habitûs, venis plenis & amplis, jam per 6. annos de molestissimo conqueritur morbo, qui primum duxit ortum, cùm *apud Belgas Martis castra* secutus cum hostibusque congressus ictu sclopeti in humero dextro læsus fuerit, laborabat eodem tempore Gonorrhœâ pertinaci & virulentâ, quæ tamen protinus cessavit *sine curâ & sollicitudine Medicorum ac Chirurgorum tunc præsentium*, qui solummodo jam *in dicti vulneris curatione* occupati erant, sed quid fit? cum *Dnus Ægrotus* se curatum crederet, acerbissimo dolore in dextra regione ossis sacri corripiebatur, qui dum in femur, tibiam & extremum pedem se extenderet, dolorem ischiadicum esse pronunciarunt, usus fuit *Consiliis plurimorum Medicorum* absque ullo tamen emolumento, tandem *Cranenburgum* appulit, & *famosi illius Empyrici (nomine du Fay) curæ* se submisit, qui more suo solito *inunctiones ☿riales Dno Ægroto* adhibuit, unde non contemnendum sensit levamen, *usque ad annum* 1676. quo plurima ulcuscula phagædenica in cruribus extiterunt cum ingenti capitis dolore & auditûs læsione, consuluit *Chirurgum haud indoctum*, ac per aliquot septimanas *decocto sudorifero* non infelici cum successu usus fuit; postea etsi dolor capitis cum quadam auditûs depravatione sæpius rediret, nihilominus tamen *Illustr. Dominus* obambulavit, secutus est castra præliisque interfuit per tres ferè annos. *Anno* 1679. revertebantur commemorata symptomata & quidem cum majori exacerbatione, vidi enim fauces inflammatas, uvulam elongatam & palatum tumefactum, à maligna & acri defluxione loca hæc alluente, præscripta fuerunt *plurima remedia* tamen parvo cum fructu, cessarunt quidem capitis dolores & faucium rubedo, sed suspecta palati tumescentia omnem elusit medelam, usus fuit postea *Acidulis in Valle Petrina*, cum mediocri levamine, & *Bataviam* iterum se contulit, quâ ante 10. circiter menses *in Germaniam* redux de novo acerbissimis corripiebatur doloribus, aderat enim intolerabilis capitis dolor cum paralysi oculi sinistri, ingens palati tumor ac rubedo, dolor pungens in basi nasi, lassitudo spontanea. *Ex mandato Illustrissimi Dni Ægri ad consultationem vocatus fui, cum Medicis doctrinâ & eruditione Excellentissimis*, qui, posteaquam de ejus affectu amicè contulissemus, unanimiter conclusimus morbum hunc fomitem habere à contagio venereo, quod conclusum sereno vultu accepit

pit *Illustrissimus Dnus* & *Curæ nostræ* se concredidit: utebamur *præmissis præmittendis per aliquot septimanas decocto sudorifero*, postea ad mali eradicationem adhibitæ fuerunt *inunctiones ☿riales* & quidem tali cum successu, ut omnia prædicta symptomata evanuerint, excepto palati tumore, priori tamen multò minore, & aliquali oculi motus depravatione sine visionis tamen læsione; vix credendum, quam copiosa & fœtida fuerit salivatio, excreta quoque fuerunt cum fœtidissimo & pituitoso sputo frustula quædam carnis corruptæ, unde *cum præfatis Medicis* conjicio, cariem quandam in osse palati adesse, imprimis quia partis hujus tumor nondum cedit, proposuimus partium harum *inustionem*, tàm ad impacti humoris resolutionem, quàm corrupti ossis separationem, *salvo tamen doctiori & meliori vestro judicio.*

Propter molestissima hæc incommoda Illustrissimus Dominus Æger doctissimum vestrum Consilium efflagitat & magno cum desiderio exspectat.

Die 26. Maji 1680. Joh. Fatio, Med. & Chir. Doct.
Civitatis Rupispolitanæ Phys.

Consilium Medicum.

Cariem ossis palati *in proposito casu* imminere, vel jam sub illius integumento latere vix dubitare sinunt tumor diuturnus in cœlo palati etiam *post diætam sudoriferam & inunctionem ☿rialem* permanens, ejusque rubor cum dolore punctorio. Verendum tamen est hoc cariei periculum non subsistere in osse palati, sed altius assurgere & penetrasse jam ad vomerem, ossa spongiosa narium, ossis sphænoidis partem atque etiam ad ossa oculi orbitam spectantia: nam *in ultima salivatione* cum particulis carneis fœtidissima exspuebantur, licet nulla palati exulceratio in conspectum venerit, quæ certè *in historia* non memorata fuit, deinde jam dolorem *Serenissimus Princeps* ad radicem nasi sensit; & nunc oculi sinistri motus ceu in στραβίσμω perversus est, quamvis inde visio nec aboleatur aut imminuatur; attamen procul dubio depravatur, ut utroque oculo aperto objecta duplicia appareant, insuper præsente cephalalgia vehementi auditus turbatur; denique vox rauca est & animadvertitur *Serenissimum Principem* loqui, ut solent illi, quibus uvula aut vomer sublatus fuit. Quod eo verisimilius est, quia hæc symptomata cum tumore palati inceperunt ipsumque hactenus comitata sunt.

Causa calamitatis hujus proxima est humor aqueus, seu serum massæ sanguineæ, imbutum particulis salinis similibus illis, quibus scatet *Aqua fortis, spir.* ⊖, ⌽, ⊖*l. aut liquores alii hisce similes*: hoc si

se ossium spongiosorum porulis insinuat, aut si intra perioſtia & ossa stagnat, aut si illa jam à perioſtiis nudata attingit, facile cariem inducit. Humorem talem in Lue Venerea affectis redundare jam in vulgus notum est; *Serenissimum* autem *Principem* hac quoque contaminatum fuisse Gonorrhœa demonstrat pridem perpessa, atque sanguis inde magis corruptus postea fuit, quia, dum vulnus humero dextro inflictum *Chirurgi* curabant, penitus negligebatur, & quamvis consolidato vulnere *Serenissimus Princeps ter curationibus huic morbo solennibus* se subjecerit, *scil. inunctioni* ☿*riali* & *diætæ sudoriferæ, utrique seorsim* & *ultimâ vice utrique simul,* nunquam tamen luem hanc sublatam fuisse testantur dolor ischiadico similis, ulcera phagædenica, cephalalgia vehemens sæpius recurrens, & tandem palati tumor cum aliis symptomatibus stipatus nunc cariem minitans. *An* ☿ *hic quoque culpandus sit?* certò definire non ausimus, quamvis sciamus ipsum intima quæque penetrare, ut vel paralyses & tremores *Aurifabrorum, ipsa salivatio* & ☿ *vivus* intra cranium ab inunctionibus post mortem repertus, abunde id probent; nisi velimus illum cum salibus massæ sanguineæ sociatum corrodendi vim contrahere, unde *in salivatione*, nisi caveatur, fauces, tonsillæ, lingua, gingivæ & uvula sæpe miserè exulcerantur: verius in culpæ consortium veniet scorbutica quædam dispositio, in qua etiam massa sanguinea silvestribus salibus & ossium compagi infestissimis imbuitur; nam *Serenissimus Princeps* aliquot annis in locis versabatur, ubi scorbutus endemius est, & victu castrensi utebatur ad hanc labem inducendam efficacissimo, adeo ut duabus hisce causis consociatis gravius *Serenissimum Principem* affligi credendum sit.

Quæ cùm ita sint, indicationes erunt totam massam sanguineam à labe venerea & scorbutica esse vindicandam, tumorem palati & contiguarum partium imminuendum & discutiendum, aut si suppuratio impediri nequeat, illam maturandam, suppuratum quantocyus aperiendum, ne pus ossa corrodat, ulcus detergendum & consolidandum, & si, omnibus tentatis, nihilominus caries obvenerit, cariosi separationem accelerandam, neve ulterius serpat, magnâ diligentiâ cavendum esse. Quomodo hisce indicationibus satisfaciendum sit, *methodo executiva* explanare lubet.

Ante omnia massa sanguinea *tum in principio curationis, tum reliquo progressu* semper emendanda, ac ad meliorem constitutionem reducenda & conservanda est. Itaque convenit, ut *Serenissimus Dominus subinde purgetur infus. fol. senn. rhabarb. tamarind. add. colatur. syr. ros. s.s. aut de cichor. cum rhabarb.* Post dies caniculares *ante novi-* & *plenilunium* exhiberi possent *mane pilulæ.* ℞. *Extract*

℞. *Extract. catholic. vel cochiar.* ℈j.
☿ *dulc per repetitas sublimationes bene pp.* ℈ß.
Msc. F. pilul. No. xiij. de ☉.

Si fortius purgent , Extr. sumantur gr. xij. vel xiij. Deinde, quia *decoctum Guajaci* fastidit, sumat *singulo mane bolum* ℞. *Hujus pulv. diaphoret.* ʒß. *conf. bugloss. cochlear.* ana. ʒj. *Msc.*

Descriptio pulveris diaphoretici hæc est.

℞. *Pulv.* ♃*ii fix. alb.* ʒvj. *Diaphor.* ☉ ℥ß.
Cinnab. ♃*ii, Matr. perlar. pp.* ana. ʒij.
Sang. dracon. ver. lap. bezoard. Occid. ana. ʒj.
Ambr. grys. ℈ß. *Fol.* ☉. *No. xii.*
Sacch. perlat. ℥j. *Msc. F. Pulv.*

Huic bolo superbibat *hujus decocti* ℥*iiij. vel v. calidè*, maneatque post haustum duabus horis in lecto : sudorem non urgeat, emergentem tamen non impediat.

℞. *Rad. sarsæparill. quæ in hujusmodi tumoribus specifica est,* ℥ij.
chin. ℥j. *cort. Winter.* ʒiij.
Sem. fœnicul. ʒij. *passul. maj. exacin.* ℥iij. *incis.* & *contus. indantur vasi vitreato cum aq. font.* ℔iiij. & *bene clausa coquantur in* MB. *hor.* 4. *sponte frigefacta colentur citra expression.*

Vesperi hor. 5. *Bolus* & *Haustus* repeti poterunt , verum non necesse est , ut *Serenissimus Princeps* tunc lectum repetat.

Dum hæc sumuntur, præcipua quoque ratio tumoris palati habenda est : si valde inflammatus sit magnusque affluxus appareat, sanguis aliique humores omni ingenio revellendi ; quod præstatur *Venæsectionibus* in partibus distantioribus scil. in pedibus factis , *scarificatione, Hildanus in simili casu setacea adhibuit*, quæ tamen *Serenissimo Principi* nimis molesta fore putamus : *fonticuli* nimis tardè opem aliquam ferunt : nos imminente carie à similibus tumoribus in partibus excarnibus utiliter *unicâ vice iteratò quatuor vesicatoria scil.* 2. *carpis utrinque* & *tibiæ internæ sub genu* , *aut femori externè supra genu* applicavimus. *Repellentes oris collutiones* vix amplius locum habebunt, cùm tumor nimium jam inveteratus, si omnino affluxus ingens illa postulet, *adstringentibus scil. ex rad. bistort. torment. cort. granator. fol.* & *flor. ligustr. rof. rubr. balaust. addenda erunt discutientia ex rad. sarsap. fl. chamom. sambuc.* &c. Dein *potius hæc in aqua cum pauxillo aceti, quàm in vino rubro* coquantur. Si nullus affluxus amplius supersit,

 ex

ex meris discutientibus parentur, *addito mell. simpl. pauxillo.* Si verò suppuratio hactenus evitari nequierit, nec adhuc tumor apertus fuerit, illa âliquandiu maturanda *emollientibus in lacte coctis*, & postea *incisione factâ* puri, quod plerunque hoc in loco loturæ carnium simile invenimus, exitus parandus, cavendo diligenter anterius propè incisores vasorum sanguiferorum vulnerationem; postea ulcus detergendum ejusque consolidatio promovenda *collutionibus traumaticis ex herb. vinc. pervinc. alchimill. sanic. fl. ligustr. fl. rof. r. decoct. in aq. add. mell. ros. colat.* Item *illinitione mellis in quo succus petroselini coct. ad syrup. consistentiam*, quod aliquando hic utile comperimus; si ulcus sordidum sit, ac serpat, nihil præstantius est *aquâ viridi Plateri:* proderit quoque *Aqua Phagadænica Gallis consueta* cautè illita. Utiliter quoque deterget *Aloë soccotrina cum melle rosato subacta*, tutiorque est, quàm si *cum spir. vini* dilueretur.

Si ab illo tempore, ex quo *Serenissimus Princeps* hinc discessit, caries alicubi vel in palato vel intra nares in propatulum venerit, omnis cura ad cariem aufferendam ejusque progressus impediendos vertenda est: quod *potenter siccantibus* faciendum, notissimum est. Si os palati cœlum constituens cariosum esse certò constet, & videatur ac tale tangatur, tuto *ferro candente*, utpote compactius, *aduri* poterit, ut foliatim cariosum separetur, aut si tota lamina excidat, caveatur, ne ad vicina serpat, cùm damnum, quod inde sequitur, lamina aurea resarciri possit: si verò os maxillæ superioris, vomerem, ossa spongiosa narium aut portiones ossis spongiosi caries corripuerit, *ferrum ignitum, spiritus corrosivi, olea destillata scil. cinamom. & caryophyllorum nostro consilio* omittenda sunt, cum tantum absit, quod cariem tollant, ut potius illam augeant simulque periculosissimum sphacelum in vicinis partibus accelerent, cujus aliquot exempla funestissima novimus; imò *omnia alia topica acria, irritantia & dolorem excitantia, ceu venena* proscribenda sunt. *In tali casu utilissimam experti sumus methodum, quam Clar. Fabr. Hildanus tradit Centur. 2. Obs. 22.* nec *præstantiora topica* his adhiberi putamus, quibus tamen *præsens Medicus* prout symptomata postulaverint, quædam addere aut demere poterit. Quoniam verò *curatio plena* non nisi longo tempore absolvi potest, *subindè* necessariò *purgantia* repetenda erunt, seligendo *temperatiora* his diebus canicularibus imminentibns; deinde, tunc *omisso decocto, juscula vel serum lactis hepaticis & traumaticis herbis alterata, post bolum sumtum* superbibenda, ne verò *serum vel juscula* nau-

seam

ſeam pariant, *unum vel duo ex his una vice in his* decoquenda erunt: & qualibet vice *in liquoris* ℔j. *herb. rec. Mj. aut radic.* ℥j. *vel.* ℥iß. *ex. gr.* ſumantur *radic. rec. ſcorzon. cichor. ſativ. caryophyllat. herb. rec. endiv. agrimon. acetoſ. pimpin. chærefol. trifol. fibrin. naſturt. hort. cochl. nummular. ſanicul. alchimill. borrag. bugloſſ. fumar. veron. beton. &c.* Poſt caniculares prodeſſent quoque R. ♀, *ſalia volat. oleoſa, pil. ex* ☿ *diaph. & cinnab.* ♃*ii cum Eſſent. vegetab.* Pro exigentia quoque ſymptomata *ſubinde revellentia memorata iteratò toto curationis tempore* repetenda erunt; donec caries ſublata & ulcera perfectè conſolidata fuerint, exactiſſima diæta obſervanda eſt. Verſandum erit ſemper in aëre temperato, nimis æſtuans, item frig. & humidus pluviusque vitetur. Ex cibis nocent illi, qui ſuccum viſcidum lentum & aqueum præbent, item omnes, qui ſanguinem acrem efficiunt, ut nimis ſaliti, fumo indurati, nimium aromatibus conditi, in butyro frixi, acidi ab aceto, ſucco citri, aurantior. Cœna ſit parcior prandio. Vinum prorſus exulet, ut & cereviſia, præſtant *decocta rad. chinæ, ſarſæparill. lign. ſaſſafr. viſc. quern. C. C. uſt.* quorum ſimplicium unum eligatur *add. paſſul. maj. aut minor. ſem. fœnic. aniſi: decocta hordei aut glycyrrh.* nobis non placent. Quies ad ulcerum curationem magnum momentum affert, ut & animus tranquillus.

Et hæc ſunt, quæ nobis hac vice ſuccurrerunt; ſi ulterius noſtrum Conſilium deſiderabitur, nunquam deerimus, quin officium noſtrum humillimè præſtemus. Deus T. O. M. hæc Sereniſſimo Principi ſalutaria eſſe jubeat! Ita vovemus

Humillimi Clientes
Joh. Jacob Wepfer, M. D.
Henricus Screta à Zavorziz, M.D.

Scaphuſii d. 14. *Jun.* 1680.

Sanum rurſus Sereniſſimum Principem alloquutus fui 1684.

De hoc affectu videantur Hild. Cent. I. Obſerv. 30. *p.* 28. *Obſ.* 37. *p.* 33. *Cent.* 2. *Obſ.* 20. *p.* 93. *Obſ.* 22. *p.* 48. *Cent.* 4. *Obſ.* 21. *p.* 304. *Cent.* 6. *Obſ.* 15. *p.* 510. *Horſt. L.* 3. *Obſ. p.* 196. 200. *Tulpius L.* 1. *cap.* 37. 38. *p.* 74. 76. *Scultet.* 45. 86. 120. *Borell. p.* 329.

OBSERVATIO CCXI.

Salivatio mucoſa quandoque aquea faſtidioſa.

DOm. *Antonius N. Bernas*, juvenis 30. annor. ad 10. ætatis annum valetudinarius, poſtea per 20. ann. ſanus, ſolummodo per 2. dies decubuit, temperanter vivit, vinum diluit tertiâ parte aquæ

aquæ. Macilentus & quasi excarnis, robustus tamen per singularem Dei gratiam. In hoc statu *medicamentis* usus est *hepar refrigerantibus & Acidulis Villæ Contæri Anno* 1672. & 74. A septem annis hisce molestissimè gravatur.

Primùm leviculè & quasi insensibiliter eructare cœpit inflato quandoque ventriculo, ut primo saliva salsa, hinc dulcis nauseabunda evaserit. Postea sequebatur constipatio alvi, ut sæpe demum d. 2. 3. 4. aut tardius alvus solveretur, & quidem tunc paucis fœcibus excretis: *à laxativis* solvebatur, mox tamen constipatio sequebatur. Excrementa seu fœces siccæ sunt ac duræ & adustæ, quasi muco obductæ, quandoque tenaces & phlegmate mixtæ, coquuntur in scibala & globulos. Interdum maximè nunc salivat multum, & putat omnia in salivam mutari, cum nulla alia excernat. Jam aliquando abdomen à scrobiculo cordis deorsum inflatur, & induratur sine tumore aut alia molestia: à motu corporis & animi, quibus tamen non obnoxius, sentit nauseam, unde surgit mucus albus viscidus sæpe acris, sæpe dulcis nauseabundus, qui screatu sine tussi rejicitur. Videntur sæpe fauces & palati cœlum inflammata, & quasi pipere conspersa. Mane dentes longiores videntur & stupidi, ac si succo acri fricati fuissent. Manus semper æstuant. In ventriculo non dolet, appetit cibum & potum, insensibiliter flatus ascendunt. Vinum diu nunquam purè bibit, sed dilutum, quia inde facies statim inflammabatur, nunc non amplius, nihilominus ob æstum manuum illud diluit. Carnem suillam, pisces salitos, cochleas non concoquit, excitant cum dolore gravativo illa salivam acrem viscidam, hæ dulcem & spumeam, quam screatu ejicit, aerem tunc densum & fervidum exspirat. His ita stantibus nihil ipsi molestum est, quam saliva alba, spumea, viscida, nauseabunda, fœtida, & aer, quem exspirat densus, calidus, itidem fœtidus, quando sursum illum propellit more gargarizationis, & naribus odorem excipit, quæ ambo tum ipsi tum aliis permolesta sunt, propterea *medicamentis* exactè uti decrevit. Non tussit, nisi à 2. mensibus defluxione obortâ, quæ tamen iterum remisit, ut intra biduum vix semel tussiat. Respirationem habet facilem: ob catarrhos nihilominus veretur phthisin.

Hæc *Medici quidam* variè adscripserunt, alii nidorosæ corruptioni, alii glandulis salivaribus debilibus & non coquentibus, alii fermento stomachi nimis vehementi. Inde suaserunt *alii Trageam & Ambram*, cujus pro 20. Dahleris consumpsit, *Gargarismos, masticatoria* &c. sine fructu, nisi quod vapores adversi repressi fuerint, æger verò incendebatur. *Alii* conabantur fermentum præcipitare & debilitare

aliis

aliis remediis sed simili effectu. *Item Chiocolata sine pipere, It. Coffeé* sed incassum omnia fuerunt.

Responsum d. 20. *Mart.* 1678.

SAliva, quam copiose exspuit, cum lentoris particeps sit & screatu educatur, non tam ex ductibus salivaribus superioribus & inferioribus, spumea excepta, quàm ex tonsillis, membrana pituitosa postica, glandulis in membrana palati postica propè uvulam & fortè asperæ arteriæ exstillat, quia oscula arteriarum patula, cavernulæ harum glandularum amplæ, quæ multum recipiunt & detinent & multum in illa deponitur, cum serum non alibi expurgetur, potulenta cito abripiantur, nihil vel parum ex glandulis intestinalibus ob constipationem excernatur, fœtorem & lentorem à morâ acquirit. Unde verò dulcedinem, perobscurum, nisi fortè ejus sal volatile avolet, aut solum lympha percoletur, sale in sanguine restitante, ut de aqua marina creditur, nam omnino serum sanguinis salsum credo, quia manus æstuant, ab ira & motu acrior fit. Exploretur veritas, nam certò serum sanguinis *V. Sne* salsum reperi. Coctio nidorosa non est, aliæ molestiæ adessent, pridem vomitus matutinos passus fuisset, ructus redolerent ova frixa, pateretur dolores, anxietates circa præcordia, vertiginem, cephalalgiam. Fermentum Stomachi non vehemens, quia nulla cardialgia adest, & nescio quibus ex signis illud tale agnoscatur. Glandulæ non debiles, quia salivam copiosam emittunt non aqueam sed viscidam, quia retinent & excernunt, lentor ab inspissatione. Phthisicus non est, nec fiet, nisi per errorem violentum, quia toleravit *Acidulas bis.*

Prodessent *Juscula alterata*, quæ serum in toto corrigunt, glandulas intestinales humectant, harum oscula aperiunt, ibi exitum parant, totam massam attemperant, pulmonum æstum reprimunt, talia fiunt *ex hepaticis recentibus, endiv. acetosell. acetos. borrag. buglosf. cichor. &c. Flor. ros. r. viol.* semper unum eligendum *add. passul.* Alvum obedientem faciet cibus laxans ante pastum, certâ horâ sedem adeat: vitet *purgantia, medicamenta acria. Masticatoria* alliciunt, *Gargarismata* adstringunt cum damno, potius utatur *abstergent. ex decoct. hord. Clysteres ex decoct. malv. eq. rec. violar. rec. beccabung. rec. vitell. ov. sacchar. mell.*

Dom. Anton. N. scribit die. 29. *Mart.* 1678.

Per screatum solùm mucosa ejecit, non fluida: *jusculis alteratis* jam usus est ex proprio instinctu. Affectus hypochondriacus molestus

eſt inflatione abdominis & inquietis inſomniis brevique ſomno. Petit propterea *diaphoret. ♂le. An Thermæ Fabarienſes profuturæ, cum actu calidæ ſint, anque penetrent? an potius Acidulæ Villæcontenſes bibendæ?* quod commodius domi liceret. Æſtus faucium, oris, poſt paſtum & poſt motus corporis jam ab aliquo tempore incrementa ſumpſerunt, & permoleſti fuerunt, ab aliquot diebus remiſerunt, nunc ſcabioſus fit ſeu excoriatus, ac ſi *Thermis* abuſus fuiſſet. An piſcibus optimis, it. acetariis *ex endiv. chærefol. menth. fl. borrag.* veſci liceat? *V. S.* nuper emiſſus ſanguis caloris & melancholiæ ſigna præbuit. Aliàs benè habet.

Reſpondi d. 2. *Apr.* 1678. Antequam incipiat *uſum acidularum*, ſumat *dimidiâ horâ ante hauſtum juſc. alterat.* 5. *vel* 7. *pil.* ♂. Propter inflationem abdominis, ſomnum brevem & inquietum, ardorem faucium, excoriationem in habitu ſuaderem potius *Acidulas*, quàm *potum therm. Fabarienſ. Extra uſum acidularum* poterit veſci *acetariis ex endiv. lactuc. add. chærefol. & Naſturt hort. ob ſal. vol. ſalubre: omiſſa mentha.* Piſcibus carnem firmam habentibus ſubindè innoxiè frui poterit, ſed carpionibus, anguillis, & ſimilibus abſtineat. Sanguis in ima parte niger non ſignum eſt melancholiæ, ſi nigrum aeri exponatur, æque poſt aliquot horas rubebit ac ſuperficies prima.

Sub finem Maji 1678. *me convenit Lucernæ, aditurus Thermas Fabarienſes.* Suaſi potius *Acidulas S. Mauritii.* Eſt ſtaturæ mediocris, carnoſus, vividus, gracilis, temperatè vivens. Vir doctus, omne malum à muco faucibus adhærente, emanante ſcil. è tunica palati, faucium, tonſillis.

Ex Thermis redux prope Weſen ex naufragio dicebatur aquis ſuffocatus Menſe Julio obiiſſe Vir optimus & doctiſſimus.

OBSERVATIO CCXII.

Tinea Capitis à Contagio.

ILLuſtriſſimus Dom. Comes N. N. natus d. 28. *Mart.* 1669. A primis unguiculis fuit ſanus, nec unquam ipſi caput exulcerabatur: adultiori vermes ſubindè moleſti fuerunt. *Ante biennium* ventriculum cibis debilitavit, ut aliquandiu cibum non amplius retinere valuerit, ſed aſſumpta omnia evomuerit, juvabatur imprimis *Clyſtere. Menſe Januar.* 1680. *Pragæ* Scholaris cujuſdam pileum impoſuit, unde cruſta circa verticem enata eſt, quæ dimidio bazio tegi potuiſſet, aliaque in ſyncipite ſiniſtro verſus occiput, cui alia adjungebatur ejusdem

jusdem magnitudinis, quæ serpebant ac se diffundebant ad amplitudinem dimidii dahleri: crustæ vix tam crassæ, ac dorsum cultri parvi est, fuerunt coloris grysei, illis ablatis aut vi abrasis sequebatur ichor flavus ac in cute ulcera parva, quædam seminis milii capacia conspiciebantur, aliquando sanguis tenuis exstillavit; ex mediis crustis pili concolores enascuntur: circa crustas cutis aliquousque furfuribus occupatur, sentit sub crustis pruritum sæpe molestum.

Die 4. *Augusti* 1681. *Ipsum Feldkirchii conveni*, utebatur tunc *medicamentis a Ruoschio Chirurgo & Chymico Abbatiscell. suppeditatis.* Tum crustæ in vertice & syncipite adhuc aderant. *Hic prope per 6. septiman. suasit* 1. *liq. ex ▽ fl. acac. sambuc. ⊖ ☿ volat. sacch. cand. alb. cochl. ij. mane, post assumptum liq. ambulavit ad sudorem usque.* 2. *In pastu quolibet in cochleari primo jusculi gr. iij. liq. Alkah.* 3. *Semel dedit mane pil. quæ non purgarunt, postea mane de ⊙ vitæ pisi magnitudine, quod purgavit & anxietatem quandam peperit, ut totus expalluerit & vix prandere posset die* 4. *Augusti quo ipsum conveni.* 4. *Diu solum Tinea tangebatur liq. cui pulv. insipidus permiscebatur, postea per* 3. *septim. M. & V. liquore qui aliquantulum mordebat.* 5. *Crustæ & ulcuscula tegebantur empl. tenaci, simili diachyl. c. gum. Nullo lixivio* toto tempore caput abluendum nec capillos abradendos curavit.

Die 6. *August.* 1681. Suasi 1. ut sumeret *singulo mane pilul. v. ex diaphor. ♃al. ♂tial. &c. cum aq. fumar. scabios.* 2. *Bis* inungeretur *unguent ex nutrit. fl. ♁. helleb. alb. staph. agr. ol. ovor.* 3. Ut imponeretur *Empl. diachalcit.* 4. *Bis in septimana* lavaretur *hoc lixivio.*

℞. *Rad. lapath. ac. ℥ij. alth. ℥j.*
Herb. bet. rubr. Miss. Fol. tab. ℥j.
Coq. in mens. j. lixiv. commun.

5. Evellantur ex crusta pili decolores. Vitet in cibis salsa, aromatizata, pastas farinaceas. *Purgantia*, quia ipsum debilitant, omittat.

Die 13. *Sept.* 1681. *Ipsum iterum conveni:* crusta circa verticem ablata erat & cutis sub illa glabra, sine furfuribus, syncipitis supererat; illâ ablatâ cum furfuribus cutis rubebat aliquot in locis ceu recenter cuticula operta. Habitûs erat carnosi, labia rubicunda, vegetus fuit, nullumque in actionibus vitium animadvertere potueram. Inunxi primum *ung.* imposui *emplastr. miniat. Fr. Joh. Bendel* ante annum crustas excidit ad hæmorrhagiam usque, verùm protinus renascebantur.

Die 15. *Sept. Mane* cicatricis portio exigua, quæ sem. tritici tegeretur, ichorem stillavit, in duobus locis crustæ duæ non amplio-

res illo ulcusculo apparuerunt; ex cicatrice excepto uno loco pili concolores enascuntur : *solum empl.* imposuit, furfures pauci apparuerunt.

Die 16. Sept. Quamvis *nihil unctuosi solumque empl.* imposuerim, nihilominus in duobus locis stillavit parum ichoris pellucidi sine morsu : nulli furfures apparuerunt.

Abiturus suasi 1. ut *singulo mane* sumeret *pilul. superiorum No. v. cum aq. borrag.* 2. Ulceri ubi madet inspergatur *pulv. ex C. C. tut. lap. calamin. alum. ust.* ☿ *præcipit. ppt.* tegatur *empl. diachalcit.* 3. *Singulis mensibus* abradantur capilli *post novilunium.* 4. *Singulis noctibus & interdiu* mutentur *cucuphæ lintei.* 5. In victu vitet salita, aromat. frixa.

Consilium Medici Dillingani.

CUm credibile mihi videatur exulcerationem istam foveri à sero salso bilioso, necessario corpus ab hujusmodi humoribus purgandum judico, idque obtinebitur etiam *communibus nempe extract. cochiar. cum aureis permixto*; dein imponendum primò *solum diapalma*, quo si non sanaretur, ad aliud *magis siccans ceratum* transgrediendum, idque præter siccitatem minimè trahens esse debebit; *hoc* enim *emplastr.* quo utitur *Illustr. Comes,* siccat quidem sed simul valde trahit; (*ex min.* enim *& oleo* confectum esse mihi persuasum habeo) præterea *minium* in simplicibus capitis exulcerationibus minimè tutum est, cum illud humores valde fundere soleat, quod experientur illi qui tumidis Gallicis exulcerationibus & tumoribus id adhibent, hinc mirum non est, quod continua facta *ab emplastr. hoc* humorum fusione, suppeditando nempe continuam simul humiditatem, exulceratio isthæc cicatricem induere nequierit. Cæterum si prædictis non ad cicatricem perduceretur, hæc continui solutio, ob à tanto tempore præsertim ab *Empiricis* sinistre applicatam methodum, ipsum quoque cranium cariem contraxisse, haud vane quivis sanioris mentis suspicabitur, hæcque sunt quæ *ad petitionem D. Moderatoris* paucis perstringere volui.

Dilingæ d. 20. Novembr. 1681 J. M. B.

Responsum ad hoc Consilium *die 26. Novembr.* 1681.

PUrgantia dissuasi, quia tinea non à cacochymia ob temperamentum, διάθεσιν morbosam aut errores in victu cumulata pendet, sed à contagio : ad quid ergo ventriculus aliæque partes innocuæ defatigandæ? salsuginem tamen corrigendam jussi *pil. ex diaph.* ♃*al. &c. Emplastr.*

plastr. miniat. nihil quam operculi vices præstat, quod etiam præstaret *diapalma*, quæ non multum differunt, nisi nodum in scirpo quærere velimus. Suasi *ol.* ♀. *vel liniment. seq.*

℞. *Unguent. pomat.* ℥iß. *Sacchar.* ♄*n.* ʒij.
☿ *dulc.* ʒß. *Ol.* ♀. *per deliq.* ʒj. *Msc.*

Nob. Dn. Psl. scribit d. 12. *Decembr.* 1681. *D. D. B.* negat cariem ossis innuisse, nec se suasisse *purgantia sed laxantia*, item illum vereri *ol.* ♀. acrius fore & affectum exacerbaturum. *D. Moderator addit, à pulv.* se nullum affectum observare ratione tineæ, imo deteriorem evadere. *An crebro cultro capilli abradendi, vel forfice detondendi? num in tinea evellendi?*

Respondi, pergat *pulv.* hoc consumpto utatur *linim. ex ung. pomat. &c.* audacter *bis vel ter in septiman.* tangat *ol.* ♀. si acrius, diluat *aq. rosar.* pili abradendi, evulsio bona, si illam admitteret, sæpe necessaria, nunc *purgantia* omittantur. Prodesset *ol. flor. verbasc. per colliq. paratum.*

Die 6. *Maji* 1682. *vidi Illustr. D. Comitem*: Tinea prorsus evanuit, sanus est, egregie appetit. *Cum Fratre abituro* monui operam dandam, 1. ne tinea recrudescat. 2. Si repullulet, adhibenda *sine morsu siccantia*, tegendo *emplastr. ex succ. Nicotian.* 3. *Non fortiter, nec sæpe purgandum,* quod *ab Empirico Feldkirchii* temere factum fuit cum virium prostratione. 4. Si à cibo gravetur, parciorem cœnam imperandam, à pastu obambulationem concedendam, quandoque ventriculum *pulv. stomach.* roborandum esse.

OBSERVATIO CCXIII.

Tumor cum folliculo Ganglio similis in Fronte excisus.

N*Ob. Dn. Joseph. S.* ætatis annor. 35. staturæ mediocris, capillis nigris præditus, carnosus, principia guttæ rosaceæ habens, in media fronte tribus digitis supra radicem nasi jam à 4. annis tuberculum animadvertit, quod sensim incrementa sumpsit, unde perplexus & quandoque admodum melancholicus evasit. *An.* 1687. *d.* 2. *Jan.* illud attigi, ossi frontis paulò pertinacius adhærere animadverti, jussi ut illud sæpius commovendo ab osse avelleret, quod fecit *ad d.* 11. *Jan.* sæpius interdiu. Igitur post meridiem mobile deprehendens, quia super-

medium tuberculum vena frontis incedebat, digito tuberculum magnitudine olivæ jam apparens ad latus d. adegi, incidi *Novaculâ* cutim ſecundum longitudinem ad tuberculum uſque, hinc illud *unco* apprehendi, atque extra vulnus extraxi, quod *D. D.* Schaffhauſer *Lancettâ* ſeparavit, ut penitus evellere potuerit, ſanguinis unc. ij. circiter effluxerunt, indidi *fruſtulum fungi, quem crepitum lupi vocant*, impoſui *empl. de lap. calamin.* ac frontem *faſciâ* involvi. Exciſionem generoſe pertulit, tota nocte dormivit, nec quicquam doluit.

Die 12. *Jan. ſublato empl. & crepitu* nec guttulam ſanguinis profudit, nihilque tumidi circa vulnus aut in vulnere apparuit : indidi *lintea ol. hyperic. comp. madida*, tegi *empl.*

Die 13. *Jan.* jam pus ſed fluidius apparuit, nihil tangitur de reliquiis : *deligatio eadem.*

Die 14. *Jan.* pus in fundo vulneris aqueum adhuc, ipſum adhuc profundum eſt, indidi *filamenta ſicca*, tegebam *empl. duplicato* ob frigus.

Die 15. *Jan.* pus aqueum in fundo fuit, caro deterſo vulnere bona, indidi *filamenta ſicca contorta*, nihil tumidi apparet, tetigi ſpatium cavum ubi detinebatur tuberculum, recreſcit caro in fundo.

Die 16. *Jan.* pus in fundo paulo craſſius erat quàm heri & paucum, nondum tamen exactè coctum : caro recreſcit pulchrior quàm heri : hodie templum cœlo admodum gelido & flante Borea ſine læſione adiit.

Die 18. *Jan.* prægreſſa nocte *empl.* à vulnere ſeceſſit, fortè quia largius cœnatus eſt *ob hoſpites ſcil. Legatum Gall. Convivam : veſperi* vidi fundum vulneris album, indidi *filamenta contorta.*

Die 19. *Jan.* fundum hodie rubicundiorem habuit, pus bonum, indidi *filamenta contorta balſ. Peruv. imbuta.* Ut labia & cutis cum membrana frontis felicius uniantur & recidiva caveatur, *cum empl.* imponatur *noctu lamina plumbea.*

OBSERVATIO CCXIV.

Impetigo humida Faciei.

REv. D. *Joh. Bapt. H. Capellanus N. in ſylva Martia* ſtaturæ juſtæ, gracilis, phthinodes, catarrhis, tuſſi, coryzæ, ophthalmiæ, ab 18. annis obnoxius. Pleuro-peripneumonia *æſtate* 1692. periculoſe decubuit

decubuit per novem ſeptimanas. *In Autumno* 1692. in nare ſiniſtra ulcuſculum obortum fuit, inde ſerpere cœpit poſt paucas ſeptimanas, à tribus ſeptimanis invaſit genam ſiniſtram indeque nunc ſerpit collum verſus. Eſt annor. 50. *natus menſe Febr.* 1643.

Me convenit d. 8. *Maji* 1693. Labium ſuperius, pinnæ extremæ narium, gena ſiniſtra & mentum collum verſus integebantur cruſtis denſis ſubflavis, inter quas hinc inde fiſſuræ ſunt oblongæ, profundæ, rubræ, cum longa ab angulo oris ſiniſtro genam verſus, etiam intra nares & circa radices pinnarum, ſecedentibus cruſtis exſtillat ichor flavus tenuis acerrimus, pruriens, urens, oculi dextri palpebra inferior inverſa eſt, ex oculo deſtillavit nuper de humore illius parum in dorſum manûs dextræ, quod protinus ichore impetiginem ſiccam excitavit. Urina ipſius tenuis, pallida. Suaſi *aq. phagad.*

℞. *Aq. roſ. alb. euphrag. lactuc.* āā. ℥iij.
☿ *ſublim.* ℈ß. *ebull. in vaſ. terr. col. per chart. emporet.*
℞. *Lap. calam.* ℥iij. *C. C. uſt. pp.* ℥j.
Lithargyr. ☉. ℥iß. *Mſc. F. Ps. D.*
Pulv. ſicc.
℞. *Lap. calam. pp.* ʒj. *Tut. pp.* ℈j.
Sacch. ♃*n.* ʒj. *camph. gr. j. Mſc. F. Ps. pro linim. ophthal.*

Bibat *decoct. rad. & fol. lapath. acut. cum ſem. aniſ. in ſer. lact. caprin. Not.* Imponat *ſubinde fol. lapath. ac.* ad aufferendas cruſtas. *Emplaſtr. de litharg.* alias poſt ablut. *cum aq. phagaden.* cui *aq. calc.* permixta ex. gr.

℞. *Aq. phageden. cochl.* iiij.
Calc. ℔j. ſi acrior, temperetur *aq. fontan.*
Ad aq. calc. ℞. *Calc.* ℥j. *infund. aq. font.* ℔iiij. *col. per lint. dupl.*

Not. Tuſſit adhuc ſputo facile ſuccedente, pulſus eſt frequentior debitò, ſed vegetior. Punctula nigra habet in facie.

Die 25. *Maji* 1693. Minùs ichoris effluit, quando portio impetiginis ſiccata eſt, rurſus manare deorſum incipit, nec firma cuticula obducitur, ac *remoto emplaſtro* vel in cruſtam vel furfures mutatur, quæ radices habere videntur, nam remota cruſta remanet ſcrobiculus, ac ſi verruca parva aut clavus avulſus fuiſſet. *Aqua Mercurialis ſine calce ex Pharmacopolio* ſola non mordet: putat ſe etiam *fortiorem* toleraturum. Ex nare ſin. largius manat, & in mento ſiniſtro infra labium inferius, ubi impetigo quadrantis floreni magnitudine rubra apparet.

Die 26. *Maji ſcripſi*, ut miſſis pergeret. *Die* 8. *Jun. ſub emplaſtr.* multam

multum aquæ colligitur, impoſita lintea indurantur, & vi avellenda ſunt, labia cruſtis teguntur, circa finem interſtitii narium quoque multum ichoris prodit, ut putet, illum jam à ſubjecta cute ſeparatum & mobile eſſe: macula rubra invadit labium ſuperius & inferius totum & partem menti. *Die* 15. *Jun.* V. S. ejus ſuperficies rubra, habuit multum ſeri: ſive imponat *empl. ſive fol. lapath.* ſive nihil, ſemper manat aqua acerrima.

Die 29. *Jun.* in eodem ſtatu erat, bibit hactenus *ſerum alterat. lapath. ac fumar.* & *acetoſ. Ex Theophr. Paracelſ.* vocatur Syrey/ niſi occurratur, tollit naſum, palatum &c. radicitus.

℞. *Reſin. abiet.* ℔j. *farin. hord.* ℥vj.
Pin. ℥v. *vel viij. F. ceratum.* NB. *Mucilago ex nuc. pinaſtr. viridib.* grünen Dannzapffen/ *in aq. coct.* Commendat etiam *Arlatum.* Vocat Noli me tangere: omnem *ſola arlata* curat.

Reſpondi die 4. *Jun.* affectus non eſt *Noli me tangere Paracelſi*, quod eſt Cancer, qualem in fronte habuit *Jacob. H. Stülingæ*, alii in naſo, labiis, genis, ſed eſt herpes ſeu impetigo humida. Tale quid aliquando paſſa eſt *Illuſtriſſ. Comitiſſa St.* Juvit *aq. virid. Plat.* Miſi *aq. virid. It. pulv.*

℞. *Alumin.* ℥ß. *vitriol. Rom. min.*
Virid. ær. ãã. ʒj. ☿ *ſubl.* ℈ß. *Myrrh.* ℈ij. *Mſc. F. Ps.*

Iteretur Doſ. adhuc ſemel. coq. in vin. alb. ℔ß. *ſpir. vin.* ℥j. *in vaſ. clauſ. col. per lint. dupl.*

Die 30. *Jul. rurſus de ſuo affectu ſcripſit*: videtur *ultimas meas literas* non accepiſſe: interea uſus eſt *conſilio Chirurgi Caſtrenſis nunc Civis Lottingenſ.* qui ſuaſit *decoct.* & *ung.* unde ulcera ſiccabantur ſine cruſtis, per noctem emergunt furfures, quos tollit *ung.* Manet macula levidiuſcula, ob abundantiam acrium humorum, metuit recidivam. Ophthalmiam ſuſtulit *linim. meum ophthalmicum*, ſubindè tamen redit.

An ſetaceum tum propter ophthalmiam, tum ob impetiginem proficuum ſit? Affirmatur, modo dextrè ducatur, dolorem non timeat.

Die 22. *Aug.* 1693. *Cur ipſi lin. Moniali Fridemwylanæ datum à me, non ſuaſerim? aq. virid.* & *pulv.* non uſus eſt. *An hæc omnia à ſanguine proveniant? an à vaporibus ventriculi?* putat omnia in ſputum & phlegma mutari: *Chirurgus* ſuadebit *decoct. ſanguinem purificans.* Impetigo curata eſt.

Aquam

Aquam viridem omittat: *setaceum* contra defluxionem præstans est: *decoctum ne sit purgans.* Defluxiones nullo modo à vaporibus. Parcè cœnet ac bibat.

OBSERVATIO CCXV.

Faciei Impetigo & Vari.

V*Ir quidam (quem ex Magnatibus Oenipontanis ex literis Nob. Dom. Comissarii Haasii d. 7. Jul. 1692. cum Casu Waldshuto missis conjicio)* temperamenti sanguineo-cholerici, ætatis annor. 48. qui cætera sanus est & obambulat. Oculos habet manantes à 7. ætatis anno, quo etiam fistulam in sinistri oculi regione contraxit. *Ante 3. circiter annos* cutis capitis capillata exulcerari cœpit, & post se crustulas reliquit, obortum quoque est tuberculum duriusculum lardiceum. *Ab annis duobus & dimidio* superficiaria quoque hæc exulceratio faciem invasit in sinistro latere propè tempus, versus oculum, nasum & frontem, & semper magis serpebat, simulque tubercula enascebantur, quæ maturanda erant, & nunc sub naso in sinistro latere ad labium usque cutis exulcerata est, & in gena tria tubercula existunt, quæ ad maturitatem tendunt, & profundè immersa sunt.

Contra hunc affectum usus est *decoctis sudoriferis*, quæ *mane & vesperi* bibit, & postea sudorem prolicuit; sumpsitque *alias potiones siccantes*, datæ quoque fuerunt *sex pilulæ ☿riales jam ter*, quarum *unam alternis diebus, aut tertio quoque die unam* sumpsit; *diebus autem intermediis* bibit *decoct. sudorifer. Mane & vesperi* sudoremque promovit. Ab his quidem juvabatur, ita tamen ut remanserit tuberculum, & alicubi levis ac exigua exulceratio; verùm curatio hæc non firma erat, post 3. vel 4. septimanas aliis in locis faciei exulceratio propè tubercula nova fiebat.

Ab hac curationis ratione humor iste exulcerans in cute capillata capitis consumptus & oculorum fluxus imminutus fuit, attamen timet, ab his exulcerationibus & tuberculis dolorificis faciem deturpatam & deformem aliquando fore cum dolore aliisque molestiis.

Quæritur num affectus sit curabilis, nec ne? Quidam jam suaserunt, ut *Patavii curam* subiret; ille tamen nondum annuit, expetit prius quoque *meum Consilium.*

Neque in Historia neque in Literis vel minima mentio fit doloris no-

ſturni vel in capite vel in artubus, aut exulcerationis in parte interna narium aut in faucibus, quamvis ☿*ialibus* uſus ſit.

Reſpondi d. 11. *Junii.* 1692.

LIcet de affectu hoc non viſo judicare difficilius ſit, quàm de propius conſpecto, quia *Chirurgicus* eſt, nam vel uno intuitu melius agnoſceretur, quia ſcribendo non ſemper omnia ſatis clarè exprimuntur; *ex Hiſtoria* tamen non obſcure colligo exulcerationem in capite prægreſſam & nunc in facie emergentem, eſſe Impetiginem quandam, quia ad vicina ſerpit, & procul dubio ſuperficiaria eſt, ſolum cuticulam tollens, non autem profunde cutim erodens, quia quoque in cruſtas ſeu ſquammas deſinit, aut tales ipſi ſuperveniunt. Tubercula verò hujus impetiginis comites ex Varis majoribus eſſe & ad Furunculorum naturam accedere exiſtimo, quia dolent & vel ſponte ad ſuppurationem perveniunt, vel ad illam promovenda ſunt; à ſuppuratione ſinulum poſt ſe relinquunt, nam *in Hiſtoria* memoratur, profunde in cute immerſa eſſe. Cauſa hujus tum exulcerationis, tum tuberculorum eſt ſubſtantia quædam in maſſa ſanguinea terrea, acris, ſale quodam fixo impregnata, in extremitatibus capillamentorum arteriolarum ſeu in glandulis ſubcutaneis ſubſiſtens exulcerationem, aut ſimul tubercula minutis inflammationibus ſimilia pariens, unde quoque ad ſuppurationem tendunt: non videtur malignitatis venereæ particeps eſſe, quia *in Hiſtoria* nulla mentio fit dolorum nocturnorum ſive capitis ſive artuum, nec memorantur exulcerationes in faucibus aut intra nares. Nec venenum cancroſum humor in ſuo gremio occultat, nam tum exulcerationi, tum tuberculis ita *Pilul.* ☿*libus & decocto ſudorifero ac potionib. ſiccantib.* medebatur, ut nullibi nec in exulceratione impetiginoſa, nec poſt ſuppurata tubercula ulcus labiis inverſis præditum relinqueretur, quod ipſum *ab his decoctis* pejus omnino evaſiſſet, utpote calidis & cauſam cancri exaſperantibus.

Curatio licet difficilis & aliquo modo moleſta ſit, non tamen impoſſibilis eſt, aliquam ſolertiam & indefeſſam continuationem exigit; nam à ſeptimo ætatis anno oculos manantes & fiſtulam lachrymalem poſt variolas in ſiniſtro oculo habet; capitis verò exulceratio à tribus annis, & faciei cum varis à duobus annis cum ſemeſtri jam perdurat.

Apud Dominum Ægrum craſſamentum hoc terreſtre, acre, ſale quodam fixo & erodente præditum in tota maſſa ſanguinea corrigendum, & in loco affecto penitus aufferendum, ac vaſorum capillarium & glandularum ſubcutanearum conformatio pro virili reparanda erit: quod, quomodo faciendum ſit, *Methodo executiva* paucis exponam.

Medi-

Medicamenta ☿*lia* hoc ⊖ sylvestre, ut quidam vocant, *præ aliis medicamentis* emendare solent, ut vel vitiorum cutaneorum per illa sola sæpius sublatio integra testatur, unde hæc jam in usum vocata fuisse *ex Historia* patet: *an verò tribus vicibus, quibus alternatim sex pilulæ datæ eousque fuerint, donec salivationem effecerint?* non additum fuit. Quod si non factum fuerit, suaderem *Turpethum minerale ad salivationem usque dandum hac ratione: Primo die* ℞. *Turpeth. miner. gr. ij. theriac. Androm. parum, F. Pil. j. detur mane hor. 6. Die tertio dentur ejus gr. iij. cum ther. F. pil. ij. Die 5 vel. 6.* ℞. *Turpeth. gr. iiij. cum theriac. F. pil. No. iij. Interea attendatur, num salivatio succedat: si inceperit quinto vel sexto die, illa sinatur nulloque modo impediatur; si verò vel non eveniret, aut pauca admodum esset, rursus Turpeth. gr. iij. aut si bene illud toleraret, nec vomitum, nec largum alvi fluxum excitasset, dari possent die septimo, & rursus die nono aut decimo gr. v. salivatio sinatur, vel fluxus continuetur ad dies* 10. *vel* 11. *Interea maneat in hypocausto, omnis aer frigidus fugiatur, vescatur solis jusculis. Si in ore doleat, os sæpe eluatur lacte tepido, ulcera illinantur mell. rosat. &c. aut gargarismus traumaticus injiciatur; si nimia sit, in juscul. coq. rad. petrosel. copiose, aut alvus clyster. lenitivo moveatur, aut propinetur syrup. rosar. s. s. cum aq. fl acaciar. dilutus.* Hanc salivationem movendi rationem feliciorem expertus sum, quam *inunctione* procuratam.

Salivatione propè cessante sudor promovendus idque tutò & efficacissimè *super scamno sudorifero*, quod cum majore fructu, quam *in lecto aut in cista*, fit, *hac ratione: mane hor. circiter 5. dentur hujus Electuar.* ʒj.

℞. *Conserv. rosar. rubr. rec.* ℥iij.
flor betonic. ℥j.
Diascord. Fracast. ʒvj.
♁ *diaphor. cum triplo* ⊕ *deton.* ʒij.
Syr. de rub. id. parum. Msc.

Post quadrantem horæ dentur hujus decoct. ℥v. *vel vj. calide.*

℞. *Rad. lapath. acut.* ℥iß.
sarsæparill. vj.
chin. el. ℥ß.
glycyrrh. ʒiij.
Lign. sanct. ℥iij.
Passul. maj. exac. ℥ij.
Sem. fœnicul. ʒij.

Incif. & contuf. indantur Lagen. ♃. affund. aq. font. ℔vij. bene obturata lagena immittatur cacabo aq. pleno, coq. hor. 3. poftquam lagena fponte refriguerit, coletur : decoct. fervetur in vafe ▽eo vitreato ad ufum.

Dum hæc aguntur , fcamnum apparandum , ei imponatur faccus paleâ impletus, tegatur linteo mundo ; cervicali imponantur pulvinaria mollia ; inferiori fcamni parti indantur batilli prunis candentibus pleni , undique tegatur fcamni corpus concameratum ex hemicyclis ligneis , culcitris : quamprimum interiora fcamni probè incaluerint, Dom. Æger facco incumbat toto corpore, exferto tamen capite, quo incumbat pulvinaribus : anterius apponantur lintea, ne calor nimium fiat. Dum fcamno incumbit, fubinde detur cochl. j. vel ij. hujus Julepi.

℞. *Aq. fumar. fcabiof.*
lapath. acut. ā̄ā. ℥ij.
♄ diaphor. ʒß.
Syrup. rub. id. ℥j. Mfc.

Si fcamnum frigefieri incipiat, novus indatur batillus : fi nimius fit , unus eximatur. In promptu habeantur lintea mollia calefacta, quibus facies & caput fubinde tergatur. Primo mane fuper fcamno maneat, fi benè toleraverit, ad horam dimidiam, poftea petat bene deterfus lectum calefactum : in lecto fponte fudor continuabitur, ibique fubinde reficiatur uno alterove cochl. Julepi. Prandeat circa horam 10 *Vefperi circa hor.* 4. *Dom. Æger rurfus incumbere poterit fcamno, fed tunc minus fumat de electuar. & decocto, fufficient utriusque pars dimidia circiter, breviusque fuper fcamno moretur, nihilominus reficiatur Julepo, in fcamno æque ac mane repetendus eft, ut in lecto. Sequentibus diebus fenfim morâ fuper fcamno afcendat, ita tamen ut mane non ultra horam cum dimidia, vefperi v. non ultra horam permaneat, femper attendendo quid vires ferant. Hæc cura tribus feptimanis neceffariò continuanda erit. Toto curationis tempore hæc diæta obfervetur : Aer præ omnibus vitetur frigidus & humidus, victus concedatur plenior quam in falivatione, dentur carnes vitulinæ, agninæ, pullorum elixæ aut affæ, pruna Damefcena, pruneol. poma dulcia coct. hordeata : vitentur nimium falita aut aromatizata, in butyro frixa, olera, pifces &c. Potus fit decoct. lign. faffafr. cum Paffful. maj. aut min. & pauxill. fem. fœnicul. vinum vix concedere aufim. Alvus quotidie fit aperta, fi occludatur, injici poffet clyfter emolliens domeftic. vel ex folo jufcul. carn. mell. vitell. ovor. ol. lin. fortiores & purgantes omittantur.*

Finitâ hac curâ, ad minimum per menfem induciæ naturæ concedendæ ; victus tamen femper fit ex cibis boni fucci & facilis digeftionis, omiffis omnibus qui fanguinem fœculentum & acrem reddere poffent. Bibat vinum bene maturum, non fulphure adulteratum ; fi nimis generofum fit, attemperetur *decoct. rad. chin. cujus ʒiij. in aq. font.* ℔v. *coq.*

Dum

Dum *à medicamentorum usu* feriatur, bene faceret, si *semel in septimana summo mane pulv. viperar* ʒß. *ad* ℈ij. *in lecto cum aq. fumar.* sumeret, & duabus horis in lecto permaneret. *Romæ aut Venetiis* haberi potest.

Topica post hanc curam, si fortè impetigo emergeret alicubi, sæpe donec siccesceret, *tali aq.* leviculè tangi posset:

℞. *Aq. calc. comp.* ℥ij.
☿*rialis* ʒj. *Msc.*

Si acrior foret, diluatur *aq. solan. vel rosar. alb. Ad aq. calc. composit.*

℞. *Calc. viv.* ℥ß.
⊖ ♀ ʒiij.
Myrrh. elect. ʒij.

Coq. in vas. vitr. cum aq. font. ℔ij. *col. per chart. emporet. servetur in vitro.*

Pro aqua ☿*ali.* ℞. ☿ *sublim.* ℈j. *ebull. in aq. fontan.* ℔j.
Coletur, & *servetur seorsim ad usum.*

Contra tubercula seu varos utiles comperi *Flores* 🜍. *qui in scaturigine Thermar. Badens. parietibus adhærent,* ex quibus *magma* fit *solâ salivâ;* hi obtineri possunt *à Cauponis thermar. Helvetic. per amicos Waldshutanos.* Si ad suppurationem vergant, imponatur solum *empl. citrin.* maturi, exprimantur bene & *Empl. citr.* curentur penitus.

Audio *Dom. Ægrum* in animo habere hujus affectûs causâ *Patavium* adeundi; nunc verò uti *Thermis quibusdam in Agro Salzburgensi. Post curam Patavinam* cavendum erit, ne hyeme *per Alpes* domum remeet, quia facies *post tales curationes* tenerrima facta ab aere nivoso & gelido valde afficeretur, unde affectus deterior redderetur & deformior, quam *ante curam* fuerat. Si *Thermæ Salzburgenses* parum juverint, quod vereor, *hæc proposita cura in Autumno* auspicaretur adhuc tutò, & *benedicente Deo* feliciter absolvi posset.

Die 21. *Octobr.* 1692. *D. Comissarius Haas retulit, Thermas & mea Ipsi suasa egregie contulisse.*

OBSERVATIO CCXVI.

Gutta rosacea.

AB 8. annis corpulentior evasi, faciem admodum rubram habens sæpeque magnas pustulas duras, quæ suppurabantur, fundebantque

bantque pus album crassum. Rubor iste faciei producebatur à sanguine calido rodente & mordente, proveniente à laboribus & tædiis *circa tempus persecutionis in Gallia.* Sæpe jejunus mansi ad 2. horam pomeridianam, postea comedi plus, nec cœnavi, unde gravabatur ventriculus, qui debilitabatur à nimis longa abstinentia. *Postquam anno* 1690. *veni in Helvetiam*, magis regulariter vixi. *Intra 6. menses singulo mane* bibi *jusculum rubrum D. de L'Orme compositum ex* 8. *herbis*, appropriatum ad temperandum sanguinis æstum, quod quidem profuit, sed non sustulit ruborem, qui perduravit. *Mense August* 1691. bibi *Aquas minerales debiliores à Roschefort non procul à Neocomo* nuper inventas, & impraegnatas *♂te ac pauco ⊖li*, quas mihi commendavit *D. D. Grojan*, unde multum imminuebatur rubor: *Aquæ hæ* quotidie quater vel quinquies purgarunt & refrigerarunt; verùm postea redierunt rubores. *Singulis mensibus* sub auribus imponebantur *duo emplastra vesicatoria* educentia multum aquæ flavæ, & in principio diminuebant aliquantum ruborem faciei. Sanguis æstate quotidie ex naribus effundebatur sæpeque per hæmorrhoides pauca quantitate, verùm hoc indicavit acrimoniam magnam. *Balnea in cubili* profuerunt. *Sanguis mittebatur mihi* & *purgabam singulis annis bis vel ter*; verùm hæc nihil egerunt: alias sanus sum. *Petitur Consilium.*

Resolutio.

RUboris faciei continuò permanentis per annos est sanguis subsistens sub cuticula, vel in ipsa cute p. n. rubescit quandoque facies post cibum & potum aut motum corporis nimium, sed rursus cessante incalescentia evanescit: differt à rubore quibusdam naturali, quia intensior est illo suavi & obscurior, nec subsistit in genis, sed alias partes faciei & nonnunquam nasum invadit cum turpitudine quadam. Antequam ipsi Vari accedant aut Impetigo cum furfuribus, subsistere videtur in vasis ipsis, quia cuticula levis permanet. Subsistit non tam propter crassitiem aut fervorem sanguinis quam ob glandularum subcutanearum obstructionem aut indurationem, ob quam glandulæ sanguinis transitum impediunt; si sola crassities culpanda foret, alibi quoque sanguis in minutissimis capillamentis subsisteret, cum alibi æque minuta sint, quæ sanguis permeare debet, ex. gr. in oculis, pulmonibus, meningibus &c. & simul cum hac gutta rosacea alii affectus evenirent, ex. gr. in oculis ophthalmia, in capite cephalalgia, in pulmonibus dyspnœa &c. imo aucto vitio affectus periculosi, Anginæ, peripneumonia &c. scil. impedimento majore facto & nimium stagnante sanguine. Quod ideo moneo, ne nimium ad refrigerationem sanguinis

nis attendatur, *unde extincto calore ſanguinis quidam ſphacelum extremorum contraxerunt abuſu acidularum, ut Sereniſſimus quidam Dux, Ampliſſimus Dn. Pro-Conſul* N. N. *D. Oſchwald, aut affectum hypochondriacum, ut Dn. Pater meus.*

Vid Sebiz. Manual. Med. Tom. I. P. II. Sect. III. C. X. pag. m. 411. *Ex Nic. Florent.* 3. *gradus habet,* 1. *ſine puſtulis,* 2. *cum puſtulis,* 3. *cum ulcere. Concedit fieri, ſi nec diſcuti, nec remeare ſanguis poſſit ob craſſitiem: eâ corripi etiam temperanter viventes & quandoque vitium hæreditarium eſſe, curatu difficilem tradit inveteratam imprimis puſtuloſam.*

Negari non poteſt in ſanguine *Dn. Ægri* particulas craſſas contineri, quia præceſſerunt Vari, qui ſuppurabantur, ac pus craſſum coagulatum rupti emittebant, etiam acres, quia pruriebant, acrimoniam acquiſiverunt à laboribus, craſſitiem à mœrore; glandulæ tum ab his conformationem amiſerunt, fortè etiam faciem æſtuantem perfrigeravit. Levamen attulerunt *Acidulæ*, & imprimis *Balnea domeſtica* ſanguinem diluentia.

Zacut. Luſit. Prax. Admir. L. I. Obſerv. 68. *Juveni hyeme evenit, Vere & Æſtate ceſſavit, fruſtraneis univerſal. profuit fonticulus in crure dextro. Obſ.* 69. *etiam fruſtraneis internis univerſal. & cauteriis profuerunt Hirudines* 8. *in facie affixi. De Hirudinibus & ſale Bismuthi vid. Agricol. Chirurg. parv. Tr. V. p.* 467.

Suaſi *Vere & Autumno ante V. S. Potion. laxant. ex ſenn. rhabarb. agaric. tamarind. cum borrag. bugloſſ. cichor. in aq. coct. col. add. ſyr. roſar. ſ. ſ.* 2. *Singulis menſibus circa novilun. ſcarificationem in ambitu aurium in extremo limbo.* 3. *Fonticulum in crure.* 4. *Juſculum aut ſerum lact. alterat. cichor. endiv. borrag. fumar.* 5. *Alternis annis Acidulas.* 6. *Topica.*

℞. *Aq. roſar. fumar.* ā̄ā. ℥j.
fl ſambuc. ℥j.
Myrrh. el. ℈j.
Camphor. ʒj. *Mſc.*
Digerant. in vaſ. clauſ. col. per chart. Col. add. ♁ *de Lythargyr.* ℥ij. *Mſc.*

Nunquam ſe frigidâ abluat, faciem muniat contra frigus. *Hyeme mane linteo tenero* faciem abſtergat. In victu fugiat valde ſalita & aromatizata, item viſcida, caſeum, artocreas, placentas.

Proſunt *etiam flor.* 🜍. *cum aq. roſ. noctu illiti, item ſeq. aq. diſcut.*
℞. *Sacchar.* ♄*n.* ʒiij.
Myrrh. elect. ʒj.

Camphro.

Camphor. ʒij.
☿ dulc. ʒiß. affund.
Aqu. sigill. Salomon. ℥iiij.
rosar. alb. fumar. āā. ℥ij. Msc.
Digerant. per dies 4. Col. per chart.

℞. Aq. discutient. p. ij.
Acet. de lithargyr. p. j. Msc.
Utatur tantum noctu.

OBSERVATIO CCXVII.

Gutta rosacea cum Impetigine.

T*Itius* habet malum, cujus nomen causamque ignorat, ab anno & sex mensibus eo laborat; antequam apparuerit, frons maxime erubuit sine ulla tamen inflatione, postea rubor ille conversus fuit in farinam albam, aliquanto post tempore inter nasum & oculum dextrum apparuit veluti plaga seu vulnus, quod ita increvit, ut totam per faciem se extenderit, imò per aures, circa collum, in nares ambas & per caput: hoc malum ergo est humor flavus, qui in auctu suo causat multas punctiones, id est pungit pellem faciei, corrodit eam, & deindè humor hic desinit, terminatur & mutatur in farinam sulphuream, & crustas flavas, adeo ut tota facies sit quasi scabie plena, operta granis milii, & diceretur facies leprosa. In capite multi sunt furfures seu multa farina candida; *paulò ante Novilunium* humor hic abundat, & dum *Titius* prandet aut cœnat, vultus fit ruber, & dolores fere tot, quot sunt pori, suffert: vultus distillat aquam flavam per poros, circa aures fluit humor flavus: reliquum corpus est album & nitidum. *Titius* habet magnum appetitum, nec suffert sitim, non dolet ex capite, vel ex alio corporis membro; hic humor venit & redit, estque periodicus. *Remedium* huic malo *quærit & percupit Titius;* cujus adhuc cum manus permansere paulum in aqua, vel cum eas paulo longius lavit, ita inflantur & digiti, ut non possit claudere: aliquando etiam fit sonitus in capite ejus non aliter, ac si parvum horologium sonaret. Factus est *Titius* promptissimus ad iram, timidissimus est, & sanguis facilè ac pro nihilo mutatur seu invertitur: quando cucurrit parum vel ambulavit fortiter, propè guttur motus velocissimus repentinissimusque.

Die 18. *Mart.* 1678. *Consilium dedi.*

Affectus est Gutta rosacea cum Impetigine ferâ junctus, causa non est

eſt ſanguis totus ob vitium hepatis & lienis, quia cutis in toto nitida eſt, ſed particulare ſcil. meatuum, per quos ſanguis & lympha remeant. Evenit *lotâ facie aquâ frigidâ poſt æſtum ablutâ, coſmeticis acrioribus, contagio,* ut ſcabies.

Non curatur nimiis ſanguinis evacuationibus, unde prope cachexiam contraxit, & hinc pulſatio arteriarum colli: ſufficiet *decoct. tamarind. comp. & V. S.. Vere & Autumno: V. S. ſub lingua alternis menſibus. Alterno mane lotio faciei lact. virgin. aq. phagadæn. Noctu lacte & aq. flor. fabar.* Victus ſit temperatus.

OBSERVATIO CCXVIII.

Ulcera Faciei & Narium Venerea.

N*Ob. Dominus N. N.* ſexagenario major propter debilitatem genuum uſus eſt *ante triennium balneo Acidularum* in Obernau/ unde robur aliquod genubus conciliavit: ab illo tempore hemicrania lateris d. incepit, continuavit illa ultra annum cum ſemeſtri. Ante ſemeſtre obortum eſt ulcus in palato, ſequebatur obſtructio naris d. emunxit ſæpe mucum viridem, quandoque fœtidum, in nare ſin. conſtipatus fuit; poſtea faciem invaſit impetigo quandoque puſtuloſa, ejusque termini ſeu labia alicubi ſunt elata: in labio ſuperiore quoque habet ulcus ſuperficiarium, in nare ſin. ad latus ſiniſtrum tangitur aſperitas quædam ceu oſſis carioſi. Patitur ſubindè dolores nocturnos.

Ex ulceribus, palati labiorum, impetigine, oſſe carioſo, dolore nocturno videtur malignitas Luis venereæ latitare. Quia malum inveteratum & Lues non purulenta eſt, ſuaderem hoc decoctum.

℞. *Rad. ſarſæparil.* ℥vj. *liquirit.* ℨij.
Lign. ſanct. ℥iß. *ſaſſafr.* ℥ß.
Paſſul. maj. exac. ℥ij. *ſem. aniſ.* ℥ß.
Inciſ. & contuſ. lig. in nodul. ex ſyndon. rubr. cum ☿ *crudi* ℥ij.
NB. ☿*ium aq. frigida eluendum, ne pulv. ei adhæreat, coq. in vaſ.* 🜄*eo cum aq. fontan.* ℔*vij. lento calore, & vaſe bene clauſo per hor. 2. add.* ☿ *crudi* ℥ij. *per hor. dimid. ulterius: poſtea decantetur & ſervetur.*

Mane hor. 6. & veſp. hor. 5. bibat ℥iiij. *calide* vel in vel extra lectum, non ſe cogat ad ſudorem, mane tamen ſponte emergentem non ſupprimat. *Tempore paſtus & quando ſitit,* bibat *hoc decoctum frigidè,* vinum, cereviſiam & frigidæ potum intermittat. Si *hoc decoct.* non

sapiat *pro potu ordinario*, bibat ejus loco *solum decoct. sassafr.* In victu vitet imprimis acetum, valde salita & aromatizata.

Ulcera labiorum leviculè attigi *aq. virid. Plater.* Contra impetiginem usus sum cum fructu *lact. virgin. in quo parum ☿ sublim. ebullierit. Ex. gr.* ℞. *Lact. virgin. cum lixiv. parat.* ℥ *vij.*
☿ sublimat. gr. iij.
Ebull. & per chartam emporetic. col.

Si nimis acris sit, *coq. solum gr. ij. cum hoc lacte.* Propter narium obstructionem *mane lac aq. calida dilutum add. pauxill. sacchar.* hauriat. Postea utatur *pulv. errhino cephalico.*

OBSERVATIO CCXIX.

Cancer Colli.

D*Orothea S.* 70. annor. staturæ justæ, mediocriter carnosa, bene colorata : puella adhuc *in Aulam Meskirchianam* pervenit, benè educata fuit, nunquam ægrotavit, ut decumbere cogeretur, subinde odontalgia juveni molesta fuit, à qua à multis annis libera est: septem annis vixit in matrimonio, quinquies peperit, annis 34. vidua est : semper temperanter vixit, educavit omnes liberos *Messkirchii*, virtutibus omnibus & imprimis mansuetudine inclyta ; durante bello nunquam ad inopiam redacta fuit. Versabatur ultra annum in eodem conclavi *cum Anna cœca Messkirchii* cancro mammæ affecta, à quo non parum horruit, quamvis nihil vel linteorum vel suppellectilis ad illam spectantis attigerit. *Jam circa principium anni* 1680. *imo finem* 1679. in colli parte sinistra sub aure sensit tuberculum pisi magnitudine. *Mens. Mart.* 1681. avellana majus erat, *D. D. H. ipsius Gener nulla* suasit *medicamenta*, dissuasit attactum. *Mens. Jun.* 1681. suasit *emplastr.* quod tamen ultra duos dies tolerare nequiit. *Mens. August. in monasterio* suaserunt *V. S. in pede, empl.* quod perferre non potuit, hinc commendarunt *liquorem turbidum viridem*, cui aliquid salini permixtum est, quem melius tolerat. Mœrorem occultum ab annis experitur: *scarificat Mens. Mart. bis, aliis vicibus sæpius in anno.*

Die 14. *Septembr.* 1681. *ipsam invisi Messkirchii*, tumoris hæc conditio erat : tumor in colli parte sinistra ab auricula distabat pollicis latitudine, à vertebris colli unc. ij. exporrigebatur antrorsum ultra laryngem unc. j. descendebat ultra claviculam ad unc. un. & dimid. erat continuus ab auricula versus claviculam ad unc. vij. versus vertebras

& laryngem unc. vj. circiter : hoc continuum tumoris ante & retro ut & inferius ambiebant aliquot tubercula rotunda, dura, compressa, acini uvæ magnitudine, atrorubescentia, quædam minora, quædam paulò majora, in ambitu quoque conspiciebantur venulæ sanguine atro repletæ, propè capillares. Tumor continuus rubicundus & durissimus fuit, vix unciam altus aut extra cutim prominens, inæqualis, in medio superficiarie exulceratus, stillavit ichorem flavum, quandoque sanguinem; sentit subinde dolores punctorios ceu à subula cum ardore quodam quoque, maximè noctu, ut propterea ante medium noctis indormiscere nequeat, & plerumque interdiu & extra lectum melius habet, quam noctu. Tumor magis interiora quam exteriora occupare videbatur, quia vix mobilis & deglutitionem ciborum solidorum impedit : attactum non bene fert, in mala sinistra stuporem sentit : appetit, non sitit, munia œconomica adhuc subit more solito.

Die 15. *Septembr.* comperi tumorem durissimum & propè planè immobilem, rubicundum, ab auricula ultra claviculam ferè 2. palmos longus, à vertebris ultra laryngem palmum unum cum dimidio latus : nocte prægressa dormire nequiit ob tumoris tensionem & dolores punctorios subito irruentes; mane extra lectum melius habuit, querebatur de deglutiendi difficultate. Illud quod excoriatum erat, tenui cuticula operiebatur; hac nocte nihil imposuit.

Die 16. *Septembr.* quamvis demum post hor. 11. lectum petierit, dormire tamen nequiit usque ad summum mane, & licet tunc indormiverit, statim rursus expergefiebat ob dolorem tensivum & punctiones in tumore non unum locum servantes, sed nunc hic nunc alibi. *Noctu* imposuit *Fotum ex decoct. cort. rad. ligustr. &c. à Monialibus Inzikovianis communicatum.* Constituit hodie se rhedâ *Wyngartam* profecturam, quæ itinere diei unius distat *Messkirchio* ad Filiam partui vicinam.

Dn. Volterum de hoc affectu consului, qui mecum incurabilem reputat, at dolorem imminui & graviora mala putat præcaveri posse *hoc fomento*, quod in pluribus salutare comperit.

℞. *Cohlear. cum testis No. xij.*
Cancror. vivor. cum test. No. vj. vel vij.
Sem. lini. ℳij.

Contund. & in aq. font. ℔vij. vel viij. coq. lentè ferè tribus hor. col. & parum exprimat. Col. add. theriac. ℈j. vel ʒß. pulv. croc. gr. xij. ad ℈j. Msc. servet. æstate in loc. frig. hyeme in loco tepido. In hoc. decoct. imbuantur linteamina ac applicentur sæpe calide.

 OBSER-

OBSERVATIO CCXX.

Scrophulæ.

M*Atrona quædam Nob.* 47. circiter annorum, temperamenti melancholico-cholerici, ante annum per totam ferè hyemem asthmaticam indispositionem, imprimis verò noctu gravem respirationis difficultatem & cephalalgiam habuit, quod eum in finem notandum est, postquam apud ipsam excretio menstrua jamjam naturaliter deficere incepit, quod ideo motus sanguinis circularis, præclusâ nimirum ex parte viâ per venas uteri etiam mutationem subierit, atque arteriæ capitis à nimio impulsu sanguinis in ventriculos cordis & dictas arterias capitis in hoc accessu tam vehementer pulsarint, etiam vasa sanguifera pulmonum cruore distenta, interclusis horum meatibus, aerem in sufficienti quantitate in se non receperint, unde aliqualis consumptio corporis secuta, postquam scil. sanguis ob impeditum fluxum debitum ad venulas capillares partium pro harum nutritione sese non debito effundebat, partim etiam ob nimiam hujus ebullitionem & exinde obortum incendium originem sumpsit. Cum igitur *pro scopo curativo chalybeata, & inter hæc pulv. ♂t. cachectic. &* ℞ *⊖l. ♂t. Lud.* fuerint in usum ducta, respirationis quidem difficultas inde cessavit; in utroque verò colli latere & sub axilla sinistra (ac si natura illud, quod prius difficultatem respirationis excitavit, ad circumferentiam expellere fuerit conata) bubones sese ostenderunt, qui per attractionem humiditatum modo aliquid magis intumuerunt, modo iterum subsiderunt parum, postea tandem ille sub axilla & quidem à trimestri in majorem molem tam versus mammam quam versus dorsum excrevit, quæ denique in sinistrum brachium ad latus bubonis sub axilla ita sese extendebat ut sensim sensimque brachium ad digitos usque valde intumuerit, ubi *emplastr. epuloticum adhibitum* nullum singularem effectum præstitit, cum verò *certa quædam cataplasmata* fuerunt in usum vocata, pustulæ quædam & exanthemata in brachio sese ostenderunt, quæ tamen *ab ordinato unguento refriger. & adhibito emplastr. albo temperato* retrocesserunt, excepto quod tumor versus manum perpetuo adhuc remanserit, bubo verò axillaris mollior fieret. Aliàs notatum fuit, quod nervi à bubonibus colli & axillæ sensibiliter fuerint tensi atque vim perpessi. *An igitur intumescentia brachii per emplastr. & sudorem, uti spes superest, queat dissipari, dubium tamen est, an etiam postea bubones seu potius Scrophulæ colli & sub axilla itidem sint evanituræ, nec ne?*

Hanc historiam misit Generos. Dnus Baro Zwier de Evenbach è Foro Tiberii d. 20. *Januar.* 1687. *Petitur sententia mea de hoc Affectu. Misi Responsum Soloduro d.* 26. *Januar.* 1687.

Resolu-

Reſolutio.

TUmores in utroque colli latere & illum qui ſub axilla ſiniſtra eſt, ſcrophuloſos exiſtimo, eoque magis quia tubera ſub axilla ſin. quoque in plurali numero enuntiat. Illos non merè phlegmaticos exiſtimo, cujusmodi frequenter occupant colla puerorum & puellarum, nec mere ſeroſos, quales eveniunt imprimis ſequiori ſexui cum vel poſt eryſipelas capitis, noſtri vocant illos das Gewülck; ſed ab humore viſcido & ſimul acri valde, nam diutius durant quàm merè ſeroſi, inſuper ſubaxillares attraxerunt ſimul tumorem protenſum ad mammam vicinam, ad dorſum, imo ad brachium & extremos uſque digitos manus ſiniſtræ cum tenſione & afflictione nervorum colli, quod etiam confirmant puſtulæ & excoriatio brachii *cataplaſmatis impoſitioni* ſupervenientes; & licet *beneficio linim. refrigerant.* & *applicatione empl. ſive albi cocti, ſive ſperm. ranar.* ſublatæ ſint, manent tamen nervorum afflictiones, tubera & reliquiæ tumorum. Non negari poteſt, ſuppreſſionem menſium præproperam ſcil. circa ætatis annum 46. ut aſthmati, ſic etiam anſam dediſſe hiſce tuberibus, nam plerumque apud ſaniores & vegetiores periodicè ad 50. ætatis annum manare ſolent. At interim quoque concedendum erit, *Dnam Ægram* ob temperamentum cholerico melancholicum & forte errores quosdam in victu collegiſſe ſeu lympham ſeu laticem viſcidum lentum & acrem, nunc ſubſiſtentem in glandulis colli & ſubaxillaribus, per quas aliàs, ſi tenuitatem debitam obtineat, citra damnum imo cum commodo naturæ percolatur & quaſi filtratur. An aliquid cancroſi hic lateat? incertum eſt: certe tale quid mihi valde ſuſpectum eſt, quia tales tumores in his locis in hac ætate poſt menſtruum fluxum ſubſiſtentem, ſi diu duraverint, in cancros degeneraſſe vidi: certi aliquid ſtatuere nequeo, quia hujus generis affectus ocularem inſpectionem requirunt, meliora tamen ſperabo, quia tumores *à Cataplaſm.* & *emplaſtr.* non aucti fuerunt, quod tamen plerumque fit, imprimis *ab emollientibus, prout obſervavi in Moniali quadam, nam brevi in molem inſignem cum ejus pernicie crevit à talibus applicitis.* Ad cauſæ proximæ ablationem ſuaſi *hunc pulv.*

℞. *C. C. ph. pp.* ℥ij.
Cinnab. nativ. aut ♃ ℥j.
Ocul. ♋. *pp.*
Pulv. viperar. ana. ℥ij.
⊖ *volat. ſuccin.*
Flor. ⊖✱*c. c. lap. hæmat. ſublim.* āā. ℈j.
Ol. N. M. expr. gr. ij.

 Tab.

Tab. man. Chr. perlat. ℥ij. *Msc.*
Dos. man. hor. 5. *& vesp. hor.* 5. ʒß. *cum aq. gramin. cochl. ij.*
Post dimidiam hor. superbibat ℥iiij. *vel v. hujus decocti.*
℞. *Rad. sarsæparill.* ℥iß.
Passul. maj. exacin. ℥ij.
Sem. fœnicul. ʒij.

Coq. in aq. fontan. ℔v. *in vas. vitreato bene clauso, hor.* 2. *in* MB. *Mane post pulv.* maneat in lecto *hor.* 2. *vesperi* non est necessum, ut decumbat: non urgeat sudorem, sponte evenientem non remoretur.

Topica non imponerem, & si imponenda, *in Consilium* sumerem *D. Antonium Tritt peritissimum Chirurgum.* Si ad suppurationem tendant scrophulæ, juventur *emplastr. dia* ♁. *Ruland. aut diachyl. c. gum.* aperiantur *lancettâ*, sed non nisi bene maturæ & quando manifeste tangitur puris fluctuatio. Ulcera perfectè curantur *indito* ☿. *sublim.* sed prudenter & cautissimè adhibito, modum suo tempore indicabo. Vescatur cibis optimi succi & facilis digestionis; cibi quadragesimales planè non conveniunt. *Loco potus ordinar.* bibat *decoct. sarsæpar. nominatum*, vitet vinum & cerevisiam. Alvum quotidie apertam servet, si non succedat, injiciatur *Clyster emolliens. Purgantia* nihil ad rem faciunt.

Die 31. *Mart.* 1687. *scribitur illam melius se habere.*

OBSERVATIO CCXXI.

Scrophulæ excisæ.

C*Aspar M.* Adolescens 17. annorum, facie citrina prædituss, vegetus & animosus, ab anno & ultra in gena sinistra habuit scrophulam unam ovo columbino majorem, maxillæ inferiori, alteram avellanâ majorem ejus angulo majori infra accumbentem; ambæ sub cute mobiles erant, & minor versus majorem facilè pelli digitis poterat, concolores & indolentes: verebatur illarum majus incrementum. *Die* 19. *Jun.* 1683. doluit valde dens molaris in maxilla inferiore sin. cum antehac ne minimum dolorem nec postea passus esset. *Die* 21. *Jun. illas hoc modo excidi:* Cute in altum sublatâ & *à Chirurgo* constrictâ transversim incisionem feci ad scrophulam majorem, hinc illam versus vulnus digitis adegi, cum vulnus brevius esset, illud novâ incisione prolongavi, pertinaciter panniculo carnoso

&

& partibus subjectis adhæsit, ut illam ungue indicis separare nequierim, itaque hamulo attractum cultello sensim separavi, quod citius præstiti, quàm *D. Völterus in Nob. Domina de St. Andrea Stuttgardiæ*, nam post unam alteramve fibrillarum tenacissimarum abscissionem non ægrè ductum hamuli sequebatur, & cum minore extra vulnus elapsa est, atque utriusque radicem amputavi, ambasque integras sustuli. Vulneri ad sanguinem sistendum inditum fuit *Fungi, quem crepitum lupi vocant, frustulum*, tegebaturque *emplastr. contr. Fractur.*

Die 22. Jun. nihil prorsus doluit, deligato vulnere nullum id sanguinem stillavit, magna pars *fungi* extracta, vulneri *sevum liquatum cum petiolis fervidum* fuit inditum, imponebatur *emplastr. diapalm.* insuper *pulvillus vino rubro madidus calide.* NB. jam incepimus labia adducere *emplastr. contr. fractur.*

Sub finem Junii vulnus plane coaluit nihilque adversi amplius sensit.

OBSERVATIO CCXXII.

Botium.

S*Erenissimæ Dominæ N. N. natæ in Flandria*, Botium ab anno multum crevit, totum collum anterius occupat, rotundus insuper tumor incumbit laryngi; pars Botii quoque descendit sub capulo sterni in cavum pectoris, est altum, molle, æquale, non nodosum, *ut nuper observavi in Matrona quadam Nobili*, crescit cum luna, item si menses instent & fluant, aut si mœrore afficiatur: molestiam affert, si collum verset, etiam in somno, aut si defluxio ad fauces fiat, aut si sternutet. Menses ritè fluunt, per dies 3. nuper largius fluxerunt, unde hac vice tardius redierunt, cum aliàs aliquot diebus anticipent. Mane non sitit, at in pastu, ac potus præ cibo sapit, pisces non magis quàm carnes appetit, placent præ his olera & fructus cocti: alvus ritè aperta est; pulsus æqualis, non tam frequens ac pridem, sed durus & tensus. Cor diu non palpitavit, respirat satis benè, dormit. Nephritis diu non molesta fuit, unicè de Botio sollicita est. Dentes quandoque vacillant. Si terreatur aut mœrore afficiatur, utitur nimis promiscuè *pulv. March.* NB. Botium allisione ante aliquot annos valde crevit, nam in genua preces dictura, extremo scamni graviter allisit, unde subito intumuit, circumponebatur collo *succida imbuta oleis discutientibus.*

Est admodum gracilis & tenera, videtur emergere aliquid de gutta rosacea: aliquot liberorum mater, & partus laboriosos sustinuit. Quia siticulosa est, vinum bibit multâ aquâ dilutum, delectatur etiam fructibus,

cætera

cætera temperatè vivit. Inter comedendum & bibendum etiam si non loquatur aut rideat, facilè aliquid de cibo aut potu rimæ laryngis illabitur, ipsamque ad tussim irritat vehementem, indeque Botium dolet, ac respirationem difficiliorem reddit. *Die* 25. *Augusti* 1685.

Resolutio.

BOtium hoc augmentum sumpsit, dum glandulæ lateribus capitis laryngis accumbentes, à primis unguiculis majores, auctæ fuerunt à partubus pluribus & laboriosis ob fœtus grandes, à victûs ratione in temperamento calido refrigerante *in Hispania, Belgio & Suevia* sc. potu cerevisiæ, vini aquâ diluti, esu fructuum refrigerantium; fovenrur à muco crasso in illorum cavernis detento, *ut vidi in Dn. N. N.* annon quoque ab aere? nam à forti tussi tumidius, ceu inflatum redditur, *ut Basileæ in Mercatoris Fœmina vidi*, & in Bronchocele fieri traditur. Ad mucum hunc consumendum suasi *hunc pulv. ℞. Pulv. contra Bot. August.* ℥j. *Radic. ononid.* ℥ß. *C. C. ph. ppr.* ʒiij. *Ol. N. M. expr. gr.* iiij. *Tab. man. Chr. perlat.* ℥ij. *Msc. F. pulv. subtil. Dos. mane à novilun. ad plenilun.* ʒj. *cum aq. fl. calendul.*

Emplastr. nondum consulta reputavi, *Pulv. Marchion.* sumat *noctu c. aq. fl. til. ad* ℈j. aut si subito terreatur. Vitet in victu refrigerantia, nimium & mucosa.

Die 9. *Octobr.* 1685. *scribit D. Medicus ordinarius*, tumorem ultra unc. un. decrevisse & molliorem apparere cum levamine.

Die 5. *Nov.* 1685. *ab usu pulv.* Botium manifestè decrescit, putat tamen calefacere, quia aliquot noctibus calorem quendam sensit cum siti & siccitate faucium. *Petit pulveris reiterationem, additis quæ calorem corrigant.*

Die 7. *Novembr. addidi facchar. rosat. tab.* si æstum sentiat, *cubitum itura* bibat *haustum emulsion. amygd. dulc.*

Die 26. *Januar.* 1686. *Ipsam conveni*, adhuc magis potum quam cibum appetit, multum tamen de potûs copia imminuit. Nihil prorsus nephritici patitur. Botium *ab usu pulv.* mire imminutum & emollitum hactenus fuit, quamvis non admodum ordinate sumpserit.

Suasi ut continuaret *hunc pulverem à novilunio ad plenilunium hoc mense Febr. Mart. & April.* æstate illum intermittat. *Mense Majo* utatur *laxativ. & V. S.* Postea *bis in mense pulv. nephrocat. ad Autumnum usque.*

Medicamentorum Formulæ Authori quondam uſuales, & paſſim in hoc Opere commendatæ.

Maſſa Pilul. Aloet. c. rhabarb.

℞. *Rad. aron. ppt.*
bellebor. n. pp. ãã. ʒiß.
bryon. ʒj.
rhabarb. el. ℥ß.
Fol. ſenn. ſ. ſ. ℥vj.
beccabung. ʒij.
aſar. ʒiij.
endiv.
Flor. roſar. r. ãã. ʒij.
Sem. carthам. ʒiiß.
fœnicul.
coriandr.
aniſ. ãã. ʒiß.
Agaric. alb. ʒiij.
Aloes ſoccotr. ℥ß.
Gumm. gutt. ppr. ʒß.
Myrrh. el.
Cinam. acut. ãã. ʒiß.
Santal. citr. ʒß.
rubr. ʒj.
Caryophyll.
Galang. ãã. ℈j.
Spic. Indic. ʒß.
Granor. kerm. ʒij.

Inciſ. & contuſ. affund. acet. acerrim. ut 4. digitos emineat, ſtent in digeſtione in loco calido per 8. dies, & quotidie 2. vel 3. agitetur, colatura exprimatur fortiter, & denuò per chart. emporet. filtretur ac inſpiſſetur ad extracti conſiſtentiam. Adde

Magiſter. gialapp. ʒiij.
ſcammon. ʒj.
Extract. mechoacan. ſ. ʒij.
Elix. propriet. Paracelſ. ʒiij.
Spec. diamargarit. fr.
diatrionſantal. ãã. ℈j.
Fœcul. aron. ʒß.

Mſc. diligenter & inter miſcend. aſpergatur ſæpius ol. ♀. *per deliq. aliquot guttul. redigatur in Maſſam pilularem.*

Maſſa Pilul. Cephalic.

℞. *Extract. Pil. ſ. quibus.*
cochiar.
aloet. c. rhabarb. ãã.
p. æq.

Formentur Pilul. ex ʒj. *No. xxx.*

Spiritus Bezoardicus Palatinus ſeu Sal volatile oleaginoſum communicatum à Sereniſſ. Electrice Palatina nata Princ. Danica d. 8. Mart. 1685. Heidelbergæ.

℞. *Calc. viv. vel quod præſtat ab aëre ſolut.* ℔j.
⊖✱c. ℔ß.
Vin. malvat. ℔ij.
Ind. Viol. vitr. Add.
Ol. Juniper. rec. ℥ß.
ſuccin. ʒiß.

Deſtill. ex Phiol. vitr. circa alembicum lutata. Deſtillato Add.

Spir. C. C. partem dimidiam respectu spiritus primi destillatione eliciti.
Ol. d. Cinam. gtt. x.
cariophyll. gtt. xv.
Destill. ex Retort. vitr. per Arenam. Datur à gtt. ij. ad 50. Bonum est, si sudor inde promoveatur, non tamen semper id necessum est. Prodest præservationis causa contra Apoplexiam, Epilepsiam, Asthma: Phthisicis valde nocet. Utilis est in Catarrhis, contra debilem stomachum, in torminibus ventris, maxime in Colica, in Affectibus hystericis, Leipothymia, in Febribus continuis & intermittentibus, imprimis hor. j. ante paroxysmum datus: in Hydrope, Palpitatione Cordis, contra Pestem, Pleuritidem, contra casum: gravidis bis in septimana, Parturientibus. Utilis, ubi sanguis impurus, scil. in Scorbuto, Scabie, Lue venerea, Arthritide, morbo virgineo, suppressione mensium.

Liquor aperitivus.

℞. *Spir.* ✳c. ⊡*os.*
⊖ *dulc.* ana. ℥ß.
✳*c. arom.* ʒij.
⊖ *absinth.* ʒj.
volat. C. C. ʒß.
Aq. borrag.
beccabung. ana. ℔ij.
gramin. ℥iij.
Msc. dos. cochlear. ij. cum juscul. carn. non salito, mane.

Spiritus aperitivus.

℞. *Limatur.* ♂*t. recent.* ℥ß.
Spir. ✳*c.* ⊡*os.* ℥j.
⊖ *dulc.* ℥ß.
⊖ *absinth.* ʒj.
Msc. Indantur vasi vitreo capaci, ne rumpatur, digerantur per quatuor dies, postea filtrentur per chartam emporeticam.

Pulvis Crystallinus compositus seu specificus incompletus.

℞. *Rad. aron. pp.*
N. M. pp. ana. ʒxj.
Succin. alb. pp. ℥ij.
Fœcul. aron.
bryon. ana. ʒv. ℈j.
Cryst. mont. ppt. ℥iiß. ℈iiij.
Sacch. rosat. tab. ℥ij.
Msc. F. pulv. subtil.

Pulvis specificus completus.

℞. *Pulv. Cryst. compos.* ℥ij.
Lumbric. 🜄 *pp.* ℥iß.
Lap. Bezoard. Or. ʒß.
Sacch. alb. ℥ij.
Msc. F. pulv. subtil.

Pulvis contra Botia.

℞. *Pulv. contr. Bot. officin.* ℥xx.
Rad. scrophular. ℥vj.
Spong. ust. ℥j.
⊖ *Gemm.* ℥ß.
Msc. F. Ps.

Pulvis Nephrocatharcticus.

℞. *Lap. Lync. pp.*
Judaic. pp. ana. ℥j.
prunell. ʒiß.
Ocul. ♋. *ppt.* ʒvj.

Nuc.

Nuc. Mosch. ʒß.
Sacch. cand. alb. ℥iiij.
Msc. F. Ps.

Pulvis stypticus.

℞. *Rad. tormentill.*
bistort. ana. ℥ß.
Flor. rosar. rubr.
balaust. ana. ʒiß.
Sem. acetos.
plantag. ana. ʒj.
C. C. ust. pp.
Ebor. ust. pp. ana. ʒij.
Sacchar. albiss. ℥iiij.
Msc. F. Pulv. subtil.

Species Menagogæ.

℞. *Limat. chalyb.* ℥ß.
Cinam. acut. ʒvj.
Caryophyllor. ʒiß.
Mac. ʒj.
Baccar. Laur. ʒiij.
Croc. Or. ℈j.
Summit. rorismar.
puleg.
meliss. ana. Pj.
Sacch. alb. ℥iij.
Msc. F. Pulv. gross. immitantur oll. vitreat. novæ, superaffund. vin. alb. veter. & aq. font. ana. *mens. dimid. muniatur olla & cooperiatur probè, stent postea spatio tridui.*

Extractum Bezoardicum.

℞. *Laudan. Opiat. perlat.* ʒj.
Pil. reg. compl. No. j.
♁ *diaphor.* ʒj.
Msc. F. Pil. c. gumm. tragacanth. aq. rosar. solut. ex ʒj. *No.* 60.

Pila Regia cum & sine ambra.

℞. *Chelar.* ♋. *apic. nigr.* ℥iiiß.
Ocul. ♋. *pp.*
C. C. ph. pp.
Succin. alb. pp.
Ungul. alc. pp.
Corall. r. pp.
Matr. perlar. pp. ana. ℥ß.
Margarit. pp.
Lap. Bezoard. Or. ana. ʒj.
Occid. ʒij.
Msc. F. Pulv. Parti dimid. add. ambr. grys. spir. ros. sol. ʒß. *mosch. Or.* ℈j. *Cum Gelatin. C. C. F. Pil.* ʒij. *pondere, siccentur in umbra & serventur in vase vitreo.*

Aurum Horizontale seu Panacea Kornmanni.

℞. *Cinnab. nativ. Hungaric. sel. sexies sublimat.*
♁ *rectific. & sexies unà sublimat.* ana. ℥ß.
Ol. d. cinamom. ʒj.
Sacch. albiss. ℥ij.
Msc. F. Ps.

Massa Pilar. Hystericar.

℞. *Castor.* ʒij.
As. fœtid. ℈ij.
Succin. alb. pp. ʒj.
Sem. rut. ʒß.
nigell. ℈j.
angelic. ʒß.

Msc. F. Pulv. & cum Oxymell. s. q. Massa form. Pil. N. M. magnitud. in nodul. ex syndon. rubr. ligando.

Balsamus Cephalicus.

℞. *Unguent. alabastr.* ℥ß.
Ol. N. M. expr. ʒiij.
d. majoran.
rorismar. ana. ℈ß.
succin.
rut. ana. *gtt. iij.*
lavendul. gtt. vj.
Balsam. apoplect. ℈ß.
Msc. F. Balsam.

Linimentum Ophthalmicum.

℞. *Medull. ex crurib. vitul. sexies aq. rosar. lot.* ℥ij.
Lap. calamin. pp. ʒj.
Tut. pp. ʒß.
Matr. perlar. pp. ℈j.
Sacch. ♄*n.* ℈ij.
Msc. exactè, cui addi potest camphor.

Emplastrum defensivum.

℞. *Calc. viv. 4. vel 5. aq. font. lot.* ℥iij.
Bol. Arm. Or. ℥iiß.
Sev. Hircin.
Ol. rosac. ana. ℥vj.
Therebinth. Venet.
Picis alb. ana. ℥iß.
Ceræ q. s. scil. ℥viiß.
Msc. diligenter F. Emplastrum molliusculum, sub finem coction. adde camphor. ℥ß. *Msc. diligenter.*

Index

Index locupletiſſimus Virorum doctorum in Medicina & Chirurgia Clariſſimorum, Quorum in hoc Opere mentio fit.

INDEX

INDEX

Rerum maximè memorabilium, In hisce OBSERVATIONIBUS contentarum.

A

Convul-

- Mesen-

Lllll 3

tudinis

Hydro-

- - *in*

Nervo-

- anti-

 Turpe-

Respon-

FINIS.

a.
Biography Vdis.
Path. spe. Mental Dis.
" Med. Ther.
Toxicology
Mat. Med.

2 Rthlr 15 gr. nof 9 gr involucrum
facit 3 Rthlr